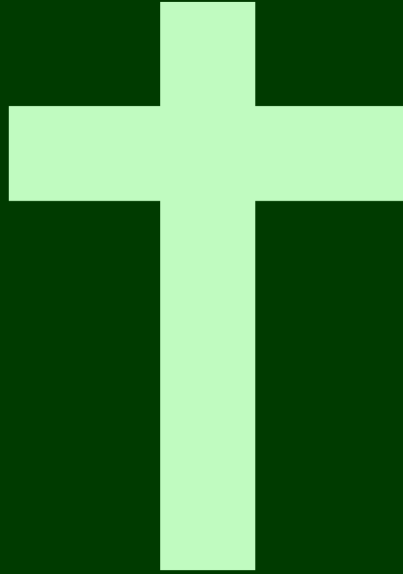


Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos



New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín (MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

Contents

San Mateo	1
San Marcos	57
San Lucas	92
San Juan	151
Hechos	194
Romanos	249
1 Corintios	272
2 Corintios	295
Gálatas	310
Efesios	319
Filipenses	327
Colosenses	333
1 Tesalonicenses	339
2 Tesalonicenses	344
1 Timoteo	347
2 Timoteo	353
Tito	357
Filemón	360
Hebreos	362
Santiago	379
1 Pedro	385
2 Pedro	392
1 Juan	396
2 Juan	402
3 Juan	403
Judas	404
Apocalipsis	406

San Mateo Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga'sii' Matä'

*Lä'jëë' dsa' ma'gyuh' kyaä' Jesu-
cristo*

(Lc. 3:23-38)

¹ Jee' la' na'sii' jmii' kih' lä'jëë' dsa' ma'gyuh' kyaä' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham.

² Abraham ma' laa' jmii' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmii' Jacob. Jacob ma' laa' jmii' Judá kyaah' lä'jëë' øøyh'.

³ Judá ma' laa' jmii' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga'laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmii' Esrom. Esrom ma' laa' jmii' Aram.

⁴ Aram he' ma' laa' jmii' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmii' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmii' Salmón.

⁵ Rahab kyaah' Salmón ga'laa' cho'jmii' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga'laa' cho'jmii' Obed. Obed he' ma' laa' jmii' Isái.

⁶ Isái ma' laa' jmii' rey David. Më' Uría kyaah' rey David he' ga'laa' cho'jmii' Salomón.

⁷ Salomón he' ma' laa' jmii' Roboam. Roboam ma' laa' jmii' Abía. Abía ma' laa' jmii' Asa.

⁸ Asa he' ma' laa' jmii' Josafat. Josafat ma' laa' jmii' Joram. Joram ma' laa' jmii' Uzía.

⁹ Uzía he' ma' laa' jmii' Jotam. Jotam ma' laa' jmii' Acáz. Acáz ma' laa' jmii' Ezequía.

¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmii' Manasé. Manasé ma' laa' jmii' Amón. Amón ma' laa' jmii' Josía.

¹¹ Josía ma' laa' jmii' Jeconía kyaah' lä'jëë' øøyh'. Jii' kih' Josía ga'jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia.

¹² Ma'ngëë' ma'nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa'

jmii' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmii' Zorobabel.

¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmii' Abiud. Abiud ma' laa' jmii' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmii' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmii' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmii' Aquím. Aquím ma' laa' jmii' Eliud.

¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmii' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmii' Matán. Matán ma' laa' jmii' Jacob.

¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmii' José, hi' ga'laa' dsa'ñuuh' kyaä' María. María he' ga'laa' choo' Jesús hi' ga'lä'chee' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na'hñaa').

¹⁷ Lä'jëë' jmii' dsa' he' tē' gya'kyee' dsa' wa'ra' ga'heen' lä'jaa' lä'jaa' lä' ga'løø' kyaah' Abraham, lä' ga'tē' David. Lä'ja' tē' gya'kyee' dsa' ka'läh', he' ga'løø' kyaah' David lä'jiih' ma' ga'jääy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä'ja' tē' gya'kyee' ka'läh', he' ga'løø' lä' ma' ga'nääy' Babilonia, lä'jiih' ga'lä'chaa' Cristo.

Lä'la' ga'lä'chaa' Jesús

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Lä'la' ga'la' ma' ga'lä'chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na'la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jää' ja'ga' kaay' øøyh', ma'kyaä' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmii' Na'jngii'.

¹⁹ José, dsa'ñuuh' kyaay', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi'kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga'lla' dsëy' ma' beey' to'kë' ba'.

²⁰ Ma'ngëë' ma' jmeey' hu' dsë' lä'ja', ga'lä'jnää' kiyh' jaa' ángel kyaä' Dio jee' na'gwiiy', hi' ga'jäh' siiyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa'më' kyaah'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmii' Na'jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'.

²¹ Lä'chaa' jaa' gyuu' kyaay' hi' mi'cheeh' Jesús, jëeh' hi' he' lää' dsa'gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

22 Ga⁻lä⁻jë⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻lah⁻ mah⁻lä⁻te⁻
lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻
kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, lä⁻koh⁻ ma⁻ ga⁻jäyh⁻:

23 Jaa⁻ chih⁻më⁻ kwaa⁻ hi⁻ sa⁻
ma⁻jëe⁻ dsa⁻ñuu⁻,
kaay⁻ gyuu⁻ mah⁻lä⁻chaa⁻ jaa⁻ gyuu⁻
ñuu⁻ kiyh⁻.

Hi⁻ gyuu⁻ he⁻ lä⁻chee⁻ Emanuel.

Juu⁻lä⁻hnø⁻jäh⁻: Dio kyaah⁻ jne⁻.

24 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ñe⁻ José jee⁻
këy⁻ ja⁻, ga⁻jmeey⁻ lä⁻koo⁻ mada⁻
he⁻ ga⁻jmeey⁻ ángel kyaa⁻ Dio kiyh⁻,
ga⁻heeh⁻ bih⁻ ga⁻kaay⁻ María.

25 Pero sa⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻ lä⁻jiih⁻
ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ to⁻në⁻
kyaa⁻, hi⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ Jesús
ma⁻ngëe⁻ ma⁻lä⁻chaay⁻.

2

*Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻ ha⁻ lä⁻ chaa⁻
nuu⁻ gyuu⁻ ga⁻jmäy⁻ jøøh⁻ gyuu⁻ Jesús*

1 Ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús Belén, koo⁻
jwii⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea,
lä⁻koo⁻ ma⁻ laa⁻ Herode dsa⁻ta⁻ jee⁻
ja⁻. Hi⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús,
ga⁻lla⁻nää⁻ta⁻ jwii⁻ Jerusalén dsa⁻ hi⁻
ma⁻kyuu⁻ ha⁻ lä⁻chaa⁻ nuu⁻ gyuu⁻.
Hi⁻ he⁻ ya⁻nää⁻ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻.

2 Hi⁻ ma⁻ngiiy⁻ juu⁻:

—¿Na⁻ rey kyaa⁻ dsa⁻ judiu hi⁻
ma⁻lä⁻chaa⁻? Ga⁻jëe⁻ jnääh⁻ ga⁻hñaa⁻
nuu⁻ kyaa⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻.
He⁻ja⁻ ma⁻ya⁻nøø⁻ jnääh⁻ mah⁻ jmeey⁻
jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻.

3 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ rey Herode
lä⁻ja⁻, ga⁻heey⁻ ba⁻ dsëy⁻, hi⁻ ja⁻ba⁻
lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻
tääh⁻ Jerusalén.

4 He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ rey mada⁻,
ga⁻tëeyh⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻kaah⁻ kyaa⁻
jmi⁻dsa⁻ kyaah⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley
mah⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻, ha⁻ jee⁻ jwii⁻
lä⁻ kwaat⁻ lä⁻chaa⁻ Cristo.

5 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻:

—Jee⁻ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén
he⁻ hla⁻ hwa⁻ Judea ba⁻ lä⁻chaay⁻.
Jëeh⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻sii⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ngëe⁻
juu⁻ kih⁻ Dio jaa⁻:

6 Hne⁻ Belén, jwii⁻ mäh⁻ he⁻ hla⁻
hwa⁻ Judea,

sa⁻ jäh⁻ hne⁻ mäh⁻ ga⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ jwii⁻
kaah⁻ he⁻ na⁻heey⁻ hwa⁻ na⁻.

Jëeh⁻, kyah⁻ hne⁻ ya⁻hëe⁻ jaa⁻ hi⁻ ka⁻
në⁻, hi⁻ hää⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ laa⁻
dsa⁻ kyaan⁻.

7 He⁻ja⁻ jee⁻ na⁻hmää⁻ ba⁻ ga⁻tëeh⁻
Herode dsa⁻ hi⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻lä⁻
ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻
joh⁻ jmi⁻ ma⁻hya⁻ he⁻ ga⁻jëey⁻
ga⁻hñaa⁻ nuu⁻ he⁻.

8 Ja⁻ga⁻ ga⁻cheey⁻ dsih⁻ ta⁻ Belén,
mah⁻ ga⁻jäyh⁻ siiyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ jee⁻ oo⁻, go⁻kij⁻
da⁻ hnäh⁻ juu⁻ kwee⁻ kih⁻ gyuu⁻ he⁻.
Wa⁻ra⁻ ga⁻jnää⁻ hnäh⁻, ja⁻ ya⁻nääh⁻
hnäh⁻ jmeey⁻ hnäh⁻ juu⁻ kin⁻, mah⁻
jnä⁻ ka⁻läh⁻ nün⁻ na⁻jmeen⁻ juu⁻
kiyh⁻.

9 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ kih⁻
rey, ga⁻nääy⁻. Hi⁻h⁻ cha⁻nuu⁻ hi⁻
ga⁻jëey⁻ ta⁻lä⁻ ga⁻hya⁻ hyoo⁻, ngooy⁻
ta⁻ cha⁻në⁻ dsa⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻tëey⁻ jee⁻
ma⁻kyaa⁻ gyuu⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻hëey⁻ koo⁻
hweh⁻.

10 Lä⁻ ma⁻ ga⁻jëey⁻ lä⁻ ma⁻heey⁻
ja⁻ba⁻ cha⁻nuu⁻ he⁻, ga⁻lä⁻chaay⁻ llu⁻
cha⁻miih⁻.

11 Ma⁻ ga⁻taayh⁻ cha⁻neh⁻ ja⁻,
ga⁻jëey⁻ gyuu⁻ kyaah⁻ María chooy⁻.
Ja⁻ga⁻ ga⁻juuyh⁻ jney⁻ ga⁻jmäy⁻ jøøh⁻.
Ga⁻näy⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ kuu⁻ kiyh⁻
mah⁻ ga⁻kwëeyh⁻ ku⁻nøø⁻, ga⁻kwëeyh⁻
wa⁻chu⁻, hi⁻ koo⁻ ga⁻he⁻ chee⁻ mirra.

12 Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnää⁻
Dio kih⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ na⁻gwiiy⁻ mah⁻
mo⁻so⁻ ma⁻ dsa⁻jëeyh⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻gya⁻
Herode. Ga⁻jluy⁻ jyoh⁻ jwë⁻ mah⁻
ga⁻lla⁻nääy⁻ ta⁻ hwa⁻ kiyh⁻.

Ga⁻nääy⁻ ta⁻ hwa⁻ Egipto

13 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nää⁻ dsa⁻ hi⁻
kyuu⁻ ha⁻ lä⁻chaa⁻ nuu⁻ he⁻, jaa⁻
ángel kyaa⁻ Dio ga⁻lä⁻jnää⁻ kih⁻ José
jee⁻ ma⁻këy⁻ mah⁻ ga⁻siiyh⁻:

—Noo⁻, jää⁻ gyuu⁻ kyaah⁻ chooy⁻
mah⁻ go⁻nää⁻ hnäh⁻ ta⁻ hwa⁻ Egipto.
Jee⁻ oo⁻ jäh⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻
jmeen⁻ juu⁻ kyah⁻. Jëeh⁻ hnaah⁻
Herode gyuu⁻ mah⁻ jngëeyh⁻.

14 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻ñe⁻ José jee⁻
ma⁻na⁻gwii⁻, lä⁻chah⁻ hwë⁻ ja⁻

ga⁺jääy⁺ gy⁺uu⁻ kyaah⁺ María, ga⁻nääy⁺ ta⁺ hwa⁺ Egipto.

¹⁵ Jee⁺ ja⁻ ga⁻taayh⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻juu⁺ Herode. Mah⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻te⁺ lä⁻koo⁻ ga⁺jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, lä⁻ ma⁺ ga⁻jäyh⁺: “Ta⁻ hwa⁺ Egipto ga⁻tëhn⁻ gy⁺uu⁻ kyaan⁻.”

Ga⁻jmee⁺ Herode mada⁻ juu⁺ lä⁻jëe⁻ gy⁺uu⁻ ñuu^h-

¹⁶ Ma⁺ ga⁻lä⁻liih⁻ Herode ga⁻mi⁻goo⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ ky⁺uu^h he⁺ kiyh⁺, ga⁻lä⁻lleey⁺ jwërte. He⁻ja⁻ ga⁻hëy⁺ joh⁺ jmi⁺ ma⁻lä⁻hi⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻në ga⁻jëe⁺ dsa⁻ he⁺ n^{uu}. Mah⁺ ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hløø⁺ he⁻ jngëeyh⁺ lä⁻jëe⁻ gy⁺uu⁻ ñuu^h hi⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jiih⁺ hi⁻ ma⁺ hää⁺ to⁺ ñe⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jwii⁻ Belén, lä⁻kye⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jäh⁻ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kih⁺ jwii⁻ ja⁻.

¹⁷ Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁺ lä⁻koo⁻ ga⁺jäh⁺ Jeremia⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio jää⁺, he⁻ lle⁻ lä⁻la⁻:

¹⁸ Ga⁻lä⁻n^{uu}h⁺ koo⁻ juu⁺ jee⁺ jwii⁻ Ramá, peer⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁺ dsa⁻, hoo^h dsa⁻, høø⁺ dsa⁻.

Sa⁻ju⁻ kih⁺ Raquel ba⁺ he⁺ hi⁻ hoo^h kih⁺ gy⁺uu⁻ kya⁺.

Sa⁻ hii⁺ nø^h dsëy⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ jwëe⁺ gy⁺uu⁻ kyaay⁺.

¹⁹ Ma⁻ngëe⁺ ma⁻juu⁻ Herode, jaa⁻ängel kya⁺ Dio ga⁻lä⁻jnä⁺ kih⁺ José jee⁺ ma⁺ na⁻gwiiy⁻, hwa⁺ Egipto.

²⁰ Mah⁺ ga⁻siih⁺:
—Noo⁻, tee⁻ gy⁺uu⁻ kyaah⁺ chooy⁺, mah⁺ gwaah⁻ ta⁺ Israel ka⁻lä^h. Jëeh⁺, ma⁻juu⁻ ba⁺ hi⁻ ma⁺ hnøø⁺ ma⁺ jngëeh⁺ gy⁺uu⁻.

²¹ He⁻ja⁻ ga⁻nooy⁻ mah⁺ ga⁻tëey⁻ gy⁺uu⁻ kyaah⁺ chooy⁺, ga⁻nääy⁺ ta⁺ hwa⁺ Israel ka⁻lä^h.

²² Pero ma⁺ ga⁻nuuy⁺ kih⁺ Arquelao hi⁻ ma⁺ jmee⁺ hih⁻ hwa⁺ Judea lä⁻ jmiiy⁻ Herode, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻goyh⁻ ma⁺ dsa⁻nääy⁻ ta⁺ ja⁻. Pero ga⁻mi⁻jnä⁺ Dio kih⁺ jee⁺ ma⁺ këy⁻ mah⁺ ga⁻nääy⁻ ta⁺ hwa⁺ Galilea ba⁺.

²³ Ma⁺ ga⁻lla⁻nääy⁻ ta⁺ ja⁻, ga⁻taayh⁻ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Nazaret. Mah⁺ lä⁻ja⁻

lä⁻te⁺ lä⁻koo⁻ ga⁺jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio: “Nazareno ba⁺ jäh⁻ dsa⁻ kih⁺ Jesús.”

3

Ma⁻kwa⁻ Jwaa⁻ juu⁺ jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁻ (Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ma⁻ja⁻ ñee⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo⁻ jmi⁺ ta⁺ hwa⁺ kii⁻ kih⁺ Judea na⁻kway⁻ juu⁺.

² Lä⁻la⁻ ma⁺ jäyh⁺:
—Jëeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, jëeh⁺, ma⁻ya⁻jäh⁻ he⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih⁺.

³ Kih⁺ Jwaa⁻ ba⁺ ja⁻ hi⁻ ga⁻hlëeh⁺ Isaía hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio jää⁺, lä⁻ ma⁺ ga⁻jäyh⁺:

Kii⁻ n^{uu}h⁺ koo⁻ lle⁺ he⁻ hlëeh⁻ hwa⁺ kii⁻ jee⁺ sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻:

“Mi⁻llu⁻ hnäh⁺ jwë⁺ kih⁺ Dsa⁻jøø^h jnän⁻.

Mi⁻llu⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ mah⁺ jäy⁻ ko⁻dsøø⁺ jwë⁺”, ga⁺jäh⁺ Isaía.

⁴ Hmiih⁻ kih⁺ Jwaa⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ jñu⁺ camey⁻, ma⁺ na⁻hñuu⁻ tuyh⁺ kyaah⁺ koo⁻ loo⁺ jah⁺. Ma⁺ kuyh⁻ iih⁻ hi⁻ ma⁺ hiih⁻ tah⁺ he⁻ ma⁺ cha⁻ moh⁺.

⁵ He⁻ja⁻ jwëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Jerusalén ga⁻lla⁻nää⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jwaa⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Judea, lä⁻kye⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kih⁺ jmi⁺ Jordán.

⁶ Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁺ ma⁺ mi⁻jnääy⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ hi⁻ ga⁻chaa⁻ Jwaa⁻ dsa⁻ he⁺ jmi⁺, cha⁻jmi⁺ Jordán.

⁷ Ma⁺ ga⁻jëey⁺ jwëe⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ dsa⁻ saduceo hi⁻ na⁻nää⁺ jee⁺ ja⁻ mah⁺ ma⁺ choo⁺ Jwaa⁻ jmi⁺ kih⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁺ ga⁻siih⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ma⁻ra⁻ hi⁻ he⁺ joo⁺ siih⁺ miih⁻ laah⁺ hnäh⁺. ¿Hii⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻siih⁺ hnäh⁺ he⁻ lääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ ma⁻ngoo⁺ ya⁻ jäh⁻?

⁸ Go⁻taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ lle⁻ kih⁺ mah⁺ mi⁻jnä⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁻jëeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio.

⁹ Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻: “Lee⁻ ba⁺ kya⁺ jnääh⁺ he⁻ laa⁺ jnääh

' sa'ju- kih' Abraham." Jëeh' jnä' jwahn', lih' ba' Dio jmeey' hwëë- sa'ju- kih' Abraham kih' kuu' la-.

10 Hee- ñe' läh- ma-na'llu' mah' dsa-tu' chaah' hma-. Lä-jë- na'hma- he- sa-llu' mi' kih', he- ja- dsa-tu' mah' tooyh' cha'je-.

11 Ma-ra' ju'dsoo', jnä' chaan' hnäh' jmi- kyaah' jmi- ba' lä-jëë- hnäh' hi- ma-jëeh' kyaah' Dio. Pero hi- jä- këë- kin' jøøh' ga-lä-koh' jnä'. Ni- sa- tē'dsëen' kan' loo- he- hä' tiiy'. Hi- he' chaa' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-lle' Na-jngii', hi' kyaah' je- ka-läh'.

12 Hii- cheh' mi-llu' mi' trigo, ma-chooyh- he- kyaah' jwäy-. Kooy- mi'trigo kiyh' llay' llu', ja-ga' tooyh- wa'hløø- kih' trigo ja- cha'je- jee- mo-so' huu' jih'koh' -ga-jäh' Jwaa-.

Ga-saa' Jesús jmi-

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Ma'ja- ya-hëë' Jesús hwa' Galilea, ngooy' ta' cha'jmi- Jordán jee' ma' cheh' Jwaa- mah' saay' jmi-.

14 Pero Jwaa- sa' ma' hii- ma' chaay' jmi-. Ma' jäh' siiyh':

-Jnä' ba' jmeë' bii' kin' chaah' jnä' jmi-, mah' hne- ba' ngiih' kin' chaan' hne- jmi-.

15 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh' ga-siiyh':

-Tää' ba' kih'. Jëeh', lä-ja- ba' sooh' jnan' miten' lä-jë- mada' he- ga-jmeë' Dio.

Ja-ga' ga-heeh- Jwaa- ga-chaay' Jesús jmi-.

16 Ma-ngëë' ma-saa- Jesús jmi-, ya-hëëy' cha'jmi-. Lä-cha' ja- ga-na' gyuu' jmi-gyuu' mah' ga-jëë' Jesús Jmi-lle' kih' Dio ga-jyoo' në' kiyh', laa' lä-koo- jaa- juu-.

17 Ma'ja- ga-lä-nuu' koo- juu' he- ja' gyuu' he- ma' jäh':

-Hi- la- he' gyuu- kyaan' hi- hnaan-. Peer- chaan- llu' kyaayh'.

4

Ga-ka' hi-sa'llu' dsë' Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jøø' Jmi-lle' kih' Jesús ta' hwa' kii-, mah' ka' hi-sa'llu' dsëy'.

2 To'loo' jmi- to'loo' hwë' sa- ga-kuh- ga-hiyh'. Ma-ngëë' he- ja-, ja' kyoyh'.

3 Hi- ja' hi- ga-ka' dsëy' chuh' kiyh' mah' ga-jäyh':

-Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmeë' hih' mah' lii- he'ñiih- kuu' he- tääh' la-.

4 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

-Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la' kyaah' he- kih-hihn- jmeë- chaa- jne'. Kyaah' lä-jë- juu' he- hlëeh- Dio ba' jmeë- chaa- jne'."

5 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' ta' jee' chih' gwah- jwi- na-jngii' he- chee- Jerusalén. Ma' ga-lla' nääy' jee' ja- ga-jäy' lä- ga-të' gyuu' kih' gwah- juuh-,

6 ga-siiyh':

-Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jwää- hñaa' lä- ga-të' hwa', jëeh' na-sii- ba' ka-läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' jäy' hne- kyaah' gooy-, lä-ja- mo-so' la-ñu' tiih' në' kuu'.

7 Mah' ga-jëeh- Jesús kiyh':

-Ma-na-sii- ba' ka-läh': "Ta' ka- dsë' Dio hi- laa' Dsa-jøøh' kyaah'."

8 Koo- ka-läh' ga-jää' hi-sa'llu' lä- ga-të' koo- moh' ñii' mah' ga-heeyh' lä-kaa- jee' jwi- kaah' kyaah' ga-lä-jë- ga' he- la' na'hñaa' he- cha- kih'.

9 Mah' ga-jäyh':

-Ga-lä-jë- he- na- kwëehn- hne- cher'mah' ga-juuh' jneh' cha'nën-, jmääh' jnä' jøøhn'.

10 Ja-ga' ga-jäh' Jesús siiyh':

-Wa' lä-øøh' hne- kin' Tana', jëeh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-jøøh' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaa- hñii' bih' jmeeh' ta'he'."

11 Ja-ga' ga-lä-øø' hi-sa'llu' kiyh'. Lä-cha' ja- ya-nää' ángele, ga-jmeey' ta'he' kih' Jesús.

Ga⁻løø' Jesús kway⁻ juu' hwa' Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ma' ga⁻nuu' Jesús hää' Jwaa⁻ neh⁻ ñe', ngaayh' ta⁻ hwa' Galilea.

13 Sa⁻ ga⁻ jäy' jwii⁻ Nazaret, ngaayh' na⁻ gyay⁻ jwii⁻ Capernaum ba', jwii⁻ he⁻ hla⁻ cha⁻ hoo' jmi⁻ juuh⁻. Hwa' kih' dsa⁻ kyaah' Zabulón kyaah' Neftalí ba' ja⁻.

14 Lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te' juu' he⁻ ga⁻ hlëeh' Isaia hi⁻ ga⁻ ngëe' juu' kih' Dio, lä⁻ ma' ga⁻ jäyh':

15 Hwa' kih' Zabulón, kyaah' hwa' kih' Neftalí, he⁻ kye⁻ hngaah' ko⁻ taa⁻ kih' jmi⁻ Jordán, ta⁻ cha⁻ hoo' jmi⁻ ñeeh', lä⁻ kaa⁻ jee' ja⁻ la' hwa' Galilea jee' tääh' jwëe' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu,

16 dsa⁻ he' hi⁻ ma' ga⁻ nää' jee' na⁻ hoo⁻ ga⁻ jëey' ko⁻ wa⁻ je⁻ juuh⁻.

Ga⁻ lä⁻ jnä' ko⁻ wa⁻ je⁻ kih' hi⁻ ma' tääh' jee' ma' hii' goo⁻ juuy'.

17 Lä⁻ ma' ja⁻ ga⁻ løø' Jesús kwa⁻ juu', ma' jäyh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëeh' ma⁻ ya⁻ jäh⁻ he⁻ jää' Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih'.

Ga⁻ tëeh' Jesús kyeë' hi⁻ ma' tääh' jwä⁻ sa⁻ hma'

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta⁻ cha⁻ hoo' jmi⁻ juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa' Galilea, jee' ja⁻ ga⁻ jëey' Simón hi⁻ ma' tëeh' dsa⁻ Pee', kyaah' André' øøyh'. Lä⁻ uu' hi⁻ he' ma' tääh' jwä⁻ sa⁻ hma' cha⁻ jmi⁻, jëeh' he⁻ ja⁻ ba' ma' la' ta' kiyh'.

19 Mah' ga⁻ siyh':

—Ya⁻ nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi⁻ tëen' hnäh' ha⁻ lä⁻ jmeeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' dsa⁻, lla⁻ he⁻ ma' leeh' hnäh' hmooh⁻.

20 Lä⁻ चाह' ja⁻ ga⁻ kyey⁻ sa⁻ hma' kiyh' mah' ga⁻ nääy' kyaah' Jesús.

21 Ma⁻ ngëe' gyih' ko⁻ ñih⁻, ga⁻ jëey' jñah' ga' uu'. Jaa⁻ he' Jacobo, joo' Zebedeo, kyaah' Jwaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻

øøyh', ma' tääh' neh⁻ na⁻ moo' kyaah' Zebedeo jmi⁻, ma' hmi⁻ sa⁻ hma' kiyh'. Mah' ga⁻ tëeyh'.

22 Lä⁻ चाह' ja⁻ ga⁻ hi⁻ na⁻ moo' kyaah' jmi⁻ mah' ga⁻ jmeey' ko⁻ jøh' kyaah' Jesús.

Ga⁻ kwa' Jesús ju' hmëe'

(Lc. 6:17-19)

23 Ga⁻ ngëe' Jesús lä⁻ kaa⁻ hwa' Galilea, ma' mi⁻ tëey⁻ dsa⁻ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ he⁻ tøø' lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jee' jwii⁻, ma' kway⁻ ju' hmëe' ha⁻ lä⁻ jää' Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih'. Ma' mi⁻ hläy' dsa⁻ kih' wa' he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo'.

24 Lä⁻ ga⁻ tē' hwa' Siria ga⁻ nuu' dsa⁻ kih' Jesús. He⁻ ja⁻ na⁻ nää' dsa⁻ na⁻ jääy⁻ jee' ma' cheh' Jesús ga⁻ lä⁻ jëe' hi⁻ ma' jëe' wii' kih' na⁻ ku' na⁻ ngii' dsoo' hlih', lä⁻ kye⁻ hi⁻ ma' kye⁻ lle' hlih', kyaah' hi⁻ ma' dsa⁻ juu' ñee', lä⁻ ja⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ liih' goo⁻ tii'. Ga⁻ mi⁻ hläy' lä⁻ jëe' hi⁻ he'.

25 Peer⁻ jwëe' dsa⁻ Galilea ga⁻ lla⁻ lle' kaah' kiyh' kyaah' hi⁻ ma' chaa⁻ Decápoli, hi⁻ ma' chaa⁻ Jerusalén, hi⁻ ma' chaa⁻ Judea, hi⁻ jñah' ga' hi⁻ ma' chaa⁻ hngaah' jmi⁻ Jordán.

5

Ga⁻ kwa' Jesús cha⁻ mi⁻ih⁻ juu' lä⁻ ma' gyay' lle' koh'

1 Ma' ga⁻ jëe' Jesús jwëe' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, ga⁻ wiiy' mah' ga⁻ gyay' lle' koh' ja⁻. Ga⁻ lä⁻ jëe' jnääh' discípulo kyaay' ga⁻ kuh' jnääh' jee' ja⁻.

2 Ga⁻ løøy' hlëeyh⁻ dsa⁻, ga⁻ jäyh':

3 —Llu' la' kih' hi⁻ laa' sa⁻ jmää' ni⁻ mi⁻ih⁻. Jëeh', hi⁻ he' ba' jää' Dio lä⁻ hih⁻ kih'.

4 Llu' la' kih' hi⁻ tääh' ki⁻ hoo⁻. Jëeh', jmee' ba' Dio nøh' dsëy'.

5 Llu' la' kih' hi⁻ hwaá. Jëeh', hi⁻ he' ba' tēe' hwa' he⁻ ga⁻ jäh' Dio le' heey'.

6 Llu' la' kih' hi⁻ kuh⁻ ngii⁻ dsë' jmeey' he⁻ llu'. Jëeh', hi⁻ he' ba' hyoh⁻ lä⁻ jëe' he⁻ lla⁻ kyaay'.

7 Llu' la' kih' hi' dsa-lä-ñih' dsë' dsa-kyaa'h'. Jëeh', lä-ñih' dsë' Dio kiyh' ka-läh'.

8 Llu' la' kih' hi' na-jngii' tuh-dsë'. Jëeh', hi' he' ba' tēē' jēē' Dio.

9 Llu' la' kih' hi' hnooh' ha' lä' jee' hii' tii' kih' dsa'. Jëeh', hi' he' ba' tēēyh' 'joo' Dio.

10 Llu' la' kih' hi' ga-nää' jēē' wii' kih' he' jmeey' he' llu'. Jëeh', kih' bih' la' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

11 'Llu' la' kyah' hnäh' cher'mah' dsoo' kin' ga-hlëeh' dsa' wii' kyah' hnäh', hi' cher'mah' ga'jmeeh' dsa-hnäh', hi' cher'mah' ga-hlëeh' dsa-hnäh' juu' pa'jnäh' he' la' juu' ta'juu'.

12 Lä' ma' chaa'h' hnäh' lä'ja', wa' chaa'h' hnäh' llu', wa' jēē' hoh' hnäh'. Jëeh', hnäh' ba' hnäh' koo' he' llu' gyuu'h' jmi-gyuu'. Ja' ba' lä'ja' ga'jmeeyh' hi' ga-ngëē' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' jää' ga' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Jesús juu' kih' wa'ñe' kyaah' wa'je'

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Hnäh' laah' lä'koo' wa'ñe' kih' hwa' la'. Pero cher'mah' ga'jñuu'h' he' ñii' kih', ha' lä'ja' lii' ka-läh' lä' ma' la'. Mo'so' jmaa' go-te'. He' be' ba' dsa' ja' cha'jwë', jee' ja' he'soh' dsa' nē' kih'.

14 Hnäh' laah' lä'koo' wa'je' kih' dsa' jmi-gyuu'. Wa' jmeen' koo' jwii' he' hla' gyuu'h' nē' moh' sa' le' dsa' hmää'.

15 Hi' lä'ja' sa' chaa' hi' hih' wa'je' mah' chiyh' neh' wa'goo'. He' chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä'jnä' kih' dsa' hi' tääh' lä'kaa' cha'neh'.

16 He'ja' wa' jnä' wa'je' kyah' hnäh' cha'nē' lä'jēē' dsa', mah' wa'ra' ga'jēēy' lä'jēē' he' llu' he' jmeeh' hnäh', jmeey' juu'h' kih' Tääh' jnän' hi' gya' gyuu'h'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha' lä' la' ley

17 'Ta' jmee' hnäh' huu'dsë' he' ma-jan' mah' mi'llaan' ley kih' Moisé. Ni' sa' mi'llaan' lä'jēē' he' ga-hlëeh' lä'jēē' hi' ga-ngëē' juu' kih'

Dio. Sa' ma-jan' mah' mi'llaan' he' ja', he' mi'ten' kih' juu' ja' ba' ja' ma-jan'.

18 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', ta'ko'jiih' cha' gyuu'h' hwa' la', sa' hee' ni' koo' hwëh' mäh', ni' koo' mi' 'punto he' na'sii' kih' ley ja', jää' sa' ga' ma-lä-te' ga-lä'jēē'.

19 He' lä'ja', cher'mah' chaa' hi' ga-hlääh' koo' mada' pih' kih' ley la', hi' cher'mah' lä'ja' mi-tēēy' dsa', leey' jaa' hi' mäh' ba' gyuu'h' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'. Pero cher'mah' hi' mi-te' kih' ley hi' mi-tēēy' dsa' he' mi-tey' ka-läh', hi' he' ba' leē' jøøh' gyuu'h' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

20 He'ja' hlëehn' hnäh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' cha'ga'miih' ta' llu' lä'koh' te' he' jmee' dsa' hi' kyuu'h' ley hi' lä'koh' te' he' jmee' fariseo, sa' le' go'taah' hnäh' gyuu'h' jmi-gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

21 'Ma-nuu'h' ba' hnäh' ha' lä' jäh' nē' ley kih' Moisé lä' ma' ga'siiyh' dsa' ma-gyuh' jnän': "Ta' jngëeh' dsa'. Cher'mah' hi' ga'jngëeh' jaa' dsa-kyaa'h' ma'ra' he' nøø' ba' ta' kiyh'."

22 Pero jnä' jwëehn' hnäh', cher'mah' hi' ga-lä'lee' kyaah' øøh', ma-na-bääyh' dsoo'. Hi' cher'mah' hi' ga'jäh' siih' dsa-kyaa'h': "Peer'taah' hne-", hi' he' nøø' ta' kih' cha'nē' dsa'kaah'. Hi' cher'mah' hi' ga'jwä' dso'jwii' kih' øøh', hi' he' lle' kih' dsoo' cha'je'.

23 He'ja' cher'mah' go'kah' kuu' kyah' nē' na'hyoo' hi' cher'mah' ga-lä'dsooh' hoh' jee' ja' he' hä' dsë' jaa' øøh' kyaah' hne',

24 jee' ja' ba' kye' kuu' kyah' cha'nē' na'hyoo' mah' gwa' da'to'nē' go'jēeh' juu' kyah' kyaah' øøh'. Ja' ga' ñeh' ka-läh' ya-tøøh' kuu' kyah' nē' na'hyoo'.

25 'Cher'mah' chaa' hi' hnøø' hnëē' hne' cha'nē' dsa'ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na'koh' ta'ko'jiih' cha' jmi', mah'

sa⁺ ngëëy¹ hne⁻ goo⁻ jwëë⁻. Lã⁺ ja⁻ mo⁺ so⁺ jmee¹ jwëë⁻ hih⁺ kih¹ poo⁻ taayh⁺ hne⁻ neh⁺ ñe¹.

26 Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo¹ jwëëhn[~] hnäh⁺, sa⁺ ya⁻ hëeh¹ jee¹ ja⁻ ta⁺ ko⁻ jiih¹ sa⁺ ma⁻ mi⁻ hmaah¹ lä⁺ jë⁺ go⁻ te⁻ he⁻ ngiiyh¹ kyah¹.

27 'Ma⁻ nuuh⁻ ba¹ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jäh⁺ në¹ ley⁻ he⁻ siiyh⁺ hnäh⁺: "Hne⁻ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻, ta⁺ kaah⁺ hi⁻ laa¹ kyaa¹ jñah⁺."

28 Pero jnä⁺ jwahn⁺, cher¹ mah¹ hi⁻ jëë[~] jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ hee¹ dsëy¹ kaayh¹, kyaah¹ hu¹ dsë⁻ kiyh¹ ja⁻, ma⁻ jmeey¹ dso¹ kye⁻.

29 Lã⁺ ja⁻, cher¹ mah¹ mi⁻ nëh⁺ ra⁻ lluu¹ jmee¹ täh⁺ kyaah¹ dso¹ kye⁻, lle¹ go⁻ te⁻ mah¹ be¹ hu¹. Jëeh⁺, llu¹ ga¹ kyah¹ he⁻ hee¹ miih⁻ jmi⁻ ngo¹ kyah¹, lä⁺ koh⁺ ga¹ he⁻ goh¹ na⁻ hñaah¹ cha¹ je⁻.

30 Hi⁻ cher¹ mah¹ ma⁻ gooh⁻ ra⁻ lluu¹ jmee¹ täh⁺ kyaah¹ dso¹ kye⁻, hnä¹ go⁻ te⁻ mah¹ be¹ hu¹. Jëeh⁺, llu¹ ga¹ kyah¹ he⁻ hee¹ miih⁻ jmi⁻ ngo¹ kyah¹, lä⁺ koh⁺ ga¹ he⁻ goh¹ na⁻ hñaah¹ cha¹ je⁻.

31 'Hi⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ he⁻ jäh⁺: "Ga⁺ lä⁺ jëë[~] hi⁻ bee[~] dsa⁻ më⁺ kyaa¹, hnøø¹ chooyh¹ je⁻ jee¹ ma⁻ beey¹ dsa⁻ kyaayh¹."

32 Pero jnä⁺ jwahn⁺ lä⁺ la⁻. Hi⁻ bee¹ dsa⁻ më⁺ kyaa¹, hi⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ hlih¹ ma⁻ jmeey¹ kyaah¹ jñah⁺ dsa⁻ ñuuh⁻, he⁻ cheey¹ ta⁺ jwë¹ hlih¹ ba¹ ja⁻. Hi⁻ lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ hi⁻ kaa¹ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁻ beey¹ he¹, he⁻ jmeey¹ dso¹ kye⁻ ba¹ ja⁻ ka⁻ läh⁺.

Ga⁺ hlëeh⁺ Jesús kih¹ hi⁻ tää⁻ gyuu¹ hwa¹

33 'Ma⁻ nuuh⁻ ba¹ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺: "Ta⁻ jmee⁻ dsoo¹ he⁻ la¹ juu¹ ta⁻ juu¹. Ja⁻ mi⁻ teh⁺ hnäh⁺ kih¹ Dio he⁻ ga⁺ tääh⁺ hñaah¹ jmeeh¹."

34 Pero lä⁺ la⁻ jwah⁺ jnä⁺, ta⁺ tää⁻ hñaah¹ kih¹ ni⁺ koo⁻. Ta⁺ tää⁻ hnäh⁺ kih¹ gyuu¹, jëeh⁺ jee¹ oo⁺ ba¹ gya¹ Dio.

35 Ta⁺ tää⁻ hnäh⁺ kih¹ hwa¹, jëeh⁺, në¹ kih¹ hwa¹ chih¹ ma⁻ tüi¹ Dio. Ta⁺ tää⁻ hnäh⁺ kih¹ Jerusalén, jëeh⁺, jee¹ ja⁻ la¹ jee¹ jwi⁻ kih¹ Rey jøøh¹ jnän⁺.

36 Ta⁺ tää⁻ ka¹ lleh⁺, jëeh⁺, sa⁺ leh¹ jmeeh¹ tøø⁻ ni⁺ koo⁻ jñu⁻, ni⁺ sa⁺ leh¹ jmeeh¹ läh⁻ ka⁻ läh⁺.

37 Cher¹ mah¹ jwah¹ hnäh⁺ "Jaah⁻", koo⁻ "jaah⁻" ba¹ jwah¹ hnäh⁺. Hi⁻ cher¹ mah¹ jwah¹ hnäh⁺ "jah⁺ ha⁺", koo⁻ "jah⁺ ha⁺" ba¹ jwah¹ hnäh⁺. Hi⁻ cher¹ mah¹ he⁻ ga¹ jyoh¹ juu¹ gwa¹, he⁻ gwa¹ kih¹ dsa⁻ hlëeh¹ ba¹ ja⁻.

38 'Ma⁻ nuuh⁻ ba¹ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ he⁻ jäh⁺: "Hi⁻ jmee⁻ dsoo¹ mi⁻ në⁺ dsa⁻ kyaah¹, ja⁻ ba¹ lä⁺ ja⁻ mi⁻ hmaayh¹. Hi⁻ jlääh[~] na¹ ja⁻ dsa⁻ kyaah¹, ja⁻ ba¹ lä⁺ ja⁻ mi⁻ hmaayh¹."

39 Pero lä⁺ la⁻ jwah⁺ jnä⁺. Ta⁺ jiih⁺ hnäh⁺ kih¹ hi⁻ hñaah¹ dsë¹. Cher¹ mah¹ hi⁻ ga¹ jnoo¹ koo⁻ jwoo¹ mo⁻ nëh⁺, kwëëyh¹ ka⁻ läh⁺ jyoh¹ jwoo¹.

40 Hi⁻ cher¹ mah¹ hi⁻ lla⁺ hni⁻ kyah¹ mah¹ jñuuyh¹ sa¹ koo^h, kwëëyh¹ ka⁻ läh⁺ lä⁺ kye⁻ hmih⁻ lloo¹ kyah¹.

41 Hi⁻ cher¹ mah¹ hi⁻ ga¹ jmee¹ he⁻ wi¹ kah¹ løø¹ kih¹ ko⁻ ni^h, kye⁻ ga¹ jyoh¹ ko⁻ ni^h.

42 Cher¹ mah¹ hi⁻ ngii⁺ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah¹, kwëëyh¹. Hi⁻ cher¹ mah¹ hi⁻ hnøø¹ lle⁺ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah¹, ta⁺ jmee⁻ chaah⁻ kyaayh¹.

Hnøø¹ hnää⁺ jne¹ hi⁻ na⁻ høøh¹ jnän⁺
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 'Ma⁻ nuuh⁻ ba¹ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ he⁻ jäh⁺: "Wa¹ hnaah⁺ ome⁻ kyaah¹ mah¹ wa¹ na⁻ hääh¹ hi⁻ sa⁺ laa¹ ome⁻ kyaah¹."

44 Pero lä⁺ la⁻ ba¹ jwah⁺ jnä⁺: Wa¹ lä⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁺ laa¹ ome⁻ kyaah¹ hnäh⁺. Ngii⁺ hnäh⁺ llu¹ kih¹ hi⁻ jwä[~] dso¹ jwi¹ kyah¹ hnäh⁺. Jmee¹ hnäh⁺ llu¹ kih¹ hi⁻ na⁻ høøh¹ kyah¹ hnäh⁺. Ngii⁺ hnäh⁺ kih¹ Dio kih¹ hi⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺.

45 Mah¹ lä⁺ ja⁻ leeh⁺ hnäh⁺ joo¹ Tää⁻ jnän⁺ hi⁻ gya¹ gyuu¹. Hi⁻ he¹ jmee⁻ dsa⁻ hya⁺ hyoo⁻ kih¹ hi⁻ hlëeh¹ lä⁺ ja⁻ kih¹ hi⁻ lluu¹. Hi⁻ cheey¹ jma¹ ka⁻ läh⁺ kih¹ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu¹ hi⁻ kih¹ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hlih¹.

46 Jëeh⁺ cher¹ mah¹ hnaah⁺ hnäh⁺ ma⁻ la⁺ hi⁻ hnää¹ hnäh⁺ ba¹, chee⁻ ba¹

hñah' hnäh' kih' Dio ja-? ¿Che' sa' jmeey' lä' ja- ka-läh' hi- koo' ku'sih-?

47 Cher'mah' kih' øøh' ba' hnäh' jmeeh- hnäh' Dio, ¿che' laah' hnäh' jmeeh- hnäh' koo- he- llu'? ¿Che' sa' jmee' lä' ja- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio?

48 Wa' laah' hnäh' lluu', lä' koo- laa' Täa' jnän' hi- gya' gyuu' hi- lluu' go-te'.

6

1 'Leeh-, ta' hnooh- hnäh' ha- lä' jee' hlëeh' dsa- llu' kyah' hnäh' wa'ra- ga'jmeeh' hnäh' koo- he- llu'. Cher'mah' ko-taa' ga' ga'jmeeh' hnäh' mah' jee' dsa- kyah' hnäh', sa' hñah' hnäh' ni' miih- kih' Dio hi- gya' gyuu'.

2 Wa'ra- ga'kwah' hnäh' be' kih' jaa- hi- lla-kyaa', ta' jwii' ni' jaa- hee- na- ma-jmeeh'. Mah' sa' jmeeh' hnäh' kwee- kyaah' hi- jmää' hñii' mi-te' neh' gwah', hi' lä' ja- jmeey' ka-läh' cha'jwë' he- hnooyh- ha- lä' jee' hlëeh' dsa- llu' kiyh' ba' ja-. Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko- ja- ba' hñih' ma-liyh' jñeey'.

3 Pero hne-, wa'ra- ga'kwëeh' dsa- miih- kuu', ta' jwii' ni' jaa- ma'ke- laa' ome- kyaah'.

4 Heh' lä' ja-, sa' jnä' he- ma-kwëeh' dsa- kuu'. Ma'ja- Täa' kyaah', hi- jëe- lä' jë- he- sa' jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- nê' lä' jëe- dsa-.

*Ga' mi-tëë- Jesús dsa- kyaay' ha- lä' chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)*

5 'Wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' jmee- lä' jmee' hi- jmää' hñii' mi-te'. Tih- dsëy' na-täay' hlëeyh' kyaah' Dio neh' gwah' mäh- hi- lä' ja- jmeey' cha'jwë' jee' ga-nää' dsa- mah' jee' dsa- kiyh'. Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', ko- ja- ba' hñih' ma-liyh' jñeey'.

6 Pero hne-, wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go-he' jee' gwiih- mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa'

hi- sa' jnä'. Ma'ja- Täa' kyaah' hi- jëe- lä' jë- he- sa' jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- nê' lä' jëe- dsa-.

7 Wa'ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' hlëeh' cha-miih- jiih' koo- nêe' juu' he- sa' jmää' ta', lä' koo- jmee' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio. Kih' he- hlëeyh' cha-miih- jiih' koo- nêe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'.

8 Ta' jmee- hnäh' lä' jmee' dsa- he'. Jëeh', Täa' jnän' hi- gya' gyuu', ma-ñey- ba' hee- na- jmee' bii' jnän' jää' ja- ga' ngiin' kiyh'.

9 Lä' la- ba' hñø' ngiih' hnäh' kyah': Täa' kyaah' jnääh' hi- gya' ya' jwii', lä' jëe- ba' wa' jmee' dsöo' he- laah' hne- na- jngëe' go-te'.

10 Ña- mah' jmeeh' hih- jee' la-.

Wa' le' lä' hyoh- hoh' hñaa' jmi- gyuu' la-, ja- ba' lä' koo- la' gyuu' ya' jwii'.

11 Kwëeh' jnääh' na' he- kih' hih' jnääh' he- jmee' bii' kyaah' jnääh'.

12 Jmee' jøh- hoh' kih' he- ma-hlääh- jnääh', ja- ba' lä' koo- jøh- dsë- jnääh' kyaah' hi- dsa-hlääh- kyaah' jnääh'.

13 Ta' kwa- jwë' ka' he- hñih' dsë- jnääh', lää' jnääh' kih' he- ja-. Jëeh', jaa- hne- ba' jmee' hih' kih' lä' jë-, kyah' ba' la' ga-lä' jë- be', hne- ba' laah' jøøh' kih' ga-lä' jë' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä' ja-.

14 'Cher'mah' jmeeh- jøh- hoh' kyaah' dsa- hi- dsa-hlääh- kyaah' hnäh', lä' ja- ka-läh' Täa' jnän' hi- gya' gyuu' jmeey' jøh- dsëy' kyaah' hnäh'.

15 Pero cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' jøh- hoh' kyaah' dsa- hi- dsa-hlääh- kyaah' hnäh', lä' ja- ka-läh' Täa' jnän' hi- gya' gyuu' sa' jmeey' jøh- dsëy' kyaah' hnäh' he- dsa-hlääh- hnäh' kiyh'.

Ga' hlëeh' Jesús kih' he- sa- kih- hih- jne'

16 'Jmii' ma' sa' kuh-huh' hnäh' jee' hlëeh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee- hnäh' lii- he- ti-meeh- hoh' hnäh' lä'

jmeē⁺ dsa⁻ hī⁻ jmää[~] hñii⁺ mi⁻teh⁺. Hī⁻ he⁺ jmeē⁺ lii[~] mo⁻nē⁺ mah⁺ jēē⁺ dsa⁻ kiyh⁺ he⁻ sa⁺ kuh⁻hiyh[~]. Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwēēhn[~] hnäh⁺, ko⁻ja⁻ ba⁺ hñih⁺ ma⁻liyh[~] jñeey⁺.

17 Pero hne⁻, ma⁺ sa⁺ kuh⁻huh⁺ jee⁺ hlēēh⁺ kyaah⁺ Dio, ja⁻ jñaa⁺ lleh⁺ mah⁺ gyih⁻ mo⁻nēh⁺.

18 Mah⁺ lä⁻ja⁻, sa⁺ lä⁻leeh[~] cha⁻nē⁺ dsa⁻, he⁻ sa⁺ kuh⁻huh⁺. Kih⁺ Täā⁺ hī⁻ sa⁺ jnäā⁺ ba⁺ lä⁻leeh[~]. Hī⁻ lä⁻ja⁻, Täā⁺ kyaah⁺ hī⁻ jēē[~] lä⁻jē⁻ he⁻ sa⁺ jnä⁺, mi⁻hmaayh⁺ kyah⁺ to⁻lo⁻ nē⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻.

Ga⁻hlēēh⁺ Jesús kih⁺ he⁻ la⁺ hmooh⁺
(Lc. 12:33-34)

19 Ta⁺ wa⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ lla⁻mah⁺ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ la⁺ hmooh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jēēh⁺ jee⁺ la⁻ chaa⁻ jah⁺ jwē[~] cha⁻miih⁻ hi⁺ hya⁻ tu⁻juu[~] lä⁻jē⁻ he⁻ llu⁺. Hī⁻ dsa⁻taah⁺ dsa⁻hii⁻ mah⁺ hiiy⁺.

20 Hnøøh⁺ hnäh⁺ mah⁺ lla⁻mah⁺ gyuu⁺ ya⁻jwii⁺ he⁻ la⁺ hmooh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jee⁺ ja⁻ sa⁺ chaa⁻ jah⁺ hī⁻ jwē[~] ni⁺ sa⁺ hya⁻ tu⁻juu[~] ka⁻lä⁺. Hī⁻ jee⁺ ja⁻ sa⁺ chaa⁻ dsa⁻hii⁻ mah⁺ hiiy⁺.

21 Ha⁻ jiih⁺ jee⁺ hla⁻ he⁻ la⁺ hmooh⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jee⁺ ja⁻ ba⁺ kye⁺ hnäh⁺ o⁻jøh⁺ dsē⁻.

Wa⁻je⁻ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺
(Lc. 11:34-36)

22 Mi⁻nē⁺ jne⁺ la⁺ lä⁻koh⁺ wa⁻je⁻ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. Lä⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ mi⁻nē⁺ la⁺ llu⁺, lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ ngē⁺ jee⁺ wa⁻je⁻.

23 Pero cher⁺mah⁺ la⁺ hliih⁺ mi⁻nē⁺, ga⁻lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ ngē⁺ jee⁺ na⁻hoo⁻ ba⁺. Lä⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ wa⁻je⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ la⁺ na⁻hoo⁻ ba⁺, ha⁻ koh⁺ sa⁺ na⁻hoo⁻ jee⁺ ngēh⁻.

Sa⁻ le⁺ jmee⁺ jne⁺ he⁻ kih⁺ Dio mah⁺
jmee⁺ jne⁺ he⁻ kih⁺ kuu⁺
(Lc. 16:13)

24 Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ lä⁻kēh⁺ jmi⁺ jmee⁺ he⁻ kih⁺ uu⁺ dsa⁻kaah⁺. Jēēh⁺, jmeey⁺ na⁻hääy⁺ jaa⁻ mah⁺ lä⁻hnääy⁺ hī⁻ jñah⁺. Mi⁻tey⁺ kih⁺ jaa⁻ mah⁺ mi⁻kwayh⁺ hī⁻ jñah⁺ he⁺. Sa⁺ lä⁻kēh⁺ hnäh⁺ jmi⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ kih⁺

Dio mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ kuu⁺ ka⁻lä⁺.

Ga⁻hää⁺ Dio kwee⁻ go⁻te⁺ lä⁻jēē⁻ hī⁻
laa⁺ kyaay⁺

(Lc. 12:22-31)

25 He⁻ja⁻ jwēēhn[~] hnäh⁺: Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ huūdsē⁻ ha⁻ lä⁻ dsa⁻ngēē⁺ hnäh⁺, hee⁻ na⁻ kuh⁺huh⁺ hnäh⁺. Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ huūdsē⁻ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ha⁻ lä⁻ tēēh⁺ hnäh⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁺ hnäh⁺. ¿Che⁺ sa⁺ kyeē⁺ ga⁺ he⁻ chaa⁻ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ he⁻ kuh⁻huh⁺ hnäh⁺? ¿Hī⁻ che⁺ sa⁺ kyeē⁺ ga⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁺ hnäh⁺?

26 Jēē⁺ da⁺ hnäh⁺ lä⁻koō⁻ la⁺ kih⁺ ta⁺ hī⁻ hēē⁺ jwē⁺ nē⁺ lle⁺. Sa⁺ cha⁻ jngēēy⁻ ni⁺ sa⁺ chooyh[~] mi⁺, ni⁺ sa⁺ llay⁻ llu⁺ mi⁺ kiyh⁺. Pero Täā⁺ jnän⁺ hī⁻ gya⁺ gyuu⁺, ma⁻ra⁻ he⁻ äā⁻ bih⁺. ¿Che⁺ sa⁺ kyeē⁺ ga⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ ta⁺ he⁺?

27 ¿Hii⁻ hnäh⁺ leh⁺ jmeeh⁺ saa⁻ ga⁺ koō⁻ lēē⁻, kih⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ huūdsē⁻?

28 ¿He⁻la⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ huūdsē⁻ kih⁺ hmiih⁻ he⁻ kēh⁺ hnäh⁺? Jēē⁺ da⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ dsa⁻kwaā⁻ wa⁻le⁺ jee⁺ nuu⁻. Sa⁺ cha⁻ ta⁺ jmee⁻, ni⁺ sa⁺ hwēē[~] wa⁻ñe⁻.

29 Pero jwēēhn[~] hnäh⁺. Ma⁻ke⁻ na⁻hñaa⁺ la⁺ hmiih⁻ he⁻ ga⁻kēh⁻ rey Salomón, sa⁺ ga⁻liyh⁺ ma⁺ kēyh⁺ hmiih⁻ he⁻ la⁺ na⁻hñaa⁺ lä⁻koō⁻ la⁺ wa⁻le⁺ ja⁻.

30 Cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ Dio na⁻hñaa⁺ wa⁻le⁺ he⁻ choo⁺ nē⁺ nuu⁻ na⁺, mah⁺ hø⁺ jē⁺ dsa⁻ neh⁻ hwii⁺, ha⁻ ga⁺ sa⁺ jmääy⁺ hnäh⁺ llu⁺, dsa⁻ hī⁻ miih⁻ go⁻te⁺ ba⁺ dsoo⁺ dsē⁺.

31 He⁻ja⁻ mo⁻to⁺ ka⁻ ga⁺ hnäh⁺ huūdsē⁻ jwah⁺ hnäh⁺: “¿Hee⁻ na⁻ kih⁺hī⁺ jnääh⁺, hee⁻ hmiih⁻ kyeh⁺ jnääh⁺?”

32 Jēēh⁺, lä⁻jēē⁻ hī⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio hnooyh⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻ jmah⁺ ba⁺. Pero Täā⁺ jnän⁺ hī⁻ gya⁺ gyuu⁺ ya⁻jwii⁺ ma⁻ñey⁻ ba⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ jnän⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻.

33 Hnää⁺ da⁺ hnäh⁺ to⁻nē⁺ Dio hī⁻ laa⁺ dsa⁻ta⁺ jøøh⁺ jnän⁺ hī⁺ jmee⁺ hnäh⁺

he-llu' jmah' ba' lä'koo- hnøoy' hñiiy'. Lä'ja- ba' hñah' hnäh' lä'jē- he- jmee' bii' kyah' hnäh' ka-läh'.

³⁴ He-ja- ta- ka- hnäh' hñdsē- kih' hø', jēh' hø' lä' cha- jyoh' ga' hñdsē- he- jmeeh' hnäh'. Heeh' ba' hnäh' koo- jmi' koo- jmi' lä'koo- te' he- chaa- hnäh'.

7

Sa' ga'tēē' jne' jēēn' kih' jñah'
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Ta- ka- hnäh' kwaat- kih' jñah' mah' sa- ka- Dio kwaat- kyah' hnäh'.

² Jēh', Dio ka- kwaat- kyah' hnäh', ja-ba' lä'koo- kah- hnäh' kwaat- kih' jñah'. Lä'koo- te' ka- hnäh' kwaat- kih' jñah', ko-ja- hñih' te' ka- Dio kwaat- kyah' hnäh'.

³ ¿He-la' jēh' wa'hløø- he- hä' m'ñē' øøh' mah' sa- jēh' da' wa'hløø- juuh- he- hä' m'ñēh' hñaaah'?

⁴ ¿Ha- lä'ja- jwih' øøh': "Kwa' da' wa' llen' wa'hløø- he- hä' m'ñēh'", mah' hä' ba' kyah' hñaaah' he- juuh- ga'?

⁵ ¿He- ba' che- ta-juuh' hne-! Lle' da' jää' wa'hløø- juuh- he- hä' m'ñēh' hñaaah'. Ja-ga' na- jēh' kwee- mah' lleh' wa'hløø- he- hä' m'ñē' øøh'.

⁶ Ta- kwēh' hnäh' dsii- he- la- na-jøø', wa'ra- ga-jēy- mah' gi'hñäy' kyah' hnäh'. Ta- jwä' hnäh' kuu' he- la' hmooh' kyah' hnäh' cha'nē' cha'ñe', wa'ra- ga-hee' ga-soyh'.

Hnøø' hnääh' jne' Dio lä'kaa- tuh-dsē' jne'

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' da' hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'.

⁸ Jēh', lä'jēē- hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh-, jnøoyh- ba'. Hi- tēē- ho'haah', nä' ba' ho'haah' kiyh'.

⁹ ¿Ha- lä'ja- kwēh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa'ra- ga-ngiiy' he'ñiih'?

¹⁰ Hi- cher'mah' ga-ngiiy' kuyh- jaa- hmooh-, ¿ha- lä'ja- kwēyeh' jaa- miih-?

¹¹ Ma-ke- hlēh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwēh' chih- kyaah' he- llu'. Joh' ga' he- llu' sa- kwa' Täa- hi- gya' gyuh' kih' lä'jēē- hi- ngii' kiyh'.

¹² He-ja-, lä'jē- he- hnooh- hnäh' jmee' dsa- kyah' hnäh', ja-ba' lä'ja- jmee' hnäh' kiyh' ka-läh'. Juu' la- jēh' kwee- kyaah' ley he- ga'sii' Moisé kyaah' lä'jē- he- ga'sii' lä'jēē- hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio.

Lä'tø' ho'haah'

(Lc. 13:24)

¹³ 'Go-taah' hnäh' ta- jwē- dsu-. Jēh', jla' la' ho'haah' hi- hu' la' jwē- he- dsoo- jee' dsa-hee' dsa-. Jwēē- dsa- hi- dsa-taah' ta- ja-.

¹⁴ Dsu- la' ho'haah' hi- dsu- jwē- he- jmee- chaa- dsa-. Miih- go-te' ba' dsa-taah' ta- ja-.

Mii' kih' jmee- lii- ha- lä' la' chaah' hma-

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Hää' hnäh' hñaaah' kih' hi- ga-nää' lä'koh' hi- ngēē- juu' kih' Dio ba'. Ya-näy' jee' kyah' hnäh' jmäy- hñiiy' hwaay' lä'koo- jaa- borrego. Pero ta- neh- tuh-dsēy', laay' lä'koo- jaa- jah' hi- hää'.

¹⁶ Kyaah' he- jmeey- ja-, lä'jnä' ha- lä' laay'. Ha- lä'ja- chooh' dsa- mi- jēh' kih' chaah' toø'. Ni- m'ñigo sa- chooh' dsa- kih' chaah' toø'.

¹⁷ Jēh', lä'jē- chaah' hma- he- llu', hii- mii' he- llu' ba'. Hi- lä'jē- chaah' hma- he- hliih', hii- mii' he- hliih'.

¹⁸ Lä'jē- chaah' hma- he- llu', sa- le' hii' mii' he- hliih'. Ni- chaah' hma- he- hliih', sa- le' hii' mii' he- llu'.

¹⁹ Ga-lä'jē- chaah' hma- he- sa- hii- mii' he- llu', hnä' dsa- mah' tooyh- cha'je-.

²⁰ He- lä'ja-, lä'jnä' ha- lä' laa' dsa- kyaah' ta' kih'.

Ja- lä'jēē- dsa- dsa-taah' jee' jmee- Dio hih-

(Lc. 13:25-27)

21 'Ja⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ jäh[~] kin⁻: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻”, dsa⁻taah¹ jee¹ jmee¹ Dio hih⁻. Ma⁻la⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsë¹ Tää⁻ kyaan⁻ hi⁻ gya¹ gyuu^h, hi⁻ he¹ ba⁻ dsa⁻taah¹.

22 Wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee¹ llaa⁻ jmi⁻gyuu⁻, jwëë¹ dsa⁻ jäh⁻ siyh⁻ jnä¹: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, ja¹ kyaah¹ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeeh¹ ga⁻kwa¹ jnääh¹ juu¹ kyah¹, kyaah¹ mada⁻ kyah¹ ga⁻hwëë¹ jnääh¹ hi⁻sa⁻llu¹, hi⁻ kyaah¹ mada⁻ kyah¹ ga⁻jmeeh¹ jnääh¹ he⁻ juh⁻gaa⁻?”

23 Ma⁻ja⁻ jeehn¹ kih¹ dsa⁻ he¹: “Jih¹koh¹ sa⁻ ga⁻lä⁻kyuun⁻ hnäh¹. Go⁻nää¹ hnäh¹ kyah¹, hnäh¹ hi⁻ tēē¹ jmee⁻ he⁻ hlih¹.”

Ga⁻jmeey¹ hne¹ kiyh¹ nē¹ kuu¹ hloo⁻
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24 'He⁻ja⁻, hi⁻ nuu⁻ juu¹ kin⁻ mah¹ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁻, hi⁻ he¹ laa⁻lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ cha⁻ huu⁻dsë⁻ llu¹ kih¹. Ga⁻jmeey¹ hne¹ kiyh¹ nē¹ kuu¹ hloo⁻.

25 Ja¹ jma¹, ga⁻juu^h jmi⁻ hi⁻ ja¹ lle¹ nē¹ kih¹ hne¹. Pero sa⁻ ga⁻toh¹, jëeh¹ ma⁻ chih¹ nē¹ kih¹ kuu¹ hloo⁻.

26 Pero hi⁻ nuu⁻ juu¹ kin⁻ mah¹ sa⁻ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁻, hi⁻ he¹ laa⁻lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ too⁻ hi⁻ ga⁻jmeeh¹ hne¹ kih¹ nē¹ mi¹si¹.

27 Ja¹ jma¹, ga⁻juu^h jmi⁻, ja¹ lle¹ tä¹ ga⁻jmeeh¹ wi¹ kih¹ hne¹ ja⁻, mah¹ ga⁻toh¹. Ga⁻hee¹ lä⁻jë⁻ go⁻te⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús.

28 Ma⁻ ga⁻dsaa⁻ ga⁻hlëeh¹ Jesús juu¹ la⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻, ma⁻ jëë⁻ dsayh⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ juu¹ he⁻ ma⁻ kway⁻.

29 Jëeh¹ ma⁻ hlëëyh[~] dsa⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ ba¹, ja⁻ lä⁻koh¹ ma⁻ jmee⁻ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley.

8

Ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻
dsaah¹ hmih¹ høø⁻
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jñaa¹ Jesús ñih⁻ lle¹koh¹ ja⁻, jwëë¹ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle¹ kaah¹ kiyh¹.

2 Jee¹ ja⁻ ga⁻ya⁻jäh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah¹ hmih¹ høø⁻. Ga⁻juuyh¹ jñey¹ cha⁻nē¹ Jesús mah¹ ga⁻jäyh¹ siyh⁻:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, cher¹mah¹ le¹, leh¹ ba⁻ hne⁻ cheh¹ dsoo⁻ he⁻ mi⁻sah¹ jnä¹.

3 He⁻ja⁻ ga⁻hi¹ Jesús ma⁻goo⁻ mah¹ ga⁻kyey⁻ nē¹ kih¹ dsa⁻ he¹ mah¹ ga⁻siyh⁻:

—Le¹ ba¹, wa⁻ dsa⁻che⁻ ba⁻ dsoo⁻ kyah¹.

Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻ääh¹ go⁻te⁻ hmih¹ høø⁻ ja⁻.

4 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻:

—Jëë¹ da¹, ta⁻ jmeeh¹ juu¹ kih¹ ni⁻ jaa⁻. Gwa⁻ go⁻hää^h hñaah¹ kih¹ jmi⁻dsa⁻. Kye⁻ mi⁻h he⁻ kwëeh¹ hnih¹ lä⁻hih⁻ he⁻ ga⁻jmeeh¹ Moisé. Lä⁻ja⁻ go⁻jmeeh¹ mah¹ lä⁻ñey⁻ ma⁻jä¹ kyah¹ —ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻.

Ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús moz[~] kyaa¹ juu¹
hløø⁻
(Lc. 7:1-10)

5 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻he¹ Jesús jwi⁻ Capernaum, ja¹ jaa⁻ juu¹ hløø⁻ chuh⁻ kih¹ Jesús mah¹ ga⁻chuuy¹ kyaah¹:

6 —Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, moz[~] kyaan⁻ na⁻kyaa¹ cha⁻neh⁻ kin⁻, ja⁻ jwërte kiyh¹, mo⁻so⁻ liih⁻ goo⁻ tiy⁻ —ga⁻jäyh¹ siyh⁻.

7 —Ni⁻ ba¹ jnä¹ mi⁻hlää¹ jnih¹ —ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻.

8 Mah¹ ga⁻jëeh⁻ juu¹ hløø⁻ he¹ siyh⁻: —Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ laa⁻ jnä¹ mah¹ go⁻heh¹ cha⁻neh⁻ kin⁻. Lee⁻ ba⁻ koo⁻ jäh¹, mah¹ jä¹ ba⁻ kih¹ moz[~] kyaan⁻.

9 Jëeh¹ jnä¹ ka⁻läh¹, chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kiyh¹, hi⁻ tääh¹ hløø⁻ hi⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih¹. Wa⁻ra⁻ ga⁻jmeen¹ hih⁻ kih¹ jaa⁻: “Gwa⁻ jee¹ oo⁻”, dsooy¹ ba¹. Wa⁻ra⁻ ga⁻jwiin¹ jñah¹: “Ña⁻ ta⁻ la⁻”, jäy⁻ ba¹. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jwiin¹ moz[~] kyaan⁻: “Jmee¹ he⁻ la⁻”, jmeey⁻ ba¹.

10 Peer⁺ ga⁻jëë⁺ dsah⁺ Jesús ma⁻ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Mah⁺ ga⁻siiyh⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻ chaa⁺ kaah⁺ kiyh⁺:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Israel sa⁻ ma⁻jnääh⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ dsoo⁺ dsë⁺ lä⁻koo⁻ dsoo⁺ dsë⁺ dsa⁻ñuu^h-la⁻.

11 Jwëëhn[~] hnäh⁺, lloo[~] koo⁻ jmi⁺ jwëë⁺ dsa⁻ ya⁻nää⁺ ta⁺ kye⁺ ta⁺ ñii⁺ hi⁻ dsa⁻taah⁺ kuh⁺ ma⁻nuu⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Abraham, kyaah⁺ Isaac, hi⁻ kyaah⁺ Jacob gyuu^h ya⁻jwii⁺ kih⁺ Dio.

12 Pero dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁻ laa⁺ kwaat[~] dsa⁻taah⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺, hi⁻ he⁺ jwää⁺ dsih⁺ ta⁺ ka⁻hne⁻ jee⁺ na⁻hoo⁻. Jee⁺ ja⁻ ki⁻hooyh⁺ mah⁺ juuy⁺ cha⁻jäy⁺.

13 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ juu⁺ hløø⁺ he⁺:

—Gwaah⁻ ba⁺ hne⁻ kyah⁺, wa⁺ le⁺ kyah⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺.

Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻jä⁺ kih⁺ moz[~] kyaay⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús ma⁻choo⁺ Pee⁺
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ñee⁺ Jesús cha⁻neh⁺ kih⁺ Pee⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jëëy⁺ ma⁻choo⁺ Pee⁺ na⁻kyaay⁺ dsaayh⁺ kyaah⁺ llii⁺.

15 Mah⁺ ga⁻sooh⁺ Jesús ma⁻gooy⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ya⁻hi⁺ llii⁺ kiyh⁺. Ga⁻nooy⁻ jee⁺ ma⁻ kyaay⁺ mah⁺ ga⁻løoy⁺ jmeey⁺ ta⁻he⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻dsaah⁺
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Ta⁻ ga⁻nuu⁺ ja⁻, na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁻ne⁺ Jesús jwëë⁺ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺. Kyaah⁺ koo⁻ ga⁻hlëëyh⁺ ba⁺ ga⁻hwëëy⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻mi⁻hlääy⁺ lä⁻jëë⁺ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁺.

17 Mah⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻te⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ Isaía hi⁻ ma⁻ ngëë[~] juu⁺ kih⁺ Dio lä⁻ ma⁻ ga⁻jäh⁺: “Hñiiy⁺ ba⁺ ga⁻kay⁺ nē⁺ kiyh⁺ lä⁻jē⁺ dsoo⁺ jnän⁺, hi⁻ ga⁻kooy⁺ lä⁻jē⁺ dsoo⁺ jmi⁺wii⁺ jnän⁺ ka⁻läh⁺.”

Dsa⁻hi⁻ ma⁻hnøø⁺ ma⁻jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Ma⁻ ga⁻jëë⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻ ma⁻ tääh⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kiyh⁺, ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kyaay⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, he⁻ ga⁻mi⁻llu⁻ jnääh⁺ na⁻moo⁺ mah⁺ haa⁺ jnääh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ ta⁻ hn⁻gaah⁺ ko⁻taa⁻ jmi⁻juuh⁻.

19 Ja⁻ga⁻ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ ta⁻jwoh⁺ kyaay⁺ ley, ga⁻siiyh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, niin⁺ kyaah⁺ hne⁻ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁺ ga⁻lloo^h.

20 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Cha⁻ ba⁺ too⁻ jee⁺ gwii⁻ hyah⁻, cha⁻ ba⁺ sii⁻ kih⁺ ta⁺ hi⁻ hëë⁺ gyuu^h. Pero Hi⁻ ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻ sa⁻ cha⁻ jee⁺ jäy⁺.

21 Jñah⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, kwa⁺ jwë⁺ kin⁻ na⁻haan⁻ to⁻nē⁺ tää⁺ kyaan⁺, ja⁻ga⁻ niin⁺ kyaah⁺ hne⁻.

22 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ñä⁻ ba⁺ hne⁻ kyaah⁺ jnääh⁺. Wa⁺ haa⁺ ba⁺ dsa⁻ na⁻juu⁺ hlii⁺ kyaay⁺.

Ga⁻jmeey⁺ Jesús hih⁺ kih⁺ lle⁺ mah⁺ hii⁺ tii⁺

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lä⁻ ma⁻ ga⁻he⁺ Jesús neh⁺ na⁻moo⁺, ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ discípulo ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

24 Ni⁻ juu⁺ ga⁻sa⁻ cha⁻ ja⁺ koo⁻ lle⁺ tä⁺, ga⁻hii⁺ goo⁻ jwërte. Ga⁻hluh⁺ jmi⁻lä⁻jiih⁺ ga⁻haa⁻ neh⁺ na⁻moo⁺. Pero ma⁻na⁻gwii⁻ ba⁺ Jesús.

25 He⁻ja⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ na⁻chaa⁺ jnääh⁺ jee⁺ ma⁻na⁻gwiiy⁻ mah⁺ ga⁻chiih⁺ jnääh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, lää⁺ jne⁺, ma⁻tøøhn⁺ jee⁺ juu⁺ ba⁺ jne⁺ la⁻.

26 Mah⁺ ga⁻siiyh⁺ jnääh⁺:

—¿He⁻la⁺ gah⁺ hnäh⁺? Miih⁻ go⁻te⁺ ba⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

Ja⁻ga⁻ ga⁻noo⁻ Jesús, ga⁻jmeey⁺ hih⁺ ga⁻jä⁺ tii⁺ lle⁺ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ ga⁻jä⁺ tii⁺ jmi⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻jä⁺ ti⁻sih⁺ ga⁻lä⁻jē⁺.

27 Peer⁺ ga⁻jëë⁺ dsah⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁻jäh⁺ jnääh⁺:

—¿Hī ba' dsa- na-? Lã-kye- lle' kyaah' jmī- nuuh' kiyh'.

Ga'hwëë' Jesús jwëë' jmi-llë' hliih' hi- ma' jøø- kih' dsa-

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Lã-koo- ma' ga-lla-nøø' jnääh' ta- hngaah' ko-taa- ja-, jee' la' hwa' kih' Gadara, ya-nää' uu' dsa-nuuh- hi- ma' jøø- jmi-llë' hliih' kih', ga-mi-jeey- Jesús. Dsa- he' ga'hwëë- jee' la' to-høø- kih' hliih'. Hääy' jwërte, sa- ma' kway' jwë' ma' dsa-ngëë' ni- jaa- dsa- ta- jwë' ja-.

29 Mah' ga'-hooyh' ki-gaa-, ga-jäyh': —¿Hee- ba' kih' he- ma-nëh' jee' tøøh' jnääh' la-, hne- Jesús Joo' Dio? ¿Che' ma-nëh' mah' heeh' jnääh' wi' jää' sa- ga'-ma-lloo' jmī-?

30 Hë' miih- jee' ma' tääyh' ja-, ma' tääh' koo- nää' ñe' ma' kuh- nuu-.

31 Ga'-chuu' lle' hliih' he', ga-siiyh' Jesús:

—Cher'mah' ga'hwëëh' jnääh', kwa' jwë' kyaä' jnääh' dsa-tooh' jnääh' kih' ñe' hi- tääh' oo-.

32 Mah' ga'-jäh' Jesús siiyh':

—Go-nää' hnäh' ja-.

Mah' ga'hwëëy-, ga-nääy' ga-taayh' tuh-dsë' ñe' he'. Lã-chah' ja-, lä-jëë- ñe' he' ga-kyuu'. Ma' ga-tëëy' koo- lle' hwa', ko-dsoo' jwë' ba' ga-saay' cha'jmī- juuh-. Jee' ja- ga'-juuy' neh' jmī-.

33 Dsa- hi- ma' hää- ñe', ga-nää' ko-chih' cha-hlii- ta- jee' jwi- na'jmeeyh' juu' ha- lä- ga-la' kih' ñe', hi- ha- lä- ga-la' kih' dsa- hi- ma' jøø- lle' hliih' kih'.

34 He-ja- ga-lä-jëë- dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-, ga'hwëëy- mah' ga-nääy' ga-mi-jeey- Jesús. Ma' ga-jëëy', ga'-chuu' kyaayh' mah' wa' llaayh' jee' ja-.

9

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa- liih' goo- ti'

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Ma-ngëë' he- ja-, ga-he' Jesús ka-läh' neh' na'moo' ngaayh' ta- hn-gaah' ko-taa- ta- jwi- kiyh'.

2 Ma' ga-llaayh' ja-, na-jää- dsa- cha'nëy' jaa- hi- dsaah' hi- sa- liih- goo- ti' na-kyaa' në' jii'. Ma' ga-jëë' Jesús dsoo' ba' dsë' dsa- he', he-ja- ga-jäyh' siiyh' hi- sa- liih- goo- ti':

—Wa' nøh' hoh' gyuu- kyaan-, ma-na-che' ba' lä-jë- dso'kye- kyah'.

3 Jee' ja- ma' tääh' ko-llaa' ta-jwoh' kyaä' ley. Hi- he' ga'-jmee' huud-së- he- ga-hlëeh' Jesús lä-ja- he- ga-mi-kwayh' Dio ba' ja-.

4 Pero ga-lä-liih' ba' Jesús he- huud-së- ma' jmee- dsa- he', he-ja- ga-jäyh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' huud-së- hliih' lä-na-?

5 ¿Hee- ga' na- sa- jwëëh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chih' jne' jaa- hi- dsaah': “Ma-na-che' dso'kye- kyah'”, o he- chih' jnih': “Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah-”?

6 He-ja- jmeen' he- jwëëh' ga' mah' lä-ngëëh' hnäh', Hi-ga-lëë'ngo' la- ba' na-ngë' jwë' jmi-gyuu- mah' chey' dso'kye- kih' dsa-.

Ja-ga-ga-jäh' Jesús siih' hi- sa- liih- goo- ti':

—Jnä' jwahn- noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh- kyah'.

7 He-ja- ga-noo- dsa- he' ngaayh' cha'neh- kiyh'.

8 Ma' ga-jëë' dsa- ngaah' hi- ma' dsaah' he', ga-lä-dsaa- dsëy' cha-miuh- mah' ga'-jmeey' juuh- kih' Dio, ta-la- kih' he- ga-kwëëyh' cha-miuh- be' jaa- dsa-nuuh- mah' mi-hlääy' dsa-dsaa'.

Ga-tëeh' Jesús Matä'

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Lã- ma' ya-hëë' Jesús jee' ja-, ga-jëëy' jaa- dsa-nuuh- hi- chee- Matä', hi- ma' gya' në'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga-jäyh' siiyh':

—Ña- wa' jmeen' ko-jøh'.

He-ja- ga-nooy-, ga'-jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

10 Pero he- ga-la'. Ma' gya' Jesús kuh-hih~ cha'neh+ kih' Matä'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi- jñah' dsa- wa' hi- cha- hi- ma' tääh' nē mes~ kuyh- ko-jøh' kyaah' Jesús hi+ kyaä' jnääh' discípulo kyaay'.

11 Ma' ga-jëe' dsa- fariseo, heh' ga-jmeey' lä-ja-, mah' ga-jäyh' siiyh- jnääh':

—¿He-la' kuh- ta-jwoh' kyaah' hnäh' ko-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na- hi- kyaah' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

12 Ma' ga-nuu' Jesús juu' ja- mah' ga-jäyh':

—Sa+ jmee+ bi+ tē-mē~ kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmee+ bi+.

13 Go-nää' hnäh' mi-tëe' hnäh' hñaa' he- hnøø' jäh' juu' la-: “Hnoon' wa' lä-nih' hoh' hnäh' ba', sa- hnoon' he- jëeh' hnäh' jah' nē na'hyoo'”, ga-jäh' Dio. Sa+ ma-jan~ kih' hi- lluu', kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' ma-jan~, mah' wa' dsa-jëeyh~ kyaah' Dio.

Ga-ngii' dsa- juu', he-la' sa+ ta- discípulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh~

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Ja-ga' ya-nää' dsa- hi- ma' ga-nää' kyaah' Jwaa-, ga-mi-jëey' Jesús mah' ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿He-la' ma-la- jnääh' ba' kyaah' fariseo, ko-lla-jiih~ ba' sa+ kih-hih- jnääh' jee' ngii' jnääh' kih' Dio, mah' sa+ jmee+ lä-ja- discípulo kyaah'?

15 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa+ cha- ti-meeh- dsé' hi- tääh' jee' dsa-jëe' goo- dsa- ta-ko-jiih' gya' dsa-nñuh- hi- dsa-jëe' goo- jee' ja-. Pero lloo~ koo- jmi+ wa-ra- ga-lee- dsa- dsa-nñuh- hi- dsa-jëe' goo- he'. Ma-ja- ga- ta' dsa- kyaay' he- kuh-hih~ mah' chuuy' kyaah' Dio.

16 Ni+ jaa- dsa- sa+ kwa+ kiyh' tøøy' hmiih- hmëe' nē hmiih- ma-gyuh-. Jëeh', hmiih- hmëe' dsa-dsuh' mah' jmee+ dsa-gyih' hmiih- ma-gyuh- cha-ga-miih-.

17 Hi+ lä-ja-, ni+ jaa- dsa- sa+ kwa+ kih' chiyh' jmi+ mi-jëh' hmëe'

neh+ loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga-chih' dsa- he- hmëe' ja- neh+ loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyih', jëeh' sa+ kwa' jwë' ää-. Tuu- jmi+ mi-jëh' hmëe' hi+ hee' loo- ka-läh'. He-ja- neh+ loo- hmëe' ba' dsa-hoo' jmi+ mi-jëh' hmëe'. Mah' lä-ja- ba' mi-hee' ko-jøh' lä-to'.

Jö-mii' Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma-dsaah'

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ta-ko-jiih' hlëeh+ gyih' lä-ja-, ma' ga-lloo' jaa- dsa-jøøh'. Ga-juuyh' jney' cha'nē Jesús, mah' ga-jäyh':

—Gyuu- më' kyaan+, koo- ma-juu+ ba'. Man' mah' go'kyeh- gooh- nē kiyh' mah' lä-jiiyh' —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

19 Mah' ga-noo- Jesús jee' ma' gya', ga-lla-lley' kaah' kih' dsa- he', hi+ ga-nøø' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

20 Jee' ngooy' ja-, jaa- dsa-më' hi- ma-hya- gya-to' ji-ñe- jëe- dsoo' kih', ga-llooy' ta+ ka'luu' Jesús mah' ga-su' miih- cha-gooy- cha'hoo' sa-hmiih- kiyh'.

21 Jëeh' ma' laay': “Wa-ra- jäh' kih' koo- tēen' su' miih- cha'goon+ sa-hmiih- kiyh', hlään' go-te'.”

22 Ma' ga-jëeh- Jesús hñii', ga-jëey' dsa-më' he' mah' ga-siiyh':

—Wa' jëe- hoh' gyuu- kyaan+. Kih' he- ma-lä-dsoo' hoh' kin+, ma-hlaah' ba' hne-.

Lä-chah' ja- ga-jä' go-te' kih' dsa-më' he'.

23 Lä- ma' ga-lloo' Jesús kih' dsa-jøøh' he', ga-jëey' tē- hi- ma' tääh' juu+ luu' hma-ta-, hi+ ma' tääh' dsa- ki-hooh~.

24 Mah' ga-siiyh' lä-jëe+ dsa- he':

—Hwëe- da' hnäh' jee' la-. Chih-më' na- sa+ na-juu', hi- na-gwii- ba' na-.

Mah' ga-mi-kwah' dsa- kih' Jesús, ma' ga-jäyh' lä-ja-.

25 Ma' ga-hwëe- dsa- he' ta+ ka'hne-, ga-hey' jee' na-kyaa' chih-më' he'. Ga-sooyh' gooy-. Hi+ lä-chah' ja- ga-noo- chih-më' he'.

26 Lă-kaa- hwa' ja- ga-nuu' dsa- juu' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

27 Lă- ma' ya-hëë' Jesús jee' ja-, uu' dsa-tuu' ma' chaa- kaah' kiyh', chuuy' kyaayh':

—jWa' lä-ñih' hoh' kyaa' jnääh', hne- laah' sa'ju- kih' David!

28 Lă- ma' ga-he' Jesús cha'neh-, ga-mi-jäh' dsa-tuu' he' kiyh', mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Che' laah' hnäh' dsoo' lihn- jmeen' he- na-?

—Leh' ba' hne- Dsa-jøøh' kyaan- — ga-jäh' dsa-tuu' he'.

29 Ja-ga' ga-chuy' mi-në' dsa-tuu' he', mah' ga-siyh':

—Wa' le' kyah' hnäh' lä-koo- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh' kin-.

30 Lă-chah' ja- ga-na' mi-në' lä-uu' dsa-tuu' he'.

Pero ga-taah- Jesús juu' ga-chuuy' cha-mi- kyaah' dsa-tuu' he', ga-siyh':

—Sa- wa' lä-ñe- ni- jaa- dsa- kih' he- la-.

31 Pero lä-koo- ga-hwëë- bih' jee' ja-, ga-løøy' hlëëyh' kih' Jesús lä-kaa- hwa' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa-koo'

32 Koo- ma-hwëë- ba' dsa-tuu' he' jee' ja-, ma' ga-lla-nää' dsa- hi- jaa- jaa- dsa- koo' hi- ma' kye- jmi-lle' hlih'.

33 Lă-koo- ma' ga-llee- Jesús jmi-lle' hlih' he', ga-løø' hlëëh' dsa- hi- ma' koo' he'. Peer- ga-lä-dsaa- dsë' dsa- hi- ma' tääh' jëë- jee' ja-.

—Jih'koh' sa- ma-jëë' jne' lä-na- hwa' Israel la- —ma' jäyh'.

34 Pero dsa- fariseo ma' jäh':

—Dsa-jøøh' kyaa' jmi-lle' hlih' ba' na- kwa- be' kiyh' mah' hwëëy- jmi-lle' hlih'.

Peer- ga-lä-ñih' dsë' Jesús kih' dsa-

35 Ga-ngëë' Jesús ga-lä-kaa- jee' hla- jwi- kaah' jwi- mäh-, ma' mi-tëëy' dsa- neh- gwah- kih' jee' jwi- ja-, ma' kway' ju'hmëë' lä-koo- jää- Dio dsa- lä-hih- kih', hi- ma'

mi-hlääy' dsa-dsaah' hi- ma' jñuuyh- dsoo' jmi-wii' kih' dsa-.

36 Lă-koo- hä' ma' jëëy- jwëë' dsa- hi- dsa-nää' cha'ney', ga-lä-ñih' dsëy' kih'. Jëeh', ma' na-hëëy', ga-näay' na-saa- na-jñeey'. Ma' laay' lä-koh' borrego hi- sa- chaa- juu'.

37 He-ja- ga-siyh- jnääh' discípulo kyaay':

—Ma-ra- ju'dsoo', cha-mi- he- ma-le' chooh' jne', pero mi- go-te' ba' dsa- hi- tääh' jmeë' ta'.

38 He-ja- chu- hnäh' cha-mi- kyaah' dsa-juu' ta' mah' cheey' jwëë' hi- chooh' ta' kiyh'.

10

Ga-hñaa' Jesús lä-jëë- gya-tuu' apóstole

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Ja-ga' ga-tëeh' Jesús lä-jëë- gya-tuu' jnääh' discípulo kyaay', ga-hñaa' jnääh' mah' jmeë' jnääh' ta' kiyh'. He-ja- ga-hñah' jnääh' be' he- hwëë' jnääh' jmi-lle' hlih', hi- mi-hlääy' jnääh' dsa- kih' na-ku' na-ngii' dsoo'.

2 Lă-jëë- gya-tuu' jnääh' apóstole kyaay', ma' chee- jnääh' lä-la-: To-në' he' Simón hi- ma' chee- Pee', kyaah' André øøyh-, Jacobo he' joo' Zebedeo kyaah' Jwaa øøyh-,

3 Felipe he', kyaah' Bartolomé, Tamá he' kyaah' Matá hi- ma' koo' ku'sih-, Jacobo he' joo' Alfeo, kyaah' Lebeo hi- ma' tëeh- dsa- Tadeo,

4 Simón dsa- cananita he', kyaah' Juda Iscariote hi- ga-ngëë' Jesús.

Ga-cheë' Jesús dsa- kyaay' mah' kway' ju'hmëë'

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 He-ja- ga-cheë' Jesús lä-jëë- gya-tuu' jnääh', mah' ga-jmeey' mada- kya- jnääh', ga-jäyh':

—Ta- go-nää' hnäh' ta- jee' tääh' dsa- hi- sa- laa' judiu, ni- ta- go-taah' hnäh' jee' jwi- he- na-heë- hwa' Samária.

6 Go-nää' hnäh' jee' tääh' dsa- judiu ba', hi- laa' lä-koh' borrego hi- na-hëe'.

7 Go-nää' hnäh' go-kwa' hnäh' juu' la-: Ma-ya-jäh' he- jää' Dio dsa- lä-hih' kih'.

8 Ja- mi-hlääh' hnäh' hi- dsaah', ja- cheh' hnäh' dsoo' hmih' høø', ja- mi-juih' hnäh' dsa- hi- ma-na-juu', ja- hwëeh' hnäh' jmi-llë' hlih'. La- ma-hñah' ba-hnäh' be' na-, he-ja- ta- koo' hnäh' jñeeh' hnäh' kih' dsa'.

9 Ta- ka- hnäh' ku'nøø', kuu' tøø', ni- koo- ñe' nøø'.

10 Ni- ta- ka- hnäh' sa'tuh- kih' cha'jwë', ni- ta- ka- hnäh' jyoh' lëë' hmih- kyah' hnäh', ni- mi- he- heeh' hnäh', ni- hma-hu- ka-läh'. Jëeh' jaa- hi- jmee- ta', lle' kih' hyoyh- he- kuyh'.

11 Wa' ha- cha- ha- jee' ga-lla-nääh' hnäh', jwii- kaah' jwii- mäh-, ja- hnaah- hnäh' jaa- dsa- hi- llu' dsë' mah' jäh' hnäh' cha'neh- kiyh' lä-juih' hwëeh' hnäh' jee' ja-.

12 Wa'ra- ga-taah' hnäh' cha'neh- kih' dsa-, ja- jmeeh- hnäh' Dio kiyh'.

13 Cher'mah' ga-heeh- dsa- he- ma-jmeeh' hnäh' Dio kiyh', ja- na-jøø' cha'neh- ja-. Pero cher'mah' sa- ga-heeyh-, sa- lä-jmäa' juu' he- ma-hlëeh' hnäh' ja-.

14 Cher'mah' sa- ga-heeyh- hnäh' jee' lla-nääh' hnäh' hi- cher'mah' sa- ga-nuuy' juu' he- kyeh' hnäh', ja- hwëeh- hnäh' cha'neh- ja- ojee' jwii- ja-. Ja- hlah' wa'hløø- he- na-beh- ma-tiih' hnäh'.

15 Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', cha-ga-miih- wii' jëe' dsa- kih' jee' jwii- jee' sa- heeyh- hnäh' lä-koh' ga- jwii- Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz'.

Ga-jäh' Jesús jëe' dsa- kyaay' cha-miih- he- wii'

16 Nuuh- da' hnäh', jnä' cheen- hnäh' laah' hnäh' lä-koh' borrego hi- ga-nää' jee' kih' jah' hää'. Hnøø' leeh- hnäh' lä-koh' liih- miih-, hi- jmee' hnäh' hwaah' lä-koh' jaa- juu-.

17 Leeh- hnäh'. Jëeh', ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta'. Jmi'baa' dsa- hnäh' neh- gwah- kiyh'.

18 Kwaat- kih' juu' kin- ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta' kaah' mah' kwah' hnäh' ju'dsoo' kin- cha'ney' hi- lä-ja- ka-läh' kih' lä-jëe- hi- sa- laa' judiu.

19 Wa'ra- ga-të' jee' ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta', ta- ka- hnäh' huudse- ha- lä- hlëeh' hnäh' o ha- lä- juu' kwah' hnäh'. Wa'ra- ga-të' jee' hlëeh' hnäh', Dio ba' kwa' juu' ha- lä- hlëeh' hnäh'.

20 Jëeh', ja- he' hnäh' he- hlëeh' hnäh'. Jmi-llë' kih' Täa- jnän' ba- ja- kway' juu' he- hlëeh' hnäh'.

21 Ngëe' dsa- øøh- kih' dsa-ta' mah' jngëeh' dsih'. Ja-ba- lä-ja- jmee' dsa- kih' joo' ka-läh'. Chih- tee' kyaah' cho'jmii- lä-juih' liyh- jngiiyh' kih'.

22 Lä-jëe- dsa- jmee' na-høøh' kyah' hnäh' kwaat- kin-. Pero hi- kwëeh' dsë' lä-juih' llaa-, hi- he' ba- lää'.

23 Wa'ra- ga-jmeeh- dsa- hnäh', go-nää' hnäh' ta- jyoh' jee' jwii-. Jëeh' ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jäh' Hi-ga-lëe' ngo' la- jää' sa- ga- ma-ngëeh' hnäh' lä-kaa- jwii- kih' hwa' Israel.

24 Sa- jøøh' ga' discipulo lä-koh' ga- ta-jwoh' kyaay'. Ni- moz-, sa- jøøyh' ga- lä-koh' ga' dsa-juu'.

25 Lee- ba' kih' discipulo jmeey' lä-koo- jmee- ta-jwoh' kyaay'. Lä-ja- ka-läh' lee- ba' kih' moz- jmeey' lä-koo- jmee- dsa-juu'. Hi- cher'mah' dsa-juu' cha'neh- ga-tëeh' dsa- Beelzebú, joh' ga' sa- jäh- kih' hi- cha- kiyh'.

Hi- kih' jmeen' gah' jne'

(Lc. 12:2-7)

26 He- lä-ja-, ta- wa' gah' hnäh' kih' hi- jmeeh- hnäh'. Jëeh', sa- cha- ni- miih- he- na-jlë-, he- sa- lä-jnä'. Hi- lä-jë- he- na-hmäa-, lloo- koo- jmi- lä-ñe- dsa-.

27 Lä-jë- he- jwëehn- hnäh' jee' na-hoo-, hlëeh' hnäh' jee' jnä' wa-je-. Hi- lä-jë- he- jwëehn- hnäh' hñah',

wii' hnäh' gyuuuh' hne' mah' hlëeh' hnäh' ki-gaa'.

28 Ta' wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih' jmi-ngo'. Hi- he' sa' le' jngiiyh' jmi-llë' kyah' hnäh'. Wa' gah' hnäh' kih' hi- lih' taah' hnäh' cha'je- lä'kye- jmi-llë' kyah' hnäh'.

29 ¿Che' sa' hnëe~ dsa- uu' gyuuu- ta' kyaah' koo- ñe' nøø'? Pero ni' jaa- hi- he' sa' le' täh' hwa' cher'mah' sa' ga'kwa' Täa' jnän' jwë'.

30 Lä'kye- jnu- lleh' hnäh' na-he' ga-lä'jë- kih' Dio.

31 He-ja- jwahn', ta' wa' gah' hnäh'. Kyeë' ga' hnäh' cha-ga'miuh- lä'koh' ga'jwëë' gyuuu- ta'.

32 'Cher'mah' hi- ga-mi-jnäa- hñii' laay' kyaan' cha'në' dsa-, ja-ba' lä'ja- mi-jnäa' jnih' cha'në' Täa' kyaan' hi- gya' ya'jwii'.

33 Pero cher'mah' hi- hmä' juu' he- laay' kyaan' cha'në' dsa-, ja-ba' lä'ja- jmeen' kiyh' ka-läh' cha'në' Täa' kyaan' hi- gya' ya'jwii'.

*Tee' dsa- kwaat' kih' Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

34 'Ta' wa' laah' hnäh', ma-jan' mah' jmeen' hii' ' tii' kih' dsa- jmi-gyuuu'. Sa' ma-jan' mah' hii' tii'. Ma-jan' mah' llan' hñii- ba'.

35 Ma-jan' llan' hñii- mah' tee' jooy' kyaah' jmiiy-. Ja-ba' lä'ja- ka-läh' chih-më' kyaah' chooy' hi- ma'jooy' kyaah' ma-chooy'.

36 He' ba' hi- chaa- koo- cha'neh', jmeey' na-hääyh' dsa-kyaayh'.

37 Hi- hnää' cho'jmii- lä'koh' ga' jnä', sa' høø- kwaat- leey' dsa- kyaan'. Hi- hnää' jo-ñuuu- jo-miiy- lä'koh' ga' jnä', sa' høø- kwaat- leey' dsa- kyaan'.

38 Hi- sa' jää- cru- kyaa' mah' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä', sa' kwa- kin- leey' dsa- kyaan'.

39 Hi- hnooh- ha- lä'jee' lä'chaay- llu', hi- he' juu' ba'. Pero hi- kwaä- hñii' juu' kwaat- kin-, hi- he' ba' lää'.

*Hyoh' dsa- kyaa' Dio jñee'
(Mr. 9:41)*

40 'Hi- heeh- hnäh', jnä' ba' he' ma-heeyh-. Hi- hi- heeh- jnä', ma-heeyh- hi- ga-chee' jnä' ba' ja-.

41 Hi- heeh- jaa- dsa- hi- ngëe~ juu' kih' Dio, kih' he- na-hñaa'y kih' Dio, hyoyh' lä'koo- te' he- hyoh' hi- ngëe~ juu' ja-. Hi- heeh- jaa- hi- lluu', kih' he- laay' dsa- lluu', hyoyh' lä'koo- te' he- hyoh' hi- lluu' he'.

42 Wa' hi- cha- hi-, hi- kwëeh~ koo- vas jmi-dsë- gyuh' jaa- hi- pih' la-, kih' he- laay' discípulo kyaan', ma-ra- ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', hyoyh' ba' jñeey'.

11

*Ga-chee' Jwaa' dsa- kyaay' mah'
na'ngiiy' juu' kih' Jesús
(Lc. 7:18-35)*

1 Ma-ngëe' ma-jmee' Jesús mada- lä-la- kyaa' jnääh', ya-hëey' ngooy' na-hlëeyh' dsa-, hi- na'kway- juu' lä'kaa- jee' jwii- kih' dsa-goo~ jnääh'.

2 Jwaa- hi- ma' choo~ jmi- ma' hää' neh' ñe'. Ma' ga-nuuy' lä'jë- he- ma' jmee- Cristo, ga-cheey' uu' discípulo kyaay'.

3 mah' na'ngiiy' juu' kih' Jesús:
—¿Che' hne- he' hi- nøø' juu' jä- o che' jää' jnääh' jñah'?

4 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Go-nää' hnäh', mah' go-jmeeh- juu' kih' Jwaa- lä'jë- he- nuuh- hnäh' hi- lä'jë- he- jëeh' hnäh' la-.

5 Hi- tuu' ma-jëey- ba', hi- jluuh' ma-ga-nääy' ba', ma-laä' ba' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø-, hi- gwii' ma-nuuy- ba', hi- ma-juu- ma-lä-jiiyh' ba', hi- hi- tä-ñee' ma-nuu- bih' ju'hmëe'.

6 Llu' la' kih' hi- sa' jmee- to' dsë' kwaat- kin- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

7 Lä'koo- ma' ga-nää' discípulo kyaa' Jwaa', ga-løø' Jesús hlëeyh- dsa- kih' Jwaa- mah' lä-dsooh- dsëy' ha- lä- ma-laay'. Ga-jäyh':

—¿Ha- lä' laa' hi- na'nääh' hnäh' na'jëeh' hnäh' jee' oo- hwa' kii'?

¿Che' ma' laay' lä'koh' hma'tah' he' gwa'gyaa' lle'?

8 ¿Cher'mah' sa' laay' lä'ja' hi' na'jēh' hnäh', ha' ba' lä' laay' ja'¿ ¿Che' ma' laay' jaa' dsa'ñuuh' hi' ma' keh' hmäh' llu'? Ñe' ba' jne', lä'jēē' hi' keh' hmäh' llu', hi' he' tääh' cha'neh' kih' rey ba'.

9 He'ja', ¿hee' ba' laa' hi' na'jēh' hnäh'? ¿Che' laay' jaa' hi' ngēē' juu' kih' Dio? Jnä' jwēēhn' hnäh' laay' ba'. Hi' ma'ra' he' laay' jøøh' ga' lä'koh' ga' jñah' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio.

10 Jēēh', Jwaa' he' hi' na'si' kih' lä'la':

Cheen' jaa' hi' dsa'kwa' juu' kin'. Hi' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwē' kyah'.

11 'Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh'. Jee' kih' lä'jēē' hi' ga'lä'chaa' kih' dsa'mē', sa' chaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'. Pero hi' laa' mäh' ga' kih' gyuuh' ya'jwii', hi' he' jøøh' ga' lä'koh' ga' Jwaa'.

12 Lä'koo' ma' ja' Jwaa' hi' ma' choo' jmi', lä'jiih' na', he' wii' ba' dsa'taah' dsa' jee' jmee' Dio hih'. Dsa' hää' kway' be' dsa'taayh' jee' ja'.

13 Jēēh', lä'jēē' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio hi' ma' chaa' llo'joo', kwee' ba' la' juu' kiyh' he' ga'kway', hi' lä'ja' ley ka'läh' lä'jiih' kih' Jwaa'.

14 Cher'mah' chaa' hi' hnøø' heeh' juu' la', Jwaa' he' laay' Elía hi' nøø' juu' jä'.

15 Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

16 'Jwēēhn' hnäh' ha' lä'koh' laa' dsa' hi' chaa' na'. Chaayh' miih' lä'koh' chih' hi' tääh' je'hmooh' hi' ti'choo' juu' kyaah' dsa'kyaayh'.

17 Jäh': "Ma'juu' jnääh' su' he' jmee' jēē' hoh' hnäh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnäh' ma' jmeeh' hnäh' ja'. Ma'hä' jnääh' su' he' ti'meeh' dsē', ni' lä'ja' sa' ma'hooh' hnäh'", jäh' chih' he' siyh' dsa'kyaayh'.

18 'Lä'ja' ka'läh' jmee' dsa' hi' chaa' na'. Jēēh', ja' Jwaa' hi' ga'kuh' ga'hih' miih' go'te' mah' ma' jäh' dsa'kiyh': "Kyey' jmi' lle' hliih'."

19 Lä'ja' ka'läh', ja' Hi' ga'lēē'ngo' la' hi' kuh'hih' na'tee' kih' mah' jäh' dsa'kiyh': "Jlaa' ngēē', mah' lla'heeyh'. Jwayh' kyaah' lä'jēē' hi' koo'ku'sih', laay' ome' kyaah' dsa' hi' sa' tooh' ta'", jäh' dsa' hi' chaa' na'. Pero kyaah' he' jmee' Dio, lii' llu' ba' huudsē' kiyh'.

Jēē' wii' lä'jēē' hi' chaa'

(Lc. 10:13-15)

20 Ja' ga' ga'løø' Jesús juuh' kih' dsa' hi' ma' tääh' lä'koo' lä'koo' jwii' juuh' jee' ga'jmeey' cha'miuh' he' juh'gaa'. Ni' lä'ja', sa' ga'jeeyh' kyaah' Dio. He'ja' ga'jäyh' siyh':

21 —jPeer' jwii' hnäh' dsa' hi' tääh' jwii' Corazín! jPeer' jwii' hnäh' dsa' hi' tääh' jwii' Betsaida! Wa'ra' jäh' kih' ma'jēē' dsa' hi' tääh' Tiro kyaah' jwii' Sidón ha' lä' la' he' juh'gaa' he' ma'jmeen' jee' kyah' hnäh', ma'lih' sa' ga'jeeyh' kyaah' Dio, ma' keyh' hmäh' jwä' hi' ma' suy' hñiiy' tu'jwa', jmeey' lii' he' ti'meeh' dsēy'.

22 He'ja' jwēēhn' hnäh', wa'ra' ga'tē' jmi' jee' le' jwiz', cha'ga'miuh' wii' jēēh' hnäh' lä'koh' ga' dsa' hi' chaa' Tiro kyaah' Sidón.

23 Hnäh' hi' chaa' Capernaum, jmeeh' hnäh' huudsē' he' tēēh' hnäh' gyuuh'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je' go'nääh' hnäh'. Jēēh', wa'ra' jäh' kih' jwii' Sodoma ga'jmeen' he' juh'gaa' he' ma'jmeen' jee' kyah' hnäh', lä' ma'hla' ja'ba' lä'jiih' na'.

24 He'ja' jwēēhn' hnäh', wa'ra' ga'tē' jee' le' jwiz', cha'ga'miuh' wii' jēēh' hnäh' lä'koh' ga' he' jēē' hi' ma' tääh' Sodoma.

Ga'jäh' Jesús he' sa' hii' hma'yu' kiyh'

(Lc. 10:21-22)

25 Hor' ja' ga'jäh' Jesús siyh' Dio:

—Kwan⁺ tihmaah⁺ kyah⁺ Tää⁺ kyaan⁺, hne⁻ laah⁺ Dsa-jøøh⁺ kih⁺ gyuu⁺ hwa⁺, jëeh⁺ ga⁻hmäh⁺ lä⁻jë⁻ juu⁺ la⁻ kih⁺ hi⁻ kyuu⁺ hi⁻ kih⁺ hi⁻ ngëe⁺. Mah⁺ ga⁻mi⁻jnää⁺ juu⁺ kyah⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koh⁺ jaa⁻ chih⁻mäh⁺.

²⁶ Jëeh⁺, ga⁻tih⁺ ba⁺ hoh⁺ jmeeh⁺ lä⁻ja⁻, Tää⁺.

²⁷ Ga⁻lä⁻jë⁻ go⁻te⁻ ba⁺ ga⁻tooh⁻ Tää⁺ kyaan⁺ goon⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ kyuu⁺ Joo⁺ Dio, ma⁻la⁻ Tää⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnä⁺. Ni⁺ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ kyuu⁺ Tää⁺. Ma⁻la⁻ jnä⁺ hi⁻ laa⁺ Joo⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻kyuu⁺ dsa⁻ hi⁻ hnoon⁺ mi⁻jnään⁺ kih⁺.

²⁸ Lä⁻jëe⁻ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻hwaä⁺ kih⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ dsa⁻ngëe⁺ hnäh⁺, ya⁻nää⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ jmeen⁻ teeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

²⁹ Wa⁺ kyen⁺ ko⁻jøh⁺ hma⁻yu⁻ kin⁻ mah⁺ mi⁻tëe⁻ hnäh⁺ kin⁻. Jëeh⁺, hwaä⁺ ba⁺ jnä⁺, mah⁺ jøh⁻ dsen⁺ ka⁻läh⁺. Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ kah⁺ ga⁺ hnäh⁺ huä⁺dsë⁻ ha⁻ lä⁻ le⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

³⁰ Jëeh⁺ sa⁺ hii⁻ hma⁻yu⁻ kin⁻, ni⁺ sa⁺ jwëeh⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

12

Ga⁻hlëeh⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Koo⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ga⁻ngëe⁺ Jesús jee⁺ ma⁺ na⁻jnää⁺ chaah⁺ trigo mah⁺ ja⁺ ga⁻lä⁻kyah⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺. He⁻ja⁻ ga⁻løø⁺ jnääh⁺ hnä⁺ jnääh⁺ miih⁻ sa⁺gwah⁺ trigo mah⁺ ga⁻kih⁺ jnääh⁺.

² Ma⁺ ga⁻jëe⁻ dsa⁻ fariseo lä⁻koo⁻ ma⁺ jmee⁻ jnääh⁺, ga⁻jäh⁺:

—Jëe⁻ dá⁺ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo kyaah⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻tëe⁻ jne⁺ jmeen⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ —ga⁻jäh⁺ siiyh⁺ Jesús.

³ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Ché⁺ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmee⁺ David koo⁻ há⁺, lä⁻ ma⁺ ja⁺ kyoyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺?

⁴ Ga⁻hey⁺ neh⁺ gwah⁺ mah⁺ ga⁻kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ ma⁻na⁻jøø⁻ he⁻

sa⁺ lle⁻ kih⁺ ma⁺ kuyh⁻ hi⁻ ga⁻kwëeyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kyaayh⁺. Jëeh⁺, ma⁻la⁻ jmi⁻dsa⁻ ba⁺ ma⁺ na⁻ngë⁺ jwë⁺ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ ja⁻.

⁵ ¿Ché⁺ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ nê⁺ ley kih⁺ Moisé? Jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ ga⁻jmee⁺ ba⁺ jmi⁻dsa⁻ ta⁺ neh⁺ gwah⁺, pero sa⁻ ma⁺ la⁺ dso⁺kye⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ lä⁻ja⁻.

⁶ Jwëeh⁻ hnäh⁺, jee⁺ la⁻ cheh⁺ jaa⁻ hi⁻ kyeë⁺ ga⁻lä⁻koh⁺ ga⁺ gwah⁺ ja⁻.

⁷ Sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁺ jäh⁺ juu⁺ la⁻: “Hnoon⁺ wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ba⁺, sa⁺ hnoon⁺ he⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ jah⁺ nê⁺ na⁺hyoo⁺.” Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ na⁻, sa⁺ ma⁺ bää⁺ hnäh⁺ dsoo⁺, hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻jmee⁺ ni⁻ miih⁻.

⁸ He⁻ lä⁻ja⁻, Hi⁻ga⁻lëe⁻ngo⁺ la⁻ ba⁺ na⁻ngë⁺ jwë⁺ jmeey⁺ hih⁺, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻tëe⁻ jmee⁺ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Ya⁺ hëe⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ngooy⁺ mah⁺ ga⁻hey⁺ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu.

¹⁰ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ hää⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻kii⁺ koo⁻ ma⁻goo⁻. Mah⁺ ga⁻ngii⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Ché⁺ na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ mi⁻hlää⁺ jne⁺ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁺ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻? —ga⁻jäh⁺ siiyh⁺ Jesús.

He⁻ ma⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ma⁺ hnëey⁺ ba⁺ ja⁻.

¹¹ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ jaa⁻ hnäh⁺ cheh⁺ jaa⁻ borrego kih⁺ mah⁺ täyh⁺ koo⁻ cha⁻sii⁻ jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, ¿ché⁺ sa⁻ dsoo⁺ hi⁻ he⁺ mah⁺ dsa⁻lleey⁻?

¹² ¿Joh⁺ ga⁺ sa⁺ kyeë⁺ jaa⁻ dsa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁺ jaa⁻ borrego? Kih⁺ he⁻ja⁻, na⁻ngë⁺ jne⁺ jwë⁺ jmeen⁻ he⁻ llu⁺, jmii⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ —ga⁻jäh⁺ siiyh⁺.

¹³ Ja⁻ga⁺ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺:

—Ni⁺h⁻ dá⁺ ma⁻gooh⁻.

Mah⁺ ga⁻ni⁺yh⁺ ma⁻gooy⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻jä⁺ llu⁺ go⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ma⁺ la⁺ jyoh⁺ ma⁻gooy⁻.

14 Ma' ga⁻hwëë⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁻nää, ga⁻taayh⁻ juu⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma' jngëeyh⁻ Jesús.

Ga⁻lä⁻te' koo⁻ juu' he⁻ ga⁻kwa' Isaia llo⁻joo'

15 Ga⁻lä⁻liih⁻ Jesús he⁻ huu⁻dsë⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ja⁻ ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ ba'. Peer⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁻ kaah⁻ kiyh⁻. Hi⁻ ma' mi⁻hlääy⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻dsaah⁻.

16 He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻hlaa⁻ he⁻:

—Ta⁻ koo⁻ hnäh⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻.

17 Lä⁻ja⁻ ga⁻la⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa' Isaia hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, lä⁻ ma' ga⁻jäyh⁻:

18 Hii⁻ la⁻ hi⁻ ga⁻hñaan⁻ jmee⁻ ta⁻ kin⁻. Hii⁻ la⁻ hi⁻ hnaan⁻ hi⁻ chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻.

Jmeen⁻ jä⁻ jmi⁻lle⁻ kin⁻ nē⁻ kiyh⁻.

Mah⁻ kway⁻ ju⁻dsoo⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻jäh⁻ jmi⁻gyuu⁻.

19 Sa⁻ ti⁻chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻, sa⁻ ta⁻hooyh⁻,

ni⁻ sa⁻ hlëëyh⁻ ki⁻gaa⁻ cha⁻jwë⁻ juuh⁻.

20 Jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ hma⁻tah⁻ he⁻ ngoo⁻ dsa⁻jøø⁻,

hi⁻ lä⁻ja⁻ kyaah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ dsa⁻uu⁻.

Lä⁻ja⁻ jmeey⁻ lä⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ lä⁻jnä⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻ ma⁻lih⁻.

21 Mah⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻, ka⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ kiyh⁻.

Ga⁻jäh⁻ dsa⁻, ma' kye⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁻

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Ja⁻ga⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁻nē⁻ Jesús jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻. Ma' laay⁻ jaa⁻ hi⁻ tuu⁻ hi⁻ ma' kaay⁻ ka⁻läh⁻. Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús dsa⁻ he⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻løoy⁻ jëëy⁻ hi⁻ ga⁻løoy⁻ hlëëyh⁻.

23 Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻. Mah⁻ ma' ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻:

—¿Ché⁻ sa⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David dsa⁻ na⁻? —ma⁻ jäyh⁻.

24 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁻ jmääy⁻ jøøh⁻ Jesús, ga⁻jäyh⁻:

—Dsa⁻ na⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Beelzebú, dsa⁻jøøh⁻ kyaah⁻ lä⁻jëë⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻.

25 Ma⁻ kyuu⁻ ba⁻ Jesús he⁻ huu⁻dsë⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻jäyh⁻ siiyh⁻:

—Dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ hwa⁻, cher⁻mah⁻ teey⁻ kyaah⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻kyaayh⁻, he⁻ mi⁻llaay⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ o⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ cha⁻neh⁻, cher⁻mah⁻ te⁻jëëy⁻, sa⁻ gwëëy⁻.

26 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ kih⁻ Tana⁻, cher⁻mah⁻ hwëëy⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, he⁻ jmeey⁻ hnii⁻ kih⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ja⁻, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻heey⁻ kyaah⁻ ta⁻ kiyh⁻?

27 Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ jnä⁻ hwëën⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ juu⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, ¿ha⁻ ba⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻, hi⁻ ba⁻ kih⁻ be⁻ hwëëy⁻ hi⁻sa⁻llu⁻? He⁻ ba⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻ na⁻, mi⁻jnääy⁻ he⁻ na⁻hee⁻ huu⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

28 Pero cher⁻mah⁻ jnä⁻ hwëën⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ jmee⁻ Dio hi⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ba⁻ ja⁻.

29 ¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ dsa⁻he⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ beë⁻, mah⁻ hiiy⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻hñuuy⁻ to⁻nē⁻? Jmee⁻ bii⁻ hñuuy⁻, ja⁻ga⁻ le⁻ hwëëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻ dsëy⁻.

30 Hi⁻ sa⁻ jwah⁻ kyaah⁻ jnä⁻, he⁻ hneey⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ mah⁻ teehn⁻ dsa⁻, he⁻ jmeey⁻ dsa⁻lä⁻øø⁻ dsa⁻ kin⁻ ba⁻ ja⁻.

31 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻, jmee⁻ ba⁻ Dio jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ juu⁻ wi⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻. Pero cher⁻mah⁻ ga⁻hlëeh⁻ dsa⁻ wi⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻.

32 Jmee⁻ ba⁻ Dio jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ hi⁻ hlëeh⁻ wi⁻ kih⁻ Hi⁻ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻. Pero hi⁻ hlëeh⁻ wi⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻

Na-jngii', mo-so' jmeey' jøh- dsëy' kiyh', ni' jmi-gyuu' la-, ni' jmi-gyuu' he- na' ga' jä-.

Mii' kih' jmee' lii' ha- lä' la' chaah' hma-

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Cher'mah' ga-jñee' jne' koo- chaah' hma- llu', kwa' mii' he- llu'. Hi' cher'mah' ga-jñee' jne' koo- chaah' hma- hlih', kwa' mii' he- hlih'. Mii' kih' jmee' lii' ha- lä' la' chaah' hma-.

³⁴ Ma-ra' hi- he' joo' siih' miih- laah' hnäh'. ¿Ha- lä' le' hlëeh' hnäh' juu' llu' mah' hlëeh' ba' hnäh'? Jëeh', he- na-mah' neh' tuh-dsë' dsa-, he- ja- ba' hlëeyh'.

³⁵ Dsa- lluu' hlëeyh' he- llu' he- na-mah' neh' tuh-dsëy'. Dsa- hi- hlëeh', hlëeyh' he- hlih' he- na-mah' neh' tuh-dsëy'.

³⁶ He- ja- jwëehn~ hnäh', wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~, ngiiyh' kwaat~ kih' dsa' kih' lä-jë' juu' he- sa- jmää' ta' he- hlëeyh' ta' ko-jiih' täayh' jmi-gyuu' la-.

³⁷ Kyaah' ja-ba' juu' he- hlëeh', ya-hëeh' lluu' o ya-hëeh' kyaah' dso'jwii'.

Dsa- hñaa- dsë' ma' hnøoy' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa-

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Ja-ga' ga-jäh' ko-llaa' ta-jwöh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo ga-siiyh' Jesús:

—Ta-jwöh', hnøø- jnääh' jëe' jnääh' jmeeh' koo- he- juh-gaa-.

³⁹ He- ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—He- ba' che- hlëeh' hnäh' dsa- hi- chaa- na', sa' mi-teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koo- he- juh-gaa-. He- juh-gaa- lä-koh' ga-la' kih' Joná hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, ma-la' he- ja- ba' heehn' hnäh'.

⁴⁰ Jëeh', ja-ba' lä-koo- ga-jä' Joná hnë- jmi' hnë- hwë' neh' tuh- hmoo- jøøh' he', lä-ja- ka-läh' Hi-ga-lëe'ngo' la- jä' hnë- jmi' hnë- hwë' na-haa' neh' hwa'.

⁴¹ Wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', ma-ja- noo- dsa- Nínive jee' täayh' mah' bäayh- hnäh' dsoo'. Jëeh', ga-jëeyh~ kyaah' Dio ma' ga-nuuy' juu' he- na-kwa- Joná hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga-lä-koh' ga' Joná.

⁴² Lä-ja- ka-läh', wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', jmi' ja- dsa-më' hi- ma' jmee' hih' hwa' ta- kye', nooy' jee' gyay' mah' bäayh- hnäh' dsoo'. Jëeh', dsa-më' he' ja' uu' jwërte mah' ma' nuuy' ha- lä' la' he- ma' kyuu~ Sa-lomón, hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga-lä-koh' ga' Salomón.

Jaa- jmi-llë' hlih' ga-llaayh' jee' ma' gyay'

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Wa-ra- ya-hëe' jaa- jmi-llë' hlih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä-kaa- jee' la' hwa' kii' dsa-hnøoyh' ha- jee' teeyh' dsëy' mah' sa' jnøoyh'.

⁴⁴ Ja-ga' jmeey' hu' dsë-: "Naahn- cha'neh' kin' jee' ya-hëen'." Hi- wa-ra- ga-llaayh' jee' ja-, sa' chaa- ni' jaa-, na-hyah' hi- na-lii' llu'.

⁴⁵ Ja-ga' dsooy~ dsa-hnäayh- jñah' ga' gyee' jmi-llë' hlih' hi- hlëeh' ga' lä-koh' ga' hñiiy' mah' dsa-taayh' ko-jøh' jee' ja-. Hlih' ga' le' kih' dsa- he' lä-koh' ga' he- ma' laay' jää'. Lä-ja- le' ka-läh' kih' dsa- hi- hlëeh' hi- tääh' na'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Cheh' ga' Jesús kway' juu' kih' dsa- he', ma' ga-lloo' chooy' kyaah' øøyh', ma' hnøoy' ma' hlëeyh' kyaah' Jesús. Pero ka'hne- ba' ga-jøoy'.

⁴⁷ Jaa- hi- ma' cheh' jee' ja-, na'jmeeyh' juu' kih' Jesús:

—Hii' maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnøoy' llay' juu' kyaah' hne-.

⁴⁸ Mah' ga-jëeyh- kih' hi- ga' jmeeh' juu' he':

—¿Hii- na-, hi- laa' maa' kyaan'? ¿Hii- na-, hi- laa' øøhn'?

49 Mah' ga'jmeey' lii~ kyaah' gooy' jee' ma' tääh' discípulo kyaay' mah' ga'jäyh':

—Hi' la' ba' he' maa' kyaan', hi' la' ba' he' øøhn'.

50 Jëeh', lä' jëe' hi' jmee' lä' hyoh' dsë' Tääh' kyaan' hi' gya' gyuuuh', hi' he' ba' dsa-më' øøhn', dsa-nuuuh' øøhn', hi' maa' kyaan'.

13

*Juu' na-hmää' lä'koo' la' kih' dsa-
hi' jñee' mi'ju'*

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Jmii' ja' ya'hëe' Jesús cha'neh', ngooy' na'gyay' cha'hoo' jmi'juuh'.

2 Peer' jwëe' dsa' ga'kuh' lä'ku' lä'jii' kiyh', he'ja' ga'hey' neh' na'moo' mah' ga'gyay' jee' ja', hi' lä'jëe' dsa' ga'taah' jee' dsöo'.

3 He'ja' ga'løoy' hlëeyh' dsa' cha'miih' nëe' juu' na-hmää'. Ga'jäyh':

—Jaa' dsa' ngoo' ga'jñee' mi'ju'.

4 Jee' ngooy' jñee' mi'ju' ja', ga'saa' miih' cha'jwë', he'ja' ya'nää' ta' ga'kuh'.

5 Jyoh' ka-läh' mi'ju' ga'saa' në' kuu' jee' sa' cha' cha'miih' gwaah'. He'ja' चाह' ba' ga'hya', jëeh', sa' ma'nøø' cha'miih' gwaah'.

6 Pero ma' ga'hëh' hyoo' ga'koo'. Jëeh', miih' ba'jmoo' ma' cha', he'ja' ga'lä'kii' chaah'.

7 Hi' jyoh' ka-läh' mi'ju' ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwaä' ga' chaah' too' ja', he'ja' ga'uu' chaah' kih' jee' na'too'.

8 Hi' jyoh' mi'ju' ja', ga'saa' jee' la' hwa' jmah'. He'ja' ba' ga'hii', ga'kwa' cha'miih' mii'. Cha' he' ga'kwa' hña-loo' mii' lä'koo' chaah', cha' he' ga'kwa' to'lo'gya' dsë' gya' mii' hi' jyoh' ga'kwa' gyii' gya' mii'.

9 Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' —ga'jah' Jesús siiyh'.

*Ga'jah' Jesús he' kih' ja' ga'kway'
juu' na-hmää'*

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Ma-ngëe' ma-hlëeyh' lä'ja', ja'ga' ga'ya'jah' jnääh' koo' kiyh' mah' ga'chiuh' jnääh':

—¿He'la' hlëeh' dsa', kyaah' juu' na-hmää' jmah'?

11 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kyaä' jnääh':

—Hnääh' ba' na-ngëh' jwë' lä'ngëeh' hnäh' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', he' ma' na-hmää' jää'. Pero kih' hi' jñah', sa' cha' jwë' cha' lä'ngëey'.

12 Lä'jëe' hi' ngëe' miih', hi' he' hyoh' huud'së' llu' mah' lä'ngëey' cha'ga'miih'. Pero hi' jmee' ngëe', lä'kye' he'ja' llaä' ba'.

13 He'ja' ba' na' he' hlëeh' jnih' kyaah' juu' na-hmää'. Jëeh' jnä' ba' m'nëy' mah' sa' jëey'. Lle' ba' to'gway', pero sa' nuuy' ni' lä'ja' sa' ngëey'.

14 Heh' lä'ja', lä'koo' dsa-ngëe' dsa' na', dsa-lä'te' lä'koo' ga'jah' Isaia hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio:

Lä'nuuh' ba' kiyh' pero sa' lä'ngëey'. Ma'ke' he' ga'jëey', sa' nä' m'nëy'.

15 Jëeh', hweh' tuh-dsë' dsa' hi' chaä' na'.

Ma'jlë' m'nëy', ma'jnë' to'gway'.

Mah' lä'ja' mo'so' jëey', mo'so' nuuy', ni' mo'so' lä'ngëey'.

Kih' he'ja', sa' dsa'jeyh' kyaah' jnä' mah' lää' jnih', ga'jah' Dio.

16 'Peer' llu' la' kyah' hnäh', jëeh' jnä' ba' m'nëh' hnäh', hi' nuuh' ba' hnäh'.

17 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', jwëe' dsa' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio, hi' jwëe' ga' dsa' hi' lluu' ma' hnøøy' ma' jëey' he' jëeh' hnäh' pero sa' ga'jëey'. Hi' ma' hnøøy' ma' nuuy' he' nuuh' hnäh' pero sa' ga'nuuy'.

*Ga'jmeeh' Jesús juu' he' hnøø' jah'
juu' na-hmää' kih' hi' na'jñee' mi'ju'*

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Nuu' da' hnäh' ha' lä' hnøø' jah' juu' na-hmää' lä'koo' la' kih' hi' na'jñee' mi'ju'.

19 Wa'ra' ga'nuu' jaa' dsa' juu' kih' Dio mah' sa' lä'ngëey', ma'ja' gwa' hi' hlëeh' jñuuyh' juu' he'

ma-na-jnäá' neh' tuh-dsëy'. Hi-
he' laa' lä'koo- mi'ju- he- ga'saa'
cha'jwë'.

20 Heh' mi'ju- he- ga'saa' nē kuu'
jee' sa' cha- cha-miuh- gwaah', lä'ja-
laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio, jëë-
ba' dsëy' lä' ma' to-nē' ga'nuuy'.

21 Pero ko-hwëë' ba' ja-. Laay'
lä'koo- chaah' he- ma' cha-miuh- ba'
jmoo'. Wa'ra- ga'jëey' wii' o go-nää'
dsa- nē' kiyh', kwaat~ kih' juu' he-
ma-nuuy', lä'chah' ja- dsa-täyh'.

22 Heh' mi'ju- he- ga'saa' jee' kih'
chaah' too', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu-
juu' kih' Dio mah' sa' jmeey' ni- miuh-
ta' llu'. Jëeh', kye- gyih' huudsë-
kih' jmi-gyuu' la- hi- hnøoy' lä'chay-
cha-miuh- kuu' he-ja- ga'hee' dsëy'.
Lä'jwë' ja- dsa-uu' juu' kih' Dio neh'
tuh-dsëy'.

23 Pero mi'ju- he- ga'saa' hwa'
llu', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu-
juu' kih' Dio mah' ngëey' ka-läh'.
He-ja- dsa-kwaa' juu' ja- neh'
tuh-dsëy'. Hi- he' jmee' cha-miuh-
ta' llu', lä'koo- mi'ju- he- kwa- ma-
hña-loo', ma' to-lo-gya' dsë' gya',
ma' gyii' gya'.

*Juu' na-hmäá' lä'koo- la' kih' trigo
kyaah' nuu- hliih'*

24 Ga'kwa' ga' Jesús jyoh' juu'
na-hmäá'. Ga'jäyh':

—He- jää- Dio dsa- lä'hih' kih',
jëeh' kwee- kyaah' lä'koo- ga'jmeey'
jaa- dsa- hi- ga'jñee' mi'ju- llu' hwa'
kih'.

25 Pero ta' ko-jiuh' ma' na-gwii- dsa-
he', ja' dsa- hi- na-høøh' kiyh'. Mah'
ga'jñee' mi'ju- hliih' jee' na-jñee' mi'
ju- llu', ja-ga' ngaayh'.

26 Lä'koo- ma' ga'kwaa' chaah' mi'
ju- llu' hi- ga-løø' hwëë- wa'le' kih',
jee' ja- ga'hya- ka-läh' wa'nuu- hliih'
ja-.

27 Ja-ga' ga'nää' dsa- hi- ma' jmee-
ta' jee' ja-, na'chiiyh' dsa-juu' ta' ja-:
“Dsa-jøøh', ¿ja' mi'ju- llu' ba' ja- he-
ga'jñeeh' hwa' kyah'? ¿Ha- ba' ta' ja-
wa'nuu- hliih' he- ga'hya- jee' ja-?”

28 He-ja- ga'jäh' dsa-juu' ta' ja-:
“Go- ga'jñee' jaa- hi- na-høøh' kin'.”
“¿Che' hnooh- dsa-cheeh' jnääh'?”,
ga'jäh' moz~ he' siyh'.

29 “Jah-ha'”, ga'jäh' dsa-juu' ta' ja-.
“Wa'ra- ga'cheh' hnäh' wa'nuu- hliih'
ja-, ha- ga- che- ga'cheh' ka-läh'
chaah' mi'ju- llu' ja-.

30 Kwa' jwë' wa' kwaa- ko-jøh'
chaah' mi'ju- llu' kyaah' wa'nuu-
hliih' ja-, lä'jiuh' lloo~ jmi' sooh' ta'.
Ja-ga' jwiin- hi- chooh' ta': Hnä'
hnäh' to-nē' wa'nuu- hliih' mah'
hñuu' hnäh' ma- koo- chooh' mah'
tøøh' hnäh' cha'je-. Ja-ga' juuh' hnäh'
mi'ju- llu' kin' mah' llah' hnäh' høø'
kih'.”

*Juu' na-hmäá' lä'koo- la' kih' mi'ju-
mostaza*

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Ga'kway' jyoh' ka-läh' juu'
na-hmäá', ga'jäyh':

—He- jää- Dio dsa- lä'hih' kih',
jëeh' kwee- lä'koo- la' kih' koo- mi'
ju- mostaza he- jngëë- jaa- dsa-
hwa' kih'.

32 Mi'ju- ja- pih' ga' lä'koo- jyoh'
mi'ju- he- cha- jmi-gyuu' la-. Pero
wa'ra- ga'hya-, dsa-kwaa- ñii' ga'
lä'koh' ga' jee' lä'jē' joh'. Kwa' goh'
kih'. He-ja- lä'kye- ta' dsa-nää'
jmeey- si- nē' sa'goh'.

*Juu' na-hmäá' lä'koo- la' kih'
levadura*

(Lc. 13:20-21)

33 Ga'kway' jyoh' ka-läh' juu' he-
na-hmäá', ga'jäyh':

—He- jää- Dio dsa- lä'hih' kih',
jëeh' kwee- lä'koo- jmee' levadura
he- koooh' jaa- dsa-më'. Llay'
cha-miuh- harin mah' kah-gwëyh-
kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja-
dsa-kwaa- lä' ga-dsa' tu'ka'.

*Ga'jäh' Jesús he- kih' ja- ga'kway'
juu' na-hmäá'*

(Mr. 4:33-34)

34 Ga-lä-jē- juu' na- ga-hlëeh'
Jesús kyaah' juu' na-hmäá'. Sa-
ga-hlëeyh' dsa- juu' jnä'hä'. Kyaah'
juu' na-hmäá' ba' ga-hlëeyh'.

35 Lã-jã- ga-la' mah' lä-te' lä-koo-
ga-hlëeh' dsa- hi- ga-ngëe' juu' kih'
Dio llo'joo':

Hlëeh'n' dsa-, kyaah' juu' na-hmää'
ba'.
Jmeen' lä-kyuuyh~ he- ma' na-hmää'
jää ' lä-jiih' ma' ga-nøø'
jmi-gyuu~.

*Juu' na-hmää' lä-koh' la' kih'
wa'nuu- hlih'*

36 Jã-ga' ga-hih' Jesús juu' kih'
dsa- mah' ga-hey' cha'neh'. Jee' ja-
ga-mi-jäh' jnääh' koo' kiyh', mah'
ga-ngi' jnääh' juu' kiyh':

—Jmeeh' juu' hee- hnøø' jäh' juu'
na-hmää' kih' wa'nuu- hlih' he-
ga-jñee' dsa- jee' na-jnääh' kih' dsa-.

37 Mah' ga-jeeh' Jesús juu' kyaä'
jnääh', ga-jäyh':

—Hi- jñee' mi'ju- llu' na-, he- ja-
hnøø' jäh' Hi- ga-lëe'ngo' la- ba' he'.

38 Jee' jmee' dsa- ta', he- ja- hnøø'
jäh' jmi-gyuu~ la- ba' ja-. Mi'ju-
llu' ja-, he- ja- hnøø' jäh' dsa- hi-
na-jnääh' kih' ya-jwi' ba' he'. Wa'nuu-
hlih' ja-, he- ja- hnøø' jäh' dsa- kyaä'
dsa- hlëeh' ba' he'.

39 Dsa- hñaa- dsë' hi- ga-jñee'
wa'nuu- hlih' ja-, hi-sa'llu' ba' he'.
Jmi' he- chooh' dsa- ta' ja-, he- ja-
la' kwaat~ jee' llaä- jmi-gyuu~ ba' ja-.
Hi- chooh' ta' ja-, la' kwaat~ ángele ba'
he'.

40 Lã-koo- juuh~ dsa- wa'nuu- hlih'
mah' jëy' cha'je-, he- ja- hnøø' jäh'
lä-koo- le' jee' llaä- jmi-gyuu~.

41 Hi- ga-lëe'ngo' la- chee' ángele
kyaay' lä-kaa- jee' jmeey' hih' mah'
jøøyh' lä-jëe- hi- jmee' he- hlih' hi-
lä-jëe- hi- hñaa- dsë' ka-läh'.

42 Jã-ga' jwääy' neh' hwii' jee' hä'
je-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy'
cha-jay'.

43 Pero lä-jëe- hi- lluu', lä-jnä' jmëe'
kiyh' lä-koo- jmëe' kih' hyoo- jee' la'
ya-jwi' kih' Tääh' jnan'. Hi- hnøø'
heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

*Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' kuu'
he- na-hoo-*

44 'He- jää- Dio dsa- lä-hih' kih',
jeeh' kwee- kyaah' kuu' he- na-hoo-
hwa' kih' dsa-. Wa'ra- ga-jnøøh' jaa-
dsa- kuu', ma'ja- hooy' ka-läh'. Peer-
chaay- llu' dsaayh' dsa-hniiy' lä-jëe-
he- cha- kiyh' mah' lay' hwa' jee'
na-hoo- kuu' ja-.

*Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' koo-
kuu' he- hmooh'*

45 'Lã-jã- ka-läh', he- jää- Dio dsa-
lä-hih' kih', jeeh' kwee- lä-koo- jmee-
jaa- dsa- hi- hñii' løø', hnooyh- kuu'
he- la' na'hñaa'.

46 Wa'ra- ga-jnøøyh' koo- kuu' he-
hmooh', hñiiy' lä-jëe- he- cha- kiyh'
mah' lay' kuu' ja-.

*Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih'
sa'hma'*

47 'He- jää- Dio dsa- lä-hih' kih',
jeeh' kwee- kyaah' koo- sa'hma' he-
jwää- dsa- cha'jmi-, mah' jøøyh'
cha-miih- nëe' hmooh-.

48 Wa'ra- ga-kah' sa'hma' ja-, sëeh'
dsa- ta- jee' dsoo'. Jee' ja- dsa-taayh'
lleeyh' hmooh- he'. Taayh' hi- lluu'
neh' sa'miih-, mah' beey' jah' hi- sa'
jmää' kyehn'.

49 Lã-jã- le' wa'ra- ga-të' jee' llaä-
jmi-gyuu~. Ya-nää' ángele mah'
hwëey' dsa- hi- hlëeh' jee' kih' hi-
lluu'.

50 Ma'ja- jwääy' neh' hwii' jee' hä'
je-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy'
cha-jay'.

*Ta-jwöh' hi- kyuuh~ juu' hmëe' hi-
juu' ma-gyuh-*

51 Jã-ga' ga-jäh' Jesús siiyh':
—¿Che' ma-lä-ngëeh' hnäh' lä-jëe-
juu' na-?

He- ja- ga-jäh' lä-jëe-:

—Jaah-, Dsa-jøøh' kyaan-.

52 Mah' ga-jäh' Jesús ka-läh' siiyh':

—Lã-jëe- ta-jwöh' kyaä' ley hi-
ma-lä-tëe- lä-koo- jää- Dio dsa-
lä-hih' kih', laay' lä-koo- jaa- juu'
hne' hi- høø- he- la' hmooh' he-
ma-gyuh- lä-kye- kih' he- hmëe'.
He- ja- ba' liyh' heeyh' dsa- lä-to' nëe'
he- la' hmooh' kiyh'.

Dsa-goo' Jesús ga-lä'høøyh' kiyh'
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ma-ngëë' ma-kwa' Jesús lä-jë' juu' na-hmäá, ja-ga' ngaayh'.

⁵⁴ Ma' ga-llaayh' jwii' kiyh', ga-løøy' mi-tëëy' dsa- neh' gwah' kih' dsa- judiu. Peer' ga-taah' dsa- he' jëë- dsah', ma' ga-nuuy' ha- lä- hlëëyh'. He-ja- ga-hlëëh' dsa- he' kiyh':

—¿Ha- ma-mi-tëë- hi- na-, he- hlëëyh' lä-na-? ¿Ha- ma-mi-tëëy- he- jmeey' he- juh-gaa- ka-läh'?

⁵⁵ ¿Che' ja- joo' të-hma' hi- na-? ¿Ja- 'María chee- chooy'? ¿Che' ja- øøyh' Jacobo, José, Simón, Juda?

⁵⁶ ¿Ja' dsa-më' øøh' hi- na-, tääh' kyaah' jne' jee' jwii' la-? ¿Ha- ta- gwa' kiyh' lä-jë- he- jmeey' lä-na-?

⁵⁷ Ga-lä'høøyh' kih' Jesús. He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Heeh- ba' dsa- kih' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- go-nää' jee' jyoh'. Pero wa-ra- ya-hëë' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio ja-ba' jee' jwii' gooy', jee' ja- sa- hnää' dsih', ni- hi- chaa- cha'neh' kiyh', sa- lä-hnäy'.

⁵⁸ Sa- ga-jmeey' cha-mi- he- juh-gaa- jee' ja-, kih' he- sa- ga-lä-dsoo' dsë' dsa-gooy' kiyh'.

14

Jee' la- jäh' ha- lä- ga-juu' Jwaa' hi- ma' choo- jmii-

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jii- ja-, Herode hi- ma' jmeey' hih' hwa' Galilea, ga-nuuy' kih' Jesús ha- lä- ma' jmeey' jee' ja-.

² He-ja- ga-jäyh' siyh' lä-jëë- hi- ma' jmeey' ta-he' kiyh':

—Hi- he' oo' Jwaa' hi- ma' choo- jmii- hi- ma-lä-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu'. He-ja- ba' na-, he- kyey- cha-mi- be' he- kyaah' jmeey' he- juh-gaa-.

³ He' ba' Herode ga-jmeey' hih' jää', ga-saah' dsa- Jwaa' mah' ga-hñuuyh- kyaah' caden~, ga-taayh- neh-ñe' dsoo' kih' Herodía. Herodía ma' laa- 'më' Felipe, he' ba' dsa-ñuuh- øøh' Herode.

⁴ Jëeh', ga-jäh' Jwaa' ga-siiyh' Herode:

—Sa- lle' kih' he- ma-kyaah' më- dsa-ñuuh- øøh'.

⁵ Ma' hnøø' Herode ma' jngëeh' Jwaa'. Pero sa- ga-tuu- dsëy' ma' jngëëyh', kih' he- ma' gayh' dsa-. Jëeh', kih' dsa- hih' Jwaa' he' ma' laay' jaa- hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

⁶ Lä- ma' ga-hya- Herode ji-ñe-, ga-jmeey' koo- jmi- juuh-. Jee' ja- ga-he' jo-mii- Herodía jmeey' ja- cha'ne' dsa- hi- ma' tääh' jee' jmi- ja-. Peer' ga-tih' dsë' Herode.

⁷ Kih' he-ja-, ga-täay- hñiiy' kway' wa' he- cha- he- he- ma' ngii' chih-më' he'.

⁸ Chih-më' he' ga-jmeey' lä-koo- te' juu' he- ga-taah- chooy'. He-ja- ga-siiyh' Herode:

—Kwëeh' jnä' jee' la- mi-lle' Jwaa' hi- ma' choo- jmii-, na-hä' neh' koo- wii'.

⁹ He-ja- ga-lä-meeh' dsë' Herode. Pero ma-täay- hñiiy' kway' cha'ne' hi- na-teeh' kyaay', he-ja- ga-jmeey' mada- kih' hløø' mah' kwëëyh' chih-më' he- ma' ngiiy' ja-.

¹⁰ Ga-jmeey' hih' hløø' he- na'kuy- lle' Jwaa' jee' ma' häay' neh-ñe'.

¹¹ Mah' na'kiy' mi-lle' Jwaa' na-hä' neh' koo- wii', ga-kwëëyh' chih-më' he'. Hi- chih-më' he' ga-ngëëy' chooy'.

¹² Ma-ngëë' he- ja-, ga-lla-nää' discípulo kyaay', ga-kooy' hnoo' kih' Jwaa' mah' na'hooy-. Ja-ga' na-nääy' 'na'jmeeyh' juu' kih' Jesús.

Ga-ääh- Jesús hñaa' mil dsa-ñuuh-
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ma' ga-nuuy' Jesús juu' ja-, ga-hey' neh' na'moo', ngooy' ta' hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- mi- Ma' ga-nuuy' dsa- ngooy' ta' ja-, ga-hwëëy- jee' jwii- kiyh' mah' ga-nääy' jwë' tiy' ta' jee' ngoo' Jesús.

¹⁴ Lä- ma' ya-hëëy' neh' na'moo' ja-, ga-jëëy' jwëë' dsa- hi- ma' tääh'

jee' ja-. Ga-lä-ñih' dsëy' kih' dsa- he'. Mah' ga-mi-hlääy' hi- dsaah'.

15 Ma' ga-hloo' jmi' ja-, ga-ya-jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-chiuh' jnääh':

—Ma-ngoo' ga-hloo' ba' la-, hwa' kii' jmah' ba' jee' la-. Chiuh' dsa- wa' lla-näy' lä-kaa- jäh' la-, wa' lla-läy- he- kuyh'.

16 —Sa- jmee' bii' dsa-näy' dsa-läy-. Hnäh' ba' kwëeh' hnih' he- kuyh' —ga-jäh' Jesús.

17 —Sa- cha- ga-he- kyë' jnääh'. Kyë' jnääh' ma-la- hñä' he-ñiuh' kyaah' uu' hmooh- ba' —ga-chiuh' jnääh'.

18 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ya-ka-ta-la'.

19 He-ja- ga-jmee' Jesús mada-, mah' dsa-taah' dsa- në' nuu-. Ga-kay' lä-jë- hñä' he-ñiuh' ja- kyaah' lä-uu' hmooh- he'. Ma-ja- ga-jëy' ta- gyuh', ga-kway' tihmaah' kih' Dio. Ja-ga- ga-laay' he-ñiuh' ja-, ga-kwëyeh' jnääh' discípulo kyaay', mah' ga-ti' ga-llooh' jnääh' kih' lä-jëe- dsa- he'.

20 Ga-lä-jëe- dsa- ga-kuh- lä-jiuh' ga-këy'. Jwi' he-ñiuh' he- ga-cha- ja- kyaah' kih' hmooh-, ga-kah' ga' gya-to' sa-miuh'.

21 Jee' lä-jëe- hi- ga-kuh- he' tee' koo- hñä' mil dsa-ñiuh-. Ni' sa- na-hee' ni' ja- dsa-më' ni' chih- ka-läh'.

Ga-ngë' Jesús në' jmi'

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Ma-ngëe' he- ja-, ga-jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Ma-le' go-nääh' hnäh' jää', jyoh' jwoo' jmi-juh- kyaah' na'moo' ta-ko-jiuh' hih- juu' kih' dsa- la-. Ja-ga- niin' hñiuh'.

23 Ma-la- ma-hiyh' juu' kih' lä-jëe- dsa- hi- ma' tääh' he', ja-ga- ga-wi' Jesús hñiuh' ta- llé-moh' na-ngiuh' kiyh' kih' Dio. Ma-ngoo- ga-nuh-, lä- ma-gyay' ba' llé-moh' ja-.

24 Ta-ko-jiuh' ja-, ma-lloo' to-dsaah' jmi- na'moo' ja- hi- ma' hluh' jmi- ma' dsa-jnooh' dsöh' na'moo', jëeh',

ma' jmee- koo- lle' tä' he- ma' gwa' ta- jee' ga-näy'.

25 Ta-la- ya-jnä-, ngoo' Jesús ta- jee' ga-näy' ja-, ngëy' jwë' në' jmi-.

26 Lä-koo- ma' ga-jëe' jnääh' ngëy' në' jmi-, ga-jwaah' jnääh' jwëte. Ga-tøoh' jnääh' miuh', ga-jäh' jnääh':

—Dsa- lle' ba' na-.

27 Chah' ba' ga-hlëeh' Jesús kyaah' jnääh':

—Ta- wa' gah' hnäh', jnä' ba' la- — ga-jäh'.

28 Mah' ga-jäh' Pee' siyh':

—Dsa-jøoh' kyaan-, cher'mah' hne- ba' na-, jmee' hih- ngën- në' jmi- mah' niin' jee' cheh' na-.

29 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Ñä- ja-.

Mah' ga-jñaa' Pee' neh- na'moo' ga-løoy' ngëy- në' jmi- ta- jee' cheh' Jesús.

30 Ma' ga-jëy' tä' jwëte lle', ga-lä-goyh-. Ja- hñiuh' ga-løoh' ga-hmäyh' cha'jmi-. Mah' ga-hooyh' ki-gaa-, ga-jäh':

—Lää' jnä', Dsa-jøoh' kyaan-.

31 Lä-chah' ja- ga-hi' Jesús goo- ga-saayh', mah' ga-siuh':

—i-ko-hi' pih' go-te' ba' ma-lä-dsoo' hoh' hne- dsa-ñiuh-! ¿He-la' ma-jeh' hoh'?

32 Lä-koo- ma' ga-taayh' lä-uyy' neh- na'moo' ja-, ga-hna' go-te' lle' tä' ja-.

33 Ma-la- ya-nøoh' jnääh' hi- ma' tääh' neh- na'moo' ja-, ga-juuh' jnääh' jne' jnääh' cha-në' Jesús, mah' ga-chiuh' jnääh':

—Ma-ra' ju-dsoo' laah' Jooh' Dio.

Ga-mi-hlääy' Jesús dsa-dsaah' hi- ma' cha- hwa' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Lä-koo- ma' ga-haay- jmi-juh- ja-, ga-lla-näy' hwa' Genesaret.

35 Dsa- hi- ma' tääh' hwa' ja- ga-lä-kyuyy- Jesús, he-ja- ga-lä-cha- juu' lä-kaa- hwa' ja-. He-ja- na-jää- dsa- dsa-dsaah' kyaa' jee' ma' hääh' Jesús.

36 Hi⁻ ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻ Jesús mah⁻ kway⁻ jwë⁻ su⁻ cha⁻goo⁻ dsa⁻dsaah⁻ he⁻ cha⁻hee⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh⁻. Hi⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻tēē⁻ su⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh⁻ ma⁻hlaa⁻ bih⁻ ja⁻.

15

Lä⁻jē⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻lä⁻sah⁻ dsa⁻
(Mr. 7:1-23)

1 Ga⁻lla⁻näa⁻ ko⁻llaa⁻ fariseo hi⁻ ga⁻lla⁻näa⁻ ko⁻llaa⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Jerusalén ga⁻ya⁻jäyh⁻ kih⁻ Jesús, mah⁻ ga⁻siiyh⁻:

2 —¿He⁻la⁻ sa⁻ mi⁻te⁻ discipulo kyaah⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ tēē⁻ jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ llo⁻joo⁻? Jēēh⁻, sa⁻ gyiyh⁻ gooy⁻ jää⁻ ja⁻ga⁻ kuh⁻hiyh⁻.

3 Mah⁻ ga⁻jēeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻ ga⁻siiyh⁻:

—Hnääh⁻ ka⁻läh⁻ ¿he⁻la⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻ koo⁻ mada⁻ kih⁻ Dio mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ he⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ ba⁻?

4 Jēēh⁻, ga⁻jääh⁻ Dio: “Jmee⁻ hnaah⁻ maa⁻ kyaah⁻ täa⁻ kyaah⁻. Hi⁻ jwä⁻ dso⁻jwii⁻ kih⁻ cho⁻jmii⁻, hi⁻ he⁻ wa⁻ juu⁻ go⁻te⁻.”

5 Pero lä⁻la⁻ ba⁻ jawah⁻ hnäh⁻: “Jaa⁻ dsa⁻ le⁻ siih⁻ cho⁻jmii⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kwēēhn⁻ hnäh⁻. Jēēh⁻, lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ kin⁻ he⁻ kyaah⁻ ma⁻ jmeen⁻ be⁻ kyah⁻, ma⁻kwēēhn⁻ Dio ba⁻ ja⁻.”

6 Kih⁻ jaa⁻ hi⁻ jäh⁻ lä⁻ja⁻, jawah⁻ hnäh⁻ mo⁻so⁻ jmee⁻ bii⁻ jmeey⁻ be⁻ kih⁻ cho⁻jmiiy⁻. Lä⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ sa⁻ kyeē⁻ mada⁻ kih⁻ Dio, kih⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ he⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ ba⁻.

7 Peer⁻ ta⁻juuh⁻ hnäh⁻. Lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ na⁻, jēeh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ he⁻ ga⁻hlēeh⁻ Isaia llo⁻joo⁻, lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jäyh⁻:

8 Dsa⁻ la⁻, koo⁻ jäh⁻ bih⁻ hnäay⁻ jnä⁻. Pero ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ ba⁻ hä⁻ huudsē⁻ kiyh⁻.

9 Sa⁻ jmää⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ jmeey⁻ hnäay⁻ jnä⁻.

Lä⁻jē⁻ he⁻ mi⁻tēēy⁻ dsa⁻, la⁻ mada⁻ kih⁻ dsa⁻ ba⁻, ga⁻jääh⁻ Dio.

10 Ja⁻ga⁻ ga⁻tēēh⁻ Jesús lä⁻jēē⁻ dsa⁻, ga⁻siiyh⁻:

—Nuu⁻ da⁻ hnäh⁻ kwee⁻ mah⁻ lä⁻ngēēh⁻ hnäh⁻.

11 Sa⁻ mi⁻sah⁻ dsa⁻ hñii⁻ kyaah⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ tooyh⁻ hooy⁻. Lä⁻jē⁻ he⁻ hwēē⁻ hoo⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ kyaah⁻ mi⁻sayh⁻ hñiiy⁻.

12 Ja⁻ga⁻ ga⁻ya⁻jääh⁻ jnääh⁻ koo⁻ kih⁻ Jesús mah⁻ ga⁻ngii⁻ jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—¿Che⁻ ma⁻lä⁻leeh⁻ he⁻ sa⁻ ma⁻tih⁻ dsē⁻ dsa⁻ fariseo lä⁻koh⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ ma⁻hlēeh⁻ lä⁻ja⁻?

13 Mah⁻ ga⁻jēeh⁻ Jesús juu⁻ kyaa⁻ jnääh⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Lä⁻jē⁻ chaah⁻ hma⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻tääh⁻ Tääh⁻ kyaan⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu⁻, lloo⁻ jmii⁻ dsa⁻cheeh⁻ lä⁻kye⁻ jmoo⁻ kih⁻.

14 Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻. Laay⁻ lä⁻koo⁻ dsa⁻tuu⁻ hi⁻ jää⁻ jñah⁻ dsa⁻tuu⁻. Cher⁻mah⁻ jaa⁻ hi⁻ tuu⁻ jää⁻ jñah⁻ hi⁻ tuu⁻, lä⁻uu⁻ täh⁻ neh⁻ koo⁻ too⁻.

15 Mah⁻ ga⁻ngii⁻ Pee⁻ juu⁻ kiyh⁻, ga⁻jäyh⁻:

—He⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ na⁻hmää⁻ he⁻ ma⁻kwah⁻ na⁻.

16 He⁻ja⁻ ga⁻jääh⁻ Jesús:

—¿Che⁻ ni⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻ sa⁻ ma⁻lä⁻ngēēh⁻ hnäh⁻?

17 ¿Che⁻ sa⁻ ngēēh⁻ hnäh⁻, lä⁻jē⁻ he⁻ dsa⁻tooh⁻ hoo⁻ jne⁻, dsoo⁻ neh⁻ tuh⁻ ba⁻ jne⁻, ja⁻ga⁻ hwēē⁻ ka⁻läh⁻ dsoo⁻ ta⁻ cha⁻sii⁻?

18 Pero lä⁻jē⁻ he⁻ hwēē⁻ hoo⁻ dsa⁻, gwa⁻ neh⁻ tuh⁻dsēy⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ dsa⁻ hñii⁻.

19 Jēēh⁻, neh⁻ tuh⁻dsē⁻ ba⁻ dsa⁻ hwēē⁻ lä⁻jē⁻ huudsē⁻ hliih⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ jngēēyh⁻ dsa⁻, hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻ kaayh⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ jñah⁻, hi⁻ sa⁻ na⁻jee⁻ goo⁻ kaayh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, jmeey⁻ hñii⁻, jmeey⁻ dsoo⁻ he⁻ la⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻, hi⁻ hlēeyh⁻ wii⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻.

20 Lä⁻jē⁻ he⁻ na⁻ ba⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ dsa⁻. Pero he⁻ kuh⁻ dsa⁻ lä⁻ ma⁻soh⁻ ja⁻ba⁻ gooy⁻, sa⁻ mi⁻sayh⁻ hñiiy⁻.

Jaa⁻ dsa⁻mē⁻ chaa⁻ hu⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁻
Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 Ja-ga' ya-hëë' Jesús jee' ja-, ngooy' jäh' kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón.

22 Lä-chah' ja-, ja' jaa- dsa-më' cananea ma' tooyh~ miih', ma' jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan+, hne- laah' sa'ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' jnä'. Peer+ cha-miuh- wii' jëë- chih' më' kyaan+, jmeeh- jmi-llë' hlih'.

23 Pero ni+ koo- sa- ga-jeeh- Jesús kiyh'. Mah' ga-mi-jäh' jnääh' discípulo koo' kiyh', ga-chuu' jnääh' cha-miuh- kyaayh', ga-chiuh' jnääh':

—Hëë- kih' dsa-më' na- mah' wa' llaayh'. Miuh- tooyh~ miuh' kaah' kyaa' jnääh'.

24 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ga-chee' Dio jnä' mah' jmeen' be' kih' dsa- israelita ba'. Hi- he' laa' lä-koo- borrego hi- na-hëë'.

25 Ja-ga' ja' dsa-më' he' ga-juuyh' jney' cha-në' Jesús mah' ga-jäyh':

—Kwa' be' kin+, Dsa-jøøh' kyaan+.

26 Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Sa-llu' he- jnuuhn' he- kuh- chih- mah' kwëehn- dsii- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

27 He-ja- ga-jäh' dsa-më' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan+. Pero ma' ra' he- lih' ba' dsii- jwi' he- dsa-saa' në' na'mes- kih' dsa-juu'y'.

28 He-ja- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Peer+ cha-miuh- ma-lä-dsoo' hoh' hne-, dsa-më'. Wa' le' ba' kyah' lä-koh' hnooh- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

Lä-chah' ja- ga-hlaa' chih-më' kyaay'.

Ga-ääh- Jesús kyeë' mil dsa-ñuuuh-

29 Ya-hëë' Jesús jee' ja-, ga-llooy' ta- cha'hoo' jmi-juuuh- he- hla- hwa' Galilea. Hi- ga-wiiy' koo- lle'koh', mah' ga-gyay- jee' ja-.

30 Hi- ya-nää' koo' kiyh' jwëë' jwërte dsa- hi- ma' jää- hi- jluuh', hi- tuu', hi- koo', dsa-tuuuh', hi- jwëë' ga-jñah' dsa-dsaah', na-jääy- huu' ti' Jesús. Hi- lä-ja- ga-mi-hlääy' lä-jëë- hi- dsaah' he'.

31 Ma' ga-jëë' dsa-, hlëeh+ dsa- koo', ma-lii~ ma-goo- dsa-tuuuh', ma-ga-nää' dsa-jluuh', ma-jëë- dsa-tuu', he-ja- ga-lä-dsaa- dsë' dsa-, mah' ga-jmeey' juuh- kih' Dio kyaa' dsa- Israel.

32 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jøøh- Jesús jnääh' mah' ga-siiyh':

—Peer+ dsa-lä-ñih' dsën+ kih' lä-jëë- dsa- hi- tääh' la-. Jëeh' ma-hya- hnë- jmi' jmeey+ ko-jøøh' kyaah' jnä'. Sa- cha- ni+ miuh- he- kuyh+. Sa- hnoon' hëen- kiyh' lä- ma-kyoyh+ na-, le' ga- che- ga-hwaay' cha-jwë' jee' dsa-näay'.

33 He-ja- ga-jäh' jnääh':

—¿Ha- ba' dsa'kye' jnääh' he- kuh- jwëë' dsa- heh' hwa' kii- la-? Joh' sa- hnøø' mah' këë' lä-jëë- dsa- la-.

34 He-ja- ga-ngii' Jesús juu' kyaa' jnääh':

—¿Joh' he-ñiuh- kyeh' hnäh'? — ga-jäyh'.

—Gyii' ba', kyaah' miuh- hmooh- pih- —ga-chiuh' jnääh'.

35 He-ja- ga-jmee' Jesús mada- mah' wa' dsa-taah' lä-jëë- hwa'.

36 Ga-kay' lä-jë- gyii' he-ñiuh' ja- kyaah' hmooh- pih' he'. Ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja-ga' ga-llaay' he-ñiuh' ja-, ga-kwëeyh' jnääh' mah' ga-ti' ga-llooh' jnääh' kih' lä-jëë- dsa-.

37 Ga-kuh- dsa-llu' lä-jiuh' ga-këëy'. Ma' ga-la' kiyh', ga-kah' ga' gyii' sa-miuh- jwi' he- ga-chaa' ja-.

38 Lä-jëë- hi- ga-kuh- jee' ja- tee' koo- kyeë' mil dsa-ñuuuh-. Ni- sa- na-hee' ni- jaa- dsa-më' ni- chih- ka-läh'.

39 Ja-ga' ga-hih' Jesús juu' kih' dsa+, ga-hey' neh+ na'moo', mah' ga-haay' jmi-juuuh- ngooy' ta- hwa' Magdala.

16

Dsa- fariseo ma' hnøøy' jmee' Jesús koo- he-juh- gaa-

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Ma' ga-llooy' ta- hwa' ja-, ga-lla-nää' fariseo kyaah' saduceo mah' kay' dsë' Jesús. Ga-ngiiy' ma'

jme'e' Jesús koō hē juh̄-gaā hē ma' jā gyuūh'.

² Pero gājeeh̄ Jesús juu' kiyh', gājäyh':

—Wa'rā gānūū̄ jmī', jwah' hnäh': "Llu' ba' la' jiī jā lā, jëeh' gyuū' ba' gyuūh'", jwah' hnäh'.

³ Mah' ta' la' tiih̄ jwah' hnäh': "Hii' goō jā lle', jëeh' gyuū' gyuūh' mah' na' hih'", jwah' hnäh'. Peer' ta' juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' leh' hnäh' juu' hā lä' jme'e' koō jmī' koō jmī' lä' koō la' gyuūh'. Mah' sa' kyeh' hnäh' kwaat̄ heē ga' na' dsa-la' jee' kyah' hnäh'.

⁴ Hē ba' chē hlëeh' hnäh' dsa-chaā na', sa' mi-teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koō hē juh̄-gaā. Hē juh̄-gaā lä' koh' ga-la' kih' Joná hī ga-ngëe' juu' kih' Dio, ma-la' hē jā ba' heehn' hnäh'.

Jā hnīh' gābeey' dsa- he' mah' ngaayh'.

Levadura kih' dsa-fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Lä' koō ma' ga' haa' jnääh' ta' hngaah' ko-taā kih' jmi-juūh' jā, ja-ga' ga-lä' dsooh' dsë' jnääh' sa' ma' kyë' jnääh' he'ñiih'.

⁶ Hē jā gājäh' Jesús siiyh' jnääh': —Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa-fariseo hi' kih' dsa-saduceo ka-läh'.

⁷ Hē jā gātooh' jnääh' discípulo llá' jnääh' juu' kyaah' dsa-kyaahn', ma' jäh' jnääh':

—Ma-hlëeyh' lä' nā, kih' hē sa' ma' kyë' jne' he'ñiih'.

⁸ Pero ga-lä' kyuūh' Jesús huūdsë' kyaah' jnääh', mah' ga-siiyh' jnääh':

—¿He-la' jwah' hnäh' sa' cha-he'ñiih' kyeh' hnäh'? Ko-hi' pih' go-te' dsoo' hoh' hnäh' dsa-ñuūh'.

⁹ ¿Ché' lä' jiih' na' sa' hii' lä' ngëeh' hnäh'? ¿Ché' mo-so' dsooh' hoh' hnäh' kih' hñá' he'ñiih' hē ga' kuh-hñá' mil dsa-ñuūh' hi' joh' ga' sa'miih' ga-të' ga' juuh' hnäh' kyaah' jwi' hē ga' chaa' ja-?

¹⁰ ¿Ché' mo-so' dsooh' hoh' hnäh' kih' gyii' he'ñiih' hē ga' kuh-kyee' mil dsa-ñuūh' hi' joh' ga' sa'miih' ga-të' ga' juuh' hnäh' kyaah' jwi' hē ga' chaa' ja-?

¹¹ ¿Hā lä' jā hē sa' ngëeh' hnäh'? Jā kih' he'ñiih' na' hē jwëeh̄n' hnäh': "Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa-fariseo hi' kih' dsa-saduceo ka-läh'."

¹² Jā ga' ga-lä' ngëe' jnääh' sa' ma' hlëeyh' kih' levadura hē kaah' dsa-he'ñiih'. Ma' hlëeyh' kih' nūūh' hē ma' kwa' dsa-fariseo kyaah' dsa-saduceo ba' jā.

Gājäh' Pee', Jesús he' laa' Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Ma' ga-lloo' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga-ngiiy' juu' kyaah' jnääh', ga-jäyh':

—¿Hā lä' jäh' dsa-kih' Hi-ga-lëe' ngo' la-? ¿Hii' jnä' laay'?

¹⁴ Mah' gājäh' jnääh':

—Ko-llaa' dsa-jäh' Jwaa' hi' ma' choo' jmī' ba' hne'. Ko-llaa' jäh', Elía ba' hne'. Hi' jñah' ko-llaa' jäh', hne-laah' Jeremía o jñah' hi' ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'.

¹⁵ Mah' ga-ngiiy' Jesús juu' kyaah' jnääh' ka-läh':

—¿Hā gā hnäh', heē jwah' hnäh' kin', hi' ba' jnä' laah' hnäh'?

¹⁶ Mah' gājeeh̄ Simón Pee' juu' kiyh':

—Hnē he' Cristo, Joō' Dio jiih'.

¹⁷ Mah' gājäh' Jesús siiyh':

—Llu' la' kyah' Simón, joō' Joná. Jëeh', jā he' dsa-hi' ma-mi-jnäa-kyah' lä' ma-jäh' na'. Täa' kyaan' hi' gya' gyuūh', hi' he' ba' ma-mi-jnäa-kyah'.

¹⁸ Jnä' ka-läh' jwëeh̄n' hnē, hnē he' Pee', (hē hnøø' jäh' kuū). Hi' nē' mi'kuū' la' choohn' gwah' kin', hi' ni' miih' sa' lih' juu' cha'je' lla-dsëe' kiyh'.

¹⁹ Jnä' toohn' gooh' hnē mah' kwah' juu' kih' dsa-hā lä' heyh' ya-jwi'. Cher'mah' kyaah' juu' hē kwah' sa' ga-laa' dsa-hi' tääh' hwa'

la-, lä- ma-na-hñuuyh' ja-ba' kyaah' dso'kye- kiyh'. Hi- cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- ga-laa' hi- tääh' hwa' la-, na-na' ba' jwë' kiyh' dsa-taayh' ya-jwii' -ga-jäh' Jesús siyh' Pee'.

²⁰ Ja-ga' ga-taah- Jesús jnääh' juu' mah' sa- koo' jnääh' juu' kyaah' ni- jaa-, he- laay' Cristo.

Ga-mi-jnääh- Jesús juu' he- juuy'
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Jmii' ja- ga-løø' Jesús mi-jnääh' juu' kyaah' jnääh' he- jmee- bii' kiyh' dsooy' ta- Jerusalén. Jee' ja- heeh' dsih' cha-miih- wii', dsa-gyuu' sa- lä-hnääh' dsih', lä-ja- dsa-kaah' kyaah' jmi-dsa-, kyaah' ta-jwoh' kyaah' ley sa- lä-hnääh' dsih'. Ja-ga' juuy' hi- lä-jiuyh' ka-läh' ga' ma-hya- hnë-jmii'.

²² He-ja- ga-jää' Pee' Jesús ta- koo', mah' ga-løøy' juuyh- kiyh', ga- siyh':

-Wa' lä-nih' dsëy' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Ni- miih- sa- le' ja- he- ja- në kyah'.

²³ Mah' ga-jëeh- Jesús hñii', ga-jëëy' Pee' ga- siyh':

-Jñuuh' hne- kin- hi-sa-llu', he- jmeeh- jwiih' kin- ba' na-. Sa- jmeeh- huu'dsë- lä-koh' jmee- Dio, lä-koh' la' huu'dsë- kih' dsa- ba' la' huu'dsë- kyah'.

²⁴ Ja-ga' ga-jäh' Jesús siyh- lä-jëë- jnääh':

-Cher'mah' hi- hnøø' jmee' ko-jøøh' kyaah' jnä, sa- wa' jmääy' hñiiy' kwaat-, wa' jääy' cru' kyaay' mah' wa' jmeey' ko-jøøh' kyaah' jnä'.

²⁵ Jëeh', lä-jëë- hi- hääh- hñii' mah' sa- juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä-jëë- hi- kwaa- hñii' juu' kwaat- kin-, hi- he' ba' lääh'.

²⁶ ¿Hee- ya-jøø- ka' dsa- ma-ke- ga-liyh' lä-jë- he- cha- jmi-gyuu' la- mah' wa-ra- ga-juuy' sa- tëëyh' kih' Dio? ¿Hee- ba' kyaah' le' mi-hmaayh' mah' lääh'?

²⁷ Jëeh', jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la- kyaah' be' kih' Tääh' kyaay', kyaah' ángele ka-läh'. Ja-ga' mi-hmaayh'

kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-koo- te' ta' he- ga-jmeey'.

²⁸ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', chaa- ko-llaa' hi- tääh' jee' la- sa- juuy' jää' sa- ga' ma-jëëy- be' kih' Hi-ga-lëë'ngo' jäh' jmeey' hih'.

17

Ga-mi-sëë' Jesús hñii'
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Ma-ngëë' ga' jñii' jmii', ja-ga' ga-jää' Jesús Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa- øøyh-. Ga-nääy' kah' ta- moh' ñii'.

² Jee' ja- ga-lä-sëë' Jesús to-lo- në hi- ma' jääy- he'. Mo-nëy' ga-lii' jih-gyeh' lä-koh' jmee' kih' hyoo-. Hmiih- kiyh', ga-tøø' jlëë- ñih'.

³ Jee' ja- ga-lä-jnääh' Elía kyaah' Moisé, ga-taayh' llay- juu' kyaah' Jesús.

⁴ He-ja- ga-jäh' Pee' siyh- Jesús:

-Dsa-jøøh' kyaan-, he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko-jøøh' jee' la-. Cher'mah' hnooh-, jmee' jnääh' hnë- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

⁵ Ta-ko-jiuh' ma' cheh' Pee' hlëëyh- lä-ja-, ga-jyoo' koo- jñii' tø-jlëë- ñih' he- ga-lää- lä-jëëy-. Jee' jñii' ja- ga-lä-nuuh' ga-hlëeh' koo- juu', he- ma' jäh':

-Hi- la- na- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Peer- chaan- llu' kyaayh'. Nuuh- hnäh' kiyh'.

⁶ Ma' ga-nuuh' discípulo he- ga-hlëeh' jee' jñii' ja-, ga-saay' jee' ma' tääyh', ga-jwaayh' jwërte.

⁷ Ja-ga' ya-jäh- Jesús kiyh', ga-kye- goo- në' kiyh' mah' ga-siiyh':

-Noo- hnäh', ta- wa' gah' hnäh'.

⁸ Ma' ga-chooyh' nëy', mo-so- ga-jëëy' ni- jaa-, ma-la- hñii' ba' Jesús cheh' kyaayh'.

⁹ Ta-ko-jiuh' ma' jñaa- moh' ja-, ga-taah- Jesús juu' hi- ma' kyaayh' he':

-Ta- jwii' hnäh' ni- jaa-, lä-jë- he- ma-jëeh' hnäh' la-, ta-ko-jiuh' sa-

ma-lä-jiih` Hi-ga-lëe`ngo` la- jee` kih` hi- na-juu`.

10 Ja-ga` ga-ngii` jnääh` discipulo juu` kih` Jesús, ga-chiih` jnääh`:

—¿He-la` jäh` ta-jwoh` kyaa` ley, jmee` bii` jäh` Elía jää` ga` kih` Cristo?

11 He-ja- ga-jeeh` Jesús juu` kiyh`:

—Ja-ba` dsoo` jäh` Elía to-në`, ya-llay-llu` lä-jë` he-cha-jee` la-.

12 Pero jwëehn` hnäh`, ma-jah` ba` Elía, mah` sa` ga-lä`kyuu` dsih`. Ga-jmee` dsa- lä` të- dsë` kiyh`. Ja-ba` lä-ja- heeh` dsa- he` wii` Hi-ga-lëe`ngo` la-.

13 Ja-ga` ga-lä`ngëe` discipulo kyaay` he- ma` hlëeyh` kih` Jwaa- hi- ga`choo` jmi- ba` ja-.

Ga-mi`hlää` Jesús jaa- chih` hi- ma` kye- jmi-llë` hliih`

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Lä` ma` ga-lla`nääy` jee` ma` tääh` jwëe` dsa-, ja` jaa- dsa-nüuh` mah` ga`juuyh` jnéy` cha`né` Jesús, ga`jäyh`:

15 —Dsa-jøøh` kyaan`, wa` lä`ñih` hoh` kih` chih`ñüuh` kyaan`, hi- dsa-juu` ñee` hi` jëey` wii` jwërte. Cha-miih` jiih` ma-tayh` cha`je- hi` ma-tayh` cha`jmi- ka-läh`.

16 Ma-ya-jään` kyaah` discipulo kyaah` pero sa` ma-liyh` ma` mi-hlääy`.

17 He-ja- ga-jäh` Jesús:

—He- ba` che- hñaa- hoh` hnäh` hi- chaa- na`. Sa` hii- lä`dsoo` hoh` hnäh`. ¿Lih` ba` llaa- he- gyan` kyaah` hnäh`? Mo`so- lä`be` dsën` gya` ga` jnä` kyaah` hnäh`. Ya-jää` da` chih` na- ta` la- —ga`jäh` Jesús.

18 Ja-ga` ga`juuh` Jesús kih` jmi-llë` hliih`, lä`jiih` ya`hëey` kih` chih` he`. Lä`chah` ja- ga`hlaay`.

19 Ma-ngëe` he- ja-, ga`kuh` jnääh` kah` kyaah` Jesús, mah` ga`ngii` jnääh` juu` kiyh`:

—¿He-la` sa` ma-lä`këh` jnääh` jmi- ma`lleë` jnääh` jmi-llë` hliih` he`?

20 He-ja- ga`jäh` Jesús süyh`:

—Kih` he- miih` go-te` ba` ma-dsoo` hoh` hnäh`, he-ja- ba` sa` ga`lëh` hnäh`. Pero ju`dsoo` jwëehn`

hnäh`, wa`ra- jäh` kih` miih` lä`koo- pih` mi`ju- kih` mostaza ba` dsoo` hoh` hnäh`, le` jwüih` hnäh` moh` la-: “Jñuuh` jee` na-, gwa- ta` jee` jyoh”, hi` jñuuyh` ba`. Sa` cha- ni` koo- he- jä` jwëeh` kyah` hnäh`.

21 Pero jmi-llë` hliih` hi- laa` lä`koh` hi- ma` jää` chih` he` sa` ya`hëe` cher`mah` sa` ga`tu` dsa- kuh`hih` mah` chuuy` kyaah` Dio.

Koo- ka-läh` ga-mi`jnää- Jesús juu` he-juuy`

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Lä`koo- ma` tääyh` hwa` Galilea, ga`jäh` Jesús süyh` jnääh` discipulo kyaay`:

—Hi-ga-lëe`ngo` la- ngëe` dsih` ja`goo- dsa- hñaa- dsë`,

23 mah` jngëeh` dsih`. Ga` ma`hya- hnë- jmi- na-juuy`, lä`jiiyh` ka-läh`.

He-ja- cha-miih` ga-lä`meeh` dsë` discipulo kyaay`.

Ga-mi`hmaah` Jesús ku`sih`

24 Ma` ga-lla`nøø` jnääh` jwii- Capernaum kyaah` Jesús, ya`näa` hi- ma` koo` ku`sih` kih` gwah` jee` ma` cheh` Pee` mah` ga`ngiiy` juu` kiyh`:

—¿Che` sa` mi-hmaah` ta-jwoh` kyaah` ku`sih` kih` gwah` juuh`?

25 —Mi-hmaayh` ba` —ga`jäh` Pee` süyh`.

Lä`koo- ma` ga`he` Pee` cha`neh`, ga-lä`jäa` Jesús ga`hlëeh` Pee`:

—¿Ha- lä` la` laah` Simón, lä`jëe` dsa-ta` kaah` hwa` la-, hiji- kih` kooy` ku`sih`? ¿Che` kooy` kih` dsa- kyaay` o che` kooy` kih` jñah` dsa-?

26 —Kih` dsa- jñah` ba` kooy` — ga`jäh` Pee` süyh`.

Mah` ga`jäh` Jesús:

—He-ja- sa` jmee` bii` kih` dsa- kyaay` mi-hmaayh`.

27 Pero lä`la- ba` wa` jmeen` mah` sa` jän` hliih` kyaah` ni` jaa-. Gwa- cha`hoo` jmi-juuh-, go-jwä` ka-loo- hma`kuu`. To-në` hmooch` hi- ka` hma`kuu`, ja- lleeh` mah` näh` hooy`. Jee` ja- jnääh` koo- kuu` kyaah` he-

mi'hmaah' ku'sih- kin- kyaah' kyah'
ka-läh'.

18

*Hi- na- lee' jøøh' jee' jmee- Dio hih-
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)*

¹ Ja-ba' hor- ja- ga-ya-jäh- jnääh'
'koo' kih' Jesús mah' ga-ngii' jnääh'
juu' kiyh':

—¿Hi- na- hi- jøøh' ga' jee' jmee-
Dio hih-?

² Mah' ga-tëeh' Jesús jaa- gyuu-,
ga-cheeyh- jee' kyaah' jnääh'.

³ Mah' ga-siiyh- jnääh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh',
cher'mah' sa- ga-lä-sii' huu'dsë- kyah'
hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä-koo- jaa-
gyuu-, sa- heh' hnäh' jee' jmee- Dio
hih-.

⁴ Heh' lä-ja-, hi- jmää- hñii' hwaä'
lä-koo- gyuu- la-, hi- he' ba-lee' jøøh'
ya-jwii' kih' Dio.

⁵ Hi- heeh- jaa- gyuu- lä-la- kwaat-
kin-, he- ma-heeyh- jnä' ba' ja-.

*Goo- la' kih' hi- jmee- dsa-tëh-
dsa-kyah'*

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Wa- hi- cha- hi-, hi- jmee' tëh'
jaa- hi- mäh' la- hi- ma-lä-dsoo' dsë'
kin-, llu' ga' la' kiyh' wa-ra- jäh' kih'
hñuu' dsa- luuy' koo- cha-too' kih'
moli- he- jee- burr- mah' hmääh'
dsih' ñiih' ga' kih' cha'jmi- ñeeh-.

⁷ He- ba' che- jwii- dsa- jmi- gyuu-!
Joh' he- sa- jmee- dsa-tëyh'. Pero
ko- ja- lle' kih' le' ba'. Peer- jwii- dsa-
hi- jmee- dsa-tëh' dsa-kyah'.

⁸ He- ja- cher'mah' ma-gooh-
o ma-tiih' ga-jmee' täh- kyaah'
dso'kye-, hnä' go-te- ba', mah' be' uu'
kyah'. Jëeh', llu' ga' kyah', gwaah' jee'
tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-gooh- o
tuuh' ma-tiih', lä-koh' ga' he- jwääy'
hne- jee' mo-so- uu- je- kyaah' lä-to'
ma-gooh- ma-tiih'.

⁹ Hi- cher'mah' mi-nëh' ga-jmee'
täh- kyaah' dso'kye-, lle' go-te- ba',
mah' be' uu' kyah'. Jëeh', llu' ga'
kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-
kyaah' koo- mi- mi-nëh', lä-koh' ga'

he- jwääy' hne- jee' mo-so- uu- je-
kyaah' lä-to' mi- mi-nëh'.

*Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' jaa-
borrego hi- na-hëë'*

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Ni- jaa- hi- mäh' lä-la- ta- jmää-
hnäh' ta-koo'. Jëeh', jwëehn- hnäh',
ángele kyaay' tääh' tää' cha-në' Tää'
kyaan- hi- gya' gyuuh'.

¹¹ Jëeh', ja' Hi-ga-lëë' ngo' la- mah'
lääy' hi- na-hëë'.

¹² ¿Ha- lä- jëeh' hnäh' he-
jwahn- la-? Cher'mah' jaa- dsa-
cha- hñä-lä- borrego kyaah',
mah' dsa-hëë' jaa-, ¿ché sa- beey'
ko-hwëë' jee' lä-jëë- jah' he' mah'
dsooy' ta- moh' dsa-hnääh- hi-
na-hëë' he'?

¹³ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh'.
Wa-ra- ga-jnääh- hi- jaa- he',
lä-chaay- llu' jwërte kyaayh', lä-koh'
ga' kih' lä-jëë- hi- sa- na-hëë'.

¹⁴ Ja-ba' lä-ja- la' kih' Tää' jnän- hi-
gya' gyuuh', sa- hnøoy' dsa-hëë' ni-
jaa- hi- pih' lä-la-.

*Lä-la- jmeen' mah' chaah' jne-
øøhn'*

(Lc. 17:3)

¹⁵ Cher'mah' jaa- øøh' ma-jmee'
koo- he- hñih' kyah', gwa- mah'
go-chiiyh' he- ma-hlääh- kyaah'
hne-, pero jee' lä-uu' ba' hnäh'.
Cher'mah' ga-jmeey' he' kyah',
ma-lëh- ma-chaah- øøh' he'.

¹⁶ Pero cher'mah' sa- ga-jmeey' he'
kyah', jää- ga- jaa- uu' mah' go-hlëeh'
kyaayh' ka-läh'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo'
he- hlëeh- uu' uu- dsa-, lä-ja- jmee-
dsoo' lä-jë- juu'.

¹⁷ Cher'mah' ni- kih' dsa- he' sa-
hii- nuuy', ja- jmeeh- juu' kih' gwah-
wa-ra- ga-të' jee' tääh' lä-jëë-. Hi-
cher'mah' ni- kih' lä-jëë- hi- tääh'
gwah- sa- ga-nuuy', jmää- lä-koo-
jaa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio o
lä-koo- jaa- hi- koo' ku'sih-.

¹⁸ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh',
lä-jë- he- hñuuh' hnäh' hwa' la-,
lä-ja- na-hñuu- gyuuh' ya-jwii'. Hi-

lä-jë he chiih' hnäh' hwa' la-, lä-ja-
dsa-chiih' gyuh' ya-jwih' ka-läh'.

19 Koo- ka-läh' jwëhn~ hnäh',
cher'mah' uu' hnäh' ga-taah' hnäh'
juu' kwee- hwa' la- mah' ngih' hnäh'
he- hnooh- hnäh', Täa' kyaan' hi-
gya' gyuh', kwa' bih' he- hnooh-
hnäh'.

20 Jëeh' jee' dsa-nee' uu' uu- ko-joh'
ngiy' kiyh', jee' ja- hään' jee' kiyh'.

*Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' jaa-
dsa- hi- sa' ga-lä-joh' dsë'*

21 Ja-ga' ga-loo' Pee' ka-läh' chuh-
kih' Jesús mah' ga-ngiy' juu' kiyh':

-¿Joh' jiih~ jmeen' joh- dsën'
kyaah' øøhn' hi- jmee' hlih' kin'?
¿Che' lä-jiih' të' gyii' jiih~?

22 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

-Sa' cha- jwahn' lä-jiih' të' gyii'
jiih~. Jwahn', gyii' jiih~ to-lo-gya' dsë'
gyii'.

23 'He- jää- Dio dsa- lä-hih' kih',
jëeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- rey
hi- ga-jmeeh' kwaat' kih' lä-jëe- hi-
ma' jmee' ta' kiyh'.

24 Lä' ma' ga-løø' jmeeyh~ kwaat'
kiyh', ya-jääy' jaa- hi- ma' ää-
cha-miih- kuu'.

25 Pero dsa- he' sa' cha- he- kyaah'
mi-hmaayh' lä-jë he- ääy-. He-ja-
ga-jmee' rey he' hih' wa' dsa-hnëey'
go-te~ kyaah' mëy' kyaah' jooy' hi-
kyaah' lä-jë he- cha- kiyh' mah'
lä-hmaah' lä-jë he- ääy-.

26 He-ja- ga-juuh' dsa- he' jnë'
cha-në' rey mah' ga-chuuy' kyaah',
ga-jäyh': "Dsa-jøøh' kyaan', jmee'
joh- hoh' ki' jnä'. Mi-hmaah' ba' jnä'
kyah' lä-jë."

27 Ga-lä-ñih' ba' dsë' rey he' kiyh',
mo-so' ga-ngih' gyih' kuu' he- ma'
ääy- ja-, mah' ga-lääy' go-te~.

28 'Pero lä-koo- ya-hëe' ba' dsa-
hi- ma' ää- kih' rey, ga-jëey' jaa-
dsa-kyaayh' hi- ma' ää- ko-hi'pih'
kuu' kiyh'. Ga-saayh' mah' ga-gwiyh'
luu' hi- he', ga-siiyh': "Mi-hmaah'
kin' he- ääh-".

29 'Pero hi- ma' ää- kuu' kih'
dsa-kyaah' he', ga-jwääy' hñiiy' huu'

tii' hi- he' mah' ga-chuuy' kyaah',
ga-jäyh': "Jmee' joh- hoh' ki' jnä'.
Mi-hmaah' ba' jnä' kyah' lä-jë."

30 'Pero hi- jaa- he' sa' ga-hëeyh-
Ga-hñiy' kih' mah' ga-hey' neh-ñe'
lä-jiih' ga-mi-hmaayh' lä-jë he- ma'
ääy-.

31 Ma' ga-jëe' jee' lä-jëe- dsa-kyaayh'
he' lä-koo- ga-jmeey', ga-jii' jwërte
kiyh', mah' na-näy' na'jmeeyh' juu'
kih' rey ha- lä- ma-la'.

32 'He-ja- ga-jmee' rey mada- ja'
dsa- hñaa- dsë' he', mah' ga-siiyh':
"Peer- hñaa- hoh' hne- dsa-ñuuh-
Ga-jmeen' joh- dsën' kih' lä-jë he-
ma' ääh- kin', kih' he- ma-chuuh'
cha-miih- kyaah' jnä'."

33 ¿Ja' ma' ääh- jmi' ma-lä-ñih' hoh'
kih' dsa-kyaah', lä-koo- ga-lä-ñih'
dsën' kyah' hne-?

34 He-ja- ga-lä-llee' rey, ga-ngëey'
ja'goo- poo- mah' lla-kyaay' jmi'
lä-jiih' mi-hmaayh' lä-jë he- ääy-.

35 Ja-ga' ga-jäh' Jesús ka-läh':

-Lä-ja- ka-läh' jmee' Täa' kyaan'
hi- gya' gyuh' kyaah' hnäh',
cher'mah' sa' ga-lä-joh' hoh' hnäh'
kih' he- hlih' he- ma-jmee' øøh'
hnäh' kyah'.

19

*Ga-jäh' Jesús ha-lä' la' he- beë' dsa-
øøh'*

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Ma-ngëe' ma-kwa' Jesús lä-jë-
juu' na-, ya-hëey' hwa' Galilea,
ngooy' ta' hwa' Judea, he- hla- ta'
hngaah' jmi- Jordán.

2 Jwëe' dsa- ga-lla-le' kaah' kiyh'
hi' ga-mi-hlääy' lä-jëe' dsa-dsaah'.

3 Jee' ja- ga-lla-näa' koo' kih' Jesús
ko-llaa' fariseo he- ma' ka- dsëy',
ga-ngiy' juu' kiyh':

-¿Che' cha- jwë' beë' dsa- dsa-më'
kyaä', kih' wa' he- cha- he-, he- sa'
tih' dsëy'?

4 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

-¿Che' sa' ma-heh- hnäh' jee'
na-sii-: Hi- ga-jmäa' Dio lä- ma'
to-në', hi- më', hi- ñuuh- ga-jmääy'?

5 Hi⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺, bee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ cho⁺jmi⁻ mah⁺ dsa⁻gyay⁻ kyaah⁺ mäy⁺. Mah⁺ lä⁻ja⁻, lee⁺y⁺ jaa⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁻uuy⁺.

6 Ja⁻ hñih⁺ mo⁺so⁻ laay⁺ uu⁺, ma⁻laay⁺ jaa⁻ ba⁺. Heh⁺ lä⁻ja⁻, hi⁻ ma⁻laa⁺ jaa⁻ kaah[~] Dio, sa⁺ lle⁻ kih⁺ llaay⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

7 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ fariseo siiyh⁺ Jesús:

—¿He⁻la⁺ ja⁻ ga⁻jmee⁺ Moisé mada⁻ chooyh⁺ je⁻ mah⁺ bee⁺ dsa⁻ mä⁺?

8 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Kih⁺ he⁻ chaah⁻ hnäh⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻ ga⁻kwa⁺ Moisé jwë⁺ beeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻më⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Pero lä⁻ mä⁺ to⁻në⁺ sa⁺ ga⁻la⁺ lä⁻ja⁻.

9 He⁻ja⁻ jwëehn[~] hnäh⁺, hi⁻ bee⁺ dsa⁻më⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ hñih⁺ ma⁻jmeey⁺ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ñuuh⁻, mah⁺ kaay⁺ jñah⁺ dsa⁻më⁺, he⁻ jmeey⁻ dso⁺kye⁻ ba⁺ ja⁻. Hi⁺ lä⁻ja⁻ hi⁻ kaa⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ ga⁻bee⁺y⁺ he⁺, he⁻ jmeey⁻ dso⁺kye⁻ ba⁺ ja⁻ ka⁻läh⁺.

10 Mah⁺ ga⁻chiih⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺:

—Cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ kyaah⁺ dsa⁻më⁺, llu⁺ ga⁻la⁺ he⁻ sa⁺ jee⁺ dsa⁻ goo⁻ go⁻te[~].

11 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ja⁺ lä⁻jëë⁺ lä⁻këh⁺ jmi⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻. Lä⁻këh⁺ jmi⁺ hi⁻ lle⁻ kih⁺ heeh⁺ ba⁺.

12 Jëeh⁺, chaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻hñaa⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻chaay⁻ he⁻ja⁻ sa⁺ le⁺ jee⁺y⁺ gooy⁻. Hi⁺ chaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻hñaa⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, he⁻ ga⁻jmee⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁺ kiyh⁺, he⁻ja⁻ sa⁺ le⁺ jee⁺y⁺ gooy⁻. Hi⁺ chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ sa⁺ lä⁻ dsë⁺ jee⁺y⁺ gooy⁻ kih⁺ he⁻ hnøoy⁺ jmeey⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻këh⁺ jmi⁺ heeh⁺, wa⁺ heeyh⁻ juu⁺ la⁻.

Ga⁻mi⁻jää⁺ Jesús gyuu⁻

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Ja⁻ga⁺ na⁺jää⁻ dsa⁻ gyuu⁻ kyaah⁺ cha⁻në⁺ Jesús mah⁺ kyey⁻ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁻ mah⁺ ngiiy⁺ kih⁺ Dio. Pero jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻jueh⁺ jnääh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺.

14 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

—Kwa⁺ jwë⁺ ya⁻nää⁺ gyuu⁻ ta⁺ la⁻ kin⁺. Ta⁺ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁺ Dio lä⁻hih⁺ kih⁺.

15 Ma⁻la⁺ ma⁻kyey⁻ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁻ he⁺, ya⁻hëey⁺ jee⁺ ja⁻.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaah⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁺ ga⁻hlëeh⁺ kyaah⁺ Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Jee⁺ ngooy⁺ ja⁻, ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁺ ta⁻jwoh⁺ lluu⁺, ¿hee⁻ hnøø⁺ jmeen⁻ mah⁺ tëehn⁺ jee⁺ mo⁺so⁻ juun⁺?

17 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Ché⁺ ñeh⁺ hne⁻ he⁻ laan⁺ lluu⁺? Jëeh⁺ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ sa⁺ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ lluu⁺. Cher⁺mah⁺ hnooh⁻ tëeh⁺ jee⁺ mo⁺so⁻ juuh⁺, ja⁻ mi⁻teh⁻ lä⁻jë⁺ mada⁻ kih⁺ Dio.

18 —¿Hee⁻ ga⁺ ja⁻ mi⁻ten⁻? —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ta⁺ jngëeh⁺ dsa⁻, ta⁺ kaah⁺ hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jñah⁺, ta⁺ hñi⁺ kih⁺ dsa⁺, ta⁺ jmeey⁻ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

19 Wa⁺ hnaah⁺ tää⁺ kyaah⁺ maa⁻ kyaah⁺. Wa⁺ hnaah⁺ dsa⁻kyaah⁺ lä⁻koo⁻ hnaah⁺ hñaa⁺.

20 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siiyh⁺:

—Lä⁻jë⁺ he⁻ na⁻ ma⁻mi⁻ten⁻ lä⁻jiih⁺ ma⁺ mähn⁺. ¿Hee⁻ ga⁺ hnøø⁺ jmeen⁻?

21 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ ka⁻läh⁺:

—Cher⁺mah⁺ hnooh⁻ leeh⁺ lluu⁺ go⁻te[~], gwaah⁻ go⁻hñi⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ cha⁻ kyah⁺ mah⁺ go⁻kwëeh⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁺. Lä⁻ja⁻ ba⁺ lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ kyah⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. Ja⁻ga⁺ na⁻ ñeeh⁻ mah⁺ jmeen⁺ ko⁻jøh⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

22 Ma⁺ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ngaayh⁺ ti⁻meeh⁻ dsëy⁺, jëeh⁺, ma⁺ chay⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁺.

23 Ja⁻ga⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

—Ma⁻ra⁻ ju⁺dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh⁺, jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁺, jwëeh⁻ la⁺ kiyh⁺ heyh⁺ jee⁺ jmeey⁻ Dio hih⁺.

24 Koo- ka-läh' jwëëhn~ hnäh', sa- ga' jwëëh' la' kih' jaa- camey~, ngëë' to-gwa- koo- hma-kuu' lä-koh' ga' he- heh' jaa- dsa- cha- kuu' jee' jmee- Dio hih'.

25 Ma' ga-nuu' jnääh' hlëëyh- lä-ja-, ga-tooh' jnääh' jëë- dsah- jnääh', mah' ga-chiuh' jnääh':

—¿Hi- ba' lää' ja-?

26 Lä- ma-jëëy' ja- jnääh', ga-jäyh':
—He- la-, sa- lä-këh' dsa- jmi- jmee', pero Dio ga-lä-jë- ba' liyh' jmeey'.

27 Ja-ga' ga-jäh' Pee' siyh-:

—Ma-jä' ba' lä-jë- he- cha- kya- jnääh' mah' jmee' jnääh' ko-jøh' kyaah' hne-. ¿Hee- ba' na- hñah' jnääh'?

28 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', wa-ra- ga-të' jee' le' hmëë' lä-jë- go-te~, ma-ja- gya- Hi-ga-lëë' ngo- la- jøøh' jee' jmeey' hih'. Hi- lä-jëë- hnäh' hi- jmee- ko-jøh' kyaah' jnä', lä-ja- ka-läh' nah' hnäh' né' gya-to' hma-sii~ mah' llah' hnäh' ta' kih' lä-jëë- gya-to' nää' dsa- Israel.

29 Lä-jëë- hi- ma-tuu- dsë' ma-hwëë- cha'neh- kih', ma-beey' dsa-më' øøyh- dsa-nñuh- øøyh-, ma-beey' cho'jmiy-, ma-beey' dsa-më' kyaay', ma-beey' jooy', ma-bey' hwa' kiyh', cher'mah' ga-bey' lä-jë- he- ja- kwaat~ kin-, hi- he' hyoh- hña-loo' ga' lä-koh' he- ga-jä' kiyh' jmi-gyuu- la-, hi- lä-ja- tëëyh' jee' mo-so- juuy'.

30 Pero jwëë' hi- ya-nää' to-në', hi- he' jä' këë-. Hi- jwëë' hi- ya-nää' këë-, hi- he' lee' to-në'.

20

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' hi- hñaa- dsë' kyaah' dsa-juu' kyaay'

1 He- jää- Dio dsa- lä-hih- kih', jëeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- dsa-juu' cha'neh- hi- ñee' tiih~ go-te' na-hnääh- hi- jmee' ta' jee' na-jnää' chaah' wii- jëh' kiyh'.

2 Ma' ga-lä-ee- kiyh' kyaah' lä-jëë- dsa- he' ha- lä-koo- te' mi-hmaayh' kih' koo- jmi- ta', ga-cheey' jee' na-jnää' chaah' jëh' kiyh'.

3 Ya-hëëy' ka-läh' ko-hi- ñu' ta-la- tiih~, jee' ja- ga-jëëy' dsa- hi- ma' tääh' je'hmooh' hi- sa- cha- ta' kih'.

4 He-ja- ga-siiyh-: “Hnäh' ka-läh' go-nää' hnäh' go-jmee' ta' jee' na-jnää' chaah' jëh' kin-. Mi'hmaah' ba' jnä' na'tee' kyah' hnäh'.” Hi- na-nää' ba' dsa- he'.

5 Dsa-juu' he' ya-hëë' lä-hmëë' ma' ga-të' llä-hyoo-, hi- koo- ka-läh' ma' ga-të' ko-hi- hnë- ta' ga-hloo'. Ja-ba' lä-ja- ga-hëëy' kih' jñah' ka-läh' hi- na-jmee' ta' kiyh'.

6 Ma-ngoo' ga-të' ko-hi- hña', ya-hëëy' ka-läh' mah' ga-jnääh' jñah' ga' dsa- hi- sa- cha- ta' kih'. Mah' ga-siiyh-: “¿He-la' tääh' hnäh' jee' la- lä-taa' jmi- mah' sa- cha- ta' jmeeh- hnäh'?”

7 He-ja- ga-jäh' dsa- he' siyh-: “Kih' he- sa- chaa- ni- jaa- hi- ma-kwëëh' jnääh' ta', he-ja- ba' na- he- tøøh' jnääh' jee' la-.” He-ja- ga-jäh' dsa-juu' chaah' jëh' ja-, siyh-: “Go-nää' hnäh' ka-läh', go-jmee' hnäh' ta' jee' chaah' jëh' kin-. Mi'hmaah' ba' jnä' na'tee' jñeeh' hnäh'.”

8 Ma' ga-nuu- jmi- ja-, ga-jmee' dsa-juu' mada- kih' hi- ma-jää- moz~, ga-jäyh' siyh-: “Tee' ga-lä-jëë- dsa- hi- ma-na-jmee' ta', mah' mi'hmaah' jñeey' na'tee' kih' koo- jmi- ta'. Løø' kyaah' hi- ma-na-nää' këë- go-te- mah' mi-llaa' kyaah' hi- ma-na-nää' to-në'.”

9 Lä-jëë- hi- ga-taah' jmee' ta', ma-ngoo' ga-të' ko-hi- hña', ya-nääy' ma- jaa- ma- jaa- ga-koo' jñee' na'tee' kih' ma- koo- jmi- ta'.

10 Ja-ga' ga-lla-nää' hi- ga-taah' to-në' na-jmee' ta'. Ma' tëëyh' cha-gamiuh- jñeey' ma' laay'. Pero ga-hyoyh' ja-ba' kih' koo- jmi- ta' ba' ka-läh'.

11 Ma' ga-kooy' jñeey' ga-løoy'

cha-häȳȳ dsa-juūȳ,

12 ga-jäh̄ȳ: “Hi-ma-na-näǟ kēē-
go-te, ga-jmeeȳ ta koo hor ba,
mah ja-ba kwee ma-mi-hmaah
kiyh la-koh te he ma-mi-hmaah
kyaa jnaäh hi ma-jēē wii
cha-hyoo la-taa jmī”, ga-jäh̄ȳ siiyh̄
dsa-juūȳ chaah jeh̄.

13 He-ja ga-jäh̄ȳ dsa-juūȳ siiyh̄
jaa hi ti-choo juu he: “Sa cha-
jmeen hñaa dsen kyah hne ome.
Ja ma-tooh jne juu kwee he-
mi-hmaahn kyah na-tee kih koo
jmī ta?”

14 Kii ba hne jñeeh mah gwaah-
kyah. Jēeh̄ la-na hyoh dsen
ma-kwēehn hi ma-he kēē go-te,
ja-ba la-koo te he ma-kwēehn
hne.

15 Che sa na-ngen jwē jmeen la-
hyoh dsen kyaah kuu kin? O che
wii hoh kih he jmeen llu dsen?“,
ga-jäh̄ȳ dsa-juūȳ he.

16 La ja le, hi ya-näǟ kēē, hi
he lee to-nē. Hi ya-näǟ to-nē, hi
he ja kēē. Jēeh̄, jwēē hi na-teeh,
pero miih go-te ba hi na-lleeh –
ga-jäh̄ȳ Jesús.

*Ngoo hne jiih jmeeh Jesús juu
he juuȳ*

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Ma häā Jesús jwē ngooy ta-
Jerusalén, ga-tēeyh kah la-jēē
gya tuu jnaäh mah ga-siiyh̄ jnaäh
.

18 –Jēē da hnäh, dsa-nø̄ jne
ta Jerusalén. Jee oo ngēē dsa-
Hi-ga-lēēngo la ja-goo jmi-dsa-
kaah kyaah ta-jwoh kyaa ley. Hi
he bääh jnā dsoo mah jngēeh dsa-
jnā.

19 Ja-ga ngēey jnā ja-goo dsa hi-
sa laa judiu. Mah mi-kwayh jnā,
jmi-baay jnā, ja-ga dsa-täay jnā
dsoh hma-cru. Pero la jiihn ka-läh
ga ma-hya hne jmī.

*Jacobo kyaah Jwaa ga-ngüy he-
gyay jwoo kih Jesús*

(Mr. 10:35-45)

20 Ja-ga ja me Zebedeo kyaah
la-uu jo-niiyh, ga-juūȳ jnēy
chané Jesús mah ga-chuuȳ kyaah:

21 –Che jwiih jnā? –ga-jäh̄ȳ Jesús
siiyh̄.

–Hi-h̄ la-uu chih kyaan, jmee
mada dsa-taayh koo kyah wa-ra-
ga-tē jee jmeeh hih, jaa jwoo
ra-llu kyah hi jñah jwoo ra-kēh
kyah –ga-jäh̄ȳ dsa-mē he siiyh̄
Jesús.

22 He-ja ga-jēeh Jesús juu kih,
siiyh̄:

–Sa ñeh hnäh hee na ngiih
hnäh. Che tääh hnäh jēeh hnäh
li-wii he na ga-jēen? Che la-be
hoh hnäh dsa-ngēeh hnäh he wii
he na ga-dsa-ngēen?

–Täǟ ba jnaäh –ga-jäh̄ȳ.

23 He-ja ga-jäh̄ȳ Jesús siiyh̄:

–Ma-ra he jēeh ba hnäh li-wii
he na ga-jēen, hi dsa-ngēeh hnäh
he wii he na ga-dsa-ngēen. Pero
he nah hnäh jwoo ra-llu o jwoo
ra-kēh kin, sa ga-tēen kwan. He-
ja hyoh hi na-lleeh kyaa Täa
kyaan ba ja.

24 Gyā discipulo dsa-kyaah jnaäh
ga-la-lleey kyaah la-uu hi he, ma
ga-nuuȳ juu ja.

25 Ja-ga ga-tēē Jesús kih la-jēē
jnaäh mah ga-siiyh̄ jnaäh:

–Ñeh ba hnäh la-koo jmee
dsa-ta hi jmee hih kih dsa-gooy,
kaayh la-la dsēy. Dsa-kaah he
kaah la-tē dsēy dsa-gooy.

26 Pero jee kyah hnäh sa cha he-
kih jmeeh hnäh la-ja. Hi hnø̄
lee jø̄h ga kih la-jēē hnäh, hi he
tēē jmee ta-he kih la-jēē ba.

27 Hi hnø̄ ka nē kih jee la-jēē,
hi he tēē jmeey ta-he kih la-jēē
ba.

28 Jēeh, sa ma-ja Hi-ga-lēēngo
la mah jmee dsa ta-he kih,
ma-jan mah jmeen ta-he kih dsa-
ba. Ma-jan mah kwaan hñiin
juun, he ja kēē jma mah läā
jwēē dsa.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús uu⁻ dsa⁻tuu⁻
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Lää⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻hwëy⁻ jwii⁻ Jericó, jwëë⁻ jwërte dsa⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah⁻ kiyh⁻.

³⁰ Ma⁻ tääh⁻ uu⁻ dsa⁻tuu⁻ koo⁻ jwë⁻. Lää⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ ngoo⁻ Jesús cha⁻jwë⁻ ja⁻, ga⁻løøy⁻ hlëeyh⁻ ki⁻gaa⁻, ma⁻ jäh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻, hne⁻ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁻ kyaa⁻ jnääh⁻.

³¹ Hi⁻ ga⁻jauh⁻ dsa⁻ kiyh⁻, mah⁻ mo⁻ so⁻ ma⁻ tooyh⁻ miih⁻. Pero dsa⁻tuu⁻ he⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁻ ma⁻ tooyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻, sa⁻ju⁻ kih⁻ David, wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁻ kyaa⁻ jnääh⁻.

³² Ja⁻ga⁻ ga⁻noo⁻ Jesús, mah⁻ ga⁻tëeyh⁻ ga⁻siiyh⁻:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ hnäh⁻ jmeen⁻ kyah⁻ hnäh⁻?

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻tuu⁻ he⁻ siiyh⁻:
—Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻, hnøø⁻ jnääh⁻ lä⁻ jnä⁻ mi⁻ nē⁻ jnääh⁻.

³⁴ Ga⁻lä⁻ñih⁻ dsē⁻ Jesús kiyh⁻, ga⁻sooyh⁻ mi⁻ nē⁻ dsa⁻tuu⁻ he⁻. Lä⁻chäh⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ jnä⁻ mi⁻ nē⁻. Hi⁻ ga⁻jmeey⁻ kō⁻jøh⁻ kyaah⁻ Jesús.

21

Ga⁻he⁻ Jesús na⁻dsëë⁻ burr⁻ jwii⁻
Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ja⁻ga⁻ tëey⁻ Jerusalén ga⁻näay⁻ chuu⁻ jwii⁻ Betfagé, koo⁻ kih⁻ moh⁻ Olivo. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ Jesús mada⁻ kih⁻ uu⁻ dsa⁻kyaah⁻ jnääh⁻.

² Ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ ta⁻ jee⁻ jwii⁻ he⁻ nøø⁻ ta⁻ cha⁻nē⁻. Jee⁻ oo⁻, jnääh⁻ hnäh⁻ jaa⁻ burr⁻ hyaa⁻ hi⁻ na⁻hñuuh⁻ hi⁻ jää⁻ gyuu⁻. Ja⁻ cheeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ ya⁻jää⁻ hnäh⁻ kin⁻.

³ Cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngii⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ja⁻ jwii⁻ hnih⁻:
“Jmee⁻ bi⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻ kyaa⁻ jnääh⁻ ba⁻ la⁻, chäh⁻ ba⁻ ya⁻jää⁻ jnääh⁻ ka⁻läh⁻”, jwii⁻ hnih⁻.

⁴ Lää⁻ja⁻ ga⁻la⁻ mah⁻ lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻joo⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻jäh⁻:

⁵ Chiih⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jwii⁻ Sión:
“Jëe⁻ da⁻, hi⁻ Rey kyaah⁻ hnäh⁻ ja⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

Hwaay⁻ jwërte, na⁻dsëey⁻ jaa⁻ burr⁻, na⁻dsëey⁻ joo⁻ burr⁻ hyaa⁻ hi⁻ tëe⁻ ka⁻løø⁻.”

⁶ Na⁻nää⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻, ga⁻jmeey⁻ lä⁻koo⁻ te⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ Jesús kiyh⁻.

⁷ Na⁻kyaay⁻ jaa⁻ burr⁻ hyaa⁻ hi⁻ jää⁻ gyuu⁻, ja⁻ga⁻ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kih⁻ ka⁻luu⁻ burr⁻ mäh⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻wii⁻ Jesús.

⁸ Jwëë⁻ jwërte dsa⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ngooy⁻ ja⁻. Kō⁻llaa⁻ ga⁻ja⁻ hmiih⁻ kih⁻ cha⁻jwë⁻ hi⁻ jñah⁻ ga⁻hnä⁻ ni⁻h⁻ hma⁻ ga⁻jay⁻ cha⁻jwë⁻.

⁹ Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ kaah⁻, kyaah⁻ hi⁻ ga⁻nää⁻ jää⁻ ma⁻ tooyh⁻ cha⁻miih⁻ miih⁻, ma⁻ jäh⁻:

—¿He⁻ ba⁻ che⁻ lluu⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David! ¿Dio kyaah⁻ hi⁻ ja⁻ lä⁻hih⁻ kiyh⁻! ¿He⁻ ba⁻ che⁻ lluu⁻ hi⁻ jøøh⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu⁻!

¹⁰ Lää⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús Jerusalén, lä⁻kaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ga⁻chi⁻ ga⁻jwaa⁻ dsa⁻, ma⁻ ngii⁻ juu⁻:

—¿Hi⁻ ba⁻ na⁻?

¹¹ Mah⁻ ma⁻ jäh⁻ dsa⁻:

—Hi⁻ na⁻ he⁻ Jesús, jaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ chaa⁻ Nazaret hwa⁻ Galilea.

Ga⁻hwëë⁻ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻
hnii⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lloo⁻ Jesús ho⁻hne⁻ kih⁻ gwah⁻ juu⁻. Ga⁻hëey⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ lla⁻ hmooh⁻. Ga⁻saa⁻ ga⁻jaay⁻ na⁻mes⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻si⁻ kuu⁻, hi⁻ ga⁻saa⁻ ga⁻jaay⁻ jee⁻ nøø⁻ hmooh⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ hnëe⁻ juu⁻.

¹³ Mah⁻ ga⁻siiyh⁻:

—Lää⁻la⁻ lle⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻chee⁻ hne⁻ jee⁻ ngii⁻ dsa⁻ kih⁻ Dio.”

Pero ma-jmeeh' hnäh' lä-koo- too-
jee' dsa-taah' dsa-hii- ba'.

14 Jee' ma' chih' gwah' juuh- ja-,
ya-nää' dsa-tuu' kyaah' dsa-jluuh'
cha'né Jesús mah' ga-mi-hläy'.

15 Pero ga-lä-lee' lä-jëe' jmi-dsa-
kaah' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley
ma' ga-jëey' lä-jëe' he- juh-gaa- he-
ga-jmee' Jesús jee' ja-. Hi' ga-lä-leeey'
ka-läh' lä-koo- ma' ga-jëey' tääh'
chih- tooh' miih' koo' gwah- ja-:

—jHe- ba' che- lluu' hi- laa' sa'ju-
kih' David! —ma' jäh' chih- he'.

16 He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he'
siiyh' Jesús:

—¿Che' nuuh-, hee- na- hlëeh-
chih- tääh' na-?

—Nuu- ba' jnä' —ga-jäh' Jesús —.
Hnäh' na' che' sa' ma-heh- hnäh'
jih'koh' jee' na-sii- lä-la-:

Lä-jëe' chih- pih', lä-kye- hi- tuh',
hne- Dio ma-mi-tëeh' hnih' kwee-
ha- lä- jmeey' juuh- kyah'.

17 Mo'so' ga-jmäy' he' dsa- he'.
Ya-hëe' Jesús jee' jwii- Jerusalén ja-,
ngaayh' ta' jee' jwii- Betania, jee' ja-
ga-jäy'.

*Ga-jwä' Jesús dso'jwii' kih' chaah'
higo*

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Tiih' ga' jyoh' jmi', ñee' ka-läh'
Jesús ta' jwii- Jerusalén. Peer' ja'
kyoyh' jee' häy' jwë'.

19 Koo' jwë' jee' ngooy' ja- ga-jëey'
koo- chaah' higo. Mah' ngooy'
na-jëey- che' hii' mii'. Ma' ga-jëey', ni-
koo- mii' sa' cha- hii', ma-la' moo-
jmah' ba' choo'. Mah' ga-siiyh' chaah'
hma- ja-:

—Jih'koh' mo'so' hii' mii' kyah'
hne-.

Lä-cha' ja- ga-lä-kii- chaah' higo
ja-.

20 Ma' ga-jëe' jnääh' ha- lä- ga-jmee'
Jesús, ga-jëe' dsah- jnääh', mah'
ga-jäh' jnääh':

—¿Ha- lä- ma-lä-kii- cha' go-te'
chaah' higo na-?

21 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëeh- hnäh',
cher'mah' dsoo' hoh' hnäh' hi' sa'
jmeeh' hnäh' to' huudsë-, ja' ma-la'
he- la- le' jmeeh' hnäh'. Le' jwiih'
hnäh' moh' chih' na-: “Jñuuh' jee' na-
jwää- hñaa' cha'jmi-ñeeh-”, hi- lä-ja-
le'.

22 Lä-jëe- he- ngiih' hnäh' kih' Dio,
cher'mah' dsoo' hoh' hnäh', hñah' ba'
hnäh'.

*He- ja' gyuu' ba' hih' he- jmee'
Jesús*

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Lä-koo- ma' ga-lloo' Jesús jee'
chih' gwah' juuh' ga-löoy' mi-tëey'
dsa-. Ma' ga-lla-nää' cha'nëy'
dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaah'
dsa-gyuu', ga-ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' cha- jwë' kyah' he- jmeeh-
lä-jëe' he- na-? ¿Hii- kih' hih' he-
jmeeh- lä-na-?

24 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh',
ga-siiyh':

—Ngiiñ' koo- mi'juu' kyah' hnäh'
ka-läh'. Jëeh' da' hnäh' kin' jää',
ja- ga-jwahn- hi- kih' hih' he- jmeen-
lä-la-.

25 ¿Hii- ga-jmee' hih' he- ga-chaa'
Jwaa' dsa- jmi-, che' Dio o che'
dsa-ñuu-?

Jee' täy' ja- ma' llay' juu' kyaah'
dsa-kyayh', ma' jäyh':

—Cher'mah' ga-jäh' jne', hih' kih'
Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He-la' sa'
ga-lä-dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga-ja-?”

26 Hi' cher'mah' ga-jäh' jne', ja'
hih' kih' dsa- ba' ja-, hii' goo- jnän'
kyaah' dsa-, jëeh', lä-jëe' dsa- ma'
jmää- kwaan- Jwaa- ma' laa' jaa-
hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio —ma' jäh'
dsa-kaah' he'.

27 He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he'
ga-siiyh' Jesús:

—Sa- ñe' jnääh'.

Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh'
ka-läh', ga-siiyh':

—Ni- jnä' sa' jmeehn- juu' hi-
ga-jmee' hih' he- jmeen- he- la-.

*Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' uu'
chih-ñuu-*

28 He-ja- ga-ngiŋ Jesús juu' kiyh' ka-läh':

—¿Hee- huu'dsē- jmeeh- hnäh' kih' he- jwahn- la-? Jaa- dsa- ma' chaa- uu' chih- kyaa'. Ga-siiyh- jaa- chih- he': "Gyuu- kyaan, goh' na' gojmeeh' ta' jee' na-jnää' chaah' wii- jeh' kin'."

29 He-ja- ga-jäh' chih- he' siiyh- jmiiy-: "Sa- hnoon' niin'." Ko-hwëë' ga-ja-, ga-lä'sii' huu'dsē- kiyh' mah' ngooy'.

30 Ja-ga' ga-tëeyh' hi- jaa- he', ga-jmeey' mada- kiyh' lä-koo- ga-jmeey' mada- kih' hi- to-në' he'. Jooy' he' ga-jäh': "Nee' tää, ni' ba' jnä'." Mah' sa- ñeey'.

31 ¿Hi- jaa- jee' lä-uu' ga-jmeey' lä- hnøø' jmiiy-?

Mah' ga-jäh' dsa- he':

—Hi- to-në' ba'.

He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'. Lä-jëë' hi- koo' ku'sih- kyaah' hyaa' hi- ga-nää' kyaah' wa' hi- cha- hi-, dsa-taah' jee' jmeey' Dio hih- jää' ga' lä-koh' ga' hnäh'.

32 Jëeh' ja' Jwaa- jee' kyah' hnäh', ma' mi-jnäay- ha- lä- ma' go'taah' hnäh' kyaah' he- llu' mah' sa- ga-lä-heeh' hnäh' kiyh'. Pero dsa- hi- koo' ku'sih- kyaah' hyaa' hlëeh' he' ga-lä-heey' kiyh'. Ma-ke- ga-jëeh' hnäh' ga-lä-hee' dsa- kih' Jwaa-, pero ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsaa- hoh' hnäh' miih- mah' ma' lä-heeh' hnäh' kiyh'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' dsa- hi- ga-høø' ta' kih' jñah'

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Nuu- da' hnäh' jyoh' juu' na-hmää'. Ma' chaa- jaa- dsa-juu' hi- ga-tää' koo- nää' chaah' wii- jeh' '. Ga-jney' lä-ku' lä-jii', ga-mi-lluy' jee' ma' hwëëy' jmiih' mi-jeh' ja-. Ga-chiyh' koo- na'hyah- he- ñii' jee' ga-wii' dsa- hi- ga-taah' ga-høø' jee' na-jnää' chaah' jeh'. Ma' ga-la' he- ja-, ga-tooyh- goo- dsa- he- høøy' ma' to'dsaah'. Ja-ga' ya-hëey' ngooy' uu'.

34 Ma' ga-lloo' jii- kih' mi-jeh' ja-, ga-cheey' moz~ kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy- heey- he- ma' tëëy-.

35 Ma' ga-lla-nää' moz~ he' jee' na-jnää' chaah' wii- jeh' ' kih' dsa-juu', dsa- hi- ma' tääh' høø' he' ga-jney' jwë' kih' moz~ he'. Ko-llaa' ga-jmi' ga-baay', jñah' ga-jngëeyh' go-te~, hi- jñah' ko-llaa' ga-tey' kuu' kih'.

36 Ga-cheey' lä-hmëë' jñah' ga' moz~, jwëë' ga' lä-koh' ga' hi- ga-cheey' to-në'. Ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kih' hi- he'.

37 Jee' ga-dsaa' ga-cheey' jooy'. Ma' jmeey- huu'dsē-: "Go- jmeey' ga' dsa- oo' he' kih' chih- kyaan- la-".

38 Ma' ga-jëë' dsa- hi- ma' høø' chaah' jeh' ja-, ja' chih- he', ga-taayh' ga-llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh': "Hi- oo' na-, hi- jä' kyaah' ta' jñan'. Wa' jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey- he- ma' tëëy-."

39 He-ja- ga-saah' dsih'. Ga-lleey- ta' ka'hne- jee' ma' na-jnää' chaah' jeh' ja-, mah' ga-jngëeh' dsih'.

40 Wa-ra- ga-lloo' dsa-juu' chaah' jeh' ja-, ¿hee- ba' jmeey' kih' dsa- hi- jmeey' ta' kiyh' he', laah' hnäh'? — ga-jäh' Jesús.

41 Mah' ga-jeeyh- kih' Jesús:

—Sa- lä-ñih' dsē' jngëeyh' dsa- hi- hñaa- dsē' he', mah' tooyh- goo- jñah' hi- jmeey' ta' kiyh'. Hi- he' ba' ngëë' mi-jeh' wa-ra- ga-të' jii- he- chooyh' — ga-jäyh' siiyh- Jesús.

42 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh- ka-läh':

—¿Che' jih'koh' sa- ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-sii- lä-la-?:

Ja-ba' kuu' he- sa- ga-tih' dsē' të-hyah-, he-ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo- hne' juuh-.

Dio ba' he' hi- ga-jmeey' lä-ja-,

he-ja- dsaa- dsē- jne', ga-jäh' Jesús.

43 He-ja- jwëëhn- hnäh', jñuh' Dio ta' he- ma-na-hñaa' hnäh' jmeeh'

mah' tooyh' goo' jñah' hi' jmee' ta' lä'lle' kih'.

⁴⁴ Hi' täh' në' kuu' ja', hi' he' chü'jöö' jmi'ngo' kih'. Hi' wa'ra' ga'toh' kuu' ja' në' kih' dsa', jleeyh' go'te'.

⁴⁵ Lä' ma' ga'nuuy' juu' lä' dsoo' he' ga'hleeh' Jesús, lä'jöö' jmi'dsa' kaah' he' kyaah' dsa' fariseo ga'tah' dsëy' he' ga'hleeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na'hmää' ja'.

⁴⁶ Ma' hnooh' dsa'kaah' he' ha' lä' jee' ma' saayh' Jesús. Pero ma' goyh' kyaah' dsa', jööh' ma' jmää' dsa' kwaat' Jesús laay' jaa' hi' ngöö' juu' kih' Dio.

22

Juu' na'hmää' lä'koo' la' jmi' jee' dsa'jee' goo' dsa'

(Lc. 14:15-24)

¹ Koo' ka'läh' ga'hleeh' Jesús juu' na'hmää', ga'jäh'.

² —He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo' ga'jmeey' jaa' rey hi' ga'jmeey' koo' jmi' ma' ga'jee' goo' chih' kyaay'.

³ Ga'cheey' moz' mah' dsa'tööyh' lä'jöö' hi' ma'na'la' juu' ya'nää' jmi' kih' hi' dsa'jee' goo'. Pero ni' jaa' dsa' he' sa' ga'hii' ma' ya'nää'.

⁴ Ga'të' to' jiih' ga'cheey' jñah' ga' moz' mah' ga'siiyh': "Chih' hi' ma'na'la' juu' ya'nää', ma'na'la' ba' ma' he' kuyh'. Ma'jmeen' mada' ma'ngööh' dsa' kya' kyaah' jñah' ga' jah' hi' ga'mi'gyan'. Ya'nää' hnäh' ja', jee' le' jmi' kih' hi' jee' goo', jööh', ga'lä'jöö' ba' ma'na'llu'."

⁵ Pero dsa' hi' ma'na'teeh' he' sa' ga'jmeey' he'. Ga'näay' jee' jyoh' ba'. Jaa' he' ñee' na'jöö' hwa' kih'. Jñah' he' ñee' jee' nöö' hmooh' kiyh'.

⁶ Hi' jñah' he' ga'saayh' moz' kyaay' rey, ga'jmeeyh' mah' ga'ngööyh'.

⁷ Lä' ma' ga'llooh' juu' kih' rey, ga'lälleey' jwërte. Ga'cheey' hlöö' kyaay' mah' ga'mi'llaay' lä'jöö' hi' ga'ngööh' moz' kyaay', lä'jiih' ga'jey' go'te' jee' jwii' kih' hi' he'.

⁸ Mah' ga'siiyh' lä'jöö' moz' kyaay': "Ga'lä'jöö' ba' ma'na'llu' kih' jmi', pero lä'jöö' hi' ma'na'teeh' he' mo'so' heh' ya'näay' jee' la'.

⁹ Na' go'nää' hnäh' lä'kaa' cha'jwë' juuh'. Lä' jah' hi' jeeh' hnäh' teeh' mah' ya'näay' jee' jmi' la'."

¹⁰ Lä'chah' ja' ga'hwöö' lä'jöö' moz' he' lä'kaa' cha'jwë' mah' ga'jööyh' lä' jah' miih' hi' ga'jnäayh' ba', hi' lluu' hi' hlööh', lä'jwë' jee' ga'kah' ga'lä'kaa' cha'neh' jee' tē' jmi'.

¹¹ Ma' ga'he' rey jee' tääh' lä'jöö' hi' na'teeh' he', ga'jööy' jaa' dsa'ñuuh' hi' sa' ma'kyeh' hmiih' he' la' kih' jmi' ja'.

¹² Mah' ga'siiyh': "Ome', ¿ha' lä' ma'heh' jee' la' mah' sa' kyeh' hmiih' he' la' kih' jmi' la'?" Pero dsa' he', ga'gyay' ti'sih' ba'.

¹³ Ja' ga' ga'jmeey' rey mada' kih' hi' ma'jmeey' ta'he' cha'neh' ja': "Hñuuh' hnäh' goo' tiy' mah' jwää' hnäh' ta' ka'hne' jee' na'hoo'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' juiy' cha'jay'."

¹⁴ Jööh' jwöö' hi' na'teeh', pero miih' go'te' ba' hi' na'lleeh'.

Kwaat' kih' ku'sih'

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Ja' ga' ga'nää' dsa' fariseo mah' ga'taayh' juu' kwee'. Lä' taä' ga' ga'jmeey' ha' lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús.

¹⁶ He' ja' ga'cheey' dsa'kyaayh' ko'jöh' kyaah' dsa' kyaay' Herode mah' na'hlööyh' kyaah' Jesús, ga'siiyh':

—Ta'jwoh', ñe' ba' jnääh', hne' hlööh' ju'dsoo' jmah' ba', kyaah' ju'dsoo' ba' mi'tööh' dsa' ha' lä' la' jwë' kih' Dio. Hi' sa' gah' kyaah' ni' jaa', jööh' sa' kyeh' kwaat' ha' lä' laa' lä'jaa' lä'jaa' dsa'.

¹⁷ Chih' da' jnääh' ja', ha' lä' laah' hne': ¿Ché' llu' he' mi'hmaah' jne' ku'sih' kih' dsa'ta' César o sa' llu'?

¹⁸ Pero Jesús kyuyh' ba' huud'se' hlih' he' ma'jmeey' dsa' he', he' ja' ga'siiyh':

—He⁻ ba' che⁻ ta⁻juuh' hnäh'.
¿He⁻ la' kah⁻ hnäh' dsen'?

19 Heeh' da' jnä' ha⁻ lä⁻ la' kuu' he⁻
kwah⁻ hnäh' kih' ku'sih⁻.

Mah' ga⁻ heeyh' koo⁻ kuu'.

20 Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—¿Hi⁻ kih' heeh⁻ too⁻ la⁻? ¿Hi⁻ kih'
jmi⁻ na⁻ si⁻ la⁻?

21 Mah' ga⁻ jäh' dsa⁻ he⁻:

—Kih' César ba' na⁻.

Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻ ka⁻ läh⁻:

—He⁻ la' kih' César, kwëeh⁻ ba' César.
He⁻ la' kih' Dio, kwëeh⁻ ba' Dio.

22 Ma' ga⁻ nuuy' juu' ja⁻, ga⁻ taayh⁻
jëe⁻ dsayh⁻. Mo⁻ so⁻ ga⁻ jmäy' he'
Jesús, ga⁻ nää⁻ bih' kiyh'.

*Ga⁻ ngü' dsa⁻ juu' ha⁻ lä⁻ le' wa'ra⁻
ga⁻ tē⁻ jee' lä⁻ jiih' hi⁻ na⁻ juu'*

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ja⁻ ba' jmi⁻ ja⁻ na⁻ nää' dsa⁻ sa-
duceo na⁻ jëe⁻ Jesús. Dsa⁻ he' na⁻,
sa⁻ ma' heey' he⁻ lä⁻ jiih' dsa⁻ jee' kih'
hi⁻ na⁻ juu'. Mah' ga⁻ ngüy' juu' kiyh',
ga⁻ jäh⁻:

24 —Ta⁻ jwoh', ga⁻ si⁻ Moisé jnän'
kyaah' juu' la⁻. Wa'ra⁻ ga⁻ juu'
jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ joo⁻,
dsa⁻ ñuuh⁻ øøh⁻ hli⁻ he', lle⁻ kih' tëe⁻
dsa⁻ më⁻ mah' lä⁻ chaa⁻ joo⁻ siyh' hi⁻
lee⁻ kwaan⁻ kya⁻ hli⁻ øøyh⁻.

25 Ga⁻ lä⁻ chaa⁻ jee' kya⁻ jnääh' gye⁻
dsa⁻ ñuuh⁻ jaa⁻ ba' cho⁻ jmiy⁻. Hi⁻
to⁻ nē⁻ he' ga⁻ kaa⁻ dsa⁻ më⁻ pero chah'
ba' ga⁻ juuy'. Sa⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻ joo⁻
he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh' mëy' kyaah' jee' ga⁻ tē⁻
uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ øøyh⁻.

26 Ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ kih' jee' ga⁻ tē⁻
uu⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ he', hi⁻ kih' jee' ga⁻ tē⁻
uu⁻ ka⁻ läh', lä⁻ jiih' ga⁻ dsaa⁻ ga⁻ juu'
lä⁻ jëe⁻ gye⁻.

27 Jee' ga⁻ dsaa⁻ go⁻ te⁻ ga⁻ juu' hñii'
dsa⁻ më⁻ ka⁻ läh⁻.

28 Wa'ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee' lä⁻ jiih' dsa⁻ ja⁻,
¿hi⁻ kih' jee' lä⁻ jëe⁻ gye⁻ lee⁻ kya⁻
dsa⁻ më⁻ he'? Jëeh', ga⁻ lä⁻ jëe⁻ gye⁻
ba' ga⁻ lä⁻ kyaayh⁻ —ga⁻ jäh' dsa⁻ sa-
duceo siyh⁻ Jesús.

29 He⁻ ja⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu' kiyh',
ga⁻ siyh⁻:

—Na⁻ hee⁻ hoh' ba' hnäh' na⁻, jëeh',
sa⁻ kyuuh⁻ hnäh' lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ juu'
kih' Dio, ni⁻ sa⁻ kyuuh⁻ hnäh' ha⁻ lä⁻
la⁻ be⁻ kiyh'.

30 Wa'ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee' lä⁻ jiih' hi⁻
ma⁻ na⁻ juu', ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻
dsa⁻ ñuuh⁻ mo⁻ so⁻ jee' goo⁻. Ma⁻ ja⁻
lee⁻ lä⁻ koo⁻ laa⁻ ángele hi⁻ tääh'
gyuuh'.

31 Pero he⁻ lä⁻ jiih' dsa⁻ hi⁻
ma⁻ na⁻ juu', che' sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnäh'
lä⁻ koo⁻ ga⁻ hlëeh' Dio hnäh', lä⁻ ma'
ga⁻ jäh⁻:

32 “Jnä' laan' Dio kya⁻ Abraham,
Dio kya⁻ Isaac, Dio kya⁻ Jacob”,
ga⁻ jäh' Dio siyh⁻ Moisé. He⁻ ga⁻ jäh'
lä⁻ ja⁻, sa⁻ na⁻ juu' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻
jnän' he' kih' Dio, jëeh' Dio jnän' laay'
Dio kya⁻ hi⁻ na⁻ jiih⁻ ba'.

33 Lä⁻ ma' ga⁻ nuu' dsa⁻ juu' la⁻,
ga⁻ taayh⁻ jëe⁻ dsayh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ nuuh⁻
he⁻ ma' kwa⁻ Jesús.

Nuuh⁻ he⁻ kye⁻ ga⁻ kih' jee' lä⁻ jëe⁻

(Mr. 12:28-34)

34 Lä⁻ koo⁻ ma' ga⁻ jëe⁻ dsa⁻ fariseo
ga⁻ jne⁻ Jesús hoo' dsa⁻ saduceo,
he⁻ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ juu' kwee⁻.

35 Lä⁻ ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma' kyuu⁻ llu⁻ ley
ga⁻ ngüy' juu' kih' Jesús mah' ma' kay'
dsëy⁻:

36 —Ta⁻ jwoh', ¿hee⁻ koo⁻ jee' lä⁻ jëe⁻
he⁻ lle⁻ nē⁻ ley kye⁻ ga⁻ miih⁻?

37 Mah' ga⁻ jäh' Jesús siyh⁻:

—Wa' hnaah⁻ Dio kyaah' lä⁻ kaa⁻
tuh⁻ hoh', kyaah' lä⁻ jëe⁻ hu⁻ dsë⁻
kyah'.

38 He⁻ la⁻ ba' nuuh⁻ he⁻ la⁻ to⁻ nē⁻
kih' jee' lä⁻ jëe⁻. Sa⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ kye⁻
lä⁻ koh' ga⁻ he⁻ la⁻.

39 Hi⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh' he⁻ jëeh'
kwee⁻ kyaah' he⁻ la⁻. Wa' hnaah⁻
dsa⁻ kyaah' lä⁻ koh' hnaah⁻ hñaa⁻.

40 Kih' lä⁻ to⁻ nuuh⁻ la⁻ ga⁻ hwëe⁻
lä⁻ jëe⁻ ley kyaah' he⁻ ga⁻ hlëeh' lä⁻ jëe⁻
hi⁻ ga⁻ ngëe⁻ juu' kih' Dio.

Hi⁻ kih' ja' hi⁻ laa' Cristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ta'ko'jiih' ma' tääh' fariseo ko'joh' jee' ja-, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

42 —¿Hee- huu'dsē- jmeeh- hnäh' kih' Cristo? ¿Hii- kih' sa'ju- laay'? — ga'jäh' Jesús.

—Sa'ju- kih' David ba' he' —ga'jäh' dsa- he' siiyh'.

43 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha- lä'ja- David hi- ma' jøø- Jmi'lle' kih', ma' tēyh' "Dsa-jøøh' kyaan'?", lä' ma' ga'jäyh' lä'la-:

44 Ga'jäh' Dio ga'siiyh' Dsa-jøøh' kyaan':

"Na' jwoo' ra'lluu' kin' la-, lä'jiih' lloo' jmi' llaan' huu' tiih' lä'jēē- hi- na'høøh' kyah'."

45 ¿Ha- lä'ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David ga'jäh' kih' Cristo: "Dsa-jøøh' kyaan'?"

46 Ni- jaa- sa- ga'lih' ma' jēeh- juu' kiyh'. Ja- jiih' mo'so- ga'tuu- dsēy' ma' ngiiy' jyoh' ga' juu' kih' Jesús.

23

Sa- ga'tooh- Jesús ta' kih' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Kwee- ba' ga'hlēeh' Jesús jnääh' kyaah' dsa-, ga'jäyh':

2—Lä'jēē- ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo ga'kooy' nē' kih' Moisé.

3 Ja- jmeeh- hnäh' lä'jē- he- jäyh', hi- ja- mi-teh' hnäh' ka-läh'. Pero ta' jmeeh- hnäh' lä'koō- jmeey-. Jēeh', koō- hlēeh- bih' mah' sa' jmeey-.

4 Kyaay- dsa- løø' hii- he- sa- lä'kēh' dsa- jmi' ka', pero hñiiy' ni- ko-hi'pih' sa' kway' be' wa'ra- jäh' kih' kyaah' koō- mi' cha'gooy- ga' kway- be'.

5 Lä'jē- he- jmeey' ja-, jmeey- ha- lä- jee' jēē' dsa- kiyh'. Tih- dsēy' na-gyoh' cha'kyey' kyaah' lu'kyooy' jwi' sa'hmiih- hu' he- na-sii- juu' kih' Dio. Cha'hoo' sa'hmiih- kiyh' jmeey' kyoo- sa'hloh'.

6 Tih- dsēy' dsa-taayh' jee' la'llu' ga' miih- jee' kuh- dsa- hi- tääh' jmi', lä'ja- jmeey- ka-läh' neh' gwah'.

7 Tih- dsēy' jmeey' dsa- Dio kiyh' cha'jwē' juuh-, mah' tēeh' dsih' ta-jwoh'.

8 Pero hnäh', ta- heeh' hnäh' he- tēeh' dsa- hnäh' ta-jwoh', jēeh' jaa- ba' laa' ta-jwoh' kyaah' hnäh'. Hi- koō- ba' laa' lä'jēē- dsa-.

9 Ta- tēeh- hnäh' Tääh' ni- jaa- hi- tääh' nē' hwa' la-, jēeh' jaa- ba' hi- laa' Tääh' jnän' hi- gya' gyuuh' ya'jwi'.

10 Ta- kwa- hnäh' jwē' he- tēeh' dsa- hnäh' ta-jwoh', jēeh' jaa- ba' hi- laa' ta-jwoh' kyaah' hnäh', hi- he' he' Cristo.

11 Hi- jøøh' ga' kyah' hnäh', wa' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē- ba'.

12 Jēeh', hi- jmää- hñii' jøøh', hi- he' jä' ta' hwa' go-te-. Hi- jmää- hñii' hwaä', hi- he' ba' lee' jøøh'.

13 'Jwi- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta'juu'. Jneh- hnäh' jwē' kih' dsa- mah' sa' dsa-taayh' jee' jmeey- Dio hih'. Ni- hnäh' sa' dsa-taah' hnäh' ni- sa' kwah' hnäh' jwē' dsa-taah' jñah' hi- hnøø'.

14 'Jwi- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta'juu'. Jñuu' hnäh' hne' kih' dsa-mē' hñii'. Mah' ko-taa' ga' jmeeh- hnäh' hlēeh' hnäh' ki-wēē' kyaah' Dio. Kih' he- na- na- chee' Dio cha-ga'miih- wii' nē' kyah' hnäh'.

15 'Jwi- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi- ta'juu'. Ga- nääh' hnäh' lä'kaa- nē' jmi- ñeeh' lä'kaa- hwa' hnooh' hnäh' ha- lä- jee' lee' hnäh' dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Wa'ra- ga-lēeh- hnäh', jmääh- hnäh' hlēeyh' cha-ga'miih- mah' dsa-näay' cha'je- to' juh' ga' lä'koh' ga' hnäh'.

16 'Jwi- ba' hnäh', hnooh- hnäh' kah' hnäh' nē' kih' dsa-, pero hi- tuu' ba' hnäh'. Mah' jawah' hnäh': "Hi- tääh- hñii' kyaah' gwah', sa' jmeey- bii' mi-tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah'

hi- ga-tää- hñii' kyaah' ku'nøø- kih' gwah', he- ja- ba' la' bii' mi-tey', jwah' hnäh'."

17 He- ba' che- taah- hnäh' dsa-tuu'. ¿Che' kyeë' ga' ku'nøø- lä-koh' ga' gwah' he- mi-jøø' ku'nøø-?

18 Lä-ja- ka-läh' jwah' hnäh': "Cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' na'hyoo', sa' jmee- bii' mi-tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' he- tääh' në' na'hyoo', jmee- bii' mi-tey'."

19 ¿He- ba' che- taah- hnäh' dsa-tuu'! ¿Che' kyeë' ga' he- hla- në' na'hyoo', lä-koh' ga' na'hyoo' he- mi-jøø' he- hla- në' kih'?

20 Hi- tää- hñii' kih' na'hyoo', kih' na'hyoo' ba' ja- tääy- hi- lä-kye- kih' he- hla- në' kih' ja-.

21 Hi- tää- hñii' kih' gwah', kih' gwah' ba' ja- tääy- hi- lä-kye- kih' Dio hi- gya' neh- gwah' ja-.

22 Lä-ja- ka-läh', hi- tää- hñii' kih' gyuu' ya-jwii', jee' gya' Dio ba' ja- tääy- hi- lä-kye- kih' hñii' Dio ka-läh'.

23 'Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Kwëeh' ba' hnäh' Dio miih- lä-koo- jäh' ley, lä- la' lä-jë- o-mee' kih' ñe', anís, mií' ki-ma'. Pero sa- mi-teh- hnäh' he- kyeë' ga' kih' ley. Sa' jmeeh- hnäh' he- llu' jmah', sa' dsa-lä-ñih' hoh' hnäh' dsa-, ni- sa- mi-teh- hnäh' juu' kyah' hnäh'. He- la- ba' ja- jmee- bii' jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' he- kwah- hnäh' na-.

24 Hnäh' hi- kye- në', hi- tuu' ba' hnäh'. Laah' hnäh' lä-koo- dsa- hi- ngëë- jmii- he- tääh' lu- mah' sa- ngëëy- jmii- he- tääh' jah' kaah'.

25 'Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Laah' hnäh' lä-koo- jaa- hi- gyih' ma-la' ta' ka'luu' kyah'wii'. Jëeh' kwëeh' ba' hnäh' Dio miih- he- la' heey' mah' neh- tuh' hoh' hnäh' na-kaah' ba' huu' dsë- hii- hi- lä-jë- he- hliih' jmah'.

26 Hnäh' fariseo hi- tuu'. Gyih' da' hnäh' to-në' ta- neh- kyah'wii', mah'

lä-ja- jä' na-jngii' ta- ka'luu' ka-läh'.

27 'Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Laah' hnäh' lä-koo- to-høø- he- na-su- hee- tøø-. Ta- në' kih' jnä' na'hñaaah', pero ta- neh- na-kaah' moo' hlii' kyaah' lä-jë- nëe' he- soh'. (Véase: Nu. 19:16)

28 Lä-ja- hnäh' ka-läh', ma-ra- he- dsoo' go-te-, ta- në' jmääh- hnäh' hñaaah' lluu' mah' jëe' dsa-. Pero ta- neh- tuh-hoh' hnäh' na-kaah' juu' ta-juu' kyaah' lä-jë- he- hliih'.

29 'Jwii- ba' hnäh' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Jmeeh- hnäh' hne' në' to-høø- jee' na-haa' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio. Hi- jmeeh- hnäh' na'hñaaah' në' na'hyah- jee' na-haa' lä-jëe- hi- lluu' he'.

30 Jwah' hnäh', wa-ra- jäh' kih' ma' chaa- jne' jii- kih' dsa- ma-gyuh- jnän' sa- ma' kwan' be' kih' hi- ga-jngëeh' hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

31 He- hlëeh' hnäh' lä-na-, mi-jnääh' hnäh' hñaaah' he- laah' hnäh' sa-ju- kih' hi- ga-jngëeh' hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

32 He-ja- na', ja- mi-hñaa' hnäh' ta' kyah' hnäh', jee' hii' në' ta' kih' dsa- ma-gyuh- jnän'.

33 He- ba' che- hlëeh' hnäh'. Ma-ra- hi- he' jëe', joo'siih' miih- laah' hnäh'. Ha- ba' lä-ja-, lääh' hnäh' kih' cha-je- he- na-bääh' hnäh'.

34 He-ja- cheen- jee' kyah' hnäh' hi- ngëë' juu' kin- kih' dsa-, cheen- dsa- hi- kyuuh-, hi- cheen- ta-jwoh' kyaah' ka-läh'. Ko-llaa' hi- he' jngëeh' hnäh' mah' jñah' tääh' hnäh' dsöh' hma-cru-, hi' jñah' jmi'baah' hnäh' neh- gwah' mäh- kyah' hnäh'. Hi' go'chaah' hnäh' jee' tääyh' lä-koo- lä-koo- jee' jwii- mah' jmeeh' hñiih'.

35 Lä-ja-, na-bääh' hnäh' jma- kih' lä-jëe- hi- sa- ää- dsoo' he- ga-tuu- hwa-la-, he- ga-løø' kih' Abel hi- lluu' he', lä-jiih' kih' Zacaríá joo' Berequíá hi- ga-jngëeh' dsa- ta- ka'hne- kih' gwah' koo' na'hyoo'.

36 Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo⁺ jwë⁻ehn[~] hnäh⁺, kih⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ja⁻, jä⁺ dso⁺jw⁺h⁺ nē⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ hi⁻ tääh⁺ na⁺.

Meeh⁻ dsë⁺ Jesús kih⁺ jw⁺h⁺ Jerusalén (Lc. 13:34-35)

37 'Hnäh⁺ dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, hnäh⁺ hi⁻ jngëeh⁺ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ teh⁺ hnäh⁺ ku⁺u⁺ kih⁺ hi⁻ chee⁺ Dio, joh⁺ jiih[~] sa⁻ ma⁺ hnoon⁺ ma⁺ jøøhn⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jøøh⁻ chaah⁺ hyaa⁺ gy⁺uu⁺ chaah⁺ kyaa⁺ taayh⁻ neh⁻ sa⁺kyooy⁺, pero sa⁺ ga⁻hiih⁺ hnäh⁺.

38 Kih⁺ he⁻ja⁻, jä⁺ ta⁻jmah⁺ ba⁺ hne⁻kyah⁺ hnäh⁺.

39 Jwë⁻ehn[~] hnäh⁺, na⁺ ta⁻ cha⁻ne⁻ mo⁻so⁻ jëeh⁺ ga⁺ jnä⁺ ta⁻ko⁻jiih⁺ sa⁻ ma⁻jäh⁺ hnäh⁺: "Na⁻jää⁻ hi⁻ ja⁻ kyaa⁺h⁺ hih⁺ kih⁺ Dio."

24

Lloo⁻ koo⁻ jm⁺h⁺ hla⁺ gwah⁺ j⁺uu⁺h⁺ (Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Ya⁻hëe⁺ Jesús gwah⁻ ngaayh⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ya⁻jäh⁻ jnääh⁺ koo⁺ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻chiih⁺ jnääh⁺:

—Jëe⁺ da⁺ ha⁻ koh⁺ na⁻hñaah⁺ sa⁻ la⁻ gwah⁻ jnääh⁺.

2 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

—Lä⁻jë⁺ he⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ na⁻, ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwë⁻ehn[~] hnäh⁺, ni⁻ koo⁻ mi⁻'kuu⁺ na⁻, sa⁻ jä⁺ nē⁺ kih⁺ øøh⁻, lä⁻jë⁺ ba⁻ sa⁻hla⁺.

Jää⁺ ja⁻ga⁻ llaa⁺ jm⁺i⁻gy⁺uu⁺, joh⁺ nëe⁺ sa⁻jmee⁺ li⁻

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Jee⁺ ma⁺ gyay⁺ nē⁺ moh⁺ Olivo, ga⁻ya⁻jäh⁻ jnääh⁺ koo⁺ kiyh⁺ mah⁺ na⁻lla⁺ jnääh⁺ juu⁺ kyaa⁺yh⁺ ta⁻ko⁻jiih⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻.

—Chi⁺ih⁺ jnääh⁺ lih⁺ le⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ma⁻jäh⁺, hee⁻ lii[~] jmee⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ ñeh⁻ hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁺ jm⁺i⁻gy⁺uu⁺ —ga⁻chi⁺ih⁺ jnääh⁺ Jesús.

4 Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺:

—Hnøø⁺ leeh⁻ hnäh⁺ mah⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh⁺.

5 Jëeh⁺, jwë⁻ dsa⁻ ya⁻nää⁺ hi⁻ ka⁺ nē⁺ kin⁺, jäyh⁻: "Jnä⁺ he⁺ laan⁺ Cristo

hi⁻ ma⁻chee⁺ Dio." Hi⁺ jwë⁻ dsa⁻ mi⁻gaay⁺.

6 Nuuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hni⁻ hi⁻ lä⁻cha⁻ juu⁺ kih⁺ hni⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻. Pero ta⁻ wa⁺ jeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁻ja⁻ lle⁺ kih⁺ le⁺ ba⁺, pero sa⁻ ga⁺ ma⁻dsëe⁺ jm⁺i⁻.

7 Tee⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa⁺ kyaa⁺h⁺ jyoh⁺ hwa⁺. Hi⁻ tee⁺ dsa⁻ ta⁻ kyaa⁺h⁺ jñah⁺ dsa⁻ ta⁻. Lä⁻cha⁻ dsoo⁺ he⁻ dsa⁻kwah⁺, lä⁻cha⁻ hoo⁺, lä⁻kaa⁻ ba⁺ jeh⁺ w⁺h⁺ hwa⁺.

8 Kyaa⁺h⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ja⁻, koo⁻ ma⁻løø⁻ jëe⁻ dsa⁻ w⁺h⁺ ba⁺.

9 'Ja⁻ ga⁺ ngëe⁺ dsa⁻ hnäh⁺ mah⁺ jmeeyh⁺ hnäh⁺ lä⁻ tē⁻ dsëy⁺ hi⁻ jngëeyh⁺ hnäh⁺. Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁺ dsa⁻ jmee⁺ na⁻høø⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻kaa⁻ jm⁺i⁻gy⁺uu⁺ kwaat[~] kin⁺.

10 Ma⁻ja⁻ jwë⁻ dsa⁻ tøy⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsëy⁺, ngëey⁺ dsa⁻kyaa⁺yh⁺ cha⁻ne⁻ dsa⁻ ta⁻, mah⁺ jmeey⁺ na⁻hääy⁺ øøyh⁻.

11 Jwë⁻ dsa⁻ jmee⁺ lä⁻koh⁺ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ya⁻nää⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ mi⁻gaay⁺ jwë⁻ dsa⁻.

12 Lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ hliih⁺. Kih⁺ he⁻ja⁻, jwë⁻ dsa⁻ mo⁻so⁻ lä⁻hnäy⁺ dsa⁻kyaa⁺yh⁺.

13 Pero hi⁻ kwëeh⁺ dsë⁺ lä⁻jiih⁺ llaa⁺, hi⁻ he⁺ ba⁻lää⁺.

14 Ju⁻hmëe⁺ la⁻, he⁻ mi⁻jnääh⁺ lä⁻koo⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺, lloo⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁺ jm⁺i⁻gy⁺uu⁺ mah⁺ lä⁻kyuu⁺h⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. Ja⁻ga⁻ jä⁺ jm⁺i⁻ j⁺uu⁺h⁺ jm⁺i⁻ goo⁻ kih⁺ Dio.

15 'Wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁺ jm⁺i⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ neh⁺ gwah⁺ j⁺uu⁺h⁺ cheh⁺ jaa⁻ jah⁺ llaa⁺ na⁻høø⁺ ngëe⁺ jee⁺ na⁻ jngii⁺ ja⁻, lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁺ Daniel hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, (hi⁻ hē⁻ juu⁺ la⁻, wa⁺ lä⁻ngëey⁺),

16 ma⁻ja⁻, hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ Judea kyuu⁺ hnäh⁺ ta⁻ moh⁺.

17 Hi⁻ tääh⁺ jee⁺ ga⁻të⁺ to⁺ jwë⁻ hne⁺, wa⁺ jñaa⁺ mah⁺ wa⁺ kyuu⁺ bih⁺. Sa⁻ wa⁺ kyey⁺ he⁻ cha⁻ cha⁻neh⁻.

18 Hi⁻ tääh⁺ jee⁺ nuu⁻ kih⁺, ta⁻ wa⁺ lla⁻nää⁺ kiyh⁺ he⁻ dsa⁻kyey⁺ sa⁻hmiih⁻.

19 Peer⁺ jwii[~] dsa⁻më^ʒ hi⁻ kyaa⁻ gyuu⁻ ma'ja⁻, hi⁻ lä'ja⁻ hi⁻ jää⁺ gyuu⁻ gyuu⁻ ka-läh^ʒ.

20 Ngii⁺ hnäh^ʒ kih⁺ Dio mah⁺ sa⁺ la⁺ jii⁻ gyuu⁺ ni⁺ sa⁻ la⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ wa'ra⁻ ga⁻ tē^ʒ jee⁺ kyuu⁺ hnäh^ʒ.

21 Ma'ja⁻ jëe⁺ dsa⁻ wii^ʒ jwërte he⁻ sa⁺ ma⁻ jëe⁺ dsa⁻ lä⁺ ma⁺ ga⁻ nøø⁺ jmi⁻ gyuu⁺ lä⁺ jiih⁺ na⁺. Ja⁻ jiih⁺ mo⁻ so⁻ jëe⁺ gyih⁺ jih⁺ koh^ʒ.

22 Wa'ra⁻ jäh^ʒ kih⁺ ngoo⁺ ba⁺ jëe⁺ dsa⁻ wii^ʒ ma'ja⁻, ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ jiih⁺ sa⁺ jä⁺. Pero ta⁺ lä⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kyaa⁺ Dio, chah^ʒ ba⁺ llaa⁻ jmi⁺ he⁻ jëey⁺ wii^ʒ.

23 'Ma'ja⁻ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ jäh⁺: "Hii⁻ Cristo cheh⁺ la⁻", o "hii⁻ Cristo cheh⁺ jee⁺ oo⁺", ta⁺ wa⁺ heeh^ʒ hnäh^ʒ kiyh⁺.

24 Jwëe⁺ dsa⁻ ta⁻ juu⁺ ya⁻ nää^ʒ, jäyh⁺: "Jnä⁺ laan⁺ Cristo, jnä⁺ ngëen⁺ juu⁺ kih⁺ Dio". Ja⁻ he⁻ koo⁻ nëe⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jmeey⁺, lä⁺ jwë⁺ jee⁺ mi⁻ gaay⁻ dsa⁻, lä⁺ jiih⁺ hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kyaa⁺ Dio mi⁻ gaay⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻ la⁺.

25 Ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh^ʒ na⁺, jëeh⁺ ma⁻ jawah⁺ ba⁺ jnä⁺ jää⁺ ha⁻ lä⁺ le^ʒ.

26 'Lä'ja⁻, cher⁺ mah⁺ hi⁻ jäh⁺ siih⁺ hnäh^ʒ: "Hii⁻ gya⁺ jee⁺ oo⁺ hwa⁺ kii⁻ jee⁺ sa⁺ kwa⁻ ni⁺ miih⁻", ta⁺ go⁻ jëe⁺ hnäh^ʒ. Hi⁻ cher⁺ mah⁺ jäyh⁺: "Hii⁻ gya⁺ cha⁻ neh⁺ oo⁺", ta⁺ wa⁺ lä⁺ heeh^ʒ hnäh^ʒ.

27 Jëeh^ʒ, lä⁺ koo⁻ jmee⁺ je⁻ ñih⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ lä⁺ jnä⁺ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺, lä⁺ ja⁻ lä⁺ jnä⁺ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ wa'ra⁻ jah⁺ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻.

28 Jëeh^ʒ, wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁺ kyaa⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, jee⁺ ja⁻ kuh⁺ tu⁻ siih⁺.

Wa'ra⁻ ga⁻ tē^ʒ jee⁺ jäh^ʒ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻ (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Chah^ʒ ba⁺ ga⁺ ma⁻ ngëe⁺ ma⁻ jëe⁺ dsa⁻ lä⁺ jëe⁺ he⁻ wii^ʒ ja⁻, ja⁻ hñih⁺ mo⁻ so⁻ lä⁺ jnä⁺ jmeë⁺ kih⁺ hyoo⁻, ni⁺ jmeë⁺ kih⁺ sih⁻ sa⁺ lä⁺ jnä⁺. Lä⁺ sii⁺ høø⁺ 'nii⁺ hi⁻ hëe⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺, hi⁻ lä⁺ jëe⁺ he⁻ ga⁻ cha⁻ gyuu⁺ sa⁻ jeh⁺.

30 Ja⁻ ga⁻ jmee⁺ lii⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ jäh^ʒ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻. He⁻ ja⁻ ki⁺ hooh⁺ lä⁺ jëe⁺ nëe⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺

hwa⁺ jëey⁺ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻ hi⁻ jäh^ʒ gyuu⁺ jee⁺ jni⁺ kyaa⁺ cha⁻ miih⁻ be^ʒ, laay⁺ jøøh⁺.

31 Mah⁺ cheey⁺ ángele kyaa⁺. Kyaa⁺ miih⁺ kih⁺ luu⁺ hoo⁺ jøøyh⁺ lä⁺ jëe⁺ hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kyaa⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁺ jëe⁺ kyë⁺ kiih⁺ jmi⁻ gyuu⁺, ta⁺ ko⁻ taa⁻ lä⁺ ga⁻ tē^ʒ jyoh^ʒ ko⁻ taa⁻.

32 'Jëe⁺ da⁻ hnäh^ʒ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ dsoo⁻ juu⁺ kih⁺ chaah⁺ higo mah⁺ mi⁻ tēe⁺ hnäh^ʒ hñaa⁺. Wa'ra⁻ ga⁻ hyo⁺ sih^ʒ jñoh⁺ sa⁻ jih^ʒ kih⁺, løø⁻ dsa⁻ hyo⁺ moo⁻ kih⁺, ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh^ʒ ngoo⁺ ga⁻ tē^ʒ jii⁻ jma⁺ ba⁺ ja⁻.

33 Lä'ja⁻ hnäh^ʒ ka-läh^ʒ, wa'ra⁻ ga⁻ jëeh⁺ hnäh^ʒ dsa⁻ lä⁺ lä⁺ jëe⁺ he⁻ ma⁻ jawahn⁺ la⁻, wa⁺ lä⁺ ñeh⁺ hnäh^ʒ he⁻ ma⁻ chehn⁺ ho⁺ haah⁺ kyaa⁺ he⁻ jähn⁺ ba⁺ ja⁻.

34 Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëehn[~] hnäh^ʒ, sa⁺ llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ na⁺ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ lä⁻ te⁺ lä⁺ jëe⁺ he⁻ ma⁻ jawahn⁺ la⁻.

35 Ngëe⁺ ba⁺ lä⁺ jëe⁺ he⁻ cha⁻ gyuu⁺ hwa⁺, pero juu⁺ kin⁺ lä⁺ ma⁻ cha⁻ ja⁻ ba⁺.

36 'Pero ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ñe⁻ hee⁻ jmi⁺ ja⁻, hee⁻ hor[~] ja⁻, ni⁺ ángele hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ sa⁺ ñe⁻, ni⁺ Joo⁺ Dio sa⁺ ñe⁻. Hñii⁺ ba⁺ Täa⁻ kyaan⁻ ñe⁻.

37 Lä⁺ koo⁻ ga⁻ la⁺ jii⁻ kih⁺ Noé, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ le^ʒ wa'ra⁻ ga⁻ tē^ʒ jee⁺ jäh^ʒ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻.

38 Jëeh^ʒ, jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ ja⁻ jma⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ kuh⁻ hih[~], ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ jee⁺ goo⁻ lä⁺ jiih⁺ ga⁻ he⁺ Noé neh⁺ barco.

39 Ni⁺ miih⁻ sa⁺ ga⁻ lä⁺ liih⁻ dsa⁻ lä⁺ jiih⁺ ja⁺ jmi⁻ he⁻ ga⁻ jngiih⁺ kih⁺ lä⁺ jëe⁺. Lä⁺ ja⁻ ka-läh^ʒ ni⁺ sa⁺ liih⁻ ga⁺ dsa⁻ wa'ra⁻ ga⁻ tē^ʒ jee⁺ jäh^ʒ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻.

40 Ma'ja⁻ tääh⁺ uu⁺ jmee⁺ ta⁺ jee⁺ nuu⁻ kih⁺, jaa⁻ he^ʒ sah⁺, hi⁻ hi⁻ jaa⁻ he^ʒ jä⁺.

41 Ma'ja⁻ tääh⁺ uu⁺ dsa⁻ më^ʒ dsë⁻. Jaa⁻ he^ʒ sah⁺, hi⁻ hi⁻ jaa⁻ he^ʒ jä⁺.

42 He⁻ ja⁻ mi⁻ jnøø⁻ hnäh^ʒ mi⁻ ñeh⁺, jëeh^ʒ sa⁺ ñeh⁺ hnäh^ʒ hee⁻ hor[~] jäh^ʒ Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺ hnäh^ʒ.

43 Wa' lä-ñgëeh' hnäh' he- la-. Cher'mah' jaa- dsa-juu' cha'neh' ga-lä-ñey' hee- hor~ dsa-he' dsa-hii- cha'neh' kiyh', jmeey' bii' sa- gwiiy- mah' sa- kway' jwë' he- jä- dsa-hii- cha'neh' kiyh'.

44 Ja-ba' lä-ja-, hnøø' ma-na'lluu\ hnäh'. Jëeh', ha- ga- che- jmi' he- sa- jøøh' hnäh', jäh' Hi-ga-lëe' ngo' la-.

Dsa- hi- mi-teh', hi- dsa- hi- sa- jmee- ta'he'

(Lc. 12:41-48)

45 Jaa- dsa- hi- mi-teh' hi- cha- huu'dsë- llu' kih', hi- he' ba- na-hñaa' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa-juu', kwëeyh' kuh- hor~ kih'.

46 Llu' la' kih' dsa- hi- jmee- ta'he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë- mada- he- nuuyh- wa-ra- jah' juuy'.

47 Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', ga-lä-jë- ba' he- cha- kih' dsa-juu' tooyh- gooy-.

48 Pero jaa- hi- sa- hnøø' jmee- ta'he', jmeey' huu'dsë-: "Lä-hëe' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan-."

49 He-ja- løy' jmi'baay' dsa-kyaayh' mah' kuh'hiih' kyaah' hi- laa' llahiih'.

50 Pero dsa- hñaa- dsë' he', jmi' he- sa- jøøy- hi- hor~ he- sa- kyey- ni- miih- huu'dsë-, jäh' dsa-juu'.

51 Sa- lä-ñih' dsëy' kih' dsa- he' heeyh' wi' mah' kwëeyh' hee- ko-jøh' kyaah' dsa- ta-juu'. Jee- ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay'.

25

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' gyaq' chih-më'

1 He- jaa- Dio dsa- lä-hih- kih', jeeh' kwee- kih' gyaq' chih-më' hi- na'nää' chooh- mi'së' na-hih- je- mah' dsa-heeyh' dsa-ñuu- hi- jee' goo-.

2 Hñaa' chih-më' he' ma' cha- huu'dsë- llu' kih', hñaa' he' sa- cha- he' ma' jmeey-.

3 Lä-jëe- hi- sa- ma' jmee- he' he' ga-näay' kyey- mi'së' kiyh', mah' sa- ga-kay' ga' miih- naa' he- koo-.

4 Pero lä-jëe- chih-më' hi- ma' cha- huu'dsë- llu' kih' he', ga-kay' mi'së' kiyh' ko-jøh' kyaah' jee' ma' haa' naa' he- koo-.

5 Pero ga-lä-hëe' ga' dsa-ñuu- hi- ma' jee' goo- he'. He-ja- ga-të' gwii' kih' lä-jëe- lä-jiih' ga-gwiiy-.

6 Ma' ga-të' koo- llä-ñuu', ga-tooh' dsa- miih', ma' jäh': "Hii- dsa-ñuu- hi- jee' goo- ja'. Noo- hnäh' mah' go-mi-jeeh' hnih'."

7 Ga-lä-jëe- chih-më' he' ga-nooy- mah' ga-taayh' ga-mi'lluy' mi'së' kiyh'.

8 Lä-jëe- hñaa' chih-më' hi- sa- jmee- he' ga-siih' chih-më' hi- ma-na'lluu' he': "Kwëeh' jnääh' miih- naa' kyah' hnäh'. Jëeh' ma-ngoo' ga-uu- mi'së' kyaq' jnääh'."

9 Mah' ga-jeeh- lä-jëe- hi- ma-na'lluu' he' siih': "Llu' go-läh' hnäh' jee' hñii' dsa-, jëeh' he- kye' jnääh' sa- lee' kih' jee' lä-jëe' jne'."

10 Ta-ko-jiih' ga-näay' ga-läy- naa' he- koo- ja-, ja' dsa-ñuu- hi- jee' goo- he'. Lä-jëe- chih-më' hi- ma-na'lluu' he' ga-taayh' kyaayh' jee' ga-la' jmi'. Ja- hñiih' ga-jne' ho'haah'.

11 Ko-hwëe' ja-ba' ma-ya-nää' chih-më' hi- na-lä- naa' he', ma' jäh': "Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-, nä' ho'haah' kyaq' jnääh'."

12 Mah' ga-jeeh- dsa- he' juu' kiyh', ga-siih': "Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', sa- kyuun- hnäh'."

13 He-ja- mi-jnøø' hnäh' m'ñeh', jëeh' sa- ñeh' hnäh' hee- jmi' ni- hee- hor~ jäh' Hi-ga-lëe' ngo' la-.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' uu- dsa- hi- ga-hyoh' kuu'

(Lc. 19:11-27)

14 He- jaa- Dio dsa- lä-hih- kih', jeeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- dsa-, jaa' ja-ga' dsooy' koo- jee' jwii- uu'. Ga-tëeyh' dsa- hi- ma' jmee- ta' kiyh' mah' ga-tooyh- goo- kuu' he- kyaah' jmeey' ta'.

15 Jaa- he' ga-kwëeyh' hñaa' mil kuu'. Jee' ga-të' uu' he' ga-kwëeyh' to' mil.

Jee' ga-tē' uu- he' ga-kwēēyh' koo- mil ba'. Lā-jāā- lā-jāā- ga-kwēēyh' lā-koo- te' tāāy' jmeey' ta'. Ja-ga' na' ngooy' uu'.

16 Hi- ga-hyoh' hñā' mil kuu' he', ga-jmeey' ta' kyaah' mah' ga-liyh' jyoh' ga' hñā' mil na-dsē' lle'.

17 Ja-ba' lā-jā- ga-jmee' hi- ga-hyoh' to' mil kuu' he', mah' ga-liyh' jyoh' ga' to' mil na-dsē' lle'.

18 Pero hi- ga-hyoh' koo- mil kuu' he', ngooy' na-jmeey' too- hwa' mah' na-hmäāy' kuu' kih' dsa-jūy'.

19 'Ma-ngēē' cha-miik- jmi', jā-ga' jah' dsa-jūy' lā-jēē' uu- dsa- he'. Mah' ga-ngiyyh' kwaat- kih' lā-jāā- lā-jāā-.

20 To-nē' ga-lloo' hi- ga-hyoh' hñā' mil kuu', na-kooy' jyoh' ga' hñā' mil na-dsē' lle'. Mah' ga-jāyh' siyh': "Dsa-jøøh' kyaan', ga-kwēēh' jnā' hñā' mil kuu'. Hee' la- kiin' jyoh' ga' hñā' mil he- ga-lihn' na-dsē' lle' kuu' ja-."

21 Mah' ga-jāh' dsa-jūy' siyh': "Lluu' ba' hne- moz' kyaan' hi- mi-teh' kyaah' jnā'. Kih' he- ma-lā-teh' kyaah' ko-hi'pih' he- ga-hñah', he-ja- kwēēhn' hne- cha-ga-miik-. Na- kyaah' jnā' mah' wa' dsa-toohn' jee' chaa- jne' llu'."

22 'Ga-lloo' ka-lāh' hi- ga-hyoh' to' mil kuu'. Ga-jāyh': "Dsa-jøøh' kyaan', to' mil kuu' ga-kwēēh' jnā'. Hee' la- kiin' jyoh' ga' to' mil he- ga-lihn' na-dsē' lle' kuu' ja-."

23 Mah' ga-jāh' dsa-jūy' siyh': "Lluu' ba' hne- moz' kyaan' hi- mi-teh' kyaah' jnā'. Kih' he- ma-lā-teh' kyaah' ko-hi'pih' he- ga-hñah', he-ja- kwēēhn' hne- cha-ga-miik-. Na- kyaah' jnā' mah' dsa-toohn' jee' chaa- jne' llu'."

24 'Jee' ga-dsaa', ja' hi- ga-hyoh' koo- mil kuu'. Mah' ga-jāyh': "Dsa-jøøh' kyaan', kyūun' hne- he- hääh'. Choh' ta' jee' sa' ma-jñeeh', jūh' mi'ju- jee' sa' na-jnāā' kyah'.

25 Kih' he-ja-, ga-lā-gohn' mah' ga-hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee'

la- kiin' he- la' kyah'."

26 Mah' ga-jāh' dsa-jūy': "He- ba' che- hlēēh' hne- moz' jwih'. Nēh' ba' hne- kwee- he- choohn' jee' sa' ma-jngēēn' mah' jūhn' mi'ju- jee' sa' na-jnāā' kin'.

27 Kih' he-ja-, ma-ää- jmi' ma' mi-hääh' dsa- kuu' kin', mah' ma-la- ma-jāhn', ma' ngēēh' kin' na-tee' kyaah' sa'joo'.

28 Jñuuh' hnäh' kuu' na- mah' kwēēh' hi- cha- kih' gya' mil.

29 Jēēh', hi- cha- kih', hyoyh' ga' mah' lā-cha- kiyh' cha-ga-miik-. Hi- cha- miik- kih', dsa-jñuh' go-te- he- cha- kiyh'.

30 Moz' jwih' na-, jwää- ta' ka'hne- jee' na-hoo-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' jūy' cha-jay'."

Lā-la- le' kih' dsa' wa-ra- ga-tē' jee' lla' Dio ta'

31 'Wa-ra- ga-tē' jee' jāh' Hi-ga-lēē' ngo' la-, jee' ba' je- tō-jlēē- ñih' jāyh' ko-jøh' kyaah' ángele kyaay', ja-ga' gyay' laay' jøøh' jmeey' hih'.

32 Cha'nēn' ja- kuh' lā-jēē- nēē' dsa- hi- chaa- hwa' la- mah' llaa- jnih' ma' kih-kih'. Jmeen' kiyh' lā-koo- jmee- dsa- hi- hää- jah' wa-ra- ga-jmeey' ma' kih-kih' borrego kyaah' chivo.

33 Llaan- borrego jwoo' ra-lluū' kin' mah' chivo llaan- jwoo' ra-kēh'.

34 'Mah' jawah' jnā', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwin- hi- tāāh' jwoo' ra-lluū' kin': "Ya-nāā' hnäh' hi- ma-na-jää- kyaā' Tää' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmee- Dio hih' la- he- ma-na'llu' kyah' hnäh' lā- ma' hūy' jmi-gyūy'.

35 Jēēh', lā- ma' kyohn' ga-kwēēh' ba' jnā' he- ga-kuhn'. Lā- ma' lā-ki- dsēn', ga-kwēēh' ba' jnā' jmi- he- ga-huhn'. Lā- ma' ngēn- cha-jwē' jūh- ga-teeh' ba' jnā' cha'neh' kyah' hnäh'.

36 Ma' sa- cha- he- ma' kēhn-, ga-kwēēh' ba' jnā' hmiik- he- ga-kēhn'. Lā- ma' kyaan' dsaahn' na-nāāh' hnäh' kin'. Lā-koo- ma' hään' neh-ñē', na-jēēh' hnäh' jnā'."

37 'Ma'ja- jäh- lä-jëë- hi- lluu' he- siiyh- jnä': "Dsa-jøøh' kyaan-, ¿lih' ba' ga-jëë- jnääh' hne- ngëh- kyaah' mah' ga-kwa' jnääh' he- ga-kuh'?" ¿Lih' ba' ga-jëë- jnääh' ngëh- na-kii- hoh' mah' ga-kwa' jnääh' jmi- he- ga-hih'?"

38 ¿Lih' ba' ga-jëë- jnääh' ngëh- cha'jwë' juuh- mah' ga-tee' jnääh' hne-? ¿Lih' ba' ga-jëë- jnääh' sa- cha-hmiih- ma' kye'h' mah' ga-kwëëh' jnääh' hne- hmiih- he- ga-kyeh'?"

39 '¿Lih' ba' ga-jëë- jnääh' dsaah' hne-? ¿Lih' ba' ga-jëë- jnääh' hne- hääh' neh-ñe' mah' na-jëë- jnääh' hne-?"; jäyh- siiyh- jnä'.

40 'Ja- ga' na- jwah- jnä', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwi- jnih': "Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', he- ga-jmeeh' hnäh' kih' øøhn' hi- tä-ñee' tääh' la-, he- ga-jmeeh' hnäh' kin- ba' ja-."

41 'Lä- chah' ja- jwiin- hi- tääh' jwoo' ra-këh' he': "Jñuuh' hnäh' kin- hi- kyaah' dso'jwi', ta- cha'je- ba' kyah' hnäh' jee' sa- uu- jih'koh', jee' ma-na-jää' kih' hi-sa'llu' kyaah' ángele kyaay'.

42 Jëëh' lä- ma' kyohn- sa- ga-kwëëh' jnä' he- ma' kuhn'. Lä- ma' lä-kii- dsën-, sa- ga-kwëëh' jnä' jmi- ma' huhn'.

43 Lä- ma' ngën- cha'jwë' juuh-, sa- ga-tee'h' jnä' cha'neh- kyah' hnäh'. Ma' sa- ga-lä-cha- he- ma' këhn-, sa- cha- hmiih- ga-kwëëh' jnä'. Lä- ma' kyaan' dsaahn' hi- ma' hään' neh-ñe', hnäh' sa- na-jëëh' jnä'."

44 'Ma'ja- ngii' dsa- he' juu' kin-, jäyh-: "Dsa-jøøh' kyaan-, ¿lih' ba' ga-jëë- jnääh' ngëh- kyaah', ngëh- na-kii- hoh', sa- cha- hmiih- ma' këh', ma' na-hëëh' cha'jwë' juuh-, ma' dsaah' o ma' hääh' neh-ñe' mah' sa- ga-jmee' jnääh' be' kyah'?"

45 'Ja- ga' na- jwah- jnä', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwi- jnih': "Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', he- sa- ga-jmääh' hnäh' he' hi- tä-ñee' tääh' la-, jnä' ba' he' sa- ga-jmääh' hnäh' he'.

46 Lä-jëë- hi- hlëëh' he' dsa-näay' jee' sa- llaa- jëëy' wi'. Mah' lä-jëë- hi- lluu' he' dsa-näay' jee' mo-so- juuy'."

26

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ma-la- ba' ma-kwa' Jesús lä-jë- juu' ja-, ga-jäyh' siiyh- jnääh' discípulo kyaay':

2 —Ma-ñeh' ba' hnäh', na' jee' to- jmi- ma-la' jmi- he- kuh- dsa- borrego mäh'. Jee' ja- ngëe' dsa- Hi-ga-lëë'ngo' la- mah' täay' dsöh' hma-cru'.

3 Ma'ja- ga-kuh' jmi-dsa- kaah' kyaah' lä-jëë- ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' lä-jëë- dsa-gyuu'h' neta' kih' Caifá, jmi-dsa- hi- kye- në'.

4 Mah' ga-taayh' juu' kwee-, ha- lä- jee' saayh' Jesús kyaah' juu' ta-juu' mah' jngëëyh'.

5 —Sa- le' kaah' jnih' jee' jmi- la-, mah' sa- chí'jwaa' dsa- jee' jwi- la- — ga-jäyh'.

Jaa- dsa-më' ga-huu' jmi- mi-jwi- lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Ma' gya' Jesús ka-läh' jee' jwi- Betania cha'neh- kih' Simón hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø'.

7 Jee' ja- gyay' kuh-hiyh-, ma' ga-lloo' jaa- dsa-më' hi- ma' kye- koo- së' alabastro he- haa' jmi- mi-jwi- he- kyeë' hmooh'. Mah' ga-huuy' lle' Jesús.

8 Ma' ga-jëë- jnääh' lä-koo- ga-jmee' dsa-më' he', ga-lä-llee' jnääh', mah' ga-jäh' jnääh':

—¿He-la' ma-heë' dsa-më' na- jmi- mi-jwi- kih'?

9 Llu' wa-ra- jäh' kih' ga-hniy' go-te- ba' mah' kuu' ja- ma' kwëëyh' hi- tä-ñee'.

10 Pero ga-lä-kyuuh- Jesús huud'së- kyaa' jnääh', he- ja- ga-siiyh- jnääh':

—¿He⁻la¹ jmeeh⁻ hnäh⁷ jwiih^h kih¹ dsa⁻më⁷ la⁻? Llu¹ ba¹ he⁻ ma⁻jmeey⁷ lä⁻la⁻ kin⁺.

11 Jëeh⁷, lä⁻ ma⁻tääh¹ na⁻ ba¹ hi⁻ tä⁻nee⁷ kyaah¹ hnäh⁷. Pero jnä⁷, mo⁻so⁻ gyan¹ ki⁻wëë⁷ jee⁷ kyah¹ hnäh⁷.

12 Kyaah¹ he⁻ ma⁻huuy⁻ jnä⁷ jmi⁻ mi⁻jwii⁻, he⁻ ma⁻mi⁻lluuy¹ jnä⁷ jää¹ ba¹ la⁻, ja⁻ga¹ haa¹ dsa⁻ jnä⁷.

13 Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo⁷ jwëëhn⁻ hnäh⁷, lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ jee⁷ kwa¹ dsa⁻ ju¹hmëë⁷ kin⁺, lä⁻cha⁻ juu¹ ha⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻jmeë⁷ dsa⁻më⁷ la⁻, mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻dsooh⁻ dsë¹ dsa⁻ kiyh¹.

Juda ga⁻ngëë⁷ Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Ma⁻ngëë⁷ he⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻kyaah¹ jnääh¹ hi⁻ chee⁻ Juda Iscariote ngooy¹ kih¹ dsa⁻kaa¹ kya¹ jmi⁻dsa⁻.

15 Mah¹ ga⁻jäyh⁷:

—¿Joh¹ kwëëh¹ jnä⁷ mah¹ ngëë⁷ jnih⁷ ja¹gooh⁻ hnäh⁷? —siyh⁺.

He⁻ja⁻ ga⁻jiih¹ dsa⁻ he⁷ kiyh¹ gyii⁷ gya⁷ kuu⁷ tøø⁻.

16 He⁻ja⁻ ga⁻løø¹ Juda hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey¹ mah¹ ngëëy¹ Jesús ja¹goo⁻ dsa⁻ he⁷.

Ga⁻jmeë⁷ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ ma⁻nuu⁺ kyaah¹ ga⁻hiyh¹ juu¹

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 To⁻në⁷ jmi¹ he⁻ ga⁻løø¹ dsa⁻taah¹ dsa⁻ jmeey⁻ jmi¹ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ sa¹ kyaah¹ levadura, ga¹ya¹ jäh⁺ jnääh¹ 'koo⁷ kih¹ Jesús mah¹ ga⁻ngii¹ jnääh¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Ha⁻ jwah⁷ mi⁻llu¹ jnääh¹ jee⁷ kihn¹ ma⁻nuu⁺?

18 He⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁷ siyh⁺ jnääh¹:

—Go⁻nää⁷ hnäh⁷ ta¹ jee⁷ jwii⁻ juuh⁻. Cha¹jwë¹ ja⁻, jeeh⁺ hnäh⁷ jaa⁻ dsa⁻. Ja⁻ jwiih¹ dsa⁻ he⁷: “Lä⁻la⁻ jäh⁷ ta⁻jwoh¹ kya¹ jnääh¹: Ma⁻ngoo¹ ga⁻dsëë¹ jmi¹ kin⁺. Cha¹neh⁺ kyah¹ kyeh¹ jnääh¹ borrego mah¹ kyaah¹ discípulo kyaan⁺.”

19 He⁻ja⁻ ga⁻nøø¹ jnääh¹ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeë⁷ Jesús kya¹ jnääh¹ 'hi⁺ ga⁻mi⁻llu¹ jnääh¹ jee⁷ ga⁻kuyh⁻ ma⁻nuu⁺.

20 Ma¹ ga⁻nuu⁻ jmi¹ ja⁻, ga⁻gya⁻ Jesús në⁷ na⁻mes⁻ kyaah¹ lä⁻jëë⁻ gya¹tuu¹ jnääh¹.

21 Ta¹ko⁻jiih¹ ma¹ tøøh¹ jnääh¹ kih⁻hih⁻ jnääh¹, ga¹jäh⁷ Jesús:

—Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo⁷ jwëëhn⁻ hnäh⁷, jaa⁻ jee⁷ lä⁻jëë⁻ hi⁻ kuh⁻ kyaah¹ jnä⁷, ngëëy¹ jnä⁷.

22 Peer⁺ ja¹ meeh⁻ dsë⁻ jnääh¹ ma¹ ga⁻nuu⁻ jnääh¹ juu¹ ja⁻, mah¹ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jnääh¹ ga⁻ngii¹ jnääh¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Che⁷ ja⁻ he⁷ jnä⁷ na⁻ hlëëh⁷? —ga¹jäh⁷ jnääh¹.

23 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kya¹ jnääh¹:

—Hi⁻ tä⁻goo⁻ kyaah¹ jnä⁷ neh⁺ wii⁷ la⁻, hi⁻ he⁷ ba¹ na⁻ hi⁻ ngëë⁷ jnä⁷.

24 Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo⁷, Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻ le⁷ kiyh¹ lä⁻koh⁷ ma⁻na⁻si⁻. Pero jwii⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëë⁻ Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻. Llu¹ ga¹ la¹ kih¹ dsa⁻ñuu^h he⁷ wa⁻ra⁻ jäh⁷ kih¹ sa¹ ga⁻lä⁻chaay⁻ go⁻te⁻ ba¹.

25 Ja⁻ga¹, ga⁻jëeh⁻ Juda hi⁻ ga⁻ngëë⁷ Jesús, ga⁻jäyh⁷:

—O che⁷ jnä⁷ ba¹ ta⁻jwoh¹.

—Hñaah¹ ba¹ hne⁻ ma⁻jäh⁷ —ga¹jäh⁷ Jesús siyh⁺.

26 Ko⁻jiih¹ tääyh¹ kuyh⁻, ga⁻ka¹ Jesús he⁻ñiih⁻ mah¹ ga⁻kway⁷ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio. Ma⁻ngëë⁷ ma⁻kway⁷ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio, ga⁻llaay¹ he⁻ñiih⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻kwëëyh¹ jnääh¹, ga⁻jäyh⁷:

—Kye⁻ hnäh⁷ mah¹ kuh¹ hnäh⁷, he⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo¹ kin⁺.

27 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁷ ga⁻kay¹ wa¹kyaah¹, ga⁻kway⁷ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio, ja⁻ga¹ ga⁻kwëëyh¹ jnääh¹, ga⁻jäyh⁷:

—Hih⁷ hnäh⁷ lä⁻jëë⁻ hnäh⁷.

28 Jëeh⁷, he⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁺ he⁻ kyaah¹ jmeë¹ Dio koo⁻ hmooh¹ hmëë⁷. He⁻ja⁻ tuu⁺ jma⁻ kin⁺ kih¹ jwëë⁷ dsa⁻ mah¹ dsa⁻che⁻ dso⁻kye⁻ kiyh¹.

29 Lä⁻la⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁷, mo⁻so⁻ huh¹ ga¹ jnä⁷ jmi¹ mi⁻jeh¹ ma⁻ää⁻, lä⁻jiih¹ lloo⁻ jmi¹ huhn¹ ka⁻läh⁷ lä⁻hmëë⁷ kyaah¹ hnäh⁷ jee⁷ jmeë¹ Tä¹ kyaan⁺ hih⁻ —ga¹jäh⁷ Jesús siyh⁺.

Ga^hma^h Pee^h juu^h he⁻ sa^h kyuuy^h
Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ma⁻ngëe^h ma⁻hä^h jnääh^h kih^h Dio, ga⁻nøø^h jnääh^h ta⁻ moh^h Olivo.

³¹ Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^h Jesús siiyh^h jnääh^h:
—Lä⁻jëe^h ba^h hnäh^h beeh^h jnä^h na^h hwë^h. Lä⁻ja⁻ na⁻sii⁻ juu^h kih^h Dio: “Jmeen^h dsoo^h kih^h hi⁻ hää^h lä⁻jëe^h borrego, hi⁻ lä⁻jëe^h borrego kyaay^h sa⁻jñee^h.”

³² Pero ga⁻ma⁻lä⁻jiihn^h ka⁻läh^h, hiji^h jnä^h niin^h na⁻jään^h hnäh^h ta⁻ Galilea.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Pee^h:
—Ma⁻ke^h lä⁻jëe^h ga⁻bee^h hne⁻, pero jnä^h jih^hkoh^h sa⁻been⁻ hne⁻.

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siiyh^h Pee^h:
—Ma⁻ra^h ju⁻dsoo^h jwëehn⁻ hne⁻, na^h hwë^h, jää^h ja⁻ga⁻ hooh^h chaah^h dsoo^h, hne⁻ ma⁻të^h hnë^h jiih^h ma⁻hmäh^h juu^h he⁻ sa⁻kyuuh^h jnä^h.

³⁵ —Ma⁻ke^h ga⁻juun^h ko⁻joh^h kyaah^h hne⁻, sa⁻jwahn^h lä⁻na⁻ —ga⁻jäh^h Pee^h.
Lä⁻ja⁻ kwee⁻ ba^h ga⁻jäh^h jnääh^h lä⁻jëe^h jnääh^h.

Ñee^h Jesús Getsemaní na⁻chuuy^h
kyaah^h Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ma⁻ngëe^h he⁻ ja⁻, ga⁻nøø^h jnääh^h kyaah^h Jesús koø⁻ jee^h chee⁻ Getsemaní. Ma⁻ga⁻lla⁻nøø^h jnääh^h jee^h ja⁻, ga⁻siiyh^h lä⁻jëe^h jnääh^h:

—Jee^h la⁻ ba^h go⁻taah^h hnäh^h ta⁻ko⁻jiih^h na⁻chuun^h kyaah^h Dio.

³⁷ Ga⁻jääy^h ma⁻la⁻ Pee^h, kyaah^h lä⁻uu^h joø^h Zebedeo ba^h. Chah^h ba^h ja⁻ meeh⁻ dsëy^h hi⁻ chaay⁻ cha⁻miih⁻ huud⁻dsë⁻.

³⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siiyh^h:
—Peer⁻ meeh⁻ dsën⁻, lä⁻jiih^h juun^h go⁻te⁻ la⁻ kin⁻. Jee^h na⁻ ba^h jää^h jnä^h. Kwëeh^h hoh^h hnäh^h, ta⁻gwii⁻ hnäh^h.

³⁹ Ja⁻ga⁻ ngoo^h Jesús miih⁻ ga⁻ta⁻ cha⁻në⁻. Jee^h ja⁻ ga⁻juuy^h jney^h mah^h ga⁻jluuy^h lley^h lä⁻ ga⁻të^h hwa^h, ga⁻chuuy^h kyaah^h Dio:

—Tää^h kyaan⁻, cher⁻mah⁻ le⁻, lää^h jnä^h kih^h he⁻ wii⁻ he⁻ jëen⁻ na⁻. Pero

sa⁻wa⁻ le⁻ lä⁻ hnoon^h hñiin⁻, wa⁻ le⁻ lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁻ba⁻.

⁴⁰ Ma⁻ jah^h Jesús ka⁻läh^h jee^h ma⁻ tääh^h discípulo kyaay^h, ga⁻jëey^h ma⁻na⁻gwii⁻. He⁻ja⁻ ga⁻siiyh^h Pee^h:

—¿Che⁻ ni⁻ koø⁻ hor⁻ sa⁻ ma⁻lä⁻be⁻ hoh^h he⁻ ma⁻nah^h na⁻nëh^h kyaah^h jnä^h?

⁴¹ Wa⁻ na⁻nëh^h hnäh^h, ngii^h hnäh^h kyah^h kih^h Dio mah^h sa⁻ leh⁻ he⁻ hliih^h hnäh^h. Hnøø^h ba^h jmi⁻llë^h jnän^h kwa^h be⁻. Pero jmi⁻ngo^h jnän^h sa⁻ bee⁻ —ga⁻jäyh^h.

⁴² Ngooy^h ka⁻läh^h na⁻chuuy^h kyaah^h Dio jee^h ga⁻të^h to^h jiih^h:

—Tää^h kyaan⁻, cher⁻mah⁻ sa⁻ le⁻ lääh^h jnä^h kih^h he⁻ wii⁻ la⁻, cher⁻mah⁻ ma⁻ra^h he⁻ huhn⁻ ba^h jnä^h, wa⁻ le⁻ lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁻ba⁻ —ga⁻jäyh^h.

⁴³ Ma⁻ jayh^h ka⁻läh^h, ga⁻jëey^h lä⁻jëe^h ba^h ma⁻na⁻gwii⁻. Jëeh^h, lä⁻gwiiy⁻ jwërte.

⁴⁴ Ngoo^h Jesús ka⁻läh^h lä⁻hmëe^h jee^h ga⁻të^h hnë⁻ jiih^h na⁻chuuy^h kyaah^h Dio, ja⁻ba⁻ kyaah^h juu^h he⁻ ma⁻hlëeyh^h jää^h ja⁻.

⁴⁵ Ma⁻ jayh^h ka⁻läh^h jee^h ma⁻ tøøh^h jnääh^h lä⁻jëe^h jnääh^h, ga⁻siiyh^h jnääh^h:
—Gwii⁻ ba^h hnäh^h kyah^h, teeh^h hnäh^h hoh^h. Ma⁻lloo^h hor⁻ jaa^h Hi⁻ga⁻lëe^hngo^h la⁻, ngëe^h dsih^h goo⁻ dsa⁻hñaa⁻dsë⁻.

⁴⁶ Noo⁻ hnäh^h, mah^h ma⁻nøø^h. Ma⁻ngoo^h ya⁻jäh^h hi⁻ ngëe^h jnä^h —ga⁻jäyh^h.

Ga⁻saayh^h Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lla⁻ gyih^h juu^h ja⁻ ma⁻ ja⁻ Juda, jaa⁻ jee^h lä⁻jëe^h gya⁻tuuy^h dsa⁻kyaah^h jnääh^h. Jay^h kyaah^h koø⁻ nää^h dsa⁻, hi⁻ ma⁻ kye⁻ ñe⁻, hi⁻ ma⁻ kye⁻ hma⁻, lä⁻hih⁻ kih^h ta⁻jwoh^h kyaa^h ley^h kyaah^h dsa⁻kaah^h kyaa^h jmi⁻dsa⁻, kyaah^h dsa⁻gyuuh^h.

⁴⁸ Juda hi⁻ ga⁻ngëe^h Jesús, jää^h ga⁻taayh⁻ dsa⁻ he⁻ juu^h:

—Hi⁻ chuhn⁻ kih^h, hi⁻ he⁻ he⁻. Ja⁻ saah⁻ hnäh⁻ —ga⁻jäyh^h.

⁴⁹ He⁻ja⁻ jay^h chuh⁻ kih^h Jesús.

—Ha ma ñeh' ta-jwoh' —ga jäyh'.
Na ma hii' ga chuyh' kih' Jesús.

⁵⁰ Ja-ga' ga-jäh' Jesús siyh':

—Ome', ¿hee- kih' ma ñeh' hne'?

Lä'chah' ja- ga-ya-jäh' dsa- he'
mah' ga-sooh' kih' Jesús.

⁵¹ Pero jaa- dsa-kyaah' jnääh',
ga-sëeyh' ñe' ga-jmeey' dsoo' kih' jaa-
hi- ma-jmee- ta-he' kih' jmi-dsa-
jøøh'. Ga-ku'y' lo-gwa'.

⁵² He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Tøøh' ñe' kyah' neh' loo- kih'
ka-läh'. Jëeh', lä-jëë- hi- koooh' ñe',
kyaah' ñe' juuy'.

⁵³ ¿Che' sa- ñeh', le' ba' ngiin' kih'
Tää' kyaan', mah' lä'chah' la- cheey'
kin' gya-to' naä' ángele?

⁵⁴ Pero cher'mah' lä-ja- ga-la', ¿ha-
ba' la- lä-te' lä-koo- na-sii- juu' kih'
Dio, jee' lle- lä-jë- he- ää- jmi' le'?

⁵⁵ Ja-ba' hor- ja-, ga-jäh' Jesús siyh'-
dsa- hi- ga-sooh' kih':

—¿Che' dsa-hii- jnä', he- ma-ya-nääh'
hnäh' kyaah' ñe' kyaah' hma-, mah'
saah' jnä'? Lä-jë- jmi' ma' hään'
jee' kyah' hnäh', ma' kwan' juu' koo'
gwah' mah' sa- ga-chaah' jnä'.

⁵⁶ Pero lä-jë- he- la- lle- kih' le'
mah' lä-te' juu' he- ga-sii' lä-jëë- hi-
ga-ngëë' juu' kih' Dio —ga-jäh' Jesús
siyh'.

Hi- lä-jëë- jnääh' ga-bee' jnääh'
Jesús jee' ja-, mah' ga-kyuu' jnääh'.

*Na'jäy- Jesús cha'né' dsa-ta' kaah'
kya' dsa-juidiu*

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71;
Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Lä-jëë- dsa- he', lä- ma' ga-saayh'
Jesús, na'jäy- cha'né' Caifá hi- ma'
kye- né' kih' lä-jëë- jmi-dsa- kaah'.
Jee' ja- ma' tääh' jøø- ko-jøh' lä-jëë-
ta-jwoh' kya' ley kyaah' lä-jëë-
dsa-gyuuh'.

⁵⁸ Pero Pee' uu' ba' ngooy' lleey'
kaah' kih' Jesús, lä- ga-të' ho'hne-
né'ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. Jee' ja-
ga-he' Pee' ga-jmeey' ko-jøh' kyaah'
poo- hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jëey-
ha- lä- hii' juu' ja-.

⁵⁹ Lä-jëë- jmi-dsa- kaah' kyaah'
dsa-gyuuh', kyaah' lä-jëë- hi- laa' ta',
ma' hnaayh- dsa- hi- ma' bääh- Jesús
kyaah' juu' ta-juu', lä-jwë' jee' ma'
jngiiyh' kih'.

⁶⁰ Pero sa- ga-jmää' juu' kiyh',
ma-ke- jwëë' dsa- ma' bääh- dsih'
kyaah' juu' ta-juu'. Kyaah' jee'
ga-dsaa' ga', ga-lla-nää' ga' uu' hi-
kye- juu' ta-juu',

⁶¹ ga-jäyh':

—Ga-nuu' jnääh' ga-jäh' dsa-ñuuh-
na': “Le' hlan- gwah' juuh- kih' Dio
mah' kyaah' hnë- jmi' ba' choohn'.”

⁶² He-ja- ga-noo- jmi-dsa- hi- ma'
kye- né' he', ga-ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- jawah' hne-, heh' lä-koh'
hni- dsa- la- kyah'? ¿He-la' sa- hlëeh'
ni- miih'?

⁶³ Pero sa- ga-ngii' go-te- Jesús.
Koo- ka-läh' ga-jäh' jmi-dsa- jøøh'
he' siyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' kih' Dio jiih', jäh'
¿che' hne- he' Cristo, Joø' Dio?

⁶⁴ —Hne- ba' ma-jäh'. Hi- cha-
ga- koo- he- jwëëhn- hnäh'. Na' ta'
cha'né' jëeh' hnäh' Hi-ga-lëë' ngo' la-
gya' jwoo' ra-llu' kih' Dio Jøøh', hi-
jëeh' hnäh' jäyh' ka-läh' jee' jni' hii'
gyuuh' —ga-jäh' Jesús.

⁶⁵ He-ja- lä- ma-kyeh' ja- jmi-dsa-
jøøh' he' hmiih- kih' ga-giiy', ga-jäyh':

—iMa-mi-kwayh' Dio jëë! ¿Hii-
ga- jwaah- jne' jñah' hi- jmee'
ju'dsoo'? Jee' na- ma-nuuh- hnäh'
he- ma-mi-kwayh' Dio.

⁶⁶ ¿Hee- jawah' hnäh'? —ga-jäh'
dsa-jøøh' kya' jmi-dsa- he'.

He-ja- ga-lä-jëë- ba' ga-jäh':

—Ää- jmi' juuy'.

⁶⁷ Lä'chah' ja- ga-ti' ga-hñey'
mo-né' Jesús. Ga-ki' ga-jnooy' kih'.

⁶⁸ Mah' ma' jäyh':

—Hne- Cristo, jäh' da', ¿hii- na-
ma-kwa' kyah'?

*Ga-hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy-
Jesús*

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn.
18:15-18, 25-27)

69 Ho'hne⁻ ja⁻ ma' gya¹ Pee', ma' ja' jaa⁻ dsa⁻më' hi⁻ ma' jmee⁺ ta' kih' jmi⁻dsa⁻ jøøh' he', mah' ga⁻jäyh'⁷ sïyh⁻:

—Hne⁻ ka⁻läh' ma' ngëh⁻ kyaah¹ Jesús hi⁻ chaa⁻ Galilea.

70 To⁻lo⁻ në' jee' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he' ga⁻hmä⁻ Pee' juu'¹, ga⁻jäyh'⁷:

—Sa⁻ man⁻ hiji⁻ kih' na⁻ hlëeh'.

71 Lä⁻chah⁻ ja⁻ ya⁻hëë¹ Pee' na'nooy⁻ lä⁻ ga⁻të' ho'haah' jee' dsa⁻taah⁻ dsa⁻. Jñah⁻ dsa⁻më' ga⁻jëëy¹, mah' ga⁻sïyh⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻:

—He' ba' dsa⁻kyaah¹ Jesús hi⁻ chaa⁻ Nazaret na⁻.

72 Koo⁻ ka⁻läh' ga⁻juu'¹ Pee', ga⁻täy⁻ Dio:

—Ni⁻ ko⁻hi⁻pih' sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ oo⁻ —ga⁻jäyh'⁷.

73 Ko⁻hwëë⁻ ga' ja⁻, ga⁻jäh'⁷ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, ga⁻sïyh⁺ Pee' ka⁻läh'⁷:

—Ma⁻ra⁻ ju'dsoo', hne⁻ he' laa⁻ jaa⁻ dsa⁻kyaah¹ hi⁻ oo⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ na⁻heë⁻ juu'¹ lä⁻ hlëeh'.

74 He⁻ja⁻ ga⁻løø¹ Pee' hlëeh⁻ kyaah¹ dso'jwih⁻ hi⁻ ga⁻täy⁻ Dio:

—Ma⁻ra⁻ ju'dsoo', sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻ —ga⁻jäyh'⁷.

Na⁻ ma⁻hi⁻ ga⁻hoo⁻h' chaah' dsoo'.

75 Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë¹ Pee' juu'¹ he⁻ ga⁻jäh'⁷ Jesús ga⁻sïyh⁺ jää¹: “Jää¹, ja⁻ga⁻ hoo⁻h' chaah' dsoo', hnë⁻ jiih⁻ ma⁻hmäh' juu' he⁻ sa⁻ kyuuh⁻ jnä⁷.”

He⁻ja⁻ ya⁻hëëy¹ ta⁻ ka'hne⁻, ga⁻hooyh¹ lä⁻jiih¹ lla⁻ dsëy¹.

27

Ga⁻jää¹ dsa⁻ Jesús cha⁻në¹ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ma' ga⁻jnä¹, ga⁻kuh¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah¹ kya⁻ jmi⁻dsa⁻, kyaah¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻gyuuh¹. Ga⁻taayh⁻ juu' kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey¹ mah' jngih¹ dsa⁻ kih¹ Jesús.

2 He⁻ja⁻ na⁻jää⁻ dsih⁻ na⁻hñuuy⁻, ga⁻ngëëy¹ goo⁻ Poncio Pilato hi⁻ ma' laa⁻ lle'moh⁻.

Ga⁻juu¹ Juda

3 Juda he⁻ hi⁻ ga⁻ngëë¹ Jesús, ga⁻kay¹ cha⁻miih⁻ hu⁻dsë⁻ ma' ga⁻jëëy¹ he⁻ ma⁻jmeë⁻ dsa⁻ he' hih⁻ juu¹ Jesús. He⁻ja⁻ ñeey⁻ na⁻ngëëy⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻jëë⁻ gyii⁻gya⁻ kuu⁻ tøø⁻ he⁻ ga⁻jiih¹ lä⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻gyuuh¹ he⁻.

4 Mah' ga⁻jäyh'⁷:

—Na⁻bäähn⁻ dso'kye⁻, ma⁻ngëen⁻ jaa⁻ hi⁻ juu¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo⁻ cha⁻ kih⁻.

Mah' ga⁻jäh'⁷ dsa⁻kaah¹ he' sïyh⁻:

—¿Hee⁻ ga⁻tëë⁻ jnääh⁻ jëë⁻ jnääh⁻ kyah⁻? Kwaat⁻ kyah¹ ba' hne⁻ na⁻.

5 He⁻ja⁻ ga⁻jwä¹ Juda kuu⁻ ja⁻ neh⁻ gwah⁻ juu¹, mah' ya⁻hëëy¹ jee' ja⁻, ngooy⁻ na⁻täy⁻ che' luuy⁻.

6 Ja⁻ga⁻ ga⁻juuh¹ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ he' kuu⁻ ja⁻ mah' ga⁻jäyh'⁷:

—Sa⁻ le' tøøh⁻ jne⁻ kuu⁻ la⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah¹ kuu⁻ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio, jëeh⁻, ma⁻hlääh⁻ jma⁻ kyaah¹ kuu⁻ la⁻.

7 He⁻ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu' kwee⁻ lay⁻ koo⁻ hwa⁻ kyaah¹ kuu⁻ ja⁻ jee' haay⁻ dsa⁻ chaa⁻ uu⁻. Hwa⁻ ja⁻ ma' chee⁻ hwa⁻ kih⁻ të⁻ mi'hya⁻.

8 He⁻ja⁻ lä⁻jiih¹ jmi⁻ na⁻, hwa⁻ ja⁻ chee⁻: Hwa⁻ he⁻ ga⁻këë⁻ jma⁻.

9 Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh'⁷ Jeremia hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu' kih¹ Dio llo'joo⁻, ma' ga⁻jäyh'⁷: “Ga⁻kay¹ gyii⁻gya⁻ kuu⁻ tøø⁻, he⁻ ma⁻jmeë⁻ dsa⁻ Israel kwaat⁻ ko⁻ja⁻ jiih¹ kyeë⁻ jaa⁻ dsa⁻,

10 mah' ga⁻lay¹ hwa⁻ kih⁻ të⁻ mi'hya⁻, lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeë⁻ Dio kin⁻.”

Ga⁻kq¹ Pilato ju'dsoo⁻ kih¹ Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Ma' cheh⁻ Jesús cha⁻në¹ lle'moh⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ngii⁻ lle'moh⁻ juu' kiyh¹:

—¿Che⁻ hne⁻ he' dsa⁻jøøh⁻ kya⁻ dsa⁻judiu?

He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu' kiyh¹:

—Ma⁻jäh⁻ ba' hne⁻.

12 Lä⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻gyuuh¹ ma⁻bäy⁻ dsoo⁻, pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús.

13 He⁻ja⁻ ga⁻jäh'⁷ Pilato:

—¿Che' sa' nuuh' joh' juu' sa' hnoo' dsa' kyah'?

14 Pero ni' koo' mi' juu' sa' ga' jeeh' Jesús kiyh', he' ja' cha' ga' miih' ma' jee' dsah' Pilato.

15 Lä' jee' jiih' ma' te' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah' ma' lää' Pilato jaa' jee' lä' jee' hi' tääh' neh' ñe' hi' ma' tih' dsé' dsa' ba'.

16 Jmi' ja' ma' hää' neh' ñe' jaa' hi' ma' chee' Barrabá hi' ma' hii' juu' kih'.

17 He' ja' ga' ngii' Pilato juu' kih' hi' ga' kuh' jee' ja'.

—¿Hii' hnooh' hnäh' lään? ¿Che' lään' Barrabá o che' lään' Jesús hi' chee' Cristo? —ga' jäh' Pilato.

18 Jeeh', lä' la' ba' ma' ñey' he' na' hoo' ba' dsa' he' kih' Jesús, heh' ga' ngée' dsih' ja' gooy'.

19 Ma' gya' Pilato neta' kih', ma' ga' lloo' jaa' hi' ma' kye' juu' kih' mey', ma' jäh'.

—Jäh' dsa' me' kyaah': "Ta' bääh' hñah' kyaah' dsa' ñuuh' lluu' he'. Jeeh', ta' ya' jnä' ma' kēē' jnih' na' hoo' jwēte."

20 Pero jmi' dsa' kaah' kyaah' dsa' gyuuh' ma' taayh' dsa' juu' mah' wa' ngii' he' lää' Barrabá mah' wa' juu' Jesús.

21 Koo' ka' läh' ga' jäh' Pilato: —¿Hii' jee' lä' uu' hnooh' hnäh' lään?

Lä' jee' ba' ga' jäh':

—Lää' Barrabá.

22 Mah' ga' jäh' Pilato siiyh': —¿Hee' na' jmeen' kyaah' Jesús hi' chee' Cristo?

Ma' jäh':

—Wa' dsa' taay' dsöh' hma' cru'.

23 Koo' ka' läh' ga' jäh' lle' moh' he' siiyh':

—¿Hee' hliih' ma' jmee' dsa' la'?

Pero cha' ga' miih' miih' ga' tooh' dsa' he', ma' jäh':

—Täay' dsöh' hma' cru'.

Ga' jäh' juu' juu' Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

24 Ma' jee' Pilato sa' hii' liyh' kyaah' dsa', cha' ga' miih' ga' chi' ga' jwaa' dsa' he'. He' ja' ga' kay' miih' jmi', ga' gyiyh' gooy' cha' ne' lä' jee' dsa' he', mah' ga' jäh':

—Sa' bäähn' hñiin' kyaah' jma' kih' dsa' lluu' la'. Na' hñih' ma' na' la' kwaat' kyah' hnäh'.

25 He' ja' ga' jäh' ga' lä' jee' dsa' he': —Wa' na' bääh' jnääh' jma' kiyh', lä' kye' joo' siih' jnääh'.

26 Ja' ga' ga' lää' Pilato Barrabá mah' ga' jmeey' hih' ga' jmi' ga' baa' dsa' Jesús. Ma' ngēē' he' ja', ga' ngēēy' Jesús ja' goo' hløø' mah' dsa' täay' dsöh' hma' cru'.

27 He' ja' ga' jäh' hløø' kyaa' Pilato Jesús ta' neta' kiyh', mah' ga' kuyh' lä' jee' hløø' lä' ku' lä' jii' kiyh'.

28 Hi' ga' lee' hløø' hmiih' kih' Jesús mah' ga' kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä' koh' he' keh' rey.

29 Ga' kay' wii' too' ga' jmeey' koo' he' lih' mah' ga' tooyh' lle' Jesús lla' coron. Ga' tooyh' koo' hma' tah' gooy' ra' lluu', ma' jmää' dsih' lä' koo' jaa' dsa' ta' jøøh'. Ja' ga' ga' juuyh' jney' cha' ney' mah' ga' mi' kwayh' ma' jäh':

—Peer' jøøh' dsa' ta' kyaa' dsa' judiu.

30 Ga' ti' ga' hñe' dsih', ga' kay' hma' tah' mah' ga' bay' lley'.

31 Ma' ngēē' ma' mi' kwah' dsih', ga' lee' dsa' hmiih' gyuu' he' ga' kyeyh' ja', mah' ga' kyeyh' ka' läh' hmiih' kiyh', ja' ga' ga' jäh' na' täay' dsöh' hma' cru'.

Ga' täay' Jesús dsöh' hma' cru'
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Lä' ma' ga' hwēēy' neta' ja', ga' jēēy' jaa' dsa' chaa' Cirene hi' ma' chee' Simón. Ga' jmee' hløø' bii' ga' ka' dsa' he' hma' cru' kih' Jesús.

33 Ga' jäh' Jesús lä' ga' te' jee' chee' Gólgota, he' hnøø' jäh': Moo' Lle' Hlii'.

34 Jee' ja' ga' kwēēh' dsih' jmi' jiih' he' na' kaah' jmi' llih'. Koo'

ga^hlhuyh^h miih^h ba^h, sa^h ga^hhiiy^h ma^h hiih^h jmi^h ja^h.

³⁵ Ma^hngëë^h ma^htää^h dsih^h dsoh^h hma^hcru^h, ga^hti^h ga^hllooyh^h hmi^hh^h kih^h Jesús kooyh^h suert. Lä^hja^h ga^hlä^hte^h lä^hkooy^h ga^hjäh^h hi^h ga^hngëë^h juu^hkih^h Dio: “Ga^hti^h ga^hllooyh^h hmi^hh^h kin^h kyaah^h dsa^hkyaayh^h, ga^hkooyh^h suert mah^h jëë^h hii^h tëë^h hmi^hh^h kin^h.”

³⁶ Mah^h ga^htaayh^h ga^hhøoy^h jee^h ja^h.

³⁷ Ga^htøø^h dsa^h ta^h gyuu^h lley^h koo^h hwëh^h he^h jäh^h ha^h lä^h la^h dsoo^h he^h bääh^h dsih^h: “Hi^h la^h na^h Jesús hi^h laa^h Dsa^hjøøh^h kyaah^h dsa^h judiu.”

³⁸ Koo^h kiyh^h, ma^h tøø^h to^h hma^hcru^h jee^h ma^hna^htaa^h uu^h dsa^hhi^h, jaa^h jwoo^h ra^hllu^h kiyh^h, jaa^h jwoo^h ra^hkëh^h kiyh^h.

³⁹ Lä^hjëë^h hi^h ma^h dsa^hngëë^h ta^h ja^h ma^h jiiyh^h lley^h hi^h ma^h mi^hkwayh^h kih^h Jesús.

⁴⁰ Ma^h jäyh^h:

—Hne^h hi^h ma^h tu^h gwah^h juuh^h mah^h kyaah^h hnë^h jmi^h ma^h chooh^h, lää^h hñaah^h. Jñaah^h në^h hma^hcru^h na^h, cher^h mah^h dsoo^h laah^h Joø^h Dio.

⁴¹ Ja^hba^h lä^hja^h ga^hjmeë^h lä^hjëë^h dsa^hkaah^h kyaah^h jmi^h dsa^h kyaah^h ta^hjwoh^h kyaah^h ley^h, kyaah^h lä^hjëë^h dsa^hgyuu^h, ma^h jäyh^h:

⁴² —Ga^hlääy^h ba^h jñah^h dsa^h mah^h sa^h liyh^h lääy^h hñiiy^h. Cher^h mah^h dsoo^h laay^h Dsa^hjøøh^h kyaah^h dsa^h Israel, wa^h jñaay^h hñiiy^h na^h dsoh^h hma^hcru^h, ja^hga^h lä^hheeh^h jne^h kiyh^h.

⁴³ Ga^hkay^h o^hjøh^h dsë^h kih^h Dio. He^hja^h cher^h mah^h Dio hnäay^h, hñii^h Dio wa^h lääy^h na^h, jëëh^h he^h ba^h hñiiy^h ma^h jäyh^h laay^h Joø^h Dio.

⁴⁴ Lä^hja^h ka^hläh^h ga^hmi^hkwayh^h hi^h hii^h hi^h ma^h taa^h jyoh^h hma^hcru^h koo^h kiyh^h.

Ga^hjuu^h Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Ma^h ga^htë^h lla^hhyoo^h, lä^hkaa^h jmi^hgyuu^h ga^hnuu^h lä^hjiih^h ga^htë^h ko^hhi^h hnë^h ta^h ga^hhloo^h.

⁴⁶ Ja^hba^h hor^h ja^h, ga^hhlëeh^h Jesús koo^hki^hgaa^h, ga^hjäyh^h:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he^h la^h hnøø^h jäh^h: Dio kyaan^h, Dio kyaan^h, ¿he^h la^h ma^hbeeh^h jnä^h?

⁴⁷ Ko^hllaa^h hi^h ma^h tääh^h jee^h ja^h ga^hnuuy^h he^h ga^hhlëeyh^h, he^hja^h ga^hjäyh^h:

—Jëë^h da^h, tëëyh^h Elía.

⁴⁸ Lä^hchah^h ja^h ngoo^h ko^hchih^h jaa^h dsa^hkyaayh^h, ga^hkay^h koo^h wa^hjoo^h, ga^hmi^hgyuyh^h joo^h kyaah^h jmi^h jiih^h. Ga^hlla^hlley^h lle^h hma^h mah^h ga^hchooy^h ma^h hih^h Jesús.

⁴⁹ Ko^hllaa^h ma^h jäh^h:

—Ta^h jmäy^h he^h. Wa^h jëë^h da^h jne^h che^h jä^h Elía mah^h lääy^h.

⁵⁰ Koo^h ka^hläh^h ga^hhooh^h Jesús koo^hki^hgaa^h, ja^hga^h ga^hngëëy^h jmi^hlle^h kiyh^h.

⁵¹ Lä^hchah^h ja^h ga^hgii^h hmi^hh^h he^h ma^h na^hjne^h llah^h gwah^h, ga^hløø^h ta^h gyuu^h lä^h ga^htë^h hwa^h. Ga^hjeh^h wii^h jwërte hwa^hlä^h jiih^h ga^hllaa^h ku^hhloo^h.

⁵² Hi^h ga^hna^h to^hhøø^h kih^h jwëë^h hi^h na^hjngëë^h kyaah^h Dio mah^h ga^hlä^h jiiyh^h hi^h ma^h na^h juu^h.

⁵³ Lä^hchah^h ja^h ga^hhwëë^h hi^h he^h neh^h to^hhøø^h ma^h ga^hlä^h jiih^h Jesús, ja^hga^h ga^hnäay^h ta^h jee^h jwii^h na^hjngii^h jee^h ga^hmi^hjnäay^h hñiiy^h jee^h kih^h jwëë^h dsa^h.

⁵⁴ Ga^hjwaayh^h jwërte juu^h hløø^h kyaah^h dsa^hkyaayh^h hi^h ma^h hääh^h Jesús, ma^h ga^hjeh^h wii^h hwa^h hi^h ma^h ga^hjëëy^h lä^hjë^h he^h ga^hla^h ja^h. Ga^hjäyh^h:

—Ma^hra^h ju^hdsoo^h, he^h ba^h Joø^h Dio na^h.

⁵⁵ Ko^hniih^h ga^h ja^h ma^h tääh^h ka^hläh^h jwëë^h dsa^hmë^h hi^h ma^h jëë^h. Dsa^hmë^h he^h ya^hnääh^h kyaah^h Jesús lä^h ga^htë^h hwa^h Galilea. Hi^h he^h ma^h jmeë^h ta^hhe^h kiyh^h.

⁵⁶ Jee^h ja^h ma^h hääh^h María Magdalena kyaah^h María choo^h Jacobo kyaah^h José, kyaah^h choo^h chih^h kyaah^h Zebedeo.

Ga^hhaay^h Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ta⁻ ga⁻ hloo⁻ jmi⁻ ja⁻, ja⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Arimatea hi⁻ ma⁻ chee⁻ José. Hi⁻ he⁻ ka⁻ lah⁻ ga⁻ laa⁻ discípulo kyaa⁻ Jesús.

58 Nee⁻ dsa⁻ he⁻ na⁻ hlëeh⁻ kyaah⁻ Pilato mah⁻ kway⁻ jwë⁻ jyooy⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Ga⁻ kwa⁻ bih⁻ jwë⁻ mah⁻ kooy⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús.

59 He⁻ ja⁻ ga⁻ jyooy⁻ José he⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús mah⁻ ga⁻ lääy⁻ kooy⁻ ta⁻ jmaah⁻ na⁻ jngi⁻.

60 Mah⁻ ga⁻ taayh⁻ neh⁻ kooy⁻ to⁻ hoo⁻ hmëe⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hë⁻ kiyh⁻ në⁻ kuu⁻ hloo⁻. Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ bäy⁻ kooy⁻ mi⁻ kuu⁻ juuh⁻ mah⁻ ga⁻ jlëy⁻ ho⁻ too⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ngaayh⁻.

61 Cha⁻ në⁻ kih⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻, ma⁻ gya⁻ María Magdalena kyaah⁻ ga⁻ jnah⁻ María.

Ma⁻ tääh⁻ hløø⁻ hoo⁻ to⁻ hoo⁻

62 Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyooy⁻ jmi⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ dsa⁻ fariseo cha⁻ në⁻ Pilato. Ma⁻ goh⁻ jmi⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ lluu⁻ dsa⁻ hñii⁻ kih⁻ jmi⁻ he⁻ teeyh⁻ dsëy⁻.

63 Mah⁻ ga⁻ siyh⁻:

—Ma⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsë⁻ jnääh⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁻ he⁻. Lä⁻ kooy⁻ ma⁻ chaa⁻ ga⁻ jäh⁻: Ga⁻ ma⁻ hya⁻ hnë⁻ jmi⁻ na⁻ juun⁻, lä⁻ jiihn⁻ ka⁻ lah⁻.

64 He⁻ ja⁻ jmee⁻ mada⁻ hoo⁻ dsa⁻ to⁻ hoo⁻ lä⁻ jiih⁻ tē⁻ hnë⁻ jmi⁻. Jëeh⁻, goo⁻ la⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ discípulo kyaay⁻ ta⁻ la⁻ hwë⁻, lleey⁻ hlii⁻ mah⁻ mi⁻ gaay⁻ dsa⁻, jäh⁻: “Ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ba⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻”. Lä⁻ ja⁻ le⁻ juuy⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ ga⁻ juu⁻ Jesús lä⁻ ma⁻ to⁻ në⁻.

65 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Pilato siyh⁻:

—Hii⁻ hløø⁻ tääh⁻ na⁻. Go⁻ jääy⁻ mah⁻ hoooy⁻ to⁻ hoo⁻ ha⁻ koh⁻ jiih⁻ le⁻.

66 He⁻ ja⁻ ga⁻ nääy⁻ kyaah⁻ hløø⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻ mah⁻ hoooy⁻ kwee⁻. Ga⁻ jmeey⁻ lii⁻ hoo⁻ to⁻ hoo⁻ mah⁻ sa⁻ tä⁻ dsa⁻ goo⁻. Hi⁻ ga⁻ llaay⁻ hløø⁻ hoo⁻ ka⁻ lah⁻.

28

Ga⁻ lä⁻ jiih⁻ Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ma⁻ goh⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, lä⁻ koh⁻ ga⁻ jnä⁻ to⁻ në⁻ jmi⁻ kih⁻ se⁻ man⁻, ngoo⁻ María Magdalena kyaah⁻ jnah⁻ María na⁻ jëey⁻ to⁻ hoo⁻.

2 Ni⁻ sa⁻ lii⁻ ga⁻ ma⁻ ga⁻ jeh⁻ wi⁻ jwërte hwa⁻. Ga⁻ jñaa⁻ gyuu⁻ jaa⁻ ángel kyaay⁻ Dio. Ma⁻ ga⁻ llooy⁻ jee⁻ ma⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻, ga⁻ bäy⁻ mi⁻ kuu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jnë⁻ mah⁻ ga⁻ gyay⁻ në⁻ kih⁻.

3 Ángel he⁻ ma⁻ jnä⁻ lä⁻ koh⁻ je⁻ ñih⁻. Sa⁻ hmiih⁻ kiyh⁻ ma⁻ la⁻ tō⁻ jlëe⁻ lä⁻ kooy⁻ tō⁻ tū⁻ hmoo⁻.

4 Ma⁻ ga⁻ jëe⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ hoo⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁻ jwërte lä⁻ jiih⁻ ga⁻ jlääy⁻, ga⁻ saa⁻ ga⁻ jaay⁻ hwa⁻ lä⁻ koh⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻ ba⁻.

5 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ ángel siyh⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻. Ma⁻ ba⁻ jnä⁻, ma⁻ ya⁻ nääh⁻ hnäh⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ Jesús hi⁻ ga⁻ tää⁻ dsa⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻.

6 Sa⁻ chaa⁻ jee⁻ la⁻, hii⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ lä⁻ kooy⁻ ga⁻ jäh⁻ jää⁻. Ya⁻ nää⁻ hnäh⁻ ya⁻ jëe⁻ jee⁻ ga⁻ kyaay⁻ dsih⁻.

7 Mah⁻ go⁻ nää⁻ hnäh⁻ ko⁻ chih⁻ go⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ discípulo kyaay⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. Hii⁻ dsoo⁻ dsa⁻ jää⁻ hnäh⁻ ta⁻ Galilea. Jee⁻ ja⁻ jëeh⁻ hñih⁻. He⁻ la⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ jmeehn⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

8 Ma⁻ la⁻ ma⁻ jëe⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻, ga⁻ jwaayh⁻ jwërte hi⁻ ta⁻ ko⁻ taa⁻ ga⁻ jëe⁻ dsëy⁻ go⁻ te⁻. Mah⁻ ga⁻ nääy⁻ cha⁻ hliiy⁻ na⁻ jmeeyh⁻ juu⁻ kyaay⁻ jnääh⁻. Jee⁻ ga⁻ nääy⁻ ja⁻,

9 ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús hñii⁻ ta⁻ cha⁻ nëy⁻, ga⁻ jmeey⁻ Dio kih⁻. Hi⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ ga⁻ nää⁻ chuh⁻ mah⁻ ga⁻ jiiy⁻ tii⁻ Jesús, ga⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kiyh⁻.

10 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻. Go⁻ nää⁻ hnäh⁻ go⁻ jmeeh⁻ juu⁻ kih⁻ øøhn⁻ mah⁻ wa⁻ lla⁻ nääy⁻ ta⁻ Galilea. Jee⁻ ja⁻ jëey⁻ jnä⁻.

*Ga'juu' dsa-, ga'jäyh' ga'hëë'
discípulo hli' kyaa'*

11 Ma-ngëë' ma-näy' ja-, ko'llaa' hløø' hi- ma' høø' to-høø-, na'nää' ta- jee' jwii- na'jmeeyh' juu' kih' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- lä-jë- he-ga-la'.

12 He-ja- ga'kuh' jmi-dsa- he' kyaa' dsa-gyuu' ga'jwayh' juu', mah' ga'kwëëyh' cha-miih- kuu' lä-jë- hløø' he'.

13 Mah' ga'taayh- juu':

–Hnä' ba' na- jawah': “Ta'ko-jiih' na-gwii- jnääh', ga'lla-nää' discípulo mah' ga'hëëy' hli' kyaa'”, lä-ja- jawah' hnäh'.

14 Cher'mah' ga-lä-ñe- lle'moh' lä-jë- he- ma-la', ma-ñe' ba' jnääh' ha- lä- chiih' jnih' mah' sa- bäayh- hnäh'.

15 Ga'ka' ba' hløø' he' kuu' ja-, mah' ga'jmeey' lä-koø- juu' he- ga'taah- dsih'. He-ja- lä- ma-chooh- ja-ba' dsa- judiu juu' ta-juu' ja-, lä-jiih' na'.

*Ga'chee' Jesús discípulo kyaa' mah'
dsa-kay- ju'hmëë' lä-kaa- jmi-gyuu'*

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Lä-jë- gya-kaa- jnääh' ga-nøø' jnääh' ta- Galilea, ta- moh' jee' ga'jmeey' Jesús mada' he- dsa'nøø' jnääh'.

17 Lä- ma' ga-jëë' jnääh' ga'jmeey' jnääh' juu' kiyh', pero ko'llaa' dsa-kyaa'hn' ma' jmeey' to' dsë'.

18 He-ja- ja' Jesús chuh- kyaa' jnääh' mah' ga'siiyh- jnääh' lä-la-:

–Ma-na-ngën' jwë' jmeen' hih- kih' lä-jëë- hi- tääh' gyuu' hwa'.

19 He-ja- jawahn-, go-nää' hnäh' go-kwa' hnäh' juu' lä-kaa- jmi-gyuu- jee' tääh' dsa-, mah' lä-jwëë' discípulo kyaa'. Ja- chaayh- jmi- lä-koø- mada' he- jmeey' Tää', kyaa' Jooy', hi- kyaa' Jmi-llë' Na-jngii'.

20 Ja- mi-tëeh' hnäh' he- mi-tey' lä-jë- mada' he- ma-jmeen' kyah' hnäh'. Mah' hii- jnä' hään' jee' kyah' hnäh' ga-lä-jë- jmi-, lä-jiih' llaa- jmi-gyuu-. Wa-la' lä-ja-.

San Marcos Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga' sii' Marcos

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii' (Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Jee' la' ma' løø' ju'hmëë' kih' Jesu-
cristo Joo' Dio,

2 lä' koo' ga' jäh' Isaia hi' ga' ngëë'
juu' kih' Dio:

Cheen' jaa' hi' dsa' kwa' juu' kin'.

Hi' he' dsoo' ta' cha' neh' mah'
mi' lluy' jwë' kyah'.

3 Kii' nuuh' koo' lle' he' hlëeh' hwa'
kii' jee' sa' kwa' ni' miih':

“Mi' lluy' hnäh' jwë' kih' Dsa' jøøh'
jnän,

mi' lluy' hnäh' hñaah' mah' jäy'
ko' dsoo' jwë'", ga' jäyh'.

4 Ma' choo' Jwaa' jmi' koo' hwa'
kii' jee' sa' kwa' ni' miih'. Ga' kway'
juu' he' saa' dsa' jmi' hi' ga' hlëëyh'
dsa' mah' wa' dsa' jee' kyah' Dio
mah' koo' Dio dsë' kih' dso' kye' kiyh'.

5 Jwëë' dsa' ga' lla' nää' jee' ma'
chëh' Jwaa'. Ga' lla' nää' hi' chaa' jee'
jwë' mäh' he' na' hee' hwa' Judea
hi' lä' ja' hi' chaa' Jerusalén ka' läh'.
Lä' jëë' dsa' he' ma' mi' jnääy' he'
hlih' he' ma' jmeey' hi' ga' chaa'
Jwaa' jmi' dsa' he' cha' jmi' Jordán.

6 Hmih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah'
jnu' camey' hi' ma' hä' loo' tuyh'. Ma'
kuyh' iih' hi' ma' hiyh' jmi' tah' he'
ma' cha' moh'.

7 Juu' lä' la' ma' kway', ma' jäyh':

—Këë' ga' jä' jaa' hi' jøøh' ga'
lä' koh' ga' jnä'. Hi' ni' sa' tēdsëen'
chih' mah' llen' loo' he' hä' tiiy'.

8 Ma' ra' ju' dsoo' chaa' hnäh' jmi'
kyaah' jmi' ba', pero hi' jä' këë'
ga' ki' jnä', hi' he' chaa' hnäh' jmi'
kyaah' Jmi' lle' Na' jngii'.

Jwaa' ga' chaa' Jesús jmi' (Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ga' lloo' koo' jmi' ya' hëë' Jesús
koo' jwë' he' chee' Nazaret he'
na' hee' hwa' Galilea, ngooy' mah'
ga' choo' Jwaa' jmi' kiyh' cha' jmi'
Jordán.

10 Ma' ya' hëë' Jesús cha' jmi',
lä' chah' ja' ga' jëëy' ga' na' gyuh',
ga' jyoo' Jmi' lle' Na' jngii' nē' kiyh'
lä' lä' koo' jaa' juu'.

11 Hi' ga' lä' nuuh' koo' juu' he' ja'
gyuh', he' ma' jäh':

—Hne' laah' gyuh' kyaan' hi'
hnaan'. Peer' chaa' lluy' kyaah'
hne'.

Ga' ka' hi' sa' lluy' dsë' Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Lä' chah' ja', ga' jøø' Jmi' lle'
Na' jngii' kih' Jesús ta' hwa' kii'.

13 Jee' ja' ga' jäy' to' loo' jmi' jee'
chaa' jah' hää' mah' ga' ka' Tana' dsë'
Jesús. Hi' ga' lla' nää' ángele hi' ma'
jmeë' ta' he' kih' Jesús.

*Ga' løø' Jesús kway' juu' hwa'
Galilea*

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Ma' ngëë' ma' taah' dsa' Jwaa'
neh' ñe', ngaah' Jesús ta' hwa' Galilea
na' kway' ju' hmëë' lä' koo' jaa' Dio
dsa' lä' hih' kih'.

15 Ga' jäyh' lä' la':

—Ma' dsëë' jmi', he' tøøhn' na' he'
jää' Dio dsa' lä' hih' kih'. Jeeh' hnäh'
kih' Dio mah' heeh' hnäh' ju' hmëë'
kiyh'.

*Ga' tëeh' Jesús kyeë' dsa' hi' ma'
jwä' hma'*

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta'
cha' hoo' jmi' juuh' he' hla' hwa'
Galilea, jee' ja' ga' jëëy' Simón Pee'
kyaah' Andre' øøyh', ma' tääyh' jwäy'
hma', jëeh' he' ja' ba' ma' la' ta' kiyh'.

17 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Ya' nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah'
mi' tēen' hnäh' ha' lä' jmeeh' hnäh'
mah' leeh' hnäh' dsa', lla' he' ma'
leeh' hnäh' hmooh'.

18 Lä' chah' ja' ga' kyey' sa' hma'
kiyh' mah' ga' nääy' kyaah' Jesús.

19 Ma⁻ngëë' gyih' ko⁻niih[~], ga⁻jëëy' Jacobo kyaah' Jwaa⁻ joo' Zebedeo ma' tääyh' neh⁻ na'moo', ma' hmiyy⁻ sa'hma' kiyh'.

20 Jesús ga⁻tëë' kiyh' hi⁻ chah' ba' ga⁻jmeey' ko⁻joh' kyaayh'. Ga⁻jä' ba' Zebedeo jmiyy⁻ neh⁻ na'moo' kyaah' lä⁻jëë' hi⁻ ma' jmeë' ta' kiyh'.

Ga⁻lleë' Jesús jaa⁻ jmi⁻lle' hliih' kih' jaa⁻ dsa⁻

(Lc. 4:31-37)

21 Ga⁻lla⁻nääy' jwii⁻ Capernaum jmi⁻ ja⁻. Hi⁻ ma' ga⁻tëë' jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë' ga⁻he' Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, hi⁻ ga⁻løoy' hlëëyh[~] dsa⁻.

22 Peer⁻ ma' dsaa⁻ dsëy' ma' nuuy⁻ nuuh⁻ kih' Jesús. Jëeh' ma' hlëëyh[~] dsa⁻ lä⁻koh' jaa⁻ hi⁻ jmeë' hih⁻ ba', ja⁻ lä⁻koh' ma' jmeë' ta⁻jwoh' kya⁻ ley.

23 Neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ma' hää' jaa⁻ dsa⁻ ñnuh⁻, hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle' hliih'. Ga⁻hlëëyh' koo⁻ ki⁻gaa⁻,

24 ga⁻jäyh':

—Ta⁻ kaah⁻ jnääh⁻, Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che⁻ ma⁻ ñeh⁻ mah' mi'llaah' jnääh'? Kyuun⁻ ba' hne⁻. Hne⁻ ba' he⁻ hi⁻ na⁻jngëë' kya⁻ Dio.

25 Ga⁻jwuh' Jesús kih' jmi⁻lle' hliih' he', ga⁻siiyh':

—Ta⁻ tooh' miih', go⁻hëë' jee' hääh' kih' dsa⁻ ñnuh⁻ na⁻.

26 He⁻ ja⁻ ga⁻gwa' ga⁻gyaa' dsa⁻ ñnuh⁻ he' ga⁻jmeë' jmi⁻lle' hliih' kiyh', ga⁻hooyh' koo⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ya⁻hëëy'.

27 Lä⁻jëë' dsa⁻ ma' tääh' jëë' dsah⁻, ga⁻ngiiy' juu' kih' dsa⁻ kyaayh', ga⁻jäyh':

—¿Hee⁻ ba' juu' na⁻? Hmëë' ba' la' juu' na⁻. Peer⁻ beë' juu' kiyh', lä⁻kye⁻ jmi⁻lle' hliih' jmeey⁻ hih⁻ kih' mah' nuuh' kiyh'.

28 Chah' ba' ga⁻lä⁻cha⁻ juu' kih' Jesús lä⁻kaa⁻ hwa' Galilea.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús ma⁻choo' Simón Pee'

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Ma' ya⁻hëë' Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, ngooy' kyaah' Jacobo kyaah'

Jwaa⁻ cha'neh⁻ kih' Simón kyaah' André øoyh⁻.

30 Ma⁻choo' Simón ma' kya⁻ dsaah' llii', he⁻ ja⁻ ga⁻jmeey' juu' kih' Jesús.

31 Ngoo' Jesús jee' kyaay', ga⁻sooyh' goo⁻ dsa⁻më' he' ga⁻chaayh⁻ hi⁻ lä⁻chah' ja⁻ ya⁻hii' llii' kiyh' hi⁻ ga⁻løoy' jmeey⁻ ta⁻he' kih' lä⁻jëë'.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jwëë' hi⁻ dsaah' (Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Ta⁻ ga⁻hloo' ja⁻, lä⁻ ma' ga⁻hmää⁻ hyoo⁻, na⁻nää' jwëë' dsa⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ dsaah' cha⁻në' Jesús hi⁻ lä⁻ja⁻ na⁻jääy⁻ hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle' hliih'.

33 Jwëë' dsa⁻ chaa⁻ jee' jwii⁻ ja⁻ na⁻nää', ga⁻kayh' go⁻te⁻ ho'hne⁻.

34 Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jwëë' dsa⁻ hi⁻ ma' dsaah' kyaah' na⁻ku' na⁻ngii' dsoo'. Hi⁻ ga⁻hwëëy' jwëë' jmi⁻lle' hliih' hi⁻ ma' jää⁻ dsa⁻. Sa⁻ ga⁻kwa' Jesús jwë' ma' hlëeh' jmi⁻lle' hliih', kih' he⁻ kyuu⁻ bih' Jesús.

Ga⁻kwa' Jesús juu' neh⁻ gwah⁻ mäh' (Lc. 4:42-44)

35 Tiih[~] go⁻te⁻, hwë' ga' lä⁻ja⁻, ya⁻hëë' Jesús jwii⁻ jee' ma' gyay' ja⁻, ngooy' koo⁻ moh' jee' sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ na⁻ngiiy' kiyh' kih' Dio.

36 He⁻ ja⁻ ngoo' Simón kyaah' dsa⁻ kyaayh' na⁻hnääh⁻ Jesús.

37 Ma' ga⁻jnääh⁻ Jesús, ga⁻siiyh': —Jwëë' dsa⁻ tääh' hnaah⁻ hne⁻ jee' oo⁻.

38 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—Man⁻ ta⁻ jee' jyoh' jwii⁻ lä⁻kaa⁻ jäh⁻ la⁻, na⁻kan⁻ juu' la⁻ ka⁻läh'. Jëeh', kih' he⁻ la⁻ ba' ja⁻ ma⁻jan⁻.

39 Ma⁻ja⁻ ga⁻ngëë' Jesús lä⁻kaa⁻ hwa' Galilea, ma' kway⁻ juu' neh⁻ gwah⁻ kih' dsa⁻ judiu hi⁻ ma' hwëëy' jmi⁻lle' hliih' kih' dsa⁻.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jaa⁻ hi⁻ ma' dsaah' hmih' høø'

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Jaa⁻ dsa⁻ ñnuh⁻ hi⁻ ma' dsaah' hmih' høø' ga⁻mi⁻jeey' Jesús, ga⁻juuyh' jney' cha⁻në' Jesús, ga⁻chuuy' kyaah':

—Cher'mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi-sah' jnä' —ga'jäyh'.

41 Peer' ga-lä-ñih' dsë' Jesús kih' dsa' he', ga'kyey' gooy' në' kiyh', mah' ga'jäyh':

—Le' ba'. Wa' dsa-che' dsoo' he' mi-sah' hne'.

42 Lä'chah' ma' ga'hleeh' Jesús ja-, ga'ääh' go-te' hmih' høø' ja-.

43 Jää' ja-ga'hiyh' juu' kih' dsa' he', ga'taayh' cha'miih' juu'.

44 Ga'jäyh' siyh':

—Jëë da', ta' jwii' ni' jaa' dsa' he' ma'hlaah'. Gwa' go'hääh' hñaa'h' kih' jmi-dsa' ba'. Kye' miih' he' kwëeh' hnih' mah' mi-lluuy' hne' lä'koh' lle' ley kih' Moisé. Lä'ja' go'jmeë' mah' lä'ñey' ma-jä' kyah'.

45 Hi' ngoo' dsa-ññh' he'. Chah' ba' ga'løøy' jmeey' juu' ha' lä' ga-la' kiyh'. Kih' he'ja-, mo'so' ga-la' ma' dsoo' Jesús jnä'hä' jyoh' jwii-, jëeh' ma' dsa'kuh' jwëë' dsa-. Ta' jee' sa' chaa' dsa' ba' ma'ngëy'. Pero ma'ra' he' ga'lla'nää' ba' dsa' chaa' ta' jee' jyoh' ma'hnaayh'.

2

Ga'mi-hlää' Jesús jaa' hi' sa' liih' goo' ti'

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ga'hya' ga' miih' jmi' ja-ga' ga'llaah' Jesús ka-läh' jwii' Capernaum hi' ga'nuu' dsa' gyay' cha'neh'.

2 Lä'chah' ja' ga'kuh' jwëë' jwërte dsa' mah' ga'kayh' cha'neh' lä'jiih' sa' ga-lä'joo' ho'hne' jee' ma' dsa'taayh' hi' ga'løø' Jesús kwa' juu'.

3 Hor' ja' ga'lla'nää' kyeë' dsa' jää' jaa' hi' dsaah' hi' sa' liih' goo' ti'.

4 Sa' ga-la' ma' dsa'näy' chuh' kih' Jesús, kih' he' ma-na-kah' dsa-. He'ja' ga'wii' dsa' he' gyuh' hne' ja-, mah' ga'jñiyh' miih' ka'luu' hne' jee' gya' Jesús. Ta' jwë' ja-, ga'jñaa'y' dsa-dsaah' he' lä' ma'kyaay' ja' në' jii' kiyh'.

5 Ma' ga'jëë' Jesús ha' lä'koo' dsoo' dsë' lä'jëë' dsa' he', ga'jäyh' siyh' dsa-dsaah':

—Gyuh' kyaan', ma-na-che' ba' dso'kye' kyah'.

6 Jee' ja' ma' tääh' ta-jwoh' kyaa' ley. Hi' he' ga'jmeë' hññdsë':

7 “¿He-la' hleeh' lä'na' dsa-ññh' na-? He' mi-kwayh' Dio ba' na-. Jaa' Dio ba' lih' che' dso'kye' kih' dsa'.”

8 Pero chah' ba' ga-lä'kyuh' Jesús hññdsë' he' ma' jmeë' dsa' he', he'ja' ga'jäyh':

—¿He-la' jmeeh' hnäh' hññdsë' lä'na'?

9 ¿Hee' ga' na' sa' jwëëh', laah' hnäh'? ¿Che' he' chiih' jne' jaa' hi' dsaah': “Ma-na-che' dso'kye' kyah'”, o he' chiih' jnih': “Noo' kii' jii' kyah', mah' gwaah'”?

10 He'ja' jmeen' he' jwëëh' ga' mah' lä'ngëeh' hnäh', Hi' ga'lëë'ngo' la' ba' na'ngë' jwë' jmi-gyuh' la' mah' chey' dso'kye' kih' dsa'.

Ja' ga' ga'jäh' Jesús sih' hi' sa' liih' goo' ti' he':

11 —Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah' cha'neh' kyah'.

12 He'ja' chah' ba' ga'noo' dsa' he' cha'në' lä'jëë' dsa-, ngaayh' kyaah' jii' kiyh'. Peer' ga-lä'dsaa' dsë' dsa' ma' jëëy' ngaah' dsa-dsaah' he'. He'ja' ga'jmeey' juuh' kih' Dio, ga'jäyh':

—Ni' koo' hä' sa' ma'jëë' jne' lä'na'.

Jesús ga'tëëy' kih' Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Ma'ngëë' he' ja-, ngoo' Jesús ka-läh' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea. Jee' ja' ga'lla'nää' jwëë' dsa' jee' ma' cheyh', hi' ga'løøy' hleëyh' dsa' ka-läh'.

14 Jee' ngëy' cha'hoo' jmi'juuh' ja-, ga'jëëy' Leví joo' Alfeo, hi' ma' gya' në'ta' kih' koo'y' ku'sih'. Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ña' wa' jmeen' ko-jøh'.

He'ja' ga'nooy' ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

15 Ma⁻ngëë^h he⁻ ja⁻, ma^h gya^h Jesús cha⁻neh^h kih^h Leví, ma^h kuyh⁻ kyaah^h discípulo kyaay^h hi⁻ kyaah^h jwëë^h dsa⁻ hi⁻ ma^h koo^h ku⁻sih⁻ hi⁻ jñah^h dsa⁻ wa^h hi⁻ cha⁻ hi⁻. Jëeh^h jwëë^h hi⁻ he^h ma^h ga⁻nää^h kyaah^h Jesús, he⁻ ja⁻ ba^h ma^h tääyh^h jee^h ja⁻.

16 Hi⁻ ma^h jëë^h fariseo kyaah^h ta⁻jwoh^h kyaah^h ley he⁻ ma^h kuh⁻ Jesús ko⁻joh^h kyaah^h dsa⁻ he^h, he⁻ ja⁻ ga⁻ngii^h juu^h kih^h discípulo kyaay^h:

—¿Ha⁻ lä⁻ la^h juu^h ja⁻? ¿He⁻la^h kuh⁻hih^h ta⁻jwoh^h kyaah^h hnäh^h kyaah^h hi⁻ koo^h ku⁻sih⁻ na⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ kyaah^h jñah^h dsa⁻ wa^h hi⁻ cha⁻ hi⁻?

17 Ga⁻nuu^h Jesús he⁻ ga⁻jäyh^h, he⁻ ja⁻ ga⁻jëeh^h Jesús juu^h kiyh^h:

—Sa⁻ jmee^h bii^h të⁻më^h kih^h hi⁻ lluu^h, kih^h dsa⁻dsaah^h ba^h jmee^h bii^h. Sa⁻ ma⁻jan^h kih^h hi⁻ lluu^h, ma⁻jan^h kih^h hi⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih^h ba^h.

Ga⁻ngii^h dsa⁻ juu^h, he⁻la^h sa^h tã^h discípulo ko⁻hwëë^h he⁻ kuh⁻hiyh^h
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Koo⁻ hä^h lä⁻ ma^h tääh^h dsa⁻ kyaah^h Jwaa^h sa^h ma^h kuh⁻hiyh^h, ma^h ngii^h kiyh^h kih^h Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma^h jmee^h dsa⁻ kyaah^h fariseo ka⁻läh^h. He⁻ ja⁻ ko⁻llaa^h dsa⁻ na⁻ngii^h juu^h kih^h Jesús:

—¿He⁻la^h ma⁻la^h dsa⁻ kyaah^h Jwaa^h kyaah^h dsa⁻ kyaah^h fariseo sa⁻ kuh⁻hiyh^h, pero dsa⁻ kyaah^h sa⁻ jmee^h lä⁻ ja⁻? ¿Ha⁻ lä⁻ la^h juu^h ja⁻?

19 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siiyh^h:

—Dsa⁻ hi⁻ tääh^h jee^h dsa⁻ jee^h goo⁻ dsa⁻, sa^h cha⁻ he⁻ kih^h he⁻ tũy^h he⁻ kuh⁻hiyh^h ta⁻ko⁻jiih^h gya^h dsa⁻ ñũuh^h hi⁻ dsa⁻ jee^h goo⁻ jee^h ja⁻. Sa⁻ cha⁻ ti⁻meeh⁻ dsëy^h cher⁻mah^h gya^h ba^h dsa⁻ ñũuh^h kyaayh^h.

20 Pero lloo⁻ koo⁻ jmi^h wa⁻ra⁻ ga⁻lleë^h dsa⁻ dsa⁻ ñũuh^h hi⁻ dsa⁻ jee^h goo⁻ he^h. Ma⁻ja⁻ ga⁻ tũ^h dsa⁻ kyaay^h he⁻ kuh⁻hih^h mah^h chuuy^h kyaah^h Dio.

21 Ni⁻ ja⁻ dsa⁻ sa^h kwa^h kih^h tøoy^h koo⁻ hmiih^h hmëë^h në^h hmiih^h ma⁻gyuh⁻, jëeh^h hmiih^h hmëë^h dsa⁻ dsuh^h mah^h jmee^h dsa⁻ gyii^h hmiih^h ma⁻gyuh⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻.

22 Hi⁻ lä⁻ ja⁻, ni⁻ ja⁻ dsa⁻ sa^h kwa^h kih^h chiyh^h jmi^h mi⁻jëh^h hmëë^h neh^h loo⁻ ma⁻gyuh⁻. Cher⁻mah^h ga⁻chih^h dsa⁻ he⁻ hmëë^h neh^h loo⁻ ma⁻gyuh⁻, chah^h ba^h gyii^h, jëeh^h sa^h kwa^h jwë^h ää^h. Tũũ^h jmi^h mi⁻jëh^h hmëë^h hi⁻ heë^h loo⁻ ka⁻läh^h. He⁻ ja⁻ neh^h loo⁻ hmëë^h ba^h dsa⁻ hoo^h jmi^h mi⁻jëh^h hmëë^h.

Ga⁻hlëeh^h Jesús ha⁻ lä⁻ la^h jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Koo⁻ jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h, ga⁻ngëë^h Jesús jee^h ma^h na⁻ jnääh^h chaah^h trigo kyaayh^h discípulo kyaay^h. Ga⁻løø^h discípulo hnäy^h miih^h sa⁻ gwah^h trigo mah^h ga⁻ kuyh⁻.

24 He⁻ ja⁻ ga⁻ngii^h fariseo juu^h kih^h Jesús:

—Jëë^h da^h, ¿he⁻la^h jmee^h discípulo kyaah^h he⁻ sa^h ga⁻ tëëy^h jmeey^h jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h?

25 Mah^h ga⁻ jäh^h Jesús siiyh^h:

—¿Ché^h sa^h ma⁻heh⁻ hnäh^h lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee^h David llo⁻ joo^h? Koo⁻ hä^h lä⁻ ma^h ja⁻ kyoyh^h, ga⁻ jmee^h bii^h kiyh^h kyaah^h dsa⁻ kyaayh^h.

26 Jii⁻ ja⁻ Abiatar ma^h laa^h jmi⁻ dsa⁻ jøøh^h hi⁻ ma^h hä^h goo⁻ gwah^h. Jee^h ja⁻ ga⁻ he^h David ga⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih^h he⁻ ma⁻ na⁻ jøø⁻ he⁻ sa^h lle^h kih^h ma^h kuyh⁻ hi⁻ ga⁻ kwëëyh^h dsa⁻ hi⁻ ma^h ga⁻ nää^h kyaayh^h. Jëeh^h ma⁻ la^h jmi⁻ dsa⁻ ba^h ma^h na⁻ ngë^h jwë^h kuyh⁻ he⁻ ñiih^h ja⁻.

27 Hi⁻ ga⁻ jäh^h Jesús ka⁻ läh^h lä⁻ la⁻:

—Ga⁻ jmee^h Dio jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h he⁻ llu^h kih^h dsa⁻ ba^h. Sa⁻ ga⁻ jmää^h Dio dsa⁻ mah^h heeyh^h dsa⁻ wi^h kyaah^h jmi^h ja⁻.

28 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë^h ngo^h la⁻ ba^h na⁻ ngë^h jwë^h jmeey^h hi⁻, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻ tëë^h jmee^h dsa⁻ jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h.

3

Ga⁻mi⁻hlää^h Jesús ja⁻ dsa⁻ jmi^h he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^h

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Koo⁻ ka⁻ läh^h ga⁻ he^h Jesús neh^h gwah⁻ kih^h dsa⁻ judiu. Jee^h ja⁻ ma^h

hää' jaa- dsa-n̄uuh- hi- ma-lä-kii-
koo- ma-goo-.

² Dsa- hi- ma' tääh' neh' gwah' ja-,
ma' tääy' Jesús, jëëy' che' mi-hlääy'
dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé' mah'
lä-ja- ma' le' ma' hniy' kiyh'.

³ He-ja- ga-jäh' Jesús sih-
dsa-dsaah' he':

—Noo- da' jee' to' dsaah' la-.

⁴ Hi- ga-ngi' Jesús juu' kih' dsa- hi-
ma' tääh' jee' ja-:

—¿Hee- na- na-ngé' jne' jwé' jmeen'
jmi' he- teeh- dsa- dsé', che' he- llu' o
che' he- hlih'? ¿Che' llu' teeh' jne' dsa-
o che' wa' juu' ba' kih'?

Ti'sih' ba' ga-taah' lä-jëë' dsa- he'.
Ni' koo- mo' so' ga-ngi'.

⁵ Mah' ga-jëë' Jesús ta' jee' ma'
tääh' dsa-. Ga-lä-lleey' kyaayh' hi' ja'
meeh- dséy' ka-läh' kih' he- hweh-
dsé' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. He-ja-
ga-siyh' dsa-n̄uuh- he':

—Ni' da' gooh- na-.

Chah' ba' ga-nih' dsa-n̄uuh- he'
ma-goo-, hi' ga-jä' go-te' gooy' ja-.

⁶ Pero ma' ga-hwëë- fariseo jee'
ja-, ga-taayh' juu' kwee- kyaah' dsa-
kya' Herode ha- lä' jee' ma' jngëëy'
Jesús.

*Peer' jwëë' dsa- ga-kuh' cha'hoo'
jmi' juuh-*

⁷ Ya-hëë' Jesús ka-läh' ngooy'
cha'hoo' jmi' juuh- he- hla- hwa'
Galilea kyaayh' discípulo kyaay' hi'
jwëë' dsa- chaa- jee' ja- ga-nää' kaah'
kiyh'.

⁸ Lä' ma' ga-nuu' dsa- lä-jëë' he-
jmee' Jesús, ga-lla-nää' jwëë' dsa-
hi- chaa- hwa' Judea, hi' hi- chaa-
Jerusalén, kyaah' hi- chaa- hwa'
Idumea, hi' lä-ja- hi- chaa- hngaah'
jmi' Jordán ka-läh', hi' lä-kye- hi-
chaa- lä-ku' lä-ji' jwëë' Tiro hi' Sidón.

⁹ Kih' he- ma' tääh' jwëë' dsa-,
he-ja- ga-jmeey' mada' kih' discípulo
kyaay', ga-siyh-:

—Go-jmee' jä' koo- na'moo' gyan,
ngoo' kya-hlääh' dsa- jnä' jee' la-.

¹⁰ Jëeh', jwëë' hi- dsaah' ma-mi-hlääy'
jää', he-ja- ga-lla-nää' jwëë'

dsa-dsaah' jee' ma' gyay', ma' jmee-
dsa- bii' ma' su' miih- cha'gooy- kih'
Jesús.

¹¹ Hi- ma' tääh' ga' jñah' dsa- hi-
ma' kye- jmi-llé' hlih'. Ma' ga-jëëy'
Jesús, ga-juuyh' jney' cha'né' Jesús ma'
hooyh' ki-gaa- ma' jäh':

—Hne- laah' Joo' Dio.

¹² He-ja- ga-juuh' Jesús kih' jmi-llé'
hlih' mah' sa' mi-jnäy' juu' he- laa'
Jesús Joo' Dio.

*Ga'hñaa' Jesús lä-jëë' gya-tuu'
apóstole*

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Ma-ngëë' he- ja-, ga-wi' Jesús
lle'koh' hi' ga-tëëy' ko-llaa' dsa- hi-
ga-tih' dséy' hi' ga-nuu' bih' he- jäy'
kyaayh'.

¹⁴ Ga-hñaa' gya-tuu' mah' jmee'
ko-joh' kyaayh' hi' ga-cheey' mah'
dsa-kway' juu' kiyh'.

¹⁵ Hi- ga-kway' jwé' mah' mi-hlääy'
hi- dsaah' hi' hwëëy' jmi-llé' hlih'.

¹⁶ Lä-la- chee- lä-jaa- lä-jaay-:
Simón (hi- ga-mi-cheey- Pee'),

¹⁷ Jacobo joo' Zebedeo hi' Jwaa-
øøh- Jacobo. (Lä-uu' dsa- he'
ga-mi-cheey- Boanerge. Jmi- na-
hnøø' jäh' joo' ñih'.)

¹⁸ Andre' he', Felipe, Bartolomé,
Matá, Tamá, Jacobo joo' Alfeo, Tadeo,
Simón dsa- cananita he',

¹⁹ hi' Juda Iscariote hi- ga-ngëë'
Jesús këë-. Ma-la- ma-hñaa' lä-jëë'
hi- he', ja-ga' ya-näy' kiyh'.

Ga-jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llé' hlih'
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma-ngëë' ma-ya-näy', koo-
ka-läh' ga-ka' dsa- cha'neh- jee' ma'
tääy' ja-. Ni' mo' so' ga-kwa' jwé'
ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay'.

²¹ Ma' ga-lä-ñe- hi- chaa- kya'
Jesús ha- lä- dsa-ngëëy', he-ja-
ga-näy' mah' ma' teey'. Jëeh' ma'
laay', ma-hee' go-te' dséy'.

²² Pero ta-jwoh' kya' ley hi-
ya-nää' Jerusalén, ga-jäh':

—Beelzebú ba' na- jää' Jesús.
He-ja- hwëëy' jmi-llé' hlih' kyaah'

hih⁺ kih⁺ hi⁻ kye⁻ ne⁺ kih⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺.

²³ He⁻ja⁻ ga⁻hlēeh⁺ Jesús juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻la⁻:

—Nuu⁻ da⁺ hnäh⁺ hi⁻ jäh⁺ kyen⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ Tana⁺ hwēē⁻ he⁺ ba⁺ dsa⁻kyaayh⁺ neh⁻ tuh⁻dsē⁻ dsa⁻?

²⁴ Dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ koo⁻ hwa⁺, cher⁺mah⁺ teey⁻ kyaah⁺ he⁺ ba⁺ dsa⁻kyaayh⁺, sa⁻ gwēēy⁺.

²⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ lä⁻be⁺ dsē⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ koo⁻ cha⁺neh⁺, dsa⁻taah⁺ ko⁻joh⁺, cher⁺mah⁺ te⁻jēēy⁺ kyaah⁺ he⁺ ba⁺ hi⁻ chaa⁻ cha⁺neh⁺ kiyh⁺.

²⁶ Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ Tana⁺, sa⁻ gwēēy⁺ cher⁺mah⁺ te⁻jēē⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ kyaah⁺ he⁺ ba⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ dsa⁻kyaayh⁺. Chah⁺ ba⁺ mi⁻llaay⁻ hñiyy⁺.

²⁷ Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ le⁺ dsa⁻he⁺ cha⁺neh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ beē⁺ mah⁺ hñyy⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺, cher⁺mah⁺ sa⁻ ga⁻hñuuy⁺ to⁻nē⁺. Jmee⁻ bii⁺ hñuuy⁺, ja⁻ga⁻ le⁺ hwēēy⁺ he⁻lla⁺ dsēy⁺.

²⁸ Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺, jmee⁺ ba⁺ Dio joh⁻ dsē⁻ kih⁺ lä⁻jē⁻ dso⁺kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmeey⁺ joh⁻ dsēy⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ juu⁺ wi⁺ he⁻ hlēeh⁺ dsa⁻.

²⁹ Pero cher⁺mah⁺ ga⁻hlēeh⁺ dsa⁻ wi⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, mo⁻so⁻ jmeey⁺ joh⁻ dsēy⁺, lä⁺ ma⁻na⁻bäayh⁺ ja⁻ba⁻ dso⁺kye⁻ kiyh⁺.

³⁰ Ga⁻hlēeh⁺ Jesús lä⁻ja⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺, Jesús ma⁺ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hlih⁺.

Øøh⁻ Jesús kyaah⁺ chooy⁺

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Kēē⁻ ga⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ øøh⁻ Jesús kyaah⁺ chooy⁺, pero ka⁺hne⁻ ba⁺ ga⁻jøoy⁺, hi⁻ ga⁻siiyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, chiih⁺ Jesús wa⁺ jäy⁻.

³² He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús:

—Hi⁻ maa⁺ kyaah⁺ kyaah⁺ øøh⁻ tääh⁺ ka⁺hne⁻, hnaah⁻ hne⁻.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁺ maa⁺ kyaan⁺? ¿Hi⁻ na⁻, hi⁻ laa⁺ øøhn⁺?

³⁴ Mah⁺ ga⁻jēēy⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻ku⁻ lä⁻ju⁺ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺ ja⁻, ga⁻jäyh⁺:

—Hi⁻ la⁻ ba⁺ he⁺, maa⁺ kyaan⁺, hi⁻ la⁻ ba⁺ he⁺ øøhn⁺.

³⁵ Lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁺ hyoh⁻ dsē⁻ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ dsa⁻mē⁻ øøhn⁺, dsa⁻ñuuh⁻ øøhn⁺, hi⁻ maa⁺ kyaan⁺.

4

Juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ jñee⁻ mi⁺ju⁻

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻løø⁺ Jesús hlēēyh⁻ dsa⁻ cha⁺hoo⁺ jmi⁻juu⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea. Jwēē⁺ dsa⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ jee⁺ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻wii⁺ Jesús neh⁻ na⁺moō⁺. Neh⁻ ja⁻ ga⁻gyay⁻ mah⁺ ga⁻hlēēyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ja⁻.

² Ja⁺ he⁻ koo⁻ nēē⁺ ga⁻mi⁻tēēy⁻ dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ na⁻hmää⁺. Lä⁻jwē⁻ ja⁻ ga⁻kwēēyh⁺ dsa⁻ nuuh⁻. Ga⁻jäyh⁺:

³ —Nuu⁻ da⁺ hnäh⁺. Jaa⁻ dsa⁻ ngoo⁺ ga⁻jñee⁻ mi⁺ju⁻.

⁴ Jee⁺ ngooy⁺ jñee⁻ mi⁺ju⁻ ja⁻, ga⁻saa⁺ miih⁻ cha⁺jwē⁺, he⁻ja⁻ ya⁻nää⁺ ta⁺ ga⁻kuh⁻.

⁵ Jyoh⁺ ka⁻läh⁺ mi⁺ju⁻ ga⁻saa⁺ nē⁺ kuuy⁺ jee⁺ sa⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ gwaah⁺. He⁻ja⁻ chah⁺ ba⁺ ga⁻hya⁻, jēēh⁺, sa⁻ ma⁺ nøø⁺ cha⁻miih⁻ gwaah⁺.

⁶ Pero ma⁺ ga⁻hēh⁺ hyoo⁻ ga⁻koo⁺. Jēēh⁺, miih⁻ ba⁺ jmoo⁺ ma⁺ cha⁻, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻ki⁺ chaah⁺.

⁷ Hi⁻ jyoh⁺ ka⁻läh⁺ mi⁺ju⁻ ga⁻saa⁺ jee⁺ chaah⁺ toō⁺. Ga⁻kwaa⁺ ga⁻chaah⁺ toō⁺ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻uu⁻ chaah⁺ kih⁺ jee⁺ na⁺toō⁺, mo⁻so⁻ ga⁻kwa⁺ mi⁺.

⁸ Hi⁻ jyoh⁺ mi⁺ju⁻ ja⁻, ga⁻saa⁺ jee⁺ la⁺ hwa⁺ jmah⁺. He⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻hi⁺, ga⁻kwa⁺ cha⁻miih⁻ mi⁺. Cha⁻ he⁻ ga⁻kwa⁺ gyii⁺ gya⁺ mi⁺ lä⁻koo⁻ chaah⁺, cha⁻ he⁻ ga⁻kwa⁺ to⁺lo⁺ gya⁺ dsē⁻ gya⁺ mi⁺ hi⁻ jyoh⁺ ga⁻kwa⁺ hña⁻loo⁺ mi⁺.

⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Hi⁻ hnøø⁺ heēh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻.

¹⁰ Ma⁺ ga⁻jä⁺ miih⁻ go⁻te⁺ dsa⁻ kyaah⁺ gya⁻tuu⁺ discípulo, ga⁻ngiiy⁺

juu' kih' Jesús he- hnøø' jäh' juu' he- ga'kway' ja-.

11 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Hnäh' ba' na-ngëh' hnäh' jwë' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä' jää' Dio dsa- lä-hih' kih', he- ma' na-hmäa' jää'. Pero hi- sa- na-jnäa' kih' Dio, hlëhn' kyaah' juu' na-hmäa' ba'.

12 Lä-ja-, ma-ke- jëy~, sa- jnøøyh', ma-ke- nuuy-, sa- lä-ngëey'. Kih' he-ja-, sa- dsa-jëy~ kyaah' Dio mah' koo- Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmäa' kih' hi- na-jñee' mi'ju-
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Koo- ka-läh' ga-jäh' Jesús:

—¿Che' sa- ga-lä-ngëeh' hnäh' juu' kih' hi- na-jñee' mi'ju-? ¿Ha- ba' la- lä-ngëeh' hnäh' jyoh' juu' na-hmäa' he- na' ga' jwahn' cher'mah' sa- ngëeh' hnäh' juu' la-?

14 Hih' hi- jñee' mi'ju-, hi- he' laa' jaa- hi- kwa- juu' kih' Dio.

15 Ko-llaa' dsa- hi- ma-nuuy' juu', hi- he' laa' lä-koh' mi'ju- he- ga'toh' cha'jwë'. Ga' ma-nuuy' juu' kih' Dio, चाह' ba' gwa' Tana' jñuuyh~ juu' he- ma-na-jnäa' neh' tuh-dsëy'.

16 Hi- jñah' ka-läh' dsa- hi- nuu- juu', hi- he' laa' lä-koh' mi'ju- he- ga'saa' ne' kuu' jee' sa- cha- cha-miuh- gwaah'. Lä-cha' ma- nuuy- jëë- ba' dsëy'.

17 Pero ko-hwëë' ba' ja-. Laay' lä-koo- chaah' he- choo' miuh- ba' jmoo' kih'. Wa-ra- ga-jëy' wih' o go-näa' dsa- ne' kiyh', kwaat~ kih' juu' he- ma-nuuy', lä-cha' ja- tuy' jwë' kih' Dio.

18 Heh' mi'ju- he- ga'saa' jee' kih' chaah' too', lä-ja- laa' hi- nuu- juu' kih' Dio.

19 Pero jee' ga-näay' ja-, ma- miuh- lä-ja- dsa-lä-øøy' kih' Dio. Jëeh' kye- gyih' hu'dsë- kih' jmi-gyuh- la-, hi- hnøøy' lä-chay- cha-miuh- kuu', hi- hee' dsëy' lä-jë- he- ga' cha- jmi-gyuh-. He-ja- sa- jmeey- ni- miuh- ta' llu'.

20 Pero mi'ju- he- ga'saa' hwa' jmah', lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' heeyh- ka-läh'. Hi- he' jmee' cha-miuh- ta' llu', lä-koo- mi'ju- he- kwa- ma- gyii' gya', ma- to' lo' gya' dsë- gya', ma- hña-loo'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' wa'je-
(Lc. 8:16-18)

21 Lä-la- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Ni- jaa- sa- hih- je- mah' jlëy' kyaah' koo- kyaah', ni- sa- chiyh' neh- jii'. He- chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä-jnä' lä-kaa-.

22 Lä-jë- he- na-hmäa', lloo- koo- jmi' lä-jnä', hi- lä-jë- he- sa- jnä', la- kwaat~ lä-jnä'.

23 Hi- hnøø' heeh- juu' la-, wa- heeyh-.

24 Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Jmee' da' hnäh' he' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëeh', ja-ba' lä-koo- nuuh- hnäh' ko-ja- ba' jiih' lä-ngëeh' hnäh' o na-dsë- ga' miuh- ko-ja-.

25 Lä-jëë- hi- ngëë' miuh-, hi- he' lä-ngëë' cha-ga'miuh-. Hi- lä-jëë- hi- jmee- ngëë', lä-kye- he- ja- laa- ba'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' jyoh' mi'ju-

26 Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Lä-koo- jää' Dio dsa- lä-hih- kih', jëeh' kwee- lä- la' kih' jaa- dsa- hi- jngëë- mi'ju-.

27 Sa- cha- kwaat~ la' kih' dsa- he' cher'mah' na-gwiiy- o cher'mah' na-nëy'. Dsa-hya- mi'ju- ja-, hi- dsa-kwaa- lä-jmi' lä-hwë- ni- sa- ñey- ha- lä- ga-la'.

28 Hwa' ba' jmee- dsa-kwaa- mi'ju-. To-në' dsa-hya- mi'ju-, ja-ga' dsa-kwaa- chaah' kih'. Ma-ngëë' he- ja-, jyoo' le' kih'. Lä-hii' ga' miuh-, kah- mi' kih'.

29 Hi- ga' ma-ää- mi', chooyh' ta' kiyh', jëeh' ma-lloo' jii- juyh' mi'ju- mah' llay' llu'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Hi- lä-la- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—¿Che' kyuuh~ hnäh' ha- lä' la' he- jää' Dio dsa- lä' hih' kih'? Jwëehn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- kyaah' he- ja-, mah' lä' ngëeh' hnäh' ha- lä' la'.

31 He- jää' Dio dsa- lä' hih' kih', jeeh' kwee- lä' koo- la' kih' koo- mi 'ju- mostaza. Heh' mi 'ju- ja- pih' ga' miih- lä' koh' ga' jyoh' mi 'ju- he- jngëe- dsa- jmi-gyuu' la-.

32 Pero ma- ngëe' ma- jngëe' mi 'ju- ja-, dsa- hya- mah' dsa- kwaan' ñii' ga' lä' koh' ga' jee' lä' jë' joh'. Chaah' mostaza kwa' gooh' kih', lä' ja- lä' kye- ta' jmee' sii- në' sa' goh'.

33 Ga' kwa' Jesús juu' kih' Dio kyaah' cha- miih- juu' na- hmää' he- la' lä' koh' juu' na- hmää' kih' mostaza. Ga- hlëeyh' dsa- ha- koh' jiih' lä' ngëe' ba'.

34 Ni- koo- sa- ga- hlëeh' Jesús na- hñaa' lä' jëe-. Juu' na- hmää' jmah' ba' ga- hlëeyh'. Lä' ma' ga- jä' hñii' ba' lä' jëe- discípulo, ja- ga' ga' mi- jnäy- na- hñaa' lä' jëe- juu' na- hmää' he- ga- hlëeyh' ja-.

Ga' jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Lä' ma' ga- nuu- jmi' ja-, ga- jäh' Jesús ga- siiyh' discípulo kyaay':

—Man' ta' jyoh' jwoo' jmi- jmah- ka- läh'.

36 Ja- ga' ga- hih' discípulo juu' kih' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, hi- ga- jäy' Jesús lä' ma- gyay' ja- neh' na' moo' ga- nääy'. Ma' hii' ga' jyoh' na' moo' koo' ja-, ga- ka' dsa- he' mah' ga- nääy' ta' jee' ga- nää' discípulo.

37 Jee' ga- nääy' ja-, ja' koo- lle' tä', ga- hii' goo- jwërte. Ga- hlüh' jmi- lä' jiih' ga- haa' neh' na' moo'. Miih- ga' sa' ga- hmäh' na' moo' ja-.

38 Pero ma- na- gwii- Jesús ta' ka' luu' ja-, na- dsë- lley' në' tu'. He- ja- ga- chaa' discípulo kyaay':

—Ta- jwoh' —ga- jäyh' — ¿ché' ni' miih- huudse- sa' kye' he- juu' jne' cha' jmi- la-?

39 He- ja- ga- noo- Jesús, ga- jmeey' hih' ga- jä' tii' lle', hi- ga- jäyh' siiyh' jmi-:

—Ta' tooh' miih', jä' tii'.

Lä' chah' ja- ga- hna' lle' hi- ga- jä' tii' go- te' jmi-.

40 Ma- ngëe' he- ja-, ga- jäh' Jesús siih- dsa- kyaay' he':

—¿He- la' gah' hnäh' cha- miih-? ¿He- la' ja- sa' dsoo' hoh' hnäh' kin'?

41 Peer- ga- lä' goh- discípulo kyaay' Jesús, he- ja- ga- ngiiy' juu' kih' dsa- kyaayh':

—¿Hi- ba' na-, heh' lä' kye- jmi- hi- lä' kye- lle' nuuh' kiyh'?

5

Dsa- hi- ma' kye- jmi- lle' hñih' chee- Legión

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Hi- ga- lloo' Jesús jyoh' jwoo' jmi- jmah- ja- kyaah' discípulo kyaay', hwa' kih' dsa- gadareno.

2 Lä' ma' ga- jñay' neh' na' moo' ja-, ja' jaa- dsa- hi- ma' kye- jmi- lle' hñih', ga- mi- jee' Jesús. Hi- he' ma' gya' jee' la' to- hoo- kih' hñii'.

3 Jee' ja- ma' la' hoo'. Ma- ke- ma' hñuuh- dsih' kyaah' caden-, ni- lä' ja- sa- ga- jmää'.

4 Ja- he- koo- hä' ga- hñuuh- dsih' kyaah' caden- hi- ga- gwë' dsa- tiiy' kyaah' jwi' hma- he- hë' too-, pero ni- koo- sa- ga- jmää'. Ga- sa' ga- hnä' bih' lä' jë- he- kyaah' ma' na- hñuu- goo- tiiy'. Ni- jaa- dsa- sa- ga- lä' bee' kyaayh'.

5 Lä' jmi- lä- hwë' ma' ngëe- moh' ki- hooyh-, hi- lä' ja- jee' la' to- hoo-. Hi- ma' jmeey' dsoo' kih' hñiiy' kyaah' kuu'.

6 Uu' ga' ga- jëe' Jesús, he- ja- ngooy' ko- chih' ga- juuyh' jney' cha- në' Jesús.

7 Mah' ga- hlëeyh' koo- ki- gaa-, ga- jäyh':

—Ta' kaah' jnä' Jesús, hne- joo' Dio Joo'. Ma- ra- ju' dsoo', ta' jmeeh' jnä'.

8 Ga- hlëeyh' lä' ja- jëeh' jää' ba' ga- jäh' Jesús:

—Hne⁻ jmi⁻lle[˘] hlih[˘], go⁻hëë[˘] kih[˘] dsa⁻ñuu⁻ na⁻.

⁹ Hi[˘] ga⁻ngii[˘] Jesús juu[˘] kiyh[˘]:

—¿Hee⁻ cheeh⁻ hne⁻?

Mah[˘] ga⁻jäyh[˘]:

—Legión cheen⁻, jëeh[˘] jwëë[˘] jnääh[˘].

¹⁰ Peer⁻ ga⁻chuuy[˘] kyaah[˘] Jesús, mah[˘] sa⁻hëë[˘] Jesús kiyh[˘] uu[˘] kih[˘] hwa[˘] ja⁻.

¹¹ Jäh[˘] kih[˘] lle[˘] hwa[˘] ja⁻ ma[˘] tääh[˘] koo⁻ nää[˘] ñe[˘] ma[˘] kuh⁻ nuu⁻.

¹² He⁻ja⁻ ga⁻ngii[˘] jmi⁻lle[˘] hlih[˘] he[˘] kih[˘] Jesús, ga⁻jäyh[˘]:

—Chee⁻ jnääh[˘] kih[˘] ñe[˘] hi⁻ tääh[˘] oo⁻ mah[˘] dsa⁻tooh[˘] jnääh[˘] kiyh[˘].

¹³ Ga⁻kwa[˘] ba[˘] Jesús jwë[˘]. He⁻ja⁻ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle[˘] hlih[˘] kih[˘] dsa⁻ he[˘], mah[˘] ga⁻taayh[˘] kih[˘] lä⁻jëë⁻ to[˘] mil ñe[˘] hi⁻ ma[˘] tääh[˘] jee[˘] ja⁻. Lä⁻jëë⁻ ñe[˘] he[˘] ga⁻kyuu[˘]. Ma[˘] ga⁻tëëy[˘] koo⁻ lle[˘] hwa[˘], ko⁻dsoo[˘] jwë[˘] ba[˘] ga⁻saay[˘] cha⁻jmi⁻juu⁻. Jee[˘] ja⁻ ga⁻juuy[˘] neh⁻ jmi⁻.

¹⁴ Dsa⁻ hi⁻ ma[˘] hää⁻ ñe[˘] he[˘], ga⁻näay[˘] ko⁻chih[˘] cha⁻hliiy[˘] ta[˘] jee[˘] jwii⁻ hi⁻ ta[˘] chuuh[˘] moh[˘], na⁻jmeeyh[˘] juu[˘]. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu[˘], na⁻nää[˘] na⁻jëë⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la[˘].

¹⁵ Ma[˘] ga⁻lla⁻näay[˘] jee[˘] cheh[˘] Jesús, ga⁻jëëy[˘] dsa⁻ hi⁻ ma[˘] jää⁻ jwëë⁻ jmi⁻lle[˘] hlih[˘] he[˘], ma[˘] gyay[˘] kyeyh[˘] hmiih⁻, ma⁻nøh[˘] dsëy[˘] go⁻te⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jwaah[˘] dsa⁻.

¹⁶ Hi⁻ ga⁻jëë⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jmeeyh[˘] juu[˘] kih[˘] dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻laa[˘] hi⁻ ma[˘] jää⁻ jmi⁻lle[˘] hlih[˘] he[˘] hi⁻ ga⁻jmeeyh[˘] juu[˘] lä⁻koh[˘] ga⁻la[˘] kih[˘] ñe[˘].

¹⁷ Ja⁻ga[˘] ga⁻løø[˘] dsa⁻ he[˘] chuuy[˘] kyaah[˘] Jesús mah[˘] wa⁻llaayh[˘] kiyh[˘] ta[˘] jee[˘] jyoh[˘].

¹⁸ Lä⁻ ma[˘] ga⁻he[˘] Jesús neh⁻ na⁻moo[˘], dsa⁻ hi⁻ ma[˘] kye⁻ jmi⁻lle[˘] hlih[˘] he[˘] ga⁻chuuy[˘] kyaah[˘] Jesús, mah[˘] ma[˘] kway[˘] jwë[˘] ma[˘] dsooy[˘] kyaayh[˘].

¹⁹ Pero sa⁻ ga⁻heeh⁻ Jesús:

—Gwaah⁻ kyah[˘] go⁻koo⁻ juu[˘] kih[˘] hi⁻ chaa⁻ kyah[˘], ha⁻ lä⁻ la[˘] he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁻jmeey[˘] Dio kyah[˘] hne⁻. Go⁻jmeeh⁻ juu[˘] ha⁻ lä⁻

ma⁻lä⁻ñih[˘] dsë[˘] Dio kyah[˘] —ga⁻jäh[˘] Jesús siiyh[˘] dsa⁻ he[˘].

²⁰ He⁻ja⁻ ngaayh[˘], ga⁻ngëëy[˘] lä⁻kaa⁻ jwii⁻ he⁻ jäh[˘] dsa⁻ Decápoli ga⁻jmeeyh[˘] juu[˘] ha⁻ lä⁻ la[˘] he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeey[˘] Jesús kiyh[˘]. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu[˘] ga⁻taah[˘] jëë⁻ dsah⁻.

Jō⁻mii⁻ Jairo kyaah[˘] jaa⁻ dsa⁻më[˘] hi⁻ ma[˘] dsaah[˘]

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah[˘] Jesús ka⁻läh[˘] ta⁻ hn-gaah[˘] jmi⁻juu⁻ kyaah[˘] na⁻moo[˘]. Ma[˘] ga⁻llaayh[˘] jee[˘] ja⁻, jwëë[˘] dsa⁻ ga⁻lla⁻nää[˘] ka⁻läh[˘].

²² Jee[˘] ja⁻ ga⁻lloo[˘] jaa⁻ dsa⁻ chee⁻ Jairo hi⁻ laa[˘] ta[˘] kih[˘] gwah[˘] mäh⁻ jee[˘] jwii⁻ ja⁻. Ma[˘] ga⁻jëëy[˘] Jesús ga⁻juuyh[˘] jney[˘] cha⁻ney[˘],

²³ mah[˘] ga⁻chuuy[˘] cha⁻miih⁻ kyaah[˘] Jesús, ga⁻jäyh[˘] siiyh[˘]:

—Dsa⁻juu[˘] chih⁻më[˘] kyaan[˘], ña⁻ mah[˘] go⁻kyeh⁻ gooh⁻ në[˘] kiyh[˘] mah[˘] hläay[˘], lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ juuy[˘].

²⁴ He⁻ja⁻ ngoo[˘] Jesús kyaah[˘] Jairo. Peer⁻ na⁻lää⁻ na⁻jlëë⁻ bih[˘] dsa⁻, kih[˘] he⁻ jwëë[˘] hi⁻ ga⁻nää[˘] kyaayh[˘].

²⁵ Jee[˘] ga⁻ngëë⁻ Jesús ja⁻, ma[˘] cheh[˘] jaa⁻ dsa⁻më[˘] hi⁻ ma⁻hya⁻ koo⁻ gya[˘] to[˘] ji⁻ ñe⁻ he⁻ ma[˘] dsaayh[˘] dsoo[˘] kiyh[˘].

²⁶ Ma⁻lä⁻hii⁻ jëëy[˘] wii[˘], ja⁻ hi⁻ jaa⁻ të⁻më⁻ ma⁻kaayh⁻. Dsa⁻më[˘] he[˘] ga⁻mi⁻llay⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ kiyh[˘], ga⁻heey[˘] kyaah[˘] të⁻më⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻la[˘] më⁻, cha⁻ga⁻miih⁻ ma[˘] ja[˘] kiyh[˘] koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻.

²⁷ Ma[˘] ga⁻nuuy[˘] hlëeh[˘] dsa⁻ kih[˘] Jesús, lä⁻chah[˘] ja⁻ ga⁻taayh⁻ hñiiy[˘] jee[˘] kih[˘] jwëë[˘] dsa⁻ he[˘] mah[˘] ga⁻suy[˘] miih⁻ cha⁻gooy⁻ sa⁻hmiih⁻ kih[˘] Jesús.

²⁸ Jëeh[˘] ma[˘] laay[˘]: “Wa⁻ra⁻ jäh[˘] kih[˘] koo⁻ tëën[˘] su⁻ miih⁻ cha⁻goon⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh[˘], hlään[˘] go⁻te⁻.”

²⁹ Lä⁻chah[˘] ja⁻ ga⁻hna[˘] dsoo[˘] kiyh[˘] hi⁻ ga⁻lä⁻liih⁻ dsa⁻më[˘] he[˘] he⁻ ga⁻ääh[˘] go⁻te⁻ dsoo[˘] kiyh[˘].

³⁰ Hi⁻ chah[˘] ba[˘] ga⁻lä⁻liih⁻ Jesús heh[˘] be[˘] kiyh[˘] ga⁻mi⁻hlää⁻ jaa⁻ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jëeyh⁻ hñiiy[˘] ga⁻siiyh⁻ dsa⁻:

—¿Hii- na- hih' ma-su' sa'hmi:h- kin'?

³¹ He-ja- ga-jäh' discípulo kyaay':

—Che' sa- jëeh' jee' kih' jwëë' dsa- hääh', mah' jwah': “¿Hii- na- ma-su' jnä'?”

³² Pero cheh' bih' jëey- lä-ku' lä-jii' jee' tääh' dsa-, hii- na- hi- ma-jmee' lä-ja-.

³³ Hih' dsa-më' he' ñe- bih' he- ma-hlaay'. Goyh' hi- jlää- gyih' lä-ja-, ngooy' na-juuyh' jney' cha'në' Jesús hi- ga-jmeeyh' juu' lä-koh' ga-la' kiyh'.

³⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh- dsa-më' he':

—Gyuu- kyaan-, kih' he- ma-lä-dsoo' hoh' kin-, ma-jä' ba' kyah'. Gwaah- ba'hne-llu', wa-jä' go-te' dsoo' kyah'.

³⁵ Lä- ma-cheh' ba' Jesús hlëeh-, ma' ga-llä-nää' dsa- hi- chaa- kih' Jairo hi- ma' laa' ta' kih' gwah- jee' ja-. Hi- he' ma' kye- juu', jäyh' siyh- Jairo:

—Ma-juu- ba' gyuu- më' kyaah'. Mo-to- kwa- ga' ta' kih' ta-jwoh' na-.

³⁶ Lä-chah' ma' ga-nuu' Jesús juu' ja-, ga-jäyh' siyh- hi- laa' ta' kih' gwah- he':

—Ta- ka- huudsë-, jmee' dsoo' hoh' ba'.

³⁷ Ja- jiih' mo-so- ga-kway' jwë' ma' dsa-nää' dsa- kyaayh'. Ga-jäay' ma-la- Pee' ba', kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa- øøyh-.

³⁸ Lä- ma' ga-llooy' jäh- jee' chih' hne' kih' hi- laa' ta' kih' gwah- he', ga-nuuy' tääh' mi:h' ki-hooh- dsa-.

³⁹ Ma' ga-hey' cha'neh-, ga-jäyh':

—¿He-la' tooh' hnäh' mi:h' he- ki'hooh' hnäh'? Sa- na-juu' chih-më' na-, hi- na-gwii- ba' na-.

⁴⁰ Ga-mi-kwah' ba' dsa- kih' Jesús. He-ja- ga-hwëey' ka'hne- lä-jëë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, mah' ga-hey' jee' kyaa' chih-më' he' kyaah' ma-la- cho'jmiy- hi- kyaah' discípulo kyaay' ba'.

⁴¹ Hi- ga-sooyh' goo- chih-më' he', ga-jäyh':

—Talita, cumi —juu' la- hnøø' jäh-: Chih-më', jnä' jwëehn- hne- noo-.

⁴² Lä-chah' ja- ga-noo- chih-më' he' hi- ga-løøy' ngëy-. Peer- jëë- dsah- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, kih' he- ga-la' lä-ja-. Chih-më' he' ma' hää' gya-to' ji-ñe-.

⁴³ Pero ga-taayh- juu' mah' sa- kooyh' juu' kyaah' ni- jaa- dsa-. Hi- ga-siiyh- he- kwëeyh' he- kuh- chih-më' he'.

6

Ga-llaah' Jesús jwii- Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ya-hëë' Jesús kih' Jairo, jäyh' ta- jee' jwii- kiyh', hi- discípulo kyaay' ga-jmee' ko-jøh' kyaayh'.

² Jmii' he- teeh- dsa- dsë' ga-hey' neh- gwah- mäh- hi- ga-løøy' kway' juu'. Ma' ga-nuu' dsa- ha- lä- hlëeyh-, ga-taayh- jëë- dsayh-, he-ja- ma' jäh' dsa- kiyh':

—¿Ha- ma-mi-tëë- hi- na-, he- hlëeyh- lä-na-? ¿Hii- kwa- huudsë- kiyh'? ¿Ha- ba' lä- jmeey- la' lä-jë- he- juh-gaa- he- jmeey- na-?

³ ¿Che' ja- he' të'hma- na-? ¿Ja' he' joo' María na-? Hih' hi- na-, ¿ja' he' øøyh- Jacobo, José, Juda, Simón, hi- dsa-më' øøyh- hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-?

Lä-jë- he- ma' jmeey-, ga-toh' wii' kih' dsa- he'.

⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Tih- ba' dsë' dsa- hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- go-nää' jee' jyoh'. Pero hi- chaa- jee' jwii- kih', hi- hi- chaa- cha'neh- kih', sa- hnää' dsih'.

⁵ Sa- ga-la' ma' jmeey' cha-mi:h- he- juh-gaa- jee' ja-. Ko-llaa' dsa-dsaah' he' ga-kyey- gooy- në' kih' mah' ga-jä' kiyh'.

⁶ Kih' he- sa- ga-lä-dsoo' dsë' dsa-gooy', he-ja- ga-lä-dsaa- dsëy' cha-mi:h-. Ma-ngëë' he- ja-, ngooy' lä-kaa- jwii- jee' jäh- na-kway- juu'.

Ga-cheë' Jesús dsa- kyaay' mah' kway' ju'hmëë'

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga⁻tëeyh¹ lä⁻jëë⁺ gya⁻tuu⁺ discipulo kyaay¹ mah¹ cheey¹ ma⁻ uu¹ ma⁻ uu¹ lä⁻koo⁻ jee¹ jwii⁻, hi⁻ ga⁻kwëeyh¹ be¹ mah¹ jmeey¹ hih⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle⁺ hlih¹ kih¹ dsa⁻.

⁸ Ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kiyh¹, ga⁻jäyh⁺ lä⁻la⁻:

—Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ kih¹ cha⁺jwë¹. Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ hmih⁻tuh⁻, ni⁻ he⁻ñi^h, ni⁻ kuu¹. Ma⁻la⁻ hma⁻hu⁻ ba⁺kah¹ hnäh⁺.

⁹ Ja⁻ heeh⁻ hnäh⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ ti^h hnäh⁺ ba⁺, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁻ hmih⁻ kyah¹ hnäh⁺.

¹⁰ Lä⁻koo⁻ jwii⁻ jee¹ tëeh¹ hnäh⁺, jäh¹ hnäh⁺ koo⁻ cha⁺neh⁺ kih¹ dsa⁻, lä⁻jiih¹ hwëëh⁻ hnäh⁺ jee¹ ja⁻.

¹¹ Pero cher⁺mah¹ sa⁻ ga⁻heeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ jee¹ la⁻nääh¹ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah¹ sa⁻ ga⁻nuuy⁺ juu¹ he⁻ kyeh¹ hnäh⁺, ja⁻ hwëëh⁻ hnäh⁺ jee¹ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺ hnäh⁺ wa⁺hløø⁻ he⁻ na⁻beh⁻ ti^h hnäh⁺. He⁻ ja⁻ jmee¹ lii⁻ he⁻ ma⁻la⁻ kwaat⁻ kih¹ bih¹ ja⁻. Ma⁻ra⁻ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, wa⁺ra⁻ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ jmee¹ Dio jwiz⁻, jee¹ jwii⁻ ja⁻ jëë¹ cha⁻ga⁻miih⁻ wii⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻ he⁻ jëë¹ jee¹ jwii⁻ Sodoma kyaah⁺ Gomorra —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁻ discipulo kyaay¹.

¹² Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻hwëë⁻ discipulo ga⁻näay¹ kway⁻ juu¹ mah¹ wa⁺ dsa⁻jëeh⁻ dsa⁻ kyaah⁺ Dio.

¹³ Ga⁻hwëëy¹ jmi⁻lle⁺ hlih¹ hi⁻ ga⁻suy¹ miih⁻ aceit dsa⁻dsaah¹, lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻hläy¹ jwëë⁺ hi⁻ ma⁻ dsaah¹.

Jee¹ la⁻ jäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻juu¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ga⁻lä⁻kaa⁻ ma⁻ cha⁻ juu¹ kih¹ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻nuu⁺ rey Herode. Mah¹ ga⁻jäyh⁺:

—Laan⁻ go⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ma⁻lä⁻jiih¹ jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu¹, he⁻ja⁻ ma⁻kyey⁻ cha⁻miih⁻ be¹ he⁻ kyaah⁺ jmeey⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻.

¹⁵ Hi⁻ ko⁻llaa⁺ jäh⁺ Elía ba⁺ na⁻, hi⁻ lle⁻ kih¹ jäh⁺. Hi⁻ jñah⁺ ma⁻ jäh⁺, jaa⁻ hi⁻ ngëë⁺ juu¹ kih¹ Dio ba⁺ na⁻, ja⁻ba⁺

lä⁻koo⁻ laa⁺ hi⁻ ma⁻ngëë⁺ juu¹ kih¹ Dio llo⁺joo¹.

¹⁶ Pero lä⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁺ Herode ja⁻, ga⁻jäyh⁺:

—Hi⁻ he⁺ he⁺ Jwaa⁻, hi⁻ ga⁻jmeen¹ mada⁻ ga⁻ku⁻ lle⁺, hi⁻ he⁺ na⁻ ma⁻lä⁻jiih¹ jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu¹.

¹⁷ He⁺ ba⁺ Herode ga⁻jmeey⁺ hih⁻ jää¹, ga⁻saah¹ dsa⁻ Jwaa⁻, ga⁻taayh⁻ neh⁻ñe¹ dsoo⁺ kih¹ Herodía. Herodía he⁺ ma⁻ laa⁺ me⁺ Felipe dsa⁻ñuu^h øøh⁻ Herode. Pero ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻tëe⁻ Herode dsa⁻më⁺ he⁺, ga⁻jmaa⁺y¹ lä⁻koh⁺ dsa⁻më⁺ kyaay¹.

¹⁸ Sa⁻ ga⁻ ma⁻hää⁺ Jwaa⁻ neh⁻ñe¹ ga⁻siyh⁺ Herode:

—Sa⁻ lle⁻ kih¹ he⁻ ma⁻kyaah⁺ me⁺ dsa⁻ñuu^h øøh⁻.

¹⁹ He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻høøh⁻ Herodía kih¹ Jwaa⁻. Hnøøy¹ ma⁻ juu¹ Jwaa⁻, pero sa⁻ ga⁻kwa⁺ Herode jwë¹.

²⁰ Jëeh⁺, Herode ma⁻ gah⁺ Jwaa⁻, ñe⁻ bih¹ ma⁻ laay¹ jaa⁻ dsa⁻ñuu^h lluu¹ hi⁻ na⁻jngëë⁺ kyaay¹ Dio. He⁻ja⁻ ga⁻hää⁺ bih¹. Lä⁻koo⁻ ma⁻ nuuy⁻ juu¹ kih¹ Jwaa⁻, ma⁻nuu⁻ bih¹ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy¹ pero ma⁻ jmeey⁺ cha⁻miih⁻ huud⁻dsë⁻.

²¹ Pero ga⁻na⁺ jwë¹ kih¹ Herodía jmeey¹ he⁻ la⁻ dsëy¹ lä⁻ ma⁻ ga⁻hya⁻ Herode ji⁻ñe⁻. Ga⁻jmeey⁺ koo⁻ jmi⁺ juuh⁻ ga⁻kway⁻ he⁻ ga⁻kuh⁻ dsa⁻. Ga⁻tëeh¹ Herode lä⁻jëë⁺ dsa⁻ta⁻kaah¹, lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻ kyë⁻ ne⁺ kih¹ hløø⁺ hi⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻kaah¹ hi⁻ ma⁻ cha⁻ Galilea.

²² Ma⁻ja⁻ ga⁻he¹ jo⁻mi⁻ Herodía jmeey⁻ ja⁺. Ga⁻tih¹ jwërte dsë¹ Herode hi⁻ ga⁻tih¹ dsë¹ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ jmi⁺. He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Herode siyh⁺ chih⁻më⁺ he⁺:

—Ngi⁺ he⁻ hnooh⁻ kin⁻.

²³ Jnä⁺ bäahn¹ hñiin⁻ kwëëhn⁻ hne⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih¹ lä⁻jiih¹ to⁺dsaah⁻ he⁻ cha⁻ kin⁻.

²⁴ He⁻ja⁻ ya⁻hëë¹ chih⁻më⁺ he⁺ na⁻ngiiy¹ juu¹ kih¹ chooy¹:

—¿Hee⁻ lluu¹ ngiin⁺ laah⁺? —jäyh⁺ siyh⁺ chooy¹.

—Ngi⁺ mi⁻lle⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ba⁺ —ga⁻jäh⁺ chooy¹.

25 Chah' ba' ngooy' ga'hey' jee' gya' rey:

—Kwëeh' jnä' na' ga'jah' mi' lle' Jwaa' na'hä' neh' koo' wii'. He' na' ba' hnoon' —jah' chih'më' he' ga'siiyh' rey.

26 He'ja' ga'lä'meeh' dsë' Herode. Pero ga'täay' hñiiy' kway' he' ga'jäyh' to'lo' në' jee' lä'jëë' hi' ga'tëeyh' he', he'ja' ga'mi'tey' ba' juu' kiyh'.

27 Lä'chah' ja', ga'jmeey' hih' kih' hløø' kyaay' mah' na'kyey' lle' Jwaa'.

28 Ngoo' hløø' neh'ñe' na'kuy' lle' Jwaa', hi' ma' kiiy' lle' Jwaa' na'hä' neh' wii', jayh' ya'kwëeyh' chih'më' he' mah' ga'ngëë' chih'më' he' kih' chooy'.

29 Ma' ga'nuu' dsa'kyaah' Jwaa' he' ga'la' lä'ja', na'näy' na'kiiy' hnoo' ja', mah' na'hooy'.

Ga'ääh' Jesús hñaa' mil dsa'ñuuh' (Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Ma' ga'lla'näa' apóstol kyaay' Jesús, ga'jmeeyh' juu' lä'jëë' he' ga'jmeey' hi' ha' lä' ga'hlëeyh' dsa' jee' na'näy'.

31 He'ja' ga'jah' Jesús:

—Ya'nääh' hnäh' ma'nøøn' ma'teehn' dsë' jne' ko'hwëë' ta' jee' sa' chaa' dsa'.

Jwëë' dsa' ma' dsa'näa' jee' ma'täayh' ja', ni' he' ma' kuyh' sa' ga'kwa' jwë'. Kih' he'ja' ba' ja', ga'jäyh' lä'ja'.

32 Ja'ga' ga'taayh' neh' na'moo' ga'näy' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'.

33 Jwëë' dsa' hi' ma'tääh' jee' ja', ga'jëë' dsih' häay' neh' na'moo' hi' ga'lä'kyuuy'. He'ja' ga'näa' dsa' jwë' tii'. Ma' ga'ngëëy' lä'koo' lä'koo' jwii', ga'näa' dsa' he' kyaayh' ka'läh'. Pero jää' ga' dsa' he' ga'lla'näa' lä'koh' ga' Jesús.

34 Ma' ga'jñaa' Jesús neh' na'moo' ja', ga'jëëy' jwëë' jwërte dsa' hi' ga'lla'näa' jee' ja' hi' ga'lä'ñih' dsëy'

kih'. Jëeh', dsa' he' laa' lä'koo' bor-rego hi' sa' chaa' juu'. He'ja' ga'løoy' hlëeyh' dsa' kyaah' cha'miih' juu'.

35 Ma' ga'hloo' ja', ga'ya'jah' discipulo kih' Jesús mah' ga'jäyh' siiyh' :

—Ga'hloo' ba' la', hi' sa' cha' ni' miih' he' kuh' dsa' jee' la'.

36 Chiih' dsa' wa' lla'näy' lä'kaa' jah' la', wa' lla'läy' he' kuyh' — ga'jah' discipulo siiyh' Jesús.

37 —Kwëeh' hnäh' dsa' he' kuyh' — ga'jah' Jesús.

—¿Ni' sa' lee' to' hña'loo' kuu' he' dsa'lä'jnääh' he' kuh' ga'lä'jëë' dsa' na'? —ga'jah' discipulo.

38 —Jëë' da' koo' ¿Joh' he'ñiih' kye'h' hnäh'? —ga'jah' Jesús.

Ma' ga'jëë' discipulo, mah' ga'jmeeyh' juu':

—Hña' ba' he'ñiih' kye' jnääh' kyaah' uu' hmooh' —ga'jäyh'.

39 He'ja' ga'jmeey' Jesús mada' kiyh':

—Chiih' dsa' na' wa' dsa'taah' ma' koo' näa' ma' koo' näa' në' ya'mooh' na'.

40 He'ja' ga'taah' dsa' ma' hña'laa' hi' ma' to'lo'gyaa'.

41 Hi' ga'ka' Jesús lä'jëë' hña' he'ñiih' ja' kyaah' lä'uu' hmooh' he', ga'jëëy' ta' gyuuh' ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja'ga' ga'llaay' he'ñiih' ja', ga'kwëeyh' discipulo mah' ga'ti' ga'llooyh' kih' lä'jëë' dsa' he'. Hi' lä'ja' ga'jmeey' kih' hmooh' he' ka'läh'.

42 Lä'jëë' dsa' ga'kuh' lä'jiih' ga'këëy'.

43 Jwi' he'ñiih' he' ga'chaa' ja', ga'kah' gya'to' sa'miih' kyaah' hmooh' he'.

44 Jee' lä'jëë' ma'la' dsa'ñuuh' hi' ga'kuh' he' tee' koo' hña' mil dsa'.

Ga'ngë' Jesús në' jmii'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Lä'chah' ja' ga'jah' Jesús siih' discipulo kyaay':

—Ta'ko'jiih' hihn' juu' kih' dsa' la', go'näa' hnäh' ga'jah' kyaah'

na'moo' ta' hngaah` Betsaida. Ja-ga' nñn` hñiin`.

46 Ma-ngëë' ma-hiyh' juu' kih' lä-jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ja-ga' ngooy' ta' lle'koh' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio.

47 Ngoo' ga-nuu- ba' ja-, hi- na'moo' to'dsaah` jmi- ba' ma'lloo'. Pero cheh' ga' Jesús hwa' kii-.

48 Ga-jëëy' he-lii' ba' ngë- na'moo', jëeh' ma' gwa' lle' ta' jee' ngoo' na'moo' ja-. Ta-la' ya'jnä', ga'løø' Jesús ngë- në' jmi-. Ma' hnøøy' ma' ngëëy' jwë' na'moo' ja-.

49 Ma' ga-jëë' discípulo ngëy- në' jmi-, ma' laay', dsa- lle' ba' na' ngë- në' jmi- he-ja- ga-hooyh' ki-gaa-.

50 Lä-jëë- bih' ga-jëëy', he-ja- ga-jwaayh' jwërte. Pero चाह' ba' ga-hlëeh' Jesús kyaayh':

—Ta' wa' gah' hnäh', jnä' ba' la- — ga-jäyh'.

51 Lä- ma' ga-hey' neh- na'moo', ga'hna' go-te- lle'. Peer- ga-lä-dsaa- dsë' discípulo kyaay', mah' ga-taayh' jëë- dsayh'.

52 Jëeh', ma' na-jlë- huudsë- kiyh', he-ja- sa' ga-lä-ngëëy' ha- lä- ga-jmee' Jesús kih' he-ñi- ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jwëë' dsa-dsaah' hi- ma' chaq- hwa' Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Ma' ga-lla-näy' ta' hngaah` jee' chee- Genesaret, jee' ja- ga-hiiy' na'moo' kiyh'.

54 Ma' ga-hwëëy- neh- na'moo' ja-, चाह' ba' ga-lä-kyuu- dsih'.

55 Hi- ga-nää' dsa- he' lä-kaa- hwa' ja-. Lä-kaa- jee' ja- ga-løøy' na'jääy- dsa-dsaah' kyaay' kyaah' jii' kiyh' ta' jee' ma' ngë- Jesús.

56 Lä-kaa- jee' ma' ngë- Jesús, jwi- mäh-, ma-ke- jwi- juuh-, na- ma-hii' dsa-jää- dsa- dsa-dsaah' kyaa' cha'jwë' jee' ma' dsa-ngëëy'. Ma' chu- dsa- kyaayh' mah' ma' kway- su' mi- cha'gooy- cha-hee- hmih- kiyh'. Hi- lä-jëë- hi- ga-tëë' ga-su' mi- cha'gooy- hmih- kih' Jesús ma' dsa-hlääy' go-te-.

7

Lä-jë- he- mi-sah' dsa-

(Mt. 15:1-20)

1 Ga-lla-nää' fariseo hi- ma' chaa- Jerusalén hi- ga-lla-nää' ko-llaa' ta-jwoh' kyaa' ley ka-läh' jee' ma' ngë- Jesús.

2 Ma' ga-jëë' dsa- he', lä- ma-soh' ja-ba' goo- discípulo kyaa' Jesús ma' tääyh' kuyh-, ga-hlëëyh' wi- kiyh'.

3 (Jëeh', dsa- fariseo ma' mi-teh' he- ma' tëë' jmee- dsa- ma-gyuh- kyaay', sa- kuh-hiyh- cher'mah' sa- ga-gyiyh' gooy- lä-ko- tëë' jmee- lä-jëë- dsa- judiu.

4 Hi- wa-ra- ya-näy' je'hmooh', sa- kuyh- cher'mah' sa- ga-mi-tey' he- tëë' dsa- jmee-. Hi- cha- ga-jyoh' he- tëë' dsa- høø-, he- gyiyh- lä-jë- he- jmäy- ta' o'je-, lä-kye- jii' jee' gwiiy-.)

5 He-ja- ga-ngii' fariseo kyaah' ta-jwoh' he' juu' kih' Jesús:

—He-la' sa- gyih- discípulo kyaah' goo- jää' ja-ga' kuyh-, lä- nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän'?

6 —Peer- ta-juuh' hnäh' —ga-jäh' Jesús—. Lä-ko- jmeeh- hnäh' na-, jëeh' kwee- kyaah' he- ga-hlëeh' Isaia llo'joo', jee' na-sii- lä-la-:

Dsa- la-, ko- jäh' bih' hnäy' jnä'.

Pero ta- jee' jyoh' ba' hä' huudsë- kiyh'.

7 Sa- jmää' ni- mi- he- jmeey- hnäy' jnä'.

Lä-jë- nuuh- he- kway-, la' mada- kih' dsa- jmi-gyuu- ba', ga-jäh' Isaia.

8 Jmeeh- hnäh' ta- koo' nuuh- kih' Dio mah' høøh- hnäh' ma-la- he- tëëh' hnäh' ba'. Gyih- hnäh' kyah' wi- jee' kuh-huh' hnäh'. Joh' nëë' he- la' lä-ja- sa- jmeeh- hnäh' —ga-jäh' Jesús siiyh' dsa- he'—.

9 Peer- tëëh- hnäh' jmeeh- hnäh' ta- koo' nuuh- kih' Dio mah' høøh- hnäh' he- tëëh' hnäh' jmeeh- ba'.

10 Lä-la- ga-jäh' Moisé llo'joo' lä-hih- ga-jmee' Dio: “Wa' hnaah- maa' kyaah', tää' kyaah'. Hi- hlëeh-

wii' kih' cho'jmii-, hi- he' wa' juu' go-te~, ga'jah' Moisé.

11 Pero hnäh' fariseo, lä'la- ba' jmeeh- hnäh'. Kwah- hnäh' jwë' kih' dsa- mah' siiyh- cho'jmiy- lä'la-: "Lä'jë- he- cha- kin- he- kyaah' ma' jmeen- be' kyah', he- ja- na- la' Corbán." (He- la- hnøø' jah-: ma-kwëehn- Dio ba' ja-.)

12 He- jmeeh- hnäh' lä'ja-, he- hah- hnäh' kih' hi- jmee- be' kih' cho'jmii- ba' ja-.

13 Kih' he- høøh- hnäh' he- ma-tëë ' høø- dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' na-, he-ja- ma-jmeeh' hnäh' ta- koo' nuuh- kih' Dio. Joh' nëë' he- la- lä'ja- sa- jmeeh- hnäh'.

14 He-ja- ga-hlëëh' Jesús jee' lä'jëë- dsa- he', ga-jäyh':

—Nuuh- da' hnäh' kwee- mah' lä-ngëëh' hnäh'.

15 Sa- dsa-lä-sah' dsa- kyaah' lä'jë- he- tooyh- hooy'. Lä'jë- he- hwëë- hooy', kyaah' he-ja- ba' dsa-lä-sayh'.

16 Hi- hnøø' heeh- juu' la-, wa' heeyh- —ga'jah' Jesús.

17 Ma' ga-hih' Jesús juu' kih' dsa-, ga-hey' koo- cha'neh-. Jee' ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh':

—He- hnøø' jah- juu' na-hmää' he- ma-hlëëh' na-.

18 He-ja- ga'jah' Jesús:

—¿Che' ni- hnäh' sa- ma-lä-ngëëh' hnäh'? ¿Che' sa- ngëëh' hnäh' sa- dsa-lä-sah' dsa- kyaah' lä'jë- he- tooyh- hooy'?

19 Jëëh', ja- neh- tuh-dsë' dsa- dsoo- he- kuh-hiyh-, neh- tu-ja' ba' dsa- dsoo- he- ja-, ja-ga' hwëë- ka-läh' dsoo- ta- cha'sii- —ga'jah' Jesús.

Kyaah' he- ga-hlëëyh' lä'ja-, ga-jmeey' na-jngii- ' lä'jë- he- kih-hih- jne'.

20 Hi- ngoo' bih' jäyh':

—Lä'jë- he- hwëë- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' dsa-lä-sayh'.

21 Jëëh', neh- tuh-dsë' ba' dsa- gwa' lä'jë- huud-së- hlih', hi- lä'ja- ka-läh' gwa' he- kaayh- hi- sa- laa' kyaay', kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi- jngëëyh' dsa-.

22 Neh- tuh-dsë' bih' gwa' he- jmeey- hii-, hee' dsëy' liyh- lä'jë- he- ga' cha-, jmeey- lä'jë- he- hlih', mi-gaay- dsa-, jmeey- he- la- o-hih-, wii' dsëy', hlëëyh- wii' kih' dsa-, jmäy- hñii' kaah', hi- sa- cha- nuuh- kiyh'.

23 Lä'jë- he- hlih' na- gwa' neh- tuh-dsë' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi-sah' dsa- hñii' —ga'jah' Jesús.

Ja- dsa-më' cha- nuuh- ga-heeh- kih' Jesús

(Mt. 15:21-28)

24 Ja-ga' ya-hëë' Jesús jee' ja-, ngooy' jah- kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga-looy' jee' ja-, ga-hey' cha'neh-. Sa- ma-hnøøy' ma' lä-jnäy' chah', pero sa- ga-la'.

25 Chah' ba' ga-nuu' ja- dsa-më' he- ga-lloo' Jesús jee' ja-. Dsa-më' he' ma' cha- ja- jo-miiy- hi- ma' kye- jmi-llë' hlih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga'juuyh' jney' cha'ney'.

26 Dsa-më' he' sa- ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, lä-koh' dsa- he' laay' lä-koo- sa'dsii- ba'.) Ga-chuuy' kyaah' Jesús he- dsa-lleey- jmi-llë' hlih' hi- ma' hää' neh- tuh-dsë' jo-miiy'.

27 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh-:

—Kwa' jwë' wa' kuh- da' chih-pih' jää'. Sa- llu' he- jnuuhn' he- kuh- chih- mah' kwëehn- dsii-.

28 He-ja- ga'jah' dsa-më' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan-. Pero ma-ra- he- lih' ba' dsii- lä'jë- jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

29 He-ja- ga'jah' Jesús ka-läh':

—Kih' he- llu' juu' kyah', he-ja- ma-ya-hëë- ba' jmi-llë' hlih' kih' chih-më' kyaah'. Gwaah- ba' hne- kyah'.

30 Ma' ga-llaah' dsa-më' he' cha'neh- kiyh', ga-jëëy' na-kyaa- ' chih-më' kyaay' né' jii', ma-ya-hëë- jmi-llë' hlih' kiyh'.

Ga-mi-hlää' Jesús ja- dsa- koo'

31 Ja-ga' ya-hëë' Jesús koo' jee' jwii- Tiro, ga-ngëëy' ta' jee' jwii- Sidón, hi- ga-ngëëy' ta' hwa' Decápoli. Ja-ga' ga-llaayh' ka-läh' ta' jee' hla-jmi-juu- kih' Galilea.

32 Jee' ja- na-jää- dsa- jaa- dsa- koo- cha-në' Jesús, hi- dsa- hi- ma' jää- hi- koo' he' ga-chuuy' kyaah' Jesús mah' kyey- gooy- né' kih' hi- koo' he'.

33 Hi- ga-llee- Jesús dsa- koo' he' kah' kih', mah' ga-täy' cha-gooy- lä-koo- lä-koo- to-gway', hi- ga-mi-gyuyh' na'siih' dsa- he' kyaah' jmi-tu-heyh'.

34 Mah' ga-jëë' Jesús ta' gyuu- ga-chaah' dsëy', hi- ga-jäyh' siiyh' dsa-niih- he'.

—Efata—juu' la- hnøø' jäh': Wa' nä- kyah'.

35 Lä-cha- ja- ga-na' to-gwa' dsa- he' hi- ga-lii' na'siiyh', ga-hlëëyh' jëë-.

36 Hi- ga-jmee' Jesús hih' kiyh' sa- wa' jmeeyh' juu' kih' ni- jaa- dsa-. Ma-ke- ga-jmeey' cha-miih- mada- lä-ja-, cha-ga-miih- ma' kooyh- juu'.

37 Ga-lä-dsaa- jwërte dsë' dsa-. Ga-jäyh':

—Peer- ga-lä-jë- ba' lih- Jesús jmee-. Jmeey- hlëeh- hi- koo', hi- jmeey- nuu- hi- gwii-.

8

*Ga-ääh- Jesús kyee' mil dsa-
(Mt. 15:32-39)*

1 Ta-ko-jiih' ga-lä-hëë' Jesús jee' ja-, jwëë' dsa- ga-lla-nää' ka-läh' hi- ni- miih- sa- cha- he- ma' kuyh- jee' ja-. He-ja- ga-tëëyh' discípulo kyaay' mah' ga-siiyh':

2 —Peer- dsa-lä-niih' dsën- dsa- hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-. Jëeh', ma-hya- hnë- jmi-täayh' hi- sa- cha- ni- miih- he- kuyh-.

3 Cher-mah' ga-cheeh- jnih' kiyh' lä- ma-kyoyh- na-, hwaay' cha-jwë', jëeh' uu' ga-ya-nää' ko-lla-.

4 He-ja- ga-jäh' discípulo kyaay':

—¿Ha- ba' jä- he- kuh- dsa- heh' hwa' kii- la-? Ha- koh' sa- hnøø' mah' lee- kuh- hi- tääh' jee' la-.

5 He-ja- ga-ngiih' Jesús juu' kiyh':

—¿Joh' he-niih' kyeh' hnäh'? — ga-jäyh'.

—Gyii' ba- —ga-jäh' discípulo.

6 He-ja- ga-jmee' Jesús mada- mah' dsa-taah- lä-jëë- dsa- hwa' hi- ga-kay' lä-jë- gyii' he-niih- ja-, ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' ma-kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga-llaay' he-niih- ja- hi- ga-kwëëyh' discípulo mah' ga-ti- ga-llooyh' kih' lä-jëë- dsa-.

7 Hi- ma' jääy- miih- hmooh- ka-läh' hi- lä-ja- ga-kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' he-ja-, ga-jmeey' mada- mah' ti'llooyh' kih' lä-jëë- dsa-.

8 Ga-kuh- dsa- lä-jiih' ga-këëy'. Ma- ga-la' kiyh', ga-kah' ga-gyii' sa'miih- jwi- he- ga-cha- ja-.

9 Tee' koo- kyee' mil dsa- hi- ga-kuh- jee' ja-. Ma-ngëë' he-ja-, ga-hiyh' juu' kih' dsa-.

10 Lä-cha- ja- ga-hey' neh- na'moo' kyaayh' discípulo kyaay', ngooy' ta- hwa' Dalmanuta.

*Dsa- fariseo ma' hnøøy' ma' jmee'
Jesús koo- he- juh-gaa-*

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Ma' ga-lloo' Jesús jee' ja-, ga-lla-nää' fariseo hi- ga-løoy' ti-chooy' juu' kyaah' Jesús. Ma' kay- dsë' Jesús, he-ja- ga-ngiih' ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa- he- ma' jä- gyuu-.

12 Ma' ga-nuu' Jesús lä-ja-, ga-jii' lä- ga-të' neh- tuh-dsëy', mah' ga-jäyh':

—¿He-la' ngiih' hnäh' hi- cha- na' jmeen- koo- he- juh-gaa-? Ma-ra- ju-dsoo' jwëëhn- hnäh', ni- koo- he- juh-gaa- sa- jëë' dsa- hi- cha- na'.

13 Jee' ja- ga-beey' dsa- he', mah' ga-hey' ka-läh' neh- na'moo', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Levadura kih' dsa- fariseo

(Mt. 16:5-12)

14 Ni- sa- ga-lä-dsooh- dsë' discípulo ma' kay' he-niih-, koo- lä-la- ba' he-niih- ma' kyey- neh- na'moo'.

15 He-ja- ga-mi-liih- Jesús dsé' discípulo, ga-jäyh':

—Leeh- hnäh' kyaah' levadura kih' fariseo hi- leeh- hnäh' kyaah' levadura kih' Herode ka-läh'.

16 He-ja- ga-taah- discípulo he' llay- juu' kyaah' dsa-kyaayh', ma' jäyh':

—Ma-hlëeyh' lä-na- kih' he- sa- ma' kyé' jne' he-niuh'.

17 Pero ga-lä-liih- Jesús kiyh' mah' ga-jäyh' siyh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' cha-miuh- huusé- kih' he- sa- cha- he-niuh'? ¿Che' sa- hii- kwa' kwaat- kyah' hnäh'? ¿Che' sa- hii- lä-ngëeh' hnäh'? ¿Che' lä- ma-na-jlë- ba' huusé- kyah' hnäh'?

18 Hä' ba' mi-nëh' hnäh' mah' sa- jëeh' hnäh', he- ba' to-gwah' hnäh' mah' sa- nuuh- hnäh'. ¿Che' sa- dsöoh- hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jääh'?

19 Lä- ma' ga-ti' ga-lloohn' hñä' he-niuh' ja-, jee' kih' lä-jëë- hñä' mil dsa- he', ¿joh' sa-miuh- ga-të' jwi' he- ga-chaä' ja-? —ga-jäh' Jesús siyh'.

—Gya-to' sa-miuh- —ga-jäh' discípulo kyaay'.

20 —¿Ha- ga- ma' ga-ti' ga-lloohn' gyii' he-niuh' ja-, joh' sa-miuh- ga-chaä'? —ga-jäh' Jesús.

—Ga-chaä' ga' gyii' sa-miuh- — ga-jäh' discípulo.

21 —¿Che' lä-jiuh' na' sa- hii- lä-ngëeh' hnäh'? —ga-jäh' Jesús.

Ga-mi-hlää' Jesús jaä- dsa-tuu'

22 Ga-lla-nääh' jee' jwii- Betsaida. Ma-ngëë' he- ja-, ya-jää- dsa- jaä- hi- tuu' cha-në' Jesús mah' ga-chuuy' kyaah' Jesús he- kyey' gooy- në' kiyh'.

23 He-ja- ga-sooh' Jesús goo- dsa- he', ga-jääh' ta- chuuh' jwii-. Ga-mi-gyuyh' mi-në' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh' hi- ga-kyey- lä-to' gooy- në' kih' dsa- he' mah' ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- jëeh' miuh-? —ga-jäyh'.

24 He-ja- ga-løø' dsa-tuu' he' jëë-, hi- ga-jäyh':

—Jëën- dsa- hi- dsa-ngëë', pero jnääh' lä-koh' chaah' hma- ba'.

25 Mah' ga-kye- Jesús ka-läh' goo- në' kiyh'. Hi- ga-siiyh' he- jëëy' ka-läh'. Lä-chaä' ja-, ga-jä' mi-nëy'. Ga-lä-jnä' jëë- go-te-.

26 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- ko-dsoo' ta- kyah' ba' hne-. Mo-to' go-he' ta- jee' jwii- na-. Ni- ta- jwii' ni- jaä-.

Ga-jäh' Pee', Jesús laä' Cristo (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Ngoo' Jesús ka-läh' kyaah' discípulo kyaay' ta- jyoh' jwii- mäh- he- na-hee- hwa' Cesarea kih' Filipino. Cha-jwë' jee' ga-nääh' ja-, ga-ngiiy' juu' kih' discípulo:

—¿Ha- lä- jäh' dsa- kin-, hii- jnä' laay'? —ga-jäh' Jesús.

28 —Ko-llaa' jäh', Jwaa' hi- ma' choo- jmi- ba' hne-. Ko-llaa' jäh' Elía ba' hne-. Hi- jñah' ko-llaa' jäh', hne- laah' jaä- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo-joo' —ga-jäh' discípulo kyaay'.

29 Mah' ga-jäh' Jesús ka-läh':

—¿Ha- ga- hnäh', hee- jwah' hnäh' kin-, hii- ba' jnä' laah' hnäh'?

He-ja- ga-jäh' Pee' siyh':

—Hne- he' Cristo.

30 Pero ga-taah- Jesús juu' lä-jëë- mah' sa- kooyh' juu' ja- kyaah' ni- jaä-.

Ga-mi-jnääh' Jesús juu' he- juuy' (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Jmi- ja- ga-løø' Jesús mi-jnääh' juu' kih' discípulo kyaay', ga-jäyh':

—Jmee- bii' kih' Hi-ga-lëë-ngo' la- jëë' cha-miuh- wii'. Dsa-gyuu' sa- lä-hnääh' dsih', lä-ja- dsa-kaah' kyaä' jmi- dsa-, kyaah' ta-jwöh' kyaä' ley sa- lä-hnääh' dsih'. Hi- jmee- bii' kiyh' juuy' mah' lä-jiyh' ka-läh' jee' ga-të' hnë- jmi- —ga-siiyh' discípulo kyaay'.

32 He- na- ga-hlëeyh' jëë- go-te-, he-ja- ga-jää' Pee' Jesús ta- koo', ga-løøy' juuyh' kiyh'.

33 Pero ga-jëeh- Jesús hñii' ga-jëëy' jee' ma' tääh' lä-jëë- discípulo, mah' ga-juuyh' kih' Pee':

—Jñuuh' hne- kin- hi-sa-llu'. Sa- jmeeh- huusé- lä-koh' jmee- Dio.

Lä'koo- la' huu'dsë- kih' dsa- ba' la' huu'dsë- kyah'.

34 Ja-ga' ga-tëëyh' lä-jëë- dsa- ko-jøh' kyaah' discipulo kyaay' ga-jäyh':

—Cher'mah' hi- hnøø' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', sa- wa' jmäay' hñiiy' kwaat~, wa' jäay' cru- kyaay' mah' wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'.

35 Jëeh', lä-jëë- hi- hää~ hñii' mah' sa' juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä-jëë- hi- kwaa~ hñii' juu' kwaat~ kin' o kwaat~ kih' ju'hmëë', hi- he' ba' lää'.

36 ¿Hee- ya'jøø' ka' dsa- ma-ke- ga-liyh' lä-jë- he- cha- jmi-gyuu' la- mah' wa-ra- ga-juuy', sa- tëëyh' kih' Dio?

37 ¿Hee- ba' kyaah' le' mi-hmaayh' mah' lääy'?

38 He- ba' che- hlëeh' dsa- hi- chaa- jmi' na', jmeey- wa' la' cha- la'. Cher'mah' hi- jmee- na- hiih' kin', o kyaah' juu' kin' cha-në' dsa- hi- chaa- na', ja-ba' lä-ja- jmee' Hi-ga-lëë' ngo' na- hiih' kyaayh', wa-ra- ga-të' jee' jäyh' kyaah' be' kih' Tää' kyaay' kyaah' lä-jëë- ángele kyaay'.

9

1 Jesús koo- ka-läh' ga-siiyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', chaa- ko-llaa' hi- tääh' jee' la- sa' juuy' jää' sa' ga' ma-jëëy' ha- lä-koo- la' be' kih' Dio hi- jmee- hih'.

Ga-mi-sëë' Jesús hñii'
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ma-ngëë' ga' jñii' jmi', ja-ga' ga-jää' Jesús ma-la' Pee' kyaah' Jacobo hi' Jwaa- ba', ga-näay' kah' ta- moh' ñii'. Jee' ja- ga-lä-sëë' Jesús to-lo' në' hi- ma' jäay' he'.

3 Ga-lii' jih'gyeh' hmih- kiyh', ga-tøø' jlëë- ñih' lä- tøø- hmoo-. Ni' jaa- sa' chaa- hwa' la- hi- lih' gyih' mah' jmeey' tø-jlëë- lä-ja-.

4 Jee' ja- ga-lä-jnää' Elía kyaah' Moisé ga-taayh' llay- juu' kyaah' Jesús.

5 He-ja- ga-jäh' Pee' siiyh' Jesús:

—Ta-jwoh', he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko-jøh' jee' la-. Jmee' jnääh' hnë- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

6 Lä-jëëy' ga-jwaayh', sa- ñey- he- ma' jäyh', he-ja- ba' ga-hlëeh' Pee' lä-ja-.

7 Hor- ja- ja' koo- jni', ga-jmee' hih' jee' ma' täayh' ja-. Jee' jni' ja- ga-lä-nuu' ga-hlëeh' koo- juu' he- ma' jäh':

—Hi- la- na- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Nuu- hnäh' kiyh'.

8 Ma' ga-jëëy' ka-läh', mo-so' chaa- ni' jaa-, ma-la' hñii' ba' Jesús cheh'.

9 Jee' jñaa- Jesús moh' ja- ga-taayh- juu' hi- ma' kyaayh' he':

—Ta- jwi' hnäh' ni' jaa-, lä-jë- he- ma-jëeh' hnäh' la- ta-ko-jiuh' sa- ma-lä-jiuh' Hi-ga-lëë' ngo' la- jee' kih' hi- na-juu'.

10 Ga-høøy' juu' ja- neh- tuh-dsëy'. Pero ta' jyoh' ko-taa-, lä-uu- hi- he' ma' ngiiy' juu' kih' dsa-kyaayh' hee- hnøø' jäh' he- lä-jiuh' dsa- jee' kih' hi- ma-na-juu'.

11 Hi- ga-ngiiy' ka-läh' juu' kih' Jesús:

—¿He-la' jäh' ta-jwoh' kyaah' ley, jmee- bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

12 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ja-ba' dsøø' jäh' Elía to-në', ya-llay- llu' lä-jë- he- cha- jee' la-. Hi- hnäh', ¿ha- lä-ngëeh' hnäh' he- na-sii- lä-la-: jmee- bii' jëë' wi' Hi-ga-lëë' ngo' la- hi- sa- lä-hnää' dsih' ni' miih'?

13 Pero jwëëhn~ hnäh', ma-jah- ba' Elía, hi- ga-jmee' dsa- lä- të- dsë' kiyh', lä-koo- ma-na-sii- kiyh' jää'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- chih- hi- ma' kye- jmi-llë' hñiih'

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Lä- ma' ga'lloo' Jesús jee' tääh' lä-jëë- ga' discipulo kyaay', ga-jëëy' jwëë' dsa- ma' tääh' lä-ku' lä-jiuh' kiyh', hi- ma' tääh' ta-jwoh' kyaah' ley ti-chooy' juu' kyaayh'.

15 Ma' ga'jēē' lä'jēē' dsa' he' ya'jäh' Jesús, ga'jēē' dsayh', chah' ba' ga'näy' na'jmeey' Dio kiyh'.

16 Mah' ga'ngii' Jesús juu' kih' dsa' he':

—He' juu' ti'chooh' hnäh' kyaah' hi' tääh' na'.

17 Mah' ga'hleeh' jaa' dsa' hi' ma' hää' jee' ja', ga'jäh':

—Ta'jwoh', jään' jee' la' jaa' chih' nuaah' kyaan', hi' kye' jmi'lle' hlih' hi' jmee' kaay'.

18 Wa' ha' cha' ha' jee' cheyh', wa'ra' ga'hii' dsoo' kiyh' jmee' jmi'lle' hlih' na', jmiy' baay' hñiiy' hwa', hwēē' peh' neh' to'hooy', juuy' cha'jay' mah' dsa' lä'hwäy' h'. Ma'jwii' discipulo kyaah' he' lleey' jmi'lle' hlih' na' pero sa' ma'liyh'.

19 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿He'la' sa' hii' lä'dsoo' hoh' hnäh' hi' chaa' na'? ¿Lih' ba' llaa' he' gyan' kyaah' hnäh'? Mo'so' lä'be' dsen' gya' ga'jnä' kyaah' hnäh'. Ya'jää' da' chih' na' ta' la'.

20 Mah' na'jää' dsa' chih' he' cha'nē' Jesús. Ma' ga'jēē' jmi'lle' hlih' he' Jesús, ga'sooyh' kih' chih' he' wi' jwēte. Ga'ki' ga'bäy' hwa', lä'jiih' ga'hwēē' peh' neh' to'hooy'.

21 Ja' ga' ga'ngii' Jesús juu' kih' jmi' chih' he':

—¿Ha' koh' jiih' ma'lä' hii' la'lä' na' kiyh'?

—He' laay' lä' ma' piyh' na' — ga'jäh' jmi' chih' —.

22 Ja' he' koo' jiih' ma'taayh' cha'je' hi' ma'taayh' cha'jmi' he' jngiih' kiyh'. Cher'mah' leh' miih' kwa' be' kin', wa' lä'nih' hoh' jnääh'.

23 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿Ha' lä'ja' jwah' cher'mah' leh' miih'! Lä'jēē' ba' le' kih' hi' jmee' dsoo' dsē'.

24 Lä'chah' ja' ga'hleeh' jmi' chih' he' kyaah' cha'mi' be', ga'jäh':

—Laa' ba' jnä' dsoo', kwa' be' kin' mah' lä'dsoo' dsen' cha'ga'mi'.

25 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa'kuh' jwēē' dsa', ga'juuyh' kih' jmi'lle' hlih' he', ga'siiyh':

—Hne' jmi'lle' koo', jnä' jmeen' hih' go'hēē' kih' chih' na', mo'to' jmee' ga'jwiih' kiyh'.

26 He'ja' na'høø' ga' ga'hooh' jmi'lle' hlih' he', mah' koo' ga' koo' hä' ga'sooyh' wi' jwēte kih' chih' he', ja'ga' ya'hēy' ngaayh'. Ga'jä' chih' he' lä'koh' he' na'juuy'. Jwēē' dsa' ma'jäh':

—Ma'na'juu' ba' na'.

27 Pero ga'sooh' Jesús gooy', ga'chaayh', chah' ba' ga'nooy'.

28 Lä' ma' ga'he' Jesús koo' cha'neh', ga'ngii' discipulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu' dsa':

—¿He'la' sa' ma'lä'kēh' jnääh' jmi' ma' lleē' jnääh' jmi'lle' hlih' he'?

29 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Hih' jmi'lle' hlih' lä'na', sa' hwēē' cher'mah' sa' ga'tu' dsa' kuh'hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka'läh' ga'mi'jnä' Jesús juu' he'juuy'

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ma' ga'hwēy' jee' ma'täy' ja', ga'näy' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma'lä'ne' dsa' ha' ta'ngēy'.

31 Jēē', ma' hlēy' discipulo kyaay', ma'jäh':

—Hi'ga'lēē'ngo' la' ngēē' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsē' mah' jngēy' h'. Ga' ma'hya' hnē' jmi' na'juuy', lä'jiiyh' ka'läh'.

32 Pero discipulo kyaay' sa' ga'längēy' juu' ja', hi' ma' goyh' ma'ngiiy' juu' kih' Jesús.

Hii' na' leē' jøøh' jee'jmeē' Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ja'ga' ga'lla'näy' jee' jwii' Capernaum. Lä' ma' ga'taah' discipulo cha'neh' kyaah' Jesús, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee' juu' na' ti'chooh' hnäh' lä' hä' jwē' jee' ma'ya'nøø' jne'?

34 Ti'sih' go'te' ba' ga'taayh', kih' he' ma' ti'chooy' juu' kyaah' dsa'kyaayh' lä' hä' jwē', hii' na' leē' jøøh' kih' jee' lä'jēy'.

35 He-ja- ga-gya- Jesús mah' ga-hlēy' lā-jēē- gya-tuū- discípulo he', ga-siiyh-:

—Cher'mah' hī- hnøø' lee' jøøh', ta- wa' jmäy' hñiy' jøøh', wa' jmeey' ta'he' kih' lā-jēē- ba'.

36 Hī- lā-cha' ja- ga-tēy' jaa- gyūū-, ga-cheeyh- jee' kiyh' ja-. Ja-ga' ga-ēey', mah' ga-jäyh':

37 —Hī- jmee- he' kih' jaa- gyūū- lā-la- kwaat- kin-, jnä' he' hī- jmäy- he'. Hī- hī- jmäy- jnä' he', jmeey- he' kih' Dio hī- ga-chee' jnä'.

Hī- sa- na-høøh' jnän' laay' dsa-kyaa'h' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Ga-jmeeh' Jwaa- juu' kih' Jesús:

—Ta-jwoh', ma-jēē- jnääh' jaa- hī- hwēē- jmi-llē' hñih' lā-hih- kyah', he-ja- ga-ha' jnääh' kiyh', jēeh' sa- ngēy- kyaah' jnääh'.

39 Pero Jesús ga-siiyh- lā-la-:

—Ta-ha- hnäh' kiyh'. Jēeh', ni- jaa- sa- chaa- hī- jmee- koo- he- juh-gaa- lā-hih- kin-, mah' cha' ba' hlēy' wñ' kin-.

40 Hī- sa- hnee- kyaah' jne', dsa-kyaa'h' ba' jne' he'.

41 Wa' hī- cha- hī-, hī- kwēēh- hnäh' koo- vas jmi-dsē-, kih' he- laah' hnäh' kyaa' Cristo, ma-ra- ju'dsoo' jwēēh- hnäh', lā-hmaah' ba' jñeey'.

Goo- la' kih' hī- jmee- tēh' dsa-kyaa'h'

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Wa' hī- cha- hī-, hī- jmee- tēh' jaa- hī- mäh' la- hī- ma-lä-dsoo' dsē' kin-, llu' ga' la' kiyh' wa-ra- jäh' kih' hññ' dsa- luuy' koo- cha'too' kih' molij' mah' hmääh' dsih' cha'jmi-ñeēh-.

43 He-ja- cher'mah' ma-gooh- ga-jmee' täh- kyaah' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hī- na'jiih-, tuuh' ma-gooh-, lā-koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lā-to' ma-gooh- jee' mo-so- uu' jih'koh'.

44 Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu- je- jih'koh' jih'lih'.

45 Hī- lā-ja- ka-läh' cher'mah' ma-tiuh' ga-jmee' täh- kyaah' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hī- na'jiih-, tuuh' ma-tiuh', lā-koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lā-to' ma-tiuh' jee' mo-so- uu' jih'koh'.

46 Jee' ja- sa- juu' jah' hi- ni- sa- uu- je- jih'koh' jih'lih'.

47 Hī- cher'mah' mi-nēh' ga-jmee' täh- kyaah' dso'kye-, lle' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hī- na'jiih- kyaah' koo- mi- mi-nēh' lā-koh' ga' he- goh' kyaah' lā-to' mi- mi-nēh' cha'je-.

48 Jee' ja- sa- juu' jah', hi- ni- sa- uu- je- jih'koh' jih'lih'.

49 Lā-jēē- dsa- lā-ñee- kyaah' je-, hi- lā-jē- he- kwēēh- dsa- Dio nē- na'hyoo', kyaah' ñe' ba' lā-ñii'.

50 Llu' ba' ñe' pero wa' ga-dsaa' he- ñii' kih', ha- lā-lii- ka-läh' ñii'. Wa' cha- ba' ñe' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' llu' kyaah' dsa-kyaa'h'.

10

Ga-jäh' Jesús ha- lā- la' he- beē- dsa- øøh'

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Ya-hēē' Jesús jee' jwñ- Capernaum ja-, ngooy' ta- hwa' Judea, hi- ñeey' ta- hngaah- jmñ- Jordán. Koo- ka-läh' jwēē- dsa- ga-lla-nää' ma' ga-llooy' jee' ja-, hi- lā-cha' ja- ga-løøy' hlēy' dsa- lā-koo- tēy' jmeey- lā-jē- jiih-.

2 Jee' ja- ga-lla-nää' koo' kiyh' ko-llaa' fariseo he- ma' kay- dsēy', ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿Ché- cha- jwē- beē' dsa- dsa-mē' kyaa'?

3 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lā- jäh' nuuh- he- ga-kwēēh' Moisé jne'?

4 He-ja- ga-jäh' fariseo:

—Ga-kwa' ba' Moisé jwē' he- beē' dsa- øøh- pero chooyh' koo- mo'je- jee' beey' øøyh-.

5 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kiyh':
—Kih' he- chaah- hnäh', he-ja- ba- ja- ga-jäh' Moisé lä-ja-.

6 Pero lä- ma' to-né' ma' ga-jmee'
Dio jmi-gyuu- la-, “ga-jmäa' Dio hi-
më' hi- ñuuh-.”

7 “He-ja- ba' bee' dsa-ñuuh-
cho'jmii- mah' gyay- kyaah' dsa-më'
kyaay'.

8 Jee' lä-uu' laay' jaa- ba'.” Lä-ja-
mo-so- laay' uu', jaa- ba' ma-laay'.

9 Heh' lä-ja-, hi- ma-laa' jaa- kaah-
Dio, sa- lle' kih' llaay' —ga-jäh' Jesús.

10 Lä-koo- ma' tääh' discípulo
kyaay' cha'neh-, koo- ka-läh'
ga-ngi'y' juu' kih' Jesús ha- lä- la' he-
bee- dsa- më'.

11 Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh':
—Cher'mah' hi- ga-bee' dsa-më'
kyaay' mah' kaay' jñah', he-
ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- kih' hi-
to-né'.

12 Hi- cher'mah' dsa-më' ga-bii' kih'
dsa-ñuuh- kyaay' mah' kaay' jñah',
he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- —
ga-jäh' Jesús.

*Ga-mi-jää' Jesús gyuu-
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

13 Ma' dsa-nää' dsa- dsa-jää' gyuu-
kyaay' cha'né' Jesús mah' kyey- gooy-
né' kiyh', pero discípulo ga-juuh' kih'
dsa- he'.

14 Ma' ga-jëe' Jesús ha- lä- jmee-
discípulo, sa- ga-tih' dsëy', he-ja-
ga-jäyh':

—Kwa' jwë' ya-nää' gyuu- ta- la-
kin-. Ta- ha- hnäh' kiyh', jëeh' hi-
laa' lä-koo- gyuu-, hi- he' ba' jää' Dio
lä-hih- kih'.

15 Ma' ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh',
hi- sa- heeh- jää' Dio lä-hih- kih'
lä-koo- heeh- jaa- gyuu-, sa- heyh'
jee' jmee' Dio hih- —ga-jäh' Jesús.

16 Ja-ga' ga-ëey' ma- jaa- ma- jaa-
gyuu-, ga-kyey- gooy- né' kih', mah'
ga-mi-jääy'.

*Jaa- dsa- kwaq- hi- cha- kuu'
ga-hlëeh' kyaah' Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

17 Ma' ga-he' Jesús jwë' ngoo',
ja' jaa- dsa- ko-chih', ga-juuh' jné'
cha'néy' mah' ga-ngi'y' juu' kih' Jesús,
ga-jäyh':

—Hne- hi- laa' Ta-jwoh' lluu', ¿hee-
hnøø' jmeen' mah' tēehn' jee' mo-so-
juun'?

18 Mah' ga-jäh' Jesús ga-siyyh':

—¿Ché' ñeh' hne- he- laan' lluuun'?
Jëeh' ni' jaa- hi- lluu' sa- chaa-, jaa-
Dio ba' hi- lluu'.

19 Ma-kyuuh- ba' hne- lä-jë- mada-
kih' Dio: “Ta- kaah- hi- laa' kyaay'
jñah', ta- jngëeh- dsa-, ta- hi' kih'
dsa-, ta- jmee- dsoo' kih' juu' ta-juu',
ni- ta- mi-gaa' dsa-. Wa' hnaah- maa-
kyaah' täa' kyaah'.”

20 He-ja- ga-jäh' dsa- he' siyyh':

—Ta-jwoh', lä-jë- he- na- ma-mi-ten-
lä-jiih' ma' mahn'.

21 Peer- ga-tih' dsë' Jesús ga-jëey'
dsa- he', mah' ga-siyyh- ka-läh':

—Hnøø' ga' koo- he- jmeeh'.
Gwaah- go-hni' lä-jë- he- cha- kyah'
mah' go-kwëeh- lä-jëe- hi- tä-ñee'.
Lä-ja- ba' lä-cha- cha-miuh- kyah'
gyuu' jmi-gyuu-. Ma-ngëe' he- ja-,
ja-ga' na- ñeeh-, jääh' cru- kyaah'
mah' jmeen' ko-jøh' —ga-jäh' Jesús.

22 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' ja-,
ga-hee' dsëy' go-te-. Mah' ngaayh'
ti-meeh- dsëy' kih' he- ma' chay-
cha-miuh- kuu'.

23 He-ja- ga-jëe' Jesús dsa- hi- ma'
tääh' lä-ku' lä-ji' jee' ma' cheyh' ja-,
ga-jäyh':

—Ha- koh' sa- jwëeh- la' kih' dsa-
cha- kuu' heyh' jee' jmee- Dio hih-.

24 Ma' ga-nuu' discípulo kyaay'
lä-ja-, ga-taayh- jëe- dsayh-. Hi-
ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Gyuu- kyaan-. Jaa- dsa- hi- kye-
o-jøh- dsë- kih' kuu' kiyh', ha- koh'
sa- jwëeh- la' kiyh' heyh' jee' jmee-
Dio hih-.

25 Sa- ga' jwëeh- la' kih' jaa- camey-
ngëe' to-gwa' koo- hma-kuu' lä-koh'
ga- he- heh' jaa- dsa- cha- kuu' jee'
jmeë- Dio hih-.

26 Cha-ga'miih- ga-lä-dsaa~ dsé' discípulo ma' ga-nuuy' juu' ja-, he-ja- ga-hlëëyh' dsa-kyaayh' ga-jäyh':

—¿Hij- ba-läë' ja-?

27 He-ja- ga-jëe' Jesús jee' tääyh' ja-, mah' ga-jäyh':

—He- sa-lä-këh' dsa-jmii' jmee', sa-la' lä-na- kih' Dio. Jëeh' ga-lä-jë' ba-liyh' jmeey'.

28 He-ja- ga-løø' Pee' siiyh':

—Ma-jä' ba-lä-jë' he-cha- kyaaj' jnääh' mah' jmee' jnääh' ko-jøh' kyaah' hne-.

29 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'. Lä-jëë- hi- ma-tuu- dsé' ma-hwëë- cha'neh- kih', ma-beey' dsa-më' øøyh' dsa-nëuh- øøyh', ma-beey' cho'jmiiy-, ma-beey' dsa-më' kyaay', ma-beey' chih- kyaay', o ma-bey' hwa' kiyh' kwaat- kin- hi- kih' ju'hmëë',

30 hi- he' hyoh- hña-loo' ga-lä-na- lä-koh' ga-he- ga-jä' kiyh' jmi-gyuu- la-. Hyoyh- hne', jëey- dsa-më' øøyh' dsa-nëuh- øøyh', jëey- chooy', jëey- chih- kyaay', hyoyh- hwa', hi- jëey' wii' jmi-gyuu- la-. Hi- jmi-gyuu- he- na' ga-lä-jnä', tëey' jee' mo-so' juuy'.

31 Pero, jwëë' hi- laa' kwaat- jee' kyah' hnäh' na', hi- he' lee' mäh' ga-ma'ja-. Hi- hi- sa-laa' kwaat- jee' kyah' hnäh' na', hi- he' lee' jøøh'.

Ngoo' hnë- jiih- jmeeh- Jesús juu' he-juuy'

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lä- ma-hää' bih' jwë' ngooy' ta- Jerusalén, hi- kaah' kiyh' ga-nää' lä-jëë- hi- ga-jmee' ko-jøh' kyaayh'. Pero jëë- dsayh- hi- ma' goyh- ma' chaay' kaah'.

Ja-ga' ga-tëë- Jesús kah' lä-jëë- gya-tuu' discípulo, ga-løøy' jmeeyh- juu' ha-lä- dsa-ngëëy' ta-cha'në':

33 —Na' dsa'nøø' jne' ta- Jerusalén, jee' oo- ngëë' dsa- Hi- ga-lëë' ngo' la- kih' jmi-dsa- kaah', hi- ngëëy' kih' ta-jwoh' kyaaj' ley. Hi- he' bääh- jnä' dsoo' mah' jngëëh' dsa- jnä'. Ja-ga'

ngëëy' jnä' ja-goo- dsa- hi- sa- laa' judiu.

34 Mi-kwayh' jnä', jmi'baay' jnä', ti'hñey' jnä', ja-ga' jngëëyh' jnä'. Pero lä-jiihn' ka-läh' ga-ma-hya- hnë- jmii'.

Jacobo kyaah' Jwaa- ga-ngiiy' he-gyay- jwoo' kih' Jesús
(Mt. 20:20-28)

35 Ma-ngëë' he- ja-, Jacobo kyaah' Jwaa- joo' Zebedeo ga-näay' chuh' kih' Jesús mah' ga-jäyh':

—Ta-jwoh', hnøø- jnääh' jmeeh' he- ngii' jnääh' la-.

36 —¿Hee- hnooh- hnäh' jmeen- kyah' hnäh'? —ga-jäh' Jesús.

37 —Kwa' jwë' dsa-tooh' jnääh' jwoo' kyah' jee' nah' jøøh' he- jmeeh' hih', jaa- jwoo' ra-lluuy' hi- jaa- jwoo' ra-këh' kyah' —ga-jäyh' siiyh- Jesús.

38 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa- ñeh' hnäh' he- na- ngiih' hnäh'. ¿Che- tääh- hnäh' jëeh' hnäh' lli'wii' he- na' ga-jëen'? ¿Che- lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngëëh' hnäh' he- wii' he- na' ga-dsa-ngëen'?

39 He-ja- ga-jäyh':

—Tää- ba-jnääh'.

Mah' ga-jäh' Jesús:

—Ma-ra- he- jëeh' ba- hnäh' lli'wii' he- na' ga-jëen', hi- dsa-ngëëh' hnäh' he- wii' he- na' ga-dsa-ngëen'.

40 Pero he- nah' hnäh' jwoo' ra-lluuy' o jwoo' ra-këh' kin', sa- ga-tëen' kwan. He- ja- hyoh- hi- na-lleeh' kyaaj' Tää' kyaan- ba- ja-.

41 Jee' lä-jëë- gyaaj' discípulo ga-lä-lleë' ma' ga-nuuy' hlëeh' Jwaa- kyaah' Jacobo lä-ja-.

42 He-ja- ga-hlëëh' Jesús lä-jëë- discípulo, ga-jäyh':

—Ñeh' ba- hnäh' lä-koø- jmee- dsa-ta- hi- jmee- hih- kih' dsa-gooy', kaayh- lä-lla- dsëy'. Dsa-kaah' he- lä- të- dsëy' kaayh- dsa-gooy'.

43 Pero jee' kyah' hnäh' sa- cha- he- kih' jmeeh' hnäh' lä-ja-. Hi- hnøø' lee' jøøh' ga- kih' lä-jëë- hnäh', hi- he- tëë- jmee' ta-he' kih' lä-jëë- ba'.

44 Hi- hnøø' ka' nē kih' jee' lä'jēē', hi- he' tēē- jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

45 Jēēh', Hi-ga-lēē'ngo' la- sa- ma-jay~ mah' jmeey' dsa- ta'he' kiyh', ma-jay~ mah' jmeey' ta'he' kih' dsa- ba'. Ma-jay~ mah' kwaay' hñii' juuy', he- ja- kēē' mah' lää' jwēē' dsa-.

Ga-mi-hlää' Jesús Bartimeo hi- ma-tuu'

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Ma-ngēē' he- ja-, ga-lla-näay' jwii- Jericó. Lä- ma' ya-hēē' Jesús Jericó kyaayh' discípulo, hi- kyaah' jwēē' dsa-, ga-ngēēy' jee' ma' gya' jaa- dsa-tuu' hi- ma' ngii- kuu' kih' dsa-. Dsa-tuu' he' ma' chee- Bartimeo, joø' Timeo.

47 Ma' ga-nuuy' ngoo' ya-jäh- Jesús dsa- chaa- Nazaret, ga-løoy' hlēeyh- ki-gaa-, ma' jäh':

—Jesús, hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

48 Jwēē' dsa- ga-juuuh' kiyh', mah' sa- tooyh' miih'. Pero dsa- he' cha-ga-miih- miih' ma' tooyh-:

—Hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

49 Ja-ga' ga-noo- Jesús, ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaä' dsih'. He-ja- na'kyaä' dsih', mah' ga-jäh' dsa-siiyh-:

—Ta- ka- huudsē-, noo- tēeyh- hne-.

50 Lä-chah' ja- ga-jñuuyh' hmiih- he- ma' na-bäayh-, ga-nooy- ko-chih', ngooy' jee' cheh' Jesús.

51 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

He-ja- ga-jäh' dsa-tuu' he':

—Ta-jwoh', hnoon' lä-jnä' mi-nēn-.

52 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Gwaah- ba' hne- kyah'. Kyaah' he- ma-dsoo' hoh' na-, ma-jä' ba' kyah'.

Hi- lä-chah' ja- ga-lä-jnä' mi-nēy' hi- ngooy' kyaah' Jesús.

11

Ga-he' Jesús na-dsēē- burr- jwii- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga' tēey' Jerusalén ga-näay' chuuh' jwii- Betfagé kyaah' Betania. Hi- jäh- ba' nøø' jwii- ja- kih' moh' Olivo. Jee' jwii- ja- ga-chee' Jesús uu' discípulo.

2 Ga-siiyh-:

—Go-näa' hnäh' ta- jee' jwii- he- nøø' ta- cha-nē'. Wa-ra- ga-tēeh' hnäh' jee' oo-, jnääh' hnäh' jaa- burr- mah' hi- na-hñuuh', hi- sa- ga- ma-wii' dsa-. Ja- cheeh' hnäh' mah' ya-jääh' hnäh' ta- la-.

3 Cher-mah' chaa- hi- ngii- juu' kyah' hnäh', he-la' jmeeh- hnäh' lä-na-, ja- jwiih' hnih': “Jmee- bii' kih' Dsa-jøøh' kyaä' jnääh' ba' la-, chah' ba' ya-jääh' jnääh' ka-läh'.”

4 He-ja- ga-näay' hi- ga-jnääh- bih' burr- he' ma' cheh' cha'jwē', na-hñuuh' chuh' kih' koo- ho'haah', mah' ga-løoy' cheeyh- burr- he'.

5 Pero dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- jmeeh- hnäh', he-la' cheeh' hnäh' burr- na-?

6 He-ja- ga-siiyh- lä-koo- ga-jäh' Jesús. Ja-ga' ga-kwa' dsa- he' jwē'.

7 Hi- na-jäay- jee' cheh' Jesús mah' ga-kye- dsa- hmiih- kih' ka'luu' burr- he'. Ja-ga' ga-wii' Jesús ngoo'.

8 Jwēē' dsa- ga-ja' hmiih- kih' cha'jwē' jee' ngooy' ja- hi- jñah' ga-hnä' niih' hma- ga-jay' cha'jwē'.

9 Dsa- hi- chaa' kaah', kyaah' hi- ga-näa' jää' ma' tooyh- cha-miih- miih' ma' jäh':

—¡Hosanna! ¡He- ba' che- jøøh' hi- ja' na- lä-hih- kih' Dsa-jøøh' jñän'!

10 ¡Dio kyaah' hi- na' ga- jmeey' hih- lä-koo- ga-jmeey' dsa-jøøh' jñän' David! ¡Peer- jøøh' hi- gya' gyuuuh'!

11 Ja-ga' ga-he' Jesús jee' jwii- Jerusalén, ngooy' ta- jee' chih' gwah- juuh-. Ma-ngēē' ma-jēey' lä-ku' lä-jii' jee' chih' gwah- ja-, ya-hēey' ngaayh'

ta⁻ Betania kyaayh' lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu'
dsa⁻ kyaay'. Jëeh' ma⁻ngoo' ga⁻hloo'
jmi⁻ ja⁻.

*Ga⁻jwä' Jesús dso'jw#⁻ kih' chaah'
higo*

(Mt. 21:18-19)

¹² Ma' ga⁻jnä' jyoh' jmi⁻, ga⁻hwëëy⁻
ka⁻läh' jee' jw#⁻ Betania, ja' kyoh⁻
Jesús.

¹³ H#⁻ ga' ga⁻jëë' Jesús koo⁻ chaah'
hma⁻ higo mah' ngooy' na⁻jëëy⁻ che'
h#⁻ mi⁻!. Ma' ga⁻lloo' jee' chih' chaah'
hma⁻ ja⁻, ma⁻la⁻ moo⁻ jmah' ba' ma'
choo'. Jëeh', ja⁻ jii⁻ kih' ja⁻.

¹⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siih⁻ chaah'
hma⁻ ja⁻:

—Ni⁻ koo⁻ mi⁻! kyah' mo⁻so⁻ kuh'
dsa⁻ ka⁻läh' jih⁻koh' jih⁻lih'.

Hi⁻ ga⁻nuu' discípulo kyaay'.

*Ga⁻hwëë' Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh'
hn#⁻ jee' chih' gwah⁻*

*(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn.
2:13-22)*

¹⁵ Ma⁻ngëë' he⁻ ja⁻, ga⁻lla⁻näy'
Jerusalén, ja⁻ ga⁻lloo' Jesús ho⁻hne'
kih' gwah⁻ juuh⁻, hi⁻ ga⁻llooy' hëëy⁻
kih' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ lla⁻ hmooh'.
Ga⁻saa' ga⁻jaay' na⁻mes⁻ kih' dsa⁻ hi⁻
ma' mi⁻si⁻! kuu', hi⁻ ga⁻saa' ga⁻jaay'
lä⁻jëë⁻ he⁻ la⁻ kih' hi⁻ ma⁻ hnëë⁻ juu⁻.

¹⁶ Mo⁻so⁻ ga⁻kway' jwë' ma' ngëë'
dsa⁻ jee' ja⁻ kyaah' løø' kih' mah' ma'
llay' hmooh'.

¹⁷ Hi⁻ ga⁻hlëëyh' dsa⁻ ga⁻siyh⁻:

—¿Che' sa⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻ juu' kih'
Dio? “Hne' kin⁻ la⁻ lä⁻cheë⁻ hne' jee'
ngii' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ kiyh' kih'
Dio.” Pero hnäh', ma⁻jmeeh' hnäh'
lä⁻koo⁻ too⁻ jee' dsa⁻taah' dsa⁻h#⁻
ba'.

¹⁸ Ga⁻nuu' ta⁻jwöh' kyaä' ley hi⁻
lä⁻ja⁻ dsa⁻kaah' kyaä' jmi⁻dsa⁻
ka⁻läh' ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë' Jesús. He⁻ja⁻
ma' hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jwë' jee' ma'
jngëëyh', pero ma' gayh' Jesús. Jëeh'
jwëë' dsa⁻ ma' tääh' ma' jëë⁻ dsah'
ha⁻ lä⁻ la⁻ nuuh⁻ kiyh'.

¹⁹ Ta⁻ ga⁻hloo' ja⁻, ya⁻hëë' Jesús jee'
jw#⁻ ja⁻, ngaayh'.

Ga⁻lä⁻kii⁻ chaah' hma⁻ higo

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ta⁻la⁻ høø⁻ jyoh' jmi⁻ ja⁻,
ga⁻ngëëy' ka⁻läh' jee' ma' chih' chaah'
hma⁻ higo. Ga⁻jëë' discípulo kyaä'
Jesús ma⁻lä⁻kii⁻ go⁻te⁻ chaah' hma⁻
ja⁻.

²¹ He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë' Pee',
ga⁻jäh':

—Jëë' da' Ta⁻jwöh', ma⁻lä⁻kii⁻
hma⁻ higo he⁻ ga⁻jwäh' dso'jw#⁻ kih'
lloo'.

²² Hi⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu' kiyh',
ga⁻siyh⁻:

—Wa⁻lä⁻dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio.

²³ Ma⁻ra⁻ ju'dsoo' jwëëhn⁻ hnäh',
cher'mah' hi⁻ ga⁻jäh' siih⁻ moh'
la⁻: “Jñuuh' jee' na⁻, jwää⁻ hñaa'
cha⁻jmi⁻ñeeh⁻”, hi⁻ cher'mah' lä⁻kaa⁻
tuh⁻dsëy' ga⁻ngiiy', hi⁻ cher'mah'
ga⁻jmeey' dsoo' le', ma⁻ra⁻ he⁻ le' ba'
he⁻ ma⁻ngiiy' ja⁻.

²⁴ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh', lä⁻jëë⁻ he⁻
ngiih' hnäh' kih' Dio, jmeë' hnäh'
dsoo' ma⁻hñah⁻ hnäh', hi⁻ lä⁻ja⁻ ba'
hñah⁻ hnäh'.

²⁵ Hi⁻ jee' tääh' hnäh' ngiih' hnäh'
kih' Dio, jmeë' jøh⁻ hoh' hnäh'
cher'mah' hi⁻ kyaah' hä' hoh', mah'
lä⁻ja⁻ Täa⁻jnän⁻ hi⁻ gya' gyuu⁻ jmeë'
jøh⁻ dsë' kih' lä⁻jëë⁻ dso'kye⁻ kyah'
hnäh'.

²⁶ Jëeh', cher'mah' sa⁻jmeeh⁻ hnäh'
jøh⁻ hoh' hnäh' kih' dsa⁻, ni⁻ lä⁻ja⁻
Täa⁻jnän⁻ hi⁻ gya' gyuu⁻ sa⁻ jmeë'
jøh⁻ dsë' kih' dso'kye⁻ kyah' hnäh'.

*He⁻ ja' gyuu⁻ ba' hih⁻ he⁻ jmeë'
Jesús*

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Ga⁻lloo' Jesús ka⁻läh' Jerusalén
kyaah' discípulo. Ga⁻ngëëy' ta⁻ jee'
chih' gwah⁻. Jee' ja⁻ ga⁻lla⁻näa'
dsa⁻kaah' kyaä' jmi⁻dsa⁻, kyaah'
ta⁻jwöh' kyaä' ley, hi⁻ lä⁻jëë⁻
dsa⁻gyuu⁻.

²⁸ Hi⁻ ga⁻jäh' dsa⁻ he' siyh⁻:

—¿Che' cha⁻ jwë' kyah' he⁻ jmeeh⁻
lä⁻jëë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hi⁻ kih' hih⁻ he⁻
jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

29 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh-:

—Ngün' koo- mi'juu' kyah' hnäh' ka-läh'. Jeeh' da' hnäh' kin- jää', ja-ga-jwahn- hi- kih' hih- he- jmeen- lä-la-.

30 ¿Hi- ga-jmee' hih- he- ga-chaa' Jwaa' dsa- jmi-, che' Dio o che' dsa- ñuuh-? Jmeeh' da' hnäh' juu' kin- —ga-jäh' Jesús.

31 Jee' tääyh' ja- ma' llay- juu' kyaah' dsa-kyaayh', ma' jäyh':

—Cher'mah' ga-jäh' jne', hih- kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He-la' sa' ga-lä-dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga- ja-?”

32 Hi- cher'mah' ga-jäh' jne', ja' hih- kih' dsa- ba' ja-, lä-llee' dsa-jwi- —ma' jäh' dsa-kaah' he'.

Cha-miuh- ma' gayh- dsa-gooy', jeeh' lä-jee- dsa- ma' jmää- kwaat- Jwaa' ma-ra- he- ma' laa' jaa- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio.

33 He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he' ga-siiyh- Jesús:

—Sa- ñe' jnääh'.

Mah' ga-jeeh- Jesús juu' ka-läh', ga-siiyh-:

—Ni- jnä' sa- jmeehn- juu' hii- ga-jmee' hih- he- jmeen- he- la-.

12

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' dsa- hi- ga-høø' ta' kih' jñah'

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Jee' ja- ga-løø' Jesús hlëeyh- dsa- he' kyaah' juu' na-hmää', ga-jäyh':

—Ga-tää' jaa- dsa-ñuuh- koo- nää' chaah' wii- jeh' hi- ga-jney' lä-ku' lä-jii' hi- ga-mi-lluy' jee' ma' hwëey' jmih' mi'jeh'. Ga-chiyh' koo- na'hyah- he- ñii' jee' ga-wii' dsa- hi- ga-taah' ga-høø' jee' na-jnää' chaah' jeh'. Ma' ga-la' he- ja-, ga-tooyh- goo- dsa- he- høøy' ma' to-dsaah'. Ja-ga' ya-hëey' ngooy' uu'.

2 Ma' ga-lloo' jii- kih' mi'jeh' ja-, ga-cheey' jaa- moz- kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy- heey- he- ma' tēey-.

3 Ma' ga-lloo' moz- he' jee' na-jnää' chaah' jeh' kih' dsa-juu', dsa- hi- ma' tääh' høø' he' ga-saah' dsih', ga-kway' kih' hi- ga-hëey' kih' ta-jmah'.

4 Ja-ga' ga-cheey' jñah' ka-läh' moz- kyaay' jee' ma' tääh' hi- ma' høø' ta' kiyh'. Lä-ja- ga-tey' kuu' kih' hi- he', lä-jiih' ga-la' dsoo' lley' mah' ga-hëey' kih' kyaah' o-hih-.

5 Koo- ka-läh' ga-chee' dsa-juu' he' jñah' dsa- kyaay'. Hi- he' ga-jngëeyh'. Hi- ngoo' bih' cheey- dsa- lä-ja-. Ko-llaa' hi- he' ga-hii' hi- ko-llaa' hi- he' ga-jngëeyh' go-te-.

6 Ma' ga-dsaa' lä-jee- moz- kyaay', ma' chaa- ga-jaa- chih- kyaay' hi- hnäy' cha-miuh-. Hi- he' ga-cheey' jee' ga-dsaa'. Ma' jmeey- huud-së-: “Go- jmee' ga- dsa- oo' he' kih' chih- kyaan- la-.”

7 Ma' ga-jee' dsa- hi- ma' høø' chaah' jeh' ja-, ja' chih- he', ga-taayh' ga-llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh': “Hi- oo' na-, hi- ja' kyaah' ta' jñan- la-. Wa' jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey- he- ma' tēey-.”

8 He-ja- ga-saayh' chih- he' mah' ga-jngëeyh'. Ja-ga' na-beey- ta' ka'hne- jee' ma' na-jnää' chaah' jeh' ja-.

9 ¿Ha- lä- jmee' dsa-juu' laah' hnäh'? —ga-jäh' Jesús—. Lloo- dsa-juu' jeh' mah' mi-llaay- hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' dsa- hi- jmee' ta' kiyh'.

10 ¿Che' sa- ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-sii- lä-la-?

Ja-ba' kuu' he- sa- ga-tih' dsë- tē-hyah-,

he- ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo- hne' juuh-.

11 He- la- ga-jmee' hñii' Dio, he-ja- dsaa' dsë- jne', ga-jäh' Jesús.

12 He-ja- ma' hnøø' dsa-kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jeeh', ga-tah' dsëy' he- ga-hlëeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' he- na-hmää' ja-. Pero ma' goyh' kyaah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-,

he-ja- sa- ga-la- ma' saayh' Jesús, ga-naä- bih'.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Ga-taah- dsa- fariseo juu' kwee- kyaah' dsa- kyaä- Herode, mah' ga-cheey' dsa- hi- ko-taa' ga' jmee', ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús.

14 Ma' ga-lla-naäy' jee' ma' cheh' Jesús, ga-jäyh':

—Ta-jwoh', ñe' ba' jnaäh', hne-hlëeh' ju'dsoo' jmah' ba'. Sa- gah' kyaah' ni' jaa-. Jëeh', sa- cha- kwaat- kyeh' ha- lä- laa- lä-jaa- lä-jaa- dsa-, hi- kyaah' ju'dsoo' ba' hlëeh' dsa- ha- lä- la' jwë' kih' Dio. ¿Ha- lä- laah' hne-, che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa' llu'? ¿Che' jmee- bii' mi'hmaah' jne' o sa' jmee- bii'?

15 Pero ñe- ba' Jesús ha- lä- la' huu'dsë- kiyh' he- ta-juuy' ba' ja-, he-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿He-la' kah- hnäh' dsën-? Kye- da' koo- kuu' mah' jëen-.

16 He-ja- na'kyey' koo- kuu', mah' ga-jäh' Jesús:

—¿Hii- kih' heeh' too- la-, hii- kih' jmi- na-sii- la-?

He-ja- ga-jäh' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

17 Mah' ga-jäh' Jesús siyh' ka-läh':

—He- la' kih' César, kwëeh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio he- la' kih'.

He-ja- ga-taayh' jëe- dsayh' kih' Jesús.

Ga-ngii' dsa- juu' ha- lä- le' wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' hi- na-juu'

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Ja-ga' ga-lla-naä' saduceo ka-läh' jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he' na-, sa- ma' jmeey- dsoo' he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Mah' ga-ngiiy' juu' kih' Jesús, ga-jäyh':

19 —Ta-jwoh', ga-sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la-. Wa'ra- ga-juu' jaa- dsa-ñuuh- hi- sa- chaa- joo', dsa-ñuuh- øøh- hlii' he', lle' kih' tëëy-

dsa-më' mah' lä- chaa- joo' siyh' hi- lee' kwaat- kyaä' hlii' øøyh'.

20 Ga-lä- chaa- gyee' dsa-ñuuh- jaa- ba' cho'jmiy-. Hi- to-ñe' he' ga-kaa' dsa-më'. Pero chah' ba' ga-juuy', sa- chaa- jooy' ga-lä- chaa-.

21 He-ja- jee' ga-të' uu' dsa-ñuuh- øøyh- ga-kaa' dsa-më' hñii' he'. Ja-ba' lä-ja- ga-juuy', sa- ga-lä- chaa- jooy'. Jñah' ka-läh' dsa-ñuuh- øøh- hlii' he' ga-tëy- dsa-më' he'. Jee' ja- ga-të' uu- dsa-ñuuh-. Hi' koo- ka-läh' ga-juu' hi- he', sa- ga-lä- chaa- jooy'.

22 Ja-ba' lä-ja-, lä-jëe- gyee' dsa-ñuuh- ga-kaa' dsa-më' he' hi- ga-juu' lä-jëe- gyee' dsa-ñuuh- he'. Ni' jaa- sa- ga-lä- chaa- joo'. Jee' ga-dsaa' ga-juu' hñii' dsa-më' he'.

23 Wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' dsa- hi- na-juu', ¿hii- kih' jee' lä-jëe- gyee' lee' kyaä' dsa-më' he'? Jëeh', ga-lä-jëe- gyee' ba' ga-lä- kyaayh- —ga-jäh' dsa- saduceo siyh' Jesús.

24 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Na-hee- hoh' ba' hnäh' na-, jëeh', sa- kyeh' hnäh' kwaat- ha- lä- jäh' juu' kih' Dio, ni' ha- lä- la' be' kiyh'.

25 Wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' hi- ma-na-juu', ni' jaa- dsa-më' dsa-ñuuh- mo-so' jee' goo-. Ma-ja- leey' lä-koo- laa' ángele hi- tääh' gyuuh' ba'.

26 Pero he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿ché' sa- ma-heh- hnäh' juu' he- ga-sii' Moisé lä-koo- ga-la' kiyh' jee' koo- chaah' too' ja-? Jee' ja- ga-hlëeh' Dio kyaayh', ga-siiyh': “Jnä- laan' Dio kyaä' Abraham, laan' Dio kyaä' Isaac, laan' Dio kyaä' Jacob.”

27 He- ga-jäyh' lä-ja-, sa- na-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio. Jëeh' Dio jnän' laay' Dio kyaä' hi- na-jiih' ba'. He-ja- na-hee- hoh' hnäh' he- laah' hnäh' sa- lä-jiih' dsa-.

Nuuh- he- kyee' ga' kih' jee' lä-jëe-
(Mt. 22:34-40)

28 Jee' ja- ma' hää' jaa- ta-jwoh' kyaah' ley. Ma' ga-nuuy' ti-choo- dsa- juu' kyaah' Jesús, ga-jëey' jeeh- ba' Jesús kwee- juu' kih' dsa-. He-ja- na-ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- koo- jee' lä-jë- he- lle- në- ley kyeey' ga' miih-?

29 Mah' ga-jäh' Jesús:

—He- la- ba' nuuh- he- kyeey' ga' kih' jee' lä-jë-: “Nuuh- hnäh' dsa- Israel. Jaa- ba' Dio chaa- jnän’.

30 Wa' hnaah- Dio kyaah' lä-kaa- tuh-hoh', kyaah' lä-jë- huudsë- kyah', kyaah' lä-jë- be' kyah'.” He- la- ba' ja- nuuh- he- kyeey' ga' kih' jee' lä-jë-.

31 Hi- ja-ba' lä-ja- la' jee' ga-të- to' nuuh-: “Wa' hnaah- dsa-kyaah' lä-koh' hnaah- hnäh'.” Sa- cha- ga' jyoh' nuuh- he- kyeey' ga' lä-koh' ga' he- la- —ga-jäh' Jesús.

32 He-ja- ga-jäh' ta-jwoh' kyaah' ley:

—Llu' ba' jwah', Ta-jwoh'. Ju'dsoo' ba' ma-hlëeh', sa- chaa- jñah' Dio, jaa- ba' Dio laa'.

33 Hi- cher'mah' hnää- jne' Dio lä-kaa- tuh-dsë- jne' kyaah' lä-jë- huudsë- jnän', hi- kyaah' lä-jë- be' jnän', hi- cher'mah' hnää- jne' dsa-kyaah' lä- hnää- jne' hnään', kyeey' ga' he- na- lä-koh' ga' he- kaa- jah' o he- ga' jyoh' he- jee- jne' në- na'hyoo'.

34 Ma' ga-nuuy' Jesús ga-jëeh- bih' kyaah' huudsë- llu', mah' ga-jäh' Jesús siyyh-:

—Miuh- ga' jmee- heeh- he- jää' Dio hne- lä-hih- kih'.

Ja- jiih' ni- jaa- mo-so- ga-tuu- dsëy' ma' ngii' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Lä- ma- cheh' ba' Jesús koo' gwah- ja-, hlëeyh- dsa-, mah' ga-siyyh- dsa-:

—¿Ha- lä- la' he- jäh' ta-jwoh' kyaah' ley, Cristo laa' sa'ju- kih' David?

36 He' ba' hñii' David ga-sii' juu' la- lä-koo- ma' jøø- Jmi-llë' kiyh', he- ga-siyy' lä-la-:

Ga-jäh' Dio ga-siyyh- Dsa-jøøh' kyaan-:

“Na' jwoo' ra-lluuy' kin- la-, lä-jiih' lloo- jmi- llaan- huuh' tiuh' lä-jë- hi- na-høøh' kyah'.”

37 ¿Ha- lä-ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David jäh' kih' Cristo: “Dsa-jøøh' kyaan-?”

Lä-jë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- ga-tih' ba' dsë- lä-koo- ga-hlëeh' Jesús.

Ga-jiih' Jesús kih' ta-jwoh' kyaah' ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Hi- ga-løoy' ga-kway' juu', ga-mi-tëey- dsa-:

—Leeh- hnäh' kyaah' ta-jwoh' kyaah' ley, tih- dsëy' ngëy- kyeyh' hmiih- kyoo- jee' kih' dsa- hi- hnøoy' jmee' dsa- Dio kiyh' cha'jwë' juuh-.

39 Hi- tih- dsëy' gyay' to-në- hma-sii- neh- gwah- mäh-, hi- lä-ja- ka-läh' jee' dsa-taah- dsa- kuh-.

40 Hwëey- dsa-më- hñii' cha'neh- kih', ko-taa' ga' jmeey- hlëeyh- cha-miuh- kyaah' Dio ha- jee' jëe' dsa- kiyh'. Cha-ga-miuh- wii' heeh' Dio dsa- hi- jmee- lä-ja-.

Na'ka- dsa-më' hñii' kuu' cha'në' Dio

(Lc. 21:1-4)

41 Ma' cheh' Jesús jëe- ha- lä- ma' jmee- dsa- tooyh- kuu' neh- wii' kih' gwah-. Hi- ma' jëey- jwëe' dsa- cha- kuu' ma' tooyh- cha-miuh- kuu' jee' ja-.

42 Ja-ga' ga-lloo' jaa- dsa-më' hñii' hi- tä-ñëe' go-te'. Ga-tooyh- to' ñe' nøø' he- sa- kyeey' ni- miuh-.

43 He-ja- ga-hlëeh' Jesús kyaah' discípulo kyaay', ga-jäyh-:

—Ma- ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', dsa-më' hñii' la-, ma-kway' cha-ga-miuh- lä-koh' ga' jee' lä-jëe- dsa- hi- ma-tooh- jää'.

44 Jëeh' lä-jëe- hi- cha- kuu', ma-kway' miuh- he- ma- chaa- kiyh'

ba', pero dsa-më' hñäh' la-, ma-ke-
tä-ñeey', ma-kway' lä-koh' te' kuu'
he- ma' cha-kiyh' he- kyaah' ma' lay'
he- jmee- bii' kiyh' -ga-jäh' Jesús.

13

Lloo-koq-jmii' hla' gwah'-jmuh-
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Ma-ngëe' he- ja-, ya-hëe' Jesús
koo' gwah' jee' ma' gyay' ja-, ja-ga'
ga-jäh' jaa- discípulo kyaay' ga-siiyh-:
-Ta-jwöh', jëe' da', he- ba' che-
kah'gaa- kuu' he- kyaah' ga-jä'
na'hñaa' hne' na-.

2 He-ja- ga-jëeh' Jesús juu' kiyh':
-Lä-jëe' hne' kaah' he- jëeh' hnäh'
na-, lloo-koq-jmii' ni-koq-mi'kuu'
na-, sa' jä' na-chuh' ne' kih' øøh',
lä-jëe' ba' soh'hla'.

Jää' ja-ga' llaa' jmi-gyuu-, joh' nëe'
sa' jmee' lii'

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ma-ngëe' he- ja-, ga-näay' ta-
ne' moh' Olivo ta' cha'ne' gwah' ja-.
Jee' ja- ga-gya- Jesús. Hi' Pee', Ja-
cobo, Jwaa-, kyaah' Andre' ga-ngii'
juu' kiyh' ta-ko-jiih' ma' täayh' kah'
kih', ga-jäyh':

4 -Chiih' jnääh' lih' le' lä-jëe' he-
ma-jäh', hee- lii- jmee' wa-ra- ya-jäh'
lä-te' juu' na-.

5 He-ja- ga-løø' Jesús jmeeyh- juu':
-Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni- jaa-
sa- mi-gaa- hnäh'.

6 Jëeh', jwëe' dsa- ya-nää' hi- ka-
ne' kin-, mah' jäyh': "Jnä' he' laan'
Cristo hi- ma-chee' Dio." Jwëe' dsa-
mi-gaay'.

7 Ga' ma-nuuh- hnäh' kih' hñii- hi-
lä-cha- juu' kih' hñii- ta- la- ta- jnøø',
ta- jøøh' hnäh' hñaa'. Jëeh' lä-ja-
lle' kih' le', pero ja- lä-cha' ja- llaa-
jmi-gyuu-.

8 Tee' dsa- hi- chaa- koq- hwa'
kyaah' jyoh' hwa', hi- tee' dsa-ta'
kyaah' jñah' dsa-ta'. Ja- he- koq-
jee' jwii- jee' jeh' wii' hwa', ja- he-
koq- jee' jwii- jee' jëe' dsa- hoo'
hi- chi'jwaa' dsa-. Heh' lä-ja- koq-
ma-løø' ba' jëe- dsa- wii'.

9 'Leeh' hnäh', ngëe' dsa- hnäh'
kih' dsa-ta', kwa' dsa- kyah' hnäh'
neh- gwah' kih' dsa- judiu, dsa-jääy-
hnäh' cha'ne' dsa-ta' kaah' kwaan-
kin-. Jee' ja- kwah' hnäh' ju'dsoo'
kin-.

10 Jmee- bii' kwa' dsa- ju'hmëe' kih'
lä-jëe' dsa- jmi-gyuu-, jää' ja- ga' llaa-
jmi-gyuu-.

11 Ta- jmee- hnäh' huuh'dsë- ha-
lä- jwah' hnäh' wa-ra- ga-taah- dsa-
hnäh' ja'goo- dsa-ta'. Ta- ka- hnäh'
huuh'dsë- ni- miih-. Hor- ja-, Dio ba'
kwa- huuh'dsë- ha- lä- hlëeh' hnäh'.
Ja- he' hñaa' hnäh' hlëeh', Jmi-lle'
Na- jngii' ba' hlëeh'.

12 Ngëe' dsa- øøh- kih' dsa-ta' mah'
jngëeh' dsih'. Ja-ba' lä-ja- jmee' dsa-
kih' joo', hi- lä-ja- ka-läh' jmee' dsa-
kih' cho'jmiy- mah' jngëeh' dsih'.

13 Lä-jëe' dsa- jmee' na-høøh' kyah'
hnäh' kwaan- kin-. Pero hi- kwëeh'
dsë' lä-jiih' llaa-, hi- he' ba' lää'.

14 Wa-ra- ga-lloo' jmi- jëeh' hnäh'
chah' jah' hi- laa' na-høø' ngëe' jee'
sa- ga-tëe' nooy-, lä-koq- ga-jäh'
Daniel hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio. (Hi-
hë- juu' la-, wa' lä-ngëe'y'.) Ma'ja-,
hnäh' hi- tääh' hwa' Judea kyuu'
hnäh' ta- moh'.

15 Hi- tääh' jee' ga-tëe' to' jwëe' hne',
wa' jñaa' mah' wa' kyuu' bih', sa' wa'
kyey' he- cha- cha'neh'.

16 Ja-ba' lä-ja- hi- tääh' jee' nuu-
kih', ta- wa' la-nääy' kiyh' he-
dsa-kyey' sa'hmih-.

17 Peer- jwii- dsa-më' hi- kyaa-
gyuu- ma'ja-, hi- lä-ja- dsa-më' hi-
jää- gyuu- gyuu- ka-läh'.

18 Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa- la'
jii- gyuu' wa-ra- ga-tëe' jee' kyuu'
hnäh'.

19 Ma'ja- jëe' dsa- wii' jwërte he-
sa- ma-jëe- dsa- lä- ma' ga-nøø'
jmi-gyuu- lä-jiih' na'. Ja- jiih' mo-so-
jëe' gyih' jih'koh'.

20 Wa-ra- jäh' kih' jøø' ga' Dio
cha-gamiuh- jmi- jëe' dsa- wii', ni-
jaa- dsa- sa- jä' jiih-. Pero ta-la-
kih' hi- na-lleeh' kyaay', chah' ba'
mi-llaay- jmi- he- jëe' dsa- wii'.

21 'Ma'ja-cher'mah' chaa-ko'llaa' dsa-jäh': "Hi- Cristo cheh' la-", o "Hi- Cristo cheh' jee' oo-", ta' wa' heeh' hnäh' kiyh'.

22 Jwëë' dsa- hi- ta-juu' ya-nää' jäh': "Jnä' he' laan' Cristo, jnä' ngëen' juu' kih' Dio." Ja' he- koo- nee' he- juh-gaa- jmeey', lä-jwë' jee' mi-gaay- dsa-, lä-jiih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio mi-gaay-cher'mah' ga-la'.

23 He-ja- leeh' hnäh'. Ma-jwah' ba' jnä' jää' ha- lä' le'.

Wa'ra-ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëë' ngo' (Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

24 'Ma-ngëë' ma-jëë' dsa- lä-jë' he- wih' ja-, ja- jiih' mo-so' lä-jnä' jmëë' hyoo-, ni' jmëë' kih' sih- sa' lä-jnä'.

25 Lä-jëë' nua' hi- hëë' gyuu' lä-sii' hoo' hi- lä-jë' ga' he- cha- gyuu' sa'jeh'.

26 Ja-ga' jëë' dsa- Hi-ga-lëë' ngo' la- hi- jäh' gyuu' jee' jni' kyaah' cha-miih- be', laay' joo'h'.

27 Ja-ga' cheey' ángele kyaay', joo'yh' lä-jëë' hi- na-lleeh' kyaay' hi- tääh' lä-jë' kye' kiih' jmi-gyuu-, ta- ko-taa- lä-ga-të' jyoh' ko-taa-.

28 'Jëë' da' hnäh' ha- lä' dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi-tëë' hnäh' hñaa'. Wa'ra-ga-hyo' sih' jñoh' sa'jih' kih', loo- dsa-hyo' moo- kih', ma-ñeh' ba' hnäh' ma-ngoo' ga-të' jii- jma' ba' ja-.

29 Lä-ja- hnäh' ka-läh', wa'ra-ga-jëeh' hnäh' dsa-la' lä-jë' he- ma-jwahn' la-, wa' lä-ñeh' hnäh' he- ma-chehn' ho'haah' kyaah' he- jahn' ba' ja-.

30 Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', sa' laa- dsa- hi- tääh' na' ta'ko-jiih' sa' ga' ma-lä-te' lä-jë' he- ma-jwahn' la-.

31 Ngëë' ba' lä-jë' he- cha- gyuu' hwa', pero juu' kin' lä' ma-cha- ja-ba'.

32 'Pero ni' jaa- sa' ñe- hee- jmi' ja-, hee- hor- ja-, ni' ángele hi- tääh' gyuu' sa' ñe-, ni' Joo' Dio sa' ñe-. Hñii' ba' Täa' kyaan- ñe-.

33 'Hää' hnäh' hñaa', mi-jnøø' hnäh' m'ñeh', ngii' hnäh' kyah' kih' Dio, jëeh' sa' ñeh' hnäh' lih' lloo- jmi' ja-.

34 Kwee- ba' la' kyah' hnäh' lä- la' kih' jaa- dsa- hi- ya-hëë' ngoo- uu'. Ga-jä' hne' kiyh', mah' lä-koo- lä-koo- ta' kiyh' ga-tooyh- goo- dsa- kyaay'. Hi- ga-siiyh- dsa- hi- hoo- ho'haah': "Hoo' kwee-, ta' gwii-."

35 Ja-ba' lä-ja- hnäh', ta' gwii- hnäh', jëeh' sa' ñeh' hnäh' lih' jäh' dsa-juu' hne'. Sa' ñeh' hnäh' che' ta- ga-nuu- jäh', o che' lla-nuu', o che' koo- hoo- chaah' dsoo', o ta-la' hoo-.

36 Ni' sa' lii- ga' wa'ra- jäh', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh' mah' sa' tääh' hnäh' na-gwiih- hnäh' ma'ja-.

37 Lä-jë' he- jwahn' la-, jwahn' kih' lä-jëë' ba'. Hnøø' ma-na'lluuh' hnäh'.

14

Ma' hnooh- dsa- ha- lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Lä' hyu' ga' të' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mah', hi' kuyh- he'ñiih- he- sa' kyaah' levadura, jmi' ja- ma' hnooh- jmi-dsa- kaah' kyaah' lä-jëë' ta-jwoh' kyaa' ley ha- lä' ma' saayh- Jesús kyaah' juu' ta' juu', mah' jngëëyh'.

2 Ma' jäh':

—Sa' wa' kaah' jnih' jee' jmi' la-, mah' sa' dsa-tooh' miih' jee' jwi-.

Ja- dsa-më' ga-huu' jmi- mi-jwi- lle' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Ma' gya' Jesús ka-läh' jee' jwi- Betania cha'neh' kih' Simón hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' hoo-. Jee' ja- gyay' kuh-hiyh-, ma' ga-lloo' jaa- dsa-më' ma' kyey- koo- së' he- ma' haa' jmi- mi-jwi- he- chee- nardo, he- kyee' hmooh'. Ga-joo' luu' së' ja-, mah' ga-huuy' lle' Jesús.

4 Pero ga-lä-llee' ko'llaa' dsa- hi- ma' tääh' kyaayh' he', ga-jäh':

—¿He⁻la¹ ma⁻hee¹ dsa⁻mē¹ na⁻ jmii⁻ mi⁻jwii⁻ na⁻?

⁵ Llu¹ ga¹ wa¹ra⁻ jah¹ kih¹ ga⁻hniy¹ mah¹ ma¹ liyh⁻ lä⁻koh¹ lih¹ dsa⁻ koo⁻ ji⁻ñe⁻ jmii¹ ta¹. Mah¹ kuu¹ ja⁻, ma¹ kwëeyh¹ hi⁻ tä⁻ñee¹.

He⁻ja⁻ ga⁻hlëeyh¹ wii¹ kih¹ dsa⁻mē¹ he¹.

⁶ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús:

—Ta¹ hlëeh¹ hnih¹. Ta¹ chu¹ hnäh¹ kyaah¹ dsa⁻mē¹ la⁻. Llu¹ ba¹ he⁻ ma⁻jmeey¹ lä⁻la⁻ kin⁻.

⁷ Jëeh¹ lä⁻ ma⁻tääh¹ na⁻ ba¹ hi⁻ tä⁻ñee¹ kyaah¹ hnäh¹, le¹ kwah¹ be¹ kiyh¹ jyoh¹ jiih¹. Pero jnä¹, mo⁻so⁻ jän¹ ki⁻wëe¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹.

⁸ Dsa⁻mē¹ la⁻ ma⁻jmeey¹ lä⁻koo⁻ te¹ le¹ ba¹. Kyaah¹ he⁻ ma⁻huuy⁻ jnä¹ jmii⁻ mi⁻jwii⁻, he⁻ ma⁻mi⁻lluuy¹ jnä¹ jää¹ ba¹ la⁻, ja⁻ ga¹ haa¹ dsa⁻ jnä¹.

⁹ Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo¹ jwëehn¹ hnäh¹, lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ jee¹ kwa¹ dsa⁻ ju¹hmëe¹ kin⁻, lä⁻cha⁻ juu¹ ha⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻jmeey¹ dsa⁻mē¹ la⁻, mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻dsooh¹ dsë¹ dsa⁻ kiyh¹.

Juda ga⁻ngëe¹ Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma⁻ngëe¹ he⁻ ja⁻, jaa⁻ jee¹ lä⁻jëe⁻ gya⁻tuu¹ discipulo hi⁻ chee⁻ Juda Iscariote ngooy¹ kih¹ dsa⁻kaah¹ kyaa¹ jmi⁻dsa⁻ na⁻hnëey¹ Jesús.

¹¹ Ma¹ ga⁻nuu¹ dsa⁻ he¹, ga⁻tih¹ dsëy¹ jwërte hi⁻ ga⁻bäayh⁻ hñiiy¹ kway¹ kuu¹. He⁻ja⁻ ga⁻hnooh⁻ Juda ha⁻ lä⁻ jmeey¹ mah¹ ngëey¹ Jesús ja¹goo⁻ dsa⁻ he¹.

Ga⁻jmeey¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ ma⁻nuu⁻ kyaah¹ ga⁻hiyh¹ juu¹

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² To⁻në¹ jmi¹ he⁻ ga⁻løø¹ dsa⁻taah¹ dsa⁻ jmeey¹ jmii¹ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah¹ levadura, ja⁻ba¹ jmi¹ ja⁻ ma¹ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah¹. He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ discipulo siiyh¹ Jesús:

—¿Ha⁻ jwah¹ mi⁻llu¹ jnääh¹ jee¹ kih¹ ma⁻nuu⁻?

¹³ He⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ mada⁻ kih¹ uu¹ discipulo kyaay¹ mah¹ ga⁻siiyh¹:

—Go⁻nää¹ hnäh¹ ta¹ jee¹ jwii⁻ juuh⁻. Cha¹jwë¹ ja⁻, jëeh¹ hnäh¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kii¹ koo⁻ mi⁻dsuu¹ jmii⁻, ja⁻ lla⁻lleh⁻ hnäh¹ kaah¹ kiyh¹.

¹⁴ Ha⁻ jee¹ dsa⁻hey¹, ja⁻ jwiih¹ dsa⁻juu¹ hne¹: “Lä⁻la⁻ jah¹ Ta⁻jwoh¹ kyaa¹ jnääh¹. ¿Na⁻ jee¹ hne¹ jee¹ le¹ kye¹ jnääh¹ borrego mah¹ kyaah¹ discipulo kyaan⁻?”, jwiih¹ dsa⁻ he¹.

¹⁵ Hi⁻ he¹ heeh¹ hnäh¹ jee¹ ga⁻të¹ to¹ jwëe¹ hne¹ jee¹ cha⁻ koo⁻ jee¹ he⁻ ma⁻na⁻llu¹. Jee¹ ja⁻ mi⁻llu¹ hnäh¹ ma⁻nuu⁻ jnän¹.

¹⁶ Ga⁻lla⁻nää¹ ba¹ discipulo he¹ ta¹ jee¹ jwii⁻ juuh⁻. Hi⁻ ga⁻la¹ ba¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻mi⁻lluy¹ jee¹ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻.

¹⁷ Ta⁻ ga⁻nuu⁻ jmi¹ ja⁻ ngoo¹ Jesús kyaah¹ lä⁻jëe⁻ gya⁻tuu¹ discipulo kyaay¹.

¹⁸ Ma¹ ga⁻lla⁻nääy¹ jee¹ ja⁻ ga⁻taayh⁻ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻. Ta¹ko¹ jiih¹ jmeey¹ ma⁻nuu⁻, ga⁻jäh¹ Jesús:

—Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo¹ jwëehn¹ hnäh¹, jaa⁻ jee¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ kuh⁻ kyaah¹ jnä¹ ngëey¹ jnä¹.

¹⁹ Ma¹ ga⁻nuu¹ discipulo lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻meeh⁻ dsëy¹, ga⁻ngiiy¹ juu¹ kih¹ Jesús ma¹ jaa⁻ ma¹ jaa⁻, ma¹ jäh¹:

—¿Che¹ jnä¹ na⁻ ta⁻jwoh¹?

²⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Laa¹ jaa⁻ jee¹ lä⁻jëe⁻ gya⁻tuu¹ hnäh¹ hi⁻ tä⁻ goo⁻ kyaah¹ jnä¹ neh⁻ wii¹ la⁻.

²¹ Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo¹, Hi⁻ ga⁻lëe¹ ngo¹ la⁻ le¹ kiyh¹ lä⁻koh¹ ma⁻na⁻sii⁻. Pero jwii⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëe¹ Hi⁻ ga⁻lëe¹ ngo¹ la⁻. Llu¹ ga¹ la¹ kih¹ dsa⁻ñuu⁻ he¹ wa¹ra⁻ jah¹ kih¹ sa¹ ga⁻lä⁻chaay⁻ go⁻te⁻ba¹.

²² Ta¹ko¹ jiih¹ tääh¹ discipulo kuh⁻, ga⁻ka¹ Jesús he⁻ñiih⁻ mah¹ ga⁻kway¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio. Ma⁻ngëe¹ ma⁻kway¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio ga⁻llaay¹ he⁻ñiih⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻kwëeyh¹ lä⁻jëe⁻ discipulo kyaay¹ ga⁻siiyh¹:

—Kye⁻ hnäh¹, he⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo¹ kin⁻.

²³ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ ga⁻kay¹ wa¹kyaah¹, ga⁻kway¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio mah¹

ga⁺kwëeyh¹ discípulo kyaay¹, hi⁺ ga⁺hiyh¹ lä⁺jëëy⁺.

²⁴ Mah¹ ga⁺jäyh⁺ ka⁻läh⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁺ he⁻ t^{uu} kih¹ jwëë⁺ dsa⁻ hi⁺ kyaah⁺ jma⁻ kin⁺ jmee⁺ Dio koo⁻ hmooh⁺ hmëë⁺.

²⁵ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, mo⁻ so⁻ huhn⁺ ka⁻läh⁺ jmih¹ mi⁺ jëh⁺ ma⁻ ää⁻, lä⁺ jiih¹ lloo[~] jmii⁺ huhn⁺ ka⁻läh⁺ lä⁺ hmëë⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺.

Ga⁺hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuuy⁻ Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ häy⁺ kih¹ Dio, ga⁺ nääy¹ ta⁻ nē⁺ moh⁺ Olivo.

²⁷ Ja⁻ ga⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Ga⁺ lä⁺ jëë⁺ hnäh⁺ beeh¹ jnä⁺ na⁺ hwë¹. Lä⁺ ja⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih¹ Dio: “Jmeen⁺ dsoo⁺ kih¹ hi⁻ hää[~] lä⁺ jëë⁺ borrego, hi⁺ lä⁺ jëë⁺ borrego kyaay¹ sa⁻ jñee⁺.”

²⁸ Pero ga⁺ ma⁻ lä⁻ jiihn⁺ ka⁻ läh⁺, hii⁻ jnä⁺ nün⁺ na⁺ jään⁺ hnäh⁺ ta⁻ Galilea.

²⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Pee⁺:

—Ma⁺ ke⁺ lä⁺ jëë⁺ ga⁻ bee¹ hne⁻, pero jnä⁺ sa⁻ been⁻ hne⁻.

³⁰ He⁻ ja⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁻ Pee⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, na⁺ hwë¹, jää⁺ ja⁻ ga⁺ tē⁺ to⁺ jiih[~] hooch¹ chaah⁺ dsoo⁺, hne⁻ ma⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih[~] ma⁻ hmäh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuuh⁺ jnä⁺.

³¹ Pero ma⁺ kwa⁺ Pee⁺ be⁺ jäyh⁺:

—Ma⁺ ke⁺ ga⁺ juun¹ kyaah⁺ hne⁻ sa⁻ jwahn⁻ lä⁻ na⁻.

Lä⁺ ja⁻ kwee⁻ ba⁺ ga⁺ jäh⁺ lä⁺ jëëy⁺.

Ñee⁺ Jesús Getsemaní na⁻ chuuy⁻ kyaah⁺ Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús koo⁻ jee⁺ chee⁻ Getsemaní kyaah⁺ discípulo kyaay¹. Ma⁺ ga⁻ lla⁻ nääy¹ jee⁺ ja⁻, ga⁻ siiyh⁻ lä⁺ jëë⁺:

—Jee⁺ la⁻ ba⁺ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ ta⁺ ko⁻ jiih¹ na⁻ chuun¹ kyaah⁺ Dio.

³³ Ga⁺ jääy¹ ma⁻ la⁻ Pee⁺, Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁻ ba⁺. Chah⁺ ba⁺ ja⁺ meeh⁻ dsëy¹ hi⁺ chaay⁻ cha⁻ miih⁻ huud⁻ dsë⁻.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁻:

—Peer⁺ meeh⁻ dsën⁺, lä⁺ jiih¹ juun⁺ go⁻ te⁻ la⁺ kin⁺. Jee⁺ la⁻ ba⁺ jää⁺ jnä⁺. Kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁺ gwii⁻ hnäh⁺.

³⁵ Ja⁻ ga⁺ ngoo⁺ Jesús miih⁻ ga⁺ ta⁺ cha⁺ nē⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ juuyh¹ jñey⁺ mah¹ ga⁺ jluuy¹ lley⁺ lä⁺ ga⁺ tē⁺ hwa¹, ga⁻ chuuy¹ kyaah⁺ Dio, ma⁺ hnøoy⁺ sa⁻ ma⁺ jëëy¹ wii⁺, wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih¹ ma⁻ le⁺ ba⁺.

³⁶ Ma⁺ jäyh⁺:

—Tää⁺ kyaan⁺, ga⁺ lä⁺ jë⁺ ba⁺ le⁺ kyah¹. Lää⁺ jnä⁺ kih¹ he⁻ wii⁺ he⁻ jëen⁻ na⁺. Pero sa⁻ wa⁺ la⁺ lä⁻ hnoon¹ hñiin⁺, wa⁺ le⁺ lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁺ ba⁺.

³⁷ Ma⁺ jah¹ Jesús ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëëy¹ ma⁻ na⁻ gwii⁻ discípulo. He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ Pee⁺:

—Simón, ¿ché⁺ na⁻ gwiih⁻, ché⁺ ni⁺ koo⁻ hor[~] sa⁻ ma⁻ lä⁻ be⁺ hoh⁺ he⁻ ma⁻ nah⁺ na⁻ nēh⁺?

³⁸ Wa⁺ na⁻ nēh⁺ hnäh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁻ leh⁺ he⁻ hliih¹ hnäh⁺. Jmi⁻ lle⁺ jnän⁺ kwa⁺ ba⁺ be⁺. Pero jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺ sa⁻ bee⁺.

³⁹ Ngooy¹ ka⁻ läh⁺ na⁻ chuuy¹ kyaah⁺ Dio, kyaah⁺ ja⁻ ba⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ hlëeyh⁺ to⁻ nē⁺.

⁴⁰ Ma⁺ jayh¹ ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëëy¹ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ma⁻ na⁻ gwiiy⁻. Kih¹ he⁻ lä⁻ gwiiy⁻ jwërte, he⁻ ja⁻ sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ ma⁻ hlëeyh¹ kyaah⁺ Jesús.

⁴¹ Ñee⁺ Jesús ka⁻ läh⁺ jee⁺ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih[~] hi⁺ ma⁺ jayh¹ ka⁻ läh⁺ ga⁺ jäyh⁺:

—Gwii⁻ ba⁺ hnäh⁺, teeh⁺ hnäh⁺ hoh⁺, ma⁻ lee⁻ ba⁺ ko⁻ na⁻. Ma⁻ lloo⁺ hor[~] jaa⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻, ngëë⁺ dsih⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁺.

⁴² Noo⁻ hnäh⁺ mah¹ maan⁺. Ma⁻ ngoo⁺ ya⁻ jah⁺ hi⁻ ngëë⁺ jnä⁺.

Ga⁺ saayh¹ Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lla⁺ gyih¹ juu⁺ ja⁻ ma⁺ ja⁺ Juda, he⁺ ba⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁺ jëë⁺ gya⁻ tuu⁺ discípulo kyaay¹. Jay⁺ kyaah⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺, hi⁻ kye⁻ hma⁻, lä⁺ hih⁺ kih¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa⁺ ley⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺.

⁴⁴ Ga⁺ taah⁻ Juda dsa⁻ he⁺ juu⁺ jää⁺, ga⁺ jäyh⁺:

—Hi⁻ chuhn^h kih^h, hi⁻ he^h he^h, ja⁻ saah⁻ hnäh^h, ta⁻ lää^h.

⁴⁵ Ma⁻ ga⁻llooy^h, चाह^h ba⁻ ngooy^h koo^h kih^h Jesús:

—Ta⁻jwoh^h —ga⁻jäyh^h.

Na⁻ ma⁻hi^h ga⁻chuyh^h kih^h Jesús.

⁴⁶ Lä⁻chah^h ja⁻ ga⁻saah^h dsih^h.

⁴⁷ Pero jaa⁻ discípulo kyaah^h Jesús, ga⁻sëeyh^h ñe^h, ga⁻kuy^h lo⁻gwa^h jaa⁻ moz^h kyaah^h jmi⁻dsa⁻jøøh^h.

⁴⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús:

—¿Che⁻ dsa⁻hi^h jnä^h, he⁻la⁻ ma⁻ya⁻nääh^h hnäh^h kyaah^h hma⁻, kyaah^h ñe^h, mah^h saah⁻ jnä^h?

⁴⁹ Lä⁻jë⁻ jmi^h ma⁻ hään^h jee^h kyah^h hnäh^h ma⁻ kwan^h juu^h koo^h gwah^h mah^h sa⁻ ga⁻chaah^h jnä^h. Pero ko⁻na⁻ le^h ba⁻ mah^h lä⁻te^h lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu^h kih^h Dio.

⁵⁰ Lä⁻jëë⁻ discípulo he^h ga⁻beey^h mah^h ga⁻kyuuy^h.

⁵¹ Jaa⁻ chih⁻ ba⁻ ga⁻lla⁻lle^h kaah^h kih^h Jesús, na⁻bääh^h koo⁻ ta⁻jmaah^h. Hi⁻ ga⁻saayh^h chih⁻ he^h.

⁵² Ma⁻ ga⁻saah^h dsih^h ga⁻bey^h ta⁻jmaah^h kiyh^h mah^h ga⁻kyuuy^h to⁻lo⁻kwayh^h.

Na⁻jäy⁻ Jesús cha⁻ñe⁻ dsa⁻ta⁻kaah^h kyaah^h dsa⁻judiu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Ga⁻jäy^h Jesús cha⁻ñe⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ kye⁻ ne^h. Ga⁻kuh^h lä⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah^h kyaah^h ta⁻jwoh^h kyaah^h ley, hi⁻ kyaah^h dsa⁻gyuuy^h.

⁵⁴ Pero Pee⁻ uuy^h ba⁻ ngooy^h lleey^h kaah^h kih^h Jesús, lä⁻ ga⁻të^h ho⁻hne⁻ ne^h ta⁻ kih^h jmi⁻dsa⁻ jøøh^h he^h. Lä⁻koo⁻ ga⁻lloo^h ba⁻ Pee⁻ jee^h ja⁻, ga⁻gyay⁻ llooyh^h je⁻ kyaah^h poo⁻ hi⁻ ma⁻ tääh^h llooh^h je⁻.

⁵⁵ Jee⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah^h he^h, ma⁻ hnaayh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ bääh^h Jesús dsoo^h lä⁻jwë^h jee^h ma⁻ jngëeyh^h, pero sa⁻ ga⁻jmaa^h ni⁻ miih⁻ juu^h kih^h hi⁻ he^h.

⁵⁶ Jëeh^h, jwëë^h dsa⁻ ma⁻ bääh⁻ dsih^h kyaah^h juu^h ta⁻juu^h, pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻jä^h koo⁻ ba⁻ juu^h kih^h.

⁵⁷ Ga⁻hwëë⁻ ga⁻ jaa⁻ uu^h dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwa^h juu^h ta⁻juu^h, ga⁻jäyh^h:

⁵⁸ —Ga⁻nuy^h jnääh^h ga⁻jäyh^h: “Jnä^h hlan⁻ gwah^h chih^h la⁻ he⁻ ga⁻la^h kyaah^h goo⁻ dsa⁻, pero jnä^h jmeen^h jyoh^h kyaah^h hnë⁻ jmi^h hi⁻ ni⁻ sa⁻ tän⁻ goon^h.”

⁵⁹ Ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻dsoo^h juu^h kiyh^h.

⁶⁰ He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ kye⁻ ne^h to⁻dsaah^h jee^h ja⁻, mah^h ga⁻nguy^h juu^h kih^h Jesús:

—¿Hee⁻ jwah^h hne⁻, he⁻ ma⁻jäh^h hi⁻ na⁻ kyah^h? ¿He⁻la⁻ sa⁻ hlëeh^h ni⁻ miih⁻?

⁶¹ Pero Jesús ga⁻noo⁻ ti^h go⁻te⁻, mo⁻so⁻ ga⁻nguy^h ni⁻ miih⁻. Koo⁻ ka⁻lä^h ga⁻nguy^h jmi⁻dsa⁻ jøøh^h he^h juu^h kiyh^h:

—¿Che⁻ hne⁻ he^h Cristo Joo^h Dio Jøøh^h?

⁶² He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siyh^h:

—Jnä^h he^h. Hi⁻ lloo^h koo⁻ jmi^h jëeh^h hnäh^h Hi⁻ga⁻lëë^h ngo^h la⁻ gya^h jwoo^h ra⁻llu^h kih^h hi⁻ cha⁻ be^h kih^h, hi⁻ lä⁻ja⁻ jëeh^h hnäh^h jäyh^h ka⁻lä^h jee^h jni^h hi^h gyuuy^h.

⁶³ He⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻kyeh^h ja⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh^h he^h hmiih⁻ kih^h ga⁻gyy^h, ga⁻jäyh^h:

—¿Hi⁻ ga⁻ jwaah^h jne^h jñah^h hi⁻ jmee^h ju⁻dsoo^h?

⁶⁴ Jee⁻ na⁻ ma⁻nuyh⁻ hnäh^h he⁻ ma⁻mi⁻kwayh^h Dio. ¿Hee⁻ jwah^h hnäh^h? —ga⁻jäh^h dsa⁻jøøh^h he^h.

Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻bääh⁻ dsoo^h, ga⁻jäyh^h:

—Ää⁻ jmi^h juuy^h.

⁶⁵ Lä⁻chah^h ja⁻ ga⁻løø^h ko⁻llaa^h ti⁻hñey^h kih^h Jesús. Ga⁻løøy^h mo⁻ne^h Jesús, ga⁻kway^h kih^h mah^h ma⁻siyh^h:

—Jäh^h da^h, ¿hi⁻ na⁻ ma⁻kwa^h kyah^h?

Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻kwa^h poo⁻ kiyh^h ka⁻lä^h.

Ga⁻hmä^h Pee⁻ juu^h he⁻ sa⁻ kyuy^h Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Lä⁻ ma⁻ gya^h Pee⁻ ho⁻hne⁻ ja⁻, ja⁻ jaa⁻ dsa⁻më^h hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ kih^h jmi⁻dsa⁻ jøøh^h he^h.

⁶⁷ Ma⁻ ga⁻jëey^h gya^h Pee⁻ llooh^h je⁻, ga⁻jäyh^h:

—Hne⁻ ka⁻lä^h ma[´] ngë^h kya^{ah} Jesús hi⁻ cha^a Nazaret.

68 —Jah⁻ha[´], sa[´] man[´] hi⁻ kih[´] na⁻ hlë^{eh}, sa[´] kyuun⁻ dsa⁻ na⁻ —ga⁻jäh[´] Pee[´].

Ya⁻hë^{ey} na⁻nooy⁻ lä⁻ ga⁻të[´] ho⁻haah[´] jee[´] dsa⁻ta^{ah} dsa⁻. Hi⁻ ga⁻hoo^h cha^{ah} dsoo[´].

69 Ma[´] ga⁻jë[´] dsa⁻më[´] he[´] ka⁻lä^h che^h Pee[´] jee[´] ja⁻, ga⁻siiy^h dsa⁻ hi⁻ ma[´] tä^{ah} jee[´] ja⁻:

—Go⁻ he[´] ba[´] dsa⁻kya^{ah} Jesús na⁻.

70 Koo⁻ ka⁻lä^h ga⁻hmä[´] Pee[´] juu[´] he⁻ sa[´] kyuy^y Jesús. Ko⁻hwë[´] ga⁻ja⁻ ga⁻jäh[´] dsa⁻ hi⁻ ma[´] tä^{ah} jee[´] ja⁻, ga⁻siiy^h Pee[´] ka⁻lä^h:

—Ma⁻ra[´] ju⁻dsoo[´], sa[´] na⁻hë⁻, hne⁻ he[´] dsa⁻kya^{ah} hi⁻ oo⁻. He[´] ba[´] hi⁻ cha^a Galilea hne⁻. Kwee⁻ ba[´] hlë^{eh} kya^{ayh}.

71 He⁻ja⁻ ga⁻lø[´] Pee[´] hlë^{eh} kya^{ah} dso⁻jwii[´] hi⁻ ga⁻tä^{ay} Dio.

—Ma⁻ra[´] ju⁻dsoo[´], sa[´] kyuun⁻ dsa⁻ñuu^h hi⁻ hlë^{eh} kih[´] na⁻ —ga⁻jäh[´].

72 Hor⁻ ja⁻ ga⁻të[´] to[´] jii^h hoo^h cha^{ah} dsoo[´], jee[´] ja⁻ ga⁻lä⁻ dsooh⁻ dsë[´] Pee[´] juu[´] he⁻ ga⁻jäh[´] Jesús ga⁻siiy^h jää[´]: “Jää[´] ja⁻ ga⁻të[´] to[´] jii^h hoo^h cha^{ah} dsoo[´], hne⁻ ma⁻të[´] hnë⁻ jii^h ma⁻hmäh[´] juu[´] he⁻ sa[´] kyuu^h jnä[´].”

Ma[´] ga⁻lä⁻ dsooh⁻ dsë[´] Pee[´] ha⁻ lä⁻ ga⁻jäh[´] Jesús, ga⁻hooy^h lä⁻ jii^h lla⁻ dsë[´].

15

Ga⁻jä^y Jesús cha⁻në[´] Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Ti^{ih} ga[´] ma[´] ga⁻jnä[´], ga⁻ku^h dsa⁻ka^{ah} kyaa[´] jmi⁻dsa⁻, kya^{ah} dsa⁻gyuu^h, kya^{ah} ta⁻jwo^h kyaa[´] ley, hi⁻ lä⁻jë⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ laa[´] ta⁻. Hi⁻ he[´] ga⁻hñuu^h Jesús mah[´] na⁻tä^{ayh} goo⁻ Pilato hi⁻ ma[´] laa[´] lle⁻moh[´].

2 Ma[´] ga⁻lloo[´] Jesús cha⁻në[´] Pilato, ga⁻ngii[´] Pilato juu[´] kiy^h:

—¿Che[´] hne⁻ he[´] dsa⁻jø^{øh} kyaa[´] dsa⁻ judiu?

He⁻ja⁻ ga⁻jë^h Jesús juu[´] kiy^h:

—Ma⁻jäh[´] ba[´] hne⁻.

3 Pero dsa⁻ka^{ah} he[´] cha⁻ga⁻mii^h ga⁻hñii^y kih[´] Jesús.

4 Koo⁻ ka⁻lä^h ga⁻jäh[´] Pilato:

—¿Che[´] ni[´] mii^h juu[´] sa[´] jii^h kih[´] dsa⁻? Jë⁻ da[´] joh[´] he⁻ sa[´] bä^{ah} dsa⁻ hne⁻.

5 Pero ni[´] lä⁻ja⁻ sa[´] ga⁻jii^h Jesús juu[´], he⁻ja⁻ ma[´] jë⁻ dsah⁻ Pilato.

Ga⁻jä^y juu[´] jng⁻h[´] dsa⁻ kih[´] Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Lä⁻jë⁻ jii^h ma[´] të⁻ jmi[´] he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh[´], ma[´] lä⁻ä⁻ Pilato jaa⁻ jee[´] lä⁻jë⁻ hi⁻ ma[´] tä^{ah} neh⁻ñe[´] hi⁻ ma[´] tih⁻ dsë[´] dsa⁻ ba[´].

7 Ma[´] hä⁻ä⁻ jaa⁻ hi⁻ che⁻ Barrabá neh⁻ñe[´] kya^{ah} jñah[´] dsa⁻kya^{ayh} hi⁻ ga⁻jngë^h dsa⁻ ma[´] ga⁻hnooy[´] juu[´] kih[´] dsa⁻ta⁻.

8 Ga⁻lla⁻nää[´] ga[´] jwë⁻ dsa⁻ ma[´] ngii^y kih[´] Pilato mah[´] wa[´] jmeey[´] lä⁻koo⁻ ma[´] jmeey[´] jää[´].

9 He⁻ja⁻ ga⁻jë^h Pilato juu[´] kiy^h:

—¿Che[´] hnooh⁻ hnäh[´] lä⁻än[´] hi⁻ laa[´] rey kyaa[´] dsa⁻ judiu? —ga⁻jäh[´] Pilato siiy^h dsa⁻ judiu he[´].

10 Jë⁻h[´], lä⁻la⁻ ba[´] ma⁻ney⁻ he⁻ ma[´] na⁻hø^{øh} jmi⁻dsa⁻ ka^{ah} he[´] kih[´] Jesús, he⁻ja⁻ ba[´] ja⁻ he[´] ga⁻ta^{ah} dsih[´] gooy⁻.

11 Pero jmi⁻dsa⁻ ka^{ah} he[´] ga⁻ta^{ayh} juu[´] lä⁻jë⁻ dsa⁻ he⁻ ngii^y he⁻ lä⁻ä⁻ Barrabá ba[´].

12 Koo⁻ ka⁻lä^h ga⁻jäh[´] Pilato ga⁻siiy^h dsa⁻ he[´]:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ hnäh[´] jmeen⁻ kih[´] hi⁻ jwah[´] hnäh[´] laa[´] rey kyaa[´] dsa⁻ judiu?

13 Lä⁻jë⁻ dsa⁻ ga⁻lø[´] tooh⁻ mii^h:

—Tä⁻äy⁻ dsöh[´] hma⁻cru⁻.

14 He⁻ja⁻ ga⁻jäh[´] Pilato:

—¿Hee⁻ hli^{ih} ma⁻jmeey[´] dsa⁻ la⁻?

Pero dsa⁻ he[´], cha⁻ga⁻mii^h kii⁻ ga⁻tooy^h mii^h:

—Tä⁻äy⁻ dsöh[´] hma⁻cru⁻.

15 Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻hnø[´] Pilato he⁻ ga⁻jäy[´] llu[´] kya^{ah} dsa⁻ he[´], he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻äy[´] Barrabá ba[´]. Mah[´] ga⁻jmeey[´] hih⁻ ga⁻jmi[´] ga⁻ba⁻ dsa⁻ Jesús.

Ma-ngëë' he- ja-, ga-ngëëy' Jesús ja'goo- hløø' mah' dsa-täay' dsøh' hma-cru-.

16 Mah' ga-tëe- hløø' ta- cha'neh- ga' kih' në'ta' ja-. Jee' ja- ga-kuh' lä-jëe- dsa-kyaayh'.

17 Ga-kyeh- dsih' koo- hmih- gyuu- läh- (he- ma' këh- rey), ga-kay' wii- too' ga-jmeey' koo- he- lih- mah' ga-tooyh- lle' Jesús lla- coron.

18 Ga-løø' hløø' he' mi-kwayh' Jesús ma' jmeey- Dio kiyh', ma' jäyh':

—Peer- jøøh' dsa-ta' kya- dsa- judiu.

19 Ga-bay' lle' Jesús kyaah' hma-. Ga-ti' ga-hñe' dsih', ga-juuyh' jney' cha'në' Jesús ga-jmäy' jøøh'.

20 Ma-ngëë' ma-mi-kwah' dsih', ga-lee' dsa- hmih- gyuu- he- ga-kyeyh- ja-, mah' ga-kyeyh- ka-läh' hmih- kiyh', ja-ga' ga-jäy' na-täy' dsøh' hma-cru-.

Ga-täy' Jesús dsøh' hma-cru-

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Hor- ja- ga-ngëë' jaa- dsa- chaa- Cirene hi- jah' jee' nuu- kih'. Dsa- he' ma' chee- Simón, jmii- Leja' kyaah' Rufo. Ga-jmee' hløø' bii' ga-jää' dsa- he' hma-cru' kya- Jesús.

22 Ga-jäy' Jesús lä- ga-të' jee' chee- Gólgota, he- hnøø' jäh': Moo' Lle' Hii'.

23 Jee' ja- ga-kwëeh' dsih' jmii- jiih- he- na- kaah- më- chee- mirra, pero sa- ga-hiyh'.

24 Ma' taay- dsøh' hma-cru-, ga-ti' ga-llooyh' hmih- he- ma' kyeh' Jesús. Ga-kooyh' suert, ma' jëy- hi- jaa- jee' lä-jëy- tëy- hmih- nää- he- llu' ga'.

25 Ko-hi' nu' ta-la- høø- ga-täy- Jesús dsøh' hma-cru-.

26 Jee' taay- ja- ga-tøø' dsa- koo- hwëh' he- jäh' ha- lä- la' dsøo' he- bääh- dsih': "Hi- la- na- rey kya- dsa- judiu."

27 Ga-tää- dsa- ka-läh' në- hma-cru- jñah' ga- uu' dsa-hii-, jaa- jwoo' ra-llu-, hi- jaa- jwoo' ra-këh' kiyh'.

28 Jee' ja- ga-lä-te' lä-koo- na-sii- kiyh': "Ga-jmee' dsa- kwaat- laay- lä-koo- hi- ää- dsøo'."

29 Lä-jëe- hi- ma' dsa-ngëë' ta- ja-, ma' jiiyh- lley' hi- ma' mi-kwayh' kih' Jesús, ma' jäyh':

—Hne- na- hi- ma' hla' gwah- kih' Dio mah' ma' jmeeh' kyaah' hnë- jmii',

30 lää- hñaa' jee' taah- na- mah' jñaa- dsøh' hma-cru- na- —ga-jäyh'.

31 Ja-ba' lä-ja- ga-mi-kwah' jmi-dsa- kaah' ka-läh' llay- juu' kyaah' dsa-kyaayh' hi- kyaah' ta-jwoh' kya- ley, ma' jäyh':

—Ga-lih' bih' ga-läy' dsa-, mah' na- sa- liyh- läy' hñiiy'.

32 Hi- laa' Cristo, rey jnä- jne' judiu, wa' jñay' jee' taay- dsøh' hma-cru- na-, mah' jëen' koo-, ja-ga' lä-heeh' jne' kiyh' —ga-jäyh'.

Ja-ba' lä-ja- ga-mi-kwah' hi- ma' ta- jyoh' hma-cru- koo' kiyh'.

Ga-juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Ma' ga-të' lä-hyoo-, lä-kaa- jmi-gyuu- ga-nuu- lä-jiih' ga-të' ko-hi' hnë- ta- ga-hloo'.

34 Ma-ngoo' ga-të' ko-hi' hnë- ja-, ga-hlëeh' Jesús koo- ki-gaa-, ga-jäyh': —Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he- la- hnøø' jäh': Dio kyaan-, Dio kyaan-, ¿he-la' ma-beeh- jnä'?

35 Ko-llaa' dsa- hi- ma' tääh' jäh' ga-nuu' he- ga-hlëeyh', he-ja- ga-jäyh':

—Jëe- da', tëeyh- Elía.

36 He-ja- ngoo' jaa- dsa- ko-chih', ga-kay' koo- wa-joo-, ga-mi-gyuyh' joo- kyaah' jmii- jiih-, ga-lla-lley' lle' hma- mah' ga-chooy' ma' hih' Jesús, hi- ga-siiyh- dsa-kyaayh':

—Tää' ba' kih'. Wa' jëe- da' jne' che' jä- Elía mah' jñay'.

37 Lä-chah' ja- ga-hooh' Jesús koo- ki-gaa-, ja-ga' ga-juuy'.

38 Hor- ja- ga-gii- hmih- he- ma' na-jne- llah' gwah-, ga-løø' ta- gyuu- lä- ga-të' hwa'.

39 Ma' cheh' juu' hløø' romano cha'né' Jesús jee' taay' dsoh' hma-cru' ja-. Ma' ga-jëy' he-ga-hooh' Jesús hi' ha- lä' ga-juuy', he-ja- ga-jäyh':

—Ma-ra' ju'dsoo', dsa-nuuh- na-ma' laa' Joo' Dio.

40 Uu' ga' miih- ma' tääh' ko-llaa' dsa-më' jëe- he- jmee- dsa- kih' Jesús. Jee' ja- ma' hää' María Magdalena, kyaah' María choo' José, ja-ba' chooy' kyaah' Jacobo mah', kyaah' jñah' dsa-më' hi- chee- Salomé.

41 Dsa-më' he' ma' jmee- ko-jøh' kyaah' Jesús hi- ma' jmeey- be' kiyh' lä-ko- ma' tääyh' hwa' Galilea hi- ma' chaa- ga' jñah' dsa-më' hi- ga-jmee' ko-jøh' kyaayh' lä-ko- ma' ga-näy' ta' Jerusalén.

Ga-haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Ta' ga-hloo' jmi' he- mi-llu' dsa- hñi', ga-haay' Jesús ja-ga' dsa-taayh' jmi' he- teeh- dsa- dsé'.

43 José, hi- chaa- Arimatea, ma' laa' jaa- dsa-kyaah' dsa-ta' kaah', hi- he- ka-läh' ma' jøø- ma' jëe' jnä'hä' he- jmee- Dio hih' kih' dsa-. Jää' ja-ga' dsa-taayh' jmi' he- teeh- dsa- dsé', ga-tuu- dsé' José ga-hey' né'ta' kih' Pilato na'ngiyy' jyooy' jmi-ngo' kih' Jesús dsoh' hma-cru'.

44 Peer- ga-jëe' dsah' Pilato ma' ga-nuuy' ga-juu' Jesús. He-ja- ga-tëy'h' juu' hløø', mah' ga-ngiyy' juu' kiyh' che' dsoo' ma-juu- Jesús.

45 Ma' ga-tëy'h' juu', ja-ga' ga-kway' jwé' na'jyoo' José jmi-ngo' kih' Jesús.

46 Ma-ngëe' he- ja-, ga-la' José ko- ta-jmaah' wi'h-, he- ja- chee- lino. Ga-jñaa'y' Jesús, ga-läy' kyaah' ta-jmaah' ja- mah' na-täy'h- neh- ko- to-høø- he- ma' na-hë- né' kuu' hloo-. Ma-ngëe' he- ja-, ga-bäy' ko- mi'kuu' juu'h- mah' ga-jlëy' ho'too- ja-.

47 Hi' ma' jëe- María Magdalena kyaah' María choo' José, ha- jee' ga-kya- dsa- he' Jesús.

16

Ga-lä-jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Lä' ma' ga-goh' jmi' he- teeh- dsa- dsé', María Magdalena hi- María choo' Jacobo kyaah' dsa-më' hi- chee- Salomé ga-lay' jmi- mi-jwi- he- ma' dsa-huuy' Jesús.

2 Ti'h- go-te- to-né' jmi' kih' seman- ga-näy' ta- jee' ga-kya- dsa- Jesús. Ko- ma-hya- ba' hyoo- ga-lla- nää' dsa- më' he' jee' ja-.

3 Ma' llay- juu' kyaah' dsa-kyaayh': —¿Hi- kwa' be' jnän' mah' bän' kuu' he- na-jlë- ho'too- ja-?

4 Pero ma' ga-jëy' hoo' to-høø-, mo'so- cha- na-jlë- kyaah' kuu' juu'h- ja-.

5 Ma' ga-taayh' neh- to-høø- ja-, ga-jëy' ta- jee' ma' kya- Jesús. Jwoo' ra-llu' kiyh' ja-, ga-jëy' ma' gya' jaa- chih- kwaa- hi- ma' kyeh- ko- hmih- tøø- kyoo-. Peer- ga-jwaa'h' jwërte dsa-më' he' ma' ga-jëy' hi- he'.

6 He-ja- ga-jäh' dsa- hi- ma' gya' he':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jesús dsa- chaa- Nazaret hi- ga-tää- dsa- dsoh' hma-cru- hi- hnaah- hnäh' mo'so- chaa- jee' la-. Hi- ma-lä-jiih'. Jëe' da' hnäh' jee' ga-kya- dsih'.

7 Go-nää' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' Pee' kyaah' lä-jëe- discípulo kyaay', dsoo' Jesús dsa-jää' hnäh' ta- Galilea. Jee' oo' jëh' hñih' lä-ko- ga-jäyh' jää' —ga-jäh' dsa- he'.

8 Ko-chih' ga-hwëe- dsa-më' he' hoo' to-høø- ja-, jlääy' ga- lä-ja- ga-näy', ga-jwaa'yh' jwërte. Sa- cha- juu' ga-jmeeyh' kih' ni- jaa- kih' he- goyh-.

Ga-mi-jnä- Jesús hñi' kih' María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

9 Tiih~ to~nē' jmi# kih' seman~ ga~lä~jiih' Jesús. Hi' ga~mi~jnäy~ hñiiy' to~nē' kih' María Magdalena. Kih' dsa~mē' he' ga~hwēē' Jesús gyēē' hi~sa~llu' jāā'.

10 Nēē' dsa~mē' he' na'jmeeyh' juu' kih' lä~jēē' discípulo kyaa' Jesús jee' tääyh' ki~hooyh~ meeh~ dsēy'.

11 Ga~jäyh':

—Chaa' ba' Jesús, ma~jēē' jnih'.

Ma' ga~nuu' discípulo juu' kih' María, sa' ga~jmeey' dsoo' juu' ja~.

Ga~mi~jnää~ Jesús hñii' kih' uu' discípulo kyaay'
(Lc. 24:13-35)

12 Jyoh' jmi# ja~, ga~mi~jnää~ Jesús hñii' kih' uu' discípulo cha'jwē' jee' ga~näy' ja~, pero kah' ba' laay'.

13 Hi' ga~näa' discípulo he', na'jmeeyh' juu' kih' jee' lä~jēē' ga' dsa~kyaayh'. Ni' kih' hi' he' sa' ga~jmeey' dsoo' ka~läh'.

Ga~jmeey' Jesús mada' kih' apóstole kyaay'

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Jee' ga~dsaa', ga~mi~jnää~ Jesús hñii' jee' ma' tääh' gya~kaa' discípulo nē' mes~ kuh~hih~. Jee' ja~ ga~juuyh' kih' discípulo kyaay', kih' he~ sa' ma' dsoo' dsēy'. Ma' hwēh~ dsēy', he~ja~ sa' ma' jmeey' dsoo' juu' kih' hi' ga~jäh' ga~jēē' Jesús ma~ngēē' ma~lä~jiiyh'.

15 Hi' ga~jäh' Jesús siyh':

—Go~näa' hnäh' lä~kaa~ lä~juh' jmi~gyuu' go~kwa' hnäh' ju'hmēē' kin' kih' lä~jēē' dsa~.

16 Lä~jēē' hi' lä~dsoo' dsē' hi' ga~heeyh~ saay' jmi~, hi' he' ba' lää'. Pero hi' sa' lä~dsoo' dsē' kin', hi' he' jā' kyaah' dso'jwii'.

17 Hi' jmee' dsoo' dsē' kin', cha~miih~ he~ juh~gaa~ jmeey'. Kyaah' hih' kin' hwēēy' hi~sa~llu' kih' dsa~, hlēēyh' ma' lih' koh' jyoh' juu'.

18 Cher'mah' he~ ga~jmeey' miih~ kiyh', sa' cha~ he~ le' kiyh' ni' miih~, hi' cher'mah' ga~heeh~ dsih' venen,

sa' hnoo' dsoo' kiyh'. Hi' mi~hläy' dsa~dsaah', wa'ra~ ga~kyey~ gooy~ nē' kiyh'.

Ngaah' Jesús gyuu'h'

(Lc. 24:50-53)

19 Ma~ngēē' ma~hlēēh' Jesús lä~ja~ kyaah' discípulo kyaay', ja~ga' ngaayh' ta' gyuu'h', ga~gyay~ jwoo' ra~llu' kih' Dio.

20 Ja~ga' ga~näa' discípulo lä~kaa~ lä~juh' kyaah' be' kih' Dio na'kay~ ju'hmēē' kih' dsa'. Hi' ga~mi~jnää~ Dio la' dsoo' juu' he~ kyey~, kyaah' lä~jēē' he~ juh~gaa~ he~ ga~jmeey'. Wa' la' lä~ja~.

San Lucas Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga'sii' Luca

1 Jwëë' dsa- ga'taah' ga'sii' lä'jê-
ha- lä' ga-la' jee' kyaah' jnääh' llo'joo'.

2 Ga'siiy' ja-ba' lä'koo- la' juu' he-
ga'ngëë' lä'jêë' hi- ga'jêë' ha- lä'
ga-la' lä' ma' to-në'. Dsa- hi- ga'jêë'
he' ga'ngëëy' juu' kyaah' jnääh' jêëh'
ma-na-hñaay' ba' mah' kway' juu'
ja-.

3 Jnä' ka-läh' ga'koon' kwaan-
kwee- lä'jê- ha- lä' ga-la' lä' ma'
to-në', he-ja- laan' llu' siin' kwee- lä'
ngoo' juu' la- kyah' hne- dsa-jøøh'
kyaan- Teófilo.

4 Wa'ra- ga'heh- juu' la- lä'ñeh'
kwee-, la' dsoo' lä'jê- he- ma-hlëëh'
dsa- hne-.

*Ga'jmeeh' ángel juu' he- lä'chaa-
Jwaa'*

5 Lä' ma' laa' Herode rey kih' hwa'
Judea ja-, ma' chaa- jaa- jmi-dsa-
hi- ma' chee- Zacaría. Hi- he' ma'
na'jnää' koo- náa' jmi-dsa- hi- ma'
tëëy- Abía. Hi- mëy' Elizabet ma' laa'
sa'ju- kih' Aarón ka-läh'.

6 Zacaría kyaah' Elizabet ma' laa'
lluuy' cha'në' Dio. Ma' mi-tey' ba' lä'jê-
mada- kih' Dsa-jøøh' jnäñ. Ni' miih-
sa' cha- he- ma' dsa-hlääy-.

7 Pero sa' ma' chaa- ni' jaa- chih-
kyaay'. Sa' ma' kaa- Elizabet gyuu-,
hi' kwee- ba' ma-gyuh- lä'uu'.

8 Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah'
Zacaría jmeë- ta'he' neh- gwah-. Koo-
jmi' kih' jee' lä'jê- ga'tëë' Zacaría he-
jmeë- ta'he' kih' Dio.

9 Jêëh', ga'kooyh' suert lä'koo- ma'
tëëy' jmeey'. Zacaría ba' ga'tëë' suert
ja-, he- dsa-jey' wa'chu- neh- gwah-
juuh- kih' Dsa-jøøh' jnäñ.

10 Ta'ko-jiih' ma' cheh' Zacaría jê-
wa'chu- ja-, ka'hne- ba' ma' tääh'
lä'jêë' dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngiiy-
kiyh' kih' Dio.

11 Lä'chah' ja- ga-lä'jnää' jaa-
ángel kyaah' Dsa-jøøh' jnäñ' cha'në'
Zacaría. Ángel he' ma' cheh' jwoo-
ra-lluuy' kih' na'hyoo' jee' ma' jê-
jmi-dsa- wa'chu-.

12 Peer- ga'hee' dsë' Zacaría ma'
ga'jêëy'. Ga'jwaaayh' jwërte.

13 He-ja- ga'jäh' ángel siiyh':

—Ta- wa' gah' Zacaría, jêëh'
ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet,
dsa-më' kyaah' lä'chaa- jaa- gyuu-
ñuuh- mah' mi'cheeh' hnih' Jwaa'.

14 Ha- koh' sa- lä'chaa- llu'. Hi-
lä'ja- jwëë' dsa- lä'chaa- llu' wa'ra-
ga-lä'chaa-.

15 Jêëh', leey' jøøh' cha'në' Dio. Sa-
le' hiyh' vin ni- he- ga'jyoh' jmi- llii'.
Hi- tëëy' Jmi-llë' Na-jngii' kih' Dio jää'
ja-ga-lä'chaa-.

16 Jmeey' dsa-jêëh' jwëë' dsa- Is-
rael kyaah' Dsa-jøøh' jnäñ, he' ba'
Dio kyaay'.

17 Hi- he' dsoo' ta' cha'në' kih'
Dsa-jøøh' jnäñ. Tëëy' ja-ba' jmi-llë'
hi' ja-ba' be' he- ma' kye- Elía mah'
hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä'jwë'
ja- jiih' juu' kih' dsa- ma-kaah'
kyaah' joo'. Hi- lä'ja- lä'sii' huud'së-
kih' hi- chaa- mah' kay' koo-
nëë' ba' huud'së- lä'koo- la' kih' hi-
lluuy'. Lä'jwë' ja-, mi-lluuy' lä'jêë-
dsa-gooy' mah' heeyh' Dsa-jøøh'
jnäñ—ga'jäh' ángel.

18 He-ja- ga'jäh' Zacaría siih' ángel:

—¿Ha- lä'ja- jmeen' dsoo' he- la-?
Jêëh', ma-gyuh- ba' jnä' hi- lä'ja-
ka-läh' dsa-më' kyaan-.

19 Mah' ga'jäh' ángel siiyh':

—Jnä' he' Gabriel, hi- na-hñaah'
chëh' cha'në' Dio. Ma-cheey' jnä' he-
ma-ya-kan' ju'hmëë' la- kyah'.

20 Na' ta' cha'në' leeh' jaa- hi- koo-
Mo-so' le' hlëëh' lä'jiih' lä'te' juu'
la-, kih' he- sa- ma-jmeeh' dsoo' juu'
he- ma-jwëëhn' hne-. Juu' la- lä'te'
wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih' —ga'jäh'
ángel he'.

21 Dsa- hi- ma' tääh' jää- Zacaría
ta' ka'hne-, ma' dsaa- dsëy'. He-la'

ngoo' ga-lä-hëë` Zacaría neh' gwah' ma' laay'.

22 Lã-koo- ma' ya-hëëy' mo'so- ga-la' ma' hlëëyh' kyaah' dsa-. Ga-lã-liih' dsa-, he- ga-jëë' Zacaría miih' he- ga-mi-jnäã- Dio kiyh' neh' gwah'. Hi- ga-løøy' jmeey' lii- kyaah' gooy- ba'. Lã- ga-jäy' ja-ba' kaay'.

23 Ma-la' ma-dsëë' jmiï' he- ma' jmeey' ta-he' neh' gwah' ja-, ngaayh' cha'neh' kiyh'.

24 Miih' jmiï' ja-ba', ma' ga-hlääh- Elizabet mëy'. Mah' ga-jäy' cha'neh' hñaa' sih-, ma' jmeey' huu'dsë-:

25 "He- ba' che- llu' dsë' Dio he- ga-jmeey' lä-la- kin' mah' mo'so- mi-kwah' dsa- jnä'."

Ga-jmeeh' ángel juu' he- lä-chaq- Jesús

26 Ma' ga-hya- jñee' sih-, ga-chee' Dio ángel Gabriel he' ta- jee' jwii- Nazaret he- nøø' hwa' Galilea.

27 Ga-cheey' kih' jaa- chih-më' hi- sa' ga' ma-jëë' dsa-ñuuh-. Hi- he' ma' chee- María. Ma' laay' hmooh' kyaah' José, jaa- dsa-ñuuh- hi- ma' laa' sa'ju- kih' David.

28 Ma' ga-he' ángel jee' ma' gyay' ja-, ga-jäyh':

—Jmeen' Dio kyah', hne- hi- na-jää' kyaa' Dio. Dio kyaah' hne- hi- na-jää' jee' kih' lä-jëë' dsa-më'.

29 Pero ma' ga-nuu' María he- ga-hlëeh' ángel he', ga-hee' ba' dsëy'. Ma' jmeey' huu'dsë-, hee- na- hnøø' jäh' he- ma-hlëeh' ángel lä-na-.

30 He-ja- ga-jäh' ángel siyh':

—Ta' wa' gah', María. Ma-hñah' koo- he- llu' he- ma-kwa' Dio.

31 Na' kaah' jaa- gyuu- ñuuh- hi- lä-chaa- kyah' hi- mi-cheeh' Jesús.

32 Hi- he' lee' jøøh'. Jäh' dsa- kiyh', laay' Joø' hi- gya' gyuuh' jmi-gyuu'. Hi- Dio llaay' he- leey' rey lla- David dsa- ma-gyuh- kyaay'.

33 Hñii' bih' gyay- jmeey' hih- täã' kih' lä-jëë' dsa- Israel. Sa' llaa- jih'koh' he- jmeey' hih- —ga-jäh' ángel.

34 Ja-ga' ga-jäh' María siih' ángel he':

—¿Ha- lä' le' he- la-, jëeh' sa' ga' ma-jëën' dsa-ñuuh-?

35 Mah' ga-jëeh- ángel juu' kiyh':

—Jmi-lle' Na-jngii' jä- në' kyah'. Hi- lä-ja- be' kih' hi- gya' gyuuh', jä- në' kyah' mah' läã- hne- kyaah' hih' kiyh'. He-ja- ba' na-, gyuu- hi- lä-chaa- kyah' leey' na-jngëë' go-te- hi- tëeh' dsih' Joø' Dio.

36 Lã-ja- ka-läh' Elizabet hi- te-ju- kyah' kyaah', ga-hlääyh-, ma-ke- ma-gyuyh-. Hi- ma' jäh' dsa- kih' hi- sa' kaa' gyuu-, ma-hya- jñee' sih- dsaayh'.

37 Jëeh', ni- koo- sa- cha- he- jwëeh' kih' Dio —ga-jäh' ángel.

38 He-ja- ga-jäh' María:

—Hii- jnä' la- hi- nuuh' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Wa' jmeey' kin- lä-koo- ma-jäh' na-.

Ja-ga' ngaah' ángel kih'.

Ñee' María na-jëëy- Elizabet

39 Jmiï' ja-, ga-he' María jwë' ngoo' ko-chih' ta- koo- jee' jwii- he- hla- jee' moh' he- na-hee' hwa' Judea.

40 Ma' ga-llooy', ga-hey' cha'neh' kih' Zacaría mah' ga-jmeey' Dio kih' Elizabet.

41 Lã-koo- ma' ga-nuu' Elizabethe- ga-jmee' María Dio kiyh', koo- ba' ga-jeh' gyuu-. Lã-chaah' ja-, ja' Jmi-lle' Na-jngii' në' kih' Elizabet.

42 Mah' ga-hlëëyh' ki-gaa-, ga-jäyh': —Na-jää- laa' hne- jee' kih' lä-jëë' dsa-më'. Hi- na-jää- laa' gyuu- hi- kyaah'.

43 ¿Hii- laa' jnä' mah' jä- choo' Dsa-jøøh' kyaan- ya-jëë' jnä'?

44 Jëeh', lä-chaah' ba' ma' ga-nuun' ma-jmeeh' Dio kin-, ma-jeh' gyuu- kyaan- hi- kyaan' la-, kih' he- chaay- llu'.

45 Llu' la' kyah' hne-, jëeh' ga-jmeeh' dsøø' lä-te' lä-koo- ga-jäh' Dio jmeey' kyaah' hne-.

Ga-hä' María kway- ti'hmaah' kih' Dio

46 Mah' ga-jäh' María:

Lä⁺kaa⁻ tuh⁻dsën⁺ jmeen⁺ juh⁻ kih⁺
Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺.

47 Peer⁺ chaan⁻ llu⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ lää⁻
jnä⁺.

48 Jëeh⁺, ga⁺jëë⁺ bih⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁺
hi⁻ mi⁻teh⁺ kiyh⁺.

Na⁺ ta⁻ cha⁻në⁺, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jäh⁻ llu⁺ la⁺
kin⁻.

49 Jëeh⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻
ga⁻jmeey⁺ kin⁻ hi⁻ cha⁻
ga⁻lä⁻jë⁻ be⁺ kih⁺.

Na⁻jngëë⁺ go⁻te⁺ ba⁺ laay⁺.

50 Lä⁻ñih⁺ dsëy⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ gayh⁺,
kih⁺ hi⁻ chaa⁻ na⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺
lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁺ ga⁺ ya⁻nää⁺ ta⁻
cha⁻në⁺.

51 Ga⁻mi⁻jnäy⁻ be⁺ he⁻ lla⁻dsëë⁻ kih⁺
lä⁻jë⁻.

Ga⁻jmeey⁺ ta⁻ koo⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁺ hi⁻
jmää⁻ hñii⁺ kaah⁺.

52 Ga⁻hëey⁺ kih⁺ hi⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺
jmi⁻gyuu⁺ la⁻ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺
jmeey⁺ hih⁺.

Høø⁺ hi⁻ he⁺, ga⁻llaay⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻
hwaä⁺ ba⁺.

53 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kuh⁺,
ga⁻kwëeyh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁺
kiyh⁺.

Kih⁺ hi⁻ cha⁻ kuu⁺ ga⁻hëey⁺ kih⁺
ta⁻jmah⁺.

54 Ga⁻kway⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel hi⁻
nuuh⁺ kiyh⁺.

Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻lä⁻ñih⁺ dsëy⁺,

55 lä⁻koo⁻ ga⁻bäayh⁻ hñiiy⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻
dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺,

he⁻ ga⁻løø⁺ kih⁺ Abraham kyaah⁺
lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kiyh⁺ lä⁻jiih⁺ joh⁺
jmi⁺ cha⁻, ga⁻jäh⁺ María.

56 Jee⁺ ja⁻ ga⁻jä⁺ María kyaah⁺ Eliza⁻
bet koo⁻ uu⁻ sih⁻. Ja⁻ga⁻ ngaayh⁺ ta⁻
kiyh⁺.

Ga⁻lä⁻chaa⁻ Jwaa⁻

57 Ma⁺ ga⁻dsëë⁺ jmi⁺ he⁻ lä⁻chaa⁻
gyuu⁻ kyaä⁺ Elizabet, ga⁻lä⁻chaa⁻ jaa⁻
gyuu⁻ ñuu⁻ kiyh⁺.

58 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jäh⁻ kiyh⁺ hi⁻
lä⁻kye⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kyaayh⁺ ga⁻nuuy⁺
ha⁻ lä⁻koh⁺ sa⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁺
Dio kih⁺ Elizabet. He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻
dsa⁻ he⁺ ga⁻lä⁻chaa⁻ llu⁺ kyaayh⁺.

59 Lä⁻koo⁻ ga⁻hya⁻ ba⁺ jñaa⁺ jmi⁺,
ya⁻nää⁺ dsa⁻ mah⁺ ga⁻tuy⁺ jmi⁻ngo⁺
kih⁺ gyuu⁺ lä⁻koo⁻ tëë⁺ jmee⁻ dsa⁻
judiu kih⁺ gyuu⁻ ñuu⁻ kyaä⁺. Ma⁺
hnøø⁺ dsa⁻ ma⁺ mi⁻cheey⁺ Zacaría
lä⁻chee⁻ jmiy⁻.

60 –Sa⁻ lä⁻cheey⁻ lä⁻na⁻. Jwaa⁻ ba⁺
lä⁻cheey⁻ –ga⁻jäh⁺ chooy⁺.

61 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ siiyh⁺:

–¿He⁻la⁺ mi⁻cheeh⁺ hñih⁺ Jwaa⁻? Ni⁻
jaa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kih⁺ kyaayh⁺, sa⁻ chaa⁻
hi⁻ chee⁻ lä⁻na⁻.

62 He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ dsa⁻ lii⁻ kyaah⁺
jmiy⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁺ hnøøy⁺ mi⁻cheey⁺
gyuu⁻.

63 He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ jmi⁻ gyuu⁻ koo⁻
jwi⁺ hma⁻, jee⁺ ga⁻siiy⁺ lä⁻la⁻: “Jwaa⁻
ba⁺ lä⁻cheey⁻.” Peer⁺ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁺
lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻.

64 Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻løø⁺ hlëeh⁻
Zacaría ka⁻läh⁺, ga⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺
kih⁺ Dio.

65 Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺
kiyh⁺ ga⁻lä⁻goo⁺ dsë⁺. Hi⁻ lä⁻kaa⁻ jwi⁻
he⁻ tääh⁺ jee⁺ moh⁺ he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺
Judea, ga⁻lä⁻nuuh⁺ ha⁻ lä⁻ga⁻la⁻.

66 Ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu⁺ juu⁺
ja⁻, ma⁺ kyey⁻ huu⁺dsë⁻, ma⁺ laay⁺:

–¿Hii⁻ ba⁺ lee⁺ gyuu⁻ na⁻? Jëeh⁺, Dio
cheh⁺ kyaayh⁺.

Su⁻ kih⁺ Zacaría

67 Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ja⁺ në⁺ kih⁺
Zacaría, he⁻ja⁻ na⁻ ga⁻hyoyh⁺ juu⁺ he⁻
ngëey⁺ jnän⁺, ga⁻jäyh⁺:

68 He⁻ ba⁺ che⁻ lluu⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺,
hi⁻ laä⁺ Dio kyaä⁺ jnääh⁺ dsa⁻
Israel,

jëeh⁺, ma⁻jay⁻ mah⁺ lääy⁺ dsa⁻ kyaay⁺.

69 Ga⁻kwaay⁺ jaa⁻ hi⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺
mah⁺ lääy⁺ jne⁺.

Ga⁻hñaa⁺ jaa⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻
kih⁺ David hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁻he⁺
kiyh⁺.

70 Ga⁻jmeey⁺ Dio ja⁻ ba⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻jäyh⁺
lä⁻ ma⁺ to⁻në⁺ ta⁻la⁻ kih⁺
dsa⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁺ kyaay⁺ hi⁻
ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kiyh⁺ llo⁺joo⁺.

71 Ga⁻jäyh⁺, lääy⁺ jne⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻
na⁻høøh⁺ jnän⁺.

Hi⁻ lä⁻ja⁻ lääy¹ jne¹ kih¹ lä⁻jëë⁺ hi⁻ sa⁻
hnää¹ jne¹.

72 Lä⁻ñih¹ dsëy¹ kih¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻
jnän¹ hi⁻ ma⁻chaa⁻ llo¹ joo¹.

Ma⁻ra⁻ he⁻ mi⁻te¹ bih¹ hmooh¹
na⁻ jngii¹ he⁻ ga⁻ jmeey¹ ja⁻.

73 Mi⁻tey¹ hmooh¹ he⁻ ga⁻ tääy⁻ hñiiy¹
jmeey¹ kyaah¹ Abraham dsa⁻
ma⁻gyuh⁻ jnän¹ mah¹ lee¹ jne¹
kwaat¹ kih¹ Dio.

74 Hi⁻ he⁻ lää¹ jne¹ kih¹ lä⁻jëë⁺ hi⁻
na⁻ høøh¹ jnän¹,

mah¹ sa⁻ hii¹ goo⁻ jnän¹ ni⁻ miih⁻ jee⁻
hnäähn¹ Dio.

75 Lä⁻ja⁻ dsa⁻tooh¹ jne¹ na⁻ jngëen¹ hi⁻
llu¹ jne¹ cha⁻nëy¹ lä⁻jiih¹ jmi¹
chaa⁻ jne¹.

76 Hne⁻ gyuu⁻ kyaan⁺, lloo⁻ koo⁻ jmi¹
jä^h dsa⁻ kyah¹ laah¹ jaa⁻ hi⁻
ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio.

Jëeh¹, hne⁻ goh¹ ta⁻ cha⁻në¹ kih¹
Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ mah¹ mi⁻lluuh¹
jwë¹ kiyh¹.

77 Lä⁻ja⁻ lä⁻ñe⁻ dsa⁻gooh¹ ha⁻ lä⁻ jee⁻
lääy¹ kih¹ dso⁻kye⁻,

jëeh¹ Dio koo⁻ dsë¹ kiyh¹.

78 Jëeh¹, lä⁻jnä¹ ba⁻ he⁻ lä⁻ñih¹ dsë¹ Dio
kyaah¹ jne¹.

He⁻ jmeey¹ jee⁻ jnän¹, la¹ lä⁻koh¹ jmëe¹
kih¹ hyoo⁻ he⁻ choo¹ në¹ jnän¹
lä⁻ ga⁻të¹ gyuu^h.

79 Chooy¹ wa⁻je⁻ kih¹ hi⁻ tääh¹ jee⁻
na⁻hoo⁻ jee⁻ hii¹ goo⁻ juuy¹.

Lä⁻ja⁻ mi⁻jnääy⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ hii¹ ti¹
jnän¹, ga⁻ jäh¹ Zacaría.

80 Ga⁻løø¹ dsa⁻kwaä⁻ gyuu⁻, lä⁻ja⁻
ka⁻lä^h huu¹dsë⁻ llu¹ kiyh¹ ma⁻
dsa⁻kwaä⁻ kyaay¹. Ma⁻ ga⁻kwaay¹,
ngooy¹ ta⁻ hwa¹ kii⁺, jee⁻ sa⁻ kwa⁻
ni⁻ miih⁻, lä⁻jiih¹ ga⁻lloo¹ jmi¹ he⁻
ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹ kih¹ dsa⁻ Israel.

2

Ga⁻lä⁻chaa⁻ Jesús

(Mt. 1:18-25)

1 Ji⁻ñe⁻ ja⁻, ga⁻jmeey¹ Augusto rey
to⁻në⁻ mada⁻lla⁻lleey⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ je⁻,
lä⁻kaa⁻ jee⁻ ma⁻ jmeey⁺ hih⁻.

2 He⁻ ja⁻ la¹ to⁻në⁻ je⁻ he⁻
ga⁻chooyh¹ kih¹ dsa⁺, lä⁻koo⁻ ma⁻ laa⁻
Cirenio lle⁻moh¹ hwa¹ Siria.

3 He⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ ba⁻ dsa⁻ ga⁻nääy¹
ta⁻ jwii⁻ jee⁻ tëey⁻ lla⁻lleey¹ je⁻.

4 He⁻ ja⁻ ya⁻hëe¹ José jee⁻ jwii⁻
Nazaret he⁻ nøø¹ hwa¹ Galilea ngooy¹
ta⁻ hwa¹ Judea jee⁻ jwii⁻ kih¹ David he⁻
chee⁻ Belén. Jëeh¹, José ma⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻
kih¹ David.

5 Nëey¹ ga⁻lla⁻lleey¹ hñiiy¹ je⁻
ko⁻jøh¹ kyaah¹ María hi⁻ kyaah¹ ma⁻
läay¹ hmooh¹ jee⁻ gooy⁻. Hi⁻ María
he⁻ ma⁻ kyaay¹ gyuu⁻.

6 Ta⁻ko⁻jiih¹ ma⁻ tääyh¹ jee⁻ jwii⁻
ja⁻, ga⁻dsëe¹ jmi¹ lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ kyaä¹
María.

7 Jee⁻ jwii⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻
ñuu^h to⁻në⁻ kyaay¹. Mah¹ ga⁻bääh¹
gyuu⁻ wa⁻siih¹. Ga⁻kyaay⁻ neh⁻
na⁻moo¹ jee⁻ ma⁻ kuh⁻ jah¹, kih¹ he⁻
sa⁻ ma⁻ joo⁻ cha⁻neh⁺ jee⁻ tääh¹ dsa⁻.

*Ga⁻lä⁻jnää⁻ ángele kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁻
hää⁻ jah¹*

8 Koo¹ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, ma⁻ tääh¹ dsa⁻
hi⁻ ma⁻ hää⁻ jah¹ kyaä¹ ta⁻la⁻ hwë¹.

9 Ni⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻liih⁻ gyih¹, ga⁻lä⁻jnää⁻
kiyh¹ jaa⁻ ángel kyaä¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.
Ga⁻lä⁻jnää⁻ jëe⁻ ñih¹ wa⁻je⁻ kih¹ Dio
lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ kiyh¹. Peer⁻ ga⁻jwaah¹
dsa⁻ he¹.

10 Pero ángel ga⁻jäh¹ siiyh⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah¹ hnäh¹. Jëeh¹, ma⁻jan⁻
kyen¹ juu¹ he⁻ jmee⁻ jëe⁻ jwërte dsë¹
lä⁻jëe⁺ dsa⁻.

11 Na¹ ma⁻lä⁻chaa⁻ kyah¹ hnäh¹ jee⁻
jwii⁻ kih¹ David jaa⁻ hi⁻ lää¹ hnäh¹.
Hi⁻ he⁻ he⁻ Cristo, Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.

12 Lä⁻la⁻ jmee¹ lii⁻ kyah¹ hnäh¹
kih¹ gyuu⁻ he¹. Na⁻bääh¹ wa⁻siih¹
na⁻kyaay¹ neh⁻ na⁻moo¹ jee⁻ kuh⁻ jah¹
—ga⁻jäh¹ ángel.

13 Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻lä⁻jnää⁻ koo¹ kih¹
ángel he¹, jwëe¹ ga⁻ ángele hi⁻ chaa⁻
gyuu^h hi⁻ ma⁻ hä⁻ kih¹ Dio, ma⁻ jäh¹:

14 ¡He⁻ ba⁻ che⁻ jøh¹ gaa⁻ Dio hi⁻ gya⁻
gyuu^h!

Wa⁻ hii¹ ti¹ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ hi⁻
jmee⁻ lä⁻ hnøø¹ Dio.

15 Lã`koo` ma' ga`näã` lä`jëë` ángele he' gyuh', dsa` hi` ma' hãã` jah' kyaa' he' ga`jäyh' siyh` dsa` kyaayh':

—Ma` jne' ja` ta` Belén, ma` jëë' jne' koo` ha` lä` ma` la`, lä` koh' juu' he` ma` n` jne' kih' Dsa` jøøh' jnãn`.

16 He` ja` ga`näãy' ko` chih', ga` jnäãyh` María kyaah' José. Jee' ja` ga` jëëy' na` kyaa' gyuh` neh` na` moo' jee' ma' kuh` jah'.

17 Lã`koo` ma' ga` jëëy' gyuh`, ga` taayh` jmeeyh` juu' ha` lä` ga` jãh' ángel kih' gyuh`.

18 Peer` ga` lä` dsaã` dsë' lä` jëë` dsa` hi` ga` nuu' juu' kih' hi` ma' hãã` jah' kyaa' he'.

19 Pero María ngoo' ba' dsooh` dsëy' hi` kyey` h` dsë` kih' lä` jë` he` ga` nuuy' ja`.

20 Dsa` hi` ma' hãã` jah' he' ga`näãy` jmeey` juuh` kih' Dio, hi` ma` lä` häy` kiyh', kih' lä` jë` he` ga` nuuy' hi` lä` jë` he` ga` jëëy'. Jëeh', ma` ra` he` ga` la' ba' lä` koo` te' he` ga` jãh' ángel siyh`.

Ga`jäãy' Jesús jee' ma' chih' gwah' juuh`

21 Ma' ga` tẽ' jãã' jmi`, ga` tuý' jmi` ngo' kih' gyuh` mah' ga` mi` cheey` Jesús, ja` ba' jmi` he` ga` jãh' ángel lä` cheey`, jãã' ja` ga` lä` dsaah' María.

22 Ma' ga` dsëë' jmi` he` ga` mi` lluy' cho' jmiy` hñiy' lä` hih' kih' ley kih' Moisé, ga` jäãy' gyuh` ta` Jerusalén mah' taayh` goo` Dio.

23 (Ga` jmeey' lä` ja`, jëeh' në' ley kih' Dsa` jøøh' jnãn` jah' lä` la` : “Lã` jëë` gyuh` ñuh` hi` to` në' la' kwaat` laa' kyaa' Dio ba'.”)

24 He` ja` na`näãy` na` jmeey' lä` koo` lle` ley kih' Dio he` jãh' : kwaah' koo` gyaah` cha` bẽ` o` koo` gyaah` cha` juu`.

25 Ji` ñe` ja`, ma' gya' jwi` Jerusalén jaa` dsa` hi` ma' chee` Simeón. Dsa` he' ma' laa' jaa` hi` lluy', ma' hnaayh` Dio, ma' kyey` o` jøh` dsë` lloo` koo` jmi` läã' dsa` Israel. Hi` ma' kyaayh' Jmi` lle' Na` jngii'.

26 Jmi` lle' Na` jngii' ga` mi` jnäã` kiyh' he` sa` juuy' ta` ko` jiih' sa` ma` jëëy` hi` na` hñaa' kyaa' Dio.

27 Ga` jøø' Jmi` lle' Na` jngii' kih' Simeón he` ngooy' ta` jee' chih' gwah`. Ja` ba' hor` ja` ga` lloo' cho' jmi` Jesús na` jäãy` gyuh` kyaay' gwah` mah' le' kiyh' lä` koo` tẽë' dsa` jmee` lä` koo` jãh' ley.

28 Jee' ja` ga` ee' Simeón he' gyuh`, mah' ga` kway' tí` hmaah' kih' Dio, ga` jäyh' :

29 Dsa` jøøh' kyaan`, na' ma` dsëë' jmi' ki` jnä` hi` jmee` ta` he' kyah' ya` hëën' jmi` gyuh` la`, lä` koo` ga` chih' jnä`.

30 Jëeh', ma` tẽën' ma` jëën` hi` ma` cheeh' mah' läãy' dsa`.

31 Hi` he' ga` mi` lluyh` to` lo` në' ga` lä` jëë` dsa` hi` chaã` hwa' la`.

32 Laay' lä` koo` wa` je` he` lä` jnä` kih' hi` sa` laa' judiu.

Hi` kih' wa` je` ja` ja' jøøh' dsa` Israel hi` laa' kyaah', ga` jãh' Simeón.

33 Peer` ga` lä` dsaã` dsë' José kyaah' María ma' ga` nuuy' lä` jë` he` ma' hlëeh` Simeón kih' gyuh`.

34 Mah' ga` mi` jäã' Simeón cho' jmi` gyuh`, ga` jäyh' siyh` María:

—Jëë` da', gyuh` la` ma` na` hñaa' jmeey' tẽh' jwëë' dsa` Israel, hi` lä` ja` jmeey' dsa` jëeh` jwëë' ka` läh'. Ma` na` hñaa' jmeey' lii` laay' kyaah' Dio, pero sa` lä` hnãã' dsih'.

35 Hi` kyah' le' lä` koh' he` dsa` hiih` ñe` tuuh` neh` tuh` hoh'. Hi` mi` jnäãy` ha` lä` la' h` dsë` kih' jwëë' dsa` —ga` jãh' Simeón.

36 Ja` ba' jee' ja` ma' hãã' ka` läh' jaa` dsa` më' hi` ma' chee` Ana jo` mi` Fanuel. Dsa` më' he' ma' ngëë` juu' kih' Dio. Ma' laay' sa` ju` kih' Aser joø' Jacob. Ma` gyuh` jwërte dsa` më' he'. Gyii' ji` ñe` ba' ga` gyay` kyaah' dsa` ñuh` kyaay'.

37 Ma` hya` to` lo` gya' na` dsë` gyii' gya' kye' ji` ñe` he` ga` jäy` hnëëy'. Sa` ma' dsa` hläãyh` ma' dsooy` jee' chih' gwah`, lä` jmi`

lä-hwē' ma' hnaayh- Dio. Joh' jiih' sa' ga-tuy' kuh-hiyh' ma' chuuy' kyaah' Dio.

38 Ja-ba' hor~ ja- ja' dsa-mē' he' chuh' kih' cho'jmii- gyuu-, mah' ga-løoy' kway' ti'hmaah' kih' Dio. Hi' ma' hlēeyh' kih' gyuu' Jesús, cha'nē' lä-jēē- hi- ma' tääh' jøø' lih' ba' lää' Dio dsa- hi- chaa- Jerusalén.

39 Ma-la' ma-mi-teh' cho'jmii- gyuu- lä-koh' lle' ley kih' Dio, ga-näy' ta- jwii- Nazaret he- nøø' hwa' Galilea.

40 Koo- jmi' koo- jmi' ma' dsa-kwaa' gyuu-, hi' cha-gamiih- be' ma' dsa-lä-cha- kiyh', hi' lä-ja- huu'dsē- llu' kiyh' ma' dsa-kwaa' kyaayh'. Ha- koh' sa' ga-mi-jää' Dio gyuu- kyaä'.

Lä' mäh' Jesús ga-jä' jee' kih' ta-jwoh' kyaä' ley

41 Ga-lä-jē- ji-nē- ba' ma' dsoo' cho'jmii- Jesús ta' Jerusalén ma' tē- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'.

42 Ma' ga-hya- Jesús gya-to' ji-nē-, ga-näy' ka-läh' jmi' lä-koo- tēē' dsa- jmee'.

43 Ma-la' ma-goh~ jmi' ga-nää' cho'jmiy- ta' kih', ni' sa' liih' gyih' ga-jä' Jesús jwii- Jerusalén.

44 Ma' jmeey' huu'dsē-, hää' Jesús jee' kih' dsa- hi- ga-nää' cha'jwē' ja-. Lä-taa' jmi' ga-tayh' jwē', ja-ga' ga-hnaayh- jee' kih' dsa- hi- chaa- kyaay', hi' lä-ja- jee' kih' dsa- hi- kyuy' ka-läh'.

45 Ma' sa' ga-jnäy' h', ga-kēyh' ka-läh' ta' Jerusalén na'hnaayh-.

46 Ga-tē' hnē- jmi', ja-ga' ga-jnäy' Jesús jee' chih' gwah- na-gyay' jee' kih' ta-jwoh' kyaä' ley, ma' nuuy- ha- lä- hlēeh' dsa- he' hi' Jesús ma' ngii' juu' kiyh' ka-läh'.

47 Lä-jēē- hi- ma' tääh' nuu- kiyh' ma' dsaa' dsēy' ha- koo- sa' ma' kyuu- Jesús hi' lä-ja- kih' juu' he- ma' jeeyh- ja-.

48 Ma' ga-jēē' cho'jmiy-, ga-lä-dsaa' dsēy', mah' ga-jäh' María siiyh'.

—Gyuu- kyaan', ¿he-la' ma-jmeeh' lä-na- kyaä' jnääh'? Ha- koh' sa' lle' dsen' kyaah' Täa' kyaah' jee' ga-nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne-.

49 He-ja- ga-jēh- Jesús juu' kiyh':

—¿He-la' ga-nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he- ga-tēen' mi'ten' kin' kyaah' Täa' kyaan'?

50 Pero sa' ga-lä-ngēē' cho'jmiy- he- ga-hlēeyh' lä-ja-.

51 Ja-ga' ya-hēey' mah' ga-näy' ko-jøh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja- ga-mi-tey' ga-lä-jē- ba' he- ma' jäh' cho'jmiy-. Hi' María ngoo' ba' dsooh' dsēy' lä-jē- juu' he- ga-nuuy'.

52 Hi' Jesús koo- jmi' koo- jmi' dsa-lä-jøøh' gyih'. Lä-ja- cha-gamiih- dsa-lä-kyuyh~ koo- hä' koo- hä'. Ma' tih' dsē' Dio lä-jē- he- ma' jmeey-, hi' lä-kye- dsa- ka-läh' ma' tih' dsē'.

3

Ga-løø' Jwaa' kwa' juu'

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ma-hya- gya-hña' ji-nē- laa' Tiberio rey to-nē'. Ji-nē- ja- ma' laa' ' Poncio Pilato lle'moh' hwa' Judea. Herode ma' laa' ta' hwa' Galilea, Felipe øøyh' ma' laa' ta' hwa' Iturea kyaah' hwa' Traconite. Lisania ma' laa' ta' hwa' Abilinia.

2 Ja-ba' ji-nē- ja-, Aná kyaah' Caifá ma' laa' jmi-dsa- kaah'. Lä' ma-ja- ga-hlēeh' Dio kyaah' Jwaa' joo' Zacaría lä-koo- ma' gyay' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih-.

3 He-ja- ma' dsooy~ lä-kaa- jee' la' cha'hoo' jmi- Jordán ma' dsa-kway' juu' he- saa' dsa- jmi- hi' ga-hlēeyh' dsa- mah' wa' dsa-jeeyh~ kyaah' Dio mah' koo' Dio dsē' kih' dso'kye- kiyh'.

4 Lä-ja- ga-lä-te' lä-koo- na-sii- juu' he- ga-hlēeh' Isaía hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo', ga-jäyh':

Kii- nuuh' koo- lle' he- hlēeh' hwa' kii- jee' sa' kwa' ni' miih-:

“Mi-llu' hnäh' jwē' kih' Dsa-jøøh' jnän',

mi-lluū` hnäh' hñaaħ' mah' heeh'
hnih' wa'ra- ga'tē' jee' jāy'.

5 Lā'kaa- jee' la' cha'gwaa- hnøø'
kah' gwaah',

hnøø' lii' koo- mēē- moh' jee' la'
cha'sii-.

Jwē' jlu- gyeħ- hnøø' lii' ko- dsoo'.

Jwē' he- la' ta- juh-, hnøø' lii' koo-
mēē- ba'.

6 Ma'ja- ga' jēē' lā'jēē- dsa-, ha- lā-
lāā' Dio jne' ta' la' kih' hī- jā-',
ga'jäh' Isaia.

7 He- ja- lā' la- ga'jäh' Jwaa- siih-
ga' lā'jēē- hī- na'nāā' ma' saa- jmi-:

—Hnäh' laah' lā'koh' miih- hī-
kyuu-. ¿Hii- ma-siih- hnäh' he- lāāh'
hnäh' hñaaħ' kih' he- wi' he- na' ga'
jä-?

8 To- nē' da' mi- jnāā' hnäh' he-
ma- tuh' hnäh' jwē' hlih' mah' jmeeh'
hnäh' he- llu' jmah' ba', ja- ga' la'
dsoo' he- ma- jeeħ- hnäh' kyaah' Dio.
Mo'to- jmee- hnäh' huud'sē- lāāh'
hnäh' lā'llu' he- jwah' hnäh': "Abra-
ham ba' laa' tää' jnän'." Jēēh' jnā'
jwahn', lih' ba' Dio jmee' hwēē- sa'ju-
kih' Abraham lā'kye- kih' kuū' la'.

9 Hee' ñe' lāh- ma' kye- ma- na'llu'
huu' hma-. Lā'jē- chaah' hma- he-
sa- llu' mii' kih', he- ja- dsa- tu' mah'
dsoo' cha'je- —ga'jäh' Jwaa-.

10 Lā'jēē- ba' dsa- ma' ngii- juu'
kiyh', ma' jāyh':

—¿Ha- lā' jmee' jnāāh' ja-?

11 Mah' ga'jēeyh- kih' dsa-,
ga'siiyh-:

—Hnäh' hī- cha- to' lēē- hmiih- kih',
kwēēh' koo- hī- sa- cha- kih'. Hi-
hnäh' hī- kuh- hih- llu', kwēēh' miih-
hī- jmee- bii' kih'.

12 Hi- na'nāā' ka-lāh' hī- koo'
' ku'sih- mah' saay- jmi-. Mah'
ga'siiyh- Jwaa-:

—Ta- jwoh', hī- jnāāh', ¿ha- lā' jmee'
jnāāh' ka-lāh'?

13 Mah' ga'jäh' Jwaa- siiyh-:

—Lā'koo- te' lle' kih' ba' kooħ' hnäh'
kih' dsa-.

14 Hløø' ka-lāh' ga'ngii' juu' kiyh':

—¿Ha- ga' jnāāh' na-, ha- lā' jmee'
jnāāh' ja-?

Mah' ga'jäh':

—Ta- jøøħ' hnäh' dsa- mah' jñuuħ'
hnäh' he- cha- kiyh', ni- ta- hnēē-
hnäh' dsa- hī- sa- āā- dsoo' kyaah'
juu' ta- juu'. Heeh' ba' hnäh' lā'koo-
te' he- lēh' hnäh'.

15 Peer- lā'jēē- dsa- judiu ma' hnøø'
wa'ra- jāh' kih' ma- lloo' ba' jmi' he-
lāāy', he- ja- ma' jmeey- huud'sē- che'
he' ba' Jwaa- na- hī- laa' Cristo hī-
na- hñaa' kyaa' Dio.

16 Ga'jäh' Jwaa- ga'siih- lā'jēē- dsa-
he':

—Ma- ra- ju' dsoo' jwēēħ- hnäh',
jnā' chaan' dsa- jmi' kyaah' jmi- ba'.
Pero jā' jaa- hī- jøøħ' ga' lā'koh' ga'
jnā'. Hi- ni- sa- tē'dsēēn' chiihn' mah'
llen' loo- he- hä' tiiy'. Hī- he' chaā'
hnäh' jmi- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii',
hī' kyaah' je- ka-lāh'.

17 Hii- cheh' mi- llu' mi' trigo,
ma- chooyh- he- kyaah' jwäy'.
Ma- la- ma- kooy' mi' trigo kiyh', llay'
llu', ja- ga' jēy' wa'hløø- kih' kyaah'
je- he- mo' so' huu' jih'koh'.

18 Hi- ga'hlēēyh' dsa- kyaah'
cha- ga'miih- juu' he- ga' mi' jnāāy-
ha- lā' la' ju' hmēē' he- ma' kway'.

19 Hi- ga'jiiyh' kih' Herode hī-
ma' laa' ta', kih' he- ma' kyaayh'
Herodia me' Felipe, he' ba' dsa- ñuuħ-
øøyh-. Hi- ga'jiiyh' kih' Herode, kih'
ga-lā'jē- he- hlih' he- ma' jmeey-.

20 Hi- kēē- ga' ga'bāāh- Herode
jyoh' dsoo', heh' he- ga'taayh- Jwaa-
neh' ñe'.

Ga'saa- Jesús jmi-

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Koo- jmi' lā' ma' cheh' Jwaa-
chaā- dsa- jmi-, Jesús ka-lāh' ga'saa-
jmi-. Ta'ko- jiih' ma' ngii- Jesús kiyh'
kih' Dio ga' na' gyuuħ' jmi' gyuu'.

22 Hi- ga'jyoo' nē' kiyh' Jmi- lle'
Na- jngii', ga-lā' jnāāy', laay' lā'koh'
jaa- juu-. Lā' chah' ja- ga-lā' nuuh'
koo- juu' he- ja' gyuuħ' he- ma' jāh':

—Hne- laah' gyuu- kyaan- hī-
hnaan-. Peer- chaan- llu' kyaah'
hne-.

*Jee' la- na-s#- jm#- kih' dsa-
ma-gyuh- kyaq' Jesús
(Mt. 1:1-17)*

23 Ma' hää' Jesús koo- gyi'gya' ji-ñe- ma' ga-løoy' kway- juu'. Ma' jmää- dsih' laay' joo' José. José he' ma' laa' joo' Elí.

24 Elí he' ma' laa' joo' Matat. Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Jana. Jana he' ma' laa' joo' José.

25 José he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Amó. Amó he' ma' laa' joo' Nahum. Nahum he' ma' laa' joo' Esli. Esli he' ma' laa' joo' Nagai.

26 Nagai he' ma' laa' joo' Maat. Maat he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Semei. Semei he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Judá.

27 Judá he' ma' laa' joo' Joana. Joana he' ma' laa' joo' Resa. Resa he' ma' laa' joo' Zorobabel. Zorobabel he' ma' laa' joo' Salatiel. Salatiel he' ma' laa' joo' Neri.

28 Neri he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Adi. Adi he' ma' laa' joo' Cosam. Cosam he' ma' laa' joo' Elmodam. Elmodam he' ma' laa' joo' Er.

29 Er he' ma' laa' joo' Josué. Josué he' ma' laa' joo' Eliezer. Eliezer he' ma' laa' joo' Jorim. Jorim he' ma' laa' joo' Matat.

30 Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Simeón. Simeón he' ma' laa' joo' Judá. Judá he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Jonán. Jonán he' ma' laa' joo' Eliaquim.

31 Eliaquim he' ma' laa' joo' Melea. Melea he' ma' laa' joo' Mainán. Mainán he' ma' laa' joo' Matata. Matata he' ma' laa' joo' Natán.

32 Natán he' ma' laa' joo' David. David he' ma' laa' joo' Isai. Isai he' ma' laa' joo' Obed. Obed he' ma' laa' joo' Booz. Booz he' ma' laa' joo' Salmón. Salmón he' ma' laa' joo' Naasón.

33 Naasón he' ma' laa' joo' Aminadab. Aminadab he' ma' laa' joo' Aram. Aram he' ma' laa' joo' Esrom. Esrom he' ma' laa' joo' Fare. Fare he' ma' laa' joo' Judá.

34 Judá he' ma' laa' joo' Jacob. Jacob he' ma' laa' joo' Isaac. Isaac he' ma' laa' joo' Abraham. Abraham he' ma' laa' joo' Taré. Taré he' ma' laa' joo' Nacor.

35 Nacor he' ma' laa' joo' Serug. Serug he' ma' laa' joo' Ragau. Ragau he' ma' laa' joo' Peleg. Peleg he' ma' laa' joo' Heber. Heber he' ma' laa' joo' Sala.

36 Sala he' ma' laa' joo' Cainán. Cainán he' ma' laa' joo' Arfaxad. Arfaxad he' ma' laa' joo' Sem. Sem he' ma' laa' joo' Noé. Noé he' ma' laa' joo' Lamec.

37 Lamec he' ma' laa' joo' Matusalén. Matusalén he' ma' laa' joo' Enoc. Enoc he' ma' laa' joo' Jared. Jared he' ma' laa' joo' Mahalaleel. Mahalaleel he' ma' laa' joo' Cainán.

38 Cainán he' ma' laa' joo' Enó. Enó he' ma' laa' joo' Set. Set he' ma' laa' joo' Adán. Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

*Ga-ka' hi-sa-llu' dsë' Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

1 Cha-miih- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii' ma-kye- Jesús. He-ja- ma-la- ma-saay- jmii- chájmii- Jordan, lä-chañ- ja- ga-jøø' Jmi-lle' kiyh' ngooy' ta- jee' la' hwa' kii-.

2 Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' ga-ka' hi-sa-llu' dsëy'. Sa- cha- ga-kuyh- ni- miih- ta'ko-jiih' ma' gyay' jee' ja-. Ma-ngëë' he- ja-, ja' kyoyh-.

3 He-ja- ga-jäh' hi-sa-llu' siyh-:

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmee' hih- mah' lii- he'ñi- kuu' la-.

4 Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh-:

—Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la- kyaah' he- kih-hihn- jmee- cha- jne'. Kyaah' lä-jë- juu' kih' Dio ba' jmee- cha- jne'."

5 He-ja- ga-jøø' hi-sa-llu' kiyh' lä- ga-të' koo- moh' ñii' mah' kyaah' ko-hwëë' pih' ba' ga-heeyh' lä-kaa- jee' jwii- kaah' he- cha- jmi-gyuu-.

6 Mah' ga-jäyh':

—Kwan` jwë' mah' jmeeh' hih- lä-kaa- jee' jwii- na-, hi- kwëehn- hne- lä-jë- ga' he- la' na-hñaah' he- cha- kih'. Jëeh', jnä' ga-hyohn' lä-jë- he- na- hi- le' kwëehn' hi- lä- dsën-.

7 Lä-jë- he- na- kwëehn- hne- cher'mah' ga-juuh' jneh' cha'nën-, jmääh' jnä' jøøhn'.

8 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- ki- jnä' Tana', jëeh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': “Kih' Dsa-jøøh' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaa- hñii' bih' jmeeh' ta'he'.”

9 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jøø' hi-sa-llu' kiyh' ta- jee' chih' gwah- jwii- Jerusalén. Ma' ga-lla-näy' jee' ja-, ga-jäy' lä- ga-të' gyuu' kih' gwah' juuh-, ga-siiyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joø' Dio, jwää' hñaah' lä- ga-të' hwa'.

10 Jëeh' na-sii- ba' ka-läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' häy' hne-.

11 Lä-ja- jäy' hne- lä- häy- gooh-, mah' sa- lä-ñu' tiih' kyaah' kuu'.

12 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-na-sii- ba' ka-läh': “Ta- ka- dsë' Dio hi- laa' Dsa-jøøh' kyaah'.”

13 Ma-la- ma-ka' hi-sa-llu' dsë' Jesús, ga-lä-øøy' kiyh' miih- jmi-.

Ga-løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Ma-ngëë' he- ja-, ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-llë' Na-jngii'. Ma' hii' juu' kiyh' lä-kaa- jee' jwii- he- tääh' lä-ku' lä-jii' hwa' ja-.

15 Ma' mi-tëëy- dsa- hi- tääh' lä-koo- lä-koo- gwah- mäh- hi- ga-lä-jëë- dsa- ga-jmee' juuh- kiyh'.

16 Ga-llaayh' jee' jwii- Nazaret jee' ga-kwaay'. Ga-hey' neh- gwah- mäh- lä-koo- ma' tëëy' jmeey- jmi- he- tëeh- dsa- dsë'. Jee' ja- ga-nooy- mah' ga-hëy' juu' kih' Dio he- ma-na-sii- jää'.

17 Ga-kwëeh' dsih' je- he- ga-sii' Isaia hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio. Ga-jiiy' mo'je- mah' ga-jnøøyh' jee' na-sii- lä-la-:

18 Kyen' Jmi-llë' kih' Dio në' kin-.

Ma-hñaay' jnä' mah' kwan' ju'hmëë' kih' hi- tä-ñee'.

Ga-cheey' jnä' mah' hlëehn' hi- sa- cha- o-jøh- dsë- kih'.

Jmeen' juu' ha- lä- jee' lää' hi- tääh' neh-ñe'.

Jmeen' jëë' hi- tuu'.

Lään' dsa- hi- dsa-ngëë' lli'wii'.

19 Jmeen' juu' he- ma-tøøhn' ji-ñe- he- mi-jää' Dio dsa-.

20 Ma-ngëë' ma-hë' Jesús juu' ja-, ga-bäy' mo'je- mah' ga-ngëëy' kih' hi- ma' hä' goo-, ja-ga' ga-gyay-. Lä-jëë' hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jëëy- koo- hwëh-.

21 Mah' ga-løøy' hlëëyh- dsa- he':

—Na' ma-lä-te' juu' kih' Dio he- ma-hën' cha'nëh' hnäh'.

22 Ga-lä-jëë- ba' dsa- ma' hlëeh- llu' kih' Jesús, hi- ma' dsaa- dsëy' kih' jnaah' la' juu' he- ma' hlëeh- Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¿Ché' ja- he' jo-ñuuh- José hi- na-?

23 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh- dsa- he':

—Ma- ba' jnä' he- jwiih' jnä' juu' he- tëeh' hnäh' hlëeh', he- jäh' lä-la-: “Jmee' më- kyah' hñaah', cher'mah' dsoo' laah' të-më-. Jmee' ka-läh' jee' la' jwii- kyah' lä-jë- he- ma-nuu' jnääh' ga-jmeeh' jwii- Capernaum, ja-ga-la' dsoo'.”

24 Hi- ga-hlëeh' gyih' jyoh' juu', ga-jäyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh'. Ni- jaa- dsa- hi- ngëë- juu' kih' Dio sa- heeh- dsih' jee' jwii- gooy'.

25 Ju'dsoo' jwëehn- hnäh'. Lä-koo- ma' gya' Elia hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio

ga'hna' jma' hnē- ji-ñe- na-dsē-jñee' sih- hi- ha- koh' hoo' sa- ga-lā'cha- lā'kaa- hwa' ja-. Jmii' ja-, ma' chaa- jwēē' dsa-mē' hni' hwa' Israel.

26 Pero sa- ga-chee' Dio Elía kih' ni- jaa- dsa-mē' hni' he'. Ga-cheey' kih' jaa- dsa-mē' hni' hi- ma' chaa- Sarepta koo' kih' Sidón ba'.

27 Lā'ja- ka-lāh' jmi' kih' Eliseo hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo'. Ma' chaa- jwēē' dsa- hi- ma' dsaah' hmih' hōō' hwa' Israel. Pero ni- jaa- hi- he' sa- ga-hlaa'. Ma-la' Naamán hi- ma' chaa- hwa' Siria ba' ga-jā' kih' — ga-jāh' Jesús.

28 Lā-jēē- hi- ma' tāäh' neh- gwah- ja-, ga-lā-lleey' jwēte lā- ma' ga-nuuy' juu' ja-.

29 Ga-noo- lā-jēē- dsa- he' mah- ga-sēeh- dsih' ta- chuuh' jwii-. Ga-jāy' lā- ga-tē' gyuuh' moh' jee' la' jee' jwii- ja-, mah' ma' jwāy' ta- cha'sii- ñiih'.

30 Pero he- ga-la', ga-koo' Jesús jwē' kiyh' ga-ngēēy' to' dsaah' jee' kih' dsa- he', ngooy' ta- jee' jyoh'.

Ga-llee- Jesús jmi-llē' hliih' kih' jaa- dsa-
(Mr. 1:21-28)

31 Ngoo' Jesús ta- Capernaum, koo- jwii- he- nōō' hwa' Galilea. Ga-kway' juu' jmi' he- tee- dsa- dsē'.

32 Lā-jēē- dsa- ma' dsa- dsē' kih' juu' he- ma' kway- ja-. Jēēh', ma' hlēeyh' kyaah' cha-miih- be'.

33 Ma' hāā' neh- gwah-, jaa- dsa- hi- ma' kye- jmi-llē' hliih' mah' ga-hlēeyh' koo- ki-gaa-.

34 Ga-jāyh':

—Ta- kaah- jnāäh', Jesús dsa- Nazaret. ¿Che' ma-ñeh' mah' mi'llaah' jnāäh'? Kyuu- jnāäh' hne-. Hne- ba' he' hi- na- jngēē' kyaa' Dio.

35 Mah' ga-juu- Jesús kih' jmi-llē' hliih' he', ga-siiyh-:

—Ta- tooh' miih'. Go-hēē' kih' dsa- na- —ga-jāyh'.

Lā-jiih' ga-tah' dsa- he' hwa' to-lo- nē' dsa- ga-jmee' jmi-llē' hliih' he'

mah' ya-hēē' bih'. Pero ni- miih- dsoo' sa- ga-jmeey' kih' dsa- he'.

36 Peer- ga-jwaah' dsa- kyaah' juu' he- ga-hlēeyh' ja-, ma' hlēeyh- dsa-kyaa'yh', ma' jāyh':

—¿Hee- ba' juu' na-? He- ba' che- beē' juu' kiyh'. Ha- lā- liyh- jmeey' mada- kih' jmi-llē' hliih' mah' hwēēy-.

37 Ga-lā'cha- juu' kih' Jesús lā'kaa- jee' jwii- he- tāäh' lā'ku' lā-jii' kih' hwa' ja-.

Ga-mi-hlāā' Jesús ma-choo' Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Ma' ya-hēē' Jesús neh- gwah- ja-, ngooy' ta- kih' Simón. Jee' ja- ma' kyaa' ma-choo' Simón dsaah' kyaah' llii'. He-ja- ga-chuu' dsa- kyaah' Jesús mah' mi-hlāāy'.

39 He-ja- ga-tōh' Jesús lle' jee' kyaay', ga-jmeey' hih- kih' llii' ja-. Mah' ya-hii' llii'. Lā'chah' ja- ga-noo- ma-choo' Simón he', ga-jmeey' he- ga-kuh- ga-hih' hi- ma' tāäh' jee' ja-.

Ga-mi-hlāā' Jesús jwēē' hi- dsaah'
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Ma' ga-nuu- jmi' ja-, lā-jēē- dsa- hi- ma' chaa- dsa-dsaah' kyaa- ' na-nāay- ' na-jāy- cha-nē' Jesús. Na-ku' na-ngii- ' dsoo' ma' laa- ' dsa-dsaah' he'. He-ja- ga-kye- Jesús goo- nē' kih' lā-jaa- lā-jaa- mah' ga-mi-hlāāy'.

41 Kih' jwēē' dsa-dsaah' he' ga-hwēē- jmi-llē' hliih', hi- ma' tooyh- miih' ma' jāyh':

—Hne- laah' Joo' Dio.

Pero ma' juuh- Jesús kiyh'. Sa- ma' kway- jwē' ma' hlēeyh', jēēh' ma-ñe- ba' jmi-llē' hliih' he- laay' Cristo.

Ga-kwa' Jesús juu' neh- gwah- mäh-
kih' dsa-gooy'
(Mr. 1:35-39)

42 Ma' ga-jnā' ja-, ya-hēē' Jesús ngoo' ta- jee' sa- chaa- dsa-. Lā'chah' ja- ga-taah' dsa- ga-hnaayh- lā-jiih' ga-jnāāy'. Hi- ga-ha' dsa- kiyh', sa- ma' kway- jwē' ma' dsooy' ta- jee' jyoh'.

43 Pero Jesús ga⁺jäh⁺ s̄iyh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ kin⁺ n̄in⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺ na⁺kan⁺ ju⁺hm̄eē⁺ he⁻ mi⁻jn̄ää⁺ ha⁻ lä⁻ j̄ää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺. Kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ na⁻h̄ñaan⁺ jan⁺.

44 He⁻ja⁻ ngooy⁺ na⁺kway⁻ juu⁺ lä⁻koō⁻ lä⁻koō⁻ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ t̄øø⁺ hwa⁺ Galilea.

5

Jw̄eē⁺ hmooh⁻ ga⁻taah⁺ neh⁻ sa⁺hma⁺

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Koō⁻ hä⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús cha⁺hoo⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Genesaret. Jee⁺ ja⁻ ga⁻kuh⁺ jw̄eē⁺ jw̄erte dsa⁻ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kiyh⁺ hi⁻ hn̄øø⁺ ma⁺ nuu⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

2 Ga⁺j̄eē⁺ Jesús to⁺ na⁺moo⁺ he⁻ ma⁺ na⁻h̄ii⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ ja⁻. J̄eēh⁺, ma⁻nḡeē⁺ sa⁺hma⁻hw̄eē⁻ hi⁻ ma⁺ kaah⁺ hmooh⁻, ga⁻taayh⁺ ga⁻gyiyh⁺ ma⁺ kiyh⁺.

3 He⁻ja⁻ ga⁻he⁺ Jesús neh⁻ na⁺moo⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ kih⁺ Simón. Ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ Simón mah⁺ hl̄äyh⁺ ga⁻ miih⁻ na⁺moo⁺ ja⁻ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ jmi⁻. Mah⁺ ga⁻gyay⁻ neh⁻ na⁺moo⁺ ja⁻, ga⁻l̄øoy⁺ hl̄eēyh⁺ lä⁻j̄eē⁺ dsa⁻.

4 Ma⁺ ga⁻dsaa⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻s̄iyh⁺ Simón:

—Ma⁻n̄øøn⁺ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ ga⁺ mah⁺ h̄iih⁺ hn̄äh⁺ sa⁺hma⁺ kyah⁺ hn̄äh⁺.

5 Mah⁺ ga⁻j̄eēh⁻ Simón juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺ kyaan⁺. Lä⁻taa⁺ hw̄e⁺ ma⁻kooh⁺ jn̄ääh⁺ sa⁺hma⁺. Sa⁺ chaa⁻ ma⁻l̄eēh⁺ jn̄ääh⁺ ni⁺ miih⁻. Pero cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ jwah⁺, h̄ii⁺ ba⁺ jn̄äh⁺ sa⁺hma⁺.

6 Ma⁻nḡeē⁺ ma⁻h̄iiy⁺ sa⁺hma⁺ ja⁻, lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻s̄eēyh⁺. Peer⁺ jw̄eē⁺ jw̄erte hmooh⁻ ga⁻taah⁺ neh⁻ hma⁺ ja⁻, lä⁻jiih⁺ ga⁻l̄øø⁺ dsa⁻gyii⁺.

7 He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ lii⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺ hi⁻ ma⁺ t̄ääh⁺ jyoh⁺ na⁺moo⁺ mah⁺ ya⁻n̄äy⁺ kway⁺ be⁺. He⁻ja⁻ ya⁻n̄äy⁺, hi⁺ ga⁻kayh⁺ lä⁻to⁺ na⁺moo⁺ kiyh⁺ ja⁻. He⁻ja⁻ miih⁻ ga⁻ sa⁺ ga⁻hmäh⁺ neh⁻ jmi⁻.

8 Ma⁺ ga⁻j̄eē⁺ Simón Pee⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻juuyh⁺ jn̄ey⁺ cha⁺n̄e⁺ Jesús, mah⁺ ga⁻s̄iyh⁺:

—Sa⁺ h̄øø⁺ kwaat⁺ nooh⁺ koo⁺ kin⁺ Dsa⁻j̄øøh⁺ kyaan⁺. J̄eēh⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ dso⁺kye⁻ kin⁺.

9 J̄eēh⁺, ga⁻jwaah⁺ jw̄erte Pee⁺ lä⁻kye⁻ hi⁻ ma⁺ t̄ääh⁺ ko⁻j̄øh⁺ kyaayh⁺, ma⁺ ga⁻j̄eey⁺ ha⁻ lä⁻koō⁻ jw̄eē⁺ hmooh⁻ hi⁻ ga⁻saayh⁺.

10 Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁺ j̄o⁻n̄uuh⁺ Zebedeo hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ ko⁻j̄øh⁺ kyaah⁺ Simón. Pero ga⁻jäh⁺ Jesús s̄iyh⁺ Simón:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺. Na⁺ ta⁺ cha⁺n̄e⁺ dsa⁻ ba⁺ l̄eēh⁺ na⁺, lla⁻ he⁻ ma⁺ l̄eēh⁺ hmooh⁻.

11 Ja⁻ga⁻ ga⁻lla⁻n̄äy⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ kyaah⁺ na⁺moo⁺. Jee⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁻llay⁺ lä⁻j̄eē⁺ he⁻ ma⁺ kooyh⁻ ja⁻, mah⁺ ga⁻jmeey⁺ ko⁻j̄øh⁺ kyaah⁺ Jesús.

Ga⁻mi⁻hl̄ää⁺ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ hmih⁺ h̄øø⁻

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Koō⁻ jmi⁻ ja⁻ ma⁺ hää⁺ Jesús koō⁻ jee⁺ jw̄ii⁻. Ga⁻lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ hmih⁺ h̄øø⁻. Ma⁺ ga⁻j̄eēy⁺ Jesús ga⁻juuyh⁺ jn̄ey⁺ mah⁺ ga⁻jluyy⁺ lley⁺ lä⁻ ga⁻t̄e⁺ hwa⁺ cha⁺n̄e⁺ Jesús. Ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺, ga⁻j̄äyh⁺:

—Dsa⁻j̄øøh⁺ kyaan⁺, cher⁺mah⁺ le⁺, leh⁺ ba⁺ hne⁻ cheh⁺ dsoo⁺ he⁻ mi⁻sah⁺ jn̄äh⁺.

13 He⁻ja⁻ ga⁻h̄ii⁺ Jesús ma⁻goo⁻ mah⁺ ga⁻kyey⁻ n̄e⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁻j̄äyh⁺:

—Le⁺ ba⁺. Wa⁺ dsa⁻che⁻ dsoo⁺ he⁻ mi⁻sah⁺ hne⁻.

Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻ääh⁺ go⁻te⁻ hmih⁺ h̄øø⁻ ja⁻.

14 Ma⁻nḡeē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻taah⁺ Jesús juu⁺ mah⁺ sa⁺ kooyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ ni⁺ jaa⁻, ga⁻j̄äyh⁺:

—Gwa⁻ go⁻h̄ääh⁺ h̄ñaah⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ lä⁻ko⁺h⁺ jäh⁺ ley⁺ kih⁺ Moisé. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kw̄eēyh⁺ lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻na⁻lluuh⁻. Lä⁻ja⁻ go⁻jmeey⁺ mah⁺ lä⁻n̄e⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻j̄ä⁺ kyah⁺.

15 Pero koō⁻ jmi⁻ koō⁻ jmi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁺ h̄ii⁺ juu⁺ kiyh⁺. Jw̄eē⁺

dsa- ma' dsa-kuh' nuu- juu' he-
kway', hi- lä-ja- ka-läh' ma' dsa-kuh'
jwëë' hi- dsaah' hi- hnøø' jä' kiyh'.

16 Pero Jesús ma' dsooy~ ma'
dsa-ngiiy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa-
ni- jaa- dsa-.

*Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih-
goo- tii'*

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Koo- jmiü' ma' gya' Jesús kway'
juu'. Jee' ja- ma' tääh' ko-llaa' fariseo
kyaah' ta-jwoh' kyaä' ley. Dsa-kaah'
he' ya-nää' lä-jë- jwii- mäh- he-
na-hee' hwa' Galilea, hi- lä-ja- hi-
ma' chaa- hwa' Judea ka-läh', lä-kye-
hi- ma' chaa- Jerusalén. Ma' kye-
Jesús cha-miih- be' kih' Dio kyaah'
he- ma' mi-hlääy' hi- dsaah'.

18 Jmiü' ja- ga-lla-nää' dsa- hi- ma'
jää- jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo-
tii' na-kyaa' né jii-. Ma' hnøøy' ma'
dsa-taayh' cha'neh' mah' dsa-kyaa'
cha'në Jesús.

19 Kih' he- ma' tääh' jwëë' dsa-, sa-
ga-la' ma' taayh' cha'neh'. He-ja-
ga-wiiy' ta-gyuu' hne' mah' ga-jñiyh'
miih- ka'luu' hne'. Ta- jwë' ja-,
ga-jñaay' dsa-dsaah' he' lä-kye- jii'
kiyh' to-lo' né dsa- cha'në Jesús.

20 Ma' ga-jëë' Jesús ha- lä-koo-
dsoo' dsë' lä-jëë' dsa- he', he-ja-
ga-jäyh' siiyh' dsa-dsaah':

—Dsa-ñuuh-, ma-na-che' ba'
dso'kye- kyah'.

21 He-ja- lä-jëë' ta-jwoh' kyaä' ley
kyaah' dsa- fariseo ga-løøy' jmeey-
hüü'dsë-: “¿Hee- laa' dsa-ñuuh- na-
he- mi-kwayh' Dio? Jaa- Dio ba' lih-
che' dso'kye- kih' dsa-.”

22 Pero ga-lä-liih- ba' Jesús he-
hüü'dsë- ma' jmee- dsa- he', he-ja-
ga-siiyh-:

—¿He-la' jmeeh- hnäh' hüü'dsë-
lä-na-?

23 ¿Hee- ga' na- sa' jwëëh', laah'
hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa-
hi- dsaah': “Ma-na-che' ba' dso'kye-
kyah'”, o he- chiih' jnih': “Noo-, kii'
jii' kyah', mah' gwaah-”?

24 He-ja- jmeen' he- jwëëh' ga'
mah' lä-ngëëh' hnäh', Hi-ga-lëë' ngo'
la- ba' na-ngë' jwë' jmi-gyuu' mah'
chey' dso'kye- kih' dsa-.

Ja-ga-ga-jäh' Jesús siih' hi- sa' liih-
goo- tii' he':

—Jnä' jwahn- noo-, kii' jii' kyah',
gwaah- cha'neh' kyah'.

25 Lä-chah' ja- ga-noo- dsa- he'
cha'në lä-jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee'
ja-, ga-kooy' jii' kiyh' jee' ma' kyaay',
ngaayh' cha'neh' kiyh', jmeey' juuh-
kih' Dio.

26 Ga-lä-jëë' ba' ga-lä-dsaa- jwërte
dsë' ma' ga-jëëy' he- ja-, mah'
ga-jmeey' juuh- kih' Dio. Ga-lä-goyh'
jwërte, ma' jäyh':

—Na' ba' ra' si- ma-jëen' koo- he-
juh-gaa- he- jmee- dsaa- dsë- jne'.

Ga-tëeh' Jesús Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta-
jee' jyoh'. Jee' ngooy' ja-, ga-jëëy' jaa-
hi- koo' ku'sih' hi- ma' chee' Leví,
ma' gya' né-ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah'
ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Ñä- wa' jmeen' ko-jøh'.

28 Ga-jä' ba' ta' kiyh' he- ma' jmeey-
ja-, mah' ga-jmeey' ko-jøh' kyaah'
Jesús.

29 Leví hi- ma' koo' ku'sih- he'
ga-jmeey' koo- jmiü' juuh- kih' Jesús
cha'neh' kiyh'. Jwëë' dsa- hi- ma'
koo' ku'sih- kyaah' jñah' ga' dsa- ma'
tääh' né mes- ko-jøh' kyaayh'.

30 Pero dsa- fariseo kyaah' ta-jwoh'
kyaä' ley ga-taayh' ga-ti- ga-chooy'
juu' kyaah' discípulo kyaä' Jesús,
ga-jäyh':

—¿He-la' kuh-huh' hnäh' ko-jøh'
kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na-, hi-
lä-ja- kyaah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

31 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh',
ga-siiyh-:

—Sa' jmee- bii' të-më- kih' dsa- hi-
lluü', kih' dsa-dsaah' ba' jmee- bii'.

32 Sa- ma-jan- kih' hi- lluü',
ma-jan- kih' hi- cha- dso'kye- kih'
ba' mah' wa' dsa-jëeyh- kyaah' Dio.

Ga'ngi' dsa- juu' he-la' sa' ta' tu' discipulo ko-hwee' he- kuh-hiyh'

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ja-ga' ga-jah' dsa- hi- ma' ti-choo' juu' he', siyh' Jesús:

—Dsa- kyaa' Jwaa' ko-lla-jiih' ba' sa' kuh-hiyh' ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio, hi- la-ja- jmee' dsa- fariseo ka-lah'. ¿He-la' sa' jmee' la-ja- discipulo kyaa'h'?

³⁴ He-ja- ga-jah' Jesús siyh':

—Dsa- hi- taah' jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa' cha- he- kih' he- tuy' he- kuh-hiyh' ta-ko-jiih' gya' dsa-nuuh- hi- dsa-jee' goo- jee' ja-.

³⁵ Pero lloo' koo- jmi' wa-ra- ga-lleey- dsa-nuuh- hi- dsa-jee' goo- he'. Ma-ja- ga' tu' dsa- kyaa'y' he- kuh-hih' mah' chuuy' kyaa'h' Dio.

³⁶ Hi- ga-jayh' siyh' juu' na-hmaa' la-:

—Ni- jaa- dsa- sa' kwa' kih', ka' koo- jwi' hmih- hmee' mah' t00y' ne' kih' hmih- ma-gyuh-. Cher'mah' la-ja- la', koo- heey' hmih- hmee' ba' ja-. Hi- ni- sa' jeeh' kwee- hmih- ma-gyuh- kyaa'h' jwi' hmih- hmee' ja-.

³⁷ Hi- la-ja-, ni- jaa- dsa- sa' kwa' kih' chiyh' vin hmee' neh' loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga-chih' dsa- vin hmee' neh' loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii', jeeh' sa' kwa' jwe' aa'. Tuu- vin hmee' hi- hee' loo- ka-lah'.

³⁸ He-ja- neh' loo- hmee' ba' dsa-hoo' vin hmee'. Mah' la-ja- ba' mi-hee' vin hmee' ja-, kyaa'h' loo- hmee' ka-lah'.

³⁹ Ni- jaa- hi- tee' hih' jmi' mi' jeh' ma-aa-, sa' tih' dsēy' he- hmee' la-chah' ja-. Jeeh' jayh': "Llu' ga' he- ma-gyuh-." —ga-jah' Jesús.

6

Ga-hlee'h' Jesús ha- la- la' jmi' he- teeh- dsa- dsē'

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsē', ga-ngēe' Jesús jee' ma-na-jnaa' chaah' trigo. Ga-hna' discipulo kyaa'y'

miih- sa'gwah' trigo, ga-gyey' kyaa'h' gooy- mah' ga-kuyh-.

² He-ja- ko-llaa' fariseo ga-jayh' siyh' discipulo he':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' he- sa' lle' kih' jmeeh' hnäh' jmi' he- teeh- dsa- dsē'?

³ He-ja- ga-jah' Jesús siyh':

—¿Che' sa' ma-heh- hnäh' jee' na-sii- lä-koo- ga-jmee' David koo- hä', lä' ma' ja' kyoyh' kyaa'h' hi- ma' ga-naa' kyaa'yh'?

⁴ Ga-hey' neh- gwah- mah' ga-kuyh- he-niih- he- ma-na-j00' he- sa' lle' kih' ma' kuyh- hi- ga-kwēeyh' dsa- kyaa'y' ka-lah'. Jeeh', ma-la' jmi-dsa- ba' ma' na-ngē' jwē' kuyh- he-niih- ja-.

⁵ Hi- ga-jayh' ka-lah':

—Hi- ga-lēe' ngo' la- ba' na-ngē' jwē' jmeey' hih-, hee- na- he- ga-tee' jmee' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jyoh' ka-lah' jmi' he- teeh- dsa- dsē' ga-he' Jesús neh' gwah' mah- mah' ga-l00y' kway- juu'. Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-nuuh- hi- ma-la-kii' ma-goo- ra-lluuy'.

⁷ Hi- ma' taah' ta-jwöh' kyaa' ley kyaa'h' dsa- fariseo taäy- Jesús, ma' jee-y' che' mi-hlääy' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē' mah' la-ja- ma' le' ma' hniy' kiyh'.

⁸ Pero ma' ne- ba' Jesús he- hu'dsē- ma' jmee' dsa- he', he-ja- ga-siyh' dsa- hi- ma-la-kii' ma-goo- he':

—Noo-, mah' na- jee' to'dsaah' la-.

Mah' ga-noo- dsa- he' jee' to'dsaah' ja-.

⁹ He-ja- ga-jah' Jesús siyh' dsa-kaah' he':

—Ngii'n' koo- mi' juu' kyah' hnäh'. ¿Hee- na- na-ngē' jne' jwē' jmeen' jmi' he- teeh- dsa- dsē', che' he- llu' o che' he- hliih'? ¿Che' lää' jne' jaa- hi- ma-ngoo' ga-juu' o kwan' jwē' juuy'?

10 Ga⁻jëë¹ Jesús ko⁻hwëë⁷ lä⁻ja⁻ kih¹ lä⁻jëë¹ hi⁻ ma⁻ tääh¹ lä⁻ku¹ lä⁻ji¹ kiyh¹ ja⁻, mah¹ ga⁻siiyh⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah¹ he⁷:
—Niih¹ ma⁻gooh⁻.

Mah¹ ga⁻niih¹ dsa⁻ he⁷ ma⁻gooh⁻.
Lä⁻chah¹ ja⁻, ga⁻jä¹ go⁻te⁻ ma⁻gooy⁻.

11 Peer⁻ ga⁻lä⁻lleë⁷ dsa⁻kaah¹ he⁷,
mah¹ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻kyaayh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻jmeen¹ kih¹ Jesús?

*Ga⁻hñaa¹ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu¹
apóstole*

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Jmii¹ ja⁻ ñee¹ Jesús ta⁻ koo⁻
moh¹ na⁻ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio lä⁻ji¹
ga⁻jnäyh¹ hwë¹ ja⁻.

13 Ma⁻ ga⁻jnä¹ ja⁻, ga⁻tëeyh¹ lä⁻jëë⁻
discípulo kyaay¹, mah¹ ga⁻lleeyh⁻
gya⁻tuu¹ ba⁻. Hi⁻ he⁷ ga⁻tëeyh¹
apóstole.

14 Ga⁻lleeyh⁻ Simón hi⁻ ma⁻ tëeyh⁻
Pee¹, André¹ øøh⁻ Simón, Jacobo
kyaah¹ Jwaa⁻, Felipe kyaah¹ Bar-
tolomé,

15 Matá¹, Tamá¹, Jacobo jo⁻ñuu¹
Alfeo, Simón hi⁻ ma⁻ tëeyh⁻ Zelote,

16 Juda øøh⁻ Jacobo, kyaah¹ Juda
Iscariote hi⁻ ga⁻ngëë¹ Jesús.

*Ga⁻kwa¹ Jesús juu¹ kih¹ jwëë⁻ dsa⁻
(Mt. 4:23-25)*

17 Ga⁻jñaa¹ Jesús ta⁻ hwa¹ mii⁻
ko⁻jøh¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹. Peer⁻
jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻nää¹ jee¹ ja⁻, dsa⁻
chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹ Judea, kyaah¹
dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro
kyaah¹ Sidón jwii⁻ he⁻ tääh¹ cha⁻hoo¹
jmi⁻ñeeh⁻. Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁷ ga⁻lla⁻nää¹
he⁻ hnøoy¹ nuuy¹ juu¹ kih¹ Jesús hi⁻
ga⁻lla⁻nää¹ hi⁻ dsaah¹ mah¹ jä¹ kiyh¹.

18 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ jëë⁻ wii⁻ he⁻
ma⁻ jmee⁻ jmi⁻lle⁻ hlih¹ kiyh¹, lä⁻ja⁻
ka⁻läh¹ ga⁻jä¹ kiyh¹.

19 He⁻ja⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ bii¹ ha⁻
lä⁻ jee⁻ tëey¹ suy¹ miih⁻ sa⁻hmiih⁻ kih¹
Jesús, kih¹ he⁻ ma⁻ hwëë⁻ be⁷ kiyh¹ he⁻
kyaah¹ ma⁻ mi⁻hlääy¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻.

*Llu¹ la¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio
(Mt. 5:1-12)*

20 Ga⁻jëë¹ Jesús jee¹ ma⁻ tääh¹ lä⁻jëë⁻
discípulo kyaay¹ mah¹ ga⁻jäyh¹:

—Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ tä⁻ñee⁷,
jëeh¹ jää¹ ba⁻ Dio hnäh¹ lä⁻hiih¹ kih¹.

21 Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ kyoh⁻
na¹, jëeh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ mo⁻so⁻
lä⁻kyah¹ hnäh¹. Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹
hi⁻ ki⁻hoo⁻ na¹, jëeh¹ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻
lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻chaa⁻ hnäh¹ llu¹.

22 'Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ wa⁻ra⁻
ga⁻lä⁻høøh⁻ dsa⁻ kyah¹ hnäh¹, o
wa⁻ra⁻ ga⁻hwëë¹ dsa⁻ hnäh¹ jee¹ kiyh¹,
wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh¹ dsa⁻ wii⁻ kyah¹
hnäh¹, o wa⁻ra⁻ ga⁻jmääy¹ hnäh¹
lä⁻koh¹ jaa⁻ dsa⁻ hlëeh¹ kwaat⁻ kih¹
Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻.

23 Lä⁻ ma⁻ dsa⁻ngëë¹ hnäh¹ lä⁻ja⁻,
wa⁻jëë⁻ hoh¹ hnäh¹, wa⁻chaa⁻ hnäh¹
llu¹, jëeh¹ cha⁻ koo⁻ he⁻ llu¹ jwërte he⁻
hñah¹ hnäh¹ gyuu¹ ya⁻jwii¹. Ma⁻ra⁻
he⁻ jmee⁻ ba⁻ dsa⁻ hnäh¹, jëeh¹ lä⁻ja⁻
ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹ kih¹
lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio.

24 'Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ dsa⁻ cha⁻ kuu¹.
Jëeh¹, ja⁻ba⁻ jiih¹ kyeh¹ hnäh¹ o⁻jøh⁻
dsë⁻.

25 Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ hi⁻ na⁻kë⁻ na¹,
jëeh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ lä⁻kyah¹ hnäh¹.
Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ hi⁻ tääh¹ ngii⁻ na¹.
Jëeh¹, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻
ki⁻hoo⁻ hnäh¹.

26 Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh¹
lä⁻jëë⁻ dsa⁻ llu¹ kyah¹ hnäh¹. Jëeh¹
lä⁻ja⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻
kyaay¹ kih¹ hi⁻ ma⁻ ngëë⁻ juu¹ ta⁻juu¹
kih¹ dsa⁻.

*Hnøø¹ hnää¹ jne¹ hi⁻ na⁻høøh¹ jnän⁻
(Mt. 5:38-48; 7:12)*

27 'Pero jnä¹ jwëëhn⁻ hnäh¹ lä⁻jëë⁻
hnäh¹ hi⁻ tääh¹ nuu⁻ jee¹ la⁻. Wa⁻
hnaah¹ hnäh¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻høøh¹
kyah¹ hnäh¹. Jmee¹ llu¹ kih¹ hi⁻ sa⁻
hnää¹ hnäh¹.

28 Ngii¹ hnäh¹ llu¹ kih¹ hi⁻ jwä⁻
dso¹jwii⁻ kyah¹ hnäh¹. Ngii¹ hnäh¹ kih¹
Dio kih¹ hi⁻ jnaah⁻ hnäh¹ juu¹ wii⁻.

29 Cher⁻mah¹ hi⁻ ga⁻jnoo¹ koo⁻
jwoo¹ mo⁻nëh¹, kwëeyh¹ ka⁻läh¹ jyoh¹
jwoo¹. Hi⁻ cher⁻mah¹ hi⁻ ga⁻jñuu⁻
hmih⁻lloo¹ kyah¹, kwëeyh¹ ka⁻läh¹
sa⁻køoh⁻.

30 Cher'mah' hi- ga'ngi' miih- he- cha- kyah', ja- kwëy' ba'. Hi- cher'mah' hi- ga'jñuuh' he- la' kyah', mo-to- ngi' he- ja-.

31 Lã'koõ- hnooh- hnäh' jmee' dsa- kyah' hnäh', ja-ba' lä'ja- jmee' hnäh' kiyh' ka-läh'.

32 'Pero, cher'mah' hnaah- hnäh' ma-la- hi- hnää' hnäh' ba', ¿ha- jmää' he- na- kyah' hnäh'? Jëeh', lä'ja- ka-läh' hi- hñaa- dsë', hnäy' ma-la- hi- hnää' hñiiy' ba'.

33 Hi- cher'mah' jmeeh- hnäh' llu' kih' hi- jmee- llu' kyah' hnäh', ¿ha- jmää' he- na- kyah' hnäh'? Jëeh', ja-ba' lä'ja- jmee- hi- hñaa- dsë' ka-läh'.

34 Hi- cher'mah' ga-mi-hääh' hnäh' dsa- hi- laah' hnäh' ngëy' ba', ¿ha- jmää' he- na- kyah' hnäh'? Jëeh', ja-ba' lä'ja- jmee- hi- hñaa- dsë', mi-häy' dsa- hi- laay' ngëe' ba'.

35 He-ja- wa' lä-hnaah- hnäh' hi- na-hõõh' kyah' hnäh', jmee' hnäh' he- llu' ba', mi-hääh' hnäh' he- cha- kyah' hnäh'. Ta- jõõ- he- ngëy' ka-läh'. Lä'ja- ba' hñah- hnäh' he- llu' jwërte. Hi- leeh' hnäh' joo' Dio hi- gya' gyuuh' ya-jwi'. Jëeh', llu' dsëy' kyaah' hi- sa- kwa- ti'hmaah' hi- lä'kye- kyaah' hi- hñaa- dsë' ka-läh'.

36 Wa' lä-nih' hoh' hnäh' ja-ba' lä-kõh' dsa-lä-nih' dsë' Täa' jnän'.

Sa- ga-tëë' jne' kyen' kwaat- kih' jñah'

(Mt. 7:1-5)

37 'Ta- ka- hnäh' kwaat- kih' jñah', mah' sa- ka- Dio kwaat- kyah' hnäh'. Ta- jwä' hnäh' dso'jwi' kih' dsa- mah' sa- jwä' Dio dso'jwi' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' jõh- hoh' mah' jmee' Dio jõh- dsë' kih' dso'kye- kyah' hnäh'.

38 Kwëeh' hnäh' dsa-, mah' kwëeh' Dio hnäh'. Kwa' ba' Dio he- sa- kyaah' hih', jmeey' na-hlaah' llu', na- kah' lä'ji' ga-saa' go-te-. Jëeh', kyaah' ja-ba' he- llah- hnäh' hih', llaa' Dio hnäh' hih'.

39 Hi- ga-hlëeh' Jesús dsa- kyaah' juu' na-hmäa' la-:

—¿Hee- jmää' kih' jaa- hi- tuu' mah' lla-lley' kaah' kih' jñah' hi- tuu'? ¿Che' sa- täh- lä-uu' neh- koõ- too-?

40 Sa- jõõh' ga- discípulo lä-kõh' ga- ta-jwoh' kyaay'. Pero ma-la- ma-hñaa- tëy-, ja-ga' leey' kwee- ba' kyaah' ta-jwoh' kyaay'.

41 '¿He-la' jëeh' wa-hlõõ- he- hä' mi-në' õõh' mah' sa- jëeh' da' wa-hlõõ- juuh- he- hä' mi-nëh' hñaa-?

42 ¿Ha- lä'ja- jwi' õõh': "Kwa' da' wa- llen' wa-hlõõ- he- hä' mi-nëh'", mah' sa- jëeh' hä' ga' he- juuh- ga' kyah' hñaa-? ¿He- ba' che- ta-jwuh' hne-! Lle' da' jää' wa-hlõõ- juuh- he- hä' mi-nëh' hñaa-! Ja-ga' na- jëeh' 'kwee- mah' lleh' wa-hlõõ- he- hä' mi-në' õõh'.

Mi' kih' jmee- lii- ha- lä- la' chaah' hma-

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Chaah' hma- llu' sa- hii- mi' he- hlih'. Hi- lä'ja- chaah' hma- hlih' sa- hii- mi' he- llu'.

44 Mi' kih' jmee- lii- ha- lä- la' chaah' hma-. Jëeh', sa- chooh- dsa- mi'higo kih' chaah' too', ni- lä'ja- sa- chooh- dsa- mi'jeh' kih' chaah' too' ka-läh'.

45 Dsa- lluu' hlëy' juu' llu' jmah', jëeh' he- na- ba' tääh' tuh-dsëy'. Dsa- hi- hlëeh', hlëy' juu' hlih' jmah', jëeh' he- na- ba' tääh' tuh-dsëy'. Jëeh' he- na- mah' neh' tuh-dsë' dsa-, he- ja- ba' hlëy'.

Juu' na-hmäa' kih' hne'

(Mt. 7:24-27)

46 '¿He-la' tëeh- hnäh' kin-, "Dsa-jõõh' kyaan-, Dsa-jõõh' kyaan-" mah' sa- jmeeh- hnäh' lä-jë- he- jwahn'?

47 Jwëeh- hnäh' ha- lä- laa' hi- gwa' go-nuu' juu' kin- mah' jmeey- lä- jwahn'.

48 Laay' lä-koõ- jaa- dsa- hi- ga-jmee' koõ- hne-. Ga-gyuy' ñiih' në' kuuy' hloo-, mah' ga-chiyh' ma-tii' kih' në' kuuy' ja-. Ma' ga-juuh' jmi-, ga-hläh' hne' ja-. Pero ni- miih- sa-

ga⁺jeh⁺, jëeh⁺ ma⁺ chih⁺ hweh⁻ në⁺ ku⁺u⁻ hløø⁻.

⁴⁹ Pero hi⁻ nuu⁻ juu⁺ kin⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺jmeey⁺ he⁺, laay⁺ lä⁺koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺jmeey⁺ hne⁺ kih⁺ në⁺ gwaah⁺ jmah⁺. Ni⁺ sa⁺ cha⁻ ga⁻chih⁺ ma⁻ti⁺ kih⁺. Ma⁺ ga⁺jueh⁺ jmii⁻, ga⁻hläh⁺ hne⁺ ja⁻ kyaah⁺ be⁺ mah⁺ ga⁻toh⁺, lä⁺jiih⁺ ga⁻he⁺ go⁻te⁻ —ga⁺jäh⁺ Jesús.

7

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús moz⁻ kyaa⁺ juu⁺ hløø⁺
(Mt. 8:5-13)

¹ Ma⁺ ga⁻dsaa⁺ ga⁻hlëeh⁺ Jesús lä⁻jëe⁻ dsa⁻, ngooy⁺ ta⁺ Capernaum.

² Jee⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻ juu⁺ hløø⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jaa⁻ moz⁻ kyaa⁺ hi⁻ ma⁺ hnäy⁺ jwërte. Moz⁻ he⁺ ma⁻ngoo⁺ ga⁺juu⁺ ma⁺ ja⁺ kiyh⁺.

³ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ juu⁺ hløø⁺ he⁺ hlëeh⁻ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ga⁻cheey⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻gyueh⁺ kyaa⁺ dsa⁻ judiu mah⁺ na⁻chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús he⁻ dsooy⁺ mi⁻hlääy⁺ moz⁻ kyaay⁺.

⁴ Ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ dsa⁻ he⁺ jee⁺ ma⁺ gya⁺ Jesús, cha⁻miih⁻ ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Ma⁺ra⁻ he⁻ ga⁻tëe⁺ ba⁺ hne⁻ kwah⁺ be⁺ kih⁺ juu⁺ hløø⁺.

⁵ Jëeh⁺, hnäy⁺ ba⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻goo⁻ jne⁺ hi⁻ ga⁺jmeey⁺ koo⁻ gwah⁺ mäh⁻ kyaa⁺ jnääh⁺.

⁶ He⁻ja⁻ ngoo⁺ ba⁺ Jesús kyaah⁺ dsa⁻ he⁺. Ma⁺ ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ jee⁺ gya⁺ juu⁺ hløø⁺ he⁺, lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻chee⁺ juu⁺ hløø⁺ he⁺ ome⁻ kyaa⁺ mah⁺ na⁻chiuyh⁺ Jesús lä⁻la⁻:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ma⁻jan⁻ mada⁻ kih⁺ juu⁺ hløø⁺, jäh⁺, ta⁺ jmee⁻ bii⁺ goh⁺ lä⁺ ga⁻të⁺ oo⁺. Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ laa⁺ jnä⁺ mah⁺ go⁻heh⁺ cha⁻neh⁺ kin⁺.

⁷ He⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻tuu⁻ dsën⁺ ma⁺ niin⁺ hñiin⁺ ma⁺ na⁻jëen⁺ hne⁻. Lee⁻ ba⁺ koo⁻ hlëeh⁺ ba⁺ hne⁻, jä⁺ kih⁺ moz⁻ kyaan⁺.

⁸ Jëeh⁺ jnä⁺ ka⁻läh⁺, chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ mada⁻ kin⁺, hi⁻ tääh⁺ hløø⁺ hi⁻ jmeen⁻ hih⁺ kih⁺. Wa⁻ra⁻ ga⁺jmeen⁺ hih⁺ kih⁺ jaa⁻: “Gwa⁻ jee⁺ oo⁺”, dsooy⁺ ba⁺.

Wa⁻ra⁻ ga⁺jwii⁺ jñah⁺: “Ñä⁻ ta⁺ la⁻”, jäy⁺ ba⁺. Hi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺jwii⁺ moz⁻ kyaan⁺: “Jmee⁺ he⁻ la⁻”, jmeey⁺ ba⁺.

⁹ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsëy⁺ kih⁺ juu⁺ hløø⁺. Mah⁺ ga⁻siyh⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁺ kaah⁻ kiyh⁺ jee⁺ ja⁻:

—Ma⁺ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Israel sa⁺ ma⁻jëen⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ dsoo⁺ dsë⁺ lä⁻koo⁻ dsoo⁺ dsë⁺ juu⁺ hløø⁺ oo⁺.

¹⁰ Ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ dsa⁻ he⁺ cha⁻neh⁺ kih⁺ juu⁺ hløø⁺, ga⁻jëey⁺ ma⁻jä⁺ go⁻te⁻ kih⁺ moz⁻ kyaay⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺.

Ga⁻mi⁻jiih⁺ Jesús jaa⁻ jo⁻ñueh⁺ dsa⁻më⁺ hñii⁺

¹¹ Ma⁻ngëe⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻he⁺ Jesús jwë⁺ ngoo⁺ ta⁺ jee⁺ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Naín, kyaayh⁺ discípulo kyaay⁺ hi⁻ jwëe⁺ jwërte dsa⁻ ga⁺jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

¹² Lä⁺ ma⁺ ga⁻tëey⁺ chuuh⁺ jwii⁻ ja⁻, ga⁻jëey⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ ga⁻haa⁻ jaa⁻ hlii⁺ hi⁻ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ gyueh⁺ koo⁻ mëe⁺ kyaa⁺ jaa⁻ dsa⁻më⁺ hñii⁺. Hi⁺ jwëe⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ ma⁺ jmee⁻ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

¹³ Ma⁺ ga⁻jëe⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ dsa⁻më⁺ he⁺, ga⁻lä⁻ñih⁺ dsëy⁺ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻siyh⁻:

—Ta⁺ hoo⁻.

¹⁴ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ngoo⁺ Jesús chuh⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ goo⁺ mah⁺ ga⁻sooyh⁺. He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ jää⁺ hlii⁺ he⁺. Ja⁻ga⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁻ hlii⁺ he⁺:

—Chih⁻mäh⁺, jnä⁺ hlëehn⁺ hne⁻. Noo⁻.

¹⁵ Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻gya⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁺ na⁻juu⁺ he⁺ mah⁺ ga⁻løøy⁺ hlëeyh⁺. Ja⁻ga⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁻ chooy⁺:

—Hii⁻ la⁻ chih⁻ kyaah⁺.

¹⁶ Lä⁻jëe⁻ ba⁺ ga⁻lä⁻goh⁺. Ga⁻løøy⁺ jmeey⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ jäh⁺:

—He⁻ ba⁺ che⁻ jøøh⁺ hi⁻ ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁻ya⁻hëe⁻ jee⁺ jnän⁻ la⁻.

Hi⁺ ma⁺ jäh⁺ lä⁻la⁻ ka⁻läh⁺:

—Ma⁻ja⁻ Dio kway⁻ be⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺.

17 Ga⁻hi^h jw^{er}te juu¹ kih¹ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa¹ Judea kyaah¹ jw^{ih} he⁻ tääh¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ jee¹ ja⁻.

Ga⁻chee¹ Jwaa⁻ dsa⁻ kyaay¹ na⁻hl^{ee}yh¹ kyaah¹ Jesús (Mt. 11:2-19)

18 Lä⁻jē⁻ juu¹ la⁻ ga⁻nuu¹ Jwaa⁻ ga⁻jmeeh¹ discipulo kyaay¹. He⁻ja⁻ ga⁻tēeyh¹ uu¹ discipulo.

19 Ga⁻cheey¹ kih¹ Jesús mah¹ na⁻ngi^hy¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Che¹ hne⁻ he¹ hi⁻ nøø¹ juu¹ jä⁻ o che¹ jāā¹ jnääh¹ jñah¹?

20 Lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻lla⁻nää¹ dsa⁻ he¹ jee¹ ma¹ gya¹ Jesús, ga⁻siiyh¹:

—Jwaa⁻ hi⁻ ma¹ choo¹ jmi^h ma⁻cheey¹ jnääh¹ mah¹ ngi^h jnääh¹ juu¹ kyah¹: “¿Che¹ hne⁻ he¹ hi⁻ nøø¹ juu¹ jä⁻ o che¹ jāā¹ jnääh¹ jñah¹?”

21 Ja⁻ba¹ hor¹ ja⁻ ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús jwēē¹ dsa⁻dsaah¹, dsa⁻ hi⁻ ma¹ jēē¹ wii¹ kih¹ na⁻ku¹ na⁻ngi^h dsoo¹, dsa⁻ hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi⁻lle¹ hliih¹. Hi⁻ ga⁻näy¹ mi⁻nē¹ jwēē¹ dsa⁻tuu¹.

22 Ja⁻ga⁻ga⁻jeeh⁻ Jesús juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻chee¹ Jwaa⁻ he¹, ga⁻siiyh¹:

—Go⁻nää¹ hnäh¹, mah¹ go⁻jmeeh¹ juu¹ kih¹ Jwaa⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻n^{uu}h⁻ hnäh¹ hi⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻jēēh⁻ hnäh¹ la⁻. Hi⁻ tuu¹ ma⁻jēēy⁻ ba¹, hi⁻ jluuh¹ ma⁻ga⁻nääy¹ ba¹, ma⁻hlaa¹ ba¹ hi⁻ ma¹ dsaah¹ dsoo¹ hmih¹ høø¹, hi⁻ gwii¹ ma⁻nuuy⁻ ba¹, hi⁻ ma⁻juu⁻ ma⁻lä⁻jiiyh⁻ ba¹, hi⁻ hi⁻ tä⁻ñee¹ ma⁻nuu⁻ bih¹ ju⁻hmēē¹.

23 Llu¹ la¹ kih¹ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ to¹ dsē¹ kwaat¹ kin⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹.

24 Lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻nää¹ discipulo kyaay¹ Jwaa⁻ he¹, ga⁻løø¹ Jesús hlēēh⁻ dsa⁻ kih¹ Jwaa⁻ mah¹ lä⁻dsooh⁻ dsēy¹ ha⁻ lä⁻ ma¹ laay¹, ga⁻jäh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻ laa¹ hi⁻ na⁻jēēh⁻ hnäh¹ ma¹ na⁻nääh¹ hnäh¹ jee¹ oo⁻ hwa¹ kii¹? ¿Che¹ ma¹ laay¹ lä⁻koh¹ hma⁻tah⁻ he⁻ gwa⁻gyaa⁻ lle¹?

25 ¿Cher¹ mah¹ sa⁻ laay¹ lä⁻ja⁻ hi⁻ na⁻jēēh⁻ hnäh¹, ha⁻ ba¹ lä⁻ laay¹ ja⁻? ¿Che¹ ma¹ laa¹ jaa⁻ dsa⁻n^{uu}h⁻ hi⁻ ma¹ kēh⁻ hmiih⁻ llu¹? Ñe¹ ba¹ jne¹, lä⁻jēē⁻

hi⁻ kēh⁻ hmiih⁻ llu¹, hi⁻ tääh¹ llu¹, hi⁻ he¹ tääh¹ cha⁻neh¹ kih¹ rey ba¹.

26 He⁻ja⁻, ¿hee⁻ ba¹ laa¹ hi⁻ na⁻jēēh⁻ hnäh¹? ¿Che¹ laa¹ jaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio? Jnä¹ jwēēhn⁻ hnäh¹ laay¹ ba¹. Hi⁻ ma¹ ra¹ he⁻ laay¹ jøøh¹ ga¹ lä⁻koh¹ ga¹ jñah¹ hi⁻ ma¹ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio.

27 Jēēh¹, Jwaa⁻ he¹ hi⁻ na⁻sii⁻ kih¹ lä⁻la⁻:

Cheen¹ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻kwa¹ juu¹ kin⁻. Hi⁻ he¹ dsoo¹ ta⁻ cha⁻neh¹ mah¹ mi⁻lluuy¹ jwē¹ kyah¹.

28 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwēēhn⁻ hnäh¹. Jee¹ kih¹ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ kih¹ dsa⁻mē¹, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ jøøh¹ ga¹ lä⁻koh¹ ga¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma¹ choo¹ jmi^h. Pero hi⁻ laa¹ mäh¹ ga¹ kih¹ gyuu^h ya⁻jwii¹, hi⁻ he¹ jøøh¹ ga¹ lä⁻koh¹ ga¹ Jwaa⁻.

29 Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu¹ kih¹ Jwaa⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ ma¹ koo¹ ku⁻sih⁻ ga⁻jmeē⁻ dsoo⁻ dsē¹ kih¹ Dio, ga⁻heeyh⁻ saay⁻ jmi⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻.

30 Pero dsa⁻ fariseo kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ kyuu^h ley ga⁻jmeey⁻ ta⁻ koo¹ ba¹ he⁻ ma¹ jmeē¹ Dio kiyh¹. Sa¹ ga⁻lä⁻hnøøy¹ ma¹ saay⁻ jmi⁻.

31 Mah¹ ga⁻jäh¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän¹:

—Jee¹ la⁻ jwēēhn⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ laa¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹. Lä⁻la⁻ ba¹ laay¹.

32 Dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹ chaayh⁻ miih⁻ lä⁻koh¹ chih⁻ hi⁻ tääh¹ je⁻hmooh¹ hi⁻ tooh⁻ miih⁻ kyaah¹ dsa⁻kyaayh¹. Jäh¹: “Ma⁻j^{uu} jnääh¹ su⁻ he⁻ jmeē⁻ jēē⁻ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ luu¹ hma⁻ta⁻ pero sa¹ ga⁻hiih¹ hnäh¹ ma¹ jmeeh¹ hnäh¹ ja¹. Ma⁻hä¹ jnääh¹ su⁻ he⁻ ti⁻meeh⁻ dsē¹, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ ma⁻hoo^h hnäh¹”, jäh¹ chih⁻ siiyh⁻ dsa⁻kyaayh¹.

33 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ jmeē⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹. Jēēh¹, ja¹ Jwaa⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hih⁻ miih⁻ go⁻te⁻ mah¹ ga⁻jäh¹ dsa⁻ kiyh¹: “Kyey⁻ jmi⁻lle¹ hliih¹.”

34 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹, ja¹ Hi⁻ ga⁻lēē⁻ngo¹ la⁻ hi⁻ kuh⁻hih⁻ na⁻tee⁻ kih¹ mah¹ jäh¹ dsa⁻ kiyh¹: “Jlaay⁻ ngēē⁻, mah¹ lla⁻heeyh⁻ ka⁻läh¹. Jwayh¹ kyaah¹ lä⁻jēē⁻ hi⁻ koo¹ ku⁻sih⁻, hi⁻ laay¹ ome⁻

kyaa' dsa- wa' hi- cha- hi-', jäh' dsa- hi- chaa- na'.

³⁵ Pero kyaah' he- jmee- Dio, lii- llu' ba' huudse- kiyh' -ga-jäh' Jesús.

Ga-kuh- ga-hih' Jesús cha'neh- kih' Simón, jaa- dsa-fariseo

³⁶ Ga-chuu' jaa- fariseo kyaah' Jesús mah' dsooy' cha'neh- kiyh', dsa-kuh- dsa-hiyh' kyaayh'. Lä- ma' ga-hey' cha'neh- kih' fariseo he', ga-gyay- në- mes~.

³⁷ Hi- ja-ba' jee' jwii- ja-, ma' chaa- jaa- dsa-më' hi- ma' kaah- wa' hi- cha- hi-. Pero lä-koo- ma' ga-nuuy' he- gya' Jesús kuh-hih- kyaah' fariseo he', he-ja- ngooy' jee' ja-, ma' kyey- koo- së' jmi- mi-jwii-.

³⁸ Ga-llooy' hooyh- huu' ti' Jesús, lä-jiih' ga-lä-gyuh' ti' Jesús kyaah' jmi- he- ga-tuu- mi-nëy'. Ga-mi-kiyh' kyaah' jnu- lley'. Ja-ga- ga-chuyh' ti' Jesús mah' ga-huuy' jmi- mi-jwii-.

³⁹ Ma' ga-jëe' fariseo lä-koo- jmee- dsa-më' he', ma' jmeey- huudse-: "Wa-ra- jäh' kih' Jesús laa' jaa- hi- ngëe- juu' kih' Dio, lä-liiyh- ha- lä- laa' dsa-më' hi- gya' chu-bë- tiy'. Che' sa' ñey-, he- hlih' jmah' ba' jmee- dsa-më' na-", ma' laay'.

⁴⁰ Ja-ga' ga-jäh' Jesús siyh-:

-Cha- koo- mi-juu' he- jwëehn- hne-, Simón.

-Chiuh' jnä', Ta-jwoh' -ga-jäh' Simón.

⁴¹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh-:

-Uu' dsa- ma' ää- kih' hi- cha- kuu'. Jaa- hi- he', ma' ää- hña' hña-loo' kuu'. Hi- jñah' he' ma' ää- to-lo-gya'.

⁴² Sa- ma' cha- he- kyaah' ma' mi-hmaah- dsa- he'. Hih' dsa- cha- kuu' he' ga-jney' lä-ja- ba' kwaat- kih' lä-uu'. Jäh' da' koo-. ¿Hi- jaa- jee' lä-uu', hnäy' cha-ga-miuh- dsa- cha- kuu' he'?

⁴³ Ga-jäh' Simón:

-Go-laan- hi- ma' ää- cha-ga-miuh- kuu' kiyh'.

-He- dsoo' na- kyah' -ga-jäh' Jesús.

⁴⁴ Ja-ga' ga-jeeh- Jesús hñii', ga-jëy' dsa-më' he', mah' ga-siyh- Simón:

-Jiih' da' nëh' mah' jëe- dsa-më' la-. Lä-koo- ma-hen- cha'neh- kyah', sa- ma-kwëeh- jnä' jmi- he- ma' jñii' tiin-. Pero dsa-më' la-, ma-huuy' jmi- he- haa' mi-nëy' mah' ma-chey' kyaah' jnu- lley'.

⁴⁵ Hne- sa- ma-chuh' kin-. Pero dsa-më' la-, lä-jiih' ma' ga-hey' cha'neh- la-, sa- ma-tuy- chuyh- tiin-.

⁴⁶ Sa- ma-huuh- aceitka'llen-. Pero dsa-më' la-, ma-huuy' jmi- mi-jwii- ma-tiin-.

⁴⁷ He-ja- jwëehn- hne-. Ma-ke- ma-jmeey' cha-miuh- dso'kye-, ma-na-che' ba', jëeh' cha-miuh- ma-lä-hnäy' jnä'. Pero jaa- hi- ma' ää- miuh-, miuh- go-te- ba' hnäy' hi- ma-jmee' jøh- dsë' kiyh'.

⁴⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh- dsa-më' he':

-Ma-na-che' ba' dso'kye- kyah'.

⁴⁹ Jñah' hi- ma' na-teeh' kyaay', ga-løoy' ngiiy- juu' kih' dsa-kyayh':

-¿Hee- laa' dsa- na-, che' lä-kye- dso'kye- kih' dsa- chey'?

⁵⁰ Pero ga-jäh' Jesús siyh- dsa-më' he':

-Kih' he- ma-lä-dsoo' hoh', ma-laah' hne- kih' dso'kye-. Gwaah- ba' hne- llu'.

8

Ma' chaa- dsa-më' hi- ma' jmee- ta'he' kih' Jesús

¹ Ma-ngëe' he- ja-, ngoo' Jesús lä-kaa- jwii- kaah' jwii- mäh- na-kway- ju'hmeë', ga-hlëeyh' dsa- lä-koo- jää- Dio dsa- lä-hih- kih'. Hi- lä-jëe- gya-tuu' apóstole ma' jmee- ko-jøh' kyaayh'.

² Hi- ma' jmee- ko-jøh' kyaah' Jesús ko-llaa' dsa-më' hi- ga-hwëey- jmi-lle' hlih' kih', kyaah' hi- ma' dsaah' ka-läh'. Jee' kih' dsa-më' he' ma' hää' María hi- ma' tëeyh-

Magdalena, hi ma jāā gyee jmi lle hlih'.

³ Ma hää Juana ka-läh', hi ma hää me' Chusa. Chusa he' ma kye miih ta' kih' Herode. Hi ma hää Susana, kyaah' jwëë' ga dsa-me' hi ma jmee ta' he' kih' Jesús.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' dsa- hi-jñee' mi'ju'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jwëë' jwërte dsa hi ya'nää' lä'kaa jee' jwii' kih', hi ga'kuh' jee' ma' cheh' Jesús. He ja ga'siiyh' kyaah' juu' na-hmää' la':

⁵ —Jaa dsa ngoo' ga jñee' mi'ju'. Jee' ngooy' jñee' mi'ju' ja-, ga'saa' miih cha'jwë'. Ma' ga'ngëë' dsa-, ga'hee' ga'soyh' kih' mi'ju' ja-, hi ga'jñaa' ta' hi hëë' gyuu' ga'kuyh'.

⁶ Jyoh' mi'ju' ga'saa' nē' gwaah' he-nøø' miih nē' kuu'. Ga'hya ba' mi'ju' ja-, pero chah' ba' ga'lä'kii' kih' he sa' gyuh' gwaah' ja-.

⁷ Hi jyoh' ka-läh' mi'ju' ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwaa' ga' chaah' too' ja-, he ja ga'uu' chaah' kih' jee' na'too'.

⁸ Hi jyoh' mi'ju' ja-, ga'saa' jee' la' hwa' jmah', he ja ba' ga'hii', ga'kwa' hña-loo' mii' lä'koo' chaah'.

Ma' ga'dsaa' juu' he ma' kway' ja-, ga'hleëyh' koo' ki-gaa-, ga'jäh':

—Hi hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh'.

⁹ He ja ga'ngii' discipulo juu' kiyh' ga'siiyh':

—¿Hee hnøø' jäh' juu' na-hmää' he ma' kwah' na'?

¹⁰ He ja ga'jäh':

—Hnäh' ba' na'ngëh' hnäh' jwë' lä'kyuu' hnäh' ha' lä'jää' Dio hnäh' lä'hii' kih', he sa' ma' kyuu' dsa' jää'. Pero hi jñah', hleëhn' kyaah' juu' na-hmää' ba'. Lä'ja-, ma'ke' he ga'jëë', sa' lä'jnä' kiyh'. Hi ma'ke' nuuy', ni' lä'ja sa' lä'ngëëy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he hnøø' jäh' juu' na-hmää' kih' hi na'jñee' mi'ju'
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Lä-la- hnøø' jäh' juu' na-hmää' ja-. Mi'ju' ja- la' kwaan' juu' kih' Dio.

¹² Hi mi'ju' he ga'saa' cha'jwë', la' kwaan' dsa hi ga'nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi sa'llu' jñuuyh' juu' he ma' na'jnää' neh' tuh-dsëy'. Mah' sa' lä'heey' juu' kih' Dio hi lä'ja sa' lääy' kih' dso'kye'.

¹³ Heh' mi'ju' he ga'saa' nē' gwaah' he-nøø' miih nē' kuu'. Lä'ja laa' dsa hi nuu' juu' kih' Dio. Jëë' ba' dsëy' lä' ma' to' nē' ga'nuuy'. Hi he' laa' lä'koo' he sa' cha'jmoo' kih'. Heeyh' ko'hwëë' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja' he' wii' nē' kiyh', beey' Dio.

¹⁴ Heh' mi'ju' he ga'saa' jee' kih' chaah' too' ja-, lä'ja laa' dsa hi nuu' juu' kih' Dio. Pero ma' miih' lä'ja ba' dsa-lä'øoy' kih' Dio. Kih' he' kye' gyih' huu' dsë' lä'chay' kuu', hi tih' dsëy' lä'jē' he' cha' jmi'gyuu' la-. He ja ni' miih' sa' ga'jmää' kiyh' heh' juu' he ga'nuuy' ja-.

¹⁵ Pero mi'ju' he ga'saa' hwa' llu', lä'ja laa' dsa hi nuu' lä'kaa' tuh-dsë', ngoo' bih' chooyh' koo' hweh' juu' he ga'nuuy' ja-. He ja ba' ja' jmeey' cha' miih' ta' llu' kih' he kwëeh' dsëy'.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' wa'je'
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Ni' jaa sa' hih' je mah' jlëy' kyaah' koo' kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' lä'jnä' kih' lä'jëë' hi dsa'taah' cha'neh'.

¹⁷ Lä'jē' he' na-hmää', lloo' koo' jmi' lä'jnä'. Hi lä'jē' he' sa' jnä', la' kwaan' lä'jnä'.

¹⁸ Kye da' hnäh' kwaan' kih' juu' he' nuuh' hnäh'. Jëëh', lä'jëë' hi ngëë' miih', hi he' lä'ngëë' cha'ga' miih'. Lä'jëë' hi jmee' ngëë', lä'kye' he' ja' llaa' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ga'lla'nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa'

ga'la' ma' lla-näay' chuh' kiyh', kih' he' ma' tääh' jwëë' dsa'.

20 Ga'he' jaa' hi' na'jmeeh' juu' kiyh', ga'jäyh':

—Hi' maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne', hnøoy' jëëy' hne'.

21 He'ja' ga'jeyh' kih' dsa' he', ga'siiyh':

—Hi' nuu' juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi' he' ba' laa' maa' kyaan', hi' he' ba' laa' øøhn'.

Ga'jmeey' Jesús hih' kih' lle' mah' hi' tii'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Koo' jmi' ja', ga'he' Jesús neh' koo' na'moo' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga'siiyh':

—Wa' haan' ta' hngaah' ko'taa' jmi'juuh' la'.

Mah' ga'näay'.

23 Ta'ko' jiih' ga'näay' në' jmi' ja', ga'gwii' Jesús. Ni' juu' ga' sa' hi' ma' ja' koo' lle' tä' në' jmi' ja'. Ga'hi' goo' jwërte kiyh' he' ma' hmäy' cha'jmi' ja'.

24 He'ja' ga'chaay' Jesús jee' ma'na'gwiiy', ga'jäyh':

—Ta'jwoh', ta'jwoh'. Ngoo' ga'juu' jne' jee' la'.

Ma' ga'nooy', ga'jmeey' hih' ga'jä' tii' lle', hi' ga'jmeey' hih' kih' jmi' ka'läh'. Lä'chah' ja' ga'jä' tii' go'te'.

25 —Miih' go'te' ma'lä'dsoo' hoh' hnäh' —ga'jah' Jesús siiyh' discípulo kyaay'.

Peer' ga'lä'goyh' hi' ga'jëë' dsayh'. Mah' ma' jäyh' siiyh' dsa'kyaayh':

—Hee' laa' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' lä'ja' nuuh' kiyh' ka'läh'?

Dsa' hi' ma'kye' jmi'lle' hlih' chee' Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Ja' ga' ga'lla'näay' jee' tääh' dsa' hi' chee' gadareno. Hwa' kih' hi' he' jä' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea.

27 Ma' ya'hëë' Jesús neh' na'moo' jee' la' cha'hoo' jmi' ja', ja' jaa' dsa' hi' ma' cha' jee' jwi' ja'

ga'mi'jey'. Ma'lä'hii' jøø' jmi'lle' hlih' kiyh'. Sa' cha' hmiih' ma' këyh'. Sa' ma' gyay' cha'neh'. Ma' gyay' jee' la' to'høø' kih' hli' ba'.

28 Lä'koo' ma' ga'jëëy' Jesús, ga'hooyh' kii' mah' ga'jwäy' hñiiy' cha'në' Jesús, ga'hleëyh' ki' gaa':

—Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jesús, Joo' Dio hi' gya' gyuuh'? Ta' jmeey' hñaa' hoh', ta' jmeeh' jnä' —ga'jah' jmi'lle' hlih' he'.

29 (Jëeh', ma'ngëë' ma'jmeey' Jesús hih' kih' jmi'lle' hlih' he' jaa', he' ya'hëëy' kih' dsa' he'. Ma'lä'hii' heeh' jmi'lle' hlih' he' wi'. Ma'ke' ma' hñuu' dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gwëy' tiiy' kyaah' jwi' hma' he' hë'too', he' ma' hnäy' ba' ja'. Hi' ma' jøø' jmi'lle' hlih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'.)

30 He'ja' ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—Hee' cheeh' hne'?

—Jwëë' chee' jnääh' —ga'jah' jmi'lle' hlih' he'.

Ga'jäyh' lä'ja' kih' he' ma' laa' jwëë' jwërte dsa' hlëëh' hi' ma' tääh' tuh'dsë' dsa' he'.

31 Ga'chuuy' kyaah' Jesús mah' sa' ma' cheey' cha'je'.

32 Moh' ja' ma' tääh' koo' nää' ñe' ma' kuh' nuu'. He'ja' ga'chuuy' jmi'lle' hlih' he' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' dsa'taayh' kih' ñe' he'. Ga'kwa' ba' Jesús jwë'.

33 Ga'hwëë' jmi'lle' hlih' he' ga'näay' ga'taayh' tuh'dsë' ñe'. Lä'chah' ja' lä'jëë' ñe' he' ga'kyuu'. Ma' ga'tëëy' koo' lle' hwa', ko'dsoo' jwë' ba' ga'saay' lä' ga'të' cha'jmi' juuh'. Jee' ja' ga'juuy' neh' jmi'.

34 Dsa' hi' ma' tääh' hää' ñe' he', ma' ga'jëëy' ga'la' lä'ja', ga'näay' ko'chih' cha'hliiy' na'jmeeyh' juu' ta' jee' jwi' hi' lä'kaa' kih' hi' ma' tääh' jee' nuu' kih'.

35 He'ja' ga'hwëë' dsa' na'näa' na'jëëy' ha' lä' ga'la'. Lä'koo' ma' ga'tëëy' dsa' chuh' kih' Jesús ga'jëëy' dsa' hi' ga'hwëë' jmi'lle' hlih' kih' he'. Ma' gya' huuh' tii' Jesús, ma'kyeyh'

hm̄ih̄, hī ma-jä' kiyh'. He-ja-
ga-lä-goh-lä-jëe' dsa-.

36 Dsa-hi-ga-jëe', ga-jmeeyh' juu'
ha-lä-ga-la' he-ga-hlaa' hi-ma'kye-
jmi-llë' hlih' he'.

37 He-ja-lä-jëe' dsa-gadareno
ga-chuuy' kyaah' Jesús mah' wa'
llaayh' kih' ta-jee' jyoh', jëeh' ma'
goyh' jwërte. He-ja-ga-he' Jesús neh'
na'moo' ngaah' bih'.

38 Dsa-hi-ga-hwëe' jmi-llë' hlih'
kih' he', ga-chuuy' kyaah' Jesús mah'
ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.
Pero Jesús ga-jmee' mada' kiyh', he-
jäy' ba'. Ga-jäyh':

39 –Gwaah- cha'neh- kyah'.
Go-jmeeh' juu' kih' dsa', ha-koo- sa-
juaah- he-ma-jmee' Dio kyaah' hne-.

He-ja-ngaayh', ga-løoy' jmeeyh-
juu' lä-kaa-jee' jwii- ha-koh' sa-
juaah- he-ga-jmee' Jesús kiyh'.

*Jo-mii' Jairo kyaah' jaa-dsa-më' hi-
ma' dsaah'*

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ma' ga-lloo' Jesús ta-hngaah'
ko-taa-, peer- jwëe' dsa-ma' tääh'
jäay- he-ja-ga-heeh- dsih' lä-kaa-
tuh-dsë'.

41 Jee' ja-ga-lloo' jaa-dsa-nuaah-
hi-chee- Jairo hi-ma' laa' ta' kih'
gwah-. Dsa-he' ga-juuh' jnëy' cha'në'
Jesús, ga-chuuy' kyaah' mah' dsooy'
cha'neh' kiyh'.

42 Ma' chaa- jaa- jo-miiy- hi-
ma' laa' gyuu- koo- mëe' kyaay'.
Chih-më' he' ma' hää' koo- gya-to'
ji-ñe-. Hi-he' na-kyaa' ngoo' ga-juu'.

Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' kyaah'
Jairo, peer- na-lää- na-jlëe- bih' dsa-,
jëeh' jwëe' jwërte dsa- hi- ga-nää'
kyaayh'.

43 Jee' kih' dsa- he' ma' hää' jaa-
dsa-më' hi- ma-hya- gya-to' ji-ñe-
dsaah' dsoo' kih'. Dsa-më' he'
ga-mi-lla- lä-jë- go-te' he- ma' cha-
kiyh', ga-heey' kyaah' të-më-. Pero
ni- jaa- të-më- sa- ga-lih' ma' jmee'
më- kiyh'.

44 Ga-llooy' ta- ka'luu' Jesús mah'
ga-suy' miuh- cha'gooy- cha'hoo'

sa'hm̄ih̄ kiyh'. Lä-chah' ja-ga-hna'
he-ma' jëey- dsoo' kiyh'.

45 He-ja-ga-jäh' Jesús:

–¿Hi- na- hi- ma-su' cha'hoo'
sa'hm̄ih̄ kin'?

Pero ni- jaa- sa- ga-bääh- hñii'.
He-ja-ga-jäh' Pee' kyaah' lä-jëe'
dsa-kyaayh':

–Ta-jwoh', jwëe' dsa- hi- dsa-kyaa-
dsa-jnaah' hne- mah' jwah': “¿Hi-
na- ma-su' cha'hoo' sa'hm̄ih̄ kin'?”

46 He-ja-ga-jäh' Jesús:

–Chaa- jaa- hi- ma-su' sa'hm̄ih̄-
kin'. Jëeh' ma-lä-liihn- heh' be' kin'
ma-mi-hlää' jaa- dsa-.

47 Ma' ga-lä-jnäa' dsa-më' he', goh-
bih' ngooy' na-juuyh' jnëy' cha'në'
Jesús. Ga-jmeeyh' juu' cha'në' lä-jëe'
dsa-, he- kih' ja- he- ga-tëey' cha'hoo'
hm̄ih̄ kih' Jesús. Hi- ga-jmeeyh' juu'
he- ga-jä' kiyh' lä-chah' ja-.

48 He-ja-ga-jäh' Jesús siiyh':

–Ma-hlaah' ba' hne- he- ma'
dsaah', lä-llu' he- ma-lä-dsoo' hoh'.
Gwaah- ba' hne- kyah' lä-kaa-
tuh-hoh'.

49 Lä- ma-cheh' ba' Jesús hlëeh-,
ma' ga-lloo' jaa- moz- kyaah' hi- ma'
laa' ta' kih' gwah-, mah' ga-jmeeyh'
juu' kih' Jairo, ga-siiyh':

–Ma-juu- ba' gyuu- më' kyaah'.
Mo-to- kwa- ga-ta' kih' Ta-jwoh' na-.

50 Ma' ga-nuu' Jesús juu' he-
ma-kye- dsa- he', ga-siiyh' Jairo:

–Ta-ka- huudse-. Jmee' dsoo' hoh'
ba'. Mah' jëeh' lä-jiih' ba' chih-më'
kyaah'.

51 Ma' ga-he' Jesús cha'neh- kih'
Jairo, sa- ga-kway' jwë' ma' dsa-taah'
jñah' dsa-. Ma-la- Pee' kyaah' Jacobo
kyaah' Jwaa- hi- kyaah' cho'jmii-
chih-më' hi- ma-na-juu' he' ba'
ga-taah'.

52 Ga-lä-jëe' ba' hi- tääh' jee' ja- ma'
ki-hooh- kih' chih-më' he'. He-ja-
ga-jäh' Jesús siiyh':

–Ta-hooh' hnäh'. Chih-më' na- sa-
na-juuy', he- na-gwiiy- ba' na-.

53 Ga-mi-kwah' ba' dsa- kih' Jesús
ma' ga-nuuy' juu' ja-. Jëeh', ñe- bih'

he- ma' na-juu' go-te- ba' chih-më' he'.

⁵⁴ Mah' ga-sooh' Jesús goo- chih-më' he', ga-hlëeyh' ki-gaa-, ga-jäyh':

—Chih-më', noo-.

⁵⁵ He-ja- joh' ka-läh' jmi-lle' kiyh'. Lä-chah' ja- ga-lä-jiyh', mah' ga-nooy-. Ja-ga' ga-jmee' Jesús mada- kwëeyh' he- kuyh'.

⁵⁶ Peer- ga-jëe' dsah- cho'jmii- chih-më' he'. Hi- ga-jmee' Jesús mada- mah' sa-kooyh' juu' kyaah' ni- jaa- he- ga-la' lä-ja-.

9

Ga-chee' Jesús lä-jëe' gya-tuu' na'kwa-juu'

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ga-jøh- Jesús lä-jëe' discípulo kyaay', ga-kwëeyh' be' mah' jmeey' hih- hwëe' hi-sa-llu' hi- jmeeh- dsa- hi- ga-kwëeyh' be' mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'.

² Ga-cheey' mah' dsa-kway- juu' ha- lä- jaa- Dio dsa- lä-hih- kih', hi- lä-kye- he- mi-hlääy' dsa-dsaah'.

³ Ga-jäh' Jesús siih- lä-jëe':

—Ta- ka- hnäh' ni- miih- kih' cha'jwë'. Ta- ka- hnäh' hma-hu-, ta- ka- hnäh' hmih-tuh-, ta- ka- hnäh' he'ñiih-, ni- kuu', ni- ta- ka- hnäh' jyoh' lëe' hmih- kyah' hnäh'.

⁴ Wa- he- cha- he- hne' jee' lla-nää' hnäh', ja- go-taah' hnäh' ha- koo- jiih' lä-hëeh' hnäh' jee' ja-.

⁵ Cher'mah' cha- koo- jee' jwii- jee' sa- heeyh- hnäh', ja- hwëeh- hnäh' go-te- jee' ja-. Ja- hlah' hnäh' wa-hløø- he- na-beh- tiih' hnäh' mah' jmee' lii- he- ma-la' kwaat- kih' bih' ja- —ga-jäh' Jesús siiyh- discípulo kyaay'.

⁶ Ja-ga' ga-taayh- jwë', ga-näay' lä-koo- lä-koo- jwii- kway- ju'hmëe' kih' Dio, ma-la' mi-hlääy' dsa-dsaah' lä-kaa- jee' ga-näay'.

Herode ga-jmee' huu'dsë- he- ma-lä-jiih' Jwaa'

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Herode hi- ma' laa' lle'moh', ga-nuu' lä-jëe' he- ma' jmee' Jesús. Sa- ñey- he- huu'dsë- ma' jmeey', jëeh' ko-llaa' ma' jäh' Jwaa- ba' he' hi- ma-lä-jiih'.

⁸ Hi- jñah' koo- nää' ma' jäyh': “Elía ba' oo' hi- ma-hñaä'.” Hi- jñah' ga' ma' jäh': “Go- laa' jaa- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' ba' na- hi- ma-lä-jiih'.”

⁹ He-ja- ga-jmee' Herode huu'dsë-: —¿Ha- lä-ja-? ¿Ja' jnä' ga-jmeen' mada- he- ga-ku' dsa- lle' Jwaa-? ¿Hi- ba' na-, hi- nuun- kih' jmeey' ja- koo- në' he- juh-gaa-?

Hi- ma' hnøoy' ma' dsa-jëey-.

Ga-ääh- Jesús hña' mil dsa-ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-

14)

¹⁰ Ma' ga-lla-nää' lä-jëe' apóstole he', ga-jmeeyh' juu' kih' Jesús lä-jëe' he- ga-jmeey'. Ja-ga' ga-jäay' kah' apóstole, ga-näay' ta- hwa' kii- jäh' jee' jwii- he- chee- Betsaida.

¹¹ Pero ma' ga-lä-liih- dsa-, ga-näay' chaay' kaah' kiyh'. Ga-heeh- bih' dsa- he'. Mah' ga-løoy' hlëeyh- ha- lä- jaa- Dio dsa- lä-hih- kih'. Hi- ga-mi-hlääy' lä-jëe' hi- ma' dsaah'.

¹² Lä-koo- ma' ngoo' ga-hloo' jmi' ja-, lä-jëe' gya-tuu' discípulo ga-ya-jäh' kih' Jesús mah' ga-siyyh':

—Chiih' dsa- na- wa' lla-näay' lä-kaa- jee' jwii- mäh- hi- lä-kaa- jee' nuu- jee' tääh' dsa- lä-ku' lä-jii' la-. Wa' lla-hnøoy' he- kuyh- hi- lä-kye- jee' jäy'. Jëeh', hwa' kii- jmah' ba' la' jee' tøøhn' la-.

¹³ Mah' ga-jäyh' siiyh- discípulo kyaay':

—Hnäh' ba' kwëeyh' he- kuyh-.

Mah' ga-jäyh' siiyh- Jesús:

—Kye' jnääh' ma-la- hña' he'ñiih- ba' kyaah' uu' hmooh-. ¿Che' dsa'nøø' jnääh' dsa-lä' jnääh' he- kuh- dsa- na-?

¹⁴ Koo- hña' mil ma' tee' dsa-ñuuh- hi- ma' tääh' jee' ja-. He-ja- ga-siyyh- lä-jëe' discípulo kyaay':

—Jmee' hnäh' mada' mah' dsa-taah' dsa- ma' kih-kih', ma' to'lo'gyaa' lä'koo- nää'.

15 Lä'ja- ga'jmeey' discípulo. Ga'jmeey' mada' ga'taah' dsa- hwa'.

16 Ja-ga' ga'ka' Jesús lä'jē- hñā' he'ñiih' ja-, kyaah' lä'uu' hmooh- he', ga'jēy' ta' gyuu' mah' ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja-ga' ga'llaay' mah' ga'kwēy' discípulo kyaay' na'llay' cha'nē' lä'jē- dsa-.

17 Ga-lä'jē- ba' dsa- ga'kuh- lä'jiih' ga'kēē'. Ma-la' ma'kuh- lä'jē- dsa-, ga'kah' gya'to' sa'miih- jwi' he' ga'chaa' ja-.

*Ga'jäh' Pee' Jesús he' laa' Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)*

18 Koo- hä' ma' gya' Jesús ngiiy' kiyh' kih' Dio jee' sa' chaa- dsa-. Ma-la' discípulo ba' ma' tääh' kyaayh' jee' ja-. He-ja- ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lä' jäh' dsa- kin-, hi- jnä' laay'?

19 —Ko'llaa' dsa- jäh', Jwaa- hi- ma' choo- jmi- ba' hne-. Jñah' jäh', Elía ba' hne-. Jñah' ko'llaa' jäh', hne- laah' jaa- hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' hi- ma-lä'jiih' —ga'jäh' discípulo kyaay'.

20 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha- ga- hnäh' na-, hee- jwah' hnäh' kin-, hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

He-ja- ga'jäh' Pee' siiyh':

—Hne- he' Cristo hi- ga'chee' Dio.

*Ga'mi'jnää- Jesús juu' he- juuy'
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)*

21 Pero ga'taah- Jesús juu' discípulo kyaay' mah' sa' kooyh' juu' ja- kyaah' ni' jaa-.

22 Hi- ga'jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaay':

—Jmee- bii' kih' Hi-ga'lēē'ngo' la- jēē' cha-miih- wii'. Hi- dsa-gyuu' sa- lä'hnaä' dsih', lä'ja- dsa-kaah' kyaay' jmi-dsa-, kyaah' ta-jwoh' kyaay' ley sa- lä'hnaä' dsih'. Hi- jmee- bii' kiyh' juuy' mah' lä'jiih' ka-läh' ga' ma-hya- hñē- jmi'.

23 Ja-ga' ga'siiyh- lä'jē- dsa-:

—Cher'mah' hi- hnøø' jä- kyaah' jnä', sa- wa' jmäay' hñiiy' kwaat-, wa' jääy' cru- kyaay' koo- jmi' koo- jmi' mah' wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'.

24 Jēēh', lä'jē- hi- hää- hñii' mah' sa- juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä'jē- hi- kwaa- hñii' juu' kwaat- kin-, hi- he' ba' lää'.

25 ¿Hee- ya'jøø- ka' dsa- ma'ke- ga-liyh' lä'jē- he- cha- jmi-gyuu' la- mah' wa'ra- ga'juuy', sa- tēy' kih' Dio? ¿Hee- jmää' kiyh' cher'mah' ga'heey' hñiiy'?

26 Cher'mah' hi- jmee- na-hiih' kin- o kyaah' juu' kin-, ja-ba' lä'ja- jmee- na-hiih' Hi-ga'lēē'ngo' la- kyaayh', wa'ra- jayh' ka-läh' jee' je- jih'gyeh' kiyh', ja-ba' kyaah' je- kih' Tää', hi- kih' lä'jē- ángele hi- na-jngēē' kyaay'.

27 Pero ju'dsoo' jwahn-, chaa- ko'llaa' dsa- hi- tääh' jee' la-, sa- juuy' jää' sa- ga' ma'jēy' ha- lä- la' be' kih' Dio hi- jmee- hih'.

*Ga-lä'sēē' Jesús to'lo- nē' ko'llaa'
discípulo*

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Ma-ngēē' ga' koo- jñaa' jmi- he- ga-hlēy' juu' ja-, ga-wii' Jesús koo- moh' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio ko-jøh' kyaah' Pee' kyaah' Jwaa- kyaah' Jacobo.

29 Ta'ko-jiih' ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio, ga-lä'sii' mo-nēy'. Hmiih- kiyh' ga-la' tø'jlēē- ñih'.

30 Ga-lä'jnää' uu' dsa-ñuu- hi- ma' lla- juu' kyaayh'. Jaa- he' Moisé, hi- jaa- he' Elía,

31 hi- ga-lä'jnää' jee' jnä' jih'gyeh' ja-. Ma' hlēy' ha- lä- ya-hēē' Jesús jmi-gyuu' la-, he- lä-te' jee' jwii- Jerusalén ba' ja-.

32 Pee' kyaah' hi- ma' jmee- ko-jøh' kyaayh' jee' ja-, ma-ke- lä-gwiiy' ma' kway- be'. Ga-jēē' bih' ha- koo- sa- jøøh' Jesús hää' jee' kih' lä'uu' dsa- he'.

33 Lä'koo- ma' ngoo' ga-lä'øø' dsa- he', ga'jäh' Pee' siiyh' Jesús:

—Ta-jwoh¹, he⁻ ba⁻ che⁻ llu¹ he⁻ tøøh¹ jne⁻ ko⁻ jøh¹ jee⁻ la⁻. Jmee⁻ jnääh¹ hnē⁻ hne¹ kyaah¹ moo⁻, koø⁻ kyah¹, koø⁻ kih¹ Moisé, hi⁻ koø⁻ kih¹ Elía.

Pero sa⁻ ma⁻ ñe⁻ Pee⁻ he⁻ ja⁻ ma⁻ hlēeh⁻.

³⁴ Hlēeh⁻ gyih¹ lä⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻ jyoo⁻ koø⁻ jni¹ he⁻ ga⁻ lääy⁻ lä⁻ jēy⁻. Ma⁻ ga⁻ jēe⁻ Pee⁻ kyaah¹ dsa⁻ kyaayh¹ na⁻ lääy⁻ jni¹ ja⁻, ja¹ ga⁻ lä⁻ goyh⁻.

³⁵ Jee⁻ jni¹ ja⁻ ga⁻ hlēeh⁻ koø⁻ juu⁻ he⁻ jäh¹ lä⁻ la⁻:

—Hi⁻ la⁻ na⁻ gyuu⁻ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻. Nuū⁻ hnäh¹ kiyh¹.

³⁶ Ma⁻ ngēe⁻ ma⁻ hlēeyh⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ jäh¹ hñii¹ Jesús. Pero discípulo kyaay¹ sa⁻ ga⁻ kooh¹ ni⁻ miih⁻ juu¹ kyaah¹ ni⁻ jaa⁻, ga⁻ lä⁻ hii⁻ miih⁻ ga⁻ hmäy⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ jēy⁻ ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlää⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ma⁻ ga⁻ jnä¹ jyoh¹ jmi¹, ga⁻ jñaa¹ moh¹ jee⁻ ma⁻ täayh¹ ja⁻. Jwēe⁻ jwēte⁻ dsa⁻ ya⁻ nää¹ ga⁻ mi⁻ jēy⁻ Jesús.

³⁸ Jee⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻ ma⁻ hää¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ga⁻ hlēeh⁻ ki⁻ gaa⁻, ma⁻ jäh¹:

—Ta-jwoh¹, chuun¹ kyaah¹ hne⁻. Jēe⁻ da⁻ chih⁻ ñuu⁻ kyaan⁻ la⁻, hi⁻ laa⁻ gyuu⁻ koø⁻ mēe⁻ kyaan⁻.

³⁹ Lä⁻ la⁻ jmee⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ kiyh¹. Sooyh⁻ kiyh¹ mah¹ jmeey⁻ hooyh⁻ jee⁻ ki⁻ bäay⁻. Jmeey⁻ hwēe⁻ peh¹ hooy⁻. Ma⁻ hwaay¹ go⁻ te¹, ja⁻ ga⁻ tu⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ kiyh¹.

⁴⁰ Ma⁻ chuun¹ kyaah¹ discípulo kyaah¹ mah¹ ma⁻ lleey⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ pero sa⁻ ma⁻ liyh⁻ —ga⁻ jäh¹ jmi⁻ chih⁻ he⁻.

⁴¹ Mah¹ ga⁻ jēeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—jHe⁻ ba⁻ che⁻ hweh⁻ hoh¹ hnäh¹ dsa⁻ chaa⁻ na¹! Sa⁻ hii⁻ lä⁻ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kwee⁻. ¿Lih¹ ba⁻ llaa⁻ he⁻ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹? Mo⁻ so⁻ lä⁻ be⁻ dsen⁻ gya⁻ ga⁻ jnä¹ kyaah¹ hnäh¹. Ya⁻ jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

⁴² Lä⁻ koø⁻ ma⁻ ngoo¹ ya⁻ jäh⁻ chih⁻ he⁻ kih¹ Jesús, jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ he⁻ ga⁻ jwäy¹ hwa¹ mah¹ ga⁻ ki⁻ ga⁻ bäay⁻

wii¹ jwēte. Pero ga⁻ juuh¹ Jesús kih¹ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ mah¹ ga⁻ mi⁻ hlääy⁻ chih⁻ he⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngēey¹ chih⁻ he⁻ kih¹ jmi⁻ y⁻.

⁴³ Ga⁻ lä⁻ jēe⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsē⁻ ha⁻ koh¹ sa⁻ jøøh¹ laa¹ Dio.

Ga⁻ mi⁻ jnä⁻ Jesús juu¹ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jiih⁻ he⁻ juuy⁻

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta⁻ ko⁻ jiih¹ tääh¹ jēe⁻ dsayh⁻ kih¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesús ja⁻, ga⁻ jäh¹ siiyh⁻ discípulo kyaay¹:

⁴⁴ —Wa⁻ lä⁻ ngēeh¹ hnäh¹ kwee⁻ juu¹ la⁻. Hi⁻ ga⁻ lēe⁻ ngo¹ la⁻, lloo⁻ koø⁻ jmi⁻ ngēe⁻ dsih¹ goo⁻ jñah¹ dsa⁻.

⁴⁵ Pero discípulo kyaay¹ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngēe⁻ juu¹ ja⁻. Ma⁻ na⁻ jlē⁻ huū⁻ dsē⁻ kiyh¹ he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ ngēey⁻. Hi⁻ ma⁻ goyh⁻ ma⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ Jesús he⁻ hnøø¹ jäh¹ juu¹ ja⁻.

Hii⁻ na⁻ lēe⁻ jøøh¹ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Discípulo kyaay¹ ga⁻ taah⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo¹ juu¹ hii⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jēe⁻ leey⁻ jøøh¹ kih¹ dsa⁻ kyaayh¹.

⁴⁷ Pero ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ Jesús huū⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēeyh¹ jaa⁻ gyuu⁻ mah¹ ga⁻ cheeyh⁻ koo¹ kiyh¹.

⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻:

—Hi⁻ jmee⁻ he⁻ kih¹ gyuu⁻ la⁻ kwaan⁻ kin⁻, jnä¹ he⁻ hi⁻ jmäy⁻ he⁻. Hi⁻ hi⁻ jmää⁻ jnä¹ he⁻, jmeey⁻ he⁻ kih¹ hi⁻ ga⁻ chee¹ jnä¹. Jēeh¹, hi⁻ mah¹ ga⁻ jee⁻ kyah¹ hnäh¹, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ jøøh¹.

⁴⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh¹ Jwaa⁻:

—Ta-jwoh¹, ma⁻ jēe⁻ jnääh¹ jaa⁻ hi⁻ hwēe⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻ lä⁻ hih⁻ kyah¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ ha⁻ jnääh¹ kiyh¹, jēeh¹ sa⁻ ngēy⁻ kyaah¹ jnääh¹.

⁵⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Ta⁻ ha⁻ hnäh¹ kiyh¹. Jēeh¹, lä⁻ jēe⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻ høøh¹ jnän⁻, dsa⁻ kyaah¹ ba⁻ jne⁻ he⁻.

Ga⁻ juuh¹ Jesús kih¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻

⁵¹ Ma⁻ ngoo¹ ya⁻ jäh⁻ jmi⁻ dsaah¹ Jesús gyuu¹, he⁻ ja⁻ koø⁻ hä⁻ ba⁻ ma⁻ lla⁻ dsēy¹ ngooy¹ ta⁻ Jerusalén.

52 Ga⁻cheey¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää¹ jää¹ kiyh¹ ta⁻ hwa¹ kih¹ dsa⁻ samaritano. Jee¹ ja⁻ ga⁻taayh¹ koo⁻ jee¹ jwii⁻ ngiiy⁻ ha⁻ jee¹ ma¹ jäy¹.

53 Pero sa⁻ ga⁻hii¹ dsa⁻ samaritano ma¹ heeyh¹. Jëeh¹, ma¹ jmeey¹ kwaat⁻ he⁻ dsoo¹ Jesús ta⁻ Jerusalén ba¹.

54 Ma¹ ga⁻nuu¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻ juu¹ ja⁻, ga⁻jäyh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹, ¿che¹ hnooh⁻ ngii¹ jnääh¹ he⁻ jyoo¹ je⁻ gyuu¹ mah¹ mi⁻llaa¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jwii⁻ oo¹, lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey¹ Elía?

55 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii¹ mah¹ ga⁻jüuyh¹ kih¹ lä⁻uu¹ discípulo he⁻ ga⁻siiyh¹:

—Sa⁻ ñeh¹ hnäh¹ he⁻ jmi⁻lle¹ na⁻ jøø⁻ kyah¹ hnäh¹.

56 Jëeh¹, sa⁻ ja¹ Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻ mah¹ jngëeyh¹ dsa⁻. Jay¹ mah¹ lääy¹ dsa⁻ ba¹ —ga⁻jäh¹ Jesús.

Ja⁻ga⁻ ga⁻näay¹ ta⁻ jyoh¹ jwii⁻ mäh⁻.

Ma¹ hnøø¹ dsa⁻ ma¹ jmeey¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻taayh¹ jwë¹ ga⁻näay¹, jaa⁻ dsa⁻ ga⁻siih⁻ Jesús:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹, hnoon¹ jmeen⁻ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hne⁻ wa¹ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee¹ goh¹.

58 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Cha⁻ ba¹ too⁻ jee¹ gwii⁻ hyah⁻. Cha⁻ ba¹ sii⁻ kih¹ ta¹. Pero Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻ sa⁻ cha⁻ jee¹ jäy¹.

59 Mah¹ jñah¹ ga⁻siiyh¹:

—Jmee¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ jnä¹.

Mah¹ ga⁻jäh¹ dsa⁻ he¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹, kwa¹ jwë¹ kin⁻ na⁻haan¹ to⁻në¹ Tää¹ kyaan¹, ja⁻ga⁻ nñn¹ kyaah¹ hne⁻.

60 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Wa¹ haa¹ ba¹ dsa⁻ na⁻juu¹ hñii¹ kyaah¹. Hi⁻ hne⁻, gwa⁻ go⁻kwa¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä⁻hih¹ kih¹.

61 Jñah¹ ka⁻läh¹ ga⁻jäh¹ siiyh¹ Jesús:

—Jmee¹ ba¹ jnä¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hne⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹. Pero kwa¹ jwë¹ kin⁻ nñn¹ to⁻në¹ na⁻hihn¹ juu¹ hi⁻ tääh¹ cháneh¹ kin⁻.

62 Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Ni¹ jaa⁻ hi⁻ jëë¹ ta⁻ ka⁻luu¹ ma⁻la⁻ ma⁻løøy¹ kyayh⁻ hwa¹, sa⁻ jmääy¹ dsa⁻hey¹ jee¹ jmee⁻ Dio hih¹.

10

Ga⁻cheey¹ Jesús to⁻lo⁻gyaa¹ na⁻dsë⁻ gyee¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwa¹ juu¹

1 Ma⁻ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga⁻hñaa¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ jñah¹ ga⁻ to⁻lo⁻gyaa¹ na⁻dsë⁻ gyee¹ dsa⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻cheey¹ lä⁻kaa⁻ jwii⁻ kaah¹ hi⁻ lä⁻kaa⁻ ga⁻ jee¹ jyoh¹ ha⁻ jee¹ dsooy¹. Ga⁻cheey¹ ma⁻ uu¹ ma⁻ uu¹.

2 Ga⁻jäyh¹ siiyh¹:

—Dsoo¹ ba¹ cha⁻ cha⁻miih⁻ ta⁻ he⁻ hnøø¹ sooh⁻ pero miih⁻ go⁻te¹ ba¹ dsa⁻ hi⁻ jmee¹ ta¹. He⁻ja⁻ chu¹ hnäh¹ kyaah¹ dsa⁻jüu¹ ta¹ mah¹ cheey¹ jñah¹ ga⁻ hi⁻ dsa⁻chooh¹ ta¹ kiyh¹.

3 Go⁻nää¹ hnäh¹ ja⁻. Pero leeh⁻ hnäh¹. Jnä¹ cheen⁻ hnäh¹ lä⁻koo⁻ borrego hi⁻ ga⁻nää¹ jee¹ kih¹ jah¹ hää¹.

4 Ta⁻ ka⁻ hnäh¹ hmih⁻tuh⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh¹ sa⁻tuh⁻ kih¹ kuu¹, ni⁻ loo⁻ he⁻ dsa⁻he⁻ tüih¹ hnäh¹. Ni⁻ ta⁻ lla⁻ hnäh¹ juu¹ kyaah¹ dsa⁻ cha⁻jwë¹.

5 Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ hne¹ jee¹ go⁻taah¹ hnäh¹, to⁻në¹ jwiih¹ hnäh¹ dsa⁻: “Wa¹ hii¹ ti¹ cháneh¹ kyah¹ hnäh¹.”

6 Cher¹ mah¹ chaa⁻ hi⁻ hii¹ ti¹ dsë¹ jee¹ ja⁻, lä⁻ja⁻ hii¹ ti¹ kiyh¹. Hi⁻ cher¹ mah¹ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hii¹ ti¹ dsë¹, sa⁻ lä⁻jmää¹ kiyh¹ juu¹ he⁻ ma⁻hlëeh¹ hñih¹.

7 Pero jee¹ heeyh¹ hnäh¹, ja⁻ jäh⁻ hnäh¹ ja⁻ba⁻ cháneh¹ ja⁻. Ja⁻ kuh⁻huh¹ ba¹ hnäh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ lla¹ dsa⁻ cháneh¹ hnäh¹. Jëeh¹, jaa⁻ hi⁻ jmee¹ ta¹, lle¹ kih¹ hyoyh¹ jñeey¹. Ta¹ mi⁻sii¹ hnäh¹ øøh¹ hnäh¹ mah¹ go⁻nääh¹ hnäh¹ lä⁻joh¹ hne¹ chih¹.

8 Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ jwii⁻ jee¹ ga⁻lla⁻nääh¹ hnäh¹, jee¹ heeh¹ dsa⁻ hnäh¹, ja⁻ kuh⁻huh¹ ba¹ hnäh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ lla¹ dsa⁻ cháneh¹ hnäh¹.

9 Ja⁻ mi⁻hlääh¹ hnäh¹ hi⁻ dsaah¹ hi⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻. Ja⁻ jwiih¹ hnäh¹ dsa⁻: “Kye¹ ba¹ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä⁻hih¹ kih¹.”

10 Pero cher¹ mah¹ ga⁻lla⁻nääh¹ hnäh¹ koo⁻ jwii⁻ jee¹ sa⁻ heeyh¹ hnäh¹,

ja- hwëeh- hnäh' ta- cha'jwë' mah' jwah' hnäh':

11 "Wa'hlø- he- cha- jee' jwii- kyah' hnäh' la-, he- ma-beh' ma-tii' jnääh', jee' la- ma-kyah' jnääh' ma-tii' jnääh' mah' la' lii- ma-jä' në kyah' hnäh' lä-jë- dsoo' he- na-bääh' hnäh'. Pero ma-nëh' ba' hnäh', ma-ja- ba' juu' ha- lä-jä- Dio dsa- lä-hih' kih'", jwiih' hnih'.

12 He-ja- jwëehn- hnäh'. Miih- ga' wii' jëe' dsa- hi- ma' tääh' jee' jwii- Sodoma kyaah' Gomorra wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~, lä-koh' he- jëe' dsa- hi- chaa- jee' jwii- ja-.

Jëe' wii' lä-jëe- hi- sa- nuuh'

(Mt. 11:20-24)

13 'iPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Corazín! iPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii- Betsaida! Wa-ra- jäh' kih' dsa- hi- tääh' jwii- Tiro kyaah' jwii- Sidón, ma-jëe- ha- lä- la' he- jah-gaa- he- ma-jmeen' jee' kyah' hnäh', ma-lih' sa- ga-jëeyh- kyaah' Dio, ma' këyh- hmiih- jwä' hi- ma' suy' hñiiy' tu'jwa-, he- ma' jmeey' lii- he- ti-meeh- dsëy'.

14 He-ja- jwëehn- hnäh' wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~, cha-ga'miih- wii' jëeh' hnäh', lä-koh' ga' hi- chaa- Tiro kyaah' Sidón.

15 Hnäh' hi- chaa- Capernaum, jmeeh- hnäh' huud'së- he- tëeh' hnäh' gyuuh'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je- go'nääh' hnäh'.

16 'Hi- nuu' juu' he- kwah' hnäh', kin- ja- nuuy'. Hi- sa- heeh- hnäh', jnä' he' sa- heeyh'. Hi- sa- heeh- jnä', sa- heeyh- hi- ga-chee' jnä'.

Ya-nää' ka-läh' lä-jëe- hi- ga-chee' Jesús

17 Peer- jëe- dsë' lä-jëe- to-lo' gyaä' dsë' gyeë' he' ma' ga-lla-näay' jee' ma' gya' Jesús. Ga-jäh':

—Dsa-jøøh' kyaan-, lä-kye- jmi-llë' hliih' ga-lëh' jnääh' ga-hwëë' jnääh' kyaah' hih- kyah'.

18 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Jnä' ga-jëen' ga-tah' Tana' jee' ma' gyay', lä-koh' je-ñih' ga-tayh' lä- ga-të' hwa'.

19 Ma-kwëehn' ba' hnäh' be' mah' he'soh' hnäh' në kih' miih-, në kih' cha'hne', hi- lla-dsëe- hnäh' lä-jë- be' kih' hi-sa-llu'. Ni- koo- dsoo' sa- le' kyah' hnäh'.

20 Pero ta- wa' jëe- hoh' hnäh' kih' he- nuuh' jmi-llë' hliih' kyah' hnäh'. Wa' jëe- hoh' hnäh' kih' he- ma-na-sii- jmi- kyah' hnäh' gyuuh' jmi-gyuu' ba'.

21 Ja-ba' hor- ja-, ga-jëe' dsë' Jesús ga-jmee' Jmi-llë' Na-jngii'. Mah' ga-jäh':

—Kwan- ti'hmaah' kyah', Tääh' kyaan-, hne- laah' Dsa-jøøh' kih' gyuuh' hwa', jëeh' ga-hmah' lä-jë- juu' la- kih' hi- kyuuh- hi- lä-ja- kih' hi- ngëe'. Mah' ga-mi-jnääh' juu' kyah' kih' hi- laa' lä-koh' jaa- gyuu- ba'. Jëeh', lä-ja- ga-tih' hoh' hne- jmeeh' Tääh'.

22 'Ga-lä-jë- go-te- ba' ga-tooh- Tääh' kyaan- goon-. Ni- jaa- sa- kyuu- Joo' Dio, ma-la- Tääh' ba' kyuu- jnä'. Ni- sa- chaa- hi- kyuu- Tääh'. Ma-la- jnä' hi- laa' jooy' ba' kyuu- jnih', hi- lä-ja- lä-kyuu- hi- hnoon' mi-jnään' kih'.

23 Ja-ga' ga-jëeyh- hñiiy' mah' ga-siiyh- ma-la- discípulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hi- jëe- he- jëeh' hnäh' na-.

24 Jëeh' jwëehn- hnäh', jwëe- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio hi- jwëe- dsa-ta' kaah' ma' hnøoy' ma' jëey' he- jëeh' hnäh' na-. Pero sa- ga-tëey' ma' jëey'. Ma' hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' na-, pero sa- ga-nuuy'.

Juu' na-hmää' kih' samaritano hi- llu' dsë'

25 Jee' ja- ga-noo- jaa- ta-jwoh' kyaä' ley, he- ma' kay- dsë' Jesús ga-siiyh':

—Ta-jwoh', ¿hee- hnøø' jmeen' mah' tëehn' jee' mo-so' juun'?

26 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Hee- jäh' jee' na-sii- në ley, lä-koh' ma' hëh-?

27 Mah' ga'jeeh- ta-jwoh' he' juu' kiyh':

—“Wa' hnaah- Dio lä'kaa- tuh-hoh', kyaah' lä'jē- be' kyah', kyaah' lä'jē- huu'dsē- kyah'. Hi' wa' lä'hnaah- dsa-kyaah' lä'koō- hnaah- hñaah'.”

28 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Llu' ba' ma-jäh'. Jmee' lä-na- mah' mo-so- juuh'.

29 Pero ta-jwoh' kyaa' ley he', hnøoy' ma' jäy' llu' kyaah' juu' he- ga'jäyh' ja-, he-ja- ga-ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hi- he' dsa-kyaahn'?

30 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jaa- dsa- ya'hēē' Jerusalén ngooy' ta' Jericó. Cha'jwē' ja- ga'jeey' dsa-hii- hi- ga-sooh' kiyh'. Ga'lley- ga'lä'jē- he- ma' kyey-. Ga'kway' jwēte kiyh'. Ja-ga' ga'näy'. Jee' ja- ga'jä- dsa- he' miih- ga'liiyh'.

31 Pero he- ga'la'. Jee' ja- ga-ngēē' jaa- jmi-dsa-. Ma' ga'jēēy' kyaa' dsa- hi- la' dsoo' kih', ta' koo' ba' ga'jluiy'.

32 Ja-ba' lä-ja- ga'jmeē' jaa- levita, dsa- hi- ma' laa' ta' gwah'. Ma' ga'jēēy' dsa- he', ga'jluiy' ta' koo' ka-läh'.

33 Pero jaa- samaritano hi- ngoo' ja-ba' ta' jwē' ja-, ma' ga'jēēy' kyaa' hi- la' dsoo' kih', ngooy' chuh- kih' hi- he'. Ma' ga'jēēy', ga'lä'ñih' dsēy' kih'.

34 Lä'chah' ja- ga'jmeey' mē- nē- dsoo' kyaah' aceit hi- kyaah' vin, mah' ga'løoy' kyaah' hmiih-. Ja-ga' ga'kyaay- ka'luu' jah' kyaay', na'jäy- jee' chih' hne' jee' jä- dsa-. Jee' ja- ga'gyay- ga'häy'.

35 Jyoh' jmi' ma' ngaah' dsa- he', ga'lley- to' kuu' ga'kwēēy' juu' hne' he'. Mah' ga'siiyh': “Hää' kwee- dsa- na-. Cher'mah' ga'ää' gyih' kyah', jnä' mi'hmaahn' kyah' wa'ra- jahn'.”

36 He-ja- jäh' da'. ¿Hi- jaa- jee' lä'jēē- uu- laah' hne-, laa' dsa-kyaah' hi- ga'jmeē' llu' kih' hi- ga'tah' ja'goo- dsa-hii- he'? —ga'jäh' Jesús siih- ta-jwoh' kyaa' ley.

37 —Hi- ga'lä'ñih' dsē' kiyh' he', hi- he' ba' laa' dsa-kyaayh' —ga'jäh' ta-jwoh' he'.

Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Na' ta' cha'nē', ja- jmeeh-, ja-ba' lä'koō- ga'jmeē' dsa- he'.

Ñee' Jesús na'jēēy- Marta kyaah' María

38 Ga'he' Jesús jwē' ngoo' kyaah' discípulo kyaay', ga'tēēy' koō- jwii- mäh-. Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa-mē' hi- ma' chee- Marta hi- ga'hēēh- Jesús cha'neh- kih'.

39 Marta he' ma' chaa- jaa- dsa-mē' øøh- hi- ma' chee- María. Hi- he' ga'gya- huu' tii' Jesús ma' nuuy- juu' he- hlēēyh'.

40 Pero Marta tää' sa' jääy', ma' cha- cha-miih- ta' he- ma' jmeey' cha'neh- kiyh'. He-ja- jay' jee' gya' Jesús mah' ga'siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿Che' sa' kyeh' miih- huu'dsē- kin- he- ma' kyaa- dsa-mē' øøhn' jnä' lä'jē- ta'? Chiyyh' wa' lääy' jnä'.

41 —Marta, Marta. Tää' sa' hii' tii' tuh-hoh' he- kyeh' cha-miih- huu'dsē- kih' lä'jē- ta' he- jmeeh- na-.

42 Koō- ba' he- jmeē- bii' kih' dsa-. María ma-jnøoyh- he- llu' ga' he- sa' le' jñuuh' kiyh' —ga'jäh' Jesús.

11

Jesús ga'mi-tēē- dsa- ha- lä- ngiiy' kiyh' kih' Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Koō- hä' ma' gya' Jesús ngii' kiyh' kih' Dio. Ma-la- ma-ngiiy' kiyh', jaa- discípulo kyaay' ga'jäh' siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan-, mi-tēē' jnääh' ha- lä- ngii' jnääh' kih' Dio, lä'koō- ga'mi-tēē- Jwaa- discípulo kyaa'.

2 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Wa'ra- ga'tē' jee' ngiih' hnäh' kyah', jwah' hnäh' lä-la-:

Tää' kyaa' jnääh' hi- gya' ya'jwii', lä'jēē- ba' wa' jmeē' dsoo' he- laah' hne- na-jngēē' go-te'.

Ña- mah' jmeeh' hih' jee' la-.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa'h' jmi-gyuu' la-, ja-ba' lä'koo- jmeeh' gyuu'h' ya'jwii'.

³ Kwëeh' jnääh' na' he' kih' hih' jnääh' he' jmee' bii' kyaa' jnääh'.

⁴ Jmee' jøh' hoh' kih' he' ma-hlääh' jnääh', jëeh' lä'ja- jøh' dsë- jnääh' kyaah' hi- dsa-hlääh' kyaah' jnääh'.

Ta' kwa- jwë' ka' he' hlih' dsë- jnääh' ,lää' jnääh' kih' he' ja-.

⁵ Ga-jäyh' ka-läh' siyh':

—Wa' jmeen', jaa- hnäh' chaa- ome' kyaa' mah' goh' kiyh' koo- lla-nuu', go-chiuh' hnih': "Lle' hnë- he'ñiuh' kyah' kin', ome'.

⁶ Jëeh', ma-ja- jaa- ome' kyaan' hi- hää' jwë' ngoo', hi- sa- cha- ni- miih- he- llan' cha'ney'."

⁷ Pero hi- hää' cha'neh' kih' he' jäh': "Ta' chuü- kyaah' jnä'. Ma-na-jnë- ba' haah' kin', lä'jëë- gyuu- pih' kyaan' ma-na-gwii'. Sa- le' noon' mah' kwëehn' hne'."

⁸ Jnä' jwëehn' hnäh', cher'mah' ngoo' ba' chuü' hi- cheh' ka'hne- he', ma-ra- he- noo' bih' mah' dsa-kwëeyh'. Ja' ta-la' kih' he- lää' ome' kyaay', kih' he- chuuy' ba' ja- he- kwëeyh' he- jmee' bii' kiyh' mah' mo-so- chuuy' cha-ga'miih'.

⁹ He-ja- jwëehn' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'.

¹⁰ Jëeh', lä'jëë- hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh-, jnøøyh' ba'. Hi- tëë- ho'haah', nä' ba' ho'haah' kiyh'.

¹¹ '¿Ha- lä'ja- kwëeh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa-ra- ga-ngiiy' he'ñiuh'? Hi- cher'mah' ga-ngiiy' kuyh' jaa- hmooh-, ¿ha- lä'ja- kwëeyh' jaa- miih'?

¹² Hi- cher'mah' ga-ngiiy' koo- mi' jlii-, ¿ha- lä'ja- kwëeyh' jaa- cha'hne'?

¹³ Ma-ke- hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëeh' chih- kyaah' he- llu'. Pero Tää' hi- gya' gyuu'h', kway' jmi-llë' Na-jngii' he- sa- kyaah' hih',

kwëeyh' lä'jëë- hi- ngii' kiyh' —ga-jäh' Jesús.

Ga-jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llë' hlih' (Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Ma' cheh' Jesús lleë- jmi-llë' hlih' hi- ga-jmee' kaa' jaa- dsa-. Ma' ya-hëë' jmi-llë' hlih' he', dsa- hi- ma' kaa' he' ga-løø' hlëeyh'. Lä'jëë- dsa- ga-lä' dsa- dsë' ma' ga-jëey' he- ja-.

¹⁵ Pero ko-llaa' hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jäh':

—Kyaah' be' kih' Beelzebú hi- kye- në' kih' jmi-llë' hlih' ba' na-, hwëey- jmi-llë' hlih'.

¹⁶ Hi- jñah' ma' ka- dsë' Jesús, ma' ngiiy' he- ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa- gyuu'h' jmi-gyuu-.

¹⁷ Pero ma' kyuu- bih' huü'dsë- kih' dsa- he', mah' ga-siiyh':

—Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', he- mi-llaay- hñiiy' ba' ja-. Lä'ja- ka-läh' hi- tääh' koo- cha'neh', cher'mah' te-jëey', sa- lä-wëey'.

¹⁸ Lä'ja- ka-läh' Tana', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', ¿ha- lä'ja- mi-heey- kyaah' ta' kiyh'? Mah' jwah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwëë' jnä' jmi-llë' hlih'.

¹⁹ Cher'mah' jnä' hwëën' jmi-llë' hlih' kyaah' be' kih' Beelzebú, ¿ha- ba' kih' dsa-kyaah' hnäh', hii- ba' kih' be' ga-hwëë' dsa-kyaah' hnäh' jmi-llë' hlih'? He' ba' dsa-kyaah' hnäh' na-, mi-jnäay- he- na-heë- huü'dsë- kyah' hnäh'.

²⁰ Pero cher'mah' jnä' hwëën' jmi-llë' hlih' kyaah' be' kih' Dio, he- ja- jmee- dsöö' he- ma-løø' Dio jmee- hih' jee' kyah' hnäh'.

²¹ Jaa- dsa- beë' hi- ma-na'lluu-, høøy- kwee- cha'neh' kiyh', he-ja- sa- cha- hii' goo- he- dsa-hëë' he- tääh' cha'neh' kiyh' ja-.

²² Pero wa-ra- ja' jaa- hi- beë' ga' lä-koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuuyh' lä'jëë- he- kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi- hwëë' hi- ga-lloo' he' lä'jëë-

he- cha- cha'neh', ja-ga' tillooyh' lä-jë- he- ja-.

23 'Hi- sa- jwah' kyaah' jnä', he- hneey- kyaah' jnä' ba' ja-. Hi- sa- jmee- kō-jøh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa-, he- jmeey- dsa-lä-øø' dsa- kin- ba' ja-.

Jaa- jmi-llë' hlih' jayh' ka-läh' høøy'

(Mt. 12:43-45)

24 'Wa-ra- ya-hëë' jaa- jmi-llë' hlih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä-kaa- jee' la' hwa' kii- dsa-hnøøyh- ha- jee' teeyh- dsëy'. Wa-ra- sa- ga-jnøøyh', jmeey' huu-dsë: "Naahn- ka-läh' cha'neh- kin- jee' ya-hëën'."

25 Wa-ra- ga-llaayh' tuh-dsë' dsa-, la' lä-koh' hne' he- ma-na'llu- hi- na-ti' na-hyah' ka-läh'.

26 Ja-ga' na- dsooy' dsa-kyaay' jñah' ga' gyeë' jmi-llë' hlih' hi- hlëëh' ga' lä-koh' ga' hñiiy' mah' dsa-taayh' kō-jøh' jee' ja-. Hlih' ga' le' kih' dsa- he' lä-koh' ga' he- ma-laay' jää'.

Llu' la' kih' hi- mi-te' kih' Dio

27 Ta-kō-jiih' ma' cheh' Jesús hlëëh- juu' la-, jaa- dsa-më' ga-hlëëh' ki-gaa- jee' ma' tääh' dsa- he', ga-siiyh- Jesús:

—Llu' la' kih' hi- ga-kaa' hne- hi- ga-mi-kwaay- hne-.

28 Mah' ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Llu' ga' la' kih' hi- nuu- juu' kih' Dio mah' mi-tey'.

Dsa- hñaa- dsë' ma' hnøøy' ma' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa-

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Cha-ga-miih- jwëë' dsa- ya-nää' koo' kih' Jesús mah' ga-løø' Jesús siiyh-:

—He- ba' che- hlëëh' hnäh' dsa- hi- chaa- na', ngiih' hnäh' jmeen' koo- he- juh-gaa-. He- juh-gaa- lä-koh' ga-la' kih' Joná llo'joo', ma-la- he- ja- ba' heehn- hnäh'.

30 Jëëh', dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- Nínive ga-jëë' koo- he- juh-gaa- he- ga-la' kih' Joná. Ja-ba' lä-ja- jëë' dsa-

hi- chaa- na' koo- he- juh-gaa- he- le' kih' Hi-ga-lëë' ngo' la-.

31 Hi- wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz- kyah' hnäh' hi- tääh' na', ma-ja- dsa-më' hi- ma' jmee' hih' hwa' ta- kye', nooy- jee' gyay' mah' bääyh- hnäh' dsoo', kih' he- sa- jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. Jëëh', dsa-më' he' ja' uu- jwërte mah' ya-nuu' lä-jë- he- ma' kyuu- Salomón, hi- jee' kyah' hnäh' chaa- jaa- hi- jøøh' ga' lä-koh' ga' Salomón.

32 Hi- wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz- kyah' hnäh' hi- tääh' na', ma-ja- noo- dsa- Nínive jee' tääyh' mah' bääyh- hnäh' dsoo', kih' he- sa- jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. Jëëh', dsa- he' ga-jeeyh- kyaah' Dio ma' ga-nuuy' juu' he- na-kwa- Joná, hi- jee' kyah' hnäh' chaa- jaa- hi- jøøh' ga' lä-koh' ga' Joná.

Wa-je- kih' jmi-ngo' jnän'

(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Ni- jaa- sa- chih' jee' na-hmää' mi'së' na-hih- je-, ni- sa- tooyh- neh- koo- wa'goo'. He- chiyh' jee' ñii' ba' mah' lä-jnä' kih' lä-jëë- hi- dsa-taah- cha'neh-.

34 Mi-në' jne' la' lä-koo- wa-je- kih' jmi-ngo' jnän'. Lä-ja-, cher'mah' mi-nëh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lä-kaa- jmi-ngo' kyah'. Pero cher'mah' la' hlih' mi-nëh', lä-ja- la' hlih' kih' lä-kaa- jmi-ngo' kyah'.

35 Leeh- ja-, heh' wa-je- he- na-hih- kyah' ta- wa-uu-.

36 Jëëh', cher'mah' lä-kaa- tuh-hoh' ma-heeh- ju'dsoo' he- la' lä-koo- wa-je-, hi- sa- cha- ni- koo- he- hlih' në' kyah', ja- ga' na- jnä' lii- hääh' jee' wa-je-. La' lä-koo- he- na-hih- je- he- choo' në' kyah'.

Ga-juu' Jesús kih' hi- ma' laa' mi-tey' jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Lä-koo- ma' ga-dsaa' ga-hlëëh' Jesús lä-ja-, jaa- fariseo ga-tëeyh' cha'neh- kiyh' mah' kuh'hiyh'. He-ja-

ga⁺he⁺ Jesús cha⁺neh⁺ mah⁺ ga⁺gyay⁻
nē⁺ mes[~].

³⁸Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa[~] dsē⁺ fariseo he⁺,
ma⁺ ga⁺jēy⁺ sa⁺ ga⁺gyih⁺ Jesús goo⁻
jä⁺ ja⁻ ga⁻ kuh⁺ hi⁺yh⁺.

³⁹Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Dsa⁻jøø^h jnän⁻
si⁺yh⁺:

—Hnäh⁺ dsa⁻ fariseo, laah⁺ hnäh⁺
lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ gyih[~] ma⁻la⁻ ta⁻
ka⁺luu⁺ kyah⁺wi⁺ ba⁺. Jēh⁺ gyih⁺ ba⁺
hnäh⁺ gooh⁻ mah⁺ neh⁺ tuh⁻hoh⁺
hnäh⁺ na⁻kah⁺ ba⁺ huu⁺dsē⁻ hi⁻ hi⁻
lä⁻jē⁻ he⁻ hli⁺h⁺ jmah⁺.

⁴⁰He⁻ ba⁺ che⁻ taah⁻ hnäh⁺. ¿Che⁺
sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁺jmeē⁺
goo⁻ jne⁺ ga⁺jmeey⁺ tuh⁻dsē⁻ jne⁺
ka⁻lä^h?

⁴¹Kwēeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ lla⁻kyaa⁺,
miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺, mah⁺
lä⁻ja⁻ ba⁺ jä⁺ na⁻jngi⁺ neh⁻ tuh⁻hoh⁺
hnäh⁺.

⁴²Jwi[~] ba⁺ hnäh⁺ dsa⁻ fariseo.
Kwah⁻ ba⁺ hnäh⁺ o⁻meē⁺, nuu⁻ ruda,
kyaah⁺ lä⁻jē⁻ joh⁺ he⁻ kih⁻ jne⁺, kwēeh⁺
ba⁺ hnäh⁺ Dio lä⁻jē⁻ he⁻ la⁺ heey⁺. Pero
sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ni⁻
sa⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Dio. He⁻ la⁻ ba⁺ ja⁻
jmeē⁻ bii⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ko⁻jø^h kyaah⁺
lä⁻jē⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁺ na⁻.

⁴³Peer⁻ jwi[~] ba⁺ hnäh⁺ dsa⁻
fariseo. Hnooh⁻ hnäh⁺ nah⁺ hnäh⁺
nē⁺ hma⁻ sii⁺ jee⁺ gya⁺ dsa⁻kaah⁺ neh⁻
gwah⁺ mäh⁻. Ti^h hoh⁺ hnäh⁺ jmeē⁻
dsa⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺ cha⁺jwē⁺ juu^h.

⁴⁴Jwi[~] ba⁺ hnäh⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺
ley kyaah⁺ fariseo, hnäh⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺.
Laah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ to⁻høø⁻ he⁻ sa⁻
jnä⁺. He⁻ ja⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁺nää⁺ nē⁺ kih⁺
sa⁺ ñey⁻ ha⁻ koh⁺ na⁺høø⁺ sa⁺ la⁺ jee⁺
ga⁺nää⁺ ja⁻. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵Mah⁺ ga⁺jēh⁻ jaa⁻ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺
ley, ga⁺si⁺yh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, he⁻ hlēeh⁺ lä⁻na⁻,
lä⁻kye⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ to⁻ wi⁺ ka⁻lä^h.

⁴⁶Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús si⁺yh⁺:

—Peer⁻ jwi[~] ba⁺ hnäh⁺ ka⁻lä^h
ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley. Jēh⁺, kyaah⁺
hnäh⁺ dsa⁻ løø⁺ hii⁻ he⁻ sa⁺ øø^h dsa⁻
ka⁺. Mah⁺ ni⁻ miih⁻ be⁺ sa⁻ kwah⁻
hnäh⁺.

⁴⁷Jwi[~] ba⁺ hnäh⁺, jmeeh⁻ hnäh⁺
na⁺hyah⁻ nē⁺ to⁻høø⁻ jee⁺ na⁻haa⁺
hi⁻ ga⁺ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, he⁺ ba⁺
hi⁻ ga⁺jngēē⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah⁺
hnäh⁺.

⁴⁸Kyaah⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻ja⁻,
mi⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ hnäh⁺ he⁻
tääh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kwee⁻ lä⁻koo⁻
ga⁺jmeē⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah⁺
hnäh⁺. Jēh⁺, dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah⁺
hnäh⁺ ga⁺jngēē⁺ mah⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻
hnäh⁺ na⁺hyah⁻ nē⁺ to⁻høø⁻ kih⁺ hi⁻
he⁺.

⁴⁹He⁻ ja⁻ Dio hi⁻ kyuu^h cha⁻ miih⁻,
ga⁻jäyh⁺ ka⁻lä^h: “Cheen⁻ kyaay⁺ dsa⁻
hi⁻ ngēē⁺ juu⁺ kin⁺. Hi⁻ cheen⁻ kyaay⁺
apóstole ka⁻lä^h. Ko⁻llaa⁺ hi⁻ he⁺
jngēē⁺, hi⁻ ko⁻llaa⁺ jmeeh⁻ dsih⁺.”

⁵⁰Lä⁻ja⁻, hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ na⁻
na⁻bääh⁺ jma⁻ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻
ga⁺ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio lä⁻ji⁺h⁺ ma⁺
ga⁻nøø⁺ jmi⁻ gyuu⁻.

⁵¹Lä⁻ ga⁻tē⁺ jma⁻ kih⁺ Abel
na⁻bääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ji⁺h⁺ jma⁻ kih⁺
Zacaría hi⁻ ga⁺jngēē⁺ ta⁻ ka⁺hne⁻ jee⁺
kih⁺ gwah⁺ kyaah⁺ na⁺hyoo⁺. He⁻ ja⁻
jwēē^h hnäh⁺, lä⁻jē⁻ he⁻ ja⁻ ma⁻jä⁻
nē⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ tääh⁺ na⁻.

⁵²Peer⁻ jwi[~] hnäh⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺
ley. Sa⁻ kwah⁻ hnäh⁺ jwē⁺ lä⁻kyuu^h
dsa⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ba⁺ hñaah⁺ hnäh⁺
sa⁺ heeh⁺ hnäh⁺, mah⁺ hah⁻ hnäh⁺ kih⁺
hi⁻ hnøø⁺ lä⁻kyuu^h —ga⁻jäh⁺ Jesús.

⁵³Ma⁺ ya⁻hēē⁺ Jesús jee⁺ ja⁻,
ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ fariseo
ga⁻lä⁻hneey⁻ jwē⁺te kyaah⁺ Jesús. Hi⁻
ga⁻løø⁺ ngii⁺ cha⁻ miih⁻ juu⁺ kiyh⁺,

⁵⁴ma⁺ jēy[~] che⁺ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺
Jesús mah⁺ lä⁻ja⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñiy⁺
kiyh⁺.

12

Ga⁺hlēeh⁺ Jesús kih⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺

¹Ta⁻ko⁻ji⁺h⁺ dsa⁻kuh⁺ jwēē⁺ jwē⁺te
dsa⁻, lä⁻ji⁺h⁺ ma⁺ kya⁻hläy^h øø⁺yh⁻,
ga⁻løø⁺ Jesús si^h to⁻nē⁺ discípulo
kyaay⁺:

—Ta⁻ jmeē⁻ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ jmeē⁻
dsa⁻ fariseo he⁻ jäyh⁺ hnaayh⁻ Dio
pero ta⁻juu⁺ bi^h ja⁻.

2 Jëeh' sa' cha' ni' miih' he' na-jlë-, he' sa' lä'jnä'. Hi' lä'jë' he' na-hmää', lloo' koq' jmi' lä'ñe' dsa'.

3 He' ja' lä'jë' he' ma-hlëeh' hnäh' jee' na-hoo-, nuu' dsa' jmi' hii' hyoo-. Lä'jë' he' ma-hlëeh' hnäh' jee' na-hmää', lä'nuuh' kih' dsa'.

Hää' ba' Dio hi' laa' kyaa'
(Mt. 10:26-31)

4 'Hnoon' jwëehn' hnäh' ome' kyaan'. Ta' wa' gah' hnäh' kih' dsa' hi' jngiih' kih' jmi' ngo'. Ga' ma-na-juu' jmi' ngo', hee' ga' ja' mo' le' jmeey'.

5 Jwëehn' hnäh' ome' kyaan'. Wa' gah' hnäh' kih' hi' na-ngë' jwë' cheey' jmi' lle' kih' dsa' cha' je' ma-ngëe' ma-jngëeyh'. Kih' hi' he' ba' wa' gah' hnäh'.

6 Neh' ba' hnäh', to' ñe' nøø' ba' këe' hñaa' gyuu' ta'. Pero ni' jaa' gyuu' ta' he', sa' dsa' hëe' kih' Dio.

7 Lä'kye' jñu' lleh' hnäh' na-he' ga-lä'jë' kih' Dio. He' ja', ta' wa' gah' hnäh'. Jëeh', kye' ga' hnäh' cha-ga'miih' lä'koh' ga' jwëe' gyuu' ta'.

Jmi' lle' Na-jngii' kwa' be' wa'ra' ga'hnëe' dsa' jne'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Jwëehn' hnäh'. Lä'jëe' hi' mi-jnäa' hñii' he' laay' dsa' kyaan' cha'në' dsa-, ja' ba' lä'ja' jäh' Hi' ga'lëe' ngo' la' kiyh' cha'në' lä'jëe' ángele kyaa' Dio.

9 Pero hi' jäh' sa' kyuu' jnä' cha'në' dsa-, lä'ja' jwahn' sa' kyuu' jnih' cha'në' lä'jëe' ángele kyaa' Dio.

10 Jmee' ba' Dio jøh' dsë' kih' lä'jëe' hi' hlëeh' wi' kih' Hi' ga'lëe' ngo' la'. Pero cher'mah' ga'hlëeh' dsa' wi' kih' Jmi' lle' Na-jngii', sa' jmeey' jøh' dsëy' kih' he' ja'.

11 Wa'ra' ga'hnëe' dsa' hnäh' neh' gwah' mäh' o cha'në' dsa-ta', o cha'në' jwëe', ta' ka' hnäh' huudsë' ha' lä' lääh' hnäh' hñaa' o ha' lä' jwah' hnäh'.

12 Jëeh', lä'chah' ja' Jmi' lle' Na-jngii' kwëeh' hnäh' huudsë' llu' ha' lä' jwah' hnäh'.

Koo' juu' na-hmää' kih' jaa' dsa' cha' kuu'

13 Jaa' hi' ma' hää' jee' ja' ga'siiyh' Jesús:

—Ta' jwoh', chiuh' dsa' ñnuuh' øøhn' kwëeyh' jnä' heen' he' ga'tëen'.

14 He' ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Ja' he' jwëe' jnä', sa' ga'tëen' tilloohn' hee' dsa'.

15 Ga'jäh' ka-läh' Jesús siiyh' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja':

—Leeh' hnäh', ta' wa' hee' hoh' hnäh' ni' koq' he' cha' jmi' gyuu' la-. Jëeh', ja' kih' he' cha' jnän' cha-miih', he' ja' jmee' chaa' jne'.

16 Ja' ga' ga'hlëeyh' juu' na-hmää', ga'jäyh':

—Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu' hi' ma' cha' cha-miih' he' na-jnäa' hwa' kiyh' he' ma' chooyh'.

17 He' ja' ma' jmeey' huudsë-, ma' jäyh': “¿Hee' ba' jmeen'? Sa' cha' jee' llan' lä'jë' he' choohn'.”

18 Mah' ga'jäyh': “Lä'la' ba' jmeen'. Hlan' hne' kih' kwii' kin' mah' jmeen' juuh' ga' në' jee' ma' chih'. Jee' ja' ba' llan' lä'jë' ta' kin' he' choohn'.

19 Mah' jwahn' ki' hñiin': Ma' cha' ba' kyah' cha-miih-. Lee' kyah' cha-miih' ji' ñe-. Teeh' hoh', ja' kuh'huh' ba' hne' kyah'. Wa' chaa' ba' hne' llu'.”

20 Pero Dio ga'jäh' siiyh' lä'la': “He' ba' che' taah' hne-. Na' hwë' ba' juuh'. Kih' jñah' ba' jä' lä'jë' he' ma' juuh' ma-lääh',” ga'jäh' Dio.

21 Lä'ja' la' kih' dsa' hi' lla' cha-miih' kuu' në' hwa' la-, mah' cha'në' Dio laay' dsa' tä'ñee' ba'.

Dio lih' hää' hi' laa' kyaa'
(Mt. 6:25-34)

22 Ja' ga' ga'jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaa':

—Kih' he' ja' na' jwëehn' hnäh'. Ta' ka' hnäh' huudsë' ha' lä' dsa-ngëeh' hnäh' koq' jmi' koq' jmi', hee' na' kuh'huh' hnäh' ni' ta' ka'

hnäh' huu'dsē kih' hmiih- he- kēh' hnäh'.

²³ Kyee' ga' he- chaa- hnäh' lä-koh' ga' he- kuh-huh' hnäh'. Hi- kyee' ga' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä-koh' ga' hmiih- he- kēh' hnäh'.

²⁴ Jēe' da' hnäh' lä-koo- la' kih' ta'. Sa- cha- jngēy- ni- sa- chooyh- ni- koo-, ni- he- hnø' jee' llay'. Pero Tää' jnän' hi- gya' gyuu'h', ma- ra- he- ääh- bih'. ¿Che' sa- kyee' ga' hnäh' lä-koh' ga' ta' he'?

²⁵ ¿Hi- hnäh' leh- jmeeh' saa- ga' koo- lēe-, kih' he- jmeeh' hnäh' cha-miih- huu'dsē-?

²⁶ Cher'mah' sa- tää- hnäh' jmeeh' he- la' koo- he- pih', ¿he-la' kye' hnäh' huu'dsē kih' lä-jē- he- jwēh' kyah' hnäh'?

²⁷ Jēe' da' hnäh' ha- lä- dsa-kwaa- wale'. Sa- cha- ta' jmee-, ni- sa- hwēe- wañe-. Pero jwēhn- hnäh'. Ma-ke- na'hñaa'h' la' hmiih- he- ga-kēh- rey Salomón, pero sa- ga'lloo' he- la' na'hñaa'h' lä-koo- la' wale'.

²⁸ Cher'mah' lä-ja- jmee- Dio na'hñaa'h' wale' he- choo' nē- nuu- na', mah' hø' jē- dsa- neh- hwii', ha- lä-ja- sa- kway' he- kēh' hnäh', dsa- hi- miih- go-te' ba' dsoo' dsē'.

²⁹ He-ja- mo-to- ka- hnäh' huu'dsē- hee- na- kuh'huh' hnäh'. Ta- jmee- hnäh' cha-miih- ngēe' huu'dsē- kih' lä-jē- he- na-.

³⁰ Jēeh', lä-jēe- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, hnooyh- lä-jē- he- na- jmah' ba'. Pero Tää' jnän' ma-ñey- ba' lä-jē- he- jmee- bii' jnän'.

³¹ Hnäh' da' hnäh' to-nē' Dio hi- laa' dsa-ta' jøøh' jnän'. Lä-ja- ba' hñah- hnäh' lä-jē- he- jmee- bii' kyah' hnäh' ka-läh'.

Llu' ga' he- cha- he- la' hmooh' jnän' gyuu'h'

(Mt. 6:19-21)

³² Ta- wa' gah' hnäh' borrego kyaan-, ma-ke- sa- jwēe' hnäh', jēeh' Tää' jnän' hyoh- dsēy' tooyh- gooh- hnäh' he- jmeeh' hnäh' hih- kō-jøh' kyaayh'.

³³ Hnäh' hnäh' he- cha- kyah' hnäh' mah' kwēeh- hi- jmee- bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he- sa- hee' go-te-. Hnøøh' hnäh' he- la' hmooh' he- cha- gyuu'h' he- sa- hee' jih'koh'. Jee' ja- sa- lloo- dsa-hii- ni- sa- chaa- jah' hi- jwē' ka-läh'.

³⁴ Jee' hla- he- la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja- ba' kye' hnäh' o-jøh- dsē-.

Llu' la' kih' hi- jøø- wa-ra- jah' Jesús

³⁵ Hnøø' ma-na'lluu'h' hnäh', hi- na-nēh' hnäh' ka-läh'.

³⁶ Hnøø' jmeeh' hnäh' lä-koo- jmee- moz- hi- tääh' jää- dsa-juu' hi- jah' jee' ma-jee' goo- dsa-. Wa-ra- jah' dsa-juu' he- tēy', na- ma-hii' na' moz- he' ho'haah'.

³⁷ Llu' la' kih' moz- he', cher'mah' na-nēy' wa-ra- jayh'. Ma- ra- ju'dsoo' jwēehn- hnäh', dsa-juu' mi'lluu'y' hñii' jää', ja- ga' laay' moz- he' nē- mes- mah' jmeey' ta-he' kiyh'.

³⁸ Ma-ke- jayh' koo- lla-nuu' o ja- ga' jnä-, peer- llu' la' kih' moz- he', cher'mah' na-nēy' ma-ja-.

³⁹ Hnøø' lä-ngēeh' hnäh' he- la-. Wa-ra- jah' kih' jaa- dsa-juu' cha'neh- ñey- hee- hor- ja- jaa- dsa-hii- dsa-he' cha'neh- kiyh', jmeey' bii' sa- gwiiy- høoy' hne' kiyh' mah' sa- dsa-he' dsa-hii- he' cha'neh- kiyh'.

⁴⁰ Lä-ja- hnäh', hnøø' ma-na'lluu'h' hnäh' ka-läh'. Jēeh', hor- he- sa- jmeeh- hnäh' huu'dsē-, jāh' Hi- ga-lēe' ngo' la-.

Dsa- hi- mi-teh', hi- dsa- hi- sa- jmee- ta-he'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ja- ga' ga-jäh' Pee' siyh-:

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿che' ma-hlēeh' juu' na-hmäa' lä-na- kya' jnäh' o ma-hlēeh' ka-läh' kih' lä-jøh'?

⁴² He-ja- ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän' siyh-:

—Jaa- dsa- hi- mi-teh' hi- cha- huu'dsē- llu' kih', hi- he' ba' na-hñaa' mah' häay' hi- tääh' cha'neh- kih' dsa-juu', kwēeyh' he- kuyh- hor- kih'.

43 Llu' la' kih' moz' he', cher'mah' mi-teyh' lä'jē' mada' he' nuuyh' wa'ra' jah' juy'.

44 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ga'lä'jē' ba' he' cha' kih' dsa-juy' tooyh' goo' moz' he'.

45 Pero cher'mah' hi' na-hñaa' he' ga'jmeey' hū'dsē': "Lä'hēē' ga' miih' dsa-jōōh' kyaan'", he'ja'ta'ko'jiih' ja', lōoy' jmi'baay' hi' mē' hi' ñūh' dsa'kyaayh', hi' kuh'hiyh' llu' lä'jiih' lä'heey'.

46 Lä'la' le' kih' moz' he'. Jmii' he' sa' jōoy', hi' hor' he' sa' kyey' ni' miih' hū'dsē', jāh' dsa-juy'. Peer' cha'miih' jmeeyh' moz' he', ja'ga'cheey' ko'jōh' kyaah' lä'jēē' hi' sa' ga'mi'teh'.

47 Jaa' moz' hi' ma'ñe' kwee' he' mada' nuuyh' kih' dsa-juy' mah' sa' ma'na'lluyy', ni' sa' mi-tey' mada' kih' dsa-juy', hi' he' sa' lä'ñih' dsēy' kway' kih'.

48 Pero jaa' moz' hi' ma' jmee' he' hñih' he' sa' ñey', hi' he' hii' miih' ba'. Jēēh' hi' ma'hyoh' cha'miih', lä'ja' ngiih' dsa-juy' cha'miih'. Dsa-juy' hi' ga'tooh' gooy' cha'miih', lä'ja' ngiiyh' cha'ga'miih'.

Kwaat' kih' Jesús he' tee' dsa' (Mt. 10:34-36)

49 'Ma'jan' mah' chaahn' je' hwa' la'. Hnoon' wa'ra' jāh' kih' koo' ga'juh'.

50 Ma'ra' he' jmee' bii' jēēn' koo' he' wii' ngēē'. Peer' ku'jii' kin'. Wa'ra' jāh' kih' na' ga'juh' ba' ma'dsēē' jmii'.

51 ¿Ché' laah' hnäh' ma'jan' mah' jmeen' hii' tii' kih' dsa' jmi'gyūh'? Jwēēhn' hnäh', ja' kih' he'ja' ma'jan'. Ma'jan', mah' jmeen' te'jēē' dsa' ba'.

52 Jēēh', na' ta' cha'ñe' jee' tääh' hñaa' dsa' koo' cha'neh', jmeey' to' naä'. Uu' hi' he' tee' kyaah' uu' hi' uu' dsa'taah' teey' kyaah' uu'.

53 Tee' jmii' kyaah' jo'ñūh', hi' jo'ñūyh' tee' kyaayh' ka'läh'.

Chooy' tee' kyaah' jo'mii', hi' jo'miiy' tee' kyaah' chooy'. Ma'chooy' tee' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' tee' kyaah' ma'chooy'.

Ko'llaa' sa' kye' kwaat' ha' lä' la' he' jmee' Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Hi' ga'jäyh' ka'läh' siiyh' lä'jēē' dsa':

—Wa'ra' ga'jēēh' hnäh' soo' jniit' ta'la' ga'dsa' hyoo', chah' ba' jawah' hnäh': "Jma' ba' na' jä'." Hi' lä'ja' la'.

55 Hi' wa'ra' ja' lle' ta' kye', jawah' hnäh': "Jmee' hyoo' ba' na'." Hi' lä'ja' jmee'.

56 He' ba' che' ta'juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee' ha' lä' jmee' koo' jmii' koo' jmii' lä'koo' la' gyūh' hwa'. Mah' sa' kyeh' hnäh' kwaat' hee' ga' na' dsa'la' jee' kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he' cha' jnän' kyaah' dsa'

(Mt. 5:25-26)

57 ¿He'la' sa' leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat' hñaa' hnäh' hee' na' he' llu'?

58 Cher'mah' chaa' hi' hnøø' hnēē' hne' cha'ñe' dsa'ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na' ga'juh' ta'ko'jiih' cha' jmii', mah' sa' ngēēy' hne' ja'goo' jwēē'. Lä'ja' mo'so' jmee' jwēē' hih' kih' poo', taayh' hne' neh'ñe'.

59 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hne', sa' ya'hēēh' jee' ja' ta'ko'jiih' sa' ma'mi'hmaah' lä'koh' te' he' lle' dsa'ta' kyah'.

13

Ga'hlēēh' Jesús kih' he' dsa'jēēh' dsa' kyaah' Dio

1 Ja'ba' jmii' ja' na'nää' ko'llaa' dsa' na'jmeeyh' juu' kih' Jesús he' ga'jmeey' Pilato mada' kih' hløø' he' na'jngēēyh' dsa' chaa' Galilea jee' ma' täayh' jngēēyh' jah' he' ma' mi-tey' kiyh' kyaah' Dio.

2 Mah' ga'jēēh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—¿Che' kih' he- ga'juu' lä'ja- dsa- galilea he', he-ja- laah' hnäh' he- ääy- cha-ga'miuh- dso'kye- lä'koh' ga'jee' lä'jēē- dsa-gooy'?

³ Jnä' jwēēhn~ hnäh', ni' miuh- sa- la' lä'ja-. Jēēh' cher'mah' sa- ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jēē- hnäh' ka-läh'.

⁴ He- ga-toh' hne' ñii' kih' Siloé nē' kih' lä'jēē- gya'jñaa- dsa- mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh- hnäh' hññ'dsē- he- ääy- cha-ga'miuh- dso'kye- lä'koh' ga'jee' lä'jēē- dsa- hi- tääh' Jerusalén?

⁵ Jnä' jwēēhn~ hnäh', ni' miuh- sa- la' lä'ja-. Jēēh' cher'mah' sa- ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jēē- hnäh' ka-läh'.

Juu' na-hmää' lä- la' kih' koo- chaah' higo he- sa- kwa' mi'

⁶ Hi- ga-jäyh' ka-läh' juu' na-hmää' lä-la-:

—Jaa- dsa- ma' na-jnää' koo- chaah' higo jee' kih' chaah' wii- jēh' kiyh'. Mah' na'jēy- che' na-hii' mi' higo. Pero ni' koo- mi' sa- ma' hii'.

⁷ Mah' ga'siiyh' hi- ma'høø- chaah' wii- jēh' ja-: “Jee' la- ma-tē' hnē- ji- ñe- ma-jan- jēēn- chaah' higo la-, che' hii' mi'. Sa- cha- jnøøhn' ni' miuh- lä'koh' hä' gwan'. He-ja- tu' go-te-. ¿He-la' ja- koo- na-ha- hwa' jee' chih'?”

⁸ Pero hi- ma' høø- jee' ja- ga-jäh': “Dsa-jøøh' kyaan-, kwa' jwē' kih' koo- ga' ji- ñe- na'. Gyun- miuh- ta-hmii- mah' toohn- tu'hoh'.

⁹ Cher'mah' ga'hii' mi', llu' ba'. Pero cher'mah' sa- ga'hii', ja-ga- na- dsa-tu-.”

Ga-mi'hlää' Jesús jaa- dsa-mē' hi- ma-na'jluu' cha-kah'

¹⁰ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsē' ma' kwa' Jesús juu' neh- gwah- mah-.

¹¹ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-mē' hi- ma-hya- gya'jñaa- ji- ñe- dsaah'. Ga-jmee' jmi-llē' hññ' ga'jluu' ka'luuy'. Ni' miuh- sa- le' ma' ngēy' kō-dsoo'.

¹² Ma' ga'jēē' Jesús dsa-mē' he', ga-tēyeh' mah' ga'siiyh':

—Dsa-mē', ma-jä' ba' kyah' kih' dsoo' he- ma' laah'.

¹³ Ga'kyey- gooy- nē' kih' dsa-mē' he'. Lä'chah' ja- ga'ñiih' ka'luuy', mah' ga-løøy' kway- ti'hmaah' kih' Dio.

¹⁴ Pero hi- ma' jmee- hih- gwah- ja-, ga-lä'lleē' jwēte kih' he- ga-mi'hlää' Jesús dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'. Mah' ga'siiyh' lä'jēē- hi- ma-tääh' jee' ja-:

—Jñii' jmi' ba' cha- jwē' jmeen' ta'. Ta'ko- jiih' jñii' jmi' ja-, ya-nää' hnäh' mah' jä' kyah' hnäh', ja- jmi' he- teeh- dsa- dsē'.

¹⁵ Ja-ga' ga-jäh' Dsa-jøøh' jnan' ga'siiyh':

—Hee- ba' che- ta-juuh' hne- dsa-ñññ-. ¿Ja' lä'jēē- hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr- kyaah' hnäh' jee' na-hñuuyh' mah' go'jääh' hnäh' hiih' jmi' jmi' he- teeh- dsa- dsē'? ¿Che' sa- jmeeh- hnäh' lä'ja-?

¹⁶ Pero hih' dsa-mē' la-, hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, ma-hya- gya'jñaa- ji- ñe- ma' na-hñuuyh' kaañ- Tana'. ¿Che' sa- ää- jmi' cheeyh' jmi' he- teeh- dsa- dsē'?

¹⁷ Lä- ma' ga'hleeh' Jesús juu' ja-, ga-jä' o-hih- lä'jēē- hi- ga-lä'høøh' kiyh'. Pero jee' lä'jēē- dsa- ma' chaay- llu' ba', ma' ga'jēy' lä'jē- he- juh- gaa- he- ma' jmee- Jesús.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Jwēēhn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- lä'koh' jää- Dio dsa- lä'hih' kih'.

¹⁹ He- jää- Dio dsa- lä'hih' kih', jeeh' kwee- lä-koo- la' kih' koo- mi' ju- mostaza he- ga'jngēē' jaa- dsa- jee' na-jnää' cha'joh' kiyh'. Heh' mi'ju- ja-, ga-hya- mah' ga'kwaa', lä'jiih' ga-tē' koo- chaah' hma-. He-ja- ga'lla-nää' ta' jmeey' sii- nē' sa'goh' kih'.

Juu' na-hmäá' lä-koo- la' kih' levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Koo- ka-läh' ga-jäh' Jesús siiyh':
—Jee' la- jwëëhn~ hnäh' juu' he-
jeeh' kwee- lä-koh' jää- Dio dsa-
lä-hih' kih'.

²¹ Jeeh' kwee- lä-koo- jmee-
levadura he- koo~ jaa- dsa-më'.
Llay- cha-miih- harin mah' kah-gwëyh-
kyaah' levadura. Kyaah' lä-ja-
dsa-kwaa- lä- ga-dsa' tu'ka'.

*Dsu- la' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-
kyaah' Dio*

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Lä-koo- ma' hää' Jesús jwë' ngoo'
ta- Jerusalén ma' kway- juu' lä-kaa-
jwii- kaah' hi- lä-kaa- jwii- mäh- jee'
ma' dsa-ngëëy'.

²³ Jaa- dsa- ga-ngii' juu' kiyh',
ga-siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿che' miih-
go-te' dsa- hi- dsa-lää'?

He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

²⁴ —Jmee' hnäh' bii' go-taah' hnäh'
ta- ho'haah' dsu-. Jëeh', jwëë' dsa-
hi- hnøø' dsa-taah' mah' sa- jmääy'
dsa-taayh'.

²⁵ Wa' jmeen' jaa- dsa-juu' cha'neh-
ma-ngëë' ma-jney' ho'haah' kiyh'.
Hi- cher'mah' ga-nääh' hnäh' tëeh-
hnäh' kiyh' ta- ka'hne': “Dsa-jøøh'
kyaan', Dsa-jøøh' kyaan', nä'
ho'haah' mah' dsa-tooh' jnääh'.” Pero
jeeh' dsa-juu' he' kyah' hnäh', jäyh':
“Sa- man' hij- hnäh'.”

²⁶ Ja- ga- løøh' hnäh' jwah' hnäh':
“Ma- kih' ma-hih' jnääh' ko-jøh'
kyaah' hne-. Jnääh' he' hi- ga-hlëeh'
jee' la' cha'jwë' juuh'.”

²⁷ Pero jäh' dsa-juu' cha'neh' he',
siiyh' hnäh': “Sa- man' hij- hnäh'.
Go-nää' hnäh' kyah', hnäh' hi- jmee-
he- hlih' jmah'.”

²⁸ Jee' ja- ki'hooh' hnäh' mah' juuh'
hnäh' cha-jah' hnäh' wa-ra- ga-jëeh'
hnäh' Abraham kyaah' Isaac kyaah'
Jacob kyaah' lä-jëë- hi- ga-ngëë' juu'
kih' Dio tääh' ya-jwii' kiyh', mah'
hnäh' dsa-hëeh' ta- ka'hne'.

²⁹ Jwëë' dsa- chaa- uu' ya-nää' ta-
kye' ta- ñii' mah' dsa-taah' kuh'hih'
ko-jøh' kyaah' jnä' jee' oo- ya-jwii'
kih' Dio.

³⁰ Jëeh', jwëë' hi- sa-laa' kwaat- jee'
kyah' hnäh', hi- he' lee' jøøh' ma'ja-
Hi- hi- laa' kwaat- jee' kyah' hnäh',
hi- he' lee' mäh' ga'.

*Ga-lä-meeh' dsë' Jesús kih' jwii-
Jerusalén*

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ja-ba' jmi' ja-, ga-lla-nää'
ko-llaa' fariseo na'chiih' Jesús:

—Go-hëë' jee' la-, gwaah- ta- jee'
jyoh', jëeh' hnøø' Herode jngëeh'
hne-.

³² He-ja- ga-jäyh' siiyh' dsa- fariseo
he':

—Go-nää' hnäh' mah' go-chiih' hi-
kyuuh~ may~ hlih' he' juu' la-: “Na'
hi- hø' lä- ma-jmeen- la- ba' ta' he-
hwëën' jmi-llë' hlih' kih' dsa- hi-
mi'hlään' dsa- ka-läh'. Ga- ma-hya-
hnë- jmi', ja- hnih' ma-hña- ta'
kin'.”

³³ Jmee- bii' lä- ma-hään' la- ba'
jwë', na', hø', hi- hyu' lä-jiih' lloon~
Jerusalén. Jëeh', jmee- bii' he- juu' hi-
ngëë- juu' kih' Dio ta- Jerusalén, sa-
lle' kih' juuy' ta- jee' jyoh'.

³⁴ 'Hnäh' dsa- chaa- Jerusalén, hi-
jngëeh' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- teh'
hnäh' kuu' kih' hi- chee- Dio, joh' jiih~
sa- ga-lä-hnoon' ma' jøøhn' hnäh'
lä-koo- jøøh- chaah' hyaa- gyuu-
chaah' kyaa', taayh- neh- sa'kyooy',
pero sa- ga-hiih' hnäh'.

³⁵ He-ja- ma-bee' Dio hnäh' go-te~,
jä' ta-jmah' ba' hne' kyah' hnäh'.
Jwëëhn~ hnäh', na' ta- cha'në' mo-so'
jëeh' hnäh' jnä' ta-ko-jiih' sa- ma-jäh'
hnäh': “He- ba' che- jøh'gaa- hi- ja',
lä-hih' kih' Dio.”

14

*Ga-mi'hlää' Jesús jaa- hi- dsaah'
jmi' he- teeh- dsa-dsë'*

¹ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsë',
ngoo' Jesús ga-kuh- ga-hih' cha'neh-
kih' jaa- fariseo hi- ma' laa' jaa-

dsa-jøøh'. Jee' ja- ma' tääh' dsa- hi- ma' tääh' Jesús.

² Hi- ta- cha'nëy' ja- ma' cheh' jaa- dsa- hi- ma' dsaah' dsoo' gyoo-.

³ He-ja- ga-ngi' Jesús juu' kih' ta-jwøh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo he':

—¿Che' cha- jwë' mi'hlää' jne' jaa- hi- dsaah' jmi' he- teeh- dsa- dsë'?

⁴ Ti'sih' ba' ga-taah' dsa- he'. Ja-ga' ga-sooh' Jesús goo- hi- ma' dsaah' he' mah' ga-mi'hlääy'. Hi- ga-hiyh' juu', ga-siiyh':

—Ma-le' gwaah' kyah'.

⁵ Mah' ga-hlëeyh' dsa- hi- ma' tääh' he', ga-siiyh':

—Cher'mah' jaa- dsa-kyaa' hnäh' ga-tah' jaa- burr- o jaa- kya' kyaay' jee' hë' koo- too-, ¿che' sa- dsooy' lä-cha' ja- dsa-lleey' jah' kyaay' ma-ke' la' jmi' he- teeh- dsa- dsë'?

⁶ Ni- jaa- sa- ga-lih' ma' jeeyh' juu' kih' Jesús.

Juu' na-hmää' kih' hi- ga-taah' to-në' hma-sii' jee' cha- ma-nuu'

⁷ Ma' gya' Jesús jëë- ha- lä- ma' jmee- lä-jëë- hi- ma' na-teeh' kyaa' fariseo he', ga-hnooyh- ma' dsa-taayh' høø' hi- kaah' në' mes-. He-ja- ga-hlëeyh' juu' na-hmää' kyaah' dsa- hi- ma' na-teeh' he', ma' jäyh':

⁸ —Wa'ra- ga-tëeh' jaa- dsa- hne- koo- jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa- nah' høø' hi- kaah', le' ga- che- lloo- jaa- hi- jøøh' ga-lä-køh' hne-.

⁹ Cher'mah' ga-nah' jee' ja-, ha- ga- che- ga-lloo' hi- ga-tëeh' lä-uu' hnäh', mah' siiyh' hne-: “Kwa' jwë' gya- hi- la- jee' na-.” Ja-ga' kyaah' o-hih' nah' jee' ga-dsaa' go-te- hma-sii-.

¹⁰ Lä-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga-tëeh' jaa- dsa- hne- jee' jmeey' jmi'. Goh' ba' hne-, ja- nah' lä- ga-të' huu' kii- ba'. Mah' wa'ra- ja' hi- ga-tëeh' hne-, siiyh' hne-: “Ña- ya-na' jee' llu' ga' miih- la-, ome- kyaan-.” Ja-ga' leeh' jøøh' cha'në' lä-jëë- hi- tääh' ko-jøh' kyaah' hne- në' mes- ja-.

¹¹ Jëeh', hi- jmää- hñii' jøøh', hi- he' jä' ta- hwa' go-te-. Hi- jmää- hñii' hwaä', hi- he' ba' lee' jøøh'.

¹² Hi- ga-hlëeyh' dsa- fariseo hi- ga-tëë' kiyh', ga-siiyh':

—Wa'ra- ga-teeh' dsa- kuh'hiyh' koo- lä-hyoo- o ta- ga-nuu-, ta- tëeh- ome- kyaah', ni- øøh', ni- jñah' ga- hi- chaä- kyah', ni- dsa- cha- kuu' hi- tääh' koo' kyah'. Jëeh', lä-jëë- hi- he' tëeh' hne- ka-läh' mah' jeeyh' kyah'.

¹³ Lä-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga-jmeeh' koo- jmi'. Ja- tëeh- hi- tä-nee' kyaah' dsa-tuu', dsa-jluuh', hi- dsa-tuu'.

¹⁴ Lä-ja- ba' le' llu' kyah'. Jëeh', dsa- he' sa- cha- he- kyaah' mi-hmaayh' kyah' ka-läh'. Pero wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' lä-jëë- hi- lluu', lä-hmaah' kyah'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' koo- jmi' juuh-

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Jaa- hi- ma' gya' në' mes- kyaah' Jesús, ma' ga-nuuy' ga-hlëeh' Jesús lä-ja-, ga-jäyh':

—Llu' la' kih' hi- dsa-taah' kuh'hih' jee' la' ya-jwii' kih' Dio.

¹⁶ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Jaa- dsa- ga-jmee' koo- jmi' juuh- mah' ga-tëeyh' jwëë' jwërte dsa-.

¹⁷ Ma' ga-të' hor- kuh- dsa- ma-nuu-, ga-cheey' jaa- moz- kyaay' mah' dsa-chiih' hi- ma' na-teeh' kyaay': “Ya-nää' hnäh' ga-juh-. Jëeh', ma-na-llu' ba-lä-jë-.”

¹⁸ Ga-lä-jëë- ba' ga-jäh' sa- jää'. Hi- to-në' ga-jäh': “Ma-lan' koo- jwí' hwa', he-ja- hnoon' na-jëen' koo-. Jmee' jøh- hoh' sa- jään' niin'.”

¹⁹ Hi- jñah' ga-jäh': “Ma-laan- hñaa' gyaah' kya' hi- jmee' ta'. Hi- he' na-, na' ga' na-jëen' che' lluyy'. He-ja- chuun' kyaah' hne- jmee' jøh- hoh', sa- jään' niin'.”

²⁰ Hi- jñah' ka-läh' ga-jäh': “Koo- ma-jee' ba' goon-. He-ja- sa- le' niin'.”

21 Ngaah¹ go⁻te⁻ ba' moz[~] he', na'jmeeyh' juu' kih' dsa⁻j^{uu}y'. Ma' ga⁻nuu' j^{uu}' j^{uu}' he' ga⁻jäyh' lä⁻ja⁻, ga⁻lä⁻lleey' jwërte. Ja⁻ga' ga⁻siyh' moz[~] he': "Gwa⁻ ko⁻chih' je'hmooh' hi⁻ lä⁻kaa⁻ cha⁻jwë⁻ kih' jee' jwⁱⁱ-j^{uu}h⁻, go⁻kyaa⁻ hi⁻ tä⁻nee' kyaah' dsa⁻t^{uu}h⁻, dsa⁻jl^{uu}h' hi⁻ dsa⁻t^{uu}h⁻."

22 'Ma' jah' moz[~] he', ga⁻siyh⁻: "Dsa⁻j^{oo}h' kyaan⁻, ma⁻la⁻ ba' lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ ma⁻jmeeh'. Pero jä' ga' jee' dsa⁻taah' dsa⁻."

23 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' dsa⁻j^{uu}' he' siyh⁻ moz[~] kyaay¹: "Gwa⁻ lä⁻ hä' jwë⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻ jee' jeeh⁻ dsa⁻, jmee' biil' ya⁻näy⁻, mah' kah' cha⁻neh⁻ kin⁻ la⁻."

24 Jëeh', jwëehn⁻ hnäh', ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻tëehn⁻ he', mo⁻so⁻ tëey' kuyh⁻ ma⁻n^{uu} kin⁻."

Hweh⁻ miih⁻ la' he⁻ jmee' jne' ko⁻j^{oo}h' kyaah' Cristo (Mt. 10:37-38)

25 Jwëë' jwërte dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää' ko⁻j^{oo}h' kyaah' Jesús. He⁻ja⁻ ga⁻jëeyh⁻ hñiiy' ta⁻ jee' ya⁻nää' dsa⁻, mah' ga⁻siyh⁻:

26 —Jaa⁻ hi⁻ hnøø¹ jmee' ko⁻j^{oo}h' kyaah' jnä', cher'mah' sa⁻ hnäy¹ jnä' cha⁻ga⁻miih⁻ lä⁻koh' ga' he⁻ hnäy¹ cho⁻j^{uu}iiy⁻, lä⁻koh' ga' he⁻ hnäy¹ mëy', he⁻ hnäy¹ jooy', he⁻ hnäy¹ dsa⁻n^{uu}h⁻ øøyh⁻, he⁻ hnäy¹ më' øøyh⁻, hi⁻ lä⁻koh' ga' he⁻ hnäy¹ hñiiy', sa⁻ jmäy¹ leey' discipulo kyaan⁻.

27 Hi⁻ sa⁻ jää⁻ cru⁻ kya¹ mah' sa⁻ jmeey' ko⁻j^{oo}h' kyaah' jnä' sa⁻ jmäy¹ leey' discipulo kyaan⁻.

28 'Wa⁻ra⁻ ga⁻të' jee' hnooh⁻ hnäh' jmeeh' hnäh' koo⁻ hne⁻ ñii', ¿che' sa⁻ jëeh' hnäh' to⁻në' joh' këë' hi⁻ che' lee⁻ kuu' kyah' hnäh' lä⁻jiih' hñaa⁻ hne' ja⁻?

29 Jëeh' cher'mah' ga⁻chih' hnäh' ma⁻tii' kih' hne' ja⁻ mah' sa⁻ hñaa⁻ ta' ja⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ jëë' ta' ja⁻, mi⁻kwayh⁻ kyah' hnäh'.

30 Mah' jäyh⁻: "Dsa⁻n^{uu}h⁻ la⁻ ga⁻løøy' chooy⁻ hne' la⁻ mah' sa⁻ ga⁻liyh' ma' mi⁻hñaa⁻."

31 O wa' jmeen' jaa⁻ rey, hi⁻ dsoo¹ dsa⁻tee' kyaah' jñah' rey, ¿ja' gyay⁻ to⁻në', jëey' che' jmää' gyaa¹ mil hløø' kyaay¹ mah' dsa⁻teey' kyaah' jñah' rey hi⁻ jää⁻ gyeë' mil hløø'?

32 'Wa⁻ra⁻ ga⁻jëey¹ sa⁻ liyh⁻, he⁻ja⁻ cheey¹ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻hlëeh' llay⁻ ha⁻ lä⁻ jee' hii' tiil' juu' ja⁻, ta⁻ko⁻jiih' sa⁻ ma⁻ya⁻jäh⁻ jñah' rey he'.

33 He⁻ja⁻ cher'mah' chaa⁻ jaa⁻ hnäh' hi⁻ sa⁻ tuu⁻ dsë⁻ be' lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ kih⁻, sa⁻ jmäy¹ leey' discipulo kyaan⁻.

34 'Llu¹ ba' ñe' pero wa⁻ra⁻ ga⁻dsaa¹ he⁻ ñii' kih', ha⁻ lä⁻lii' ka⁻läh' ñii'.

35 Sa⁻ jmää' kih' hwa¹, ni⁻ he⁻ kaayh¹ kyaah' jyoh' tu⁻hoh' sa⁻ jmää¹. He⁻ be⁻ ba' dsa⁻ja⁻. Hi⁻ hnøø¹ heeh⁻ juu' la⁻, wa' heeyh⁻.

15

Juu' na⁻hmää' lä⁻koo⁻ la' kih' jaa⁻ borrego hi⁻ na⁻hëë' (Mt. 18:10-14)

1 Jwëë' dsa⁻ hi⁻ ma' koo¹ ku⁻sih⁻ hi⁻ jñah' dsa⁻ wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻nää' koo¹ kih' Jesús mah' nuuy' juu' he⁻ ma' kway⁻.

2 He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻tih⁻ dsë⁻ dsa⁻ fariseo ni⁻ saduceo ka⁻läh', ma' jäyh⁻:

—Dsa⁻n^{uu}h⁻ la⁻ heeh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ wa' la' cha⁻ la' hi⁻ kuyh⁻ ko⁻j^{oo}h' kyaayh' ka⁻läh'.

3 He⁻ja⁻ ga⁻hlëeyh¹ dsa⁻ he' juu' na⁻hmää' lä⁻la⁻, ga⁻jäyh⁻:

4 —Cher'mah' jaa⁻ hnäh' chaa⁻ hñaa⁻ laa⁻ borrego kya¹, mah' dsa⁻hëë¹ jaa⁻, ¿che' sa⁻ beey¹ ko⁻hwëë' jee' lä⁻jëë⁻ jah' he' mah' dsooy¹ ta⁻ moh' dsa⁻hnäy¹ hi⁻ na⁻hëë' he' lä⁻jiih' jnäy¹?

5 Peer⁻ jëë' dsëy¹ wa⁻ra⁻ ga⁻jnäy¹ jah' kyaay¹, mah' tëey⁻ jwë' ka⁻kyooy⁻.

6 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻llaayh¹ kiyh¹, tëeyh¹ lä⁻jëë⁻ ome⁻ kyaay¹ hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh' koo¹ kiyh¹ mah' siyh⁻: "Wa' chaa⁻ jne' llu¹, jëeh' ma⁻jnäahn⁻ borrego kyaan⁻ hi⁻ ma' na⁻hëë'."

7 Jwëehn~ hnäh', lä'ja- ka-läh' cha-ga'miuh- chaa- llu' hi- tääh' gyuuuh' kyaah' jaa- hi- dsa-jeeh~ kih' Dio lä'koh' ga' kyaah' lä'jöö- to'lo'gyaa' dsë~ to'laa' nü' hi- sa' jmee' bi' kih' dsa-jeeyh~ kih' Dio.

Juu' na-hmää' lä' la' kih' kuu' he-na-hii'

8 Lä'ja- ka-läh' jaa- dsa-më' hi- ma' cha- gya' kuu' kih'. Cher'mah' ga'hii' koo- kuu' kiyh', ¿che' sa' hijh' je- mah' hyayh' cha'neh' kiyh', hnooyh' kwee- lä'jiuh' jnøoyh'?

9 Hi- wa'ra- ga'jnøoyh' kuu' he- ma' na-hii' ja-, tēeyh' lä'jöö- ome' kyaay' hi- lä'jöö- hi- tääh' koo' kiyh' mah' jayh': "Wa' chaa- jne' llu', jëeh' ma-jnøohn~ ba' kuu' kin' he- ma' na-hii'."

10 Lä'ja- jwëehn~ hnäh', ha- koh' sa' chaa- llu' ángele kyaä' Dio wa'ra- ga'tu' jaa- dsa- jwë' hlih' mah' dsa-jeeyh~ kyaah' Dio —ga-jäh' Jesús.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' chih-hi-na-hëë'.

11 Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh' juu' la-:

—Jaa- dsa- ma' chaa- uu' jo-ñuuh~.

12 Nää' hi- mäh' ga'siiyh' jmiiy': "Tää', kwëeh' jnä' heen' he- ga'tëen' hyohn'." Mah' ga'kwëeyh'.

13 Miih- jmi' ba' ma'hya-, ga'ka' hi- mäh' he' heey' he- ga'tëey' ja-, ngooy' ta' jee' jwii- uu'. Jee' ja-, ga'jmeey' wa' la' cha- la', ga'heey' lä'jöö- go-te' heey' ja-.

14 Ma'ngëë' ma-mi-llay- lä'jöö- kuu' kiyh', ma' ga-lä'cha' hoo'lä'kaa- hwa' ja-. Ja- jiih' ga'løø' lla-kyaay' lä'jöö-.

15 He-ja- ñeey' na'ngiiy' ta' kih' jaa- hi- ma' chaa- hwa' ja-. Dsa- he' ga'cheey' ta' moh' kiyh' mah' dsa-häay' ñe'.

16 Ma' hnøø' chih- he' ma' kayh' tuyh' kyaah' he- ma' kuh- ñe' he'. Pero jee' ja- sa' chaa- hi- ma' kwa' he- ma' kuyh'.

17 Ja-ga' ga-lä'liiyh~ mah' ga'jmeey' huu'dsë': "Jah' moz~ sa' chaa-

kyaä' tää' kyaan~, cha- he- kuyh~, lä'jiuh' dsa- chaa' ga' kiyh', mah' jnä' dsa-juun' hoo'jee' la-.

18 Hii' jnä' ngaahn' go-te' kih' tää' kyaan~, na'chiih' jnih': Tää' kyaan~, ma-jmeen' he- hlih' cha'ne' Dio hi- ma-hlääh'n- cha'neh' ka-läh'.

19 Mo'so' ga'tëë' jnä' leen' lä'koo- jooh-. Jmää' jnä' lä'koo- jaa- moz~ kyaah' ba'."

20 He-ja- ga'hey' jwë' ngaayh' kih' tää' kyaay'.

Ja-ga' llaayh~ kiyh', uu' ga' lä'ja- ga'jöö' jmiiy- jayh'. Peer- ga-lä'ñih' dsëy' kiyh' ma' ga'jööy', mah' ngooy' ko-chih' na'eey' chih- he', hi- ga'chuyh' kiyh'.

21 He-ja- ga-jäh' chih- he' siiyh' jmiiy-: "Tää' kyaan~, ma-jmeen' he- hlih' cha'ne' Dio hi- ma-hlääh'n- cha'neh' hne- ka-läh'. Mo'so' ga'tëë' jnä' leen' lä'koo- jooh-."

22 Pero jmi- chih- he' ga'siiyh' moz~ kyaay': "Go-kye- hmiih- he- llu' ga'miuh- mah' kyeh' chih- kyaan~ la-. Tøøh' aniy~ cha'gooy- hi- tøøh' mii- tiy'.

23 Hnääh' kya' hi- baah' ga' miih- mah' jngëeh' hnäh' kyeh'. Wa' jmeen' jmi' kiyh'.

24 Jëeh', gyuu- kyaan~ la- hi- ma' na-juu' ba' la- kin~, ma-lä'jiuh' ka-läh'. Hi- ma' na-hëë' ba' la-, na' ga' ma'hñaay'." Ja-ga' ga'løøy' jmeey' jmi'.

25 Pero chih- nää' hi- jøøh' he' ma' hää' jee' nuu-. Lä'koo- ma' ga'llaayh' jäh' kiyh', ga'nuuy' hii' luu', hi- ma' tääh' dsa- jmee' ja'.

26 Ga'tëeyh' jaa- moz~ mah' ga'ngiiy' juu' kih' hee- ja- ma' jmee' dsa- jee' ja-.

27 Mah' ga-jäh' moz~ he' siiyh': "Chih-øøh' ba' na- ma-jah~. He-ja- ma-jngëeh' tää' kyaah' kya' hi- baah' ga' miih-, kih' he- na'lluu' bih' ma-jayh~."

28 Ga-lä'lee' jwërte chih- he', sa' ma' hnøøy' ma' dsa-hey' cha'neh'.

He-ja- ya-hëë' jmiiy- ga-chuuy' kyaayh' mah' dsa-hey' cha'neh'.

29 He-ja- ga-jäh' chih- he' siiyh- jmiiy-: "Joh' ji-në- sa- ma-hya-jmeen- ta' kyaah' hne-. Ni- miih- sa- cha- he- ma-hlääh- kyaah' hne-. Pero ni- koo- hä' sa- ma-kwëeh- jnä' jaa- jah' mäh' mah' jmeen- jmi' kyaah' ome- kyaan-."

30 Pero na' ma-jah- chih- kyaah' na- hi- ma-mi-lla- he- cha- kyah' kyaah' wa' hi- cha- hi- hyaa', mah' ma-jngëeh- kya' hi- baah' ga' miih- kiyh'."

31 'He-ja- ga-jäh' jmiiy- siiyh-: "Gyuu- kyaan-, hne- ñeh' tää' kyaah' jnä'. Ga-lä-jë- he- cha- kin-, la' kyah'."

32 Ha- lä-ja- sa- jmeë' jne' jmi' mah' lä-chaa- jne' llu'. Jëeh' dsa-ñuu- øh' na- hi- ma' na-juu' ba' na-, na' ma-lä-jiiyh'. Hi- ma' na-hëë' ba' na-, na' ga' ma-hñaay'."

16

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' hi- ma'hä' goo- ta'

1 Ga-jäh' Jesús ka-läh' siiyh- discípulo kyaay':

—Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu'. Kih' hi- cha- kuu' he' ma' chaa- jaa- hi- ma' hä' goo- ta' kiyh'. Pero ga-bääh- dsih' dsoo', kih' he- ma' heey- kuu' kih' dsa-juu'.

2 Mah' ga-tëeyh' dsa- he' ga-siiyh-: "Ma-nuun' ha- lä- la' he- ma-løø' jmeeh-. ¿He-la' jmeeh- lä-na-? Ngëë' kwaat- kih' ta' kyah'. Jëeh', mo-so- le' dsa-he' ga' gooh- ta' he- ga-kwëeh- hne-."

3 Dsa- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, ga-jmeë' hu' dsë-: "¿Ha- lä- jmeen- na'? Dsa-juu' ta' ma-lleey- jnä' ma' jmeen- ta' kiyh'. Sa- lihn- jmeen- ta' jee' nuu-. Peer- na-hiihn- ngin' kuu' kih' dsa-."

4 Ma-man- ha- lä- jmeen- mah' lä-chaa- hi- heeh- jnä' cha'neh- kih' wa'ra- ya-hii' ta' he- jmeen- la-."

5 He-ja- ga-tëeyh' ma' jaa- ma' jaa- hi- ma' ää- kih' dsa-juu' ta' he'. Hi-

to-në' he' ga-siiyh-: "Joh' ääh- kih' patrón kyaan-."

6 "Ään- hña-loo' mi'kwaah- aceit", ga-jäyh'. Mah' ga-jäh' hi- ma' hä' goo- ta' he', siiyh-: "Hee- la- kwaat- kyah'. Na' jee' na- ga-juh-, si' to-lo-gya' ba' he- ääh-."

7 Jä-ga' ga-siiyh- hi- jñah' he': "¿Hne- na', joh' ääh-?" "Hña-loo' hih- trigo", ga-jäh' hi- he'. Mah' ga-jäyh' siiyh-: "Hee- la- kwaat- kyah'. Si' kye' gyii' ba' he- ääh- hne-."

8 Pero dsa-juu' he' ga-hlëeh' llu' kih' dsa-hii- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, kih' he- ga-lä-may- ga-liyh' ya-hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa- hi- sa- ma-heeh-, may- cha-ga-miih- ha- jee' leeyh- dsa-kyaayh', lä-koh' ga' he- jmeë' dsa- hi- tääh' jee' wa'je-."

9 'He-ja- jwëeh- hnäh', kyaah' lä-jë- he- cha- kyah' hnäh' jmi-gyuu- hlih' la-, hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' lä-jwah' hnäh' kyaah' dsa-. Lä-ja- wa'ra- ga-dsa' he- cha- kyah' hnäh' chaa- hi- heeh- hnäh' cha'neh- jee' go'taah' hnäh' tää'."

10 'Jaa- hi- mi-te' koo- ta' pih', lä-ja- mi-tey' ka-läh' ta' he- juuh- ga'. Hi' jaa- hi- sa- mi-teh' koo- ta' pih', lä-ja- sa- mi-teyh' kyaah' ta' he- juuh- ga'.

11 Cher'mah' sa- ga-jmää' hnäh' kooh' hnäh' kuu' he- cha- jmi-gyuu- hlih' la-, ¿ha- lä- ka' dsa- o-jøh- dsë- kyah' hnäh' he- tooyh' gooh- hnäh' he- kyeë' ga'?

12 Hi- cher'mah' sa- jmeeh- hnäh' lä-lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha- lä- kwëeh' dsa- hnäh' ma'ra- he- la' kyah' hnäh'?

13 'Ni- jaa- dsa- sa- lä-këh' jmi' jmeë' ta' he' kih' uu' dsa-juu'. Jëeh' jmeey' na-häayh' jaa- mah' lä-hnäy' hi- jñah' ba'. Mi-tey' kih' jaa- mah' mi-kwayh' hi- jñah' he'. Lä-ja- sa- lä-këh' hnäh' jmi' kyaah' koo- hä' ba' kah' hnäh' hu' dsë- kih' kuu' hi- kah' hnäh' hu' dsë- kih' Dio ka-läh'.

14 Ga-nuu' dsa- fariseo ka-läh' lä-jë- he- ma' hlëeh- Jesús discípulo

kyaay'. Dsa- fariseo he' ma' tu- dsëey' kuu' he- ja- ga- mi- kwayh' kih' Jesús.

15 He- ja- ga- jah' Jesús siyh':

– Jmäh' hnäh' hñaa' lluu' cha' nē hi- tääh' jmi- gyuu' la-. Pero ñe- ba' Dio ha- lä- la' neh' tuh- hoh' hnäh'. Hi- kih' lä- jē- he- jmee- dsa- juuh- nē hwa' la-, he- ja- sa- lä- jē- Dio go- te-.

16 'Jää' ba' ma' cha- ley kih' Moisé hi- ma' cha- juu' kih' lä- jē- hi- ga- ngē- juu' kih' Dio lä- jiih' jii- kih' Jwaa' hi- ma' choo- jmi-. Lä- ma' ja- ga- lø- nuu- dsa- ju' hmē- lä- koo- jää- Dio dsa- lä- hih- kih'. He- ja- lä- jē- ba' jmee- lä- bii' lä- jaa' mah' dsa- taayh' jee' jmee- Dio hih'.

17 'Pero ma' ra- he- lä- te- ba' ley. Miih- ga- jwēh' he- hee' gyuu' hwa' lä- koh' ga- he- jä- ta- koo' koo- mi' juu' kih' ley.

Ga- jah' Jesús ha- lä- la' he- be- dsa- øh-

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Lä- jē- hi- be- dsa- mē- kya- mah' kaay' jñah' dsa- mē, he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja-. Hi- lä- ja- hi- kaa' dsa- mē- hi- ga- beey' he', he- ma- jmeey' dso' kye- ba' ja- ka- läh'.

Dsa- cha- kuu' kyaah' Lázaro

19 'Ma' cha- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' keh- hmih- gyuu- läh-. Hmih- hmooh' jmah' ba' ma' keyh-. Hi- koo- kyoo- ba' ma' cha- lä- jē- nē- he- ma' kuh- hih'.

20 Hi- ma' cha- jaa- hi- tä- ñee- hi- chee- Lázaro. Hi- he' ma' gya- ho' haah' kih' dsa- cha- kuu' he'. Tuu' ba' cha' hmih' ma' laay'.

21 Ma' hee' dsëy' ma' kuyh- lä- jē- he- ma' dsa- saa' nē- mes- kih' dsa- cha- kuu' he'. Lä- kye- dsii- ma' dsa- nä- dsa- hluyh- nē- dsoo' kiyh' ja-.

22 Ga- lloo' koo- jmi- ga- juu' hi- tä- ñee- he'. Ya- nä- ángele mah' ga- tēy- lä- ga- tē- koo' kih' Abraham. Lä- ja- ga- juu' dsa- cha- kuu' he' mah' ga- haa' dsih'.

23 'Jee' häy' cha- je- jēy- wii', ga- chooyh' mo- nēy', hi- uu' ga-

ga- jēy' Abraham kyaah' Lázaro täy' ko- jøh'.

24 He- ja- ga- hlēy' ki- gaa-, ga- jäyh': "Tää- Abraham, wa' lä- ñih' hoh' ki- jñah'. Wa' mi- gyuh' Lázaro mi- lle' cha' gooy- kyaah' jmi- mah' cheey' jee' la- mi- gyuyh' ko- hi' pih' na' sihn-. Jēh', jēn- wii' jwēte- cha- je- la-."

25 Pero ga- jah' Abraham siyh': "Gyuu- kyaan-, mi- dsooh- hoh' he- ga- ngēh' llu' jwēte- ta- ko- jiih' ma' chaah-. Mah' Lázaro ga- ngēh' hlih'. He- ja- chaay- llu' jee' la-, mah' hne- jēh' wii'.

26 Ma- la- ba' ma- hñah- hnäh' hø- ' hnäh'. Ta- jyoh' ko- ta- cha- koo- ta- juh- ñiih' jee' jñan-. Hi- hnø- hwē- jee' la- mah' dsa- näy' jee' na- sa- le'. Ni- sa- le' ya- nä- hi- tä- jee' na- jee' tøh' jñah' la-."

27 'Pero dsa- hi- ma' cha- kuu' he' ga- jah': "Chuun' kyaah' hne-, tä- Abraham, chee- Lázaro cha' neh- kih' tä- kyaan-."

28 Jēh' cha- hñaa' øhn'. Hi- he' hnoon' dsa- hlēy' mah' lä- ja- mo- so- ya- näy' jēy' wii' lä- jēn- la-."

29 Mah' ga- jah' Abraham siyh': "Cha- ba' nuuh- kih' Moisé hi- cha- ba' juu' he- ga- hlēh' hi- ga- ngē- juu' kih' Dio jee' täy' oo-. Wa' jmeey' he' kih' juu' ja-."

30 Ja- ga' ga- jäyh': "Ja- lä- ja-, tä- Abraham. Wa' ra- jah' kih' llaah- jaa- hi- ma- na- juu' jee' kiyh', dsa- jēy' kyaah' Dio."

31 Pero ga- jah' Abraham siyh': "Cher' mah' sa- ga- jmeey' he' nuuh- kih' Moisé hi- lä- ja- sa- ga- jmeey' he' juu' he- ga- hlēh' hi- ga- ngē- juu' kih' Dio, ni- lä- ja- sa- lä- heey' wa' ra- ga- jēy' ma- lä- jiih' jaa- hi- ma- na- juu'."

17

Goo- la' kih' hi- jmee- tēh' dsa- kyaah'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Mah' ga'siih' Jesús discípulo kyaay':

—Ma'ra' he' gwa' ba' he' jaa' jne' jwë' hlih'. Peer' jwii' dsa' hi' jmee' dsa'teh' dsa'kyaah'.

2 Peer' jwii' ba' hi' jmee' dsa'teh' jaa' hi' mah' la' kyaah' he' hlih'. Llu' ga' la' kiyh' wa'ra' jah' kih' hñuu' dsa' luuy' koo' cha'too' kih' molii' mah' jwää' dsih' cha'jmi' ñeeh'.

3 He'ja' jwëehñ' hnäh', leeh' hnäh' kyaah' he' ja'.

'Cher'mah' jaa' øøh' ga'hlääh' kyaah' hne', hlëeh' hnih'. Hi' cher'mah' ga'heeh' bih', jmee' jøh' hoh' kiyh'.

4 Cher'mah' gyii' jiih' ga'hlääh' kyaah' hne' koo' jmi', hi' cher'mah' gyii' jiih' jäy' ya'chiyh' hne': "Mo'so' jmeen' ka'läh'." Ja' jmeeh' jøh' hoh' kiyh'.

5 He'ja' ga'jah' apóstole siiyh' Dsa'jøøh' jnän':

—Jmee' wa' lä'dsoo' dsë' jnääh' cha'ga'miih'.

6 He'ja' ga'jeeh' Dsa'jøøh' jnän' juu' kiyh', ga'siiyh':

—Wa'ra' jah' kih' dsoo' hoh' hnäh' kō'hi'pih' lä'koo' te' mi'ju' mostaza, le' ba' jwiih' hnäh' chaah' hma'sicómoro la': "Cheh' hñaa'h' jee' la'mah' gwa' ta' cha'jmi' ñeeh'." Jmee'y' ba' lä' jwiih' hnih'.

Hnøø' jmee' jne' ta'he' kih' øøh' jne'

7 Wa' jmeen', jaa' hnäh' chaa' jaa' moz' kyaah' hi' kyah' hwa' o hi' hää' jah'. Wa'ra' jayh', ¿che' jwa' jwiih' hnih': "Ngëë', ña' ya'na' ne' mes' mah' kuh'huh'?"

8 Lä'la' ba' jwiih' hnih': "Jmee' ma'ñuu' kuhn'. Jmääh' hñaa'h' mah' jmee' ta'he' kin' ta'ko'jiih' kuh'huhn'. Ja' ga' kuh'huh' hne'."

9 ¿Che' jwa' jwiih' hnih' ti'hmaah', kih' he' ma'mi'tey' lä'jē' mada' kyah'? Go'laan' kin' sa' jmeeh' hnäh' lä'ja'.

10 Lä'ja' ka'läh' hnäh', wa'ra' ga'mi'teh' hnäh' lä'jē' mada' he'

jmee' Dio kyah' hnäh', jawah' hnäh': "Sa' cha' jmää' jnääh' ni' miih' kyah'. Jëeh', lä'koh' te' he' ää' jmi' jmee' jnääh', kō'ja' ba' ma' jmee' jnääh'."

Ga'mi'hlää' Jesús gyaa' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' øø'

11 Lä'koo' ma' hää' Jesús jwë' ngooy' ta' Jerusalén, ga'ngëëy' ya'jwii' kih' hwa' Samária kyaah' kih' hwa' Galilea.

12 Lä'koo' ma' ga'hey' koo' jwii' mah', gyaa' dsa'ñuu' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', ya'nää' ga'mi'jeey' Jesús. Pero uu' ba' ga'taayh'.

13 Ga'hlëëyh' ki'gaa', ma'jäyh':

—Jesús, hne' hi' laah' ta'jwoh', wa' lä'ñih' hoh' kyaah' jnääh'.

14 Ma' ga'jēē' Jesús lä'jēē' dsa'dsaah' he', ga'siiyh':

—Go'nää' hnäh', go'hääh' hnäh' hñaa'h' jmi'dsa' mah' jēēy' he' ma'jä' kyah' hnäh'.

Ta'ko'jiih' jee' ga'nääh' ja', ga'ääh' go'te' hmih' øø' ja'.

15 Jaa' jee' lä'jēē' kih' gyaa' dsa' he', ma' ga'jēēy' ma'jä' go'te' kiyh', ga'jeeyh' ka'läh', kway' ti'hmaah' kih' Dio hlëëyh' ki'gaa'.

16 Ga'juuyh' jney' ga'jluuy' hñiiy' lä' ga'tē' hwa' huu' ti' Jesús, ga'kwëëyh' ti'hmaah'. Dsa' he' ma' chaa' Samária.

17 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Ja', gyaa' dsa' hi' ma'jä' kih'? ¿Ha' ba' tääh' jñah' ga'ñu'?

18 Dsa' chaa' uu' la', ma'la' hi' la' ba' ma'kēh' kwa' ti'hmaah' kih' Dio.

19 Mah' ga'siiyh' dsa' hi' ma' dsaah' he':

—Noo', gwaah' ba' hne' kyah'. Ma'hlaa' ba' hne' kih' he' ma'lä'dsoo' hoh'.

Ga'jah' Jesús ha'lä' le' wa'ra' ga'tē' jee'jäyh'

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ga'ngii' dsa' fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Lih' ba'lloo' jmi' jmee' Dio hih'? He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—Sa⁺ la⁺ jnä⁺hä⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻løø⁺ jää⁻
Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺.

²¹ Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ jäh⁺: “Jee⁺ la⁻ jmee⁻
Dio hih⁺ o jee⁺ oo⁺ ba⁺ jmeey⁻ hih⁺.”
Jëeh⁺, lä⁻koo⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺
ma⁻cha⁻ ba⁺ jee⁺ jnän⁻.

²² Hi⁺ ga⁺jäyh⁺ sïyh⁺ discipulo
kyaay⁺:

—Lloo[~] koo⁻ jmii⁺ lä⁻hnooh⁻ hnäh⁺
wa⁺ jäh⁺ na⁺ ga⁻jäh⁻ Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺
la⁻, pero sa⁺ jäh⁺ jmii⁺ he⁻ hnooh⁻
hnäh⁺.

²³ Ma⁺ja⁻ ko⁻llaa⁺ jäh⁺: “Hi⁺ Jesús
ma⁻jah[~], hi⁺ cheh⁺ na⁻ o hi⁺ cheh⁺
jee⁺ oo⁺ go⁻jëë⁻ hnäh⁺.” Pero ta⁺
go⁻nää⁺ hnäh⁺, ta⁺ lla⁻lle⁻ hnäh⁺ kaah⁻
kiyh⁺.

²⁴ Jëeh⁺, lä⁻koo⁻ jmee⁻ je⁻nih⁺
wa⁺ra⁻ ga⁻hih⁺, dsa⁻lä⁻jnä⁺ lä⁺ga⁺dsa⁺
jmi⁻gyuu⁺, ja⁻ba⁺lä⁻ja⁻ le⁺ wa⁺ra⁻ jah⁺
Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻.

²⁵ Pero to⁻në⁺ jmee⁻ bii⁺ jëen⁻ wii⁺,
dsa⁻ chaa⁻ na⁺ jmääy⁺ jnä⁺ ta⁺ koo⁺.

²⁶ Lä⁻koo⁻ ga⁻la⁺ jmii⁺ kih⁺ Noé,
lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ le⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ jäh⁺
Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻.

²⁷ Ma⁺ kuh⁻ ma⁺ hih[~] dsa⁻, ma⁺
dsa⁻ jee⁺ goo⁻ dsa⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻lloo⁺ jmii⁺
ga⁺he⁺ Noé neh⁻ barco. Jmii⁺ ja⁻ ja⁺
jmi⁻juu⁺ mah⁺ ga⁺jngiih⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁻.

²⁸ Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻la⁺ jmii⁺ kih⁺ Lot.
Ma⁺ kuh⁻ ma⁺ hih[~] dsa⁻, ma⁺ tääh⁺ hi⁻
la[~], ma⁺ tääh⁺ hi⁻ hnii⁺, ma⁺ tääh⁺ hi⁻
jngëë⁻ mii⁺ hma⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hi⁻
jmee⁻ hne⁺.

²⁹ Pero jmii⁺ ma⁺ ya⁺hëë⁺ Lot jwii⁻
Sodoma, ga⁺hla⁺ gyuu⁺ si⁺je⁻ kyaah⁺
azufre he⁻ ga⁺jngiih⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁻.

³⁰ Lä⁻ja⁻ le⁺ ka⁻läh⁺ jmii⁺ wa⁺ra⁻
ga⁻lä⁻jnää⁺ Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻.

³¹ Jmii⁺ ja⁻, hi⁻ tääh⁺ jee⁺ ga⁻të⁺ to⁺
jwëë⁺ hne⁺ wa⁺ jñaay⁺ mah⁺ wa⁺ kyuu⁺
bih⁺. Sa⁺ wa⁺ kyey⁺ he⁻ tääh⁺ cha⁺neh⁻
kiyh⁺. Hi⁻ tääh⁺ jee⁺ nuu⁻ kih⁺ lä⁻ja⁻
sa⁺ wa⁺ lla⁻nääy⁺ cha⁺neh⁻ kiyh⁺.

³² Ja⁻ mi⁻dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻
ga⁻la⁺ kih⁺ më⁺ Lot.

³³ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁺ jee⁺
lääy⁺ hñii⁺, juuy⁺ ba⁺. Pero lä⁻jëë⁻ hi⁻
kwaä[~] hñii⁺ juu⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ lää⁺.

³⁴ He⁻ja⁻ jwëëhn[~] hnäh⁺, hwë⁺ he⁻
jäh⁺ ja⁻, na⁻saa⁺ uu⁺ në⁺ jii⁺. Jaa⁻ he⁺
tëëy⁺, hi⁻ hi⁻ jaa⁻ he⁺ jä⁺.

³⁵ Uu⁺ dsa⁻më⁺ tääh⁺ dsë⁻ hor[~] ja⁻.
Jaa⁻ he⁺ tëëy⁺ hi⁻ hi⁻ jaa⁻ he⁺ jä⁺.

³⁶ Ma⁺ja⁻ uu⁺ dsa⁻ tääh⁺ jee⁺ nuu⁻
kih⁺ jmee⁻ ta⁺. Jaa⁻ he⁺ tëëy⁺ hi⁻ hi⁻
jaa⁻ he⁺ jä⁺.

³⁷ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ discipulo he⁺ sïyh⁺:
—¿Ha⁻ ba⁺ ja⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺?

Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús sïyh⁺:

—Jee⁺ kyaä⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, jee⁺ ja⁻
kuh⁺ tu⁻siih⁻.

18

*Juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ jwëë⁻
kyaah⁺ dsa⁻më⁺ hnii⁺*

¹ Ga⁺hlëeh⁺ ka⁻läh⁺ Jesús juu⁺
na⁻hmää⁺ mah⁺ mi⁻tëëy⁻ discipulo
kyaay⁺ he⁻ jmee⁻ bii⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ lä⁺jë⁻
jmii⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ sa⁺ hnøø⁺ hwaay⁺
he⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio.

² Ga⁺jäyh⁺ sïyh⁺:

—Koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ ma⁺ chaa⁻ jaa⁻
jwëë⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁺ gah⁺ Dio ni⁻ sa⁺ ma⁺
jmeey⁻ he⁺ kih⁺ dsa⁻.

³ Jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ma⁺ chaa⁻ jaa⁻
dsa⁻më⁺ hnii⁺ hi⁻ ma⁺ dsoo⁻ në⁺ ta⁺ kih⁺
jwëë⁻ he⁺, ma⁺ jäyh⁺ sïyh⁺: “Lla⁺ ta⁺
kin⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ jmeeh⁺ jnä⁺.”

⁴ Ga⁻lä⁻hi⁺ cha⁻miih⁻ jmii⁺ sa⁺
ga⁻hii⁺ jwëë⁻ he⁺ ma⁺ lla⁺ ta⁺ kih⁺
dsa⁻më⁺ he⁺. Këë⁻ ga⁺ ga⁺jmeey⁺
huu⁺dsë⁻: “Ma⁺ke⁺ sa⁺ gahn⁺ Dio, ni⁻
sa⁺ jmeen⁻ he⁺ kih⁺ dsa⁻,

⁵ pero ma⁻ra⁻ he⁻ jmeen⁻ ba⁺ he⁺
kih⁺ dsa⁻më⁺ hnii⁺ hi⁻ chuuy⁺ kyaah⁺
jnä⁺. Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ lä⁺ ma⁻ngoo⁺ la⁻
ba⁺ gway⁺ në⁺ ta⁺ kin⁺, lä⁺dsëeh⁻ dsën⁻
kyaah⁺ jnih⁺.”

⁶ Hi⁻ ga⁺hlëeh⁺ ga⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻:

—Kye⁻ da⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kwee⁻ ha⁻
lä⁺ ga⁺jmeey⁺ jwëë⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsë⁺ he⁺.

⁷ ¿Che⁺ jwa⁻ sa⁺ jmee⁻ Dio he⁺ kih⁺
dsa⁻ hi⁻ na⁻lleeh⁺ kyaay⁺ hi⁻ tääh⁺
ngii⁺ kiyh⁺ lä⁻jmii⁺ lä⁻hwë⁺? ¿Che⁺ lä⁻hi⁺
jeyh⁻ kiyh⁺, laah⁺ hnäh⁺?

⁸ Jwëëhn[~] hnäh⁺, chah⁺ ba⁺ jeeh⁻ Dio
kiyh⁺. Pero wa⁺ra⁻ jah⁺ Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺

la-, ¿che' lä' ma' chaa' ja' ba' dsa' hi' jmee' dsoo' dsé' kiyh'?

Juu' na-hmäá' lä'koo' la' kih' fariseo kyaah' hi' ma' koo' ku'sih'

⁹ Hi' ga' hlëéh' Jesús ka-läh' jyoh' juu' na-hmäá'. Ga' hlëëyh' dsa' hi' ma' jmee' kwaan' laa' jaa' hi' lluu' mah' ma' na-hääh' dsa'.

¹⁰ Uu' dsa' ga' wii' jee' chih' gwah' na'ngii' kiyh' kih' Dio. Jaa' he' fariseo, hi' jaa' he' hi' koo' ku'sih'.

¹¹ Dsa' fariseo he' na' cheyh' ma' hlëëyh' lä' la' kyaah' Dio: "Dio kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah'. Jëéh' sa' laan' lä'koo' laa' jee' lä' jëë' dsa', dsa' hi' hii', hi' sa' mi'teh', hi' ngë' kyaah' wa' hi' cha' hi' hyaa', ni' sa' laan' lä'koo' laa' hi' koo' ku'sih' hi' cheh' oo'.

¹² To' jiih' koo' seman' sa' kuh'huhn' mah' ngii' mën' kin' kyah' hne'. Kih' lä' jë' he' lihn', kwa' ba' jnä' gya' kih' lä'koo' hña'loo'."

¹³ Pero hi' koo' ku'sih' he', uu' ga' miih' ma' cheyh'. Ni' miih' sa' ga' tuu' dsëy' ma' chooy' nëy' ta' gyuuh'. Ma' cheyh' kiiy' mo' dsëy', ma' jäyh': "Hne' Dio kyaan', wa' lä' ñih' hoh' ki' jnä', cha' miih' he' hiih' ma' jmeen'."

¹⁴ He' ja' jwëëhn' hnäh', ma' ga' hwëëy' gwah' ga' nääy' kiyh', hi' koo' ku'sih' he' ga' jäy' lluu' cha' në' Dio. Pero dsa' fariseo he' sa' ga' jäy' lluu'. Jëéh', lä' jëë' hi' jmää' hñii' kaah', hi' he' jä' ta' hwa' go'te'. Pero hi' jmää' hñii' hwaä', hi' he' ba' lee' jøøh'.

Ga' mi' jää' Jesús gyuu'

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Ma' dsa' nää' dsa' dsa' jää' gyuu' kyaah' cha' në' Jesús mah' kyey' gooy' në' kiyh'. Pero ma' ga' jëë' discípulo kyaay', ga' juuyh' kih' dsa' hi' ma' jää' gyuu' he'.

¹⁶ He' ja' ga' tëéh' Jesús discípulo kyaay', ga' siiyh':

—Kwa' jwë' ya' nää' gyuu' ta' la' kin'. Ta' ha' hnäh' kiyh', jëéh' hi'

laa' lä'koo' gyuu', hi' he' ba' jää' Dio lä' hih' kih'.

¹⁷ Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', hi' sa' heeh' jää' Dio lä' hih' kih' lä'koo' heeh' jaa' gyuu', sa' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

Jaa' dsa' kwaan' hi' cha' kuu' ga' hlëéh' kyaah' Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Jaa' dsa' hi' ma' kye' në' ga' ngii' juu' kih' Jesús, ga' jäyh':

—Hne' hi' laa' Ta' jwoh' lluu', ¿hee' hnøø' jmeen' mah' tëëhn' jee' mo' so' juun'?

¹⁹ He' ja' ga' jäh' Jesús siiyh':

—¿Che' ñeh' hne' he' laan' lluu'? Jëéh' ni' jaa' hi' lluu' sa' chaa', jaa' Dio ba' hi' lluu'.

²⁰ Ma' kyuuh' ba' hne' lä' jë' mada' kih' Dio: "Ta' kaah' hi' laa' kyaah' jñah', ta' jngëéh' dsa', ta' hii' kih' dsa', ta' jmee' dsoo' kih' juu' ta' juu'. Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'."

²¹ He' ja' ga' jäh' dsa' he' siiyh':

—Lä' jë' he' na' ma' mi' ten' lä' jiih' ma' mahn'.

²² Ma' ga' nuu' Jesús he' ga' jäh' dsa' he' lä' ja', he' ja' ga' siiyh' ka-läh':

—Hnøø' ga' koo' he' jmeeh'. Gwaah' go' hñii' lä' jë' he' cha' kyah' mah' go' kwëéh' hi' tä' ñee'. Lä' ja' ba' lä' cha' cha' miih' kyah' gyuuh' jmi' gyuu'. Ja' ga' na' ñeeh' mah' jmeen' ko' jøøh' —ga' jäh' Jesús.

²³ Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' lä' meeh' dsëy' jwërte kih' he' ma' chay' cha' miih' kuu'.

²⁴ Ma' ga' jëë' Jesús ga' lä' meeh' dsëy' cha' miih', he' ja' ga' jäyh':

—Ha' koh' sa' jwëéh' la' kih' dsa' cha' kuu' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

²⁵ Sa' ga' jwëéh' la' kih' jaa' camey', ngëë' to' gwa' koo' hma' kuu' lä' koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmee' Dio hih'.

²⁶ Lä' jëë' hi' ga' nuu' juu' la', ga' jäyh':

—¿Hii' ba' lää' ja'?

²⁷ He' ja' ga' jäh' Jesús siiyh':

—He sa⁺ lä⁻kēh' dsa⁻ jmii' jmee',
Dio ba' lih⁺ jmee'.

²⁸ Mah' ga⁺jäh' Pee' siiyh⁺:

—Ma⁻jä⁺ ba' lä⁻jē⁺ he⁻ cha⁻ kyaa⁺
jnääh' mah' ma⁻ya⁻nøø' jnääh' ma⁻
kyaah' hne⁻.

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺:

—Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo' jwēēhn⁻ hnäh'.
Lä⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁻tuu⁻ dsē⁺ ma⁻hwēē⁻
cha⁻neh⁻ kih', hi⁻ ma⁻bee⁺y' cho⁻jmiiy⁻,
øøyh⁻, mēy', chih⁻ kyaay⁺ kih' he⁻
hnøøy' jmeey' lä⁻koo⁻ la⁺ mada⁻ kih'
Dio,

³⁰ hi⁻ he⁺ hyoh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻
jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Hi⁺ jmi⁻gyuu⁺ he⁻ na⁻
ga⁺jä⁺, tēēy' jee' mo⁻so⁻ juuy⁺.

*Ngoo' hnē⁻ jiih⁻ jmeeh⁻ Jesús juu'
he⁻ juuy⁺*

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ga⁻tēeh' Jesús kah⁺ lä⁻jēē⁺
gya⁻tuu⁺ discípulo kyaay⁺ mah'
ga⁻siiyh⁺:

—Na⁺ maan⁻ ta⁺ Jerusalén mah'
lä⁻te⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ga⁻sii⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻
ga⁻ngēē⁺ juu' kih' Dio llo⁻joo' lä⁻koo⁻
ga⁻siiy⁺ kih' Hi⁻ ga⁻lēē⁺ngo⁺ la⁻.

³² Jee' ja⁻ taayh⁺ jnä⁺ ja⁻goo⁻ dsa⁻
hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu mah' mi⁻kwayh'
jnä⁺, ta⁻haayh⁺ jnä⁺, mah' ti⁻hñey' jnä⁺.

³³ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻jmí ma⁻baay⁺ jnä⁺,
ja⁻ga⁺ jngēēy⁺ jnä⁺. Pero lä⁻jiihn'
ka⁻läh⁺ ga⁺ ma⁻hya⁻ hnē⁻ jmii'.

³⁴ Pero ni⁻ jaa⁻ discípulo kyaay⁺
he⁺ sa⁺ ga⁻lä⁻ngēē⁺ he⁻ juu' ja⁻ ma⁻
hlēēyh⁺. Kih' discípulo he⁺ ma⁺ la⁺
lä⁻koh⁺ juu' na⁻hmää⁺ ba⁺. He⁻ja⁻ sa⁺
ga⁻lä⁻ngēēy⁺ hee⁻ ma⁺ hnøø' jäh⁺ juu'
ja⁻.

*Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻tuu⁺
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)*

³⁵ Ma⁻ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ Jesús chuuh'
jwii⁻ Jericó, koo⁺ jwē⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻
dsa⁻tuu⁺ hi⁻ ma⁻chu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻
ma⁺ dsa⁻ngēē⁺ jee' ja⁻.

³⁶ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ dsa⁻tuu⁺ he⁺
dsa⁻ngēē⁺ jwēē⁺ dsa⁻ mah' ga⁻ngiiy⁺
juu':

—¿Hee⁻ na⁻ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺
na⁻?

³⁷ Mah' ga⁻jmeeh' dsa⁻ juu' kiyh':

—Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret ba' na⁻
hi⁻ dsa⁻ngēē⁺ cha⁻jwē⁺ la⁻.

³⁸ Ja⁻ga⁺ ga⁻hlēēyh⁺ ki⁻gaa⁻,
ga⁻jäyh⁺:

—Jesús, hne⁻ hi⁻ laa⁺ sa⁻ju⁻ kih'
David, wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ ki⁺ jnä⁺.

³⁹ Lä⁻jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ ta⁻
cha⁻nē⁺ Jesús, ga⁻juiyh⁺ kih' dsa⁻tuu⁺
he⁺ mah' mo⁻so⁻ ma⁺ tooyh⁺ miih⁺.
Pero dsa⁻tuu⁺ he⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁺
tooyh⁺ miih⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁺ sa⁻ju⁻ kih' David,
wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ ki⁺ jnä⁺.

⁴⁰ Ja⁻ga⁺ ga⁻noo⁻ Jesús. Ga⁻jmeey'
mada⁻ na⁻kyaay⁺ hi⁻ tuu⁺ he⁺ chu⁻
kiyh'. Ma⁺ ga⁻llooy⁺ chu⁻, ga⁻ngii⁺
Jesús juu' kiyh'.

⁴¹ Ga⁻jäyh⁺ siiyh⁺:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ jmeen⁻ kyah'?

Mah' ga⁺jäh' dsa⁻tuu⁺ he⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hnoon⁺ lä⁻jnä⁺
mi⁻nēn⁺.

⁴² —Wa⁺ lä⁻jnä⁺ ba⁺ mi⁻nēh⁺.
Ma⁻hlaa⁺ ba⁺ hne⁻ kih' he⁻ ma⁻lä⁻dsoo'
hoh⁺ —ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺.

⁴³ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁺ mi⁻nēy⁺.
Mah' ngooy⁺ kyaah⁺ Jesús, kway⁻
ti⁻hmaah⁺ kih' Dio. Hi⁻ lä⁻jēē⁺ dsa⁻ hi⁻
ma⁺ tääh⁺ jee' ja⁻ ma⁺ kway⁻ ti⁻hmaah⁺
kih' Dio ka⁻läh⁺.

19

Juu' kih' Zaqueo

¹ Ma⁺ ga⁻he⁺ Jesús jee' jwii⁻ Jericó,
ngoo⁺ bih⁺ hääy⁺ jwē⁺.

² Jee' ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻
kuu' hi⁻ ma⁺ chee⁻ Zaqueo, dsa⁻jøøh'
kyaa⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁺ koo⁺ ku⁻sih⁻.

³ Ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jēēy⁺ Jesús. Pero
sa⁺ ga⁻tēēy⁺ ma⁺ jēēy⁺ jee' kih' jwēē⁺
dsa⁻, jēēh⁺ ma⁺ laay⁺ jaa⁻ dsa⁻ bēēh'
pih⁺.

⁴ He⁻ja⁻ ngooy⁺ ko⁻chih⁺ ta⁻ cha⁻nē.
Ga⁻wiiy⁺ gyuu⁺ hma⁻ sicómoro
mah' jēēy⁺ Jesús. Jēēh⁺ ta⁺ ja⁻ ma⁺
dsa⁻ngēēy⁺.

⁵ Ma⁺ ya⁻jäh⁺ Jesús jee' ja⁻, ga⁻jēēy⁺
ta⁺ gyuu⁺, ga⁻jēēy⁺ Zaqueo llee⁻ gyuu⁺
hma⁻. Mah' ga⁻siiyh⁺:

–Zaqueo, jñaa` na`koh` jee` na`. Jëeh`, na` jmee` bi` na`jan` cha`neh` kyah`.

6 Ja`ga` ga`jñaa`y` ko`chih`. Peer` jëë` dsëy` ga`tëëy` cha`neh` kiyh`.

7 Ma` ga`jëë` lä`jëë` dsa` he`, ga`løoy` hlëëyh` wii` kih` Jesús, kih` he` ga`jäy` cha`neh` kih`jaa` dsa`wa` hi` cha`hi`.

8 Mah` ga`noo` Zaqueo jee` ma`gya`, ga`jäyh` siiyh` Dsa`jøøh` jnän`:

–Dsa`jøøh` kyaan`, kwan`to`dsaah` he` cha` kin` kwëehn` dsa` hi` tä`ñee`. Lä`jëë` hi` ma`hün` kuu` kih`, ngëen` kiyh` kye` juh`.

9 Mah` ga`jä`h` Jesús siiyh`:

–Na` ma`laa` lä`jëë` dsa` hi` tääh` cha`neh` la`. Jëeh`, dsa`ñuu`h` la`, laa` ja`ba`sa`ju` kih` Abraham ka`lä`h`.

10 Jëeh`, Hi`ga`lëë`ngo` la`, ma`jay` hnaayh` hi` na`hëë` mah`lääy`.

Juu` na`hmää` lä`koo` la` kih` uu` dsa` hi` ga`jmee` ta` kyaah` kuu`

(Mt. 25:14-30)

11 Ma` tääh` dsa` ma` nuu` kih` Jesús, he`ja` ga`hlëëyh` juu` na`hmää` lä`la`. Jëeh` ma`ngoo` ya`jäyh` kih` Jerusalén hi` ma` jmee` dsa` huu`dsë`, lä`chah` ja` ma`lee` Jesús dsa`ta` mah` jmeey` hih` kih` dsa`gooy`.

12 He`ja` ga`jä`h` Jesús siiyh`:

–Ma` chaa`jaa` dsa`jøøh` hi` ngoo` jee` jwii` uu` jee` hñaa` dsih` leey` dsa`ta`jøøh`, ja`ga`jäyh` gooy`.

13 Jää` ja`ga` ya`hëëy`, ga`tëëyh` gyaa` moz` kyaay`. Ga`kwëëyh` ma` koo` chooh` kuu` lä`jaay`. Mah` ga`siiyh`：“Jmee` hnäh` ta` kyaah` kuu` la`, ta`ko`ji`h` lä`hëën.”

14 Pero dsa` hi` ma` tääh` jee` jwii` ja`, ma` na`høøh` kih` dsa`jøøh` he`. He`ja` ga`cheey` dsa` kaah` kiyh` hi` dsa`jä`h`jee`ja`：“Sa` hnøø` jnääh`lee` dsa` na` dsa`ta` kyaa` jnääh`.”

15 `Lä`koo` ma` jah` dsa`jøøh` he`, ma`ngëë` ma`hñaa`y` ta`, ga`jmeey` mada` dsa`tëëyh` moz` hi`

ga`kwëëyh` kuu` mah` jëëy` ha` koo` te` kuu` ma`lih` moz` he`.

16 Ja` hi` to`në` he`, ga`jäyh` siiyh`：“Dsa`jøøh` kyaan`, kyaah` kuu` kyah` ma`lihn` koo` ga`gya`lä`koo` te` he` ga`kwëëh` jnä`.”

17 Dsa`ta` jøøh` he` ga`jä`h` siiyh`：“Llu` ba` ta` kyah`, hne` moz` lluu` kyaan`. Kih` he` ma`mi`teh` kyaah` miih` he` ga`toohn` gooh`, leeh` dsa`ta` kih` gya`jwii`.”

18 Ja` hi` jñah` he` hi` ga`jä`h`：“Dsa`jøøh` kyaan`, kuu` kyah` ma`lih` hñä` juh` lä`koh` te` kuu` he` ga`kwëëh` jnä`.”

19 Hi` ga`siiyh` ka`lä`h` hi` he`：“Hne` ka`lä`h` leeh` dsa`ta` kih` hñä` jwii`.”

20 `Hi` ja` jñah` ka`lä`h` hi` ga`jä`h`：“Dsa`jøøh` kyaan`, hee` kuu` kyah` la`, ga`løøn` llu` kyaah` hmiih` dsa`luu`.

21 Jëeh`, ga`lä`gohn` kyaah` hne` kih` he` hääh` kyaah` ta` kyah`. Jmeeh` kyah` he` la` kih` jñah` hi` chooh` ta`jee`sa` jngëeh`.”

22 Mah` ga`jäyh` siiyh`：“He` ba` che` hlëëh` hne` moz`. Kyaah` ja`ba` juu` he` ma`hlëëh` llan` ta` kyah`. Ma`ñeh` ba` hne` he` hään`, mah` jmeen` kin` he` la` kih` jñah` hi` choohn` ta`jee`sa` ma`jngëen`.

23 ¿He`la` sa` ga`tøøh` kuu` kin` banco mah` ma`la` ma`jahn` ma` ngëeh` kin` lä`kye` sa`joo` kih`?”

24 Mah` ga`siiyh` lä`jëë` hi` ma` tääh` jee` ja`：“Jñuu`h` hnäh` kuu` he` chooyh` na` mah` kwëëh` hnäh` hi` cha` kih` gya`koo` na`.”

25 Dsa` he` ga`jä`h` siiyh`：“Dsa`jøøh` kyaan`, pero dsa` na` cha`ba` kiyh` gya`koo` na`.”

26 Pero jwëëhn` hnäh`：“Hi` cha` kih`, hyoyh` cha`ga`miih`. Mah` hi` cha` miih` kih`, dsa`jñuh` go`te` ba` he` cha` kiyh`.

27 Lä`ja` ka`lä`h` lä`jëë` hi` na`høøh` kin`, hi` sa` ma` hnøø` ma` jmeen` hih` kih`, go`kyaa` kyaan` ta` ta` la` mah` kuh` luuy` cha`nën` la`.”

Ga⁻he¹ Jesús na⁻dsëë[~] burr[~] jwii⁻ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Ma⁻ngëë[~] ma⁻hlëeh[~] Jesús juu¹ ja⁻, ga⁻hey¹ jwë¹ ngooy¹ ta⁻ Jerusalén.

²⁹ Ma¹ ngooy¹ ya⁻chuyh⁻ jwii⁻ Betfagé kyaah¹ Betania, jäh⁻ kih¹ moh[~] he⁻ chee⁻ Olivo, ga⁻cheey¹ uu¹ discípulo kyaay¹.

³⁰ Ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻nää[~] hnäh[~] ta⁻ jee¹ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ nøø[~] ta⁻ cha⁻në[~]. Wa⁻ra⁻ ga⁻tëeh[~] hnäh[~] jee¹ oo⁻, jnääh⁻ hnäh[~] jaa⁻ burr[~] mäh¹ hi⁻ na⁻hñuuh¹, hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻wii¹ dsa⁻. Ja⁻ cheeh⁻ hnäh[~] mah¹ ya⁻jääh⁻ hnäh[~] ta⁻ la⁻.

³¹ Cher¹ mah¹ chaa⁻ hi⁻ ga⁻ngii[~] juu¹ kyah¹ hnäh[~] he⁻ la⁻ cheeh⁻ hnäh[~] burr[~] na⁻, ja⁻ jwiih[~] hnih[~] lä⁻ la⁻: “Jmee⁻ bii¹ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ kya⁻ jnääh¹ ba¹ la⁻.”

³² He⁻ ja⁻ ga⁻nää¹ ba¹ hi⁻ ga⁻cheey¹ he[~]. Hi⁻ ga⁻jnääh[~] ba¹ lä⁻ koh[~] ga⁻jäyh[~].

³³ Lä⁻ koo⁻ ma¹ tääh[~] cheeyh⁻ burr[~] he[~], ga⁻jäh[~] dsa⁻ juu¹ burr[~] siiyh⁻:

—¿He⁻ la⁻ cheeh⁻ hnäh[~] burr[~] na⁻?

³⁴ Mah¹ ga⁻jäh[~] discípulo he[~] siiyh⁻:

—He⁻ jmee⁻ bii¹ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän[~] ba¹ la⁻.

³⁵ He⁻ ja⁻ na⁻jääy⁻ burr[~] he[~] jee¹ cheh¹ Jesús mah¹ ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kih¹ ka⁻luu¹ burr[~]. Ja⁻ ga⁻ ga⁻wii¹ Jesús burr[~] he[~].

³⁶ Lä⁻ koo⁻ ma¹ ngooy¹ Jesús, lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ma¹ ja⁻ hmiih⁻ kih¹ lä⁻ hä⁻ jwë¹.

³⁷ Ma¹ ngooy¹ ya⁻jäyh⁻ jyoo⁻ kih¹ moh[~] Olivo, peer⁻ ma¹ chaa⁻ llu¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ kyaay¹ hi⁻ ma¹ chaa⁻ kaah⁻ kiyh¹. Ma¹ tooyh[~] miih¹, kway⁻ ti⁻hmaah¹ kih¹ Dio kih¹ lä⁻ jë⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jëëy¹.

³⁸ Ma¹ jäyh[~]:

—¿Dio kyaah¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän[~] hi⁻ ja⁻ na⁻ lä⁻ hih⁻ kiyh¹! Wa¹ hii[~] tii[~] gyuu¹ jmi⁻ gyuu¹. ¿He⁻ ba¹ che⁻ jøøh¹ laa¹ hi⁻ gya¹ gyuu¹!

³⁹ Ja⁻ ga⁻ ko⁻llaa¹ fariseo hi⁻ ma¹ tääh[~] jee¹ kih¹ dsa⁻ he[~] ga⁻jäyh[~]:

—Ta⁻ jwoh¹, ta⁻ kwa⁻ jwë¹ hlëeh⁻ discípulo kyaah¹ lä⁻ na⁻.

⁴⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh[~] Jesús siiyh⁻:

—Jwëëhn[~] hnäh[~], cher¹ mah¹ dsa⁻ la⁻ ga⁻ tu¹ hlëeh⁻ lä⁻ na⁻, kuu¹ he⁻ tääh[~] la⁻ hlëeh⁻ llay⁻.

⁴¹ Lä⁻ koo⁻ ma¹ ga⁻tëë[~] Jesús chuh⁻ kih¹ Jerusalén, ga⁻jëëy¹ ta⁻ jee¹ jwii⁻ ja⁻. Peer⁻ ga⁻ki¹ ga⁻hooyh¹ kih¹ dsa⁻ chaa⁻ jee¹ ja⁻.

⁴² Hi⁻ ga⁻jäyh[~]:

—He⁻ ba¹ che⁻ llu¹ kyah¹ hnäh[~], wa⁻ra⁻ jäh[~] kih¹ lä⁻ngëeh[~] hnäh[~] jmi¹ na¹, hii⁻ na⁻ hi⁻ le⁻ jmee¹ hii[~] tii[~] kyah¹ hnäh[~]. Pero sa⁻ jnä[~] he⁻ ja⁻ kyah¹ hnäh[~] na¹ ga⁻juh⁻.

⁴³ Jëeh[~], jä⁻ jmi¹ hlih¹ kyah¹ hnäh[~]. Dsa⁻ hi⁻ na⁻høøh¹ kyah¹ hnäh[~] dsa⁻ taayh⁻ lä⁻ ku¹ lä⁻ jii¹ jee¹ jwii⁻ kyah¹ hnäh[~] mah¹ saayh¹ hnäh[~] lä⁻ hii[~] në⁻ go⁻te[~]. Ni⁻ ko⁻taa¹ mo⁻so⁻ cha⁻ jee¹ lääh[~] hnäh[~].

⁴⁴ Soh¹ hlay¹ go⁻te[~] na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻ jnë⁻ jwii⁻ kyah¹ hnäh[~]. Ja⁻ jiih¹ ma⁻ jaa¹ hnäh[~] kih¹ dsa⁻ he[~]. Soh¹ hla¹ mi⁻kuu¹ he⁻ la¹ na⁻hyah⁻, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻ jmeeh¹ hnäh[~] he¹ he⁻ ja¹ hi⁻ ma¹ lää¹ hnäh[~].

Ga⁻hwëë¹ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh[~] hni⁻ jee¹ chih¹ gwah⁻

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Ma¹ ga⁻he¹ Jesús jee¹ chih¹ gwah⁻ juuh⁻, ga⁻løøy¹ hëëy⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ lla⁻ hmooh¹ jee¹ ja⁻.

⁴⁶ Mah¹ ga⁻siiyh⁻:

—Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻ chee⁻ hne⁻ jee¹ ngii⁻ dsa⁻ kih¹ Dio.” Pero ma⁻ jmeeh¹ hnäh[~] lä⁻ koo⁻ too⁻ jee¹ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hii⁻ ba¹.

⁴⁷ Koo⁻ jmi¹ koo⁻ jmi¹ ma¹ hlëeh⁻ Jesús dsa⁻ jee¹ chih¹ gwah⁻. Pero lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ kaah¹ kya⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah¹ ta⁻ jwoh¹ kya⁻ ley kyaah¹ dsa⁻ kaah¹ kih¹ jee¹ jwii⁻ ja⁻, ma¹ hnøøy¹ ma¹ jngëëyh¹ Jesús.

⁴⁸ Sa⁻ ga⁻ jnøøyh¹ ha⁻ lä⁻ ma¹ jmeey¹ mah¹ ma¹ jngëëyh¹ Jesús, jëeh[~] jwëë[~] dsa⁻ ma¹ tääh[~] jëë⁻ koo⁻ hweh⁻, nuuy⁻ juu¹ he⁻ kwa⁻ Jesús.

20

He- ja' gyuuuh' ba' hih' he- jmee'
Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo- jmi' ma' cheh' Jesús hlëeyh~ dsa- ju'hmëë' jee' chih' gwah' ma' ya'nää' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley ko-joh' kyaah' dsa-gyuuuh'.

² Mah' ga'jäyh' siyh' Jesús:

—Chih' jnääh'. ¿Che' cha- jwë' kyah' he- jmeeh- lä-jë' he- na-? ¿Hii- kih' hih' he- jmeeh- lä-na-?

³ He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siyh':

—Ngün' koo- mi'juu' kyah' hnäh' ka-läh'. Jëeh' da' hnäh' kin' jää', ja-ga-jwahn- hi- kih' hih' he- jmeen- lä-la-.

⁴ ¿Hii- ga-jmee' hih' he- ga-chaa' Jwaa' dsa- jmi-, che' Dio o che' dsa-nüuh-?

⁵ Jee' tääyh' ja- ma' llay' juu' kyaah' dsa-kyaa'yh', ma' jäyh':

—Cher'mah' ga-jäh' jne', hih' kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He-la' sa- ga-lä-dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga- ja-?”

⁶ Hi- cher'mah' ga-jäh' jne', ja' hih' kih' dsa- ba' ja-, lä-jëë' dsa- te' kuu' jnan', jëeh', lä-jëë' hi- he' jmeey' dsoo' Jwaa' ma' laa' jaa- hi- ma' ngëë' juu' kih' Dio.

⁷ He-ja- ga-jäyh' ga-siyh' Jesús:

—Sa- ñe' jnääh' hi- kih' hih' ja' Jwaa' he- ga-chaay' dsa- jmi-.

⁸ Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh' ka-läh', ga-siyh':

—Ni- jnä' sa- jmeehn- juu' hi- ga-jmee' hih' he- jmeen- lä-la-.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' dsa- hi- ga-høø' ta' kih' jñah'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi- ga-løoy' hlëeyh~ dsa- juu' na-hmää' lä-la-:

—Jaa- dsa- ga-tää' koo- nää' chaah' wii- jëh'. Mah' ga-tooyh- goo- dsa- he- høoy' ma- to-dsaah'. Ja-ga' ya-hëey' ngooy', jee' ga-lä-hëey' cha-miuh- jmi'.

¹⁰ Ma' ga-lloo' jii- kih' mi-jëh' ja-, ga-cheey' jaa- moz~ kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he- ma' tëey-. Pero dsa- hi- ma' høø' chaah' jëh' ja-, ga-kway' kih' moz~ he' mah' ga-hëey' kih' ta-jmah'.

¹¹ Ga-cheey' jñah' ka-läh' moz~ kyaay'. Hi- he' ka-läh' ga-jmi' ga-baa' dsih', ga-lley- o-hih' kih' mah' ga-cheeyh- ta-jmah'.

¹² Ga-të' hnë- jiih~ ga-cheey' jñah' moz~ kyaay'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee' ta' jee' ja-, lä-ja- ka-läh' ga-jmeeyh' dsoo' mah' ga-hëey' kih' go-te-.

¹³ 'Hi- dsa-juu' chaah' jëh' ja-, ma' jmeey' huudse-: “¿Ha- lä' jmeen? Go' cheen' jaa- chih' kyaan' nää' ga' hi- hnaan', ha- ga- che- wa-ra- ga-llooy', jmeey' he' kih'.”

¹⁴ Pero dsa- hi- ma' høø' chaah' jëh' ja-, ma' ga-jëey' ja' chih' he', ga-taayh' ga-llay' juu', ga-jäyh': “Hi- oo- na- jä' kyaah' ta' la-. Wa' jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he- ma' tëey-.”

¹⁵ He-ja- ga-lleey- ta' ka'hne' jee' ma' na-jnää' chaah' jëh' ja- mah' na-jngëeyh-.

¿Hee- ba' jmee' dsa-juu' chaah' jëh' kih' hi- høø' ta' kiyh', laah' hnäh'?

¹⁶ Lloo- dsa-juu' jëh' mah' mi-llaay' hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh' goo- jñah' hi- jmee' ta' kiyh'—ga-jäh' Jesús.

Ma' ga-nuu' lä-jëë' dsa- he' juu' ja-, ga-jäyh':

—iSa- wa' kwa' Dio jwë' jmeen' lä-ja-!

¹⁷ Ma' cheh' Jesús jëë~ lä-jëë' dsa- he' mah' ga-siyh':

—¿Hee- hnøø' jäh' he- na-sii- lä-la-?:

Ja-ba' kuu' he- sa- ga-tih' dsë' të-hyah',

he- ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo- hne' juuh-.

¹⁸ Lä-jëë' hi- täh' në' kuu' ja-, hi- he' cha-jøø' jmi-ngo' kih'. Hi- wa-ra-

ga'toh' kuu' ja- ne' kih' dsa-, jleeyh' go-te~.

19 Lä'jēē+ jmi-dsa- kaah' he' kyaah' ta-jwoh' kyaah' ley hnøoy' ma' saayh' Jesús hor~ ja-, jēēh' ga'tah' dsēy' he- ga'hlēēh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na-hmäa' ja-. Pero ma' gayh- dsa-.

Kwaat~ kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 He-ja- ga'chee' dsa-kaah' he' ko-llaa' dsa- hi- na'kii' juu'. Hi- he' ma' jmää~ hñii' lä'koo- hi- lluu'. Lä' taa' ga' ga'jmeey' ha- lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' ma' hñiy' kiyh' kyaah' dsa-ta'.

21 Lä'ja-, ga'ngiiy' juu' kiyh':

—Ta-jwoh', ñe' jnääh' hne- hlēēh' kwee- ma' kwah- juu'. Sa' cha- kwaat~ kyeh' ha- lä' laa' lä'jaa- lä'jaa- dsa-. Hne- jwiih' dsa- kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' ha- lä' la' jwē' kih' Dio.

22 ¿Ha- lä' jawah' hne-, che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa' llu'?

23 Pero kyuuh~ ba' Jesús may~ kih' dsa- he', he-ja- ga'siiyh-:

—¿He-la' kah- hnäh' dsēn-?

24 Heeh' da' jnä' koo- kuu'. ¿Hi- kih' heeh' too- la-? ¿Hi- kih' jmi- na-sii- la-?

Mah' ga'jah' dsa- he' siiyh' Jesús:

—Kih' César ba' na-.

25 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh-:

—He- la' kih' César, kwēēh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwēēh' ba' Dio he- la' kih'.

26 Ni- miih- sa- ga'jnøoyh' ha- lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús to'lo- ne' lä'jēē+ dsa-. Koo- ga'taayh' jēē- dsayh- ba' kyaah' juu' he- ga'jēēh- Jesús kiyh' mah' ga'jäy' ti'sih' go-te~.

Ga'ngii' dsa- juu' ha- lä' le' wa'ra- ga'tē' jee' lä'jiih' hi- na-juu'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lä'ja- ga'lla-nää' ko-llaa' dsa- saduceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa' ma' jmeey- dsoo' he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Mah' ga'ngii' dsa- he' juu' kih' Jesús.

28 Ga'jäyh':

—Ta-jwoh', Moisé ga'sii' jnän' kyaah' juu' la-. Wa'ra- ga'juu' jaa- dsa-ñuuh- hi- sa' chaa- joo', dsa-ñuuh- øøh' hñii' he', lle' kih' tēēy- dsa-mē' mah' lä' chaa- jooy' hi- lee' kwaat~ kyaah' hñii' øøyh-.

29 Ma' laa' gyeē' dsa-ñuuh- jaa- ba' cho'jmiiy-. Hi- to-ne' he' ga'kaa' dsa-mē' pero chah' ba' ga'juuy'. Sa- ga-lä' chaa' jooy'.

30 He-ja- jee' ga'tē' uu' dsa-ñuuh- øøyh-, ga'kaa' dsa-mē' he'. Ja-ba' lä'ja- ga'juuy', sa' ga-lä' chaa' jooy'.

31 Jee' ga'tē' uu- dsa-ñuuh- øøyh-, ga'kaay' dsa-mē' he'. Ja-ba' lä'ja- lä'jēē+ gyeē' dsa-ñuuh- ga'kaa' dsa-mē' he' hi- ga'juu' lä'jēē+ gyeē' dsa-ñuuh- he'. Ni' jaa- sa' ga-lä' chaa' joo'.

32 Jee' ga'dsaa' go-te~, ga'juu' hñii' dsa-mē' ka-läh'.

33 Wa'ra- ga'tē' jee' lä'jiih' hi- ma-na-juu', ¿hii- jaa- kih' jee' lä'jēē+ gyeē' lee' kyaah' dsa-mē' he'? Jēēh', ga-lä'jēē+ gyeē' ba' ga-lä' kyaayh- — ga'jah' dsa- saduceo siiyh' Jesús.

34 He-ja- ga'jēēh- Jesús juu' kiyh', ga'siiyh-:

—Dsa-mē' dsa-ñuuh- jeey~ gooy- ta'ko-jiih' chaay- jmi-gyuu' la- ba'.

35 Pero lä'jēē+ dsa- hi- laa' kwaat~ lä'jiih' jee' kih' hi- na-juu' mah' dsa-taayh' jmi-gyuu- hmēē', jee' ja- ni' jaa- dsa-mē' dsa-ñuuh- mo-so' jeey' gooy-.

36 Ni- mo-so' juuy' ka-läh', leey' kwee- lä'koo- ángele. Lä'llu' he- lä'jiiyh' he-ja- leey' joo' Dio ba'.

37 Hi- lä'kye- Moisé ga'mi-jnäa- jnän' he- lä'jiih' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Jēēh', lä' ma' ga'sii' Moisé lä'koo- ga-la' kiyh' jee' ma' chih' chaah' too' ja-, ga'tēēyh' Dio lä-la-: “Dio kyaah' Abraham, Dio kyaah' Isaac, Dio kyaah' Jacob.”

38 He- ga'jäyh' lä'ja-, sa- na-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio. Jēēh' Dio jnän' laay' Dio kyaah' hi- na'jiih' ba'.

39 Ko-llaá ta-jwoh' kyaa' ley ga-jäh' siyh':

—Llu' ba' he- ma-jäh' na-, Ta-jwoh'.

40 Ja- jiih' mo-so- ga-tuu- dsëy' ma' ngii' gyih' juu' kih' Jesús.

Hi- kih' ja' hi- laa' Cristo
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Ha- lä- la' he- jäh' dsa-, Cristo laa' sa-ju- kih' David?

42 He' ba' hñii' David ga-sii' juu' la- nē- je- kih' Salmo:

Ga-jäh' Dio ga-siiyh' Dsa-jøøh' kyaan':

“Na' jwoo' ra-lluu' kin- la-,

43 lä-jiih' lloo~ jmi' llaan- hii' tiih' lä-jëe- hi- na-høøh' kyah'.”

44 ¿Ha- lä-ja- laa' Cristo sa-ju- kih' David ga- ja-, cher'mah' hñii' David ga-jäh' kih' Cristo: “Dsa-jøøh' kyaan'?”

Ga-jmiih' Jesús kih' ta-jwoh' kyaa' ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Lä- ma-nuu' ja- lä-jëe- hi- tääh' jee' ja-, ga-jäh' Jesús siih' discípulo kyaay':

46 —Leeh- hnäh' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley. Peer- tih- dsëy' ngëy' jee' kih' dsa- kyeyh' hmiih- kyoo-, hnøøy' jmee' dsa- Dio kih' cha-jwë' jmiih-. Hi- tih- dsëy' gyay- to-nē- hma-sii- neh- gwah- mäh- hi- lä-ja- ka-läh' jee' dsa-taah- dsa- kuh-hih-.

47 Hwëëy- dsa-më' hñii' cha'neh- kih', ki-wëe' dsa-taayh- ngiiy- kih' Dio ha- jee' jëe' dsa- kih'. Pero cha-ga-miih- wii' heeh' Dio dsa- hi- jmee- lä-ja-.

21

Na'ka- dsa-më' hñii' kuu' cha'nē- Dio

(Mt. 12:41-44)

1 Ma' cheh' Jesús jëe- ha- lä- ma' jmee- dsa- cha- kuu', tooyh- kuu' neh- wii' kih' gwah-.

2 Ga-jëey' ka-läh' jaa- dsa-më' hñii' hi- tä-ñee' go-te-, ga-tooyh- to- ñe- nøø' he- sa-kyee' ni- miih-.

3 He-ja- ga-jäyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', dsa-më' hñii' la- tä-ñee', ma-kway' cha-ga-miih- lä-koh' ga' jee' lä-jëe- hi- cha- kuu'.

4 Jëeh' lä-jëe- hi- oo- ma-kwëeh' Dio miih- he- dsa-chaa' kiyh', pero dsa-më' hñii' la-, ma-ke- tä-ñeey', ma-kway' lä-koh' te' kuu' he- cha- kiyh' he- kyaah' ma' lay' he- jmee- bii' kiyh' —ga-jäh' Jesús.

Lloo- koo- jmi' hla' gwah- jmiih'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Ma' tääh' ko-llaá ma' lla- juu' kih' gwah- ha- lä-koo- na'hñaa' ma' la' kuu' he- ma' na-chuh- hi- ma' na-lii' kyaah' lä-jëe- he- ma' dsa-ka- dsa- kih' Dio. He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

6 —Lä-jëe- he- jëeh' hnäh' na-, lloo- koo- jmi' ni- koo- mi' kuu' sa- jä- na-chuh- nē- kih' øøh-. Lä-jëe- ba' soh'hla'.

Joh- nēe' sa- jmee' lii- jää' ja-ga' llaa- jmi- gyuu'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He-ja- ga-ngii' dsa- he' juu' kih', ga-jäyh' siyh':

—Ta-jwoh', ¿lih' ba' le' he- hlëeh' na-? ¿Hee- lii- jmee' wa-ra- ya-jäh- lä-te' juu' na-?

8 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Hnøø' leeh- hnäh' mah' ni- jaa- sa- mi-gaa- hnäh'. Jwëe' dsa- ya-nää' hi- ka- nē- kin-, jäyh- siyh- hnäh': “Jnä' he' laan' Cristo hi- ma-chee' Dio.” Hi- jäyh': “Ma' ngoo' ga-të' jmi'.” Pero ta- go-nää' hnäh' kaah' kih'.

9 Ga' ma-nuuh- hnäh' cha- hñii- ta- la- ta- jnø-, ta- jøøh- hnäh' hñaa'. Jëeh', jmee- bii' le' lä-ja- to-nē-. Pero ja- lä-chah' ja- llaa- jmi- gyuu'.

10 Ngoo' bih' hlëeyh-:

—Tee' dsa- hi- chaa- koo- hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi- tee' dsa-ta' kyaah' jñah' dsa-ta'.

11 Jeh' wii' jwërte hwa', ja' he' koo' jee' jwii' jëe' dsa' hoo' hi' lä' cha' dsoo' he' dsa' kwah'. Jmee' goo' jwërte, hi' ha' koh' lii' sa' jmee' gyuu' jmi' gyuu'.

12 'Jää' ja' ga' le' lä' jëe' he' hlëehn' la', saah' dsa' hnäh', jmeeyh' hnäh'. Jääy' hnäh' neh' gwah' kiyh', taayh' hnäh' neh' ñe', dsa' jääy' hnäh' cha' nê' dsa' ta' kaah' kwaat' kin'.

13 Jee' tääh' hnäh' dsa' ngëeh' hnäh' lä' ja', ma' ja' la' jmi' kyah' hnäh' he' kwah' hnäh' ju' dsoo' kin'.

14 Koo' hä' ba' lla' hoh' hnäh' he' sa' jmeeh' hnäh' hu' dsë' ha' lä' hlëeh' hnäh' he' kyaah' lääh' hnäh' hñaa', ga' ma' tääh' hnäh' cha' nê' dsa' ta'.

15 Jëeh', jnä' ba' kwan' juu' he' hlëeh' hnäh' kyaah' cha' miih' hu' dsë' llu'. Lä' ja' lä' jëe' hi' na' høøh' kyah' hnäh' sa' leeyh' hnäh' kyaah' ma' la' juu' he' hlëeyh'.

16 He' ba' maa' tää' kyaah' hnäh' hñiy' kyah' hnäh', lä' ja' ka' läh' øøh' hnäh', hi' chaa' kyaah' hnäh', ome' kyaah' hnäh'. Lä' jiih' jngëeyh' ko' llaa' hnäh'.

17 Ga' lä' jëe' ba' jmee' na' høøh' kyah' hnäh' kwaat' kin'.

18 Pero ni' koo' jnu' lleh' hnäh' sa' dsa' hi'.

19 Wa' kwëeh' hoh' hnäh' mah' lä' ja' lääh' hnäh'.

20 'Wa' ra' ga' jëeh' hnäh' ma' tääh' hløø' lä' ku' lä' jii' kih' Jerusalén, ma' ja' lä' ñeh' hnäh' ma' lloo' jmi' jee' hee' go' te' jee' jwii' ja'.

21 Jmi' ja' lä' jëe' hi' tääh' hwa' Judea wa' kyuu' ta' moh'. Hi' tääh' jee' jwii', wa' kyuu'. Hi' hi' tääh' jee' nuu' kih', ta' wa' lla' nääy' cha' neh' kiyh'.

22 Jëeh', ma' ja' dsëe' jmi' teeh' Dio jwii' kih' dsa', mah' lä' te' lä' jëe' juu' he' ma' na' sii'.

23 Peer' jwii' dsa' më' hi' kyaa' gyuu' jmi' ja' hi' lä' ja' hi' jää' gyuu' sêh' ka' läh'. Ha' koh' wii' sa' jëe' dsa' hi' chaa' hwa' Judea, heeh' Dio wii' jwërte dsa' hi' chaa' Jerusalén.

24 Ko' llaa' jngëeh' dsih' kyaah' ñe'. Hi' jñah' ko' llaa' jää' dsih' na' hñuu' ta' jee' jyoh' jwii'. Lä' tē' dsë' dsa' hi' sa' laa' judiu' jmeey' kih' dsa' chaa' Jerusalén lä' jiih' dsëe' jmi' he' lle' kiyh'.

Wa' ra' ga' tē' jee' jäh' Hi' ga' lëe' ngo' (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Ja' ga' jmee' lii' nē' hyoo' nē' sih' jee' hëe' nuu', mah' nē' hwa' la' sa' ñe' dsa' he' jmee' wa' ra' ga' nuuy' tooh' miih' jmi' ñeeh' wa' ra' ga' hlüh' wii' jwërte.

26 Lä' jiih' sa' hlaa' dsa' hwa' lä' goyh'. Jmeey' hu' dsë' he' ba' le' kiyh' wa' ra' ga' jëey' sa' jeh' lä' jëe' he' cha' gyuu'.

27 Ja' ga' jëey' Hi' ga' lëe' ngo' la' hi' jäh' gyuu' jee' jni' kyaah' cha' miih' be', laay' jøøh' go' te'.

28 Wa' ra' ga' løø' dsa' la' lä' jëe' he' la', ja' kwah' hnäh' be', chaa' hnäh' hñaa'. Jëeh', miih' ga' hnøø' lääh' hnäh' ma' ja'.

Juu' na' hmää' kih' chaah' higo

29 Hi' ga' jäh' siih' juu' na' hmää' lä' la':

—Jëe' da' hnäh' ha' lä' la' kih' chaah' higo kyaah' jyoh' chaah' hma'.

30 Wa' ra' ga' løø' dsa' hyo' sa' jih' kih', ma' ñeh' hnäh' he' ma' ngoo' ga' tē' jii' jma' ba' ja'.

31 Ja' ba' lä' ja' hnäh' ka' läh', wa' ra' ga' jëeh' hnäh' dsa' la' lä' jëe' he' ma' jwahn' la', wa' lä' ngëeh' hnäh' he' ma' ya' jäh' jee' jmee' Dio hih' jnä' hä'.

32 'Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', sa' llaa' dsa' chaa' na' ta' ko' jiih' sa' ga' ma' lä' te' lä' jëe' he' jäh' juu' la'.

33 Ngëe' ba' lä' jëe' he' cha' gyuu' hwa', pero juu' kin', lä' ma' cha' ja' ba'.

34 'Hnøø' hääh' hnäh' hñaa'. Ta' kwa' hnäh' jwë' lä' hwëh' tuh' hoh' hnäh' kyaah' he' hliih' he' jøø' kyah' hnäh', he' lla' heeh' hnäh', he' kyeh' hnäh' cha' miih' hu' dsë' he' ga'

hnøø¹ kyah¹ hnäh¹ jmi¹-gyuu¹ la¹. Le¹ ga¹ che¹ ni¹ sa¹ leeh¹ hnäh¹ wa¹ra¹ ga¹lä¹te¹ jmi¹ ja¹.

35 Jmi¹ ja¹ le¹ lä¹koo¹ sa¹lä¹ he¹ jlë¹ ga¹lä¹jë¹ dsa¹ hi¹ tääh¹ lä¹kaa¹ hwa¹.

36 Ta¹ gwii¹ hnäh¹ ja¹, ngii¹ hnäh¹ kih¹ Dio ko¹lla¹jiih¹ mah¹ lä¹ja¹ lääh¹ hnäh¹ kih¹ lä¹jë¹ he¹ wii¹ he¹ jä¹ ja¹, hi¹ tēeh¹ hnäh¹ go¹taah¹ hnäh¹ cha¹né¹ Hi¹ga¹lë¹ngo¹la¹ —ga¹jäh¹ Jesús.

37 Ta¹la¹ jmi¹ ma¹ kway¹ juu¹ jee¹ chih¹ gwah¹. Hi¹ ta¹la¹ hwë¹ ma¹ go¹hëey¹ ma¹ dsaayh¹ ta¹ moh¹ he¹ chee¹ Olivo.

38 Ta¹la¹ tiih¹ ma¹ dsa¹nääh¹ jwë¹ dsa¹ jee¹ chih¹ gwah¹ ma¹ dsa¹nuu¹ juu¹ he¹ kway¹.

22

Ma¹ hnooh¹ dsa¹ ha¹ lä¹ jee¹ ma¹ saayh¹ Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Ma¹ngoo¹ ga¹të¹ jmi¹ he¹ kuh¹ dsa¹ judiu he¹ñiih¹ he¹ sa¹ kyaah¹ levadura, ja¹ba¹ jmi¹ ja¹ kuh¹ dsa¹ he¹ borrego mah¹.

2 Lä¹jë¹ jmi¹dsa¹ kaah¹ kyaah¹ ta¹jwoh¹ kya¹ ley, ma¹ hnooyh¹ ha¹ lä¹jee¹ ma¹ jngëeyh¹ Jesús jee¹ sa¹ jë¹ dsa¹, jëeh¹ ma¹ gayh¹ dsa¹.

3 Mah¹ ga¹he¹ Tana¹ neh¹ tuh¹dsë¹ Juda hi¹ ma¹ tēeyh¹ Iscariote. Hi¹ he¹ ma¹ la¹ ja¹ jee¹ lä¹jë¹ gya¹tuu¹ apóstole kya¹ Jesús.

4 He¹ja¹ ñeey¹ na¹hlëeyh¹ jmi¹dsa¹ kaah¹ kyaah¹ juu¹ hløø¹ hi¹ ma¹ høø¹ gwah¹ ja¹. Ga¹llay¹ juu¹ kyaayh¹ ha¹ lä¹ngëey¹ Jesús.

5 Peer¹ ga¹lä¹chaa¹ llu¹ dsa¹ he¹, he¹ja¹ ga¹jiiyh¹ kuu¹ kih¹ Juda.

6 Ga¹heeh¹ ba¹ Juda juu¹ ja¹. He¹ja¹ ga¹hnooyh¹ ha¹ lä¹jmeey¹ mah¹ ngëey¹ Jesús jee¹ sa¹ jë¹ dsa¹.

Ga¹jmeey¹ Dsa¹jøøh¹ jnän¹ ma¹nuu¹ kyaah¹ ga¹hiyh¹ juu¹

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

7 Ma¹ tääh¹ dsa¹ judiu jmi¹ kuyh¹ he¹ñiih¹ he¹ sa¹ kyaah¹ levadura, ma¹

ga¹të¹ jmi¹ he¹ jngëeyh¹ borrego mah¹ hi¹ kuyh¹ hwë¹ ma¹ të¹ jmi¹ ja¹.

8 He¹ja¹ ga¹jmeey¹ Jesús mada¹ kih¹ Pee¹ kyaah¹ kih¹ Jwaa¹, ga¹jäyh¹ siiyh¹: —Go¹nääh¹ hnäh¹ go¹mi¹llu¹ hnäh¹ jee¹ kyehn¹ borrego mah¹.

9 —¿Ha¹ jawah¹ mi¹llu¹ jnääh¹ ma¹nuu¹? —ga¹jäh¹ discípulo he¹ siiyh¹.

10 —Wa¹ra¹ ga¹taah¹ hnäh¹ jee¹ jwii¹ juuh¹ oo¹, jëeh¹ hnäh¹ jaa¹ dsa¹ hi¹ kii¹ koö¹ mi¹dsuu¹ na¹kah¹ jmi¹. Ja¹lla¹lleh¹ hnäh¹ kaah¹ kiyh¹ lä¹jiih¹ dsa¹hey¹ cha¹neh¹.

11 Jee¹ dsa¹hey¹ ja¹, jwiih¹ hnäh¹ dsa¹juu¹ hne¹: “Lä¹la¹ jäh¹ Ta¹jwoh¹ siiyh¹ hne¹. ¿Na¹jee¹ hne¹jee¹le¹ kyeh¹ jnääh¹ borrego mah¹ kyaah¹ discípulo kyaan¹?”

12 Hi¹ he¹ heeh¹ hnäh¹ jee¹ ga¹të¹ to¹ jwë¹ hne¹jee¹ cha¹ koö¹jee¹ he¹ ma¹na¹llu¹. Jee¹ ja¹ mi¹lluh¹ hnäh¹ ma¹nuu¹ jnän¹ —ga¹jäh¹ Jesús siiyh¹.

13 Ga¹lla¹nääh¹ ba¹ discípulo he¹jee¹ ja¹ hi¹ ga¹la¹ ba¹ lä¹koo¹ ga¹jäh¹ Jesús siiyh¹. Mah¹ ga¹mi¹lluy¹ ma¹nuu¹ he¹ kuyh¹.

14 Ma¹ ga¹lloo¹ hor¹ kuyh¹, ga¹gya¹ Jesús në¹ mes¹ ko¹jøh¹ kyaah¹ apóstole kyaay¹.

15 Mah¹ ga¹jäh¹ Jesús siiyh¹: —¿Ha¹ koh¹ sa¹ heey¹ dsen¹ kuhn¹ ma¹nuu¹ la¹ ko¹jøh¹ kyaah¹ hnäh¹, jää¹ ja¹ga¹jëen¹ wii¹!

16 Ma¹ra¹ ju¹dsoo¹ jwëehn¹ hnäh¹, mo¹so¹ kuhn¹ ka¹läh¹ ma¹nuu¹ lä¹lä¹jiih¹ lloo¹ jmi¹ he¹ kuhn¹ ka¹läh¹ jee¹jmeey¹ Dio hih¹.

17 Mah¹ ga¹kay¹ kyaah¹ he¹ ma¹ haa¹ jmi¹ mi¹jeh¹, ga¹kway¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio mah¹ ga¹jäyh¹:

—Kye¹ kyaah¹ la¹ mah¹ hi¹ hnäh¹ ma¹ miih¹ ga¹lä¹jë¹ hnäh¹.

18 Jëeh¹, mo¹so¹ huh¹ ka¹läh¹ jmi¹ mi¹jeh¹ ma¹ää¹, lä¹jiih¹ løø¹ Dio jmeey¹ hih¹ jnä¹hä¹.

19 Ja¹ga¹ ga¹kay¹ he¹ñiih¹, ga¹kway¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio mah¹ ga¹ti¹ ga¹llooyh¹, ga¹jäyh¹:

—He¹ la¹ na¹ jmi¹ngo¹ kin¹. He¹llu¹ kyah¹ hnäh¹ kwan¹ hñiin¹ juun¹. Kuh¹

hnäh' hi' ja' jmeeh' hnäh' lä'na' mah' lä'dsooh' hoh' hnäh' kin'.

²⁰ Ma'la' ma'goh' ma'nūh', ja'ba' lä'ja' ga'jmeey' ka'läh', ga'kay' wa'kyaah' mah' ga'jäyh':

—He' la' na' jma' kin' he' tūh' kyah' hnäh' hi' kyaah' jma' kin' la' jmee' Dio koo' hmooh' hmee'.

²¹ Pero hi' ngēē' jnä' ja'goo' dsa'hñaa' dsē', hi' ma'kye' ma'goo' ko'jōh' kyaah' kin' nē' mes' la'.

²² Ma'ra' ju'dsoo', Hi'ga'lēē'ngo' la' le' kiyh' lä'koo' lle' kih' ba', pero jwē' dsa'nūh' hi' ngēē' jnä' kih' dsa'.

²³ Ja'ga' ga'taayh' ngiyy' juu' kih' dsa'kyaayh', hi' na' hi' jmee' lä'ja'.

Ha' lä' hnøø' kih' hi' kye' nē' kih' øøh' jne'

²⁴ Hi' ga'ti' ga'chooy' juu' ka'läh', ma'jäyh':

—¿Hi' jaa' jee' lä'jēē' ka' nē' kih' dsa'kyaah' jne'?

²⁵ He'ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Lä'jēē' rey hi' na'hñaa' kyaa' dsa' jmeey' hih' lä'tē' dsēy' kih' dsa'kyaay'. Hi' jäh' dsa' kiyh', he' jmee' bih' llu'.

²⁶ Pero hnäh' sa' ga'tēēh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'ja'. Lla' he' ja', hi' jōøh' ga'jee' kyah' hnäh' hnøø' jmääy' hñiyy' jaa' hi' hwaä' ba'. Hi' kye' nē' kyah' hnäh' hnøø' jmeey' lä'koo' jaa' hi' jmee' ta'he' ba'.

²⁷ ¿Hi' laa' jōøh', laah' hnäh'? ¿Che' hi' gya' nē' mes', o hi' jmee' ta'he'? ¿Ja' hi' gya' nē' mes' ba' jōøh'? Pero jnä' laan' jee' kyah' hnäh' lä'koo' jaa' hi' jmee' ta'he' ba'.

²⁸ 'Hi' hnäh' laah' dsa' hi' ma'kwēēh' dsē' ko'jōh' kyaah' jnä' jee' ma'jēēn' wii'.

²⁹ He'ja' kwan' jee' jmeeh' hnäh' hih', lä'koo' ga'kwēēh' Tää' jnä' jmeen' hih'.

³⁰ Lä'ja' kuh'huh' hnäh' nē' mes' kin' jee' jmeen' hih'. Hi' kwan' jee' go'taah' hnäh' jee' jmeeh' hnäh' hih' kih' lä'jēē' gya'tō' nää' dsa' Israel.

Ga'jäh' Jesús he' hmä' Pee' juu' he' sa' kyuu'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Hi' ga'jäh' ka'läh' Dsa'jōøh' jnän':

—Simón, Simón. Ga'ngēē' Tana' hnäh' mah' kaayh' hnäh'. Jmeey' kyah' hnäh' lä'koo' jmee' dsa' hi' jwä' m'i'trigo jwē' nē' lle' mah' lleē' kyah' kih'.

³² Pero ma'ngiin' kyah' kih' Dio mah' sa' jeh' hoh'. Hi' hne', wa'ra' ga'jeeh' kyaah' jnä', lle' kih' kwah' be' kih' lä'jēē' øøh' mah' wa'lla' nää' bih' ta' cha'nē'.

³³ He'ja' ga'jäh' Simón:

—Dsa'jōøh' kyaan', ma'lla' dsen' he' niin' neh'ñe'. Hi' ja' ma'la' koo' niin' neh'ñe', lä'kye' he' juun' ko'jōh' kyaah' hne' ma'lla' dsen'.

³⁴ He'ja' ga'jäh' Jesús siyh' Pee':

—Jwēēhn' hne', ja'ba' na', jää' ja'ga' hooch' chaah' dsoo', hne' ma'tē' hnē' jiih' ma'hmah' juu' he' sa' kyuu' jnä'.

Lloo' koo' jmii' jēē' dsa' wii'

³⁵ Mah' ga'siyyh' lä'jēē':

—Lä' ma' ga'cheen' hnäh' na'kwah' hnäh' juu', sa' kyeh' hnäh' hmih'tuh', ni' sa' kyeh' hnäh' kuu', ni' loo' he' tooh' hnäh' tiih' hnäh', ¿che' cha' he' ga'lä' hnøø' kyah' hnäh' ma'ja'?

—Ni' koo' —ga'jäh' lä'jēē'.

³⁶ He'ja' ga'jäyh' siyh':

—Pero na', hi' cha' hmih'tuh' kih', wa' kyey' ba'. Lä'ja' ka'läh' kuu'. Hi' hi' sa' cha' ñe'tuuh' kih', wa' hñiyy' hmih'lloo' kiyh' mah' wa'läy' koo'.

³⁷ Jwēēhn' hnäh', jmee' bih' lä'te' kin' he' na'sii' lä'la': "Jmää' dsa' jnä' kwaan' he' laan' lä'koo' jaa' hi' ää' dsoo'." Jēēh', he' ma'na'sii' kin' ma'ra' he' lä'te' ba'.

³⁸ Ja'ga' ga'jäh' lä'jēēy':

—Dsa'jōøh' kyaan'. Cha' ba' to' ñe' tuuh'.

Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Lee' ba' ma'la' he' na'.

N̄ee' Jesús Getsemaní na'chuuy' kyaah' Dio

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Lã-chah' ja- ya-hëë' Jesús. Hi- lä-koõ- ma' tēy' jmeey', ngooy' ta- moh' he- chee- Olivo. Hi- ga-nää' discipulo kyaay' chaa' kaah' kiyh' ta- ja-.

40 Lã-koõ- ma' ga-tēy' moh' ja-, ga-siiyh' discipulo kyaay':

—Ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio mah' sa- kaah' hi-sa-llu' hnäh' lä-hyoh- dsë'.

41 Ga-lã-øøy' lä-koõ- uu' jwä~ dsa-koõ- mi'kuu'. Mah' ga-juuyh' jney', ga-løoy' ngiiy' kiyh'.

42 Ga-jäyh':

—Cher'mah' hnooh- Tää, lää- jnä' kih' he- wii' he- jëen- na'. Pero sa- wa' le' lä- hnoon' hñiin-. Wa' le' lä- hnooh- hñaa' ba'.

43 Ga-lla-sëeh' jaa- ángel hi- ja- gyuu' cha'nëy' hi- ga-kwa' be' kiyh'.

44 Lã-koõ- ma' gyay' jëy~ wii', cha-gamiih- ma' ngiiy' kiyh'. Peer- kah'gaa- tooh' jmi-lloo' kiyh' he- ma' tuu- lä- ga-të' hwa' he- la' lä-koh' jee- tuu- jma-.

45 Ma' ga-nooy- jee' ma' gyay' ngiiy' kiyh', ngooy' jee' ma' tääh' discipulo kyaay'. Ga-jëy' na-saa' na-gwiiy-, jëeh' ga-hwaay' he- ti-meeh- dsëy'.

46 Mah' ga-siiyh':

—¿He-la' na-gwiih- hnäh'? Noo- hnäh', ngii' hnäh' kyah' hnäh' mah' sa-leh- he- hliih' hnäh'.

Ga-saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Cheh' ga' Jesús hlëeh- ma' ga-lla-nää' jwëë' dsa-. Hi- ga-lloo' hi- ma' chee- Juda, jaa- jee' lä-jëë- gya-tuu' discipulo, hi- ma' jãä- dsa- he'. Ngooy' chuh' kih' Jesús mah' ga-chuyh' kiyh'.

48 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Juda, ¿ché he- hnaah- jnä' la- he- ma-chuh- kin- mah' ngëeh' jnä' he- juun'?

49 Lã-jëë- hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ma' ga-jëy' he- kih' ja- he- ya-nää' dsa-, he-ja- ga-jäyh' siiyh':

—Dsa-jøøh', ¿ché ta- jnääh' kiyh' kyaah' ñe'?

50 Jaa- discipulo he', ga-jmeey' dsoo' kih' jaa- moz~ kyaä' dsa-jøøh' kyaä' jmi-dsa-, ga-kuuy' lo-gway' ra-lluu'.

51 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ma-lee- ko-na-. Mo-to- kaah-.

Ga-sooyh' lo-gwa' moz~ he', mah' ga-mi-hläy'.

52 Ja- ga' ga-jäh' Jesús siih- lä-jëë- hi- ya-nää' ya-chaayh-, lä-jëë- jmi-dsa- kaah', lä-jëë- hløø' hi- ma' høø- gwah-, hi- lä-jëë- dsa-gyuu':

—¿Ché dsa-hii- jnä', mah' ma-ya-nääh' hnäh' kyaah' ñe' kyaah' hma-?

53 Lã-jë- jmi- ma' hään' jee' kyah' hnäh' jee' chih' gwah- mah' sa- ga-chaah' hnäh' jnä'. Pero na- ma-cha- jwë' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' hih-, jëeh' ma-të' hor~ jmee' hih- hi- hää' jee' na-hoo-.

Ga-hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy- Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 He-ja- ga-saayh' Jesús, ga-tëy- lä- ga-të' cha'neh- kih' dsa-jøøh' kyaä' jmi-dsa-. Uu' ba' ma' lee- Pee' kaah' kiyh'.

55 To-dsaah- ho'hne- kiyh' ja-, ga-jëeh' dsa- je-, mah' ga-taayh- lä-ku' lä-jii' llooyh- je-. Ja-ba' jee' ja- ga-gya- Pee' ka-läh' llooyh- je-.

56 Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-më' hi- ma' jmee- ta' jee' ja-. Ma' ga-jëy' Pee' gya-llooyh- je-, ni' miih- sa- ga-kooy' nëy' ma' jëy~ Pee' mah' ga-jäyh':

—Hi- na- ka-läh' ma' ngë- kyaah' Jesús.

57 Pero ga-hmä' Pee' juu', ga-jäyh':

—Dsa-më', sa- kyuyy- dsa- na-.

58 Ko-hwëë' ja-ga', jñah' dsa- ga-jëy' Pee'. Mah' ga-siiyh':

—Hne- ka-läh' laa' dsa- kyaay'.

Mah' ga-jäh' Pee':

—Jah-ha', ja- he' jnä' dso'.

59 Ga⁺hya⁻ ga⁺ koo⁻ hor[~], jñah^ʔ ka⁻läh^ʔ ma⁺ jmee⁻ dsoo^ʔ juu⁺ ja⁻, ma⁺ jäyh^ʔ:

—Sa⁺ na⁻hee⁻ go⁻te[~], laay⁺ ja⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ko⁻joh^ʔ kyaah^ʔ Jesús. Jëeh^ʔ, dsa⁻ chaa⁻ Galilea ba⁺ na⁻.

60 He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ Pee⁺:

—Dsa⁻ñuu⁻, sa⁺ man⁺ he⁻ na⁻ hlëeh^ʔ.

Pero hlëeh⁺ gyih⁺ lä⁺ja⁻, lä⁺chah^ʔ ja⁻ ga⁺hoo⁺ chaah^ʔ dsoo⁺.

61 He⁻ja⁻ ga⁺jëeh⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ hñii^ʔ, ga⁺jëey⁺ Pee⁺. Ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁻dsooh[~] dsë⁺ Pee⁺ juu⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, lä⁻koh^ʔ ga⁻siiyh⁺: “Jää⁺ ja⁻ga⁺ hoo⁺ chaah^ʔ dsoo⁺, hne⁻ ma⁻të^ʔ hne⁻ jiih[~] ma⁻hmäh^ʔ juu⁺ he⁻ sa⁺ kyuu^h jnä^ʔ.”

62 Ja⁻ga⁺ ya⁻hëe⁺ Pee⁺ ta⁻ ka⁺hne⁻, ga⁺hooy^h lä⁺jiih^ʔ lla⁺ dsëy⁺.

63 Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] Jesús ma⁺ mi⁻kwayh⁺, ma⁺ ki⁻jnaay[~].

64 Ga⁻løø^ʔ dsa⁻ mo⁻nëy⁺ hi⁺ ma⁺ jnoo[~] dsa⁻ kiyh⁺, mah⁺ ma⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Jäh^ʔ da⁺ hii⁻ ma⁻jnoo⁺ kyah⁺.

65 Joh^ʔ juu⁺ sa⁺ ma⁺ ba⁺ ma⁺ jnaayh⁻.

Na⁺jääy⁻ Jesús cha⁺në⁺ dsa⁻ta⁺ kaah^ʔ kyaa⁺ dsa⁻judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Ma⁺ ga⁺jnä⁺ ja⁻, ga⁻kuh⁺ lä⁺jëe⁻ dsa⁻gyuu^h, kyaah^ʔ dsa⁻kaah^ʔ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻, kyaah^ʔ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley, na⁺jääy⁻ Jesús jee⁺ dsa⁻nee⁻ lä⁺jëe⁻ dsa⁻ta⁺ kyaa⁺ dsa⁻judiu he^ʔ. Jee⁺ ja⁻ga⁺ngii^ʔ dsa⁻ he^ʔ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:

67 —Chiih^ʔ jnääh^ʔ, ¿che⁺ hne⁻ he^ʔ hi⁻ laa⁺ Cristo?

Mah⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Cher⁺mah⁺ ga⁺jwëehn⁺ hnäh^ʔ sa⁺ lä⁺heeh^ʔ hnäh^ʔ kin⁺.

68 Hi⁺ cher⁺mah⁺ hee⁻ juu⁺ ngiin⁺ kyah⁺ hnäh^ʔ ka⁻läh^ʔ, sa⁺ jëeh^ʔ hnäh^ʔ kin⁺ ni⁺ sa⁺ lääh^ʔ hnäh^ʔ jnä^ʔ.

69 Pero na⁺ta⁺ cha⁺në⁺, Hi⁻ga⁺lëe⁻ngo⁺ la⁻ gya⁺ jwoo⁺ ra⁻llu^u kih⁺ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁺lä⁻jë⁻ bë⁺ kih⁺.

70 He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ ga⁺lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he^ʔ:

—¿Che⁺ laah^ʔ hne⁻ Joø^ʔ Dio ja⁻?

Mah⁺ ga⁺jäh^ʔ Jesús siiyh⁺:

—Hnäh^ʔ ba⁺ ma⁻jäh^ʔ hnäh^ʔ jnä^ʔ he^ʔ.

71 Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh^ʔ dsa⁻ he^ʔ:

—¿He⁻la⁺ hnääh^ʔ ga⁺ jne⁺ hi⁻ jmee⁻ ju⁺dsoo^ʔ? ¿Ja⁺ ma⁻ñuu⁺ ba⁺ jne⁺ juu⁺ kiyh⁺?

23

Ga⁺jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺në⁺ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Lä⁺jëe⁻ dsa⁻ he^ʔ ga⁺noo⁻ jee⁺ ma⁺ täayh^ʔ mah⁺ na⁺jääy⁻ Jesús cha⁺në⁺ Pilato.

2 Ga⁻løøy⁺ hniiy[~] kiyh⁺, ma⁺ jäyh^ʔ:

—Ma⁻jëe⁻ jnääh⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ la⁻, mi⁻gaay⁺ dsa⁻goo[~] jnääh⁺. Jäyh^ʔ sa⁺ le^ʔ mi⁻hmaahn⁺ ku⁺sih⁻ kih⁺ rey to⁻në⁺, hi⁺ jäyh^ʔ laay⁺ Cristo hi⁻ laa⁺ Rey.

3 He⁻ja⁻ ga⁺ngii^ʔ Pilato juu⁺ kiyh⁺, ga⁺jäyh^ʔ:

—¿Che⁺ hne⁻ he^ʔ dsa⁻jøøh⁺ kyaa⁺ dsa⁻judiu?

—Ma⁻jäh^ʔ ba⁺ hne⁻ —ga⁺jäh^ʔ Jesús siiyh⁺.

4 He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ Pilato siih⁺ dsa⁻kaah^ʔ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ hi⁺ lä⁺jëe⁻ ga⁺ dsa⁻:

—Ni⁺ miih⁻ he⁻ hliih⁺ sa⁺ ma⁻jnoøhn⁻ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻ la⁻.

5 Pero dsa⁻kaah^ʔ he^ʔ cha⁻ga⁺miih⁻ juu⁺ ma⁺ hnooy⁻ kih⁺ Jesús, ma⁺ jäyh^ʔ:

—Hih⁺ hi⁻ na⁻, peer⁺ ma⁺ llay⁺ hnii⁻ kih⁺ dsa⁻goo[~] jnääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Judea jee⁺ ma⁺ ngëy⁺ kway⁺ juu⁺. Ga⁻løøy⁺ hwa⁺ Galilea taayh⁻ dsa⁻ miih⁺ lä⁻jiih⁺ ma⁻jay[~] lä⁻ ga⁻të^ʔ jee⁺ jwii⁻ la⁻.

Ga⁺jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺në⁺ Herode

6 Ma⁺ ga⁺nuu⁺ Pilato lä⁻ja⁻, ga⁺ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kaah^ʔ, ga⁺jäyh^ʔ:

—¿Che⁺ ja⁻ba⁺ hi⁻ chaa⁻ Galilea dsa⁻ na⁻?

7 Ma⁺ ga⁺lä⁻ñe⁻ Pilato, dsa⁻ chaa⁻ Galilea ba⁺ he^ʔ, ga⁻cheey⁺ kyaah^ʔ Herode hi⁻ ma⁺ laa⁺ lle⁺moh^ʔ hwa⁺ Galilea. Jëeh^ʔ, ja⁻ba⁺ jmi⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ Herode jwii⁻ Jerusalén.

8 Herode, ma' ga'jēy' Jesús ga'nøh' dsēy'. Jēh', ma-lā-hi' hnøoy' jēy', kih' he' ma' nuuy- lä-jē' he' ma' jmee' Jesús kih' dsa', hi' hnøoy' ma' jēy' he' jmee' Jesús koō- he' jah-gaa'.

9 Ja' he' koō- juu' ga'ngii' Herode kiyh', pero ni' miih- sa' ga'jeeh- Jesús kiyh'.

10 Jee' ja- ma' tääh' ka-läh' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' ta-jwøh' kyaa' ley. Hi' he' ma' tääh' koō- hweh- hniy' kih' Jesús.

11 He-ja- Herode kyaah' hløø' kyaay' ga'kaayh' lēē. Hi' ga'kyeyh- Jesús koō- hmiih- na'hñaah' he- mi-kwayh' kiyh' ba' ja-. Mah' ga'cheey' ka-läh' cha'nē Pilato.

12 Jmii' ja- ga-lä-jwah' Pilato kyaah' Herode, jēh' hi' he' ma' na-häayh' øøyh' jää'.

Ga'jä' juu' jngēeh' dsa- Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Ja-ga' ga'tēeh' Pilato lä-jēē- dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- hi' lä-jēē- ga'dsa-ta', lä'kye- dsa-jwii-.

14 Mah' ga'siiyh-:

—Hnä' ma-ya-jääh' dsa-nūuh- la- hi- jawh' hnä' llay- hni- kih' dsa-gooh' hnä'. Hi' ja-ba' cha'nēh' hnä' ma-kan' ju'dsoo' kiyh'. Pero ni' miih- he' hlih' sa' ma-jnøøhn- kih' dsa-nūuh- la- he' kyaah' bääh' hnih'.

15 Lä-ja- Herode, sa' ma-jnøøyh- ni' koō- he' na-bäayh', he-ja- ma-cheey' ka-läh' ta' la'. Jee' na- ma-jēeh' hnä', sa' cha- he' hlih' ma-jmee' dsa-nūuh- la- he' kyaah' ää- jmii' juuy'.

16 Heeh' jnih' wi' jää', ja-ga' lää' jnih'.

17 Ma' lle' kih' Pilato- he' lääy' jaa- hi- hää' neh' ñe' ma' tē- jmii'.

18 Pero lä-jēē- dsa- he', koō- hä' ba' ga-løoy' tooyh- miih', ma' jäyh':

—Jngēeh' go-te- dsa- na-. Lää' Barrabá ba'.

19 Hi- he' ñee' neh' ñe' kwaan' kih' he- ga'jngēyh' jaa- dsa- jee' ma' tee- koō- nää' dsa- kyaah' dsa-ta'.

20 Ma' hnøø' Pilato ma' lääy' Jesús, he-ja- ga'hlēyh' ka-läh' dsa- hi- ma' hni' he'.

21 Pero dsa- he' cha-ga'miih- miih' ma' tooyh-, ma' jäyh':

—Täay' dsøh' hma-cru-. Täay' dsøh' hma-cru-.

22 Ga-tē' hnē- jiih- ga-jäh' Pilato siiyh':

—¿Hee- ba' dsøo' ma-jmee' dsa-nūuh- la-? Sa' hii' jnøøhn- ni' miih- he' kyaah' ää- jmii' juuy'. Heeh' jnih' wi', ja-ga' lää' jnih'.

23 Pero cha-ga'miih- miih' ma' tooyh-, ma' ngiiy' he' tää' dsih' dsøh' hma-cru-. Kyaah' juu' he' ma' hlēeh- dsa-, hi' kyaah' he' ma' hlēeh- jmi-dsa- kaah' he' ga-liyh' he' ma' ngiiy' ja-.

24 Ga-heeh- ba' Pilato jmeey' lä-køh' ma' ngii- lä-jēē- dsa- he'.

25 He-ja- ga-läay' hi- ma' hää' neh' ñe' he', hi- ga'jngēeh' dsa- jee' ma' teey- kyaah' dsa-ta'. Ga-läay' hi- he' mada- kih' dsa-jwii- mah' ga-ngēey' Jesús goo- hløø' lä-koō- ga-ngii' hi- ma' hni' he'.

Ga-tää- dsa- Jesús dsøh' hma-cru-

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Lä-koō- ma' ga-jäay' Jesús na-täay' dsøh' hma-cru-, ga-jeey' jaa- dsa- hi- chee- Simón hi- ma' chaa- Cirene. Dsa- he' jah' jee' nuu- kih'. Hi- he' ga'kyaay- hma-cru- kih' Jesús, ngooy' kyey- hma-cru- kaah' kiyh'.

27 Hi' jwēē' jwēerte dsa- hi- ga-nää' kaah' kiyh'. Jee' kiyh' ja- ma' tääh' jwēē' dsa-mē' hi- ma' ki-hooh- cha-miih- kih' Jesús.

28 He-ja- ga'jeeh- Jesús hñii' ta' jee' ma' tääh' dsa-mē' he' mah' ga'siiyh':

—Dsa-mē' hi- chaa- Jerusalén, ta' hooh' hnä' kin'. Hooh' hnä' kyah' hnä' ba' hi' lä-ja- kih' gyuu- kyaah' hnä'.

29 Jëeh', ja' koo' jmi' ma' jah' dsa': "Llu' la' kih' dsa-më' hi' sa' kaa' gyuu'. Lä'ja' hi' sa' ga'kaa' gyuu', hi' lä'kye' hi' sa' jaa' gyuu' gyuu'."

30 Jmi' ja' løø' dsa' jah': "Wa'ra' jah' kih' tøh' ba' moh' la' në' jnan'", hi' jnah' jah': "Wa'ra' jah' kih' jlëë' ba' jne' kyaah' moh' la'."

31 Jëeh', cher'mah' lä'na' jmeeh' dsa' jnä' hi' laa' lä'koh' chaah' hma' eeh', ha' ga' koh' sa' jmeeyh' hnäh' hi' laa' lä'koh' chaah' hma' kij'.

32 Hi' ma' jaa' ka-läh' uu' dsa' hña' dsë' hi' ma' dsa' jngëeyh'.

33 Ma' ga'lla'näy' jee' chee' Moo' Lle' Hli', jee' ja' ga'täy' Jesús dsoh' hma' cru', hi' lä'ja' ka-läh' lä'uu' dsa' hña' dsë' he', jaa' jwoo' ra'lluu' kiyh' hi' jaa' jwoo' ra'këh'.

34 Ga'jah' Jesús:

—Tää' kyaan', jme' jøh' hoh' kiyh'. Jëeh', sa' ñey' hee' na' jmeey'.

Hi' hløø' hi' ma' tääh' jee' ja' ga'ti' ga'llooyh' hmi'h' kih' Jesús, kyaah' he' ma' kooyh' suert.

35 Jee' ja' ma' tääh' dsa' jëe'. Lä'kye' dsa'ta' ma' mi'kwah' kih' Jesús. Ma' jäh':

—Ga'liyh' ba' ga'läy' dsa'. Wa' läy' hñiy' na', cher'mah' dsoo' laay' Cristo hi' na'leeh' kya' Dio.

36 Lä'kye' hløø' ka-läh' ma' mi'kwah' kih' Jesús, lä'koo' ma' ñeey' chuh' na'heeyh' jmi' jih'.

37 Ma' jäh':

—Cher'mah' hne' laah' Rey kya' dsa' judiu, lää' hñaah'.

38 Ma' na'sii' ka-läh' gyuu' lley' kyaah' hwëh' griego kyaah' hwëh' latin hi' kyaah' hwëh' hebreo ka-läh', he' ma' jah': "Hi' la' he' Rey kya' dsa' judiu."

39 Jaa' dsa' hi' ma' hña' dsë' he' hi' ma' taa' jyoh' hma' cru', ga'mi'kwah' kih' Jesús, ga'jäh':

—Cher'mah' hne' laah' Cristo, lää' hñaah' hi' lää' jnääh'.

40 Pero hi' jaa' he' ga'juuh' kih' dsa' kyaayh', ga'jäh' siyh':

—¿Che' lä'kye' hne' sa' gah' Dio, ma'ke' ma'tøøh' jne' jee' juu' jne'?

41 Lä'na' lle' le' jnan'. Jëeh', jee' la' mi'hmaahn' lä' hnøø' jnan' kih' he' hlih' he' ma'jmeen'. Pero dsa' la' ni' koo' he' hlih' sa' cha' he' ma'jmeey'.

42 Mah' ga'jäh' siyh' Jesús:

—Ja' mi'dsooh' hoh' jnä' ga' ma'ñeh' jee' jmeeh' hih'.

43 Ja' ga' ga'jah' Jesús siyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hne', ja'ba' na' gwaah' kyaah' jnä' ya'jwii' kih' Dio.

Ga'juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Ma' ga'të' koo' lä'hyoo' ga'nuu' go'te' lä'kaa' hwa' ja' lä'jih' ga'të' ko'hi' hnë' ta' ga'hloo'.

45 Ga'nuu' jmi'gyuu'. Hi' hmi'h' he' ma' hii' llah' gwah' ga'chee' go'te' to'dsaah'.

46 Ja'ga' ga'hleeh' Jesús koo' ki'gaa', ga'jäh':

—Tää' kyaan'. Ngëen' jmi'le' kin' ja'gooh'.

Ma'la' ma'hleeyh' lä'ja' ga'juuy'.

47 Ma' ga'jëe' juu' hløø' he' ga'la' lä'ja', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ga'jäh':

—Ma'ra' ju'dsoo', dsa'ñuuh' na' ma'laa' jaa' hi' lluu' go'te'.

48 Lä'jëe' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ma' ga'jëey' he' ga'la' lä'ja', ga'näy' ki'jnooy' mo'dsëy'.

49 Ga'lä'jëe' hi' ma' kyuu' Jesús, lä'kye' dsa'më' hi' ya'nää' kyaayh' lä' ga'të' Galilea, uu' ba' ma' täy'h' jëey' lä'jë' he' ga'la' ja'.

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Ma' chaa' jaa' dsa' lluu' hi' ma' mi'teh' kih' Dio, ma' chee' José. Dsa' he' ga'lä'chaa' jwii' Arimatea he' na'hee' hwa' Judea. Ma' laa' jaa' dsa'ta' kya' dsa' judiu.

51 Dsa' he' sa' ga'taayh' hñiy' jee', kyaah' juu' ja' ma' ga'taah'

lä'jēē dsa'kyaayh' juu' kwee' ha' lä' jmeey' kih' Jesús. Hi' ma' jōy' ma' jēy' jnä'hä' he' jāā Dio dsa' lä' hih' kih'.

⁵² José he' ñeey' nē'ta' kih' Pilato na'ngiyyh' jmi'ngo' kih' Jesús.

⁵³ Ma'la' ma'jyooy' jmi'ngo' kiyh', ga'läy' kōō' hmiih' ta'jmaah'. Mah' ga'taayh' neh' kōō' to'hōō' he' ma' na'hē' nē'kuu' hloo', jee' sa' ga'ma'taayh' ni'jaa' hli'.

⁵⁴ Jmii' ja' ma' mi'lluy' dsa' judiu hñii' kih' he' jnä' jyoh' jmii' he' ma' hōy', jēh' ta' ga'hloo' ja' ma'hää' jmii' he' teeh' dsa' dsē'.

⁵⁵ Lä'jēē dsa'mē' hi' ya'nää' kyaah' Jesús lä' ga'tē' Galilea, ga'jmeey' kō'jōh' kyaah' José na'jēy' ha' jee' ga'kyaay' Jesús.

⁵⁶ Ja'ga' ga'näy' kiyh' ga'mi'lluy' nuu' mi'jwii' kyaah' naa' mi'jwii'. Hi' ga'taayh' ga'hōy' jmii' he' teeh' dsa' dsē' lä'kōō' la' mada' kih' ley.

24

Ga'lä'jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tiih' go'te' to'nē' jmii' kih' se-man', ga'lla'nää' dsa'mē' he' jee' ma' la' to'hōō' ja', ma' kyey' lä'jē' he' hii' mi'jwii' he' ga'mi'lluy' ja' hi' jñah' ga' dsa'mē' ga'jmeey' kō'jōh' kyaayh'.

² Ma' ga'tēy' jee' ja', kuu' he' ma' na'jnē' hoo' to'hōō' ma'na'bä' ta' kōō'.

³ Ma' ga'taayh' neh' to'hōō' ga'jēy' mo'so' kye' jmi'ngo' kih' Jesús Dsa'jōōh' jñän'.

⁴ Jee' täy' jmeey' cha'miih' hūdsē', lä'chah' ja' ga'lla'sēeh' chuh' kiyh' uu' dsa'ñuuh' hi' ma' kyeh' hmiih' tō'jlēē' ñih'.

⁵ Ga'jwaah' jwēte dsa'mē' he', ga'jyooy' mo'nēy' ta' hwa'. Mah' ga'jäh' lä'uu' dsa'ñuuh' he' siyh'.

—¿He'la' hnaah' hnäh' jaa' hi' na'jiih' jee' kih' hi' ma'na'juu'?

⁶ Mo'so' chaa' jee' la'. Hii' ma'lä'jiih'. Mi'dsooh' hoh' hnäh' he' ga'jäyh' siyh' hnäh' lä'kōō' ma' gya'gyih' hwa' Galilea,

⁷ lä'koh' ma' ga'jäyh' lä'la': "La' bii' kih' Hi' ga'lēē'ngo' la' ngēē' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsē', mah' täy' dsöh' hma'cru'. Hi' ga' ma'hya' hnē' jmii' lä'jiiyh' ka'läh'."

⁸ Ja'ga' ga'lä'dsooh' dsē' dsa'mē' he' juu' ja'.

⁹ Ma' ga'hwēy' jee' ja', na'näy' na'jmeeyh' juu' kih' lä'jēē' gya'kaa' apóstole kyaah' kih' jee' lä'jēē' dsa'kyaayh'.

¹⁰ Dsa'mē' hi' na'kōō' juu' kih' apóstole he' ma' chee' María Magdalena, Juana, María choo' Jacobo hi' jñah' ga' dsa'mē'.

¹¹ Pero lä'jēē' hi' ga'nuu' juu' kih' dsa'mē' he' sa' ga'lä'heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa'ba' ja' ma'hlēy'.

¹² He'ja' ga'noo' Pee', ngooy' kō'chih' jee' ma' la' to'hōō' ja'. Ma' ga'jēy' neh', ma'la' ta'jmaah' ba' ma' kye'. Peer' dsaa' dsēy' ngaayh', ma'jmeey' hūdsē' ha' ba'lä' ga'la'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' uu' discípulo

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ja'ba' jmii' ja' na'nää' uu' discípulo kōō' jee' jwii' he' chee' Emaú, uu' kōō' gya'kōō' kilómetro kih' Jerusalén.

¹⁴ Jee' täy' jwē' ga'näy' ja', ma' llay' juu' kih' lä'jē' he' ga'la'.

¹⁵ Pero hee' ga'la'. Jee' ga'näy' llay' juu' ja' kyaah' dsa'kyaayh', ni' sa' liih' gyih', he' ba' hñii' Jesús ngoo' kō'jōh' kyaayh'.

¹⁶ Pero sa' ga'lä'kyuuy', kih' ma'na'jlē' hūdsē' kiyh'.

¹⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—¿Hee' ba' juu' na' llah' hnäh' cha'jwē' la'? ¿He'la' meeh' hoh' hnäh'?

¹⁸ Mah' jaa' hi' ma' chee' Cleofa, ga'jäyh' siyh':

—¿Ha' lä' la' juu'? Jee' kih' lä'jēē' hi' na'nää' jmii', ¿che' jaa' hne' ba'

sa⁻ ñeh' lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁻la' jee' jwii⁻
Jerusalén ma' jmi⁻ la⁻?

19 Ja⁻ga' jäh' Jesús siiyh⁻:

—¿Hee⁻ ba' ga⁻la'?

Mah' ga⁻jäh' dsa⁻ he' siiyh⁻:

—Lla⁻ jnääh' juu' kih' Jesús dsa⁻
ma' chaa⁻ Nazaret. Ma' laay' jaa⁻
hi⁻ ga⁻ngēē' juu' kih' Dio. Jēēh',
cha⁻nē' Dio hi⁻ cha⁻nē' lä⁻jēē⁻ dsa⁻
ga⁻mi⁻jnääy⁻ he⁻ beey' kyaah' ta'
kiyh' hi⁻ lä⁻ja⁻ kyaah' juu' he⁻
ga⁻hlēēyh' ka⁻läh'.

20 Hi⁻ lla⁻ jnääh' juu' ha⁻ lä⁻
ga⁻jmeē' dsa⁻kaa⁻ kya⁻ jmi⁻dsa⁻
kyaah' dsa⁻ta' kya⁻ jnääh' ga⁻taayh⁻
goo⁻ lle⁻moh' mah' jmeey' hih⁻
he⁻ juuy', ja⁻ga' ga⁻täy⁻ dsoh'
hma⁻cru⁻.

21 Pero jnääh' ma' kye⁻ jnääh' o⁻jøh⁻
dsē⁻ hi⁻ he' nøø' juu' ma' lää' jnääh'
dsa⁻ Israel. Pero na' ma⁻hya⁻ hnē⁻
jmi⁻ he⁻ ga⁻la' lä⁻ja⁻.

22 ¿Che⁻ kyuu⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻la'?
Ko⁻llaa⁻ dsa⁻mē' hi⁻ jmeē⁻ ko⁻jøh'
kyaah' jnääh', ma⁻jøøyh' jnääh',
kyaah' juu' he⁻ ma' kiiy' ja⁻. Jēēh' tiih⁻
ga⁻ma⁻na⁻näy' jee' la' to⁻høø⁻.

23 Ma' ya⁻näy', jäh' mo⁻so⁻ cha⁻
jmi⁻ngo⁻ kiyh' kye⁻ neh⁻ to⁻høø⁻ ja⁻,
hi⁻ jäh' ma⁻jēēy' ángele hi⁻ ma⁻jäh'
siiyh⁻ he⁻ na⁻jiih⁻ ba' Jesús.

24 Lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻nää' ko⁻llaa'
dsa⁻kyaah' jnääh' jee' la' to⁻høø⁻
ja⁻. Pero ma' ya⁻näy', koo⁻ ba' juu'
jmeeyh⁻ lä⁻koh' jäh' dsa⁻mē' he', he⁻
mo⁻so⁻ kye⁻ jmi⁻ngo⁻ kih' Jesús.

25 Ja⁻ga' ga⁻jäh' Jesús siiyh⁻:

—He⁻ ba' che⁻ taah⁻ hnäh'. He⁻lii'
ba' ga⁻lä⁻dsoo' hoh' hnäh' lä⁻jē⁻ he⁻
ga⁻jäh' hi⁻ ga⁻ngēē' juu' kih' Dio
llo⁻joo'.

26 ¿Che⁻ sa⁻ ma' la' bii' kih' hi⁻ laa'
Cristo ma' dsa⁻ngēēy' lä⁻jē⁻ he⁻ wii',
jää' ja⁻ga' leey' jøøh'?

27 Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻løøy' hlēēyh'
lä⁻koo⁻ ma⁻na⁻sii⁻ kiyh' jää'.
Ga⁻løøy' kyaah' he⁻ ga⁻sii' Moisé hi⁻
ngoo' bih' mi⁻jnäy⁻ lä⁻ hii' nē' ha⁻
lä⁻ hlēēh' kiyh' jee' ga⁻sii' hi⁻ ga⁻ngēē'
juu' kih' Dio.

28 Ma' ga⁻tēēy' jwii⁻ jee' ga⁻näy'
ja⁻, ga⁻jmeē' Jesús lä⁻koo⁻ he⁻ ngoo'
bih' ta⁻ cha⁻nē'.

29 Pero discípulo he' ga⁻chuu'
kyaayh' mah' jäh' hwē' ja⁻, ga⁻jäh'
siiyh⁻:

—Jä' kyaah' jnääh', jēēh' ma⁻hloo'
ba' la⁻, ma⁻ngoo' ga⁻nüü⁻.

Ga⁻jä' bih' kyaah' discípulo he'.

30 Lä⁻koo⁻ ma' gyay' nē' mes',
ga⁻kay' he⁻ñiih'. Ma⁻ngēē' ma⁻kway'
ti⁻hmaah' kih' Dio, ga⁻llaay' he⁻ñiih'
ja⁻ mah' ga⁻kwēēyh' discípulo he'.

31 Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻na' mi⁻nēy' hi⁻
ga⁻lä⁻kyuuy' Jesús. Lä⁻ ma⁻jēēy' ja⁻
ga⁻ääh' Jesús.

32 Mah' ma' jäh' dsa⁻kyaayh':

—Ha⁻ koh' sa⁻ ma⁻nøh' dsē⁻ jne'
lä⁻koh' juu' he⁻ ma⁻hlēēyh' jne'
cha⁻jwē'. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh' kih' he⁻
ma⁻mi⁻jnäy⁻ ha⁻ lä⁻ hnøø' jäh' jee'
na⁻sii⁻ juu' kih' Dio.

33 Lä⁻chah' hor' ja⁻ ga⁻nooy'
ga⁻näy' ta⁻ Jerusalén. Ga⁻llanäy'
jee' ma' tääh' ko⁻jøh' lä⁻jēē⁻ gya⁻kaa⁻
apóstole kyaah' jñah' dsa⁻kyaayh'.

34 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh'
he':

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo' ma⁻lä⁻jiih'
Dsa⁻jøøh' jnän', hi⁻ ma⁻mi⁻jnäy⁻
hñiiy' kih' Simón.

35 Ja⁻ga' ga⁻jmeeh' lä⁻uu' discípulo
he' juu', ha⁻ lä⁻ ga⁻la' kiyh' cha⁻jwē',
hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻lä⁻kyuuy' Jesús ma'
ga⁻llaay' he⁻ñiih'.

*Ga⁻mi⁻jnää⁻ Jesús hñii' kih' discípulo
kyaay'*

*(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn.
20:19-23)*

36 Ta⁻ko⁻jiih' ma' täy⁻ llay⁻ juu'
ja⁻, ga⁻lla⁻sēēh' Jesús to⁻dsaah' jee'
kiyh' mah' ga⁻siiyh⁻:

—Wa' hii' ti' kyah' hnäh'.

37 He⁻ja⁻ ga⁻jwaah' jwē⁻te lä⁻jēē⁻
hi⁻ ma' tääh' he' mah' ga⁻lä⁻goyh'.
Jmi⁻lle' ba' ja⁻ ma' jēēy', laay'.

38 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siiyh⁻:

—¿He⁻la' gah' hnäh'? ¿He⁻la'
jmeeh⁻ hnäh' to⁻ hoh' hnäh'?

39 Jëe` da` hnäh' ma`goon`. Jëe` da` hnäh' ma`tin`. Ja`ba`jnä` la`. Chooh' da` hnäh' mah' jëe`. Jëeh', jmi`lle` sa` kye` jmi`ngo` lä`koo` jëeh' hnäh' laan'.

40 Jee' cheyh' hlëeyh` lä`ja`, ga`heeyh' dsa` ma`gooy` ma`tiy'.

41 Pero sa` ga` ma`heey' llu', kih' he` jëe` dsëy' cha`miih` hi` ma`dsaa` dsëy' ka`läh'. He`ja` ga`jäh' Jesús siyh`:

—¿Hee` cha` miih` kihn' jee' la`?

42 He`ja` ga`kwëeyh' koo` jwi' kih' hmooh` na`dsëe` në` je` hi` koo` jwi' tah' sër`.

43 He`ja` ga`sooyh' mah' ga`kuyh` lä` ma`jëe` ja` lä`jëe`.

44 Mah' ga`jäh' Jesús siih` lä`jëe` dsa` he`:

—He` la` na` juu' he` ga`hlëehn` hnäh' lä` ma` gya' ga`jnä` jee' kyah' hnäh'. He` ga`jmeé` bii' ga`lä`te' lä`jëe` he` na`sih` kin` në` ley kih' Moisé, hi` jee' na`sih` juu' kih' hi` ga`ngëe' juu' kih' Dio, hi` kih' salmo ka`läh'.

45 Ja`ga` ga`jmeey' ga`na` huu`dsë` kih' dsa` he` mah' ga`lä`ngëey' lä`koo` na`sih` juu' kih' Dio.

46 Mah' ga`siyh` lä`jëe` dsa` he`:

—He` la` na` ma`na`sih` kin` jää'. Ga`jmeé' bii' ki` jnä` hi` laa' Cristo he` ga`jëen' wii' mah' ga`lä`jiih` jee' kih' hi` na`juu' ma' ga`hya` hnë` jmi'.

47 Hi` kwaan` kin`, dsa`näa' dsa` dsa`kwa` juu' kin` ga`lä`kaa` hwa'. Løoy' ta` Jerusalén hlëeyh' dsa` ha` lä` dsa`jeeyh` kyaah' Dio mah' koo` Dio dsë' kih' dso'kye` kiyh'.

48 Hnäh' he' hi` jmeé' ju'dsoo' kih' lä`jëe` he` la`.

49 Hii` jnä` cheen` kyah' hnäh' he` ga`bääh` Täa` kyaan` hñii' kwëeyh' hnäh'. He`ja` jää` hnäh' Jerusalén la`, lä`jiih' tēeh' hnäh' be' he` jyoo' gyuuh'.

50 Ga`jää' Jesús lä`jëe` dsa` he' lä` ga`të` jäh` kih' jwii` Betania. Jee' ja` ga`chooy' gooy` gyuuh' mah' ga`mi`jäay' lä`jëe`.

51 Jee' cheyh' mi`jäay' lä`jëe` dsa` he' ngaayh' ta` gyuuh'.

52 Ma`ngëe' ma`jmäay' jøoh' Jesús, peer` jëe` dsëy' ga`näay' ta` Jerusalén.

53 Hi` ma` tääh' täay' jee' ma' chih' gwah`, kway` ti'hmaah' kih' Dio hi` ma`jmeey' juuh` kiyh'. Wa' la' lä`ja`.

Ngaah' Jesús gyuuh'
(Mr. 16:19-20)

San Juan Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'lëëy' dsa'

¹ Lã ma' to-në' ma' chaay- ba', laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja-ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio.

² Hi- na- ma' laa' lã ma' to-në' kyaah' Dio.

³ Hñiiy' ga'jmeey' lã-jë- he- cha-, ni- miih- sa' cha- he- ma-na-la- kih' hñii' he- sa' ga'jmeey' hñiiy'.

⁴ Kih' hñii' bih' na'jiih-. Heh' he- na'jiih- ja-, la' lã-koo- wa'je- he- choo' kih' lã-jëë- dsa-.

⁵ Ga-lã-jnä' wa'je- ja- jee' ma' tääh' hi- jmee- he- hñiih'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee- he- hñiih', sa' ga-liyh' kyaah'.

⁶ Hi- ma' chaa- jaa- dsa- ñuuh- ma' chee- Jwaa- hi- ga'chee' Dio.

⁷ Hi- he' ja' kye- ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je-, mah' lã-ja- lã-jëë- dsa- lã-dsoo' dsë' kih' wa'je- ja- kyaah' juu' he- ga'kway'.

⁸ Ja- hi- he' ma' laa' lã-koo- wa'je- ja-, jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi- laa' lã-koo- wa'je- ja-ba'.

⁹ Ma-ngoo' ya-jäh- ja- hi- laa' lã-koo- wa'je- he- la' ju'dsoo', he- choo' kih' lã-jëë- dsa-.

¹⁰ Ja-ba' jmi-gyuu- la- ma-chaay-, hi- ga'jmeey' Dio jmi-gyuu- la- ta-la- kiyh'. Pero dsa- chaa- jmi-gyuu- la- sa- ga-lã-kyuuy-.

¹¹ Jay' ja-ba' jmi-gyuu- kiyh', pero hi- chaa- kyaay' sa- ga'heeyh-.

¹² Pero lã-jëë- hi- ga'heeyh-, hi- jmee- dsöo' dsë' kih', ga-kway' jwë' leey' joo' Dio.

¹³ He- laay' joo' Dio, ja- kih' he- ga-lã-chaay- lã-koo- lle' kih' dsa-lã-chaay- dsa- jmi-gyuu-, ni- ja- kih' he- ga-lã-hyoh- dsë' cho'jmiiy- he- ga-lã-chaay- he- laay' joo' Dio, ni- ja- kih' he- ga'jmeey' cho'jmiiy-

huudsë- he- ga-lã-chaay-. He- ga-lã-chaay- lã- hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hih' hi- laa' Juu' ja-, ga-lëëy' dsa- mah' ga'gyay- jee' jnän-, hi- jnääh' discípulo kyaay' ga-jëë' jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu- koo- mëe' kyaay' Täa'. Ha- koh' sa- llu' dsëy' hi- kyey- ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁵ Ga'kwa' Jwaa- ju'dsoo' kiyh', ma' jäh':

—Hi- la- he' hi- ma' jwahn- kih': “Hi- ja- këe- ga'kin-, hi- la- jøøh' ga' lã-koo- jnä-, jëeh' ko-ja- ma-chaay- bih' jãä' ki- jnä-.”

¹⁶ Ha- koh' sa- cha-miih- he- cha- kiyh', hi- jee' ga-lã-jëë- jne' joh' he- sa- ma-hñah- jne'. Ja- koo- hä' ma-mi-jäay' jne'.

¹⁷ Heh' ley, ta-la- kih' Moisé ba' ja'. Pero lã-jë- he- la' kwa- Dio, kyaah' lã-jë- ju'dsoo', ta-la- kih' Jesucristo ba' ga-hñah' jne'.

¹⁸ Jih'koh' jih'lih', ni- jaa- sa- ma-jëë- Dio. Jooy' hi- laa' gyuu- koo- mëe' ba', hi- gya' ko-jøh' kyaah' Täa', hi- he' ba' ma-mi-jnäay- jnän- ha- lã- laay'.

Ga'jmeey' Jwaa- ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa- ta' judiu hi- chaa- Jerusalén ga'cheey' jmi-dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa- mah' na'ngiiy' juu' kiyh' hi- laa' Jwaa-.

²⁰ He- ja- ga'heeh- ba' Jwaa- he- jmeeyh' juu', sa- ga'hmäy':

—Ja- he' jnä- laan' Cristo —ga-jäh' Jwaa- siyh-.

²¹ —¿Hii- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elía? —ga-siiyh' Jwaa-.

—Ja- he' jnä- —ga-jäh'.

—¿O che' hne- he' laah' dsa- hi- ngëe- juu' kih' Dio hi- nøø' juu' ja- jmi-gyuu- la-? —ga-jäh' dsa- he'.

Koo- ka-läh' ga-jëeh- Jwaa- juu' kiyh':

—Jah-ha'.

22 —¿Hij̄ ba' laah' hne- ja-? Mah' ngëe' jnääh' juu' kwee- kih' hij̄ ma-chee' jnääh'. ¿Ha- lä' jwah' hñaah'? —ga-jäh' dsa- he' sïyh' Jwaa'.

23 He-ja- ga-jäh' Jwaa' sïyh':

—Jnä' laan' hij̄ kwa- juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa- kwa- ni- miih-: “Mi-llu' hnäh' hñaah' mah' jä- Dsa-jøh' jnan' ko-dsoo' jwë” —lä'koo- ga-jäh' Isaia hij̄ ga-ngëe' juu' kih' Dio.

24 Lä-jëe' dsa- hij̄ ga-chee' dsa- judiu he' ma' laa' fariseo.

25 Ga-ngüy' juu' kiyh' ka-läh' ga-sïyh':

—¿He-la' ja- chaah' dsa- jmi- cher'mah' sa-laah' Cristo, ni- sa-laah' Elia, ni- hij̄ ga-jñah' dsa- hij̄ ma-ngëe' juu' kih' Dio? —ga-jäh' dsa- he' sïyh'.

26 —Jnä' chaan' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba', pero jee' kyah' hnäh' chaa- jaa- hij̄ sa- kyuu- hnäh'.

27 Hij̄ he' jä' këe- ga' ki- jnä'. Hi- ni- sa- tē-dsëen' chiih' mah' llen' loo- he- hä' tüy' —ga-jäh' Jwaa' sïyh'.

28 Lä-jë- he- la- ga-la' jee' jwii- he- chee- Betania, ta' hngaah' ko-taa- kih' jmi- Jordán, ta' jee' ma' choo- Jwaa' jmi-.

Jesús laa' Borrego mäh' kyaa' Dio

29 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-jëe' Jwaa' Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga-jäyh':

—Jëe' da', hij̄ na- he' Borrego mäh' kyaa' Dio hij̄ jñuuh' dso'kye- kih' dsa- jmi-gyuu-.

30 Hij̄ na- na- hij̄ ma' jwahn' kih': “Këe- ga' kin-, jä- jaa- dsa-nuuh- hij̄ jøh' ga' lä'koo- jnä', jëeh' ko-ja- ma- chaa- bih' jaa' ki- jnä'.”

31 Jnä' sa- ma' kyuu- jnih'. Ma-jan- mah' chaan' dsa- jmi- ba' mah' lä-ja-, lä-jnäay' kih' dsa- Israel.

32 Ga-mi-jnäa- ga' Jwaa' juu', ga-jäyh':

—Ga-jëen' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio ga-jyoo' gyuu- jmi-gyuu-, laay'

lä'koo- jaa- juu-, hij̄ ga-jä' ko-hwëe' ne' kiyh'.

33 Jnä' sa- ma' man- hij̄ he'. Pero hij̄ ga-chee' jnä' he- chaan' dsa- jmi- kyaah' jmi-, ga-sïyh' jnä': “Hij̄ jëeh' jyoo' Jmi-lle' mah' jä' ko-hwëe' ne' kiyh', hij̄ he' he' hij̄ chaa' dsa- jmi- kyaah' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio.”

34 Lä-ja- ga-jëen' hij̄ jmeen- ju'dsoo' kiyh', hij̄ he' he' Joo' Dio —ga-jäh' Jwaa'.

To-në' discípulo kyaa' Jesús

35 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', koo- ka-läh' ma' cheh' Jwaa' kyaah' uu' hij̄ ma' jmee- ko-jøh' kyaayh'.

36 Ma' ga-jëy' Jesús ma' ngëy- jee' ja-, mah' ga-jäyh':

—Jëe' da', hij̄ na- he' Borrego mäh' kyaa' Dio.

37 Ma' ga-nuu' lä-uu' hij̄ ma' ga-nää' ko-jøh' kyaah' Jwaa' he- ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-näay' kyaah' Jesús ba'.

38 Ma' ga-jëeh- Jesús hñii', ga-jëy' chaa' hij̄ he' kaah' kiyh', mah' ga-sïyh':

—¿Hee- na- hnooh' hnäh'?

Mah' ga-jäh' dsa- he':

—¿Ha- ñeh' hne- Rabí, he- la- hnøø' jäh- Ta-jwoh'?

39 —Ya-nää' hnäh' ja- mah' ya-jëe- —ga-jäh' Jesús sïyh'.

Ga-näay' mah' na-jëy- ha- ma' gyay'. Jee' ja- ga-jäy' kyaayh' jmi' ja-. Hor- ja-, ma- tē' ko-hij̄ gya'.

40 Jaa- jee' lä-uu', hij̄ ga-nuu' kih' Jwaa' hij̄ ga-jmee' ko-jøh' kyaah' Jesús, chee- Andre' øh- Simón Pee'.

41 He- ga-jmeey' to-në', na-hnäayh- øøyh- Simón mah' ga-sïyh':

—Ma-jee' jnääh' Mesía —he- hnøø' jäh- Cristo.

42 Lä-chah' ja- na-jäay- Simón cha-në' Jesús. Ma' ga-jëe' Jesús hij̄ he', ga-jäyh':

—Hne- he' Simón, joo' Joná. Hne- lä-cheeh- Cefa —he- hnøø' jäh- Pee'.

Jesús ga-tëeh' Felipe kyaah' Natanael

43 Ma' ga'jnā' jyoh' jmi', ngaah' Jesús ta' Galilea. Jee' ja' ga'jēy' Felipe mah' ga'siiyh':

—Ñā' kyaah' jnā'.

44 Felipe he' ma' chaa' Betsaida, dsa'goo' Andre' kyaah' Pee' ka'lāh'.

45 Ma' ga'jee' Felipe Natanael mah' ga'siiyh':

—Ma'jee' jnāah' hih' dsa' hi' ga'sii' Moisé kih' nē' ley, hi' lä'jēē' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio ga'sii' kiyh' ka'lāh'. Hi' he' he' Jesús, joo' José hi' chaa' Nazaret.

46 Mah' ga'jāh' Natanael:

—¿Ha' lä' la' juu' he' ya'hēē' jaa' hi' lluu' jee' jwii' Nazaret?

—Ñā' mah' jēē' da' —ga'jāh' Felipe siiyh'.

47 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' ya'jāh' Natanael, ga'hlēyh' kiyh':

—Hi' ja' na', hi' na' ba' he' dsa' Israel, hi' sa' cha' ni' miih' juu' ta' juu' tuh'dsē'.

48 —¿Ha' lä' na' he' ma'lä'kyuuh' jnā'? —ga'jāh' Natanael siiyh'.

—Jää' ja' ga' hlēēh' Felipe hne', ga'jēē' hne' ma'chēh' koo' kih' chaah' higo —ga'jāh' Jesús siiyh'.

49 —Ta'jwoh', hne' he' laah' Joo' Dio, hne' laah' Rey kyaa' dsa'goo' jne' —ga'jāh' Natanael siiyh'.

50 Mah' ga'jāh' Jesús ka'lāh':

—Ma'lä'dsoo' hoh' jnā', kih' he' ma'jwēēhn' hne' ga'jēē' hne' koo' chaah' higo. Pero cha'ga'miih' he' juh'gaa' jēēh' na' ta' cha'nē'.

51 Hi' ga'jāh' ka'lāh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', na' ta' cha'nē' jēēh' hnāh' gyuuh' jmi'gyuuh' na'na', jēēh' hnāh' ángele kyaa' Dio hi' wi' hi' jñaa' nē' kih' Hi' ga'lēē'ngo' la' —ga'jāh' Jesús siiyh'.

2

Lä'la' ga'la' lä' ma' ga'jee' goo' jaa' dsa'jee' jwii' Caná

1 Jee' ga'tē' hnē' jmi', ga'jee' goo' jaa' dsa'jee' jwii' Caná, he' na'heē'

hwa' Galilea. Jee' ja' ma' hää' choo' Jesús.

2 Jesús hi' jnāah' discípulo kyaay' ga'tēēyh' jnāah' jee' tē' jmi' ka'lāh'.

3 Ma' sa' ga'lēē' jmih' mi'jēh' ma'ää' he' ma' hih' dsa', ga'jāh' choo' Jesús siiyh':

—Ma'dsa' go'tē' jmih' mi'jēh' kih' dsa'.

4 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—¿He'la' jwiih' jnā' lä'na'? Sa' ga' ma'tē' hor' kin'.

5 Mah' ga'jāh' chooy' siiyh' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja':

—Jmee' hnāh' lä'jē' he' siiyh' hnāh'.

6 Ma' tōō' jee' ja', jñii' mi'hya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuu' jee' ma' chih' dsa' judiu' jmi' he' ma' jmee' jāy' na'jngēēy' cha'nē' Dio. Lä'koo' mi'hya' ja', ma' hiih' koo' hña'loo' hih' jmi'.

7 Mah' ga'jāh' Jesús siih' dsa' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja':

—Kaah' jmi' neh' lä'jē' mi'hya' na'.

Mah' ga'jmeey' na'kah' na'dsēh' lä'jē' mi'hya' ja'.

8 Ja'ga' ga'jāh' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go'kwēēh' dsa'juu' jmi'.

Hi' lä'ja' ga'jmeey'.

9 Hih' dsa'juu' jmi' he', ga'jēēy' che' llu' jmi' he' ma'la' jmih' mi'jēh'. Ni' sa' ñey' ha' ta' ja' he' ja', ma'la' hi' ma' kwa' be' hi' ga'hwēē' jmi' ja'ba' ñe'. Mah' ga'tēē' juu' jmi' kih' hi' dsa'jee' goo',

10 mah' ga'siiyh':

—Ga'lä'jēē' dsa' kwēēh' to'nē' jmih' mi'jēh' llu'. Ma'la' ma'hiih' cha'miih', ja'ga' kwēēyh' jmih' mi'jēh' he' hwaa' ga'miih'. Pero hne' ma'na'høøh' jmih' mi'jēh' llu' mah' kwēēyh' jee' llaa' ga'.

11 Jee' jwii' Caná he' na'heē' hwa' Galilea ba' ga'jmeey' Jesús to'nē' he' juh'gaa' ja'. Jee' lä'ja' ga'mi'jnāy' hñiiy' ha' koo' jøøh' laay', hi' lä'jēē' jnāah' discípulo kyaay', cha'ga'miih' ga'lä'dsoo' dsē' jnāah' kiyh'.

12 Ma⁻ngëë' he⁻ ja⁻, ngaayh¹ ta⁺ Capernaum, kyaah¹ chooy¹ kyaah¹ øøyh⁻ hi⁻ jnääh¹ discípulo kyaay¹. Jee' ja⁻ ga⁻tooh¹ jnääh¹ cha⁻miih⁻ jmii¹.

Jesús ga⁻hwëë' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' hnii⁺ jee' ma' chih' gwah⁺

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Ma⁻ngoo¹ ma⁻ya⁻jäh⁺ jmii¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh¹, he⁻ ja⁻ ngoo¹ Jesús ta⁺ Jerusalén.

14 Jee' chih¹ gwah⁺ juuh⁺, jee' ja⁻ ga⁻jëëy¹ dsa⁻ hi⁻ ma' hnëë⁺ kya¹, hi⁻ ma' hnëë⁺ borrego, hi⁻ ma' hnëë⁺ juu⁻, kyaah¹ hi⁻ ma' tääh¹ mi⁻sii¹ kuu¹ kih¹ dsa⁻.

15 Ga⁻jmeey¹ koo⁻ si¹hnii¹. Kyaah¹ he⁻ ja⁻, ga⁻hëëy¹ kih¹ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma' tääh¹ jee' chih¹ gwah⁺ ja⁻, hi⁻ ga⁻ borrego, hi⁻ ga⁻ kya¹, hi⁻ ga⁻ hi⁻ mi⁻sii¹ kuu¹. Ga⁻këyh¹ ga⁻lä⁻jëë⁺ na⁻mes⁺, ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ kuu¹ kih¹ hi⁻ he⁺.

16 Hi⁻ ma' tääh¹ hnëë⁺ juu⁻ he⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Hwëë⁺ lä⁻jëë⁺ he⁻ na⁻ jee' la⁻. Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ je¹hmooh¹ hne¹ kih¹ Tääh¹ kyaan⁺.

17 Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë⁻ jnääh¹ discípulo kyaay¹ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: “Ngoo¹ dsa⁻llaan⁺ kih¹ he⁻ kyen¹ cha⁻miih⁻ huu¹dsë⁻ kih¹ hne¹ kyah⁺.”

18 Dsa⁻ hi⁻ tääh¹ nē¹ kih¹ judiu ga⁻ngii¹ juu¹ kih¹ Jesús:

—¿Hee⁻ koo⁻ lii⁻ jmeeh¹, mah¹ jëë⁺ jnääh¹ he⁻ na⁻ngëh¹ jwë¹ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jëë⁺ he⁻ na⁻? —ga⁻jäh¹ siiyh⁺ Jesús.

19 —Hla¹ hnäh¹ gwah⁺ la⁻ mah¹ kyaah¹ hnë⁻ jmii¹ ba¹ choohn⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺.

20 Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ nē¹ he⁺ siiyh⁺:

—Kyaah¹ to¹loo¹ jñii¹ jii⁻ñe⁻ ga⁻jmeey¹ dsa⁻ gwah⁺ la⁻. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ jwah¹ hne⁻, kyaah¹ hnë⁻ jmii¹ ba¹ choohn⁻?

21 Pero ja⁻ kih¹ gwah⁺ he⁻ ga⁻hlëëyh⁺ lä⁻ja⁻, he⁻ ma¹ hlëëyh⁺ kih¹ jmi⁻ngo¹ kiyh¹ ba¹ ja⁻.

22 He⁻ja⁻ ma⁻ngëë⁺ ma⁻lä⁻jiih¹ Jesús, ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë⁻ jnääh¹

discípulo kyaay¹ he⁻ ga⁻hlëëyh⁺ ja⁻, hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë⁻ jnääh¹ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu¹ kih¹ Dio, hi⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë⁻ jnääh¹ lä⁻koo⁻ ga⁻hlëëh⁺ Jesús ka⁻läh⁺.

Lä⁻jëë⁺ huu¹dsë⁻ he⁻ ma' jmee⁻ dsa⁻ ma' kyuu¹ ba' Jesús

23 Ta⁻ko⁻jiih¹ ma¹ tē⁻ jmii¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh¹ jee¹ jwii⁻ Jerusalén, jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻hëeh⁻ juu¹ kih¹ Jesús ma¹ ga⁻jëëy¹ lä⁻jëë⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma¹ jmeey⁻.

24 Pero hñii¹ Jesús, sa⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ kiyh¹ kyaah¹ dsa⁻ he⁺, jëeh¹ ma¹ kyuu¹ bih¹ ga⁻lä⁻jëë⁺ dsa⁻.

25 Sa⁻ ma¹ jmee⁻ bii¹ kiyh¹, he⁻ ma¹ jmeeh¹ dsa⁻ juu¹ ha⁻ lä⁻ la¹ kih¹ dsa⁻kyaayh¹, jëeh¹ ñey⁻ ba¹ ha⁻ lä⁻ la¹ tuh⁻dsë⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ dsa⁻.

3

Ta⁻la⁻ hwë¹ ba' ñee¹ Nicodemo na⁻jëëy⁻ Jesús

1 Ma⁻chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu¹ jee¹ kih¹ fariseo hi⁻ ma¹ chee⁻ Nicodemo, ma¹ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ nē¹ kih¹ dsa⁻ judiu.

2 Ta⁻la⁻ hwë¹ ba¹ ñee¹ dsa⁻ ñuu¹ he⁻ na⁻jëëy⁻ Jesús mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—Ta⁻jwoh¹, ñe¹ jnääh¹, ga⁻chee¹ Dio hne⁻, laah¹ jaa⁻ ta⁻jwoh¹. Jëeh¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lih⁺ jmee¹ lä⁻jëë⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻ hne⁻ wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ kyaah¹ Dio hne⁻ —ga⁻jäh¹ Nicodemo siiyh⁺.

3 —Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hne⁻, hi⁻ sa⁻ lä⁻chaa⁻ ka⁻läh⁺ lä⁻hmëë⁺, sa⁻ tēëy¹ jëëy¹ jee¹ jmee⁻ Dio hih⁺ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺.

4 —¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻chaa⁻ ka⁻läh⁺ jaa⁻ dsa⁻ ga⁻ ma⁻gyuh⁻? ¿Che¹ le¹ dsa⁻hëey¹ jee¹ ma¹ hääy¹ mah¹ lä⁻chaa⁻ lä⁻hmëë⁺? —ga⁻jäh¹ Nicodemo siiyh⁺.

5 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jäh¹ Jesús:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hne⁻, hi⁻ sa⁻ lä⁻chaa⁻ kyaah¹ jmii⁻ hi⁻ kyaah¹ jmi⁻lle⁺, sa⁻ tēëy¹ dsa⁻hey¹ jee¹ jmee⁻ Dio hih⁺.

6 Hih¹ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kih¹ ngo¹, ngo¹ ba¹laay¹. Hi⁺ hih¹ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah¹ jmi⁻lle¹, laay¹ jmi⁻lle¹ ba¹.

7 Ta⁻ jmee⁻ dsaa[~] hoh¹ he⁻ ma⁻jwëehn¹ hne⁻, jmee⁻ bii¹ lä⁻chaah⁻ hnäh¹ ka⁻läh¹ lä⁻hmëe¹.

8 Lë¹ gwa¹ hi⁺ dsoo[~] ha⁻ jee¹ hnø¹. Ma⁻ke⁻ nuuh⁻ hij¹ lle¹, sa⁻ ñeh¹ ha⁻ ta⁻ gwa¹ ni⁺ ha⁻ ta⁻ dsoo[~]. Lä⁻ja⁻ la¹ kih¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah¹ Jmi⁻lle¹ kih¹ Dio —ga¹jäh¹ Jesús siyh¹.

9 —¿Ha⁻ lä⁻ la¹ juu¹ na⁻? —ga¹jäh¹ Nicodemo siyh¹.

10 Mah¹ ga¹jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹, ga¹siyh¹:

—¿Ja¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ dsa⁻ Israel laah¹ mah¹ sa⁺kyuuh[~] he⁻ la⁻?

11 Ma⁻ra⁻ ju'dsoo[~] jwëehn[~] hne⁻, he⁻ ma⁻kyuuh[~] jnääh¹, he⁻ ja⁻ ba¹ hlëeh¹ jnääh¹. Hi⁺ he⁻ ma⁻jëe¹ jnääh¹, he⁻ ja⁻ ba¹ jmee⁻ jnääh¹ dsoo[~]. Pero hnäh¹ sa⁻ heeh¹ hnäh¹ he⁻ hlëeh¹ jnääh¹.

12 Wa⁻ra⁻ ga⁻hlëehn[~] hnäh¹ lä⁻koo⁻ la¹ he⁻ cha⁻ hwa¹ la⁻, sa⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ dsoo[~]. Ha⁻ ba¹ lä⁻ jmeeh¹ hnäh¹ dsoo[~] cher¹ mah¹ ga⁻hlëehn[~] hnäh¹ lä⁻koo⁻ la¹ he⁻ cha⁻ gyuuh¹ jmi⁻gyuuh¹.

13 'Sa⁻ chaa⁻ ga¹ jñah¹ hi⁻ ga⁻wii¹ gyuuh¹ jmi⁻gyuuh¹, ma⁻la¹ hi⁻ ga⁻jñaa¹ gyuuh¹ ba¹. Hi⁺ he¹ he¹ Hi⁻ ga⁻lëe¹ ngo¹ la⁻ hi⁻ gya¹ gyuuh¹ jmi⁻gyuuh¹.

14 Ja⁻ ba¹ lä⁻koo⁻ ga⁻chaa¹ Moisé miih⁻ ta¹ gyuuh¹ jee¹ ma¹ la¹ hwa¹ kii¹ ja⁻, ja⁻ ba¹ lä⁻ja⁻ jmee⁻ bii¹ chaa¹ dsa⁻ gyuuh¹ Hi⁻ ga⁻lëe¹ ngo¹ la⁻.

15 Mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee¹ dsoo[~] dsë¹ kiyh¹ sa⁻ heey¹, lä⁻chaay⁻ tää¹ ga⁻lä⁻jë⁻ joh¹ jmi⁻ cha⁻ ba¹.

Cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁻jëe⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuuh⁻

16 'Jëeh¹ cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁻jëe⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuuh⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻kwaay¹ gyuuh⁻ koo⁻ mëe¹ kyaay¹, mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee¹ dsoo[~] dsë¹ kiyh¹ sa⁻ heey¹, lä⁻chaay⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ joh¹ jmi⁻ cha⁻ ba¹.

17 Jëeh¹ sa⁻ ga⁻chee¹ Dio joo¹ jmi⁻gyuuh⁻ la⁻ mah¹ taayh⁻ dsa⁻

dso¹jwii¹. Ga⁻cheey¹ mah¹ ta⁻la¹ kiyh¹ lääy¹ dsa⁻ jmi⁻gyuuh⁻ ba¹.

18 'Hi⁻ jmee⁻ dsoo[~] dsë¹ kiyh¹ sa⁻ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso¹jwii¹ në¹ kiyh¹. Pero hi⁻ sa¹ jmee⁻ dsoo[~] dsë¹ kiyh¹ ma⁻ cha⁻ dso¹jwii¹ në¹ kiyh¹, jëeh¹ sa⁻ dsoo[~] dsëy¹ kih¹ gyuuh⁻ koo⁻ mëe¹ kyaa¹ Dio.

19 Lä⁻la⁻ ba¹ la¹ he⁻ ja¹ dso¹jwii¹ në¹ kih¹ dsa⁻. Ja¹ ba¹ wa¹ je⁻ hwa¹ la⁻ pero ga⁻lä⁻hnø¹ gyih¹ jee¹ na⁻hoo⁻ lä⁻koh¹ ga¹ wa¹ je⁻, jëeh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ jmeey¹, he⁻ hliih¹ jmah¹ ba¹.

20 Jëeh¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih¹ na⁻høoyh¹ kih¹ wa¹ je⁻, sa⁻ hnøoy¹ ya⁻näy¹ jee¹ jnä¹ wa¹ je⁻ mah¹ sa⁻ lä⁻jnä¹ he⁻ jmeey¹.

21 Pero hi⁻ tääh¹ jmee⁻ lä⁻ hnø¹ ju'dsoo[~], hi⁻ he¹ ba¹ go⁻nää¹ jee¹ jnä¹ wa¹ je⁻ mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻jnä¹ la¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio lä⁻jë⁻ he⁻ jmeey¹ —ga¹jäh¹ Jesús siyh¹ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻løø¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ hlëeh⁻ kih¹ Jesús

22 Ma⁻ngëe¹ he⁻ ja⁻, ngoo¹ Jesús ta¹ hwa¹ Judea, hi⁺ jnääh¹ discípulo ga⁻nøø¹ jnääh¹ kyaayh¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻jä¹ jnääh¹ kyaayh¹ miih⁻ jmi⁻ hi⁺ ma⁻ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻.

23 Jwaa⁻ ka⁻läh¹ ma⁻ chaa[~] dsa⁻ jmi⁻ jee¹ jwii⁻ Enón, koo¹ Salim, jëeh¹ jee¹ ja⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻. Jee¹ ja⁻ ma⁻ dsa⁻nää¹ dsa⁻ mah¹ ma⁻ saay⁻ jmi⁻.

24 Jmi⁻ ja⁻, sa⁻ ga¹ ma⁻taah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻ neh¹ ñe¹.

25 He⁻ ja⁻ ko⁻llaa¹ discípulo kyaa¹ Jwaa⁻ ga⁻taayh⁻ ti⁻chooy⁻ juu¹ kyaah¹ dsa⁻ judiu ha⁻ lä⁻ jmee¹ dsa⁻ mah¹ jäy¹ na⁻ jngëey¹ cha⁻ në¹ Dio.

26 Mah¹ na⁻näy¹ jee¹ cheh¹ Jwaa⁻ na⁻chiiyh¹:

—Ta⁻jwoh¹, hi⁻ ma⁻ gya¹ kyaah¹ hne⁻ ta⁻ hngaah[~] ko⁻taa⁻ kih¹ jmi⁻ Jordán, hi⁻ ga⁻kwah¹ ju'dsoo[~] kih¹ he¹, na¹ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻. Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba¹ dsa⁻ dsa⁻nää¹ kyaayh¹.

27 Mah¹ ga¹jäh¹ Jwaa⁻ siyh¹:

—Sa⁻ le¹ hyoh⁻ dsa⁻ ni⁺ miih⁻, wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ ga⁻hyoyh¹ kih¹ Dio.

28 ¿Ja' he' ba' hnäh' ga' nuuh' hnäh' kin' he' ga' jwahn'? : "Ja' he' jnä' laan' Cristo. Laan' jaa' hi' ga' chee' Dio jää' mah' hlëehn' kiyh'."

29 Dsa-më' hi' dsa-jee' goo-laay' kyaä' dsa-nuuh' hi' jee' goo-kyaayh'. Pero ome' kyaä' dsa-nuuh' he' hi' cheh' koo' kiyh' chaay' llu' kyaah' koo' nuuy' hlëeh' dsa-nuuh' he'. Lä' ja' la' ki' jnä' ka-läh', ma-jëe' dsën' go-te' na' he' ma-ja' Cristo.

30 Jmee' bii' juuh' ta' kiyh' mah' lä' ja' lä' hwaä' ta' kin'.

Hi' ja' gyuu' jmi' gyuu' kye' nē' kih' jee' lä' jëe'

31 Hi' ja' gyuu' kye' nē' kih' jee' lä' jëe'. Pero hi' chaa' hwa' la', hwa' la' ba' na' jnäy', hi' hlëeyh' kih' he' cha' hwa' la' ba'. Hi' ja' gyuu' jmi' gyuu' kye' nē' kih' jee' lä' jëe'.

32 He' ma-jëey' he' ma-nuuy', he' ja' ba' hlëeyh', pero ni' jaa' sa' heeh' juu' he' kway'.

33 Hi' heeh' juu' he' kway', hi' he' jmee' bih' dsoo' juu' kih' Dio.

34 Jëeh' hi' ga' chee' Dio, hlëeyh' juu' kih' Dio ba'. Hi' ja' kyaah' hih' kwa' Dio jmi' lle' kih'.

35 Jëeh', Täa' hnäy' ba' Jooy'. Hi' ga' tooyh' goo' Jooy' lä' jëe' he' ga' cha'.

36 Hi' jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio lä' ma' chaay' ja' ba'. Pero hi' sa' jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio sa' jëey' jee' jmee' Dio hih'. He' wi' he' na' ga' chee' Dio, he' ja' ba' jä' nē' kiyh'.

4

Jaa' dsa-më' hi' chaa' hwa' Samária ga' hlëeh' kyaah' Jesús

1 Ga' nuu' dsa' fariseo hlëeh' dsa' kih' Jesús, ma' jäh' jwëe' ga' dsa' jää' Jesús hi' jwëe' ga' dsa' chaay' jmi' lä' koh' ga' Jwaa'. Hi' ga' lä' nē' Dsa-jøøh' jnän' he' ga' nuu' dsa' fariseo juu' ja'.

2 (Ma' ke' ja' he' hñii' Jesús hi' ma' choo' jmi'. Jnääh' discípulo ba' hi' ma' choo' jmi'.)

3 He' ja' ya' hëe' Jesús hwa' Judea ja' mah' ngaayh' ta' Galilea ka-läh'.

4 Ga' jmee' bii' kiyh' ngooy' ta' hwa' kih' Samária.

5 Ga' tēey' koo' jee' jwii' kih' Samária he' ma' chee' Sicar, jäh' kih' hwa' he' ga' kwëeh' Jacob jooy' José.

6 Jee' ja' ma' chih' koo' jmi' too' he' ga' jmee' Jacob. Ga' hwaä' Jesús jee' hääy' jwë' mah' ga' gyay' ga' tēeyh' dsëy' koo' jmi' too' ja'. Hor' ja' ma' ngoo' ga' tē' llä' hyoo'.

7 Ja' jaa' dsa-më' hi' chaa' Samária, ya' kye' jmi'. Mah' ga' jäh' Jesús siyh' :

—Kwëeh' jnä' miuh' jmi' kyah' huhn'.

8 (Jnääh' discípulo kyaay' na'nøø' jnääh' ta' jee' jwii' na'lä' jnääh' he' ga' kih' jnääh'.)

9 Hi' dsa-më' hi' ma' chaa' Samária he' ga' siyh' Jesús:

—¿Ha' lä' ja' hne' hi' laa' dsa' judiu ngiih' jmi' kin' mah' huh', jnä' hi' laa' dsa' chaa' Samária?

(Jëeh', dsa' judiu sa' jwayh' kyaah' dsa' samaritano.)

10 Mah' ga' jäh' Jesús siyh' :

—Wa' ra' jäh' kih' ñeh' hee' na' he' la' kwa' Dio, hi' hii' na' hi' ngii' jmi' kyah' mah' hiih', hne' ba' ngiih' kiyh' jmi' he' huh' hi' hñiiy' kwëeyh' hne' jmi' jiih'.

11 Mah' ga' jäh' dsa-më' he' ka-läh' :

—¿Ha' lä' jmeeh' Dsa-jøøh' kyaan'? Sa' cha' ni' miuh' he' kyeh' he' kyaah' chooh' jmi', hi' juuh' jwërte jmi' too' la'. ¿Ha' ba' ta' haa' jmi' jiih' ja' he' kwah'?

12 ¿Che' jøøh' ga' hne' lä' koh' ga' Jacob dsa' ma' gyuh' kyaä' jnääh', hi' ga' kwëeh' jnääh' jmi' too' la'? Jee' la' ga' hiih' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä' jëe' jah' kyaay' ka-läh'.

13 Mah' ga' jëeh' Jesús juu' kih' dsa-më' he' :

—Wa' hi' cha' hi', hi' hiih' jmi' he' haa' la', koo' ka-läh' jä' lä' kii' dsëy'.

14 Pero hi' hiih' jmi' he' kwa' jnä', jiih' koh' jiih' lih' sa' jä' lä' kii' dsëy'. Jmi' he' kwa' jnä', he' ja' hya' lä'

ma-hya- ja-ba' neh+ tuh-dsëy' he-
jmeë+ chaay- tää'.

15 Mah' ga-jäh' dsa-më' he' siyh+:

—Kwëeh' jnä' jmii- ja-, Dsa-jøøh'
kyaan+, mah' sa+ ja- lä-kii- dsën+.
Lä-ja- mo-so+ jän- jee' la- ya'kyen'
jmii- —ga-jäh' dsa-më' he'.

16 Mah' ga-jäh' Jesús siyh+:

—Gwaah- mah' go-kyaa+ dsa-nuuh-
kyaah' ta+ la+.

17 —Sa+ chaa- dsa-nuuh- kyaan+ —
ga-jäh' dsa-më' he' siyh+.

—Ja-ba' dsoo' he- ma-jäh', sa+
chaa- dsa-nuuh- kyaah'.

18 Jëeh' hñaä' dsa-nuuh- hi-
ma-lä-kyaah', hi' hi- kyaah' na', ja-
he' dsa-nuuh- kyaah' he'. He- dsoo'
na- ma-jäh' —ga-jäh' Jesús siyh+.

19 —Dsa-jøøh' kyaan+, go- hi- ngëe-
juu' kih' Dio ba' hne- laan+.

20 Lä-jëe+ dsa- ma-gyuh- kyaa'
jnääh' dsa- samaritano ga-hnaayh-
Dio jee' chih' moh' la-, mah'
hnäh' dsa- judiu jwah' hnäh', jwii-
Jerusalén ba' jee' hnäähn' Dio —
ga-jäh' dsa-më' he' siyh+.

21 —Dsa-më', jmeë' dsoo' he-
jwahn+ la-. Lloo+ koo- jmii', ni+ moh'
la- ni+ jwii- Jerusalén sa+ hnaah'
hnäh' Tää'.

22 Sa+ kyuu+ hnäh' hii- na- hnaah+
hnäh'. Pero jnääh' dsa- judiu, kyuu-
ba' jnääh', hii- na- hi- hnääh+ jnääh',
jëeh' ta-la+ kih' dsa- judiu ba' ja' he-
dsa-lää' dsa-.

23 Jä+ koo- hor~, hi+ hor~ ja- la'
na' ga-juh-. Hi- dsoo' hnaah+ Tää',
hnaayh- lä- hnøø' Jmi-lle' Na-jngii'
hi+ kyaah' ju'dsoo' ka-läh'. Jëeh' Tää'
hnääy' dsa- hi- hnaayh- lä-ja-.

24 Jmi-lle' ba' laa+ Dio. Lä-jëe-
hi- hnaayh-, jmeë+ bii' kiyh' hnaayh-
kyaah' jmi-lle' hi+ kyaah' ju'dsoo' —
ga-jäh' Jesús siyh+.

25 —Jnä' man+ he- jä+ hi- jäyh' Mesía
kih', hi- jäh' dsa- chee- Cristo. Wa-ra-
jay', hi- he' mi-jnää+ ha- lä- la' lä-jëe-
juu' la- —ga-jäh' dsa-më' he' siyh+.

26 Mah' ga-jäh' Jesús:

—Hi- he' he' jnä' hi- hlëeh+ kyaah'
hne-.

27 Hor~ ja- ya-nøø' jnääh' discípulo
kyaay'. Peer+ ga-lä-dsaa+ dsë- jnääh'
' ma' ga-jëe' jnääh' la+ Jesús juu'
kyaah' jaa- dsa-më'. Pero ni+ jaa- sa+
ga-tuu- dsë' ma' ngii' juu' hee- juu' ja-
ma' llay+, hi+ he-la ma' hlëeyh+ kyaah'
dsa-më' he'.

28 Jee' ja- ga+ chih' dsa-më' mi'dsuu'
kiyh' mah' ngaayh' ta+ jee' jwii-,
na' chiiyh' lä-jëe+ dsa-:

29 —Ma-nøøon+ ma+jëen' jaa-
dsa-nuuh- hi- ma-sih+ jnä' lä-jëe-
go-te' he- ma-jmeen'. ¿Che' ja+ hi- he'
oo+ Cristo hi- hii' juu' kih'?

30 Lä-chah' ja- ga-hwëe- dsa- hi-
ma' chaa- jee' jwii- ja-, na'nääy' +
na-jëe-.

31 Ta'ko-jiih' ja- ma' chuü' jnääh'
kyaayh':

—Ta-jwoh+, kuh-hih'.

32 Mah' ga-siyh+ jnääh':

—Cha- ba' he- kuhn' he- sa+ kyuu+
hnäh'.

33 He-ja- ga-ngii' jnääh' juu' kih'
dsa-kyaah' jnääh':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma-ja- hi-
ma-ya-ka+ he- kuyh'?

34 Mah' ga-jäh' Jesús siyh+ ka-läh':

—He- jmeen' lä- hnøø' hi- ga-chee'
jnä' mah' mi'hñaan' ta' kiyh', he- ja-
ba' ma' he- jmeë+ dsa-këen'.

35 ¿Ja' jwah' hnäh', hnøø' ga' kye'
sih- mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero
jnä' jwahn+, chooh' hnäh' neh' mah'
jëe' da' hnäh' lä-kaa- jee' tääh' dsa-
hi- laa' lä-koo- mi'ju- he- ma-ää- he-
ma-lé chooh' dsa-.

36 Hi- chaah- dsa- liyh+ ba' jñeey'.
He- chaayh- dsa- mah' chaa- tää', la'
lä-koo- he- chooyh- mi'ju- mah' sa+
hee' jih'koh'. Kyaah' lä-ja-, ko-jøh'
ba' lä-chaa- llu' hi- ga-jngëe' kyaah'
hi- ga-chooh' ta'.

37 Heh' lä- jäh' juu' la-, la' ju'dsoo':
“Jñah' ba' hi- jngëe-, hi' jñah' ba' hi-
chooh- ta'.”

38 Jnä' ga-cheen- hnäh' mah' chooh'
hnäh' ta' he- sa+ ga-jñeeh' hnäh'.
Jñah' ba' ga-këe' ta' kih', mah' hnäh'

ga⁺taah^h hnäh^h jee⁺ la⁺ ta⁺ kiyh⁺ mah⁺
koo⁻ chooh⁺ ba⁺ hnäh^h ta⁺ ja⁻ —ga⁺jäh^h
Jesús siyh⁺.

39 He⁻ja⁻ jwëë⁺ samaritano, hi⁻
chaa⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ ga⁻lä⁺dsoo⁺ dsë⁺
kih⁺ Jesús, lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ juu⁺
kih⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ ga⁻jäh^h: “Lä⁺jë⁻ ba⁺
he⁻ ma⁻jmeen⁺ ma⁻siyh⁺ jnä⁺.”

40 He⁻ja⁻ ya⁻nää⁺ samaritano
he⁺ ya⁻jëëy⁻ Jesús mah⁺ ga⁻chuuy⁺
kyaayh⁺, ga⁻siyh⁺:

—Jä⁺ kyaah⁺ jnääh⁺ jee⁺ la⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻jäy⁺ to⁺ jmi⁺ jee⁺ ja⁻.

41 Jwëë⁺ ga⁺ dsa⁻ ga⁻lä⁺dsoo⁺ dsë⁺
ma⁺ ga⁻nuuy⁺ he⁻ ma⁺ hlëëyh⁺ ja⁻.

42 Lä⁺jëë⁻ hi⁻ he⁺ ma⁺ sih⁺ dsa⁻më⁺
he⁺:

—Ja⁺ ma⁻la⁺ juu⁺ kyah⁺ hne⁻ jmee⁻
jnääh⁺ dsoo⁺, hña⁺ jnääh⁺ ma⁻nua⁺
jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺. Na⁺ ba⁺ ra⁺ si[~] ma⁻ñe⁺
jnääh⁺ ma⁻ra⁺ ju⁺dsoo⁺, hi⁻ he⁺ he⁺
Cristo, hi⁻ lää[~] dsa⁻ jmi⁻gyua⁺.

*Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús chih⁻ kya⁺ jaa⁺
dsa⁻jøøh⁺ kya⁺ rey*

43 Ma⁻ngëë⁺ to⁺ jmi⁺ ja⁻, ya⁻hëë⁺
Jesús jee⁺ ja⁻, ngaayh⁺ ta⁺ Galilea.

44 (Hñii⁺ Jesús ga⁻jäh^h, jaa⁻ hi⁻ ngëë⁻
juu⁺ kih⁺ Dio jee⁺ jwii⁻ gooy⁺ sa⁻ hnää⁺
dsih⁺.)

45 Ma⁺ ga⁻llaayh⁺ hwa⁺ Galilea, dsa⁻
hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ ga⁻heeyh⁻ bih⁺
llu⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻jëëy⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻
ga⁻jmeey⁺ Jesús ma⁺ ga⁻të⁺ jmi⁺ kuyh⁻
borrego mäh⁺ jwii⁻ Jerusalén. Jëëh⁺
na⁻nää⁺ dsa⁻ he⁺ ka⁻läh^h ma⁺ ga⁻të⁺
jmi⁺ ja⁻.

46 Koo⁻ ka⁻läh^h ga⁻llooy⁺ jwii⁻
Caná he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺ Galilea, jee⁺
ga⁻jmeey⁺ jmi⁻dsë⁻ ba⁺ ga⁻lii⁺ jmi⁺ mi⁺
jëh⁺. Jee⁺ jwii⁻ Capernaum ja⁻, ma⁺
chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻jøøh⁺ kya⁺ rey hi⁻
ma⁻dsaah⁺ jaa⁻ chih⁻ kya⁺.

47 Lä⁻ ma⁺ ga⁻nuu⁺ dsa⁻jøøh⁺ he⁺
ya⁻hëë⁺ Jesús hwa⁺ Judea jayh⁺ ta⁺
hwa⁺ Galilea, he⁻ja⁻ ñeey⁺ ga⁻mi⁻jëey⁺
mah⁺ ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺, ga⁻siyh⁺:

—Man⁺ mah⁺ mi⁻hlääh⁺ chih⁻
kyaan⁺ hi⁻ ma⁻kya⁺ dsa⁻juu⁺.

48 He⁻ja⁻ ga⁻jäh^h Jesús siyh⁺:

—Sa⁺ heeh^h hnäh^h wa⁻ra⁻ jäh^h kih⁺
sa⁺ jmeen⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jëeh⁺
hnäh^h.

49 —Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, ma⁻nøøñ⁺
ga⁻juh⁻, jää⁺ sa⁻ ga⁺ ma⁻juu⁺ chih⁻
kyaan⁺ —ga⁻jäh^h dsa⁻jøøh⁺ he⁺ siyh⁺.

50 Mah⁺ ga⁻jäh^h Jesús siyh⁺:

—Gwaa^h ba⁺ hne⁻ kyah⁺, chaa⁻ ba⁺
chih⁻ kyaah⁺.

Dsa⁻jøøh⁺ he⁺ ga⁻jmeey⁺ ba⁺ dsoo⁺
dsëy⁺ ma⁺ ga⁻jäh^h Jesús lä⁺ja⁻, mah⁺
ngaayh⁺.

51 Ni⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻llaayh⁺ kiyh⁺,
ya⁻nää⁺ dsa⁻ kyaay⁺ ga⁻mi⁻jëey⁺, mah⁺
ga⁻jmeeyh⁺ juu⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Ma⁻jä⁺ ba⁺ kih⁺ chih⁻ kyaah⁺.

52 Mah⁺ ga⁻ngii⁺ dsa⁻jøøh⁺ he⁺ juu⁺
kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺:

—¿Hee⁻ hor[~] ga⁻løø⁺ chaay⁻ llu⁺?

Mah⁺ ga⁻jäh^h dsa⁻ kyaay⁺:

—Lloo⁺, ko⁻ hi⁻ gyii⁺, ya⁻ hii⁺ lii⁺ kiyh⁺.

53 Mah⁺ ga⁻lä⁺dsooh⁻ dsë⁺ jmi⁺
chih⁻ he⁺, ja⁻ ba⁺ hor[~] ja⁻ ga⁻jäh^h
Jesús: “Chaa⁻ ba⁺ chih⁻ kyaah⁺.”
He⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁺dsoo⁺
dsëy⁺ lä⁺kye⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻neh⁻ kiyh⁺.

54 Jee⁺ la⁻ ga⁻të⁺ to⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻
he⁻ ga⁻jmeey⁺ Jesús, ma⁺ ya⁻hëëy⁺ hwa⁺
Judea ngaayh⁺ ta⁺ hwa⁺ Galilea.

5

*Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻
goo⁻ tii⁺*

1 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ta⁺
Jerusalén. Ma⁺ja⁻ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ judiu⁺
jmi⁺.

2 Jee⁺ jwii⁻ Jerusalén chih⁺ koo⁻
na⁻hyah⁻ jee⁺ dsa⁻ha⁻ jmi⁻, jäh⁺
Ho⁻haah⁺ kih⁺ Oveja. Jee⁺ ja⁻ chee⁻
Betesda kyaah⁺ juu⁺ hebreo. Ma⁺ cha⁻
lä⁺ku⁺ lä⁺jii⁺ kih⁺ jmi⁻too⁻ ja⁻ hña⁺ jee⁺
kih⁺ hoo⁺ na⁻hii⁻.

3 Jee⁺ ja⁻ ma⁺ saa⁺ jwëë⁺ hi⁻ dsaah⁺,
hi⁻ tua⁺, hi⁻ jluuh⁺, kyaah⁺ hi⁻ sa⁻ le⁺
ngë⁻, ma⁺ jøøy[~] he⁻ hor[~] jeh⁺ jmi⁻.

4 Jëëh⁺ ma⁺ lih⁺ koh⁺ ba⁺ ma⁺ jña⁺
jaa⁻ ángel jee⁺ haa⁺ jmi⁻ ja⁻, mah⁺ ma⁺
kah⁻ ma⁺ gwëyh[~]. Ma⁻la⁺ ma⁻kah⁺
ma⁻gwëh⁺ jmi⁻ ja⁻, hi⁻ ga⁻tëë⁺ to⁻ne⁺

dsa-he' neh' jmi' ja-, dsa-jä' go-te' kiyh' wa' he' cha' he' dsoo' he' laay'.

⁵ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-nuuh- hi- ma-hya- gyii' gya' jña' ji-ne- dsaah'.

⁶ Ma' ga-jëë' Jesús dsa- he' na-kyaay' jee' ja-, ñe- bih' he- ma-lä-hii' dsaah' dsa- he', mah' ga-siiyh'.

—¿Che' hnooh- jä' kyah'? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁷ —Sa' chaa- ni' jaa- hi- taah- jnä' cha' jmi' na- wa'ra- ga-kah' ga-gwëh'. Jää' ga' jñah' taah- hñii', ja-ga' lloo- jnä' —ga-jäh' dsa-dsaah' he' siiyh'.

⁸ —Noo- jee' kyaah' na-, kii' jii' kyah' mah' ngë' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁹ Lä' chah' ja- ga-jä' kiyh' mah' ga-kooy' jii' kiyh', ngaayh'. Jmi' ja- ma' la' jmi' he- teeh- dsa- dsë'.

¹⁰ He- ja- ga-jäh' dsa-ta' judiu siiyh' hi- ga-jä' kih' he':

—Jmi' he- teeh- dsa- dsë' ba' na', sa' cha- jwë' kooh' jii' kyah' —ga-jäyh'.

¹¹ —Hi- ma-mi-hlää' jnä', hi- he' ma-siih' jnä': “Kii' jii' kyah' mah' ngë'” —ga-jäh' hi- ma' dsaah' he'.

¹² —¿Hii- na-, hi- ma-siih' hne-: “Kii' jii' kyah' mah' ngë'”? —ga-jäh' dsa-ta' he'.

¹³ Pero dsa-nuuh- he', sa' ga-lä' kyuy' hii- he' hi- ga-mi-hlääy', jëeh' Jesús ga-ääh' go-te' jee' kih' jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-.

¹⁴ Ma-ngëë' he- ja-, ga-jee' Jesús dsa- he' ka-läh' jee' chih' gwah' ja- mah' ga-siiyh'.

—Jëë' da', na' he- ma-jä' kyah', mo-to' jmee- ga' dso'kye-, mah' sa' jä- he- hñiih' ga' në' kyah' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

¹⁵ Ja-ga' ngooy' na' jmeeyh' juu' kih' dsa-ta' judiu, na' chiiyh':

—Jesús ba' he' hi- ga-mi-hlää' jnä' —ga-jäyh'.

¹⁶ Kih' he- ja- ba' ja-, ma' hnooh- dsa-ta' he' ha- lä' jwë' jee' ma' jngëëyh' Jesús, jëeh' ma' mi-hlääy'

wa' hi- cha- hi- jmi' he- teeh- dsa- dsë'.

¹⁷ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Tää' kyaan', jmee' ta' lä' jiih' na', hi' ja-ba' lä' ja- jmee' jnä' ka-läh'.

¹⁸ He- ja- cha- ga'miih- ma' hnooh- dsa-ta' he' ha- lä' jee' ma' jngëëyh' Jesús. Ja- ma-la- kih' he- sa- ma' hoooy' jmi' he- teeh- dsa- dsë', lä' kye- kih' he- ma' jäyh': “Dio laa' Tää' kyaan',” ma' jmäay' hñiiy' kwee- kyaah' Dio.

Jesús jmee' chaa- dsa- tää'

¹⁹ Koo- ka-läh' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'.

Joo' Dio sa' le' jmee' ni' miih- jee' tëëy- hñiiy'. He- jëëy- jmee' Jmiiy-, he- ja- ba' jmeey-. Lä' jë- he- jmee' Tää', ja-ba' lä' ja- kwee- go-te' jmee' Jooy' ka-läh'.

²⁰ Hnää' ba' Tää' Joo', hi' mi-jnääy- kiyh' lä' jë- he- jmeey-. Pero cha-ga'miih- he- juh-gaa- lä' koh' ga' he- jmeey- la-, mi-jnääy- kih' Jooy' ta' cha'në', lä' jiih' lä' dsa- hoh' hnäh'.

²¹ Ja-ba' lä' koo- mi-jiih' Tää' hi- ma-na- juu', mah' jmeey' chaay- ka-läh', ja-ba' lä' ja- Jooy' jmeey' chaa- lä' jah' hi- hnäy'.

²² Sa' lla' Tää' ta' kih' ni' jaa-, ga-tooyh- goo- Jooy' ba' mah' llay' ta' kih' lä' jëë-.

²³ Mah' lä' ja- lä' jëë- dsa- jmee' juuh- kih' Joo' Dio lä' koo- jmeey' juuh- kih' Tää'. Hi- sa' jmee' juuh- kih' Jooy', sa' jmeey' juuh- kih' Tää' hi- ga-cheey'.

²⁴ Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', hi- nuu- juu' kin' hi' jmeey' dsoo' dsëy' kih' hi- ga-chee' jnä', chaay- tää' ba'. Sa' jä- dso'jwii' në' kiyh'. Lla- he- ma- juuy-, ma-tëëyh' jee' chaay- tää'.

²⁵ Ma'ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh'. Jä' koo- hor-, hi' hor- ja- la' na'. Ma-të' jee' nuu' lä' jëë- hi- na- juu' juu' kih' Joo' Dio. Hi- lä' jëë- hi- nuu' kiyh', mo' so' juuy'.

26 Jëeh', Täa', kih' hñii' bih' na'jiih'.
Ja-ba' lä'ja- ga'kway' jwë' he- na'jiih'
kih' hñii' Joo' ka-läh'.

27 Hi- ga'hñaa'y' llay' ta' kih' dsa',
lä-llu' he- laay' Hi- ga'lëë' ngo'.

28 Ta- jmee- dsaa- hoh' hnäh' he-
jwahn' la-. Jä- koo- hor- nuu' lä'jëë-
hi- tääh' to-høø- tëen' kiyh'.

29 Hi- lä'jëë- hi- ga'jmeë' he-
llu', lä'jiyh' mah' tëëy' jee' chaay-
tää'. Hi- lä'jëë- hi- ga'jmeë' he-
hñiih', lä'jiyh' mah' dsa-näay' kyaah'
dso'jwii' ba'.

*Cha-ba' he- jmee- ju'dsoo' kih' Joo'
Dio*

30 Ni- miih- sa- le' jmeen' jee' tëen-
hñiin'. Lä-koo- te' man' kih' Täa'
kyaan', ko-ja- ba' te' llan' ta' kih' dsa'.
Hi- kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' llan' ta',
jëeh' sa- hnoohn' he- hnoon' hñiin'.
Hnoohn' he- hnoø' Täa' hi- ga'chee'
jnä' ba'.

31 Cher'mah' hñiin' ba' jmeen-
ju'dsoo' kin', sa- jmää' ju'dsoo' kin-
lä'ja-.

32 Chaa- ga' jñah' hi- jmee- ju'dsoo'
kin'. Jnä' man', ju'dsoo' he- jmeey-
kin', lä' dsoo'.

33 Ga'cheeh' hnäh' dsa- hi- na'ngii'
juu' kih' Jwaa', hi- lä'jëë- he- ga'jäyh'
ja-, lä' ju'dsoo'.

34 Sa- jmee- bii' ki- jnä' ju'dsoo'
kih' dsa'. He- llu' kyah' hnäh' ba'
ja-, he- ga'jmeë' Jwaa' ju'dsoo' kin',
mah' lä'ja- lääh' hnäh'.

35 Hi- he' ma' laa' lä-koo- wa'je-
he- na-hih- mah' ma' kwa' jmëë'.
Hi- ga-lä'chaa- hnäh' llu' miih- jmi'
kyaah' juu' he- ga'kway' ja-.

36 Pero cha- ga' jyoh' he- jmee-
ju'dsoo' kin' he- juuh- ga' lä'koh' ga'
ju'dsoo' he- ga'jmeë' Jwaa-. Lä'jëë-
ta' he- ga'kwëeh' Dio jnä' mah'
mi'ten', ja-ba' ta' he- jmeen' la-
jmeë- ju'dsoo' kin', Täa' ba' he' hi-
ga'chee' jnä'.

37 Hi- Täa' hi- ga'chee' jnä',
ga'jmeey' ju'dsoo' kin' ka-läh'. Ni-
koo- hä' sa- ga-nuuh- hnäh' lä' ma'

ga-hlëëyh', ni- lä'ja- sa- ga'jëeh-
hñih'.

38 Hi- ni- sa- ga'jä' juu' kiyh' neh-
tuh-hoh' hnäh', kih' he- sa- heeh'
hnäh' kih' hi- ga'cheey'.

39 Ja- hëh- da' hnäh' kwee- lä-koo-
na-sii- juu' kih' Dio. Jëeh', laah'
hnäh' kyaah' juu' na- chaah- hnäh'
tää'. Ja-ba' juu' na- jmeë- ju'dsoo'
kin' ka-läh'.

40 Ni- lä'ja- sa- hnooh- hnäh' juu'
kin' mah' jmeen' chaa- hnäh' tää'.

41 Ja- he- hnoon' mah' leen' jøøh'
cha'në' dsa-.

42 Jnä' kyuun' hnäh', man' kwee-
sa- hnaah- hnäh' Dio.

43 Jnä' ma' jan- kyaah' mada- kih'
Täa', mah' hnäh' sa- heeh' jnä'. Pero
wa'ra- ja' jñah' lä' hyoh- dsëy' hñiiy',
tää' sa- tääh' hnäh' jmeeh- he' kih' hi-
he'.

44 Ha- lä'ja- lä' dsoo' hoh' hnäh',
jëeh' hnooh' hnäh' ha- lä' jee' leeh'
hnäh' kaah' cha'në' dsa-kyaah' hnäh'
hi- sa- hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh'
kaah' cha'në' Dio.

45 Ta- jmee- hnäh' huudsë- jnä'
hnëen- hnäh' cha'në' Täa' kyaan'.
Moisé, hi- kyeh' hnäh' o-jøh' dsë-
kih', hi- he' ba' hnëë- hnäh'.

46 Wa'ra- jäh' kih' jmeeh- hnäh'
dsoo' hoh' he- ga'jäh' Moisé, lä'ja-
jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin-
ka-läh'. Jëeh', he- ga'siiy' ja-, hlëeh-
kin' ba' ja-.

47 Pero cher'mah' sa- jmeeh- hnäh'
dsoo' hoh' he- ga'siiy' ja-, ha- ba'
lä'ja- lä' dsoo' hoh' hnäh' juu' kin'.

6

*Ga'ääh- Jesús hñä' mil dsa-nuuh-
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc.
9:10-17)*

1 Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta-
hngaah' ko-taa- jmi-juuh- he- hla-
hwa' Galilea, ja-ba' he- jäyh' kih'
Tiberia.

2 Jwëë' dsa- ma' chaa- kaah' kiyh',
kih' he- ma' jëëy- lä'jëë- he- juh-gaa-
he- ma' jmeey- lä-koo- hä' ma'
mi-hlääy' hi- dsaah'.

3 Ja-ga' ga-wii' Jesús ta' jee' chih' koo' lle'koh' mah' jee' ja' ga-tooh' jnaah' discípulo kyaayh'.

4 Jmii' ja' ma-ya-jäh' të' jmii' he-kuh' dsa' judiu borrego mah'.

5 Ma' ga-jëe' Jesús jwëe' jwërte dsa' hi-ya-nää' mah' ga-siiyh' Felipe:

—¿Ha' ba' dsa'nøon' dsa'län' miih' he-kuh' dsa' la'?

6 Pero he' ga-jäyh' lä'ja-, he' ma' hnøoy' ma' jëey' hee' ja' ma' jäh' Felipe. Jëeh' kyuuh' bih' ha' lä' jmeey'.

7 Mah' ga-jäh' Felipe:

—Sa' lee' to' hña'loo' jmii' ta' he' kyaah' län' he'ñiih' mah' tëe' lä'jëe' dsa' ma' miih'.

8 Mah' ga-jäh' jaa' discípulo kyaay', André' øøh' Simón Pee':

9 —Jee' la' hää' jaa' chih' hi' kye' hña' he'ñiih' he' na-la' kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh' mah'. Pero ha' lee' he' oo' kih' lä'jëe' dsa' hi-tääh' na' —ga-jäyh'.

10 —Chiih' lä'jëe' dsa' na-, wa' dsa-taayh' wa' gyay' hwa' —ga-jäh' Jesús.

Jee' ga-taayh' ja-, ma' cha-cha-miih' nuu-. Kih' lä'jëe' dsa' hi-ga-taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuuh' ma' tee' koo' hña' mil.

11 Ga'ka' Jesús he'ñiih' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la' ma-kway' ti'hmaah', ga'jmeey' jwi' he'ñiih' ja-mah' ga'kwëeyh' discípulo. Hi' ja-ba' lä'ja' ga'jmeey' discípulo kyaah' hi-ma' tääh' hwa'. Hi' ja-ba' lä'ja-ga'jmeey' kih' hmooh' mah' he', ga'kwëeyh' dsa' ha' koo' jiih' ma' hnøø' lä'jaa' lä'jaay'.

12 Ma-la' ma-këe' lä'jëe' dsa-, ga'jmeey' Jesús mada' kyaa' jnaah' discípulo:

—Juuu' hnäh' lä'jëe' jwi' he-ma' chaa' na' mah' sa' hee'.

13 Ma-la' ma-juuu' lä'jëe' jwi' he-ga' chaa' ja-, ga'kah' gya'to' sa'miih' jwi' kih' hña' he'ñiih' he' ma' na-la' kyaah' cebada.

14 Ma' ga-jëe' dsa' he', he' juh-gaa' he' ga'jmeey' Jesús jee' ja-, ga-jäyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', hi' na' he' hih' dsa' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' ga-jäh' dsa' kih' ja' jmi-gyuu' la'.

15 Pero ma-liih' ba' Jesús, he' hnøø' dsa' lä'bi' lä'jaa' ma' tëey' mah' ma' jmäay' rey kyaay', he' ja' koo' ka-läh' ga-wiiy' ta' lle'koh' ja' mah' ga-jäy' hñiiy'.

Ga'ngë' Jesús në' jmii'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ma' ga'nuu' jmii' ja-, ma-la' jnaah' discípulo ba' ga'jnaa' jnaah' ta' cha'hoo' jmi'juu' ja'.

17 Ga-tooh' jnaah' neh' na'moo' mah' ga'nøø' jnaah' haa' jnaah' jmi'juu' ja-, ta' hngaah' jee' chee' Capernaum. Ma-na'hoo' go-te' hor' ja' ni' sa' ga' ma-jah' Jesús.

18 Pero ja' koo' lle' tä', lä'jiih' ga'løø' hlüh' jmii'.

19 Ma-lä-øøy' koo' hña' jñii' kilómetro në' jmii', ma' ga-jëe' jnaah' Jesús ja' ya-jäyh' kih' na'moo', ngëy' në' jmii', mah' ga-lä'gah' jnaah'.

20 Pero ga-jäh' Jesús siiyh' jnaah':

—Jnä' ba' la-, ta' wa' gah' hnäh'.

21 Ja-ga' ga'heeh' jnaah' lä'kaa' tuh-dsë' jnaah' neh' na'moo' ja-, hi' chah' ba' ga-tëe' jnaah' hwa' jee' ga'nøø' jnaah' ja'.

Jwëe' dsa' ga'hnaah' Jesús

22 Ma' ga'jna' jyoh' jmii', dsa' hi' ma' tääh' ta' hngaah' jee' ga'hwëe' jnaah' ja-, ga-lä-liih', ma-la' jnaah' discípulo ba' ga-tooh' jnaah' neh' koo' ba' na'moo' he' ma' hii' jee' ja'.

23 Ta'ko'jiih' ja' ga'lloo' jyoh' ga' na'moo' he' ga'hwëe' ta' jee' jwii' Tiberia, ja-ba' koo' jee' ga-taah' hña' mil dsa' hi' ga-kuh' jee' ja-, jee' ga'kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio.

24 Ma' ga-jëe' dsa-, mo'so' chaa' Jesús ni' discípulo kyaay' jee' ja-, ga-taayh' neh' na'moo' he' ma' hii' jee' ja-, ga'näy' ga'hnäy' Jesús ta' jee' jwii' Capernaum.

Hñii' Jesús laq' he'ñiih' he' jmeey' chaa' dsa'

25 Ma' ga'lla'näy' ta' hngaah` ja` , ga'jnäy' Jesús mah' ga'siyh`:

—Ta'jwoh', ¿hee' ba' hor` ma`ñeh' hne`?

26 Mah' ga'jah' Jesús siyh`:

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn` hnäh', ma'ya'nääh' hnäh' hnaah` jnä', ja` kih' he' ga'jëeh` hnäh' he' juh`gaa` he' ga'jmeen'. Hnaah` hnäh' jnä' kih' he' ga'kuh' hnäh' lä'jiih' ga'keë' hnäh' ba' ja`.

27 Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' dsa'lla`. Wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' sa'lla`, he' jmee' chaa` dsa`täa`. He' la` na` ma' he' kwa` Hi' ga'lëë'ngo' la`. Jëeh', Täa' hi' laa' Dio, ga'hñaay' jnä' kih' he' la`.

28 Mah' ga'ngii' dsa` he' juu' kiyh`:

—¿Hee' na` ga'tëë' jnääh' jmeen' mah' jmee' jnääh' lä` hnøø' Dio? — ga'jah' dsa` he'.

29 —He' la` ba' hnøø' Dio jmeeh' hnäh', he' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' kih' hi' ga'cheey' —ga'jah' Jesús siyh`.

30 —¿Hee' koo` he' juh`gaa` heeh' jnääh', mah' jëë' jnääh', ja`ga' jmee' jnääh' dsoo' dsë` jnääh' kyah'? ¿Ha` lä` la' he' jmeeh' mah' jëë' jnääh'?

31 Dsa` ma'gyuh` kyaa' jnääh' ga'kuyh` maná jee' la' hwa' kii` ja`, lä`koo` na`sii` juu' kih' Dio: “He`ñiuh` he' ja' gyuuh' ba' ja`, ga'kwëeh' dsih' mah' ga'kuyh`” —ga'jah' dsa` siyh`.

32 —Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn` hnäh', ja` he' Moisé hi' ga'kwa' he`ñiuh` he' ja' gyuuh'. Täa' kyaan` ba' he' hi' kwëeh` hnäh' ma'ra' he`ñiuh` he' gwa' gyuuh'.

33 Jëeh' he`ñiuh` he' kwa` Dio, hi' he' he' hi' ga'jñaay' gyuuh', hi' jmee' chaa` dsa` jmi`gyuu` —ga'jah' Jesús ga'siyh`.

34 —Kwëeh` jnääh' täa' he`ñiuh` ja`, Dsa`jøøh' kyaan` —ga'jah' dsa` he' siyh`.

35 Mah' ga'jah' Jesús siyh`:

—Jnä' he' laan' he`ñiuh` he' jmee' chaa` dsa`. Hi' jmee' ko`joh' kyaah' jnä', jih'koh' sa' ja` lä`kyoyh`. Lä`ja`,

hi' jmee' dsoo' dsë' kin`, sa' ja` lä`kii` dsëy' jih'koh' jih'lih'.

36 Pero jwëehn` hnäh' ka`läh' lä`koo` ma`jwëehn' hnäh' jää', ma'ke' ma`jëeh` hnäh' jnä', sa' ma`jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin`.

37 Ga`lä`jëë` dsa` hi' taah` Täa` goon`, hi' he' go`näa' kin`. Hi' lä`jëë` hi' go`näa' kin`, sa' beë` jnih`.

38 Jëeh', sa' ga'jñaan' gyuuh' mah' jmeen` lä` hnoon' hñiin`. Ga'jñaan' mah' jmeen` lä` hnøø' hi' ga'chee' jnä' ba'.

39 Täa' hi' ga'chee' jnä' hyoh` dsëy' lä`la` ba'. Sa' hnøøy' dsa`hëë' ki' jnä' ni' jaa` hi' ga'taayh` goon` mah' ga`lä`jëë` ba' hi' he' mi'jiuh` wa'ra` ga'të` jee' laa` jmi`gyuu`.

40 Hi' ga'chee' jnä' hyoh` dsëy' lä`la`. Lä`jëë` hi' go`näa' kih' Jooy' mah' jmee' dsoo' dsë' kiyh', hi' he' ba' jmeey' chaa`täa`. Mah' jnä' ba' mi'jiuh` jnih' wa'ra` ga'të` jee' laa` jmi`gyuu` —ga'jah' Jesús siyh` dsa` he'.

41 He`ja` ga`løø' dsa` judiu he' cha`häay` hlëeyh` wi' kih' Jesús, kih' he' ma' jäyh', laay' he`ñiuh` he' ga'jyoo' gyuuh'.

42 Lä`la` ga`jäyh`:

—¿Ja' he' hi' na` joo' José? Kyuu` ba' jne' cho'jmiy`. ¿Ha` lä`ja` he' jäyh', ga'jñaay' gyuuh'?

43 Mah' ga'jah' Jesús siyh` ka`läh`:

—Tu' hnäh' he' cha`hääh` jnä'.

44 Ni' jaa` sa` le' ja' kih' hñii' kyaah' jnä' cher'mah' Täa' hi' ga'chee' jnä' sa' ga'taayh` goon`. Mah' jnä' ba' mi'jiuh` jnih' wa'ra` ga'të` jee' laa` jmi`gyuu`.

45 Lä`la` na`sii` kooh` ko`llaa' hi' ma' ngëë` juu' kih' Dio llo'joo': “Dio ba' mi`tëë` lä`jëë` dsa`.” Lä`ja`, lä`jëë` hi' ga`nuu' hi' ga`lä`tëey' kih' Täa', ya`näay' kyaah' jnä'.

46 'Sa' chaa` hi' ma`jëë` Täa`. Ma`la` hi' ja' jee' gya' Dio ba', hi' he' ba' ma`jëë` Täa`.

47 Ma-ra⁺ ju'dsoo⁺ jwëëhn[~]hnäh⁺, hi⁻ jmee⁻ dsoo⁺ dsë⁺ kin⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ chaa⁻ tää⁺.

48 Jnä⁺ he⁺ laan⁺ he[~]ñiih⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻.

49 Dsa⁻ ma-gyuh⁻ jnän⁺ ga⁻kuyh⁻ maná jee⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, pero ga⁻juuy⁺.

50 Pero hi⁻ la⁻ he⁺ he[~]ñiih⁻ he⁻ ga⁻juoo⁺ gyuu^h mah⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ kiyh⁺ mo⁻so⁺ juuy⁺.

51 Jnä⁺ he⁺ laan⁺ he[~]ñiih⁻ jiih⁺ he⁻ ga⁻juoo⁺ gyuu^h. Hi⁻ kuh⁺ kih⁺ he[~]ñiih⁻ la⁻, chaay⁻ tää⁺ ba⁺. He[~]ñiih⁻ he⁻ kwa⁻ jnä⁺, la⁺ ngo⁺ kin⁺. He⁻ ja⁻ kwan⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺.

52 He⁻ja⁻ dsa⁻ judiu he⁺ ga⁻ti⁻ ga⁻chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺ øøyh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ kwa⁺ dsa⁻ na⁻ ngo⁺ kih⁺ mah⁺ kihn⁺? —ga⁻jäyh⁺.

53 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ma-ra⁺ ju'dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻kuh⁺ hnäh⁺ ngo⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻lëë⁺ ngo⁺ la⁻, hi⁺ sa⁺ huh⁺ hnäh⁺ jma⁻ kiyh⁺ ka⁻läh⁺, sa⁺ tëëh⁺ hnäh⁺ jee⁺ jmee⁺ chaa^h hnäh⁺ tää⁺.

54 Hi⁻ kuh⁺ ngo⁺ kin⁺ mah⁺ hiih⁺ jma⁻ kin⁺ ka⁻läh⁺, chaay⁻ tää⁺ ba⁺. Hi⁻ jnä⁺ mi⁺jiih⁺ jnih⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

55 Jëeh⁺ ngo⁺ kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ ma⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ hi⁻ hiih⁺ jma⁻ kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ jmee⁺ chaay⁻.

56 Hi⁻ kuh⁺ ngo⁺ kin⁺ mah⁺ hiih⁺ jma⁻ kin⁺ jäy⁺ koo⁻ hweh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁻ jnä⁺ jän⁺ kyaayh⁺ ka⁻läh⁺.

57 Tää⁺ hi⁻ na⁺jiih⁺ ga⁻chee⁺ jnä⁺, hi⁻ jnä⁺ chaan⁻ ta⁺la⁺ kih⁺ Tää⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻, hi⁻ kuh⁺ ki⁺ jnä⁺, ta⁺la⁺ ki⁺ jnä⁺ ba⁺ chaay⁻.

58 He⁻ la⁻ ja⁻, he[~]ñiih⁻ he⁻ ga⁻juoo⁺ gyuu^h. Sa⁺ la⁺ lä⁻ la⁺ maná he⁻ ga⁻kuh⁻ dsa⁻ ma-gyuh⁻ jnän⁺ hi⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻juu⁺ bih⁺. Pero hi⁻ kuh⁺ he[~]ñiih⁻ la⁻, chaay⁻ tää⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻ ba⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁺.

59 Lä⁻jëë⁻ juu⁺ la⁻ ga⁻kwa⁺ Jesús neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu jee⁺ jwii⁻ Capernaum.

Kyaah⁺ juu⁺ la⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺

60 Lä⁻ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, jwëë⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻jäh⁺:

—Jwëëh⁻ la⁻ juu⁺ na⁻. ¿Hi⁻ ga⁺ mo⁺ tih⁺ dsë⁺ nuu⁺ juu⁺ na⁻?

61 Né⁺ ba⁺ Jesús he⁻ ma⁺ tääyh⁺ ma⁺ cha⁻ ma⁺ hääy[~] kwaat[~] kih⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hlëëyh⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—¿Ché⁺ ma⁻toh⁺ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁺?

62 Ha⁻ ba⁺ lä⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ ja⁻, wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ Hi⁻ ga⁻lëë⁺ ngo⁺ la⁻ wii⁺ ka⁻läh⁺ jee⁺ ma⁺ gyay⁺ jää⁺.

63 Jmi⁻lle⁺ ba⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻, pero jmi⁻ngo⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁺ jmee⁺ ni⁺ miih⁻. Lä⁻jëë⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺, gwa⁺ kih⁺ jmi⁻lle⁺ ba⁺ na⁻, hi⁺ lä⁻ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻.

64 Pero chaa⁻ ko⁻llaa⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kin⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús.

Jëeh⁺ ma⁻kyuu⁺ bih⁺ jää⁺ hii⁻ na⁻ hi⁻ sa⁺ lä⁻dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺, hi⁺ kyuy⁺ hii⁻ na⁻ hi⁻ ngëëy⁺ kih⁺ dsa⁻.

65 Mah⁺ ga⁻jäyh⁺ ka⁻läh⁺:

—He⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺: “Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jä⁻ kih⁺ hñii⁺ ki⁺ jnä⁺ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻taah⁻ Tää⁺ goon⁻.”

66 Ma⁻ngëë⁻ ma⁻jäyh⁺ lä⁻ja⁻, jwëë⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻biiy⁺ kih⁺, mo⁻so⁺ ga⁻jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

67 Ja⁻ga⁺ ga⁻siyh⁻ lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺:

—¿Ché⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ go⁺nääh⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺ lä⁻na⁻?

68 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Simón Pee⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hii⁻ ga⁺ na⁻ kih⁺ dsa⁻nøø⁺ jnääh⁺. Jaa⁻ hne⁻ ba⁺ kyeh⁺ juu⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

69 Ma⁻dsoo⁺ ba⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kyah⁺, ma⁻ñe⁺ ba⁺ jnääh⁺ hne⁻ he⁺ Cristo, Joo⁺ Dio jiih⁺ —ga⁻jäh⁺ Pee⁺ siyh⁺.

70 Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—ǂǂa' ga'leeehn' lä'jēē' gya'tuu' hnäh' mah' jaa' jee' lä'jēē' hnäh' laa' dsa' kyaa' hi'-sa'llu'? —ga'jah' Jesús siiyh'.

⁷¹ He' ma' hlēeyh' kih' Juda Iscariote, joo' Simón ba' ja'. Jēeh' Juda he', hi' ga'ngēey' kēē' ga', ma' laa' jaa' kih' jee' lä'jēē' gya'tuu' jnāäh'.

7

Øøh' Jesús sa' ma' heeh' kiyh'

¹ Ma'ngēē' he' ja', ma' ngēē' Jesús hwa' Galilea. Mo'so' ma' hnøoy' ma' ngēey' ta' Judea, jēeh' dsa' judiu ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' jngēeyh'.

² Ma'ya'jah' tē' jmi' kih' dsa' judiu, he' ma' hiiy' hmiih' jee' dsa'taayh' ma' tē' jmi'.

³ He'ja' ga'jah' øøyh' siiyh':
—Gwa' hne' ka'läh' ta' Judea, mah' jēē' discípulo kyaah' hi' tääh' jee' oo' ha' lä' la' he' juh'gaa' he' jmeeh'.

⁴ Jēeh', jaa' hi' hnøø' mi'jnāäh' hñii', sa' jmeey' ta' kiyh' jee' na'hmää'. Hne' ma'løøh' jmeeh' lä'jēē' he' na', mi'jnāäh' hñaa'h' cha'nē' lä'jēē' dsa' jmi'gyuu' —ga'jah' øøyh' siiyh' Jesús.

⁵ Jēeh', ni' ga' øøyh' sa' ma' heeh' kiyh'.

⁶ Ja' ga' ga'jah' Jesús siiyh':
—Sa' ga' ma'ja' jmi' kin', pero kyah' hnäh', wa' he' cha' he' jmi' ba' llu' kyah' hnäh'.

⁷ Dsa' hi' chaa' jmi'gyuu' la' sa' le' jmeey' na'høoyh' kyah' hnäh'. Pero jnä' na'hääh', kih' he' mi'jnāän' he' jmeey' he' hliih'.

⁸ Go'nää' ba' hnäh' jee' tē' jmi' ja'. Pero jnä' sa' nñn', jēeh' sa' ga' ma'dsēē' jmi' kin'.

⁹ Ma'ngēē' ma'jäyh' lä'ja', ga'jäy' ta' Galilea ba'.

Ma' ga'tē' jmi' jwēē' Jerusalén ñee' Jesús

¹⁰ Ma'ngēē' ma'nää' øøyh', ngoo' ba' Jesús jee' tē' jmi' ja'. Pero sa' ngooy' jnä'hä' mah' sa' jēē' dsih'.

¹¹ Pero dsa' judiu ma' hnaayh' Jesús jee' tē' jmi' ja', ma' jäyh':

—ǂNa' hi' he'?

¹² Dsa' hi' ma'tääh' jee' jmi' ja' ma' hlēeyh' juu' hii', ma' cha' ma' hääh' Jesús. Ma' jah' jwēē' dsa':

—Dsa' lluu' ba' he'.

Pero jñah' ma' jah':

—Jah'ha', koo' mi'gaay' dsa' ba'.

¹³ Pero ni' jaa' dsa' sa' ma' hlēeh' jnä'hä' kih' Jesús, kih' he' ma' gayh' dsa'ta'.

¹⁴ Ma'tē' to'dsaah' jmi', ja'ga' ngoo' Jesús jee' ma' chih' gwah' mah' ga'løoy' hlēeyh' dsa'.

¹⁵ Peer' ga'lä'dsaa' dsē' dsa' judiu, mah' ma' jäyh':

—Ha' lä'ja' he' kyuuh' dsa' na' cha'miih' hi' sa' cha' jee' ñeey' ga'mi'tēey' hñiiy'.

¹⁶ Mah' ga'jēeh' Jesús juu' kih' dsa' he':

—Ja' he' la' kin' nuuh' he' kwan' la', la' kih' hi' ga'chee' jnä' ba'.

¹⁷ Hi' lla' dsē' jmee' lä' hnøø' Dio, lä'kyuuuh' ha' lä' la' nuuh' he' kwan' la', che' he' gwa' kih' Dio, o che' he' hlēehn' kwaat' kin' ba'.

¹⁸ Hi' hlēeh' kwaat' kih' hñii', he' hnooyh' ha' lä' jee' jmääh' hñiiy' jøøh' ba' ja'. Pero hi' hnooh' ha' lä' jee' jmääh' jøøh' hi' ga'chee' jnä', hi' he' ba' hi' hlēeh' ju'dsoo'. Ni' miih' sa' hlääh' kyaah' juu' kiyh'.

¹⁹ ǂǂa' ga'kwēeh' ba' Moisé hnäh' ley mah' ni' jaa' hnäh' sa' ga'mi'teh' hnäh'? ǂHe' la' hnooh' hnäh' jngēeh' jnä'?

²⁰ He'ja' ga'hlēeh' jwēē' dsa' he':
—Sa' chaa' ni' jaa' hi' jngēeh' hne'. Hi'-sa'llu' ba' na' hääh' tuh'hoh'.

²¹ He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':
—Ga'lä'jēē' ba' hnäh' ga'lä'dsaa' hoh' kih' ga'jēeh' hnäh' ga'jmeen' koo' he' juh'gaa'.

²² Dsoo' ba' jah' jne' Moisé ga'lla' nuuh' he' uuuh' jmi'ngo' jnän'. (Pero ja' he' Moisé hi' ga'lla' nuuh' ja', ko'ja' ma'nøø' kih' dsa' ma'gyuh' jnän' hi' ma' chaa' jää' ga' kih')

Moisé.) Mah' tuh' hnäh' jmi'ngo' kih' dsa-ñuuh' lä'kye' jmi' he' teeh' dsa' dsé'.

²³ Heeh' ba' hnäh' he' uuh' jmi'ngo' kih' gyuu' ñuuh' jmi' he' teeh' dsa' dsé' mah' mi'teh' hnäh' lä'koo' na'sii' ley kih' Moisé. ¿He'la' ja' hnee' hnäh' kyaah' jnä', kih' he' ga'mi'hlään' jaa' dsa-ñuuh' jmi' he' teeh' dsa' dsé'?

²⁴ Ta' ka' hnäh' kwaat' kih' dsa' lä'koo' la' huud'se' kyah' hnäh', kye' hnäh' kwaat' lä'koo' lle' ju'dsoo' ba' —ga'jäh' Jesús.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha' ta' jay'

²⁵ He'ja' ga'jäh' ko'llaa' dsa' hi' ma' chaa' Jerusalén:

—¿Ja' hi' na' na' hi' hnaah' dsa' mah' jngëyh'?

²⁶ ¿Ja' hi' he' na' cheh' hlëeh' to'lo' nē' lä'jēē' dsa', hi' sa' chaa' hi' hlëeyh' ni' miih'? ¿Che' jahn' dsoo' ma' heeh' dsa'ta' he' laay' Cristo?

²⁷ Pero dsa' la', ñe' ba' jne' ha' chaay'. Hi' wa'ra' ga'tē' jee' ja' Cristo, ni' jaa' sa' ñe' ha' ta' jay'.

²⁸ Lä'koo' ma' ga'nuu' Jesús lä'ja', lä' ma' cheyh' ja' hlëeyh' dsa' jee' chih' gwah' ja', ga'hlëeyh' koo' ki'gaa':

—Jwah' hnäh' kyuu' jnä', hi' ñeh' hnäh' ha' chaan'. Pero sa' ma'jan' jee' tēēn' hñiin'. Hih' hi' ga'chee' jnä' jmee' ju'dsoo' jmah'. Hi' he' sa' kyuu' hnäh'.

²⁹ Pero jnä' kyuu' jnih', jēēh' kih' bih' ya'hēēn'. Hi' he' ba' ga'chee' jnä' —ga'jäh' Jesús.

³⁰ He'ja' hnø' dsa' ma' saayh', pero ni' jaa' sa' ga'tuu' dsé' ma' choo' goo', jēēh' sa' ga' ma'tē' hor' kih'.

³¹ Jwēē' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' ga'lä'dsoo' dsé' kih'.

—Wa'ra' ja' Cristo, ¿che' hi' he' ga' jmee' cha'ga'miuh' he' juh' gaa' lä'koh' ga' dsa' la'? —ga'jäh' ko'llaa'.

Ga'lä'hnø' dsa' fariseo ma' saah' Jesús

³² Lä' ma' ga'nuu' dsa' fariseo he', he' hlëeh' dsa' lä'ja' kih', he'ja' ga'jmeey' mada' ko'joh' kyaah' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa' mah' sooh' poo' kyaa' gwah' kih'.

³³ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Miuh' jmi' ga' gyan' kyaah' hnäh', naah' ba' jnä' kih' hi' ga'chee' jnä'.

³⁴ Ja' ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo'so' jnääh' jnä'. Mo'so' le' go'nääh' 'hnäh' ha' jee' naahn' —ga'jäh' Jesús.

³⁵ Dsa' fariseo he' ga'løø' ngii' juu' kih' dsa'kyaayh':

—¿Ha' ta' dsaah' hi' na' mah' mo'so' jnääh' jnih'? ¿Che' dsaayh' lä'kaa' jee' tääh' dsa'goo' jne' hi' na'saa' na'jnee' jee' kih' dsa' griego mah' dsa'hlëeyh' lä'kye' dsa' griego?

³⁶ ¿Hee' ba' hnø' jäh' juu' he' ma'hlëeyh' na': “Ja' ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo'so' jnääh' hnäh' jnä', mo'so' le' go'nääh' hnäh' jee' naahn'”?

Jesús kwa' jmi' he' jmee' chaa' dsa' tää'

³⁷ Hih' ga' ma'ja', la' jmi' juuh' kyaah' jee' ga'dsaa' jmi' ja'. Ga'noo' Jesús mah' ga'hlëeyh' kyaah' cha'miuh' be':

—Cher'mah' chaa' hi' lä'ki' dsé', wa' jay' kyaah' jnä' mah' wa' hiyh' jmi' he' kwan'.

³⁸ Le' kih', lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, hi' jmee' dsoo' dsé' kin', lä'koo' jmi'juuh' he' na'jiuh' hya' neh' tuh' dsēy' —ga'jäh' Jesús.

³⁹ He' ga'jäh' lä'ja' ga'hlëeyh' kih' Jmi'lle' Na'jngii' he' hyoh' dsa' hi' jmee' dsoo' dsé' kih'. Jmi' ja' sa' ga' ma'ja' Jmi'lle' Na'jngii', jēēh' sa' ga' ma'saah' Jesús gyuu' mah' leey' jøøh'.

Ga'tee' ga'jēē' dsa' kwaat' kih' Jesús

⁴⁰ Ma' ga'nuu' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' juu' kih' Jesús, ko'llaa' dsa' he' ma'jäh':

—Ma'ra' ju'dsoo', hi' la' he' hi' ngēē' juu' kih' Dio hi' hii' juu' kih'.

41 Hi⁻ jaa⁻ ma' jah[~]:
 —Hi⁻ he[~] he[~] Cristo.
 Pero jñah[~] ma' jah[~]:
 —¿Ha⁻ lä⁻ la⁻ juu[~] ja⁻, heh[~] ya⁻ hëë[~]
 jaa⁻ dsa⁻ Galilea lee[~] Cristo?
 42 ¿Ja⁻ jah[~] juu[~] kih[~] Dio, sa⁻ ju⁻ kih[~]
 David ba⁻ ya⁻ hëë[~] hi⁻ laa⁻ Cristo? Hi⁻
 ja⁻ ba⁻ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén jee⁻
 ma⁻ chaa⁻ David, jee⁻ ja⁻ ba⁻ ya⁻ hëë[~]
 Cristo.
 43 He⁻ ja⁻ ga⁻ laa⁻ to⁻ naä⁻ dsa⁻
 kwaan⁻ kih[~] Jesús.
 44 Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ he[~] hnøø⁻ ma⁻ saayh⁻
 pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsë⁻ ma⁻
 choo⁻ goo⁻.

Sa⁻ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ ta⁻ juu[~] kih[~] Jesús

45 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ naä⁻ poo⁻ he[~] jee⁻ ma⁻
 tääh⁻ dsa⁻ kaah⁻ kyaah⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁻
 dsa⁻ fariseo. Mah⁻ ga⁻ jah[~] dsa⁻ kaah⁻
 he[~] siiyh⁻:

—¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ teeyh⁻ ta⁻ la⁻?

46 He⁻ ja⁻ ga⁻ jah[~] poo⁻ he[~] siiyh⁻:
 —Ni⁻ koø⁻ hä⁻ sa⁻ ma⁻ hlëeh⁻ ni⁻ jaa⁻
 dsa⁻ ñuu⁻ lä⁻ koø⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ he[~].

47 He⁻ ja⁻ ga⁻ jah[~] fariseo he[~] siiyh⁻:
 —¿Che⁻ lä⁻ kye⁻ hnäh⁻ ma⁻ lä⁻ gah⁻
 hnäh⁻ juu[~] kiyh[~]?

48 Ni⁻ jaa⁻ jnääh⁻ dsa⁻ ta⁻ ni⁻ dsa⁻
 fariseo ma⁻ heeh⁻ jnääh⁻ juu[~] kiyh[~].

49 Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ na⁻, hi⁻ sa⁻
 kyuu⁻ ley, kyaayh⁻ dso⁻ jwii⁻ —ga⁻ jah[~]
 dsa⁻ ta⁻ he[~].

50 Nicodemo, hi⁻ ma⁻ laa⁻
 dsa⁻ kyaayh⁻, hi⁻ ñee⁻ koø⁻ hä⁻ ta⁻ la⁻
 hwë⁻ jee⁻ ma⁻ gya⁻ Jesús, ga⁻ jäh[~]
 siiyh⁻:

51 —Lä⁻ koø⁻ jäh[~] ley jnän⁻ sa⁻
 le⁻ cheen⁻ dso⁻ jwii⁻ në⁻ kih[~] dsa⁻,
 cher⁻ mah⁻ jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ nuun⁻ kwee⁻
 juu[~] kiyh[~] mah⁻ lä⁻ ngëë⁻ jne⁻ hee⁻ na⁻
 he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

52 Mah⁻ ga⁻ jëeh⁻ dsa⁻ he[~] juu[~] kiyh[~],
 ga⁻ siiyh⁻:

—¿Che⁻ laah⁻ hne⁻ dsa⁻ galileo
 ka⁻ läh⁻? Hnøø⁻ da⁻ kwee⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻
 juu[~] kih[~] Dio mah⁻ jëë⁻ da⁻, jih⁻ koh⁻ sa⁻
 ma⁻ ya⁻ hëë⁻ ni⁻ jaa⁻ hwa⁻ Galilea hi⁻
 ngëë⁻ juu[~] kih[~] Dio.

53 Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻
 ga⁻ naä⁻ ta⁻ kih[~].

8

*Dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻ jaa⁻ kyaah⁻
 dsa⁻ ñuu⁻*

1 Pero Jesús ngoo⁻ ta⁻ lle⁻ koh⁻ he⁻
 chee⁻ Olivo.

2 Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ngooy⁻ ta⁻
 jee⁻ chih⁻ gwah⁻. Hi⁻ jwëë⁻ dsa⁻
 na⁻ naä⁻ jee⁻ ma⁻ cheyh⁻ ja⁻. Jee⁻ ja⁻
 ga⁻ gyay⁻ ga⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻.

3 Hor⁻ ja⁻ ya⁻ naä⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaah⁻ ley
 kyaah⁻ fariseo, ya⁻ jääy⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻
 hi⁻ ga⁻ jaa⁻ kyaah⁻ dsa⁻ ñuu⁻, mah⁻
 ga⁻ cheeyh⁻ jee⁻ to⁻ dsaah⁻ ja⁻.

4 Mah⁻ ga⁻ siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻ jwoh⁻, dsa⁻ më⁻ na⁻ ma⁻ jaa⁻
 kyaah⁻ dsa⁻ ñuu⁻.

5 Lä⁻ koø⁻ lle⁻ ley jnän⁻, ga⁻ jmee⁻
 Moisé hih⁻ jngëehn⁻ kyaah⁻ kuu⁻
 dsa⁻ më⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ na⁻. Ha⁻ gah⁻
 hne⁻, ha⁻ lä⁻ jwah⁻.

6 He⁻ ma⁻ kay⁻ dsë⁻ Jesús ba⁻ ja⁻,
 hnøøy⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ ma⁻ hñiy⁻ kiyh[~].
 Pero Jesús ga⁻ gyay⁻ na⁻ juyh⁻ mah⁻
 ga⁻ løøy⁻ siiy⁻ hwa⁻ kyaah⁻ cha⁻ gooy⁻.

7 Pero na⁻ ba⁻ tääyh⁻ chuuy⁻ kyaah⁻
 Jesús, ja⁻ ga⁻ ga⁻ nooy⁻ ka⁻ läh⁻ mah⁻
 ga⁻ siiyh⁻:

—Hih⁻ hnäh⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻
 dso⁻ kye⁻ kih[~], hi⁻ he⁻ to⁻ në⁻ wa⁻ te⁻
 kuu⁻ kiyh[~].

8 Koø⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ gyay⁻ na⁻ juyh⁻
 mah⁻ ga⁻ siiy⁻ hwa⁻ lä⁻ hmëë⁻.

9 Ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ lä⁻ ja⁻, ma⁻ jaa⁻
 ma⁻ jaa⁻ ba⁻ ga⁻ løø⁻ ga⁻ naä⁻ ma⁻
 ga⁻ lä⁻ liiyh⁻ hñi⁻ hñi⁻ dsë⁻ kiyh[~].
 Ga⁻ løø⁻ hi⁻ kaah⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ mäh⁻
 ga⁻ naä⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh[~] ma⁻ la⁻ Jesús
 kyaah⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ga⁻ cheeyh⁻
 cha⁻ nëy⁻.

10 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ noo⁻ Jesús jee⁻ ma⁻ gya⁻,
 mah⁻ ga⁻ siiyh⁻:

—Dsa⁻ më⁻, ¿na⁻ hi⁻ ma⁻ hñi⁻ kyah⁻?
 ¿Che⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ma⁻ taah⁻ hne⁻
 dso⁻ jwii⁻? —ga⁻ jäh[~] Jesús siiyh⁻.

11 —Ni⁻ jaa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻ —
 ga⁻ jäh[~] dsa⁻ më⁻ he[~] siiyh⁻.

—Ni⁻ jnä⁻ sa⁻ taahn⁻ hne⁻ dso⁻ jwii⁻.
 Gwaah⁻ ba⁻ hne⁻ kyah⁻, mo⁻ to⁻ jmee⁻
 dso⁻ kye⁻ —ga⁻ jäh[~] Jesús siiyh⁻.

Jesús laa⁻ wa⁻ je⁻ kih[~] dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻

12 Ga⁻løø¹ ka⁻läh¹ Jesús hlëeh[~] dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh¹ jee⁺ ja⁻:

—Jnä⁺ he⁺ laan¹ wa⁺je⁻ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Hi⁻ nuu¹ kin⁺, mo⁺so⁻ ngëy¹ jwë⁺ hlih¹. Lä⁺cha⁻ wa⁺je⁻ kiyh¹, he⁻ jmee⁺ chaay⁻.

13 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ fariseo siiyh⁺:
—Ju⁺dsoo⁺ he⁻ jmeeh⁻ na⁻, la¹ kyah¹ hñaah¹ ba⁺ hne⁻. He⁻ja⁻ sa⁺ la¹ dsoo⁺ juu¹ kyah¹.

14 Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:
—Ma⁻ke⁺ jmeen⁺ ju⁺dsoo⁺ ki⁺ hñiin⁺, pero ma⁺ra⁺ he⁻ la¹ dsoo⁺ juu¹ he⁻ jwahn⁺, jëeh⁺ jnä⁺ ba⁺ man⁺ ha⁻ na⁻ jan¹ hi⁺ ha⁻ na⁻ naahn⁻. Pero hnäh⁺, sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ na⁻ jan¹ hi⁺ ha⁻ ta⁻ naahn⁻.

15 Hnäh⁺ kah⁻ kwaat[~] lä⁻koo⁻ la¹ hu⁺dsë⁻ kyah¹ hnäh⁺. Pero jnä⁺ sa⁺ kan⁺ kwaat[~] kih¹ ni⁺ jaa⁻.

16 Hi⁻ ma⁺ kan⁺ kwaat[~] kih¹ dsa⁻, jmeen⁻ lä⁻hnøø¹ ju⁺dsoo⁺ ba⁺. Jëeh⁺ sa⁺ jmeen⁻ hñiin⁺, jmeen⁻ kyaah¹ Täa⁺ hi⁻ ga⁺chee¹ jnä⁺.

17 Hi⁻ nē⁺ ley jnän⁻ na⁻ sii⁻, kyaah¹ uu¹ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺ koo⁻ ba⁺ juu¹, he⁻ja⁻ ba⁺ la¹ ju⁺dsoo⁺.

18 Jnä⁺ jmeen⁻ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ hi⁺ Täa⁺ hi⁻ ga⁺chee¹ jnä⁺, jmeey⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ ka⁻läh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús.

19 —¿Na⁻ ba⁺ Täa⁺ kyaah¹? —ga⁻jäh¹ dsa⁻ he⁺ siiyh⁺.

Mah¹ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:
—Hnäh⁺ sa⁺ kyuu⁺ jnä⁺, ni⁺ Täa⁺ kyaan⁺ sa⁺ kyuu⁺. Wa⁺ra⁻ jäh¹ kih¹ kyuu⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ kyuu⁺ hnäh⁺ Täa⁺ kyaan⁺.

20 Juu¹ la⁻ ma⁺ kwa⁺ Jesús lä⁻koo⁻ ma⁺ hlëeyh[~] dsa⁻ jee⁺ ma⁺ chih¹ gwah⁺, koo⁺ jee⁺ ma⁺ tooh⁻ dsa⁻ kuu⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ga⁺saayh¹ jee⁺ ja⁻, jëeh⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻lloo¹ hor[~] kiyh¹.

Ga⁻jäh¹ Jesús: “Sa⁺ le⁺ go⁺nääh¹ hnäh⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻”

21 Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:
—Hii⁻ jnä⁺ naahn⁻. Ha⁻ jee⁺ naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁺nääh¹ hnäh⁺. Hi⁺ hnäh⁺ hnaah¹ ga⁺ jnä⁺, pero juuh⁺ ba⁺ hnäh⁺, lä⁺ ma⁻kyaah¹ na⁻ ba⁺ hnäh⁺ dso⁺kye⁻ kyah¹ hnäh⁺.

22 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ judiu:

—¿Che⁺ jngëeyh¹ hñiiy⁺ he⁻ja⁻ jäh¹ lä⁺na⁻: “Ha⁻ jee⁺ naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁺nääh¹ hnäh⁺”?

23 Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:

—Dsa⁻ cha⁺ hwa¹ la⁻ ba⁺ hnäh⁺, jnä⁺ laan¹ kih¹ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. Laah¹ hnäh⁺ hi⁻ cha⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, pero jnä⁺ sa⁺ laan¹ kih¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.

24 He⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ he⁻ ma⁻jwëehn¹ hnäh⁺, juuh⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻kyaah¹ na⁻ ba⁺ hnäh⁺ dso⁺kye⁻ kyah¹ hnäh⁺. Jëeh⁺ cher⁺mah¹ sa⁺ heeh⁻ hnäh⁺ kin⁺, he⁻ laan¹ lä⁻koo⁻ ma⁻jwëehn¹ hnäh⁺, juuh⁺ hnäh⁺ kyaah¹ dso⁺kye⁻ kyah¹ hnäh⁺ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺.

25 —¿Hee⁻ ba⁺ laah¹ hne⁻, hii⁻ ba⁺ hne⁻ ja⁻? —ga⁻jäh¹ dsa⁻ he⁺.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús:

—Lä⁺ ma⁺ to⁻nē⁺ ga⁻jwëehn¹ hnäh⁺ hii⁻ laan¹.

26 Cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ jwëehn[~] hnäh⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ he⁻ kan⁺ kwaat[~] kyah¹ hnäh⁺. Hih¹ hi⁻ ga⁺chee¹ jnä⁺, hlëeyh⁺ ju⁺dsoo⁺. Hi⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ ga⁺nuun¹ kiyh¹, he⁻ja⁻ ba⁺ hlëehn¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

27 Kih¹ Täa⁺ ba⁺ ja⁻ ma⁺ hlëeh⁺ Jesús, pero sa⁺ ga⁻lä⁻ngëe⁺ dsa⁻ he⁺.

28 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺:

—Wa⁺ra⁻ ga⁺chaah¹ hnäh⁺ gyuu⁺ Hi⁻ga⁺lëe⁺ngo¹ la⁻, ja⁻ga⁺ lä⁺ñeh⁺ hnäh⁺ hii⁻ jnä⁺ hi⁺ lä⁺ñeh⁺ hnäh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁺ koo⁻ he⁻ jmeen⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Jwëehn[~] hnäh⁺ lä⁻koo⁻ te¹ he⁻ ga⁺mi⁺tēe⁻ Täa⁺ jnä⁺, ko⁻ja⁻ ba⁺ te¹ he⁻ hlëehn¹.

29 Jëeh⁺ ma⁺ra⁺ he⁻ kyaah¹ ba⁺ jnä⁺ hi⁻ ga⁺chee¹ jnä⁺. Sa⁺ ga⁻beey¹ jnä⁺ mah¹ jän⁻ hñiin⁺, jëeh⁺ jnä⁺ lä⁻ ma⁻ jmeen⁻ ja⁻ba⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ tih[~] dsëy¹ —ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁺.

30 Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻hlëeyh¹ lä⁺ja⁻, jwëe⁺ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë¹ kiyh¹.

Hii⁻ laa¹ joo⁺ Dio hi⁻ hii⁻ na⁻hnëe⁺ kyaah¹ dso⁺kye⁻

31 He⁻ja⁻ ga⁻siih⁺ Jesús lä⁻jëe⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë¹ kiyh¹:

—Cher⁺mah¹ ga⁻høø^h hnäh⁺ juu¹ kin⁺, leeh⁺ hnäh⁺ ma⁺ra⁺ discípulo kyaan⁺.

32 Hi⁺ lä⁻kyuuh[~] hnäh[✓] ju'dsoo[✓], hi⁻ kyaah[✓] ju'dsoo[✓] kin⁺ lääh[✓] hnäh[✓].

33 Mah⁺ ga⁻jeeh⁻ dsa⁻ he[✓] juu⁺ kiyh⁺:
—Sa⁻ju⁻ kih⁺ Abraham, laa⁺ jnääh⁺.
Jih[✓]koh[✓] sa⁺ ma⁻ja⁻ jnääh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻
hi⁻ na⁻hnëë⁻. Ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ jwah[✓]
hne⁻, lää[✓] jnääh⁺.

34 Mah⁺ ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺ ka⁻läh[✓]:
—Ma⁻ra⁻ ju'dsoo[✓] jwëëhn[~] hnäh[✓],
lä⁻jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻kye⁻, na⁻hnëëy⁻
kyaah[✓] ja⁻ba⁻ dso⁻kye⁻ ja⁻.

35 Dsa⁻ hi⁻ na⁻hnëë⁻ jmee⁻ ta⁺, lä⁻
ma⁺ na⁻hnëëy⁻ ja⁻ba⁻ kih⁺ dsa⁻juey⁻,
jih[✓]koh[✓] sa⁻ leey[✓] jooy[✓]. Pero hi⁻ laa⁺
jooy[✓], lä⁻ ma⁻laa⁺ ja⁻ba⁻ kyaay⁺.

36 He⁻ja⁻ cher[✓]mah⁺ Jooy[✓] ga⁻lääy⁺
hnäh[✓] jee⁺ na⁻hnëëh[✓] hnäh[✓], ma⁻ra⁻
ju'dsoo[✓] ma⁻laah[✓] ba⁻hnäh[✓].

37 Ma⁺ ba⁻ jnä[✓], laah⁺ hnäh[✓] sa⁻ju⁻
kih⁺ Abraham. Pero jmeeh⁻ hnäh[✓] bi⁺
jngëeh⁺ jnä[✓], kih⁺ he⁻ sa⁻ hiih[✓] hnäh[✓]
heeh[✓] juu⁺ kin⁺.

38 Jnä[✓] hlëëhn[✓] he⁻ ma⁻jëen⁺ kih⁺
Tää⁺ kyaan⁺ ba⁺, mah⁺ hnäh[✓] jmeeh⁻
he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh[✓] kih⁺ täa⁺ kyaah[✓]
—ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺.

39 He⁻ja⁻ ga⁻jäh[✓] dsa⁻ he[✓]:
—Tää⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ laa⁺ Abraham
ba⁺.

Mah⁺ ga⁻jäh[✓] Jesús ka⁻läh[✓]:
—Wa⁻ra⁻ jäh[✓] kih⁺ he[✓] ba⁻ joo[✓]
Abraham laah⁺ hnäh[✓], jmeeh⁻ hnäh[✓]
lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey[✓].

40 Ma⁻hlëeh⁻ ba⁺ jnä[✓] ju'dsoo[✓]
lä⁻koo⁻ ga⁻nuun⁺ kih⁺ Dio. Pero na⁺
hnooh[✓] hnäh[✓] ha⁻ lä⁻jee⁺ jngëeh⁺ jnä[✓].
¿Che[✓] ga⁻jmeë⁻ Abraham lä⁻ja⁻?

41 Jmeeh⁻ hnäh[✓] lä⁻koo⁻ jmee⁻ täa⁺
kyaah[✓] ba⁻ hnäh[✓] na⁻ —ga⁻jäh[✓] Jesús
siiyh⁺.

—Sa⁻ laa⁺ jnääh⁺ joo[✓] wa⁻ hi⁻ cha⁻
hi⁻. Chaa⁻ ba⁻ jaa⁻ Täa⁺ kyaa⁺ jnääh⁺.
Hi⁻ he[✓] hñii[✓] Dio —ga⁻jäh[✓] dsa⁻ he[✓]
siiyh⁺ Jesús.

42 He⁻ja⁻ ga⁻jäh[✓] Jesús ka⁻läh[✓]:
—Wa⁻ra⁻ jäh[✓] kih⁺ Dio laa⁺ Täa⁺
kyaah[✓] hnäh[✓], ma⁺ lä⁻hnaah⁺ jnä[✓].
Jëeh[✓] jnä[✓], ya⁻hëen⁺ jee⁺ gya⁺ Dio mah⁺
jan⁺. Ja⁻ he⁻ jan⁺ jee⁺ tëen⁻ hñiin⁺.
Hñiiy[✓] ga⁻cheey⁺ jnä[✓], he⁻ja⁻ jan⁺.

43 Kih⁺ he⁻ sa⁻ hnooh⁻ hnäh[✓] nuuh⁺
juu⁺ kin⁺, he⁻ja⁻ sa⁻ hii[~] lä⁻ngëeh[✓]
hnäh[✓] juu⁺ he⁻ hlëëhn[✓] la⁻.

44 Jëeh[✓], hi⁻ sa⁻llu⁺ laa⁺ täa⁺ kyaah[✓]
hnäh[✓] he⁻ja⁻ hnooh⁻ hnäh[✓] jmeeh⁻
hnäh[✓] lä⁻koo⁻ hnøøy⁺. Jëeh[✓], hi⁻ he[✓]
ga⁻løø⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ lä⁻ma⁻to⁻në⁻. Sa⁻
ga⁻jäy[✓] kyaah[✓] ju'dsoo[✓], kih⁺ he⁻ sa⁻
cha⁻ ni⁺ miih⁻ ju'dsoo[✓] kiyh⁺. Wa⁻ra⁻
ga⁻juuy⁺, juu⁺ kih⁺ hñii[✓] bih⁺ hlëëyh⁺,
jëeh[✓] laay⁺ ta⁻juu⁺ dso⁺, hi⁺ laay⁺ juu⁺
juu⁺ ta⁻juu⁺.

45 Kih⁺ he⁻ hlëëhn[✓] he⁻ la⁺ ju'dsoo[✓],
he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ sa⁻ heeh[✓] hnäh[✓] kin⁺.

46 Sa⁻ chaa⁻ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ le⁻
bääh⁻ jnä[✓] kyaah[✓] dso⁻kye⁻. Lä⁻ja⁻,
cher[✓]mah⁺ hlëëhn[✓] ba⁻ jnä[✓] ju'dsoo[✓],
¿he⁻la⁺ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh[✓] dsoo[✓] hoh[✓]
hnäh[✓] kin⁺?

47 Hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio, juu⁺ kih⁺ Dio ba⁻
nuuy⁻. Pero sa⁻ laah⁺ hnäh[✓] kyaa⁺ Dio,
he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ sa⁻ nuuh⁻ hnäh[✓] juu⁺
kiyh⁺ —ga⁻jäh[✓] Jesús siiyh⁺.

Ma⁻ chaa⁻ ba⁻ Jesús jää⁺ lä⁻koh[✓] ga⁻ Abraham

48 Mah⁺ ga⁻jäh[✓] dsa⁻ judiu⁻ he[✓] siiyh⁺:
—Të⁻ ba⁻ juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺, hne⁻
laah⁺ jaa⁻ samaritano hi⁻ kyaah[✓]
jmi⁻lle[✓] hñih⁺.

49 Mah⁺ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:
—Sa⁻ kyaahn[✓] jmi⁻lle[✓] hñih⁺. Jee⁻
lä⁻jë⁻ he⁻ jmeen⁺, jmeen⁻ he⁺ kih⁺ Täa⁺
kyaan⁺ ba⁺. Mah⁺ hnäh[✓], sa⁻ taah⁺ jnä[✓]
ta⁺.

50 Sa⁻ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁻jee⁺ leen[✓]
jøøhn⁺, pero chaa⁻ ba⁻ jaa⁻ hi⁻
hnooh⁻ kin⁺ ha⁻ lä⁻jee⁺ leen[✓] jøøhn⁺,
hi⁻ he[✓] ba⁻lla⁺ ta⁺.

51 Ma⁻ra⁻ ju'dsoo[✓] jwëëhn[~] hnäh[✓],
hi⁻ høø⁻ juu⁺ kin⁺ mo⁻so⁻ juuy[✓]
jih[✓]koh[✓].

52 Koo⁻ ka⁻läh[✓] ga⁻jäh[✓] dsa⁻ judiu⁻
he[✓] siiyh⁺:

—Na⁺ ba⁻ ra⁻ si⁻, ñe⁺ jnääh⁺, jääh⁺
hne⁻ jmi⁻lle[✓] hñih⁺. Ga⁻juu⁺ ba⁻ Abra⁻
ham, hi⁻ ga⁻juu⁺ ba⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻
ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio llo[✓]joo⁺. Mah⁺ hne⁻
jwah[✓]: “Hi⁻ høø⁻ juu⁺ kin⁺ sa⁻ juuy[✓]
jih[✓]koh[✓].”

53 ¿Che' jøøh' ga' hne-, lä'koh' ga' Abraham, dsa- ma-gyuh- jnän, hi- ga'juu'? Hi- ga'juu' ba' lä'jēē- hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio. ¿Hi- na- jmāäh- hñaa'h? —ga'jäh' dsa- judiu he' siiyh'.

54 —Wa'ra- jäh' kih' jnä' jmään- hñiin- jøøh', sa- jmää' ni- miih- lä'ja-. Täa' kyaah- ba' he', hi- jmää- jnä' jøøhn', hi- jwah' hnäh' laa' Dio kyaah' hnäh'.

55 Pero sa- kyuu- hnäh' hi- he', jnä' ba' kyuu- jnih'. Cher'mah' ga'jwahn' sa- kyuu- jnih', jmään- hñiin- jaa- hi- ta'juu', lä'koo- laah' hnäh' ta'juu' dso'. Pero jnä' kyuu- jnih', hi- høøn- juu' kiyh'.

56 Abraham, dsa- ma-gyuh- jnän, ma' jēē- dsēy' lä'koo- ma' jøøy- he- lloo- koo- jmii' jēēy' jnä', hi- ga'jēēy' ba', he-ja- ga-lä'chaay- llu' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

57 —Ni- to'lo-gya' ji-ñe- sa- ga' ma-hääh' hne- mah' jwah' ma-jēēh' Abraham —ga'jäh' dsa- judiu he' siiyh'.

58 —Ma'ra- ju'dsoo' jwēēhn- hnäh', jää' sa- ga' ma-chaa- Abraham, ko-ja- ma-chaa- ba' jnä' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

59 He-ja- ga-ka' dsa- he' kuu' mah' ma' tey' kiyh'. Pero ga'hmääh- Jesús jee' kih' dsa', ya'hēēy' jee' ma' chih' gwah' ja-. Ga'ngēēy' jee' tääh' dsa-, ngaayh'.

9

Ga'mi-hlää' Jesús jaa- dsa-tuu'

1 Jee' ngē- Jesús ja-, ga'jēēy' jaa- dsa-tuu' hi- tuu' lä' ma' ga-lä'chaa-.

2 Mah' ga'ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Ta-jwoh', ¿hi- kih' dsoo' he- laay' lä-na-, che' kih' hñiiy' o che' kih' cho'jmiiy- heh' ga-lä'chaay- tuu'?

3 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh- jnääh':

—Ja- hñiiy' dsēēy- dsoo' ni- cho'jmiiy-, he- laay' lä-na-. Laay' lä-na- mah' lä'jnä' ta' kih' Dio nē- kiyh' ba'.

4 Ta'ko-jiih' la' jmii', jmee- bii' kin- jmeen' ta' kih' hi- ga'chee' jnä'.

Wa'ra- ngoo' ga-nuu-, ni- jaa- mo'so- le' jmee' ta'.

5 Ta'ko-jiih' gyan' jmi-gyuu- la-, laan' wa'je- kih' dsa- jmi-gyuu-.

6 Ma-la- ma-hlēēyh' lä'ja-, ga'hñey' hwa' mah' ga'jmeey' tu'jii' kyaah' jmii- tu'heyh'. Ja-ba' kyaah' tu'jii' ja-, ga'suy' mi'nē- dsa-tuu' he'.

7 Mah' ga'siyyh':

—Gwa- mah' go-gyih- mi'nēh' jee' chih' he- haa' jmii- he- chee- Siloé — juu' la- hnøø' jäh': he- ga'chee' dsa-.

Lä-ja- ga'jmeey' dsa- he', na'gyiyh- mi'nēy'. Ma' jayh' ma-jnä' mi'nēy', ma' jēēy'.

8 Dsa- hi- ma' tääh' koo' jee' ma' chih' hne' kiyh', kyaah' ga' jñah' hi- ma' jēē- lä'koo- ma' tuu', ma' jayh':

—¿Ja' hi- na- he' hi- ma' gya' chu- ma' ngiiy- kuu'? —ga'jäh' dsa- he'.

9 —Hi- he' na- —ma' jäh' ko'llaa'.

—Lä-ja- laay' —ma' jäh' jñah'.

—Jnä' he' —ma' jayh' hñiiy'.

10 —¿Ha- lä'ja- he- ma-na' mi'nēh'? —ga'jäh' dsa- he' siiyh'.

11 —Dsa- hi- chee- Jesús, ga'jmeey' tu'jii' mah' ga'suy' mi'nēn-. Ja-ga' ga'siyyh- jnä': “Gwa- jee' chih' Siloé mah' go-gyih- mi'nēh'.” Mah' ñeen' na'gyihn- mi'nēn-, lä-ja- ba' ga'løø' jēēn- —ga'jäh' dsa- hi- ma' tuu' he'.

12 —¿Na- ba' dsa- he'? —ga'jäh' hi- ma' tääh' ngii- juu' kiyh'.

Mah' ga'jayh':

—Sa- man'.

Ga'lla'kyaa- dsa- fariseo jmii' dsa- hi- ma' tuu' he'

13 He-ja- ga'jäay' hi- ma' tuu' he' cha'nē- dsa- fariseo.

14 Ma'ja-, la' jmii' he- teeh- dsa- dsē', ma' ga'jmeey' Jesús tu'jii' he- kyaah' ga'näy' mi'nē- dsa- he'.

15 Koo- ka-läh' ga'ngii' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma' tuu' he', ha- lä- ga'jmeey' he- ga'løøy' jēēy'.

—Ga'suy' tu'jii' mi'nēn-, mah' ga'gyihn-, ja-ga' ga'løø' jēēn- — ga'jayh' siiyh'.

16 Ko'llaa' dsa- fariseo he' ma' jäh':

—Sa⁺ laa⁺ kyaa⁺ Dio dsa⁻ he⁺, he⁻ ja⁻ sa⁺ høoy⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁺.

Jñah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺, he⁻ jmee⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ lä⁺ na⁻?

Sa⁺ ga⁻ hi⁺ kwee⁻ juu⁺ kiyh⁺.

17 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺:

—¿Hee⁻ jwah⁺ hñaa⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ nä⁺ mi⁺ nēh⁺?

Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺:

—Jnä⁺ jwahn⁺ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

18 Pero dsa⁻ fariseo he⁺, sa⁺ ma⁺ laay⁺ dsoo⁺ he⁻ ma⁺ tuu⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ mi⁺ nēy⁺. He⁻ ja⁻ lä⁺ jiih⁺ ga⁻ tēy⁺ cho⁺ jmi⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ mi⁺ nē⁺ he⁺.

19 Mah⁺ ga⁻ ngii⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁻ ja⁻ ba⁺ joo⁺ hnäh⁺ hi⁻ la⁻, hi⁻ jwah⁺ hnäh⁺ ga⁻ lä⁺ chaa⁺ tuu⁺? ¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ ma⁺ jēy⁻ na⁺?

20 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ cho⁺ jmi⁺ dsa⁻ he⁺:

—Dsoo⁺ ba⁺ hi⁻ he⁺ la⁻ chih⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ la⁻, hi⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁺ tuu⁺.

21 Pero sa⁻ ñe⁺ jnääh⁺ ni⁺ mi⁺ h⁻ ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ ma⁺ jēy⁻ na⁺, ni⁺ sa⁻ ñe⁺ jnääh⁺ hi⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻ nä⁺ mi⁺ nēy⁺. Ma⁻ cha⁻ ba⁺ ji⁻ ñe⁻ kiyh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺, hñii⁺ bih⁺ jmeey⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

22 Lä⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁻ jäh⁺ cho⁺ jmi⁺ dsa⁻ he⁺, jēh⁺ ma⁺ gayh⁺ dsa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ tääh⁺ juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ jmeey⁺ cher⁺ mah⁺ jaa⁻ jäh⁺ Jesús he⁺ laa⁺ Mesía. Mo⁺ so⁻ cha⁻ jwē⁺ kiyh⁺ dsooy⁺ gwah⁺.

23 He⁻ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ cho⁺ jmi⁺: “Ma⁻ cha⁻ ba⁺ ji⁻ ñe⁻ kiyh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺.”

24 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ tēy⁺ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺ mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—Kwa⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio ba⁺, ja⁺ kih⁺ Jesús. Jēh⁺ ñe⁺ jnääh⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ba⁺ he⁺.

25 He⁻ ja⁻ ga⁻ jēy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ fariseo:

—Sa⁺ man⁺ che⁺ laay⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ man⁺. He⁻ ma⁺ laan⁺ tuu⁺ mah⁺ na⁺ ma⁻ jēn⁻.

26 Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ ngii⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kiyh⁺, ga⁻ siyh⁺:

—¿Hee⁻ ga⁻ jmeey⁺ kyah⁺? ¿Ha⁻ lä⁺ ga⁻ näy⁺ mi⁺ nēh⁺?

27 Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺:

—Ma⁻ jwah⁺ ba⁺ jnä⁺ jää⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻ lä⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ ma⁺ nuuh⁺. ¿He⁻ la⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ nuuh⁺ ka⁻ läh⁺? ¿Che⁻ lä⁺ kye⁻ hnäh⁺ hnooh⁻ lee⁺ hnäh⁺ discípulo kyaay⁺?

28 Mah⁺ dsa⁻ fariseo he⁺ ga⁻ ta⁺ ga⁻ haayh⁻, ga⁻ siyh⁺:

—Hne⁻ ba⁺ he⁺, laah⁺ discípulo kyaay⁺. Pero jnääh⁺, laa⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ Moisé ba⁺.

29 Ñe⁺ jnääh⁺ ga⁻ hlēh⁺ Dio kyaah⁺ Moisé. Pero kih⁺ dsa⁻ he⁺, ni⁺ mi⁺ h⁻ sa⁻ ñe⁺ jnääh⁺ ha⁻ ta⁺ jay⁺.

30 Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺ siyh⁺:

—Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ ta⁺ ja⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ jnä⁺ ga⁻ jmeey⁺ jēn⁻.

31 Ñe⁺ ba⁺ jne⁺, sa⁺ nuu⁻ Dio kih⁺ hi⁻ jmee⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻. Pero kih⁺ hi⁻ gah⁺ Dio mah⁺ jmeey⁺ lä⁺ hnøø⁺ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ nuuy⁻ kih⁺.

32 Pero jih⁺ koh⁺ sa⁺ ma⁻ nuu⁺ jne⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ nä⁺ mi⁺ nē⁺ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ lä⁺ chaa⁺ tuu⁺.

33 Wa⁺ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ laa⁺ kyaay⁺ Dio dsa⁻ ñuu⁻ he⁺, sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁺ jmeey⁺ ni⁺ mi⁺ h⁻.

34 Mah⁺ ga⁻ siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tuu⁺ he⁺:

—Kyaah⁺ ga⁻ lä⁺ jē⁻ dso⁺ kye⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁺ hne⁻, mah⁺ hnooh⁻ hlēh⁺ jnääh⁺.

He⁻ ja⁻ ga⁻ llee⁻ dsih⁺ ka⁺ hne⁻, ga⁻ hēy⁺ kih⁺ go⁻ te⁻.

Lä⁺ koo⁻ he⁻ tuu⁺ ba⁺ laa⁺ dsa⁻ fariseo he⁺

35 Ma⁺ ga⁻ nuuh⁺ Jesús juu⁺ he⁻ ga⁻ llee⁻ dsih⁺ ka⁺ hne⁻, na⁺ hnäy⁻ mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—¿Che⁻ jmeeh⁻ hne⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ llee⁺ ngo⁺?

36 —Chi⁺ h⁺ jnä⁺ hi⁻ he⁺, Dsa⁻ jøø⁺ kyaan⁺, mah⁺ jmeen⁻ dsoo⁺ dsen⁺ kiyh⁺ —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺.

37 —Ma-jëeh` ba' hne-, jnä' he', hi- kyaah' cheh' hlëeh' —ga-jäh' Jesús siyh`.

38 Mah' ga-jäyh`:

—Dsoo' ba' dsen- kyah' hne-, Dsa-jøøh' kyaan`.

Mah' ga-juuyh' jney', ga-jmääy' jøøh'.

39 Mah' ga-jäh' Jesús:

—Jan' jmi-gyuu` la- mah' wa' kye- dsa- kwaat` ha- lä- la' ju'dsoo' kin`. Lä-jëe` hi- sa' jëe~, jëey'. Hi- lä-jëe` hi- jëe~, mo-so' lä-jnä' mi'ney'.

40 Ko-llaa' fariseo hi- ma' tääh' kyaayh' jee' ja-, ma' ga-nuuy' lä-ja-, ga-ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' jwa- lä-kye- jnääh' ka-läh' mo-so' jnä' mi'ne' jnääh'?

41 Mah' ga-jäh' Jesús siyh`:

—Wa-ra- jäh' kih' tuuh' hnäh', ni- koo- dso'kye- sa' cha- kyah' hnäh'. Pero kih' he- jawah' hnäh', jnä' ba' mi'neh' hnäh', he-ja- ba' na-, lä- ma-kyeh' ja-ba' hnäh' dso'kye-.

10

Dsa- hi- hää- borrego kyaa'

1 'Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn` hnäh', hi- sa- dsa-he' ta- ho'haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh- ta- jee' jyoh' dsa-hey', dsa-hii- ba' he' hi- dsa-kyaa' jah'.

2 Pero hi- dsa-he' ta- ho'haah', hi- he' ba' ma-ra- hi- hää- borrego.

3 Hi- cheh' høø- jee' ja-, näy' ho'haah' wa-ra- ja' hi- hää- borrego he'. Hi- lä-jëe- borrego he' ma-nuuh' kiyh'. Lä- cheey- ba' tëeyh- lä-ja- lä-ja- mah' hwëey- jee' ja-.

4 Ma-la- ma-hwëey' lä-jëe- hi- laa' kyaay', mah' ja-ga' dsooy' jääy'. Lä-jëe- ba' dsa-nää' kaah' kiyh', jëeh' ma-kyuuh- bih' lle' kiyh'.

5 Pero jaa- hi- sa- kyuu-, sa- lla-lley' kaah' kiyh'. Kyuu' kih' hi- he', jëeh' sa- kyuu- lle' kih' hi- jñah' he'.

6 Juu' na-hmää' lä-ja- ga-hlëeh' Jesús, he-ja- sa' ga-lä-ngëe' dsa- he' hee- ja- ma' jäyh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

7 Ngoo' ba' Jesús hlëeyh- dsa- he':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn` hnäh', jnä' he' laan' ho'haah' kih' borrego.

8 Lä-jëe- hi- ya-nää' jää' ga' kin-, ma' laa' dsa-hii- hi- ma' hii- kih' dsa-. Pero ni- jaa- dsa- hi- laa' lä-koo- borrego sa- ga-nuu' kiyh'.

9 Jnä' he' laan' ho'haah'. Hi- dsa-taah' ta- ho'haah' ja-, hi- he' ba' lää'. Mo-so' hii' goo- kiyh', le' dsa-taayh' mah' hwëey' hi- jnøoyh- ba' he- kuyh-.

10 Wa-ra- ja' hi- hii-, hëey', jngëeyh' hi' heey' go-te-. Koo- he- ja- ba' jmeey'. Pero jnä' ma-jan- mah' jmeen- chaa- dsa- hi- mi-jää- jnih' cha-miih-.

11 'Jnä' he', laan' lä-koo- jaa- hi- hää- lluu' jah' kyaa'. Hi- lluu' he', kwaay' hñiyy' juuy' kih' borrego kyaay'.

12 Pero jaa- hi- hlääh' mah' hääy- jah' kyaa' jñah', kih' he- sa' laa' kyaa' hi- hlääh' he', he-ja- wa-ra- ga-jëey' ja' lobo, beey' borrego, mah' kyuu'. He-ja- gwa' lobo mah' dsa-chaayh- borrego. Jee' ja- dsa-saa' dsa-jñeey' wa' ha- cha- ha-.

13 Lä-ja- jmee- hi- hlääh', kyuu- bih'. Jëeh', he- hlääyh' ba' ja-. Sa' cha- he- ga-tëe' jëey' kih' borrego he'.

14 'Jnä' he' laan' lä-koo- jaa- hi- hää- kwee- jah' kyaa'. Kyuu- ba' jnä' borrego kyaan-. Hi- lä-jëe- hi- laa' kyaan-, kyuu' jnä'.

15 Ja-ba' lä-ja-, kyuu- Täa' kyaan- jnä', hi- jnä' kyuu- jnih'. Hi- kwaan- hñiin- juun' kih' dsa- kyaan- hi- laa' lä-koo- borrego.

16 Hi- chaa- ga' jñah' dsa- kyaan- hi- laa' lä-koo- borrego hi- sa- ga- ma-taah' cha'neh-. Hi- he' ka-läh' jmee- bii' kin- na'teen- mah' lä-nuuyh' kin-. Hi- lä-ja-, lä-jëe- lee' koo- nää' ba', hi- jaa- ba' juuy'.

17 Hnää' Täa' jnä', kih' he- kwaan- hñiin- juun'. Hi- ma-ngëe' ma-juun- lä-juihn' ka-läh'.

18 Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ jngëeh⁺ jnä⁺, ta⁻ la⁻ jngëeyh⁺ jnä⁺ lä⁻na⁻. He⁻ kwaan⁻ hñiin⁻ ba⁺ ja⁻ he⁻ jngëeyh⁺ jnä⁺. Na⁻ngën⁺ jwë⁻ kwaan⁻ hñiin⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ na⁻ngën⁺ jwë⁻ lä⁻jiihn⁺ ka⁻läh⁺. He⁻ la⁻ ja⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻hyohn⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁻.

19 Koo⁻ ka⁻läh⁺ sa⁻ ga⁻hi⁺ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ Jesús ja⁻.

20 Jwëë⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ jäh⁺:
—Kyey⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺, dsa⁻ ngaah⁺ ba⁺ na⁻. ¿He⁻la⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺?

21 Pero jñah⁺ ma⁺ jäh⁺:
—Sa⁻ hlëeh⁺ lä⁻na⁻, jaa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ mi⁻në⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁺?

Sa⁻ ga⁻hi⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ heeh⁺ Jesús

22 Jwii⁻ Jerusalén ma⁺ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁺ kih⁺ gwah⁺. Jii⁻ gyuu⁺ ma⁺ toh⁻ jmi⁺ ja⁻.

23 Ma⁺ ngë⁻ Jesús jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺hi⁺ kih⁺ Salomón.

24 Mah⁺ ga⁻kuh⁺ ga⁻lih⁻ dsa⁻ judiu kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:

—¿Lih⁺ ba⁺ mi⁻jnääh⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnääh⁺? Chiih⁺ jnääh⁺ jëë⁻ go⁻te⁻, cher⁺mah⁺ hne⁻ he⁺ laah⁺ Cristo.

25 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:
—Ga⁻jwëëhn⁺ ba⁺ hnäh⁺ jää⁺, mah⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁻jë⁻ he⁻ jmeen⁻ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁻, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo⁺ kin⁻.

26 Pero hnäh⁺ sa⁻ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁻, jëeh⁺ sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ borrego kyaan⁻.

27 Lä⁻jëë⁻ borrego kyaan⁻ nuuh⁺ kin⁻. Jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ dsa⁻näay⁺ kyaah⁺ jnä⁺.

28 Jnä⁺ kwëeh⁻ jnih⁺ he⁻ kyaah⁺ chaay⁻ tää⁺. Jih⁺koh⁺ mo⁻so⁻ juuy⁺. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁻goon⁻.

29 Täa⁻ kyaan⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁺, jøøh⁺ gyih⁺ lä⁻koh⁺ ga⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻jëë⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁻goo⁻ Täa⁻ kyaan⁻.

30 Koo⁻ ba⁺ laa⁺ jnä⁺ kyaah⁺ Täa⁻.

31 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻ka⁺ dsa⁻ judiu kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺.

32 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:
—Cha⁻miih⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻mi⁻jnään⁻ ' cha⁻nëh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁻. ¿Hee⁻ koo⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ja⁻, he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ teh⁺ hnäh⁺ kuu⁺ kin⁻?

33 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺:
—Sa⁻ te⁺ jnääh⁺ kuu⁺ kyah⁺, kih⁺ ta⁺ llu⁺ he⁻ ma⁻jmeeh⁺. Te⁺ jnääh⁺ kuu⁺ kyah⁺ kih⁺ he⁻ mi⁻kwah⁻ Dio. Jëeh⁺ dsa⁻niih⁻ ba⁺ hne⁻, mah⁺ jmääh⁺ hñaa⁺ Dio.

34 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺ dsa⁻ he⁺:
—¿Che⁺ sa⁻ na⁻sii⁻ në⁺ ley jnän⁻ lä⁻la⁻: “Jnä⁺ ga⁻jwahn⁺, dio laah⁺ hnäh⁺”?

35 Kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ ga⁻hyoh⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jäyh⁺ “dio”. Hi⁻ juu⁺ kiyh⁺ ja⁻, sa⁻ le⁺ hee⁺.

36 Cher⁺mah⁺ Täa⁻ kyaan⁻ ga⁻hñaa⁺ jnä⁺ mah⁺ ga⁻cheey⁺ jnä⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, ¿he⁻la⁻ jwah⁺ hnäh⁺ kin⁻, mi⁻kwahn⁻ Dio, kih⁺ he⁻ ma⁻jwahn⁺, jnä⁺ he⁺ laan⁺ Joo⁺ Dio?

37 He⁻ja⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁺ lä⁻heeh⁺ hnäh⁺ kin⁻, wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jnä⁺ sa⁻ jmeen⁻ ta⁺ he⁻ jmee⁻ Täa⁻ kyaan⁻.

38 Pero cher⁺mah⁺ jmee⁻ ba⁺ jnä⁺, ma⁺ke⁺ sa⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁻, jmee⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ ba⁺, mah⁺ kyaah⁺ koo⁻ hä⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻ngëeh⁺ hnäh⁺, Täa⁻ he⁺ kyaah⁺ jnä⁺, hi⁻ jnä⁺ he⁺ kyaahn⁺ Täa⁻.

39 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ma⁺ hnøoy⁺ ma⁺ saayh⁺ Jesús, pero ga⁻laa⁺ bih⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺.

40 Mah⁺ ngooy⁺ ka⁻läh⁺ ta⁻ hngaah⁻ jmi⁻ Jordán, ja⁻ba⁺ ta⁻ jee⁺ ga⁻chaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻në⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jäy⁺.

41 Jwëë⁺ dsa⁻ na⁻nää⁺ jee⁺ ma⁺ gay⁺, mah⁺ ma⁺ jäyh⁺:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺, ni⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ sa⁻ ga⁻jmeë⁻ Jwaa⁻. Pero lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jäyh⁺ kih⁺ hi⁻ la⁻, ma⁺ la⁺ ju⁻dsoo⁺.

42 Hi⁻ jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺ jee⁺ ja⁻.

11

Ga'juu' Lázaró

¹ Ma' dsaah' jaa' dsa-n̄uh- hi- chee- Lázaró, dsa- chaa- Betania, ja-ba' jwii- mah- jee' ma' chaa- María kyaah' Marta dsa-mē' øøyh-.

² María he' hi- ga-huu' naa' mi-jwii- tii' Jesús mah' ga-mi'kiyh' kyaah' jñu- lley', ma' laay' dsa-mē' øøh- Lázaró hi- ma' dsaah' he'.

³ He-ja- lä-uu' dsa-mē' he' ga-chee' juu' kih' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', dsaah' dsa-n̄uh- hi- hnaah' —ga-siiyh' Jesús.

⁴ Ma' ga-nuu' Jesús lä-ja-, mah' ga-jäyh':

—Sa' juuy' kyaah' dsoo' ja-. He- ja- mi-jnäa' jaa' Dio ba' hi- jøøh', hi- mi-jnäa' laa' jøøh' Joó Dio ka-läh'.

⁵ Peer- ma' hnäa' Jesús Marta kyaah' María, kyaah' Lázaró.

⁶ Lä' ma' ga-nuu' Jesús kih' hi- ma' dsaah' he', ga-jäy' ga-to' jmi' jee' ma' gyay' ja-.

⁷ Ma-ngëe' he- ja-, ja-ga' ga-jäyh' siiyh' jnääh' discípulo:

—Ma' jne' ka-läh' ta- hwa' Judea.

⁸ Mah' ga-chiih' jnääh':

—Ta-jwoh', hnøø' dsa-kaah' he' ma' te' kuu' kyah', mah' jwah' ga-hne- goh' ka-läh' jee' oo'.

⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Ja' gya-to' hor- kye- koo- jmi'? Hih' hi- ga-näa' ta-la' jmi', sa' tēyh'. Jëeh', jëey' wa-je- kih' jmi-gyuu' la-.

¹⁰ Pero hi- ga-näa' ta-la' hwē', dsa-tēyh'. Jëeh', mo-so' jnä' wa-je- kih' jmi-gyuu' la-.

¹¹ Ma-ngëe' ma-jäyh' lä-ja-, ja-ga' ga-jäyh' ka-läh':

—Ma-gwii- Lázaró ome' jnän', niin' mah' na' chaa' jnih'.

¹² He-ja- ga-jäh' jnääh':

—Dsa-jøøh' kyaan', cher' mah' na-gwiiy-, jä' kiyh'.

¹³ He- la- ma' jäh' Jesús, kih' he- ma-na-juuy' ba' ja-. Pero ma' lii' jnääh', na-gwiiy- he- teeyh- dsēy' ba' ja-, he- ma' hlëeh' Jesús lä-ja-.

¹⁴ Ja-ga' ga-jäh' Jesús jëe- go-te~:

—Ma-na-juu' ba' Lázaró.

¹⁵ Jëe- ba' dsen- he- sa- ga' ma-gyan' jee' oo', jëeh' lä-ja- la' llu' kyah' hnäh' mah' lä-ja- lä-dsoo' hoh' hnäh'. Ma' jne' ma-jëe' jnih'.

¹⁶ Ja-ga' ga-jäh' Tamá, hi- ma' tēeyh- Dsa-suu', ga-siiyh' jnääh':

—Ma' jne' ka-läh', mah' juu' jne' ko-jøh' kyaayh'.

Ga'kwa' Jesús be' kih' dsa-mē' øøh' Lázaró

¹⁷ Ma'hya- kye' jmi' na-haa' Lázaró ma' ga'lloo' Jesús jee' ja-.

¹⁸ Jee' jwii- Betania ja-, ma' jä- jäh- kih' Jerusalén, koo- hnē- kilómetro ba'.

¹⁹ Jwëe' dsa- judiu na'näa' na-jëey- Marta kyaah' María, na'kway- be' kiyh' mah' sa- wa' meeh- dsēy' he- ga-juu' Lázaró øøyh-.

²⁰ Ma' ga-nuu' Marta ja' Jesús, ya-hëey' mah' ngooy' ga-mi-jëey-. Pero ga-jä' ba' María cha'neh'.

²¹ Ma' ga-jee' Marta Jesús mah' ga-siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', wa-ra- jäh' kih' ma' ñeh' jee' la-, sa- ma-juu' dsa-n̄uh- øøhn'.

²² Jnä' man-, ga-lä-jē- he- ngiih' kih' Dio, kway' ba' —ga-jäh' Marta.

²³ —Lä-jiih' ba' øøh' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

²⁴ —Jnä' man- lä-jiiyh' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jiih' dsa- jee' laa' jmi' —ga-jäh' Marta siiyh'.

²⁵ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' he' hi- mi-jiih' dsa-, hi- jmeen' chaay-. Hi- jmee' dsoo' dsē' kin-, ma-ke- ga-juuy', lä-jiiyh' ka-läh'.

²⁶ Ga-lä-jëe- hi- chaa- mah' jmeey' dsoo' dsēy' kin-, ma-ke- ga-juuy', sa- jäy' lä-ja-. ¿Ché heeh' juu' la-? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

²⁷ —Jaah-, Dsa-jøøh' kyaan', hee' ba' jnä', hne- he' Cristo, Joó Dio hi- hii' juu' kih' jä' jmi-gyuu' la- —ga-jäh' Marta.

²⁸ Ma-ngëe' ma-jäyh' lä-ja-, ñeey' na'teeyh- María øøyh' mah'

na'hlëeyh' kyaah' juu' hii' mah' sa' nuu' dsa' kiyh', ga'siiyh':

—Hii' ta'jwoh' ma' ja~, tëeyh~ hne~.

29 Ma' ga'nuu' María lä'ja~, lä'chah' ja~ ga'nooy~ ngooy' ga'mi'jee' Jesús.

30 Sa' ga'ma'he~ Jesús ta' jee' jwii' mah' ja~. Lä' ma'cheyh' ja'ba' jee' ga'jee' Marta.

31 Ma' tääh' dsa' judiu cha'neh' kih' María ma' kway' be'. Ma' ga'jëy' ga'noo' María mah' ngooy' ko'chih', he'ja~ ga'nää' dsa' he' kaah' kiyh', ma'jäyh':

—Ngooy' ta' jee' la' to'høø~ mah' ga'hooyh' jee' oo'.

32 Ma' ga'lloo' María jee' ma' cheh' Jesús, ga'juuyh' jney' cha'nëy' mah' ga'siiyh':

—Dsa'jøøh' kyaan~, wa'ra~ jäh' kih' ma' ñeh' jee' la~, sa' ma' juu' dsa'ñuuh~ øøhn'.

33 Ma' ga'jëe' Jesús hooyh~, hi' ga'jëy' hoo~ dsa'kaah' kyaay' hi' ma' jmee' ko'jøh' kyaayh', he'ja~ ga'lameeh' dsëy' jwërte, lä'jiih' ga'jii' neh' tuh'dsëy'.

34 Mah' ga'siiyh':

—¿Ha' ga'kyaah' hnih'?

Mah' ga'jäyh':

—Dsa'jøøh' kyaan~, ña~ mah' go'jëeh'.

35 Peer' ga'hooh' Jesús.

36 Mah' ga'jäh' dsa' judiu he':

—Jëe' da', he' ba' che~ ma' hnäy'.

37 Mah' ga'jäh' ko'llaa' dsa' he':

—Dsa' na~, ga'jmeey' ga'lajnä' mi' në' jaa~ dsa'tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa' oo'?

Ga'lä'jiih' Lázaro

38 Koo~ ka'läh' ga'lameeh' dsë' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to'høø~. Heh' to'høø~ ja~, ma' na'jnë~ kyaah' koo~ mi'kuu'.

39 Mah' ga'jäh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na~.

Mah' ga'jäh' Marta dsa'më' øøh' hii' he' siiyh' Jesús:

—Dsa'jøøh' kyaan~, ma'hëey' mi'juu~, jëeh' ma'hya~ kye' jmi' na'juuy'.

40 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ja' ma'jwëehn' hne~, cher'mah' ga'jmeeh' dsoo' hoh', jëeh' he' juh'gaa~ he' jmee' Dio?

41 Ja'ga' ga'jñuuyh~ mi'kuu' he' ma' na'jnë~ hoo'to'høø~ ja~, jee' ma'hää' hii' he'. Ja'ga' ga'jëe' Jesús ta' gyuu'h', ga'jäyh':

—Tää' kyaan~, kwan' ti'hmaah' kyah', jëeh' ma'nuuh~ ba' kin'.

42 Ma' ba'jnä', nuuh~ ba' hne~ kin' tää'. He' jwahn' lä'la~, la' llu' kih' hi' tääh' nuu~ lä'ku' lä'jii' kin' jee' la~, mah' lä'ja~ lä'dsoo' dsëy', hne' ba' ga'cheeh' jnä'.

43 Ma'la~ ma'jäyh' lä'ja~, ga'hlëeyh' koo~ ki'gaa~:

—¿Lázaro, go'hëe' jee' na'!

44 He'ja~ ya'hëe' hi' ma' na'juu' he' lä' ma'na'gyoh' ja~ goo~ tiy', kyaah' hmiih~ he' ga'gyaah~ dsih' ma' ga'juuy', hi' lä' ma'na'løø~ ja~ mo'nëy' kyaah' hmiih~ sa'luu~. Mah' ga'jäh' Jesús:

—Jëey' sa'hmiih~, mah' wa'ngëy'.

Ma' hnooh~ dsa~ ha~ lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jwëe' dsa' judiu hi' na'nää' kyaah' María ga'lä'dsoo' dsëy' kih' Jesús, ma' ga'jëy' he' ga'jmeey' lä'ja~.

46 Pero ko'llaa' dsa' he' na'näy' na'jëey~ dsa' fariseo na'jmeeyh' juu' ha~ lä' ga'jmeey' Jesús.

47 He'ja~ jmi'dsa~ kaah' kyaah' dsa' fariseo ga'kuyh' lä'jëe' dsa'ta' dsa'gyuu'h' kyaay', ma' jäyh':

—¿Ha' lä' jmeen'? Peer' cha'miih~ he' juh'gaa~ jmee' dsa'ñuuh~ he'.

48 Cher'mah' ga'kwan' jwë' jä' lä'na~ ba', lä'jëe' ba' dsa~ lä'heey' kiyh'. He'ja~ ya'nää' dsa~ roma ya'heey~ jee' jwii~ jnän' hi' lä'kaa~ hwa'jnän' ka'läh'.

49 Caifá, jaa⁻ dsa⁻ kyaah¹ dsa⁻ judiu he², ma¹ laa¹ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ ji⁻ ñe⁻ ja⁻. Ga⁻ jäyh²:

—Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ñeh¹ hnäh².

50 Che¹ sa⁻ laah¹ hnäh¹ llu¹ ga¹ he⁻ juu² jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ kih¹ dsa⁻ goo⁻ jne¹, lä⁻ koh² ga¹ he⁻ hee¹ lä⁻ kaa⁻ hwa¹ la⁻ —ga⁻ jäh² Caifá.

51 Ja⁻ he⁻ ga⁻ hlëeyh¹ jee¹ tëëy⁻ hñiiy² ja⁻. Kih¹ he⁻ ma¹ laay¹ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻ ji⁻ ñe⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ba¹ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ Dio ga⁻ hlëeyh¹ lä⁻ ja⁻, ga⁻ ngëëy¹ juu¹ he⁻ juu² Jesús kih¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ judiu.

52 Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ kih¹ dsa⁻ judiu ja⁻ juuy², he⁻ hnøøy¹ jmäy¹ koo⁻ naä¹ dsa⁻ ba¹ jee¹ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ laa¹ joo² Dio hi⁻ na⁻ saa⁻ na⁻ jñee¹ wa¹ ha⁻ cha⁻ ha⁻.

53 Jmii¹ ja⁻ ga⁻ taayh¹ ko⁻ jøh¹ juu¹ kwee⁻ mah¹ jngëeyh¹ Jesús.

54 He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ ga⁻ ngë² Jesús jnä¹ hä¹ jee¹ kih¹ dsa⁻ judiu. Ya⁻ hëey¹ hwa¹ Judea, ngooy¹ koo⁻ jee¹ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Efraín he⁻ hla⁻ jäh¹ kih¹ hwa¹ kii¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻ jä¹ jnääh¹ ko⁻ jøh¹ kyaayh¹.

55 Ma⁻ ngoo¹ ya⁻ jäh¹ tē¹ jmii¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh¹. Jwëë² dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee¹ ja⁻ na⁻ nääy¹ ta⁻ Jerusalén mah¹ mi⁻ lluyy¹ hñiiy² lä⁻ koo⁻ tēë¹ dsa⁻ jmeey¹ jää¹ ja⁻ ga⁻ tē¹ jmii¹.

56 Ma¹ hnaah⁻ dsa⁻ he² Jesús, ma¹ hlëeyh¹ kyaah¹ dsa⁻ kyaayh¹ jee¹ ma¹ chih¹ gwah¹, ma¹ jäyh²:

—¿Ha⁻ lä⁻ jëeh¹ hnäh²? ¿Che¹ sa⁻ jäy⁻ jee¹ jmii¹ la⁻?

57 Dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻ he² kyaah¹ fariseo ga⁻ jmeey¹ mada¹:

—Cher¹ mah¹ hi⁻ hnäh¹ ga⁻ jëeh¹ hnäh¹ ha⁻ ta⁻ ngëy¹, ja⁻ ya⁻ jmeeh¹ hnäh¹ juu¹ chah¹ mah¹ dsa⁻ nää¹ dsa⁻ dsa⁻ chaayh¹.

12

Ga⁻ huu¹ María naa¹ mi⁻ jwii⁻ tii¹ Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Jñii¹ jmii¹, jää¹ ja⁻ ga⁻ tē¹ jmii¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh¹, ñee¹ Jesús

ta⁻ Betania jee¹ ma¹ gya¹ Lázaro hi⁻ ga⁻ jmeey¹ Jesús ga⁻ lä⁻ jiih¹ ma⁻ ngëë² ma⁻ na⁻ juuy¹.

2 Jee¹ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ ma⁻ nuu⁻ kyaah¹ Jesús. Marta ma¹ llooh⁻ ma⁻ nuu⁻, hi⁻ Lázaro he², ma¹ laa¹ jaa⁻ hi⁻ ma¹ gya¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ Jesús nē¹ mes⁻ ja⁻.

3 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ka¹ María koo⁻ sē¹ jmii⁻ mi⁻ jwii⁻ he⁻ chee⁻ nardo, he⁻ hmooh¹ jwërte. Ga⁻ huuy¹ tii¹ Jesús. Mah¹ ga⁻ mi⁻ kiyh¹ kyaah¹ jñu⁻ lley¹. Ga⁻ hii¹ mi⁻ jwii⁻ lä⁻ kaa⁻ cháneh⁻ ja⁻.

4 Mah¹ ga⁻ jäh¹ jaa⁻ dsa⁻ kyaah¹ jnääh¹, hi⁻ ma¹ chee⁻ Juda Iscariote, joo² Simón hi⁻ ga⁻ hñii¹ kih¹ Jesús kēë⁻:

5 —¿He⁻ la¹ sa⁻ ma⁻ hñii¹ jmii⁻ mi⁻ jwii⁻ na⁻, lä⁻ koo⁻ kye¹ hnē⁻ hña⁻ loo² jmii¹ ta⁻ mah¹ ma¹ kwëehn¹ hi⁻ tä⁻ ñee²?

6 He⁻ ga⁻ jäyh¹ lä⁻ ja⁻, ja⁻ kih¹ he⁻ ma¹ jmeey¹ be¹ kih¹ hi⁻ tä⁻ ñee² ja⁻, kih¹ he⁻ ma¹ hëey⁻ ba¹ ja⁻. Jëeh¹ ma¹ høøy⁻ sa¹ tuh⁻ jee¹ ma¹ tääh¹ kuu¹ mah¹ ma¹ hwëey⁻ jee¹ na⁻ hmää¹.

7 Mah¹ ga⁻ jäh¹ Jesús:

—Ta⁻ ha⁻ kiyh¹. Jëeh¹, jmii⁻ mi⁻ jwii⁻ na⁻ he⁻ ma¹ høøy⁻ mah¹ ma¹ huuy⁻ jnä¹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ haan¹.

8 Hih¹ hi⁻ tä⁻ ñee², lä⁻ ma⁻ tääy¹ na⁻ ba¹ kyaah¹ hnäh¹. Pero jnä¹, mo⁻ so⁻ gyan⁻ ki⁻ wëë¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ —ga⁻ jäh¹ Jesús.

Ma¹ hnøø¹ dsa⁻ kaah¹ ma¹ jngiiyh¹ kih¹ Lázaro ka⁻ läh²

9 Ga⁻ lä⁻ ñe⁻ jwëë² dsa⁻ judiu he⁻ ma¹ gya¹ Jesús jwii⁻ Betania mah¹ na⁻ nääy¹ jee¹ ja⁻. Pero ja⁻ ma⁻ la⁻ kwaat⁻ kih¹ Jesús ja⁻ na⁻ nääy¹, he⁻ na⁻ jëey⁻ Lázaro, hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih¹ ma⁻ ngëë² ma⁻ na⁻ juuy¹ ba¹ ja⁻.

10 He⁻ ja⁻ ga⁻ taah¹ dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻ he² juu¹ kwee⁻ mah¹ ma¹ jngëeyh¹ Lázaro ka⁻ läh².

11 Jëeh¹, kwaat⁻ kih¹ Lázaro ja⁻, jwëë² dsa⁻ judiu ga⁻ beey¹ dsa⁻ kaah¹ kyaay¹ mah¹ ga⁻ hëeyh¹ kih¹ Jesús ba¹.

Ga⁻ he¹ Jesús na⁻ dsëë⁻ jaa⁻ burr⁻ jee¹ jwii⁻ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', jwëë' jwërte dsa' ma' tääh' jee' të' jmi' ja'. Ma' ga'nuuy' ja' Jesús ta' jwi' Jerusalén,

13 ga'kay' gooh' hma'su' mah' ga'näy' ga'mi'jeey' Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¡He' ba' che' lluu' Dio! ¡Dio kyaah' hi' ja' na' lä'hih' kiyh'! Laay' Rey jnän'—ga'jä' dsa' Israel he'.

14 Ga'hñah' Jesús jaa' burr' mäh', mah' ga'wiiy' ka'luu', lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio:

15 Ta' wa' gah' hnäh' dsa' chaa' jwi' Sión.

Hii' Rey kyaah' hnäh' ja' na', dsëy' jaa' burr' mäh'.

16 He' ga'la' lä'ja', sa' ga'längëë' jnääh' discípulo kyaay' lä' ma' to'në'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuu'h', ja' ga' ga'längëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja' ma' hlëeh' lä'koo' ma'na'sii' jaa', he' ga'jmeë' dsa' juuh' kiyh'.

17 Dsa' hi' ma' tääh' kyaah' Jesús lä'koo' ma' ga'tëy' Lázaro neh' to'høø' lä'koo' ma' ga'mi'jiyh', ma' jmeeyh' juu' lä'koo' ga'jëy' jee' ja'.

18 He'ja' jwëë' dsa' na'nää' ga'mi'jeey' Jesús, lä'koo' ma' ga'nuuy' kih' he' juh'gaa' he' ga'jmeey'.

19 Pero dsa' fariseo ma' jäyh' siiyh' dsa'kyaayh':

—Jëë' da'. Ni' miih' sa' cha' he' le' jmeen'. Lä'jëë' ba' dsa' ga'nää' chaa' kaah' kiyh'.

Ko'llaa' dsa' griego ga'hnaayh' Jesús

20 Jee' kih' dsa' hi' na'nää' na'hnääh' Dio jee' të' jmi', ma' tääh' ko'llaa' dsa' griego.

21 Dsa' griego he', ya'nää' koo' kih' Felipe, dsa' ma' chaa' Betsaida he' na'hee' hwa' Galilea. Ga'chuuy' kyaah', ga'siiyh':

—Hne' dsa' ñuu'h', hnøø' jnääh' lla' jnääh' juu' kyaah' Jesús.

22 He'ja' ngoo' Felipe mah' na'chiyh' André'. Hi' André' he' kyaah' Felipe na'hlëy' Jesús.

23 He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—Ma'të' hor' jee' lee' jøøh' Hi'ga'lëë'ngo' la'.

24 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'toh' koo' mi'trigo jee' gwaah' hi' sa' ga'hya', ma'jä' lä' ma'la' ja'ba'. Pero cher'mah' ga'hya' mi'ja', cha'miih' mi'kwa'.

25 Lä'ja', hi' sa' kwaa' hñii' juu', hi' he' hee' go'te'. Pero hi' kwaa' hñii' juu' jmi'gyuu' la', he' häy' hñiiy' ba'ja' mah' chaay' tää' ga'lä'jè' joh' jmi' cha'.

26 Hi' mi'te' kin', wa' jmeey' ko'jøh' kyaah' jnä'. Ja'ba'jee' naahn' na'gyan', jee' ja' dsa'taayh' ka'läh' hi' mi'te' kin'. Hih' mi'te' kin', Tää' kyaan' jmäy' jøøh'.

Ga'jmeë' Jesús juu' he' juuy'

27 'Peer' chaan' cha'miih' huudsë'. ¿Hee' na' jwahn' na'? ¿Che' jwahn': “Tää', lää' jnä' kih' he' dsa'ngëen' la'”? Sa' le' jwahn' lä'na'. Jëeh', kih' he'ja' ba'jan'.

28 Tää', mi'jnää' he' laah' jøøh' — ga'jä' Jesús.

Hor' ja' ga'länuu'h', ga'hlëeh' gyuu'h':

—Ma'mi'jnää' ba' jnä' he' laan' jøøhn', hi' mi'jnään' ka'läh' he' laan' jøøh'.

29 Jwëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ga'nuuy' he' ga'hlëeh' gyuu'h', he'ja' ga'jäyh':

—Go' ñih' ba' na' ma'hii'.

Jñah' ma'jä'h':

—Jaa' ángel ba' na' ma'hlëeh' kyaayh'.

30 Mah' ga'jä' Jesús siiyh':

—Sa' ma'ja' juu' na' kwaan' ki' jnä'. Kyah' hnäh' ba' na' ma'ja' juu' na'.

31 Na' ma'të' jmi' jee' ka' Dio ju'dsoo' kih' jmi'gyuu' la'. Hi' ma'të' hor' jä' o'hih' hi'sa'llu' hi' jmeë' hih' jmi'gyuu' la'.

32 Wa'ra' ga'chaa' dsa' jnä' gyuu'h', tëen' lä'jëë' hi' ya'nää' kyaah' jnä' — ga'jä' Jesús.

³³ He- ga- hlëeyh' lä- ja- , ga- mi- jnääy- ha- lä- kyaah' ma' juuy' ba' ja- .

³⁴ He- ja- ga- jah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- :

—Ma- nuu' jnääh' lä- koo- na- sii- juu' kih' Dio. Cristo chaa- tää' ba'. ¿He- la' jwah' hne- , jmee- bii' kih' Hi- ga- lëë' ngo' chaa' dsa- gyuuh' ? ¿Hi- ba' he' hi- jwah' hne- Hi- ga- lëë' ngo' ?

³⁵ Mah' ga- jah' Jesús siiyh' :

—Ko- hwëë' ga' jnä' wa' je- jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta- ko- jiih' jnä' wa' je- jee' kyah' hnäh' mah' sa- leh' jee' na- hoo- hnäh'. Jëeh', hi- ga- nää' jee' na- hoo- , sa- ñey- ha- ta- dsa- nääy' .

³⁶ Ta- ko- jiih' jnä' wa' je- kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa' je- mah' lä- jnää' hnäh' jee' jnä' wa' je- .

Ma- la' ma- hlëeh' Jesús lä- ja- , mah' ga- hmääh- kih' dsa- he' .

Sa' ga- heeh- dsa- judiu juu' kih' Jesús

³⁷ Ga- jëë' ba' dsa- judiu lä- jë- he- juh- gaa- he- ga- jmee' Jesús to- lo- nëy', pero ni- lä- ja- sa- ga- lä- heey' kiyh' .

³⁸ Mah' lä- ja- , ga- lä- te' lä- koo- ga- jah' Isaía hi- ga- ngëë' juu' kih' Dio llo' joo' :

Tää' kyaan', sa- chaa- hi- ma- heeh- juu' jnan' .

Sa- chaa- hi- ga- lä- ngëë' lä- koo- te' he- juh- gaa- he- ga- jmee' Dio kyaah' goo- , ga- jah' Isaía .

³⁹ Kih' he- ja- , sa- ga- la' ma- lä- heey'. Hi- ja- ba' lä- ja- ka- läh' ga- jah' Isaía kiyh' :

⁴⁰ Ga- jmee' Dio ga- jne' mi- nëy', ga- jlë' huudse- kiyh' ,

mah' sa- le' jëëy', ni- sa- lä- ngëëy' .

Ni- sa- dsa- jëeyh- kyaah' jnä' mah' mi- hlää' jnih' .

⁴¹ Lä- jë- he- ja- ga- jah' Isaía, lä- ma' ga- jëëy' he- laa' jøøh' Jesús mah' ga- hlëeyh' kiyh' .

⁴² Pero ma- ra- he- ga- heeh- ba' jwëë' dsa- kih' Jesús, lä- kye-

dsa- kaah' kyaay'. Hi- kih' he- ma' gayh' dsa- fariseo, he- ja- sa- ga- mi- jnääy- hñiiy', mah' sa- ma' hwëë' dsih' neh- gwah- mäh- .

⁴³ Ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' leey' kaah' cha- në' dsa- jmi- gyuu', la- he- ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' leey' kaah' cha- në' Dio .

Juu' he- ga- hlëeh' Jesús, la' ta' kih' dsa-

⁴⁴ Ja- ga- ga- hlëeh' Jesús koo- ki- gaa- , ga- jäyh' :

—Hi- heeh- jnä', ja- ma- la- jnä' he- heeyh- , heeyh- hi- ga- chee' jnä' ba' .

⁴⁵ Hi- hi- ma- jëë' jnä', ma- jëëy' hi- ga- chee' jnä' ba' ja- .

⁴⁶ Jnä' he' laan' lä- koo- wa' je- he- ja' jmi- gyuu' la- , mah' lä- jëë' hi- heeh- jnä', sa- jäy' jee' na- hoo- .

⁴⁷ Hi- nuu- juu' kin' mah' sa- heeyh- , ja- jnä' ngiihn' kwaat- kiyh'. Jëeh' sa- ma- jan- jmi- gyuu' la- mah' ngiihn' kwaat- kih' dsa- jmi- gyuu'. Ma- jan- mah' lään' dsa- jmi- gyuu' ba' .

⁴⁸ Hi- sa- hnää' jnä' mah' sa- heeyh- juu' kin', cha- ba' he- ngiih' kwaat- kiyh'. Ja- ba' juu' he- ma- hlëehn' la- , ngiih' kwaat- kiyh' wa- ra- ga- tē' jee' laa' jmi' .

⁴⁹ Jëeh', sa- ma- hlëehn' jee' tēen- hñiin'. Täa' kyaan' hi- ga- chee' jnä', hi- he' ga- jmee' mada- kin- ha- lä- jwahn', hi- ha- lä- hlëehn' .

⁵⁰ Jnä' man', mada- he- ga- jmeey' kin' jøø' kih' dsa- mah' wa' chaay- ga- lä- jë- joh' jmi' cha- . Kih' he- ja- , hlëehn' ja- ba' lä- koo- te' he- ga- siih' Täa' jnä' ba' .

13

Ga- gyih' Jesús tii' discípulo kyaay'

¹ Ma- ngoo' ya- jah- jmi' he- kuh- dsa- borrego mäh', ma- ñe- ba' Jesús ma- tē' hor- he- ya- hëëy' jmi- gyuu' la- mah' dsaayh' jee' gya' Jmiiy'. Ga- lä- hnääy' hi- ma' laa' kyaay' hi- ma' tääh' jmi- gyuu' la- , pero hwë' ja- ga- mi- jnääy- he- ga- lä- hnääy' cha- miih- hi- laa' kyaay' .

2 Jā-ga dsa-taayh` kuyh` ma-nuu` ma-hā ba` huu`dsē- kih' hi-sa'llu' neh` tuh-dsē' Juda Iscariote joo' Simón ha- lä` jmeey' mah' ngēey' Jesús.

3 Pero Jesús ma-ñe- bih' he-ga-tooh- Täa` gooy- hñii' lä`jē- go-te' he- na-hñaa'y' jmeey' hi- lä`ja- ñey- he- ya-hēey' kih' Dio, hi- ja-ba' kih' Dio dsaayh' ka-läh'.

4 He-ja- ga-nooy- jee` täayh' kuyh- ma-nuu` ja-, ga-jñuuyh' hmih- he- ma' kyeyh' nē', ga-kay' hmih- tu-jla' mah' ga-bäayh- hñiiy'.

5 Hi- ga-kay' koo- jee' ga-chiyh' jmih- mah' ga-løoy' gyiyh- ma-tii' jnääh' discípulo. Jā-ga' ga-mi'kiyh' kyaah' hmih- tu-jla' he- ma' na-bäayh' ja-.

6 Ma' ga-tēey' jee' ma' gya' Simón Pee', mah' ga-jäh' Pee':

—Dsa-jøøh' kyaan`, ¿che' hne- ba' gyih' ma-tiin'?

7 Mah' ga-jäh' Jesús siyh`:

—He- jmeen' la-, sa- lä-ngēeh' hne- na' ga-juh-. Kēē- ba' lä-ngēeh'.

8—Sa- gyih' hne- ma-tiin' jih'koh' — ga-jäh' Pee' siyh`.

Mah' ga-jäh' Jesús siyh`:

—Cher'mah' sa- ga-gyihn- ma-tiih', sa- le' jmeeh' ko-jøh' kyaah' jnä'.

9 Mah' ga-jäh' Simón Pee' siyh`:

—Dsa-jøøh' kyaan`, ja- ma-la- ma-tiin' hnøø' jñii', lä`ja- ma-goon' kyaah' ka'llen- hnøø' jñii' ka-läh'.

10 Mah' ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Hi- ma-na-jngēē', sa- jmee- bii' jñii' lä`kaa- kiyh'. Ma-la- ma-tiiy' ba' hnøø' jñii', jēeh' lä`kaa- ba' kiyh' ma-na-jngēē'. Hi- ma-na-jngēē' ba' hnäh', ma-ke- ja- lä`jēē- hnäh'.

11 Jēeh' ma- ñe- bih' hij- na- ma- ngēey', he-ja- ba' ja- ma' jäyh': “Ma-ke- ja- lä`jēē- hnäh' na-jngēē'.”

12 Ma-la- ma-gyiyh' ma-tii' lä`jēē', ga-kēyh- hmih- kiyh' mah' ngaayh' na'gyay- nē' mes- ka-läh'. Mah' ga-jäyh':

—¿Che' ma-lä-ngēeh' hnäh', hee- na- ma-jmeen' kyah' hnäh'?

13 Tēeh' jnä' Ta-jwoh' hi- jawh' hnäh' Dsa-jøøh' kyaan`. Llu' ba' jawh' hnäh', jēeh' he- ja- laan'.

14 Jnä' he' laan' ta-jwoh' kyaah' hnäh', hi- laan' Dsa-jøøh' kyaah' hnäh', mah' ma-gyihn- ma-tiih' hnäh'. Lä-na- hnøø' jmeeh' hnäh' ka-läh', gyih' hnäh' ma-tii' dsa-kyaah' hnäh'.

15 Jee' la- ma-heehn- hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ja-ba' lä`koo- ma-jmeen' kyah' hnäh'.

16 Ma-ra- ju'dsoo' jwēehn- hnäh', ja- hi- nuuh' kih' jñah', sa- jøøyh' ga-lä`koh' ga-dsa-juu'. Hi- hi- dsoo- mada-, sa- jøøyh' ga-lä`koh' ga-hi- cheey'.

17 Na' he- ma-lä-ngēeh' hnäh' he- ma-jmeen' la-, llu' la' kyah' hnäh' cher'mah' ga-jmeeh' hnäh' lä`ja-.

18 'Ja- he- hlēehn' kih' lä`jēē- hnäh' la-. Kyuu- ba' jnä' hij- na- ma-lleehn-. Mah' lä`ja- lä`te' lä`koo- na-sii- juu' kih' Dio: “Hi- ma' kuh- ko-jøh' kyaah' jnä', ma-jēeyh- ma-na-høøyh' kin'.”

19 To-na' ga-juh- jawahn- jää' sa- ga- ma-ngēey' jnä'. Mah' wa-ra- ga-la' he- ja-, lä`heeh' hnäh', jnä' he' laan' he- jawahn- laan'.

20 Ma-ra- ju'dsoo' jwēehn- hnäh', hi- heeh- ja- hi- cheen-, he- heeyh- jnä' ba' ja-. Hi- hi- heeh- jnä', heeyh- hi- ga-chee' jnä' ba' ja-.

Ga-jmeeh' Jesús juu', hñi' ja- dsa- kyaay' kiyh'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma-la- ma-jäh' Jesús lä`ja-, pero ga-lä`meeh- dsēy' mah' ga-mi-jnäay- jēē- juu' ja-:

—Jaa- jee' lä`jēē- hnäh' hnēeh' jnä'.

22 Jā-ga' ga-tooh- jnääh' jēē- jnääh' nē' dsa-kyaahn', sa- ñe' jnääh' hij- kih' na- ma-hlēeyh-.

23 Kih' jee' lä`jēē- jnääh' discípulo kyaay', ja- ba' ga-lä`hnäa' Jesús cha-miih-. Hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús.

24 Kih' hi' he', ga'jme'e' Simón Pee' lii' mah' ngii'y' juu' kih' Jesús, hii' kih' ja' ma' hlëëyh'.

25 Hih' hi' ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga'ngii'y' juu' kiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿hii' he' hi' jwah' na'?

26 Mah' ga'jēeh' Jesús juu' kiyh':

—Hi' kwēehn' kuh' koo' jwi' he'ñiih' gyuh', hi' he' he'.

Mah' ga'mi'gyuyh' koo' jwi' he'ñiih', ga'kwēëyh' Juda Iscariote, joo' Simón.

27 Lã'koo' ngooy' kuyh' he'ñiih' ja', ga'he' Tana' neh' tuh-dsëy'. Ja'ga' ga'jah' Jesús siiyh':

—He' hnooh' jmeeh', jme'e' ga'jah' to'na'.

28 Pero ni' jaa' hi' ma' tääh' në' mes' ja', sa' ga'lã'ngēëy' he'la' ga'siiyh' hi' he' lã'ja'.

29 Kih' he' ma' høø' Juda sa'tuh-je'e' ma' tääh' kuu', he'ja' ko'llaa' ga'jme'e' hu'udsë', he' ga'jah' Jesús siiyh': "Go-lãh' miih' he' hnøø' jnãh' kih' jmi'" o jãyh': "Go'kwēëh' hi' tä'ñee' miih' kuu'".

30 Ma' ga'la' kih' Juda, ma'kuyh' he'ñiih', चाह' ba'ya'hëëy'. Ma'na'hoogya' ba' hor' ja'.

Koo' nuuh' hmëë'

31 Ma'la' ma'ya'hëë' Juda jee' ja', ga'jah' Jesús:

—Na' lã'jnã' he' laa' jøøh' Hi'ga'lëë'ngo' la', hi' ta'la' kih' hi' he' lã'jnã' he' laa' jøøh' Dio.

32 Hi' cher'mah' joo'y' mi-jnãã' he' laa' jøøh' Dio, ja'ba' lã'ja' Dio mi-jnãã' he' laa' jøøh' joo'y', hi' चाह' ba' jmeey'.

33 Gyuu' mäh' kyaan', ko'hwëë' ga'gyan' kyaah' hnãh'. Hnaah' hnãh' jnã'. Pero ja'ba' lã'koo' ma'jwiih' dsa'judiu, jee' naahn' sa' le' go'nãäh' hnãh', ja'ba' lã'ja' jwëëhn' hnãh' ka'lãh' na'.

34 Jmeen' koo' mada' hmëë' kyah' hnãh'. Wa' hnaah' hnãh' øøh' hnãh'. Wa' hnaah' hnãh' lã'jaa' lã'jaa'

dsa'kyaah' hnãh', ja'ba' lã'koo' ma'lã'hnaah' hnãh'.

35 Cher'mah' ga'lã'hnaah' hnãh' dsa'kyaah' hnãh', lã'jēë' ba' dsa'lã'ñe' laah' hnãh' discipulo kyaan'.

Ga'jah' Jesús he' hmã' Pee' juu' he' sa' kyuyy'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 He'ja' ga'ngii' Simón Pee' juu':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿ha' ta' goh' hne'?

Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ha' jee' niin', sa' le' goh' kyaah' jnã' na'. Këë' ga' goh' kyaah' jnã'.

37 He'ja' ga'jah' Pee' siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he'la' ja' mo'so' le' niin' kyaah' hne' na'? Ma'lla' ba' dsen' juun' llah' hne'.

38 He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Che' ju'dsoo' ma'lla' hoh' juuh' llan'? Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', jãã' ja'ga' hooch' chaah' dsoo', hne' ma'të' hnë' jiih' ma'hmãh' juu' he' sa' kyuyh' jnã'.

14

Jesús laa' jwë' he' dsa'toohn' jee' gya' Dio

1 Ta' jeh' hoh' hnãh'. Jme'e' hnãh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi' jme'e' hnãh' dsoo' hoh' kin' ka'lãh'.

2 Cha'neh' kih' Täã' kyaan' cha'cha'miih' jee' dsa'toohn'. Wa'ra' jah' kih' sa' la' lã'ja', ma'jwëëhn' ba' hnãh' jãã'. He'ja' niin' mi'llun' jee' go'taah' hnãh'.

3 Wa'ra' ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnãh', ja'ga' jãhn' ka'lãh' mah' go'nãäh' hnãh' kyaah' jnã'. Mah' lã'ja' jee' naahn' na'gyan', jee' ja' go'taah' hnãh' ko'joh' kyaah' jnã'.

4 Ma'ñeh' ba' hnãh' ha' jee' naahn', hi' ma'kyuyh' ba' hnãh' jwë' ka'lãh'.

5 Mah' ga'jah' Tamã siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa' ñe' jnãäh' ha' na' gwaah'. ¿Ha' lã'ja' lã'kyuyh' jnãäh' jwë' ka'lãh'?

6 He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

–Jnā' he' laan' jwē', jnā' he' laan' ju'dsoo', jnā' he' jmeen' chaa' dsa'. Ni' jaa' sa' lla'nää' jee' gya' Tää' wa'ra' jäh' kih' sa' ya'näy' ta'la' ki' jnā'.

7 Cher'mah' kyuuuh' jnā', ja'ba' lä'ja' kyuuuh' hnäh' Tää' kyaan'. Na' ma'kyuuuh' ba' hnäh', hi' ma'jēeh' hnäh' ka'läh'.

8 Mah' ga'jäh' Felipe:

–Dsa'jōøh' kyaan', hääh' jnääh' Tää', mah' ko'ja' ba' ma'lee' kyaan' jnääh'.

9 Mah' ga'jäh' Jesús säh' Felipe:

–¿Joh' jmi' sa' ma'hya' gyan' kyaah' hnäh' jee' la' mah' sa' ma'lä'kyuuuh' jnā'? Hih' ma'jēē' jnā', he' ma'jēēy' Tää' ba' ja'. ¿Ha' lä'ja' jwah' hne': “Hääh' jnääh' Tää'”?

10 ¿Che' sa' laah' dsoo', jnā' he' laan' koo' kyaah' Tää', hi' Tää' he' laa' koo' kyaah' jnā'? Lä'jē' juu' he' hlēeh' jnā', ja' he' hlēeh' jee' tēen' hñiin' na'. Tää' hi' laa' kyaah' jnā', hi' he' ba' jmee' he' jmeen' la'.

11 Wa' lä'dsoo' hoh' hnäh', jnā' he' laan' koo' kyaah' Tää' hi' Tää' he' laa' koo' kyaah' jnā'. Pero cher'mah' sa' laah' hnäh' dsoo' lä'ja' la' kin' kyaah' Tää', jmee' hnäh' dsoo' kih' he' ma'jēeh' hnäh' ha' lä' la' ta' he' jmeen'.

12 Ma'ra' ju'dsoo' na' jwēehn' hnäh', hi' jmee' dsoo' dsē' kin', hi' he' jmee' ka'läh' ja'ba'ta'he' jmeen'. Hi' juuh' ga'ta'jmeey', jēeh' naah' ba' jnā' kyaah' Tää'.

13 Lä'jē' he' ngih' hnäh' kih' Tää' lä'hih' kin', jmeen' he' ja', mah' lä'ja' lä'jnā' he' laa' jōøh' Tää' ta'la' kih' jooy'.

14 Jmee' ba' jnā' wa' he' cha' he' he' ngih' hnäh' lä'hih' kin'.

Ga'jäh' Jesús cheey' Jmi'lle' Na'jngü

15 'Cher'mah' hnaah' hnäh' jnā', hōø' hnäh' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'.

16 Mah' jnā' chuun' kyaah' Tää' cheey' jñah' hi' kwa' be' kyah' hnäh'. Mah' jäh' kyaah' hnäh' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'.

17 Hi' he' laa' Jmi'lle' hi' jmee' ju'dsoo'. Dsa' hi' chaa' jmi'gyuu' la', sa' le' heeyh', jēeh' sa' jēēy', ni' sa' kyuyy'. Pero hnäh', kyuuuh' hnih', jēeh' häy' jee' kyah' hnäh', hi' dsa'hey' neh' tuh'hoh' hnäh'.

18 'Wa'ra' ngaahn', sa' jäh' hnäh' hnēē'. Jahn' ka'läh' kyah' hnäh'.

19 Miih' jmi' ga' mo'so' jēē' dsa' jnā'. Pero hnäh', jēeh' jnā'. Hi' kih' he' chaa' jnā', he'ja' ba' ja' jmee' chaa' hnäh'.

20 Ma'ja' ga' lä'ngēeh' hnäh', jnā' gyan' kyaah' Tää' kyaan', hi' hnäh' kyaah' jnā', hi' jnā' kyaah' hnäh'.

21 Hi' ma'heeh' mada' kin' mah' hōøy', hi' he' hnää' jnā'. Hi' hi' hnää' jnā', Tää' kyaan' lä'hnäy' hi' he'. Hi' jnā' ka'läh' lä'hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

22 Mah' ga'jäh' Juda (pero ja' he' Iscariote):

–Dsa'jōøh' kyaan', ¿he'la' ma'la' kyaan' jnääh' ba' mi'jnääh' hñaa', mah' sa' mi'jnääh' hñaa' kih' lä'jēē' dsa' jmi'gyuu'?

23 He'ja' ga'jäh' Jesús säh' Felipe:

–Hi' hnää' jnā', hōøy' juu' kin', hi' Tää' kyaan' lä'hnäy' hi' he'. Mah' ko'jōøh' kyaah' Tää' dsa'tooh' jnääh' kyaayh'.

24 Hi' sa' hnää' jnā', sa' hōøy' juu' kin'. Hi' juu' he' ma'nūuh' hnäh', ja' juu' ki' hñiin' ja', juu' kih' Tää' hi' ga'chee' jnā' ba' ja'.

25 'Hlēehn' hnäh' lä'jē' juu' la', ta'ko'jiuh' gyan' kyaah' hnäh'.

26 Pero wa'ra' ngaahn', kwaat' ki' jnā', chee' Tää' jaa' hi' kwa' be' kyah' hnäh'. Hi' he' he' Jmi'lle' Na'jngü' hi' heeh' hnäh' ga'lä'jē' ba', hi' jmeey' lä'dsooh' hoh' hnäh' lä'jē' juu' he' ma'hlēehn' hnäh'.

27 'Jnā' kwan' mah' jmeen' hii' ti' kyah' hnäh' lä'koo' hii' ti' kin'. Ja' lä'koo' kwa' dsa' jmi'gyuu' he'

kwëehn⁻ hnäh[˘]. Ta[˘] jeh[˘] hoh[˘] hnäh[˘], ni[˘] ta[˘] wa[˘] gah[˘] hnäh[˘].

28 Ma⁻n^{uuh}- ba[˘] hnäh[˘] lä⁻ko^o- ma⁻jwëehn[˘] hnäh[˘]. Naahn⁻ hi[˘] jähⁿ jee[˘] kyah[˘] hnäh[˘] ka⁻lä^h. Cher[˘]mah[˘] dsoo[˘] hnaah[˘] hnäh[˘] jnä[˘], jëë⁻ hoh[˘] hnäh[˘] ki[˘] jnä[˘] kih[˘] he⁻ naahn⁻ jee[˘] gya[˘] Tää[˘], jëeh[˘] jøøh[˘] gyih[˘] lä⁻ko^h jnä[˘].

29 Ma⁻jwëehn[˘] hnäh[˘] juu[˘] la⁻, jää[˘] sa[˘] ga[˘] ma⁻la[˘]. Mah[˘] wa[˘]ra⁻ ga⁻la[˘], ja⁻ga[˘] lä⁻dsoo[˘] hoh[˘] hnäh[˘].

30 Mo⁻so⁻ hlëehn[˘] ga[˘] cha⁻miih⁻ kyaah[˘] hnäh[˘], jëeh[˘] jä[˘] hi⁻sa⁻llu[˘] hi⁻jmee[˘] hih[˘] jmi⁻gyuu[˘] la⁻. Pero kyaah[˘] jnä[˘] sa[˘] cha⁻kiyh[˘] ni⁻ miih⁻.

31 He⁻ jmeen⁻ lä⁻ko^o- mada⁻ he⁻ ga⁻jmee[˘] Tää[˘] kin[˘] ba[˘], mah[˘] lä⁻ja⁻ lä⁻ne⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu[˘] la⁻, jnä[˘] hnaan⁻ Tää[˘].

'Noo⁻ hnäh[˘], man[˘].

15

Chaah[˘] wii⁻ jëh[˘] kyaah[˘] sa[˘]goh[˘] kih[˘]

1 Jnä[˘] he[˘] laan[˘] lä⁻ko^o- chaah[˘] wii⁻ jëh[˘] he⁻ llu[˘] go⁻te⁻. Tää[˘] kyaan[˘], hi[˘] he[˘] mi⁻llu[˘] chaah[˘] wii⁻ jëh[˘] ja⁻.

2 Hnäh[˘] lä⁻jë⁻ sa[˘]goh[˘] he⁻ choo[˘] kin[˘], he⁻ sa[˘] hii⁻ mii[˘]. Hi[˘] lä⁻jë⁻ sa[˘]goh[˘] he⁻ hii⁻ mii[˘], mi⁻lluy[˘] mah[˘] jä[˘] na⁻jngii[˘]. Mah[˘] lä⁻ja⁻ hii[˘] cha⁻ga⁻miih⁻ mii[˘].

3 Hi[˘] lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻jngëë[˘] hnäh[˘] lä⁻llu[˘] he⁻ ma⁻heeh[˘] hnäh[˘] juu[˘] he⁻ ma⁻hlëehn[˘] hnäh[˘].

4 Jä[˘] hnäh[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘] jnä[˘], hi⁻ jnä[˘] jän[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘] hnäh[˘]. Lä⁻ko^o- sa[˘]goh[˘] kih[˘] chaah[˘] wii⁻ jëh[˘], sa[˘] le[˘] hii[˘] mii[˘] kih[˘] hñii[˘], cher[˘]mah[˘] sa[˘] na⁻choo[˘] hñii[˘] chaah[˘] kih[˘]. Ja⁻ba[˘] lä⁻ja⁻ la[˘] kyah[˘] hnäh[˘] cher[˘]mah[˘] sa[˘] tääh[˘] hnäh[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘] jnä[˘].

5 Jnä[˘] he[˘] laan[˘] chaah[˘] wii⁻ jëh[˘]. Hnäh[˘] he[˘] laah[˘] sa[˘]goh[˘] kih[˘]. Dsa⁻ hi⁻ tääh[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘] jnä[˘] hi⁻ jnä[˘] chehn[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘], he⁻ lä⁻ja⁻ ba[˘] hii⁻ cha⁻miih⁻ mii[˘]. Jëeh[˘], cher[˘]mah[˘] sa[˘] laah[˘] hnäh[˘] ko⁻jøh[˘] kyaah[˘] jnä[˘], ni⁻ miih⁻ sa[˘] cha⁻ he⁻ le[˘] jmeeh[˘] hnäh[˘].

6 Hi⁻ sa[˘] jä[˘] ko⁻jøh[˘] kyaah[˘] jnä[˘], hi⁻ he[˘] jä[˘] ta[˘] ka⁻hne⁻. Le[˘] kiyh[˘] lä⁻ko^o-

la[˘] kih[˘] sa[˘]goh[˘] chaah[˘] wii⁻ jëh[˘] he⁻ ma⁻na⁻hna[˘]. Mah[˘] wa[˘]ra⁻ ga⁻lä⁻ki[˘], juuh[˘] dsa⁻ mah[˘] jëy[˘] kyaah[˘] je⁻.

7 Cher[˘]mah[˘] tääh[˘] hnäh[˘] ko^o- hweh⁻ kyaah[˘] jnä[˘] hi[˘] jä[˘] juu[˘] kin[˘] kyah[˘] hnäh[˘], ngii[˘] lä⁻jë⁻ he⁻ hnooh⁻ hnäh[˘]. Hñah⁻ ba[˘] hnäh[˘].

8 Dsa⁻lä⁻ jnä[˘] he⁻ laa[˘] jøøh[˘] Tää[˘] kyaan[˘] jee[˘] jmeeh⁻ hnäh[˘] cha⁻miih⁻ ta[˘]llu[˘], hi[˘] lä⁻jwë[˘] ja⁻ jmeeh⁻ hnäh[˘] lii⁻ laah[˘] hnäh[˘] discípulo kyaan[˘].

9 Lä⁻ko^o- ma⁻lä⁻hnää[˘] Tää[˘] jnä[˘], ja⁻ba[˘] lä⁻ja⁻ ma⁻lä⁻hnaan⁻ hnäh[˘]. Lä⁻ ma⁻dsoo[˘] ja⁻ba[˘] hoh[˘] hnäh[˘] he⁻ hnaan⁻ hnäh[˘].

10 Cher[˘]mah[˘] høøh⁻ hnäh[˘] lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kyah[˘] hnäh[˘], lä⁻ ma⁻dsoo[˘] ja⁻ba[˘] hoh[˘] hnäh[˘] he⁻ hnaan⁻ hnäh[˘]. Jëeh[˘] ja⁻ba[˘] lä⁻na⁻ ma⁻jmeen⁻. Ma⁻høøn[˘] lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmee[˘] Tää[˘] kin[˘], hi[˘] lä⁻ ma⁻choohn[˘] ja⁻ba[˘] ko^o- hweh⁻ he⁻ hnääy[˘] jnä[˘].

11 Lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ ma⁻hlëehn[˘] mah[˘] wa[˘] jëë⁻ hoh[˘] hnäh[˘] lä⁻ko^o- jëë⁻ dsën[˘], heh[˘] lä⁻ja⁻ wa[˘] na⁻hñaa[˘] he⁻ jëë⁻ hoh[˘] hnäh[˘].

12 He⁻ la⁻ ja⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kyah[˘] hnäh[˘]. Wa[˘] lä⁻hnaah⁻ hnäh[˘] dsa⁻kyaah[˘] hnäh[˘], ja⁻ba[˘] lä⁻ko^o- ma⁻lä⁻hnaan⁻ hnäh[˘].

13 Ni⁻ jaa⁻ sa[˘] chaa⁻ hi⁻ hnää[˘] dsa⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ lä⁻ko^h jaa⁻ hi⁻ kwaa[˘] hñii[˘] he⁻ juuy[˘] kih[˘] ome⁻ kyaah[˘].

14 Ome⁻ kyaan[˘] laah[˘] hnäh[˘], cher[˘]mah[˘] jmeeh[˘] hnäh[˘] lä⁻jë⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kyah[˘] hnäh[˘].

15 Sa[˘] tëehn[˘] hnäh[˘] moz[˘]. Jëeh[˘] moz[˘] sa[˘] ñe⁻ he⁻ huus[˘]dsë⁻ jmee⁻ dsa⁻jmuuy[˘]. Tëehn[˘] hnäh[˘] ome⁻ kyaan[˘] ba[˘], jëeh[˘] lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻nuun[˘] kih[˘] Tää[˘] kyaan[˘], ma⁻mi⁻ jnään[˘] kyah[˘] hnäh[˘].

16 Ja[˘] he[˘] hnäh[˘] ga⁻lleeh[˘] hnäh[˘] jnä[˘]. Jnä[˘] ba[˘] ga⁻lleehn⁻ hnäh[˘] hi⁻ ga⁻hñaan⁻ hnäh[˘] mah[˘] go⁻jmeeh[˘] hnäh[˘] ta[˘] kin[˘]. Hi[˘] ya⁻hii[˘] kwee⁻ ta[˘] kyah[˘] hnäh[˘], lä⁻ja⁻ jä[˘] ko^o- hweh⁻ ka⁻lä^h. Mah[˘] lä⁻ja⁻, lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih[˘] hnäh[˘] kih[˘] Tää[˘] lä⁻hih⁻ kin[˘], kway[˘] ba[˘].

17 He⁻ la⁻ ba[˘] ja⁻ mada⁻ he⁻ jmeen⁻ kyah[˘] hnäh[˘]: Wa[˘] hnaah⁻ hnäh[˘]

dsa⁻kyaa^h hnä^h.

Na⁻høø^h dsa⁻ kih¹ Jesús, lä⁻ja⁻ kih¹ dsa⁻kyaa^y¹

18 'Cher¹mah¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ na⁻høø^h kyah¹ hnä^h, ma⁻ñeh¹ ba¹ hnä^h, jää¹ ga¹ jnä¹ ga¹ lä⁻høøy^h kin⁻.

19 Wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ laah¹ hnä^h hi⁻ kya^a jmi⁻gyuu⁻ la⁻, dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ lä⁻hnää¹ hnä^h lä⁻koo⁻ hnä^y hi⁻ laa¹ kya^{ay}¹. Pero ga⁻lleehⁿ hnä^h jee¹ kih¹ hi⁻ tääh¹ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, he⁻ja⁻ hi⁻ tääh¹ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ na⁻høø^h kyah¹ hnä^h, jëeh¹ mo⁻so⁻ laah¹ hnä^h dsa⁻kyaa^y¹.

20 Mi⁻dsooh⁻ hoh¹ hnä^h juu¹ he⁻ ma⁻jwëehⁿ hnä^h. Jaa⁻ moz⁻, sa⁻ jøøy^h ga¹ lä⁻koh¹ dsa⁻juu^y. Cher¹mah¹ dsa⁻ ga⁻jmeeh⁻ jnä¹, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ hnä^h ka⁻lä^h. Hi⁻ cher¹mah¹ ga⁻høøy¹ juu¹ kin⁻, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ høøy¹ juu¹ kyah¹ hnä^h ka⁻lä^h.

21 Lä⁻ja⁻ jmeey¹, jmeey^h hnä^h kwaat⁻ kin⁻, jëeh¹ sa⁻kyuu^y Dio hi⁻ ga⁻chee¹ jnä¹.

22 'Wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ ma⁻jan⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ ga⁻hlëeh⁻ jnih¹, sa⁻ ma⁻ lä⁻ñey⁻ kih¹ dso⁻kye⁻. Pero na¹, ma⁻na⁻bä⁻äy^h, mo⁻so⁻ le¹ jäy^h sa⁻ ñey⁻.

23 Hi⁻ na⁻høø^h kin⁻, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ na⁻høøy^h kih¹ Tä⁻ä kya^{an} ka⁻lä^h.

24 Wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ ga⁻jmeen¹ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee¹ kiy^h, he⁻ sa⁻ ma⁻jmeey⁻ ni⁻ jaa⁻, sa⁻ ma⁻ lä⁻ñey⁻ kih¹ dso⁻kye⁻. Pero na¹ he⁻ ma⁻jëey⁻ lä⁻ja⁻, mah¹ na⁻høøy^h kin⁻, hi⁻ na⁻høøy^h kih¹ Tä⁻ä kya^{an} ka⁻lä^h.

25 Lä⁻ja⁻ dsa⁻lä⁻te¹ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ nē⁻ley: Ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻hä⁻äy^h jnä¹.

26 'Pero wa⁻ra⁻ ja¹ hi⁻ noo⁻ nē⁻kyah¹ hnä^h, hi⁻ he¹ jmee¹ ju⁻dsoo¹ kin⁻. Hi⁻ he¹ ya⁻hëe¹ kih¹ Tä⁻ä mah¹ cheen⁻ jee¹ kyah¹ hnä^h. Hi⁻ he¹ he¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹.

27 Hi⁻ hnä^h ka⁻lä^h, jmeeh¹ hnä^h ju⁻dsoo¹ kin⁻, kih¹ he⁻ ga⁻jmeeh¹ hnä^h ko⁻jø^h kya^{ah} jnä¹ lä⁻ ma⁻ to⁻nē⁻.

16

Jëe¹ wii¹ discipulo kya^a Dio

1 'Lä⁻jē⁻ he⁻ la⁻ ma⁻hlëehⁿ hnä^h mah¹ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ jeh¹ hoh¹ hnä^h.

2 Hwëe¹ dsa⁻ hnä^h gwah⁻ mäh⁻ jee¹ dsa⁻kuh¹ hnä^h hi⁻ lloo⁻ jmi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jngii^h wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ kyah¹ hnä^h, lä⁻koo⁻ he⁻ jmeey⁻ ta¹ kih¹ Dio ba¹ ja⁻ laay¹.

3 Lä⁻ja⁻ jmeey¹ kyah¹ hnä^h, jëeh¹ sa⁻kyuu^y Tä⁻ä, ni⁻ sa⁻kyuu^y jnä¹.

4 Ma⁻jwëehⁿ hnä^h lä⁻jē⁻ he⁻ la⁻ mah¹ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee¹ dsa⁻ngëeh¹ hnä^h lä⁻ja⁻, ja⁻ga¹ lä⁻dsooh⁻ hoh¹ hnä^h lä⁻koo⁻ jwëehⁿ hnä^h la⁻. Sa⁻ ga⁻jwëehⁿ hnä^h lä⁻la⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻nē⁻, jëeh¹ gyan¹ kya^{ah} hnä^h.

He⁻ la⁻ na⁻ jmee⁻ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹

5 'Pero na¹, naahn⁻ jee¹ gya¹ hi⁻ ga⁻chee¹ jnä¹ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ hnä^h sa⁻ ngii^h hnä^h juu¹ kin⁻: “¿Ha⁻ na⁻ gwaah¹?”

6 Pero meeh⁻ hoh¹ hnä^h cha⁻miih⁻ kih¹ he⁻ ma⁻jwëehⁿ hnä^h lä⁻la⁻.

7 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo¹ he⁻ jwëehⁿ hnä^h. He⁻llu¹ kyah¹ hnä^h ba¹ ja⁻ he⁻ naahn⁻. Jëeh¹, cher¹mah¹ sa⁻ ngaahn¹, sa⁻ jä¹ hi⁻ noo⁻ nē⁻kyah¹ hnä^h. Pero cher¹mah¹ ngaahn¹, cheen⁻ hi⁻ he¹ kyah¹ hnä^h.

8 Hi⁻ wa⁻ra⁻ ja¹ hi⁻ he¹, jmeey¹ lä⁻ngëe¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ he⁻ tä⁻äy^h kya^{ah} dso⁻kye⁻, hi⁻ mi⁻jnä⁻äy⁻ he⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu¹ go⁻te⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹.

9 Mi⁻jnä⁻äy⁻ he⁻ tä⁻äh¹ dsa⁻ kya^{ah} dso⁻kye⁻, kih¹ he⁻ sa⁻ heey⁻ jnä¹.

10 Lä⁻ja⁻ mi⁻jnä⁻äy⁻, jnä¹ he¹ hi⁻ lluu¹, jëeh¹ naahn⁻ kih¹ Tä⁻ä kya^{an} hi⁻ mo⁻so⁻ jëeh¹ jnä¹.

11 Hi⁻ mi⁻jnä⁻äy⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹ kih¹ dsa⁻, jëeh¹ hi⁻sa⁻llu¹ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ma⁻na⁻bä⁻äy^h kya^{ah} dso⁻jwii¹.

12 'Cha⁻ ga¹ he⁻ hnoon¹ jwëehⁿ hnä^h, pero sa⁻ lä⁻ngëeh¹ hnä^h na⁻ ga⁻juh⁻.

13 Pero wa⁻ra⁻ ja¹ Jmi⁻lle¹ hi⁻ laa¹ ju⁻dsoo¹, hi⁻ he¹ jää¹ hnä^h mah¹

lä'ngëeh' hnäh' na-hñaa' lä'jëe- ha-
lä' la' ju'dsoo'. Jëeh' sa' hlëeyh' jee'
tëey- hñiiy'. Hlëeyh' he- nuuy- ba' hi-
jmeey' lä'ngëe' dsa- lä'jë- he- na' ga'
jä'.

14 Jmeey' lä'ngëeh' hnäh' lä'koo-
laa' jnä', lä'ja- mi-jnäay' he- laan'
jøøh'.

15 Laan' ja-ba' lä'koo- laa' Täa'.
He-ja- ba' na- ma-jwahn', jmeey'
lä'ngëeh' hnäh' lä'koo- laa' jnä'.

16 'Ko-hwëe' ga', mo'so' jëeh' jnä'.
Hi' koo- ga' ko-hwëe', jëeh' jnä'
ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya' Täa'.

Hi- meeh- dsë' lä' chaq- llu'

17 Ja-ga' ga-ngii' jnääh' juu' kih'
dsa-kyaa'h' jnääh':

—¿Hee- na- he- hlëeyh- jne' he-
jäyh' lä'-na-: “Ko-hwëe' ga', mo'so'
jëeh' jnä', hi' koo- ga' ko-hwëe', jëeh'
jnä' ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya'
Täa'”?

18 Ma' chiih- ga' jnääh' dsa-kyaa'h'
jnääh':

—¿Hee- na- he- jäyh': “Ko-hwëe'
ga'”? Sa' ngëe' jne' hee- na- hlëeyh'.

19 Ñe' ba' Jesús he- ma' hnøø- jnääh'
' ma' ngii' jnääh' juu' kiyh'. He-ja-
ga' siiyh' jnääh':

—Ma-jwëehn' hnäh' ko-hwëe'
ga', mo'so' jëeh' jnä' hi' koo- ga'
ko-hwëe', jëeh' jnä' ka-läh'. ¿Che'
he- la- na- he- ngiih' hnäh' juu' kih'
dsa-kyaa'h' hnäh'?

20 Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh',
jä' ki'hooh' hnäh' jwërte pero
dsa- jmi-gyuu' la- lä' chaay- llu'.
Ko-hwëe' ba' ja-, jä' ti-meeh- hoh'
hnäh', ja-ga' jëe' hoh' hnäh' go-te'.

21 Wa-ra- ga-të' jee' lä' chaq- gyuu-
kyaa' jaa- dsa-më', jëey- wi', jëeh'
ma-të' jee' lä' chaq- gyuu- kyaay'.
Pero ma-ngëe' ma-lä- chaq- gyuu-
kyaay', mo'so' dsooh- dsëy' wi' he-
ma-jëey' ja-, kih' he- chaay- llu' he-
ma-lä- chaq- jaa- gyuu- kyaay'.

22 Ja-ba' lä'ja- ti-meeh- hoh' hnäh'
na'. Pero koo- ka-läh' jëen- hnäh',
ja-ga' jëe' hoh' hnäh', hi' ni' jaa- sa-

le' jñuuu' lä'koo- te' he- jëe- hoh'
hnäh'.

23 'Jmi' ja-, mo'so' ngiih' hnäh'
juu' kin- ni' miih-. Ma-ra' ju'dsoo'
jwëehn- hnäh', lä'jë- go-te' he- ngiih'
kih' Täa' lä' hih- kin-, kway' ba'.

24 Lä'jiih' ma-ya-nøø' jne', ni'
miih- sa' cha- he- ma-ngiih' hnäh'
lä' hih- kin-. Ngii' hnäh' mah' hñah-
hnäh' hi' lä'ja-, jëe' hoh' hnäh'
go-te'.

Ga-lih' Jesús ga-lla-dsëy' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu'

25 'Ma-hlëehn- hnäh' lä'jë- he- la-
kyaah' juu' na-hmäa'. Ma-ngoo'
ga-të' hor- jee' mo'so' hlëehn- hnäh'
juu' na-hmäa'. Na-hñaa' lä'jëe- ba'
jmeehn- juu' kyah' hnäh' ha- lä' la'
kih' Täa'.

26 Ma-ja- ngiih' hnäh' kih' Dio
lä' hih- kin-. Sa' jwëehn- hnäh' ngiin'
kyah' hnäh' kih' Täa'.

27 Hnäa' Täa' hnäh', jëeh' ma-lä-hnaah-
jnä' hi' ma-lä-dsoo' ba' hoh' hnäh'
he- jan' kih' Täa'.

28 Kih' Täa' ba' ya-hëen' mah' jan'
jmi-gyuu' la-. Na' ya-hëen' jmi-gyuu'
la- mah' naahn- ka-läh' jee' gya' Täa'
—ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh'.

29 Mah' ga-jäh' jnääh':

—Na' ga' hlëeh' jëe- go-te-, mo'so'
hlëeh' juu' na-hmäa'.

30 Na' ga' ma-lä-ngëe' jnääh',
kyuuu- ba' hne- ga-lä'jë- go-te'.
Kyah' hne- sa' jme- bii', ngii' dsa-
juu', jëeh' ma-ñeh' ba' hne- he-
huu-dsë- jmeey'. He-ja- ba' na-
ma-lä-dsoo' dsë- jnääh' ya-hëeh' kih'
Dio.

31 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Che' na' ga' ma-lä-dsoo' hoh'
hnäh'?

32 Ma-ngoo' ga-të' hor- hi' hor- ja-
ma-tøøhn' na' ga-juh- he- sa-jñee'
hnäh' mah' beeh' jnä'. Pero sa' jän-
hñiin- go-te-, Täa' kyaan' kyaah' jnä'.

33 Lä'jë- he- la- ma-hlëehn- hnäh'
mah' ta-la- ki- jnä' hii' ti' kyah' hnäh'.
Jmi-gyuu' la- jëeh' hnäh' he- wi'.
Pero wa' cha- o-jøh- dsë- kyah'

hnäh', jëeh' ma-lihn~ ma-lla-dsëen' kih' he- hlih' he- cha- jmi-gyuu' la- -ga-jäh' Jesús siyh' dsa- kyaay'.

17

Ga-ngi' Jesús kih' discípulo kyaay' kih' Dio

¹ Ma-ngëe' ma-hlëeh' Jesús lä-jë- he- ja-, ga-jëe' ta- gyuu' mah' ga-jäyh':

-Tää' kyaan', ma-dsëe' hor~. Mi-jnäa' jooH- he- laay' jooH' mah' lä-ja-, jooH- mi-jnäay' hne- he- laah' jooH' ka-läh'.

² Hne- ga-hñaah' jnä' mah' jmeen' hih' kih' ga-lä-jëe- dsa-. He-ja- na-na' jwë' kin' jmeen' chaa- täa' ga-lä-jëe- dsa- hi- ga-kwëeh' jnä'.

³ He- kyuu' dsa- hne-, ma-la- jaa- hne- ba' laah' Dio jooH', hi- he- kyuy- Jesucristo hi- ga-cheeh', he- la- ba' ja-, he- jmee- chaa- dsa- täa'.

⁴ Ma-mi-jnäan' hne- kih' dsa- he- laah' jooH'. Ma-hña- ba' ta' he- ga-kwëeh' jnä' jmeen'.

⁵ Na' na- Tää', mi-jnäa' he- laan' jooHn' ya-jwë' kyah', ja-ba' lä-ko- jooHn' ma' laan' kyaah' hne-, jaa' ja-ga-nøø' jmi-gyuu' la-.

⁶ Ma-mi-jnäan' hne- kih' lä-jëe- dsa- hi- ga-kwëeh' jnä'. Hi- he' ma' laa' kyaah' mah' ga-kwëeh' jnä', hi- ga-høø' juu' kyah'.

⁷ Na' ma-lä-kyuyh~, he- ja' kyah' ba' ja- lä-jë- he- ga-tøøh' goon'.

⁸ Jëeh', lä-jë- juu' he- ga-chiuh' jnä', ma-hlëeh' njih' hi- ga-heeyh- ba'. Ma-lä-hee' bih' he- ya-hëen' kyah'. Hi- ma-lä-dsoo' ba' dsëy', hne- he' ga-cheeh' jnä'.

⁹ He-ja- ngiin' kiyh', ja' kih' lä-jëe- dsa- jmi-gyuu'. Ngiin' kih' hi- ga-kwëeh' jnä' ba', jëeh' hi- he' ba' laa' dsa- kyaah'.

¹⁰ Lä-jëe- dsa- hi- laa' kyaan', he- ba' hi- he' laa' kyaah'. Hi- lä-jëe- hi- laa' kyaah', hi- he' ba' laa' kyaan' ka-läh'. Ta-la' kih' dsa- he' ga-lä-jnä' he- laan' jooHn'.

¹¹ 'Mo-so- gya- ga' jnä' jmi-gyuu' la-. Pero dsa- kyaan', jä' gyih' jmi-gyuu' la-. Hi- jnä' naahn' kyah'. Tää' kyaan', hne- hi- na-jngëe', häa' kyaah' be' kyah' lä-jëe- hi- ga-kwëeh' jnä', mah' ja- leey' koo- ba', ja-ba' lä-ko- laa' jne' koo- ba'.

¹² Ta-ko-jiih' ma' gyan' kyaayh' jmi-gyuu' la-, ma' häa' njih' kyaah' be' kyah'. Ga-hään' hi- ga-kwëeh' jnä'. Ni- jaa- sa- ga-hëe'. Ma-la- jaa- hi- nøø' juu' dsa-hëe', hi- he' ba' ga-hëe' go-te~, mah' lä-ja- lä-te' lä-ko- na-sii- juu' kyah'.

¹³ 'Na' naahn' jee' ñeh' hne-. Ta-ko-jiih' gyan' ko-hwëe' ga' jmi-gyuu' la-, ma-hlëeh' ba' njih' lä-jë- he- la-, mah' jëe- dsëy' lä-ko- jiih' jëe- dsën'.

¹⁴ Ma-ngëen' lä-jë- juu' kyah' kih' hi- he'. Hi- ga-lä-høøh' dsa- chaa- jmi-gyuu' la- kiyh', kih' he- mo-so- laay' kih' jmi-gyuu' la-, ja-ba' lä-ko- sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la-.

¹⁵ Sa- ngiin' kyah' mah' hwëeyh' jmi-gyuu' la-. Ngiin' kyah' mah' hääh' njih' kih' he- hlih' ba'.

¹⁶ Sa- laay' kih' jmi-gyuu' la-, ja-ba' lä-ko- sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la-.

¹⁷ Jmäay' cha-gamiuh- na-jngëey' kyaah' ju'dsoo' kyah'. Jëeh' juu' kyah', la' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁸ Lä-ko- ga-cheeh' jnä' jee' tääh' dsa- jmi-gyuu' la-, ja-ba' lä-ja- ga-chee- njih' jee' kih' dsa- hi- tääh' jmi-gyuu' la-.

¹⁹ Kwaat' kih' hi- he' ba' na- he- ngëen' hñiin' kyah'. Mah' lä-ja- hi- he' lee' na-jngëe' go-te~.

²⁰ 'Ja- ma-la- kih' hi- la- ngiin'. Lä-ja- ngiin' ka-läh' kih' hi- na' ga' heeh' jnä' wa-ra- ga-nuuy' juu' kih' hi- he'.

²¹ Mah' lee' koo- ba' jee' lä-jëe-, lä-ko- laah' hne- kyaah' jnä' Tää', hi- jnä' kyaah' hne-. Lä-ja- lee' koo- ba' jee' lä-jëe- hi- he' kyaah' jne'. Mah' lä-ja-, hi- chaa- jmi-gyuu' la- lä-dsoo' dsë', hne- he' ga-cheeh' jnä' jmi-gyuu' la-.

22 Lā-koo- ma-mi-jnääh' jnä' kih' dsa, lä-ja- ma-mi-jnääh' hñiin' kiyh', mah' lä-ja- leey' koo- ba', lä-koo- laa' jne'.

23 Jnä' laan' kyaah' jnih', hi- hne- laah' kyaah' jnä', mah' lä-ja- dsa-taayh' kwee- go-te- leey' koo- ba'. Lä-ja- lä-ngëe' dsa- jmi-gyuu- la-, hne- ba' ga-cheeh' jnä', hi- lä-ja- lä-ney- ga-lä-hnaah' hnih', ja-ba' lä-koo- hnaah' jnä'.

24 Tää' kyaan', lä-jëe- hi- ga-kwëeh' jnä' he', hnoon' dsa-taayh' kyaah' jnä' ha- jee' naahn' na'gyan'. Mah' jëey' he- ma-llaah' jnä' jøøh', kih' he- ga-lä-hnaah' jnä' jää' ja-ga- nøø' jmi-gyuu- la-.

25 Lluu' laah' hne- Tää'. Dsa- chaa- jmi-gyuu- la-, sa- ma-lä-kyuuy- hne-. Pero jnä', kyuun' hne-. Ma-ñe- ba' dsa- kyaan', hne- ga-cheeh' jnä'.

26 Ma-mi-jnääh' kiyh', ha- lä- laah' hne-, hi- jmeen' lä-kyuuy- hne- cha-gamiih-. Mah' jnä' he' hään' jee' kiyh' hi- ja-ba' lä-koh' hnaah' jnä', ja-ba' lä-ja- lä-hnääh' dsa- kyaayh'.

18

Ga-saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Ma-ngëe' ma-hlëeh' Jesús lä-ja-, jnääh' discípulo ga-nøø' jnääh' kyaayh' ta- hngaah' ko-taa- kih' koo- jmi- he- chee- Cedrón. Jee' ja- ga-tooh' jnääh' kyaayh' jee' na-jnääh' chaah' hma- kih' dsa'.

2 Juda ka-läh', hi- ga-hnëe' Jesús, ma' kyuyh' lä-kaa- jee' ja-, jëeh' cha-miuh- jiih' na-nøø' jnääh' discípulo kyaah' Jesús ta- ja'.

3 Jee' ja- ga-lloo' Juda, ma' jää- koo- nää' hløø', kyaah' ko-llaä' poo- hi- ga-chee' jmi-dsa- kaah' hi- hi- ga-chee' fariseo. Ga-lla-nääh' jee' ja-, chooy' je-, kyey- hma- lle- je-. Kye- hi- kye- ñe', kye- hi- kye- hma-.

4 Pero ma-ñe- ba' Jesús lä-jë- go-te', hee- na- ja- në' kiyh'. Mah' ya-hëey'

ta- cha-në' hi- ga-ngiiy' juu' kih' dsa- he':

—¿Hii- na- hnaah' hnäh'?

5 —Ma-ya-nøø' jnääh', hnääh' jnääh' Jesús, dsa- chaa- Nazaret — ga-jäh' dsa- he'.

—Jnä' he' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

Jee' ja- ma' hää' Juda ka-läh', hi- ga-ngëe' Jesús kih' dsa- he'.

6 Lā-koo- ma' ga-jäh' Jesús “jnä' he'”, ga-tëe- dsa- he' hñii' ta- ka'luu' lä-jiih' ga-saay' hwa'.

7 Koo- ka-läh' ga-ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hii- ba' na- hnaah' hnäh'? — ga-jäyh'.

—Jesús, dsa- chaa- Nazaret — ga-jäh' dsa- he'.

8 —¿Ja' ma-jwëeh' ba' hnäh', jnä' he'? Cher'mah' jnä' hnaah' hnäh', kwa' jwë' wa' lla-nää' hi- tääh' la- — ga-jäh' Jesús siiyh'.

9 He- la- ga-la' mah' lä-te' he- ga-jäh' Jesús: “Tää', lä-jëe- hi- ga-kwëeh' jnä', ni- jaa- hi- he' sa- dsa-hëe'.”

10 He-ja- ga-lle- Pee' ñe' kih' mah' ga-kuuy' lo-gwa' jwoo' ra-lluuy' kih' Malco, hi- ma' laa' jaa- hi- ma' jmee- ta-he' kih' jmi-dsa- jøøh'.

11 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' Pee':

—Tøøh' ñe' kyah' neh' loo- kih'. ¿Ja' jmee- bii' kin' jëen- he- wii' la- lä-koo- mada- he- ga-jmee' Tää' kin'?

Na-jääy- Jesús cha-në' Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Ja-ga' ngoo' juu' hløø' kyaah' hløø' kyaay' hi- kyaah' poo- kyaä' dsa- judiu he', mah' ga-saayh' Jesús ga-hñuuy'.

13 To-në' na-jääy- cha-në' Aná, hi- ma' laa' dso'jmi- Caifá. Caifá he' ma' kye- në' kih' lä-jëe- jmi-dsa- jii- ja-.

14 Hi- he' na-, hi- ga-taah- dsa- judiu juu' jää', ga-siiyh' he- jmee- bii' juu' jaa- dsa-ñuuh- kih' jwii- goo- jne'.

Ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuuy' Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ma' llee' Pee' kaah' kih' Jesús kyaah' jñah' ga' discípulo. Discípulo he' ma' kyuuy' ba' dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-. He-ja- ga'hey' kyaah' Jesús jee' la' ho'hne' kih' jmi-dsa- jøøh' he'.

16 Pero ta' ka'hne' kih' ho'haah' ja-ba' ma' cheh' Pee'. Ja-ga' ya'hëe' hi- jñah' discípulo he', hi- ma' kyuuy' jmi-dsa- jøøh' mah' ga'hleëyh' kyaah' dsa-më' hi- ma' høø' ho'haah' ja-. Ja-ga' ga'taayh- Pee' ta' cha'neh'.

17 He-ja- ga'jäh' dsa-më' he' siiyh' Pee':

—Ja' hne- ka-läh' laah' discípulo kyaah' dsa-nuuh- oo'?

—Ja' he' jnä' —ga-jäh' Pee'.

18 Jmii' ja- ma' jmee' gyuu'. Hi- lä-jëe' hi- ma' tääh' jmee' ta'he' jee' ja- kyaah' poo-, ga'jeeyh' je- mah' ga'taayh' llooyh-. Jee' ja- ma' cheh' Pee' ka-läh', llooh' je- kō-jøh' kyaayh'.

Na'jäy- Jesús cha'në' dsa-ta' kyaah' dsa-judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ga-løø' jmi-dsa- jøøh' ngii' juu' kih' Jesús, hi- ga' he' hi- ma' laa' ' discípulo kyaay', hi- ha- na- ma' täayh'. Hi- ma' ngiiy' juu' kiyh' ha- lä- la' juu' he- ma' kway'.

20 He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Jnä'hä' go-te' ga'hleëhn' dsa- jmi-gyuu'. Ma' hleëh' jnih' tää' neh' gwah- mäh- hi- jee' chih' gwah- juuh- jee' dsa-kuh' dsa-goo' jne'. Ni- koo- sa' ga'hleëhn' jee' na-hmää'.

21 ¿He-la' ngiih' juu' kin'? Ngii' juu' kih' hi- ga'nuu' ba', mah' jäyh- he- na- ga'jwahn'. Hi- he' ba' ñe- lä-jëe' hee- na- ga'hleëhn'.

22 Lä-koo- ma' ga-jäh' Jesús lä-ja-, jaa- poo- kyaah' dsa- he' hi- ma' cheh' koo' jee' ja-, ga'jnooy' mo-në' Jesús.

—¿Che' lä-na- ba' jiih' juu' kih' dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-? —ga-jäh' poo- he' siiyh'.

23 —Cher'mah' ma-hleëhn' hliih', chiih' jnä' hee- na- he- hliih' ma-ya-hii' hoon'. Hi- cher'mah' ma-hleëhn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he-la' jnooh' kin'? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

24 He-ja- na-hñuuh' Jesús ga'chee' Aná cha'në' Caifá, dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-.

Koo- ka-läh' ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuuy' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Lä- ma-cheh' ja-ba' Pee' llooh' je-, mah' ga-jäh' dsa- siiyh':

—Ja' hne- laah' jaa- discípulo kyaayh'?

—Jah'ha', ja' he' jnä' —ga-jäh' Pee'.

26 Mah' ga'hleëh' jaa- hi- ma' jmee' ta'he' kih' jmi-dsa- jøøh', hi- laa' miih- øøh' hi- ga-ku' Pee' lo-gwa' he', ga'ngiiy' juu' kih' Pee':

—Ja' ga-jëen' hne- kyaayh', jee' na-jnää' chaah' hma-? —ga-jäyh' siiyh' Pee'.

27 Koo- ka-läh' ga'juu' Pee', hi- lä-cha' ja- ga'hoo' chaah' dsoo'.

Ga'jää' dsa- Jesús cha'në' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Ja-ga' ga'lee- dsa- Jesús kih' Caifá mah' ga-jäy' ta- nē'ta' kih' Pilato. Hor- ja- ma-ngoo' ga-jnä'. Sa- ga'taah' dsa- judiu cha'neh' nē'ta' ja- mah' sa- mi-sayh' hñiiy'. Jëeh', sa- ma' le' ma' høøy' jmii' he- kuh- dsa- borrego mäh', wa-ra- jäh' kih' ga'taayh' jee' ja-.

29 He-ja- ya'hëe' Pilato ka'hne' ta' jee' ma' täayh' ja- mah' ga-jäyh':

—¿Hee- dsoo' bääh' hnäh' dsa- la-? —ga-jäh' Pilato.

30 —Wa-ra- jäh' kih' sa' hleëh' dsa- na-, sa' cha- he- kih' ma-ngëe' jnääh' ja'gooh- —ga-jäh' dsa- he' siiyh' Pilato.

31 —Tee` ba' hnäh' kyah', lla' hnäh' ta' kiyh', lä`koo` lle` ley kyah' hnäh' — ga`jä`h' Pilato siiyh`.

—Pero sa` na`ngë' jnääh' jwë', jngëeh' jnääh' ni` jaa` dsa` —ga`jä`h' dsa` judiu he'.

32 Lä`ja` ga`lä`te' juu' kih' Jesús lä`koo` ma' ga`jäyh' ha` lä` kyaah' ma' juuy'.

33 Ja`ga' ga`he' Pilato ta` cha`neh` në`ta' kih' mah' ga`tëyh' Jesús, ga`ngi`y' juu' kiyh':

—¿Che' hne` he' dsa`jõøh' kyaa' dsa` judiu? —ga`jäyh'.

34 —¿Che' he` hlëeh' kyah' hñaah' he` jwah' lä`na`, o che' he` ma`hlëeh' jñah' ki` jnä`? —ga`jä`h' Jesús siiyh`.

35 —Ja` he' dsa` judiu jnä`. Dsa`gooh' kyaah' dsa`kaah' kyaa' jmi`dsa`, hi` he' ba' na` ma`ngëe' hne` ta` kin`. ¿Hee` ma`jmeeh'? — ga`jä`h' Pilato siih' Jesús.

36 —Ja` jmi`gyuu` la` jmee` jnä` hih`. Wa`ra` jä`h' kih' jmee` jnä` hih` jmi`gyuu` la`, hi` chaa' kaah` kin` sa` kway' jwë' ngëe' dsa` jnä` kih' dsa`goon` hi` laa' ta'. Pero sa` jmee` jnä` hih` jee' la` —ga`jä`h' Jesús siiyh`.

37 —¿Che' ma`ra` he` laah' hne` rey ja`? —ga`jä`h' Pilato.

—Hne` ba' jwah', jnä` laan' rey. Kih' he` la` ba' ga`lä`chaan`, hi` jan' jmi`gyuu` la` mah' jmeen' ju'dsoo' ba'. Hi` lä`jëe` hi` laa' kyaa' ju'dsoo', nuuy` juu' kin` —ga`jä`h' Jesús siiyh`.

38 —¿Hee` ja`, he` la' ju'dsoo'? — ga`jä`h' Pilato.

Ga`jä` juu' jngi`h' dsa` kih' Jesús (Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lä`koo` ma' ga`jäyh' lä`ja`, ya`hëey' ngooy' ta` jee' ma' tääh' dsa` judiu, mah' ga`siiyh`:

—Ni` koo` he` hliih' sa` ma`jnøøhn` kiyh'.

39 Lä`jë` jiih` ma' tē` jmi` he` kuh` dsa` borrego mäh', tēeh' hnäh' lään' jaa` hi` tih` hoh' hnäh' hi` hää` neh`ñe'. Hnäh' dsa` judiu, ¿che'

hnooh` hnäh' mah' lään' rey kyaah' hnäh'?

40 Ga`lä`jëe` ga`tooh' miih', ga`jäyh':

—Ta` lää` dsa` na`. Lää` Barrabá ba'.

Barrabá he' ma' laa' jaa` dsa`hii`.

19

1 He`ja` ga`jmee' Pilato hih` mah' jmi`ba' dsa` kih' Jesús.

2 Ga`ka' hløø` wii` too', ga`jmeey' koo` coron mah' ga`tooyh` lle' Jesús. Hi` ga`kyeh` dsih' koo` hmiih` gyuu' läh` lä`koh' hmiih` he` kēh` rey.

3 —¿Peer` jøøh' dsa`ta' kyaa' dsa` judiu! —ma`jäyh'.

Mah' ma' jnoo` hløø` mo`nëy'.

4 Ja`ga' ya`hëe' ka`läh' Pilato ta` ka`hne` mah' ga`siiyh' dsa` he':

—Hii` ja' la` kyah' hnäh' mah' jëeh' ' hnäh' ni` koo` he` hliih' sa` hii` jnøøhn` kiyh'.

5 Ja`ga' ya`hëe' Jesús, na`hä' lley' coron he` na`la` kyaah' wii` too', hi` na`kyeyh' koo` hmiih` gyuu' läh`. Mah' ga`jä`h' Pilato siiyh' lä`jëe` dsa` he':

—Hii` la` dsa`ñuuh` na`.

6 Ma' ga`jëe' dsa`kaah' kyaa' jmi`dsa` kyaah' poo` kyaa' gwah', ga`tooyh' miih', ma`jäyh':

—Täay` dsoh' hma`cru`, täay` dsoh' hma`cru`.

Pero ga`jä`h' Pilato ka`läh':

—Tee` hnäh' mah' tää` hnäh' hñaah' dsoh' hma`cru`. Jëeh', ni` koo` he` hliih' sa` ma`jnøøhn` kiyh'.

7 Mah' ga`jä`h' dsa` judiu he':

—Cha` ba' ley kyaa' jnääh'. Lä`koo` jä`h' ley kyaa' jnääh' ää` jmi` juuy'. Jëeh' ga`jmäay' hñiiy' Joø' Dio.

8 Ma' ga`nuu' Pilato lä`ja`, cha`ga`miih` ga`lä`goyh`.

9 Koo` ka`läh' ngaayh' kyaah' Jesús në`ta' kiyh', mah' ga`siiyh':

—¿Ha` chaah` hne`?

Pero sa` ga`ngi` Jesús go`te' kiyh'.

10 —¿He` la' sa` ngi`h' kin`? ¿Che' sa` ñeh' na`ngën' jwë' jmeen` hih` mah' tää` dsa` hne` dsoh' hma`cru'? Hi`

lä'ja- jmeen` hih⁺, mah⁺ lään⁺ hne⁻ — ga'jäh⁺ Pilato siyh⁺.

11 —Ni⁻ miih⁻ sa⁻ na⁻ngëh⁺ jwë⁺ he⁻ jmeeh⁺ lä'ja- kin⁻ wa'ra- jäh⁺ kih⁺ sa⁻ ga'kwa⁺ Dio jwë⁺. He⁻ja- juuh⁻ ga' la' dso'kye⁻ kih⁺ hi⁻ ga'ngëe⁺ jnä⁺ kyah⁺, lä'koh⁺ ga'kyah⁺ hñaah⁺ —ga'jäh⁺ Jesús siyh⁺.

12 He⁻ja- cha-ga'miih⁻ ma' hnøø⁺ Pilato ma' lääy⁺ Jesús. Pero dsa⁻ judiu he⁺, ma' tooyh⁻ cha⁻miih⁻ miih⁺, ma' jäyh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ ga'lääh⁻ hnih⁺, sa⁻ laah⁺ ome⁻ kyaa⁺ rey to⁻në⁻ hi⁻ gya⁺ Roma. Wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ rey, lla⁻dsëe⁻y rey to⁻në⁻ ba' ja⁻.

13 Ma' ga⁻nuu⁺ Pilato lä'ja-, ga'jäy⁺ Jesús ta⁻ ka'hne⁻, mah⁺ ga'gyay⁻ jee⁺ jmeey⁻ hih⁺. Jee⁺ ja⁻ ma' chee⁻ Gabata kyaah⁺ juu' hebreo. Juu' na⁻ hnøø⁺ jäh⁺: jee⁺ ma⁻na⁻joo⁺ kuu⁺.

14 Ma'ja-, hlooh⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, ma⁻të⁻ lla⁺hyoo⁺. Mah⁺ ga'jäh⁺ Pilato sih⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Hii⁻ la⁻ rey kyaah⁺ hnäh⁺.

15 —iWa⁻ juuy⁺, wa' juuy⁺! iTääy⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻! —ga'jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—¿Ha⁻ lä'ja- he⁻ tää⁺ jnä⁺ rey kyaah⁺ hnäh⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻? —ga'jäh⁺ Pilato siyh⁺.

—Sa⁻ chaa⁻ ga'jñah⁺ rey kyaa⁺ jnääh⁺, ma⁻la⁻ César ba⁻ —ga'jäh⁺ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ he⁺.

16 Ja⁻ga' ga'ngëe⁺ Pilato ja'goo⁻ hløø⁺ mah⁺ tää⁻ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. He⁻ja- ga⁻tëe⁻ hløø⁺ Jesús.

Ga'tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻ (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ya⁻hëe⁺ Jesús jee⁺ ja⁻ ma' kyey⁻ hma⁻cru⁻, ngooy⁺ jee⁺ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hli⁺. Kyaah⁺ juu' hebreo jäh⁺: Gólgota.

18 Jee⁺ ja⁻ ga⁻tää⁻ dsih⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻, ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ uu⁺ dsa⁻, ma⁻ jaa⁻ lä'koø⁻ jwoo⁺ kih⁺.

19 Ga⁻jmeey⁺ Pilato mada⁻ he⁻ ga⁻la⁺ koø⁻ hwëh⁺ he⁻ ga⁻tøoy⁺ në⁻ hma⁻cru⁻ he⁻ jäh⁺: “Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret, Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.”

20 Jwëe⁺ dsa⁻ judiu ga⁻hëy⁺ hwëh⁺ ja⁻, jëeh⁺ ma' jäh⁺ kih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ jee⁺ ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻, hi⁺ hwëh⁺ he⁻ ma' na⁻sih⁻ ja⁻ ma' la' kyaah⁺ juu' hebreo, kyaah⁺ juu' griego hi⁺ kyaah⁺ latín ka⁻läh⁺.

21 He⁻ja- lä'jëe⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ kyaa⁺ dsa⁻ judiu na'nää⁺ na'chiih⁺ Pilato:

—Ta⁻ sih⁻ “Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.” Sih⁺ lä'koø⁻ ga'jäyh⁺ hñii⁺ “Jnä⁺ he⁺ laan⁺ Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.”

22 Pero Pilato ga⁻jëeh⁻ juu' kih⁺:

—He⁻ ma⁻siin⁺, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁺ mi⁻siin⁻.

23 Ma⁻ngëe⁺ ma⁻tää⁻ hløø⁺ Jesús dsoh⁺ hma⁻cru⁻ mah⁺ ga⁻kay⁺ sa⁻hmiih⁻ kih⁺, ga⁻jmeey⁺ kye⁺ jwi⁺, ma⁻ koø⁻ jwi⁺ kih⁺ lä'jaa⁻ hløø⁺. Hi⁺ ga⁻ka⁺ hløø⁺ sa⁻hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻lääy⁻ he⁻ ma' la' koø⁻ ta⁻jmaah⁻ koø⁻ dsaa⁺.

24 Mah⁺ ga⁻siyh⁻ dsa⁻kyaa⁺yh⁺:

—Sa⁻ wa⁺ gyiin⁺. Wa' koohn⁺ suert ba⁺, wa' jëen⁺ hi⁻ tëe⁺.

Kyaah⁺ lä'ja- ga⁻lä⁻te⁺ lä'koø⁻ na⁻sih⁻ juu' kih⁺ Dio, he⁻ jäh⁺: “Ga⁻tí⁺ ga⁻llooh⁺ dsa⁻ hmiih⁻ kin⁺, mah⁺ ga⁻kooyh⁺ suert kih⁺ hmiih⁻ kyoo⁻ kin⁺ he⁻ ma' na⁻lään⁻.” Lä'ja- ga⁻jmeey⁺ hløø⁺ he⁺.

25 Ma' cheh⁺ choo⁺ Jesús koo⁺ hma⁻cru⁻ kih⁺, kyaah⁺ dsa⁻më⁺ øøh⁺ chooy⁺, kyaah⁺ María më⁺ Cleofa, hi⁺ kyaah⁺ María Magdalena ka⁻läh⁺.

26 Ma' ga⁻jëe⁻ Jesús choo⁺, kyaah⁺ discípulo hi⁻ ga⁻lä⁻hnäy⁺ cha⁻miih⁻, mah⁺ ga⁻siyh⁻ chooy⁺:

—Dsa⁻më⁺, hii⁻ jooh⁻ cheh⁺ na⁻.

27 Ja⁻ga' ga⁻hlëeyh⁺ discípulo he⁺:

—Hii⁻ maa⁺ kyaah⁺ cheh⁺ na⁻.

Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻tëe⁻ discípulo he⁺ choo⁺ Jesús cha⁻neh⁺ kih⁺.

Ga⁻juu⁺ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ma' ga⁻ngëe⁺ he⁻ ja⁻, ma⁻ñe⁻ ba⁺ Jesús ga⁻hña⁻ ba⁺ lä'jë⁻ he⁻ ma' lle⁻ kih⁺. Hi⁺ mah⁺ lä⁻te⁺ lä'koø⁻ na⁻sih⁻ juu' kih⁺ Dio, ga⁻jäyh⁺:

–Lä⁻kij⁻ dsen⁻.

²⁹ Jee' ja⁻ ma' chih' koo⁻ mi'dsuu' he⁻ ma' haa' jmi⁻ jiih⁻. Mah' ga⁻mi⁻gyah' dsa⁻ koo⁻ mi'joo⁻ kyaah' jmi⁻ jiih⁻ ja⁻. Mah' ga⁻lla⁻lley' lle' koo⁻ sa'goh' hma⁻ hisopo, ga⁻choo' dsa⁻ lä⁻ ga⁻të' hoo' Jesús.

³⁰ Ma' ga⁻h⁻h⁻ Jesús jmi⁻ jiih⁻ ja⁻, ga⁻jäh':

–Ma⁻h⁻naa⁻ ba' lä⁻jë⁻.

Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻tøyh' lley', ga⁻juuy'.

Ja⁻ hløø' ga⁻jmeey' dsoo' dsoh' mo⁻miih⁻ kih' Jesús

³¹ Ma'ja⁻ hlooh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mah'. Sa⁻ ma' hnøø' dsa⁻ judiu ma' jä' dsa⁻ dsoh' hma⁻cru⁻ wa'ra⁻ ga⁻taayh' teeyh⁻ dsëy'. Jëeh' jmi⁻ ja⁻ ma' la' juuh⁻ ga' kih' jee' lä⁻jë' jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë'. He⁻ja⁻ ga⁻ngiiy' kih' Pilato mah' ma' jmeey' hih⁻ he⁻ ma' jøøy' kyey' hi⁻ ma' jñaay' hi⁻ ma' chaa⁻ dsoh' hma⁻cru⁻ mah' teey' ga⁻juh⁻.

³² He⁻ja⁻ na'nää' hløø' mah' ga⁻jøøy' to⁻në' kye⁻ hi⁻ ma' taa⁻ dsoh' hma⁻cru⁻ koo' kih' Jesús. Ja⁻ba' lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey' kih' hi⁻ ma' taa⁻ jyoh' ko⁻jwoo' kiyh' ja⁻.

³³ Ma' ga⁻lla⁻näay' jee' ma' taa⁻ Jesús, ga⁻jëey' ma⁻na⁻juuy', he⁻ja⁻ mo⁻so⁻ ga⁻jøøy' kye' Jesús.

³⁴ Ma⁻ke⁻ ma⁻na⁻juuy', ja⁻ hløø' ga⁻ka' hma⁻ lle' ñe' chuu⁻ kih', ga⁻jmeey' dsoo' mo⁻miih⁻ kih' Jesús. Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kyaah' jmi⁻.

³⁵ Hi⁻ ga⁻jëe' ha⁻ lä⁻ ga⁻la', hi⁻ he' jmeey' ju'dsoo'. Hi⁻ juu' kiyh' la' dsoo'. Hi⁻ he' ñe⁻ kwee⁻ he⁻ jäh' ju'dsoo'. Hi⁻ ga⁻jmeey' ju'dsoo' mah' lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h' lä⁻dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús.

³⁶ Lä⁻ja⁻ ga⁻la', mah' lä⁻te' lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu' kih' Dio: “Ni⁻ koo⁻ moo' kiyh' sa⁻ jøø' dsa⁻.”

³⁷ Hi⁻ lä⁻ja⁻ jee' jyoh' na⁻sii⁻ juu' kih' Dio: “Dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeey' dsoo' kiyh' jëey' ka⁻lä⁻h'.”

Ga⁻haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma⁻ngëe' he⁻ ja⁻, José dsa⁻ chaa⁻ Arimatea ga⁻ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy⁻ jmi⁻ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaa⁻ discípulo kya⁻ Jesús jee' na⁻hmää', jëeh' ma' gayh⁻ dsa⁻ judiu. Ga⁻kwa' ba' Pilato jwë'. He⁻ja⁻ ngooy' na⁻kiiy' jmi⁻ngo' kih' Jesús.

³⁹ Ngoo' ka⁻lä⁻h' Nicodemo hi⁻ ñee' ta⁻la⁻ hwë' na⁻hnääh⁻ Jesús. Ma' kyey⁻ koo⁻ gyii'gya' kil naa' mi⁻jwii⁻, he⁻ ma' la' mirra na⁻kaah⁻ na⁻gwëeh⁻ kyaah' áloes.

⁴⁰ He⁻ja⁻ lä⁻uu' dsa⁻ he', ga⁻jñaay' Jesús mah' ga⁻gyaayh⁻ koo⁻ hmiih⁻ gyuh' kyaah' naa' mi⁻jwii⁻ ja⁻, lä⁻koo⁻ tëe' jmeey' dsa⁻ judiu ma' haay⁻ hlii' kyaay'.

⁴¹ Jee' ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsoh' hma⁻cru⁻, ma' na⁻jnää' chaah' hma⁻. Hi⁻ jee' chaah' hma⁻ ja⁻, ma' la' koo⁻ to⁻høø⁻ hmëe', jee' sa⁻ ga⁻ma⁻taayh⁻ ni⁻ jaa⁻ hlii'.

⁴² Jee' ja⁻ ga⁻kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo' kih' Jesús, kih' he⁻ hlooh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mah', hi⁻ jäh' ba' la' to⁻høø⁻ ja⁻ ka⁻lä⁻h'.

20

Ga⁻lä⁻jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To⁻në' jmi⁻ kih' seman⁻, tiih⁻ na⁻hoo⁻ ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to⁻høø⁻ ja⁻. Mah' ga⁻jëey' ma' kye⁻ ta⁻ koo' mi⁻kuy' he⁻ ma' na⁻jnë⁻ hoo' to⁻høø⁻ ja⁻.

² Ja⁻ga⁻ ngooy' ko⁻chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi⁻ ga⁻lä⁻hnääh' Jesús, mah' ga⁻siiy⁻:

–Ma⁻lleey⁻ dsa⁻ neh⁻ to⁻høø⁻ Dsa⁻jøøh' jnän⁻. Sa⁻ ñe' jne' ha⁻ ta⁻ ma⁻jääy'.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na⁻jëey⁻ jee' ma' la' to⁻høø⁻ ja⁻.

⁴ Lä⁻uu' ga⁻nää' cha⁻hlii⁻. Pero jñah' discípulo he' ga⁻hlii' cha⁻ga⁻miih⁻

lä'koh' ga' Pee'. Hi' he' ga' lloo' to' nē' jee' ma' la' to' hōō' ja'.

⁵ Ga' jluuy' hñiiy' mah' ga' jēy'. Ma' la' hmiih' he' ma' na' lää' Jesús ja' ba' ga' jēy' neh' too' ja'. Ja' jiih' mo' so' ga' hey' neh' to' hōō' ja'.

⁶ Ja' ga' ga' lloo' Pee'. Hi' he' ba' ga' he' ga' tē' neh' to' hōō' ja'. Ma' la' sa' hmiih' he' ma' na' lää' Jesús ba' ga' jēy' ma' kye' neh' jee' ja'.

⁷ Hi' ga' jēy' hmiih' sa' luu' he' ma' na' gyoh' lle' Jesús, mo' so' kye' ko' jōh' kyaah' hmiih' he' ma' na' lääy' ja'. Ma' kye' ma' na' gyoh' ta' koo' ba'.

⁸ Ja' ga' ga' he' ka' läh' hi' jñah' discípulo, hi' ga' lloo' to' nē' he', neh' to' hōō' ja'. Ga' jēy' kwee', ja' ga' ga' lä' dsoo' dsēy'.

⁹ Jēeh', sa' ga' ma' lä' ngēy' lä' koo' na' sū' juu' kih' Dio he' ga' la' bii' he' ga' lä' jiiy' jee' kih' hi' na' juu'.

¹⁰ Hi' lä' uu' discípulo he' ga' nääy' ta' kih'.

Ga' lä' jñä' Jesús cha' nē' María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pero María ga' jäh' ta' ka' hne' kih' to' hōō' ja', hooyh'. Jee' cheyh' hooyh' ja' ga' jluuy' hñiiy' mah' ga' jēy' ta' neh' to' hōō' ja'.

¹² Mah' ga' jēy' uu' ángele, hi' kyeh' hmiih' tōō'. Jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' gyuu' lley' hi' jaa' ma' gya' jee' ma' la' ta' huu' tiy', ja' ba' jee' ga' kye' dsa' jmi' ngo' kih' Jesús.

¹³ Mah' ga' jäh' ángele he' sūy' hñ:

—Dsa' mē', ¿he' la' hooh' hne'?

—Hooh' jñä' kih' he' ma' lleey' Dsa' jōōh' kyaan'. Sa' man' ha' ta' ma' kyaay' —ga' jäh' María sūy' hñ.

¹⁴ Ma' ngē' ma' hlēy' lä' ja', ga' jēy' hñiiy' ta' ka' luuy'. Ga' jēy' cheh' Jesús, pero mo' so' ga' lä' kyuy'.

¹⁵ Mah' ga' jäh' Jesús sūy' hñ:

—Dsa' mē', ¿he' la' hooh' hne'?

—Pero María ma' laay', dsa' hi' ma' hōō' chaah' le' ba' he'. He' ja' ga' sūy' hñ:

—Hne' dsa', cher' mah' hne' ma' lleeh' hñiiy' kyaan', chiih' jñä' ha' ta' ma' kyaah', mah' nñn' na' teen' —ga' jäh' María sūy' hñ.

¹⁶ —María —ga' jäh' Jesús sūy' hñ.

Mah' ga' jēh' ka' läh' María, ga' sūy' hñ:

—¡Raboni! —he' la' hnōō' jäh' Ta' jwoh'.

¹⁷ Mah' ga' jäh' Jesús sūy' hñ:

—Ta' ee' jñä'. Jēeh', sa' ga' ma' wiin' jee' gya' Tää' kyaan'. Gwa' jee' tääh' oōhn' mah' go' chiiy' hñ: “Naahn' na' gyan' kyaah' hi' laa' Tää' kyaan', ja' ba' hi' laa' Tää' kyaah' hnäh' ka' läh'. Naahn' na' gyan' kyaah' hi' laa' Dio kyaan', ja' ba' hi' laa' Dio kyaah' hnäh'.”

¹⁸ He' ja' ñee' María Magdalena na' jmeeh' juu' kih' lä' jē' jñääh' ' discípulo he' ga' jēy' Jesús, hi' ga' jmeey' juu' lä' jē' he' ga' sūy' hñ María.

Ga' lä' jñä' Jesús jee' kih' discípulo kyaay'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ma' ga' nūu' ja' ba' jmi' ja', to' nē' jmi' kih' seman', na' jñē' haah' ma' tōōh' jñääh' ko' jōh' lä' jē' jñääh', kih' he' ma' gah' jñääh' dsa' ta'. Ga' he' Jesús, mah' ga' lä' sēy' hñ to' dsaah' jee' ma' tōōh' jñääh' ja'. Mah' ga' jäh' sūy' hñ jñääh':

—Wa' hii' tii' kyah' hnäh'.

²⁰ Lä' koo' ma' ga' jäh' lä' ja', ga' heey' hñ jñääh' ' discípulo kyaay' ma' gooy' kyaah' jwoo' mo' miih' kiyh'. Peer' ga' jē' dsē' jñääh' ma' ga' jē' jñääh' Dsa' jōōh' jñän'.

²¹ Mah' ga' jäh' Jesús sūy' hñ jñääh' ka' läh':

—Wa' hii' tii' kyah' hnäh'. Lä' koo' ga' chee' Tää' jñä', ja' ba' lä' ja' cheen' hnäh'.

²² Lä' koo' ma' ga' jäh' lä' ja', ga' jūuy' nē' kya' jñääh', mah' ga' sūy' hñ jñääh':

—Heeh' hnäh' Jmi' lle' Na' jngii'.

23 Cher'mah' ga'kiih' hnäh' hoh' kih' dso'kye' he' jmee' dsa', dsa' che' ba' dso'kye' kiyh'. Pero cher'mah' sa' ga'kiih' hnäh' hoh' kiyh', lä' ma'kyaayh' ja' ba' dso'kye' kiyh'.

Sa' ga'lä'hee' Tamá he' ma'lä'jiih' Dsa'jøøh' jnän'

24 Pero Tamá, hi' tēēyh' dsa' suu' he', jaa' jee' lä'jēē' gya'tuu' jnääh', sa' ma' hää' jee' kyaä' jnääh' ma' jah' Jesús to'nē'.

25 Ga'jmeeh' ba' jñah' discípulo juu' kih' Tamá, ga'siiyh':

—Ma'jēē' jnääh' Dsa'jøøh' jnän'.

Mah' ga'jäh' Tamá:

—Cher'mah' sa' ga'jēēn', la' lii' gooy' jee' ga'hoo' jo'ñe', hi' tñ' chá'goon' jee' ga'hoo' jo'ñe' hi' tñ' goon' jwoo' mo'miih' kiyh', sa' heen'.

26 Ma'hya' ga' jñaa' jmi', ma' tøøh' jnääh' ka'läh' chá'neh', hi' ma' hää' Tamá jee' kyaä' jnääh'. Pero na'jnē' ba' haah' ga'mi'jnää' Jesús hñii' jee' tøøh' jnääh' ja', mah' ga'jäyh':

—Wa' hii' ti' kyah' hnäh'.

27 Chah' ba' ga'jäh' Jesús siiyh' Tamá:

—Tøøh' da' chá'gooh' jee' la', mah' jēē' ma'goon'. Hii' ma'gooh', mah' tä' neh' jwoo' mo'miih' kin' la'. Tä' wa' hweh' hoh', wa' lä'dsoo' hoh' kin'.

28 Ja' ga' ga'jäh' Tamá siiyh':

—iDsa'jøøh' kyaan', hi' Dio kyaan'!

29 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Tamá, kih' he' ma'jēēh' jnä', he'ja' ba' na' ma'lä'dsoo' hoh'. Pero llu' ga' kih' hi' lä'dsoo' dsē', ma'ke' sa' ga'jēēy' jnä'.

He'la' he' ma'na'sii' juu' la'

30 Chamiih' he' juh' gaa' ga'jmee' Jesús chá'nē' jnääh' discípulo kyaay' he' sa' chá' na'sii' nē' mo'je' la'.

31 Pero sin' lä'la' mah' lä'dsoo' hoh' hnäh', Jesús he', hi' he' he' Cristo, Jo' Dio. Hi' kih' he' lä'dsoo' hoh' hnäh' kiyh', he' ja' jmee' chá' hnäh'.

21

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' gyeē' discípulo kyaay'

1 Kēē' ga' ja', ga'mi'jnää' Jesús hñiiy' chá'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Tiberia. Lä'la' ga'mi'jnääy' hñiiy'.

2 Ma' cheh' Simón Pee' kyaah' Tamá, hi' tēēyh' dsa' suu' he', kyaah' Natanael dsa' chá' jee' jwii' Caná hwa' Galilea, kyaah' lä'uu' jo' Zebedeo hi' kyaah' ga'uu' discípulo kyaä' Jesús.

3 Ga'jäh' Simón Pee' siiyh':

—Hii' jnä' ngoon' ná' cháahn' miih' jah' chá' chá'jmi'.

Mah' ga'jäh' jee' lä'jēē':

—Dsa'nøø' jnääh' kyaah' hne'.

Mah' ga'näy', ga'taayh' neh' koo' ná'moo'. Hwē' ja' sa' ga'lēēyh' ni' miih' hmooh'.

4 Ma'ngoo' ga'jnä' ba' ja', ma' ga'lä'jnää' Jesús chá'hoo' jmi'juuh' ja'. Pero sa' ga'lä'kyuu' jnääh' che' he' ba' Jesús hi' ma' cheh' jee' ja'.

5 Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaä' jnääh':

—Gyuu' kyaan', ¿ché' chá' miih' he' kihn'? —ga'jäh' Jesús siiyh'.

Ga'lä'jēē' jnääh' ga'chiih' jnääh':

—Jah' ha'!

6 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Tøøh' hnäh' sa'hma' kyah' hnäh' ta' jwoo' ra'lluu' kih' ná'moo' kyah' hnäh' na', mah' leeh' hnäh'.

Hi' ga'jmee' jnääh' lä'koo' ga'jäyh'. Ja'ga' na' ga'cheeh' jnääh' sa'hma' ja' hi' mo'so' ga'täā' jnääh' ma' lle' jnääh', kih' he' jwēē' jah' ma'tääh'.

7 Ja'ga' ga'jäh' discípulo hi' ga'lä'hnää' Jesús chá'miih' ga'siiyh' Pee':

—iDsa'jøøh' jnän' ba' oo'!

Ma' ga'nuu' Simón Pee', laä' Dsa'jøøh' kyaay', ga'kēyh' hmiih' kiyh' he' ga'leey' ta'ko'jiih' ma' jmeey' ta' kooch' hma'. Mah' ga'jwäy' hñiiy' chá'jmi'.

8 Hi' jee' lä'jēē' jnääh' ya'nøø' jnääh' ta' jee' dsoo' kyaah' ná'moo'

ja-, na-cheeh' jnaäh' sa'hma' na-ka'h' hmooh-. Jëeh', koo- hña-loo' metro ba' tēh' jnaäh' jee' la' hwa' jee' ma' tøøh' jnaäh' ja-.

⁹ Ma' ga-hwēē- jnaäh' neh' na'moo' ja-, ga-jëē' jnaäh' na-jëeh' je-, na-kyaa' ja- hmooh- ne' kyaah' he'ñiih-.

¹⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siyh' jnaäh':
—Go-tee' hnäh' ta- la- miih- hmooh- hi- ja- ga- ma-lëeh' hnäh'.

¹¹ Mah' ga-wii' Simón Pee' neh' na'moo' mah' ga-sëeyh' sa'hma' ja- ta- hwa' kii-. Na-ka'h' go-te' jah' kaah'. Ga-tē' koo- hña-laa' na-dsē- to-lo-gyaa' dsē- uu- jah' jee' lä-jëē-. Ma-ke- jwēē' ma' laa' jah' he', ni- lä-ja- sa- ga-gii- sa'hma'.

¹² Ja- ga- ja- jäh' Jesús:
—Ya-nää' hnäh' ya-kuh' hnäh'.
Hi- ni- ja- jnaäh' sa- ga-tuu- dsē- jnaäh' ma' ngii' jnaäh' juu' kiyh':
“¿Hi- hne-?”

Jëeh' ñe' ba' jnaäh', he' ba' Dsa-jøøh' kyaah' jnaäh' ba' he'.

¹³ He-ja- ga-ka' Jesús he'ñiih- ja-, ga-kwëeyh' jnaäh'. Ja-ba' lä-ja- ga-kwëeyh- jnaäh' hmooh- ka-läh'.

¹⁴ Jee' la- ga-tē' hnē- jiih~ he- ga-mi' jnaäh- Jesús hñii' kyaah' jnaäh' discípulo kyaah', ma-ngëē' ma-lä-jiiyh'.

Ga-hlëeh' Jesús kyaah' Simón Pee'

¹⁵ Ma-la- kiyh' ma-kuyh-, ja- ga- ja- jäh' Jesús siih' Simón Pee':

—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah- ga- jnä' lä-koh' ga- lä-jëē- hi- tääh' la-?

Mah' ga-jäyh':
—Jaah-, Dsa-jøøh' kyaah-. Ñeh' ba' hne- he- hnaan- hne- —ga-jäh' Pee'.

—Ja- hääh- llu' dsa- kyaah- — ga-jäh' Jesús siyh'.

¹⁶ Koo- ka-läh' ga-jäyh', jee' ga-tē' to' jiih~:

—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah- jnä'?

—Jaah-, Dsa-jøøh' kyaah-. Ñeh' ba' hne- he- hnaan- hne- —ga-jäh' Pee'.

—Ja- hääh- llu' dsa- kyaah- — ga-jäh' Jesús siyh'.

¹⁷ Ga-tē' hnē- jiih~ ga-jäh' Jesús:

—Simón, joo' Joná, ¿che' hnaah- jnä'? —ga-jäyh'.

Ja' meeh- dsē' Pee', kih' he- ma-tē' hnē- jiih~ ga-jäyh': “¿Che' hnaah- jnä'?” Mah' ga-siiyh' Jesús:

—Ga-lä-jē- ba' ñeh' hne-, Dsa-jøøh' kyaah-. Ñeh' kwee- he- hnaan- hne-.

Mah' ga-jäh' Jesús:

—Hää- llu' dsa- kyaah- ja-.

¹⁸ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn~ hne-. Lä- ma' kwaah- ga- hne- miih-, ma' jmaäh' hñaah', ma' goh' wa' ha- cha- ha-, ha- jee' ma' hnooh- hñaah'. Pero wa-ra- ga-gyuh-, niih' ma-gooh- mah' jñah' dsa- kyeh' hne- hmiih- kyah'. Hi- ha- jee' sa- hnooh- goh', jee' ja- ba' dsa-jääh' hne-.

¹⁹ Lä-ja- ga-jäyh' mah' lä-ngëē' Pee' ha- lä- ma' juuy' lä-jwē' ja- lä-jnä' ha- koh' jøøh' sa- laa' Dio. Ja- ga- ja- jäh':

—Jmee' ko-jøøh' kyaah' jnä'.

Discípulo hi- ga-lä-hnääh' Jesús

²⁰ Ma' ga-jëeh- Pee' hñii' ta- ka'luu', ga-jëey' ja' discípulo hi- ga-lä-hnääh' Jesús he'. He- ba' hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús lä- ma' ga-kuyh- ma-nuu- ja-, hi- ga-ngii' juu' kih' Jesús: “Dsa-jøøh' kyaah-, ¿hi- na- hi- ngëē' hne-?”

²¹ He-ja-, ma' ga-jëē' Pee' discípulo he', ga-jäyh' siyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaah-, ¿ha- ga- hi- ja' oo-? ¿Hee- ba' le' kiyh'? —ga-jäh' Pee'.

²² —Wa-ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä-jiih' tē' jmi' jähñ', sa- ga-tëeh' hne- jëeh' kiyh'. Hne-, jmee' ko-jøøh' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús siyh'.

²³ Jee' kih' øøh' jne' la-, ya-hii' koo- juu' kih' discípulo he', ga-jäyh' sa- juuy'. Pero ja- he- ga-jäh' Jesús he- mo-so- juuy' ja-. Ga-jäyh' lä-la- ba': “Wa-ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä-jiih' tē' jmi' jähñ', sa- ga-tëeh' hne- jëeh' kiyh'.”

²⁴ Hi- la- he' discípulo hi- jäh' ju'dsoo' kih' ga-lä-jē- juu' la-. Hi- ga-siiy' lä-jē- he- la-. Hi- ñe' jne',

ju'dsoo' he- jmeey', la' ju'dsoo' jmah'
ba'.

²⁵ Hi- cha- ga' cha-miuh- he-
ga'jmeey' Jesús. Wa'ra- jah' kih' sii' jne'
ma' koo- ma' koo- lä' hii' në', sa' hiih'
lä'kaa- jmi- gyuu- laan', cher'mah'
hi- sii' lä' ga'dsa' he- hnøø' ga' dsa'-sii'
' . Wa' la' lä'ja- .

Hechos Lä-la- ga-jmee' ko-llaa' apóstole

Ma-na-la- juu' chee' Dio Jmi-llé' kih' né' kih' dsa'

¹ Teófilo, jee' la- jmeen- ka-läh' juu' kyah'. Lä-koō- ma' ga-siin' to-né, ga-jmeen' juu' lä-jé- he- ga-jmee' Jesús lä- ma' huu' ga-løoy' jmeey' ta', lä-ja- ka-läh' lä-jé- juu' he- ga-kway',

² lä-jiih' ga'lloo' jmi' ga-sayh' ta- gyuuh'. Pero jāā' ja-ga' sayh', ga-jmeey' juu' kih' lä-jéé- apóstole hi- ga-lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii', ga-jmeey' mada- kih' apóstole ha- lä- jmeey'.

³ Hi- ma-ngéé- ma-juuy-, ga-mi-jnääy- hñiiy' na-hñaa' na-dsay' cha'né' apóstole kyaay'. Ja- he- koō- nēé' ga-jmeey' lä- ma' ga-mi-jnääy- hñiiy' mah' lii- la- dsoo' juu' he- na-jiiyh-. Lä-ja- ga-jmeey' lä-jiih' ga-té' to'loo' jmi' hi- ga-hléeyh' kih' ha- lä- jāā- Dio dsa- lä-hih- kih'.

⁴ Koō- hä, lä- ma' gyay' kyaah' lä-jéé- apóstole kyaay', ga-jmeey' mada- kiyh', ga-siiyh-:

—Ta- la- hwēē- da' hnäh' Jerusalén la-. Jøø' da' lä-jiih' ja- he- ga-bāäh- Dio hñii' kwa', ja-ba' lä-koō- ga-jwēēhn' hnäh' jāā'.

⁵ Ma-ra' ju'dsoo', kyaah' jmi- ba' ga-cha' Jwaa' dsa- jmi-, pero sa- lä-hii' cha-miih- jmi' saah- hnäh' jmi- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ngaah' Jesús ta- gyuuh'

⁶ Apóstole hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga-ngiiy' juu' kih':

—Hne- Dsa-jøøh' kyaan-, che' na- na- kwah' jwé' jmeey' dsa- Israel hih' kih' hñii' lä-koō- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' jāā'?

⁷ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Sa- cha- he- kih' lä-ñeh' hnäh' he- jmi', he- ji-ñe- jmeey' Dio he- jwah'

hnäh' na-, hñii' ba' Täā- na-ngé' jwé' tøoy' hih' lih' jmi' jmeey' lä-ja-.

⁸ Pero wa-ra- ja' Jmi-llé' Na-jngii' neh- tuh-hoh' hnäh', ja-ga' na- hñah' hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hi- jmeey' ju'dsoo' kin- jee' jwii- Jerusalén la-, hi- lä-kaa- Judea kyaah' Samária hi- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu- ka-läh'.

⁹ Ma-ngéé- ma-jäyh' lä-ja-, lä- ma-jéé- ja- dsa- kyaay', ga-sah' Jesús ngaayh' ta- gyuuh'. Ga-hey' jee' jni', ja- jiih' mo-so' ga-jéé' gyih'.

¹⁰ Jee' tääyh' jéey- ta- gyuuh' ha- lä- ngaah' Jesús, lä-cha' ja- ga-lla-sēēh- uu' dsa- hi- kyeh' hmiih- tø-jlēē- cha'nēy'.

¹¹ Mah' ga-jäh' dsa- he' siiyh-:

—¿He-la' tääh' hnäh' jéeh' hnäh' ta- gyuuh', dsa- galileo? He' ba' Jesús hi- ma-tēē- Dio ta- gyuuh' na', ja-ba' lä-koō- jéeh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lä-na- jéeh' hnäh' jäyh' ka-läh'.

Ga-lleeyh- Matía lee' apóstol lla- Juda

¹² Jäh- kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga-taayh' jwé' ga-näay' ta- Jerusalén, ko-ja- ba' jiih' uu' le' ma' ngé' dsa- jmi' he- tee- dsa- dsé'.

¹³ Lä- ma' ga-lla-näay- Jerusalén, ga-wiiy' jee' ga-té' to' jwēé' hne', ja-ba' jee' ma' tääyh' jāā'. Jee' ja- ga-lla-näa- lä-jéé- hi- he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa', Andre', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joo' Alfeo, Simón Zelote, hi' Juda øøh' Jacobo.

¹⁴ Lä-jéé- hi- he' ma' tääh' tää- ngiiy- kiyh' kih' Dio lä-kaa- tuh-dsēy', hi- ma' tääh' dsa-mé', kyaah' øøh' Jesús hi- María chooy'.

¹⁵ Jee' lä-jéé- dsa- he' tee' hñā-laa' dsé- gyeé'. Koō- hä' kih' jee' lä-jé- jmi' ja-, ga-noo- Pee' to-dsaah' jee' kih' dsa-kyaaayh' mah' ga-siiyh-:

¹⁶ —Hnäh' øøhn', ga-jmeey' bii' ga-lä-te' lä-koh' jäh' juu' kih' Dio he- ga-sii' David lä-koō- ga-mi-jnää- Jmi-llé' Na-jngii' kiyh' jāā'. Juu' ja-

ga⁻hlēeh^ʻ kih^ʻ Juda hi⁻ ma^ʻ jāā⁻ dsa⁻
hi⁻ ga⁻sooh^ʻ kih^ʻ Jesús.

17 Hi⁻ he^ʻ ma^ʻ laa^ʻ kwaat⁻
dsa⁻kyaah^ʻ jnāäh^ʻ, koo⁻ ba^ʻ ma^ʻ la^ʻ ta^ʻ
kyaā^ʻ jnāäh^ʻ kyaayh^ʻ.

18 (Hi⁻ he^ʻ ga⁻la^ʻ koo⁻ jwi^ʻ hwa^ʻ
kyaah^ʻ jñeey^ʻ he⁻ ga⁻liyh^ʻ kwaat⁻ kih^ʻ
he⁻ hliih^ʻ he⁻ ga⁻jmeey^ʻ. Hwa^ʻ jee^ʻ
ga⁻lay^ʻ ja⁻, ga⁻tayh^ʻ ta^ʻ cha⁻jēē⁻ mah^ʻ
ga⁻nii⁻ tuyh^ʻ, hi⁻ ga⁻hwēē⁻ lä⁻jēē⁻ he⁻
ma^ʻ tääh^ʻ neh⁻ tuyh^ʻ.

19 Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ Jerusalén ga⁻nuuy⁻
ha⁻ lä⁻ ga⁻la^ʻ kih^ʻ Juda, he⁻ ja⁻
ga⁻mi⁻cheey⁻ hwa^ʻ ja⁻ Acéldama. Juu^ʻ
la⁻ hnøø^ʻ jāh^ʻ hwa^ʻ kih^ʻ jma⁻.)

20 Kye⁻ da^ʻ hnäh^ʻ kwaat⁻ lä⁻koh⁻
na⁻sii⁻ nē⁻ Salmo:

Hne^ʻ kiyh^ʻ wa^ʻ jā^ʻ ta⁻jmah^ʻ,

ni⁻ jāā⁻ sa⁻ wa^ʻ dsa⁻taah⁻ jee^ʻ ja⁻.

Hi⁻ na⁻sii⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻la⁻:

Wa^ʻ jā^ʻ goo⁻ jñah^ʻ ta^ʻ kiyh^ʻ.

21 Ngoo^ʻ ba^ʻ Pee^ʻ hlēeh⁻ lä⁻ja⁻,
ga⁻jāyh^ʻ:

—He⁻ ja⁻ jmee⁻ bii^ʻ hñaan^ʻ jāā⁻ øøh^ʻ
jne^ʻ hi⁻ häā^ʻ täā^ʻ kyaah^ʻ jne^ʻ lä⁻jiih^ʻ
ma^ʻ gya^ʻ Jesús.

22 Hñaan^ʻ jāā⁻ hi⁻ häā^ʻ jee^ʻ jnän⁻ lä⁻
ma^ʻ ga⁻choo^ʻ Jwaa⁻ jmi⁻ kih^ʻ Jesús,
lä⁻jiih^ʻ ga⁻tē^ʻ jmi⁻ ya⁻hēē⁻ Jesús jee^ʻ
jnän⁻ ngaayh^ʻ ta^ʻ gyuu^ʻ. Hi⁻ he^ʻ lee^ʻ
jāā⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo^ʻ ko⁻jøh^ʻ kyaah^ʻ
jne^ʻ, he⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Jesús —ga⁻jäh^ʻ Pee^ʻ.

23 He⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ uu^ʻ
dsa⁻ñuu^ʻ, ga⁻mi⁻jnääy⁻ José hi⁻ ma^ʻ
chee⁻ Barsabá (hi⁻ he^ʻ ma^ʻ tēeyh⁻
Justo) hi⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ Matía.

24 Mah^ʻ ga⁻taayh⁻ ngiiy^ʻ kih^ʻ Dio,
ga⁻jāyh^ʻ:

—Hne⁻ Dio, hi⁻ kyuu^ʻ ha⁻ lä⁻ la⁻
tuh⁻dsē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻, hääh⁻ jnāäh^ʻ hi⁻
jāā⁻ jee^ʻ lä⁻uu^ʻ hi⁻ ma⁻lleeh⁻,

25 mah^ʻ dsa⁻he^ʻ gooy⁻ ta^ʻ la⁻, leey^ʻ
apóstol, kooy⁻ nē^ʻ ta^ʻ he⁻ ga⁻be^ʻ Juda,
Juda hi⁻ ga⁻tah^ʻ jwē^ʻ hliih^ʻ hi⁻ ngoo^ʻ
jee^ʻ lle⁻ kih^ʻ tēey⁻.

26 He⁻ ja⁻ ga⁻kooyh^ʻ suert hi⁻ Matía
ba^ʻ ga⁻tēē⁻ he⁻ ja⁻. Hi⁻ he^ʻ ga⁻jmääy^ʻ
kwaat⁻ kyaah^ʻ gya⁻kaa⁻ apóstol he^ʻ.

2

*Ga⁻jyoo^ʻ Jmi⁻lle^ʻ Na⁻jngii^ʻ kih^ʻ Dio
nē^ʻ kih^ʻ dsa⁻*

1 Lä⁻ ma^ʻ ga⁻tē^ʻ jmi⁻ Pentecosté, ma^ʻ
tääh^ʻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ he^ʻ ko⁻jøh^ʻ koo⁻ ba^ʻ
cha⁻neh⁻.

2 Ni⁻ juu^ʻ ga^ʻ sa⁻ cha⁻, ga⁻hii^ʻ goo⁻
gyuu^ʻ lä⁻ hii^ʻ lle^ʻ tā^ʻ he⁻ ga⁻ngēē⁻ lä⁻
ga⁻dsa⁻ cha⁻neh⁻ jee^ʻ ma^ʻ tääyh^ʻ ja⁻.

3 Jee^ʻ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ nē⁻ kih^ʻ lä⁻jāā⁻
lä⁻jāay⁻ he⁻ la^ʻ lä⁻koh⁻ mi⁻ je⁻ he⁻
hēē⁻.

4 Hi⁻ ga⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma^ʻ tääh^ʻ jee^ʻ
ja⁻, ga⁻jyoo^ʻ Jmi⁻lle^ʻ Na⁻jngii^ʻ neh⁻
tuh⁻dsēy^ʻ, hi⁻ ga⁻løøy^ʻ hlēeyh⁻ jyoh^ʻ
juu^ʻ lä⁻koo⁻ ga⁻kwa^ʻ Jmi⁻lle^ʻ Na⁻jngii^ʻ
he⁻ hlēeyh⁻.

5 Lä⁻ ma^ʻ jmee⁻ dsa⁻ judiu jmi⁻
juuh⁻ jwi⁻ Jerusalén, chaa⁻ jwēē⁻
dsa⁻ñuu^ʻ hi⁻ mi⁻teh^ʻ kyaah^ʻ Dio hi⁻
go⁻nää^ʻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh^ʻ jmi⁻gyuu⁻.

6 Hi⁻ ma^ʻ ga⁻nuuy^ʻ hii^ʻ goo⁻,
ga⁻lla⁻nää^ʻ jwēē⁻ dsa⁻ he^ʻ, ga⁻kah^ʻ
ga⁻gwēh^ʻ hu^ʻdsē⁻ kiyh^ʻ, jēeh^ʻ
ga⁻nuuy^ʻ hlēeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^ʻ tääh^ʻ
cha⁻neh⁻ ja⁻, juu^ʻ kiyh^ʻ lä⁻jāā⁻
lä⁻jāay⁻.

7 Ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ he^ʻ
mah^ʻ ma^ʻ jēē⁻ dsayh⁻, ma^ʻ jāyh^ʻ:

—¿Ché^ʻ jā⁻ dsa⁻ galileo lä⁻jēē⁻ hi⁻
tääh^ʻ hlēeh⁻ na⁻?

8 ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ hlēeyh⁻ juu^ʻ jnän⁻
he⁻ hlēeh^ʻ jne^ʻ he⁻ kyaah^ʻ ga⁻lä⁻chaa⁻
lä⁻jāā⁻ lä⁻jāā⁻ jne^ʻ?

9 Hwa^ʻ jee^ʻ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jāā⁻
lä⁻jāā⁻ jne^ʻ chee⁻: Partia, Media,
Elam, Mesopotamia, Judea, Capado-
cia, Ponto hi⁻ Asia,

10 Frigia, Panfilia, Egipto, hi⁻ cha⁻
ga^ʻ jyoh^ʻ jwi⁻ he⁻ na⁻hee⁻ hwa^ʻ
Africa he⁻ kye⁻ ta^ʻ cha⁻nē⁻ ga^ʻ kih^ʻ
hwa^ʻ he⁻ chee⁻ Cirene. Hi⁻ chaa⁻
hi⁻ ma⁻ya⁻nää^ʻ Roma. Ko⁻llaa⁻ hi⁻
he^ʻ laa^ʻ judiu, hi⁻ ko⁻llaa⁻ hi⁻ ja⁻ga⁻
ga⁻taah⁻ kyaah^ʻ judiu.

11 Hi⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ya⁻nää^ʻ Creta,
hi⁻ ma⁻ya⁻nää^ʻ Arabia ka⁻läh⁻ hi⁻
lä⁻jēē⁻ ba^ʻ jne^ʻ nuu⁻ jne^ʻ hlēeh⁻ dsa⁻
na⁻ juu^ʻ jnän⁻, kway⁻ juu^ʻ ha⁻ lä⁻ la⁻
he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jmee⁻ Dio.

12 Ga⁻lä⁻dsaa[~] dsë[!] lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he[!], mah[!] ga⁻kah[!] ga⁻gwëh[!] huu[!]dsë⁻ kiyh[!], ma[!]llay⁻ juu[!] kyaah[!] dsa⁻kyaayh[!]:

—¿Hee⁻ hnø[!] jah⁻ he⁻ täayh[!] jmeey⁻ lä⁻na⁻?

13 Pero hi⁻ jñah[!] ma[!] mi⁻kwayh[!]:

—Hi⁻ hee[!] ba[!] na⁻ —ma[!] jayh[!].

Ga⁻kwa[!] Pee[!] juu[!] kih[!] Jesús

14 He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ Pee[!] ko⁻jøh[!] kyaah[!] lä⁻jëë⁻ gya⁻kaa⁻ dsa⁻kyaayh[!], mah[!] ga⁻hlëëyh[!] ki⁻gaa⁻ ga⁻jäyh[!]:

—Lä⁻jëë⁻ hnäh[!] judiu[!] hi⁻ ma⁻ya⁻nää[!] jee[!] jmi[!] hi⁻ hnäh[!] hi⁻ chaa⁻ jee[!] jwi⁻ Jerusalén la⁻, nuu⁻ da[!] hnäh[!] juu[!] kin⁻ mah[!] lä⁻ngëëh[!] hnäh[!] ha⁻ lä⁻ la[!] he⁻ jmee⁻ Dio jee[!] kya[!] jnääh[!].

15 Sa⁻ hee[!] hi⁻ tääh[!] la⁻ lä⁻koø⁻ jmeeh⁻ hnäh[!] huu[!]dsë⁻, na[!] ga⁻ ma⁻të⁻ ba[!] ko⁻hi⁻ ñu[!].

16 He⁻ ma⁻taah⁻ hnäh[!] ma⁻nuuh⁻ hnäh[!] na[!], kih[!] he⁻ la⁻ na⁻ ga⁻hlëëh[!] Joel hi⁻ ga⁻ngëë[!] juu[!] kih[!] Dio llo[!]joo[!]:

17 Lä⁻la⁻ ga⁻jäh[!] Dio:

“Jee[!] llaa⁻ jmi[!] cheen⁻ jmi⁻lle[!] kin⁻ neh⁻ tuh⁻dsë[!] lä⁻jëë⁻ dsa⁻, chih⁻më[!] chih⁻ñuu⁻ kyaah[!] hnäh[!] hlëëh[!] juu[!] he⁻ kwan⁻.

Chih⁻ kwaa⁻ kyaah[!] hnäh[!] jëë[!] he⁻ mi⁻jnään[!] kiyh[!],

hi⁻ jmeen⁻ kë[!] dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah[!] hnäh[!].

18 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ cheen⁻ jmi⁻lle[!] kin⁻ neh⁻ tuh⁻dsë[!] hi⁻ më[!] hi⁻ ñuu⁻ hi⁻ jmee[!] ta[!]he[!] kin⁻, mah[!] ngëëy[!] juu[!] kin⁻ kih[!] dsa⁻ jmi[!] ja⁻.

19 Gyuu[!] jmi⁻gyuu⁻ jmeen⁻ he⁻ jmee[!] dsaa[~] dsë[!] dsa⁻ hi⁻ jmeen⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ në[!] hwa[!] la⁻, kyaah[!] jma⁻, kyaah[!] je⁻, kyaah[!] cha⁻miih⁻ ñe[!].

20 Lä⁻läh⁻ në[!] hyoo⁻, lä⁻gyuu⁻ sih⁻, jää[!] ja⁻ga⁻ jä⁻ jmi[!] juuh⁻ jmi[!] goo⁻ kih[!] Dio.

21 Hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ngi⁻ kih[!] kih[!] Dio, hi⁻ he[!] ba[!] lää[!].”

22 ‘Hnäh[!] hi⁻ laa[!] israelita dsa⁻goon[~], nuu⁻ da[!] hnäh[!] juu[!] la⁻. Lä⁻koø⁻ ma[!] ja[!] Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret jee[!] kyah[!] hnäh[!], Dio

ga⁻mi⁻jnääh⁻ he⁻ laay[!] hi⁻ na⁻hñaa[!] kyaay[!]. Jëeh[!], ma⁻ñeh[!] ba[!] hnäh[!], ja⁻ he⁻ koo⁻ nëë[!] he⁻ juh⁻gaa⁻ ga⁻jmeey⁻ jee[!] kyah[!] hnäh[!] he⁻ ga⁻jmee⁻ dsaa[~] hoh[!] hnäh[!].

23 Pero ma⁻na⁻la⁻ ba[!] huu[!]dsë⁻ kih[!] Dio ha⁻ lä⁻ le[!] kiyh[!]. Ne⁻ bih[!] ha⁻ lä⁻ jmeeh[!] hnäh[!] kih[!] Jesús. Lä⁻ ma[!] ga⁻hey[!] gooh⁻ hnäh[!] ga⁻chaa[!] hnäh[!] hi⁻ ga⁻ngëëh⁻ hnäh[!] goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë[!], mah[!] ga⁻tää⁻ dsih[!] dsoh[!] hma⁻cru⁻. Jee[!] ja⁻ ga⁻juuy[!].

24 Pero ga⁻tuh[!] kiyh[!] jee[!] ma[!] jii⁻ lä⁻koh[!] ma[!] ga⁻juuy[!]. Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻lih[!] ma[!]lla⁻dsëë⁻ kiyh[!], ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻mi⁻jiih⁻ ba[!] Dio ka⁻läh[!].

25 Nuu⁻ da[!] hnäh[!] lä⁻koø⁻ ga⁻hlëeh[!] David kih[!] Jesús:

Lä⁻jë⁻ jmi[!] ba[!] cheh[!] Dio kyaah[!] jnä[!] kih[!] he⁻ gyay[!] jwoo[!] ra⁻lluuy[!] kin⁻,

he⁻ja⁻ sa⁻ jeh[!] dsën⁻.

26 He⁻ja⁻ chaa⁻ ba[!] jnä[!] llu[!], jëë⁻ ba[!] dsën⁻ hän⁻ kiyh[!],

cha⁻ ba[!] o⁻jøh⁻ dsë⁻ kin⁻ kyaayh[!].

27 Jëeh[!], sa⁻ kwah[!] jwë[!] jän⁻ neh⁻ to⁻høø⁻,

ni⁻ sa⁻ kwah[!] jwë[!] jyah[!] jmi⁻ngo[!] kin⁻, jnä[!] hi⁻ na⁻jngëë[!] kyaah[!].

28 Ga⁻mi⁻jnääh⁻ kin⁻ jwë[!] he⁻ jmee⁻ chaa⁻n⁻.

Hne⁻ ba[!] jmeeh[!] jëë⁻ dsën⁻ cha⁻miih⁻ kih[!] he⁻ cheh[!] kyaah[!] jnä[!], ga⁻jäh[!] David.

29 ‘Hnäh[!] dsa⁻goon[~], sa⁻ na⁻hee⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻ kih[!] dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ David. Ga⁻juuy[!] hi⁻ ga⁻haay[!]. Ja⁻ba[!] hwa[!] jnän⁻ la⁻ na⁻haay[!] lä⁻jiih[!] na[!].

30 Pero ga⁻ngëë[!] bih[!] juu[!] kih[!] Dio hi⁻ ma⁻ñey⁻ lä⁻koø⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii[!] jmee[!] kiyh[!]. Ga⁻tää⁻ Dio hñii[!], ga⁻siiyh⁻: “Jaa⁻ kih[!] jee[!] lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kyah[!] ya⁻hëë[!] hi⁻ lee[!] Cristo mah[!] kooy⁻ në[!] kyah[!], lee[!] rey.”

31 Ma⁻ñe⁻ ba[!] David ha⁻ lä⁻ le[!] ta⁻ cha⁻në⁻, he⁻ja⁻ ga⁻hlëëyh[!] kih[!] he⁻ lä⁻jiih[!] Cristo, ga⁻jäyh[!]: “Sa⁻ jäy[!] neh⁻ to⁻høø⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ hee[!] jmi⁻ngo[!] kiyh[!].”

32 Dio ga⁻mi⁻jiih⁻ Jesús hi⁻ hlëehn⁻ kih⁻ la⁻. Lã⁻jëë⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ju'dsoo⁻ he⁻ ga⁻lã⁻jiih⁻ Jesús.

33 Mah⁻ ngaayh⁻ na⁻gyay⁻ jøøyh⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁻ kih⁻ Dio. Hi⁻ ga⁻hyoyh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ lã⁻koh⁻ hmooh⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ Tää⁻ kyaayh⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻cheey⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ ja⁻ kyaa⁻ jnääh⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ he⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ na⁻ hi⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻.

34 Jëë⁻ da⁻, ja⁻ he⁻ David hi⁻ ga⁻sah⁻ gyuu⁻h⁻. He⁻ ba⁻ hñiiy⁻ ga⁻jäyh⁻ lã⁻la⁻: Ga⁻jäh⁻ Dio siiyh⁻ Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻: “Na⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁻ kin⁻ la⁻,

35 lã⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ toohn⁻ gooh⁻ he⁻ jmeeh⁻ hih⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ kyah⁻”, ga⁻jäh⁻ David.

36 Lã⁻jëë⁻ jne⁻ dsa⁻ Israel, hnøø⁻ lã⁻ngëë⁻ jne⁻, juu⁻ la⁻ la⁻ ma⁻ra⁻ ju'dsoo⁻. He⁻ ba⁻ Jesús hi⁻ ga⁻tãäh⁻ hnäh⁻ dsøh⁻ hma⁻cru⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻jmää⁻ Dio laay⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ ga⁻hñaa⁻y⁻ laay⁻ Cristo —ga⁻jäh⁻ Pee⁻.

37 Peer⁻ ga⁻saah⁻ dsa⁻ he⁻ llii⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Pee⁻ kyaah⁻ jñah⁻ apóstol, ga⁻jäyh⁻: —Dsa⁻ goon⁻, ¿hee⁻ na⁻ jmee⁻ jnääh⁻ na⁻?”

38 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁻ Pee⁻ siiyh⁻: —Jeeh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Dio, chaa⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h⁻ jmi⁻ lã⁻jaa⁻ lã⁻jaa⁻ hnäh⁻ lã⁻hih⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ Jesucristo mah⁻ dsa⁻che⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ lã⁻ja⁻ hñah⁻ hnäh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ kwa⁻ Dio.

39 He⁻ jnä⁻ ba⁻ jne⁻ la⁻ he⁻ ga⁻jäh⁻ Dio kwa⁻, he⁻ kih⁻ gyuu⁻ jnän⁻, he⁻ kih⁻ hi⁻ tääh⁻ uu⁻. La⁻ kih⁻ lã⁻hii⁻ nē⁻ hi⁻ tēeh⁻ Dio —ga⁻jäh⁻ Pee⁻.

40 Ga⁻kwëeh⁻ Pee⁻ nuuh⁻ hi⁻ ga⁻hlëeyh⁻ kyaah⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ juu⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Lää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻h⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

41 Lã⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio he⁻ ga⁻kwa⁻ Pee⁻ jmi⁻ ja⁻, tee⁻ hnē⁻ mil hi⁻ ga⁻saa⁻ jmi⁻. Lã⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jää⁻, lã⁻ja⁻ ga⁻lã⁻jwëë⁻ gyih⁻.

42 Lã⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻taah⁻ nuuy⁻ lã⁻jë⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ apóstole. Ga⁻jmeey⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ koo⁻ ba⁻ hu⁻dsē⁻, hi⁻ lã⁻ja⁻ ma⁻ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ lã⁻hih⁻ kih⁻ Jesús, hi⁻ ko⁻jøh⁻ ba⁻ ma⁻ ngiiy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio.

Lã⁻la⁻ ga⁻jmee⁻ lã⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁻ Jesús ma⁻ to⁻nē⁻

43 Peer⁻ ga⁻lã⁻goo⁻ dsē⁻ lã⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁻ ga⁻jëey⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ apóstole.

44 Lã⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ga⁻taayh⁻ ko⁻jøh⁻. Ga⁻jmee⁻ bih⁻ llu⁻ dsēy⁻, ga⁻jmeey⁻ kwaat⁻ la⁻ kih⁻ lã⁻jëë⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻.

45 Ga⁻hñiiy⁻ hwa⁻ kiyh⁻, ga⁻hñiiy⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻. Lã⁻jë⁻ kuu⁻ he⁻ ga⁻liyh⁻ ja⁻, ga⁻ti⁻ ga⁻lloo⁻yh⁻ kih⁻ hi⁻ lla⁻kyaa⁻.

46 Lã⁻jë⁻ jmi⁻ ba⁻ ma⁻ dsa⁻ñeey⁻ ko⁻jøh⁻ koo⁻ gwah⁻ juuh⁻ ja⁻, hi⁻ lã⁻ja⁻ ma⁻ dsa⁻ñeey⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻ ma⁻ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻ kih⁻ Jesús. Lã⁻kaa⁻ tuh⁻dsēy⁻ ma⁻ kuyh⁻ ko⁻jøh⁻. Sa⁻ cha⁻ hu⁻dsē⁻ ma⁻ kyey⁻ ni⁻ miih⁻.

47 Ma⁻ häy⁻ kih⁻ Dio hi⁻ dsa⁻gooy⁻ ma⁻ tih⁻ ba⁻ dsēy⁻ lã⁻koo⁻ ma⁻ jmeey⁻. Koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻ ga⁻jmee⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ ga⁻lã⁻jwëë⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ lle⁻ kih⁻ lää⁻.

3

Ga⁻hlaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ jluuh⁻

1 Koo⁻ hä⁻ ngoo⁻ Pee⁻ kyaah⁻ Jwaa⁻ ta⁻ gwah⁻. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻nää⁻ dsa⁻ ngiiy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio ko⁻hi⁻ hnē⁻ ta⁻ ga⁻hloo⁻.

2 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ gya⁻ jaa⁻ dsa⁻ jluuh⁻ ti⁻, hi⁻ ma⁻ jluuh⁻ ga⁻lã⁻chaa⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻llaa⁻ dsih⁻ lã⁻jë⁻ jmi⁻ ho⁻haah⁻ kih⁻ sa⁻jne⁻ kih⁻ gwah⁻. Ho⁻haah⁻ ja⁻ chee⁻ Na⁻hñaa⁻h⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ gyay⁻ ngiiy⁻ kuu⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻nää⁻ gwah⁻.

3 Ma⁻ ga⁻jëë⁻ dsa⁻dsaah⁻ he⁻ ja⁻ Pee⁻ kyaah⁻ Jwaa⁻ dsa⁻taayh⁻ ta⁻ jee⁻ chih⁻ gwah⁻ ja⁻, ga⁻chuu⁻y⁻ kyaah⁻, ga⁻ngiiy⁻ kuu⁻.

4 He-ja- ga-noo- Pee' kyaah' Jwaa', ga-jëy' dsa-jluuh' he' koo- hweh-, mah' ga-jäh' Pee' siyh':

—Jëë da' jnääh'.

5 Peer- ga-nøh' dsëy' ma' ga-jëy' apóstol he', ma' hyoyh' miih- kuu' ma' laay'.

6 Pero lä-la- ba' ga-jäh' Pee':

—Sa- cha- kuu' tøø- ku'nøø- he- kwëehm- hne-. He- la- ba' kwëehm- hne-. Kyaah' hih- kih' Jesucristo dsa- cha- Nazaret, noo- mah' ngë'.

7 Hi- ga-sooh' Pee' gooy- ra-llu-, ga-chaayh-. Lä- chah' ja- ga-lä-bee' ma-tiyy'.

8 Ga-nooy- ko-chih' ga-løoy' ngëy'. Ga-hey' ta- neh' sa-jnë' kih' gwah- kyaah' lä-uu' apóstol he', ma' hëë- dsay- häy- kih' Dio.

9 Lä-jëë- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-jëy' ngë- dsa- hi- ma' jluuh' he', häy- kih' Dio.

10 Ma' kyu- ba' dsih', he-ja- ma' jäh':

—Hi- he' na- hi- ma' gya' ngii- kuu' ho'haah' he- chee- Na'hñaa'.

Peer- ga-jwaa' dsa-, ga-taayh' jëë- dsayh', ha- lä- ga-la' kih' dsa-jluuh' he'.

Ga-kwa' Pee' juu' hoo' na'hi' kih' Salomón

11 Ga-nää' apóstole ta- hoo' na'hi' kih' Salomón hi- dsa-jluuh' hi- ga-hlaa' he' sa- ga-tuy' jmeey- ko-jøh' kyaah' apóstole. Ha- koh' sa- ma' dsaa- dsë' lä-jëë- hi- ga-kuh' jee' ja-.

12 Ma' ga-jëë' Pee' ga-kuh' dsa- he', he-ja- ga-jäh':

—¿He-la' dsaa- hoh' hnäh' dsa- Israel he- jëeh' jnääh' lä-na-? ¿Che' laah' hnäh' he- mi-te' jnääh' cha-ga-miih- he-ja- ma-mi-hlää- jnääh' dsa-nuuh- la- o che' laah' hnäh' cha-cha-miih- be' kyaa' jnääh'?

13 Dio kyaa' Abraham, Dio kyaa' Isaac, Dio kyaa' Jacob, Dio kyaa' dsa- ma-gyuh- jnän' ga-jmäy' jøøh' jooy'

Jesús hi- ga-ngëeh- hnäh' goo- Pilato. Hi- lä-koo- ma' ga-jäh' Pilato ma' läy', sa- ga-heeh- hnäh' kiyh'.

14 Hi- lluu' he', hi- sa- ää- ni- miih- dsoo', sa- ga-tih' hoh' hnäh' he- ma' läy'. Ga-tih' ga' hoh' hnäh' he- ga-ngiih' hnäh' kih' Pilato he- ga-laa' jaa- hi- ää- dsoo'.

15 Ga-jngëeh- hnäh' hi- ga-jmä- jne', pero Dio ga-mi-jiih' jee' kih' hi- na-juu'. Ja-ba' jnääh', jmee' jnääh' ju'dsoo' he- ga-lä-jiih'.

16 Kih' he- ma-dsoo' dsë- jnääh' kih' Jesús, he-ja- ba' ma-hlaa' hi- la- hi- jëeh- hnäh' hi- kyuuh- hnih'. He- ma-dsoo' dsë- jne' gwa- kih' Jesús, he-ja- ba' ma-jä' kiyh' go-te- hi- jëeh- hnäh' cheh' la-.

17 'Hnäh' dsa-goon-, ma- ba' jnä- he- sa- ga-lä-ngëeh' hnäh', he-ja- ba' ga-jmeeh' hnäh' lä-ja- kih' Jesús, hi- lä-ja- ga-jmee' dsa-ta-ka-läh'.

18 Pero Dio ga-mi-te' lä-koo- ga-jäh' jää'. Lä-jëë- hi- ga-ngëë' juu' kiyh', ga-jmeeyh' juu' ma-ra- he- jëë' ba' wi' Cristo kyaay'.

19 He-ja- jwahn-, wa' lä-dsaa- hoh' hnäh' miih-, jëeh' hnäh' kyaah' Dio mah' dsa-che' dso'kye- kyah' hnäh'. Ja-ga' na- kwa' Dio jwë' dsa-toohn' llu',

20 hi- cheey' Jesucristo ka-läh', he' ba' hi- ma-nuuh- hnäh' kih' jää'.

21 Pero na', lä- ma-gya' ja-ba' Jesús gyuu' ya-jwii' lä-jiih' lloo- jmi' jmeeyh' lä-hmëe' lä-jë- he- cha- jmi-gyuu- la-. Ga-jmee' ba' Dio juu' ha- lä- le' jmi' ja-, jëeh' ga-chee' bih' hi- na-jngëe' kyaay' hi- ga-ngëë' juu' kiyh' llo'joo'.

22 Jëeh', Moisé ga-ngëë' juu' kih' dsa- ma-gyuh- jnän', ga-jäh': "Jee' jnän' la- jmee' Dio ya-hëë' jaa- hi- ngëë' juu' kiyh' lä-koo- jmeen- la-. Ja- jmeeh- hnäh' he' lä-jë- he- jäh- hi- he'.

23 Lä-jëë- hi- sa- jmee' he' juu' kih' hi- he', mo-so- leey' kwaat- dsa- kyaa' Dio", ga-jäh' Moisé.

24 Hi⁻ ngoo¹ ba¹ Pee¹ kway⁻ juu¹, ga⁻jäyh¹:

—Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio jää¹, ga⁻jmeeyh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ Dio jmi¹ na¹. Lä⁻ja⁻ juu¹ ga⁻kwa¹ Samuel to⁻në¹ hi⁻ ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ la¹ juu¹ he⁻ ga⁻kwa¹ hi⁻ ya⁻nää¹ këë⁻.

25 Dsa⁻ goo¹ ba¹ jne¹ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio, hi⁻ ja⁻ba¹ he⁻ jnä⁻ jne¹ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeë¹ Dio kyaah¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹. Mi⁻dsooh⁻ da¹ hoh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jäh¹ Dio siyh⁻ Abraham: “Ta⁻la⁻ kih¹ sa⁻ju⁻ kyah¹, mi⁻jään⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuuh⁻.”

26 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹, lä⁻ ma¹ ga⁻mi⁻jiih⁻ Dio Joo¹, ga⁻cheey¹ jnä⁻ jne¹ to⁻në¹ mah¹ mi⁻jääy¹ jne¹. He⁻ hnøøy¹ dsa⁻jëeh⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne¹ mah¹ mo⁻so⁻ jmee¹ ga⁻jne¹ he⁻ hliih¹.

4

Ga⁻jääy¹ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻ cha⁻në¹ dsa⁻ta⁻Judiu

1 Cheh¹ ga¹ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻, hlëëyh⁻ dsa⁻ ma¹ ga⁻lla⁻nää¹ jmi⁻dsa⁻, ga⁻lloo¹ dsa⁻jøøh¹ kyaah¹ poo⁻ hi⁻ ma¹ høø⁻ gwah⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻nää¹ saduceo ka⁻läh¹.

2 Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he¹ sa⁻ ga⁻tih¹ dsëy¹ juu¹ he⁻ ma¹ kwa⁻ apóstol, jëëh¹ ma¹ hlëëyh⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻juu¹, kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Jesús.

3 He⁻ja⁻ ga⁻saayh¹ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻. Koo⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁻ñe¹ ba¹, kih¹ he⁻ ga⁻hloo¹. Ga⁻jnäyh¹ neh⁻ñe¹ ja⁻ jyoh¹ jmi¹.

4 Peer⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsoo¹ dsë¹ ma¹ ga⁻nuuy¹ juu¹ kih¹ Dio. Hña¹ mil ga⁻të¹ ma⁻la⁻ dsa⁻ñuuh⁻ jmah¹.

5 Ma¹ ga⁻jnä¹ jyoh¹ jmi¹, ga⁻kuh¹ dsa⁻ta⁻ në⁻ta⁻ kih¹, jee¹ jwii⁻ Jerusalén ja⁻, kyaah¹ dsa⁻gyuuh¹, hi⁻ kyaah¹ ta⁻jwöh¹ kyaah¹ ley.

6 Jee¹ ja⁻ ma¹ hää¹ Aná hi⁻ ma¹ laa¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹, kyaah¹ Caifá kyaah¹ Jwaa⁻ kyaah¹ Alejandro kyaah¹ lä⁻jëë⁻ ga⁻hi⁻ laa⁻ dsa⁻ kyaah¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ hé.

7 Hi⁻ he¹ ga⁻jmeë¹ mada⁻ ga⁻hwëë⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ neh⁻ñe¹, mah¹

ga⁻cheeyh⁻ to⁻dsaah⁻ jee¹ ma¹ tääyh¹ ja⁻, ga⁻ngiiy¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Hi⁻ kih¹ hih⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻na⁻, hi⁻ kwa⁻ be¹ kyah¹ hnäh¹?

8 He⁻ja⁻ ga⁻hlëëh¹ Pee¹ kyaah¹ cha⁻miih⁻ be¹ kih¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹, ga⁻siyh⁻:

—Hnäh¹ hi⁻ laa¹ dsa⁻ta⁻ dsa⁻gyuuh¹ kyaah¹ dsa⁻ Israel,

9 ma⁻teeh¹ hnäh¹ jnääh¹ kih¹ he⁻ ma⁻jä¹ kih¹ jaa⁻ hi⁻ ma¹ dsaah¹, lla⁻kyaah⁻ jnääh¹ jmi¹ ha⁻ lä⁻ ma⁻hlaay¹.

10 Hnøø¹ lä⁻ngëëh¹ hnäh¹ kyaah¹ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ chaa⁻ hwa¹ Israel la⁻, kyaah¹ hih⁻ kih¹ Jesucristo dsa⁻ chaa⁻ Nazaret ba¹ ma⁻hlaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ jluuh¹ la⁻. He¹ ba¹ Jesús hi⁻ ga⁻jngëëh⁻ hnäh¹ dsöh¹ hma⁻cru⁻, Dio ga⁻mi⁻jiiyh⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻juu¹. Kyaah¹ be¹ kih¹ Jesús, cheh¹ hi⁻ ma¹ jluuh¹ la⁻ cha⁻nëh¹ hnäh¹.

11 Jesús hi⁻ hlëëhn¹ kih¹ la⁻, laa¹ lä⁻koh¹ mi⁻kuu¹ he⁻ sa⁻ ga⁻tih¹ hoh¹ hnäh¹, hnäh¹ hi⁻ laa¹ lä⁻koo⁻ të⁻hyah⁻ kyaah¹ Dio. Hi⁻ he¹ ga⁻jä⁻ lä⁻koh¹ mi⁻kuu¹ he⁻ kye⁻ dsa⁻ to⁻në¹ kih¹ koo⁻ hne⁻ juuh⁻.

12 Sa⁻ chaa⁻ ga⁻jñah¹ jmi⁻gyuuh⁻ la⁻ hi⁻ lää¹ jne¹, jëëh¹ jaa⁻ ba¹ he¹ hi⁻ ga⁻kwaa¹ Dio hi⁻ na⁻ngë¹ jwë¹ lää¹ jne¹.

13 Ma¹ ga⁻jëë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ta⁻ he¹ ni⁻ miih⁻ sa⁻ goh⁻ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻. Jëëh¹, ñe⁻ bih¹ apóstole he¹ ma⁻laay¹ dsa⁻ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ni⁻ sa⁻ kyuyh⁻ hwëh⁻ ka⁻läh¹. Hi⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻ he¹ ba¹ hi⁻ he¹ ma¹ ga⁻nääy¹ kyaah¹ Jesús.

14 Hi⁻ ga⁻jëëy¹ he⁻ ma¹ cheh¹ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma¹ jluuh¹ he¹ jee¹ kiyh¹ ja⁻, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻la¹ ma¹ jäyh¹ sa⁻llu¹ he⁻ ma⁻la¹ lä⁻ja⁻.

15 Mah¹ ga⁻jmeë¹ dsa⁻ta⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ apóstole he¹, ta⁻ko⁻jiih⁻ ga⁻taayh⁻ ga⁻llay¹ juu¹ kyaah¹ dsa⁻kyaayh¹.

16 Ma¹ jäyh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻llu¹ jmeen¹ kyaah¹ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻? Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo¹

ga'jmeey' koo- he- juh-gaa- hi-
lä-jëe- dsa- hi- chaa- Jerusalén la-
ma-ñey-, he-ja- sa- le' jah' jne' sa-
dsoo'.

17 Lä-la- ba' wa' jmeen' mah'
mo-so- lä-nuuh' ga' juu' la- jee' jwii-
jnän. Wa' juuhn' kiyh' mah' mo-so-
hlëeh' gyih' ni' jaa- kih' Jesús.

18 He-ja- ga-tëeyh' Pee' ka-läh'
kyaah' Jwaa- ta- nē'ta' mah' ga-siiyh':

—Mo-so- hlëeh' ga- hnäh' kih' Jesús,
ni- mo-so- mi'tëeh' ga- hnäh' dsa- juu'
kiyh'.

19 He-ja- ga-jëeh- Pee' kyaah'
Jwaa- juu' kiyh':

—Jmee' da' hnäh' huudsë- ha- lä-
sooh- kyaa' jnääh' cha'nē' Dio, ¿ché-
llu' ga' he- mi'te- jnääh' kyah' hnäh'
lla- he- mi'te- jnääh' kih' Dio?

20 Pero sa- le' tu' jnääh' he- kwa-
jnääh' juu' la-, lä-jë- he- ga-jëe- jnääh'
kyaah' he- ga-nuu' jnääh' —ga-jäyh'.

21 He-ja- ga-jäh' dsa-ta':

—Ma-ñeh' ba' hnäh' cher'mah'
ga-nääh' ga- hnäh' kwah- juu' na-.

Ja-ga- ga-läy'. Sa- ga-jnøoyh' ha-
lä- jee' ma' jmeeh- dsih', jëeh' lä-jëe-
ba' dsa- ma' jmee- juuh- kih' Dio kih'
he- ga-la' lä-ja-.

22 Jëeh', ga-la' koo- he- juh-gaa-
kih' dsa- hi- ga-hlaa' he' hi- ma'hää'
la- ga-to'loo' ji-ñe-.

*Ga-ngü' øøh' jne' kih' Dio mah' hy-
oyh- be'*

23 Lä- ma' ga-laa' apóstol he',
ga-lla-näy' ka-läh' jee' ma' tääh'
dsa-kyaayh', ja-ga- ga-jmeeyh' juu'
ha- lä- ga-jäh' jmi-dsa- kaa' kyaah'
dsa-gyuu' he'.

24 Hi- ma' ga-nuu' lä-jëe- dsa-kyaayh',
ga-taayh' ko-jøh' lä-jëey- ga-chuuy'
kyaah' Dio, ga-jäyh':

—Jaa- hne- ba' jmeeh- hih-, hne-
he' Dio hi- ga-jmeeh' gyuu' hwa',
ga-jmeeh' jmi-ñeeh-, hi- ga-jmeeh'
lä-jë- he- ga-cha-.

25 Hi- hne- ga-kwah' juu' lä-koo-
ga-hlëeh' David hi- ga-jmee' ta-he'
kyah' lä- ma' ga-hlëeyh' lä-la-:

¿Hee- ba' la' chi-jwaa- dsa- lä-kaa-
lä-juh' jmi-gyuu'?

Lä-kaa- jee' jwii-, dsa-taayh' juu'
kwee- kyaah' huudsë- he- sa-
jmää' ta'.

26 Dsa-kuh' lä-jëe- dsa-ta' kaa',
mah' jmeey' ko-jøh' kyaah'
dsa-kyaayh',

hnooyh- ha- lä- jee' lla-dsëy' Dio
kyaah' Cristo hi- na-lleeh'
kyaay', ga-jäh' David.

27 'Hi- ma-ra- he- ga-la' ba' he-
ja- jee' jwii- la-, ga-kuh' Herode
kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa- hi-
sa- laa' judiu hi- kyaah' dsa- judiu.
Ga-hnooy' juu' kih' Jesús, gyuu- hi-
na-jngëe' kyaah' hi- ga-hñaah'.

28 Kyaah' be' kyah' hi- kyaah'
huudsë- kyah' ma-na-la- juu' jää'
ha- lä- le' kih' Jesús hi- ja-ba' lä-ja-
ga-jmee' dsa- he' kiyh'.

29 Jëe- da' Dsa-jøøh' kyaan- ha- lä-
jøøh- dsa- jnääh' na'. Kwa- be' kyaa'
jnääh' hi- jmee- ta-he' kyah' mah'
sa- lä-gah' jnääh' hlëeh' jnääh' dsa-
kyaah' juu' kyah'.

30 Hii' gooh- nē' kih' hi- dsaah'
mah' hläy' hi- kwa- be' kyaa' jnääh'
mah' jmee' jnääh' cha-miih- he-
juh-gaa- kyaah' be' kih' Jesús gyuu-
kyaah' hi- na-jngëe- —ga-jäh' apóstol
he'.

31 Ma' ga-dsaa' ga-hlëeyh' kyaah'
Dio ga-jeh' hwa' jee' ma' täayh' ja-,
lä-cha' ja- ga-taayh' na-ka' bih'
Jmi-lle' Na-jngii', hi- ga-nää' bih'
kway- juu' kih' Dio, ni- miih- sa-
goyh-.

*Ga-kwa' øøh' jne' be' kih' hi-
lla-kyaa'*

32 Lä-jëe- dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsë'
kih' Dio, koo- nēe' ba' ma' la' huudsë-
kiyh', ni' jaa- sa- ma' jmee' kih' lä-jë-
he- ma' cha- kiyh', ga-jmeey' kwaat-
la' kih' lä-jëe- ba'.

33 Kyaah' cha-miih- be', ga-lä-jëe-
apóstole ga-jmeey' ju'dsoo' he-
ga-lä-jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnän. Hi-

Dio ga⁺mi⁻jøø⁺ cha⁻miih⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺.

³⁴ Jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ma⁺ jmee⁺ wëë⁺ kih⁺. Jëëh⁺ ma⁺ chaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ høø⁺ hwa⁺, hi⁻ ma⁺ høø⁺ hne⁺, ga⁻hniy⁺ he⁻ ja⁻ mah⁺ ma⁺ dsa⁻kay⁻ kuu⁺ he⁻ ma⁺ liyh⁺ ja⁻,

³⁵ ma⁺ dsa⁻kwëëyh⁻ apóstole. Hi⁻ apóstole he⁺ ma⁺ ti⁻ ma⁺ llooh⁻ kuu⁺ ja⁻ kih⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hi⁻ lla⁻kyaa⁺.

³⁶ Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeë⁺ José. Pero apóstole he⁺ ga⁻mi⁻cheë⁻ dsih⁺ Bernabé. Jmi⁻ kiyh⁺ hnøø⁺ jäh⁺: hi⁻ kwa⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁺. Ma⁺ laay⁺ sa⁺ju⁻ kih⁺ Leví. Jee⁺ ga⁻lä⁻chaa⁻ Bernabé cheë⁻ Chipre, hwa⁺ he⁻ hä⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁻.

³⁷ Hi⁻ he⁺ ma⁺ høø⁺ koo⁻ jwi⁺ hwa⁺ hi⁻ ga⁻hniy⁺. Kuu⁺ he⁻ ga⁻liyh⁺ ja⁻, na⁺kay⁻ kih⁺ apóstole.

5

Ga⁻juu⁺ Ananía kyaah⁺ mëy⁺ Safira

¹ Che⁺ kyuu⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ cheë⁻ Ananía kyaah⁺ mëy⁺ hi⁻ cheë⁻ Safira. Dsa⁻ he⁺, ga⁻hni⁻ koo⁻ jwi⁺ hwa⁺ kih⁺ ka⁻läh⁺.

² Ga⁻taayh⁻ juu⁺ kwee⁻ kyaah⁺ mëy⁺ ha⁻ lä⁻ juuy⁺ mah⁺ hmäy⁺ to⁺dsaah⁻ kuu⁺ he⁻ ga⁻hniy⁺ hwa⁺ ja⁻. He⁻ja⁻ na⁺kay⁻ to⁺dsaah⁻ ba⁺ kuu⁺ ja⁻ kih⁺ apóstole. (Ga⁻jmeey⁺ lä⁻koh⁺ he⁻ ga⁻kwëëyh⁻ lä⁻jë⁻ ba⁺.)

³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Pee⁺ siyh⁻:

—Ananía, ¿ha⁻ lä⁻ ma⁻he⁻ Tana⁺ neh⁺ tuh⁻hoh⁺ ma⁻juuh⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁺, he⁻ ma⁻hmäh⁺ to⁺dsaah⁻ kuu⁺ he⁻ ma⁻hni⁻ hwa⁺ kyah⁺?

⁴ ¿Ja⁺ he⁻ kyah⁺ ba⁺ hne⁻ ma⁺ la⁺ hwa⁺ ja⁻ ta⁺ko⁻jiih⁺ sa⁺ ma⁻hni⁻? Hi⁻ ma⁺ ga⁻hni⁻ hwa⁺ ja⁻, ¿ja⁺ he⁻ kyah⁺ ba⁺ hne⁻ kuu⁺ he⁻ ga⁻lëh⁺ kih⁺ hwa⁺ ja⁻? ¿He⁻la⁺ ma⁻ja⁻ hni⁻dsë⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻jmeeh⁺ lä⁻na⁻? Ja⁻ he⁺ dsa⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻juuh⁺ kih⁺, kih⁺ Dio ba⁺ na⁻ ma⁻juuh⁺.

⁵ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Ananía juu⁺ ja⁻, ga⁻tayh⁺ hwa⁺, ga⁻juuy⁺ go⁻te⁻. Peer⁺ ga⁻lä⁻goo⁺ dsë⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ he⁻ ga⁻la⁺ lä⁻ja⁻.

⁶ Chih⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻bäayh⁻ Ananía koo⁻ hmi⁻h⁻, mah⁺ ga⁻jäay⁺ na⁺haay⁺.

⁷ Ga⁻lä⁻hi⁻ koo⁻ hne⁻ hor⁻, ja⁻ga⁻ ma⁺ ga⁻lloo⁺ mëy⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ apóstole, ni⁻ sa⁻ ñey⁻ he⁻ na⁻ ma⁻lä⁻.

⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Pee⁺:

—Chiih⁺ jnä⁺, ¿che⁺ ko⁻ja⁻ jiih⁺ ga⁻këë⁺ hwa⁺ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻hni⁻h⁻ hnäh⁺?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻më⁺ he⁺:

—Ja⁻ba⁺ ko⁻ja⁻ ga⁻këë⁺.

⁹ Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Pee⁺ sih⁻ dsa⁻më⁺ he⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ ma⁻taah⁻ hnäh⁺ juu⁺ kwee⁻ ma⁻juuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁻ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnä⁻, laah⁺ hnäh⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁺? Jëë⁻ da⁺ hi⁻ tääh⁺ ho⁺haah⁺ na⁻, hi⁻ ma⁻ya⁻nää⁻ ma⁻na⁻haa⁺ dsa⁻ñuu⁻h⁻ kyaah⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁻na⁻ dsa⁻näay⁺ dsa⁻jäay⁺ hne⁻ ka⁻läh⁺.

¹⁰ Hi⁻ lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻tah⁺ dsa⁻më⁺ he⁺ cha⁺në⁺ Pee⁺, ga⁻juuy⁺. Hi⁻ chah⁺ ba⁺ ga⁻lla⁻nää⁻ chih⁻ñuu⁻h⁻ he⁺ jee⁺ ma⁺ kyaah⁺ dsa⁻më⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻jëëy⁺ ma⁻na⁻juuy⁺. He⁻ja⁻ ga⁻jäay⁺ na⁺haay⁺ ja⁻ba⁺ koo⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻h⁻ kyaay⁺.

¹¹ He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻goo⁺ jwërte dsë⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻jñah⁺ hi⁻ ga⁻nuu⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻goo⁺ dsëy⁺ ka⁻läh⁺.

¹² Peer⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ ma⁺ jmeë⁺ apóstol jee⁺ jwi⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁻jmeë⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ Salomón.

¹³ Ga⁻tih⁺ ba⁺ dsë⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁺ jmeë⁺ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, pero sa⁺ ga⁻tuu⁻ dsëy⁺ ma⁺ jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

¹⁴ Ma⁻ke⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻la⁺, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻lä⁻jwëë⁺ ga⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë⁺ kih⁺ Dio, jwëë⁺ dsa⁻ñuu⁻h⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻më⁺ ka⁻läh⁺.

¹⁵ He⁻ja⁻ ma⁺ dsa⁻jäay⁺ dsa⁻dsaah⁺ kyaay⁺ na⁻kyaay⁺ në⁺ jii⁺ cha⁺hoo⁺ jwë⁺ jee⁺ ma⁺ dsa⁻ngëë⁺ Pee⁺, ma⁺ laay⁺ ha⁻ ga⁻che⁻ tëëy⁺ miih⁻ hih⁺ kih⁺ Pee⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻ngëëy⁺ jee⁺ ja⁻.

16 Hi ma' go-nää' hi chaa' jwii' he- tääh' jäh' kih' Jerusalén jääy' dsa-dsaah' kyaay', hi ma' jääy' dsa- hi- kye- jmi- lle' hlih'. Lä-jëë' hi- he' ma' dsa-jä' kih'.

Koo-ka-läh' ga-saayh' apóstole he'

17 Peer- ga-lä-lee' jmi-dsa- jøøh' hi- lä-ja- dsa- saduceo hi- laa' dsa-kyaayh'.

18 He-ja- ga-saayh' apóstole he', ga-taayh- neh-ñe'.

19 Pero hwë' ja-, ga-lloo' jaa- ángel kyaä' Dio, ga-näy' hoo' neh-ñe' mah' ga-hwëy' apóstole he', ga-siiyh':

20 —Go-nää' hnäh' ka-läh', hi- na-cheh' ba' hnäh' hoo' na-hii' kih' gwah- oo-, ja- kwah- hnäh' juu' na-hñaa' lä-jëë- ha- lä- jmee' Dio chaa- dsa- ta- la- kih' Jesús.

21 Ga-mi-te' bih' lä-koh' ga-nuuy'. Tiih- ga' ma' ga-jnä', ga-näy' ta- hoo' na-hii' kih' gwah- ja-, ga-taayh' mi-tëy' dsa-.

Ta-ko-jiih' ja-, jmi-dsa- jøøh' kyaah' dsa-kyaayh' ga-lla-näy' nē'ta' kiyh', mah' ga-jøøyh- lä-jëë- dsa-ta' hi- lä-jëë- dsa-gyuu' hi- na-hñaa' kyaä' dsa- Israel hi- ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaay' hi- tääh' neh-ñe'.

22 Ma' ga-lla-nää' poo- neh-ñe' sa- chaa- apóstole he' mo- tääh'. He-ja- ga-näy' na-jmeeyh' juu' kih' dsa-ta',

23 ma' jäyh':

—Ma-ra- ju-dsoo', ma' ga-lla-nøø' jnääh' jee' chih' neh-ñe', na-jnë- ba' llu', tääh' ba' hi- hoo' neh-ñe'. Pero ma' ga-nä' jnääh' hoo' neh-ñe' ja-, sa- chaa- ni- jaa- —ga-jäyh'.

24 Ma' ga-nuuy' jmi-dsa- jøøh' kyaah' juu' poo-, kyaah' lä-jëë- ga- jmi-dsa- kaah', he-ja- ga-taayh' jmeey' to' dsëy' ha- jiih' lä-nää' apóstole he' kyaah' juu' ja-.

25 Hor- ja- ga-lloo' jaa- dsa- hi- kye- juu':

—Hi- ga-tääh' hnäh' neh-ñe', hii- tääh' ka-läh' hoo' na-hii' kih' gwah- hlëy' dsa- —ga-jäyh'.

26 He-ja- ngoo' juu' poo- kyaah' dsa- kyaay' na-teey- ka-läh' apóstole

he', kyaah' juu' llu' ba'. Sa- ga-kaayh', kih' he- goyh' te' dsa- kuu' kiyh'.

27 Ma' ga-lla-näy' nē'ta', na-jää- dsih' cha-nē' dsa-ta', he-ja- ga-jäh' jmi-dsa- jøøh' siiyh' apóstole he':

28 —Ja- ga-chiih' jnääh' hnäh' ma-ja-, mo-to- hlëh' ga- hnäh' dsa- juu' kih' Jesús? Pero he- ma-jmeeh' hnäh', lä- ga-dsa' jee' jwii- Jerusalén la-, ma-mi-tëh' hnäh' dsa-, nuuh' kyaah' hnäh', hnooh- hnäh' bääh' jnääh' he- ga-juu' dsa-ñuu- he'.

29 He-ja- ga-jëeh- Pee' juu' kih' dsa- he- ko-jøh' kyaah' jñah' apóstole, ga-jäyh':

—Jmee- bii' he- mi-te' jne' kih' Dio ba', lä-koh' ga- he- mi-te' jne' kih' dsa- jmi-gyuu'.

30 Dio kyaä' dsa- ma-gyuh- jnän' ga-mi-jiiyh' Jesús hi- ga-jngëeh' hnäh' na-taa- dsöh' hma-cru'.

31 Hi- he' na- ga-llaa' Dio Jøøh' jwoo' ra-lluuy' kiyh', ga-jmäy' dsa-ta' hi- ga-hñaa' läy' dsa-. Lä-ja- ga-näy' jwë' kih' dsa- Israel, mah' dsa-jëy' kyaah' Dio hi- lä-ja- dsa-che- dsö' kye- kiyh'.

32 He-ja- jmee' jnääh' dsö' kih' juu' la-. Hi- lä-kye- jmi-llë' Na-jngii' jmee- dsö' ka-läh', ja-ba' he- ga-kwëh' Dio lä-jëë- hi- nuuh' kiyh'.

33 Lä- ma' ga-nuuy' dsa-ta' he', ga-ya-jëë' dsëy' cha-miih-, hnøøy' ma-jngëy' apóstole he'.

34 Pero jee' kih' dsa-ta' he' ma- hää' jaa- fariseo hi- ma' chee- Gamaliel. Hi- he' ma' laa' jaa- ta-jwoh' kyaä' ley hi- lä-jëë- ba' dsa- ma- jmäy' jøøh'. Ga-noo- ta-jwoh' he' mah' ga-jmeey' mada- he- ga-hwëë- apóstole ko-hwëë'.

35 Mah' ga-jäyh':

—Jëë- da' hnäh' dsa-ta', dsa-goon- hi- chaa- Israella-. Leeh- hnäh' hee- na- jmeeh' hnäh' kih' dsa- na-.

36 Mi-dsooh- da' hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jee' jnän' jää'. Ya-hëë' jaa- dsa-goo- jne' hi- ma' chee- Teuda. Ga-jmäy' hñiiy' jøøh'. Koo- kye' hñaa-laa' dsa- hi- ga-kuh' kyaayh'.

Pero ga⁺juu⁺ dsa⁻ he⁺, hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ nuuh⁺ kiyh⁺ ga⁺sa⁺ ga⁺jñee⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺dsaa⁺ juu⁺ kiyh⁺.

³⁷ Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jii⁻ he⁻ ga⁻sooh⁺ censo, ya⁻hëë⁺ Juda dsa⁻ galileo. Lä⁻ja⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁺jøøh⁻ hi⁻ he⁺ hi⁻ ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁺juuy⁺ hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁺ ga⁺sa⁺ ga⁺jñee⁺ ka⁻läh⁺.

³⁸ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ tøø⁻ dsa⁻ na⁻, wa⁻lla⁻näay⁺ kiyh⁺. Cher⁺mah⁺ nuuh⁻ he⁻ kyey⁻ na⁻, la⁺ huud⁺dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁻jmah⁺, o cher⁺mah⁺ hñii⁺ bih⁺ jmeey⁻ lä⁻na⁻, llaa⁻ba⁺ juu⁺ na⁻.

³⁹ Pero cher⁺mah⁺ la⁺ kih⁺ Dio juu⁺ he⁻ kway⁻ na⁻, sa⁺ lä⁻këh⁺ hnäh⁺ jmi⁺ heeh⁺ hnäh⁺. Leeh⁻ hnäh⁺, le⁺ ga⁻che⁻lla⁻dsëeh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio –ga⁺jäh⁺ Gamaliel siyh⁺ dsa⁻ta⁺ he⁺.

⁴⁰ Ga⁻heeh⁻ ba⁺ dsa⁻ta⁺ he⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hlëeh⁺ Gamaliel ja⁻. Ja⁻ga⁺ ga⁻tëëy⁻ ka⁻läh⁺ apóstole he⁺, ga⁺kway⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺juuy⁺ kih⁺ mah⁺ mo⁻so⁻ hlëeh⁺ gyih⁺ kih⁺ Jesús. Ja⁻ga⁺ ga⁻tøøy⁻.

⁴¹ Ma⁺ ga⁻hwëë⁻ apóstole cha⁻né⁻ dsa⁻ta⁺ he⁺, ma⁺ chaa⁻ bih⁺ llu⁺. Jëë⁻ ba⁺ dsëy⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻kwa⁺ Dio jwë⁺ he⁻ ga⁺jëëy⁺ wii⁺ kwaat⁺ kih⁺ Jesús.

⁴² Lä⁻jë⁻ jmi⁺ ba⁺ sa⁺ ma⁺ tui⁻ mi⁻tëëy⁻ dsa⁻ hi⁻ kway⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ jäyh⁺ laa⁺ Cristo. Lä⁻ja⁻ ma⁺ jmeey⁻ hoo⁺ na⁺hi⁻ kih⁺ gwah⁺ hi⁻ cha⁻neh⁻ kih⁺ dsa⁻ ka⁻läh⁺.

6

Ga⁻hñaa⁺y⁺ gyee⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ be⁺ kih⁺ apóstole

¹ Jmi⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻jwëë⁻ ga⁺ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁺ja⁻ ga⁻soo⁻ juu⁺ jee⁺ ti⁻llooyh⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺. Ga⁻lä⁻hnee⁻ hi⁻ ma⁺ hlëeh⁻ griego kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ hlëeh⁻ hebreo, kih⁺ he⁻ sa⁺ na⁻kah⁺ kwee⁻ wii⁺ he⁻ ga⁻hyoh⁺ dsa⁻më⁺ hñii⁺ hi⁻ hlëeh⁻ griego lä⁻koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁻hyoh⁺ hi⁻ ma⁺ hlëeh⁻ hebreo.

² He⁻ja⁻ lä⁻jëë⁻ gya⁻tui⁺ apóstole he⁺ ga⁺jøøyh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ga⁻taayh⁻ juu⁺, ga⁺jäyh⁺:

–Sa⁺ sooh⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ tu⁺ jnääh⁺ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ti⁻llooh⁺ jnääh⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻.

³ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺ øøhn⁺, lleë⁻ hnäh⁺ gyee⁺ dsa⁻ hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺ jmee⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺, dsa⁻ hi⁻ ngëë⁻ hi⁻ ma⁻hyoh⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. Hi⁻ he⁺ ba⁺ dsa⁻he⁺ goo⁻ta⁺ la⁻.

⁴ Jnääh⁺ ga⁻nøø⁻ ba⁺ jnääh⁺ ngii⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ kwa⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺.

⁵ Ga⁻jä⁻ ba⁺ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺. He⁻ja⁻ ga⁻hñaa⁺y⁺ Esteban hi⁻ ma⁺ dsoo⁺ dsë⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁺ kyey⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. Hi⁻ ga⁻hñaa⁺y⁺ Felipe kyaah⁺ Prócoro, kyaah⁺ Nicanor, kyaah⁺ Timón, kyaah⁺ Parmeno, kyaayh⁺ Nicolás dsa⁻ chaa⁻ Antioquía. Nicolás he⁺ sa⁺ ma⁺ laay⁺ judiu pero ga⁻ngëëy⁻ hñiiy⁺ mah⁺ leey⁺ koo⁻ba⁺ kyaayh⁺.

⁶ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁺, na⁻jääy⁻ cha⁻né⁻ apóstole. Hi⁻ lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻kye⁻ apóstole goo⁻ né⁺ kiyh⁺, ga⁻ngiiy⁺ kih⁺ Dio mah⁺ hääy⁺.

⁷ Lä⁻ja⁻ ga⁻na⁺ jwë⁺ kiyh⁺ he⁻ kway⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ ga⁻lä⁻jwëë⁻ ga⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ jee⁺ jwii⁻ Jerusalén hi⁻ jwëë⁻ hi⁻ ma⁺ laa⁺ jmi⁻dsa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsëy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

Ga⁻saayh⁺ Esteban

⁸ Peer⁻ jnaah⁺ llu⁺ dsë⁻ Esteban hi⁻ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Dio ga⁺jmeey⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ jah⁻gaa⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻.

⁹ Koo⁻ gwah⁻ mäh⁻ jee⁺ dsa⁻ñee⁻ judiu, jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Libertados. Hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hi⁻ ya⁻nää⁺ jwii⁻ Cirene kyaah⁺ jwii⁻ Alejandría hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Cilicia hi⁻ Asia. Hi⁻ he⁺ na⁻ ga⁻lä⁻hnee⁻ kyaah⁺ Esteban.

¹⁰ Pero sa⁺ ga⁻liyh⁺ kyaah⁺ Esteban, kih⁺ he⁻ ma⁺ hlëëy⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ huud⁺dsë⁻ llu⁺ hi⁻ ma⁺ hlëëyh⁺ lä⁻koo⁻ kwa⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

¹¹ Ma⁺ sa⁺ ga⁻lih⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ja⁻ ga⁻laay⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺jmeey⁻ juu⁺ ta⁻juu⁺:

—Ma⁻n^{uu} jnääh¹ ma⁻mi⁻kwah¹ Esteban Moisé hi⁺ ma⁻mi⁻kwayh¹ Dio ka⁻lä^h.

¹² Lä⁻jwë⁷ ja⁻, ga⁺tooyh⁻ je⁻ dsë¹ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén ja⁻, lä⁻kye⁻ kih¹ dsa⁻gy^{uu}h¹ kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaah¹ ley. He⁻ja⁻, lä⁻chah⁷ ja⁻ ga⁺nääy¹ na⁻chaayh⁻ Esteban mah¹ na⁻jääy⁻ nē⁺ta⁺.

¹³ Hi⁺ ga⁺kwaay¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁺jmeey⁷ juu¹ ta⁻juu¹ nē⁺ta⁺ ja⁻. Hi⁻ he⁺ na⁻ga⁺jäh⁷:

—Dsa⁻ñ^{uu}h⁻ la⁻ sa⁺ t^{uy} mi⁻kwayh¹ gwah⁺ na⁻jngii¹ na⁻ hi⁻ mi⁻kwayh¹ ley ka⁻lä^h.

¹⁴ Ma⁻n^{uu} jnääh¹ ma⁻jäyh⁷, Jesús dsa⁻ Nazaret heey¹ jee⁺ la⁻ jnän¹, hi⁻ mi⁻siiy¹ lä⁻jē⁺ lä⁻nøø⁷ jnän¹ he⁻ ga⁺lla⁷ Moisé.

¹⁵ Ma⁺ ga⁺jēē¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ ta⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁷ nē⁺ta⁺ ja⁻, jee⁺ cheh¹ Esteban, ga⁺jēey¹ nēy¹, la⁺ lä⁻koh⁷ nē⁺ jaa⁻ ángel.

7

Ga⁺kwa⁷ Esteban ju¹dsoo⁷ kih¹

¹ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁷ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ he⁺ siiyh⁻:

—¿Che⁺ dsoo⁷ juu¹ he⁻ hñii⁷ dsa⁻ kyah¹?

² Hi⁺ ga⁺jäh⁷ Esteban:

—Dsa⁻ñ^{uu}h⁻ øøhn¹, dsa⁻ ma⁻kaah¹ kyaan⁺, n^{uu} da⁺ hnäh⁷. Dio hi⁻ gya⁺gy^{uu}h¹ ga⁺mi⁻jnääy⁻ hñiiy⁷ kih¹ tää¹ jnän¹ Abraham lä⁻ ma⁺ ga⁺gyay⁻ hwa¹ Mesopotamia, ja⁻ga⁺ dsooy¹ ta⁻ Haran.

³ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁷ Dio siih⁺ Abraham: “Ya⁻hēē¹ gooh⁷, wa⁺ jā⁷ ba⁺ hi⁻ chaa⁻ kyah¹ mah¹ gwa⁻ ta⁻ hwa¹ he⁻ kwēēhn⁷ hne⁻.”

⁴ Ja⁻ga⁺ ya⁻hēē¹ Abraham hwa¹ jee⁺ ma⁺ tääh⁷ dsa⁻ caldeo, ngooy¹ na⁻gyay⁻ hwa¹ Haran. Ma⁻ngēē⁷ ma⁻juu⁺ jmi⁻ Abraham, ja⁻ga⁺ ga⁺cheē¹ Dio Abraham ta⁻ hwa¹ la⁻, jee⁺ tøø⁷ jne⁺ na⁺.

⁵ Pero sa⁺ ga⁺kwa⁷ Dio he⁻ la⁺ juu¹ he⁻ ma⁺ hyoh⁻ Abraham, ni⁻ jee⁺ ma⁺ jmeey¹ hne¹ kiyh¹ sa⁺ ga⁺hyoyh¹. Hwa¹ la⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii⁷ ma⁺ kwēēyh¹ Abraham kyaah¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ kyaay¹

hi⁻ ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁻chaa⁺. Pero sa⁺ ga⁺ ma⁻chaa⁻ jooy⁷ ma⁺ja⁻.

⁶ Ga⁺jäh⁷ Dio siih⁺ Abraham: “Dsa⁻ kyaah¹ hi⁻ ja⁻ga⁺ lä⁻chaa⁻, dsa⁻nääy¹ dsa⁻taayh⁷ jyoh⁷ hwa¹ goo¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ ^{uu}. Jee⁺ ja⁻ jmääh⁺ dsih⁷ ta⁺ lä⁻ tē⁻ dsē¹ hi⁻ jmeeh⁺ dsih⁷ lä⁻jiih¹ tē⁺ kye⁷ hña⁻loo⁷ ji⁻ñe⁻.

⁷ Pero ma⁺ra⁻ he⁻ lla⁺ ba⁺ jnä⁷ ta⁺ kih¹ hi⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ kyaah¹. Ma⁻ngēē⁷ he⁻ ja⁻, hwēē⁻ dsa⁻ kyaah¹ hwa¹ Egipto, ya⁻hnääyh⁻ jnä⁷ jee⁺ la⁻.”

⁸ Ja⁻ga⁺ ga⁺jmeey⁷ Dio hmoo^h kyaah¹ Abraham, ga⁺jmeey⁷ mada⁻ he⁻ ^{uu}h⁺ jmi⁻ngo¹ kiyh¹. Ma⁻ngēē⁷ he⁻ ja⁻, ga⁺lä⁻chaa⁺ Isaac jooy⁷ Abraham. Ma⁺ ga⁺hya⁻ Isaac jña¹ jmi⁻, ga⁺wih⁷ jmi⁻ngo¹ kiyh¹. Hi⁺ lä⁻ja⁻ ga⁺jmeey⁷ Isaac kih¹ jooy⁷ Jacob, hi⁻ ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁺jmeey⁷ Jacob kih¹ lä⁻jēē⁻ gya⁺tuu⁷ jooy⁷ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹.

⁹ Hi⁺ lä⁻jēē⁻ jooy⁷ Jacob he⁺ ga⁺lä⁻wii⁷ dsēy¹ kyaah¹ José øøyh⁻. Ga⁺hnēey¹ José kih¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁺nää⁺ ta⁻ Egipto, mah¹ dsa⁻jmeey⁷ ta⁺ lä⁻jmi¹ lä⁻je⁻. Pero Dio sa⁺ ga⁺tu¹ kiyh¹,

¹⁰ ga⁺lääy¹ José kih¹ lä⁻jē⁻ nēē¹ he⁻ wii⁷ he⁻ ma⁺ jēey⁷, hi⁺ ga⁺kwēēyh¹ cha⁻miih⁻ h^{uu}dsē⁻ llu¹ hi⁻ ga⁺jmeey⁷ ga⁺jäy⁷ llu¹ cha⁻nē⁷ Faraón, rey kyaah¹ dsa⁻ Egipto. He⁻ja⁻ ga⁺tih¹ dsē¹ rey he⁺, ga⁺tooyh⁻ goo⁻ José he⁻ ga⁺jmeey⁷ hih⁺ kih¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ Egipto hi⁻ lä⁻kye⁻ ta⁺ he⁻ cha⁻cha⁻neh⁺ kih¹ rey he⁺, ga⁺he¹ gooy⁻.

¹¹ Pero ma⁻ngēē⁷ he⁻ ja⁻, ga⁺jēē⁻ dsa⁻ hoo⁺ lä⁻kaa⁻ hwa¹ Egipto hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻ ga⁺tē⁷ Canaán la⁻ ka⁻lä^h. Cha⁻miih⁻ wii⁷ ga⁺jēey¹, kih¹ he⁻ sa⁺ ga⁺jnä¹ he⁻ ma⁺ kuh⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹.

¹² Lä⁻ ma⁺ ga⁺nuu⁷ Jacob he⁻ ma⁺ hñii⁺ dsa⁻ trigo hwa¹ Egipto, ga⁺cheey¹ jooy⁷ ta⁻ Egipto ja⁻. He⁻ ja⁻ la⁻ to⁻nē⁷ he⁻ na⁻nää¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹ jee⁺ ja⁻.

¹³ Lä⁻ ma⁺ ga⁺tē⁷ to¹ jiih⁷ he⁻ na⁻nääy¹ ta⁻ Egipto ja⁻, ja⁻ga⁺ ga⁺mi⁻jnää⁻ José hñii⁷ he⁻ laay¹ øøyh⁻ dsa⁻ he⁺. Lä⁻jwë⁷

ja- ga-lä-kyuu- Faraón lä-jëë- dsa-
kyaa- José.

14 Hi- ga-chee- José juu- he-
dsa-nää- lä-jëë- hi- chaa- kiyh-
kyaah- jmiyy- Jacob ta- Egipto. Koo-
nää- dsa- he- tee- to-lo-gyaa- dsë-
gyii-hñaa-.

15 He-ja- ngoo- Jacob ta- Egipto.
Jee-ja- ga-lloo- jmi- ga-juuy- hi- lä-ja-
ga-juu- lä-jëë- jooy-.

16 Jee- lä-jëë- hi- he- na-haay- ta-
hwa- Siquem, koo- jwi- hwa- jee- ga-la-
Abraham kih- jo- Hemor lä- kye-
mah- haay- hii- kyaay-.

17 'Lä- ma- ngoo- ga-dsë- jmi- he-
ga-bääh- Dio hñii- kyaah- Abraham,
ga-lä-jwë- jwërte dsa- kyaay- hwa-
Egipto ja-.

18 Jmi- ja- ya-hë- jñah- rey hwa-
Egipto hi- sa- dsooh- dsë- kih- José.

19 Rey he- ma- kyuyh- ha- lä- ma-
jmeey- kih- dsa- ma-gyuh- jnän-
ga-jmeeyh- dsa- jnän- cha-miih-.
Lä- jiih- ga-jmeey- hih- he- juu- lä-jëë-
gyuy- ñuh- kyaay- mah- mo-so-
lä-jwë- gyih-.

20 Jmi- ja- ga-lä- chaa- Moisé.
Cha-miih- ga-tih- dsë- Dio gyuy-
Moisé he-. Uu- sih- ba- ga-lih-
cho- jmiyy- ga-hmäy- gyuy- he-
cha-neh- kiyh-.

21 Ja- ga- ga-lleey- ka-hne- jee- ma-
hii- goo- juuy-. Pero ma- ga-jëë-
jo-mii- rey gyuy- he-, ga-tëy- hi-
ga-mi- kwaay- lä- koo- jooy- ba-.

22 Jee- ja- ga-lä- të- Moisé lä-jë- he-
ma- kyuyh- dsa- Egipto. Lä-jë- juu-
kiyh- ma- la- kyaah- be- hi- lä-jë- ta-
kiyh- ma- go- hii- llu-.

23 'Ma- ga-hya- Moisé to-loo-
ji- ñe-, ja- dsëy- dsa-jëy- dsa- Israel
dsa-gooy-.

24 Ma- ga-llooy- jee- tääh- dsa- Israel
he-, ga-jëy- dsa- Egipto ma- kway-
kih- jaa- dsa- Israel. Lä- chah- ja-
ga-läy- øy- he- mah- ga-jngiyh-
kih- dsa- Egipto.

25 "Na- ba- lä-ngë- dsa-goon-, Dio
läy- ta-la- ki- jnä- ba-", la- Moisé.

Pero sa- ga-tah- dsë- øy- he- ja-.

26 Ma- ga-jnä- jyoh- jmi-, ga-jë-
Moisé uu- dsa-gooy- hi- ma- tääh-
tee-. Ma- hnø- Moisé ma- laa- hñii-,
he-ja- ga-jäyh-: "¿He-la- jmeeh-
hnäh- lä-na-? ¿Ja- øh- ba- hnäh- na-,
mah- tääh- hnäh- tee-?"

27 Dsa- hi- ma- kwa- kih-
dsa- kyaayh- he- ga-hløyh- kih-
Moisé mah- ga-siyh-: "Sa- chaa- hi-
ma-hñaa- hne- mah- jmäh- hñaa-
dsa-ta-, jmäh- hñaa- jwë- he- llah-
ta- kya- jnä-.

28 ¿Che- hnooh- jngëh- jnä- lä-
ga-jngëh- dsa- Egipto lloo-?"

29 Ma- ga-nuu- Moisé juu- ja-
ga-kyuy-, na-gyay- ta- hwa- Madián,
laay- jaa- dsa- chaa- uy- ba-. Jee- ja-
ga-lä- chaa- uu- jooy-.

30 'Ma-ngë- to-loo- ji- ñe- gya-
Moisé hwa- kii- ja-, ma- ga-lä-jnä-
jaa- ángel ta- cha-ney- jee- ma- koo-
koo- chaah- too- né- moh- Sinaí.

31 Peer- ga-lä- dsaa- dsë- Moisé ma-
ga-jëy- he- ja- mah- ngooy- na-jëy-
chuh-. Ja- ga-llooy- chuh-, ga-nuuy-
ga-hlëh- Dio kyaayh-:

32 "Jnä- laan- Dio kya- dsa-
ma-gyuh- kyaah-. Laan- Dio kya-
Abraham, laan- Dio kya- Isaac, hi-
Dio kya- Jacob." Peer- ga-jlä- Moisé
kih- he- goyh-, mo-so- ga-tuu- dsëy-
ma-jëy-.

33 He-ja- ga-jäh- Dio siyh-: "Jñuuh-
loo- he- hä- tih- na-. Jëh-, jee- cheh-
na-, la- na- jngi-.

34 Man- kwee- jë- wi- dsa- kyaan-
hi- tääh- hwa- Egipto. Ma-nuun-
ki-hooyh-, he-ja- ma-jñaan- mah-
lä- jnih-. Na- na-, ña- kyaah- jnä-
mah- cheen- hne- ta- Egipto", ga-jäh-
Dio.

35 Hlëh- ga- Esteban kyaayh-:

—Dsooh- ba- hoh- hnäh- ha- lä-
ga-jäh- dsa-goo- jne- hi- ga-jmee-
hñaa- dsë- kih- Moisé jaa-, hi- ga-jäh-:
"Sa- chaa- hi- ma-hñaa- hne- mah-
jmäh- hñaa- dsa-ta-, jmäh- hñaa-
jwë- he- llah- ta- kya- jnä-." He-
ba- Moisé hi- sa- ga-taah- dsa-goo-

jne' ta', ga' chee' Dio laay' jaa' dsa' ta' hi' laay' jaa' hi' laa' dsa'. Juu' la' ga' ngëe' ángel kih' Moisé, lá' ma' ga' lá' jnäy' jee' ma' koo' chaah' to' ja'.

36 Moisé he' ga' hwëy' dsa' ma' gyuh' jnan' hi' ma' tääh' Egipto, ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa' jee' ja' hi' lá' ja' ga' jmeey' jee' jmi' ñeeh' gyuu', hi' lá' kaa' hwa' kii' jee' ga' ngëy' ka' läh', lá' jiih' ga' tē' to' loo' ji' ñe'.

37 Moisé he' ga' jäh' siyh' dsa' Israel: "Dio jmeey' ya' hëe' jee' kyah' hnäh' jaa' hi' ngëe' juu' lá' koo' jmeey' jnä'. Kih' hi' he' ba' nuuh' hnäh'", ga' jäh'.

38 Moisé hi' ma' hää' jee' kih' dsa' ma' gyuh' jnan' hwa' kii' ja', he' ba' hi' ga' hlëeh' kyaah' ángel moh' Sinaí, hi' he' na' ga' hyoh' juu' mah' ngëy' jnan' he' jmeey' cha' jne' kih' Dio.

39 'Pero dsa' ma' gyuh' jnan' sa' ga' hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni' lá' ja' sa' ga' taayh' ta', ma' hnøoy' ma' dsa' näy' ka' läh' ta' Egipto.

40 He' ja' ga' jäh' dsa' he' siih' Aarón: "Jmäa' jaa' dio hi' noo' nē' jnan', jëeh' sa' ñe' jne' hee' na' ma' la' kih' Moisé hi' ga' hwëe' jne' hwa' Egipto."

41 He' ja' ga' jmäa' dsa' jaa' gyuu' kya'. Ma' ga' laa' kya' he', ga' jngëy' jah' mah' ga' llay' cha' nē' kya' hi' ga' jmäy' dio. Peer' ga' lá' cha' llu' lá' jëe' dsa' he' kih' ta' he' ga' jmeey' kyaah' gooy'.

42 He' ja' ga' lá' øø' Dio kih' dsa' he', ga' kway' jwē' mah' jmeey' juuh' kih' nuu' hi' hëe' gyuuh'. Lá' ja' na' siih' jee' lle' juu' he' ga' hlëeh' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio. Lá' la' ga' jäh' Dio:

Hnäh' dsa' Israel, ja' he' jnä' ga' kwëh' jah',
ni' ja' ki' jnä' he' ga' jeeh' hnäh' jah' ta' ko' jiih' ga' taah' hnäh' to' loo' ji' ñe' hwa' kii' ja'.

43 Lla' he' ma' jmeey' hnäh' lá' ja' kin',

ga' kyeh' hnäh' na' hyoo' kih' Moloc lá' kaa' jee' ya' nääh' hnäh',
hi' lá' ja' ga' jmeey' hnäh' kih' nuu' kya' dio Refán.

Ga' jmeey' hnäh' juuh' kih' dio hi' na' laa' kaa' hnäh' ba'.
He' ja' hwëen' hnäh' jee' na', mah' cheen' hnäh' ta' oo' ga' miih' kih' Babilonia, ga' jäh' Dio.

44 'Pero ma' cha' ba' gwah' kih' dsa' ma' gyuh' jnan', jee' ma' täy' hwa' kii' ja'. Gwah' ja' ma' la' lá' koo' ga' mi' jnäa' Dio kih' Moisé gyuuh' moh'. He' ja' ba' ja' ga' jmeey' dsa' ma' gyuh' jnan' koo' gwah' kyaah' loo' jah' he' ma' chee' tabernáculo. Neh' ja' ma' tääh' kuu' he' ma' na' siih' hmooh' kih' Dio.

45 Lá' ma' kye' ba' dsa' tabernáculo ja', ma' ga' løø' Josué ga' noo' nē' lla' Moisé. Jmi' ja' ga' hwëe' Dio dsa' hi' chaah' hi' ma' tääh' hwa' jee' tøøhn' la' mah' ga' taah' dsa' ma' gyuh' jnan' kyaah' Josué. Hi' lá' ma' høoy' ja' ba' tabernáculo ja', lá' jiih' ga' gya' David.

46 Dio ga' mi' jää' David cha' miih', he' ja' ga' chu' David kyaayh' mah' kway' jwē' le' koo' hne' jee' gya' Dio, he' ba' hi' laa' Dio kya' Jacob.

47 Pero Salomón jo' ñuuh' bih' hi' ga' jmeey' hne' ja'.

48 'Pero Dio Joøh' jnan' sa' gyay' gwah' he' na' la' kyaah' goo' dsa'. Ja' ba' lá' ja' ga' jäh' hi' ga' ngëe' juu' kih' Dio:

49 Gyuuh' ba' la' høøn' jee' jmeen' hih', hwa' la', la' jee' chih' tin' ba'.

¿Ha' lá' ja' he' jmeey' hnäh' hne' kin'? ga' jäh' Dsa' joøh' jnan'.
¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn' dsen'?

50 ¿Ja' kyaah' goon' ga' jmeen' lá' jē' he' la'? ga' jäh' Dio.

51 'He' ba' che' chaah' hnäh' — ga' jäh' Esteban—. ¿He' la' sa' hii' lá' ngëeh' hnäh'? Lá' jē' jiih' kwah' hnäh' jmi' kyaah' Jmi' lle' Na' jngii'. Jmeey' hnäh' ja' ba' lá' koo' ga' jmeey' dsa' ma' gyuh' jnan'.

⁵² Dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän[^], lä⁻hi[^]ne[^] ba[^] ga⁻jmeeyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe[^] juu[^] kih[^] Dio. Hi[^] ga⁻jngëeyh[^] ko⁻llaa[^] hi⁻ ga⁻hlëeh[^] he⁻ jä[^] ga[^] jaa⁻ hi⁻ lluu[^] go⁻te[~]. Hi[^] ma[^] ja[^] hi⁻ lluu[^] he[^], ga⁻jmeeh⁻ hnäh[^] hi⁻ ga⁻jngëeh⁻ hnäh[^] ka⁻läh[^].

⁵³ Ma⁻n^{uu}h⁻ ba[^] hnäh[^] ha⁻ lä⁻ la[^] ley kih[^] Dio, he⁻ ga⁻ngëe[^] ángel kih[^] Moisé, mah[^] sa[^] ga⁻mi⁻teh⁻ hnäh[^].

Ga⁻jngëeyh[^] Esteban

⁵⁴ Lä⁻ ma[^] ga⁻nuu[^] dsa⁻ he[^] he⁻ ga⁻hlëeh[^] Esteban lä⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻lleey[^] ngaayh[^], lä⁻ jiih[^] ga⁻j^{uu}y[^] cha⁻jay[^], kih[^] he⁻ ga⁻ya[^] jëe[^] dsëy[^] kyaayh[^].

⁵⁵ Pero Esteban ma[^] kye⁻ cha⁻ miih⁻ be[^] kih[^] Jmi⁻lle[^] Na⁻jngii[^]. Ga⁻chooyh[^] nëy[^] ta[^] gy^{uu}h[^], ga⁻jëey[^] ga⁻tah[^] jmëe[^] jee[^] gya[^] Dio hi⁻ ga⁻jëey[^] Jesús cheh[^] jwoo[^] ra⁻lluu[^] kih[^] Dio.

⁵⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻jäyh[^]:

—Jëe[^] da[^] hnäh[^], hi[^] jnä[^] jëen[~] gy^{uu}h[^] na⁻hña[^] lä⁻ jëe⁻, jëen[~] Hi⁻ ga⁻lëe[^] ngo[^] cheyh[^] jwoo[^] ra⁻lluu[^] kih[^] Dio.

⁵⁷ Ma[^] ga⁻nuu[^] dsa⁻ he[^] juu[^] ja⁻, ga⁻jney[^] to⁻gway[^], ga⁻ta[^] ga⁻hooyh[^] ki⁻gaa⁻, koo⁻ mi[^] ba[^] ga⁻jmeey[^] ga⁻saayh[^] Esteban.

⁵⁸ Ga⁻sëeyh⁻ lä⁻ ga⁻të[^] chuuh[^] jwii⁻ ja⁻. Hi[^] lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ga⁻hni[^] kiyh[^] ga⁻lleey[^] hmiih⁻ he⁻ ma[^] na⁻lääy⁻ mah[^] ga⁻hø[^] jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma[^] chee⁻ Saulo. Mah[^] ga⁻løøy[^] tey[~] ku^u kih[^] Esteban.

⁵⁹ Ta[^] ko⁻ jiih[^] te[~] dsa⁻ ku^u kih[^], ga⁻hlëeh[^] Esteban kyaah[^] Dio, ga⁻jäyh[^]:

—Jesús Dsa⁻ jøøh[^] kyaan[^], heeh⁻ jmi⁻lle[^] kin[^].

⁶⁰ Ga⁻juuyh[^] jnëy[^] mah[^] ga⁻hlëeyh[^] koo⁻ ki⁻gaa⁻:

—Dio kyaan[^], ta[^] jmee⁻ kwaat[~] kih[^] he⁻ hliih[^] he⁻ jmee⁻ dsa⁻ kin[^].

Ma⁻ la[^] ma⁻ hlëeyh[^] lä⁻ ja⁻, ga⁻ juuy[^].

8

¹ Ga⁻hiih⁻ ba[^] dsë[^] Saulo he⁻ ga⁻ juu[^] Esteban.

Ja⁻ ba[^] jmi[^] ja⁻, ga⁻ lä⁻ cha[^] koo⁻ hni[^] j^{uu}h⁻ kyaah[^] lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ juu[^] kih[^] Jesús jwii⁻ Jerusalén. Lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ he[^] ga⁻ sa[^] ga⁻ jñee[^], ga⁻ nääy[^] ta[^] Judea hi⁻ ta[^] Samária ka⁻ läh[^]. Ma⁻ la[^] apóstole ba[^] ga⁻ jä[^] Jerusalén ja⁻.

Ga⁻jmeeh⁻ Saulo dsa⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ juu[^] kih[^] Jesús

² Ko⁻llaa[^] dsa⁻ hi⁻ mi⁻te[^] kyaah[^] Dio, ga⁻ jääy[^] Esteban mah[^] na⁻ haay[^] hi⁻ ga⁻ hooh[^] jwërte dsa⁻ he[^] kiyh[^].

³ Ga⁻løø[^] Saulo jmeeyh⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih[^] Jesús. Ma[^] dsa⁻ hey[^] lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ hne[^] kih[^] dsa⁻. He⁻ wii[^] ba[^] ma[^] dsa⁻ hwëey[^] dsa⁻ më[^] dsa⁻ ñ^{uu}h⁻ ma[^] dsa⁻ jääy[^] neh[^] ñe[^].

Dsa⁻ hi⁻ ma[^] chaa⁻ Samária ga⁻ heeh⁻ ju⁻ hmëe[^] kih[^] Jesús

⁴ Lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi[^] ga⁻ sa[^] ga⁻ jñee[^] he[^], ga⁻ nää[^] bih[^] hlëeyh⁻ dsa⁻ ju⁻ hmëe[^] kih[^] Jesús lä⁻ kaa⁻ jee[^] ga⁻ nääy[^].

⁵ Ngoo[^] Felipe ta[^] jwii⁻ Samária na⁻ kway⁻ juu[^] kih[^] Jesucristo jee[^] ja⁻.

⁶ Jwëe[^] dsa⁻ ga⁻ taah⁻ nuu⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsë[^] juu[^] he⁻ ma[^] kwa[^] Felipe, lä⁻ ma[^] ga⁻ jëey[^] cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ma[^] jmeey[^].

⁷ Lä⁻ jëe⁻ jmi⁻lle[^] hliih[^] hi⁻ ma[^] tääh[^] tuh⁻ dsë[^] dsa⁻ ga⁻ hwëe⁻ hooyh[~] ki⁻ gaa⁻. Hi[^] jwëe[^] dsa⁻ hi⁻ sa[^] liih⁻ goo⁻ ti[^] ga⁻ hlaa[^] hi⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ jluuh[^] ga⁻ jä[^] kih[^].

⁸ Peer[^] ga⁻ lä⁻ chaa⁻ llu[^], dsa⁻ hi⁻ ma[^] chaa⁻ jee[^] jwii⁻ ja⁻.

⁹ Ja⁻ ba[^] jee[^] jwii⁻ ja⁻, ma[^] gya[^] jaa⁻ dsa⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma[^] tëe⁻ ji⁻ nah[^]. Ma[^] mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee[^] ja⁻ hi⁻ ma[^] jmääy[~] hñiiy[^] jøøh[^].

¹⁰ Lä⁻ jøh[^] lä⁻ mäh[^] ma[^] tih[~] dsë[^] lä⁻ koh[^] ma[^] nuuy⁻ juu[^] kih[^] dsa⁻ he[^], ma[^] jäyh[^]:

—Dsa⁻ ñ^{uu}h⁻ la⁻ ba[^] kye⁻ cha⁻ miih⁻ be[^] kih[^] Dio.

¹¹ Ma[^] jmee⁻ dsa⁻ he[^] kiyh[^], jëeh[^] ma⁻ lä⁻ hi[^] mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ kyaah[^] ji⁻ nah[^] he⁻ ma[^] jmeey⁻ ja⁻.

12 Pero ma' ga'kwa' Felipe ju'hmëë' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih' hi' ha' lä' la' kih' Jesucristo, ko'llaa' dsa' he' ga'lä'dsoo' dsë' mah' ga'saa' jmi' dsa'më' dsa'ñuuh'.

13 Hi' lä'kye' hñii' Simón hi' ma' tēē' he', ga'lä'dsoo' dsëy' hi' ga'saay' jmi' mah' ga'løoy' jmeey' ko'joh' kyaah' Felipe. Ma' dsaa' jwërte dsëy' ma' jëy' lä'jē' he' juh'gaa' he' ma' jmee' Felipe.

14 Hi' ga'nuu' apóstole hi' ga'jä' Jerusalén he' ma'heeh' dsa' chaa' Samária juu' kih' Dio. Ma' ga'nuuy' ja', ga'cheey' Pee' kyaah' Jwaa' ta' ja'.

15 Lä' ma' ga'lla'näy' jee' ja', ga'ngiiy' kih' lä'jēē' dsa' hi' ma'heeh' juu' kih' Dio mah' hyoyh' Jmi'llē' Na'jngii'.

16 Jēēh', ni' jaa' hi' he' sa' ga' ma'hyoyh' Jmi'llē' Na'jngii', koo' ma'na'saay' jmi' lä'hih' kih' Jesús ba'.

17 He'ja' ga'kye' Pee' kyaah' Jwaa' goo' nē' kih' øøh' jne' he'. Lä'chah' ja' ga'tēy' Jmi'llē' Na'jngii'.

18 Ma' ga'jēē' Simón koo' ga'kye' ba' apóstole goo' nē' kih' øøh' jne', he' ga'tēy' Jmi'llē' Na'jngii', he'ja' ga'jiih' Simón hi' ma' tēē' he' kuu' kih' apóstol,

19 ga'jäyh' siiyh':

—Hñii' kin' heh' be' na' mah' lä'jēē' dsa' hi' kyen' goon' nē' kih', tēē' Jmi'llē' Na'jngii'.

20 He'ja' ga'jäyh' Pee' siiyh' Simón:

—Wa' hee' hne' kyaah' kuu' kyah' na', lä'llu' he' ma'jmeeh' hu' dsē' lah' he' lä'kwa' Dio.

21 Ni' miih' sa' ga'tēēh' taah' hñaa' kyaah' ta' la'. Jēēh', sa' hii' koo' ba' hu' dsē' kyah' kyaah' Dio.

22 Wa' lä'dsaa' hoh' kih' he' hñiih' kyah' na' hi' ngii' kyah' kih' Dio ha' ga' che' che' ba' Dio hu' dsē' hñiih' he' ma'jmeeh' na'.

23 Man' kyah'. Ma'ra' mi'dsiih' liih' laah' hne', na'hñuuh' ga'hne' kyaah' he' hñiih' na' —ga'jäyh' Pee'.

24 He'ja' ga'jäyh' Simón hi' ma' tēē' he' siiyh' Pee' kyaah' Jwaa':

—Ngii' hñah' kih' Dio mah' mo'so' jä' he' hñiih' he' ma'jäyh' na' nē' kin'.

25 Ma'ngēē' ma' jmee' apóstole he' ju'dsoo' hi' ma' kway' juu' kih' Dio, ga'näy' ta' Jerusalén. Lä'jē' jwii' mäh' he' na'heeh' hwa' Samária, he' nøø' cha'jwē' jee' ga'näy' ja', ga'hñēy' dsa' ju'hmëë' kih' Jesús.

Ga'hñēh' Felipe jaa' dsa'jøøh' hi' ma' chaa' Etiopía

26 Jaa' ángel kya' Dio ga'hñēh' kyaah' Felipe, ga'jäyh':

—Gwa' ta' kye', jwē' he' go'hii' Jerusalén he' dsoo' ta' Gaza, ja'ba' jwē' he' dsa'ngēē' ta' hwa' kii'.

27 He'ja' ya'hēē' Felipe ngoo'. Cha'jwē' jee' ngooy' ja', ga'jēy' jaa' dsa'gyuh' hi' ma' chaa' Etiopía. Hi' he' laa' ta' juuh', høøy' kuu' kih' nē'ta' kih' reina Candace hi' chaa' Etiopía. Dsa' he' hää' jwē' ngaah' he' ñeey' Jerusalén na'jmee' juuh' kih' Dio.

28 Jee' gyay' neh' carret kiyh', ma' hēy' juu' he' ga'sii' Isaía hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo'.

29 He'ja' ga'jäyh' Jmi'llē' kih' Dio siiyh' Felipe:

—Gwa', chuh' koo' carret kiyh'.

30 He'ja' ngoo' Felipe ko'chih' ta' koo' carret ja'. Ma' ga'nuuy' hē' dsa' he' juu' he' ga'sii' Isaía hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio, he'ja' ga'ngiiy' juu' kih' dsa' he':

—¿Che' ngēēh' he' hēh' na'? — ga'jäyh' Felipe.

31 He'ja' ga'jäyh' dsa' he':

—¿Ha' lä' lä'ngēēn' cher'mah' sa' chaa' jaa' hi' jii' juu' la'?

He'ja' ga'tēy' Felipe, ga'llaay' koo' kiyh' neh' carret ja'.

32 Ma' hē' dsa' he' jee' na'sii' lä'la':

Na'jäā' dsih' lä'koh' dsa'jäā' dsa' jaa' borrego jee' jngēyeh',

lä'koo' jaa' borrego hi' sa' hooh' ma'jäā' dsih' jee' tuy' jñu',

ja'ba' lä'ja' sa' ga'näy' hooy' ni' miih'.

33 Läǟ tē̄ dsē̄ dsā gā jmeeh̄ dsih̄,
 sā gā n̄øø̄ tā kiyh̄ lǟ koō llē
 kih̄.
 Gā jngēēh̄ dsih̄, sā gā lǟ chaā
 joō s̄iyh̄.
 ¿Hā tā jā̄ joō s̄iyh̄ mah̄ hlēēh̄ dsā
 kiyh̄?

34 Hē jā gā nḡī dsā hē juū kih̄
 Felipe:

—Tā jmeē h̄naā hoh̄, chiih̄ jnǟ,
 ¿h̄ī kih̄ hlēēh̄ h̄ī gā ngēē̄ juū kih̄
 Dio lā, chē kiyh̄ h̄ñīȳ o chē kih̄ h̄ī
 jñah̄?

35 Hē jā gā l̄øø̄ Felipe mī jnǟ
 hē hn̄øø̄ jā̄ juū jā, gā hlēēȳh̄
 jū hmēē̄ kih̄ Jesús.

36 Jeē gā n̄äȳ chā jwē̄ jā, gā tēēȳ
 jeē hlā jm̄ī, hē jā gā jā̄ dsā hē:

—Heē jm̄ī hlā lā, ¿chē sā lē
 saan̄ jm̄ī jeē lā?

37 Mah̄ gā jā̄ Felipe:

—Cher̄ mah̄ jmeeh̄ dsoō lǟ kaā
 tuh̄ hoh̄, lē bā.

Hī gā jā̄ dsā hē:

—Jmeē bā jnǟ dsoō, Jesucristo
 laā joō Dio.

38 Hī gā jmeē dsā hē madā
 dsā s̄ih̄ carret jā. Gā jñaāȳ
 neh̄ carret mah̄ gā n̄äȳ lǟ uuȳ
 chā jm̄ī. Jeē jā gā chaā Felipe
 jm̄ī dsā hē.

39 Läǟ mā gā hwēēȳ chā jm̄ī jā,
 nī sā liih̄ gyih̄ gā j̄øø̄ Jm̄ī llē kih̄
 Dio kih̄ Felipe tā jeē jyoh̄. Mō sō
 gā lǟ jnǟ gyih̄ chā nē̄ dsā hē.
 Ngaah̄ bih̄ kiyh̄ lǟ kaā tuh̄ dsēȳ.

40 Jā gā gā lǟ jnǟ Felipe jeē jw̄ī
 Azoto. Hī ngoō bih̄ kwaȳ jū hmēē̄
 kih̄ Jesús lǟ koō lǟ koō jw̄ī lǟ j̄īh̄
 gā tēēȳ jw̄ī Cesarea.

9

Gā heeh̄ Saulo juū kih̄ Jesús (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Läǟ j̄īh̄ mā gā juū Esteban, sā
 gā tū Saulo mā jmeeyh̄ dsā, jāyh̄
 mā jngēēȳh̄ lǟ jēē̄ h̄ī mā heeh̄ kih̄
 Jesús. Hē jā n̄eē Saulo kih̄ jmī dsā
 j̄øø̄h̄,

2 nā nḡīȳ jē kih̄ dsā tā mah̄
 chā jwē̄ dsooȳ gwah̄ kih̄ dsā
 judiu hē chih̄ jw̄ī Damasco. Mā
 dsā hn̄äȳh̄ dsā mē̄ dsā ñuūh̄ h̄ī
 mā tääh̄ jwē̄ hmēē̄ kih̄ Jesús, mah̄
 mā tēēȳ dsā täȳh̄ neh̄ ñē jw̄ī
 Jerusalén.

3 Miih̄ gā hn̄øø̄ llooȳ Damasco
 jā, nī sā gā lǟ liih̄ gyih̄ mā
 gā jyoō koō jē t̄ø̄ jlēē̄ ñih̄ nē̄ kiyh̄
 jeē ngooȳ jā.

4 Hī gā taȳh̄ hwā. Jeē jā
 gā nuuȳ gā hlēēh̄ jaā dsā h̄ī
 gā jā̄:

—Saulo, Saulo, ¿hē lā h̄naā hoh̄
 kyaah̄ jnǟ?

5 Hē jā gā nḡī Saulo juū kih̄ h̄ī
 gā hlēēh̄ hē:

—¿H̄ī hnē dsā ñuūh̄? —gā s̄iyh̄.
 Hē jā gā jā̄ h̄ī hē:

—Jnǟ hē Jesús h̄ī gā llooh̄ h̄naā
 hoh̄ kyaah̄. Hē jmeeh̄ h̄naah̄ bā
 hnē nā, hē hah̄ kin̄ jwē̄ hē
 taahn̄ hnē.

6 Peer̄ goyh̄ hī jläȳ, gā jāyh̄:

—Dsā j̄øø̄h̄ kyaan̄, ¿heē nā
 hnooh̄ jmeen̄?

Hē jā gā jā̄ Jesús s̄iyh̄:

—Noō, gō hē tā jeē jw̄ī nā. Jeē
 nā jmeē dsā juū heē nā gā tēēh̄
 jmeeh̄.

7 Dsā h̄ī gā n̄äȳ kyaah̄ Saulo hē
 gā taaȳh̄ jēē̄ dsaȳh̄. Gā nuū bih̄
 gā hlēēh̄ pero sā gā jēēȳ nī jaā.

8 Mā gā noō Saulo jeē mā kyaaȳ
 jā, hn̄øøȳ mā jēēȳ, pero mō sō
 gā lǟ jnǟ mī nēȳ. Hē jā dsā bā
 nā h̄äǟ goō Saulo nā jāȳ tā Dam-
 asco.

9 Jeē jā gā jāȳ tuū lǟ j̄īh̄ gā tē̄
 hnē̄ jm̄ī, sā chā hē gā kuh̄
 gā h̄iyh̄ nī miih̄.

10 Damasco jā mā gyā jaā
 discípulo kyaā Jesús, h̄ī cheē
 Ananía. Dio gā mī jnǟ kih̄ Ananía
 mah̄ gā s̄iyh̄:

—Ananía.

Hē jā gā nḡīȳ kiyh̄:

—H̄ī jnǟ lā Dsā j̄øø̄h̄ kyaan̄.

11 Hē jā gā jā̄ Dio s̄iyh̄:

—Go⁻hëë', gwa⁻ ta⁺ jwë' he⁻ chee⁻ Ko⁻dsoo'. Gwa⁻ cha[']neh⁺ kih⁺ Juda. Ja⁻ jwiih[']: “Ma⁻jan[~] hlëëhn['] kyaah['] Saulo, dsa⁻ñuu^{h-} hi⁻ chaa⁻ Tarso.” Hi⁻ he['] gya['] ngii⁺ kih⁺ jee['] ja⁻.

12 Ma⁻mi⁻jnään['] hne⁻ kih⁺ Saulo he⁻ goh['] go[']kyeh⁻ gooh⁻ nē['] kiyh['] mah['] lä⁻jnä['] mi[']nëy['] —ga⁺jäh['] Dio.

13 He⁻ja⁻ ga⁺jäh['] Ananía:

—Dsa⁻jøøh['] kyaan⁺, joh['] jiih[~] sa⁻ ma⁻nuun['] cha⁻ juu['] hñaa⁻ dsē['] dsa⁻ñuu^{h-} he[']. Joh['] he⁻ hliih['] sa⁺ ma⁻jmeey['] jwii⁻ Jerusalén, ma⁻jmeeyh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁻jngëë['] kyaah['].

14 Hi⁺ na['] na['] ma⁻jay[~] jee['] la⁻ kyaah['] hih⁺ kih⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah['], tēey⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ hnaah⁻ hne⁻.

15 He⁻ja⁻ ga⁺jäh['] Dio siih⁺ Ananía:

—Gwa⁻, jëëh['] hi⁻ he['] na⁻lleeh['] kyaan⁺ mah['] dsa⁻kay⁺ juu['] kin⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa['] judiu hi⁺ kih⁺ dsa⁻ta['] kaah['] hi⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ judiu ka⁻läh['].

16 Jnä['] mi[']jnään['] kiyh['], jmeë⁻ bii['] dsa⁻ngëëy['] cha⁻miih⁻ wii['] kwaat⁻ kin⁺ —ga⁺jäh['] Dio siih⁺ Ananía.

17 Ja⁻ga['] ngoo['] Ananía jee['] gya['] Saulo. Ma['] ga⁻llooy['] ga⁻hey['] cha[']neh⁺, ga[']kyey⁻ gooy⁻ nē['] kiyh[']. Mah['] ga⁺jäh['] lä⁻la⁻:

—Saulo øøhn['], Jesús hi⁻ ga⁻lä⁻jnää['] kyah['] cha[']jwë['] jee['] ya⁻ñeh['], hi⁻ he['] na⁻ ma⁻chee['] jnä['] ta⁺ la['] mah['] lä⁻jnä['] mi[']nëh['] hi⁻ mah['] hñah⁺ cha⁻miih⁻ be['] kih⁺ jmi⁻lle['] Na⁻jngii['].

18 Lä⁻chah['] ja⁻ ga⁻sa['] ga⁻hla['] he⁻ ma['] na⁻jlē⁻ mi[']nē['] Saulo, he⁻ la['] lä⁻koo⁻ sa[']uu^{h-} hmooh⁻. Hi⁻ lä⁻chah['] ja⁻ ga⁻lä⁻jnä['] mi[']nëy[']. Hi⁺ ga⁻nooy⁻ ngooy['] mah['] ga⁻saay⁻ jmi⁻.

19 Ja⁻ga['] ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh['] mah['] ga⁻tēeyh['] be['] ka⁻läh[']. Ga⁻jä['] Saulo miih⁻ jmi['] kyaah['] øøh['] jne['] hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús hi⁻ ma['] tääh['] Damasco ja⁻.

Ga⁻kwa['] Saulo juu['] kih⁺ Jesús jwii⁻ Damasco

20 Neh⁺ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ chih['] jwii⁻ Damasco ja⁻, ga⁻løøy[']

kway⁺ juu['] kih⁺ Cristo, ga⁻jäh['], he['] ba['] hi⁻ he['] laa['] Joo['] Dio.

21 Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu['] ga⁻taayh['] jëë⁻ dsayh⁻, ma['] jäh[']:

—Ja['] hi⁻ na⁻ na⁻ ma['] ngë⁻ jmeë⁻ hñaa⁻ dsē['] kih⁺ dsa⁻ kyaa['] Jesús jwii⁻ Jerusalén ma[']ja⁻? Ja['] hi⁻ na⁻ na⁻ ja['] hi⁻ hnøø['] ma['] saah['] dsa⁻ kyaa['] Jesús mah['] ma['] dsa⁻jääy[~] cha[']nē['] jmi⁻dsa⁻ kaah[']?

22 Pero Saulo ma['] hlëëyh⁺ kyaah['] cha⁻ga⁻miih⁻ be['] koo⁻ hä['] koo⁻ hä[']. Ga⁻mi⁻jnääy⁻ na⁻hñaa['] lä⁻jëë⁻ ja⁻ba['] dsoo['] Jesús he['] laa['] Cristo, lä⁻jiih['] ga⁻kah['] ga⁻gwëh['] huud[']dsē⁻ kih⁺ judiu hi⁻ ma['] tääh['] Damasco ja⁻.

Ga⁻kyuu['] Saulo kih⁺ dsa⁻ judiu

23 Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmi['] gya['] Saulo jwii⁻ Damasco ja⁻, mah['] ga⁻taah['] judiu juu['] kwee⁻ he⁻ ma['] jngiiyh['] kih⁺ Saulo.

24 Pero chah['] ba['] ga⁻lä⁻ñe⁻ Saulo hee⁻ na⁻ ma['] hnøø['] dsa⁻ ma['] jmeë['] kiyh[']. Lä⁻jmi['] lä⁻hwë['] ga⁻taah['] dsa⁻ tääy[~] ho[']haah['] kih⁺ chuuh['] jwii⁻ ja⁻, hnøøy['] ma['] jngiiyh['] kih⁺ Saulo.

25 Pero øøh['] jne['] ga⁻taayh⁻ neh⁻ hma⁻ta⁻ mah['] ga⁻jñaa['] ta⁻la['] hwë['], ta⁻dsöh['] na[']hyah⁻ he⁻ na⁻jne⁻ chuuh['] jwii⁻. Lä⁻ja⁻ ba['] ga⁻laa['] Saulo.

Ñee['] Saulo jee['] jwii⁻ Jerusalén ga⁻mi[']jeey⁻ apóstole

26 Ma['] ga⁻lloo['] Saulo jwii⁻ Jerusalén, hnøøy['] ma['] jmeey['] ko⁻jøh['] kyaah['] øøh['] jne['] jee['] ja⁻. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he['] ma['] na⁻hñaa['] dsih['], sa⁺ ga⁻jmeey['] dsoo['] he⁻ ma⁻heeyh⁻ kih⁺ Jesús.

27 He⁻ja⁻ ga⁻jøø['] Bernabé kih⁺ Saulo na[']jääy⁻ cha[']nē['] apóstole. Jee['] ja⁻ ga⁻jmeeh['] Bernabé juu['] he⁻ ga⁻jëë['] Saulo Jesús cha[']jwë['] hi⁻ ga⁻hlëëh['] kyaayh['] hi⁻ ga⁻jmeeyh['] juu['] he⁻ sa['] goh⁻ Saulo ga⁻kway['] juu['] kih⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy['] jee['] jwii⁻ Damasco.

28 He⁻ja⁻ ga⁻jä['] Saulo mah['] ga⁻løøy['] jmeey['] ko⁻jøh['] kyaah['] øøh['] jne['] hi⁻ chaa⁻ Jerusalén.

29 Ni⁺ miih⁻ sa⁺ goyh⁺ ma['] hlëëyh⁺ kih⁺ Jesús, ma['] ti⁻chooy⁺ juu['] kyaah[']

judiu hi- ma' hlëeh- griego. Pero dsa- he' hnøoy' ma' jngëeyh' Saulo.

30 Ma' ga-lä-ñe- øøh' jne', hii' goo- ma' jngëeh' dsih', he-ja- ga-jääy' Saulo ga-näay' kyaah' ta- Cesarea, ja- jiih' ga-cheey' ta- jwii- Tarso.

31 Ja- jiih' mo-so- ga-hii' goo- kih' lä-jëe- øøh' jne' he'. Ma' hii' tii' kiyh' lä-kaa- Judea, lä-kaa- Galilea hi- lä-kaa- Samária ka-läh'. Kih' he- gayh- Dsa-jøøh' jnän- he-ja- cha-gamiih- ma' hnaayh- Dio hi- ga-lä-jwëe' ga- øøh' jne' kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ga-jä' kih' Enea

32 Ga-lloo' koo- jmi' ngoo' Pee' na-jëey- øøh' jne' lä-koo- lä-koo- jwii- lä-jiih' ga-llooy' na-jëey- hi- ma' tääh' Lida.

33 Jee' ja- ga-jëey' jaa- dsa-ñuuh- hi- chee- Enea. Ma-hya- jña' ji-ñe- kyaay' né' jii' dsaayh', sa' liih- goo- tiiy'.

34 He-ja- ga-jäh' Pee' siiyh-:

—Enea, Jesucristo ma-mi-hlää' hne-, noo- chooh' jii' kyah'.

Hi- lä-cha' ja- ga-noo- Enea.

35 Hi- lä-jëe- dsa- chaa- jee' jwii- Lida hi- jee' jwii- Sarón ga-jëey' dsa- hi- ga-hlaa' he', he-ja- ga-ngëe' dsa- he' hñii' kih' Dsa-jøøh' jnän-.

Ga-lä-jiih' Dorca

36 Jmi' ja- ma' chaa- jaa- dsa-më' hi- ma' laa' øøh' jne' jee' jwii- Jope. Dsa-më' he' ma' chee- Tabita, kyaah' griego hnøø' jäh- Dorca. Ta-ko-jiih' ga-gya- dsa-më' he' jmi-gyuu', ga-jmeey' he- llu' jmah' ba' hi- ga-jmeey' be' kih' hi- tä-ñee'.

37 Ga-lloo' koo- jmi' ga-lä-dsaah- Dorca hi- ga-juuy'. He-ja- ga-gyeeh- dsih' mah' na-kyaay- jee' ga-të' to' jwëe' hne'.

38 Jäh- ba' kih' jwii- Lida ja-, ma' jä- jwii- Jope. He-ja- ma' ga-nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jope gya' Pee' jwii- Lida, ga-cheey' uu' dsa-ñuuh- na-jmee' juu' kiyh' mah' wa' jäy- na-koh' ta- Jope.

39 Ma' ga-nuu' Pee' juu' ja-, ngooy' kyaah' dsa- he'. Hi- ma' ga-llooy' cha'neh- ja-, ga-jää' dsih' jee' kyaah' hñii' Dorca. Jwëe' dsa-më' hñii' ma' tääh' hooh- kiyh' jee' ja-. Hi- ma' ga-lloo' Pee' ga-kuyh' lä-ku' lä-jii' kiyh' hooyh-, heeyh- Pee' lä-jë- hmiih- he- ga-hme' Dorca lä- ma' jiiyh-.

40 Ja-ga- ga-hwëe' Pee' lä-jëe- dsa-më' he', hi- ga-juuyh' jney' ga-løoy' ngiiy' kih' Dio. Ja-ga- ga-jiiyh' nëy' ta- jee' ma' kye- jmi-ngo' kih' Dorca mah' ga-siiyh-:

—Tabita, noo-.

Mah' ga-nä' Tabita mi-në'. Ma' ga-jëey' Pee', ga-gyay-.

41 He-ja- ga-sooh' Pee' gooy- mah' ga-chaayh-. Hi- ja-ga- ga-tëeyh' lä-jëe- øøh' jne' hi- ga-tëeyh' dsa-më' hñii' he' ka-läh', mah' ga-siiyh-:

—Hii' ma-lä-jiih' la-.

42 Ga-lä-jëe- dsa- chaa- jwii- Jope ga-nuu' juu' ja-, he-ja- jwëe' dsa- ga-ngëe' hñii' kih' Dio.

43 Cha-miih- jmi' ga-jä' Pee' jee' jwii- Jope ja-, cha'neh- kih' dsa- hi- chee- Simón hi- ma' mi-llu' loo' jah'.

10

Ga-jmee' Cornelio mada- he- jä- Pee'

1 Jwii- Cesarea ma' gya' jaa- dsa-ñuuh- hi- ma' chee- Cornelio. Ma' laay' dsa-jøøh' kyaah' hña-laa' hløø' hi- chee- Italiana.

2 Dsa-ñuuh- he' ma' hnaayh- Dio kyaah' lä-jëe- hi- ma' chaa- kyaay'. Hi- ma' gayh- Dio, ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio lä-jë- jmi', hi- ma' jmeey- cha-miih- be' kih' hi- tä-ñee'.

3 Jee' gyay' ngiiy' kiyh' kih' Dio, ko-hi' hnë- ta- ga-hloo', ga-hëe' mi-nëy' ga-jëey' na-hña- na-dsa- jaa- ángel kyaah' Dio hi- ga-he' ta- jee' gyay', hi- ga-jäh':

—Cornelio.

4 Mah' ga-jëey' koo- hweh-, Peer- goyh- ga-ngiiy' juu' kih' ángel, ga-jäyh':

—¿Hee na jawah hne Dsa-jøøh' kyaan'?

Hi ga-jäh' ángel siyh':

—Ma-tih' ba' dsë' Dio lä-jë' he- ngiih' hi lä-jë' he- kwëeh' hi ta-ñee'.

⁵ Chee dsa ta Jope. Wa lla-chiiyh' Simón, ja-ba' hi tëeyh' Pee', mah' wa' jäy'.

⁶ Hi he' gya' cha'neh' kih' jñah' hi chee Simón hi mi-llu' loo' jah' cha'ho' jmi-ñeeh'. Hi he', jah' hee na jmeeh'.

⁷ Ma' ngaah' ángel hi ga-hlëeh' kyaayh', ga-tëeh' Cornelio uu' dsa hi ma' jmeë' ta' kiyh' kyaah' jaa hløø' hi jawah' kyaayh' hi ma' mi-te' kih' Dio.

⁸ Ma-la' ma-jmeeh' Cornelio lä-jë' juu' kih' dsa he', ja-ga' ga-cheey' ta Jope.

⁹ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ma' ngoo' ga-të' llä'hyoo' hi ngoo' ya-jäh' dsa he' ta Jope. Hor ja ga-wii' Pee' gyuu' jee' ga-të' to' jwëë' hne', jee' na ngiiy' kiyh' kih' Dio.

¹⁰ Ja' kyoyh' jee' ma' gyay', hnøøy' ma' kuyh'. Ta'ko-jiih' jøøy' jmeë' dsa ma', ga-hëë' mi'nëy' koo' he- ga-mi-jnäa' Dio kiyh', jee' gyay' chuuy' kyaah'.

¹¹ Ga-jëey' gyuu' jmi-gyuu' na-hñaa' lä-jëë' koo' he- la' lä-koh' ta-jmaah', na-hñuu' lä-jë' kyë' kiih' he- ga-jyoo' lä' ga-të' hwa'.

¹² Neh' ja ma' tääh' lä-jëë' nëë' jah', ma' tääh' jah' hi choo' goo' tii', ma' tääh' jah' hi sëeh' hñii' hwa', hi ma' tääh' ta'jah' hi hëë' gyuu'.

¹³ Jee' ja' ja' koo' juu', he- jäh'.

—Noo Pee', jngëeh' jah' na mah' kuh' —ga-jäyh'.

¹⁴ He-ja' ga-jäh' Pee':

—Jah'ha' Dsa-jøøh' kyaan'. Jëeh', ni jaa hi laa' wa' hi cha' hi hi ni jaa hi sah' sa' ma-kuhn' jih'koh'.

¹⁵ Koo' ka-läh' ja' juu' jee' ga-të' to' jiih':

—Kih' hi ga-jmäa' Dio na-jngëë', ta' jawah' laay' wa' hi cha' hi.

¹⁶ Hnë' jiih' ga-la' lä-ja', ja-ga' ga-sooh' ta-jmaah' ja', ngooh' ka-läh' ta' gyuu'.

¹⁷ Ta'ko-jiih' ma' gya' Pee' jmeë' cha-miih' huudsë' he- hnøø' jäh' he- ga-jëey' ja', ga-lla'nää' dsa hi ga-chee' Cornelio he', ngiiy' juu' ha' chih' hne' kih' Simón hi mi-llu' loo' jah', lä-jiih' ga-lla'näy' jee' ja'.

¹⁸ Ma' ga-lla'nää' dsa he', ga-ngiiy' juu':

—¿Che'jee' la' gya' Simón, hi tëeyh' Pee'? —ga-jäyh'.

¹⁹ Gya' ga' Pee' gyuu' jmeey' huudsë' ha' lä' la' he- ga-jëey' ja', mah' ga-jäh' Jmi-lle' kih' Dio siyh':

—Jëë' da' Pee', uu' dsa ma-ya-nää' hnaah' hne'.

²⁰ Jñaa' mah' go-jëë'. Ta' jmeë' to' hoh', gwa' kyaayh'. Jnä' ba' ma-cheen' dsa na'.

²¹ He-ja' ga-jñaa' Pee' ta' jee' ma' tääh' dsa hi ga-chee' Cornelio he' mah' ga-siiyh':

—Hii' jnä' la' hi hnaah' hnäh'. ¿He-la' ma-ya-nääh' hnäh'? —ga-jäh' Pee'.

²² He-ja' ga-jäh' dsa he':

—Ma-ya-nøø' jnääh' mada' kih' Cornelio dsa-jøøh' kyaaj' jnääh'. Laay' jaa' juu' hløø' hi lluu' hi gah' Dio, hi lä-jëë' judiu jawah' kyaayh'. Cornelio he' tëeyh' hne' gooh' cha'neh' kiyh' mah' nuuy' juu' he- kwah', lä-koo' mada' nuuyh' kih' ángel hi na-jngëë'.

²³ Ja-ga' ga-taah' Pee' dsa he' cha'neh'. Jee' ja' ga-jä' dsa he' hwë' ja'.

Ga'loo' Pee' kih' Cornelio

Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ga'noo' Pee', ngooy' kyaah' dsa he' hi ga-nää' ko-llaa' øøh' jne' hi chaa' Jope kyaayh'.

²⁴ Jyoh' jmi' ga' ga-lla'näy' jwii' Cesarea. Ma' gya' Cornelio jøø' kyaah' lä-jëë' ga' hi chaa' kyaay', hi kyaah' ome' hi jawah' kyaah'.

²⁵ Ma' ga'loo' Pee' ho'hne' kiyh', ya-hëë' Cornelio mah' ga-heeyh'.

Lä'chah' ja' ga'juuh' Cornelio jnë' cha'në' Pee', ga'jmäy' jøøh'.

26 Pero Pee' ga'chaa'h' Cornelio ga'siiyh':

—Noo', ta' jmee' lä'na'. Dsa' ba' hne', dsa' ba' jnä' ka'läh'.

27 Lä' ma'llay' ja' ba' juu' ga'taayh' cha'neh' lä'jiih' ga'tëy' jee' tääh' jwëë' dsa' hi' ga'kuh' jee' ja'.

28 Mah' ga'jah' Pee' siiyh':

—Ma'neh' ba' hnäh' kwee', na'høø' jwërte la' kyaa' jnääh' dsa' judiu he' dsa'tooh' jnääh' ko'jøh' kyaah' hi' sa' laa' judiu hi' ni' he' dsa'tooh' jnääh' cha'neh' kiyh' sa' le'. Pero Dio ma'mi-jnääh' kin' he' sa' sah' ni' jaa' dsa' ni' sa' laay' wa' hi' cha' hi'. He'ja' mo'so' jmee' ga' jnä' kwaat' he' sah' dsa' hi' sa' laa' judiu.

29 He'ja' sa' ga'choon' juu' ni' miih', lä' ma' ga'lloo' juu' kin', chah' ba' ma'jan'. He'ja' ngiin' juu' kyah'. ¿He'la' ma'teeh' jnä'?

30 He'ja' ga'jah' Cornelio:

—Na' ma'hya' kye' jmi' sa' ma' kuh' ma' huhn', ja' ba' hor' la' ko'hi' hnë' ta' ga'hloo' gyan' ngiin' kin' kih' Dio cha'neh' la'. Koo' ma' ga'jën' jaa' dsa'ñuuh' kyeh' hmiih' jih'gyeh' cha'nën'.

31 Hi' he' na' ga'jah': “Cornelio, ma'nuu' ba' Dio lä'jë' he' ma'hlëeh' kyaayh', hi' kye' bih' kwaat' kih' lä'jë' he' ma'kwëeh' hi' tä'ñee'.

32 Chee' dsa' ta' Jope mah' wa' jä' Simón hi' tëyeh' Pee'. Hi' he' gya' cha'neh' kih' he' ba' Simón hi' mi'llu' loo' jah', cha'hoo' jmi'ñeeh'. Wa'ra' ja' hi' he', hlëeh' hne'”, ga'siiyh' jnä'.

33 He'ja' chah' ba' ga'cheen' dsa' na'kyaa' hne'. Hi' llu' ba' ma'jmeeh' ma'neh'. Na' na' lä'jëë' jnääh' tøøh' jnääh' jee' la' cha'në' Dio, mah' nuu' jnääh' juu' he' ma'hñah' kih' Dio.

Ga'kwa' Pee' juu' cha'neh' kih' Cornelio

34 He'ja' ga'løø' Pee' hlëeh' lä'la':

—Na' ga' ma'lä'ngëen' kwee', ma'ra' ju'dsoo' koo' ba' laa' dsa' cha'në' Dio.

35 Tih' ba' dsë' Dio kih' ga'lä'jëë' hi' gayh' hi' kih' hi' jmee' he' llu'.

36 He' la' na' juu' he' ga'chee' Dio kih' dsa' Israel. Ju'hmëë' la' he' jmee' hii' ti' kih' dsa' ta'la' kih' Jesu-cristo hi' laa' Dsa'jøøh' kyaa' lä'jëë' dsa'.

37 Ñeh' ba' hnäh' kwee' ha' lä' ga'la' lä'kaa' hwa' Judea, he' ga'løø' ta' Galilea, ma'ngëë' he' ga'hlëeh' Jwaa' kih' he' saa' dsa' jmi'.

38 Ma'nuuh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmee' Dio kyaah' Jesús dsa' chaa' Nazaret. Ga'kwëyeh' Jmi'lle' Na'jngii', hi' ga'kwëyeh' cha'mi' be'. Hi' lä'kaa' jee' ga'ngëy' ga'jmee' he' llu' jmah' hi' ga'läy' lä'jëë' hi' ma' jëë' wii' kaa'h' hi' sa'llu', jëeh' Dio cheh' kyaayh'.

39 Jmee' jnääh' ju'dsoo' kih' lä'jëë' he' ga'jmee' Jesús hwa' Judea hi' jee' jwii' Jerusalén. Hi' he' ga'jngiih' dsa' kih', na'taay' dsøh' hma' cru'.

40 Pero Dio ga'mi'ji' ma' ga'hya' hnë' jmi' hi' ga'mi'jnäy' mah' jëë' dsih' he' ma'lä'ji'.

41 Pero sa' ga'mi'jnäy' kih' lä'jëë' dsa'. Ma'la' kyaa' jnääh' hi' ga'lleeh' Dio jaa' ba' ga'mi'jnäy' mah' jmee' jnääh' ju'dsoo' kiyh', jnääh' hi' ga'kuh' ga'hiih' kyaayh' ma'ngëë' ma'lä'ji' jee' kih' hi' na'juu'.

42 Ja'ga' ga'chee' jnääh' kwa' jnääh' juu' kih' lä'jëë' dsa'. Mah' jmee' jnääh' dsøo', Jesús he' hi' na'hñaa' kih' Dio, laay' jwëë' kih' lä'jëë' dsa' hi' jiih' hi' lä'ja' kih' hi' na'juu'.

43 Ga'lä'jëë' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo' ga'jmee' dsøo' kih' Jesús, ga'jäyh', ta'la' kih' bih' dsa'che' dsø'kye' kih' lä'jëë' hi' heeh' juu' kiyh'.

Ga'hyoh' dsa' hi' sa' laa' judiu Jmi'lle' kih' Dio

44 Hlëeh' ga' Pee' lä'ja' ma' ga'jyoo' Jmi'lle' Na'jngii' në' kih' lä'jëë' dsa' hi' ma' tääh' nuu' jee' ja'.

45 Lā-jēē-øøh' jne' hī- laa' judiu hī- ga'lla-nāā' kyaah' Pee' ga'taayh` jēē- dsayh- ma' ga-jēēy' ga-hyoh' dsa- hī- sa- laa' judiu Jmī-llē' Na-jngii'.

46 Ga-nuuy' hlēēh- dsa- he' jyoh' juu' hī- ma' jmeey' jūuh- kih' Dio.

47 He-ja- ga-jāh' Pee':

—¿Hij- le' ha' kih' dsa- la- he- saay' jmii-, na' he- ma-hyoyh~ Jmī-llē' Na-jngii' ja-ba' lā-koo- ma-hñah~ jne'?

48 He-ja- ga-jmee' Pee' mada- ga-saay- jmii- lā-hih- kih' Jesús Dsa-jøøh' jnān. Ja-ga' ga-chuu' dsa- he' kyaah' Pee' mah' jāy' miih- jmii' kyaayh'.

11

Ga-jmeeh' Pee' juu' kih' øøh' jne' hī- ma' tāāh' Jerusalén

1 Ga-nuū' apóstole, hī- ga-nuū' øøh' jne' hī- ma' tāāh' Judea he- ga-heeh- lā-kye- hī- sa- laa' judiu juu' kih' Dio.

2 Ma' jah' Pee' ta- Jerusalén, kō-llaa' øøh' jne' ga-løø' ti-choo' juu' kyaayh', kih' he- ma' laay' he- jmee- bii' uuh' jmi-ngo' kih' dsa-ñūuh-.

3 Ga-jāyh':

—¿He-la' ñeeh' na-jēēh` dsa- hī- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih' hī- na'kuh' kyaayh' kō-jøh'?

4 He-ja- ga-jmeeh' Pee' juu' lā- ma' hūu' ha- lā- ga-la' kih' ta- jee' ñeey', ga-jāyh':

5 —Jnā' ma' gyan' jwii- Jope ngiin' kin- kih' Dio ma' ga-hēē' mīnēn- koo- he- ga-mi-jnāā- Dio kin-. Ga-jēēn' koo- he- la' lā-koh' ta-jmaah' na-hñūu- lā-jē- kye' sa'kiih' ga-jyoo' gyūuh' lā- ga-tē' jee' ma' gyan'.

6 Ga-jēēn' kwee-, hī- ga-mi-kyuun' hī- jah' ma' tāāh' neh-. Ga-jēēn' jah' hī- choo' goo- tii', ga-jēēn' jah' hāā' kyaah' jah' hī- sēēh- hñii' hwa' hī- ga-jēēn' ta'jah' hī- hēē' gyūuh'.

7 Jee' ja- ga-nuun' koo- llē' he- ga-hlēēh' gyūuh', ga-jāh': "Noo- Pee', jngēēh- jah' na- mah' kuh-."

8 He-ja- ga-ngiin' kih': "Jah-ha' Dsa-jøøh' kyaan-. Jēēh', ni- jaa- hī-

laa' wa' hī- cha- hī- hī- ni- jaa- hī- sah' sa- ma-kuhn- jih'koh'."

9 Koo- ka-lāh' ga-hlēēh' gyūuh' jee' ga-tē' to' jiih~: "Kih' hī- ga-jmāā' Dio na-jngēē', ta- jwah' laay' wa' hī- cha- hī-."

10 Hnē- jiih~ ga-la' lā-ja-, ja-ga' ga-sooh' ka-lāh' ta-jmaah' ja-, ngooh' ta- gyūuh'.

11 Lā-chah' ja- ga'lla-nāā' uu- dsa-ñūuh- hī- ya-nāā' Cesarea, hnaayh- jnā' jee' ma' gyan'.

12 Hī- Jmī-llē' kih' Dio ga-siih- jnā' jee' ja-: "Gwa- ba' hne-, ta- jmee- to' hoh'", ga-jāyh'. Hī- jñee' øøh' jne' hī- chaa- jee' ja- ga-jmee' kō-jøh' kyaah' jnā' lā- ga-tē' cha'neh- kih' dsa-ñūuh- hī- ga-tēēh' jnā'.

13 Dsa-ñūuh- he', ga-jmeeyh' juu' he- ga-jēēy' jaa- ángel hī- ga-noo- cha'ney' cha'neh- kih'. Hī- ga-jmeeyh' juu' ha- lā- ga-jāh' ángel siiyh-: "Chee- dsa- ta- Jope mah' wa' jā- Simón, hī- tēēyh~ Pee'.

14 Hī- he' kwa' juu' ha- lā- jee' lāāh' kyaah' lā-jēē- hī- chaa- kyah'", ga-jāh' ángel siiyh-.

15 Lā- ma' ga-løøn' hlēēhn' dsa- he', ga-jyoo' Jmī-llē' Na-jngii' nē' kih' lā-jaa- lā-jaa-, lā-koh' ga-jyoo' nē' jnān' lā- ma' to-nē'.

16 Ja-ga' ga-lā-dsooh~ dsēn- lā-koo- ga-jāh' Jesús jāā': "Ma-ra' ju'dsoo', Jwaa' ga'chaay' dsa- jmii- kyaah' jmii- ba', pero hnāh' saah- hnāh' jmii- kyaah' Jmī-llē' Na-jngii'."

17 Cher'mah' Dio ga-kwēēh' dsa- he', ja-ba' he- ga-kwēēyh' jne' lā- ma' ga-heeh' jne' Jesús Dsa-jøøh' jnān, ¿hee- laa' jnā' mah' jwii- Dio: "Ta- kwēēh' hī- na-?"

18 Ma' ga-nuū' dsa- he' juu' kih' Pee' ga-taayh' tii' ba', ga-jmeey' jūuh- kih' Dio, ga-jāyh':

—Na' ga-ma-na' jwē' kih' hī- sa- laa' judiu mah' dsa-jēeyh~ kyaah' Dio hī- jmee' chaa- dsa-.

Ga-lā-jwēē' øøh' jne' jee' jwii- Antioquia

19 Lää ma' ga'jngiih' dsa- kih' Es-teban, ga'løø' dsa- jmeeh' øøh' jne'. He-ja- ga'hwëëy- jee' jwii- Jerusalén, ga'sa' ga'jñeey' ga'näay' ta' jee' jyoh'. Ga'näay' ta' Fenicia, ta' Chipre, ta' Antioquía. Dsa- judiu he' ga'näay' kway- juu' kih' Dio lä'kaa- jee' tääh' ma'la- dsa-goo' bih'.

20 Pero jee' kih' hi- ga'hwëë- he', ma' tääh' ko'llaa' hi- chaa- Chipre hi- ma' tääh' hi- chaa- Cirene. Ma' ga'lla'nää' hi- he' jwii- Antioquía ga'kway' ju'hmëë' kih' Jesús lä'kye- kih' hi- sa- laa' judiu.

21 Peer- cha-miih- be' ga'kwa' Dio kiyh', he-ja- jwëë' dsa- ga'ngëë' hñii' kih' Jesús jwii- Antioquía.

22 Ga'tëëh' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén juu' ja-. He-ja- ga'cheey' Bernabé, ngooy' ta' jwii- Antioquía.

23 Ma' ga'lloo' Bernabé jee' ja-, ga'jëey' he- ga'mi'jää' Dio cha-miih- dsa- he', he-ja- ga'tih' dsëy'. Hi- ga'kwëëyh' nuuh- mah' dsa-taayh' mi-teyh' lä'kaa- tuh-dsëy' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

24 Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi- ma' dsoo' dsëy' cha-miih- ka-läh' hi- ma' kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Ma' ga'jëë' dsa- ha- lä- jmeey-, he-ja- jwëë' dsa- ga'heeh- juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

25 Ma'ngëë' he- ja-, ya'hëë' Bernabé ngooy' ta' Tarso na'hnäayh- Saulo. Ma' ga'jnäayh- Saulo, ga'jäay' ta' Antioquía.

26 Jee' ja- ga'taayh' koo- ñe- jmi' kyaah' øøh' jne' he' mah' ga'mi'tëey- jwëë' dsa-. Jee' jwii- Antioquía ja-, jee' ja- to-në' ga'mi'cheey- øøh' jne' cristiano, he- hnøø' jäh- Cristo mäh'.

27 Jmi' ja- ga'hwëë- ko'llaa' hi- ga'ngëë' juu' kih' Dio hi- ma' tääh' Jerusalén, na'näay' ta' jee' jwii- Antioquía.

28 Jaa- dsa- he' hi- chee- Agabo, ga'nooy- ga'hleëyh' lä'koo- jäh' Jmi-lle' kih' Dio, ga'jäyh' jä' koo- hoo' lä'kaa- jmi-gyuu'. Hi- ga'lä'te' ba'

lä'koo- ga'jäh' Agabo, lä' ma' laa' Claudio rey to-në'.

29 He-ja- ga'taah' øøh' jne' hi- tääh' Antioquía juu' kwee- he- cheey' miih- kuu' kih' øøh' jne' hi- tääh' ta' Judea, ha- koo- te' tää' kwa' lä'jaa- lä'jaa-.

30 Lä'ja- ga'jmeey' hi- ga'tooyh- goo- Bernabé kuu' ja- kyaah' Saulo mah' na'ngëëy' kih' hi- ma' laa' dsa-gyuuh' kyaa' gwah- hwa' Judea ja-.

12

Ga'jngëëyh' Jacobo hi- ga'taayh- Pee'neh'ñe'

1 Ja-ba' jii- ja-, ga'jmeey' rey Herode mada- he- ga'jmeeyh- ko'llaa' øøh' jne'.

2 Ga'jngëëyh' Jacobo øøh- Jwaa' kyaah' ñe'tuuh'.

3 Ma' ga'nuu' rey he' he- ga'tih' dsë' dsa- judiu he- ga'juu' Jacobo, he-ja- ga'jmeey' mada' wa'jaa' Pee'ka-läh'. He-ja- ga'la' ma' të- jmi' he- kuh- dsa- he'ñiih- he- sa' kyaah' levadura.

4 Ma' ga'jaa' Pee', ga'taah- dsih' neh'ñe'. Ga'taayh- ja'goo- kye' nää' hløø' hi- ma' jää' ma' kyee' lä'koo- nää' hi- ga'hää' Pee'. Herode ma' jmeey- hu' dsë- ma' mi-jnäay- kih' dsa' ga' ma-goh- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'.

5 Ga'jä' ba' Pee' neh'ñe' pero ta'ko-jiih' ma' häay' neh'ñe' ni' jaa- øøh' jne' sa' ga'tay' he- ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat- kih' Pee'.

Dio ga'llee- Pee'neh'ñe'

6 La' kwaat- ma' mi-jnää- Herode kih' dsa' wa'ra- ga'jnä'. Pero ja-ba' hwë' ja-, ma' na'kyaa' Pee' na'hñuu' kyaah' to' caden- ja-ba' jee' kih' uu' hløø' hi- ma' na'hñuu' kyaayh'. Hi- ma' tääh' ga'jnäh' hløø' hi- ma' høø' hoo' neh'ñe' ja-.

7 Ni' sa' ga'lä'liih- ga' hløø' he', ma' ga'lloo' jaa- ángel kyaah' Dio, hi- lä' ga'dsa' neh'ñe' ga'lä'jnä' je-. Lä'chah' ja- ga'chaay' Pee', ga'siiyh'.

—Noo⁻ na¹ko^h.

Lä¹chah¹ ja⁻ ga⁻sa¹ ga⁻hla¹ caden⁻ he⁻ ma¹ na⁻hñuu⁻ gooy⁻.

⁸Hi⁻ ga⁻jäh¹ ángel:

—Kye^h hmii^h kyah¹, hee¹ loo⁻ kyah¹.

Lä¹ja⁻ ga⁻jmeey¹ Pee¹, mah¹ ga⁻siiyh⁻ ka⁻lä^h:

—Bää¹ hmii^h kyah¹ mah¹ man⁻ ga⁻jäh¹.

⁹Hi⁻ ya⁻hëy¹ ángel, kaah⁻ lleey⁻ Pee¹. Sa⁻ ñey⁻ che¹ dsoo¹ he⁻ jmeey⁻ ángel, he⁻ kë⁻ bih¹ laay¹.

¹⁰Ga⁻ngëey¹ jee¹ ma¹ tääh¹ koo⁻ nää¹ hlø¹, hi⁻ lä¹ja⁻ jee¹ ga⁻të¹ to¹ nää¹ hlø¹, ja⁻ga⁻ ga⁻tëy¹ ho¹haah¹ he⁻ la¹ kyaah¹ ñe¹ jee¹ hwëe⁻ dsa⁻ ta⁻ cha¹jwë¹. Hñii¹ ba¹ haah¹ ja⁻ ga⁻na¹. Ga⁻hwëey⁻, hi⁻ ga⁻kwayh¹ koo⁻ jwë¹, jee¹ ja⁻ ga⁻bi¹ ángel kih¹ Pee¹.

¹¹Ja⁻ ga⁻lä¹ liih⁻ Pee¹, ga⁻jmeey¹ hñuu⁻dsë⁻:

—Dsoo¹ ba¹ ma⁻cheey¹ Dio ángel kyaah¹ hi⁻ ma⁻lää¹ jnä¹ kih¹ Herode hi⁻ ma⁻lääy¹ jnä¹ kih¹ lä¹jë⁻ he⁻ ma¹ hnø¹ dsa⁻ goon⁻ he⁻ ma¹ jmeey⁻ kin⁻.

¹²Ma¹ ga⁻lä¹ liiyh⁻ he⁻ ma⁻na⁻laay¹, lä¹chah¹ ja⁻ ngaayh¹ ta⁻ kih¹ María choo¹ Jwaa¹, he¹ ba¹ hi⁻ tëeyh⁻ Marcos, jee¹ ma¹ tääh¹ jwëe¹ hi⁻ ngii⁻ kih¹ Dio.

¹³Ma¹ ga⁻lloo¹ Pee¹ ho¹haah¹ jee¹ dsa⁻taah¹ dsa⁻, ga⁻tëey¹. Lä¹koo⁻ ma¹ ga⁻nuu¹ jaa⁻ chih⁻më¹ hi⁻ cheey⁻ Rode tëey⁻, mah¹ ngooy¹ na¹jëey⁻.

¹⁴Lä¹chah¹ ja⁻ ga⁻lä¹ kyuu¹h⁻ lle¹ kih¹ Pee¹ hi⁻ ma¹ tëe⁻. Peer⁻ ga⁻nø^h dsëy¹. Ni⁻ sa⁻ ga⁻näy¹ ho¹haah¹ ja⁻, ngaayh¹ ko⁻chih⁻ na¹jmeeyh¹ juu¹ kih¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ cha¹neh⁻ ja⁻, ga⁻jäh¹:

—Hi⁻ Pee¹ cheh¹ ho¹haah¹.

¹⁵He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻, siiyh⁻ chih⁻më¹ he¹:

—He⁻ ngaah¹ ba¹ hne⁻ na⁻.

Pero chih⁻më¹ he¹ sa⁻ tää¹ sa⁻ jaay¹, ma¹ jäh¹:

—Hi⁻ he¹ na⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ he¹:

—Ángel kyaah¹ Pee¹ ba¹ na⁻.

¹⁶Lä¹ ma⁻ cheh¹ ja⁻ ba¹ Pee¹ ho¹haah¹ ja⁻, tëey⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻näy¹ ho¹haah¹ ja⁻, ga⁻jëey¹ Pee¹. Ga⁻taayh¹ jëe⁻ dsayh⁻.

¹⁷He⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ Pee¹ lii⁻ kyaah¹ gooy⁻, mah¹ sa⁻ tooyh¹ mii^h. Ga⁻jmeeyh¹ juu¹ ha⁻ lä¹ ga⁻jmeey¹ Dio he⁻ ya⁻hëey¹ neh⁻ñe¹, hi⁻ ga⁻jäh¹:

—Go⁻jmeeyh¹ juu¹ la⁻ kih¹ Jacobo hi⁻ kih¹ lä¹ jëe⁻ øø^h jne⁻.

Ja⁻ ga⁻ ya⁻hëey¹ ngooy¹ ta⁻ jee¹ jyoh¹.

¹⁸Ma¹ ga⁻jnä¹ jyoh¹ jmi¹, Peer⁻ ga⁻tëey¹ ga⁻jëey¹ hlø¹ he¹ kyaah¹ dsa⁻kyaayh¹, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻jëey¹ ha⁻ lä¹ ya⁻hëey¹ Pee¹ jee¹ ja⁻.

¹⁹He⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ Herode mada⁻ he⁻ na⁻hnäy⁻ Pee¹ ka⁻lä^h. Ma¹ sa⁻ ga⁻jnäy¹, ga⁻lla¹ kyaay⁻ hlø¹ he¹ jmi¹. Lä¹jii^h ga⁻jmeey¹ mada⁻ he⁻ ga⁻jngëeyh¹ hlø¹ he¹. Ja⁻ ga⁻ ya⁻hëey¹ hwa¹ Judea, ngooy¹ na¹gyay⁻ ta⁻ Ce⁻sarea.

Ga⁻juu¹ Herode

²⁰Pero ma¹ cha⁻ hñii⁻ kih¹ Herode kyaah¹ dsa⁻ chaa⁻ Tiro hi⁻ kyaah¹ hi⁻ chaa⁻ Sidón ka⁻lä^h. Dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ jee¹ ja⁻ sa⁻ ma¹ hnø¹ hñii⁻. Jëeh¹ ma¹ ga⁻näy¹ lay⁻ løø¹ ta⁻ jwii⁻ kih¹ Herode. He⁻ja⁻ na⁻näy¹ na⁻llay⁻ juu¹ kyaah¹ Herode. Pero to⁻në¹ da¹, ga⁻taayh¹ juu¹ kwee⁻ kyaah¹ Blasto, hi⁻ kye⁻ ta⁻ juuh⁻ kyaah¹ rey Herode, mah¹ hñii¹ bih¹ llay¹ juu¹ kyaah¹ Herode.

²¹He⁻ja⁻ ga⁻tøø¹ rey he¹ jmi¹ he⁻ ya⁻näy¹ dsa⁻. Ma¹ ga⁻lloo¹ jmi¹ ja⁻, ga⁻lla⁻näy¹ dsa⁻ he¹ hi⁻ ga⁻këh⁻ rey hmii^h he⁻ këyh⁻ ma¹ llay¹ ta⁻ mah¹ na¹gyay⁻ në¹ta¹ kiyh¹, ga⁻kway¹ juu¹.

²²Ma¹ ga⁻nuu¹ dsa⁻ he¹ juu¹ kiyh¹ ja⁻, ga⁻tooyh¹ cha⁻mii^h mii^h, ga⁻jäh¹:

—Ja⁻ he¹ dsa⁻ ññuu⁻ na⁻ hlëeh⁻, Dio ba¹ na⁻ hlëeh⁻.

²³Lä¹chah¹ ja⁻, ja¹ jaa⁻ ángel kyaah¹ Dio, ga⁻jmeey¹ dsoo¹ kih¹ rey Herode, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio. He⁻ja⁻ ga⁻kaay¹ jah¹ lä¹jii^h ga⁻juuy¹.

²⁴Pero ga⁻näy¹ ba¹ øø^h jne⁻ kway⁻ juu¹ kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän⁻ hi⁻

cha-ga'miuh- ngoo' dsa-lä-jwëë' hi-
heeh- juu' ja-.

²⁵ Ma' ga-hñaä- ta' he- na-hñaä'
Bernabé kyaah' Saulo, ga-hwëëy-
Jerusalén, ga-lla-nääy' ka-läh' Antio-
quía jáäy' Jwaa- hi- tëëyh- Marcos.

13

*Ga-hñaay' Bernabé kyaah' Saulo
mah' dsa-nääy' dsa-kway' ju'hmëë'*

¹ Jee' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh'
Antioquía ja-, ma' tääh' hi- ma' ngëë-
juu' kih' Dio hi- ma' tääh' ta-jwoh'.
Hi- he' Bernabé, hi- Simón hi- ma'
tëëyh- Läh-, Lucio hi- ma' chaa-
Cirene, Manaén hi- ga-kwaa' kwee-
kyaah' Herode hi- ma' laa' lle'moh'
hwa' Galilea, hi- Saulo ka-läh'.

² Ta'ko-jiih' ma' tääh' øøh' jne' he'
sa' kuh-hiyh-, hnaayh- Dio lä-kaa-
tuh-dsëy', ga-hlëëh' Jmi-llë' Na-jngii'
'kyaayh', ga-siiyh-:

—Hñaä- Bernabé kyaah' Saulo mah'
jmeey' ta' he- kwëëh- jnih'.

³ Ma-ngëë' ma-ngiiy' kih' Dio sa-
ga-kuh- ga-hiyh', ja-ga' ga-kyey-
gooy- në' kih' Bernabé kyaah' Saulo.
Hi- ma-dsaa' he- ja-, ga-hiyh' juu'
kyaah' dsa-kyaayh'.

*Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta'
Chipre*

⁴ Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta-
hwa' Seleucia lä-hih- kih' Jmi-llë'
Na-jngii'. Ma' ga-lla-nääy' Seleu-
cia, ga-taayh- neh- barco, ga-nääy' ta-
hwa' he- chee- Chipre.

⁵ Ma' ga-tëëy' jwii- Salamina,
ga-taayh- neh- gwah- kih' judiu he-
tøø' jee' jwii- ja-, mah' ga-kway' juu'
kih' Dio. Hi- ma' jáäy' Jwaa- hi- ma'
kwa- be' kiyh'.

⁶ Ga-ngëëy' lä- ga-dsa' hwa'
Chipre he- hä' jee' jmi-nëeh-, lä-jiih'
ga-lla-nääy' jee' jwii- Pafos. Jee' ja-
ga-jëey' jaa- judiu hi- tëë- ji-nah', hi-
ma' chee- Barjesús. Ma' jmääy- hñiiy'
lä-koh' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio.

⁷ Dsa-tëë- he' ma' jwayh' kyaah'
lle'moh' hi- ma' chee- Sergio Paulo,

hi- kyuuuh- cha-miuh-. He-ja-
lle'moh' he' ga-jmeey' mada- he-
na-kyaay' Bernabé kyaah' Saulo, kih'
he- ga-lä-hyoh- dsëy' nuuy' juu' kih'
Dio.

⁸ Pero dsa-tëë- he', hi- tëëyh-
Elima kyaah' juu' griego, hi- he' na-,
ma' ha- kih' Bernabé kyaah' Saulo.
Jëeh', sa- ma' hnøøy' he- ma' heeh-
lle'moh' he' juu' kih' Dio.

⁹ He-ja- ga-hlëëh' Saulo, he' ba'
hi- chee- Paa'. Ga-hlëëyh' kyaah'
cha-miuh- be' kih' Jmi-llë' Na-jngii'
hi- ga-jëey' koo- hwëh- në' dsa-tëë-
he'.

¹⁰ Mah' ga-jäyh':

—He- ba' che- ta-juuh' hne-, Peer-
hlëëh' hne-, joo' hi-sa-llu'. ¿He-la'
hnooh- lla-dsëeh- kih' lä-jë- he- llu'?'
¿Lih' ba' llaa- he- hah- kih' jwë- llu'
kih' Dsa-jøøh' jnän'?

¹¹ Na' heeh' Dio hne- wii'. Já' tuu'
mi-nëh'. Mo-so- jëeh' jmëë' hyoo-
miih- jmi- -ga-jäh' Paa'.

Lä-chah' ja- ga-løø- mi-nëy' mah'
ga-jäy' tuu'. Lä-ku' lä-jii' kiyh' ma'
hnaayh- jaa- hi- ma' jáäy', kih' he-
mo-so- ga-lä-jnä' mi-nëy'.

¹² Ma' ga-jëë' lle'moh' he' he- ga-la'
lä-ja-, ga-heeyh- kih' Jesús. Peer-
ga-lä-dsaa- dsëy' ma' ga-nuuy' juu'
kih' Jesús.

*Nëe' Paa' kyaah' Bernabé Antioquía
he-na-hee- hwa' Pisidia*

¹³ Ja-ga' ya-hëë' Paa' jwii- Pafos
ja- kyaayh' dsa-kyaayh', ga-nääy' ta-
Perge, jwii- he- na-hee- Panfilia.
Pero Jwaa- ga-bee' dsa-kyaayh' mah'
ngaayh' ta- Jerusalén.

¹⁴ Ga-ngëë' Paa' kyaah' Bernabé
jwii- Perge, ga-lla-nääy' ta- jyoh' An-
tioquía he- nøø' hwa' Pisidia. Ma'
ga-të' jmi- he- teeh- dsa-dsë', ngoo'
Paa' kyaah' Bernabé gwah- kih' dsa-
judiu mah' ga-taayh' jee' ja-.

¹⁵ Ma-ngëë' ma-hë' jaa- dsa-miuh-
he- na-sii- në' ley kih' Moisé hi-
ga-hëy' miih- he- ga-sii- hi- ga-ngëë'

juu' kih' Dio, ja-ga' ga-jäh' dsa-kaah' hi- ma'hä' goo-gwah' ja-:

—Cher'mah' cha-miuh' he-jwah' hnäh' dsa-nuuh' øøhn', hlëöh' jnääh' miuh' he-jmee' llu' kyaa' jnääh' — ga-jäyh'.

16 He-ja- ga-noo- Paa', ga-jmeey' lii- kyaa' gooy- mah' wa' dsa-taayh' tii'. Ga-jäyh':

—Nuuh' da' hnäh' dsa- Israel hi- lä-jëe' ga-hnäh' hi-gah' Dio.

17 Dio kyaa' jnääh' dsa- Israel, ga-lleeh' dsa-ma-gyuh' kyaa' jnääh' mah' leey' dsa-kyaa' hi- ngoo' ba' mi-jäy' lä-jiih' ga-të' koo- jwii- juuh' lä- ma' täy' hwa' Egipto ma-ke- laay' dsa-jnah' kih' hwa' ja-. Ma-ngëe' he- ja-, kyaa' cha-miuh' be' ga-hwëe' Dio dsa- he' hwa' ja-, mah' ga-lla-näy' hwa' kiyh'.

18 Ta-ko-jiih' ga-taah' dsa- he- to'loo' ji-ñe- jee' la' hwa' kii', ga-lä-be' dsë' Dio kyaa' kih' lä-jë- he- hliih' he- ma-jmeey'.

19 Ma-ngëe' he- ja-, ga-hee' Dio gyii' nää' dsa- hi- ma' tääh' hwa' he- chee- Canaán. Hwa' kih' dsa- he' ga-jmee' Dio hee' dsa-ma-gyuh' kyaa' jnääh'.

20 Ma' ga-lla-näy' hwa' Canaán ja-, ga-hñaa' Dio hi- ga-ka' në' kih' dsa- he', lä-jiih' ga-lloo' jmi' ga-hñaa' Samuel hi- ga-ngëe' juu' kiyh'. Lä-ja- ga-jmee' Dio kyaa' lä-jiih' ga-të' kyë' hña-loo' na-dsë- to'lo-gya' ji-ñe-.

21 Jii- kih' Samuel, dsa- Israel ga-ngëe' jaa- hi- lee' rey kyaa'. He-ja- ga-hñaa' Dio Saúl, hi- ga-laa' rey to'loo' ji-ñe-. Jmii- Saúl he' ma' chee- Cis, hi- ma' laa' sa'ju- kih' Benjamín.

22 Ma-ngëe' he- ja-, Dio ga-llee- Saúl mah' ga-llaay' David hi- ga-koo' në' kiyh'. Ga-jmee' Dio ju'dsoo' kih' David, ga-jäyh': "Ma-jëen- David joo' Isaí. Kih' hi- he' ba' ma-tih' dsën', jëeh' hi- he' jmee' lä-jë- he- hnoon'."

23 Hi- jee' kih' jaa- jee' lä-jëe' sa'ju- kih' David he', ga-lä-chaa' Jesús, hi-

ga-chee' Dio mah' läy' dsa- Israel lä-koo- ga-jäyh' jaa'.

24 Jää' ja-ga' ja- Jesús, ma' kwa- Jwaa- juu' kih' lä-jëe' dsa- Israel. Ga-hlëeyh' dsa- mah' dsa-jëeyh' kyaa' Dio hi- he- saay' jmi-.

25 Hi- lä-koh' ma' jëe- Jwaa- ngoo' dsa-hñaa' ta' kiyh', ga-jäyh': "¿Hi- jnä' laah' hnäh'? Ja- he' jnä' hi- nøø' juu' ja- lä-koo- jmeeh- hnäh' huudse-. Hi- ja- këe- kin-, sa- të'dsëen' chiihn' mah' llen' loo- he- hä' tiiy'", ga-jäh' Jwaa'.

26 Ngoo' ba' Paa' hlëeh-, ma' jäyh':

—Hnäh' dsa-goon- hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, kyaa' lä-jëe' ga-hnäh' hi- gah' Dio, jnä' jne' ba' ga-chee' Dio juu' la- mah' lä-jë- jne'.

27 Pero dsa- hi- ma' tääh' Jerusalén, kyaa' dsa-ta' kyaa' sa- ga-lä-kyuuy- Jesús. Ni- kih' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' sa- ga-lä-ngëe', ma-ke- ma' hë- dsa- he' juu' ja- lä-jë- jmi- he- teeh- dsa- dsë'. Heh' lä-koh' ma' jäyh' he- jmee- bii' juu' Jesús, ga-lä-te' lä-jë- juu' he- ma' hëy- ja-.

28 Pero sa- ga-jnøøyh' he- kyaa' ma' bäy' Jesús mah' lä-jwë' ja- ma' jngiiyh' kih', he-ja- ga-ngiiy' kih' Pilato mah' wa' jmeey' hih' he- juuy'.

29 Ma' ga-lä-te' lä-jë- go-te' lä-koo- na-sii- kiyh' jaa', ja-ga' ga-jñaa' dsih' dsöh' hma-cru' mah' na-haay'.

30 Pero Dio ga-mi-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'.

31 Hi- cha-miuh' jiih- ga-lä-jnäy' jee' kih' hi- na-nää' kyaa' Jerusalén, lä- ma' täy' Galilea. Hi- he' na- hi- jmee- ju'dsoo' kih' lä-jëe' dsa- jmi- na'.

32 Ja-ba' lä-ja- kwa- jnääh' ju'hmee' la-, ja-ba' juu' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaa' dsa-ma-gyuh' kyaa' jnääh'.

33 He- ga-mi-jiiyh' Jesús, ga-mi-te' Dio juu' kih' jee' kyaa' jnääh', hi- laa' sa'ju- kih' Abraham. Lä-ja- ga-lä-te' lä-koo- na-sii- salmo hwëh'

to': "Hne⁻ laah¹ gyuu⁻ kyaan⁻, na⁻ ma⁻ laan¹ Täa⁻ kyaah¹", ga⁻ jah¹ Dio.

³⁴ Kyaah¹ he⁻ ga⁻ mi⁻ jiiyh¹ Jesús jee⁻ kih¹ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu¹ mah¹ mo⁻ so⁻ juu¹ gyih¹ jih¹ koh¹, lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te¹ juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻: "Mi⁻ te⁻ ba¹ jnä⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ jwii¹ David", ga⁻ jah¹ Dio.

³⁵ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ lle⁻ ka⁻ läh¹ nē salmo: "Sa⁻ kwah¹ jwē¹ jyah⁻ jmi⁻ ngo¹ kih¹ hi⁻ na⁻ jngēē¹ kyaah¹", ga⁻ jah¹ David.

³⁶ 'Ga⁻ mi⁻ te¹ ba¹ David lä⁻ koh¹ ga⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsē¹ Dio lä⁻ ma¹ kyey⁻ nē kih¹ dsa⁻ kyaay¹. Hi⁻ ma¹ ga⁻ juu¹ na⁻ haa¹ dsih¹ koo¹ jee⁻ na⁻ haa¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay¹. Hi⁻ ga⁻ jngaah⁻ ba¹ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹.

³⁷ Pero hi¹ hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih¹ he¹, sa⁻ ga⁻ jngaah⁻ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹.

³⁸ 'He⁻ ja⁻ hnøø¹ lä⁻ ngēēh¹ hnäh¹ øøhn¹, ta⁻ la⁻ kih¹ Jesús hi⁻ hlēēhn¹ kih¹ la⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ jnän⁻.

³⁹ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ dsoo¹ dsē¹ kih¹ Jesús, hi⁻ he¹ ba¹ hwēē⁻ lluu¹, lä⁻ äy¹ kih¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ hlä⁻ äyh⁻ cha⁻ nē⁻ ley¹ kih¹ Moisé. Jēēh¹ sa⁻ hwēē⁻ jne¹ lluu¹ cha⁻ nē⁻ Dio kyaah¹ he⁻ høø¹ jne¹ ley¹ ja⁻.

⁴⁰ Leeh⁻ hnäh¹, mah¹ sa⁻ jä⁻ nē kyah¹ hnäh¹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jah¹ hi⁻ ga⁻ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio:

⁴¹ Jēē⁻ da¹ hnäh¹, dsa⁻ hi⁻ mi⁻ kwah¹ juu¹ kin⁻, wa¹ lä⁻ dsaa⁻ hoh¹ hnäh¹, wa¹ heeh¹ hnäh¹ go⁻ te⁻.

Jēēh¹ jee⁻ kyah¹ hnäh¹ jmeen¹ koo⁻ he⁻ jmee¹ dsaa⁻ hoh¹ hnäh¹.

Ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ jmeeh¹ hnäh¹ dsoo¹ ma⁻ ke⁻ hi⁻ ga⁻ ga⁻ jmeeh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹, ga⁻ jah¹ Dio.

⁴² Lä⁻ ma¹ ya⁻ hēē¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé neh⁻ gwah⁻ kih¹ dsa⁻ judiu, ga⁻ chu¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu kyaayh¹:

—Ja⁻ ya⁻ nääh¹ hnäh¹ ka⁻ läh¹ jyoh¹ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē¹ mah¹ kwah¹ hnäh¹ ka⁻ läh¹ juu¹ na⁻ kya¹ jnääh¹.

⁴³ Ma¹ ga⁻ hwēēy⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻, jwēē¹ dsa⁻ judiu hi⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu hi⁻ ma¹ hnaah⁻ Dio,

ga⁻ jmeey¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé. He⁻ ja⁻ ngoo¹ ba¹ Paa¹ hlēēyh⁻ mah¹ wa¹ lla⁻ nää¹ bih¹ ta⁻ cha⁻ nē⁻ kyaah¹ he⁻ mi⁻ jää¹ Dio.

⁴⁴ Ma¹ ga⁻ tē¹ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē¹, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ dsaa⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, na⁻ nääy¹ na⁻ nuuy¹ ha⁻ lä⁻ la¹ juu¹ kih¹ Dio.

⁴⁵ Pero ma¹ ga⁻ jēē¹ dsa⁻ judiu, he⁻ ga⁻ kuh¹ jwēē¹ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ lleey¹ jwēerte, ga⁻ løøy¹ lla⁻ dsēēy¹ kih¹ juu¹ he⁻ ma¹ kwa⁻ Paa¹ hi⁻ ma¹ hlēēyh⁻ wii¹ kiyh¹.

⁴⁶ Pero Paa¹ kyaah¹ Bernabé sa⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁻ ga⁻ hlēēyh⁻ dsa⁻ he¹, ga⁻ jäh¹:

—Kyah¹ hnäh¹ to⁻ nē⁻ dsa⁻ goon⁻ jmee⁻ bii¹ he⁻ nuuh⁻ hnäh¹ juu¹ kih¹ Dio he⁻ ma⁻ kwa¹ jnääh¹ la⁻. Pero he⁻ beh¹ hnäh¹ juu¹ la⁻, mi⁻ jnääh¹ hnäh¹ hñaah¹ sa⁻ hnooh⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ jee⁻ jmee¹ chaa⁻ hnäh¹ tää¹. Na¹ na⁻ hwēē⁻ jnääh¹ jee⁻ kyah¹ hnäh¹ mah¹ dsa⁻ kwa¹ jnääh¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu ba¹.

⁴⁷ Jēēh¹ Dio ga⁻ jmee¹ mada⁻ lä⁻ la⁻ kya¹ jnääh¹, ga⁻ jäh¹:

Ma⁻ hñaan⁻ hne⁻, laah¹ wa⁻ je⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu,

mah¹ hne⁻ ba¹ kah¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ lää¹ dsa⁻ lä⁻ kaa⁻ lä⁻ juh¹ jmi⁻ gyuu⁻.

⁴⁸ Ma¹ ga⁻ nuu¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu juu¹ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻, ga⁻ jmeey¹ juuh⁻ kih¹ juu¹ ja⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁻ chaay⁻ llu¹. Ga⁻ heeh⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ laa¹ kwaan⁻ tēēh¹ jee⁻ ka⁻ Dio.

⁴⁹ Lä⁻ ga⁻ dsa¹ hwa¹ ja⁻ ga⁻ lloo¹ juu¹ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻.

⁵⁰ Pero ko⁻ llaa¹ judiu ga⁻ taayh⁻ juu¹ dsa⁻ mē¹ hi⁻ ma¹ hnaah⁻ Dio, lä⁻ kye⁻ dsa⁻ mē¹ hi⁻ kaa¹ kih¹ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ taayh⁻ juu¹ hi⁻ laa¹ ta¹. Ga⁻ tooyh⁻ je⁻ dsē¹ dsa⁻ kaa¹ he¹ mah¹ lä⁻ lleey¹ kyaah¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé mah¹ hēēy¹ kiyh¹ ta⁻ jee⁻ uu¹ ga⁻ kih¹ hwa¹ ja⁻.

⁵¹ Kyaah¹ ya⁻ hēē¹ Paa¹ ngaah¹ kyaah¹ Bernabé ga⁻ hlay¹ hløø⁻ he⁻ ma¹ na⁻ beh⁻ tiy¹ he⁻ jmeey⁻ lii⁻ kih¹ dsa⁻ he¹, he⁻ lä⁻ ma⁻ kyaayh¹ ja⁻ ba¹

dso'kye- kiyh'. Hi- ga-hwëëy- jee' ja-, mah' ga-nääy' ta- jwii- Iconio.

⁵² Lã-jëë- hi- ga-heeh- juu' kih' Dio cha-miih- ma' jëë- dsëy', hi- ma' kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-llë- Na-jngii'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta- jwii- Iconio

¹ Lã- ma' gya' Paa' kyaah' Bernabé jwii- Iconio ja-, ma' dsa-taayh- kō-jøh' lã-uuy' neh- gwah- mäh- kih' dsa- judiu. Ha- koh' sa- llu' juu' he- ga-kway', he- ja- jwëë- hi- lãa' judiu hi- lã-kye- hi- sa- lãa' judiu ga-heeh-.

² Pero kō-llaa' judiu hi- sa- ga-heeh-, ga-tooyh- je- dsë' dsa- hi- sa- lãa' judiu mah' ga-lã-hneey- kyaah' øøh' jne' hi- ga-heeh- kih' Dio.

³ He- ja- ga-jã- Paa' kyaah' Bernabé cha-miih- jmi' jee' ja-. Ni- miih- sa- ma' goyh- ma' kway- juu' kih' Dio hi- ma' kyey- cha-miih- o-jøh- dsë- kih' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- ga-jmeey' cha-miih- he- juh-gaa-. Lã-ja- ga-jmee' Dio ju'dsoo' kih' juu' he- ma' kway-.

⁴ Pero dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-, ga-lãa' to' nãä'. Kō-llaa' ga-taah- jwoo' kih' judiu, hi- kō-llaa' ga-taah- jwoo' kih' apóstole.

⁵ Ga-taah- dsa- judiu juu' kwee- kyaah' dsa- hi- sa- lãa' judiu, kō-jøh' kyaah' dsa- ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he' hi- tey' kuu' kiyh'.

⁶ Pero ma' ga-lã-ñë- Paa' kyaah' Bernabé he- hnøø' dsa- ma' jmee' kiyh' lã-ja-, lã-chah' ja- ga-hwëëy- ga-nääy' ta- Lистра hi- Derbe, jwii- he- hla- hwa' Licaonia. Hi- na-nãä' gyih' jyoh' jwii- he- hla- lã-kaa- jee' jãh- ja-,

⁷ mah' na'kway- ju'hmëë' kih' Jesús lã-kaa- ja-.

Ga-te' dsa- kuu' kih' Paa' jee' jwii- Lистра

⁸ Lистра ja- ma' gya' jaa- dsa-jluuh' hi- jluuh' ga-lã-chaa-, jih'koh' sa- ma' ngëy'.

⁹ Dsa- he' ma' gya' nuu- lã-jë- he- ma' hlëeh- Paa'. Ma' ga-jëë' Paa' m'nyey' ga-lã-liiyh- kih' dsa- he', he- ma-dsoo' dsëy' hlãäy'.

¹⁰ He- ja- ga-hlëeh- Paa' ki-gaa- ga-siiyh':

—Noo- da', chih' tiih' na- kō-dsoo'.

Lã-chah' ja- kōo- ba' ga-hliiy' ta- gyuuu' hi- ga-løøy' ngëy'.

¹¹ Ma' ga-jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- he- ga-jmee' Paa' lã-ja-, ga-løøy' hlëëyh- kōo- ki-gaa- kyaah' juu' kiyh', ma' jäyh':

—Lã- lãa' dsa-ñuuu- lãa' uu' dio hi- ma-jñaa' jee' jnän' la-.

¹² Ga-mi-cheey- Bernabé Júpiter hi- Paa' ga-mi-cheey- Mercurio kih' he- ma' kwa- Paa' juu'.

¹³ Chuuu' jwii- ja- ma' chih' gwah- kih' dio Júpiter. Jee' ja- ga-lloo' jmi-dsa- hi- ma' jmee' ta- neh- gwah- ja-, ma' jääy' kya' dso' hi- ma' kyey- he- na-lii' kyaah' le'. Ma' hnøøy' ma' jngëëyh' kya' he' mah' kō-jøh' kyaah' dsa-gooy' ma' jmeey' juu' kih' apóstole he'.

¹⁴ Lã- ma' ga-nuu' Bernabé kyaah' Paa' he- ja-, ga-giiy' hmiih- kiyh', mah' ga-taayh' jee' kih' dsa- he' ma' hlëëyh' ki-gaa-,

¹⁵ ma' jäyh':

—Hnäh' dsa-ñuuu- ¿he-la' jmeeh- hnäh' lã-na-? ¿Ja' dsa- jmi-gyuu- ba' jnãäh' lã-koh' lãah' hnäh'? Ma-ya-nøø' jnãäh' mah' kwa' jnãäh' ju'hmëë' kih' Jesús. Tu' hnäh' he- na-, ta- jmee- hnäh' he- sa- jmää' ta'. Jëh' hnäh' hñaa' kih' Dio jiih' ba', hi- ga-jmee' gyuuu' hwa', hi- ga-jmee' jmi-ñeeh' hi- ga-jmeey' lã-jë- he- ga' cha-në' kih'.

¹⁶ Jãä' ma' tääh' dsa- jmee- lã- hyoh- dsë' hi- sa- cha- he- ma' jmee- Dio kiyh' ni- miih-.

¹⁷ Pero ja- he- ga-hmääh- go-te-. Ma-ra- he- ga-mi-jnãäy- ha- lã- lãay' hñiiy' kyaah' lã-jë- he- llu' he- jmeey'. Cheey- jma', hi- jmeey' kwa- lã-jë- he- jngëë- dsa- mah' lã-cha-

cha-miih- he- kih'hih' jne' hi- lä'ja- jmeey- jëe- dsë- jne'.

18 Ma-ke- ga-hlëeh' apóstole he- lä'ja-, he-lii' ba' ga-liyh' ga-jney' jwë' kih' dsa- he- he- ma' jngëeyh' kya' mah' ma' jmeey' juuh- kih' apóstole.

19 Ma-ngëe' he- ja-, ga-lla-nää' judiu hi- chaa- Antioquia, lä'kye- hi- chaa- Iconio. Ga-taayh- juu' dsa- hi- ma' chaa- Lистра. He-ja- ga-tey' kuu' kih' Paa'. Ma-ngëe' he- ja-, ga-sëeyh- Paa' lä- ga-të- chuuh' jwii-, jëeh' ma' jmeey- huudsë- ma-juuy- ba'.

20 Lä-jëe- øøh' jne' ga-taayh- lä'ku' lä'jii' kih' Paa'. Ko-hwëe' ga' ja- ma' ga-noo- Paa' jee' ma' kyaay' ja- hi- koo- ka-läh' ga-hey' ta' jee' jwii- ja-. Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ngooy' kyaah' Bernabé ta' Derbe.

21 Ma' ga-lla-nääy' jwii- Derbe, ga-kway' ju'hmëe'. Hi- jwëe' dsa- ga-heeh- juu' kih' Jesús. Ja-ga' ga-nääy' ka-läh' ta' Lистра, ta' Iconio, hi- ta' Antioquia.

22 Lä-koo- lä-koo- jwii- ja-, ga-kway' cha-ga'miih- be' kih' øøh' jne'. Ga-hlëeh' gyih' mah' sa- tøy' juu' he- ma-dsoo' dsëy', ma' jäyh':

—Jmee- bii' jëe' jne' cha-miih- wii', ja-ga' heh' jne' jee' jmee- Dio hih'.

23 Lä-koo- lä-koo- jwii- jee' ma' tääh' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio, ga-hñaay' dsa-gyuu' hi- ka' në' kih' dsa-kyaayh'. Ma-ngëe' he- ja-, ga-taayh' ngiiy' kih' Dio ta'ko-jiih' sa' kuh-hiyh'. Lä'ja- ga-taayh- goo- Dsa-jøøh' jnän' dsa-gyuu' hi- na-hñaay' kyaay'.

Ga-llaah' Paa' ka-läh' kyaah' Bernabé jee' jwii- Antioquia he- na-hee' hwa' Siria

24 Ma' ga-hwëey- jee' ja-, ga-ngëe' bih' ko-dsoo' hwa' Pisidia ga-nääy' ta' Perge, jwii- he- nøø' hwa' Panfilia.

25 Ma-ngëe' ma-kway' juu' kih' dsa- hi- ma' chaa- Perge, ga-nääy' ta' jwii- Atalia.

26 Jee' ja- ga-taayh' neh- barco, ga-nääy' ka-läh' ta' Antioquia, ja-ba' jwii- jee' ga-taah- dsih' goo- Dio ma'

ga-mi-jäay' kyaah' ta' kiyh' he- na' ga' ma-hñaay-.

27 Ma' ga-lla-nääy' Antioquia ja-, ga-tëeyh' lä-jëe- øøyh' hi- ma' chaa- jee' ja-. Mah' ga-jmeeyh' juu' ha- lä- la' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Dio lä'kaa- jee' na-nääy' hi- ha- lä- ga-kwa' Dio jwë' he- ga-lä-dsoo' dsë' hi- sa- laa' judiu.

28 Jee' ja- ga-jä' Paa' kyaah' Bernabé cha-miih- jmi' kyaah' øøh' jne'.

15

Ga-taah' apóstole juu' kwee- ha- lä- siiyh' øøh' jne' hi- sa- laa' judiu

1 Ko-llaa' dsa- hi- ma' chaa- Judea ga-lla-nääy' jwii- Antioquia na'kway- juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jäyh':

—Cher'mah' sa' ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä-koo- nøø' kih' Moisé, sa' lääh' hnäh'.

2 Peer- ga-ti- ga-choo' Paa' juu' kyaah' dsa- he' hi- lä'ja- ma' jmee- Bernabé ka-läh'. Ha- koh' juu' sa- ga-ti- ga-chooy'. He-ja- øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia, ga-hñaay' Paa' kyaah' Bernabé kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Ga-cheey' ta' Jerusalén mah' mi-ey' juu' ja- kyaah' apóstole hi- kyaah' lä-jëe- dsa-gyuu'.

3 Øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia ga-chee' dsih' kyaah' juu' llu'. Jee' ga-nääy' ja-, ga-ngëey' hwa' Fenicia hi- ga-ngëey' hwa' Samária. Lä-jëe- jwii- jee' ga-ngëey' ja-, ga-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-la' he- ga-jeeh- dsa- hi- sa- laa' judiu kyaah' Dio. Peer- ga-tih' dsë' lä-jëe- øøh' jne' ma' ga-nuuy' juu' ja-.

4 Ma' ga-lloo' Paa' kyaah' Bernabé ta' Jerusalén, øøh' jne' hi- tääh' jee' ja- ga-heeh- bih' llu'. Hi- lä'ja- ga-jmee' apóstole kyaah' lä-jëe- dsa-gyuu' ka-läh'. Hi- ga-jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä-jëe- he- ga-jmee' Dio kyaayh' lä'kaa- jee' na-nääy'.

5 Pero ko-llaa' fariseo hi- ma-heeh- juu' kih' Dio ga-nooy- mah' ga-jäyh':

—Jmee- bii' uuh- jmi-ngo' kih' dsa-nuuh- hi- sa-laa' judiu hi- jmeen' mada- kiyh' mah' høoy' lä-jë- nuuh- kih' Moisé.

6 He-ja- ga-kuh' apóstole kyaah' dsa-gyuuh' mah' mi-eey- juu' ja-.

7 Ma-lä-hii' tääyh' ti-chooy- juu' jee' lä-jëy-, ja-ga' ga-noo- Pee' mah' ga-jäyh':

—Nuuh- da' hnäh' dsa-nuuh- øøhn'. Neh' ba' hnäh', jää' ga-lleeh- Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju'hmëe' kih' hi- sa-laa' judiu, mah' lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús.

8 Dio hi- kyuuh- ha-lä-la' tuh-dsë' dsa-, ga-mi-jnäy- dsa- he', ma-ra- he- laay' dsa- kyaay' lä-llu' he- ga-kwëyeh' Jmi-llë' Na-jngii', ja-ba' lä-koh' ga-hñah' jne'.

9 Ja-ba' lä-koh' ga-jmee' Dio jnä' jne', ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kyaah' dsa- he' ka-läh'. Jëeh', kyaah' he- ma-lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús, lä-ja- ba' ma-jäy' na-jngëy'.

10 He-la' kah- hnäh' dsë' Dio, he- jmeeh- hnäh' bii' kih' øøh' jne' he- høoy' ley he- sa-täy- høoy', hi- ni- jne' sa-tää' jne' høon', hi- ni- dsa- ma-gyuh- jnän' sa-ga-täy- ma-høoy'?

11 Pero na' ma-në' jne', he- la' ma-lää' ba' Jesús jne', kwee- ba' kyaah' dsa- he' —ga-jäh' Pee'.

12 Ma' ga-løø' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh- juu', lä-jëe- dsa- he' ga-taah' tii' nuuy- ha-lä-cha-miih- juh-gaa- he- ga-jmee' Dio kyaayh' jee' na-näy' 'na-kway- ju'hmëe' kih' dsa- hi- sa-laa' judiu.

13 Hi- ma' ga-dsaa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga-hlëeh' Jacobo, ga-jäyh':

—Dsa-nuuh- øøhn', nuuh- da' hnäh'.

14 Ma-nuuh' jne' lä-koo- ma-jmeeh' Simón juu' ha-lä- ga-jmee' Dio to-në' jee' kih' dsa- hi- sa-laa' judiu, ga-tëy- dsa- he', ga-jmäy' kyaay'.

15 He- la- na- jeeh' kwee- kyaah' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, jee' na-sii- lä-la-:

16 Ma-ngëe' he- la-, nün' na'choohn- hne' kih' David he- na-hla'. Na'jmeeh- ka-läh' lä-kaa- jee' na-hee-, mah' choohn' ka-läh' lä-hmëe',

17 mah' lä-ja- hi- jñah' nää' dsa- he' wa' hnäy' Dio,

lä-jëe- dsa- hi- sa-laa' judiu hi- ma-mi-jään- laay' kyaan-.

18 Lä-ja- ga-jäh' Dio, hi- ga-mi-jnäe- juu' la-llo'joo' go-te'.

19 He-ja- jwahn-, ta- wa' han' kih' hi- sa-laa' judiu hi- dsa-jeeh- kyaah' Dio.

20 Ma-lee- ba' koo- siin' kiyh' mah' sa-wa' kuyh- ma' he- jmee' mi-sayh' hñiy' he- lä- dsa- cha-në' dio hi- na-laa- kaa- dsa-, hi- dsa-më' dsa-nuuh- sa-wa' kaa' wa' hi- cha- hi-, hi- ni- sa-wa' kuyh- jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii', ni- sa-wa' kuyh- jma-.

21 Jëeh' llo'joo' ga-løø' dsa- judiu kwa- nuuh' kih' Moisé neh' gwah- he- tøø' lä-koo- lä-koo- jwii-. Jee' ja- hëy- he- ga-sii' Moisé, lä-jë- jmi' he- tēh- dsa- dsë' —ga-jäh' Jacobo.

Ga-cheey' koo- je- kih' lä-jëe- øøh' jne' hi- sa-laa' judiu

22 Lä-jëe- øøh' jne' he', kyaah' apóstole hi- kyaah' dsa-gyuuh' ga-taayh- juu' kwee- ga-hñay' ko-llaa' øøh' jne' hi- ma-tääh' jee' ja- mah' dsa-näy' jwii- Antioquia kyaah' Paa' hi- kyaah' Bernabé. Ga-hñay' Juda, he' ba' hi- tēy- Barsabá, hi- ga-hñay' Sila. Hi- he' ma-laa' ta-jee' kih' dsa-kyaayh'.

23 Kyaah' hi- he' ga-cheey' je- he- na-sii- lä-la-:

“Jnääh' apóstole, jnääh' dsa-gyuuh' kyaah' øøh' jne', jmee- jnääh' juu' kyah' hnäh' øøhn' hi- sa-laa' judiu hi- chaa- Antioquia, hi- chaa- hwa' Siria hi- Cilicia ka-läh'. Wa' chaa- hnäh' llu'.

24 Ma-nuu' jnääh' kih' ko-llaa' hi- ga-hwëë- jee' la- ga-näay' ta-na'. Sa- ñe' jnääh' he- ga-näay' mi-gaay- hnäh' kyaah' juu' kiyh', heey- huudsë- kyah' hnäh' hi- jmeey- hih' he- uu' jmi-ngo' kyah' hnäh' hi- he- høøh' hnäh' ley.

25 He-ja- ma-tooh' jnääh' juu' kwee-, ma-jëë' jnääh' llu' ba' he- ma-hñaä' jnääh' øøh' jne' hi- tääh' jee' la- mah' dsa-näay' dsa-jëëy- hnäh' ko-jøh' kyaah' Paa' hi- kyaah' Bernabé hi- hnää' jne' cha-miuh'.

26 Dsa-ñuu' na-, sa- ga-jmeey' he- che' chaä- juuy' jee' ga-näay' kway- juu' kih' Jesucristo.

27 He-ja- chee' jnääh' Juda kyaah' Sila mah' dsa-näay' dsa-kway- juu' he- na-sii- la-.

28 Llu' ba' la' kih' Jmi-llé' Na-jngii' hi- lä-ja- kyaä' jnääh' ka-läh', he- sa- hnøø- jnääh' he- høøh' hnäh' he- sa- tää- hnäh' høøh'. Ma-la- he- la- ba' hnøø' nuuh' hnäh'.

29 Sa- kuh' hnäh' he- ma-lla' dsa-cha-né' dio hi- na-laä- kaah- dsa-, ni- sa- le' kuh' hnäh' jma-, ni- sa- le' kuh' hnäh' jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wi'. Hnäh' dsa-më' dsa-ñuu', ta- kaah' hnäh' wa' hi- cha- hi-. Cher'mah' ga-lëh' hnäh' høøh' he- ja-, jmeeh- ba' hnäh' llu'. Wa' dsa-ngëëh' ba' hnäh' llu'."

30 Lä-jëë- hi- na-hñaä' he', ga-näay' ta- Antioquia. Ma' ga-lla-näay' jee' ja-, ga-jøøyh- øøh' jne' mah' ga-ngëëy' je- he- ma' kyey- ja-, to-lo- në' jee' lä-jëë-.

31 Peer- ga-nøh' dsë' øøh' jne' he' ma' ga-hëy' je- ja-, he-ja- ga-lä-chaay- llu' jwërte.

32 Juda kyaah' Sila hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio ma' kway- cha-ga-miuh- juu'. Heh' lä-ja-, ga-nøh' dsë' øøh' jne' hi- ga-tëëyh' cha-miuh- be'.

33 Ga-lä-hii' ga' miuh- jmi', ja-ga' ga-hih' øøh' jne' juu' kyaayh' mah' dsa-näay' llu' ta- Jerusalén jee' tääh' hi- ga-cheey'.

34 Pero ga-jmee' Sila huudsë-: "Go-llu' ga' he- jän- jee' la-."

35 Hi- ga-jä' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ja-, ma' mi-tëëy- dsa-juu' kih' Dsa-jøøh' jnan'. Hi- ko-jøh' kyaah' jñah' dsa-kyaayh' ma' kway- ju'hmëë'.

Ngoo' Paa' jee' ga-të' to' jiih' na'kway-juu'

36 Ga-lä-hii' ga' miuh- jmi', ma' ga-jäh' Paa' siiyh- Bernabé:

—Man' ka-läh' ma-jëën' lä-jëë- øøh' jne' hi- tääh' lä-kaa- jwi- jee' na-kan' juu' kih' Dio jää', ma-jëën' ha- lä-täayh'.

37 Ma' hnøø' Bernabé ma' jääy' Jwaa- hi- tëëyh- Marcos.

38 Pero sa- ga-tih' dsë' Paa' he- ma' jääy' ka-läh' hi- ga-këh' jiih' hwa' Panfilia, jëëh' mo-so- ñee' gyih' na'kway- juu' kih' Dio kyaah' Paa'.

39 Ni- miuh- sa- ga-hii' kwee- juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lä-jiih' ga-beey' øøyh-, ga-näay' ma' kih-kih'. He-ja- Bernabé ga-jääy' Marcos, ga-taayh- neh- barco ga-näay' ta- Chipre.

40 Hi- Paa' ga-jääy' Sila. Lä-koö- ma' ga-hwëëy- jee' ja-, ga-jäh' øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia siiyh-:

—Dio kyaah' hnäh'.

41 Ga-ngëëy' ta- hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway- be' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' lä-koö- lä-koö- jwi-.

16

Ngoo' Timotä kyaah' Sila ko-jøh' kyaah' Paa'

1 Ma-ngëë' he- ja-, ga-näay' ta- Derbe, ja-ga' ga-näay' ta- Listra. Jee' ja- ma' gya' jaa- øøh' jne' hi- chee- Timotä. Chooy' ma' laa' judiu hi- ma' laay' øøh' jne' ka-läh'. Pero jmi- Timotä ma' laa' griego.

2 Lä-jëë- øøh' jne' hi- ma' tääh' Listra hi- hi- ma' tääh' Iconio ma' hlëëyh- llu' kih' Timotä.

3 Ga-lä-hnøø' Paa' jääy' Timotä lä-kaa- jee' dsooy', he-ja- ga-jmeey' mada- ga-wih' jmi-ngo' kih' Timotä mah' sa' choo' judiu hi- chaä- jee'

jā juu' kyaayh', jëeh' ga-lä-jëë' dsa-
 chaa- jee' ja- ma-ñey- laa' griego
 jmii- Timotä.

4 Ga-lä-kaa- jwii- jee' ga-näay',
 ga-jmeeyh' juu' kih' øøh' jne' ha-
 lä- la' juu' ee- he- ga-taah' apóstole
 kyaah' dsa-gyuuuh' hi- ma' tääh'
 Jerusalén mah' høøy' ma-la- he- na-
 ba'.

5 Ma' ga-nuu' øøh' jne' juu' jā,
 ga-tëeyh' cha-miih- be' hi- jwëë' ga-
 dsa- ga-heeh- juu' kih' Dio koo- jmii'
 koo- jmii'.

*Ga-mi-jnäa- Dio kih' Paa' jaa- dsa-
 hi- ma' chaa- hwa' Macedonia*

6 Pero Jmi-llé' Na-jngii' sa- ga-kwa'
 jwë' kih' Paa' kyaah' dsa-kyaayh'
 mah' ma' kway' juu' kih' Dio hwa'
 Asia, he-ja- ga-ngëë' bih' lä- ga-dsa'
 hwa' Frigia, kyaah' hwa' Galacia.

7 Lä-koo- ma' ga-lla-näay' ta- hwa'
 Misia, ma' hnøøy' ma' dsa-näay'
 ta- Bitinia pero sa- ga-kwa' Jmi-llé'
 Na-jngii' jwë'.

8 He-ja- koo- ga-ngëëy' ta- koo'
 hwa' Misia ba', lä-jiih' ga-lla-näay'
 jwii- Troa.

9 Hwë' he- ma' gya' Paa' Troa,
 ga-hëë' mi-nëy' ma' cheh' jaa-
 dsa-ñuuuh- hi- chaa- Macedonia ma'
 chu' kyaayh', ma' jäyh': "Ña- ta-
 hwa' Macedonia mah' kwah' be'
 kya' jnääh'."

10 Ma' ga-jëë' Paa' he- ja-, lä-cha'
 ja- ga-mi-llu' jnääh' løø' kya' jnääh'
 ', mah' ga-nøø' jnääh' kyaayh' ta-
 Macedonia. Ga-jmee' jnääh' dsoo'
 he- tëeh- Dio jnääh' mah' dsa-kwa'
 jnääh' ju-hmëë' kih' Jesús jee' ja-.

*Ngoo' Paa' kyaah' Sila jee' jwii- Fil-
 ipo*

11 Jee' jwii- Troa ja- ga-tooh' jnääh'
 ' neh' barco, ga-nøø' jnääh' ko-dsoo'
 ta- Samotracia, hwa' he- hä' jee'
 jmi-ñeeh-. Ma' ga-jnä' jyoh' jmii-
 ', ga-nøø' jnääh' ta- jwii- Neópolis.

12 Jee' ja- ga-hwii- jnääh' mah'
 ga-nøø' jnääh' ta- jwii- Filipino he-
 ga-lla' dsa- chaa- Roma hi- ma' la'

jwii- to-në' kih' hwa' Macedonia. Jee'
 jwii- ja- ga-tooh' jnääh' miih- jmii'.

13 Koo- jmii' he- teeh- dsa- dsë'
 ga-hwëë- jnääh' jee' jwii- ja-, ga-nøø'
 jnääh' ta- cha-hoo' jmii-. Jëeh', ma-ñe'
 jnääh' he- dsa-näa' dsa- jee' ja-, jee'
 dsa-ngiiy' kiyh' kih' Dio. He-ja-
 ga-tooh' jnääh' ga-hlëeh' jnääh' juu'
 kih' Dio dsa-më' hi- ma' tääh' jee' ja-.

14 Jaa- dsa-më' he' ma' chee- Lidia,
 hi- ma' chaa- jwii- juuh- he- chee-
 Tiatira. Ma' hñiiy' hmiih- gyuu' he-
 hmooh' hi- ma' hnaayh- Dio. He-ja-
 ga-chee' Dio dsëy' mah' wa-jmeey' he'
 juu' he- ma' hlëeh' Paa'.

15 Lä-koo- ma' ga-saay- jmii-
 ko-jøh' kyaah' lä-jëë' hi- chaa-
 kyaay', ga-chuuy' kya' jnääh',
 ga-jäyh':

—Cher'mah' laah' hnäh' mite' ba'
 jnä' kih' Dio, jä- hnäh' kin' na'.

He-ja- ga-jmee' dsa-më' he' bii'
 he- ga-jä' jnääh' cha'neh' kiyh'.

Ga-taayh- Paa' kyaah' Sila neh-ñe'

16 Koo- hä' lä- ma' na-nøø' jnääh'
 ka-läh' jee' ma' ngii' dsa- kiyh'
 kih' Dio, jee' ja- ga-jee' jnääh' jaa-
 chih-më' hi- ma' kye- jmi-llé' hñiih'
 hi- ma' lle- juu' kih' dsa-. Kyaah'
 chih-më' he' ma' lih' dsa-juy'
 cha-miih- kuu'.

17 Peer- kij- hooh- chih-më' he' ma'
 lleey' kaah' kya' jnääh', ma' hlëeyh':

—Dsa-ñuuuh- hi- ga-näa' na-
 ga-näa' mada- kih' Dio Jøøh'. Hi-
 na- na- kwa- juu' kih' Dio he- jmee'
 dsa-läa' dsa-.

18 Ma-lä-hii- cha-miih- jmii'
 jmee- chih-më' he' lä-ja-, lä-jiih'
 ga-lä-dsëh- dsë' Paa'. He-ja-
 ga-jeeyh- hñiiy' ga-siiyh- jmi-llé'
 hñiih':

—Kyaah' be' kih' Jesucristo jmeen-
 hih' kyah', go-hëë' kih' chih-më' na-.

Lä-cha' ja- ya-hëë' jmi-llé' hñiih'
 kih' chih-më' he'.

19 Ma' ga-lä-liih- dsa-juu' chih-më'
 he' mo-so- cha- he- kyaah' liyh' kuu',
 ga-lä-hneey- kyaah' Paa'. Ga-saayh'

Paa' kyaah' Sila na'jääy' cha'ne' dsa-ta'.

²⁰ Ga-taayh- goo- jwëe', ga-siiyh':

—Judiu ba' laa' dsa-nuuh- la-, ha-koh' hnii- sa' ma' jay' llay' jee' jwii- jnän'.

²¹ Mi-tëey- jne' he- tëey' jmeey- he- sa' cha- jwë' jnän' heehn' ni- he- jmeen' he- tëey' jmeey-, jne' hi- laa' dsa- romano.

²² Hi- lä-jëe' dsa-jwii- ga-kwa' be' kih' dsa- hi- ga-hnii' he'. He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada- ga-lleey' hmiih- kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga-kwa' dsa- kiyh' kyaah' si'hma-.

²³ Ma-ngëe' ma-kwa' dsa- kiyh' cha-miih-, ga-taah- dsih' neh-ñe'. Ja-ga' ga-jmeey' mada- kih' poo- kyaay' mah' hääy' llu'.

²⁴ Ma-ngëe' ma-hyoh- poo- jwë' ha- lä- jmeey', ga-taayh- Paa' kyaah' Sila ga-të' neh- ga' kih' neh-ñe'. Jee' ja- ga-gwëy' tii' Paa' kyaah' Sila neh- jwi' hma- he- hë- too-, he- chee- cepo.

²⁵ Pero ma' ga-të' koo- lla-nuu' ma' ngii' Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi- ma' häy- su- kih' Dio, hi- jñah' ga' dsa- hi- ma' tääh' neh-ñe' ja- ma' nuuy-.

²⁶ Ni- sa' liih- ga' dsa- he' ma' ga-jeh' wii' jwërte hwa', lä-jiih' ga-sa' ga-hluh' tii' na'hyah- he- la' neh-ñe' ja-. Lä-chah' ja- ga-na' lä-jë- ho'haah' kih', hi- ga-saa' ga-jaa' caden- he- ma' na-hñuu- lä-jëe' hi- ma' tääh' neh-ñe' ja-.

²⁷ He-ja- ga-ñe' poo- hi- ma' hoo' jee' ja-. Ma' ga-jëey' na-na' hoo' neh-ñe', ga-lley- ñe-tuuh' kiyh' mah' ma' jngëeyh' hñiiy', kih' he- laay' ma-kyuu' dsa- hi- ma' tääh' neh-ñe'.

²⁸ He-ja- ga-hlëeh' Paa' ki-gaa- ga-jäyh':

—Ta- jmeeh' hñaa'h', tøøh' ba' jnääh' lä-jëe' jnääh' jee' la-.

²⁹ He-ja- ga-ngii' poo- he' wa-je-, mah' ga-hey' ko-chih' cha'neh'. Jlääy' ga' lä-ja-, ga-jwääy' hñiiy' huu' tii' Paa' kyaah' Sila.

³⁰ Hih' poo- he' ga-hwëey' øøh' jne' neh-ñe', mah' ga-siiyh':

—Dsa-nuuh-, he- na- jmeen' mah' lään'.

³¹ He-ja- ga-jäh' øøh' jne' he':

—Jmee' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä-ja- ba' lääh' kyaah' lä-jëe' hi- chaa- kyah'.

³² Ja-ga' ga-hlëeyh' poo- he' juu' kih' Dio, kyaah' lä-jëe' hi- chaa- cha'neh- kiyh'.

³³ Lä- hwë' ja- ga-jøø' poo- he' kih' Paa' kyaah' Sila na'gyiyh- jee' ga-la' dsoo' kiyh'. Lä-chah' ja- ga-saa- poo- he' jmi- kyaah' lä-jëe' hi- chaa- kyaay'.

³⁴ Ma-ngëe' ma-saay- jmi-, ga-tëey- øøh' jne' he' cha'neh- kiyh', ga-kwëeyh' he- ga-kuyh-. Peer- ga-lä- chaa' llu' kyaah' lä-jëe' hi- chaa- kyaay', lä-llu' he- ga-heeyh- juu' kih' Dio.

³⁵ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ja-, ga-chee' dsa-ta' jñah' poo- hi- na'jmeey' juu' kih' hi- ma' hoo' neh-ñe' mah' lääy' Paa' kyaah' Sila.

³⁶ He-ja- ga-jmeeh' poo- juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga-jäyh':

—Ma- jmeey' dsa-ta' mada- he- lään' hnäh'. He-ja- jwahn-, hwëe- hnäh', go-nää' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

³⁷ He-ja- ga-jäh' Paa' siiyh' lä-la-:

—¿He-la' ja- ga-kway' kyaa' jnääh' cha'ne' lä-jëe' dsa-, ni- sa' ga-ngiiy' juu' che' ää- jnääh' dsoo'? He' ba' dsa- romano jnääh' ka-läh' mah' ga-taayh- jnääh' neh-ñe'. Na' laay', lääy' jnääh' jee' na-hmää'. Ni- miih- sa' heeh' jnääh' lä-na-. Wa' ya-nää' hñii' dsa-ta' mah' hwëey' jnääh'.

³⁸ He-ja- na'jmeeh' poo- he' juu' kih' dsa-ta'. Peer- ga-lä-goo- dsë' dsa-ta' he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano kyaah' Sila.

³⁹ He-ja- na-näy' na-jëey-, mah' ga-siiyh- Paa' kyaah' Sila:

—Jmee' hnäh' jøh- hoh'.

Ma-la- ma-hwëey' neh-ñe', ga-siiyh':

—Go-nää' ba' hnäh' ta- jee' jyoh'.

40 Ma' ya-hëë' Paa' neh-ñe' kyaah' Sila, ga-näay' ta' kih' Lidia, jee' ga-jeey' miih-øøh' jne'. Ga-kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja-ga' ga-hwëëy' jee' jwii- ja-, ga-näay' ta' jee' jyoh'.

17

Ga-lä-hnee' dsa- kyaah' Paa' jee' jwii- Tesalónica

1 Ga-ngëë' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwii- Anfípoli hi' ga-ngëëy' jee' jwii- Apolonia lä-jiih' ga-lla-näay' jwii- Tesalónica, jee' ma' chih' koo- gwah' kih' dsa- judiu.

2 Hi- lä-koo- tëë' Paa' jmee', jmi' he- teeh- dsa- dsë' ma' dsooy- neh- gwah' dsa-hlëëy' dsa-. Ga-të' hnë- jiih' ma' dsooy- gwah' jmi' he- teeh- dsa- dsë' ma' dsa-kway- juu' na-hña- 'lä-jëë-.

3 Ma' mi-jnäay' jëë- go-te- lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh', jmee- bii' jëë' Cristo wii' hi- lä-jiiy' ka-läh' jee' kih' hi- na-juu'. Hi' ga-jäyh':

—Jesús hi- hlëehn' kih' la-, hi- he' he' Cristo.

4 Ko-llaa' judiu ga-lä-dsoo' dsëy', he-ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwëë' griego hi- ma' hnaah- Dio ga-heeh-. Hi- lä-ja- jwëë' dsa-më' hi- hii' juu' kih' jee' jwii- ja- ga-heeyh- kih' Jesús.

5 Pero ko-llaa' judiu hi- sa' ma' dsoo' dsë' kih' Jesús, ga-lä-lleey'. He-ja- na'kyaay' ko-llaa' dsa-ñuuh- hi- hña- dsë' hi- la' ga-näa' jee' jwii- ja-. Kyaah' dsa-ñuuh- he' ga-liyh' ga-tooyh- je- dsë' dsa- chaa- jee' jwii- ja-. He-ja- ga-näay' cha'neh' kih' Jasón he- hnøoy' ma' jäay' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh- goo- dsa-jwii-.

6 Pero sa- ga-jnäayh-, he-ja- ga-saayh' Jasón kyaah' jñah' ga' øøh' jne', na-jäay- kih' dsa-ta', ta-hooyh- ki-gaa- ma' jäyh':

—Dsa- na- ga-näa' mi-gaa- dsa- lä-kaa- jmi-gyuu- hi- na' ma-ya-näay' jee' la- jnän'.

7 Jasón la- na- ma-taayh- dsa- he' cha'neh' kih'. Lä-jëë- hi- la- na- mi-kwayh' ley kih' dsa-ta' jøøh' jnän' hi- gya' roma. Jäyh' chaa- jñah' rey hi- chee- Jesús.

8 Ma' ga-nuu' dsa-ta' kyaah' dsa-jwii- juu' ja-, ga-hee' dsëy' go-te-.

9 He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada- ga-mi-hmaah' Jasón dsoo' kih' kyaah' lä-jëë- øøh' jne' hi- ga-saayh' he'. Ja-ga' ga-läay'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea

10 Øøh' jne' hi- ma' chaa- jee' ja-, lä-chah' hwë' ja-, ga-cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea. Ma' ga-lla-näay' Berea na-näay' ' neh- gwah' kih' judiu.

11 Judiu hi- ma' chaa- Berea ja-, llu' cha-ga'miih- huuh- dsë- kih' lä-koh' ga' hi- chaa- Tesalónica. Ga-lä-hnøø' gyih' nuuy' ha- lä- la' juu' ja-, hi- lä-jë- jmi' ma' hëy- jee' na-sii- juu' kih' Dio mah' ma' jëëy- che' ma-ra- ju'dsoo' he- ma' jäh' Paa'.

12 Jwëë' dsa- judiu he' ga-heeh- juu' kih' Dio hi- lä-ja- jwëë' dsa-më' griega hi- hii' juu' kih' jee' jwii- ja- hi- jwëë' dsa-ñuuh- ka-läh'.

13 Ma' ga-nuu' judiu hi- chaa- Tesalónica he- hää' Paa' ta' Berea kway- juu' kih' Dio, he-ja- na-näay' jee' ja- ka-läh' na'llay- hñii- kih' dsa-.

14 Lä-chah' ja- øøh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga-cheey' Paa' ta- cha-hoo' jmi-ñeeh-. Ga-jä' ba' Sila kyaah' Timotä jwii- Berea.

15 He' ba' øøh' jne' hi- ma' kyaah' Paa' ga-jmee' be' ga-jøø' kiyh' lä- ga-të' jwii- Atena. Hi- ma' ga-hwëë- øøh' jne' jwii- Atena ja-, ga-chee' Paa' juu' wa' ja- Sila kyaah' Timotä ta' la-, na'koh' lä-jiih' jee' le'.

Ga-kwa' Paa' juu' jee' jwii- Atena

16 Ta'ko-jiih' ma' gya' Paa' jøoy- lloo- Sila kyaah' Timotä jwii- Atena, ga-lä-meeh' dsëy' kih' ga-lä-kaa- ba' tääh' dio hi- na-laa- kaa- dsa-.

17 He-ja- neh+ gwah+ ma' mi-jnää- Paa' juu' na-hñaa' lä-jëë- kih' judiu hi- ma' chaa- jee' ja-, hi- kih' jñah' ga' dsa- hi- hnaah- Dio. Hi- lä-jë- jmi' ma' dsa-ngëë' Paa' lä-kaa- je'hmooh' ja-, hlëëyh- dsa- hi- dsa-kuh' jee' ja- ka-läh'.

18 Jee' ja- ga-jeey' dsa- hi- jäh' kyuuh-. Koo- nää' dsa- he' tëëyh- epicúreo hi- jñah' ka-läh' tëëyh- estoico. Dsa- he' na- ga-løø' ti-choo' juu' kyaah' Paa'. He-ja- ga-jäyh' siyh' dsa-kyaayh':

—Hee- ba' juu' he- kwa+ dsa- na-, heh' he- hlëëyh+ cha-miuh- ngëë'.

Jñah' ka-läh' ga-jäh':

—Lä-koo- he- hlëëyh+ kih' jñah' dio hi- sa- kyuu+ jne'.

Lä-ja- ga-jäyh' kih' Paa' kih' he- ma' mi-jnää- Paa' ju'hmëë' kih' Jesús hi- juu' he- lä-jiuh' dsa-.

19 He-ja- ga-jäy' Paa' koo- jee' ma' dsa-ñeey-, jee' chee- Areópago. Jee' ja- ga-ngiuh' juu' kiyh':

—¿Che' le' nuu- jnääh' miuh- ha- lä- la' ju'hmëë' he- kyeh' na-?

20 Kyeh' juu' he- sa- ma-nuu- jnääh' go-te-. Hnøø- jnääh' lä-ñe' jnääh' he- hnøø' jäh' juu' na-.

21 (Jëeh', jwëë' dsa- chaa- jee' jwii- Atena hi- dsa- hi- ya-nää' hwa' uu-, ga-taayh' tää' jee' ja-. Sa- cha- he- ga' jyoh' he- ma' tih- dsëy', ma-la- ju'hmëë' he- ma' nuuy' kyaah' he- ma' kway', he- ja- ba' ma' tih- dsëy'.)

22 He-ja- ga-noo- Paa' to-dsaah' jee' kih' hi- ma' tääh' Areópago ja-, mah' ga-jäyh':

—Kyuun- hnäh' dsa- chaa- Atena. Peer- mi-teh' hnäh' kyaah' lä-jëë- dio kyaah' hnäh'.

23 Jëeh' lä- ma' ñeen' na-ngën' lä-kaa- jee' jwii- la-, ga-jëen' lä-kaa- ba' tääh' hi- na-laa- kaah' hnäh'. Jee' ja- ga-jëen' koo- na'hyoo' jee' na-sii- lä-la-: “Hi- la- Dio hi- sa- kyuu+ jne'.” Jëe' da' hnäh', he' ba' Dio hi- hnaah' hnäh', ni- sa- kyuu- hnäh', kih' hi- he' na- hlëehn' na'.

24 'Dio hi- ga-jmee' lä-kaa- jmi-gyuu+, hi- ga-jmee' lä-jë- he- ga' cha- në' kih', hi- he' laa' juu' gyuuuh' hwa', he-ja- sa- jmee- bii' jmee' dsa- jmi-gyuu+ koo- gwah- jee' gyay'.

25 Sa- cha- he- jmee- bii' kiyh' ni- miuh-, ni- hi- jmee' ta'he' kiyh'. Hñii' bih' jmeey' chaa- lä-jëë- jne', jmeey' kii' jne' lle' hi- kway' lä-jë- he- jmee- bii' jnän'.

26 'Kih' jaa- dsa-ñuuh- ba' ga-jmäy' lä-jëë- nää' dsa- jmi-gyuu+ mah' dsa-taayh' lä-kaa- hwa'. Hi- ga-tøøy' hih- ha- koh' jmi' dsa-taah' dsa- hi- ha- hñii' dsa-taayh'.

27 Ga-jmäy' jne' mah' hnääh' jnih'. Lä-ja- koo- sa- su' sa- jne- ba' jne' Dio. Jëeh', ma-ra' ju'dsoo' sa- cheyh' uu' kih' lä-jaa- lä-jaa- jne'.

28 Jëeh', ta-la' kiyh' ba' chaa- jne' hi- ga-nøø' jne' hi- na-jiuh' jne'. He- la- jëeh' kwee- lä-koh' ga-sii' ko-llaa' dsa-gooh' hnäh' hi- ma' kyuuh-, hi- ga-jäh': “Laa' jne' sa-ju- kih' Dio.”

29 'Lä-llu' he- laa' jne' sa-ju- kih' Dio, he-ja- sa- cha- he- kih' jmeen' huudsë- laay' lä-koo- dio hi- jmää- dsa- kyaah' ñe' nøø' o ñe' tøø- o kyaah' kuu'. Jëeh' heeh- he- jmee- dsa- ja-, la' lä-koo- gwa' huudsë- kih' dsa- ba'.

30 Jää', sa- ga-jmee' Dio he' kih' lä-jë- he- ma' jmee- dsa-. Jëeh' dsa-, sa- ma' ñe- hee- ja- ma' jmeey-. Pero jmi' na', Dio jmee- mada- kih' lä-jëë- dsa- hi- tääh' lä-kaa- jmi-gyuu+ wa' lä-dsaa- dsëy' lä-jë- he- jmeey'.

31 Jëeh', ga-tøø' Dio hih' lloo- koo- jmi' llay' ta' kih' lä-jëë- dsa- kyaah' ju'dsoo'. Ma-na-lleeh' ba' jaa- dsa-ñuuh- hi- lla' ta' hi- kih' lä-jëë- dsa- ga-jmee' Dio dsoo' juu' ja-, lä-llu' he- ga-mi-jiuh' Jesús jee' kih' hi- na-juu- —ga-jäh' Paa'.

32 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' he- lä-jiuh' dsa- hi- ma-na-juu', ko-llaa' dsa- he' ga-mi-kwayh' hi- ko-llaa' ga-jäh' lä-la-:

—Jyoh' jiih- ba' nuu- jnääh' ka-läh' juu' na-.

33 He-ja- ya-hëë' Paa' jee' kih' dsa- he'.

34 Ko-llaa' hi- ga-lä-dsoo' dsë', ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa'. Jee' ja- ma' hää' Dionisio hi- ma' dsoo- ta- Areópago. Hi- lä-ja- ga-heeh- jaa- dsa-më' hi- ma' chee- Dámari hi- chaa- ga-jñah' hi- ga-heeh-.

18

Ngoo' Paa' ta' jwii- Corinto

1 Ma-ngëë' he- ja-, ya-hëë' Paa' jwii- Atena ngooy' ta' jwii- Corinto.

2 Jee' ja- ga-jee' jaa- judiu chee- Aquila hi- ga-lä-chaa- jee' jwii- Ponto, hi- hmëë' ya-hëë' hwa' Italia kyaah' mëy' Priscila lä-hih' kih' Claudio rey to-në'. Hih' rey he', sa- hnøoy' ma' dsa-taah' dsa- hi- laa' judiu jee' jwii- Roma he- nøø' hwa' Italia. He-ja- ñee' Paa' na-jëë- dsa-gooy' he'.

3 Aquila he' ma' jmee- ta' hme- hmi-loo-, he- ja- ma' la' ta' kiyh'. Ja-ba' lih' Paa' ma' jmeey- ta' ja- ka-läh', he-ja- ga-jäy' jmeey- ta' ja- ko-jøh' kyaayh'.

4 Lä-jë- jmi- he- teeh- dsa- dsë' ma' dsoo- Paa' neh' gwah- mäh- ma' dsa-hlëëyh' dsa- judiu kyaah' hi- sa- laa' judiu, ma' kway- juu' na-hña- lä-jëë- ha- lä- jee' ma' heeh- dsa- juu' kih' Dio.

5 Ma' ga-lloo' Sila kyaah' Timotä hi- ma' tääh' Macedonia, ja-ga' ga-tu' Paa' ta' jmee- hmi-loo- mah' ga-kway' juu' kih' Dio ba'. Ga-hlëëyh' judiu dsa-gooy', ga-jmeey' ju-dsoo' kih' Jesús. Ga-jäyh' hi- he' he' Cristo.

6 Pero dsa- he' ga-løø' jiiyh- juu' kyaah' Paa', hi- ga-mi-kwayh' ka-läh'. He-ja- ga-kyah' Paa' hmi- kih', ga-jäyh':

—Dsoo' kyah' hñaah' ba' hnäh' na-, he- juuh' hnäh' lä- ma-na-bääh' ja-ba' hnäh' kyaah' dso'kye-. Sa- cha- dsoo' dsëen- ni- miih-. Na' ta- cha'ne' na'kan' juu' la- kih' dsa- hi- sa- laa' judiu ba'.

7 Ya-hëëy' neh' gwah- ja-, ngooy' cha'neh' kih' jaa- dsa-ñuuh- hi- chee- Justo hi- ma' gya' jäh- jee' chih' gwah-. Hi- he' ma' gah- Dio.

8 Jaa- dsa- hi- hä' goo- gwah- hi- chee- Crispo, ga-heeh- juu' kih' Jesús kyaah' lä-jëë- hi- chaa- kyaay'. Hi- jwëë' dsa- hi- chaa- ja-ba' Corinto ja-, ga-heeyh- juu' kih' Dio ma' ga-nuuy' juu' he- ma' kwa- Paa'. Lä-jëë- hi- he' ga-saa- jmi-.

9 Koo- hwë' he- ma' gya' Paa' jwii- Corinto ja-, ga-hëë' mi'ney' Dsa-jøøh' jnän' hi- ga-jäh' siyh':

—Ta' wa' gah', hlëeh' ba' hne- juu' kin', ta- tu' he- kwah- juu'.

10 Ni- jaa- sa- chaa- hi- kaah' hne- mah' jmeeyh- hne-. Jëeh' jnä' chehn' kyaah' hne-. Hi- ta- jyoh' ko-taa-, tääh' jwëë' dsa- jee' jwii- la- hi- na' ga-heeh- juu' kin'.

11 He-ja- ga-jä' Paa' koo- ji- ñe- na-dsë- jñee' sih- jee' jwii- Corinto ja-, kway- juu' kih' Dio.

12 Lä-koh' ma' laa' Galiön lle'moh' kih' lä-kaa- hwa' Acaya, lä-jëë- judiu hi- chaa- Corinto ga-taayh' juu' kwee- kyaah' dsa-kyaayh' ga-teey' kyaah' Paa' he-ja- na-jäy- në'ta,

13 ma' jäyh':

—Dsa-ñuuh- la- mi-tëëy- dsa- ha- lä- jee' hnaayh- Dio mah' lla-dsëëy' kih' ley jnän' kyaah' juu' ja-.

14 Ma- cheh' Paa' ma' hlëeh', ma' ga-jäh' Galiön siyh' dsa- judiu he':

—Cher'mah' dsoo' la' hlih' he- jmeey-, o cher'mah' na-bäy' koo- dsoo' juuh-, ja-ga' na- høø' kwaat- llan' ta' kyah' hnäh' dsa- judiu.

15 Pero juu' ta-jmah' ba' na- hlëeh' hnäh'. Dsa- ba' na- hääh- hnäh', kih' ley kyah' hnäh' ba' na- hlëeh' hnäh'. He-ja- jëë- ba' hnäh' ha- lä-lä-ee- juu' na-. Sa- hnoon' taahn- hñiin- kyaah' he- na- —ga-jäyh'.

16 He-ja- ga-hwëëy' dsa- he' në'ta' ja-.

17 He-ja- ga-saah' dsa- he' Sóstene hi- ma' hä' goo- gwah- kiyh'. Ga-kway' kih' ta- ka'hne- kih' në'ta'

jā. Pero lle'moh' he' ni' miih- sa' ga'jmeey' he' kiyh'.

18 Pero ga'gya- ga' Paa' cha-miih- jmii' Corinto jā. Ja-ga' ga'hiih' juu' kih' lä-jëë- øøh' jne', ngooy' ta' hwa' Siria, kyaah' Aquila kyaah' Priscila. Jää' ja-ga-dsa-taayh`neh- barco jwii- Cencrea, ga'tii' Paa' lle', ga'jmeey' kwaah- go-te. Lä'ja- ga'länä' ga'jmeey' koo- hmooh' kyaah' Dio.

19 Ma' ga'lla-näay' Éfeso, ja- jiih' ga'jä' dsa-kyaayh'. Ngoo' ba' Paa' ta' gwah- na'hlëeyh' judiu.

20 He-ja- ga-ngii' judiu he' ma' jä' ga' Paa' miih- jmii', pero sa' ga'heeyh-.

21 Ga'hiih' juu' kih' lä-jëë- hi- he', ga'siih':

—Jmee' bii' naahn- jmii' he- tē' Jerusalén. Pero koo- ka-läh' jän- ya-jëen- hnäh', cher'mah' lä'ja- hnøø' Dio.

Éfeso ja- ga-he' Paa' neh- barco, ngaayh' ta' Jerusalén.

22 Ma' ga'llooy' Cesarea, ngaah' bih' ta' Jerusalén na'jmeey' Dio kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-. Ja-ga' ngooy' ta' jwii- Antioquia ka-läh'.

23 Ga'gyay- miih- jmii' Antioquia, ja-ga' ya-hëey' ka-läh', ngooy' lä-koo- lä-koo- jwii- he- nøø' hwa' Galacia, hi' lä'ja- jwii- he- nøø' hwa' Frigia, na'kway- be' kih' lä-jëë- øøh' jne' hi- ma' tääh' lä-kaa- jee' ja-.

Ga'kwa' Apolo juu' jee' jwii- Éfeso

24 Ta'ko-jiih' ja-, ga'lloo' ta' jwii- Éfeso jaa- judiu hi- chee- Apolo, hi- ga-lä' chaa' jee' jwii- Alejandría. Peer- liyh- kway- juu' kih' Dio na-hñaa' lä-jëë- hi- ma' kyuyh- ra-këh' ra-lluu' jee' na-sii- juu' kih' Dio.

25 Ga-lä-tëë- bih' ha- lä- la' jwë' kih' Jesús hi- ma' hlëeyh- lä-kaa- tuh-dsëy'. Ma' mi-tëey- dsa- na-hñaa' lä-jëë- ha- lä- la' juu' kih' Jesús. Pero he- saa- dsa- jmii-, ma-la' he- ma' jmee- Jwaa- ba' ma' kyuyh-.

26 Sa- goyh-, ga-løoy' hlëeyh- dsa- neh- gwah- kih' judiu he- chih' Éfeso ja-. Pero lä- ma' ga-nuu' Aquila kyaah' Priscila ha- lä- la' juu' he- ma' kwa- Apolo ja-, he-ja- ga-tëey- ta' kiyh' mah' na'heeh' gyih' ha- lä- la' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän' jee' sa- ma' kyuyh-.

27 Ma-ngëë' he- ja-, ga-lä-hnøø' Apolo dsøø' ta' hwa' Acaya. Hi- lä-jëë- øøh' jne' hi- ma' tääh' kyaayh' jee' ja-, ga-kway' be' kih' hi- ga'siiy' koo- je- kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Corinto he- nøø' hwa' Acaya mah' wa' heeyh- Apolo lä-kaa- tuh-dsëy'. Hi- ma' ga'llooy' jee' ja-, ga-la' llu' cha-miih- kih' lä-jëë- øøh' jne' hi- ga-heeh- kih' Dio, kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'.

28 Lä-jiih' jee' le', ga-ti- ga'choo' Apolo juu' kyaah' judiu dsa-kyaayh'. Ga-mi-jnäay- na-hñaa' lä-jëë- lä-koo- jäh' juu' kih' Dio mah' lä-ngëey', Jesús he' hi- laa' Cristo.

19

Ngoo' Paa' ta' jwii- Éfeso

1 Ta'ko-jiih' ma' gya' Apolo jwii- Corinto, ngoo' Paa' jwë' hwa' ba' lä-jiih' ga'llooy' jwii- Éfeso. Ma' ga'llooy' jee' ja- ga'jeey' ko'llaa' øøh' jne'.

2 He-ja- ga-ngii' Paa' juu' kiyh':

—¿Che' ga-tëeh' hnäh' Jmi-lle' Na-jngii' lä- ma' ga'heeh' hnäh' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'?

He-ja- ga-jäh' dsa- he':

—Ni' sa' ñe' jnääh' hee- ja- Jmi-lle' Na-jngii'.

3 He-ja- ga-jäh' Paa':

—¿Hee- juu' ga'jmeeh' hnäh' dsøø' he- ga'saah- hnäh' jmii-?

Mah' ga-jäh' dsa- he':

—Ga-saa- jnääh' jmii- lä-hih' ga'jmeey' Jwaa- ba'.

4 Mah' ga-jäh' Paa' siiyh':

—Jwaa- ga'choo' jmii- kih' dsa- hi- ga-lä-dsaa- dsë' he- ma' jmeey- he- hliih'. Ga'siiyh' dsa- he': “Wa'

lä́dsooʹ hohʹ hnähʹ kihʹ hī- jā- kēē-
gaʹ kiʹ jnäʹ.” Jwaa- heʹ maʹ hlēēhʹ kihʹ
Jesús hī- laaʹ Cristo.

5 Maʹ ga-nuuʹ dsa- heʹ juuʹ jā-
ga-saay- jmī- lä-hihʹ kihʹ Jesús.

6 Lä- maʹ ga-kye- Paaʹ goo- nē-
kiyhʹ, ga-jyooʹ Jmī-llēʹ Na-jngī- nē-
kihʹ dsa- heʹ. Lä- chahʹ ja- ga-hlēēyhʹ
jyohʹ juuʹ hī- ga-løoyʹ ngēēy- juuʹ he-
maʹ mi-jnäa- Dio kiyhʹ.

7 Jee- lä-jēē- dsa-ñuuh- heʹ maʹ teeʹ
gya-tuuʹ.

8 Uu- sih- he- ga-gya- Paaʹ jeeʹ
ja-, maʹ dsooy- gwahʹ kihʹ dsa-
judiu he- chihʹ jeeʹ ja-. Sa- goyhʹ
maʹ hlēēyh- dsa- hī- ga-mi-jnäay-
na-hñaaʹ lä-jēē- ha- lä- jaa- Dio dsa-
lä-hihʹ kihʹ.

9 Pero ko-llaaʹ dsa- heʹ maʹ hweh-
dsēyʹ, sa- ga-jmeeyʹ dsooʹ dsēyʹ kihʹ
Jesús. Wī- baʹ ga-hlēēyhʹ kihʹ Jesús
to-lo- nē- dsa-kyaaʹyhʹ. He- ja- ya-hēēʹ
Paaʹ jeeʹ kihʹ dsa- heʹ, ga-jääyʹ øøhʹ
jneʹ ga-näayʹ jeeʹ chihʹ sa-kwel- kihʹ
hī- chee- Tiranno. Jeeʹ ja- ga-hlēēhʹ
Paaʹ øøhʹ jneʹ juuʹ kihʹ Jesús lä-jē- jmīʹ.

10 Lä- ja- ga-jmeeyʹ lä-jiihʹ ga-tē- to-
ji-ñē-. Lä-jwēʹ ja- lä-jēē- judiu hī-
maʹ chaa- hwaʹ Asia, hī- lä-kye- dsa-
hī- sa- laaʹ judiu, ga-nuuyʹ juuʹ kihʹ
Jesús Dsa-jøøhʹ jnänʹ.

11 He- baʹ che- juh-gaa- he-
ga-jmeeyʹ Dio jeeʹ ja- ta-la- kihʹ Paaʹ.

12 Maʹ dsa-nääʹ dsa- kyaahʹ hmīh-
kihʹ jeeʹ maʹ chehʹ Paaʹ. Koo- maʹ
dsa-jnoohʹ mīh- nē- kihʹ Paaʹ hmīh-
sa-luu- hī- hmīh- hī- cha-nē. Hmīh-
ja- maʹ dsa-suy- dsa-dsaahʹ kyaayʹ.
Lä- ja- maʹ dsa-jäʹ kiyhʹ hī- lä-kye-
jmī-llēʹ hlīhʹ maʹ hwēē-.

13 Hi- maʹ chaa- ko-llaaʹ judiu
hī- maʹ ga-nääʹ ta- kyeʹ ta- ñiiʹ maʹ
hwēēy- jmī-llēʹ hlīhʹ kihʹ dsa-. Pero
koo- häʹ, jaʹ huuʹdsē- kiyhʹ maʹ hwēēyʹ
jmī-llēʹ hlīhʹ kyaahʹ beʹ kihʹ Jesús,
ga-jäyhʹ:

—Kyaahʹ hihʹ kihʹ Jesús hī- hlēēhʹ
Paaʹ kihʹ, jmeenʹ hihʹ hwēēh- hnähʹ.

14 He- la- maʹ jmee- lä-jēē- gyeēʹ
jooʹ dsa- judiu hī- maʹ chee- Esceva,
hī- maʹ laaʹ jaa- jmī-dsa- hī- kye- nē.

15 Pero ga-jiihʹ jmī-llēʹ hlīhʹ juuʹ
kyaahʹ dsa- heʹ, ga-jäyhʹ:

—Kyuū- baʹ jnäʹ Jesús, hī- maʹ baʹ
jnäʹ hii- heʹ Paaʹ, pero hnähʹ, sa-
kyuun- ni- mīh-.

16 Dsa- hī- maʹ kye- jmī-llēʹ hlīhʹ
heʹ, nī- juuʹ ga-sa- ga-hiiyʹ, ga-sooyhʹ
kihʹ lä-jēē- gyeēʹ dsa- heʹ. Peer-
ga-kwayʹ kihʹ, lä-jiihʹ ga-jmäayh-
dsooʹ, ga-kyuuyʹ to-lo-kwayhʹ.

17 Lä-jēē- dsa- judiu hī- kyaahʹ
dsa- hī- sa- laaʹ judiu hī- maʹ täähʹ
Éfeso ga-lä-goyhʹ jwēte maʹ ga-nuuyʹ
ha- lä- ga-laʹ kihʹ dsa- heʹ. He- ja-
ga-jmeeyʹ juuh- kihʹ Jesús.

18 Hi- jwēē- dsa- hī- ga-heeh- juuʹ
kihʹ Dio ga-mi-jnäay- to-lo- nē- øøyhʹ
lä-jē- he- hlīhʹ he- maʹ jmeeyʹ.

19 Hi- ja-baʹ lä- ja- jwēē- hī- maʹ
tēē- ji-nahʹ maʹ dsa-kay- je- hlīhʹ
ja-, mahʹ maʹ dsa-jey- cha-nē- jeeʹ
lä-jēē-. Hi- maʹ ga-jmeehʹ dsa- kwaan-
johʹ kyeēʹ jeeʹ lä-jē- mo-je- ja-, ya-hiiʹ
kwaan- to-lo-gyaʹ mil kuuʹ tøø-.

20 Lä- ja- ga-lä-jwēēʹ cha-ga-mīh-
dsa- hī- ga-nuuʹ juuʹ kihʹ Dio hī-
ga-jēēyʹ ha- kohʹ beʹ sa- cha- kihʹ Dio.

21 Ma- ngēē- he- ja-, ga-jmeeʹ Paaʹ
huuʹdsē- dsooyʹ ka-lähʹ ta- hwaʹ
Macedonia hī- ta- hwaʹ Acaya. Ja- ga-
dsaayhʹ ta- Jerusalén. Hi- ga-jäyhʹ:

—Ma-lä-hii- mīh- jmīʹ gyanʹ
Jerusalén, ma-ra- he- jmee- biiʹ nīn-
ta- Roma.

22 Uu- hī- maʹ jmee- ko-jøøhʹ kyaayhʹ
ga-cheeyʹ ta- hwaʹ Macedonia,
ga-cheeyʹ Timotä kyaahʹ Erasto. Pero
ga-jäʹ ga- Paaʹ mīh- jmīʹ hwaʹ Asia
ja-.

*Ga-lä-hnee- dsa- hī- maʹ chaa- jwī-
Éfeso kyaahʹ Paaʹ*

23 Jmīʹ ja- ga-lä-cha- koo- hnī-
juuh- jeeʹ jwī- Éfeso, kwaan- kihʹ
ju-hmēēʹ.

24 Jeeʹ ja- maʹ gyaʹ jaa- dsa- chee-
Demetrio hī- maʹ kwa- ta- he- jmee-

dsa⁻ gwah⁺ pih⁺ kyaah⁺ ñe⁺ tøø⁻ jmah⁺ he⁻ la⁺ heeh⁻ gwah⁺ kih⁺ Diana he⁻ ma⁺ chih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Kyaah⁺ ta⁺ ja⁻ ma⁺ liyh⁺ cha⁻ miih⁻ kuu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺.

25 He⁻ ja⁻ ga⁺ jøøyh⁻ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁺ kiyh⁺ hi⁻ jñah⁺ ga⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ja⁻ ba⁺ ta⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁺ siiyh⁻:

—Dsa⁻ ñuu⁻, ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ kwee⁻ lëh⁺ jne⁺ cha⁻ miih⁻ kuu⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻.

26 Pero na⁺ ma⁺ jëë⁻ jne⁺ hi⁻ ma⁻ nuu⁻ jne⁺ ngë⁻ Paa⁺ Éfeso la⁻ mi⁻ gaay⁻ jwëë⁻ dsa⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁺ jee⁺ la⁻ jmeey⁻ lä⁺ na⁻. Lä⁺ ga⁺ dsa⁺ hwa⁺ Asia ma⁻ mi⁻ gaay⁻ jwëë⁻ dsa⁻, jäh⁺: “Ja⁻ Dio he⁺, hih⁺ dio hi⁻ jmää⁻ dsa⁻ kyaah⁺ goo⁻.”

27 He⁻ ja⁻ hii⁺ goo⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁺ heey⁺ ta⁺ jnän⁻ la⁻, hi⁻ mo⁻ so⁻ tooh⁻ dsa⁻ ta⁺ gwah⁺ kih⁺ dio Diana jnän⁻ hi⁻ lä⁺ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Diana, hi⁻ hnaah⁻ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ hwa⁺ Asia hi⁻ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ka⁻ läh⁺.

28 Ma⁺ ga⁺ nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺ lä⁺ lleey⁺ jwërte⁺ hi⁻ ga⁺ løøy⁺ tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺, ma⁺ jäh⁺:

—iHe⁻ ba⁺ che⁻ jøøh⁺ Diana hi⁻ cheh⁺ Éfeso la⁻!

29 He⁻ ja⁻ ga⁺ kah⁺ ga⁺ gwëh⁺ hu⁻ dsë⁻ kih⁺ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Koo⁻ mii⁺ ba⁺ ga⁺ jmeey⁺ ga⁺ saayh⁺ Gayo kyaah⁺ Aristarco na⁺ jääy⁻ jee⁺ dsa⁻ ñee⁻ dsa⁻ kyaayh⁺. Lä⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁻ he⁺ chaa⁻ Macedonia hi⁻ ma⁺ jmeey⁺ kō⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Paa⁺.

30 Hnøø⁺ Paa⁺ ma⁺ dsa⁻ hlëeh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ pero sa⁺ ga⁺ kwa⁺ øøh⁺ jne⁺ jwë⁺ ma⁺ dsooy⁺.

31 Hi⁻ lä⁺ ja⁻ kō⁻ llaa⁺ hi⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁺ hwa⁺ Asia ja⁻, ma⁺ jwayh⁺ kyaah⁺ Paa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺ cheey⁺ juu⁺ kih⁺, ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Paa⁺ mah⁺ sa⁺ dsooy⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻ he⁺.

32 Ga⁺ kah⁺ ga⁺ gwëh⁺ go⁻ te⁻ hu⁻ dsë⁻ kih⁺ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. Kah⁺ ba⁺ ma⁺ hlëeh⁺ lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻. Hi⁻ jwëë⁻ ga⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ ñee⁻ hee⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ma⁺ tääyh⁺ jee⁺ ja⁻.

33 He⁻ ja⁻ dsa⁻ judiu ga⁻ hñaay⁺ na⁺ koh⁺ Alejandro jee⁺ kih⁺ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ he⁺ mah⁺ na⁺ jääy⁻ ta⁺ cha⁻ ñe⁻. He⁻ ja⁻ ga⁺ jmee⁺ Alejandro lii⁻ kyaah⁺ gooy⁻, hnøøy⁺ ma⁺ hlëeyh⁺ jwoo⁺ kih⁺ judiu.

34 Pero ma⁺ ga⁺ lä⁺ kyuu⁻ dsih⁺ laay⁺ judiu, koo⁻ hä⁺ ba⁺ ga⁺ tooh⁺ lä⁺ jëë⁻ miih⁺. Miih⁻ ga⁺ sa⁺ ga⁺ tē⁺ to⁺ hor⁻ ga⁺ jmeey⁺ lä⁺ ja⁻, ma⁺ jäh⁺:

—iHe⁻ ba⁺ che⁻ jøøh⁺ Diana hi⁻ cheh⁺ Éfeso la⁻!

35 Lä⁺ jiih⁺ jaa⁻ tē⁺ je⁻ kya⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ga⁺ jmeey⁺ hih⁻ he⁻ tu⁺ dsa⁻ he⁺ tooh⁻ miih⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Nuu⁻ da⁺ hnäh⁺ hi⁻ chaa⁻ Éfeso la⁻. Ga⁺ lä⁺ jëë⁻ ba⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ñee⁻, koo⁻ jee⁺ la⁻ ba⁺ la⁺ to⁻ ñe⁻ jee⁺ jmee⁻ dsa⁻ juuh⁻ kih⁺ gwah⁺ kih⁺ Diana he⁻ chih⁺ jee⁺ la⁻ jnän⁻ hi⁻ lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ heeh⁻ kiyh⁺ he⁻ ja⁻ kih⁺ Júpiter.

36 Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jäh⁺ sa⁺ dsoo⁺. He⁻ ja⁻ jwahn⁺, tu⁺ hnäh⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ na⁺ koh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺.

37 Hih⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ ya⁻ jääh⁻ hnäh⁺ la⁻, sa⁺ ma⁻ mi⁻ kwayh⁺ gwah⁺ jnän⁻, ni⁻ sa⁺ ma⁻ hlëeyh⁺ hläh⁺ kih⁺ dio jnän⁻.

38 Cher⁺ mah⁺ cha⁻ hnii⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Demetrio kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻, cha⁻ ba⁺ ñe⁻ ta⁺ jee⁺ le⁺ mi⁻ eey⁻ juu⁺ na⁻. Jee⁺ ja⁻ ba⁺ lle⁻ kih⁺ hniiy⁺ kih⁺ dsa⁻.

39 Cher⁺ mah⁺ cha⁻ ga⁺ he⁻ sa⁺ hii⁻ lä⁺ ee⁻ kyah⁺ hnäh⁺, le⁺ mi⁻ ee⁻ jne⁺ lä⁺ ma⁺ dsa⁻ ñee⁻ dsa⁻ mada⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁺,

40 Pero he⁻ jmee⁻ jne⁺ la⁻, hii⁺ goo⁻ dsa⁻ bääh⁻ jne⁺ he⁻ tøøh⁻ jne⁺ cha⁻ miih⁻ miih⁺. Hee⁻ juu⁺ dsa⁻ kwan⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺ tēh⁺ dsa⁻ ta⁺ jne⁺ kih⁺ he⁻ tøøh⁺ jne⁺ miih⁺ jee⁺ la⁻.

41 Kō⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ ga⁺ hlëeh⁺ tē⁺ je⁻ he⁺, mah⁺ ga⁺ hiiyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ jwii⁻.

20

Ngoo⁺ Paa⁺ ta⁺ hwa⁺ Macedonia hi⁻ ta⁺ hwa⁺ Grecia

1 Ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ dsaa⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺ tēh⁺ Paa⁺ øøh⁺ jne⁺, ga⁺ kwëeyh⁺ nuuh⁻ mah⁺ ga⁺ eey⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁺ hiiyh⁺ juu⁺, ngooy⁺ ta⁺ Macedonia.

2 Ga⁻ngëey⁻ lä⁻jë⁻ jwii⁻ mäh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ øøh⁻ jne⁻, ga⁻hlëeh⁻ gyih⁻ mah⁻ tëey⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻llooy⁻ hwa⁻ Grecia (ja⁻ba⁻ jee⁻ chee⁻ Acaya).

3 Jee⁻ ja⁻ ga⁻gyay⁻ uu⁻ sih⁻. Ma⁻ ga⁻të⁻ jmi⁻ he⁻ dsa⁻hey⁻ barco he⁻ dsooy⁻ ta⁻ hwa⁻ Siria, ga⁻lä⁻ñey⁻ ma⁻la⁻ juu⁻ kih⁻ judiu he⁻ saah⁻ dsih⁻. He⁻ja⁻ ga⁻mi⁻siiy⁻ hu⁻dsë⁻ kiyh⁻. Ga⁻jeyh⁻ ka⁻läh⁻ ta⁻ Macedonia, ngooy⁻ jwë⁻ hwa⁻ ba⁻.

4 Hi⁻ ko⁻llaa⁻ øøh⁻ jne⁻ ga⁻jmeey⁻ ko⁻jøh⁻ kyaayh⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻ Asia. Jaa⁻ hi⁻ he⁻, chee⁻ Sópater hi⁻ chaa⁻ Berea. Hi⁻ jñah⁻ chee⁻ Aristarco kyaah⁻ Segundo hi⁻ chaa⁻ Tesalónica. Hi⁻ jñah⁻ chee⁻ Gayo hi⁻ chaa⁻ Derbe hi⁻ Timotä. Jñah⁻ chee⁻ Tíquico hi⁻ Trófimo hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ Asia.

5 Ga⁻lä⁻jëe⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻lä⁻jää⁻ na⁻jääy⁻ jnääh⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ Troa.

6 Hi⁻ jnääh⁻, ma⁻la⁻ ma⁻goh⁻ jmi⁻ kih⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ levadura, ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ neh⁻ barco jwii⁻ Filipo. Ga⁻hya⁻ ga⁻hña⁻ jmi⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jee⁻ jnääh⁻ dsa⁻kyaahn⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jøø⁻ Troa. Jee⁻ ja⁻ ga⁻jä⁻ jnääh⁻ gyii⁻ jmi⁻.

Ga⁻gwii⁻ Eutico jee⁻ gyay⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ Paa⁻

7 To⁻në⁻ jmi⁻ kih⁻ seman⁻, ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ øøh⁻ jne⁻ jee⁻ ma⁻ kih⁻ jnääh⁻ ma⁻nuu⁻ kih⁻ Jesús. He⁻ja⁻ ga⁻løø⁻ Paa⁻ kwa⁻ juu⁻. Juu⁻ ja⁻ ga⁻kyoo⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻të⁻ koø⁻ lla⁻nuu⁻, kih⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ hu⁻dsë⁻ dsooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ wa⁻ ga⁻jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻.

8 Hi⁻ ma⁻ tøø⁻ cha⁻miih⁻ mi⁻së⁻ he⁻ na⁻hih⁻ je⁻ cha⁻neh⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ hnë⁻ jwëe⁻ hne⁻ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ ja⁻.

9 Jaa⁻ chih⁻ hi⁻ chee⁻ Eutico ma⁻ gyay⁻ hoo⁻ ventan⁻ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁻. Jee⁻ gyay⁻ ja⁻, ga⁻gwiiy⁻ ñiih⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻kyoo⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Paa⁻. Jee⁻ na⁻gwiiy⁻ ja⁻, ga⁻tayh⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻. Ma⁻na⁻juuy⁻ ma⁻ ga⁻chaa⁻ dsih⁻.

10 He⁻ja⁻ ga⁻jñaa⁻ Paa⁻, ngooy⁻ na⁻eyy⁻ chih⁻ he⁻. Mah⁻ ga⁻jäyh⁻:

—Ta⁻ jwaah⁻ hnäh⁻, jiih⁻ ba⁻ chih⁻ la⁻.

11 He⁻ja⁻ ga⁻wii⁻ Paa⁻ ka⁻läh⁻ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ ga⁻kih⁻ ga⁻hih⁻ jnääh⁻ ma⁻nuu⁻ kih⁻ Jesús. Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ngooy⁻ bih⁻ hlëeyh⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻jnä⁻. Ja⁻ga⁻ ngooy⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻.

12 Peer⁻ ga⁻nøh⁻ dsë⁻ dsa⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ jiih⁻ ba⁻ chih⁻ kyaay⁻, hi⁻ ga⁻tëey⁻ ga⁻näay⁻ kiyh⁻.

Ya⁻hëe⁻ Paa⁻ jee⁻ jwii⁻ Troa ngooy⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jwii⁻ Mileto

13 Ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ neh⁻ barco, mah⁻ lla⁻nøø⁻ jnääh⁻ jää⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ jwii⁻ Asón. Jee⁻ ja⁻, ga⁻jää⁻ jnääh⁻ Paa⁻ lä⁻koø⁻ la⁻ mada⁻ nuuh⁻ jnääh⁻, jëeh⁻ jwë⁻ hwa⁻ ba⁻ ngooy⁻ ta⁻ ja⁻.

14 Ma⁻ ga⁻llooy⁻ Paa⁻ jee⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ jwii⁻ Asón ja⁻, ga⁻tooh⁻ jnääh⁻ neh⁻ barco kyaayh⁻, ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁻ jwii⁻ Mitilene.

15 Jee⁻ ga⁻të⁻ to⁻jmi⁻, ga⁻ngëe⁻ jnääh⁻ jäh⁻ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Quío. Jee⁻ ga⁻të⁻ hnë⁻ jmi⁻, ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁻ jwii⁻ Samo jee⁻ hwëe⁻ barco. Jee⁻ ga⁻të⁻ kye⁻ jmi⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻tëe⁻ jnääh⁻ jwii⁻ Mileto.

16 Sa⁻ ma⁻ hnøø⁻ Paa⁻ ma⁻ jä⁻ ki⁻wëe⁻ hwa⁻ Asia, he⁻ja⁻ koø⁻ ga⁻ngëe⁻ bih⁻ kih⁻ jwii⁻ Éfeso. Ga⁻jmeey⁻ bii⁻ he⁻ llaayh⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ Jerusalén mah⁻ tëey⁻ jmi⁻ Pentecosté cher⁻ mah⁻ ga⁻la⁻.

Ga⁻hlëeh⁻ Paa⁻ kyaah⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ kih⁻ gwah⁻ jwii⁻ Éfeso

17 Lä⁻ ma⁻ gya⁻ Paa⁻ jwii⁻ Mileto, ga⁻cheey⁻ juu⁻ he⁻ ya⁻nää⁻ dsa⁻gyuuh⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ jwii⁻ Éfeso.

18 Ma⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ hi⁻ he⁻ jee⁻ gya⁻ Paa⁻, ga⁻jäh⁻ Paa⁻ siiyh⁻:

—Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeen⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻në⁻ jan⁻ ta⁻ hwa⁻ Asia la⁻ lä⁻jiih⁻ na⁻.

19 Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻jmään⁻ hñiin⁻ jøøh⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ kwan⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Ja⁻ he⁻ koø⁻ jiih⁻ ga⁻tuun⁻ jmi⁻ haa⁻ mi⁻nën⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Joh⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻jëen⁻ wii⁻ kih⁻

lä'jē he ma' hnøø' dsa judiu ma' jmee' kin'.

20 Sa cha ga'jmeen' kwaat che' hii' goo kin' jee ga'jmeen' he llu' kyah' hnäh'. Ga hlēehn' hnäh' jee jä ' dsa hi lä'ja cha'neh kyah' hnäh' ka läh'.

21 Hnäh' judiu hi hnäh' hi sa laa' judiu, ga'jwēehn' hnäh' jeeh' hnäh' kih' Dio hi wa' lä'dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

22 Hi na' ma'hään' jwē' ngaahn' ta Jerusalén lä'jøø' Jmi'lle' Na-jngii' kin'. Ni sa man' he dsa-ngēen' jee ja'.

23 Koo he la ba' man'. Lä'kaa' jwii' jee niin' dsa-ngēen' wii', taah' dsa jnä' neh'ne', jäh' Jmi'lle' Na-jngii'.

24 Pero ni miih' sa jmeen' he' che' chaan' o he juun'. Jēē ba' dsen' ngoon' ta cha'ne' kyaah' ta he na'hñaan', lä'jiih' mi'ten' ta he ga'tooh' Jesús goon' mah' kwan' ju'hmēē' he mi'jnää' ha lä'koo' hnää' Dio jne'.

25 'Man' kwee ni ja' jee lä'jēē' hnäh' mo'so' jēēh' hnäh' jnä', lä'jēē' hnäh' hi ma'nuu' juu' he kwan' ha lä'jää' Dio dsa lä'hiih' kih'.

26 He ja' jwēehn' hnäh' jmi' na', ni ja' dsa mo'so' na'bäähn', sa cha'dsoo' dsēen' ni miih'.

27 Jēēh', ni miih' sa ga'lä'gohn', ga mi'jnään' na'hña' lä'jēē' juu' kih' Dio kyah' hnäh'.

28 He ja' jwēehn' hnäh', hää' hnäh' hñaah' hi hää' lä'jēē' dsa kyaah' hnäh'. Ma na'hñaah' hnäh' kih' Jmi'lle' Na-jngii' mah' jēēh' hnäh' dsa kyaah' hnäh'. He ja' hää' hnäh' kwee lä'jēē' hi laa' kyaa' Dsa-jøøh' jnän' hi ga'laa' jne' kyaah' jma' kih'.

29 Jēēh', man' kwee ha lä' le' wa'ra' ngaahn'. Ya'nää' jee kyah' hnäh' hi laa' lä'koo' jah' hää'. Ni miih' sa jä' lä'nih' dsēy' kih' dsa kyaa' Dio.

30 Hi ja' ba' jee kyah' hnäh' hwēē' hi jmee' ra'kēh' ju'dsoo' mah' jääy'

øøh' jne' lä' hyoh' dsēy'.

31 Go'taah' hnäh' leeh' hnäh'. Mi'dsooh' da' hoh' hnäh' ha lä' ga'jmeen' ta'ko' jiih' hnē' ji'ne' he ga'gyan' kyaah' hnäh'. Lä'jmi' ' lä'hwē', sa ga'tun' ma' kwēehn' hnäh' nuuh', lä'jiih' ga'tuun' jmi' he haa' mi'nēn' kih' lä'jaa' lä'jaa' hnäh'.

32 'Na' na' øøhn', taahn' hnäh' goo' Dio. Jä' hnäh' kyaah' juu' kiyh' he mi'jää' jne'. Juu' na' kye' be' he jmee' dsa'nøøn' ta cha'ne' hnään' Dio cha'ga'miih' mah' hñaah' jne' heen' ko'jøh' kyaah' lä'jēē' hi na-jngēē'.

33 Sa ga'lä'heē' dsen' ku'nøø' kuu' tøø' ni hmiih' he cha' kih' dsa'.

34 Ma'neh' ba' hnäh', ga'jmee' ba' jnä' ta ha' jee ga'jnä' he ga'jmeē' bii' kin' hi lä'kye' kih' dsa'kyaahn'.

35 Ma'ra' he ga'jmee' ba' jnä' ta' kyaah' goon' mah' lä'tēēh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koh' jmee' jnä' hi lä'ja' jmeeh' hnäh' be' kih' hi tä'neē'. Mi'dsooh' da' hoh' hnäh' juu' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän', hi ga'jah': "Llu' ga' la' kih' hi kwa' lä'koh' ga' hi hyoh'."

36 Ma'ngēē' ma'jah' Paa' lä'ja', ga'juuyh' jney' kyaah' lä'jēē' øøh' jne' he', ga'ngiiy' kiyh' kih' Dio.

37 Lä'jēē' øøhn' jne' he' ga'ki' ga'hoo' cha'miih'. Ga'eey' Paa' mah' ga'chuyh' kih'.

38 Ga'lä'meeh' dsē' jwēerte dsa-gyuu' he' kih' he ga'jah' Paa': "Mo'so' jēēh' ga' jnä' ka'läh'." Ja' ga' ga'nääy' na'jääy' Paa' ta' jee' ma' hii' barco.

21

Ngaah' Paa' ta' Jerusalén

1 Ja' jiih' ga'jä' øøh' jne' he'. Hi ga'tooh' ba' jnääh' neh' barco. Ko'dsoo' ba' ngoo' barco ja' ta' Cos. Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'lla'nøø' jnääh' jwii' Roda. Ma'ngēē' ja' ga'nøø' jnääh' ta' jwii' Pátara.

2 Pátara ja' ga'jēē' jnääh' koo' barco he' ngoo' ta' Fenicia. Neh' ja' ga'tooh' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' ja'.

3 Jee' ga'nøø' jnääh' ja-, ga'jöö' jnääh' hwa' Chipre he- hä' jee' jmi-ñeeh-. Hwa' ja- ga'jä' jwoo' ra-këh' ta- jee' ga'ngëë' jnääh' ta- hwa' Siria. Ga'ngëë' ba' jnääh' lä'jiih' ga'tëë' jnääh' Tiro he- nøø' hwa' kih' Siria, jëeh' jee' ja- hwëë- dsa- løø' he- kye- barco.

4 Ma' ga'tooh' jnääh' jee' jwii- Tiro ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-. Hi- ga'jä' jnääh' kiyh' gyii' jmi-. Øøh' jne' he' ga'hleëyh' Paa' lä'koh' ga'mi-jnääh' Jmi-llë' Na-jngii' kiyh' he- sa' ma' dsaayh' ta' Jerusalén.

5 Ma' ga'dsëë' jmi' ja-, lä'jöö' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja-, hi- më' hi- ñeeh- lä'kye- chih-pih', ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' jnääh' lä' ga'të' chuu' jwii-, jee' la' cha'hoo' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga'juuh' jnääh' jnen' ga'ngii' jnääh' kih' Dio.

6 Ga'ee' jnääh' øøh' jne' he' lä'jaa- lä'jaa- jnääh', ja' ga' ga'tooh' jnääh' neh- barco, hi- ga'nää' ba' øøh' jne' he' cha'neh- kih'.

7 Ga'hwii- jnääh' Tiro, ga'nøø' jnääh' ta' Tolemaida. Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Tolemaida ja-, na'jöö' jnääh' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja-. Ga'jä' jnääh' koo- jmi' kyaayh'.

8 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'hwii- jnääh' Tolemaida, ga'nøø' jnääh' ta' Cesarea. Ma' ga'tëë' jnääh' Cesarea ja-, ga'nøø' jnääh' kih' Felipe hi- ma' kwa- ju'hmeë' hi- ma' laay' jaa- kih' jee' lä'jöö' gyeë' hi- ma' kwa- be' kih' apóstole jää'. Jee' ja- ga'jä' jnääh' kih' Felipe he'.

9 Felipe he' ma' chaa- kyeë' jo-miiy' hi- ma' tääh' hñii', hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

10 Ma'hya- cha-miih- jmi' tøøh' jnääh' jee' ja-, ma' ga'lloo' jaa- dsa- chaa- Judea hi- cheë- Agabo hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio.

11 Ma' ga'llooy' jee' tøøh' jnääh', ga'lley- loo- he- hä' tuh' Paa', mah' ga'hñuuy' goo- tüy' hñiiy', ga'jäyh'.

—Jäh' Jmi-llë' Na-jngii' , ja-ba'

lä'koh' na-hñuun- la-, ja-ba' lä'la- hñuu' dsa- judiu juu' loo- la- jee' jwii- Jerusalén mah' ngëëy' goo- dsa- hi- sa- laa' judiu.

12 Ma' ga'nuu' jnääh' juu' kiyh', ga'chuu' jnääh' cha-miih- kyaah' Paa'. Sa' ma' kwa- jnääh' jwë' ma' dsaayh' ta' Jerusalén, hi- ja-ba' lä'ja- ma' jäh' øøh' jne' hi- ma' chaa- jee' ja-.

13 He-ja- ga'jäyh':

—¿He-la' hoo' hnäh' kin-, he-la' jmeeh- hnäh' meeh- dsën-? Heeh' ba' jnä' cher'mah' ga'hñuu' dsa- jnä'. Ma'ke' ga'jngëeh' dsa- jnä' ta' Jerusalén, lä'jöö' ba' heeh'n' kwaat- kih' Jesús.

14 Ma' sa' ga'lëh' jnääh' ma' hløøh' jnääh' kih' Paa', ga'tu' jnääh' go-te-, ga'chiih' jnääh':

—Wa' le' lä' hyoh- dsë' Dio ba'.

15 Ma' ga'të' jmi' he- hwii' jnääh' jee' ja-, ga'jmeë' jnääh' løø' kyaah' jnääh', ga'nøø' jnääh' ta' Jerusalén kyaah' Paa'.

16 Ko'llaa' øøh' jne' hi- chaa- Cesarea ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' jnääh', ga'jäy' jnääh' lä' ga'të' cha'neh- kih' dsa- chaa- Chipre hi- cheë- Mnasón, hi- ga'heeh- kih' Jesús lä' ma' to-në'. Jee' ja- ga'jä' jnääh'.

Ngoo' Paa' na'jöö' Jacobo

17 Ma' ga'lla'nøø' jnääh' Jerusalén, lä'jöö' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja- ga'heeyh- jnääh' lä'kaa- tuh-dsëy'.

18 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'nøø' jnääh' kyaah' Paa' na'jöö' jnääh' Jacobo. Hi- ma' tääh' dsa-gyuu' kyaah' gwah- kyaayh'.

19 Ma-la- ma-jmeë' Paa' Dio kih' hi- he', ga'jmeeyh' juu' lä'hi' në' ha- lä' ga'jmeë' Dio kyaah' dsa- hi- sa- laa' judiu, lä'kaa- jee' ñee' na'kway- juu'.

20 Lä' ma' ga'nuuy' juu' ja-, ga'kway' cha-miih- tíhmaah' kih' Dio. He-ja- ga'jäyh' siyh' Paa':

—Ma-jëeh' jäh' mil dsa- judiu sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- lä'jöö' hi-

he' lä' ma-hnøø' bih' høøy' ley kih' Moisé.

21 Hi' ma-nuuy' hii' juu' kyah', hne- hlëeh' dsa- judiu hi- tääh' ta' jee' jyoh', jwiih' hnih': "Ta' jmee- he' kih' ley kih' Moisé." Hi' jwiih' hnih': "Sa' le' uuuh' jmi-ngo' kih' gyuu- ñuuuh- jnän' ni' mo' so' le' jmee' jne' lä' koo- tēē' jne'."

22 ¿Ha- lä' jmee' jne' na'? Kuh' jwēē' dsa- ma-la' ma-nuuy' he- ma-ñeh' ka-läh'.

23 Jmee' lä-koh' jäh- jnääh' la-: Chaa- kyeē' øøh' jne' jee' la- hi- ga-tēē' mi-te' he- ga-bääh' hñiiy' kyaah' Dio.

24 Jää' hi- he', go-jmää' hñaah' na-jngēē' kyaayh' lä-koh' jäh' ley jnän'. Ja- mi-hmaah' jñii' he- dsa-tii' kwaah- lley' mah' hñaah' hmooh' kih' øøh' jne' he'. Ja-ga' na- lä-ñe- lä-jēē- dsa-, sa' la' dsoo' juu' he- ga-nuuy' kyah'. Wa-ra- ga-jmeeh' lä-ja-, lä-jnä' lä- ma-høøh- ba' hne- ley.

25 Pero kih' hi- sa' laa' judiu hi- ma-heeh- juu' kih' Dio, ga-sii' jnääh' kiyh' jää', ga-jmee' jnääh' juu' kiyh', ma-la' he- la- ba' hnøø' høøy'. Sa' le' kuyh' he- ma-lla' dsa- cha'ne' dio hi- na-laa' kaah' dsa- hi' sa' le' kuyh' jma- ni' ngo' jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii', hi' dsa-mē' dsa-ñuuuh-, sa- le' kaayh' wa' hi- cha- hi-.

26 Ga-heeh- ba' Paa' juu' ja-, ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' lä-jēē' kyeē' øøh' jne' he'. Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-jmääy' hñiiy' na-jngēēy' kyaayh'. Ja-ga' ga-hey' jee' chih' gwah' juuh' na-jmeey' juu' lih' dsēē' jmi' he- ma' hääy' hñiiy'. Jēēh', wa-ra- ga-dsēē' jmi' ja-, dsa-kay' he- tēēy' kwēēy' Dio lä-jaa- lä-jaay-.

Ga-saayh' Paa' jee' chih' gwah' juuh'

27 Ma' ngoo' ga-dsēē' gyii' jmi' he- ma' hääy' hñiiy', ma' ga-jēē' judiu hää' Paa' ta' neh- jee' chih' gwah'. Judiu he' ma' chaa- hwa' Asia. Hi- he' na- ga-taah- dsa- judiu hi- chaa- Jerusalén juu' mah' wa' lä-hneey'

kyaah' Paa'. Hi- lä-chah' ja- ga-saah' dsih',

28 ga-ta' ga-hooyh' ki-gaa-, ma' jäyh':

—Hnääh' judiu dsa-goon-, jmee' be' jnän'. Hi- la- na- dsa-ñuuuh- hi- ngēē' lä-kaa- jmi-gyuu' kway' juu' he- lla-dsēē' jnän' hi- lä-ja- lla-dsēē' kih' ley jnän' hi- kih' gwah- jnän'. Hi- ja' ma-la' he- ja-. Lä-kye- dsa- hi- sa' laa' judiu ma-taayh- neh' gwah' jnän', ma-mi-kwayh' jee' na-jngii' jnän' la-.

29 (Jēēh', jää' ba' ga-jēēy' Paa' ta' jee' jwii- ma' ngēy' ko-jøh' kyaah' Tróximo, hi- chaa- Éfeso. He-ja- na-, dsa- judiu he' ma' jmee' huud-sē- he- ma' jää' Paa' jaa- hi- sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

30 Lä-jēē- dsa- hi- chaa- jee' jwii- ja- ga-hee' dsēy' go-te- ma' ga-nuuy' juu' he- ma-mi-kwah' Paa' gwah' kiyh'. He-ja- ga-lla-nää' dsa- he' jee' ja- ko-chih'. Ga-saayh' Paa' ga-sēēy' lä- ga-tē' ka'hne- kih' gwah-, hi- lä-chah' ja- ga-jney' ho'haah' kih' ho'hne- ja-.

31 Ma-tääh' gyih' jngēēy' Paa' ma' ga-jmeeh' dsa- juu' kih' hi- kye- nē' kih' hløø' romano, ga-jäyh': "Lä- ga-dsa' ba' Jerusalén cha- hñii-."

32 Lä-chah' ja-, ga-jøøh- hi- ma' kye- nē' kih' hløø' he' hløø' kyaa' kyaah' juu' hløø', ga-näay' ko-chih' lä- ga-tē' jee' ma' tääh' dsa- he'. Ma' ga-jēē' dsa- he', ja' hi- kye- nē' kyaah' hløø' kyaa', chah' ba' ga-tay' ma' kway- kih' Paa'.

33 Ma' ga-lloo' hi- ma' kye- nē' kih' hløø' he', ga-jmeey' mada- kih' hløø' he- hñuuy' Paa' kyaah' to' caden-. Mah' ga-ngiiy' juu' kih' judiu, ga-jäyh':

—¿Hi- dsa- la-? ¿Hee- na- ma-jmeey'?

34 Jyoh' ma' hlëeh- bih' lä-jaa- lä-jaay-. Pero sa' ga-lä-ngēē' hi- ma' kye- nē' he' ha- lä-la' juu' ja-, kih' he- ma' tooyh- cha-miuh- miih'. He-ja- ga-jmee' dsa-jøøh' he' mada- he-

ga^ˈtēy⁻ Paa^ˈ ta^ˈ jee^ˈ chih^ˈ hne^ˈ kih^ˈ hløø^ˈ.

³⁵ Ma^ˈ ga⁻lloo^ˈ Paa^ˈ sa^ˈjoo^ˈ ta⁻ kih^ˈ hne^ˈ ja⁻, hää^ˈ dsa⁻ jwërte. Jmee^ˈ gyih^ˈ bii^ˈ kway^ˈ kih^ˈ Paa^ˈ jee^ˈ ja⁻. He⁻ja⁻ ga⁻chaa^ˈ hløø^ˈ he^ˈ Paa^ˈ ta⁻ gyuu^ˈ mah^ˈ sa^ˈ kwa^ˈ dsa⁻ kiyh^ˈ.

³⁶ Lä⁻jëë^ˈ dsa⁻ he^ˈ ya⁻nää^ˈ tooh⁻ miih^ˈ ma^ˈ ngiyy^ˈ he⁻ ma^ˈ juu^ˈ Paa^ˈ.

Ga⁻hlëeh^ˈ Paa^ˈ cha⁻në^ˈ judiu dsa⁻gooy^ˈ

³⁷ Ma⁻tää^ˈ gyih^ˈ taayh⁻ Paa^ˈ cha⁻neh⁻, ma^ˈ ga⁻ngi^ˈ Paa^ˈ juu^ˈ kih^ˈ hi⁻ ma^ˈ kye⁻ në^ˈ kih^ˈ hløø^ˈ he^ˈ:

—¿Che^ˈ le^ˈ hlëehn^ˈ koo⁻ mi^ˈ juu^ˈ kyaah^ˈ hne⁻?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ˈ hi⁻ ma^ˈ kye⁻ në^ˈ he^ˈ:

—¿Che^ˈ leh^ˈ hlëeh^ˈ griego?

³⁸ ¿Che^ˈ ja⁻ he^ˈ hne⁻ dsa⁻ egipto hi⁻ ga⁻jmeë^ˈ hnii⁻ kyaah^ˈ hwa^ˈ la⁻ ma⁻kø⁻hna⁻ la⁻? ¿Che^ˈ ja⁻ he^ˈ hne⁻ hi⁻ ga⁻jøøh⁻ kyeë^ˈ mil dsa⁻ mah^ˈ ga⁻teeh^ˈ kyaah^ˈ lle^ˈ moh^ˈ, ja⁻ ga⁻ ga⁻jää^ˈ hnih^ˈ ta⁻ hwa^ˈ kii⁻?

³⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ˈ Paa^ˈ:

—Jnä^ˈ laan^ˈ ma^ˈ ra^ˈ judiu. Ga⁻lä⁻chaan^ˈ koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ he⁻ cheë⁻ Tarso, he⁻ na⁻hee⁻ hwa^ˈ Cilicia. Ta⁻jmeë⁻ hñaa⁻ hoh^ˈ, kwa^ˈ da^ˈ jwë^ˈ hlëehn^ˈ kyaah^ˈ dsa⁻ la⁻.

⁴⁰ He⁻ja⁻ ga⁻kwa^ˈ hi⁻ ma^ˈ kye⁻ në^ˈ he^ˈ jwë^ˈ hlëëyh^ˈ. Mah^ˈ ga⁻noo⁻ Paa^ˈ në^ˈ sa^ˈjoo^ˈ ta⁻ kih^ˈ hne^ˈ ja⁻. Ga⁻jmeey^ˈ lii⁻ kyaah^ˈ gooy⁻ mah^ˈ dsa⁻taayh⁻ ti^ˈ. Ma^ˈ ga⁻tu^ˈ dsa⁻ he^ˈ he⁻ tooyh⁻ miih^ˈ, ja⁻ ga⁻ ga⁻hlëeh^ˈ Paa^ˈ kyaah^ˈ juu^ˈ hebreo, ga⁻jäyh^ˈ:

22

¹—Dsa⁻ñuu⁻ øøhn^ˈ, dsa⁻ ma⁻kaah^ˈ kyaan^ˈ, nuu⁻ da^ˈ hnäh^ˈ, wa^ˈ kwa^ˈ da^ˈ jnä^ˈ juu^ˈ kin⁻.

² Ma^ˈ ga⁻nuu^ˈ dsa⁻ he^ˈ, he⁻ hlëeh⁻ Paa^ˈ juu^ˈ hebreo, ga⁻taayh⁻ ti^ˈsih^ˈ go⁻te⁻. Ngoo^ˈ bih^ˈ hlëëyh⁻:

³ —Laa^ˈ jnä^ˈ judiu. Ga⁻lä⁻chaan^ˈ jwii⁻ Tarso he⁻ nøø^ˈ hwa^ˈ Cilicia. Jerusalén la⁻ ba^ˈ ga⁻kwaan^ˈ. Gamaliel ga⁻mi⁻tëë⁻ jnä^ˈ llu^ˈ lä⁻koh^ˈ la⁻ ley^ˈ kih^ˈ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻. Ha⁻ koh^ˈ sa⁻

hee^ˈ dsën⁻ hnaahn⁻ Dio ja⁻ba^ˈ lä⁻koh^ˈ jmeeh⁻ hnäh^ˈ na^ˈ.

⁴ Ñeen^ˈ lä⁻kaa⁻ lä⁻juuh⁻ jee^ˈ jwii⁻ na^ˈjmeen^ˈ hñaa⁻ dsën⁻ kih^ˈ dsa⁻më^ˈ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ ju^ˈhmëë^ˈ la⁻ mah^ˈ ma^ˈ jngëeh⁻ jnih^ˈ, he⁻ja⁻ ga⁻tëë⁻ jnih^ˈ mah^ˈ ga⁻taah⁻ jnih^ˈ neh⁻ñe^ˈ.

⁵ Ñe⁻ ba^ˈ jmi⁻dsa⁻ jøøh^ˈ kyaah^ˈ dsa⁻gyuu^ˈ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeen^ˈ. Hi⁻ he^ˈ ga⁻kwa^ˈ je⁻ he⁻ ma^ˈ kyen^ˈ kih^ˈ dsa⁻goo⁻ jne^ˈ hi⁻ chaa⁻ Damasco. Ñeen^ˈ jee^ˈ ja⁻ na^ˈhnäahn⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ ju^ˈhmëë^ˈ kih^ˈ Jesús mah^ˈ ma^ˈ tëën^ˈ ta⁻ Jerusalén la⁻ mah^ˈ ma^ˈ heeh^ˈ dsih^ˈ wii^ˈ.

Ga⁻jmeeh^ˈ Paa^ˈ juu^ˈ ha⁻ lä⁻ ga⁻heeyh⁻ kih^ˈ Dio (Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pero jee^ˈ ngoon^ˈ cha^ˈjwë^ˈ ja⁻, ya⁻jäh⁻ lloon⁻ ta⁻ Damasco ma⁻të⁻ koo⁻ llä^ˈhyoo⁻, ni⁻ sa^ˈ liih⁻ ga^ˈ jnä^ˈ ga⁻jyoo^ˈ gyuu^ˈ koo⁻ je⁻ he⁻ bee^ˈ jwërte lä⁻ku^ˈ lä⁻jii^ˈ jee^ˈ ngoon^ˈ ja⁻,

⁷ lä⁻jiih^ˈ ga⁻tahn^ˈ hwa^ˈ. Hi⁻ lä⁻chah^ˈ ja⁻ ga⁻nuun^ˈ ga⁻hlëeh^ˈ: “Saulo, Saulo, ¿he⁻la⁻ hñaa⁻ hoh^ˈ kyaah^ˈ jnä^ˈ?”

⁸ He⁻ja⁻ ga⁻ngiin^ˈ juu^ˈ kiyh^ˈ: “¿Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ñuu⁻?” ga⁻jwii^ˈ jnih^ˈ. Ja⁻ga⁻ ga⁻jäyh^ˈ: “Jnä^ˈ he^ˈ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret, hi⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻ hoh^ˈ kih^ˈ.”

⁹ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻nää^ˈ kyaah^ˈ jnä^ˈ ta⁻ ja⁻, ga⁻jëëy^ˈ wa^ˈje⁻ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh^ˈ jwërte pero sa^ˈ ga⁻lä⁻ngëëy^ˈ he⁻ juu^ˈ ma^ˈ hlëeh⁻ kyaah^ˈ jnä^ˈ.

¹⁰ He⁻ja⁻ ga⁻ngiin^ˈ juu^ˈ kih^ˈ hi⁻ ga⁻hlëeh^ˈ jnä^ˈ: “¿Hee⁻ hnooh⁻ jmeen⁻ dsa⁻ñuu⁻?” He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ˈ dsa⁻ñuu⁻ he^ˈ: “Noo⁻, mah^ˈ gwa⁻ ba^ˈ hne⁻ ta⁻ Damasco. Jee^ˈ oo⁻ jmeë^ˈ dsa⁻ juu^ˈ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻tëeh^ˈ jmeeh^ˈ.”

¹¹ Kyaah^ˈ wa^ˈje⁻ he⁻ ga⁻jëen^ˈ ja⁻, ga⁻hee^ˈ mi⁻nën⁻. Dsa⁻kyaahn^ˈ he^ˈ ba^ˈ ga⁻jää^ˈ jnä^ˈ na⁻häay⁻ goon^ˈ lä⁻jiih^ˈ ga⁻lloon^ˈ Damasco.

¹² Jee^ˈ ja⁻ ma^ˈ gya^ˈ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ cheë⁻ Ananía hi⁻ ma^ˈ mi⁻te^ˈ ley^ˈ jnän⁻.

Hi⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ ma' tääh⁻
Damasco, ma' hlëëyh⁺ llu⁺ kiyh⁺.

13 Ananía he⁺, ñeey⁺ na⁻jëëy⁻ jnä⁺.
Ma' ga⁻llooy⁺ chuh⁺ kin⁺ ga⁻siiyh⁺ jnä⁺:
“Øohn⁺ Saulo, wa' lä⁻jnä⁺ ka⁻läh⁺ mi⁻
'neh⁺.” Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻jnä⁺ mi⁻nën⁻
hi⁺ ga⁻jëë⁻ jnih⁺.

14 He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁺ jnä⁺: “Dio kyaä⁺
dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ ma⁻lleeyh⁻
hne⁻ mah⁺ lä⁻kyuuh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ hyoh⁻
dsëy⁺ jmeeh⁺ hi⁻ jëëh⁺ hi⁻ lluu⁺ go⁻te⁻
hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ nuuh⁺ he⁻ jäyh⁺.

15 Jëëh⁺, hne⁻ jmeeh⁺ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺,
kih⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ hi⁻ jmeeh⁺
ju⁻dsoo⁺ kih⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jëëh⁻ hi⁻
kih⁺ he⁻ ma⁻nuuh⁻.

16 Na⁺ na⁻ mo⁻to⁺ jøø⁻, noo⁻ mah⁺
saah⁺ jmi⁻, ngii⁺ kyah⁺ lä⁻hih⁺ kih⁺
Jesús mah⁺ jñii⁺ lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁺”,
ga⁻jäh⁺ Ananía.

*Ga⁻jmeeh⁺ Paa⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁻
he⁻ ñeey⁺ na⁻kway⁻ juu⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laä⁻
judiu*

17 Hi⁺ ma' jahn⁺ Jerusalén la⁻, ñeen⁺
jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ná⁻ngiin⁻ kin⁺. Jee⁺ ja⁻
ga⁻hëë⁺ mi⁻nën⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

18 Ga⁻jëën⁻ hi⁻ ga⁻hlëëh⁺ jnä⁺,
ga⁻jäyh⁺: “Go⁻hëë⁺ na⁻koh⁺ Jerusalén
la⁻. Jëëh⁺, sa⁻ heeh⁻ dsa⁻ nuu⁺ juu⁺
kin⁺ he⁻ hlëëh⁺ hne⁻.”

19 He⁻ja⁻ ga⁻jwii⁺ jnih⁺: “Dsa⁻jøøh⁺
kyaan⁺, ñe⁻ ba⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ jee⁺
la⁻, he⁻ ñeen⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ gwah⁻
na⁻hwëën⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺
kyah⁺ hi⁻ ga⁻jmeen⁺ mada⁻ ga⁻kwa⁻
dsa⁻ kiyh⁺ hi⁻ ga⁻taah⁻ dsih⁺ neh⁺ ñe⁺.”

20 Hi⁺ lä⁻ ma' ga⁻jngëëyh⁺ Esteban,
hi⁻ ma' jmee⁺ ju⁻dsoo⁺ kyah⁺, ma⁻
cheh⁺ jnä⁺ jee⁺ ja⁻ ka⁻läh⁺. Koo⁻
ba⁻ ga⁻hi⁺ huu⁺dsë⁻ kyaä⁺ jnääh⁺ he⁻
ga⁻juu⁺ Esteban hi⁻ jnä⁺ ga⁻høøn⁺
hmiih⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jngiih⁺ kiyh⁺.”

21 Pero Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ ga⁻siih⁺ jnä⁺:
“Goh⁺ jee⁺ cheen⁻ hne⁻ uu⁺ jee⁺ tääh⁺
dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laä⁻ judiu ba⁺.”

Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jä⁻ ba⁻ Paa⁺ goo⁻ hløø⁻

22 Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁺ ga⁻lä⁻hnøøy⁺ ma⁻
nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Paa⁺ mah⁺ ga⁻løøy⁺
tooyh⁺ miih⁺, ma⁻ jäyh⁺:

—Wa⁺ juu⁺ dsa⁻ñuu⁺ na⁻, sa⁻ høø⁻
kwaat⁻ chaa⁻ gyih⁺.

23 Tääh⁺ gyih⁺ lä⁻ja⁻ tooyh⁺ miih⁺,
ga⁻ka⁺ dsa⁻ he⁺ hmiih⁻ kiyh⁺ ga⁻jwäy⁺
ta⁺ gyuu⁺, ga⁻huuy⁺ hløø⁻ jwë⁺ në⁺ lle⁺.

24 He⁻ja⁻ hi⁻ kye⁻ në⁺ kih⁺ hløø⁻
ga⁻jmee⁺ mada⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺
ga⁻tëëy⁻ Paa⁺ ta⁻ cha⁻neh⁻ jee⁺ ma⁻
tääh⁺ lä⁻jëë⁻ hløø⁻. Hi⁺ ga⁻jmeey⁺
mada⁻ he⁻ ma⁻ kway⁺ kiyh⁺ mah⁺
jmeeyh⁺ juu⁺ he⁻ la⁻ tooh⁺ dsa⁻ miih⁺
kyaayh⁺.

25 Ma⁻cheh⁺ Paa⁺ na⁻hñuu⁺ jee⁺ ma⁻
kwa⁺ hløø⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺
kih⁺ juu⁺ hløø⁻ hi⁻ ma⁻cheh⁺ jee⁺ ja⁻:

—¿Che⁺ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwah⁺
kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ romano, cher⁺ mah⁺ sa⁻
ma⁻kyeh⁻ ju⁻dsoo⁺ kiyh⁺?

26 Ma⁻ ga⁻nuu⁺ juu⁺ hløø⁻ lä⁻ja⁻,
ngaayh⁺ na⁻jmeey⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ kye⁻
në⁺, ga⁻jäyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeeh⁺ na⁺? Dsa⁻ñuu⁺
oo⁻ laä⁻ dsa⁻ romano.

27 Ja⁻ga⁻ ga⁻lloo⁺ hi⁻ kye⁻ në⁺ he⁺
chuh⁺ kih⁺ Paa⁺ mah⁺ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺:

—¿Che⁺ ju⁻dsoo⁺ laah⁺ hne⁻ dsa⁻ ro-
mano?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—Ju⁻dsoo⁺, hi⁻ he⁺ jnä⁺.

28 Hi⁺ ga⁻jäh⁺ hi⁻ kye⁻ në⁺ he⁺:

—Ya⁻hi⁺ hmooh⁺ kin⁺, lä⁻llu⁺ he⁻
ga⁻laan⁺ dsa⁻ romano.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—Pero jnä⁺ laan⁺ dsa⁻ romano
lä⁻jiih⁺ ma⁻ ga⁻lä⁻chaan⁺.

29 Chah⁺ ba⁻ ga⁻jmee⁺ ta⁻ koo⁺ hløø⁻
hi⁻ ma⁻ kwa⁺ kih⁺ Paa⁺. Lä⁻kye⁻ hi⁻
kye⁻ në⁺ he⁺ ma⁻ ga⁻nuuy⁺ laä⁻ Paa⁺
dsa⁻ romano, ga⁻lä⁻goyh⁺ kih⁺ he⁻
ga⁻jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻hñuuy⁺ Paa⁺
kyaah⁺ caden⁻.

*Ga⁻jäy⁺ Paa⁺ cha⁻ne⁻ dsa⁻kaah⁺
kyaä⁺ judiu*

30 Ma⁻ ga⁻jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, hnøø⁺ hi⁻
kye⁻ në⁺ kih⁺ hløø⁻ he⁺ ma⁻ lä⁻ñe⁻
kwee⁻ he⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ma⁻ hñii⁻
judiu kih⁺ Paa⁺. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺
mada⁻ kih⁺ hløø⁻ wa⁻ cheeyh⁻ Paa⁺ jee⁺
häy⁺ neh⁺ ñe⁺ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ mada⁻
wa⁻ ya⁻nä⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ hi⁻ lä⁻jëë⁻

dsa-ta' judiu. Ma' ga-lla-naä' lä-jëë' dsa-ta' he', ga-jmeey' mada' he-ngëe' Paa' cha-në' lä-jëë' dsa-ta' he'.

23

1 He-ja- ga-jëë' Paa' koo- hweh- dsa-ta' he' mah' ga-jäyh':

—Øohn', ni- miih- sa- hni- huu' dsë- kin', jëeh' lä- ma-jmee- ba' jnä' lä-jiih' na' lä- hnø' Dio.

2 Ananía hi- laa' jmi-dsa- jøøh' ga-jmeey' mada' kih' hi- ma' tääh' jäh- kih' Paa' wa' jnooy' hooy'.

3 He-ja- ga-jäh' Paa':

—Kyah' hne- wa' jnoo' Dio, hne- hi- na-jngii' mo-në'. Hne- hi- gya' ka- ju'dsoo' kin' lä-koo- hlëeh' ley, ¿he-la' lla-dsëeh' ley he- jmeeh- mada' jnoo' dsa- kin'?

4 Lä-jëë' hi- ma' tääh' koo' kih' Paa' he' ga-jäyh':

—¿He-la' jiih' juu' wi- kyaah' jmi-dsa- jøøh' kyaä' Dio?

5 He-ja- ga-jäh' Paa':

—Sa- ma' man- øøhn' he- laay' jmi-dsa- jøøh', jëeh' na-sii- ba' juu' kih' Dio he- jäh': “Ta- hlëeh' hiih' kih' hi- kye- në' kyah' hnäh'.”

6 Ma' ga-lä-liih- Paa' kih' lä-jëë- dsa-ta' he' tääh' hi- laa' saduceo hi- tääh' hi- laa' fariseo, he-ja- ga-hlëeyh' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':

—Øohn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jnä'. Kah- hnäh' kwaan- kin- kih' he- kye- o-jøh- dsë- he- lä-jiih' hi- ma-na-juu'.

7 Ma' ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-jnä' hni- kih' fariseo kyaah' saduceo, lä-jiih' ga-laay' to' nää'.

8 Jëeh', hi- laa' saduceo sa- heey' he- lä-jiih' hi- ma-na-juu', ni- he- chaa- angele, hi- ni- he- cha- jmi-llë- ka-läh'. Pero dsa- hi- laa' fariseo jmeey' dsoo' ba' kih' lä-jëë' he- ja-.

9 Ha- koh' miih' sa- ma' tooh' dsa- he'. Ja-ga- ga-noo- ko-llaa' ta-jwoh' kyaä' ley, hi- ma' laa' fariseo, ga-ti- ga-chooy' juu' ga-jäyh':

—Ni- miih- dsoo' sa- na-bääh' dsa-nuuh- na-. Ta- ha- hnäh' kih'

Dio, ha- ga- che- jmi-llë' o-jaä- ángel ga-hlëeh' kyaayh'.

10 Pero cha-ga-miih- ga-lä-hnee- dsa- he'. Ga-lä-goh- hi- kye- në' kih' hløø', g'hnä' dsa- kih' Paa' ma' laay'. He-ja- ga-tëeyh' hløø' mah' wa' lleey- Paa' jee' ja- wa' lla-jäay- ka-läh' jee' tääh' lä-jëë- hløø'.

Ga-taah' dsa- juu' kwee- he- ma- jngëeyh' Paa'

11 Jee' ga-të' to' hwë' ga-lä-jnää' Dsa-jøøh' jnan- cha-në' Paa', ga-jäyh':

—Kwa' be' Paa'. Lä-koo- ma-jmeeh' ju'dsoo' kin' Jerusalén la-, ja-ba' lä-na- jmee- bii' go-jmeeh' ka-läh' jwi- Roma.

12 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi- ko-llaa' judiu ga-taayh' juu' kwee-, ga-jäyh':

—Wa' jä- dso'jwi- në' kyaä' jnääh' cher'mah' kih'hiih' jnääh' jää' sa- ga' ma-jngëeh' jnääh' Paa'.

13 Laa- ga- to' laa' dsa-nuuh- hi- ga-jmee' hmooh' lä-ja-.

14 Dsa- he' na-näay' na-jëey- jmi-dsa- kaah' kyaah' dsa-gyuuh', na'chiiyh':

—Jnääh' ma-heeh' jnääh', he- jä- dso'jwi- në' kyaä' jnääh' cher'mah' kih'hiih' jnääh' jää' sa- ga' ma-jngëeh' jnääh' Paa'.

15 Na' na- chu- hnäh' ko-jøh' kyaah' lä-jëë- dsa-ta' jnan- kih' hi- kye- në' kih' hløø' oo- mah' wa' ya-jäay- Paa' ta- në'ta' la-. Chiiyh': “Hnøø- jnääh' kye' jnääh' kwaan- kiyh' cha-ga-miih-.” Hi- jnääh' cha'jwë' ba' jøø' jnääh' mah' jngëeh' jnääh' wa-ra- ga-ngëey' jee' ja-, ga-jäh' dsa- he'.

16 Pero chih- kyaä' dsa-më' øøh- Paa' ga-nuu' ha- lä- juu' he- ga-taah' dsa- he'. He-ja- neey' jee' ma' tääh' hløø' na-jmeeyh' juu' kih' Paa'.

17 He-ja- ga-tëeh' Paa' jaa- juu' hløø', mah' ga-siiyh':

—Jää' chih- la- kih' hi- kye- në' kih' hløø'. Hnøøy' llay' miih- juu' kyaayh'.

18 He-ja- ga-jøø' juu' hløø' he' kih' chih- jee' ma' gya' hi- kye- ne' kih' hløø', mah' ga-siiyh-:

—Paa' hi- hää' neh-ñe' ma-chee' chih- la- kyah'. Cha- koo- juu' he- siiyh- hne-.

19 He-ja- hi- kye- ne' kih' hløø' ga-hääy' goo- chih- he' ga-jääy' kah' kih' mah' ga-ngiiy' juu' kiyh', ga-jäyh':

—¿Hee- na- jwiih' jnä'?

20 He-ja- ga-jäh' chih- he':

—Dsa- judiu ma-taah' juu' kwee- ngiiy' kyah' he- chee' Paa' hø' jee' dsa-ñee- dsa-ta' kyaay', jäyh' lla-kyaay' cha-gamiih- jmií'.

21 Pero ta- jmee- dsoo'. Laa- ga' to'laa' dsa- kyaay' hi- tääh' na-hmääh' jøø' mah' jngëeyh' Paa'. Ma-jäyh': “Wa' ja- dso'jwii' ne' kyaay' jnääh' cher'mah' kih'hiih' jnääh' jää' sa' ga' ma-jngëeh' jnääh' Paa'.” Hi- na' ma-tääyh' jøøy' he- na- jwah' hne-.

22 He-ja- ga-hih' hi- kye- ne' kih' hløø' juu' kih' chih- he', mah' ga-siiyh-:

—Gwaah- ba' hne- kyah', ta- lla- juu' kyaah' ni- jaa- dsa- lä-jë- juu' he- ma-chiih' jnä'.

Hi- kye- ne' kih' hløø' ga-cheey' Paa' cha'ne' lle'moh' Félix

23 He-ja- ga-tëeh' hi- kye- ne' he' uu' juu' hløø' mah' ga-siiyh-:

—Jmee' juu' kih' to' hñä-laa' hløø' wa' mi-lluuy' hñiiy' dsa-näay' ta- Cesarea na' ko-hi' ñu' ta-la' hwë'. Hi- jmee' juu' kih' jñah' ka-läh' to-lo-gyaa' dsë- gyeë' hi- jää' kya'jiih' hi- jñah' ga' to' hñä-laa' hløø' hi- ka' hma- lle-ñe' chuuh-.

24 Hi- mi-lluuy' kya'jiih' hi- jää' Paa' mah' go-jääh- hnäh' cha'ne' lle'moh' Félix, mah' wa' llooy' na'lluuy'.

25 Hi- kye- ne' kih' hløø' he' ga-chee' koo- je- he- na-sii- lä-la-:

26 “Jnä' Claudio Lisias siin- kyah' hne- Félix lle'moh' lluy'. Wa' chaah- ba' hne- llu'.

27 Dsa-ñuuh- hi- ngoo' na- ga-sooh' dsa- judiu kiyh' koo' gwah-, miih-

ga' sa- ga-jngiih' dsa- kiyh'. Ma' ga-lä-man' laay' dsa- romano, he-ja- ñeen' kyaah' hløø' kyaan- na'lää' jnih'.

28 Ma' hnoon' lä-man- he- kih' he- ma' hnëe- dsih', he-ja- ga-jääh' jnih' cha'ne' dsa-kaah' kyaay' dsa- judiu.

29 Ja- ga' ga-lä-jnä' he- ti-chooy' juu' kih' ley kih' bih' ja-. Sa' cha- he- kih' he- juuy', ni- he- dsa-hey' neh-ñe'.

30 Pero jnä' ga-tëehn' juu', jwëë' judiu ma-tääh' juu' kwee- he- ma' jngiih' kiyh'. He-ja- lä-chah' ja- ma-chee- jnih' ta- kyah' hne-. Hi- ma-jwiih' lä-jëë- hi- hñii- mah' dsa-kway' ju'dsoo' cha'neh' hne- he- kih' ja- he- hñiiy- kih' Paa'. Wa' dsa-ngëeh' ba' hne- llu'”, ga-jäh' hi- kye- ne' kih' hløø' he'.

31 He-ja- ga-jøø' hløø' kih' Paa' lä-hih- he- ga-jmee' hi- kye- ne' he', ga-jääy' lä- hwë' ja- ta- Antípatri.

32 Ma' ga-jnä' ja-, ga-këh' hløø' hi- na'nää' jwë' tií' he', ga-näay' ta- ne'ta' kiyh'. Hi- dsëë- jah' he' ba' ga-nää' kyaah' Paa'.

33 Ma' ga-lla-nää' hløø' he' Cesarea, ga-kwëeyh' lle'moh' he' je- he- ma' kyey- ja- hi- ga-ngëëy' Paa' goo- lle'moh'.

34 Ma-ngëë' ma-hë' lle'moh' je- ja-, ga-ngiiy' juu' kih' Paa' ha- chaay-. Ma' ga-lä-ñe' lle'moh' laa' Paa' dsa- chaa- Cilicia,

35 he-ja- ga-jäyh':

—Wa' ya-nää' da' hi- hñii-, ja-ga' llan' ta' kyah'.

Hi- ga-jmeey' mada- kih' hløø', he- hääy' Paa' neh' hne' juuh- kih' Herode.

24

Ga-kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha'ne' Félix

1 Ma-hya- hñä' jmií' gya' Paa' Cesarea, ja-ga' ga'lloo' jmi' dsa- jøøh' hi- chee- Ananía, kyaah' ko'llaa' dsa-gyuuh' hi- kyaah' jaa- hi- cheh' ne' hi- chee- Tértulo. Ga-lla-näay' hñiiy- kih' Paa' cha'ne' lle'moh'.

2 Hi⁺ ma' ga⁻lloo⁺ Paa' cha⁻ne' Félix, ga⁻løø⁺ Tértulo hni⁻ kiyh⁺.

—Tí'hmaah' hne⁻ lle'moh' Félix — jäyh⁻—. Peer⁻ chaa⁻ jnääh⁺ llu⁺ he⁻ hii⁺ tii⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ huu⁺dsë⁻ llu⁺ kyah⁺ he⁻ja⁻ dsa⁻la⁻ cha⁻miih⁻ ta⁺ llu⁺ hwa⁺ kyaa⁺ jnääh⁺.

3 He⁻ ba' che⁻ lluu⁺ hne⁻ Félix. He⁻ja⁻ sa⁻ hwa⁺ jnääh⁺ kwa⁻ jnääh⁺ tí'hmaah' kyah⁺ wa' ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee' tøø⁺ jnääh⁺.

4 Sa⁻ hnoon⁺ heen⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁺ kyah⁺, he⁻ja⁻ chuun⁺ kyaah⁺ hne⁻, ta⁻ jmee⁻ hña⁻ hoh⁻ nuuh⁺ miih⁻ juu⁺ he⁻ kye⁺ jnääh⁺ la⁻.

5 'Dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ hee⁻ huu⁺dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ jee' ngëy⁺, llay⁻ hni⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁺gyuu⁺. Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ në⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ nazareno hi⁻ kwa⁻ jyoh⁺ juu⁺.

6 Hnøøy⁺ ma' mi⁻kwayh⁺ gwah⁻ kyaa⁺ jnääh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻chaa⁺ jnääh⁺. He⁻ ma' hnøø⁻ jnääh⁺ ma' lla⁻ jnääh⁺ ta⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ jäh⁺ ley kyaa⁺ jnääh⁺.

7 Pero ga⁻lloo⁺ hi⁻ kye⁻ në⁺ kih⁺ hløø⁺ hi⁻ chee⁻ Lisias jee' tøø⁺ jnääh⁺. He⁻ wi⁺ ba' ga⁻lleey⁻ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ goo⁻ jnääh⁺.

8 Ga⁻jäyh⁺ wa' lla⁻nää⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ hni⁻ kiyh⁺ cha⁻ne' lle'moh'. Wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻kyaa⁺ hnih⁺ jmi⁺, lä⁻ñeh⁺ la⁻ dsoo⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ jäh⁻ jnääh⁺ la⁻.

9 Lä⁻jëe⁻ judiu ga⁻hi⁺ koo⁻ ba' juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Ja⁻ba⁻ lä⁻na⁻ jäh⁻ jnääh⁺ ka⁻läh⁺.

10 He⁻ja⁻ ga⁻jmee⁺ lle'moh' lii⁻ kih⁺ Paa' mah⁺ kway⁺ ju'dsoo⁺ kiyh⁺. Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—Man⁺ ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ ji⁻ñe⁻ laah⁺ hne⁻ lle'moh' Cesarea la⁻, he⁻ja⁻ jëe⁻ ba⁻ dsën⁻ kwan⁻ juu⁺ kin⁻ lä⁻koh⁺ te⁺ la⁻ ba⁻.

11 Le⁺ koo⁺ kwaat⁻, na⁺ ma⁻hya⁻ gya⁻to⁺ jmi⁺ ñeen⁻ ta⁺ jee' chih⁺ gwah⁻ juuh⁻ jee' jwi⁻ Jerusalén na⁻kwan⁻ tí'hmaah⁺ kih⁺ Dio.

12 Sa⁻ ma⁻teen⁻ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻, ni⁻ ja⁻ he⁺ jnä⁺ ga⁻jmeen⁺ he⁻ ga⁻tooh⁻ dsa⁻ mi⁺h⁺ jee' chih⁺ gwah⁻ juuh⁻ ja⁻,

lä⁻koo⁻ ma' jëey⁻ jnä⁺. Ni⁻ sa⁻ ga⁻llan⁺ hni⁻ kih⁺ dsa⁻ jee' tøø⁺ gwah⁻ mäh⁻, ni⁻ jee' jwi⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻llaan⁻ dsa⁻ hni⁻.

13 He⁻ja⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kyaah⁺ jmee⁺ dsa⁻ na⁻ dsoo⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ bäayh⁻ jnä⁺ na⁻.

14 He⁻ la⁻ ba' jmeen⁺ dsoo⁺, he⁺ ba' Dio hi⁻ ga⁻hnaah⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻, he⁺ ba' hi⁻ he⁺ hi⁻ hnaahn⁻ lä⁻koh⁺ la⁺ juu⁺ hmëe⁺. Dsa⁻ na⁻ jäyh⁺ la⁺ ra⁻këh⁺ ba' jwë⁺ he⁻ hään⁺. Pero hee⁺ ba' jnä⁺ lä⁻jë⁻ ley he⁻ ga⁻si⁺ Moisé hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻si⁺ ga⁻jñah⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

15 Hi⁻ kyen⁺ o⁻jøh⁺ dsë⁻ kih⁺ Dio, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ kye⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ lä⁻jiih⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻ juu⁺, lä⁻jiih⁺ hi⁻ lluu⁺ hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ hlëeh⁺.

16 Kih⁺ he⁻ja⁻ ba' na⁻, kwan⁺ be⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ mah⁺ sa⁻ hni⁻ huu⁺dsë⁻ kin⁺ cha⁻ne' Dio, hi⁻ ni⁻ cha⁻ne' dsa⁻ ka⁻läh⁺.

17 'Ga⁻lä⁻heën⁻ miih⁻ ji⁻ñe⁻ ñeen⁺ jyoh⁺ hwa⁺, ja⁻ga⁻ ga⁻llaahn⁺ Jerusalén ma' kiin⁺ kuu⁺ he⁻ la⁺ kwaan⁻ kih⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁻ hi⁻ tääh⁺ jee' ja⁻, hi⁻ ma' kiin⁺ he⁻ ga⁻tëen⁺ kwëehn⁻ Dio.

18 He⁻ja⁻ na⁻ ma' jmeen⁺ lä⁻ ma' ga⁻lla⁻nää⁺ miih⁻ judiu hi⁻ ya⁻nää⁺ ta⁺ hwa⁺ Asia. Ga⁻jëey⁺ jnä⁺ jee' chih⁺ gwah⁻ Jerusalén, ma⁻na⁻jngëe⁺ ba' jnä⁺ lä⁻hih⁻ kih⁺ ley. Pero sa⁻ ma' tääh⁺ jwëe⁺ dsa⁻, ni⁻ mi⁺h⁺ sa⁻ ma' tääh⁺.

19 Wa⁺ ya⁻nää⁺ hi⁻ he⁺ ba' jee' la⁻ mah⁺ kway⁺ ju'dsoo⁺ kiyh⁺ cher⁺ mah⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ jnä⁺.

20 O wa⁺ jäh⁺ hi⁻ tääh⁺ na⁻ che⁺ ga⁻lä⁻ jnä⁺ he⁻ ga⁻hläahn⁻ kyaayh⁺ lä⁻ ma' ga⁻kay⁺ ju'dsoo⁺ kin⁺ jee' jwi⁻ Jerusalén.

21 Koo⁻ he⁻ la⁻ ba' sa⁻ ga⁻tih⁺ dsëy⁺ ma' ga⁻hlëehn⁻ lä⁻koo⁻ ma' hään⁺ jee' kiyh⁺, ga⁻jwi⁻ jnih⁺ lä⁻la⁻ ki⁻gaa⁻: “Llah⁻ hnäh⁺ ta⁺ kin⁺, kih⁺ he⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ ka⁻läh⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺”, ga⁻jäh⁺ Paa⁺.

22 Ma⁻ñe⁻ ba' Félix ha⁻ lä⁻ la⁺ juu⁺ hmëe⁺ kih⁺ Jesús. He⁻ja⁻ ma' ga⁻nuuy⁺ ga⁻jäh⁺ Paa⁺ lä⁻ja⁻, ga⁻hi⁺y⁺ lä⁻ja⁻ ba⁻ në⁺ juu⁺ ja⁻. Ga⁻siyh⁻ hi⁻ ma' tääh⁺ he⁺:

—Wa' jä- da' hi- kye- në kih' hløø' hi- chee- Lisias, ja- ga' jëen' ha- lä' jä' juu' kyah' hnäh' na-.

23 Ja- ga' ga' jmee' lle' moh' Félix mada- kih' hløø' kyaay' mah' hääy' Paa' hi- ga' kwa' bih' jwë' he- na' nää' ome- kyaay' na' jëy- hi- na' kay- he- ma' jmee- bii' kiyh'.

24 Ga- lä' hi- ga' miih- jmi- ma' jah' lle' moh' Félix në' ta' kiyh' ka- läh' kyaah' Drusila mëy, hi- laa' dsa- judiu. He- ja- ga' jmee' Félix mada- he- ga' tëy- Paa' mah' nuuy' ha- lä- la' juu' he- jmee- dsoo' dsë' dsa- kih' Jesucristo.

25 He- ja- ga' hlëeh' Paa' ha- lä' jä' dsa- lluu' cha' në' Dio, hi- ha- lä' hää' dsa- hñii', hi- ga' hlëeyh' he- ka' Dio ju' dsoo' kih' dsa-.

Peer- ga' jwaah' Félix ma' ga' nuuy' juu' ja-, he- ja- ga' jäh':

—Ma- le' gwaah' da', la- ba' tëhn- hne- ka- läh' lä' ma' jään'.

26 Kuu' ba' ja- ma' jøø- Félix ma' jiih' Paa', ja- ga' ma' lääy'. He- ja- ma' tëy- Paa' ko- lla- jiih- ma' llay' juu' kyaayh'.

27 Ga- hya- to' ji- ñe- jmeey- lä' ja- lä' jiih' ya- hëe' Félix lle' moh'. Në' kiyh' ga' he' Porcio Festo. Ma' hnøø' Félix ma' jä' llu' kyaah' dsa- judiu, he- ja- sa- ga' kway' jwë' ma' lää' Paa'.

25

Ga' hlëeh' Paa' cha' në' Festo

1 Ma' ga' lloo' Festo jwii- Cesarea, ga' lä' hëy- hne- jmi- jee' ja-, ja- ga' ngooy' ta' Jerusalén.

2 Lä' jëe- jmi- dsa- kaah' kyaah' lä' jëe- hi- kye- në' kih' judiu, ga' lla- nääy' hñiy- kih' Paa' ka- läh' kih' lle' moh' Festo, lä' bii' lä' jaa' ma' chuuy' kyaah':

3 —Ta- jmee- hñaa- hoh', jmee' mada- he- jäh' Paa' ta' Jerusalén — ga' jäh' siiyh- Festo.

Jëh' ga' jmeey' hñdsë- he- ma' jngëeyh' Paa' cha' jwë' ba'.

4 He- ja- ga' jäh' Festo:

—Jee' oo- ba' hää' Paa' na- jnëey' jwii- Cesarea. Ja- ba' jee' naahn' chah'.

5 Lä' jëe- hnäh' hi- jää', ma- nøøn' ko- jøh' mah' jee' oo- ba' hñih' hnäh' kiyh' cher' mah' cha- koo- dsoo' juuh- he- na- bääh- dsa- ñuuh- he'.

6 Ga- gya- ga' Festo jwii- Jerusalén ko- jña' o gya' jmi-, ja- ga' ngaayh' ta' Cesarea. He- ga' jnä' jyoh' jmi-, ja- ga' ga' gyay- në' ta' kiyh'. Mah' ga' jmeey' mada- he- na' kyaay' Paa'.

7 Ma' ga' he' Paa' në' ta' kih' lle' moh', lä' jëe- dsa- ta' judiu hi- ya- nää' Jerusalén ga' kuyh' lä' ku' lä' jii' kih' Paa'. Ja- he- koo- nëe' dsoo' juuh- ma' bääh- dsih' pero ni- miih- sa- ga' jmaa' juu' kih' dsa- he'.

8 He- ja- ga' løø' Paa' kwa- ju' dsoo' kih', ga' jäh':

—Ni- koo- he- hñih' sa- cha- he- ma- jmeen', sa- ma- hlëeh- wii' kih' ley kya' jnääh' dsa- judiu. Ni- sa- ma- mi- kwahn- kih' gwah' juuh- hi- ni- sa- ma- hläähn- kyaah' rey to- në' hi- gya' Roma.

9 Pero lle' moh' he', hnøøy' ma' jäh' llu' kyaah' dsa- judiu, he- ja- ga' ngiiy' juu' kih' Paa':

—¿Ché' hnooh- gwaah' ta' Jerusalén mah' mi' een' juu' na- jee' oo-?

10 He- ja- ga' jäh' Paa':

—He- ma- chehn' jee' la-, lä' koo- he- chehn' në' ta' kih' rey to- në' ba' ja-. Jee' la- ba' ga' tëe' lä' ee- juu' kin-. Ñeh' ba' hne- kwee-, ni- miih- sa- cha- he- ma- hläähn- kyaah' dsa- judiu.

11 Lle- kih' juun' cher' mah' ga- jmeen' koo- dsoo' juuh-. Sa- gohn' juun'. Pero cher' mah' sa- la' ju' dsoo' he- bääh- dsa- jnä' la-, ni- jaa- dsa- ta' sa- cha- jwë' ngëe' jnä' goo- dsa- judiu na-. Hñii' rey to- në' hnoon' mi- eey' juu' kin-.

12 He- ja- ga' lla' Festo juu' kyaah' dsa- kyaayh' ha- lä' jmeey'. Ja- ga' ga' jäh' Festo siiyh- Paa':

—Hñaah' ba' hne- ma-ngiih' he-
mi-ee' hñii' rey to-né' juu' kyah'.
He-ja- cha'né' hi- he' ba' gooh' na'.

Ga'hleeh' Paa' cha'né' rey Agripa

¹³ Ga-hya- ga' miih- jmií', ga'lloo'
rey Agripa jwii- Cesarea ja- kyaayh'
Bernice, ga'lla-näy' na'jéey- Festo.

¹⁴ Ma-hya- cha-miih- jmií' täayh'
jee' ja-, ja-ga' ga'jmeeh' Festo juu'
kih' rey Agripa ha- lä- la' juu' kih'
Paa', ga'jäyh':

—Jee' la- hää' jaa- dsa-nñuh-
neh-ñe' hi- ga'taah- Félix lä- ma' laay'
ta'.

¹⁵ Lä- ma' ñeen' Jerusalén lä-jéé-
jmi-dsa- kaah' hi- lä-jéé- dsa-gyuh'
kyaä' judiu ga-ngiiy' kin- he- ma'
jmeen' mada- he- juu' Paa'.

¹⁶ He-ja- ga'jwii' jnih', sa- lle' ley
kyaä' jnääh' dsa- romano he- jmee'
jnääh' mada- he- juu' dsa- cher'mah'
sa- cheh' hi- na-bääh' dsoo' cha'né'
hi- hñii' kiyh'. Lä-ja- ba' cha- jwé'
lääy' hñiiy' kih' he- hñii' dsa- kiyh'.

¹⁷ Hi- ma' ya-näa' dsa- he' jee' la-,
chah' ba' ngaahn' ta- né'ta' kin- ma'
ga'jnä' jyoh' jmií'. Hi- ga'jmeen'
mada- na'kyaay' Paa'.

¹⁸ He-ja- ga'løø' dsa- he' hñii-
kiyh'. Pero ni- koo- dsoo' juuh- sa-
ga'lä-jnä' kiyh' lä-koo- hñi-dsē- he-
ma' jmeen'.

¹⁹ Ga-lä-høøh' dsa- he' kih' Paa'
kih' he- sa- ma' hnaayh- Dio lä- téé'
jmeey'. Hi- ga'hñiiy' kiyh' kwaat- kih'
Jesús, hi- ma-na-juu', hi- jmee' Paa'
dsoo' chaa- bih'.

²⁰ He-ja- sa- man- he- ma' jmeen'
kyaah' juu' la-. He-ja- ga-ngiin'
juu' kih' Paa' cher'mah' hnøøy' ma'
dsaayh' ta- Jerusalén mah' ma' lä-ee-
juu' kiyh' jee' oo'.

²¹ Pero Paa' ga-ngiiy' he- dsooy'
cha'né' rey to-né' hi- chee- Augusto
mah' hi- he' mi-ee' juu' kiyh'. He-ja-
ga'jmeen' mada- wa' hää' bih' kiyh'
neh-ñe' ta'ko-jiih' lloo- jmií' chee-
jnih' cha'né' rey he'.

²² He-ja- ga'jäyh' rey Agripa siiyh'
lle'moh' Festo:

—Hnoo' jnä' ka-läh' nuun' juu' kih'
dsa-nñuh- na-.

He-ja- ga'jäyh' Festo:

—Hø' ba' nuuh' ha- lä- jäyh'.

²³ Ma' ga'jnä' jyoh' jmií' ga'he' rey
Agripa né'ta' kyaah' Bernice. Ha-
koh' juuh- sa- ga'jmeey' dsa- kiyh'.
Ga'taayh' ko-jøh' kyaah' hi- kye-
né' kih' hløø' hi- kyaayh' dsa- kaah'
kyaah' jee' jwii- ja-. He-ja- ga'jmeey'
lle'moh' Festo mada- na'kyaay' Paa'.

²⁴ Ma' ja' Paa', ga'jäyh' Festo:

—Hne- rey Agripa, kyaah' lä-jéé-
hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-, hñii-
dsa-nñuh- he' cheh' la-. Lä-jéé- judiu
ya-näa' cha'nén- bäayh- dsa-nñuh-
la- dsoo'. Ga-ngiiy' kin- ma' lä-ee-
juu' la- ta- Jerusalén hi- ja-ba' lä-ja-
ga'jmeey' ma' ya-näy' Cesarea la-.
Peer- ga'tooyh' miih' kyaah' jnä',
ga-lä-hnøøy' he- ma' juu' Paa'.

²⁵ Pero jnä' laan- sa- cha- dsoo'
juuh- ääy- ni- miih- mah' juuy'. Hñii'
Paa' ga-ngii' kiyh' dsooy' cha'né' rey
to-né' mah' lä-ee- juu' kiyh' jee' ja-,
he-ja- ga'lla' dsen- chee- jnih' ta'
Roma.

²⁶ Pero sa- cha- he- siin- kih' rey
he' ni- miih-, he-ja- ma-kwaa' jnih'
cha'néh' hne- rey Agripa hi- cha'né'
jee' lä-jéé- hnäh' hi- tääh' la-. Wa'
jéen' ha- lä- jä' juu' la-, ja-ga' cha- he-
siin- kih' rey to-né' he'.

²⁷ Sa- jnä' llu' laan- cheen- jaa- hi-
hää' neh-ñe' ta- Roma cher'mah' sa-
cha- hee- na- siin- kih' rey to-né' ha-
lä- la' dsoo' he- bääh- dsih'.

26

*Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kiyh' cha'né'
rey Agripa*

¹ He-ja- ga'jäyh' rey Agripa siiyh'
Paa':

—Cha- jwé' kyah' he- kwah'
ju'dsoo' he- kyaah' le' lääh' hñaah'.

He-ja- ga'hii' Paa' goo- ga'løøy'
hlëeyh- lä-la- lä-jwé' jee' ma' lääy'
hñiiy':

² —Chaan- llu' kyaah' hne- rey
Agripa, lluyh' hne- kwah- jwé' kwan'

ju'dsoo' he- kyaah' lään' hñiin' kih' lä'jē' he- bääh' dsa- judiu jnä'.

³ Llu' la' kin' kih' he- kyuu~ hne- lä'jē' he- tēē' jmee- jnääh' dsa- judiu, kyuu~ lä'jē' juu' he- ti-choo- jnääh'. He-ja- chuun' kyaah' hne- mah' wa' jøh- hoh' nuuh' juu' la-.

Lä'la- ma'jmeē' Paa'jää'

⁴ Lä'jēē' judiu kyuu' jnä' ha- lä- ma- jan- lä'jiih' ma' mähñ'. Ñe- bih' ha- lä- ma' gyan' jwii- kin' hi- lä'ja- jwii- Jerusalén ka-läh'.

⁵ Lä'ja- ñey- kwee- laa' jnä' fariseo. Jnääh' fariseo mi-te' ba' jnääh' lä- nøø' kyaa' jnääh' lä'koh' ga' jee' lä'jēē' judiu. Le' ba' mi-jnääy' la' dsoo' cher'mah' hnøøy'.

⁶ Na' chehn' nē'ta' la-, llah- hnäh' ta' kin', kih' he- kyen' o-jøh- dsē- he- hñah' jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma-gyuh- jnän'.

⁷ Lä'jiih' na' jøø' lä'jēē' gya'to' nää' dsa- judiu lä'te' juu' ja-. Lä'jmii' lä'hwē' hnaayh- Dio jøøy' dsēē' juu' ja-. Hne- rey Agripa, kih' he- kyen' o-jøh- dsē- kih' juu' ja-, he-ja- ba' na- hñii- dsa- kin'.

⁸ ¿Ha- lä' jēēh' hnäh', che' jwēēh' he- lä'heeh' hnäh' he- mi-jiih' Dio hi- ma-na-juu'?

Lä'la- ga'jmeē' Paa'jää' kih' dsa- kyaa' Jesús

⁹ Ma'ra- ju'dsoo' ma' jmeen- kwaat~, he- ma' lle' kih' jmeen' hñaa- dsēn- cha-miih- kih' Jesús dsa- chaa- Nazaret.

¹⁰ Lä'ja- ga-jmeen' Jerusalén. Jwēē' dsa- kyaa' Jesús ga-taahn' neh'ñe' lä'hih' kih' jmi-dsa- kaah'. Hi- lä- ma' ga-jngēēy' dsa- he', lä'kye- jnä' ga-hiih- dsēn'.

¹¹ Cha-miih- jiih- ñeen' lä'koo- lä'koo- gwah' mäh-, ga-saahn' dsa-, ga-heeh' jnih' wii' mah' wa' hlēēy' hñih' kih' Jesús. Ma' ya-jēē' dsēn- jwēte kyaah' dsa- he', he-ja- ñeen' lä'kaa- jwii- kih' dsa- jñah' mah' na'jmeeh' jnih'.

Lä'la- ga'la' ma' ga'heeh- Paa' kih' Dio

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Lä- ma' jmeen- ja-ba', ngoon' ta- Damasco lä'hih' kih' jmi-dsa- kaah' hi- ga-cheē' jnä'.

¹³ Hne- rey, jee' la- jwēēhn- hne- ha- lä- ga'la' kin' jee' ngoon' cha'jwē' ja-. Ma-tē' koo- llā'hyoo- ga-jēēn' koo- je- ja' gyuuh', beē' ga' lä'koo- jmēē' kih' hyoo-, he- ga-lä' jnä' lä'ku' lä'jii' jee' ga-nøø' jnääh' ja-.

¹⁴ Lä'jēē' jnääh' ga'saa' jnääh' hwa'. Jee' ja- ga-nuun' ga-hlēēh' jaa- dsa- kyaah' juu' hebreo: "Saulo, Saulo", ga-jäyh'. "He- jmeeh' hñaa' ba' hne- na-, he- hah- kin' jwē' he- taahn- hne-."

¹⁵ He-ja- ga-jwii' jnih': "¿Hi- hne- dsa-ñuuh-?" He-ja- ga-jäh' hi- he': "Jnä' he' Jesús hi- jmeeh- hñaa- hoh' kih'.

¹⁶ Noo-, chih' tiih'. Ma-mi-jnään' hñiin' kyah' mah' hñaan- hne- jmeeh' ta' kin' hi- jmeeh' dsoo' lä'jē' he- ma-jēēh' kin' hi- lä'jē' he- na' ga' mi-jnään' kyah'.

¹⁷ Lään' hne- kih' lä'jē' he- jmeē' dsa-gooh' kyah' hi- lään' hne- kih' dsa- jñah'. Jēēh' kih' dsa- jñah' ba' cheen- hne- na'.

¹⁸ Mah' näh' mi-ñey', lä'ja- dsa-jēēh' hi- tääh' jee' na-hoo- ta- jee' jnä' wa'je-. Hi- dsa-jēēh' hi- tääh' lä'hih' kih' Tana' mah' jmeey' lä- hnøø' Dio. Hi- lä'jēē' hi- lä'dsoo' dsē' kin' dsa-che' dso'kye- kiyh' hi- hyoyh- heey' ko-jøh' kyaah' lä'jēē' hi- ma-na-jngēē', ga-jäh' Jesús siih' jnä'.

¹⁹ He-ja- jwēēhn- hne- rey Agripa, ga-heeh' ba' jnä' jmeen' lä'jē' he- ga-nuun' lä'koo- ma' ga-lä' jnä' kin' he- ja' gyuuh'.

²⁰ To-nē' ga-jmeen' juu' kih' dsa- hi- chaa- Damasco. Ja-ga' na- ga-kwan' juu' jee' jwii- Jerusalén hi- lä'kaa- hwa' Judea. Hi- lä'ja- ga-kwan' juu' kih' hi- sa- laa' judiu ka-läh', ga-jwii' jnih' wa' lä'dsaa-

dsëy' kih' lä'jē' he' jmeey' mah' wa' dsa'jeeyh' kyaah' Dio. Hi' lä'ja' ga'jwii' jnih' hnøø' jmeey' lä'koo' lle' kih' jaa' hi' ma'jeeh' kyaah' Dio.

21 Kwaat' kih' juu' la' ga'saah' judiu jnä' jee' chih' gwah' Jerusalén hnøøy' ma' jngëëyh' jnä'.

22 'Pero kyaah' be' kih' Dio ma'kwëeh' ba' dsën' lä'jiih' na', kwan' juu' kih' Dio kih' lä'joh' lä'mäh'. Sa' ga'lla'dsëen' he' ga'hlëeh' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' hi' lä'jē' he' ga'hlëeh' Moisé. Lä'koo' te' he' ga'jäyh' le', ko'ja' ba' jiih' ga'jwahn'.

23 Hi' he' ga'jäh', ma'ra' he' dsa'ngëe' ba' Cristo wii' hi' leey' to'nē' hi' lä'jiih' jee' kih' hi' ma'na'juu', mah' kway' juu' kih' dsa', he' mi'jnää' ju'dsoo' kih' dsa' judiu hi' kih' hi' sa' laa' judiu hi' tääh' jee' na'hoo'.

Ma' hnøø' Paa' ma' heeh' rey Agripa juu' kih' Jesús

24 Hlëeh' ga' Paa' lä'ja', ha' lä' jee' ma' lääy' hñiiy', ma' ga'hlëeh' Festo ki'gaa', ga'jäyh':

—He' ngaah' ba' hne' na' Paa'. Kyaah' he' ma'mi'tëeh' hñaa'h' cha'miih', he'ja' ngoo' ga'lä'ngaah'.

25 Pero Paa' ga'jäh':

—Sa' ngaah' jnä' Festo kyaan'. Ju'dsoo' na' hlëehn' hi' la' juu' kyaah' hih' ba'.

26 Nē' ba' rey Agripa juu' la', he'ja' hlëehn' lä'kaa' tuh'dsën' cha'nëy'. Laan' ma'nuu' ba' rey juu' la', jëeh' lä'jē' he' la' sa' ga'la' jee' na'hmää' he' sa' lä'nē' dsa'.

27 Hne' rey Agripa, ¿ché' jmeeh' dsoo' lä'jē' he' ga'hlëeh' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' laan' jmeeh' ba' hne' dsoo'.

28 He'ja' ga'jäh' Agripa siyh' Paa':

—¿Ché' laah' kyah', kyaah' ma'la' miih' juu' he' ma'hlëeh' na' leeh' jnä' mah' leen' dsa' kyaa' Jesús?

29 He'ja' ga'jäh' Paa':

—Kwee' ba' la' kin' ché' ma'lee' kyah' o cher'mah' hnooh' nuuh'

cha'ga'miih'. Hi' ja' ma'la' hne', lä'kye' hi' tääh' nuu' lä'hlëehn' la', Dio hnøø' wa' leey' dsa' kyaa' Cristo ja'ba' lä'koo' laa' jnä' pero ja' lä'koh' na'hñuuhn' kyaah' caden'.

30 Ma' ga'nuu' rey he' juu' ja', ga'nooy' jee' ma' tääyh' kyaah' lle'moh' kyaah' Bernice hi' lä'jēe' ga' hi' ma'tääh' kyaayh'.

31 Ma' ga'hwëëy' nē'ta' ja', ga'näy' kah' hlëëyh' kyaah' dsa'kyaayh', ma'jäyh':

—Ni' koo' sa' cha' he' ma'jmee' dsa'ñuuh' na' mah' juuy' o he' dsooy' neh' nē'.

32 He'ja' ga'jäh' rey Agripa siyh' Festo:

—Le' ma'lää' ba' dsa'ñuuh' na' jee' la' wa'ra' jäh' kih' sa' ga'ngiiy' dsooy' cha'nē' rey to'nē'.

27

Ga'cheey' Paa' ta' Roma

1 Ga'lla' dsëy' cheey' jnääh' ta' hwa' Italia kyaah' barco, he'ja' ga'taayh' Paa' kyaah' jñah' ga' hi' ma' tääh' neh' nē' goo' juu' hløø' hi' chee' Julio. Hi' he' ma' na'hää' koo' nää' hløø' kyaa' rey to'nē'.

2 Ga'tooh' jnääh' koo' barco he'ja' ta' Adramitio, ja'ba' he' dsa'ngëe' lä'koo' lä'koo' jwii' ta' hwa' Asia. Hi' Aristarco hi' chaa' Tesalónica he' nøø' hwa' Macedonia ga'jmee' ko'joh' kyaah' jnääh'.

3 Jyoh' jmi' ga'lla'nøø' jnääh' Sidón. Julio he' ga'lä'jwayh' kyaah' Paa', ga'kway' jwē' na'jēy' ome' kyaay' mah' na'ngiiy' lä'jē' he' ma'jmee' bii' kiyh'.

4 Ga'hwëë' jnääh' Sidón ja', ga'nøø' ba' jnääh'. Pero ma' gwa' lle' ta' jee' ga'nøø' jnääh' ja', he'ja' ga'jluu' jnääh' jäh' koo' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi'ñeeh', mah' sa' hläh' lle' kih' barco.

5 Ga'ngëe' jnääh' jäh' hwa' Cilia kyaah' Panfilia, ga'lla'nøø' jnääh' jwii' Mira he' nøø' hwa' Licia jee' ga'jä' barco.

6 Mira ja⁻ ga⁺jëë¹ juu¹ hløø¹ jyoh¹ barco he⁻ ja⁻ ta⁺ Alejandría, ja⁻ ba⁻ he⁻ ngoo¹ ta⁺ hwa¹ Italia. He⁻ ja⁻ ga⁺tooh¹ jnääh¹ ga⁻nøø¹ jnääh¹ ta⁺ ja⁻.

7 Cha⁻miih⁻ jmi⁺ ga⁺tooh¹ jnääh¹ në¹ jmi⁻, ta⁺ hwa¹ lä⁻ ja⁻ ba⁻ ngoo¹ barco. Ga⁻këë¹ jwërte ta⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁻lla⁻nøø¹ jnääh¹ jäh⁺ jee¹ jwi⁻ Gnido. Sa⁻ ga⁻kwa⁺ jwë¹ ma⁺ dsoo¹ ko⁻chih¹ barco ko⁻dsoo¹ ta⁺ Italia, kih¹ he⁻ tä⁺ lle¹. He⁻ ja⁻ ga⁻nøø¹ jnääh¹ jäh⁺ koo¹ jee¹ jwi⁻ Salmón he⁻ nøø¹ Creta, hwa¹ he⁻ hä⁺ jee¹ jmi⁻ ñeeh⁻.

8 He⁻ wi⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁻nøø¹ jnääh¹ lä⁻ hä⁺ hwa¹ ja⁻, lä⁻ jiih¹ ga⁻lla⁻nøø¹ jnääh¹ koo⁻ jee¹ chee⁻ Ho⁺haah¹ Llu¹. Jäh⁺ ja⁻ ba⁻ hla⁻ jwi⁻ Lasea.

9 Ga⁻lä⁻ hëë¹ jnääh¹ cha⁻miih⁻ jmi⁺ në¹ jmi⁻, hi⁺ ma⁻ hii⁺ goo⁻ mo⁻ so⁻ le¹ ngë¹ jnääh¹ në¹ jmi⁻. Jëeh¹ ma⁻ goh⁻ jmi⁺ he⁻ sa⁻ kuh⁻ hiyh⁻ hi⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁻ hii⁺ goo⁻ kiyh¹ në¹ jmi⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ kwëeh¹ Paa⁺ nuuh⁻ hi⁻ ma⁺ tääh¹ neh⁻ barco ja⁻.

10 Ga⁻ jäyh¹:

—Jëë¹ da⁺ hnäh¹, jnä⁺ man⁺ hii⁺ goo⁻ jwërte jwë¹ he⁻ ga⁻ nøø¹ la⁻. Goo⁻ hee¹ barco hi⁻ lä⁻ kye⁻ løø¹, hi⁻ lä⁻ jiih¹ jnääh¹ hii⁺ goo⁻ juu¹ jne¹ cher¹ mah¹ ha⁻ lä⁺ ga⁻ la¹.

11 Pero juu¹ hløø¹ he⁺ sa⁻ ga⁻ jmeey¹ kyeë¹ juu¹ kih¹ Paa⁺. He⁻ ma⁺ hlëeh⁻ juu¹ barco kyaah¹ hi⁻ ma⁺ koooh⁻ barco ba⁺ ga⁻ jmeey¹ he⁺ kih¹.

12 Jee¹ ga⁻ hii⁺ barco ja⁻ sa⁻ ma⁺ llu¹ ma⁺ jä¹ jnääh¹ jii⁻ gyuu¹, he⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁺ ga⁻ jäh¹ llu¹ ga⁺ cher¹ mah¹ jmeen¹ be¹ dsa⁻ jää¹ jne¹ jwi⁻ Fenice he⁻ nøø¹ hwa¹ Creta jee¹ hii⁻ barco, ta⁺ ko⁻ jiih¹ ngëë¹ jii⁻ gyuu¹. He⁻ tøøh¹ jne¹ jee¹ ja⁻, jnä⁺ cha⁺ hoo¹ jmi⁻ ñeeh⁻ ta⁺ ñii⁺ hi⁻ ta⁺ kye¹ jee¹ dsaa⁻ hyoo⁻.

Ja⁺ koo⁻ lle¹ tä⁺ në¹ jmi⁻ ñeeh⁻

13 Lä⁻ ma⁺ ga⁻ jëëy¹ gwa⁺ lle¹ hwa¹ ta⁺ kye¹, ga⁻ jmeey¹ huud⁻ dsë⁻ ma⁺ le¹ dsa⁻ nää¹ gyih¹ ta⁺ cha⁺ né¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ hwii⁻ jnääh¹ jee¹ ja⁻, ga⁻ nøø¹ jnääh¹ jäh⁺ lä⁻ hä⁺ hwa¹ Creta.

14 Ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ hii⁻ ga⁺ ma⁺ ga⁻ hwii⁻ jnääh¹ jee¹ ja⁻, ma⁺ ja⁺ koo⁻ lle¹ tä⁺ ta⁺ jee¹ ga⁻ nøø¹ jnääh¹.

15 Ta⁻ jee¹ jyoh¹ ba⁺ ma⁺ hläh⁺ lle¹, sa⁻ ga⁻ tää⁺ barco ma⁺ dsoo¹ ta⁺ cha⁺ né¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ kwa⁺ dsa⁻ jwë¹ ngoo¹ barco lä⁻ ngoo¹ lle¹ ba⁺.

16 Ja⁻ ga⁺ ga⁻ ngëë¹ jnääh¹ ta⁺ koo¹ koo⁻ hwa¹ pih¹ he⁻ hä⁺ jee¹ jmi⁻ ñeeh⁻ he⁻ chee⁻ Clauda. Lä⁻ jwë¹ ja⁻ ba⁻ ga⁻ kyeë⁻ miih⁻ lle¹. Pero he⁻ lii⁺ ba⁻ ga⁻ tëeh¹ jnääh¹ na⁺ moo¹ he⁻ ma⁺ kye¹ jnääh¹ he⁻ ma⁺ hii⁺ ta⁺ ka⁺ luu¹ barco, mah¹ ga⁻ tøøh¹ jnääh¹ neh⁻ barco ja⁻.

17 Ma⁺ ga⁻ he¹ na⁺ moo¹ ja⁻ neh⁻ barco, ga⁻ ka⁺ dsa⁻ hni⁺ ga⁻ hñuu¹ lä⁻ ku⁺ lä⁻ jii⁺ tuh⁻ barco mah¹ sa⁺ llaä¹. Hi⁺ ma⁺ hii⁺ goo⁻ lla⁻ ñu¹ barco në¹ mi⁻ sii⁺ jee¹ sa⁻ juuh⁻ jmi⁻ jee¹ chee⁻ Sirte, he⁻ ja⁻ ga⁻ jyooy¹ hmiih⁻ kih¹ barco mah¹ ngoo¹ lä⁻ ngoo¹ lle¹ ba⁺.

18 Ma⁺ ga⁻ jnä¹ jyoh¹ jmi⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ tä⁺ lle¹ ma⁺ hii⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ løø¹ dsa⁻ jwä⁻ løø¹ kih¹ cha⁺ jmi⁻.

19 Hi⁻ jee¹ ga⁻ tē¹ hnē⁻ jmi⁺, he⁻ wi⁺ ba⁺ ga⁻ jwä¹ jnääh¹ cha⁺ jmi⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmääh⁻ ta⁺ kih¹ barco ja⁻.

20 Cha⁻ miih⁻ jmi⁺ ga⁻ gya⁻ jni⁺, mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ jnä¹ hyoo⁻, ni⁻ nuu¹ mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁻ jnää¹. Hi⁻ lle¹ lä⁻ ma⁻ hii⁺ ja⁻ ba⁻. Mo⁻ so⁻ ma⁺ cha⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kyaä¹ jnääh¹ he⁻ ma⁺ lää¹ jnääh¹.

21 Cha⁻ miih⁻ jmi⁺ ma⁻ lä⁻ hii⁻ mo⁻ so⁻ kih⁻ hi⁻ jnääh¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Paa⁺ to⁺ dsaa⁻ jee¹ kih¹ dsa⁻ kyaayh¹ he⁺, ga⁻ jäyh¹ lä⁻ la⁻:

—Wa⁻ ra⁻ jäh¹ kih¹ ga⁻ jmeeh¹ hnäh¹ he⁺ juu¹ kin⁺, sa⁻ ma⁺ hwëë⁻ jne¹ ta⁺ Creta, ni⁻ sa⁻ ma⁺ jëë¹ jne¹ wi⁺ he⁻ dsa⁻ ngëë¹ jne¹ la⁻.

22 Na⁺ jwahn⁺ kwa⁺ hnäh¹ be¹. Jëeh¹ ni⁻ jaa⁻ jne¹ sa⁺ juu¹ jne¹. Ma⁺ la⁻ barco la⁻ ba⁻ hee¹.

23 Nuuh⁻ ga⁻ jëën⁺ jaa⁻ ángel hi⁻ ga⁻ chee¹ Dio kyaan⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ jmeen⁺ ta⁺ he¹ kih¹.

24 Ga⁻ jäyh¹: “Ta⁺ wa⁺ gah¹ Paa⁺. Jmee⁺ bii¹ llooh⁻ kih¹ rey to⁻ né¹. He⁻ ja⁻ ma⁻ kwa⁺ Dio jwë¹ he⁻ lää¹”

hne⁻ kyaah' lä'jēē⁻ hī⁻ tääh' neh⁻
barco la⁻, siyh⁺ jnä⁺.

25 Kih' he⁻ ja⁻ na⁻, jwēēhn[~] hnäh'
dsa⁻ ñuu^h~, kwa' hnäh' be'. Jēēh'
jmeen⁺ dsoo' dsen⁺ kih' Dio, ma⁻ ra⁻
he⁻ le' ba' lä'koo⁻ ma⁻ jäh' ángel siih'
jnä⁺.

26 Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ jä⁺ ba' barco
kyaah' he⁻ wii' koo⁻ jee' lä'kaa⁻ hwa'
he⁻ hä' jee' jmi⁻ ñeeh⁻ —ga⁻ jäh' Paa'.

27 Ma' ga⁻ dsēē⁺ to⁺ seman[~] ja⁻,
ga⁻ ngēē⁺ jnääh' nē' jmi⁻ ñeeh⁻ he⁻
cheē⁻ Adriático hi⁻ ngoo' ba' barco
lä⁻ hii' lle'. Koo⁻ lla⁻ nuu⁺ hwē' ja⁻
ga⁻ lä'liih' dsa⁻ hī⁻ ma' koo^h~ barco
he⁻ ngoo' ya⁻ jäh⁺ jee' la' hwa'.

28 He⁻ ja⁻ ga⁻ lla' dsa⁻ he' hih⁻ ha⁻
koo⁻ jiih' juuh⁻ jmi⁻ jee' ja⁻. Ma'
ga⁻ jēēy' jee' ja⁻, juuh⁻ gyii' gya' jñii'
metro. Miih⁻ ga' ta⁻ cha⁻ nē' ga⁻ jēēy'
ka⁻ läh'. Jee' ja⁻ juuh⁻ gyii' gyii' metro
ba'.

29 Goyh⁺ lla⁻ ñu⁺ barco ja⁻ kyaah'
kuu'. He⁻ ja⁻ ga⁻ jyooy' kye' mi⁻ ñē' hii⁻
he⁻ hii' ta⁻ ka⁻ luu' barco, he⁻ jmee⁻
hii' ti' barco. Peer⁻ ma' hnøoy' wa⁻ ra⁻
jäh' kih' na' ga⁻ juh⁻ ba' ma⁻ jnä⁺.

30 Dsa⁻ hī⁻ ma' koo^h~ barco ja⁻,
hnøoy' ma' jñäay' neh⁻ barco, he⁻ ja⁻
ga⁻ løoy' jyooy[~] na⁻ moo', ga⁻ jmeey'
lä⁻ koh' he⁻ jyooy[~] ñē' hlääh' he⁻ hii⁻
ta⁻ cha⁻ nē' barco.

31 He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeeh' Paa' juu' kih'
juu' hløø' hi⁻ kih' hløø' ka⁻ läh',
ga⁻ jäh⁺:

—Cher⁻ mah' sa⁻ ga⁻ jä⁺ dsa⁻ na⁻ neh⁻
barco la⁻, sa⁻ lääh' hnäh'.

32 He⁻ ja⁻ ga⁻ hnä' hløø' he' hñii'
he⁻ kyaah' ma' jyooy[~] na⁻ moo' ja⁻.
Ga⁻ kway' jwē' ga⁻ toh' cha⁻ jmi⁻.

33 Ma' ngoo' ga⁻ jnä⁺, ga⁻ jmeey' Paa'
mada⁻ wa' kuh⁻ dsa⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Na⁺ ma⁻ tē' gya⁻ kye' jmi⁻ tøø^h jne'
neh⁻ barco la⁻, jøø' jne' ha⁻ lä⁻ le',
na⁻ juu' jne' hoo', sa⁻ cha⁻ ma⁻ kihn'
ni⁻ miih⁻.

34 He⁻ ja⁻ na⁻ chuun' kyaah' hnäh'
kuh⁻ hih' hnäh' miih⁻ mah' tēēh'
hnäh' be'. Lä⁻ jēē⁻ jne' lla⁻ nøø' ba' jne'
llu', ni⁻ koo⁻ jñu⁻ lle' jne' sa⁻ heē⁻.

35 Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ jäh⁺ lä⁻ ja⁻,
ga⁻ kay' koo⁻ he⁻ ñiih⁻ ga⁻ kway'
ti⁻ hmaah' kih' Dio to⁻ lo⁻ nē' jee' lä⁻ jēē⁻
dsa⁻ kyaayh' hi⁻ ga⁻ llaay' he⁻ ñiih⁻ ja⁻,
mah' ga⁻ løoy' kuyh⁻.

36 Ja⁻ ga' ga⁻ nøh⁺ dsē' lä⁻ jēē⁻ dsa⁻
he', ga⁻ taayh⁻ ga⁻ kuyh⁻ ka⁻ läh'.

37 Jee' lä⁻ jēē⁻ jnääh' hī⁻ ma' tääh'
neh⁻ barco ja⁻ ma' tee' to⁺ hña⁻ lla⁻
dsē[~] to⁻ lo⁻ gya⁻ dsē[~] gyeē⁺ jñee' dsa⁻.

38 Ma⁻ la⁻ ma⁻ kuyh⁻ lä⁻ jiih'
ga⁻ kēēy', ja⁻ ga' ga⁻ jwäy' lä⁻ jē⁻ trigo
kiyh' cha⁻ jmi⁻ mah' ma' jwä⁻ ga'
miih⁻ barco.

Ga⁻ heē⁺ go⁻ te⁻ barco

39 Ma' ga⁻ jnä⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hī⁻
ma' kyuu^h~ heh' hwa' ja⁻. Ga⁻ jēēy'
koo⁻ gooh' jmi⁻ ñeeh⁻ he⁻ hä' jee' hwa'.
He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey' huu⁻ dsē⁻ ma' tooyh⁻
barco ta⁻ ja⁻, cher⁻ mah' ga⁻ la⁺.

40 Ga⁻ hnäy' hñii' he⁻ ma' na⁻ kya⁻
ñē' hlääh' he⁻ kyaah' hii' ti' barco,
ga⁻ kway' jwē' ga⁻ toh' cha⁻ jmi⁻.
Ja⁻ ga' ga⁻ chiyh' he⁻ kyaah' jiiyh⁻
barco hi⁻ ga⁻ chooyh' hmi⁻ kih'
barco he⁻ na⁻ kya⁻ hma⁻ dsē⁻ he⁻
chih' ta⁻ cha⁻ nē'. Ja⁻ ga' ngoo' barco
ko⁻ chih' ta⁻ jee' jnä⁺ nē' dsoo'.

41 Ga⁻ lä⁻ hnøø⁺ ga' ma' lloo[~] barco,
ga⁻ lla⁻ lle⁺ jee' mi⁻ sii⁻ neh⁻ jmi⁻. Jee' ja⁻
ga⁻ hoo' ta⁻ mi⁻ lle' barco, mah' ga⁻ jä⁺
koo⁻ hwēh⁻. Jee' na⁻ hoo⁻ ja⁻ ga⁻ jnoh'
jmi⁻ ta⁻ ka⁻ luu'. Kyaah' be' kih' jmi⁻
ja⁻ ga⁻ heē⁺ go⁻ te⁻.

42 He⁻ ja⁻ hnøø⁺ hløø' he' ma'
jngiiyh' kih' lä⁻ jēē⁻ hī⁻ ää⁻ dsoo' hī⁻
ma' jääy⁻ he' mah' sa⁻ kyuu⁺ nē' jmi⁻.

43 Pero sa⁻ ga⁻ kwa' jwē' juuy' ma'
juu' dsa⁻ he' kih' he⁻ hnøoy' lääy'
Paa'. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey' mada⁻ to⁻ nē'
kih' hī⁻ lih⁻ gi⁻ jmi⁻ wa' jwäy' hñiiy'
cha⁻ jmi⁻ lä⁻ jiih' tēēyh' hwa' kii⁻.

44 Ja⁻ ga' ga⁻ siyh⁻ hī⁻ sa⁻ lih⁻ gi⁻
jmi⁻:

—Kye⁻ hnäh' jwi⁻ hma⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻
he⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmää⁻ kyah' hnäh' kih'
barco na⁻, mah' tēēh' hnäh' hwa' kii⁻
—ga⁻ jäh⁺.

Lä'ja- ba' ga'tēēh' lä'jēē' jnääh' hwa' kii'.

28

Lä'la- ga'la' ma' hää' Paa' hwa' Malta

¹ Ma' ga'tēēh' jnääh' nē' hwa' ja-, ja-ga' ga'lä'ne' jnääh', hwa' he- hä' jee' jmi-ñeeh' ja-, chee- Malta.

² Dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-ga'jmeey' llu' dsēy' kyaah' jnääh'. Ma' hii' jma' hi' gyuu' ka-läh' he-ja-ga'jeeh' dsa- he' je-, ga'tēēyh' jnääh' mah' llooh' jnääh' je-.

³ He-ja- ga'løø' Paa' juuh' sihma-kii- he- ga'tooyh- cha'je-. Jee' ja- ya'hēē' jaa- miih- hi- kyuu' kih' je-. Lä'chah' ja- ga'kyaay' goo- Paa'.

⁴ Ma' ga'jēē' dsa- chaa- jee' ja-, lleē' miih- goo- Paa', ga'jäyh' siyh' dsa-kyaayh':

—Dsoo' ba' dsa-ñuuh- na- ää- hlii'. Ma'ke- ma-laay' kih' jmi-ñeeh', ma-ra- he- ma-nøø' ba'ta' kiyh'.

⁵ Na- ma-hii' ga'kyah' Paa' goo- mah' ga'tah' miih- he' cha'je-. Ni' miih- sa- cha- he- ga'la' kiyh'.

⁶ Lä'jēē' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jøøy' gyoo- goo- Paa' hi' ma' jmeey- huudsē- juuy' na' ga-juh-. Ma' ga'lä' hii' jēēy- sa- cha- he- ga'la' ni- miih-, ga'lä' si' huudsē- kih' dsa- he'. Ma' jäyh': "Go- Dio ba' na-."

⁷ Jäh- ba' jee' tääyh' ja-, kye- koo- jwi' hwa' kih' Publio hi- ma' laa' ta' kih' hwa' he- hä' jee' jmi-ñeeh' ja-. Hi- he' ga'heeh- jnääh' llu' ta'ko-jiih' ga'tooh' jnääh' hnē- jmi' jee' ja-.

⁸ Jee' ja- ma' kyaä' jmi- Publio, ma' dsaah' llii' hi- ma' dsaayh' tu'kyaä'. He-ja- ga'he' Paa' na'jēēy- hi- dsaah' he'. Hi' ga'ngii' Paa' kih' Dio he- hlää' dsa- he'. Ma-ngēē' ma-ngiiy' kih' Dio, ga'kyey- gooy- nē' kih' hi- dsaah' he' mah' ga'mi-hlääy'.

⁹ Ma-ngēē' ma-jä' kih' jmi- Publio he', ya-nää' jñah' dsa-dsaah' hi- chaa- hwa' ja-. Lä'jēē' hi- he' ga'jä' kih'.

¹⁰ Ha- koh' llu' sa- ga'jmeey' kyaä' jnääh' ta'ko-jiih' ga'tooh' jnääh' kyaah' dsa- he'. Hi- ma' ga'tē' jmi' ga'tooh' jnääh' neh- barco, ga'kwēēyh' jnääh' cha-miuh- he- jmeē' bii' cha'jwē'.

Ga'lloo' Paa' jwi- Roma

¹¹ Uu- sih- ga'tooh' jnääh' kih' dsa- he'. Jee' ja- ma' hii' koo- barco he- ga-jä' ta'ko-jiih' dsa-ngēē' jii- gyuu'. He-ja- ga'tooh' jnääh' neh- barco he- ja' ta' Alejandría. Dsoh' barco ja-, ma' chaa' uu' dio hi- na-laa- kaah- dsa-. Jaa- he' chee- Cástor, hi- jñah' he' chee- Pólux.

¹² Ga'lla-nøø' jnääh' jwi- Siracusa jee' hii- barco. Jee' ja- ga'tooh' jnääh' hnē- jmi'.

¹³ Ga'hwēē- jnääh' jee' ja-, ngoo' barco lä' hä' hwa' ja-, lä'jiih' ga'tēē' jnääh' jwi- Regio. Jyoh' ka-läh' jmi' ma' hii' lle' he- gwa' ta' kye'. Jee' ga'tē' to' jmi', ja-ga' ga'lla-nøø' jnääh' jwi- Puteoli.

¹⁴ Jee' ja- ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi- ga'tēē- jnääh' ta' kih'. Ga-jä' jnääh' kyaayh' koo- seman-. Ja-ga' ga'nøø' jnääh' ta' Roma.

¹⁵ Ma' ga-nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Roma he- ga'nøø' jnääh' ta' ja-, ya-näay' ga'mi-jēey' jnääh' jwi- Foro Apio hi- ko'llaa' ya-jøø' jiih' Tres Taberna. Lä'koo- ma' ga'jēē' Paa' øøh' jne' he', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'nøh' dsēy' jwēte.

¹⁶ Ma' ga'lla-nøø' jnääh' Roma ja-, ga-ngēē' juu' hløø' dsa- hi- ma' jääy- he' goo- hløø' kyaä' rey to-nē'. Pero ga'kway' jwē' kih' Paa' he- ga'gyay- ta' jee' jyoh' ba' kyaah' jaa- hløø' hi- ma' hääy-.

Ga'kwa' Paa' juu' kih' Jesús jwi- Roma

¹⁷ Ma-hya- hnē- jmi' gya' Paa' jee' ja-, ga'cheey' juu' wa' ya-nää' lä'jēē' dsa-kaah' kyaä' judiu hi- chaa- Roma ja-. Ma' ga-ngēē- lä'jēē' hi- he', ga-jäh' Paa' siyh-:

—Øøhn¹, sa¹ cha¹ he¹ ga¹jmee¹ jnä¹
ni¹ miih¹ kih¹ judiu dsa¹goon¹, ni¹
sa¹ ma¹jmeen¹ ta¹ koo¹ he¹ tēē¹ jmee¹
dsa¹ ma¹gyuh¹ jnän¹. Sa¹ cha¹ he¹
kih¹ ga¹saayh¹ jnä¹ Jerusalén mah¹
ga¹ngēēy¹ jnä¹ kih¹ dsa¹ romano.

18 Hi¹ ga¹ka¹ dsa¹ta¹ he¹ ju¹dsoo¹
kin¹. Pero ni¹ miih¹ sa¹ ga¹jnøøyh¹ he¹
kih¹ ma¹ jngēēyh¹ jnä¹, he¹ja¹ hnøøy¹
ma¹ lääy¹ jnä¹.

19 Pero sa¹ ga¹tih¹ dsē¹ judiu hi¹ ma¹
laa¹ ta¹ jee¹ ja¹. Kih¹ he¹ja¹ ba¹ ga¹la¹
bii¹ ga¹ngin¹ he¹ mi¹ee¹ rey to¹nē¹
juu¹ kin¹. Ja¹ he¹ ma¹jan¹ mah¹ hnin¹
kih¹ dsa¹goon¹.

20 He¹ja¹ ba¹ na¹ ma¹tēehn¹ hnäh¹
mah¹ lä¹kyuun¹ hnäh¹ hi¹ mah¹
jwēēhn¹ hnäh¹ ha¹ lä¹ la¹ juu¹ kin¹.
Kih¹ o¹jøh¹ dsē¹ he¹ ma¹cha¹ jnän¹
dsa¹ Israel he¹ja¹ ba¹ na¹ chehn¹
nallen¹ caden¹ la¹.

21 He¹ja¹ ga¹jäh¹ dsa¹kaah¹ he¹:

—Ni¹ koo¹ je¹ kih¹ hi¹ chaa¹ judea
sa¹ ma¹heeh¹ jnääh¹ he¹ jmeeh¹ juu¹
ha¹ lä¹ dsa¹ngēēh¹ hne¹. Hi¹ ni¹ jaa¹
øøh¹ jne¹ hi¹ chaa¹ jee¹ oo¹ sa¹ ma¹ja¹
hi¹ hnii¹ kyah¹ ni¹ he¹ hlēēyh¹ wii¹
kyah¹.

22 Pero hnøø¹ jnääh¹ jwah¹ ha¹
lä¹ la¹ juu¹ kyah¹, jēēh¹ lä¹kaa¹ ba¹
ma¹nuu¹ jnääh¹ hlēēh¹ dsa¹ wii¹ kih¹
hi¹ ma¹taah¹ jwē¹ hmēē¹ na¹.

23 He¹ja¹ ga¹taah¹ dsa¹ he¹ juu¹
kwee¹ koo¹ jmi¹ he¹ ya¹nääy¹
ya¹llay¹ juu¹ ka¹läh¹ kyaah¹ Paa¹.
Ma¹ ga¹lloo¹ jmi¹ ja¹, ya¹nää¹ jwēē¹
dsa¹ jee¹ ma¹ gya¹ Paa¹. Tiih¹ go¹te¹
ga¹løø¹ Paa¹ hlēēh¹, lä¹jiih¹ ga¹nuu¹,
ga¹hlēēyh¹ ha¹ lä¹ jää¹ Dio dsa¹ lä¹hih¹
kih¹. Ga¹hnooyh¹ ha¹ lä¹ jee¹ heeh¹
dsa¹ kih¹ Jesús. Ga¹hlēēyh¹ kih¹ Jesús
lä¹koh¹ jäh¹ ley kih¹ Moisé hi¹ lä¹koh¹
ga¹jäh¹ hi¹ ga¹ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio.

24 Ko¹llaa¹ ga¹heeh¹ he¹ ga¹jäh¹ Paa¹
hi¹ ko¹llaa¹ sa¹ ga¹lä¹heē¹.

25 Sa¹ ga¹hii¹ koo¹ juu¹ kiyh¹ jee¹
lä¹jēēy¹. He¹ja¹ ga¹hlēēh¹ Paa¹ dsa¹
he¹ ja¹ ga¹hwēēy¹ jee¹ ja¹, ga¹siiyh¹:

—Llu¹ go¹te¹ ga¹hlēēh¹ Jmi¹lle¹
Na¹jngii¹ lä¹ ma¹ ga¹mi¹jnäy¹ juu¹ la¹

kih¹ Isaia hi¹ ga¹ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio kih¹
dsa¹ ma¹gyuh¹ jnän¹. Ga¹jäyh¹:

26 Gwa¹ jee¹ jwii¹ oo¹, go¹chiih¹ dsa¹
oo¹:

Ma¹ke¹ nuuh¹ hnäh¹, sa¹ lä¹ngēēh¹
hnäh¹,
ma¹ke¹ jēēh¹ hnäh¹ sa¹ lä¹jnä¹ kyah¹
hnäh¹.

27 Jēēh¹ ma¹na¹jlē¹ huu¹dsē¹ kih¹ dsa¹
oo¹, ma¹na¹jnē¹ to¹gway¹,
ma¹na¹løø¹ mi¹nēy¹,

mah¹ sa¹ lä¹jnä¹ kiyh¹, ni¹ sa¹ lä¹nuu¹
kiyh¹ ni¹ sa¹ lä¹ngēēy¹.

Lä¹ja¹ mo¹so¹ dsa¹jeeyh¹ kyaah¹ jnä¹,
mah¹ lää¹ jnih¹.

28 'Hnoon¹ lä¹neh¹ hnäh¹, na¹ ta¹
cha¹nē¹ lloo¹ juu¹ kih¹ Dio kih¹ hi¹ sa¹
laa¹ judiu. Hi¹ he¹ ba¹ heeh¹ juu¹ la¹
mah¹ lääy¹.

29 Ma¹ ga¹dsaa¹ juu¹ he¹ ma¹ hlēēh¹
Paa¹, ga¹hwēē¹ ba¹ judiu jee¹ ma¹
tääyh¹ ja¹. Peer¹ cha¹miih¹ juu¹
ti¹chooy¹ jee¹ ga¹nääy¹ kiyh¹.

30 Hne¹ hlääh¹ ba¹ ga¹gya¹ Paa¹ to¹
ji¹nē¹ na¹hñaa¹. Jee¹ ja¹ ma¹ heeyh¹
lä¹jēē¹ hi¹ ma¹ dsa¹nää¹ dsa¹jēēy¹.

31 Ma¹ cha¹ ba¹ jwē¹ kiyh¹, he¹
ma¹ kway¹ juu¹ ha¹ lä¹ jää¹ Dio dsa¹
lä¹hih¹ kih¹ hi¹ ma¹ hlēēyh¹ dsa¹ kih¹
Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹. Ni¹ koo¹
sa¹ cha¹ he¹ ma¹jmeē¹ jwiih¹ kiyh¹.

Romanos Juu' la- ga- sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Roma

1 Jnä' Paa' jmeen' ta' kih' Jesu-
cristo, na- hñaan' laan' apóstol, lä- ja-
ma- na- lleehn' kwan' ju' hmëe' kih'
Dio.

2 Ga- bääh- Dio hñii' kyaah'
dsa- kyaay' hi- ga- ngëe' juu' kiyh'
llo' joo' he- kway' ju' hmëe' la-. Jee'
ma- na- sii- juu' ja-, la' na- jngii'
go- te-.

3 Jee' na- sii- ja- jäh' ha- lä- jä-
jooy', he' ba' Jesucristo Dsa- jøøh'
jnän'. Ga- laay' sa- ju- kih' David ma'
ga- laay' dsa- jmi- gyuu-.

4 Hi- kyaah' be' kih' Jmi- lle'
Na- jngii' ga- lä- jnä' laay' Joo' Dio, kih'
he- ga- lä- jiiyh' jee' kih' hi- na- juu'.

5 Hi- ta- la- kyaah' Jesucristo
ga- jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jnääh',
ga- hñay' jnääh' laa' jnääh' apóstol
mah' kwa' jnääh' juu' kiyh' lä- kaa-
lä- juh' jmi- gyuu-, mah' wa' lä- dsoo'
dsë' dsa- kih' Jesús hi- wa' mi- teh'
dsa- juu' kiyh', lä- ja- jmee' dsa- juuh-
kiyh'.

6 Hi- jee' kih' lä- jëe- dsa- he'
ma- laah' hnäh' kwaan- , ma- na- teeh'
hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaa' Jesu-
cristo.

7 Siin- kyah' hnäh' hi- tääh' jwii-
Roma. Pero hnää' Dio hnäh' hi-
na- teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' hi-
na- jngëe'.

Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi-
ngün' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'
wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa'
jmeey' hi' ti' kyah' hnäh'.

8 To- në' kwan- tihmaah' kih' Dio
kwaan- kyah' hnäh' lä- jëe- hnäh'.
Kwan- tihmaah' kiyh' ta- la- kih'
Jesucristo, kih' he- ma- nuu' dsa-
lä- kaa- jmi- gyuu- he- ma- heeh'
hnäh' kih' Jesucristo.

9 Jmeen- ta' kih' Dio, lä- kaa-
tuh- dsën- kwan- ju' hmëe' kih' jooy',
he- ja- Dio jmee- dsoo' kin- he- lä-

ma- dsooh- ja- ba' dsën- hnäh' lä- jë-
jiih- ma' chuun' kyaayh'.

10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa'
jëen' che' kway' jwë' kin- na' na- jëen-
hnäh'.

11 Peer- hnoon' na- jëen- hnäh'
na- kan- miih- he- llu' he- kwa-
Jmi- lle' kih' Dio mah' lä- cha-
cha- ga- miih- be' kyah' hnäh'.

12 Lä- ja- lä- cha- be' jnän' kwee-
lä- llu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' ja- ba'
lä- koh' jnä'.

13 Hnoon' lä- ngëeh' hnäh' øøhn',
joh' jiih- sa- ga- jmeen' huudse-
na- jëen- hnäh' pero lä- jiih' na' sa' hii-
kwa' jä' kin- nin'. He- hnoon' lä- jnä'
ta' kin- jee' kyah' hnäh' lä- koo- ga- la'
jee' kih' jee' lä- jëe- dsa- hi- sa' laa'
judiu.

14 Kih' griego hi- kih' hi- tääh' jee'
jyoh' ga', hi- kih' hi- kyuu- hi-
kih' hi- sa' kyuu- ka- läh' na- laan-
hmoo' na- kwan' juu' kih' dsa- he'.

15 Lä- ja- ma- ra- he- hee' ba' dsën-
nin' na- kwan' ju' hmëe' kyah' hnäh'
hi- chaa- Roma ka- läh'.

16 Sa- cha- la' o- hih- kin- kyaah'
ju' hmëe' la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio
mah' lä- lä- jëe- hi- dsoo' dsë', la' kih'
judiu to- në', hi- ja- ba' lä- ja- la' kih'
hi- sa- laa' judiu ka- läh'.

17 Kyaah' juu' la- dsa- lä- jnä' ha- lä-
jmee- Dio hwëe- dsa- lluu' cha- nëy'.
La' kyaah' he- ma- dsoo' dsë- jne' hi-
hnøø' lä- ma- dsoo' ja- ba' dsë- jne',
lä- koo- na- sii- : "Hi- lluu' he', kyaah'
he- ma- dsoo' dsëy', jmee- chaay-."

Dsëe- dsoo' dsa- jmi- gyuu-

18 Ñe' ba' jne' lä- ga- tē- jee' gya' Dio
gwa' he- ya- jëe' dsëy' kih' lä- jë- he-
sa' hä' ta' hi- lä- jë- dso' kye- he- jmee-
dsa-. Jëeh' he- hñih' ja- ha' kih'
ju' dsoo'.

19 Jnä' hä' cha- he- kyaah' lä- kyuu-
dsa- kih' Dio, jëeh' ma- mi- jnäa- bih'
jäa'.

20 Ma- ke- sa- tē- jne' jëen' Dio pero
lä- ma' ga- nøø' jmi- gyuu-, ma- ra- he-
lii- ba' ha- lä- laay'. Kyaah' lä- jë- he-

gaʼjmeeyʼ, he-ja- jnähäʼ baʼ chaa- Dio hi- lä-ja- cha- tääʼ baʼ beʼ kiyhʼ. He-ja- sa- leʼ jäh- dsa-: “Sa- man- cheʼ chaa- Dio”.

²¹ Maʼ ñe- bihʼ chaa- Dio, pero sa- gaʼjmäyʼ jøøhʼ lä- hnøøʼ kiyhʼ, ni- sa- gaʼkwayʼ tiʼhmaahʼ kiyhʼ. He- gaʼjmeeyʼ dsa- lä-ja- gaʼheeʼ go-te- huuʼdsë- kihʼ dsa-, ga-lä-hweh- dsëyʼ, he-ja- gaʼjlëʼ go-te- huuʼdsë- kiyhʼ.

²² He- jäh- bihʼ cha- cha-miuh- huuʼdsë- lluʼ kiyhʼ pero cha-ga-miuh- taä- bihʼ.

²³ Lla- he- maʼ jmeeyʼ juuh- kihʼ Dio hi- sa- llaa- jmiʼ kihʼ, gaʼjmeeyʼ juuh- kihʼ heeh- kihʼ dsa- hi- dsa-juuʼ, kihʼ taʼjahʼ, kihʼ jahʼ kyeʼ goo- tüʼ hi- kihʼ jahʼ hi- sëeh- hñiiʼ hwaʼ.

²⁴ He-ja- ga-kwaʼ Dio jwëʼ ngëeyʼ hñiiyʼ jmeeyʼ he- gaʼ jyohʼ he- heeʼ dsëyʼ lä-jiuhʼ gaʼheeyʼ hñiiyʼ kaayh- dsa-kyayhʼ.

²⁵ Ga-beʼ dsa- juʼdsooʼ kihʼ Dio mahʼ ga-tayh- kyaahʼ juuʼ ta-juuʼ. Gaʼjmeeyʼ juuh- kihʼ lä-jëʼ he- gaʼjmeeyʼ Dio, lla- he- maʼ jmeeyʼ juuh- kihʼ hi- gaʼjmeeyʼ lä-jëʼ he- cha-. Hi- heʼ heʼ Dio hi- na-jää- lä-jëʼ johʼ jmiʼ cha-. Wa-la-lä-ja-.

²⁶ He-ja- ga-kwaʼ Dio jwëʼ ngëeyʼ hñiiyʼ jmeeyʼ lä-jëʼ he- lla- dsëyʼ he- laʼ o-hihʼ. Lla- he- maʼ jmeeyʼ dsa-mëʼ lä-llëʼ kihʼ, ga-kaayhʼ dsa-mëʼ dsa-kyayhʼ.

²⁷ Hi- ja-ba- lä-ja- ga-jmeeyʼ dsa-ñuuh- ka-lähʼ. Sa- gaʼjmeeyʼ lä-llëʼ kihʼ kyaahʼ dsa-mëʼ, gaʼjmeeyʼ ga-ngëeʼ jwëeʼ he- gaʼ jyohʼ he- heeʼ dsëyʼ, kaayh- heʼ baʼ dsa-ñuuh- dsa-kyayhʼ. He-ja- ba- jaʼ nëʼ kiyhʼ dsoʼjwiʼ lä- hnøøʼ kiyhʼ kyaahʼ jwëʼ hñihʼ he- täayhʼ ja-.

²⁸ Sa- gaʼjmääʼ kiyhʼ ma-lä-kyuuyʼ Dio, he-ja- ga-kwaʼ Dio jwëʼ, he- gaʼheeʼ go-te- huuʼdsë- kiyhʼ mahʼ waʼ jmeeyʼ ga-juh- lä-jëʼ he- saʼ jmääʼ taʼ.

²⁹ Ma-ngëeʼ jwëeʼ jmeeyʼ he- hñihʼ, hi- mëʼ hi- ñuuh- hi- kaah- waʼ hi- cha- hi-, jmeeyʼ hñaa- dsëyʼ, heeʼ dsëyʼ liyh- lä-jëʼ he- gaʼ cha-, sa-

lluuyʼ go-teʼ, wiʼ dsëyʼ, jngëeyh- dsa-, hneey-, mi-gaayʼ dsa-, hñaa- dsëyʼ.

³⁰ Koo- he- sa- tih- dsëyʼ baʼ lä-jëʼ, hlëeyh- wiʼ kihʼ dsa-, sa- hnäyʼ Dio, sa- jii- kiyhʼ he- jmeeyʼ kihʼ jñahʼ, jmäy- hñiiyʼ jøøhʼ, taayhʼ ngëeʼ, hnooyh- gaʼ jyohʼ he- hñihʼ, chaayh- kyaahʼ choʼjmiiy-.

³¹ Sa- hii- lä-ngëeyʼ, sa- mi-teyʼ juuʼ kiyhʼ, sa- hnäyʼ dsa-, sa- hnøøyʼ jeyh- juuʼ, sa- lä-ñihʼ dsëyʼ.

³² Hi- ma-ke- ma-ñe- bihʼ he- llaʼ Dio taʼ kihʼ hi- jmeeyʼ lä-ja-, lleʼ kihʼ juuyʼ, pero dsa- heʼ, sa- leeʼ kiyhʼ he- jmeeyʼ lä-ja-, hnøøyʼ mahʼ jmeeyʼ jñahʼ ka-lähʼ.

2

Kyaahʼ juʼdsooʼ llaʼ Dio taʼ

¹ He-ja- sa- cha- leʼ jawahʼ: “Sa- dsëen- dsooʼ”, hne- hi- ka- kwaat- kihʼ dsa-kyaaahʼ, wa- laahʼ he- laahʼ hne-. Kihʼ he- kah- kwaat- kihʼ dsa-kyaaahʼ, he- bäähʼ hñaaahʼ baʼ hne- ja-. Jëehʼ, ja-ba- he- jawahʼ sa- lluʼ, ja-ba- he- ja- jmeeh- hñaaahʼ ka-lähʼ.

² Ñe- baʼ jneʼ, Dio ngiuhʼ kwaat- kihʼ hi- jmeeyʼ lä-ja- hi- lä-koo- laʼ juʼdsooʼ kiyhʼ llayʼ taʼ.

³ Hne- hi- ka- kwaat- kihʼ dsa-kyaaahʼ mahʼ jmeeh- baʼ hne- ka-lähʼ he- jawahʼ sa- lluʼ, ¿cheʼ laahʼ, sa- kaʼ Dio juʼdsooʼ kyahʼ?

⁴ Ta- kooʼ baʼ jmeeh- lä-koo- teʼ he- lluʼ dsëʼ Dio kyaahʼ jneʼ. Ha- kohʼ sa- jøh- dsëyʼ hi- cha-miuh- beʼ dsëyʼ kyaahʼ jneʼ. ¿Cheʼ sa- jëehʼ he- tëeh- Dio hne- mahʼ waʼ lä-dsaa- miuh- hohʼ, he-ja- ba- ja- he- lluʼ dsëyʼ?

⁵ Peer- chaah- hne-, sa- hii- lä-dsaa- miuh- hohʼ. He- hnoohʼ he- jä- cha-ga-miuh- he- wiʼ nëʼ kyahʼ baʼ ja-, wa-ra- ga-llooʼ jmiʼ ya-jëeʼ dsëʼ Dio, llayʼ taʼ kyaahʼ juʼdsooʼ.

⁶ Ma-ja- mi-hmaahʼ Dio jñeeʼ lä-ja- lä-ja- lä-koo- teʼ he- ma-jmeeyʼ.

⁷ Kihʼ lä-jëe- hi- sa- tu- jmeeyʼ he- lluʼ, kwayʼ jwëʼ dsa-taah- tääʼ kyaayhʼ, lä-lluʼ he- hnooyh- ya-jwiʼ, hi- hnooyh- ha- lä- jeeʼ jmääʼ Dio

jøøyh', hi' hnooyh- ha- lä+ jwë' jee' sa- juuy'.

8 Pero ja- ya-jëë' dsë' Dio wa'ra- ga-lä-lleey' kyaah' dsa- hi- chaah-, kih' hi- sa- jmee- he' kih' ju'dsoo', mah' jmee- gyih' he' kih' he- hlih' ba'.

9 Kih' lä-jëë- hi- jmee- he- hlih', ja- na-ku' na-ngii' he- wii' në' kiyh', to-në' ja- kih' hi- laa' judiu hi- ja-ba' lä-ja- ja- kih' hi- sa- laa' judiu ka-läh'.

10 Pero lä-jëë- hi- jmee- he- llu', tëëy' ya-jwii' hi- jmää' Dio jøøyh' hi- hii' ti' kiyh'. To-në' kih' hi- laa' judiu, ja-ga- tëë' hi- sa- laa' judiu.

11 Jëeh', Dio kwee- ba' hnäay' lä-jëë- dsa-.

12 Lä-jëë- hi- jmee- dso'kye-, ma-ke- sa- na'jnäay' kyaah' ley kih' Moisé, ja-ba' lä-ja- juuy' go-te-, pero ja- kih' he- sa- ga-mi-tey' ley ja-. Hi- lä-jëë- hi- na'jnää' kyaah' ley, cher'mah' ma-jmeey' dso'kye-, ja-ba' ley ja- ka- kwaat- kiyh'.

13 Ja- kih' he- ma-nuuy' ley ja-, he-ja- lluu' dsa- cha'në' Dio. Lä-jëë- hi- mi-te' ley, hi- he' ba' hwëë- lluu'.

14 Dsa- hi- sa- laa' judiu, sa- cha- ley kiyh', pero cher'mah' mi-tey' ley kih' Moisé, ko-ja- ga-lä-chaa- bih', he' ba' hñiiy' laay' lä-koo- ley, ma-ke- sa- kyuyh- ley.

15 Kyaah' he- jmee- dsa- he' lä-ja-, la' lä-koo- he- na-sii- ley neh- tuh-dsëy'. He-ja- huudsë- kih' hñii' bih' jmee- dsoo', cher'mah' jmeey- he- llu' hi- cher'mah' jmeey- he- hlih' hñii- kiyh'.

16 Jmii' he- lla' Dio ta' kyaah' jooy' Jesucristo, lä-jnä' lä-jë- huudsë- he- jmee- jne' jee' na-hmää'. Lä-ja- la- ju'hmëë' kih' Dio he- kwan-.

Dsa- judiu kyaah' ley kih' Moisé

17 Na' cha- koo- he- jwëëhn- hne- hi- laa' dsa- judiu, hne- hi- kye- o-jøh- dsë- kih' ley kih' Moisé hi- jmääh- hñaa'h' jøøh' kih' he- jawah' Dio kyaah' hne-.

18 Ma-nëh' ba' hne- ha- lä- hnøø' Dio, hi- ma-mi-tëëh' ba' hne- ley,

he-ja- ma-nëh' ba' hne-, hee- ja- he- nää- he- llu'.

19 Hi- leh' jääh' dsa-tuu', laah'. Hi- leh' chooh' je- kih' hi- ga-nää' jee' na-hoo-, laah'.

20 Hi- leh' mi-tëëh' jñah' hi- sa- kyuu- hi- laah' ta-jwoh' kyaa' chih-pih', laah', kih' he- ma-cha- ley he- la' ju'dsoo' jmah' he- jmee- kyuu- cha-miih-.

21 Hne- hi- mi-tëë- jñah', ¿he-la' sa- mi-tëëh' da' hne- hñaa'h' jää'? Hne- jawah', sa- llu' he- hëë- dsa-, mah' hëëh- ba' hne-.

22 Hi- jawah' sa- llu' kyaah' jne' jñah' dsa-më', mah' kyaah' ba' hne- jñah'. Hne- hi- na-høøh' kih' hi- sa- laa' Dio, mah' hñiih- ba' hne- kuu' he- cha- neh- gwah- kiyh'.

23 Peer- taah' hne-, kih' he- cha- ley kyah'. ¿Che' sa- jëeh' ma-jmääh' ta- koo' Dio, kih' he- sa- ma-mi-teh' ley na-?

24 Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Dsa- hi- sa- laa' judiu mi-kwah' jmii- kih' Dio, dsoo' kyah' hnäh' dsa- judiu."

25 Dsoo' ba' kyeë' miih- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah', cher'mah' mi-teh' ley. Pero cher'mah' sa- mi-teh' ley, laah' lä-koo- jaa- wa' hi- cha- hi- dsa- hi- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih'.

26 Hi- lä-ja-, jaa- dsa- hi- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih', cher'mah' mi-tey' lä-jë- mada- lä-koo- jäh' ley kih' Moisé, laay' lä-koo- jaa- hi- ga-wih' jmi-ngo' kih'.

27 He-ja-, jaa- dsa- hi- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih', cher'mah' mi-tey' ley, hi- he' ka' ju'dsoo' kyah', kih' he- sa- ma-mi-teh' ley ma-ke- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hi- na'jnääh' në' ley kih' Moisé.

28 Sa- jmää' kih' dsa- judiu he- koo- laay' judiu. Hi- ni- sa- jmää' kih' dsa-, he- koo- ga-wih' jmi-ngo' kiyh'.

29 Sa- la' lä-ja-. Hi- ma-ra- hi- dsoo' laa' judiu, hnaayh- Dio lä-kaa- tuh-dsëy'. Hi- ma-ra- hi- dsoo' ga-wih' jmi-ngo' kih', ja- ta- ga-wih' ja-, Jmi-llë' Na-jngii' ba' ga-mi-sii'

tuh⁻dsëy'. He⁻ ja⁻ sa⁺ ja⁺ lä⁻koö⁻ la⁺ mada⁻ kih⁺ ley. Kih⁺ hi⁻ he⁺ ba⁺ hlëeh⁺ Dio llu⁺ ma⁻ke⁻ dsa⁻ sa⁺ jmee⁺ lä⁻ja⁻.

3

¹ ¿Che⁺ cha⁻ he⁻ jmää⁺ ga⁺ miih⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ laa⁺ judiu, o che⁺ jmää⁺ ga⁺ kiyh⁺, he⁻ ga⁺ wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺?

² Cha⁻miih⁻ ga⁺ cha⁻ he⁻ jmää⁺ ta⁺ kiyh⁺. To⁻në⁺ he⁻ kyee⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jë⁻, he⁻ ma⁻na⁻hä⁺ gooy⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

³ Ha⁻ ga⁻ cher⁺mah⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺, sa⁺ ma⁻dsoo⁺ dsëy'. ¿Che⁺ kih⁺ he⁻ja⁻, jmee⁺ mo⁻so⁺ mi⁻te⁺ Dio juu⁺ kih⁺?

⁴ Ni⁻ miih⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻. Juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ la⁺ dsoo⁺, ma⁻ke⁻ lä⁻jë⁻ dsa⁻ ta⁻juu⁺. Lä⁻koö⁻ jäh⁺ jee⁺ na⁻si⁻: Kyaah⁺ ju⁺dsoo⁺ kyah⁺ lä⁻jnä⁺ he⁻ laah⁺ lluu⁺.

Hi⁺ hne⁻ ba⁺ leh⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺kay⁺ ju⁺dsoo⁺ kyah⁺.

⁵ Cher⁺mah⁺ kyaah⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺ he⁻ hlih⁺, jih⁺ juu⁺, lluu⁺ ba⁺ Dio, la⁺ lä⁻koö⁻ he⁻ kwan⁻ be⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ he⁻ hlih⁺ he⁻ jmeen⁻. He⁻ja⁻ ¿che⁺ le⁺ jahn⁺, jmee⁻ Dio hña⁻ dsë⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺cheey⁺ he⁻ wih⁺ në⁺ jnän? (Hlëehn⁻ lä⁻koh⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺.)

⁶ Ni⁻ miih⁻ sa⁺ le⁺ jäh⁺ jne⁺ lä⁻ja⁻. Cher⁺mah⁺ lä⁻ja⁻ la⁺, ha⁻ lä⁻ le⁺ lla⁺ Dio ta⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

⁷ Ha⁻ ga⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻mi⁻jnään⁺ la⁺ dsoo⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ juu⁺ kih⁺ Dio kyaah⁺ he⁻ ta⁻juun⁺ mah⁺ lä⁻lii⁻ laay⁺ jøøh⁺ cha⁻ga⁺miih⁻, ¿che⁺ le⁺ jwahn⁻ he⁻la⁺ kay⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁻ lä⁻koö⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁺kye⁻?

⁸ ¿He⁻la⁺ sa⁺ jmee⁺ jne⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ he⁻ hlih⁺ mah⁺ jä⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ he⁻ llu⁺? Lä⁻ja⁻ mi⁻kwah⁺ dsa⁻ jne⁺, jäh⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻, jne⁺ ba⁺ na⁻ kwa⁻ jne⁺ juu⁺ lä⁻na⁻. Hi⁻ hlëeh⁺ lä⁻na⁻ sooh⁻ kiyh⁺ dsooy⁺ kyaah⁺ dso⁺jwih⁺.

Ga⁻lä⁻jë⁻ jne⁺ na⁻bääh⁺ cha⁻në⁺ Dio

⁹ Ha⁻ lä⁻ja⁻. ¿Che⁺ lluu⁺ ga⁺ jnääh⁺ judiu lä⁻koh⁺ ga⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu? Ni⁻ miih⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻. Jnä⁺ ma⁻jwahn⁺ lä⁻jë⁻ ba⁺ jne⁺ jøø⁺ he⁻ hlih⁺ jnän⁺

lä⁻kye⁻ hi⁻ laa⁺ judiu kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu.

¹⁰ Lä⁻koö⁻ jäh⁺ jee⁺ na⁻si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio:

Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ lluu⁺ chaa⁻, ni⁻ wa⁻ra⁻ jaa⁻ ga⁺.

¹¹ Sa⁺ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ ngëe⁺, sa⁺ chaa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio.

¹² Lä⁻jë⁻ ba⁺ ma⁻kah⁺ jwë⁺, lä⁻jë⁻ ba⁺ mo⁻so⁺ jmää⁺ ni⁻ miih⁻.

Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁺, ni⁻ wa⁻ra⁻ jaa⁻ ga⁺ chaa⁻.

¹³ Tu⁺ tu⁺luuy⁺ la⁺ lä⁻koö⁻ to⁻høø⁻ na⁻na⁺,

peer⁻ mi⁻gaay⁻ dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺, venen kih⁺ miih⁻ haa⁺ neh⁺ to⁻hooy⁺.

¹⁴ Juu⁺ he⁻ hwëe⁻ hooy⁺, hwëe⁻ dso⁺jwih⁺ jmah⁺, kyaah⁺ juu⁺ hlih⁺ he⁻ sa⁺ tøøhn⁺ ta⁺.

¹⁵ Peer⁻ hñuuy⁺, na⁺ ba⁺ koh⁺ jngëeyh⁺ dsa⁻.

¹⁶ Wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ ba⁺ dsa⁻he⁺ jee⁺ ga⁻näay⁺.

¹⁷ Sa⁺ kyuu⁺yh⁺ ha⁻ lä⁻ jwë⁺ jee⁺ dsa⁻taayh⁺ ti⁺.

¹⁸ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ gayh⁺ Dio.

¹⁹ Ma⁻në⁺ jne⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ hlëeh⁺ ley, la⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jnä⁺ kyaah⁺ ley mah⁺ mo⁻so⁺ cha⁻ ga⁺ he⁻ mo⁻ jäh⁺ jne⁺. Ga⁻lä⁻jë⁻ ba⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ jä⁺ na⁻bääh⁺ cha⁻në⁺ Dio.

²⁰ He⁻ja⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ hwëe⁻ lluu⁺ cha⁻në⁺ Dio kyaah⁺ he⁻ mi⁻tey⁺ ley. Kyaah⁺ ley ga⁻lä⁻kyuuh⁺ jne⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ dso⁺kye⁻.

Kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë⁻ jne⁺ kih⁺ Dio lä⁻jë⁻ jne⁺

²¹ Pero na⁺ ma⁻lä⁻jnä⁺ ha⁻ lä⁻ jmää⁺ Dio lluu⁺ dsa⁻, pero ja⁺ kyaah⁺ ley. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ jäh⁺ ley hi⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ lä⁻jë⁻ hi⁻ ga⁺ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺joo⁺.

²² Dio jmää⁺ lluu⁺ ga⁻lä⁻jë⁻ ba⁺ dsa⁻ cher⁺mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ Jesucristo. Kwee⁻ ba⁺ laa⁺ lä⁻jë⁻ dsa⁻ kih⁺ Dio,

²³ jëeh⁺ lä⁻jë⁻ ba⁺ dsa⁻ ma⁻ jmee⁺ dso⁺kye⁻, ni⁻ ko⁻hi⁺ pih⁺ sa⁺ na⁻ jnäy⁺ ya⁺ jwih⁺ kih⁺ Dio.

24 Pero Dio jmää~ lluu' dsa-, he- la' jmääy~ ba', kih' he- llu' dsëy'. Ta-la' kih' Cristo Jesús ga-läay' jne'.

25 Ga-ngëe' Dio Jesús mah' tyy' jma-kiyh' mah' lä-ja- dsa-che` dso'kye-jnän` hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús. Lä-jwë' ja- ga-mi-jnäa- Dio he-ga-jmee' bih' llu' he- sa- ga-jmeey' kwaat~ dso'kye- kih' dsa- hi- ma-tääh' jää'. Sa- ga-kay' kwaat~ kih' hi- he', kih' he- jøh- dsëy'.

26 Lä-ja- ma-lla' dsë' Dio jmee' mah' mi-jnäay~ jmi' na', ma-ra- he- llu' ba' he- jmeey'. Heh' lä-ja- dsa-lä-jnäa' lluu' ba' Dio, hi- he' ba' hñiiy' jmääy~ lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús.

27 ¿Che' le' jmään' hñaan' kaah', kih' he- lluu' jne'? Ni- miih- sa- le'. ¿Hee- juu' ja- he- dsa-jne' jwë' jnän'? ¿Che' dsa-jne' jwë' jnän' kyaah' juu' he- jäh', hnøø' jmee' jne' ta' llu'? Jah' ha'. Juu' he- jäh', hnøø' dsoo' dsë- jne' mah' hwëë- jne' lluu', he- ja- ba' dsa-jne' jwë' jnän' he- jmään' hñaan' kaah'.

28 He-ja- dsa-lä-ngëe' jne', heh' he- hwëë- dsa- lluu' kyaah' he- dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja- kyaah' he- høøy- ley.

29 ¿Hih' Dio, che' laay' ma-la- kyaah' dsa- judiu ba'? ¿Che' sa- laay' kyaah' dsa- hi- sa- laa' judiu ka-läh'? Ma-ra- ju'dsoo', laa' bih' Dio kyaah' dsa- hi- sa- laa' judiu.

30 Jaa- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë' dsa- jmääy' lluu' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih', hi- jmääy' lluu' hi- sa- ga-wëh' jmi-ngo' kih' ka-läh', kyaah' he- dsoo' dsëy'.

31 ¿Che' jmee- jne' sa- kyeë' ley kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Jesús? Ni- miih- sa- la- lä-ja-. Cha-ga'miih- jmeen' kyeë' ba'.

4

Lä-la-ba-la' he- ga-jmee' Abraham llo'joo'

1 ¿Hee- le' jäh' jne' kih' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän', ha- lä- ga-jäy' kyaah' juu' la-?

2 Cher'mah' Abraham ga-laa' lluu' kyaah' lä-jë- he- llu' he- ga-jmeey', le' ba' ma' jmääy' hñiiy' jøøh' cha-në' Dio, pero sa- la- lä-ja-.

3 Nuu- da' hnäh' ha- lä- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio: "Ga-jmee' Abraham dsoo' dsë' kih' Dio, he-ja- ga-jmee' Dio kwaat~ laay' jaa- hi- lluu'."

4 Pero jaa- hi- jmee' ta', sa- la- kwaat~ he- la' hyoyh- jñeey'. Kih' he- ää- dsa- kiyh', he-ja- ba' ja- tëyeh- jñeey'.

5 Hi- jaa- hi- sa- ma-jmee' ta' llu', cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' hi- jmää~ lluu' dsa- hi- ää- dsoo', Dio jmee' kwaat~ lluyy', kih' he- ma-dsoo' dsëy'.

6 Ja-ba' lä-ja- ga-hlëeh' David ha- lä-koo- llu' la' kih' dsa-, cher'mah' Dio jäh' laay' lluu' ma-ke- sa- cha- ta' llu' he- ma-jmeey'.

7 Ga-jäyh':
Llu' la' kih' dsa- hi- ma-che` dso'kye- kih', hi- sa- la- kwaat~ he- hñih' he- ma-jmeey'.

8 Llu' la' kih' dsa-nñuuh- cher'mah' sa- jmee- Dio kwaat~ dso'kye- kiyh'.

9 He- llu' la- ¿che' ma-la- he- kih' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih' ba' o che' sa- la' kih' hi- sa- ga-wëh' kih' ka-läh'? Nuu- da' ha- lä- la', na' he- ma-jäh' jne', ga-jmee' Dio kwaat~ lluu' Abraham kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

10 ¿Ha- lä- ma- laa' Abraham lä- ma' ga-jmee' Dio kwaat~ lluyy'? ¿Che' ma-na-wih' jmi-ngo' kiyh' o sa- ma-na-wih'? Sa- ma' na-wih' jmi-ngo' kiyh' jii- ja-.

11 Ga-heeh- ba' Abraham he- ga-wih' jmi-ngo' kiyh', mada- kih' Dio. He- ja- la- lä-koo- he- taay- ñe- ' mah' lii- lluyy' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy' kih' Dio. Pero ma-dsoo' ba' dsëy' jää' ja-ga- uuuh- jmi-ngo' kiyh'. Hi- lä-ja- ga-laay' jmii- lä-jëë- dsa-

hi- ma-dsoo' dsë' kih' Dio ma-ke- sa-
na-wih' jmi-ngo' kiyh'. Lä-ja- jmee'
Dio kwaat- lluy' ka-läh' lä-jëë' dsa-
he', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'.

12 Hi- laay' jmii- hi- ga-wih'
jmi-ngo' kih' ka-läh', pero ja- ma-la-
kih' he- ga-wih' kih' ja-, kih' he-
ma-dsoo' dsëy' lä-koo- ga-jmee'
dsoo' dsë' täa' jnän' Abraham, jää'
ja-ga- uuh' jmi-ngo' kiyh'.

*Dsa-lä-te' he- ga-bääh- Dio hñii',
kyaah' he- ma-dsoo' dsë-jne'*

13 Ja- ta-la- kih' he- ma- høø- Abra-
ham ley kih' Moisé, la- kwaat- hyoyh-
kyaah' joo' siyh' lä- ga-dsa' jmi- gyuu'.
Dio ga-bääh- hñii' kwëëyh' Abraham,
kih' he- ga-laay' lluu', lä-llu' he-
ga-lä-dsoo' dsëy' ba'.

14 Wa-ra- jäh' kih' hi- høø- ley
hyoyh- heey- ja-ba' he- hyoh- dsa-
kyaa' Abraham, mo-so' jmää' ta' he-
ma-dsoo' dsë' dsa- hi- jä' ta- koo' he-
ga-bääh- Dio hñii' kyaah' Abraham,
cher-mah' lä-ja- la'.

15 Kih' he- cha- ley, he-ja- gwa'
ya-jëë' dsë' Dio kyaah' jne' hi- sa-
mi-te' ley. Pero jee' sa- cha- ley, sa-
chaa- hi- dsa-hlääh- kih'.

16 He- ga-bääh- Dio hñii' kyaah'
Abraham, la' kyaah' he- ma-dsoo'
dsëy' mah' hyoyh- he- la' hyoyh- ba'.
Lä-jwë' ja- jä' koo- hwéh- hmoooh'
he- ga-jmee' Dio kyaayh', lä- ma'
ga-jäyh' jmeey' lluu' kih' lä-jëë- sa-ju-
kiyh'. Hi- ja- ma-la- kih' hi- høø-
ley ga-jäyh' lä-ja-. La' kih' lä-jëë-
hi- ma-dsoo' dsë' ba' ja-, lä-koo-
ga-lä-dsoo' dsë' hñii' Abraham hi-
laa' täa' kih' lä-jëë- jne'.

17 Lä-la- na-sii- kiyh': "Ga-llaan-
hne- mah' leeh' täa' kyaa' jwëë'
dsa-", ga-jäh' Dio. He-ja- laay' täa'
jnän' cha-në' Dio. Jëeh', ga-jmeey'
dsoo' dsëy' kih' Dio hi- mi-jiuh' hi-
ma-na-juu', he' ba' Dio hi- hlëeh-
kih' he- sa- ga- ma-cha-, lä-koo- he-
ma-cha- ba'.

18 He- mo-so' kye- dsa- o-jøh- dsë-
le', pero Abraham ga-ka' ba' o-jøh-

dsë-, ga-lä-dsoo' dsëy' he- ga-jäh' Dio,
he-ja- ga-laay' täa' kih' jwëë' dsa-
lä-koo- ga-jäh' Dio siyh': "Lä-la-
lä-jwëë' dsa- kyaah'."

19 Lä-koo- ma' ga-lä-dsoo' dsëy', sa-
ga-hwaay'. Sa- ga-kay' ni- miih-
huu'dsë- kih' he- ma-gyuyh-. Mo-so'
chaa- cha-miuh- jmi- lä-koo- ma'
laay'. Jii- ja-, miuh- ga- sa- ma'
häay' hña-loo' ji- ñe-. Hi- sa- ga-kay'
cha-miuh- huu'dsë- kih' Sara dsa-më'
kyaay', hi- sa- ma- le' ma-kaa' gyuu-.

20 Ni- sa- ga-jeh' dsëy', sa- ja-
huu'dsë- kiyh' ma- jäyh- sa- le'. Ma-ra-
he- jmee' ba' Dio he- jäyh' jmeey', ma-
laay'. Cha-ga-miuh- ga-lä-dsoo' dsëy'
hi- ga-kway' ti-hmaah' kih' Dio.

21 Ma-ra- he- ga-jmee' bih' dsoo'
dsëy' he- lä-këh' Dio jmi- jmee' he-
ga-bääh- hñiiy'.

22 He- ga-lä-dsoo' dsë' Abraham
lä-ja-, ga-jmee' Dio kwaat- laay' lluu'.

23 Sa- hlëeh- ma-la- kih' Abraham
jee' na-sii- juu' kih' Dio, he- jäh':
"Ga-laay' kwaat-".

24 Lä-kye- jne' laa' jne' kwaat-, kih'
he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, hi-
ga-mi-jiuh' Jesús Dsa-jøøh' jnän' jee'
kih' hi- na-juu'.

25 Dio ga-ngëëy' Jesús mah' ga-juuy'
kih' lä-jë- he- na-bääh- jne' hi-
ga-mi-jiuyh' ka-läh' mah' lee' jne' lluu'
'cha-në' Dio.

5

Na' ma-hii' ti' jnän' kyaah' Dio

1 He- ma-laa' jne' lluu' kyaah' he-
ma-dsoo' dsë- jne', he-ja- hii' ti'
jnän' kyaah' Dio ta-la- kih' Jesucristo
Dsa-jøøh' jnän'.

2 Hi- lä-ja- ta-la- kiyh', ma-cha- ba'
jwë' jnän' dsa-toohn' cha-në' Dio. He-
la- ma-hñah- ba' jne' he- la-, kih' he-
ma-dsoo' dsë- jne'. Peer- jëë- dsë-
jne' he- cha- o-jøh- dsë- jnän' he- tëë'
jne' ya-jiuh' kih' Dio.

3 Hi- ja- ma-la- kih' he-ja-. Lä-kye-
he- jëë' jne' wii' jmee- jëë- dsë- jne'.
Jëeh', ñe' ba' jne', he- jëë' jne' wii' ja-,
jmeë- kwëeh' dsë- jne' cha-ga-miuh-.

4 Hi⁻ he⁻ kwëeh[~] dsë⁻ jne['], jmee⁻ be['] dsë⁻ jne[']. Hi⁻ kih['] he⁻ be['] dsë⁻ jne['] he⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ cha⁻ jnän[^].

5 Heh['] o⁻ jøh⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ jnän[^], ja⁻ he⁻ mi⁻ gaan['] hñaan['] ja⁻. Jëeh['], Dio hnää['] jne['] cha⁻ miih⁻ ta⁻ la⁻ kih['] Jmi⁻ lle['] Na⁻ jngii['] he⁻ ga⁻ tooyh⁻ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne['].

6 Lä⁻ koo⁻ ma['] laa['] jne['] jää['], sa⁻ ma⁻ cha⁻ be['] jnän[^]. Pero ma['] ga⁻ tē['] hor[~], Cristo ga⁻ juu['] jnä['] jne['] hi⁻ ää⁻ dsoo['].

7 Ju['] dsoo['], he⁻ lii['] ba['] jnää['] jaa⁻ hi⁻ juu['] lla⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu[']. Pero cher['] mah['] chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ llu['] dsē['], go⁻ jnää['] jaa⁻ hi⁻ tuu⁻ dsē['] juu['] lla⁻ hi⁻ he['].

8 Pero Dio ga⁻ mi⁻ jnää⁻ ha⁻ lä⁻ koo⁻ jiih['] hnääy['] jne['], jëeh['], ma⁻ ke⁻ cha⁻ miih⁻ ma['] hlëeh['] jne['], ga⁻ kwaay['] Cristo ga⁻ juu['] kwaat[~] jnän[^].

9 Na['] he⁻ ma⁻ lluu['] jne['] kyaah['] jma⁻ kih['] Cristo, ha⁻ ga⁻ sa⁻ lääy['] jne['] kih['] he⁻ wi['] he⁻ na['] ga⁻ chee['] Dio.

10 Lä⁻ koh['] sa⁻ ma['] jwah['] jne['] kyaah['] Dio, ga⁻ jiih['] juu['] jnän[^] kyaayh['], lä⁻ llu['] he⁻ ga⁻ juu['] jooy[']. Hi⁻ na['] he⁻ ma⁻ jiih['] juu['] jnän[^] kyaayh['], ha⁻ ga⁻ sa⁻ lääy['] jne['] lä⁻ llu['] he⁻ na['] jiih['] jooy['].

11 Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ koo⁻ lääy['] jne['], jmeey['] jëē⁻ dsë⁻ jne['] tää['] ta⁻ la⁻ kih['] Jesucristo Dsa⁻ jøøh['] jnän[^] hi⁻ ga⁻ jeeh⁻ juu['] jnän[^] kyaah['] Dio.

Adán kyaah' Cristo

12 Ja⁻ ba['] lä⁻ koo⁻ ga⁻ he['] dso['] kye⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ kyaah['] jaa⁻ dsa⁻ ba['] hi⁻ kyaah['] dso['] kye⁻ ja⁻ ga⁻ juuy['], lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jëē⁻ ba['] dsa⁻ dsa⁻ juu['], kih['] ga⁻ lä⁻ jëē⁻ ba['] ga⁻ jmee['] dso['] kye⁻.

13 Sa⁻ ga⁻ ma⁻ cha⁻ ley kih['] Moisé, ma['] cha⁻ ba['] dso['] kye⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Pero sa⁻ la['] kwaat[~] dso['] kye⁻ ja⁻, jää['] sa⁻ ga⁻ ma⁻ cha⁻ ley.

14 Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ juu['] ba['] dsa⁻, ga⁻ løø['] jmi['] kih['] Adán, lä⁻ ga⁻ tē['] kih['] Moisé. Ga⁻ lä⁻ jëē⁻ ba['] dsa⁻ dsa⁻ juu['], ma⁻ ke⁻ na⁻ sii['] ba['] la['] dso['] kye⁻ he⁻ ga⁻ jmeey['] kyaah['] he⁻ ga⁻ jmee['] Adán. Adán he['] ma['] laa['] lä⁻ koo⁻ laa['] jaa⁻ hi⁻ ga⁻ hii['] juu['] kih['] ja['] jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

15 Pero kah['] ba['] la['] he⁻ la['] kwa⁻ Dio jnän[^] lä⁻ koh['] ga['] he⁻ hliih['] he⁻ ga⁻ jmee['] Adán. Kyaah['] dso['] kye⁻ he⁻ ga⁻ jmee['] Adán, ga⁻ hee['] jwëē['] dsa⁻. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ he⁻ llu['] kih['] jwëē['] dsa⁻ kyaah['] he⁻ llu['] dsē['] Dio he⁻ la['] kway⁻ ba['] ta⁻ la⁻ kih['] he⁻ llu['] dsē['] jaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ he['] he['] Jesucristo.

16 Hi⁻ sa⁻ jeeh['] kwee⁻ he⁻ hliih['] he⁻ ga⁻ jmee['] Adán kyaah['] he⁻ la['] kwa⁻ Dio. Jëeh['], ja⁻ jwiz[~] kwaat[~] kih['] koo⁻ ba['] dso['] kye⁻ he⁻ ga⁻ jmee['] dsa⁻ he['], hi⁻ kih['] he⁻ ja⁻, ga⁻ toh['] dso['] jwi['] nē['] jnän[^]. Pero kwaat[~] kih['] he⁻ jmee['] dsa⁻ cha⁻ miih⁻ dso['] kye⁻, he⁻ ja⁻ ba['] ja⁻ ja['] he⁻ la['] kwa⁻ Dio mah['] lä⁻ ja⁻ lee['] lluu['] dsa⁻.

17 Kyaah['] dso['] kye⁻ he⁻ ga⁻ jmee['] jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h, ga⁻ lih['] ga⁻ hee['] lä⁻ jëē⁻ dsa⁻. Pero lä⁻ jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ heeh⁻ he⁻ la['] kwa⁻ Dio mah['] leey['] lluu['], ha⁻ ga⁻ sa⁻ le['] dsa⁻ taayh['] llu['], kih['] he⁻ na['] jiiyh⁺ cha['] nē['] Dio ta⁻ la⁻ kih['] jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Jesucristo.

18 Kyaah['] dso['] kye⁻ he⁻ ga⁻ jmee['] jaa⁻ dsa⁻, ja['] dso['] jwi['] nē['] kih['] lä⁻ jëē⁻. Ja⁻ ba['] lä⁻ ja⁻, ta⁻ la⁻ kih['] jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee['] llu['], ja['] he⁻ lee['] lluu['] lä⁻ jëē⁻ dsa⁻ mah['] na['] jiiyh⁺ cha['] nē['] Dio.

19 Kih['] he⁻ ga⁻ lä⁻ chaah⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h, jwëē['] dsa⁻ ga⁻ lëē['] hlëeh[']. Ja⁻ ba['] lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh['] kih['] he⁻ ga⁻ lä⁻ ñuu^h jaa⁻ dsa⁻, jwëē['] dsa⁻ lee['] lluu['].

20 Ga⁻ nøø['] ley kih['] Moisé mah['] lä⁻ cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ dso['] kye⁻. Hi⁻ ma['] ga⁻ lä⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ dso['] kye⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ llu['] dsē['] Dio kyaah['] jne['].

21 Hi⁻ ja⁻ ba['] lä⁻ koo⁻ ga⁻ lih['] dso['] kye⁻ ga⁻ jngiih['] jnän[^], ja⁻ ba['] lä⁻ ja⁻ ga⁻ lih['] Dio ga⁻ jmää['] jne['] lluu['] ta⁻ la⁻ kih['] he⁻ llu['] dsëy['], mah['] jmee['] chaa⁻ jne['] ga⁻ lä⁻ jē['] joh['] jmi['] cha⁻ ta⁻ la⁻ kih['] Jesucristo Dsa⁻ jøøh['] jnän[^].

6

Ma' ga⁻ saa⁻ jne['] jmi['], lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ juu['] jne['] kyaah['] Cristo

1 ¿Ha- lä- jäh' jne' ja-, che' wa' jmee' ba' jne' he- hlih' mah' lä-llu' dsé' Dio cha-ga'miuh- kyaah' jne'?

2 Ni- miuh- sa- la' lä-ja-. Ma-na-juu' jne' kih' he- hlih', ha- lä-ja- dsa'tooh' ga' jne' jmeen' he- hlih'.

3 ¿Che' sa- ñeh' hnäh' he- ma-laa' jne' koo- kyaah' Cristo, he-ja- ba' ja- heh' ga-saa- jne' jmi- kwaan- kiyh'? He-ja- la' kwaan- he- ga-juu' jne' ko-joh' kyaayh'.

4 Lä- ma' ga-saa- jne' jmi-, lä-koo- he- ga-juu' jne' hi- ga-haa' jne' ko-joh' kyaah' Cristo. Hi- lä- ma' ga-lä-juuh' Cristo jee' kih' hi- na-juu' kyaah' be' kih' Dio, ja-ba' lä-ja- ga-lä-chaa- jne' lä-hmee' mah' dsa'toohn' kyaayh'.

5 Cher'mah' la' kwaan- kyaah' jnih' ko-joh' lä-koo- ma' ga-juuy', ja-ba' lä-ja- lä-juuh' jne' kyaayh' lä-koo- ga-lä-juuh' hñiuh'.

6 Ma-ñe' ba' jne' lä-koo- ma' laa' jne' jää', la' lä-koo- he- ga-taa- jne' kyaayh' dsöh' hma-cru- mah' ga-läy' jne' kih' jmi-ngo' he- ma-joh- jnän' jwé' hlih'. Heh' lä-ja- mo-so- cha- he- kih' jmee' ga' jne' he- hlih'.

7 Jëh' jaa- hi- ma-na-juu', ma-na-laay' kih' dso'kye-.

8 Hi- cher'mah' ga-juu' jne' kyaah' Cristo, lä-ja- ma-dsoo' dsé- jne' ma-chaa- jne' ka-läh' kyaayh'.

9 Jëh' ma-ñe' jne' he- ga-lä-juuh' Cristo jee' kih' hi- na-juu', he-ja- mo-so- cha- he- kih' juuy' ka-läh'. Hee- ga' na- he- jmee' juuy'.

10 Jëh', lä- ma' ga-juuy', ga-juuy' kih' dso'kye- koo- hä' ja-ba'. Ni- miuh- sa- jmee' dso'kye- hih- kiyh'. Heh' he- na-juuh', na-juuh' kih' Dio ba'.

11 Ja-ba' lä-ja- hnäh', jmee' hnäh' kwaan- he- ma-na-juuh' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na-juuh' hnäh' kih' Dio ta-la- kih' Cristo Jesús Dsa-joh' jnän'.

12 Mo-to- kwa- hnäh' jwé' lla-dsëe' he- hlih' né' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Mo-to- jmeeh- hnäh' he' he- ga' ngih' jmi-ngo' kyah' hnäh'.

13 Ta- kwa- jwé' jmee' goo- tih' hnäh' he- hlih'. Ngëe' hnäh' hñaa' kih' Dio, lä-koo- he- ma-lä-juuh' hnäh' jee' kih' hi- ma-na-juu'. Hi- ngëe' hnäh' na-hñaa' jmi-ngo' kyah' hnäh' kih' Dio mah' jmee' he- llu' jmah' ba'.

14 Lä-jwé' ja- mo-so- lla-dsëe' he- hlih' kyah' hnäh', jëh' mo-so- na-jnäa' hnäh' kih' ley, na' he- ma-tääh' hnäh' kyaah' he- llu' he- la' kwa- Dio.

Jne' hi- mi-te' kih' he- llu'

15 Ha- lä-ja-, na' he- ma-tøoh' jne' kyaah' he- la' kwa- Dio hi- mo-so- na-jnäa' jne' kih' ley, ¿che' jmee' ga' jne' he- hlih'? Ni- miuh- sa- la' lä-ja-.

16 ¿Che' sa- ñeh' hnäh' ha- lä- la'? Cher'mah' ga-hneeh' hnäh' hñaa' jmeeh' ta' kih' dsa-, he- ma-na-hñuuh' hnäh' mi-teh' hnäh' kiyh' ba' ja-. Lä-ja- cher'mah' jmeeh- ga' hnäh' he- hlih', lä- ma-tääh' ja-ba' hnäh' kyaah' he- hlih' he- jmee' juu' hnäh'. Pero cher'mah' tääh' hnäh' nuuh' hnäh' kih' Dio, leeh' hnäh' lluu'.

17 Ti'hmaah' Dio, ma-ke- ma' na-hñuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, pero na' ma-heeh' hnäh' lä-kaa- tuh-hoh' hnäh' lä-jé' ju'dsoo' he- ma-nuuh- hnäh'.

18 Ma-na-laah' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na' ma-ngëeh' hnäh' hñaa' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba'.

19 Ma-hlëeh' hnäh' juu' kih' hi- na-hneeh' jmee' ta' hi- kih' dsa-juuy' mah' lä-ngëe' hnäh' kwee-. Jää' ga-ngëeh' hnäh' hñaa' kih' dso'kye-, ga-jmeeh' hnäh' he' kih' he- hlih' cha-ga'miuh-. Pero na' ta- cha-né' ngëe' hnäh' hñaa' kih' Dio mah' leeh' hnäh' hi- jmee' he- llu' jmah' ba' hi- lä-ja- leeh' hnäh' na-jngëe' cha-ga'miuh-.

20 Lä-koo- ma' na-hñuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, sa' ma' laah' hnäh' kwaan- kyaah' he- llu'.

21 ¿Hee- na- ga-läh' hnäh' kyaah' he- hlih' he- ga-jmeeh' hnäh'? Hi- na'

kwa⁺ o⁻hih⁺ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ jngi^hh⁺ jnän⁻ ba⁻ ja⁻.

²² Pero na⁺ he⁻ mo⁺so⁺ na⁻hñuuh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dso⁻kye⁻ ja⁻, ma⁻laah⁺ hnäh⁺ hi⁻ jmee⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio ba⁺. He⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ ya⁻jøø⁻ kyah⁺ hnäh⁺, he⁻ jmee⁺ na⁻jngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻jiih⁺ mo⁺so⁺ juu⁺ hnäh⁺.

²³ Hi⁻ jmee⁺ dso⁻kye⁻, juu⁺ bih⁺. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ jñeey⁺. Pero he⁻ la⁻ kwa⁺ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺ tää⁺ ta⁻la⁻ kih⁺ Cristo Jesús Dsa⁻jøø⁻h⁺ jnän⁻.

7

Ley kih⁺ Moisé mo⁺so⁺ jmee⁺ hih⁺ jnän⁻

¹ Øøhn⁺, hlëëhn⁺ hnäh⁺ hi⁻ kyuu^hh⁻ ley, ¿che⁺ sa⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁻ ley? Ley ja⁻ jmee⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁺, ta⁻ko⁻jiih⁺ chaa⁻y⁻.

² Lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻më⁺ hi⁻ na⁻jee⁻ goo⁻. Cha⁻në⁺ ley, ma⁻na⁻laay⁻ kyaa⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuu^hh⁻ ba⁺ ta⁻ko⁻jiih⁺ chaa⁻ dsa⁻ñuu^hh⁻ kyaay⁺. Pero cher⁻mah⁺ ga⁻juu⁺ dsa⁻ñuu^hh⁻ he⁺, mo⁺so⁺ jmee⁺ hih⁺ ley ja⁻ kiyh⁺.

³ Lä⁻ja⁻, cher⁻mah⁺ ga⁻kaa⁺ dsa⁻më⁺ he⁺ jñah⁺ dsa⁻ñuu^hh⁻ ta⁻ko⁻jiih⁺ chaa⁻ dsa⁻ñuu^hh⁻ kyaay⁺, he⁻ jmeey⁻ dso⁻kye⁻ ba⁻ ja⁻. Pero cher⁻mah⁺ ga⁻juu⁺ dsa⁻ñuu^hh⁻ kyaay⁺, mo⁺so⁺ jmee⁺ hih⁺ ley ja⁻ kiyh⁺. Ja⁻ga⁺ na⁻, le⁺ ba⁻ kaay⁺ jñah⁺, sa⁺ cha⁻ hliih⁺ la⁺.

⁴ Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ hnäh⁺ øøhn⁺, ma⁻na⁻juu⁺ hnäh⁺ cha⁻në⁺ ley kih⁺ Moisé, kih⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ Cristo. Lä⁻ja⁻ cha⁻ jwë⁺ leeh⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ jñah⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo hi⁻ ga⁻lä⁻jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺ mah⁺ jmee⁺ jne⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ cha⁻në⁺ Dio.

⁵ Ta⁻ko⁻jiih⁺ ma⁺ ga⁻nøø⁻ jne⁺ lä⁻koo⁻ ma⁺ ngi⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻, lä⁻jë⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ hee⁺ dsë⁻ jne⁺, ga⁻tëë⁺ be⁺ kyaah⁺ ley, mah⁺ ga⁻jøø⁻ jnän⁻ jmeen⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jngi^hh⁺ jnän⁻.

⁶ Pero na⁺ ma⁻na⁻laa⁺ jne⁺, lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻na⁻juu⁺ jne⁺ cha⁻në⁺ ley he⁻ ma⁺ jmee⁺ hih⁺ jnän⁻. Hi⁺ na⁺ tøø^h jne⁺ kyaah⁺ mada⁻hmëë⁺ lä⁻koo⁻ hih⁺

jmee⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio. Mo⁺so⁺ jmee⁺ ga⁺ hih⁺ jnän⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ në⁻ ley ma⁻gyuh⁻.

Sa⁺ tää⁺ jne⁺ mi⁻te⁻ jne⁺ ley

⁷ ¿Ha⁻ lä⁺ jäh⁺ jne⁺ ja⁻? ¿Che⁺ jmee⁺ hliih⁺ ley ja⁻? Ni⁺ miih⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻. Jnä⁺ sa⁺ ga⁻lä⁻kyuu^hh⁻ hee⁻ ja⁻ dso⁻kye⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ cha⁻ ley. Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ma⁻lä⁻kyuu^hh⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ hee⁺ dsë⁻ dsa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁺ cha⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ lle⁻ në⁻ ley nuuh⁻ la⁻: “Ta⁺ wa⁺ hee⁺ hoh⁺ leh⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻.”

⁸ Pero dso⁻kye⁻ ga⁻tëë⁺ be⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁺ ga⁻nuun⁺ ha⁻ lä⁻ hlëeh⁻ nuuh⁻ ja⁻. He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ go⁻te⁺ ba⁺ ma⁺ hee⁺ dsën⁻. Pero wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ cha⁻ ley, na⁻hmää⁺ ba⁺ dso⁻kye⁻ ja⁻.

⁹ Sa⁺ ga⁺ ma⁻nuun⁺ ley ma⁺ chaa⁻ ba⁻ jnä⁺ llu⁺ laan⁻. Pero ma⁺ ga⁻nuun⁺ nuuh⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻ jnä⁺ dso⁻kye⁻ hi⁺ ga⁻lä⁻ngëen⁺ ma⁺ na⁻bää^hn⁻ he⁻ ma⁺ juun⁺ ba⁺.

¹⁰ Ja⁻ga⁺ ga⁻lä⁻ngëen⁺, heh⁺ nuuh⁻ he⁻ la⁺ kwaat⁻ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺, ga⁻mi⁻jnäa⁻ he⁻ ma⁺ na⁻bää^hn⁻ he⁻ ma⁺ juun⁺.

¹¹ Jëeh⁺, dso⁻kye⁻ ga⁻tëë⁺ be⁺ kyaah⁺ nuuh⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻gaay⁻ jnä⁺ hi⁺ ja⁻ba⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻bää^hn⁻ jnä⁺ he⁻ ma⁺ juun⁺.

¹² Ma⁻ra⁻ he⁻ na⁻jngi^hh⁺ ba⁻ ley, hi⁺ lä⁻jë⁻ nuuh⁻ he⁻ lle⁻ në⁻ ley na⁻jngi^hh⁺, llu⁺ ba⁻ la⁺, sa⁺ cha⁻ la⁺ ni⁺ miih⁻.

¹³ ¿Che⁺ ja⁻ba⁻ he⁻ llu⁺ ja⁻, ga⁻bää^hn⁻ jnä⁺ juun⁺? Ni⁺ miih⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻. Dso⁻kye⁻ ba⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻hee⁺ jnä⁺. Kyaah⁺ he⁻ llu⁺ ja⁻, ga⁻mi⁻jnäa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ dso⁻kye⁻ he⁻ kyaah⁺ ma⁻na⁻bää^hn⁻ juun⁺. He⁻ja⁻ kyaah⁺ nuuh⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ jnä⁺ ha⁻ koo⁻ hliih⁺ sa⁺ la⁺ dso⁻kye⁻ he⁻ kye⁻ jne⁺.

Sa⁺ tää⁺ jne⁺ han⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ngi⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻

¹⁴ Ma⁻ñe⁺ ba⁻ jne⁺, jmi⁻lle⁺ ba⁻ la⁺ ley, pero jnä⁺ jmi⁻ngo⁺ ba⁻ laan⁻, ma⁻na⁻hnëë⁺ ba⁻ jnä⁺ he⁻ jmeen⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ dso⁻kye⁻.

15 Sa⁺ ngëen⁺ hee⁻ na⁻ la⁺ kin⁺, sa⁻ jmeen⁺ lä⁻ko^o- hnoon⁺ jmeen⁺. He⁻ sa⁺ tih[~] dsën⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmeen⁺.

16 Hi⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻ jmeen⁺ he⁻ sa⁻ hnoon⁺ jmeen⁺, lä⁻ jwë⁺ ja⁻ jmeen⁺ dsoo⁺, llu⁺ ba⁺ ley ja⁻.

17 He⁻ ja⁻ jmee⁺ lii[~], ja⁻ hñiin⁺ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ ja⁻, dso⁺ kye⁻ he⁻ kyaahn⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ jmee⁺ lä⁻ ja⁻.

18 Man⁺ kwee⁻, sa⁻ jnøø⁺ ni⁺ miih⁻ he⁻ llu⁺ ki⁺ jnä⁺. He⁻ ma⁻ jwahn⁺ lä⁻ na⁻ he⁻ hlëehn⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kin⁺ ba⁺ ja⁻. Ma⁻ ke⁺ hnoo⁺ ba⁺ jnä⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺, pero sa⁺ tään⁺ jmeen⁺.

19 Jëeh⁺, sa⁻ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ lä⁻ ko^o- hnoon⁺ jmeen⁺. He⁻ hñih⁺ he⁻ sa⁻ hnoon⁺ jmeen⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmeen⁺.

20 Hi⁻ cher⁺ mah⁺ jmeen⁺ he⁻ sa⁻ hnoon⁺ jmeen⁺, ja⁻ he⁺ hñiin⁺ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ ja⁻. Dso⁺ kye⁻ he⁻ kyaahn⁺ ba⁺ ja⁻ he⁻ jmee⁺ lä⁻ ja⁻.

21 Lä⁻ jë⁻ jiih[~] he⁻ hnoon⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺, he⁻ hñih⁺ jmah⁺ ba⁺ jøø⁺ kin⁺. Ko⁻ na⁻ la⁺ ba⁺ kin⁺.

22 Neh⁺ tuh⁻ dsën⁺, tih[~] ba⁺ dsën⁺ ley kih⁺ Dio.

23 Pero man⁺, cha⁻ ga⁻ jyoh⁺ he⁻ ha⁺ kih⁺ he⁻ tih[~] dsën⁺. He⁻ ja⁻ lla⁻ dsëe⁻ kin⁺ mah⁺ jmeen⁺ he⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ he⁻ kyaahn⁺.

24 Peer⁻ jwii[~] jnä⁺ kih⁺ Dio. ¿Hi⁻ lää⁺ jnä⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺ he⁻ jmee⁺ juu⁺?

25 Ti⁺ hmaah⁺ kwan⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ ra⁻ he⁻ lääy⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁺ la⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Lä⁻ la⁻ ba⁺ la⁺. Neh⁺ tuh⁻ dsën⁺ hnoon⁺ jmeen⁺ he⁻ kih⁺ ley kih⁺ Dio pero jmi⁻ ngo⁺ kin⁺, jmee⁺ ga⁻ he⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ ba⁺.

8

Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ kwa⁺ be⁺ mah⁺ leh⁺ jne⁺

1 Na⁺ na⁺, mo⁻ so⁻ na⁻ bääh⁺ dsa⁻ nää⁺ cha⁻ je⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús, hi⁻ sa⁺ ga⁻ nää⁺ lä⁻ ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺, ga⁻ nää⁺ bih⁺ lä⁻ ko^o- jäh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺.

2 Na⁺ he⁻ ma⁻ kyaahn⁺ Cristo Jesús, Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻

jne⁺, ga⁻ lää⁺ jne⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ bääh⁺ jne⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻ he⁻ ma⁺ jngii⁺ jnän⁺.

3 Sa⁻ ga⁻ jmää⁺ ley kih⁺ Moisé ma⁺ lää⁺ jne⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ chee⁺ Dio joo⁺, ga⁻ kay⁺ jmi⁻ ngo⁺ lä⁻ ko^o- jmi⁻ ngo⁺ he⁻ kye⁺ jne⁺ hi⁻ ää⁻ dsoo⁺. Ga⁻ juuy⁺ kih⁺ he⁻ na⁻ bääh⁺ jne⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ ga⁻ chee⁺ Dio dso⁺ kye⁻ ja⁻ kyaah⁺ dso⁺ jwii⁺ he⁻ ma⁺ kye⁺ jne⁺ nē⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺.

4 Mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ tää⁺ jne⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ lä⁻ hnøø⁺ kih⁺ ley, cher⁺ mah⁺ sa⁻ jmee⁻ ga⁻ jne⁺ he⁻ lä⁻ ko^o- ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺. Hnøø⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁻ lä⁻ ko^o- jäh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ ba⁺.

5 Dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ ko^o- ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺, kyey⁻ huu⁺ dsē⁻ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺. Pero hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ ko^o- jøø⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺, kyey⁻ huu⁺ dsē⁻ kih⁺ Dio ba⁺.

6 Cher⁺ mah⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁻ kih⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺, he⁻ ja⁻ jmee⁺ juu⁺ jne⁺. Pero cher⁺ mah⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁻ kih⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺ hi⁻ jmee⁺ hii⁺ tii⁺ jnän⁺.

7 Lä⁻ ko^o- la⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺ sa⁻ jwah⁺ kyaah⁺ Dio. Sa⁻ jmee⁺ he⁻ lä⁻ ko^o- jäh⁺ ley kih⁺ Dio hi⁻ ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ tää⁺ høoy⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jmeey⁺ he⁺.

8 Hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ ko^o- ngii⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺, sa⁻ tääy⁺ jmeey⁺ he⁻ tih[~] dsē⁺ Dio.

9 Pero hnäh⁺, mo⁻ so⁻ tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ jmi⁻ ngo⁺. Cher⁺ mah⁺ ju⁻ dsoo⁺ kyeh⁺ hnäh⁺ Jmi⁻ lle⁺ kih⁺ Dio, tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ ba⁺. Hi⁻ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ sa⁻ kye⁻ Jmi⁻ lle⁺ kih⁺ Cristo, sa⁻ laay⁺ kyaah⁺ Cristo.

10 Pero cher⁺ mah⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ Cristo, lä⁻ ko^o- he⁻ ga⁻ juu⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwaat[~] kih⁺ dso⁺ kye⁻, hi⁻ jmi⁻ lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺ na⁻ jiih⁺ lä⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ laah⁺ hnäh⁺ lluu⁺.

11 Cher⁺ mah⁺ kyeh⁺ hnäh⁺ Jmi⁻ lle⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chaa⁻ Jesús jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁺ Cristo, mi⁻ jiiyh⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺

he- dsa-juu', ta-la+ kyaah' be' kih' Jmi-llé Na-jngii' he- kye'h hnäh'.

12 He-ja- jwëehn~ hnäh' øøhn', koo- ba' la' he- ää- jmi' jmeen' pero ja+ he- dsa'toohn' lä-koo- hnøø' jmi-ngo' jnän'.

13 Cher'mah' tääh' hnäh' lä- hnøø' jmi-ngo' kyah' hnäh', juuh' hnäh'. Pero cher'mah' kyaah' be' kih' Jmi-llé Na-jngii' ga-lä+øøh' hnäh' kih' he- ngii' tuh-hoh' hnäh', chaa- ba' hnäh' tää'.

14 Lä-jëë- hi- jøø+ Jmi-llé Na-jngii' kih', hi- he' ba' laa' ma-ra+ joo' Dio.

15 Sa+ ga-hñah' jne' koo- jmi-llé he- hnëë- jne' mah' dsa'tooh' jne' gah' jne' lä-koo- ma' tøøh' jne' jää'. Ga-hñah' jne' Jmi-llé kih' Dio hi- ga+jmää' jne' ma-ra+ jooy'. He-ja- chiih' jnih': "Abba", he- hnøø' jäh- Tää' kyaan'.

16 Ja-ba' Jmi-llé Na-jngii' jmee' ju'dsoo' siiyh+ jmi-llé jnän', ma-ra+ he- laa' jne' joo' Dio.

17 Hi+ he- ma-laa' jne' jooy', ma-laa' jne' kwaan~ hñah+ jne' he- kwëeh' Dio joo'. Lä-ja- ko-jøh' kyaah' Cristo hñah+ jne' heen+ he- ga-bääh- Dio hñii', cher'mah' heeh' jne' jëen' wii' ko-jøh' kyaayh'. Ja-ga' na+, le' dsa'toohn' ko-jøh' kyaayh' ya+jwii' kih'.

Lloo- koo- jmi' tëeh' jne' ya+jwii' kih' Dio

18 Jnä' laan+, he- lli' wii' he- jëë' jne' na', ni' miih- sa+ jëeh- lä-koo- le' jnän' ya+jwii' kih' Dio he- na' ga-lä+ jnä'.

19 Ga-lä+jë- he- ga+jmee' Dio cha- jmi-gyuu+ la-, hnøø' wa-ra- jäh' kih' na' ga-juh- ba' ma-të' jmi' mi-jnää- Dio lä+jëë- hi- laa' jooy'.

20 Jëeh', lä+jë- he- ga+jmee' Dio cha- jmi-gyuu+ la- mo-so' jnä' lä-koo- ma' jnä' lä+ ma' ga+jmee' Dio. Pero ja+ he- hyoh- dsë' ja-, he- ga+jä' ta' hwa'. Lä-ja- ga-lä+hnøø' hñii' hi- ga+jmee' ba'. Pero ma-ra+ he- cha- ba' o-jøh- dsë- kih'.

21 Jëeh', ma-ra+ he- lää' ba' lä+jë- he- ga+jmee' Dio, sa+ kway' jwë' hee' ta-la' hee' lä-ja- ba'. Ma-ja- le'

cha-miih- llu' kih' wa-ra- ga-të' jee' lääy' ko-jøh' kyaah' lä+jëë- hi- laa' joo' Dio.

22 Ma-ñe' ba' jne', lä+jë- he- ga+jmee' Dio ki-hooh~ lä+jiih' na' kih' lli' wii' he- jëëy~, ku'jii+ kih' lä-koo- jaa- dsa-më' jee' dsa-lä+chaa- gyuu- kyaay'.

23 Hi+ ja+ ma-la+ he- ja- ki-hooh~, ja-ba' lä-ja- jne' ka-läh'. Jëeh', ma-hñah~ jne' Jmi-llé Na-jngii' he- la' to-në' kih' jee' lä+jë- he- na' ga' hñah+ jne'. He-ja- ku'jii+ tuh-dsë- jne', jøøñ' kih' Dio he- mi-jnääy+ jne' he- laan' ma-ra+ jooy'. Ja-ga' na+ lää' jmi-ngo' he- kye' jne' la-.

24 Ga-lääy' jne', he-ja- ma-cha- ba' o-jøh- dsë- jnän' he- lää' ba' jmi-ngo' jnän'. Pero wa-ra- jäh' kih' ga-tëë' jne' he- la-, mo-so' cha- he- kih' he- jøø' ga' jne'. Jëeh', he- ma-tëë' jne', ¿he-la' jøø' ga' jne' tëen'?

25 Pero jne', tøøh' ba' jne' jøøñ' he- sa+ ga' ma-tëë' jne', he-ja- hnøø' jmeen' jøh- dsë- jne'.

26 Ja-ba' lä-ja-, Jmi-llé Na-jngii' kway- be' lä+ ma' sa+ cha- be' jnän'. Jëeh', sa+ kyuu~ jne' ha- lä+ chuun' kyaah' Dio, pero Jmi-llé Na-jngii' cheh' në' jnän', ki-hooh~ ngiiy+ jnän' kyaah' juu' he- sa+ këh' jne' jmi' hlëehn'.

27 Dio hi- jëë- kwee- ha- lä+ la' neh- tuh-dsë- jne', hi- he' ñe- hee- na- he- ngii+ Jmi-llé Na-jngii', jëeh' lä+ hyoh- dsë' Dio ba' ngiiy+ jnän' hi- laa' kyaay'.

28 Jne' hi- hnää' Dio, ñe' jne', he- llu' jnän' ba' ja- lä+jë- he- dsa-ngëë' jne', jne' hi- na-teeh' kyaa' Dio lä-koo- huudsë- kih' he- ma-na-la- jää'.

29 Jää' ma-kyuu+ Dio lä+jëë- dsa- kyaa' hi- lä-ja- ga+jmääy' kwaan~ lä+ ma' to-në', mah' leey' lä-koo- laa' jooy'. Lä+jwë' ja-, lee' Cristo to-në' jee' kih' jwëë' dsa- kyaay'.

30 Hi- lä+jëë- hi- ga+jmääy' kwaan~ lä+ ma' to-në', ga-tëëyh' hi- he'. Hi- lä+jëë- hi- ga-tëëyh', ga+jmääy' lluu'. Hi- hi- ga+jmääy' lluu' he', ga+jmääy' kaah'.

31 ¿Hee- ga' na- jäh' jne' na'? Cher'mah' Dio kyaah' jne', ¿hii- na- hi- lla-dsëe' jne'?

32 Sa- ga-kooy' dsëy', ma-ra- he- ga-ngëe' bih' jooy' ga-juu' kwaat- jnän'. Ha- ga- sa- kwëeyh' jne' lä-jë- he- jmee- bii' jnän'.

33 ¿Ha- ta- jä- hi- hnëe' hi- ma-na-lleeh' kyaah' Dio? Hñii' ba' Dio jmäy- lluu'.

34 ¿Ha- ta- jä- hi- taah- jne' cha-je-? Cristo ga-juu' jnän' hi- ja- ma-la- koo- ga-juuy' ja-, ga-lä-jiiyh' ka-läh'. Hi- ja- ma-la- koo- ga-lä-jiiyh', na' gyay' jwoo' ra-lluu' kih' Dio ngiiy' jnän'.

35 ¿Ha- ta- jä- he- ha' jnän' he- hnäa' Cristo jne'? ¿Che' kyaah' he- jëe' jne' wii', che' kyaah' he- la' jwëeh' jnän', he- kwa- dsa- jnän', he- sa- cha- he- kih-hihn-, he- sa- cha- hmiih- he- kyehñ', he- hii' goo- jnän', o he- juu' jne'?

36 Lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: Kih' he- tøøh' jnääh' kyaah' hne-, he-ja- lä-jë- jmii' ba' hii' goo- juu' jnääh'. Jmee- dsa- kwaat-, laa' jnääh' lä-koo- jah' hi- jngëeyh'.

37 Kih' jee' lä-jë- he- ja-, ma-ra- he- leh- ba' jne' kyaah' be' kih' Cristo hi- hnäa' jne'.

38 He-ja- jmeen- dsoo', ni- he- juu' jne', ni- he- cha- jmi-gyuu- la-, ni- ángele, ni- hi- laa' ta' juuh-, ni- hi- na-høø- ga- be', ni- he- cha- na', ni- he- na' ga-lä-jnä' ta- cha'në',

39 ni- he- cha- gyuuh', ni- he- cha- neh- hwa', ni- he- ga- jyoh' he- ma-na-la- kih' Dio, sa- tää- jñuuh' lä-koo- te' he- hnäa' Dio jne', he- ga-mi-jnäy- jnän' ta-la- kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

9

Ga-jä' ta- koo' dsa- Israel hi- ma- laa' kwaat-

1 Jnä' hi- laa' kyaah' Cristo, ju'dsoo' na- jwëehn- hnäh', sa- ta-juun'. Hi- Jmi-llë' Na-jngii' jmee- ju'dsoo' ko-jøh' kyaah' jnä',

2 he- meeh- dsën- cha-miih-. Lä-jë- jmii' ba' jii- tuh-dsën'.

3 Hnoon' jä- dso'jwii' në' kin-, hnoon' jän-ta- koo' kih' Cristo ha- ga- che- lä-ja- le- llu' kih' øøhn' hi- te-ju- kin- kyaah',

4 hi- laa' dsa- Israel. Dio ga-jmäy' lä-koo- jooy', hi- ga-mi-jnäy- jmëe' je- kiyh' hi- ga-jmee' Dio hmooh' kyaayh', ga-tooyh- gooy- ley kih' Moisé, hi- ga-jmeey' mada- he- jmee- dsa- he' juuh- kiyh', hi- ga-bäy- hñiiy' ha- lä- jmeey' kyaayh'.

5 Dsa- Israel he' laay' sa-ju- kih' dsa- ma-kaah' kyaah' jnääh' hi- ma- chaa- llo'joo'. Hi- jee' kyaah' jnääh' ya-hëe' Cristo laay' dsa- jmi-gyuu-. Hi- he' laa' Dio, hi- jøøh' ga' kih' jee' lä-jëe-. Lä-ja- wa- hän' kiyh' ga-lä-jë- joh' jmii' cha-. Wa' la' lä-ja-.

Dio sa- dsëe- dsoo' he- ga-jä' dsa- he' ta- koo'

6 Ja- he- sa- ga-mi-te' Dio juu' kih' kyaah' dsa- Israel, he- ga-jäy' ta- koo'. Jëeh' ja- lä-jëe- sa-ju- kiyh' laa' ma-ra- dsa- Israel.

7 Ni- ja- lä-jëe- sa-ju- kih' Abraham, laa' ma-ra- jooy'. Lä-la- ba' jäh' Dio siiyh': "Ma-la- sa-ju- kih' Isaac ba' lee' dsa- kyaah'."

8 Lä-la- ba' hnøø' jäh- juu' la-. Ja- kih' he- ga-lä- chaa- dsa- jee' kih' hi- na-hñaa' chaa-, he-ja- laay' joø' Dio. Ma-la- dsa- hi- dsa-lä- chaa- lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kyaah', hi- he' ba' jmäy- kwaat- laa' ma-ra- sa-ju- kiyh'.

9 He- la- ba' ja- he- ga-bääh- Dio hñii', ga-jäyh': "Ja- ba' jii- la- jän- jyoh' ji-ñe-, hi- lä- chaa- joø' Sara."

10 Ja- ma-la- he- ja- ga-la'. Jaa- ba' jmi- lä-uu' joø' Rebeca, hi- ga-lä- chaa-. Hi- he' he' dsa- ma-gyuh- jnän' Isaac.

11 Sa- ga- ma-lä- chaa- gyuu- suu- he', hi- ni- sa- ga- ma- jmee' gyuu- suu- he' ni- he- hliih' ni- he- llu'. Ma-ja- ba' ga-lleeh- Dio jaa- hi- ga-laa' kyaay', lä-ja- ba' ga-jä' koo- hwëh-, Dio le' lleeh- hii- na- hi- hnäy'. Sa- la'

kwaat~ hee- na- he- jmee+ dsa-, Dio ba' he' hi- teeh~ dsa-.

12 Lä-la- ga-jäh' Dio sih+ Rebeca: "Hi- mäh' ba' jmee' hih+ kih' hi- jøøh'."

13 Juu' na- jeeh' kwee- lä+koö- na-sii- jee' la-: "Jacob ba' ga-lä+hnaan, pero Esau ga-jmään+ ta- koo'."

14 ¿Ha- lä- jäh' jne' ja-? ¿Che' jmee+ Dio hlih' he- jmeey+ lä+na-? Ni miih- sa' la' lä+ja-.

15 Jeeh', lä-la- ga-jäh' Dio sih+ Moisé: "Lä-ñih' dsen+ kih' hi- lla+ dsen+ hi' lä+jøh- dsen+ kyaah' hi- lla+ dsen+ ka-läh'."

16 Sa' la' kwaat~ lä- hnøø+ dsa-, ni kih' he- jmee+ dsa- lä+bii'. Ni+ miih- sa' la' lä+ja-. Lä-ñih' dsé' Dio kih' dsa- hi- lla+ dsëy' ba'.

17 Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio lä+koö- ma' ga-hlëëyh' kyaah' Faraón: "Ma-llaan+ hne- jøøh' mah' jee' dsa- ha- koh' sa- cha- be' kin- he- mi-jnään+ né' kyah', mah' lä+ja- lä+kyuu+ dsa- jnä' lä+kaa- jmi- gyuu+", ga-jäh' Dio.

18 Jee' ja- dsa-lä-jnä', lä-ñih' dsé' Dio kih' hi- lla+ dsëy' hi' lä+ja- kih' hi- lla+ dsëy' jmeey' lä-chaayh- cha-ga'miih-.

19 Cher'mah' hne- jwiih' jnä': "¿He-la' ja- bääh- Dio jne' dsoo'? Jeeh', sa' chaa- ni+ jaa- hi- lih+ ha' kih' Dio kih' he- lla+ dsëy' jmeey'."

20 Pero jnä' jeehn' kyah' lä-la-: "Hne- dsa-ñuuh-, ¿hee- laah' hne- mah' ti'chooh' juu' kyaah' Dio?" Sa' le' hlëeh' mi'hya- siiyh+ tē-hya-: "¿He-la' ma-jmääh' jnä' lä+na-?"

21 Cha- jwé' kih' tē-hya- jmee' lä- lla+ dsëy'. Kyaah' ja-ba' tu'jii' ja-, jmeey' mi'hya- he- la' na'hñaah' hi- jmeey' mi'hya- wa' la' cha- la'.

22 Hi- ha- lä- jäh' jne' kih' he- la-. Dio hnøøy' mi-jnääy+ lä+koö- ya-jëé' dsëy', hi- hnøøy' nuu' dsa- ha- lä-la' be' kiyh', pero sa- jmeey+ lä-cha' ja-, kwëeh~ ba' dsëy' cha-miih- kyaah' hi- lle' kih' dsa-nää' kyaah' dso'jwii'.

23 Hi- lä+ja- ka-läh' hnøøy' jëé' dsa- ha- koh' na'hñaah' sa' la' ya-jwii' kiyh', he- mi-jnääy+ kih' hi- lä-ñih' dsëy', he' ba' hi- ga-mi'lluuy' lä+ ma- to-né' mah' tēëyh' ya-jwii' kiyh'.

24 Lä+ja-, lä+kye- jne' ma-tēëyh+ na'. Hi- ja- ma-la- hi- laa' judiu, ja-ba' lä+ja- ma-tēëyh+ hi- sa' laa' judiu.

25 Lä+koö- ga-jäh' Osea: Kih' dsa- hi- sa' laa' kyaan+, mi-chee- jnih' "Dsa- kyaan+."

Dsa- hi- sa- ma' hnaan+, na' ma-hnaa+ jnih'.

26 Ja-ba' jee' ga-jäyh' ja- "Sa' laah' hnäh' dsa- kyaan+",

ja-ba' jee' ja-, lloo~ koo- jmi' jäyh' "Laah' hnäh' joo' Dio jiih+."

27 Ja-ba' lä+ja- ga-hlëeh' Isaia kih' dsa- Israel: "Ma-ke- jwëé' jwërte sa'ju- kih' Israel lä+koö- mi'sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh-, pero miih- go-te~ ba' hi- lää'."

28 Jeeh', ma-ra- he- jmee' ba' Dio lä+koö- ga-jäyh' le' kih' hi- na-bääh' dsoo' lä+kaa- jmi- gyuu+. Chah' ba' llay' ta' kyaah' ju'dsoo' jmah'."

29 He- la- na- ga-jäh' Isaia jää':

Wa-ra- jäh' kih' Dio, hi- cha- ga-lä-jé- be' kih', ga-heey' lä-jëé+ jne' dsa- Israel,

ma' le' jnän' lä+koö- ga-la' kih' hi- ma' tääh' jwii- Sodoma kyaah' jwii- Gomorra.

30 Juu' la- ma-jä' lä-la-. Dsa- hi- sa' laa' judiu hi- sa' ma' jmee' he' ma' hnaayh+ Dio, ga-hwëëy- lluu' lä+llu' he- ga-lä+dsoo' dsëy'.

31 Pero dsa- judiu hi- ma' høø- ley ha- lä- jee' ma' hwëëy- lluu', sa- ga-liyh' ma' jäy' lluu'.

32 ¿He-la' sa' ga-liyh'? Kih' he- ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' hwëëy- lluu' kyaah' he- mi-tey' ley. Lla- he- ma' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, ga-tëyh' kyaah' kuu' he- jmee+ dsa-tëh' dsa-.

33 Lä+koö- na-sii- juu' kih' Dio: Jee' jwii- Sión la- kyen' kuu' he- jmee+ dsa-tëh' dsa-, kyen' hloo- he- jmee+ täh+ dsa-.

Pero hi- jmee- dsoo' dsē' kiyh',
jih'koh' sa- jāy' kyaah' o-hih'.

10

*Ga-jā' ta- koo' dsa- Israel, kih' he-
sa- ga-lā-dsoo' dsēy'*

¹ Øøhn', ma-ra- ju'dsoo', lä-kaa-
tuh-dsēn- hnoon' wa-lāā' dsa- Israel,
lä-ja- ngiñ' kiyh' kih' Dio.

² Jnä' jmeen- ju'dsoo' kiyh', ma-ra-
he- kwa- bih' be' hnaayh- Dio pero
sa- ngēēy' ha- lä- hnøø' Dio.

³ Sa- ngēēy' ha- lä- jmää- Dio lluu'
dsa-. Hnooyh- ha- lä- jee' hwēēy-
lluu' kyaah' lä-jē- he- jmeey- hñii'
bih', he-ja- sa- jmeey- he' ha- lä-
jmää- Dio lluu' dsa-.

⁴ Kyaah' Cristo ga-lā-te' ley kih'
Moisé mah' hwēē- lluu' dsa- hi-
ma-dsoo' dsē' kiyh'.

⁵ Moisé ga-jmeeh' juu' ha- lä- jee'
hwēē- lluu' dsa- kyaah' ley. Ga-jāyh'
lä-la-: "Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih'
ley ja-, ja-ba' ley ja- jmee' chaay-."

⁶ Pero he- hwēē- dsa- lluu' kyaah'
he- ma-dsoo' dsēy', lä-la- ba' ga-jāh'
Moisé: "Ta- jmee- hññ' dsē- lä-la-:
¿Hiñ- na- wiñ' gyññ'?" (He- la- hnøø'
jäñ-: hnøøy' he- dsa-kyaay' Cristo.)

⁷ "Ni- ta- jmee- hññ' dsē- lä-la-:
¿Hiñ- na- jññ' ta- neh' hwa'?" (He-
la- hnøø' jäñ-: lä-koh' lä- ma-na- juu'
ba' Cristo mah' dsa-chaayh' jee' kih'
hi- na- juu'.)

⁸ ¿Hee- ga' ga-jāh' Moisé? "Jāñ-
go-te' ba' cha- juu' la- kyah', ma-hä'
ba' hooñ' hi- ma-hä' ba' neh-
tuh-hoh' ka-läh'", ga-jāyh'. He- la-
ba' ja- juu' he- kwa- jññ', he- hnøø'
jmeen' dsoo' dsē- jne'.

⁹ He-ja-, cher'mah' hññah' jwah':
"Jesús laa' Dsa-jøøh' kyaan-", hi-
cher'mah' jmeeh- dsoo' hoh', Dio
ga-chaayh- jee' kih' hi- na- juu',
ma-laah' ba' hne-.

¹⁰ Jēēh', kyaah' he- ma-dsoo' dsē-
jne', hwēē- jne' lluu'. Hi- kyaah'
he- jäñ' jne', Jesús he' laa' Dsa-jøøh'
kyaan-, lä-jwē' ja- ma-na-laa' ba' jne'
ja-.

¹¹ Jee' na-sii- juu' kih' Dio, jāñ'
lä-la-: "Ga-lā-jēē- hi- ma-dsoo' dsē'
kiyh', jih'koh' sa- jāy' kyaah' o-hih'."

¹² Kwee- ba' laa' dsa- judiu kyaah'
hi- sa- laa' judiu. Jēēh', jaa- ba'
Dio kyaa' jee' lä-jēē-. Ja- kyaah' hih-
mi-jāy' lä-jēē- hi- tääh' ngiñ' kiyh'.

¹³ Lä-la- na-sii- ka-läh': "Lä-jēē-
hi- chu' kyaah' Dsa-jøøh' jññ', hi-
he' ba' läā'."

¹⁴ ¿Ha- lä- ngiñ' dsa- kih' Dio
cher'mah' sa- ma-dsoo' dsēy' kiyh'?
¿Hi- ha- lä- lä-dsoo' dsēy' kiyh',
cher'mah' sa- ma-nuuy' juu' kiyh'?
¿Ha- lä- nuu' dsa- cher'mah' sa- cha-
hi- kwa' juu'?

¹⁵ ¿Ha- lä- kway' juu' cher'mah'
sa- cha- hi- ma-cheey'? Lä-koø-
jäñ' jee' na-sii-: "Peer- na'hññah' la-
wa-ra- ja- jaa- hi- ngēē- ju'hmeē' he-
jmeē- hii' tii' kih' dsa-."

¹⁶ Pero ja- lä-jēē- israelita
ma-heeh- ju'hmeē' la-. Nuñ- da'
lä-koø- ga-jāh' Isaía: "Hne- Dsa-jøøh'
kyaan-, ni- jaa- dsa- sa- ma-heeh-
juu' he- ma-kwa-jññah' la-", ga-siiyh'
Dio.

¹⁷ He-ja-, wa-ra- ga-nññ' jne'
ju'hmeē', jmee- dsa-lā-dsoo' dsē-
jne'. Hi- juu' he- nññ' jne' ja-, la' juu'
kih' Dio ba' ja-.

¹⁸ He-ja- ngiñ' ka-läh' juu': ¿Che'
sa- ma-nuuy' israelita juu' la- jññ'?
¿Ha- lä- sa- ma-nuuy'? Lä-koø- jäñ'
juu' kih' Dio:

Lä-kaa- jmi-gyññ' ma-lloo' juu' kiyh',
lä-ku' lä-jii' hwa' ma-nuuy' dsa- juu'
la-.

¹⁹ Jwahn- ka-läh': ¿Che' sa-
ga-lā-ngēē' dsa- Israel? Nuñ- da'
hnäh'. To-nē Moisé ga-ngēē' juu' kih'
dsa- he' lä-koø- ga-jāh' Dio siiyh-:

Jmeen- lä-lleeh' hnäh' kyaah' dsa- hi-
sa- laa' kwaat-,

llan-hññ' kyah' hnäh' kyaah' dsa- hi-
sa- ngēē' ni- miñ-.

²⁰ Hi- lä-ja- ka-läh' Isaía ga-tuu- dsēy'
ga-jññyh' kih' dsa- he', kyaah' juu' he-
ga-ngēē' Dio kiyh':

Dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁺ hnaah⁻ jnä⁺
ga⁺ jnä⁺äyh⁺ jnä⁺,
ga⁻ mi⁻ jnään⁺ hñiin⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁺
chuu⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁻ jäh⁺ Dio.
21 Pero kih⁺ dsa⁻ Israel, ga⁻ jäh⁺
ka⁻ läh⁺: “Lä⁻ jē⁻ jmii⁺ ga⁻ hñin⁺ goon⁻ nē⁺
kyah⁺ hnäh⁺. Peer⁻ chaah⁻ hnäh⁺, sa⁻
hii⁻ lä⁻ nuuh⁺ hnäh⁺ kin⁻.”

11

*Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻ laa⁺ ba⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻
Israel*

1 ¿Ha⁻ lä⁻ jwahn⁻ ja⁻, che⁺ ga⁻ bee⁺
Dio lä⁻ jē⁻ dsa⁻ kya⁺? Ni⁻ miih⁻ sa⁻
la⁺ lä⁻ ja⁻. He⁺ ba⁺ israelita jnä⁺. He⁺
ba⁺ sa⁺ ju⁻ kih⁺ Abraham jnä⁺, hi⁻ laan⁺
sa⁺ ju⁻ kih⁺ Benjamín.

2 Sa⁻ ga⁻ bee⁺ Dio lä⁻ jē⁻ dsa⁻ hi⁻
ga⁻ lleeyh⁻ jää⁺. Che⁺ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺
ha⁻ lä⁻ na⁻ sii⁻ kih⁺ Elía, he⁻ ga⁻ hnēy⁺
dsa⁻ Israel dsa⁻ gooy⁺, lä⁻ koo⁻ ma⁻
ga⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio:

3 “Dio Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, dsa⁻ he⁻
ma⁻ jngēeh⁻ lä⁻ jē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻
ngēē⁻ juu⁺ kyah⁺ hi⁻ ma⁻ heey⁺ lä⁻ jē⁻
na⁻ hyoo⁺ kyah⁺. Hñii⁺ ba⁺ jnä⁺ ma⁻ jän⁺,
hi⁻ hnøoy⁺ jngēeyh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺”,
ga⁻ jäh⁺ Elía.

4 Nuuh⁻ da⁺, ha⁻ lä⁻ ga⁻ jäh⁺ Dio siiyh⁻:
“Na⁻ hääñ⁻ ga⁺ gyii⁺ mil dsa⁻ ñnuuh⁻
hi⁻ laa⁺ kyaan⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ juuh⁺ jñē⁺
cháñē⁺ Baal.”

5 Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ na⁺, ma⁻ chaa[~] ga⁻
miih⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁻ na⁻ lleeh⁺,
kih⁺ he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio kyaayh⁺.

6 Cher⁺ mah⁺ ma⁻ na⁻ lleeyh⁺, kih⁺ he⁻
llu⁺ dsē⁺ Dio, ja⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺
ta⁺ llu⁺ ja⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺
ma⁻ na⁻ lleeyh⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺ ta⁺
llu⁺, mo⁻ so⁻ la⁺ kwaat[~] he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio
kyaayh⁺.

7 ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻ ga⁻ la⁺ ja⁻? Sa⁻
ga⁻ jnøøh⁺ dsa⁻ Israel he⁻ ma⁻
hnooyh⁻. Lä⁻ jē⁻ hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kya⁺
Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ ga⁻ jnøøh⁺. Pero kih⁺
hi⁻ jñah⁺ he⁺ ga⁻ jmee⁺ Dio hwēh⁻ dsēy⁺
cha⁻ ga⁻ miih⁻.

8 Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻: “Dio ga⁻ kah⁺
ga⁻ gwēh⁺ huuh⁺ dsē⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻,
hi⁻ ga⁻ jmeey⁺ sa⁻ jnä⁺ mi⁻ nēy⁺ hi⁻

ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ lä⁻ gwēy⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻
ga⁻ jäh⁺ lä⁻ jiih⁺ na⁺.”

9 Hi⁻ ga⁻ hlēeh⁺ David kih⁺ dsa⁻ he⁻
ka⁻ läh⁺:

Lä⁻ jē⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ hñah[~] hnäh⁺
wa⁺ dsa⁻ jiih[~] lä⁻ koo⁻ sa⁺ lä⁺ hi⁻
lä⁻ koo⁻ sa⁺ hma⁺ ka⁻ läh⁺.

Mah⁺ he⁻ ja⁻ jmee⁺ tēh⁺ hnäh⁺, hi⁻
ja⁻ ba⁺ he⁻ ja⁻ la⁺ jñeeh⁺ hnäh⁺.

10 Wa⁺ tuuh⁺ mi⁻ nēh⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁻ le⁺
jēeh⁺ hnäh⁺,

wa⁺ jluu⁺ ka⁺ luuh⁺ hnäh⁺ lä⁻
ma⁻ na⁻ jluu⁺ na⁻ kyaah⁺ løø⁺
he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ na⁻, ga⁻ jäh⁺
David.

11 He⁻ ja⁻ jwahn⁻: Lä⁻ ma⁺ ga⁻ tēh⁺
dsa⁻ Israel, ¿che⁺ lä⁻ ga⁻ tayh⁺ ja⁻ ba⁺?
Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁺ lä⁻ ja⁻. Ta⁻ la⁻ kih⁺ he⁻
ga⁻ tēyh⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ na⁺ jwē⁺ lää⁺
dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ israelita mah⁺ lä⁻ ja⁻
lä⁻ hee⁺ dsē⁺ dsa⁻ Israel hnaayh⁺ Dio
ka⁻ läh⁺ lä⁻ hmēē⁺.

12 Kih⁺ he⁻ ga⁻ tah⁺ dsa⁻ Israel dsoo⁺,
he⁻ ja⁻ ga⁻ la⁺ llu⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁻ dsa⁻
jmi⁻ gyuu⁺. Hi⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ ta⁻
koo⁺, he⁻ ja⁻ jnaah⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺
judiu. Ha⁻ ga⁻ sa⁻ le⁺ llu⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻
kih⁺ lä⁻ jē⁻ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēyeh[~]
ka⁻ läh⁺ kyaah⁺ Dio.

13 Pero cha⁻ he⁻ jwēehn[~] hnäh⁺
dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu. Jēeh⁺
na⁻ hñaan⁺ laan⁺ apóstol mah⁺ hlēehñ⁺
dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, he⁻ ja⁻ jmeen⁻
kyee⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ la⁻.

14 Hnoon⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻
te⁻ ju⁻ kin⁺ kyaah⁺, lä⁻ lliyh⁺ kyaah⁺
hnäh⁺, ha⁻ ga⁻ che⁻ lä⁻ ja⁻, lä⁻ hee⁺
dsēy⁺ hnaayh⁺ Dio ka⁻ läh⁺, mah⁺ lää⁺
ko⁻ llaa⁺.

15 Kih⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ ta⁻ koo⁺ dsa⁻ judiu,
he⁻ ja⁻ ga⁻ jiih⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺
kyaah⁺ Dio. ¿Ha⁻ lä⁻ le⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu,
wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēyeh[~] kyaah⁺ Dio ka⁻ läh⁺?
Le⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁺ he⁻
ma⁻ na⁻ juuy⁺.

16 Cher⁺ mah⁺ la⁺ kwaat[~], la⁺ kih⁺
Dio he⁻ ñiih⁻ he⁻ hwēē⁻ to⁻ nē⁺, lä⁻ ja⁻
la⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁻ jē⁻ ta⁺ ka⁺ he⁻
dsa⁻ chaa⁺. Hi⁻ cher⁺ mah⁺ la⁺ kih⁺ Dio
jmoo⁺ hma⁻, lä⁻ ja⁻ la⁺ kiyh⁺ sa⁺ goh⁺
ka⁻ läh⁺.

17 Dsa⁻ judiu he' laa¹ lä⁻ko^o- sa'goh¹ hma⁻ olivo llu¹. Lä⁻ko^o- dsa⁻hla¹ goh¹ hma⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻la¹ kih¹ ko⁻lla¹ dsa⁻ judiu he'. Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, laah¹ lä⁻ko^o- sa'goh¹ hma⁻ olivo nuu⁻. Hi⁻ ma⁻heh⁻ hne⁻ høø¹ dsa⁻ judiu he', lä⁻koh¹ he⁻ ma⁻na⁻chuh⁻ dsöh¹ hma⁻ olivo llu¹. Hi⁻ kyaah¹ he⁻ ja⁻, ma⁻tëeh¹ be⁻ ma⁻laah¹ ko^o- ba' kyaah¹ hma⁻ olivo ja⁻.

18 Ta⁻ jmää⁺ hñaah¹ jøøh¹ kyaah¹ gooh¹ hma⁻ ja⁻. Jëeh¹ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ he⁻ jmääh¹ hñaah¹ jøøh¹. ¿Che⁻ sa⁻ ñeh¹, ja⁻ he⁻ hne⁻ ääh¹ jmoo¹ hma⁻ ja⁻? Jmoo¹ hma⁻ ja⁻ ba⁻ ääh⁻ hne⁻.

19 Ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻chiih¹ jnä⁻: "Ga⁻hla¹ gooh¹ hma⁻ olivo ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻kwa¹ jwë¹ kin⁻ he⁻ ga⁻hen¹ høø¹ dsa⁻ judiu he'."

20 Dsoo¹ ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻la¹. Pero Dio ga⁻hwëë¹ dsa⁻ he⁻ høøy¹ jee⁻ ma⁻ tääyh¹, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeey¹ dsoo¹ dsëy¹. Hi⁻ hne⁻, llu¹ la¹ kyah¹, kih¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ hoh¹. He⁻ja⁻ ta⁻ jmää⁻ hñaah¹ jøøh¹, hnøø¹ wa⁻ gah¹ ba⁻.

21 Jëeh¹, cher⁻mah¹ sa⁻ ga⁻lä⁻jøh⁻ dsë¹ Dio kyaah¹ sa'goh¹ hma⁻ llu¹ ja⁻, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ lä⁻jøh⁻ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻.

22 Kye⁻ da⁻ hnäh¹ kwaat⁻, cha⁻miih⁻ llu¹ dsë¹ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ hääy¹ ka⁻läh¹. Kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëëy¹ he⁻, ga⁻lä⁻hääy¹. Pero kyaah¹ hne⁻ llu¹ dsëy¹, cher⁻mah¹ sa⁻ jmeeh⁻ ta⁻ koo¹ he⁻ llu¹ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻. Pero cher⁻mah¹ ga⁻jmeeh⁻ ta⁻ koo¹, le⁻ kyah¹ lä⁻ko^o- ga⁻la¹ kih¹ dsa⁻ he⁻.

23 Cher⁻mah¹ dsa⁻ he⁻ ga⁻jëeh⁻ ka⁻läh¹ jmeey¹ dsoo¹ dsëy¹ kih¹ Dio, dsa⁻heey¹ ka⁻läh¹ høøy¹ jee⁻ ma⁻ tääyh¹. Dio cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih¹. Le⁻ chaayh¹ ka⁻läh¹ lä⁻hmëë¹.

24 Hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, hi⁻ ma⁻ laa¹ kyaah¹ hma⁻ olivo nuu⁻, ga⁻laah¹ hne⁻ kyaah¹ hma⁻ olivo llu¹, ma⁻ke⁻ sa⁻ lle⁻ ma⁻ le⁻ lä⁻ja⁻. Ha⁻ ga⁻ sa⁻ le⁻ chuuh¹ ka⁻läh¹ sa'goh¹ hma⁻ olivo llu¹ kyaah¹ ma⁻ra⁻ chaah¹ kih¹.

25 Øøhn¹, hnoon¹ lä⁻ngëeh¹ hnäh¹ juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻hmää¹ jää¹ mah¹ sa⁻ jmääh¹ hnäh¹ hñaah¹ kaah¹. Dsoo¹ ba⁻ ga⁻lä⁻chaah⁻ dsa⁻ Israel pero ja⁻ lä⁻jëë⁻. Kih¹ he⁻ja⁻, ga⁻jäy¹ ta⁻ koo¹ lä⁻jiih¹ dsëë¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu heeyh⁻ juu¹ kih¹ Dio.

26 Ma⁻ja⁻ ga⁻ lää¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ Israel, lä⁻ko^o- na⁻sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: Jwii⁻ Sión ya⁻ hëë¹ jaa⁻ hi⁻ lää⁻ dsa⁻, chey¹ dso⁻kye⁻ kih¹ lä⁻jëë⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ Jacob.

27 He⁻ la⁻ ja⁻ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeen¹ kyaah¹ dsa⁻ judiu, wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee⁻ chen⁻ dso⁻kye⁻ kiyh¹, ga⁻jäh¹ Dio.

28 Dsa⁻ judiu he⁻ na⁻høøyh¹ kih¹ ju⁻hmëë¹, he⁻ja⁻ ga⁻la¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹. Pero ta⁻la⁻ kih¹ he⁻ ma⁻na⁻lleeh¹ dsa⁻ judiu he⁻, he⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻hnää¹ ba⁻ Dio, kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻hnäy¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹ jnääh¹.

29 Wa⁻ra⁻ ga⁻tëeh¹ Dio dsa⁻, sa⁻ mi⁻siiy¹ juu¹ kiyh¹. Hi⁻ lä⁻ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻kwëëyh¹ dsa⁻ he⁻ la⁻ kwëëyh¹, sa⁻ kooy¹ ka⁻läh¹.

30 Jää¹ ba⁻ sa⁻ ma⁻ nuuh¹ hnäh¹ kih¹ Dio, pero ma⁻lä⁻ñih¹ dsëy¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻chaah⁻ dsa⁻ judiu kyaayh¹.

31 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ na¹, sa⁻ nuuh¹ dsa⁻ judiu he⁻ kih¹ Dio. Pero ma⁻ra⁻ he⁻ lä⁻ñih¹ ba⁻ dsë¹ Dio kyaayh¹, lä⁻ko^o- ga⁻lä⁻ñih¹ dsëy¹ kyah¹ hnäh¹.

32 Ga⁻kwa¹ ba⁻ Dio jwë¹ he⁻ ga⁻lä⁻chaah⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻ñih¹ dsëy¹ kih¹ lä⁻hi¹ në¹ ba⁻.

33 He⁻ ba⁻ che⁻ kyuu⁻ Dio. Peer⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ hu⁻dsë⁻ kiyh¹. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lloo⁻ lä⁻ngëë⁻ lä⁻ko^o- la¹ hih⁻ he⁻ jmee⁻ Dio, hi⁻ ni⁻ sa⁻ dsëë¹ jne⁻ lä⁻ngëë⁻ jne⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ jwë¹ kiyh¹.

34 ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ ngëë⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ hu⁻dsë⁻ kih¹ Dio? ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ lih⁻ kwëëyh¹ nuuh⁻?

35 ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ ga⁻kwëëh¹ Dio miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹, mah¹ jmeey¹ bii¹ jiih¹ Dio ka⁻läh¹?

36 Jëeh¹, lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻, gwa¹ kih¹ Dio ba⁻ ja⁻, hñii¹ bih¹ ga⁻jmeey¹, kiyh¹

ba' la' ga⁻lä⁻jē⁻. Lä⁻ja⁻, wa' jmeen' j^uuh⁻ kih' Dio jnän` lä⁻jē⁻ joh' jmi^h cha⁻. Wa' la' lä⁻ja⁻.

12

Hnøø' ngëe' jne' hñaan' kih' Dio

¹ Øøhn¹, lä⁻llu¹ he⁻ ga⁻lä⁻ñih¹ dsë¹ Dio jne', he⁻ja⁻ na⁻ chuun¹ kyaah¹ hnäh¹ ngëe¹ hnäh¹ hñaah¹ kih' Dio lla⁻ he⁻ jngëeh¹ hnäh¹ jah¹ nē¹ na¹hyoo¹. Jëeh¹ he⁻ ngëe¹ jne' hñaan¹ kiyh¹, he⁻ na⁻ ba' la' na⁻jngi^h kih' Dio hi⁻ tih⁻ dsëy¹ ka⁻lä^h. Koo⁻ he⁻ na⁻ ba' lle⁻ kih' jmeeh¹ hnäh¹ hi⁻ jmee⁻ jmi^h kiyh¹.

² Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻gy^uh¹. Hnøø¹ lä⁻sëeh¹ hnäh¹, wa' lä⁻hmëe¹ h^udsë⁻ kyah¹ hnäh¹ mah¹ lä⁻kyuuh¹ hnäh¹ lä⁻jē⁻ he⁻ tih⁻ dsë¹ Dio. Jëeh¹, sa⁻ jmää¹ kiyh¹ he⁻ la⁻ wa' la' cha⁻ la⁻. He⁻ llu¹ jmah¹ ba' tih⁻ dsëy¹.

³ Na⁻hñaan¹ ta' la⁻ kih¹ he⁻ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ jnä¹, he⁻ja⁻ jwëehn¹ hnäh¹, ta⁻ ngëe¹ hnäh¹ jwë¹ lä⁻koo⁻ laah¹ hnäh¹. Jmee¹ hnäh¹ h^udsë⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kyah¹ hnäh¹ ba' kyaah¹ lä⁻koo⁻ te¹ he⁻ ma⁻hña^h hnäh¹ kih' Dio.

⁴ Lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ jmi⁻ngo¹ jnän¹, cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah¹ kyaah¹, pero sa⁻ la¹ koo⁻ ba' ta' kiyh¹.

⁵ Ja⁻ba' lä⁻koo⁻ la¹ jmi⁻ngo¹ jnän¹, lä⁻ja⁻ jwëe¹ jne' kih' Cristo, hi⁻ koo⁻ ba' ma⁻laa¹ jne' jee¹ lä⁻jëe⁻ jne' kyaayh¹. He⁻ja⁻ la¹ lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah¹ lä⁻jëe⁻ jne' ko⁻joh¹.

⁶ Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne', ga⁻hña^h jne' ma⁻ koo⁻ nēe¹ ta' he⁻ jmeen¹, kih¹ he⁻ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ jne'. He⁻ja⁻, cher¹mah¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ ngëey¹ juu¹ kih¹ Dio, wa' ngëey¹ lä⁻koh¹ te¹ he⁻ ma⁻lä⁻dsöö¹ dsëy¹ ba'.

⁷ Hi⁻ cher¹mah¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ jmeey¹ ta' he⁻ kih¹ dsa⁻, wa' jmee¹ bih¹. Hi⁻ cher¹mah¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ mi⁻tëey⁻ dsa⁻, wa' mi⁻tëey⁻ ba'.

⁸ Hi⁻ cher¹mah¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ hlëeyh¹ dsa⁻, wa' hlëeh¹ bih¹. Hi⁻ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ kway¹ he⁻ cha⁻ kiyh¹ kwëeyh¹ dsa⁻kyaayh¹, wa' kwa¹

bih¹ ja⁻ kyaah¹ hih⁻. Hi⁻ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ kay¹ nē¹ kih¹ dsa⁻kyaayh¹, wa' jmee¹ bih¹ kwee⁻. Hi⁻ hi⁻ ga⁻hyoh¹ ta' he⁻ lä⁻ñih¹ dsëy¹ kih¹ dsa⁻, wa' jmeey¹ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy¹.

⁹ Jmee¹ hnaah⁻ dsa⁻kyaah¹ pero ja⁻ koo⁻ jmeeh⁻ ba'. Jmee¹ hnäh¹ ta⁻ koo¹ he⁻ hliih¹, go⁻taah¹ hnäh¹ koo⁻ hweh⁻ kyaah¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba'.

¹⁰ Wa' hnaah⁻ hnäh¹ øøh¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih¹. Jmee¹ kyeë¹ ga' øøh¹ hnäh¹ lä⁻koh¹ ga' hñaah¹ hnäh¹.

¹¹ Kwa¹ hnäh¹ be¹, ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ jwëh¹ hnäh¹. Jmee¹ hnäh¹ ta⁻he¹ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh¹ hnäh¹.

¹² Wa' jëe⁻ hoh¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ ma⁻cha⁻ o⁻joh¹ dsë⁻kyah¹ hnäh¹. Wa' joh⁻ hoh¹ hnäh¹ he⁻ jëeh¹ hnäh¹ wii¹, ta⁻ ta¹ hnäh¹ he⁻ chuuh⁻ hnäh¹ kyaah¹ Dio.

¹³ Kwa¹ be¹ kih¹ hi⁻ laa¹ kyaah¹ Dio cher¹mah¹ cha⁻ he⁻ jmee⁻ bii¹ kiyh¹. Heeh¹ hnäh¹ llu¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tëe⁻ cha⁻neh⁻ kyah¹ hnäh¹.

¹⁴ Chiuh¹ Dio, wa' mi⁻jää¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmeeh⁻ hnäh¹. Ngii¹ llu¹ kiyh¹, ta⁻ jwä¹ dso¹jwi¹ nē¹ kiyh¹.

¹⁵ Wa' jëe⁻ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ hi⁻ jëe⁻ dsë¹, hoo¹ hnäh¹ kyaah¹ hi⁻ hoo^h.

¹⁶ Wa' hii¹ koo⁻ ba' h^udsë⁻ kyah¹ hnäh¹. Ta⁻ jmää⁻ hnäh¹ hñaah¹ kaah¹, heeh¹ hnäh¹ hi⁻ tä⁻ñee¹. Ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ kyuu^h cha⁻miih⁻.

¹⁷ Ta⁻ jiih¹ hnäh¹ hliih¹ kih¹ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih¹ kyah¹ hnäh¹. Kwa¹ hnäh¹ be¹ ha⁻ lä⁻jee¹ jmeeh¹ hnäh¹ he⁻ llu¹ kih¹ lä⁻jëe⁻ ba'.

¹⁸ Lä⁻jiih¹ jee¹ le¹ kwa¹ hnäh¹ be¹ go⁻taah¹ hnäh¹ llu¹ kyaah¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻.

¹⁹ Øøhn¹ hi⁻ hnaan⁻, ta⁻ teeh¹ hnäh¹ jwi^h kih¹ dsa⁻. Hñii¹ ba' Dio ga⁻tëe¹ heeyh¹ wii¹, lä⁻koo⁻ ma⁻na⁻sii⁻: "Jnä¹ ba' teehn¹ jwi^h kiyh¹, jnä¹ ba' mi⁻hmaahn¹ kiyh¹", ga⁻jäh¹ Dio.

²⁰ Lä⁻ja⁻ na⁻sii⁻ ka⁻lä^h: "Cher¹mah¹ kyoh¹ hi⁻ na⁻høø^h kyah¹ hnäh¹, kwëeyh¹ he⁻ kuyh¹. Hi⁻ cher¹mah¹ lä⁻kii⁻ dsëy¹, kwëeyh¹ he⁻ hiyh¹.

Kyaah' he- jmeeh- hnäh' lä-ja-, jä- o-hih- kih' hi- na-høøh' kyah' hnäh'."

²¹ Ta- kwa- jwë' lla-dsëë' he- hlih' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba', lä-jwë' ja- lla-dsëë' hnäh' kih' he- hlih'.

13

Hnøø' mi'te' jne' kih' dsa-ta'

¹ Lä-jëë' jne', jmee' bii' mi'te' jne' kih' dsa-ta'. Jëeh' ni- jaa- dsa-ta' sa- tääh' ta-la- tääh'. Kih' Dio ba' ja' he- na-hñaä' lä-jëë' dsa-ta'.

² Cher'mah' hi- chaah- kyaah' dsa-ta', he- chaayh- kyaah' mada- he- ga-jmee' Dio ba' ja-. Hih' hi- jmee' lä-ja-, hnooyh- ha- lä-jwë' jee' dsooy' kyaah' dso'jwë' ba' ja-.

³ Sa- tääh' dsa-ta' mah' jøøyh' hi- jmee' he- llu'. Hi- jmee' he- hlih' ba' hii' goo- kiyh' kyaah' dsa-ta'. Cher'mah' sa- hnooh- hii' goo- kyah' kyaah' dsa-ta', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' hlëëyh' llu' kyah'.

⁴ Dsa-ta' hi- tääh' na-hñaä' kih' Dio, na-hñaäy' jmeey' he- llu' kyah'. Pero cher'mah' jmeeh- he- hlih', he-ja- ba' hii' goo- kyah'. Jëeh' sa- tääh' dsa-ta' he- koo- laay' dsa-ta' ta-jmah'. Na-hñaäy' kih' Dio mah' llay' ta' lä- hnøø' kih' hi- jmee' he- hlih' ba'.

⁵ Jmee' bii' mi'te' jne' mada- kih' dsa-ta' mah' sa- jmeeyh- jne'. Hi- lä-ja- jmee' bii' mi'te' mah' sa- cha- he- kih' hii' huu'dsë- jnän'.

⁶ Hi- lle' kih' mi-hmaah' dsa- ku'sih-. Jëeh' dsa-ta' na-hñaäy' jmeey' lä-koo- hnøø' Dio ba', koo- he- na- ba' la' ta' kiyh'.

⁷ Hnøø' mi'hmaah' hnäh' lä-jëë' he- ääh- hnäh'. Cher'mah' koo' dsa- ku'sih-, lle' kih' mi'hmaah' hnäh'. Cher'mah' he- ga- ga-tëeh' hnäh' mi'hmaah', ja- mi-hmaah' hnäh'. Ja- jiih' hnäh' juu' llu' kyaah' lä-jëë' hi- laa' ta' hi- wa' gah' hnäh' miih- kyaayh'.

⁸ Ja- mi-hmaah' hnäh' he- ääh- hnäh' kih' dsa-. He- ää- jne' kih'

dsa- dsa-llaa- ba'. Pero he- hnää' jne' dsa-kyaahn', jih'koh' sa- ää- jmi' llaa-. Jëeh', he- hnää' jne' dsa-kyaahn', he- ma-mi-te' jne' lä-koo- jah' ley ba' ja-.

⁹ Lä-la- jah' ley: "Ta- kaah- wa- hi- cha- hi-, ta- jngëeh- dsa-, ta- hii' kih' dsa-, ta- bääh- dsa- kyaah' juu' ta-juu', ta- wa- hee' hoh' he- ga-cha-", hi- cha- ga-jyoh' nuuh- he- lle- në' ley. Pero ma-mi-teh- ba' hne- lä-jëë' nuuh- la-, cher'mah' jmeeh- lä-koo- jah' jee' la-: "Wa' hnaah- dsa-kyaah', lä-koo- hnaah- hñaah'."

¹⁰ He- hnää' jne' dsa-kyaahn', sa- cha- jwë' jmeen' he- hlih' kiyh'. Lä-jwë' ja-, dsa-lä-te' lä-koo- lle- në' ley.

¹¹ Kye' da' hnäh' kwaan- ha- lä- ngoo' la' jmi-gyuu-. Hnøø' na-në' jne', jëeh' ma-ngoo' ya-jäh- he- lää' jne'. Miih- ga- hnøø' na', lä-koh' ma- ga-heeh' jnih'.

¹² Ma-ngoo' hwë' ba' la-, ngoo' ya-jäh- jmi'. Mo-so- wa- jmee' ga' jne' he- hlih' lä-koo- tëtë' dsa- jmee' ta-la- hwë'. Wa' mi'lluu' jne' hñaan' lä-hnøø' kih' hi- tääh' jee' wa-je-.

¹³ Wa' jmeen' he- llu' jmah' ba', lä-koo- tëtë' dsa- jmee' jmi'. Sa- wa' kih'hijn' ga-ngëë' jwëë', ni- he- jmeen' cha-hiih-, hi- më' hi- nuuh- sa- wa' jmeen' wa' la' cha- la', ni- he- ga-jyoh' he- la' o-hih-, ni- he- hnee- jne', ni- he- wi' dsë- jne'.

¹⁴ Wa' dsa'toohn' koo- hweh- kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Sa- wa' jmeen' he' kih' he- ngii' jmi-ngo' jnän'.

14

Ta- wa' jmeen' jeh' dsë' øøh' jne'

¹ Heeh- hnäh' hi- sa- bee' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'. Ta- hlëëh- hnäh' kyaah' juu' wi', cher'mah' sa- ga- ma-kyuyh- lä-koh' hnäh'.

² Koo-llaa' laa' le' ba' kuyh- lä-jëë' he- cha-. Hi- koo-llaa' hi- sa- cha- be' kih', kuyh- ma-la' mii' he- jngëë- dsa- ba'.

3 Hī- laa' le' ba' kuyh- lä-jë', sa' wa' mi-kwayh' kih' hī- sa' kuh-. Hi' hī- sa' kuh-, sa' wa' kyey' kwaan' kih' hī- kuh-, jëeh' ma-heeh- ba' Dio kiyh'.

4 ¿Hee- laah' hne-, he- kyeh' kwaan' kih' hī- laa' kyaa' jñah'? Hñii' ba' dsa-juy' ñe- che' jmeey- he- llu' o che' jmeey- he- hñih'. Pero ma-ra- he- go-heë' bih' llu', jëeh' Dio cha-cha-miih- be' kih', sa' kway- jwë' täyh-.

5 Ko-llaa' jmee- kyee' ga' koo- jmi' lä-koh' ga' jyoh' jmi'. Hi' chaa- jñah' ka-läh', laay', kwee- ba' la' lä-jë' jmi'. Pero lä-jaa- lä-jaa- hnäh', koo- hä' ba' jmee' hnäh' hñdsë- ha- lä' jmeeh' hnäh'.

6 Hī- høø- koo- jmi', kih' Dio ba' ja- jmeey-. Hi- sa' jmee- he' kih' koo- jmi', kih' Dio ba' ja- jmeey- ka-läh'. Hi' hī- kuh- lä-jë' nëe', he- jmeey- kih' Dio ba' ja-, jëeh' kway- ti'hmaah' kih' Dio. Hi' hī- sa' kuh- lä-jë' nëe', lä-ja- he- jmeey- kih' Dio ba' ja-, hi- kway- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'.

7 Jëeh', ni' jaa- sa' chaa- ta-la' chaa- hñii', hi' ni' jaa- sa' juu' ta-la' juu'.

8 Cher'mah' chaa- jne', kih' Dio ba' ja- chaa- jne'. Hi' cher'mah' ga'juu' jne', kih' Dio ba' ja- juu' jne'. Lä-ja- cher'mah' chaa- jne' o cher'mah' ga'juu' jne', laa' jne' kyaa' Dio ba'.

9 Kih' he-ja-, ga'juu' Cristo hi' ga-lä' jiiyh' ka-läh' mah' leey' juu' hī- ma-na-juu' hi' leey' juu' hī- chaa- ka-läh'.

10 Pero hne-, ¿he-la' kyeh' kwaan' kih' øøh'? Hi' hne- ka-läh', ¿he-la' mi-kwah- øøh'? Lä-jëe' ba' jne' dsa'nøøn' cha'në' Cristo mah' kay' ju'dsoo' jnän'.

11 Jëeh', lä-koo- na-sii-: Jmeen' dsoo', ga-jäh' Dio, lä-jëe' dsa- juuh' jne' cha'nën',

lä-jëe' dsa- jmi-gyuu' hä' kih' Dio.

12 Kyaah' juu' la- dsa-lä-ngëe' jne', lä-jëe' ba' jne' ngëen' kwaan' jnän' cha'në' Dio.

13 He-ja- mo-so' wa' kyen' kwaan' kih' dsa-kyaahn'. Llu' ga' wa' jmeen' lä-la- ba'. Sa' wa' jmeen' tëh' øøh' jne' ni' he- jmee' jne' jeh' dsëy'.

14 Kih' he- kyaahn' Jesús Dsa-jøøh' jnän', he-ja- man' kwee- ni' koo- sa' cha- he- soh' ta-la' soh' hñii'. Pero cher'mah' cha- he- laa' dsa- soh', kih' hī- he' lä- ma-ngoo' ja-ba' soh'.

15 Cher'mah' ga-jmeeh' jeh' dsë' øøh', kih' he- ma-kuh' koo- nëe' ma' he- sa' kuyh-, he- mo-so' hnaah' ba' hñih' ja-. Ta' hee' dsë' øøh' kyaah' he- kuh-, jëeh' Cristo ga'juu' kiyh'.

16 Lä-ja- ta' kwa- jwë' hlëeh' dsa- wi' kih' koo- he- jmää' jnän'.

17 He- ga-nøø' jne' kyaah' juu' kih' Dio, sa' la' kih' he- kih- hih- jne'. Pero he- jmee- jne' he- llu', he- hii' ti' jnän' kyaah' øøh' jne', hi' he- jëe- dsë- jne' lä-koo- kwa- Jmi-lle' Na-jngii', he- ja- ba' kyee' jnän'.

18 Cher'mah' jmee' ba' jne' he- na- jee' hnäh' jne' Cristo, he- na- ba' tih- dsë' Dio hi' lä-ja- ka-läh' tih- dsë' dsa-.

19 He-ja- wa' kwan' be' wa' hnøøhn' ha- lä' jee' hii' ti' jnän' hi' wa' hnøøhn' ha- lä' jee' tëe' jne' cha-ga'miih- be' ko-jøh' kyaah' øøh' jne'.

20 Ta' hee- ta' kih' Dio kyaah' he- kuh-huh'. Ju'dsoo', ga-lä-jë' ba' he- kih-hih- jne' na-jngii'. Pero la' hñih' cher'mah' ga-jeh' dsë' øøh' kyaah' he- kuh-huh'.

21 Kih' he-ja-, llu' ga' cher'mah' sa' kuh' ngo', he- sa' huh' jmi' mi'jeh' ma-ää-, ni' sa' jmeeh' ni' koo- ni' he- ga' jyoh', he- kyaah' jmeeh' tëh' øøh' jne'.

22 Hi' hne-, che' jmeeh- dsoo' llu' ba' he- kuh- lä-jë', wa' la' kyah' hñaa' ba' kyaah' Dio. La' llu' kih' hī- sa' hñii' hñdsë- kih' wa-ra- ga-kuyh- lä-jë' he- laay' llu'.

23 Pero cher'mah' hī- jmee- to' dsë' kih' he- kuh-hiyh-, ma-na-bäayh' dsoo' ba' ja-, kih' he- sa' ma-kuyh- lä-kaa- tuh-dsëy'. Hi' lä-ja- kih' lä-jë' he- jmee- jne', cher'mah' sa'

la' kyaah' koo- ba' huu'dsē-, ma-la' dso'kye- ba' ja-.

15

¹ Jne' hi- bee' kyaah' he- ma-dsoo' dsēn-, wa' jmeen' jøh- dsē- jne' kyaah' hi- sa- cha- be' kih'. Sa- wa' jmeen' lä-koo- hnøø- jne' hñaan'.

² Lä-ja- lä-ja- jne' wa' jmeen' he- tih- dsē' dsa-kyaahn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh' hi- lä-ja- lä-cha- cha-ga'miuh- be' kiyh' cha-nē' Dio.

³ Jëeh' sa- ga-hnooh- Cristo ma' jmee' lä- tih- dsēy' hñiiy'. Lä-la- ba' na-sii- kiyh': "He- hñih' he- ma' hlëeh' dsa- kyah', ja- nē' kin'."

⁴ Lä-jē- juu' he- ma-na-sii- jaa', he- llu' jnän' ba' ja- he- na-sii- mah' mi-tēē' jne' hñaan'. Lä-ja-, kyaah' juu' kih' Dio, tēē' jne' be' hi- jmee' kwëeh- dsē- jne', hi- he- na- jmee' lä-cha- o-jøh- dsē- jnän' kyaah' Dio.

⁵ Dio ba' he' hi- jmee- kwëeh- dsē' dsa- hi- kway- be' ka-läh'. He-ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' koo- nēē' ba' huu'dsē- kih' lä-jëē- hnäh' lä- hnøø' Cristo Jesús.

⁶ Mah' lä-ja- lä-jëē- hnäh', kyaah' koo- nēē' ba' huu'dsē-, jmeeh' hnäh' juuh- kih' Dio, hi- laa' Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

⁷ Heh' lä-ja-, lle- kih' heeh' hnäh' lä-ja- lä-ja- øøh' jne' lä-koo- ga-heeh- Cristo jne' mah' lä-jnä' laa' jøøh' Dio.

⁸ Lä-la- jwahn-. Cristo ja' mah' ga-hnooyh- he- llu' kih' dsa- judiu. Lä-jwē' ja- ga-lä-te' juu' lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma-kaah' jnän'. Ga-mi-jnääy- he- ga-mi-te' Dio juu' kih'.

⁹ Hi- lä-ja- jay' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu mah' jmee' dsa- he' juuh- kih' Dio, kih' he- ga-lä-nih' dsēy' kiyh'. Lä-koo- na-sii-:

He-ja- hlëehn' llu' hi- hän- kyah' jee' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

¹⁰ Jyoh' ka-läh' jee' na-sii-, hlëeh' lä-la-:

Wa' jëē- hoh' hnäh' hi- sa- laa' judiu kyaah' judiu hi- laa' kyaah' Dio.

¹¹ Hi- na-sii- ka-läh' lä-la-: Hä' hnäh' kih' Dio lä-jëē- hnäh' hi- sa- laa' judiu, lä-jē- jee' jwii- ha- jee' tääh' hnäh', jmee' hnäh' juuh- kiyh'.

¹² Hi- ja- ba' lä-na- jäh' Isaia ka-läh': Hñaa' jaa- dsa- jee' chaah' jmoo' kih' Isaí,

ya-hëē' jaa- hi- jmee' hih- kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

Dsa- hi- sa- laa' judiu, kay' o-jøh- dsē- kiyh'.

¹³ Dio ba' jmee- he- cha- o-jøh- dsē- jnän'. He-ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jëē- hoh' hnäh' cha-miuh- hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kiyh', mah' lä-ja- wa' lä-cha- cha-miuh- o-jøh- dsē- kyah' hnäh' ta-la- kyaah' be' kih' Jmi-llē' Na-jngii'.

Na-hñaa' Paa'kwa' ju'hmëē' kih' hi- sa- laa' judiu

¹⁴ Man- kwee- kyah' hnäh' øøhn', llu' hoh' hnäh' jwërte, hi- cha- cha-miuh- huu'dsē- llu' kyah' hnäh', hi- kyuuh- hnäh' kwëeh' nnuh' dsa-kyaah' hnäh'.

¹⁵ Hnäh' øøhn', koo- jee' koo- llah' ma-tuu- dsēn- ma-siin' kyah' hnäh' lä-koo- te' lla- dsēn- mah' mi-dsoohn- hoh' hnäh' he- ma-mi-tëēh' hnäh' jaa'. Ta' la- na-hñaan' jmeen' kih' Dio, kih' he- llu' dsēy' kyaah' jnä',

¹⁶ mah' jmeen- ta' kih' Cristo jee' tääh' dsa- hi- sa- laa' judiu, kwan' ju'hmëē' kih' Dio. Hi- lä-ja- ngëen' dsa- he' kih' Dio. Hi- tih- ba' dsēy' ' kih' hi- he', jëeh' Jmi-llē' Na-jngii' ga-jmääy' ma-na'lluuy'.

¹⁷ Kih' he- kyaahn' Cristo Jesús, he-ja- chaan- llu' kyaah' ta' he- jmeen- kih' Dio.

¹⁸ He-ja- sa- tuu- dsēn- hlëehn' he- ga-jyoh'. Ma-la- he- ga-jmee' Cristo kyaah' jnä', he- ja- ba' mi-jnään'. Kyaah' be' kiyh', ga-kwan' juu' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu hi- cha-

ga' jyoh' he- ga-jmeen', heh' he- ga-heeh- dsa- kih' Dio.

19 Kyaah' be' kih' Jmi-ll'e' kih' Dio ga-jmeen' ja' koo- nee' he- juh-gaa-. La' ja- ga-løø' kwan' juu' kih' Cristo jwii- Jerusalén hi- ngoon' lä-ku' lä-jii' hwa' ja-, lä-jiih' ga-tëen' hwa' Ilirico. Lä-kaa- jee' ja- ga-kwan' ju'hmëe' kih' Cristo.

20 Lä-jwë' ja-, ga-kwan' be' ngoon' na'kwan' ju'hmëe' ta' jee' sa' ga- ma-lloo' juu' kih' Cristo, mah' sa- mi-kwaan' ta', ja-ba' jee' ma-løø' jñah'.

21 Ga-la' ba' lä-koo- na-sii- he- jäh' lä-la-:

Hj- sa' ga' ma-nuu' hii' juu' kiyh', jëy' ba'.

Hih' dsa- hj- sa' ga' ma-nuu', lä-ngëe' bih'.

Ga-jmeeh' Paa' juu' he- dsa-kay' kuu', kih' øøh' jne' hj- lla-kyaa'

22 Kih' he- ja- ba' sa' hii- kwa' jä- na'jëen- hnäh'. Sa' ma' jään' go-te'.

23 Pero na', mo-so' cha- jee' niin' hi- ma-hya- ji-ñe- hee' dsen- niin' na'jëen- hnäh'.

24 He- ja- wa'ra- ga-të' jee' niin' ta' España, jmeen' hu-dsë- dsa-ngëen' ta' na'. Hnoon' na'jëen- hnäh' mah' dsa-toohn' miih- jmi' hi- lä-jøh- dsë- jne'. Hi- wa'ra- ga-të' jee' ya-hëen', hnoon' jmeeh' hnäh' be' kin' he- kyaah' niin' ta' cha-në'.

25 Pero to-në' niin' ta' Jerusalén na'kwan' be' kih' øøh' jne' hj- tääh' jee' ja-.

26 Øøh' jne' hj- tääh' Macedonia kyaah' hj- tääh' Acaya ga-jwuh' ga-läy' miih- kuu' he- ngëen' kih' øøh' jne' hj- tä-ñee' hj- tääh' Jerusalén.

27 Lä-ja- lla- dsëy' jmeey' hi- lä-ja- ga-tëy' jmeey' kih' judiu he'. Jëh' lä-jëe' dsa- hj- sa' laa' judiu ga-hyoyh' he- la' kwa- Dio ta-la' kih' dsa- judiu. He-ja- lle' kih' hj- sa' laa' judiu, jmeey' be' kih' dsa- judiu kyaah' miih- he- cha- kiyh' ka-läh'.

28 Ma-la' ma-dsaa' lä-jëe' he- jmeen' la- hi- ti'lloohn' kuu' he- ga-jwuh' ga-lääh' ja- kwëehn' hj- tä-ñee', ja- ga' dsa-ngëen' ta' na' kyah' hnäh' wa'ra- ga-të' jee' niin' ta' España.

29 Ma' ba' jnä', cha-miih- mi-jää' Dio hnäh' kyaah' ju'hmëe' kih' Cristo wa'ra- ga-lloon' ta' jee' tääh' hnäh'.

30 Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- ta-la' kih' he- hnää' Jmi-ll'e' jne'. Ta- jmee- hnäh' hñaa- hoh', kwa' hnäh' be' kin', ja- ngiih' hnäh' kin' kih' Dio,

31 mah' sa' cha- he- dsa-ngëen' jee' kih' hj- chaah- hj- tääh' Judea. Hi- ngii' hnäh' kin' ka-läh' kih' Dio mah' ya-hii' llu' jee' ti'lloohn' kuu' la- kih' øøh' jne' hj- tääh' Jerusalén. Hnoon' wa' heeh- bih' llu'.

32 Lä-ja- ngii' hnäh' kin' mah' jëe- dsen' wa'ra- ga-të' jee' lloon' jee' tääh' hnäh', hi- teeh' jne' ko-jøh' dsë- jne' jee' na-, cher'mah' lä-ja- hnøø' Dio.

33 Dio, hj- jmee- hii' tii' jnän', wa' kyaah' lä-jëe' hnäh'. Wa' la' lä-ja-.

16

Jee' ga-dsaa' ga-hih' Paa' juu'

1 Jmeen' juu' kyah' hnäh' øøhn', dsa-më' øøh' jne' Febe jmee- bih' kwee- ta' he- hä' gooy- gwah' jwii- Cencia.

2 Heeh' hnäh' lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän', lä- ää- jmi' jmeen' kih' hj- ma-na-jngëe'. Jmee' hnäh' be' kiyh' cher'mah' he- lla-kyaa', jëh' ma-jmeey' be' kih' jwëe' øøh' jne' hi- lä-ja- ga-jmeey' be' kin' ka-läh'.

3 Jmee' Dio kih' Priscila kyaah' Aquila, hj- jmee- ta' kih' Cristo Jesús ko-jøh' kyaah' jnä'.

4 Ma-ke- ga-hii' goo- kiyh' ma' juuy', ga-nooy- në' kin'. Hi- ja- ma-la' jnä' kwan' ti'hmaah' kiyh', lä-ja- ka-läh' lä-jëe' gwah' jee' tääh' dsa- hj- sa' laa' judiu kwa' ti'hmaah' kiyh'.

5 Lä-ja- ka-läh', jmee' hnäh' Dio kih' lä-jëe' øøh' jne' hj- dsa-ñee'

cha'neh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Epeneto hi⁻ hnaan⁺, hi⁻ he⁺ to⁻ne' ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Cristo hwa⁺ Acaya.

⁶ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ María hi⁻ ga⁻jmee' cha⁻miih⁻ ta' jee' kyah⁺ hnäh⁺.

⁷ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Adrónico kyaah⁺ Junia. Lä⁻uu⁺ dsa⁻goon⁻ he⁺ te⁻ju⁻ kin⁺ kyaah⁺, na⁻näy⁺ neh⁻ñe⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺. Lä⁻jë⁻ apóstole ga⁻lä⁻hnäy⁺ cha⁻miih⁻ lä⁻uu⁺ dsa⁻ he⁺, hi⁻ ga⁻heeh⁻ jää⁺ kih⁺ Cristo lä⁻køh⁺ jnä⁺.

⁸ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Amplias hi⁻ hnaan⁺, hi⁻ hnaah⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jne⁺.

⁹ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Urbano hi⁻ jmee⁻ ta' kih⁺ Cristo ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, hi⁻ jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Estaqui ome⁻ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺.

¹⁰ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Apele hi⁻ ma⁻ya⁻hë⁻ llu⁺ jee' jmeey⁻ ta' kih⁺ Cristo. Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ lä⁻jë⁻ hi⁻ tääh⁺ cha'neh⁺ kih⁺ Aristóbulo.

¹¹ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Herodiön dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin⁺ kyaah⁺. Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ hi⁻ tääh⁺ cha'neh⁺ kih⁺ Narciso hi⁻ jmee⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

¹² Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Trifena hi⁻ kih⁺ Trifosa hi⁻ jmee⁻ ta' kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Pérsida hi⁻ hnaan⁺ hi⁻ ga⁻jmee' cha⁻miih⁻ ta' kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

¹³ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Rufo hi⁻ na⁻lleeh⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ chooy⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁻ he⁺ ga⁻jmää⁺ jnä⁺ lä⁻køø⁻ jooy⁺.

¹⁴ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Asíncrito, kih⁺ Flegonte, kih⁺ Herma, kih⁺ Patroba, kih⁺ Herme, hi⁻ kih⁺ lä⁻jë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ kyaayh⁺.

¹⁵ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ Filólogo, kih⁺ Julia, kih⁺ Nereo hi⁻ kih⁺ dsa⁻më⁻ øøyh⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ Olimpa kyaah⁺ lä⁻jë⁻ hi⁻ na⁻jngë⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaayh⁺.

¹⁶ Jmee' hnäh⁺ Dio kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺, hi⁻ ja⁻ chuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻

hnøø⁺ Dio. Lä⁻køø⁻ lä⁻køø⁻ gwah⁺ kih⁺ Cristo jmee⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺.

¹⁷ Pero chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, leeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ hi⁻ hnøø⁺ jmee⁻ to⁺ nää⁺, hi⁻ jmeey⁻ dsa⁻tëh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ kway⁻ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ la⁺ lä⁻køø⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tëeh⁺ hnäh⁺. Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

¹⁸ Jëeh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ja⁻, sa⁻ jmeey⁻ he⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, hnooyh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ngii⁺ tuh⁻dsëy⁺ ba⁺. Hlëeyh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻hñaah⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ tih⁺ dsë⁺ dsa⁻ mah⁺ mi⁻gaay⁻ hi⁻ jlää⁺.

¹⁹ Lä⁻kää⁻ ba⁺ ma⁻ñe⁻ dsa⁻, nuuh⁺ ba⁺ hnäh⁺, he⁻ ja⁻ chaan⁻ llu⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Hnoon⁺ kyuu^h hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺, mah⁺ sa⁻ lih⁻ he⁻ hlih⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

²⁰ Dio, hi⁻ jmee⁻ hii⁺ tii⁺ jnän⁻, chah⁺ ba⁺ jwääy⁺ Tana⁺ ta⁺ hwa⁺ huuh⁺ tiih⁺ hnäh⁺. Wa⁺ kwa⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

²¹ Timotä, hi⁻ jmee⁻ ta' kyaah⁺ jnä⁺, jmee⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ Lucio, kyaah⁺ Jason, kyaah⁺ Sosipater, he⁺ ba⁺ dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin⁺ kyaah⁺.

²² Jnä⁺ Tercio ma⁻sin⁺ lä⁻jë⁻ juu⁺ he⁻ hlëeh⁺ Paa⁺. Jnä⁺ jmeen⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺.

²³ Hi⁻ Gayo jmee⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺. Kiyh⁺ gyan⁺ na⁺, hi⁻ kway⁻ cha'neh⁺ kiyh⁺ jee⁺ dsa⁻ñee⁻ lä⁻jë⁻ øøh⁺ jne⁺. Erasto hi⁻ koo⁺ ku⁻sih⁻ jee⁺ jwii⁺ la⁻, kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ Cuarto jmee⁻ Dio kyah⁺ hnäh⁺.

²⁴ Wa⁺ mi⁻jää⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ lä⁻jë⁻ hnäh⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻.

²⁵ Dio le⁺ jmeey⁺ jäh⁺ hnäh⁺ koo⁻ hwëh⁻ kyaah⁺ ju⁻hmë⁻ kih⁺ Jesucristo he⁻ kwan⁻ la⁻. Lä⁻jë⁻ juu⁺ la⁻ ma⁻na⁻hmää⁺ jää⁺, lä⁻jiih⁺ ma⁻ga⁻nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺.

²⁶ Pero na⁺ ma⁻lä⁻ jnä⁺ juu⁺ la⁻ ta⁻lä⁻ kyaah⁺ he⁻ ga⁻sii⁺ lä⁻jë⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺ joo⁺, lä⁻køø⁻ la⁺ mada⁻ kih⁺ Dio hi⁻ chaa⁻ lä⁻jë⁻ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. Ga⁻mi⁻ jnäy⁻ juu⁺ la⁻ mah⁺ lä⁻dsøø⁺

dsë' lä'jēē' dsa' hi' lä'ja' lä'nuyh'
kiyh'.

²⁷ Jaa' Dio ba' hi' kyuyh'
cha'miuh'. Wa' la' juyh' kiyh' lä'jē'
joh' jmi' cha', ta'la' kih' Jesucristo.
Wa' la' lä'ja'.

1 Corintios

He⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ si⁻ Paa⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ Corinto

1 Jnā⁻ Paa⁻ na⁻ hñaan⁻ laan⁻ apóstol
kyaah⁻ Jesucristo lä⁻ hyoh⁻ dsē⁻ Dio.
Ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Sóstene øøh⁻ jne⁻,

2 siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ laa⁻ gwah⁻
kih⁻ Dio jee⁻ jwii⁻ Corinto. Laah⁻
hnäh⁻ kyaah⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo
Jesús, ma⁻ na⁻ lleeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ leeh⁻
hnäh⁻ na⁻ jngēē⁻. Hi⁻ juu⁻ la⁻ la⁻ kih⁻
lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻ ka⁻ läh⁻,
lä⁻ jēē⁻ hi⁻ chuü⁻ kih⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih⁻
Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Jēēh⁻, jaa⁻
ba⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ kyaayh⁻.

3 Ngiiin⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻ hi⁻
ngiin⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻,
wa⁻ kway⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ wa⁻
jmeey⁻ hi⁻ ti⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

*Lä⁻ jēē⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ hñah⁻ jne⁻ kih⁻
Cristo*

4 Lä⁻ jēē⁻ jiih⁻ kwan⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻
Dio jnän⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jēēh⁻
cha⁻ miih⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Dio
hnäh⁻ he⁻ la⁻ ga⁻ kway⁻ ba⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻
Cristo Jesús.

5 Kih⁻ he⁻ laah⁻ hnäh⁻ koo⁻ kyaah⁻
Cristo he⁻ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻
ga⁻ hñah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ tēē⁻
hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ tēē⁻
hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsē⁻ llu⁻.

6 Kih⁻ he⁻ ma⁻ jä⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻
kih⁻ Cristo kyaah⁻ hnäh⁻,

7 he⁻ ja⁻, mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ ga⁻
hnøø⁻ hñah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio jēēh⁻
ma⁻ hñah⁻ ba⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻ cha⁻
o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ tēēh⁻
hnäh⁻ ya⁻ jwii⁻ kiyh⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻
lä⁻ jnäā⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

8 Hi⁻ hñii⁻ bih⁻ jmeey⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻
koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jiih⁻ llaa⁻ mah⁻ mo⁻ so⁻
cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ hnäh⁻ ni⁻
miih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Jesucristo
Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

9 Ma⁻ ra⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ ba⁻ Dio juu⁻ kih⁻.
Hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ mah⁻

jmeeh⁻ hnäh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Jooy⁻ Je-
sucristo, Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

*Ga⁻ laa⁻ ma⁻ kih⁻ kih⁻ øøyh⁻ jee⁻ jwii⁻
Corinto*

10 He⁻ ja⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnäh⁻
øøhn⁻, kyaah⁻ hih⁻ kih⁻ Jesucristo
Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Jmee⁻ bii⁻ hi⁻ koo⁻ ba⁻
juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻ mah⁻
sa⁻ leeh⁻ hnäh⁻ to⁻ nää⁻. Koo⁻ nēē⁻
ba⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻. Wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻
huu⁻ dsē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻.

11 Øøhn⁻, ga⁻ nuun⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁻
hnäh⁻, ga⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ Cloé juu⁻
he⁻ cha⁻ hñii⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

12 Lä⁻ la⁻ ba⁻ ngoo⁻ juu⁻ la⁻. Ko⁻ llaa⁻
hnäh⁻ jawah⁻ hnäh⁻: “Jnä⁻ jmeen⁻
ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Paa⁻.” Hi⁻ jñah⁻ jäh⁻:
“Jnä⁻ kyaahn⁻ Apolo.” Hi⁻ jñah⁻ jäh⁻:
“Jnä⁻ kyaahn⁻ Pee⁻.” Hi⁻ jñah⁻ jäh⁻:
“Jnä⁻ laan⁻ kyaah⁻ Cristo.”

13 Ha⁻ ba⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ ja⁻. ¿Ché laa⁻
uu⁻ uu⁻ Cristo? ¿Ché jnä⁻ ga⁻ taan⁻
dsøh⁻ hma⁻ cru⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻?
¿Ché ga⁻ saa⁻ hnäh⁻ jmii⁻ lä⁻ hih⁻ kin⁻?

14 Kwan⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio sa⁻
ga⁻ chaan⁻ dsa⁻ jmii⁻ jee⁻ kyah⁻
hnäh⁻. Ma⁻ la⁻ Crispo kyaah⁻ Gayo ba⁻
ga⁻ chaan⁻ jmii⁻.

15 He⁻ ja⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ le⁻ jäh⁻
he⁻ na⁻ saah⁻ hnäh⁻ jmii⁻ kyaah⁻ hih⁻
kin⁻.

16 Hi⁻ ga⁻ chaan⁻ jmii⁻ hi⁻ chaa⁻ kih⁻
Estéfana ka⁻ läh⁻. Pero sa⁻ man⁻ che⁻
chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻ ga⁻ chaan⁻ jmii⁻.

17 Jēēh⁻, sa⁻ ga⁻ chee⁻ Cristo jnä⁻
mah⁻ chaan⁻ dsa⁻ jmii⁻. Ga⁻ cheey⁻
jnä⁻ mah⁻ kwan⁻ ju⁻ hmēē⁻ kiyh⁻ ba⁻.
Hi⁻ sa⁻ hlēēhn⁻ kyaah⁻ juu⁻ kaah⁻, ha⁻
ga⁻ che⁻ sa⁻ hä⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ taā⁻ Cristo
dsøh⁻ hma⁻ cru⁻.

*Kyaah⁻ Cristo ga⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ kyuuu⁻
Dio cha⁻ miih⁻*

18 Jēēh⁻, kih⁻ hi⁻ dsa⁻ kah⁻ jwē⁻,
ngaah⁻ ba⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ taay⁻ dsøh⁻
hma⁻ cru⁻. Pero jnä⁻ jne⁻ hi⁻ dsa⁻ läā⁻,
juu⁻ la⁻ la⁻ be⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

19 Lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ juu⁻ kih⁻ Dio:
Heen⁻ go⁻ te⁻ huu⁻ dsē⁻ kih⁻ hi⁻ kyuuu⁻
cha⁻ miih⁻.

Jñuuhn' lä'jēē he- ma-mi-tēē dsa-
hi- ngēē' cha-miih-, ga-jäh'
Dio.

20 ¿Na- hi- kyuu~ cha-miih-? ¿Na-
hi- ma-mi-tēē cha-miih-? ¿Na- hi-
lih' ti-choo' juu' jmi-gyuu' la-? ¿Che-
sa- ga-jmee' Dio ga-jä' ta' hwa' lä'jēē
he- kyuu~ dsa- jmi-gyuu'?

21 Cha-miih- huu'dsē- llu' cha-
kih' Dio, he-ja- sa- ga-kway' jwē'
ma-lä-kyuu' dsih' kyaah' he- kyuu~
dsa- cha-miih-. Ga-tih' dsēy' lääy'
dsa- hi- jmee' dsoo' dsē' kiyh' ba',
ta-la- kih' he- kwa' dsa- juu' kiyh'
ma-ke' jäh' dsa-, ngaah' juu' na-.

22 Dsa- judiu hnøø' jēēy' koo- he-
juh-gaa-. Hi- dsa- griego hnooyh-
ha- lä- jee' lä-kyuu~ cha-ga'miih-
ba'.

23 Pero jne', ga-nøø' ba' jne' kwa'
jne' juu' he- ga-taa' Cristo dsoh'
hma-cru-. Hi- juu' la- la- o-hih' kih'
dsa- judiu, hi- kih' dsa- griego la' juu'
ngaah' ba'.

24 Pero kih' hi- ga-tēēh' Dio, dsa-
judiu lä'kye- griego, juu' kih' Cristo
mi-jnäa- ha- lä-koo- be' sa- cha- kih'
Dio, hi- ha- lä-koo- sa- kyuu~.

25 Ma-ke' jäh' dsa-, ngaah' la' juu'
kih' Dio, pero kyeē' cha-ga'miih- he-
kyuu~ Dio lä-koh' ga' he- kyuu~
dsa-. Hi- ma-ke' jäyh' sa' bee' juu'
kih' Dio, pero cha-ga'miih- bee' ba'
lä-koh' ga' juu' kih' dsa-.

26 Jēē da' hnäh' øøhn', ha- lä-
ma' tääh' hnäh' lä- ma' ga-tēēh' Dio
hnäh'. Sa- jwēē' hnäh' hi- ma'
kyuu~ cha-miih- lä-koo- te' he-
ma-mi-tēē dsa- jmi-gyuu'. Sa- jwēē'
hnäh' hi- ma' jmee' hih-, hi- ni' sa-
jwēē' hnäh' hi- ma' hii' juu' kih'.

27 Ga-lleeh- Dio hi- sa- kyuu~
ni- miih- jmi-gyuu' la- mah' lley-
o-hih' kih' hi- kyuu~ cha-miih-, hi-
ga-lleeyh- hi- sa' bee' jmi-gyuu' la-
mah' lley' o-hih' kih' hi- bee'.

28 Lä'kye- hi- sa- lä-jēēn', lä'kye-
hi- sa- täahn' ta' jmi-gyuu' la-,
ga-lleeh- Dio, hi- lä-jēē hi- sa- lää'
ni- miih- ga-lleeyh- mah' jmäy' ta-

koo' lä-jēē hi- lää' kaah'.

29 Lä-ja- ni- jaa- sa- le' jmää' hñii'
jøøh' cha-nē' Dio.

30 Ta-la- kih' Dio ba' ja-, he-
tääh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi-
kyaah' Cristo ga-jmeey' kyuu~ jne'
cha-miih-, he-ja- lluu' jne', na-jngēē'
jne', hi- na-laa' jne' ta-la- kih' Cristo.

31 He-ja- lä-koo- na-sii- juu' kih'
Dio: "Hi- hnøø' jmää' hñii' jøøh', wa'
jmäy' hñiiy' jøøh' kih' he- laay' kyaä'
Dsa-jøøh' jnän'."

2

1 Lä- ma' ñeen' na-jēēn' hnäh'
ga-kwan' juu' kih' Dio, pero sa-
ga-hlēēhn' hnäh' kyaah' juu' kaah' ni-
sa- ga-jmeen' kyuu~ cha-miih-.

2 Ga-lla' dsēn' he- sa- hlēēhn' kih'
wa' he- cha- he- juu', ma-la' juu'
kih' Jesucristo ba' ga-kwan', ha- lä-
ga-taay' dsoh' hma-cru-.

3 Sa- ma' cha- be' kin- lä- ma' gyan'
jee' tääh' hnäh'. Ga-lä' gohn' lä-jiih'
ga-jlään'.

4 Lä- ma' ga-kwan' juu' sa-
ga-hlēēhn' hnäh' lä-koo- hlēēh' jaa-
hi- kyuu~ cha-miih- mah' ma'
jmeen' lä-ngēēh' hnäh'. Ga-lä' jnä'
jēē go-te- he- ga-hlēēhn' kyaah' be'
he- ga-kwa' jmi-lle' kih' Dio.

5 Lä-jwē' ja-, ja- kyaah' he- kyuu~
dsa- cha-miih- ga-jmeeh' hnäh'
dsoo' hoh' hnäh'. Kyaah' be' kih' Dio
ba' ja-, he- ga-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

Lä-la-ba-la' huu'dsē- llu' kih' Dio

6 Dsoo' ba' hlēēh' jne' kyaah'
huu'dsē- llu' jee' kih' dsa- ma-kaah'
kyaah' juu' kih' Dio. Pero ja- kyaah'
huu'dsē- he- cha- jmi-gyuu' la-, ni-
kih' hi- jmee' hih' hi- tääh' na' hi- lle'
kih' hee' go-te-.

7 Hlēēh' jne' lä-koo- la' huu'dsē- kih'
Dio he- ma' na-hmäa' jää'. Ma-ñe-
ba' Dio, jää' ja- ga-nøø' jmi-gyuu' ha-
lä- jwē' tēēy' jne' ya-jwii' kiyh'.

8 Ni- jaa- dsa-ta' hi- chaa-
jmi-gyuu' la-, sa- ga-lä-ñe- ha- lä-
la' huu'dsē- kih' Dio. Wa-ra- jäh'
kih' ga-lä-ñey-, sa- ma' tääy' dsoh'

hma-cru- Dsa-ta' hi- jøøh' ga' kih' jee' lä-jëë'.

9 Pero lä-la- ba' na-sii- juu' kih' Dio: He- sa- ma-jëë- dsa-, he- sa- ma-nuuy', he- sa- ma-jmee' dsa- huudsë- kih', he- ja- ba' ma-mi-llu' Dio kih' lä-jëë- hi- hnää' Dsa-jøøh' jnän'.

10 Jnä' jne' ba' ga-mi-jnäa- Dio ha-lä- la' huudsë- kiyh' ta-la' kyaah' Jmi-llé' kiyh'. Jëeh' Jmi-llé' kyuuu- ba' ga-lä-jë-. Lä-kye- huudsë- kih' Dio he- sa- lä-këh' jne' jmi- lä-kyuuu- jne', hi- he' ba' kyuuu-.

11 Sa- chaa- dsa- hi- ñe- ha- lä- la' kih' jñah' dsa-. Ma-la' jmi-llé' kiyh' ba' ñe-. Ja-ba' lä-ja- la' kih' Dio ka-läh'. Sa- chaa- hi- ñe- ha- lä- laay'. Ma-la' Jmi-llé' kiyh' hñiiy' ba' ñe-.

12 Jne' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio, sa- ga-hñah' jne' jmi-llé' he- cha- jmi-gyuu- la-. Ga-hñah' jne' Jmi-llé' he- ga-chee' Dio mah' lä-ñe' jne' ha-lä-koø- te' he- ga-kwëeh' Dio jne'.

13 Kih' he- na- ba' hlëeh' jne'. Pero ja- kyaah' juu' he- ma-mi-tëë' jne' kih' dsa- hi- kyuuu- cha-miuh-. He- ma-mi-tëë' jne' kih' Jmi-llé' kih' Dio ba', he- ja- ba' hlëehn'. He-ja- kwa- jnääh' juu' he- gwa' kiyh' mah' ngëen' kih' jñah' hi- ma-kye- Jmi-llé' lä-na-.

14 Jaa- dsa- ta-jmah' hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio, sa- heeyh- he- gwa' kih' Jmi-llé' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi- ni- sa- lä-këyh' jmi- lä-ngëëy', jëeh' kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii' ba' lä-ngëë' jne'.

15 Pero ta- jyoh' ko-taa-, hi- ma-hyoh- Jmi-llé' Na-jngii', lä-këyh' jmi- kay' kwaat- kih' lä-jë-. Pero kiyh' sa- chaa- hi- ka- kwaat-.

16 Lä-koø- na-sii- juu' kih' Dio: "¿Hi- ba' kyuuu- he- huudsë- he- jmee- Dio? ¿Hi- ba' lih- kwëëyh' nuuh-?" Pero jnän', ma-cha- huudsë- lä-koø- la' huudsë- kih' Cristo.

3

Ko-jøh' ba' wa' jmeen' ta' la- lä-jëë'

jne'

1 Lä-ja- øøhn', sa- ga-la' ma' hlëehn' hnäh' lä-koø- dsa- ma-kaah' hi- ga-nää' lä- hnøø' Jmi-llé' Na-jngii'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koø- lle' kih' dsa- hi- ga-nää' lä-koø- ngii' jmi-ngo' kih'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koø- jaa- chih-pih' hi- na' ga- ma-løø' jwë' kih' Cristo.

2 Ga-heehn' hnäh' lä-koø- wa'juh', kih' he- sa- ga- ma-lä-ngëë' hnäh' lä-koø- ngëë' dsa- ma-kaah'. Hi- lä- ma-tääh' hnäh' ja- lä-jiih' na'.

3 Hi- lä- ma-ngoo' ja-ba' ga-nää' hnäh' lä-koø- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Chaa- ko-llaa' hnäh' hi- liih', hi- cha- hnii- jee' kyah' hnäh', hi- ti-chooh- hnäh' juu'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na- he- jøø- he- ga-nääh' hnäh' lä-koø- dsa- wa' hi- cha- hi-?

4 Lä- ma' ga-jäh' hnäh': "Jnä' jmeen- ko-jøh' kyaah' Paa'", mah' hi- jñah' ga-jäh': "Jnä' jmeen- ko-jøh' kyaah' Apolo", ¿che' sa- ñeh' hnäh', he- ga-nää' hnäh' lä-koø- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' ja-?

5 ¿Hee- ba' laa' jnä' ja-? ¿Hee- ba' laa' Apolo? Sa- cha- he- laa' jnääh' ni- miuh-. He- jmee- jnääh' ta' he' kih' Dio ba' ja-. Hi- ta-la- kyaah' jnääh' ga-heeh- hnäh' kih' Dio. Lä-jaa- lä-jaa- jnääh' ga-jmee' jnääh' ta' he- ga-hñah' jnääh' kih'.

6 Jnä' ga-jngëen' mi-ju-, Apolo ga-huu' jmi-, pero Dio ba' hi- ga-mi-kwaa- ta' he- ga-jmee' jnääh'.

7 Sa- cha- he- laa' ni- miuh- hi- jngëë- hi- hi- huu- jmi- he- na- jnääh'. Dio ba' hi- jøøh', hi- he' ba' hi- jmee- dsa- kwaa- ta' kih'.

8 Kwee- ba' laa' hi- jngëë- kyaah' hi- huu- jmi-. Hi- Dio ba' mi-hmaah' kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-koø- te' ta' he- jmeey-.

9 Jmee- jnääh' ko-jøh' ta' kih' Dio. Hi- hnäh' laah' hnäh' lä-koø- hwa' jee' jmee- jnääh' ta' kih' Dio, hi- laah' hnäh' lä-koø- hne- juuh- kiyh'.

10 Kyaah' ta' he- hä' goon- he- la'

ga⁺hyohn⁺ kih⁺ Dio, ga⁻jmeen⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ tē⁻hyah⁺ hi⁻ ma⁻tēē⁻ llu⁺, ga⁻jmeen⁺ ma⁻tii⁺ na⁻hyah⁻ kih⁺ hne⁺ ja⁻. Hi⁺ jñah⁺ ba⁺ hi⁻ choo⁻ na⁻hyah⁻. Pero lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jmee⁺ bii⁺ jēēy⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ chooyh⁺ na⁻hyah⁻ ja⁻.

¹¹ Sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ngē⁺ jwē⁺ jmee⁺ jyoh⁺ ma⁻tii⁺ na⁻hyah⁻, lä⁻koh⁺ he⁻ ma⁻na⁻la⁻. Jesucristo ba⁺ laa⁺ ma⁻tii⁺ na⁻hyah⁻ ja⁻.

¹² Wa⁻ra⁻ ga⁻choo⁺ dsa⁻ na⁻hyah⁻ ja⁻, ko⁻llaa⁺ koo⁺h⁺ ku⁻nøø⁻, kuu⁺ tøø⁻, kuu⁺ he⁻ hmooh⁺, jwi⁺ hma⁻, wa⁻ñii⁻, moo⁻ kii⁻.

¹³ Hi⁺ lä⁻jna⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻jmeē⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻. Jēēh⁺ lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ lä⁻jna⁻ kyaah⁺ wa⁻je⁻, ha⁻ lä⁻ la⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻jmeey⁺. Wa⁻je⁻ ja⁻ mi⁻jnaä⁺ che⁺ llu⁺ ta⁺ kiyh⁺.

¹⁴ Cher⁺mah⁺ ga⁻jä⁺ koo⁻ hweh⁻ ta⁺ he⁻ ga⁻chooy⁺ nē⁻ ma⁻tii⁺ na⁻hyah⁻ ja⁻, hyoyh⁺ jñey⁺.

¹⁵ Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻koo⁺ ta⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺ ja⁻, ma⁻hee⁺ ba⁺ ta⁺ ja⁻. Pero lääy⁺ ba⁺, le⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻laay⁺ he⁻ ma⁺ kaay⁻.

¹⁶ ¿Che⁺ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ laah⁺ hnäh⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio hi⁺ ja⁻ ba⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio hää⁺ neh⁺ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺?

¹⁷ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ hi⁻ ga⁻hee⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio, lä⁻ja⁻ hee⁺ Dio hi⁻ he⁺ ka⁻läh⁺. Jēēh⁺ na⁻jngii⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio hi⁺ he⁺ ba⁺ hnäh⁺, laah⁺ hnäh⁺ gwah⁺ kiyh⁺.

¹⁸ Ta⁻ mi⁻gaa⁺ hnäh⁺ hñaa⁺. Cher⁺mah⁺ laah⁺ hnäh⁺ kyuu⁺ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ lä⁻koo⁻ kyuu⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, jmää⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ too⁻ ba⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ ba⁺ lä⁻kyuu⁺ hnäh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻.

¹⁹ Jēēh⁺, lä⁻jē⁺ he⁻ kyuu⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, kih⁺ Dio sa⁻ jmää⁺ he⁻ ja⁻ ni⁻ miih⁻. Lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Dio ba⁺ lla⁻dsēē⁺ kih⁺ hi⁻ kyuu⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ ba⁺ kyaah⁺ he⁻ kyuu⁺h⁺ ja⁻ jmee⁺ täyh⁺.”

²⁰ Hi⁺ lä⁻ja⁻ na⁻sii⁻ ka⁻läh⁺: “Ñe⁻ ba⁺ Dio sa⁻ jmää⁺ ni⁻ miih⁻ lä⁻jē⁺ huu⁺dsēē⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyuu⁺h⁺ cha⁻miih⁻.”

²¹ Heh⁺ lä⁻ja⁻, ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁺ ko⁻jøøh⁺ kyaah⁺ jaa⁻ dsa⁻kyaayh⁺. Jēēh⁺ koo⁻ ba⁺ laay⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻.

²² Lä⁻ja⁻ Paa⁺, kyaah⁺ Apolo, kyaah⁺ Pee⁺, kyaah⁺ kih⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, lä⁻ja⁻ he⁻ chaa⁻ jne⁺, he⁻ juu⁺ jne⁺, hi⁺ kih⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ cha⁻ na⁻ kyaah⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ jä⁺, ga⁻lä⁻jē⁺ ba⁺ la⁺ jnän⁻.

²³ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ laa⁺ jne⁺ kyaa⁺ Cristo, hi⁻ Cristo laa⁺ kyaa⁺ Dio.

4

Lä⁻la⁻ la⁺ ta⁺ kih⁺ apóstol

¹ Lä⁻ja⁻, wa⁺ jmeē⁺ dsa⁻ kwaat⁻ laa⁺ jnääh⁺ hi⁻ jmeē⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Cristo ba⁺, na⁻hñaa⁺ jnääh⁺ mah⁺ mi⁻jnaä⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ma⁺ na⁻hmää⁺ jää⁺.

² Hi⁺ kih⁺ hi⁻ hä⁺ goo⁻ koo⁻ ta⁺, jmeē⁺ bii⁺ mi⁻tey⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ gooy⁻.

³ Sa⁻ cha⁻ he⁻ jmeē⁺ cher⁺mah⁺ hnäh⁺ o cher⁺mah⁺ jñah⁺ ka⁺ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ngoon⁺ kyaah⁺ ta⁺ kin⁻. Ni⁻ jnä⁺, sa⁻ kye⁻n kwaat⁻ ki⁻ hñiin⁻.

⁴ Ma⁻ke⁻ sa⁻ hñii⁻ huu⁺dsēē⁺ llu⁺ kin⁻, pero ja⁻ kyaah⁺ he⁻ na⁻ hnøø⁻ jäh⁺ ma⁻jän⁺ llu⁺. Dio ba⁺ hi⁻ ngii⁺ kwaat⁻ kin⁻.

⁵ Lä⁻ja⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ ni⁻ jaa⁻, ta⁻ko⁻jiih⁺ sa⁻ ga⁺ ma⁻jäh⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Hi⁻ he⁺ ba⁺ mi⁻jnaä⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ hñii⁺ he⁻ ma⁻jmeē⁺ jne⁺ jee⁺ na⁻hmää⁺, hi⁺ mi⁻jnaäy⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ neh⁺ tuh⁻dsēē⁺ jne⁺. Ma⁻ja⁻ ba⁺ hlēēh⁺ Dio llu⁺ kih⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hi⁻ hwēē⁺ llu⁺.

⁶ He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ na⁻ øøhn⁺, he⁻ ja⁻ ma⁻jwēēhn⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kin⁻ kyaah⁺ Apolo he⁻ sa⁻ hnoon⁺ jmää⁺ dsa⁻ jnääh⁺ kaah⁺. Mah⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁻ jäh⁺ juu⁺ la⁻: “Ta⁻ wa⁺ ngēēn⁺ jwē⁺ kih⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ na⁻sii⁻.” Lä⁻ja⁻ ta⁻ jmää⁺ hnäh⁺ jøøh⁺ ni⁻ jaa⁻ mah⁺ jñah⁺ jmää⁺ hnäh⁺ ta⁺ koo⁺.

⁷ ¿Hi⁻ ba⁺ na⁻ hi⁻ ga⁻jmää⁺ hne⁻ jøøh⁺? ¿Hee⁻ ba⁺ cha⁻ kyah⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻kwa⁺ Dio? Hi⁺ cher⁺mah⁺ ma⁻hñah⁻ ba⁺ hne⁻ kih⁺ Dio, ¿he⁻la⁺

jmääh' hñaa'h' jøøh'? Läkoo' he' sa' cha' he' ma'hñah' ba' jmeeh'.

⁸Ma' cha' ba' lä'jē' he' ma'hnooh' hnäh', ma' cha' ba' kuu' kyah' hnäh'. Ma' gaa' hoh' jnääh'. Jmääh' hnäh' hñaa'h' lä'koh' dsa'ta'. Llu' wa'ra' jäh' kih' ma'ra' ju'dsoo' ma'laah' hnäh' dsa'ta' mah' jmeē' jnääh' hih' kō'jøh' kyaah' hnäh'.

⁹Go' laan', ga'llaa' Dio jnääh' ' hi' laa' apóstole ta' hwa' go'te', lä'koo' he' ga'jmeey' hih' juu' jnääh'. Läjē' he' ga'ngēē' jnääh' ga'jmeē' ga'lä'dsaa' dsē' dsa' kyaa' jnääh', lä'kye' ángele, hi' lä'jēē' dsa' jmi'gyuu' ka'läh'.

¹⁰He' hnää' jnääh' Cristo, he' ja' laa' jnääh' lä'koo' dsa' too' ba', pero kyah' hnäh' cha' cha'miih' huu'dsē' llu' ta'la' kih' Cristo. Sa' cha' be' kyaa' jnääh', pero kyah' hnäh' cha' cha'miih'. Hnää' dsa' hnäh' pero jnääh' sa' taayh' ta'.

¹¹Lä'jiih' na', kyaah' jnääh', na'kii' dsē' jnääh', sa' cha' hmiih' he' kyeh' jnääh', kwa' dsa' jwēte kyaa' jnääh', sa' cha' jee' dsa'tooh' jnääh'.

¹²Lä'jiih' ga'hwaa' jnääh' ga'jmeē' jnääh' ta' mah' cha' he' jmeē' bii' kyaa' jnääh'. Pero dso'jwii' ba' kwēēh' dsa' jnääh', hi' jnääh' ngii' jnääh' he' llu' kih' hi' jwä' dso'jwii'. Jēē' jnääh' wii', pero kwēēh' ba' dsē' jnääh'.

¹³Hlēēh' dsa' wii' kyaa' jnääh', hi' ngii' jnääh' llu' kiyh' kih' Dio. Lä'jiih' na', sa' hii' lä'jmää' jnääh' go'te' jmi'gyuu' la', laa' jnääh' lä'koo' wa'hlø' he' be' dsa'.

¹⁴Sa' ma'siin' he' la' mah' jäh' hnäh' kyaah' o'hih'. He' juuhn' miih' kyah' hnäh' ba' la', kih' he' laah' hnäh' lä'koo' gyuu' kyaan' hi' hnaan'.

¹⁵Ma'ke' chaa' gya' mil dsa' hi' hlēēh' hnäh' juu' kih' Cristo, pero jaa' ba' hi' ga'hlēēh' hnäh' lä' ma' to'nē' he' ja' laan' lä'koo' tää' kyaah' hnäh'. Jēē' jnä' ba' ga'jmeen' ga'lä'chaa' hnäh' kyaah' ju'hmēē' kih' Cristo Jesús.

¹⁶He' ja', chuun' kyaah' hnäh', jmeē' hnäh' lä'koo' jmeē' jnä'.

¹⁷He' ja' ba' na', ma'cheen' Timotä dsa'jēē' hnäh'. Peer' hnaa' jnih'. Laay' lä'koo' gyuu' kyaan', mi'tey' kih' Dsa'jøøh' jnan'. Hi' na' jmeē' lä'dsooh' hoh' hnäh' lä'koo' mi'ten' kih' Cristo. Jēēh' jmeē' ba' jnä' lä'koo' ma'hlēēhn' dsa' lä'kaa' gwah', wa' ha' cha' ha' jee' täayh'.

¹⁸Ko'llaa' hnäh' ma'jmääh' hnäh' hñaa'h' kaa'h'. Laah' hnäh', jih'koh' sa' lloon' na'jēēn' hnäh'.

¹⁹Pero chah' ba' niin' na'jēēn' hnäh' cher'mah' lä'ja' hnøø' Dio. Ma'ja' jēēn' che' cha' be' kih' hi' jmää' hñii' kaa'h', o che' kō'ja' hlēēh' bih'.

²⁰Jēēh', he' tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa' la' kyaah' juu' he' koo' hlēēh' jne'.

²¹¿Ha' ba' lä'hnooh' hnäh'? ¿Che' na'jēēn' hnäh' kyen' koo' si'hma', o che' jmeen' hnaan' hnäh' kih' he' hwaan'?

5

Jaa' dsa'ññah' ga'kaa' mē' jñah'

¹Hii' juu' cha' koo' he' hliih' jwēte jee' kyah' hnäh' he' sa' jmeē' dsa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Jäyh', chaa' jaa' jee' kyah' hnäh' hi' kyaah' cho'hmay' (he' hnøø' jäh': mē' jmiiy').

²Ha' ba' lä'ja' he' jmääh' hnäh' hñaa'h' kaa'h'. Llu' ga' wa'ra' jäh' kih' ki'hoo'h' hnäh' mah' lleeh' hnäh' hi' jmeē' dso'kye' lä'na', jee' kyah' hnäh'.

³Ma'ke' sa' gyan' kyaah' hnäh', pero ma'ra' he' hää' ba' jnä' jee' kyah' hnäh' kyaah' jmi'lle' kin'. Ma' ba' jnä', ha' lä' jmeen' kih' hi' ga'jmeē' dso'kye' na', lä'koo' he' gyan' kō'jøh' kyaah' hnäh' ba' ma'la'.

⁴Ja' go'taah' hnäh' kō'jøh' kwaan' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnan', hi' jmeē' hnäh' kwaan' he' hä' jmi'lle' kin' kō'jøh' kyaah' hnäh'. Ma'ja'

kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän,

⁵ ngëe' hnäh' dsa- na- ja'goo- Tana' mah' wa' juu' jmi-ngo' kih'. Mah' lä-ja- lää' jmi-llë' kih' wa'ra- ga-të' jee' jäh' Dsa-jøøh' jnän.

⁶ Sa' llu' he- jmääh' hnäh' hñaa' kaah'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', miih- ba' levadura lee' kaah' dsa- lä-kaa- koo- nää' tuka'?

⁷ Jñuuh' hnäh' levadura ma-gyuh- na- mah' leeh' hnäh' koo- nää' tuka' hmëe' ba' he- sa' kyaah' levadura, lä-llu' he- ma-na-jngëeh' hnäh' na'. Jëeh', he- llu' jnän' he- ga-jngëeh' dsa- Cristo hi- laa' borrego mäh' jnän.

⁸ La' lä-koo- he- tøøh' jne' jmi' he- kyeh'n' borrego mäh' jee' sa' le' kih'n' levadura. He-ja- wa' jñuuhn' kih' he- hñih'. Mo-to' wa' jmee' ga' jne' he- ngii' jmi-ngo' jnän. He- na- la' lä-koh' levadura ma-gyuh-. Wa' kye'n' koo- nee' ba' huu'dsë- lä- hnøø' kih' ju'dsoo'. He- na- la' lä-koo- he- kih'n' he-ñiih' he- sa' kyaah' levadura.

⁹ Lä- ma' ga'siin' kyah' hnäh' jää', ga-jwëeh'n' hnäh', mo-to' jmee- hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- ga-nää' kyaah' wa' hi- cha- hi-.

¹⁰ Sa' jwahn' kih' dsa- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' lih- cha-miih- kuu', hñy~ kih' dsa-, jmääy~ jøøh' dio hi- na-laa' kaah' dsa-. Cher'mah' tøøh' ba' jne' jmi-gyuu' la-, ma-ra' he- tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa- hi- jmee- lä-na-.

¹¹ Lä-la- ba' ga'siin' kyah' hnäh'. Mo-to' jmee- hnäh' ko-jøh' kyaah' ni- jaa- hi- jäh' laay' øøh' jne' cher'mah' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi- cher'mah' hnøøy' liyh- cha-miih- kuu', jmääy~ jøøh' hi- na-laa' kaah' dsa-, hlëeyh- wi' kih' dsa-, laay' lla'hñih-, hñy~ kih' dsa-. Ni- ta- kuh- hnäh' ko-jøh' kyaayh'.

¹² Sa' ga-tëen' llan' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio. Pero kih' hi- jmee- ko-jøh' kyaah' jne', ¿he-la' sa-

lla' jne' ta' kih'?

¹³ He-ja- lleë' hnäh' hi- hlëeh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi- sa- ma-heeh- juu' kih'.

6

Ma' hnaah- øøyh- dsa-ta' cha'në' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio

¹ Cher'mah' chaa- jaa- hi- cha- hñii- kih' kyaah' øøh-, ¿che' sa- lä-hiiyh' dsooy' në'ta' cha'në' jaa- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, lla' he- ma' dsooy' cha'në' hi- laa' kyaah' Dio?

² ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lloo- koo- jmi' hi- na-jngëe' ba' llay' ta' kih' dsa- jmi-gyuu'? He-ja- cher'mah' hñah- hnäh' jwë' llah' hnäh' ta' kih' dsa- jmi-gyuu', he-la' sa' le' llah' hnäh' ta' kih' koo- mi'juu' he- sa' la' juuh'?

³ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lla' jne' ta' kih' ángele ka-läh'? ¿Ha- lä-ja- sa' le' lla' jne' ta' kih' hi- chaa- jmi-gyuu' la'?

⁴ He-ja- ga' ma-cha- koo- hñii- jee' kyah' hnäh' jmi-gyuu' la-, ¿he-la' go-tøøh' hnäh' goo- hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio?

⁵ Hlëehn' lä-na- mah' ja' o-hih- kyah' hnäh'. ¿Ha- lä- la' kyah' hnäh'? ¿Che' sa' chaa- ni- jaa- øøh' hnäh' hi- cha- huu'dsë- llu' kih' mah' mi-eeey- juu' kyah' hnäh'?

⁶ Lla' he- ma' jmeeh' hnäh' lä-ja-, te-jëeh' hnäh' kyaah' øøh' hnäh' mah' ga-nääh' hnäh' cha'në' hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnäh'.

⁷ Kih' he- te-jëeh' hnäh', ma-hlääh- hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh'. ¿He-la' sa' kwëeh- hoh' hnäh' cher'mah' lla-dsëey' hnäh'? ¿He-la' sa' kwëeh- hoh' hnäh' cher'mah' jmeeyh- hnäh'?

⁸ Lla' he- ma' kwëeh' hoh' hnäh', lla-dsëeh- hnäh' kih' dsa-, mah' jmeeh' hi- laa' ja-ba' øøhn'.

⁹ ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä-jëe' hi- hñaa- dsë', sa' heyh' ya-jwi' kih' Dio? Ta' mi-gaa' hnäh' hñaa'. Hi- sa' na-jee- goo- kaayh- wa' hi- cha- hi-, kyaah' hi- jmää- jøøh' dio

hi- na-laa- kaah~ dsa-, kyaah' hi- na-je- goo- kaayh~ hi- laa' kya- jnah', kyaah' dsa-nuuh- hi- jmee- la- jmee- dsa-me', kyaah' dsa-nuuh- hi- kaah~ he' ba' dsa-nuuh- dsa-kyayh', hi- he' sa- heh' ya-jwih' kih' Dio.

10 La-ja- hi- hih' kih' dsa-, hi- hee' ds- kuu', la-hih', hi- jwa- dso-jwih' kih' dsa-kyah', hi- ga-naa' mi-gaa- dsa-, sa- heyh' ya-jwih' kih' Dio.

11 He- ja- ma' laa' ko-llaa' hnah'. Pero na' ma-na-che' dso'kye- kyah' hnah', ma-na-jngeeh' hnah', hi- lluy' hnah' ta-la- kih' Jesucristo Dsa-joh' jnan', hi- ta-la- kih' Jmi-lle' kih' Dio jnan'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' jmeen' la- hnøø' Dio

12 Ga-la-je- ba' na-ngen' jwe' jmeen', pero ja- la-je- jmaa' ta'. Ga-la-je- ba' na-ngen' jwe' jmeen', pero sa- jmeen' mah' sa- la-ds- kin' ni- mih'.

13 La-je- ma', la' kih' tuh- jne', la-ja- tuh- jne', la' kih' ma'. Pero kwee- ba' hee' Dio la-to'. Sa- ga-jmaa' Dio jne' mah' kaah' jne' wa' hi- cha- hi-. Ga-jmeey' jmi-ngo' he- kye' jne' mah' jmee' ta-he' kih'. Hi- la-ja- ka-lah', he- lluy' jnan' ba' chaa- Dio.

14 Hi- lloo- koo- jmi', Dio hi- ga-mi-jih' Dsa-joh' jnan', he' ba' hi- he' mi-jih' jne' ka-lah' kyaah' be' kih'.

15 ¿Che' sa- neh' hnah' jmi-ngo' he- kye' jne' la- ma-la' koo- ba' kyaah' Cristo? ¿Che' jnuhn' jaa- hi- ma-laa' koo- kyaah' Cristo mah' kw-ehn' jaa- dsa-me' hi- hne- hni' kyaah' wa' hi- cha- hi-? Ni' mih- sa- sooh- la-ja-.

16 ¿O che' sa- neh' hnah' jaa- hi- kyaah' dsa-me' hi- ng- kyaah' wa' hi- cha- hi-, ma-laay' koo- jmi-ngo' kyaayh'? J-eh', la-koo- na-si- juu' kih' Dio: "La-uy' lee' jaa- ba'".

17 Pero hi- jmee- ko-joh' kyaah' Dsa-joh' jnan', kyey- koo- ba' jmi-lle' kyaayh'.

18 Haa- hnah' hnaah' cha-mih-, ta- kaah' wa' hi- cha- hi-. J-eh' wa' he-

cha- he- ga' jyoh' dso'kye- he- jmee- dsa-, sa- hnoo- dsoo' kih' jmi-ngo' kih'. Pero hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, he- jmeeyh- hniy' ba' ja-.

19 ¿O che' sa- neh' hnah', heh' jmi-ngo' jnan' la' gwah' kih' Jmi-lle' Na-jngih'? Hi- he' haa' neh' tuh-ds- jne' hi- ga-kweeh- Dio jne'. Hi- sa- laa' jne' dsa-j- jmi-ngo' jnan', Dio ba' he' hi- laa' dsa-j-.

20 J-eh', hmooh' kyaah' ga-laa' Dio jne'. He-ja- kyaah' jmi-ngo' jnan' wa' jmeen' juuh- kih' Dio, hi- la-ja- kyaah' jmi-lle' jnan', j-eh' la-to' he- la- la' kih'.

7

Hweh- la' he- je- dsa- goo-

1 Na' j-ehn' kyah' hnah' juu' he- ga-sih' hnah' kin'. Llu' la' kih' dsa- cher' mah' sa- ga-jeey' gooy-.

2 Pero kih' he- kaah- dsa- wa' hi- cha- hi-, he-ja- jwahn-, la-jaa- dsa-nuuh- wa' kyaay' jaa- dsa-me', hi- la-jaa- dsa-me', wa' kyaay' jaa- dsa-nuuh-.

3 Hih' dsa-nuuh-, hnøø' mi-tey' kyaah' dsa-me' kyaay'. Ja-ba' la-ja- dsa-me' hnøø' mi-tey' kyaah' dsa-nuuh- kyaay' ka-lah'.

4 J-eh' dsa-me' sa- laay' juu' jmi-ngo' kih', dsa-nuuh- ba' laa' juu'. La-ja- ka-lah' dsa-nuuh-, sa- laay' juu' jmi-ngo' kih', mey' ba' laa' juu'.

5 La-uy' ba', dsa-me' dsa-nuuh-, sa- le' j-eh' he- sa- hnoon' ni- mih-. Pero cher' mah' la-uy' ga-tayh' juu' kwee- la-øoy' mih- jmi' ta-ko-jih' dsa-tayh' ngiy' kih' kih' Dio, lluy' ba'. Hi- ga' ma-ng-eh' he- ja-, wa' mi-tey' ka-lah' la-uy' mah' la-ja- sa- kaah' Tana', wa-ra- sa- ga-la-be' ds-ey'.

6 He- jwahn- la-na-, he- kwan' jwe' ba', ja- he- jmeen' mada'.

7 Hnoo' ga' jna' wa-ra- jah' kih' la-je- ba' dsa- kw-eh' ds- la-koo- jna'. Pero la-jaa- la-jaa- jne' ga-hnah' jne' la-koo- te' he- ga-kwa' Dio. Jaa- jmee- koo-, hi- jnah' jmee- jyoh'.

8 Kih' hi- sa- ga- ma- jee- goo- hi- lä- kye- kih' dsa- hñii', jwahn-, llu' la' kiyh' cher' mah' ga- jäy' hñiiy' lä- koo- jnä'.

9 Pero cher' mah' sa- ga- kwëeh' dsëy' jäy' hñiiy' lä- jiih' jmi' chaay-, wa' jeey' gooy-. Jëeh' llu' ga- he- jeey' gooy- lä- koh' ga- he- tu- ja- tuh- dsëy' kih' wa' hi- cha- hi-.

10 Pero kih' hi- ma- na- jee- goo-, jmeen- mada-, (ja- he' hñiin- jwahn-, Dio ba' hi- jäh'), dsa- më' ta- wa' beë' dsa- ñuuh- kyaay'.

11 Cher' mah' ga- beey' øøyh-, sa- wa' jeey' gooy- kyaah' jñah', o wa' dsa- jeeyh- kyaah' dsa- ñuuh- kyaay' ba'. Hi- kih' dsa- ñuuh- jwahn-, sa- wa' beey' dsa- më' kyaay'.

12 Pero kih' jee' lä- jëë- ga' jñah', jnä' jwahn- (ja- he' Dio). Cher' mah' cha- jaa- øøh' jne' hi- kyaah' dsa- më' hi- sa- ma- heeh- kih' Dio, hi- cher' mah' heeh- ba' dsa- më' gya- kyaah' øøh' jne' he', sa- wa' beey'.

13 Hi- cher' mah' cha- jaa- dsa- më' øøh' jne' hi- kyaah' dsa- ñuuh- hi- sa- ma- heeh- kih' Dio, hi- cher' mah' heeh- ba' dsa- ñuuh- gya- kyaah' øøh' jne' he', sa- wa' beey'.

14 Jëeh', dsa- ñuuh- hi- sa- ma- heeh- kih' Dio, ma- na- jngëey' ta- la- kih' mëy'. Hi- ja- ba' lä- ja- dsa- më' hi- sa- ma- heeh- kih' Dio, ma- na- jngëey' ta- la- kih' dsa- ñuuh- kyaay'. Wa- ra- jäh' kih' sa- la- lä- ja-, chih- kyaay' jä' lä- ma- sah' ja- ba'. Pero ta- ko- jiih' tääyh' ko- jøh' ma- na- jngëë' bih'.

15 Pero cher' mah' hi- sa- ma- heeh- kih' Dio ga- beey' dsa- kyaayh', wa' beey' kih'. Cher' mah' ga- la- lä- ja-, sa- la' he- wi' kih' dsa- më' dsa- ñuuh- øøh' jne' he- dsa- taayh' ko- jøh'. He- hii' ti' jnän' ba' ga- tëeh' Dio jne'.

16 Jëeh' hne- dsa- më' øøhn', sa- ñeh' hne- che' lä- leh' lääh' dsa- ñuuh- kyaah'. Lä- ja- hne- dsa- ñuuh-, sa- ñeh' che' lä- leh' lääh' dsa- më' kyaah'.

Wa' heeh' ba' jne' dsa' toohn' lä' koo-

ma- tøøhn' la-

17 Lä- jaa- lä- jaa- jne', wa' dsa' toohn' kyaah' he- ga- hñah' jne' kih' Dsa- jøøh' jnän', lä- koo- ma' ga- tëeh' Dio jne'.

18 Cher' mah' ma- ngëë' ma- tuy' jmi- ngo' kyah' lä- ma' ga- tëeh' Dio hne-, jä' ba' hne- lä- na-. Pero cher' mah' sa- ga- tuy' jmi- ngo' kyah' lä- ma' ga- tëeh' Dio hne-, sa- jmee- bii' uuuh' jmi- ngo' kyah'.

19 Sa- cha- he- hnøø' jäh' ni- miih- he- ga- wih' jmi- ngo' jnän', o he- sa- ga- wih'. Kih' jee' lä- jë-, hnøø' nuuh' jne' mada- kih' Dio ba'.

20 Lä- jaa- lä- jaa- wa' jäy' ba' kih' lä- ma- tääyh' ja-, lä- koo- ma' ga- heeyh- kih' Dio.

21 Cher' mah' ma- na- hnëeh' jmeeh- ta' kih' dsa-, lä- koo- ma' ga- tëeyh' hne-, ta- jmee- cha- miih- huuh' dsë-. Pero cher' mah' cha- jwë' kyah' lääh' hñaaah', kwa' be' lääh' hñaaah'.

22 Jëeh' jaa- hi- ma- na- hnëë' jmee- ta' kih' dsa- lä- koo- ma' ga- tëeh' Dio, ma- na- laa' bih' kih' Dio. Pero jaa- hi- sa- na- hnëë' jmee- ta' kih' dsa- lä- koo- ma' ga- tëeh' Dio, na' ma- na- hnëëy' jmeey' ta- he' kih' Cristo ba'.

23 Hmooh' kyaah' ga- laa' Dio jne', he- ja- ta- hnëë- hnäh' hñaaah' mah' jmeeh' ta' kih' dsa- lä- jmi' lä- je-.

24 Lä- jaa- lä- jaa- hnäh' øøhn', wa' tääh' hnäh' kih' lä- koo- ma- tääh' hnäh' na-, lä- koo- ma' ga- heeh' hnäh' kih' Dio.

Nuuuh' kih' dsa- më' dsa- ñuuuh- hi- sa- na- jee- goo-

25 Kih' dsa- ñuuuh- hi- sa- ma- kaah- dsa- më' hi- kih' dsa- më' hi- sa- ma- kaah- dsa- ñuuuh-, juu' he- kwan' la- sa- la' mada- kih' Dio. Pero sa- la' kyaah' juu' ta- jmah'. Jëeh' ma- lä- ñih' dsë' Dio kin- he- ja- hlëehn' ju' dsoo' jmah' ba'.

26 Lä- koo- la' jmi' he- tøøhn' na', kih' he- ja- laan-, go- llu' ga- he- go- taah' hnäh' lä- koo- ma- tääh' hnäh' na-.

27 Cher'mah' chaa- dsa-më' kyaah', ta' jmee- huu'dsë- beeh' hnih'. Hi' cher'mah' sa' chaa- dsa-më' kyaah', ta' jmee- bii' jeeh' gooh-.

28 Cher'mah' ga'kyaah' dsa-më', sa' la' hlih'. Lä'ja- chih-më' kwaa-, cher'mah' ga'kaay' dsa-nuuh-, sa' jmeey' hlih'. Pero kih' hi- dsa-jee' goo-, jä' cha-miuh- huu'dsë- ne' kiyh'. Hi' hnoon' wa'ra- jah' kih' ni' miuh- he- ja- sa' jeeh' hnäh'.

29 Ma-ngoo' ya'jah- jmi', he-ja- na-jwahn' øøhn': Na' ta' cha'në', hih' hi- kyaah' dsa-më', lä'koo- he- sa' kyaah' bih' wa' jmeey'.

30 Hih' hi- ti-meeh- dsë', wa' gaa' dsëy'. Hih' hi- jee- dsë', wa' jmeey' lä'koo- he- sa' jee- dsëy'. Hih' ga'nää' la- løø', wa' jmeey' lä'koo- he- sa' cha- kiyh' ba'.

31 Hih' hi- kooh- jmee- he- cha- jmi-gyuu' la-, wa' jmeey' lä'koo- he- sa' jmee- bii' kiyh' ba'. Jeeh' lä'jë- he- jee' jne' jmi-gyuu' la-, he- dsa-ngëe' ba' ja-.

32 Hnoon' wa'ra- jah' kih' sa' cha- ba' he- kih' kah' hnäh' huu'dsë-. Dsa-nuuh- hi- sa' ga' ma-jee' goo-, hi- he' hnaah- Dio, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' Dio ba'.

33 Pero hi- kyaah' dsa-më', kye- gyih' huu'dsë- kih' he- cha- jmi-gyuu' la-, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' mëy' ba'.

34 Lä'ja- ka-läh', kah' ba' la' kih' dsa-më' hi- kyaah' dsa-nuuh-, hi' kih' chih-më' kwaa- hi- tääh' hñii'. Chih-më' kwaa- he', hnaah- gyih' Dio, ngëe' hñii' kyaah' jmi-lle' kiyh' kih' Dio. Pero hi- na-jee' goo-, kye- gyih' huu'dsë- kih' he- cha- jmi-gyuu' la-, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' dsa-nuuh- kyaay' ba'.

35 He- la- ma-jwahn' mah' jmää' ta' kyah' hnäh'. Ja- he- hnoon' han' kyah' hnäh'. Hnoon' go'taah' hnäh' lä'koo- lle' kyah' hnäh' mah' hnaah' hnäh' Dsa-jøøh' jnän' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'.

36 Cher'mah' jaa- dsa- chaa- chih-më' kyaah' hi- ma-të' ji-në- jee' gooy-, hi' cher'mah' jmeey' huu'dsë- sa' sooh- jäy' hñiiy', hi' laay', jmee- bii' jee' gooy-, wa' jee' gooy-. Jeeh' lä'ja- lä' dsëy', sa' la' hlih'.

37 Pero cher'mah' chaa- jñah' hi- ma-jmee' koo- ba' huu'dsë-, hi' sa' la' kyaah' he- wih', jmeey' lä'koo- hyoh- dsëy' ba', cher'mah' ma-jmeey' koo- ba' huu'dsë- sa' kwaay' chih-më' kyaay' jee' goo-, he- jmeey' llu' ba' ja-.

38 Heh' lä'ja-, cher'mah' hi- ga'kwaa' chih-më' kyaah' jee' goo-, jmeey' llu' ba' ja-. Pero cher'mah' sa' ga'kwaay' jee' goo-, llu' ga' he- jmeey' lä'ja-.

39 Dsa-më' hi- na-jee' goo-, laay' kyaah' jaa- dsa-nuuh- lä'hih' kih' ley, ta'ko-jiih' chaa- dsa-nuuh- kyaay'. Pero cher'mah' ga'juu' dsa-nuuh-, ma-cha- jwë' kiyh' jee' gooy- ka-läh' kyaah' hi- tih' dsëy', la' ra-laa' jaa- dsa-nuuh- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio.

40 Hi- jnä' laan-, llu' ga' la' kiyh' cher'mah' ga'jäy' hñiiy'. Pero sa' la' kyaah' huu'dsë- ta'jmah' he- ma-jwahn' lä'na-, jeeh' kyaah' ba' jnä' jmi-lle' kih' Dio.

8

Ma' he- kwëeh- dsa- dio hi- na-laa' kaah' dsa-

1 Na' ngëen' juu' kyah' hnäh' kih' ma' he- kwëeh- dsa- dio hi- na-laa' kaah' dsa-. Lä'jëe' ba' jne' kyuuh- jne' ma' miuh-. Hi- ta' la' kih' he- kyuuh- jne', he-ja- gwa' jmään' hñaan' kaah'. Pero he- hnää' jne' dsa-kyaa'n', he- na- kwa' be' he- dsa'toohn' cha-ga'miuh- llu' kyaah' Dio.

2 Hi- laa' kyuuh- cha-miuh-, sa' ga' ma-kyuuh- lä'koo- te' lle' lä'kyuuh-.

3 Pero jaa- hi- hnää' Dio, kyuu' ba' Dio hi- he'.

4 Kih' ma' he-lla- dsa- cha'nē dio hi- na-laā- kaah~ dsa-, ma-nē' ba' jne' sa' cha- he-laā' dio he' ni' miih- jmi-gyuu- la-. Jaa- ba' Dio chaa-. Sa' chaa- ga' jñah' Dio.

5 Ma'ke- gyuu- hwa' la- jäh' dsa- chaa- ja- hi- jaa- dio, (jēh' ma'ra- he- chaa- jwēē' dio, hi- lä'ja- chaa- jwēē' dsa-kaah' ka-läh').

6 Pero jnä' jne', jaa- Dio ba' chaa- hi- laā' Täā' jnän'. Ga-lä'jē- ba' he- cha-, hñiiy' ba' ga'jmeey', hi- ga'jmäy' jne' mah' jmää' jne' kiyh'. Hi- jaa- ba' Dsa-jøøh' jnän' chaa-. Hi- he' he' Jesucristo. Ta-la' kiyh' ba' cha- ga-lä'jē-, lä'ja- ta-la' kiyh' ba' chaa- jne' ka-läh'.

7 Pero ja- lä'jē- kyuu- ha- lä- la' juu' la-. Ko-llaā' hi- ma' tēē' jmeē- he' kih' dio hi- na-laā-, gwa' huudsē- kiyh' kyaah' dio he', wa'ra- ga'kuyh- ma' he-lla- dsa- cha'nē' hi- he'. Kih' he- sa' la' koo- ba' huudsē- kiyh', he-ja- laay' mi-sayh' hñiiy'.

8 Dsoo' ba', ja' kyaah' he- kih-hih- jne' na-, jmeē- he- hnää' Dio jne'. Ja' kyaah' he- kih-hih- jne' na-, jmeē- lee' jne' lluu' cha-ga'miih-, ni- sa- jän' hñih' cher'mah' sa' ga'kihn' lä'jē- nēē' he- cha-.

9 Ma'ke- na-ngē' jne' jwē' kih'hihn' wa' he- cha- he-, hnøø' leeh' jne' mah' sa' täh- hi- sa' la' koo- ba' huudsē- kih', kwaat~ jnän'.

10 Cher'mah' chaa- jaa- hi- sa' la' koo- huudsē- kih', ga'jēy' hnäh', hi- ma-kyuu- miih-, tääh' hnäh' nē- mes- koo' jee' tääh' heeh' kih' dio hi- na-laā- he', goo- la' kiyh', ja- lä'heē- dsēy' kuyh' he- ma-lla' dsa- cha'nē' heeh' ja-.

11 He-ja-, dsoo' kyah' hnäh' hi- ma-kyuu- miih-, täh- øøh' hi- sa' cha- be' kih', hi' kih' hi- he' ba', ga'juu' Cristo.

12 Lä'ja-, cher'mah' ga'jmeeh' hnäh' hñaa- hoh' kih' øøh' jne', hi- jmeeh- hnäh' sa' kyee' huudsē- kih' hi- sa' cha- be' kih', he- ma-hlääh- hnäh' kih' Cristo ba' ja-.

13 He-ja- cher'mah' ma' he- kih' jne', jmeen' täh- jaa- øøhn', mo'so' kih' ga' jne' ka-läh' ngo' jih'koh' mah' sa' jmeen' tēh' øøh' jne'.

9

Na-ngē' jwē' apóstole hyoh- miih- he-jmeē' bii' kiyh'

1 ¿Che' sa- laan' apóstol laah' hnäh'? ¿Che' sa- na-ngēn' jwē' jmeen' lä'koo- jmeē' jñah' apóstole? Jēh', ma'ra- he- ga'jēēn- Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Hi- kih' he- ga'heeh' hnäh' juu' kiyh', he- ja- jmeē- lii- ta' he- jmeen' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

2 Cher'mah' kih' jñah', sa- laan' apóstol, pero kyah' hnäh' ma'ra- ju'dsoo' laan'. Jēh', lä'llu' he- kyaah' hnäh' Dsa-jøøh' jnän', he- ja- jmeē- lii- ma'ra- he- laan' apóstol.

3 Juu' la- jmää' lään' hñiin' kih' hi- sa' taah- jnä' ta'.

4 ¿Che' sa- na-ngē' jnääh' jwē' he- hñah- jnääh' he- kih'hih' jnääh'?

5 ¿Che' sa- na-ngē' jnääh' jwē' jää' jnääh' dsa-mē' hi- laā' øøh- jne' lä'koo- jmeē- jñah' apóstole, ja-ba' lä'koo- jmeē- øøh- Dsa-jøøh' jnän' kyaah' Pee' ka-läh'?

6 ¿Che' ma-la' jnä' ba' kyaah' Bernabé jmeē- bii' jmeē- jnääh' ta' mah' jnääh- jnääh' he- kih'hih' jnääh'?

7 ¿Ha- chaa- hløø' hi- tääh' jmeē- ta' kwaat~ kih' hñii'? ¿Ha- chaa- hi- jmeē- ta' koo- hwa' mah' sa' kuyh- he- jngēy-? ¿Ha- chaa- hi- hää- koo- nää' jah' mah' sa' hñih- juh' kih'?

8 ¿Che' laah' hnäh' hlēēhn' he- la- lä'koh' hlēēh' wa' hi- cha- hi-? ¿Che' sa- na-sii- lä'ja- nē' ley?

9 Jēh', nē' ley kih' Moisé na-sii-: "Ta- kii- hoo' kya' jee' jmeey- ta'." He- ga-jäh' Dio lä'ja-, ja- ma-la' kih' kya' ja- ma' kyey- huudsē-.

10 He- kyey- huudsē- jnä' jne' ba' ja-, he-ja- ba' ja- na-sii- lä'ja-. Jēh', hi- mi-llu' hwa', lä'kye- hi- mi-llu' mi'ju-, ma'ra- he- cha- o-jøh- dsē- kiyh' liyh' kih' ta' he- jmeey- ja-.

11 Mi 'ju- he- la' kih' Dio ga'jñee' jnääh' neh' tuh-hoh' hnäh', he-ja- ¿che' jmee' hii- cher'mah' ga'ngii' jnääh' miih- he- cha- kyah' hnäh'?

12 Cher'mah' jñah' ba' cha- jwë' kih' hyoyh' he- cha- kyah' hnäh', cha-ga'miih- na-ngë' jnääh' jwë' hñah' jnääh' he- ja-.

Hi' ma-ke' cha- jwë' jmee' jnääh' lä-ja-, sa' ga-chuu' jnääh' ni' miih- kyaah' hnäh'. Ga-kwëeh' ba' dsë- jnääh' mah' sa' jmee' dsa- jyoh' huu'dsë- jee' kwa- jnääh' ju'hmëe' kih' Cristo.

13 ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä-jëe' hi- jmee' ta-he' neh' gwah', kyaah' ja-ba' he- dsa-ka' dsa- neh' gwah' ja- jnä- he- kuyh-? Hi' lä-ja-, hi- jmee' ta' në' na'hyoo', kuyh- kih' he- dsa-ka' dsa- në' na'hyoo' ja-.

14 Lä-ja- ka-läh', ga-jmee' Dsa-jøøh' jnän' mada', hi- na-hñaa' kwa' ju'hmëe', ta' kih' ju'hmëe' ja-ba' wa' kuyh-.

15 Pero jnä', ni' koo- hä' sa' ma-ngiin' he- ja- kyah' hnäh', ni' sa' sün' lä-la- mah' kwëeh' jnä' miih- he- cha- kyah' hnäh'. Llu' ga' he- juun' kyohn' lä-koh' ga' he- jñuuh' dsa- kin' he- chaan- llu' he- sa' koon' jñeen' he- kwan' juu'.

16 Pero sa' cha- he- kih' he- jmään- hñiin' jøøh' he- kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. Jëeh', ma-na-hä' goon', he-ja- jmee' bii' kin' kwan' juu' na-. Jwii' jnä' cher'mah' sa' ga-mi'ten' he- kwan' ju'hmëe' kiyh'.

17 Cher'mah' hyoh- dsën' kwan' juu' kih' Dio, hyoh' ba' jnä' jñeen'. Hi' ma-ke' sa' hyoh- dsën' jmeen' ta' la-, ma-ra' he- mi'ten' ba' ta' he- hä' goon'.

18 ¿Hee- ba' jñeen' ja-? He- chaan- llu' he- sa' koon' jñeen' he- kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. He- ja- ba' ja- jñeen'. Kih' he-ja-, sa' ngiin' ni' miih- he- cha- kyah' hnäh' lä-koo- na-ngën' jwë' jmeen'.

19 Ni' jaa- sa' chaa- hi- jmee' hih' kin', he- jmeen' lä-ja-. Pero ma-ra'

he- jmee' ba' jnä' ta'he' kih' lä-jëe' mah' lä-ja- leeh' ga' jnä' jwëe' dsa- kih' Cristo.

20 He-ja- jee' kih' judiu, jmään- hñiin' lä-koo- jaa- judiu, mah' leehn' dsa- judiu. Hi' jee' kih' hi- mi-te' ley (ma-ke' sa' jmee' ley hih' kin') jmeen' lä-koo- hi- mi-te' ley ba', mah' lä-ja- leehn' dsa- hi- mi-te' ley ja-.

21 Hi' kih' hi- sa' kyuuh~ ley, lä-koo- he- sa' kyuuhn~ ley ba' jmeen', mah' lä-ja- leehn' dsa- hi- sa' kyuuh~ ley. (Pero ja- kih' he- sa' kyaahn' ley kih' Dio, mi-te' ba' jnä' ley kih' Cristo.)

22 Hi' jee' kih' hi- sa' beë' huu'dsë- kih', ga'jmään- hñiin' lä-koo- he- sa' beë' huu'dsë- kin'. Hi' jee' kih' jee' lä-jëe', kwee- ba' ga'jmeen' kyaayh', mah' lä-ja- jnøøhn' ha- lä' jee' lään' ko-llaa' dsa-.

23 Kwaat~ kih' ju'hmëe' ba' jmeen' he- la-, mah' ko-jøøh' ba' lä-cha- he- llu' kin' kyaah' hi- nuu' ju'hmëe' he- kwan' la-.

24 Ñeh' ba' hnäh', jee' hlij' jwëe' dsa-, jaa- ba' hi- lih'. Hi- he' lle' kih' hyoh' jñee'. Lä-ja- hnøø' kwah' hnäh' be' jee' hnaah' hnäh' Dio mah' lä-ja- hñah' hnäh' koo- he- la' kwa' Dio.

25 Lä-jëe' hi- hnøø' lih' jee' kooy', mi-lluuy' hñiiy' kih' lä-jëe' he- jmee' jwiih' kiyh' mah' liyh' koo- coron he- dsa-hee'. Pero jne' mi-lluun' jne' hñaan' mah' leh' jne' koo- coron he- sa' hee' jih'koh'.

26 Lä-ja- jnä' ka-läh', ngoo' ba' jnä' kwan' be' ha' jee' lihn' koo- coron. He-ja- sa' jmeen' wa' la' cha- la', lä-koo- jaa- hi- te- jah- jwë' në' lle'.

27 Heehn' hñiin' wii' ba', ni' miih- sa' kwan' jwë' kih' jmi-ngo' jmee' hih' kin'. Lä-na- ba' jmeen', mah' sa' jän' ta' koo' ma-la' ma-kwan' ju'hmëe' kih' jñah'.

10

Sa' wa' jmeen' ko-jøøh' kyaah' hi- jmää- jøøh' dio hi- na-laa' kaah' dsa-

1 Hnoon¹ wa' lä-dsooh[~] hoh[~] hnäh[~] øøhn¹, lä-koo⁻ ga-la¹ kih¹ dsa⁻ ma-gyuh⁻ jnän¹. Ga-lä-jëë⁺ ba' ga-nää¹ lä- ngoo¹ jnii¹. Hi⁺ ga-ngëëy[~] jee' jmi-ñeeh¹.

2 Lä-llu¹ he- ga-ngëë[~] dsa⁻ he[~] kō-jøh[~] kyaah[~] Moisé jee' ma' hii[~] jnii[~] hi⁺ ta⁺ jee' jmi-ñeeh¹, he-ja⁻ la¹ lä-koh[~] he- ga-taayh[~] kō-jøh[~] ga-saa⁻ dsa⁻ he[~] jmi⁻ kyaah[~] Moisé mah¹ leey[~] koo⁻ kyaayh[~].

3 Ga-lä-jëë⁺ ba' ga-kuh⁻ he-ñiih⁻ he- ga-chee¹ Dio.

4 Ga-lä-jëë⁺ ba' ga-hih¹ jmi⁻ he- ga-chee¹ Dio. Sa⁺ ma' la¹ wa' he- cha⁻ he- jmi-gwa⁻ he- ga-jmee[~] Dio ga-hya⁻ dsöh[~] mi'kuu¹. Hi⁺ mi'kuu¹ ja⁻, sa⁺ ma' la¹ wa' he- cha⁻ he- mi'kuu¹, ma' laa¹ hñii[~] Cristo hi⁻ ma' jmee⁺ kō-jøh[~] kyaayh[~].

5 Pero miih⁻ go-te¹ ba' dsa⁻ he[~] ga-jmee[~] he- tih[~] dsë¹ Dio. He-ja⁻ jwëë[~] ga' ga-juu¹ hwa¹ kii¹ ja⁻.

6 He- ga-la¹ lä-ja⁻ kih¹ dsa⁻ he[~], he- ja⁻ kwëëh[~] jne' nuuh[~] mah¹ sa⁺ wa' hee[~] dsë⁻ jne' jmeen[~] he- hñiih¹ lä-koh[~] ga-jmee[~] dsa⁻ he[~].

7 Ni⁺ ta⁺ wa' jmään[~] jøøh¹ dio hi⁻ na-laa⁻ kaah[~] dsa⁻, lä-koh[~] ga-jmee[~] dsa⁻ he[~]. Lä-koo⁻ jäh[~] jee' na-sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: "Ga-taah[~] lä-jëë⁺ dsa⁻ ga-kuh⁻ ga-hih¹, ja-ga[~] ga-taayh[~] ga-jmeey[~] wa' la¹ cha⁻ la¹."

8 Ni⁺ ta⁺ wa' kaah[~] jne' wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, lä-koo⁻ ga-jmee[~] dsa⁻ he[~]. Jëëh[~] kyaah[~] koo⁻ jmi⁻ ba' ga-juu¹ gyii[~] hnë⁻ mil dsa⁻ he[~].

9 Ni⁺ sa⁺ wa' koo[~] jne' kyaah[~] he- jøh⁻ dsë¹ Dsa-jøøh¹ jnän¹, lä-koo⁻ ga-jmee[~] kō-llaa⁻ dsa⁻ he[~] mah¹ ga-jngiih¹ miih⁻ kiyh¹.

10 Sa⁺ wa' cha⁻ wa' hää[~] jne' Dio, lä-koo⁻ ga-cha⁻ ga-hää¹ dsa⁻ he[~], mah¹ ga-jngiih¹ ángel kiyh¹.

11 He- ga-la¹ lä-ja⁻ kih¹ dsa⁻ he[~], he- ja⁻ kwëëh[~] jne' nuuh[~], hi⁺ ma-na-sii⁻ jnän¹ mah¹ lä-leeh⁻ jne' hi⁻ cha⁻ na¹ jee' ga-dsaa¹ jmi⁻ he- tøøhn¹ la⁻.

12 Lä-ja⁻, kih¹ hi⁻ jmee⁺ huud[~] dsë⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ jeh¹ dsëy¹, hnøø¹ liiyh⁻

mah¹ sa⁺ täyh⁻.

13 Wa' he- cha⁻ he- he- wii[~] he- jëë[~] jne', ja-ba¹ lä-ja⁻ ma-jëë[~] jñah[~]. Pero Dio llu¹ dsëy¹. Sa⁺ kway⁻ jwë¹ ngëë[~] jne' koo⁻ he- hweh⁻ ga' he- mo⁺ so⁺ tää⁺ jne'. Wa-ra⁻ ga-të[~] jee' jëë[~] jne' he- wii[~] ja⁻, kwa¹ ba' Dio be[~] ha⁻ lä⁻ jee' lää[~] jne' hi⁻ lä-ja⁻ kwëëh¹ dsë⁻ jne'.

14 He-ja⁻ jwëëhn[~] hnäh[~] øøhn¹ hi⁻ hnaan[~]. Hää[~] hnäh[~] hñaa¹ cha⁻ miih⁻. Mo⁺ to⁺ jmee⁻ hnäh[~] juuh⁻ kih¹ dio hi⁻ na-laa⁻ kaah[~] dsa⁻.

15 Hlëëhn[~] hnäh[~] lä-koo⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu[~]. Kye⁻ da' hnäh[~] kwaat[~] ha⁻ lä⁻ ngoo¹ juu¹ he- hlëëhn[~] hnäh[~].

16 Lä⁺ ma[~] hih⁻ jne' kyaah[~] wa'kyaah[~] he- na-jøø⁻, kwa⁻ jne' ti'hmaah[~] kih¹ Dio, la¹ kwaat[~] hih⁻ jne' jma⁻ kih¹ Cristo ba' ja⁻, hi⁺ lä-ja⁻ ma-laa¹ jne' koo⁻ ba' kyaayh[~]. Hi⁺ lä⁺ ma[~] kih⁻ jne' he-ñiih⁻ he- ti-llooh⁻ jne', he- jmee⁻ jne' kwaat[~] jmi-ngo¹ kih¹ Cristo ba' ja⁻, hi⁺ lä-ja⁻ ma-laa¹ jne' koo⁻ ba' kyaayh[~] ka-läh[~].

17 Ma⁺ ke⁺ jwëë[~] jne', koo⁻ ba' laa¹ jne' jee' lä-jëë⁺ jne'. Jëëh[~], koo⁻ ba' la¹ he-ñiih⁻ he- kih⁻ jne'.

18 Jëë⁻ da' hnäh[~] ha⁻ lä⁻ ga-la¹ kih¹ dsa⁻ Israel hi⁻ ga-kuh⁻ jah[~] hi⁻ ma' dsa-jää⁺ dsa⁻ né[~] na'hyoo[~], ga-laay¹ koo⁻ ba' kyaah[~] Dio juu¹ na'hyoo[~] ja⁻.

19 He- jwahn⁻ lä-na⁻, ja⁺ he- jwahn⁻ kyeë[~] jwërte dio hi⁻ na-laa⁻ kaah[~] dsa⁻, ni⁺ ngo¹ he- lla⁺ dsa⁻ cha⁻ né[~] dio he[~], sa⁺ cha⁻ he- la¹ ni⁺ miih⁻.

20 Lä-la⁻ ba' jwëëhn[~] hnäh[~], lä-koo⁻ jmee⁻ hi⁻ sa⁺ ma-heeh⁻ kih¹ Dio, wa-ra⁻ ga-llay[~] miih⁻ he- cha⁻ kiyh¹ cha⁻ né[~] dio hi⁻ na-laa⁻ he[~], he- kwëëyh[~] hi-sa⁺ llu¹ ba' ja⁻, ja⁺ he- kwëëyh[~] Dio jnän¹ ja⁻. Sa⁺ hnoon¹ jmeeh¹ hnäh[~] kō-jøh[~] kyaah[~] hi-sa⁺ llu¹.

21 Cher[~] mah¹ ga⁺ hih[~] hnäh[~] he- kwa⁻ Dio, mo⁺ so⁺ le[~] huh¹ hnäh[~] he- kwa⁻ hi-sa⁺ llu¹. Cher[~] mah¹ ga-taah[~] hnäh[~] ga⁺ ku[~] ga⁺ hih[~] hnäh[~] he- lla⁺ Dio né[~] na⁺ mes[~], mo⁺ so⁺ le[~] kuh[~] huh¹ hnäh[~] né[~] mes[~] kih¹ hi-sa⁺ llu¹ ka-läh[~].

22 ¿Che[~] ja⁺ he- hnøø[~] jne' ha⁻ lä⁻

jee' lä'llih⁺ Dio he⁻ jmee⁻ jne' lä'ja⁻?
¿Che' cha⁻ ga' be' jnän[^], lä'koh' ga'
kiyh'?

Wa' hnøøhn' he⁻ llu' kih' øøh' jne'

23 Ga⁻lä'jē⁺ ba' na⁻ngēn[^] jwē[^]
jmeen[^], pero ja⁺ lä'jē⁺ jmää[^] ta'.
Ga⁻lä'jē⁺ ba' na⁻ngēn[^] jwē[^] jmeen[^],
pero ja⁺ lä'jē⁺ kwa⁺ be' jnän[^] jee'
hnääh[^] Dio.

24 Sa⁺ wa' hnøøhn' he⁻ llu' jnän[^]
hñaan[^], wa' hnøøhn' he⁻ llu' kih' jñah[^]
ba'.

25 Kuh[^] ba' hnäh[^] ga⁻lä'jē⁺ ngo[^] he⁻
hñi⁺ dsa⁻ jee' jngēy^h jah[^]. Ta⁺ ngi^h
hnäh[^] ni⁺ miih⁻ juu' mah[^] sa⁺ jmeeh'
hnäh[^] cha⁻miih⁻ huu[^]dsē⁻.

26 Jēeh[^], kih[^] ba' Dio la[^] jmi⁻gyuu⁺
la⁻, hi⁺ lä'ja⁻ lä'jē⁺ he⁻ ga' cha⁻ nē'
kih[^], kih[^] bih[^] la[^] lä'jē⁺.

27 Cher[^] mah[^] jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻
kih[^] Dio ga⁺ tēy^h hnäh[^] mah[^] go[^]kuh[^]
hnäh[^] kiyh[^], hi⁺ gwa[^] hoh[^] hnäh[^]
go[^]nääh[^] hnäh[^], ja⁻ go⁻kuh[^] ba' hnäh[^]
ga⁻lä'jē⁺ he⁻ llay⁺. Ta⁺ ngi^h hnäh[^]
ni⁺ miih⁻ juu' mah[^] sa⁺ jmeeh'
hnäh[^] cha⁻miih⁻ huu[^]dsē⁻.

28 Pero cher[^] mah[^] cha⁻ hi⁻ ga⁺ jah[^]:
“Ngo[^] he⁻ ma⁻lla[^] dsa⁻ nē[^] na[^]hyoo[^]
ba' na⁻”, ta⁺ kuh⁻ hnäh[^] ga⁻ ja⁻, mah[^]
la[^] llu' kih[^] hi⁻ ma⁻mi⁻jnää⁻ juu' ja⁻.
Lä'ja⁻ sa⁺ jmeey[^] jyoh[^] huu[^]dsē⁻ he⁻
jmeey[^] jwih[^] kiyh[^]. Jēeh[^], kih[^] ba' Dio
la[^] jmi⁻gyuu⁺ la⁻ hi⁺ lä'ja⁻ lä'jē⁺ he⁻ ga'
cha⁻ nē[^] kih[^], kih[^] bih[^] la[^] lä'jē⁺.

29 Ja⁻ he⁻ hlēeh^h kih[^] huu[^]dsē⁻ kyah[^]
hnäh[^]. He⁻ hlēeh^h kih[^] huu[^]dsē⁻ kih[^]
jñah[^] ba' na⁻, mah[^] sa⁺ jmeey[^] jyoh[^]
huu[^]dsē⁻ he⁻ jmeey[^] jwih[^] kiyh[^]. ¿He⁻ la[^]
ha[^] dsa⁻ kin⁻ he⁻ na⁻ngēn[^] jwē[^] jmeen[^]
cher[^] mah[^] ko⁻ja⁻ la[^] huu[^]dsē⁻ kiyh[^]?

30 Cher[^] mah[^] kwan⁻ ti^hmaah[^] kih[^]
Dio kih[^] he⁻ kuhn⁻, ¿he⁻ la[^] hlēeh^h dsa⁻
wii[^] kin⁻ kih[^] he⁻ kuhn⁻ he⁻ ja⁻?

31 Hi⁺ kwee⁻ ba' la[^] kih[^] lä'jē⁺,
cher[^] mah[^] kuh⁻huh[^] hnäh[^], o he⁻
ga⁺ jmeeh⁻ hnäh[^], jmee[^] hnäh[^] lä'jē⁺
lä'koø⁻ lle[^] kih[^] ba' mah[^] lä'ja⁻ wa[^] la[^]
juuh⁻ kih[^] Dio jnän[^].

32 Ta⁺ jmee⁻ hnäh[^] jeh[^] dsē[^] dsa⁻
judiu, ni⁺ hi⁻ sa⁺ laa[^] judiu, ni⁺ hi⁻ laa[^]
kyaa[^] Dio ka⁻lä^h.

33 Jmee[^] hnäh[^] lä'koh[^] jmee⁺ jnä[^]
ba'. Jēeh[^] jmeen⁺ bii[^] hnoohn⁺ ha⁻
lä⁺ jee[^] tih[^] dsē[^] dsa⁻ kyaah[^] lä'jē⁺ he⁻
jmeen⁺. Sa⁺ hnoohn⁻ he⁻ llu[^] ki⁺
hñiin⁺, hnoohn⁻ he⁻ llu[^] kih[^] ga⁻lä'jē⁺
ba' mah[^] lääy[^].

11

Juu' kih' dsa⁻ hi⁻ jlē⁻ ka⁻lle'

1 Jmee[^] hnäh[^] lä'koø⁻ jmee⁺ jnä[^],
jēeh[^] jnä[^] jmeen⁺ lä'koø⁻ ga⁺ jmee[^]
Cristo.

2 Chaan⁻ llu[^] cha⁻miih⁻ lä'koø⁻
tääh[^] hnäh[^] øøhn[^], jēeh[^], ga⁻lä'jē⁺
jiih[~] ba' dsa⁻lä⁻dsooh[~] hoh[^] jnä[^], hi⁺
chooh[^] ba' hnäh[^] koø⁻ hweh⁻ juu' he⁻
ma⁻hlēeh^h hnäh[^].

3 Hnoon[^] lä'ngēeh[^] hnäh[^], Cristo
laa[^] to⁻nē[^] kih[^] lä'jē⁺ dsa⁻ñuu^h, hi⁺
lä'ja⁻ laa[^] dsa⁻ñuu^h kih[^] dsa⁻mē[^],
lä'ja⁻ laa[^] Dio kih[^] Cristo ka⁻lä^h.

4 La[^] o⁻hih⁻ kih[^] dsa⁻ñuu^h
cher[^] mah[^] jlēy[~] ka⁻lley[^] wa⁻ra⁻ ga⁺ tē'
jee[^] ngi^h kiyh[^] kih[^] Dio o wa⁻ra⁻
ga⁺ ngēy[^] juu' kih[^] Dio cha⁻nē[^] dsa⁻.

5 Lä'ja⁻ ka⁻lä^h la[^] o⁻hih⁻ kih[^]
dsa⁻mē[^] cher[^] mah[^] sa⁺ na⁻jlē⁻ ka⁻lley[^]
wa⁻ra⁻ ga⁺ tē'[^] jee[^] ngi^h kiyh[^] kih[^] Dio o
wa⁻ra⁻ ga⁺ ngēy[^] juu' kih[^] Dio cha⁻nē[^]
dsa⁻. Heh[^] lä'ja⁻, la[^] lä'koø⁻ he⁻
na⁻ti[^] kwah⁻ lley[^].

6 Cher[^] mah[^] jaa⁻ dsa⁻mē[^] sa⁺ jlē⁻
lle[^], llu[^] ga⁺ wa[^] tiy[^] lley[^] go⁻te⁻. Pero
cher[^] mah[^] laay[^] la[^] o⁻hih⁻ kiyh[^] he⁻
tiy[^] lley[^] o he⁻ jmeey[^] kwah⁻, he⁻ja⁻
wa[^] jlēy[^] ba'.

7 Sa⁺ soøh[~] kih[^] dsa⁻ñuu^h jlēy[^]
lley[^], jēeh[^] laay[^] heeh⁻ kih[^] Dio, mah[^]
mi⁻jnääy⁺ ha⁻ lä'koø⁻ jøøh[^] laa[^] Dio.
Pero dsa⁻mē[^] mi⁻jnää⁺ ha⁻ lä'koø⁻
jøøh[^] laa[^] dsa⁻ñuu^h.

8 Dsa⁻ñuu^h sa⁺ ya⁻hēē[^] kih[^]
dsa⁻mē[^], dsa⁻mē[^] ba[^] ya⁻hēē[^] kih[^]
dsa⁻ñuu^h.

9 Lä'ja⁻ ka⁻lä^h, sa⁺ ga⁺ jmää[^] Dio
dsa⁻ñuu^h mah[^] le[^] llu[^] kih[^] dsa⁻mē[^],

ga⁺jmääy¹ dsa⁻më^ʔ mah¹ le^ʔ llu¹ kih¹ dsa⁻ñuu^h-ba¹.

¹⁰ Kih¹ he⁻ja⁻, hi⁻ kwaat[~] kih¹ ángele ka⁻lä^h, jmee⁻ bii¹ jlë¹ dsa⁻më^ʔ lle^ʔ mah¹ jmee¹ lii[~] chaa⁻ hi⁻ kye⁻ në^ʔ kiyh¹.

¹¹ Pero he⁻ tøø^h jne^ʔ kyaah¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹, ja⁻ ma⁻la⁺ dsa⁻ñuu^h-laa¹ kwaat[~], ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ laa¹ kwaat[~] dsa⁻më^ʔ ka⁻lä^h.

¹² Jëeh^ʔ, lä⁻kø^h ya⁻hëë¹ dsa⁻më^ʔ kih¹ dsa⁻ñuu^h, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ kih¹ dsa⁻më^ʔ dsa⁻lä⁻chaa⁻ dsa⁻ñuu^h. Lä⁻uu^ʔ ba¹ hwëë¹ kih¹ Dio.

¹³ Kye⁻ da^ʔ hnäh^ʔ kwaat[~] hñaah¹ hnäh^ʔ, ¿che⁻ sa⁻ laah^ʔ hnäh^ʔ sa⁻ jnä¹ llu¹ wa⁻ra⁻ ga⁻ngii^ʔ jaa⁻ dsa⁻më^ʔ kih¹, kih¹ Dio ma^ʔ sa⁻ na⁻ jlë⁻ lley^ʔ?

¹⁴ Lä⁻koo⁻ jmee⁻ jne^ʔ he⁻ tøø^h jmi⁻gyuu⁺ la⁻ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ dsa⁻ñuu^h, mi⁻ jnäa⁺ he⁻ la¹ o⁻hih⁻ kiyh¹ he⁻ kway⁻ jwë¹ kwaa⁻ jñu⁻ lley^ʔ.

¹⁵ Pero kih¹ dsa⁻më^ʔ, kah^ʔ ba¹ la¹. Jnä¹ llu¹ kiyh¹ he⁻ kway⁻ jwë¹ dsa⁻kwaa⁻ jñu⁻ lley^ʔ. Jëeh^ʔ, dsa⁻më^ʔ, ga⁻hyoyh¹ jñu⁻ lley^ʔ kyoo⁻ mah¹ jlë¹ lley¹ la⁻ he⁻ ma^ʔ jlëy¹ kyaah¹ hmi^h.

¹⁶ Cher¹ mah¹ chaa⁻ hi⁻ hnøø¹ tí⁻choo¹ juu¹ kih¹ juu¹ he⁻ hlëë^h la⁻, hnøø¹ lä⁻ñey⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ kyaa¹ jnääh¹. Jëeh^ʔ koo⁻ nëë¹ ba¹ he⁻ tëë¹ jnääh¹ jmee⁻ jnääh¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻kaa⁻ gwah⁻ kih¹ Dio.

Mi⁻kwayh¹ ma⁻n^{uu}⁺ kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹

¹⁷ Pero ta⁺ jyoh^ʔ ko⁻taa⁻, sa⁻ chaa⁻ llu¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ hnäh^ʔ. Jëeh^ʔ, jee^ʔ dsa⁻ñee^h hnäh^ʔ, cha⁻ga⁻mi^h he⁻ hli^h jmee⁻ hnäh^ʔ la⁻ he⁻ ma^ʔ jmee¹ hnäh^ʔ he⁻ llu¹.

¹⁸ To⁻në^ʔ he⁻ ja⁻, ma⁻nuun¹ kyah¹ hnäh^ʔ he⁻ sa⁻ hii^ʔ koo⁻ ba¹ juu¹ kyah¹ hnäh^ʔ jee^ʔ dsa⁻ñee^h hnäh^ʔ. Hi⁻ jee^ʔ llah¹ laan⁻ dsoo^ʔ ba¹.

¹⁹ Jëeh^ʔ, go⁻ laan⁻ jmää¹ kyah¹ hnäh^ʔ he⁻ tääh¹ hnäh^ʔ lä⁻ja⁻ mah¹ lä⁻lee⁻ hii⁻ na⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio hi⁻ lä⁻lee⁻ hii⁻ na⁻ hi⁻ sa⁻ hnaah⁻ Dio.

²⁰ Cher¹ mah¹ lä⁻ja⁻ tääh¹ hnäh^ʔ, jee^ʔ dsa⁻ñee^h hnäh^ʔ, ja⁻ ma⁻n^{uu}⁺ kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹ ja⁻ kuh⁻ hnäh^ʔ.

²¹ Jëeh^ʔ, wa⁻ra⁻ ga⁻të^ʔ hor⁻ kuh¹ hnäh^ʔ, lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh^ʔ dsa⁻lä⁻jää⁻ kuh⁻huh^ʔ hnäh^ʔ he⁻ go⁻kye⁻ hnäh^ʔ. Hñaah¹ ba¹ hnäh^ʔ kuh⁻huh^ʔ lä⁻jii^h dsa⁻lä⁻hee^ʔ hnäh^ʔ mah¹ ko⁻llaa¹ jäy⁻ kyaah¹ kyoo^ʔ.

²² ¿Che⁻ sa⁻ cha⁻ cha⁻neh⁻ kyah¹ hnäh^ʔ jee^ʔ go⁻taa^h hnäh^ʔ kuh¹huh¹ hnäh^ʔ? ¿He⁻ la¹ mi⁻kwah⁻ hnäh^ʔ hi⁻ laa¹ kyaa¹ Dio, mah¹ lleh⁻ hnäh^ʔ o⁻hih⁻ kih¹ hi⁻ sa⁻ kye⁻ ni⁻ mi^h he⁻ kuh¹hi^h? ¿Hee⁻ ba¹ na⁻ jwëë^h hnäh^ʔ? ¿Che⁻ jwëë^h hnäh^ʔ jmee⁻ ba¹ hnäh^ʔ llu¹? Ni⁻ mi^h sa⁻ jwëë^h hnäh^ʔ lä⁻ja⁻.

²³ Jëeh^ʔ, kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹ ga⁻hyohn¹ juu¹ la⁻, ja⁻ba¹ he⁻ ma⁻hlëë^h hnäh^ʔ jää¹. Hwë¹ he⁻ ga⁻ngëëy¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹ ja⁻, ga⁻kay¹ he⁻ñii^h.

²⁴ Mah¹ ga⁻kway⁻ tí⁻hmaah¹ kih¹ Dio. Ma⁻ngëë^ʔ he⁻ ja⁻, ga⁻llaay¹ he⁻ñii^h ja⁻ mah¹ ga⁻jäy^h: “Hee⁻ la⁻, kuh¹ hnäh^ʔ. He⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ngo¹ kin⁻. Ta⁻la⁺ kyah¹ hnäh^ʔ kwaan⁻ hñiin⁻ juun⁻. Ja⁻ jmee⁻ hnäh^ʔ lä⁻la⁻ mah¹ lä⁻dsooh⁻ hoh^ʔ hnäh^ʔ kin⁻.”

²⁵ Ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey^ʔ kyaah¹ wa⁻kyaah¹, ma⁻ngëë^ʔ ma⁻kuyh⁻ ma⁻n^{uu}⁺. Ga⁻jäy^h: “Wa⁻kyaah¹ la⁻ la¹ hmooh¹ hmëë^ʔ he⁻ jmeen⁻ kyaah¹ jma⁻ kin⁻. Ja⁻ jmee⁻ hnäh^ʔ lä⁻la⁻, ga⁻lä⁻jë⁻ jii^h ma^ʔ huh^ʔ hnäh^ʔ, mah¹ lä⁻dsooh⁻ hoh^ʔ hnäh^ʔ kin⁻.”

²⁶ Lä⁻ja⁻, lä⁻jë⁻ jii^h ma^ʔ kuh⁻ hnäh^ʔ he⁻ñii^h la⁻, hi⁻ ma^ʔ huh^ʔ hnäh^ʔ he⁻ haa^ʔ neh⁻ wa⁻kyaah¹ la⁻, he⁻ jmee⁻ hnäh^ʔ juu¹ he⁻ ga⁻juu¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹ ba¹ na⁻, lä⁻ ma⁻ngoo¹ ja⁻ba¹ lä⁻jii^h jäy^h ka⁻lä^h.

²⁷ He⁻ja⁻, cher¹ mah¹ hi⁻ ga⁻kuh⁻ he⁻ñii^h, hi⁻ ga⁻hiy¹ he⁻ haa^ʔ neh⁻ wa⁻kyaah¹ kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹, hi⁻ lä⁻ ma⁻ngoo¹ bi^h jmeey⁻ he⁻ hli^h, ma⁻na⁻ bääy^h dsoo^ʔ, kih¹ he⁻ mi⁻kwayh¹ jmi⁻ngo¹ kyaah¹ jma⁻ kih¹ Dsa⁻jøø^h jnän¹.

28 Lää́jaa- lä́jaa- hnäh́ hnøø' kah' da' hnäh́ kwaat~ che' sa' hñi~ hññdsë- kyah' hnäh́, jää́ ja-ga' kuh' hnäh́ heññih' hi- huh' hnäh́ he- haa' neh' wa'kyaah'.

29 Jëeh', cher'mah' jmee- gyih' he- hñih' mah' kuyh- heññih' hi- hñih' he- haa' neh' wa'kyaah' ja-, he- ngñy' he- jä- he- hñih' në' kiyh' ba' ja-. Jëeh' sa' tooyh- ta' jmi-ngo' kih' Dsa-jøøh' jñän'.

30 Kih' he-ja-, chaa- jwëë' jee' kyah' hnäh́ hi- dsaah', jwëë' hi- mo'so' cha- be' kih', lä́jñih' chaa- ko-lla' hi- ga'juu'.

31 Pero cher'mah' ga'kye' jne' kwaat~ he- hñi~ hññdsë- jñän', jää́ ja-ga' kih'hññ', mo'so' cha- he- kih' lla' Dio ta' jñän'.

32 Hi- cher'mah' ga'llay' ta' jñän', Dio ba' he' hi- heeh' jne' wññ', mah' sa' dsa'nøøñ' cha-je- ko-jøøh' kyaah' hi- sa' ma-heeh' juu' kiyh'.

33 He-ja- øøññ', wa'ra- ga'taah' hnäh́ kuh', ja- jää́h' hnäh́ dsa-kyaah' hnäh́.

34 Hi- cher'mah' chaa- jaa- hi- kyoh', wa' lla-kuyh- cha'neh' kiyh', mah' sa' jä- he- wññ' në' kiyh', wa'ra- ga'jmeey' wa' la' cha- la' jee' dsa-ñeeh' hnäh́. Cher'mah' cha-ga' jyoh' juu', he- ja- mi'een' wa'ra- ga'lloon' na'jëen' hnäh́.

12

Lä́jë- he- ga'hñah' jne' kih' Jmi-llë' kih' Dio

1 Hnoon' lä'ngëeh' hnäh́ miih- øøññ', ha- lä- la' he- ma-hñah~ jne' kih' Jmi-llë' kih' Dio.

2 Ñeh' ba' hnäh́ ha- lä- ma' jmeeh- hnäh́, jää́ sa- ga' ma-heeh' hnäh́ kih' Dio. Ma' ga'nää' hnäh́ ta- la- ta- jñø', ga'kah~ hnäh́ jwë' jee' ma' hnaah' hnäh́ dio kaa' hi- na-lla' kaa~ dsa-.

3 He-ja- hnoon' lä'ngëeh' hnäh́ ni- jaa- hi- hlëeh' lä' gwa' kih' Jmi-llë' kih' Dio sa' jwäy' dso'jwññ' në' kih' Jesús. Lä'ja- ka-läh' sa' jäh' jøøh'

Jesús, cher'mah' sa- kyaayh' Jmi-llë' Na-jngñi'.

4 Kah' ba' la' he- ma-hñah~ jne' lä́jaa- lä́jaa- jne' kih' Dio, pero jaa- ba' Jmi-llë' Na-jngñi' hi- kwa- lä'jë- he- ja-.

5 Kah' ba' la' ta' he- jmee- jne' lä́jaa- lä́jaa- jne' jee' hnäh́ jne' Dio, pero jaa- ba' hi- laa' Dsa-jøøh' jñän'.

6 Kah' ba' la' be' he- ma-tëë' jne' lä́jaa- lä́jaa- jne', pero jaa- ba' Dio hi- jmee- lä'jë- kih' ga-lä'jëë' jne'.

7 Lä́jaa- lä́jaa- jne' ma-hñah~ jne' he- ga'kwa' Jmi-llë' Na-jngñi' mah' lä'ja- jä' llu' kih' lä'jëë'.

8 Jaa- ga'hyoh' miih- hññdsë- llu' he- ga'kwa' Jmi-llë'. Jñah' ga'hyoh' he- jmee- kyuyh~ cha-ga'miih-, he- ga'kwa' ja-ba' Jmi-llë' Na-jngñi'.

9 Jñah' ka-läh' ga'hyoh' kih' ja-ba' Jmi-llë' ha- lä- jee' lä'dsoo' dsëy' cha-ga'miih-. Hi- jñah' ga'hyoh' ha- lä- jee' mi-hlääy' hi- dsaah' kyaah' be' kih' ja-ba' Jmi-llë' Na-jngñi'.

10 Jñah' ga'hyoh' ha- lä- jmeey' he- juh-gaa-. Jñah' ga'hyoh' juu' he- ngëëy' kih' dsa-. Jñah' ga'hyoh' mah' kay' kwaat~ che' la' kih' Jmi-llë' Na-jngñi' he- hlëeh' dsa- o che' la' kih' jmi-llë' hñih'. Jñah' ga'hyoh' hlëëyh' jyoh' juu'. Jñah' ka-läh', ga'hyoh' be' mah' jñiy' juu' he- hlëeh' dsa-kyaayh'.

11 Pero jaa- ba' Jmi-llë' hi- jmee- lä'jë- he- ja-. Hi- lä'koo- hyoh- dsëy' ba' ti-llooyh~ kih' lä́jaa- lä́jaa-.

Jee' lä'jëë- hi- laa' kyaa' Dio laay' lä'koo- jaa- ba'

12 Koo- ba' la' jmi-ngo' jñän', hi- cha- cha-miih- nëë' he- na-ku- na-chah'. Ma'ke- cha-miih- nëë' he- na-ku- na-chah', ma'ra- he- la' ba' koo- jmi-ngo' jee' lä'jë-. Ja-ba' lä'ja- Cristo ka-läh' kyaah' jne'.

13 Jëeh', kyaah' jaa- ba' Jmi-llë' ga'lëë' jne' koo- ba' kyaayh', lä'llu' he- ma-na-saa' jne' jmi- kyaah' Jmi-llë' Na-jngñi' kih' Dio. Lä'ja- kih' hi- laa' judiu o hi- sa- laa' judiu, hi- lä'ja- ka-läh' kih' hi- na-hnëë' jmee- ta' kih' dsa- o cher'mah'

sa⁺ na⁻hnëëy'. Ga⁻lä⁻jëë⁺ ba' jne⁻ ma⁻heeh' jne⁻ kih' jaa⁻ ba' Jmi⁻lle⁺.

14 Heh' jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, sa⁻ la⁻ koo⁻ ba' jee' lä⁻jë⁺, cha⁻miih⁻ jee' na⁻ku⁻ na⁻chah⁺.

15 Cher⁻mah' ma⁻tiin' ga⁻jäh⁺: "Sa⁻ laan⁻ ma⁻gooh⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ na⁻jnään⁻ kih' jmi⁻ngo⁻ kyah⁺", pero ma⁻ke⁻ ma⁻jäh⁺ lä⁻ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ na⁻jnää⁻ ba' kih' jmi⁻ngo⁻ jnän⁻.

16 Hi⁻ cher⁻mah' lo⁻gwan' ga⁻jäh⁺: "Sa⁻ laan⁻ mi⁻nëh⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ na⁻jnään⁻ kih' jmi⁻ngo⁻ kyah⁺", pero ma⁻ke⁻ ma⁻jäh⁺ lä⁻ja⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ na⁻jnää⁻ ba' kih' jmi⁻ngo⁻ jnän⁻.

17 Cher⁻mah' lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, la⁻ koo⁻ mi⁻ mi⁻në⁻ jua⁻h⁻, ¿hee⁻ kyaah' ja⁻ nuu⁻ jne'? Hi⁻ cher⁻mah' lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, la⁻ koo⁻ to⁻gwa⁻ jua⁻h⁻, ¿hee⁻ kyaah' ja⁻ he⁻ taah⁻ jne' jme⁻h'?

18 Pero Dio ga⁻jmeë⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah⁺ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, lä⁻koo⁻ lla⁻ dsëy⁻.

19 Cher⁻mah' koo⁻ nëë⁻ ba' la⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, mo⁻so⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁻ he⁻ kye⁻ jne'.

20 Pero ja⁻ lä⁻ja⁻ la⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻. Na⁻ku⁻ na⁻chah⁺ cha⁻miih⁻ nëë⁻, hi⁻ jee' lä⁻jë⁺ koo⁻ ba' la⁻.

21 Sa⁻ le⁻ jäh⁻ mi⁻ 'nën⁻ siih⁻ ma⁻goon⁻: "Sa⁻ jmeë⁻ bii⁻ hne⁻ kin⁻." Ni⁻ sa⁻ le⁻ jäh⁻ ka⁻llen⁻ siih⁻ ma⁻tiin⁻: "Sa⁻ jmeë⁻ bii⁻ hne⁻ kin⁻."

22 Pero sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. He⁻ cha⁻ kih' jmi⁻ngo⁻ jnän⁻, he⁻ jmeë⁻ jne⁻ kwaat⁻ sa⁻ beë⁻ ni⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ jmaa⁻ jnän⁻ cha⁻ga⁻miih⁻.

23 Hi⁻ he⁻ cha⁻ kih' jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ he⁻ jmeë⁻ jne⁻ kwaat⁻ sa⁻ jnä⁻ llu⁻, he⁻ ja⁻ høø⁻ jne⁻ cha⁻ga⁻miih⁻. Hi⁻ he⁻ sa⁻ soq⁻h⁻ jëë⁻ dsa⁻, jlë⁻ jne⁻ llu⁻.

24 Pero he⁻ jnä⁻ llu⁻ në⁻ jnän⁻, sa⁻ jmeë⁻ bii⁻ jlë⁻ jne⁻. Ga⁻jmeë⁻ Dio jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ mah⁻ høø⁻n' cha⁻ga⁻miih⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ sa⁻ beë⁻.

25 Heh' lä⁻ja⁻, jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ sa⁻ jmeë⁻ ma⁻ kih⁻kih⁻. Lä⁻jë⁺ nëë⁻ ba' hnääy⁻ dsa⁻kyaayh⁻.

26 Cher⁻mah' jii⁻ kih' koo⁻ nëë⁻, lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jë⁺ ba' jii⁻ kih⁻. Hi⁻

cher⁻mah' ga⁻la⁻ llu⁻ kih' koo⁻ nëë⁻, lä⁻ja⁻ la⁻ llu⁻ kih' ga⁻lä⁻jë⁺ ba'.

27 Lä⁻ja⁻ jne⁻ ka⁻lä⁻h⁻, laa⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁻ kih' Cristo. Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah⁺ jne⁻ kyaayh⁻.

28 Jee⁻ kih' hi⁻ laa⁻ gwah⁻, Dio ga⁻hñaa⁻ to⁻në⁻ hi⁻ laa⁻ apóstole, ja⁻ga⁻ ga⁻hñaa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁻ kiyh⁻, hi⁻ ga⁻hñaa⁻ ta⁻jwoh⁻, kyaah' hi⁻ jmeë⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻, kyaah' hi⁻ mi⁻hlää⁻ dsa⁻, kyaah' hi⁻ jmeë⁻ be⁻ kih' dsa⁻, kyaah' hi⁻ kye⁻ në⁻ kih' dsa⁻kyaah⁻, hi⁻ kyaah' hi⁻ lih⁻ hlëeh⁻ jyoh⁻ juu⁻.

29 ¿Che⁻ lä⁻jëë⁺ laa⁻ apóstole? ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ laa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih' Dio? ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ laa⁻ ta⁻jwoh⁻? ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ jmeë⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻?

30 ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ ma⁻hyoh⁻ be⁻ mah⁻ mi⁻hlääy⁻ dsa⁻dsaah⁻? ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ lih⁻ hlëeh⁻ jyoh⁻ juu⁻? ¿Che⁻ ga⁻lä⁻jëë⁺ lih⁻ jii⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻kyaayh⁻?

31 Wa⁻ heë⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih' ta⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ miih⁻.

Pero ta⁻ jyoh⁻ ko⁻taa⁻, hlëëhn⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ jnääh⁻ hnäh⁻ he⁻ jmaa⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

13

He⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻kyaahn⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻kyee⁻

1 Cher⁻mah' ga⁻hlëehn⁻ kyaah' wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻, hi⁻ kyaah' juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ ángele ka⁻lä⁻h⁻, hi⁻ cher⁻mah' sa⁻ hnaan⁻ dsa⁻kyaahn⁻, laan⁻ lä⁻koo⁻ ñe⁻ he⁻ koo⁻ hii⁻ ta⁻jmah⁻. Laan⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁻ñe⁻ kih' të⁻.

2 Cher⁻mah' ga⁻hyohn⁻ cha⁻miih⁻ juu⁻ kih' Dio he⁻ ngëën⁻ kih' dsa⁻, hi⁻ cher⁻mah' ga⁻lä⁻ngëën⁻ lä⁻jë⁺ juu⁻ he⁻ na⁻hmää⁻, cher⁻mah' kyaa⁻h⁻ ba⁻ jnä⁻ lä⁻jë⁺, hi⁻ cher⁻mah' ga⁻jmeen⁻ dsoo⁻ dsën⁻ cha⁻miih⁻ lä⁻jii⁻ mi⁻sñn⁻ høø⁻ ' moh⁻, pero cher⁻mah' sa⁻ hnaan⁻ dsa⁻kyaahn⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ laan⁻.

3 Cher'mah' ga'ti' ga'lloohn' ga'lä'jē he' cha' kin' mah' äahn' dsa-tä-ñee', hi' cher'mah' ga'kwaan' hñiin' kaan', pero cher'mah' sa'hnaan' dsa'kyaahn', ni' miih' sa'jmää' kin' lä'jē he' ja'.

4 He' hnää' jne' dsa-, he' jøh-dsēn- ba' ja-, hi' llu' dsē jne' ka-läh'. He' hnää' jne' dsa-, ja' he' wi' dsē jne' kyaah' dsa-. He' hnää' jne' dsa-, ja' he' jmää' jne' hñaan' kaah', ni' he' jmeen' kyēē' jne' cha-ga'miih'.

5 He' hnää' jne' dsa-, ja' he' jmeen' he' sa' lle' kih' jmeen', ja' he' hnøhn' ma-la' he' llu' jnän' hñaan', ja' he' lä-lleē' jne' na'koh', ja' he' tøh- jne' dsēn- kyaah' dsa-.

6 Ja' he' tih' dsē jne' he' hñih', he' tih' dsē jne' ju'dsoo' jmah' ba'.

7 He' hnää' jne' Dio, he' lä-be' dsē jne' kih' lä'jē, hi' lä' ma-dsoo' ja' ba' dsē jne' kiyh', hi' ngoo' ba' he' kye' jne' o'jøh' dsē, hi' he' kwēēh' dsē jne' ka-läh'.

8 He' hnää' jne' dsa-kyaahn' sa' llaa' jih'koh'. Pero lloo' koo- jmii' mo'so' jmee' bii' mi-jnäa' Dio juu' kih', lä'ja- ka-läh' mo'so' jmee' bii' hyoh' dsa- hlēēh' jyoh' juu', hi' mo'so' jmee' bii' hyoyh' he' jmeey' kyuyh' cha-ga'miih'.

9 Pero jmii' he' tøohn' la-, sa' ga' ma-lä-kyuuh' jne' na'hñaa' lä'jē juu' na-, hi' lä'ja- ka-läh' lä'jēē hi' ngēē juu' kih' dsa-, sa' hlēēyh' na-hñaa' lä'jēē-.

10 Pero wa'ra- ga'lloo' jmii' jmee' Dio ma-na-hñaa' go-te' lä'jē, ma'ja- mo'so' jmee' bii' he' ga-lä-kyuuh' jne' miih' jmi-gyuu' la-, llaa' go-te' ba' ja'.

11 Lä-koo- ma' laan' chih-, ga-hlēēhn' lä-koo- jaa- chih-, ga'jmeen' hu'dsē lä-koo- jaa- chih-, hi' ga'kan' kwaan' lä-koo- jaa- chih-. Pero ma' ga-lä'jøhn', mo'so' ga'jmeen' lä'jē he' ma' jmeen' lä-koo- ma' mahn'.

12 Jmii' na', sa' ma-lä-ngēē' jne' na-hñaa' lä'jēē, la' jnän' lä-koo- he'

jēē' jne' kyaah' hu- he- sa' jēē- ba'. Pero wa'ra- ga'lloo' jmii' ja-, ja-ga' tēē' jne' jēēn' jēē- go-te'. Na' kyuyh' miih- ba'. Pero wa'ra- ga'lloo' jmii' ja-, ja-ga' lä-kyuyh' lä'jē, ja-ba' lä-koo- kyuu' Dio jnä'.

13 Hnē- nēē' ba' he- sa' llaa': he- ma-dsoo' dsē jne', he- cha- o'jøh' dsē jnän', hi' he- hnää' jne' dsa-kyaahn'. Kih' jee' lä'jē he- la-, kyeē' ga' he- hnää' jne' dsa-kyaahn'.

14

Ha- lä' la' kih' hi- hlēēh' jyoh' juu'

1 He' ja- go-nää' ba' hnäh' ta' cha'nē he- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Hi' lä'ja- wa' heē' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa' Jmi-llē' Na-jngii'. Hi' kih' jee' lä'jē ta' na-, wa' heē' hoh' hnäh' kih' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio.

2 Jēēh', jaa- hi- hlēēh' jyoh' juu', ja' he- hlēēyh' kyaah' dsa- ja-, he- hlēēyh' kyaah' Dio ba' ja-. Hi' ma'ke' hlēēyh' juu' kaah' he' kwa' Jmi-llē' Na-jngii', ni' jaa- sa' ngēē' juu' kiyh'.

3 Pero jaa- hi- ngēē juu' lä-koo- ga'hyoyh' kih' Dio, hi' he' ba' hlēēh' juu' he- jmeey' dsa-nää' dsa- ta' cha'nē, kway' be' kih' dsa-, hi' jmeey' dsa-nøh' dsē dsa-.

4 Jaa- hi- hlēēh' juu' he- sa' ngēē' jne', he' kway' be' kih' hñiiy' ba' ja-. Pero jaa- hi- ngēē juu' lä-koo- ga'hyoyh' kih' Dio, kway' be' kih' lä'jēē hi- llaa' kyaa' Dio.

5 Hnoon' wa'ra- jäh' kih' lä'jēē ba' hnäh' hlēēh' hnäh' jyoh' juu'. Pero cha-ga'miih- hnoon' wa'ra- jäh' kih' ga'hñah' hnäh' ta' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio. Jēēh', llu' ga' he' ja-, lä'koh' ga' he- hlēēh' hnäh' jyoh' juu'. Hi' ma'ra' he- jmää' ba' he- hlēēh' hnäh' jyoh' juu' wa'ra- jäh' kih' cha- hi- jii' juu' ja- mah' kwa' be' kih' hi- llaa' kyaa' Dio.

6 Jēē' da' hnäh' øøhn'. Cher'mah' ngoon' na-hlēēhn' hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma-hyohn' kih' Dio, sa' jmää' he- ja- kyah' hnäh'. Llu' ga' he- hlēēhn' hnäh' he- ga' mi-jnäa'

Dio kin⁺ ba', hi⁺ hlëëhn' hnäh' he⁻ ma⁻kyuuh[~] jne', hi⁻ hlëëhn' juu' lä⁻ko⁻ ga⁻hyohn' kih' Dio, hi⁺ kyaah' nuuh⁻ he⁻ ma⁻mi⁻tëë' jne'.

⁷ Lä⁻ja⁻ la⁺ kih' lä⁻jë⁺ he⁻ sa⁺ na⁺jiih⁺. Wa⁻ra⁻ ga⁺hii' luu' hma⁻ta⁻, wa⁻ra⁻ ga⁺hii' tu⁻, cher⁺mah' sa⁺ ga⁺hii' kwee⁻, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ hee⁻ su⁻ ja⁻ hii'.

⁸ Hi⁻ cher⁺mah' sa⁺ ga⁺hii' kwee⁻ luu' hoo', ni⁺ jaa⁻ hløø' sa⁺ mi⁻llu⁺ hñii' mah' dsa⁻nääy' jee' hñii'.

⁹ Lä⁻ja⁻ la⁺ kyah' hnäh' ka⁻läh'. Cher⁺mah' sa⁺ jëë⁻ juu' he⁻ hlëëh' hnäh', ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻ngëë' dsa⁻ juu' he⁻ hlëëh' hnäh'? Ko⁻ taah⁻ mi⁺h' ba⁺ ja⁻ he⁻ hlëëh' hnäh'.

¹⁰ Joh' juu' sa⁺ hlëëh⁺ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh' jmi⁻gyuu⁺, hi⁺ lä⁻ko⁻ lä⁻ko⁻ jwii⁻ ngëë' bih' juu' kiyh'.

¹¹ He⁻ja⁻ cher⁺mah' sa⁺ ngëen' juu' he⁻ hlëëh⁺ dsa⁻, laan⁺ lä⁻ko⁻ jaa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺ ba⁺ kiyh'. Hi⁻ lä⁻ja⁻ laa⁺ hi⁻ he⁺ ki⁺ jnä⁺ ka⁻läh'.

¹² Lä⁻ja⁻ jmee⁺ hnäh' ka⁻läh'. Na⁺ he⁻ ma⁻heë' hoh' hnäh' kih' ta⁺ he⁻ la⁺ kwa⁺ Jmi⁻lle' Na⁻jngii⁺, he⁻ja⁻ cha⁻ga⁺miih⁻ wa⁺ tih[~] hoh' hnäh' he⁻ la⁺ kwa⁺ Jmi⁻lle' Na⁻jngii⁺ he⁻ jmee⁻ dsa⁻kwaa⁺ lä⁻hii' nē' hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio.

¹³ Kih' he⁻ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma⁻hyoh[~] hlëëh' jyoh' juu', wa⁺ ngiiy' kiyh' kih' Dio mah' kway' be' ha⁻ lä⁺ jee' jiiy' juu' ja⁻ kyaah' dsa⁻kyaayh'.

¹⁴ Jëeh', cher⁺mah' ga⁻ngiin[~] kin⁻ kyaah' juu' he⁻ sa⁺ ngëen', he⁻ ngiin[~] kyaah' jmi⁻lle' kin⁺ ba⁺ ja⁻. Pero juu' ja⁻, sa⁺ ngëen' he⁻ hnøø' jäh⁺.

¹⁵ He⁻ja⁻, ¿ha⁻ lä⁺ jmeen'? Ngii⁺ ba⁺ jnä⁺ kyaah' jmi⁻lle' kin⁺, hi⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh' kyaah' juu' he⁻ ngëen' ba'. Hi⁻ hän[~] kyaah' jmi⁻lle' kin⁺, hi⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh' hän[~] kyaah' juu' he⁻ ngëen'.

¹⁶ Jëeh', cher⁺mah' ga⁻häh' kyaah' jmi⁻lle' jmah' jee' kwah⁻ ti⁺hmaah' kih' Dio, ha⁻ lä⁻ja⁻ jäh⁺ hi⁻ tääh' nuu⁻: "Wa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻", cher⁺mah' sa⁺ ma⁻lä⁻ngëey' hee⁻ ja⁻ he⁻ ma⁻hlëëh'.

¹⁷ Ma⁻ke⁺ jnaah⁺ ma⁻kwah' ti⁺hmaah', pero kih' hi⁻ tääh' nuu⁻, sa⁺ tëëy' be' kyaah' juu' ja⁻.

¹⁸ Kwan⁻ ti⁺hmaah' kih' Dio kih' he⁻ ma⁻hyohn[~] hlëëhn' cha⁻ga⁺miih⁻ jyoh' juu' lä⁻ko⁻ ga⁺ hnäh'.

¹⁹ Pero ga⁺ ma⁻chehn' jee' dsa⁻ñee⁺ øøh' jne', llu⁺ ga⁺ laan⁺ he⁻ hlëëhn' hña⁺ mi⁺juu' he⁻ lä⁻ngëë' dsa⁻ wa⁻ra⁻ ga⁺ tē' jee' hlëëh' jnih', lä⁻ko⁻ ga⁺ he⁻ hlëëhn' gya⁺ mil mi⁺juu' he⁻ sa⁺ kyuu[~] dsa⁻.

²⁰ Øøhn', ta⁺ jmee⁻ hnäh' hu⁺dsē⁻ lä⁻ko⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁺ ngëë'. Llu⁺ ba⁺ cher⁺mah' laah' hnäh' lä⁻ko⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁺ jmee⁺ he⁻ hñiih'. Pero hnøø' jmeeh' hnäh' hu⁺dsē⁻ lä⁻ko⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh' ba'.

²¹ Lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ nē' ley:

Kyaah' jyoh' juu' hlëëhn' dsa⁻ la⁻.

Kyaah' juu' he⁻ hlëëh⁺ dsa⁻ chaa⁻ uu⁺ ba⁺ hlëëh' jnih'.

Pero ni⁺ lä⁻ja⁻, sa⁺ nuuy' kin⁺, ga⁻jäh' Dio.

²² Lä⁻ja⁻, hi⁻ ma⁻hyoh[~] hlëëh' jyoh' juu', la⁺ ko⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ kih' hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻heeh⁻ kih' Dio. Sa⁺ la⁺ kih' hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih' Dio. Pero ta⁺ jyoh' ko⁻taa⁻, jaa⁻ hi⁻ ngëë' juu' he⁻ ga⁺hyoyh' kih' Dio, hlëëy[~] hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih' Dio ba'. Sa⁺ la⁺ kih' hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih' Dio.

²³ He⁻ja⁻ sa⁺ llu⁺ cher⁺mah' lä⁻jëë⁺ hnäh' hlëëh' hnäh' jyoh' juu' he⁻ sa⁺ ngëë' jne' jee' dsa⁻ñee⁺ hnäh'. Jëeh', cher⁺mah' ga⁻lloo' jaa⁻ hi⁻ hmëë' o jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻dsoo' dsē' kih' Dio, ma⁺ja⁻ jäh⁺, he⁻ ngaah' ba⁺ hnäh' na⁻.

²⁴ Pero cher⁺mah' lä⁻jëë⁺ hnäh' ngëëh' hnäh' juu' he⁻ ga⁻hñah' hnäh' kih' Dio hi⁻ cher⁺mah' ga⁻lloo' jaa⁻ hi⁻ hmëë' o jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻heeh⁻ kih' Dio jee' tääh' hnäh', kyaah' juu' he⁻ ngëëh' hnäh' ja⁻ jmee⁺ lä⁻ngëey' he⁻ ma⁻hlääy⁻, hi⁺ lä⁻liiyh⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ jmeey⁻.

²⁵ Hi⁺ lä⁻jnä⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ na⁻hmää' neh⁻ tuh⁻dsëy'. Ja⁻ ga⁺ na⁺ juuyh⁺ jñey' mah' hnaayh⁺ Dio, jäh⁺: "Ma⁻ra⁺ ju⁺dsoo', cheh' ba⁺ Dio jee' kyah' hnäh'."

Hnøø' dsa'toohn' lä'koo- lle' kih' lä' ma' dsa-ñee' jne'

26 Øøhn', he- koo- juu' lle' jne' kih' jee' lä'jē- he- ma-jwēēhn' hnäh'. Jee' dsa-ñeeh' hnäh', chaa- hi- hä-, chaa- hi- mi-tēē-, chaa- hi- hlēēh- ga' jyoh' juu', chaa- hi- ma-mi-jnäa- Dio miih- kih', chaa- hi- lih- jii' juu' he- sa- ngēē' jne'. He-ja- jmee' hnäh' lä'jē- he- na- mah' lä'cha- cha-ga'miih- be' kyah' hnäh'.

27 Wa'ra- ga-hlēēh' hnäh' jyoh' juu', wa' hlēēh' uu' uu- ba', pero ma' jaa- ba'. Hi- ma-ra- he- hnää' jaa- hi- lih- jii' juu' ja-.

28 Cher'mah' sa- chaa- hi- lih- jii' juu' ja-, sa- wa' hlēēyh' hi- tääh' neh' gwah-. Wa' hlēēyh' jee' nuuy- hñiiy' ba', hi- wa' hlēēyh' kyaah' Dio.

29 Lä'ja- ka-läh' kih' hi- ngēē- juu' he- ga-hyoyh' kih' Dio. Wa' hlēēh' uu' uu- ba', mah' jee' lä'jēē- wa' kyey' kwaat- ha- lä- dsoo- juu' ja-.

30 Cher'mah' ga-mi-jnäa- Dio miih- kih' jaa- hi- gya' nuu-, wa' jøøy' lä'jiih' llaa- hlēēh' hi- ma-løø' to-nē' he'.

31 Jēēh', lä'jēē- ba' hnäh' cha- jwē' kyah' hnäh' ngēēh' hnäh' juu' he- ma-hñah- hnäh' kih' Dio. Pero ma- jaa- ba' hnäh' ngēēh' hnäh' juu' ja-, mah' lä'ja- lä'tēē- lä'jēē-, hi- hyoyh- cha-ga'miih- be'.

32 Jmi-lle' kih' hi- ngēē- juu' nuuh' bih', sa- hlēēyh' ta'ko- jiih' hlēēh- jñah' øøyh-.

33 Jēēh' Dio, sa- laay' Dio hi- koo- jmee- tääh' miih'. He- jmeey- hii' tü' jñan' ba'.

Lä'koo- jmee- lä'jē- gwah- jee' dsa-ñee- lä'jēē- hi- laa' kyaa' Dio,

34 lä'jēē- dsa-mē- sa- wa' tooyh' miih' jee' tääyh' neh' gwah-. Jēēh', sa- cha- jwē' kiyh' hlēēyh'. Hnøø' nuuyh' kih' dsa-ñuuh- ba', lä'koo- jäh' nē' ley.

35 Cher'mah' he- hnøøy' lä'tēēy-, wa' ngiiy' juu' kih' dsa-ñuuh- kyaay' wa'ra- ga-lla-näay- cha'neh- kiyh'.

Jēēh', sa- sooh- kih' dsa-mē- hlēēyh' neh- gwah-.

36 Ja- ma-la- jee' kyah' hnäh' ga-lä'cha- juu' kih' Dio. Ni- sa- la- ma-la- kyah' hnäh' ka-läh'.

37 Cher'mah' chaa- hi- jmee- huudsē- laay' jaa- hi- ngēē- juu', o cha- ga' jyoh' he- ga-hyoyh' kih' Jmi-lle' Na-jngii', hi- he' tah- dsēy' la' mada- kih' Dio lä'jē- he- ma-siin' la-.

38 Kih' hi- sa- jmee- he' kih' juu' la-, ta- jmee- hnäh' he' kiyh'.

39 Lä'ja- hnäh' øøhn', wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- ngēēh' hnäh' juu' kih' Dio. Hi- ta- ha- hnäh' kih' hi- lih- hlēēh' jyoh' juu'.

40 Pero ta- jmee- hnäh' wa' la' cha- la' jee' dsa-ñeeh- hnäh', jmee' hnäh' lä'koo- lle' kih' ba'.

15

Ga-lä'jiih' Cristo ma' ga-hya- hnē- jmi' na' juuy'

1 Na' na- mi-dsoohn- hoh' hnäh' øøhn', ha- lä- la' ju'hmēē- he- ga-hlēēhn- hnäh', ja-ba' he- ga-heeh- hnäh' ja-. Hi- lä- ma-tääh' ja-ba' hnäh' kyaah' juu' ja- lä'jiih' na'.

2 Kyaah' ja-ba' juu' la- ma-na-laah' hnäh' cher'mah' ga-nää' ba' hnäh' koo- hwēh- kyaah' juu' he- ma-hlēēhn- hnäh'. Pero cher'mah' sa- la' lä'ja-, sa- jmää' he- ma-dsoo' hoh' hnäh'.

3 To-nē' ga-hlēēhn- hnäh' ja-ba' juu' he- ga-heeh- hñiin- he- ga'juu' Cristo kih' dso'kye- jñan- lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio.

4 Ja-ga' na- ga-haa' dsih' mah' ga-lä'jiiyh' ka-läh' ma' ga-hya- hnē- jmi', lä'koo- ma-na-sii- kiyh' jaa'.

5 Ga-mi-jnäay- hñiiy' kih' Pee'. Hi- kēē- ga', ga-mi-jnäay- hñiiy' kih' lä'jēē- gya-tuu'.

6 Ma-ngēē- he- ja-, ga-mi-jnäay- hñiiy' kih' laa- ga' hñä' hñä-laa' øøh' jne' kyaah' koo- hä' ba'. Hi- jwēē- øøh' jne' he', chaa- gyih' lä'jiih' na', ko-llaa' ba' ma-na-juu'.

7 Ma-ngëë' he- ja-, ga-mi-jnääy- hñiiy' kih' Jacobo, ja-ga-ga-mi-jnääy- hñiiy' jee' ma-tääh' lä-jëë' apóstole.

8 Jee' ga-dsaa' ja-, ga-mi-jnääy- hñiiy' ki-jnä'. Jnä' hi- ga-la' kih' lä-koo- jaa- hi- sa- ga-lä-chaa' lä-koo- lle' kih'.

9 Jëeh', mäh' ga-jnä' lä-koh' ga-jee' lä-jëë' apóstole he'. Ni- sa- lle' kih' tëeh' dsa- jnä' apóstol. Jëeh', ga-jmeehn' cha-mi-ih- hi- laa' kyaa' Dio.

10 Pero, kih' he- llu' dsë' Dio, he- ja- ba' ja- laan' he- jwahn' laan'. Hi- ga-jmäa' ba' he- llu' dsëy' kyaah' jnä' jëeh' ga-jmeen' cha-ga-mi-ih- ta' lä-koh' ga-jee' lä-jëë' apóstole he'. Pero ja- hñiin' hi- ga-jmee' ta' ja-. He- llu' dsë' Dio kyaah' jnä' ba' ja-, he- ja- ya-hñi' llu' ta' he- ga-jmeen'.

11 Lä-ja- ba' la' juu' he- kwa- jnääh', kwee- ba' jmee' cher'mah' jnä', o cher'mah' jñah' kwa- juu' la-, hi- juu' la- ba' ja-, he- ga-heeh' hnäh'.

Lä-jiih' lä-jëë' dsa- hi- ma-na-juu'

12 Ga-nuuh- ba' hnäh' he- ga-kwa' dsa- juu' he- ga-lä-jiih' Cristo. ¿He-la' ja- ko-llaa' hnäh' jwah' hnäh' he- sa- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu'?

13 Jëeh', cher'mah' sa- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ni- sa- ga-lä-jiih' Cristo cher'mah' lä-ja- la'.

14 Hi- cher'mah' sa- ga-lä-jiih' Cristo, sa- jmää' ta' he- kwa- jnääh' juu' kiyh'. Lä-ja- ka-läh', he- ma-lä-dsoo' dsë- jne', sa- jmää' ta' ni- mi-ih-.

15 Hi- ja- ma-la- he- ja-. Ga-jmee' jnääh' juu' ta-juu' kih' Dio, jëeh' ma-jmee' jnääh' ju'dsoo' he- ga-mi-jiih' Cristo. Pero sa- ga-lä-jiih' Cristo cher'mah' la' ju'dsoo' he- sa- lä-jiih' dsa-.

16 Jëeh', cher'mah' sa- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ni- lä-ja- sa- ga-lä-jiih' Cristo.

17 Wa-ra- jäh' kih' sa- ga-lä-jiih' Cristo, sa- jmää' ta' he- ma-dsoo' hoh' hnäh'. Lä- ma-tääh' ja-ba' hnäh' kyaah' dso'kye- kyah' hnäh'.

18 Lä-ja- ka-läh', ma-na-hee- go-te- lä-jëë' hi- ga-juu' hi- laa' kyaa' Cristo.

19 Wa-ra- jäh' kih' la' kih' jmi-gyuu- la- ba', he- ma-cha- o-jøh' dsë- jnän' kyaah' Cristo, peer- jwñ- jne' jee' kih' lä-jëë' dsa-.

20 Pero ma-ra- ju'dsoo' he- ga-lä-jiih' Cristo jee' kih' hi- na-juu'. Laay' to-në' kih' lä-jëë' hi- lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu'.

21 Kih' jaa- ba' dsa- ja' he- dsa-juu' dsa-. Lä-ja- ka-läh', kih' jaa- ba' dsa- ja' he- lä-jiih' hi- na-juu'.

22 Jëeh', ja-ba' lä-koh' dsa-juu' dsa- kih' he- laay' sa-ju- kih' Adán, ja-ba' lä-ja- lä-jiih' hi- laa' kyaa' Cristo.

23 Lä-jaa- lä-jaa- lä-jiih', ga-ma-të' hor-kiyh'. To-në' ga-lä-jiih' Cristo hi- kye- në' jnän'. Ja-ga- lä-jiih' ka-läh' hi- laa' kyaay' wa-ra- ga-të' jee' jäh'.

24 Hi- wa-ra- ga-të' jee' laa- go-te-, la-dsëe' Cristo kih' lä-jëë' hi- tääh' jmee' hih', hi- kih' hi- laa' ta' hi- kih' hi- beë'. Ma-ja- ga-tooyh' goo- Dio hi- laa' Täa- jnän' mah' hñii' bih' jmeey' hih'.

25 Jëeh', jmee' bii' la-dsëe' Cristo kih' lä-jëë' hi- na-høøh' kiyh' lä-jiih' jäh' ta' hwa' huu' tiy'.

26 Kih' jee' lä-jëë' hi- na-høøh' kiyh' he', heey' go-te- hi- jngiih' kih' dsa-.

27 Jëeh', kih' Dio ma-jä' ta' hwa' huu' ti' Cristo lä-jë' go-te- he- cha-. Lä-koo- ma' ga-jäh': "Ma-jä' ta' hwa' huu' tiy' lä-jë- he- cha-", ñe' ba' jne' sa- hlëeh' lä-kye- kih' hñii' Dio hi- ga-tooh- gooy- lä-jë' he- ja-.

28 He-ja- wa-ra- ga-jä' ta' hwa' huu' tiy' lä-jë' he- cha-, ja-ga- na- Jooy' ngëey' hñiiy' cha-në' hi- ga-tooh- gooy- lä-jë' he- cha- mah' lä-ja- jä' jøøh' Dio jee' kih' lä-jëë'.

29 Ta- jyoh' ko-taa-, ¿hee- ga-lih' dsa- hi- ga-saa- jmi- la- hi- ma-na-juu'? Cher'mah' sa- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿he-la' ja- ga-saay- jmi- la- hi- ma-na-juu'?

30 Lä-ja- jnääh' ka-läh', ¿he-la' ja- heeh' jnääh' he- hii' goo- kyaa' jnääh'

' ga⁻lä⁻jē⁻ jmi⁺, cher⁻mah⁺ sa⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻?

³¹ Ju⁻dsoo⁺ jwahn⁻ øøhn⁺, lä⁻jē⁻ jmi⁺ ba⁺ hii⁺ goo⁻ juun⁺. Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ ju⁻dsoo⁺ he⁻ chaan⁻ llu⁺ jwërte kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁻ hnääh⁻ jne⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

³² Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ laan⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ¿hee⁻ jmää⁺ kin⁺ ja⁻, he⁻ ga⁻teen⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ jah⁺ hääh⁺ hi⁻ tääh⁺ jwi⁺ Éfeso? Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, wa⁺ jmee⁺ ba⁺ jne⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ tih⁻ dsē⁻ jne⁺, wa⁺ kih⁺ hih⁻ llu⁺. Jēeh⁺, hø⁺ ba⁺ juu⁺ jne⁺.

³³ Pero ta⁻ mi⁻gaa⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ kih⁺ hi⁻ hlēeh⁺ lä⁻ja⁻. Jēeh⁺ cher⁻mah⁺ ga⁺ jmee⁺ jne⁺ kō⁻jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻, dsa⁻hee⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ tēē⁺ jne⁺ jmeen⁻.

³⁴ Jmee⁺ hnäh⁺ huu⁺dsē⁻, mo⁻to⁻ jmee⁻ ga⁺ hnäh⁺ he⁻ hlih⁺. Jēeh⁺, kō⁻llaa⁺ hnäh⁺ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ Dio. He⁻ja⁻ jwahn⁻ lä⁻na⁻ mah⁺ jä⁻ o⁻hih⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻

³⁵ Pero jäh⁺ kō⁻llaa⁺ dsa⁻: “¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻? ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻ jnää⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻jiih⁺?”

³⁶ Peer⁻ taah⁻ hne⁻. Sa⁻ hya⁻ mi⁻ ju⁻ he⁻ jngēeh⁻ cher⁻mah⁺ ga⁺ jā⁺ lä⁻ ma⁻la⁺ ja⁻ba⁺ mi⁺.

³⁷ He⁻ jngēeh⁻ ja⁻, sa⁻ la⁺ chaah⁺ he⁻ ja⁻ga⁺ hya⁺. La⁺ mi⁻ju⁻ ta⁻jmah⁺ ba⁺, cher⁻mah⁺ la⁺ mi⁻ju⁻ trigo, o he⁻ ga⁺ jyoh⁺ mi⁻ju⁻.

³⁸ Dio kwa⁻ chaah⁺ lä⁻koo⁻ lla⁻ dsēy⁺. Lä⁻koo⁻ nēē⁺ mi⁻ju⁻ hya⁻ kyaah⁺ chaah⁺ lä⁻koo⁻ lle⁺ kih⁺.

³⁹ Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ ngo⁺, sa⁻ la⁺ koo⁻ nēē⁺ ba⁺ jee⁻ lä⁻jē⁻. Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻, hi⁻ kah⁺ ba⁺ la⁺ ngo⁺ kih⁺ jah⁺. Kah⁺ ba⁺ la⁺ ka⁻läh⁺ ngo⁺ kih⁺ jah⁺ hi⁻ tääh⁺ cha⁻jmi⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ jah⁺ hi⁻ hēē⁺.

⁴⁰ Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ ka⁻läh⁺ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻. Kah⁺ ba⁺ jnää⁺ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁺ hi⁻ kah⁺ ba⁺ laa⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻.

⁴¹ Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmēē⁺ hyoo⁻, hi⁻ kah⁺ ba⁺ la⁺ kih⁺ sih⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ cha⁻nuu⁺ ka⁻läh⁺. Kah⁺ ba⁺ la⁺ jmēē⁺ kih⁺ jaa⁻ jaa⁻.

⁴² Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺. Hoo⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻hee⁺, pero wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ lä⁻jiih⁺ ka⁻läh⁺, mo⁻so⁻ heey⁺ jih⁺koh⁺.

⁴³ Hoo⁻ dsa⁻ he⁻ mo⁻so⁻ tih⁻ dsēy⁺, pero wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻jiih⁺, lä⁻ jnä⁻ na⁻hñaa⁺. Hoo⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻hwaa⁺ go⁻te⁻, pero wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee⁻ lä⁻jiih⁺, ma⁻kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁻.

⁴⁴ He⁻ hoo⁻ dsa⁻, la⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero he⁻ lä⁻jiih⁺, la⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺. Cha⁻ jmi⁻ngo⁺ he⁻ la⁺ kih⁺ hwa⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻ he⁻ la⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺.

⁴⁵ Lä⁻ja⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Dsa⁻ñuu⁻ Adán hi⁻ to⁻nē⁻ he⁺, ma⁻ na⁻laa⁻ kih⁺ hwa⁺ la⁻ ba⁺ hi⁻ ma⁻ jiih⁺.” Pero Adán hi⁻ ja⁺ jee⁻ ga⁻dsaa⁺ he⁺, laa⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺ mah⁺ jmeey⁺ chaa⁻ dsa⁻.

⁴⁶ Hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺ sa⁻ laay⁺ to⁻nē⁻. Hi⁻ ma⁻ na⁻laa⁻ kih⁺ hwa⁺ la⁻ ba⁺ ma⁻ laay⁺ to⁻nē⁻, ja⁻ga⁺ ja⁺ hi⁻ laa⁺ jmi⁻lle⁺.

⁴⁷ Dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ to⁻nē⁻, ma⁻ na⁻jnää⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero jee⁻ ga⁻tē⁻ uu⁺ dsa⁻ñuu⁻ he⁺, laa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ na⁻jnää⁺ kih⁺ gyuu⁺.

⁴⁸ Ga⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jnää⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻, laay⁺ kwee⁻ kyaah⁺ hi⁻ ga⁻laa⁺ kyaah⁺ gwaah⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jnää⁺ gyuu⁺, leey⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺.

⁴⁹ Jnää⁺ jne⁺ kwee⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ jnää⁺ hi⁻ ga⁻laa⁺ kyaah⁺ gwaah⁺. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻, lä⁻koo⁻ jnää⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺, lä⁻ja⁻ lä⁻jnää⁺ jne⁺ ka⁻läh⁺.

⁵⁰ Lä⁻ja⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺ øøhn⁺, hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jmi⁻ngo⁺, sa⁻ tēēy⁺ ya⁻jwi⁺ kih⁺ Dio. Jēeh⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻hee⁺, sa⁻ hiih⁻ kyaah⁺ jyoh⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ na⁻ ga⁺ tēē⁺ jne⁺ he⁻ sa⁻ dsa⁻hee⁺ jih⁺koh⁺.

⁵¹ Na⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺ koo⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁺. Ja⁻ lä⁻jēē⁻ jne⁺ juun⁺, pero lä⁻jēē⁻ jne⁺ lä⁻sēē⁺ jne⁺.

52 Ni⁺ sa⁺ leeh⁻ ga⁺ jne⁺, kyaah⁺ koq⁻ hmih⁺ ba⁺ jne⁺ lä⁻ sēē⁺ jne⁺, wa⁺ ra⁻ ga⁻ hii⁺ jee⁺ ga⁻ dsaa⁺ luu⁺ hoo⁺. Jēeh⁺, hii⁺ luu⁺ hoo⁺ mah⁺ lä⁻ jiih⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Ja⁻ jiih⁺ mo⁻ so⁻ juuy⁺ jih⁺ koh⁺. Lä⁻ jēē⁻ ba⁺ jne⁺ lä⁻ sēē⁺ jne⁺ ma⁺ ja⁻.

53 Jmi⁻ ngo⁺ jnän⁻ he⁻ dsa⁻ hee⁺, jmee⁺ bii⁺ lä⁻ sii⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ hee⁺. Hi⁺ jmee⁺ bii⁺ lä⁻ sii⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ juu⁺ jih⁺ koh⁺.

54 Wa⁺ ra⁻ ga⁻ lii⁺ jmi⁻ ngo⁺ he⁻ dsa⁻ hee⁺, ja⁻ jiih⁺ mo⁻ so⁻ hee⁺, hi⁻ wa⁺ ra⁻ ga⁻ lii⁺ jmi⁻ ngo⁺ he⁻ dsa⁻ juu⁺, lä⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ juu⁺ ga⁺. Ja⁻ ga⁺ na⁻ lä⁻ te⁺ juu⁺ he⁻ na⁻ sii⁺ lä⁻ la⁻: “Ma⁻ dsaa⁺ go⁻ te⁻ ba⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ juu⁺ dsa⁻.”

55 Na⁻ hma⁻ kuu⁺ he⁻ ma⁺ lle⁻ na⁺ kuu⁺ he⁻ ma⁺ jngiih⁺ kih⁺ dsa⁻. Na⁻ to⁻ hōō⁻, he⁻ ma⁺ lla⁻ dsēē⁻ kih⁺ dsa⁻.”

56 Hma⁻ kuu⁺ he⁻ jngiih⁺ kih⁺ dsa⁻, la⁺ dso⁺ kye⁻. Hi⁺ dso⁺ kye⁻ ja⁻, ka⁻ be⁺ kih⁺ ley⁺ mah⁺ jmeeh⁺ jne⁺.

57 Wa⁺ kwan⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio hi⁻ jmee⁺ lēh⁺ jne⁺ ta⁻ la⁻ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jōōh⁺ jnän⁻.

58 He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺ oōhn⁺ hi⁻ hnaan⁻ cha⁻ miih⁻, go⁻ taah⁺ hnäh⁺ koq⁻ hweh⁻. Ta⁺ jeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻. Jmee⁺ ba⁺ hnäh⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta⁺ kih⁺ Dsa⁻ jōōh⁺ jnän⁻ koq⁻ hä⁻ koq⁻ hä⁻. Jēeh⁺, ñe⁺ ba⁺ jne⁺ sa⁺ na⁻ hee⁻ ta⁺ he⁻ jmee⁻ jne⁺ kiyh⁺.

16

Wa⁺ choq⁺ jne⁺ kuu⁺ mah⁺ kwēēhn⁺ hi⁻ tä⁻ ñee⁺

1 Kwaat⁻ kih⁺ he⁻ choq⁺ hnäh⁺ kuu⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio, jmee⁺ hnäh⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻ koq⁻ ga⁺ jmeen⁺ mada⁻ kih⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁻ gwah⁻ he⁻ tōō⁺ hwa⁺ Galacia.

2 To⁻ nē⁻ jmi⁺ kih⁺ seman⁻, lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁺ hōō⁺ hnäh⁺ kah⁺ miih⁻ kuu⁺, he⁻ lle⁻ kih⁺ kwēēh⁺ hnäh⁺ Dio ha⁻ koh⁺ te⁺ he⁻ lēh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koq⁻ seman⁻ mah⁺ ma⁻ na⁻ jää⁺ kuu⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁻ lloon⁺.

3 Hi⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁻ lloon⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, siin⁻ koq⁻ je⁻ he⁻ lla⁻ llen⁺

jmi⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ hñaah⁻ hnäh⁺ mah⁺ dsa⁻ kay⁺ kuu⁺ he⁻ ma⁻ choq⁺ hnäh⁺ kih⁺ oōh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ Jerusalén.

4 Cher⁺ mah⁺ ga⁻ la⁺ niin⁻, dsa⁻ nōō⁻ jnääh⁺ ko⁻ jōh⁺ kyaayh⁺.

Dsoo⁺ Paa⁺ ta⁻ Macedonia

5 Niin⁻ jää⁺ ta⁻ Macedonia, ja⁻ ga⁺ niin⁻ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, jēeh⁺ ta⁻ Macedonia ba⁺ dsa⁻ ngēēn⁺ jää⁺.

6 Hi⁻ jēē⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻ jän⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ miih⁻ jmi⁺, o cher⁺ mah⁺ ga⁻ la⁺ jän⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ngēē⁺ jii⁻ gyuu⁺. Ja⁻ ga⁺ kwēēh⁺ jnä⁺ miih⁻ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kin⁺ cha⁺ jwē⁺ ha⁻ ta⁺ jee⁺ niin⁻.

7 Jēeh⁺ sa⁺ hnoon⁺, koq⁻ dsa⁻ ngēē⁻ ba⁺ jnä⁺ ta⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺. Cher⁺ mah⁺ ga⁻ kwa⁺ Dio jwē⁺, hnoon⁺ jän⁻ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

8 Pero jän⁻ jee⁺ jwii⁻ Éfeso la⁻, lä⁻ jiih⁺ gooh⁻ jmi⁺ Pentecosté.

9 Jēeh⁺ jee⁺ la⁻ ma⁻ cha⁻ jwē⁺ kin⁺ he⁻ kwan⁺ juu⁺, hi⁻ ta⁺ kin⁺ go⁻ hii⁻ llu⁺ ma⁻ ke⁺ cha⁻ jwēē⁻ hi⁻ na⁻ hōōh⁺ kin⁺.

10 Cher⁺ mah⁺ ga⁻ lloo⁺ Timotä, jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻ tih⁻ dsēy⁺, jēeh⁺ jmee⁺ bih⁺ ta⁺ kih⁺ Dio ja⁻ ba⁺ lä⁻ koq⁻ jmee⁺ jnä⁺.

11 Lä⁻ jēē⁻ ba⁺ wa⁺ hnäy⁺ mah⁺ jäyh⁺ jēē⁻ dsēy⁺ ta⁺ la⁻ kin⁺. Jēeh⁺ gyan⁺ jää⁺ jnih⁺ kyaah⁺ jñah⁺ ga⁺ oōh⁺ jne⁺.

12 Jee⁺ la⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kih⁺ Apolo. Cha⁻ miih⁻ jiih⁻ ga⁻ chuun⁺ kyaayh⁺ mah⁺ ma⁺ dsooy⁺ ma⁺ dsa⁻ jēy⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ jñah⁺ ga⁺ oōh⁺ jne⁺. Pero sa⁺ ga⁻ lla⁻ dsēy⁺ ma⁺ dsooy⁺ lä⁻ chah⁺ ja⁻. Dsooy⁺ ba⁺ lä⁻ koq⁻ ma⁺ jääy⁺.

Ga⁻ hih⁺ Paa⁺ juu⁺ kyaah⁺ oōyh⁻

13 Wa⁺ na⁻ nēh⁺ hnäh⁺, hnōō⁺ lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Wa⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁺ ta⁺ jeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻.

14 Lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻ lle⁻ kih⁺ he⁻ hnaah⁻ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺.

15 Oōhn⁺, ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ kih⁺ Estéfana kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻ kyaay⁺. Laay⁺ to⁻ nē⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ ju⁻ hmēē⁻ hwa⁺ Acaya. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ he⁻

tääh' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' hī' laa'
kyaa' Dio.

¹⁶ Chuun' kyaah' hnäh', wa' nuuh'
hnäh' kih' dsa' hī' jmee' lä'koo' hī'
he'. Lä'ja' ka'läh' kih' hī' kwa' be'
kih' øøh' jne' hi' kyaah' ga' jñah' øøh'
jne' hī' jmee' ta' kih' Dio.

¹⁷ Peer' jēē' dsen' he' ma'ja'
Estéfana, kyaah' Fortunato, kyaah'
Acaico. Hī' he' na' ga'kwa' be' kyaa'
jnäh' kih' he' sa' ga'la' ma'ya'nää'
hnäh'.

¹⁸ Ga'jmeey' jēē' dsen' cha'miuh'
ja'ba' lä'koo' ga'jmeey' kyah' hnäh'.
Kih' dsa' hī' jmee' lä'ja', hnøø' kwa'
jne' ti'hmaah' kiyh'.

¹⁹ Lä'jē' gwah' he' tøø' hwa' Asia,
jmeey' Dio kyah' hnäh'. Aquila kyaah'
Priscila kyaah' øøh' jne' hī' dsa'ñee'
cha'neh' kiyh', jmeey' cha'miuh' Dio
kyah' hnäh' lä' hnøø' Dsa'jøøh' jnän'.

²⁰ Ga'lä'jēē' øøh' jne' jmee' Dio
kyah' hnäh'. Ja' chuh' hnäh' kih'
dsa'kyaah' hnäh' lä' hnøø' Dio.

²¹ Jnä' Paa' kyaah' goon' hñiin',
ma'siin' miuh' jee' ma'dsaa' he' la',
he' jmeen' Dio kyah' hnäh'.

²² Dso'jwii' ba' kyaah' hī' sa' hnää'
Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Chah' ba'
jäh' Dsa'jøøh' jnän'.

²³ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa'jøøh'
jnän' lä'jēē' hnäh'.

²⁴ Lä'jēē' hnäh' hnaan' ta'la' kih'
Cristo Jesús. Wa' la' lä'ja'.

2 Corintios

He- la- jee' ga- te' to' je- he- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Corinto

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol kyaa' Jesu-
cristo lä' hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Tim-
otä ooh' jne' siin' kyah' hnäh' hi- tääh'
gwah' kih' Dio jwii- Corinto lä' kye-
kih' lä' jee' hi- laa' kyaa' Dio hi- tääh'
lä' kaa- hwa' Acaya.

² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi-
ngiin' kih' Dsa- joooh' jnän' Jesucristo,
wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hi- wa'
jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

*Kwa- ba' Dio be' jnän' lä- ma' jee' jne'
he- wii'*

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Je-
sucristo Dsa- joooh' jnän', hi- laa' Täa'
jnän' hi- lä- ñih' dsé' jne', hi- laay' Dio
jnän' hi- jmee' dsa- nöh' dsé- jne'.

⁴ Ma' chaa- jne' lli' wii', hi- he'
jñuuh' he- ti- meeh- dsé- jne'. Mah'
lä- ja- ka- läh' jne', kwan' be' kih' jñah'
hi- ti- meeh- dsé' lä- koo- ma- jmeey'
Dio he- ma- nöh' dsé- jne'.

⁵ Jeeh', tøoh' jne' jeen' cha- miih-
lli' wii' lä- koo- ga- jee' Cristo. Hi-
ja- ba' lä- ja-, ta- la' kih' Cristo, tøoh'
jne' jee- dsé- jne' cha- miih-.

⁶ He- ja- wa- ra- ga- jee' jnääh'
lli' wii', la' llu' kyah' hnäh' mah' ja-
lääh' hnäh'. Hi- ma' jee- dsé- jnääh'
, he- ja- jmee- dsa- nöh' hoh' hnäh'
hi- kwëeh- hoh' hnäh' ma' jeeh'
hnäh' he- wii', ja- ba' lä- koo- wii' he-
ma- jee' jnääh'.

⁷ Heh' o- jøh- dsé- he- cha- kyaa'
jnääh' ta- la' kyah' hnäh', sa- llaa'.
Jeeh', ñe' jnääh' lä- koo- jee' jnääh'
' wii', ja- ba' lä- ja- jeeh' hnäh' wii'.
Hi- ja- ba' lä- koo- dsa- nöh' dsé- jnääh'
, ja- ba' lä- ja- dsa- nöh' hoh' hnäh'
ka- läh'.

⁸ Oøhn', hnøø- jnääh' lä- ñeh' hnäh'
ha- koh' wii' sa- ga- ngëe' jnääh' hwa'
Asia. Ma' jmee- jnääh' huu' dsé-

sa- ma' lä- tää- jnääh'. Lä- jiih' sa-
ga- lä- cha- o- jøh- dsé- he- ma' lää'
jnääh'.

⁹ Ma' jmee- jnääh' huu' dsé- he-
ma- na- juu' ba' jnääh' ja-. He- ja-
ga- jmää' kyaa' jnääh' mah' sa' kye'
jnääh' o- jøh- dsé- kyaa' hñaa' jnääh'
' . Mah' lä- ja- lä- cha- o- jøh- dsé-
kyaa' jnääh' kih' Dio hi- mi- jiih' hi-
ma- na- juu'.

¹⁰ Hi- he' ga- lää' jnääh', hi- he'
lää' jnääh', hi- kye' jnääh' o- jøh- dsé-
kiyh', lä- ma- ngoo' ja- ba' lääy- jnääh'
ma' hii' goo- juu' jnääh'.

¹¹ Lä- ja- jmeey' cher' mah' kwah-
hnäh' be' ngii' hnäh' kyaah' jnääh'
' kiyh'. Jeeh' cher' mah' jwëe' ngii'
kih' Dio ta- la' kyaa' jnääh', lä- ja-
ka- läh' jwëe' kwa' ti' hmaah' kih' Dio
ma- ngëe' ma- jmeey' he- llu' kyaa'
jnääh'.

*Ga- mi- sii' Paa' huu' dsé- he- ma'
dsooy' ta' jwii- Corinto*

¹² He- la- ba' ja- he- ti- dsé- jnääh'
, he- sa' hñii' huu' dsé- kyaa' jnääh'
lä- koo- ga- jmee' jnääh' ta' jee' jyoh'.
Kye' jnääh' koo- nee' ba' huu' dsé- he-
gwa' kih' Dio. Sa' ga- jmee' jnääh'
lä- koo- jmee- hi- kyuuh- cha- miih-.
Ga- jmee' jnääh' lä- koo- lle' kih' ba',
kih' he- llu' dsé' Dio kyaah' jnääh'.
Lä- ja- cha- ga- miih- llu' ga- jmee'
jnääh' jee' kyah' hnäh'.

¹³ He- ma- sii' jnääh' kyah' hnäh', la'
kyaah' koo- nee' ba' huu' dsé-. Ha-
koo- jiih' lä- ngëeh' ba' hnäh' jee' hëh'
hnäh' he- ma- sii' jnääh' la-, ko- ja- ba'
la' huu' dsé- kyaa' jnääh'. Hi- hnoon'
tä- hoh' hnäh' llu',

¹⁴ lä- koh' ma- lä- ngëeh' hnäh'
miih- ha- lä' le' jnän' wa- ra- ga- te'
jee' jäh' Jesús Dsa- joooh' jnän'. Jeeh'
ja- ba' lä- koo- lä- chaa- jnääh' llu'
kwaat- kyah' hnäh', ja- ba' lä- ja-
lä- chaa- hnäh' llu' kwaat- kyaa'
jnääh' jmi' ja-.

¹⁵ Ma- ra- ju' dsoo' lä- ja- le' jnän'.
Ma' jmeen' huu' dsé- ma' niin' to- ne'
ta' jee' tääh' hnäh'. Hi- lä- ja- ka- läh'

ta⁻la⁻ he⁻ ma⁺ jāhn[~] ma⁺ na⁺jēēn⁻
hnāh[~] mah⁺ tē⁺ to⁺ jiih[~] lā⁻chaah⁻
hnāh[~] llu⁺.

¹⁶ Jee⁺ tāāh[~] hnāh[~] na⁻ ma⁺ niin⁻ ta⁻
Macedonia. Hi⁻ Macedonia ja⁻, ma⁺
jāhn[~] ka⁻lāh[~] ta⁺ jee⁺ tāāh[~] hnāh[~]. Hi⁻
kyaah[~] be⁺ kyaah[~] hnāh[~] ma⁺ niin⁻ ta⁻
Judea.

¹⁷ Lā⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻jmeen⁺ huu⁺dsē⁻
lā⁻ja⁻, ja⁻ he⁻ koon⁻. O⁺ che⁺ laah[~]
hnāh[~] ga⁻jmeen⁺ huu⁺dsē⁻ lā⁻koo⁻ ja⁻
hi⁻ ta⁻juu⁺ hi⁻ jāh[~] “jaah⁻” mah⁺ ja⁻ ga⁻
jāyh⁻ “jah⁻ha⁻”?

¹⁸ Mi⁻te⁺ ba⁺ Dio juu⁺ kih⁺. Ja⁻ba⁺
lā⁻ja⁻ jnāāh[~] ka⁻lāh[~]. Sa⁺ jāh[~] jnāāh[~]
“jaah⁻” mah⁺ ja⁻ ga⁻ jāh[~] jnāāh[~] ‘
jah⁻ha⁻’.

¹⁹ Hi⁻ lā⁻ja⁻ ka⁻lāh[~] juu⁺ kih⁺ Jesu-
cristo Joō⁺ Dio he⁻ ga⁻kwa⁺ jnāāh[~] jee⁺
kyaah[~] hnāh[~], kyaah[~] Silvano hi⁻ kyaah[~]
Timotā, sa⁻ ma⁺ la⁺ “jaah⁻, jah⁻ha⁻”,
koo⁻ “jaah⁻” ba⁺ ma⁺ la⁺, jēēh[~] sa⁻
ta⁻juuy⁺.

²⁰ Jēēh[~] ga⁻lā⁻jē⁻ he⁻ ga⁻bāāh⁻ Dio
hñii[~] jmeey⁺ ta⁻la⁻ kih⁺ jooy[~], koo⁻
“jaah⁻” ba⁺ la⁺. Ma⁻ra⁺ he⁻ mi⁻tey⁺ ba⁺
juu⁺ kiyh⁺. He⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻, ta⁻la⁻ kih⁺
Cristo jāh[~] jne⁺ “Wa⁺ la⁺ lā⁻ja⁻” mah⁺
jmeen⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio jnān⁻.

²¹ Dio ba⁺ hi⁻ jmee⁻ he⁻ tōōh[~]
jne⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah[~] Cristo hi⁻
ga⁻lleeyh⁻ jne⁺ mah⁺ lee[~] jne⁺ kyaay⁺.

²² Ga⁻tooyh⁻ Jmī⁻lle[~] Na⁻jngii[~] ‘
kiyh⁺ neh⁺ tuh⁻dsē⁻ jne⁺, lā⁻koo⁻ he⁻
ga⁻jmāy⁺ jne⁺ lee[~]. He⁻ja⁻ ñe⁺ jne⁺
hñah[~] ga⁻ jne⁺ ta⁻ cha⁻ñe⁺.

²³ Ñe⁺ ba⁺ Dio he⁻ sa⁺ ga⁻ ma⁻ñeen[~]
jwii⁻ Corinto jee⁺ tāāh[~] hnāh[~] na⁻ kih⁺
he⁻ ga⁻lā⁻ñih[~] dsēn⁻ kyaah[~] hnāh[~].

²⁴ Ja⁻ he⁻ hnøø⁻ jnāāh[~] jmee⁺ jnāāh[~]
mada⁻ kyaah[~] hnāh[~] jee⁺ hnāāhn[~] Dio.
He⁻ hnøø⁻ jnāāh[~] jmee⁺ jnāāh[~] be⁺
kyaah[~] hnāh[~] ba⁺ ja⁻, mah⁺ jēē[~] hoh[~]
hnāh[~]. Jēēh[~], kih⁺ he⁻ ma⁻heeh⁻ hnāh[~]
kih⁺ Dio, he⁻ja⁻ ma⁻tāāh[~] hnāh[~] koo⁻
hweh⁻.

2

¹ He⁻ja⁻ ga⁻lla⁺ dsēn⁻ he⁻ sa⁺ ñeen[~]
na⁺jēēn⁻ hnāh[~] cher⁺mah⁺ koo⁻ ka⁻lāh[~]

jmeen⁻ ti⁻meeh⁻ hoh[~] hnāh[~].

² Jēēh[~], cher⁺mah⁺ ga⁻jmeen⁺
ti⁻meeh⁻ hoh[~] hnāh[~], che⁺hi⁻ mo⁻
jmeē⁺ jēē⁻ dsēn⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻jmeen⁺
lā⁻ja⁻? Ma⁻la⁻ hnāh[~] ba⁺ hi⁻ jmee⁺ jēē⁻
dsēn⁻.

³ Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺ ma⁻siin⁺ kyaah[~]
hnāh[~] mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁺ na⁺jēēn⁻
hnāh[~], sa⁺ jmeeh⁺ hnāh[~] ti⁻meeh⁻
dsēn⁻, hnāh[~] hi⁻ ma⁺ jmee⁻ jēē⁻ dsēn⁻.
Cha⁻ ba⁺ o⁻jōh⁻ dsē⁻ kin⁻ kyaah[~]
hnāh[~], he⁻ tāāh[~] hnāh[~] jēē⁻ hoh[~] hnāh[~]
lā⁻koo⁻ jnā[~].

⁴ Lā⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻siin⁺ kyaah[~] hnāh[~],
sa⁺ ma⁺ chaan⁻ llu⁺, ma⁺ ti⁻meeh⁻
dsēn⁻ jwēte⁻, lā⁻jiih[~] ja⁺ hoohn[~]. Pero
ja⁻ he⁻ ga⁻siin⁺ mah⁺ jmeen⁻ ti⁻meeh⁻
hoh[~] hnāh[~]. Ga⁻siin⁺ mah⁺ lā⁻ñeh[~]
hnāh[~] he⁻ hnaan⁻ hnāh[~] cha⁻miih⁻
ba⁺ ja⁻.

*Hnøø⁺ jōh⁻ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁺
he⁻ hñih[~] mah⁺ jāyh⁻ ka⁻lāh[~]*

⁵ Hi⁻ ga⁻jmeē⁺ ti⁻meeh⁻ dsēn⁻,
ja⁻ ma⁻la⁻ kin⁻ ga⁻jmeey⁺ lā⁻ja⁻.
Ga⁻jmeey⁺ kih⁺ lā⁻jēē⁻ hnāh[~] he⁻
ti⁻meeh⁻ hoh[~] hnāh[~] miih⁻. Jwēēhn[~]
hnāh[~] lā⁻la⁻, mah⁺ sa⁺ jmeen⁻ juuh⁻
kih⁺ juu⁺ la⁻.

⁶ Ma⁻lee⁻ ko⁻na⁻ kih⁺ dsa⁻ he[~],
lā⁻koo⁻ te⁺ he⁻ ma⁻heeh⁻ hnāh[~] wii[~].

⁷ He⁻ja⁻ na⁺, llu⁺ ga⁻ he⁻ jmeeh⁺
hnāh[~] jōh⁻ hoh[~] hnāh[~] kiyh⁺, mah⁺ jēē⁻
dsēy⁺, le[~] ga⁻ che⁻ ga⁻hee⁻ dsēy⁺ kih⁺
he⁻ ti⁻meeh⁻ dsēy⁺ cha⁻miih⁻.

⁸ He⁻ja⁻ chuun[~] kyaah[~] hnāh[~],
mi⁻jnāā⁺ hnāh[~] kiyh⁺ he⁻ hnaah⁺
hñih[~].

⁹ Lā⁻ja⁻ ka⁻lāh[~] ga⁻siin⁺ kyaah[~] hnāh[~]
jāā⁺, mah⁺ jēēn⁻ che⁺ nuaah[~] hnāh[~] kih⁺
lā⁻jē⁻ mada⁻ kin⁻.

¹⁰ Cher⁺mah⁺ jōh⁻ hoh[~] hnāh[~] kih⁺
dsa⁻ kyaah[~] hnāh[~], jnā[~] ka⁻lāh[~] jmeen⁻
jōh⁻ dsēn⁻ kiyh⁺. Heh⁺ he⁻ jmeen⁻ jōh⁻
dsēn⁻ ja⁻ (cher⁺mah⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺
jmeen⁻ jōh⁻ dsēn⁻) he⁻ jmeen⁻ lā⁻ja⁻,
he⁻ llu⁺ kyaah[~] hnāh[~] ba⁺ ja⁻, cha⁻ñe⁺
Cristo.

¹¹ Heh⁺ lā⁻ja⁻ sa⁺ kwan⁺ jwē⁺ kih⁺
Tana⁺ leeyh⁻ jne⁺. Jēēh[~], kyuuh[~] ba⁺
jne⁺ ha⁻ lā⁻la⁺ may[~] kiyh⁺.

*Ga⁻lä⁻meeh⁻ dsë⁻ Paa⁻ lä⁻ ma⁻ gyay⁻
jw⁻ Troa*

12 Ma⁻ ga⁻lloon⁻ jee⁻ jw⁻ Troa, ma⁻ kwan⁻ ju⁻hmëë⁻ kih⁻ Cristo. Jee⁻ ja⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ ga⁻nä⁻ jwë⁻ kin⁻ mah⁻ ma⁻jmeen⁻ ta⁻ kiyh⁻.

13 Pero sa⁻ ga⁻h⁻ tii⁻ neh⁻ tuh⁻dsën⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻jnääh⁻ øøhn⁻ Tito. He⁻ja⁻ ga⁻h⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁻ ngoon⁻ ta⁻ Macedonia ba⁻.

Ta⁻lä⁻ kih⁻ Cristo leh⁻ ba⁻ jne⁻

14 Ti⁻hmaah⁻ Dio hi⁻ kwa⁻ jwë⁻ leh⁻ jne⁻ tää⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Cristo Jesús. Lä⁻kaa⁻ jee⁻ dsa⁻nøø⁻ jne⁻, nuu⁻ dsa⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Lä⁻koo⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ lle⁻ mi⁻jw⁻ he⁻ jwä⁻ ba⁻ la⁻.

15 Ta⁻lä⁻ kih⁻ Cristo laa⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ mi⁻jw⁻ he⁻ soo⁻ jee⁻ gya⁻ Dio. He⁻ na⁻ la⁻ jme⁻ he⁻ taah⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻lää⁻ hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ dsa⁻hee⁻ ka⁻läh⁻.

16 Kih⁻ hi⁻ dsa⁻hee⁻, h⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ h⁻. Hi⁻ kih⁻ hi⁻ dsa⁻lää⁻, h⁻ mi⁻jw⁻ he⁻ kwa⁻ jne⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. ¿Hi⁻ ba⁻ tää⁻ jmee⁻ ta⁻ la⁻?

17 Sa⁻ jmee⁻ jnääh⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jwëë⁻ hi⁻ ga⁻nää⁻ kwa⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ha⁻ lä⁻ jee⁻ liyh⁻ kuu⁻. Kyaah⁻ koo⁻ nää⁻ ba⁻ h⁻ ga⁻nøø⁻ jnääh⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻chee⁻ Dio jnääh⁻. Lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnääh⁻ cha⁻näy⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ kyaah⁻ Cristo.

3

Ga⁻hlëeh⁻ Paa⁻ kih⁻ hmooh⁻ hmëë⁻

1 Pero ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ h⁻ he⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻ llu⁻ kyaah⁻ h⁻ jnääh⁻. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ bii⁻ kye⁻ jnääh⁻ koo⁻ je⁻ he⁻ ngëë⁻ juu⁻ hee⁻ ta⁻ laa⁻ jnääh⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ ko⁻llaa⁻. Ni⁻ sa⁻ ngi⁻ jnääh⁻ kwah⁻ hnäh⁻ koo⁻ je⁻ he⁻ hlëeh⁻ llu⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ mah⁻ heeh⁻ jnääh⁻ dsa⁻ ha⁻ jee⁻ tää⁻ jnääh⁻.

2 H⁻ h⁻ ba⁻ hnäh⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ je⁻ he⁻ hlëeh⁻ llu⁻ kyaah⁻ jnääh⁻. Lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻si⁻ neh⁻ tuh⁻dsë⁻ jnääh⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ jee⁻ dsa⁻ hi⁻ kay⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ jnääh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

3 Jnä⁻hä⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ je⁻ he⁻ ga⁻si⁻ Cristo ta⁻lä⁻ kyaah⁻ jnääh⁻. Ja⁻ he⁻ na⁻si⁻ kyaah⁻ hee⁻. He⁻ na⁻si⁻ kyaah⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio jiih⁻ ba⁻ ja⁻. Ni⁻ sa⁻ na⁻si⁻ nää⁻ mi⁻kuu⁻, he⁻ na⁻si⁻ neh⁻ tuh⁻dsë⁻ dsa⁻ ba⁻.

4 Ta⁻lä⁻ kih⁻ Cristo jmee⁻ jnääh⁻ kwaat⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻jmaa⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ jnääh⁻. He⁻ ja⁻ la⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ cha⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ cha⁻nää⁻ Dio.

5 Ja⁻ kyaah⁻ be⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ he⁻ ma⁻ya⁻nøø⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ la⁻, mah⁻ sa⁻ jmee⁻ jnääh⁻ h⁻ dsë⁻ he⁻ la⁻ ta⁻ kyaah⁻ h⁻ jnääh⁻. Sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. Ta⁻ he⁻ leh⁻ jnääh⁻ jmeen⁻, la⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻.

6 Hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻h⁻ jnääh⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ he⁻ tää⁻ jnääh⁻ mah⁻ kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ hmooh⁻ hmëë⁻. Ja⁻ koo⁻ na⁻si⁻ ta⁻jmah⁻, kyaah⁻ Jmi⁻lle⁻ ba⁻ la⁻ hmooh⁻ hmëë⁻. Jëeh⁻, nää⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé na⁻si⁻, ma⁻ na⁻ bää⁻ jne⁻ he⁻ juu⁻ ba⁻ jne⁻ ja⁻. Pero Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio jmee⁻ chaa⁻ jne⁻.

7 Ley⁻ he⁻ ma⁻ na⁻si⁻ nää⁻ jw⁻ kuu⁻, he⁻ taah⁻ jne⁻ dso⁻jw⁻, he⁻ ja⁻ ja⁻ kyaah⁻ je⁻ tø⁻jlëë⁻ ñih⁻. He⁻ja⁻ dsa⁻ Israel sa⁻ ga⁻tää⁻ ma⁻ jëey⁻ mo⁻nää⁻ Moisé kih⁻ he⁻ beë⁻ je⁻ ja⁻. Pero ga⁻dsaa⁻ ba⁻ he⁻ beë⁻ ja⁻.

8 Ha⁻ ga⁻ sa⁻ llu⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh⁻ hmëë⁻ he⁻ la⁻ jnän⁻ ta⁻lä⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio.

9 Jëeh⁻, cher⁻mah⁻ ja⁻ kyaah⁻ je⁻ tø⁻jlëë⁻ ñih⁻ juu⁻ he⁻ taah⁻ jne⁻ dso⁻jw⁻, ha⁻ ga⁻ koo⁻ sa⁻ jnaah⁻ juu⁻ he⁻ jmaa⁻ jne⁻ lluu⁻.

10 Heh⁻ he⁻ tø⁻jlëë⁻ ñih⁻ kih⁻ hmooh⁻ ma⁻gyuh⁻ ja⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ jeeh⁻ kwee⁻ lä⁻koo⁻ jnaah⁻ la⁻ hmooh⁻ hmëë⁻.

11 Jëeh⁻, cher⁻mah⁻ ma⁻ la⁻ tø⁻jlëë⁻ ñih⁻ hmooh⁻ he⁻ ma⁻ngëë⁻ ja⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁻ jnaah⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh⁻ he⁻ sa⁻ ngëë⁻ jih⁻koh⁻.

12 Peer⁻ jnaah⁻ la⁻ he⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ jnän⁻ kyaah⁻ hmooh⁻ hmëë⁻, he⁻ja⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻ jnääh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻.

13 Sa⁺ jmee⁻ jnääh[!] lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee[?] Moisé he⁻ ma⁻ jlë⁻ mo⁻ nëy[?] kyaah[!] koo⁻ jwí[?] hmiih⁻ mah[!] sa⁺ ma⁻ jëe[!] dsa⁻ Israel je⁻ tø⁻ jlëe⁻ ñih[!] ja⁻ ta⁻ ko⁻ jiih[!] ma[!] dsa⁻ hñaa⁻.

14 Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh[?], hñaa⁻ dsë⁻ kih[!] dsa⁻ he[?] ma⁻ na⁻ jlë⁻. Lä⁻ ja⁻ la[!] lä⁻ jiih[!] na[!], wa⁻ ra⁻ ga⁻ hëy[?] jee⁻ na⁻ sii⁻ hmoo^h ma⁻ gyuh⁻ ja⁻. La[!] kiyh[!] lä⁻ koo⁻ na⁻ jlë⁻ jwí[?] hmiih⁻ hñaa⁻ dsë⁻ kiyh[!], sa⁻ kwa⁻ jwë[!] lä⁻ ngëy[?]. Pero kyaah[!] Cristo dsa⁻ jñuh[!] he⁻ na⁻ jlë⁻ hñaa⁻ dsë⁻ kiyh[!].

15 Lä⁻ jiih[!] jmi[!] na[!], wa⁻ ra⁻ ga⁻ hëy[?] he⁻ ga⁻ sii[?] Moisé, lä⁻ ma⁻ na⁻ jlë⁻ ja⁻ ba[!] hñaa⁻ dsë⁻ kiyh[!].

16 Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ hëh⁻ dsa⁻ kih[!] Dsa⁻ jøø^h jnän[!], dsa⁻ jñuh[!] he⁻ na⁻ jlë⁻ hñaa⁻ dsë⁻ kiyh[!].

17 Jëeh[?], Dsa⁻ jøø^h jnän[!] laa[!] Jmi⁻ lle[?] Na⁻ jngii[!]. Hi⁻ cher⁻ mah[!] Jmi⁻ lle[?] kih[!] Dsa⁻ jøø^h jnän[!] kyaah[!] jne[!], ma⁻ na⁻ na⁻ hñaa⁻ dsë⁻ jnän[!] hi⁻ ma⁻ laa[!] ba[!] jne[!] cha⁻ në[!] Dio.

18 He⁻ ja⁻ lä⁻ jëe⁻ jne[!] ga⁻ nøø[?] na⁻ jñih[!] mo⁻ në[?] jne[!], laa[!] jne[!] lä⁻ koo⁻ hu⁻ he⁻ jëe⁻ jee⁻ kih[!] dsa⁻ mah[!] tëey[!] jëey[!] ha⁻ koh[?] jøø^h sa⁺ laa[!] Dsa⁻ jøø^h jnän[!]. Lä⁻ ja⁻ Dsa⁻ jøø^h jnän[!] hi⁻ laa[!] jmi⁻ lle[?] ngoo[!] mi⁻ sëey[!] jne[!] lä⁻ jiih[!] lee[?] jne[!] lä⁻ koo⁻ laay[!] hñiiy[?].

4

1 Kih[!] he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih[?] dsë⁻ Dio jnääh[!], he⁻ ja⁻ ga⁻ hñaa⁻ jnääh[!] jmee⁻ jnääh[!] ta⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ sa⁺ dsa⁻ jeh[!] dsë⁻ jnääh[!].

2 Ma⁻ jmee[?] jnääh[!] ta⁻ koo[?] lä⁻ jëe⁻ he⁻ la[!] o⁻ hih⁻ hi⁻ lä⁻ jëe⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ hmää[!]. Sa⁺ hnøø⁻ jnääh[!] may⁻ hliih[!] ja⁻, ni⁻ sa⁺ mi⁻ sii⁻ jnääh[!] juu[!] kih[!] Dio. Ñe⁻ ba[!] Dio he⁻ hlëeh[!] jnääh[!] ju⁻ dsoo[?] jmah[!] hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëe⁻ ba[!] ñe⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ jnääh[!].

3 Dsoo[?] ba[!] na⁻ hmää[!] ba[!] la[!] ju⁻ hmëe[?] he⁻ kwa⁻ jnääh[!], pero ma⁻ la[!] kih[!] hi⁻ ma⁻ kah⁻ jwë[!] ba[!].

4 Tana[!] hi⁻ laa[!] dio kih[!] jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ga⁻ jlëy[!] hñaa⁻ dsë⁻ kih[!] dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻ hëh⁻ kih[!] Dio. Mah[!] lä⁻ ja⁻

sa⁺ jëey[!] wa⁻ je⁻ kih[!] ju⁻ hmëe[?] he⁻ mi⁻ jnääh[!] ha⁻ koh[?] sa⁺ jøø^h laa[!] Cristo hi⁻ laa[!] koo⁻ hëh⁻ kyaah[!] Dio.

5 Sa⁺ hlëeh[!] jnääh[!] juu[!] kyaa[!] hñaa[!] jnääh[!], hlëeh[!] jnääh[!] kih[!] Jesucristo ba[!]. Jäh⁻ jnääh[!] laay[!] Dsa⁻ jøø^h jnän[!] mah[!] jmee[?] jnääh[!] ta⁻ he[!] kyah[!] hnäh[?] kwaat⁻ kih[!] Jesús.

6 Hih[!] Dio hi⁻ ga⁻ jäh[?]: “Wa⁻ lä⁻ jnä[?] wa⁻ je⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻”, hi⁻ he[?] ga⁻ mi⁻ jnääh⁻ wa⁻ je⁻ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne[!]. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ hñaa⁻ dsë⁻ jnän[!] mah[!] lä⁻ kyuu^h jne[!] ha⁻ koh[?] jøø^h sa⁺ laa[!] Dio, lä⁻ koo⁻ ga⁻ mi⁻ jnääh⁻ Cristo jnän[!].

Chaa⁻ jne[?] kyaah[!] he⁻ ma⁻ dsoo[?] dsë⁻ jne[!] kih[!] Dio

7 Peer⁻ jnaah[!] la[!] ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh[!] la⁻, ma⁻ ke⁻ laa[!] jnääh[!] lä⁻ koo⁻ mi⁻hya⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah[!] gwaah[!] mah[!] lä⁻ ja⁻ lä⁻ jnä[?] kih[!] dsa⁻, ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh[!] la[!] kyaah[!] be[?] he⁻ gwa[?] kih[!] Dio, ja⁻ he⁻ gwa[?] kyaa[!] jnääh[!].

8 Na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁻ he⁻ wi⁻ dsa⁻ ngëe⁻ jnääh[!], pero sa⁺ jeh⁻ dsë⁻ jnääh[!]. Chaa⁻ jnääh[!] cha⁻ miih⁻ hñaa⁻ dsë⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ cha⁻ ba[!] o⁻ jøø^h dsë⁻ kyaa[!] jnääh[!].

9 Hëe⁻ dsa⁻ kyaa[!] jnääh[!] pero Dio sa⁻ bee⁻ jnääh[!]. Jmee⁻ dsa⁻ jnääh[!], pero sa⁺ dsa⁻ juu[?] jnääh[!].

10 Lä⁻ kaa⁻ jee⁻ ga⁻ nøø[?] jnääh[!] hii[?] goo⁻ juu[?] jnääh[!] kwaat⁻ kih[!] Jesús. Lä⁻ jwë[?] ja⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä[?] he⁻ cheh[!] Jesús kyaa[!] jnääh[!], he⁻ ja⁻ ba[!] chaa⁻ jnääh[!].

11 Jëeh[?], jnääh[!] hi⁻ jiih⁻, koo⁻ ba[!] he⁻ hii[?] goo⁻ juu[?] jnääh[!] kwaat⁻ kih[!] Jesús. Lä⁻ ja⁻ ba[!] dsa⁻ lä⁻ jnä[?] he⁻ cheh[!] Jesús në[?] kyaa[!] jnääh[!] hi⁻ sa⁺ bee[?].

12 Heh[!] lä⁻ ja⁻, lä⁻ jëe⁻ jmi[!] ba[!] he⁻ chaa⁻ juu[?] jnääh[!] mah[!] hnäh[?], ma⁻ jnääh⁻ hnäh[?] ha⁻ lä⁻ jee⁻ lä⁻ chaa⁻ hnäh[?] tää[?].

13 Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu[!] kih[!] Dio: “Ga⁻ lä⁻ dsoo[?] dsën⁻, kih[!] he⁻ ja⁻ ba[!] ga⁻ hlëehn⁻.” Ja⁻ ba[!] lä⁻ ja⁻ la[!] hñaa⁻ dsë⁻ he⁻ kye[?] jnääh[!] la⁻. Ga⁻ lä⁻ dsoo[?] dsë⁻ jnääh[!] he⁻ ja⁻ ba[!] hlëeh[!] jnääh[!].

14 Jëeh' ñe' ba' jnääh', he' ba' Dio hi' ga'mi'jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnän', he' ba' hi' he' mi'jiih' jnääh' ka-läh' kyaah' Jesús hi' lä-ja-ko-jøh' lä-jëe' jne' tēēy' ya'jwii' kiyh'.

15 Lä-jëe' he' dsa-ngëe' jnääh', he' llu' kyah' hnäh' ba' ja-. Mah' mi-jää' Dio hnäh' cha-ga'miih-, hi' lä-ja-jwëe' ga' kwa' ti'hmaah' kih' Dio hi' jmääy' jøøh' ka-läh'.

16 He-ja- sa' jeh' dsë- jnääh'. Ma'ke- ngoo' dsa-gyuh' hi' dsa-hee' jmi-ngo' kyaä' jnääh', pero ta' neh' jee' hä' jmi-lle' kyaä' jnääh' dsa-lä-hmëe' koo- jmi' koo- jmi'.

17 Sa' juuh- la' he' wii' he' jëe' jne' jmi-gyuu' la-, he' dsa-ngëe' ba' ja-. He-ja- jmää' jnän' hi' hnaah' Dio mah' tēe' jne' ya'jwii' he' jnä' na'hñaa' he' sa' hee' jih'koh'.

18 He-ja- sa' jmee- jnääh' he' kih' he' jnä' hwa' la-. Jmee- jnääh' he' kih' he' sa' jnä' ba'. Jëeh', lä-jëe' he' jnä', he' dsa-ngëe' ba' ja-. Pero he' sa' jnä', lä' ma-la' ja-ba' lä-jëe' joh' jmi' cha-.

5

1 Jmi-ngo' he' kye' jne', la' lä-koo- hne' jnän' ta'ko-jiih' tøøhn' jmi-gyuu' la-. Jmi-ngo' la' la' lä-koo- hne' he' na-la' kyaah' loo' jah'. He-ja- ñe' jne', wa'ra- ga'hee' jmi-ngo' jnän', lä-cha-jyoh' he' hmëe' gyuu' jmi-gyuu' he' hñah' jne' kih' Dio he' sa' la' lä-koo- hne' he' jmee' dsa-. He-ja- sa' hee' jih'koh'.

2 Peer- ku'jii- jnän' ta'ko-jiih' laä' jne' jmi-ngo', hnøø- jne' wa'ra-jäh' kih' na' ga-jah- ba' tēe' jne' jmi-ngo' he' sa' hee' he' cha- gyuu' jmi-gyuu'.

3 Lä-ja-, lä-cha- ba' jmi-ngo' jnän' mah' sa' jä' jmi-lle' jnän' ta'jmah'.

4 Ta'ko-jiih' chaa- jne' kyaah' jmi-ngo' la-, Peer- ku'jii- jnän' hi' ki'hooh' jne'. Ja- ko-ja- hnøø- jne' ben' jmi-ngo' la-, he' hnøø- jne' tēe' jne' jmi-ngo' hmëe' ba'. Mah' jä'

jmi-ngo' hmëe' he' cha- tää', la' jmi-ngo' he' dsa-hee'.

5 Dio ba' he' hi' ga'jmää' jne' mah' tēe' jne' he' hmëe' ja-. Hi' ga'kwëeyh' jne' Jmi-lle' Na-jngii' he' jmeeh' juu' jnän' he' hñah' jne' cha-ga'miih- ta' cha'ne'.

6 Kih' he-ja-, ngoo' ba' cha- o-jøh- dsë- jnän'. Hi' ñe' jne', ta'ko-jiih' tøøh' jne' kyaah' jmi-ngo' la-, lä-koo- he' tøøh' jne' kii' kih' Dio ba' la'.

7 (Jëeh', kyaah' he' dsoo' dsë- jne' he' tøøhn' jwë' kiyh', ja' kyaah' he' jëe' jne'.)

8 He-ja- ma-cha- ba' o-jøh- dsë- jnän'. Hi' hnøø- ga' jne' lä-øøn' kih' jmi-ngo' la- mah' dsa'toohn' ko-jøh' kyaah' Dio.

9 He-ja- wa' kwan' be' jmeen' lä' tih' dsë' Dio, cher'mah' tøøhn' kyaah' jmi-ngo' la- o ma'ke- sa' tøøhn' kyaah' ka-läh'.

10 Jëeh', ga'lä-jëe' ba' jne' dsa'nøøn' nē'ta' kih' Cristo mah' lä-jaa- lä-jaa- jne' tēe' jne' jñeen' ha- koo- te' ta' he' ma' jmee- jne' ta'ko-jiih' ma' chaa- jne', che' he' llu', o che' he' hñah'.

Kih' he- ga'juu' Cristo ga'jiih' juu' jnän' kyaah' Dio

11 Gah' ba' jnääh' Dio, he-ja- hlëeh' jnääh' dsa- lä-jiih' lä-ngëe'y'. Ñe- ba' Dio ha- lä' la' hu' dsë- kyaä' jnääh'. Lä-ja- hnoon' wa'ra- jäh' kih' lä-ngëeh' hnäh' ka-läh'.

12 Ja- he' hnøø- jnääh' hlëeh' jnääh' llu' kyaä' hñaa' jnääh' cha'ne' hnäh'. He- kwa- jnääh' jwë' mah' lä- chaa- hnäh' llu' kyaah' ta' he' jmee- jnääh'. Lä-jwë' ja-, cha- he' kyaah' jiih' hnäh' juu' kyaah' dsa- hi' koo- jëe- ha- lä- tääh' haa' dsa- la- he' ma' kay' kwaat- hee- na- hnøø' tuh- dsë' dsa-.

13 Cher'mah' ngaah' jnääh', kih' Dio ba' ja- he' jmee- jnääh' lä-ja-. Hi' cher'mah' lluu' jnääh', he' llu' kyah' hnäh' ba' ja-.

14 Lä-koo- hnää' Cristo jne', lä-ja- jøø' jnän' jmeen' lä-lle' kih'. Jëeh' ma-ñe' ba' jne' he' ga'juu' jaa- kih'

lä-jëë, he-ja- la' kwaat~ ga-lä-jëë jne' ga-juun'.

15 Cristo ga-juu' kih' lä-jëë mah' lä-jëë hi- chaa-, mo-so- jmeey' lä-hnøoy' hñiiy'. Jmeey' lä-hnøø' Cristo ba', hi- ga-juu' hi- ga-lä-juuh' kih' ga-lä-jëë.

16 He-ja- jnääh', na' ta- cha'ne' mo-so- kye' jnääh' kwaat~ kih' dsa- lä-koo- tëë' jmee- dsa- jmi-gyuu-. Ma-ke- jää' sa- ga-jmee' jnääh' he' kih' Cristo, pero na' mo-so- jmee- jnääh' lä-ja-.

17 Heh' lä-ja-, cher'mah' jaa- hi- ma-laa' koo- kyaah' Cristo, ma-laay' jaa- hi- hmëë' ba'. Lä-jë- he- ma- jmeey- jää', ma-ngëë' ba' ja-. na' ma-laay' hmëë' go-te-.

18 Lä-jë- he- la-, gwa' kih' Dio hi- ga-jëeh- juu' jnän' ta-la- kih' Cristo mah' sa- cha- ga- he- na-bääh' jne' kyaayh'. Hi- ga-tooyh- goo- jnääh' mah' hlëeh' jnääh' dsa- ha- lä- jeeyh- juu' kiyh' kyaah' Dio.

19 Ta-la- kih' Cristo, mo-so- jmee- Dio kwaat~ kih' dso'kye- jnän' heh' lä-ja- jeeyh- juu' jnän' kyaayh'. Hi- ga-tooyh- goo- jnääh' kwa' jnääh' juu' ha- lä- jee' jëeh' dsa- juu' kih' kyaah' Dio.

20 He-ja- na-hñaa' jnääh' he- kwa- jnääh' juu' lä-hih- kih' Cristo. La- lä-koo- he- chuü' Dio kyaah' hnäh' ta-la- kyaah' jnääh'. He-ja- chuun' kyaah' hnäh' ta-la- kih' Cristo, jëeh' hnäh' juu' kyah' hnäh' kyaah' Dio.

21 Cristo hi- sa- cha- dso'kye- kih', Dio ga-jmee' cha- dso'kye- kiyh' he- llu' jnän', mah' ta-la- kiyh', lee' jne' lluu' cha'ne' Dio.

6

1 He-ja- jnääh' hi- kwa- be' kyaah' ta' kih' Dio, hlëehn' hnäh', ta- jmee- hnäh' ta- koo' he- llu' dsë' Dio kyaah' hnäh'.

2 Jëeh', lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: Hor~ he- jøh- dsën-, ga-nuun' kyah'. Jmi' he- ma- lää' dsa-, ga-jmeen' be' kyah', ga-jäh' Dio.

He-ja- jwëehn~ hnäh', na' ba' ja- hor~ he- jøh- dsë' Dio. Na' ba' ma- cha- jmi', lääh' hnäh'.

3 Ga-nøø' jnääh' lä-koo- lle' kih' ba' mah' ni- jaa- sa- cha- he- kih' mi-kwayh' kih' ta' he- jmee- jnääh'.

4 Wa' he- cha- he- he- dsa-ngëë' jnääh', hnøø- jnääh' mi-jnääh' jnääh' kih' dsa-, laa' jnääh' hi- jmee- ta' he' kih' Dio. Kwëeh~ ba' dsë- jnääh', hi- ja- koo- nëe' he- wi' he- dsa-ngëë' jnääh', lla-kyaa' jnääh', gwa' he- jmee- jwiih' kyaah' jnääh'.

5 Jmi-baa- dsa- jnääh', taah- dsa- jnääh' neh- ñe', tooyh~ mi' kyaah' jnääh'. Peer- hweh- ta' kyaah' jnääh', cha- ma' sa- gwii- jnääh', ni- sa- cha- he- kih- hih- jnääh'.

6 Ga-nøø' jnääh' koo- nëe' ba', cha- ba' hu' dsë- kyaah' jnääh', jøh- dsë- jnääh', llu' dsë- jnääh', ga-nøø' jnääh' kyaah' Jmi- lle' Na- jngii', hi- kyaah' ju'dsoo' hnää- jnääh' dsa-.

7 Hlëeh' jnääh' ju'dsoo' jmah' ba'. Kyaah' be' kih' Dio ga-nøø' jnääh'. Jmee- jnääh' he- llu' jmah', lä-jwë' ja- hää- jnääh' hñaa' jnääh' hi- lëh' jnääh' kih' he- hlih'.

8 Cha- ma' hnää' dsa- jnääh', cha- ma' na-häayh' jnääh'. Cha- ma' mi-kwayh' jnääh', cha- ma' hlëeyh- llu' kyaah' jnääh'. Laa' jnääh' kiyh' lä-koo- dsa- hi- ta- juu', ma-ke- hlëeh' jnääh' ju'dsoo'.

9 Jmeey- sa- kyuuy' jnääh', ma-ke- kyuuy' ba'. Hi- ma-ngoo' ga-juu' ba' jnääh' kiyh', pero chaa- ba' jnääh'. Kwa- dsa- kyaah' jnääh' pero sa- jngëeyh' jnääh'.

10 Ma-ke- ti-meeh- dsë- jnääh', ma-ra- he- jëë- ba' dsë- jnääh'. Laa' jnääh' tä- ñee', pero cha- mi' he- llu' ma-hyoh~ jwëë' dsa- kwaat~ kyaah' jnääh'. Lä-koo- he- sa- cha- ni- mi' kyaah' jnääh' ba' la', pero ga-lä-jë- ba' cha- kyaah' jnääh'.

11 Sa- gah' jnääh' ma-hlëeh' jnääh' hnäh' dsa- Corinto juu' la-. Lä-kaa- tuh- dsë' jnääh' ga-mi-jnääh' jnääh'

hñaah' jnääh' kyah' hnäh'.

¹² Ja' kyaah' hih' ga' lä' hnää' jnääh' hnäh'. Pero hnäh', sa' ga' mi' jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' kyaah' jnääh'.

¹³ Lä' koo' jmee' jnääh', ja' ba' lä' ja' jmee' hnäh'. (Hlëehn' hnäh' lä' koo' gyuu' kyaan'.) Wa' hnaah' jnääh' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh'.

Laa' jne' lä' koo' gwah' kih' Dio

¹⁴ Ta' jmee' hnäh' ko' jøh' kyaah' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio. Jëeh', sa' jëeh' kwee' he' hlih' kyaah' he' llu'. ¿Ha' lä' ja' jmee' ko' jøh' jee' na' hoo' kyaah' jee' jnä' wa' je'?

¹⁵ Hi' sa' sooh' kih' hi' sa' llu' he' jmeey' ko' jøh' kyaah' Cristo. Lä' ja' ka' läh' kih' hi' ma' heeh' kih' Dio kyaah' hi' sa' ma' heeh'.

¹⁶ Dio hi' na' laa' kaa' dsa', ni' miih' sa' sooh' jmeey' ko' jøh' kyaah' gwah' kih' Dio. Jëeh', jne' ba' laan' gwah' kih' Dio jiih'. Juu' he' jwahn' la', la' lä' koo' ga' jäh' hñii' Dio:

Jän' jee' kiyh' mah' ngën' ko' jøh' kyaayh'.

Jnä' leen' Dio kyaay' mah' lä' jëey' leey' dsa' kyaan'.

¹⁷ He' ja' ga' jäh' Dsa' jøøh' jnän':
Hwëë' hnäh' jee' kih' hi' sa' ma' heeh' kin',
wa' lä' øø' hnäh' kiyh', ga' jäh' Dsa' jøøh' jnän'.

Ta' koo' hnäh' he' sa' lle' kih' koo' hnäh',

lä' ja' ba' heehn' hnäh'.

¹⁸ Mah' jnä' leen' Täa' kyaah' hnäh'.
Hih' hnäh', leeh' hnäh' gyuu' më' gyuu' ñuu' kyaan',
jäh' Dio hi' cha' ga' lä' jë' be' kih'.

7

¹ Na' ma' nuun' ha' koh' na' hñaah' sa' la' he' ga' jäh' Dio jmee' jnän'. He' ja' jwëehn' hnäh' øøhn' hi' hnaan', hnøø' ben' lä' jë' he' mi' sah' jne' hi' lä' ja' kih' he' mi' soh' jmi' lle' jnän'. Hi' kih' he' gah' jne' Dio, hnøø' mi' lluy' jne' hñaan' koo' hä' koo' hä' lä' jiih' jän' na' jngëen' go' te'.

Ma' hnøø' Paa' ma' jmee' dsa' Cor-into he' kiyh'

² Jmee' hnäh' miih' he' kyaah' jnääh'. Jëeh', kih' ni' jaa' hnäh' sa' ma' jmee' jnääh' he' hlih'. Sa' ma' hee' jnääh' hu' dsë' kih' ni' jaa', ni' sa' ma' mi' gaa' jnääh' ni' jaa'.

³ Sa' jwahn' lä' ja' mah' bäahn' hnäh' dsoo'. Ga' jwëehn' hnäh' jää', hnaan' hnäh'. Jëeh' ma' lla' dsë' jnääh', jmee' jnääh' ko' jøh' kyaah' hnäh' ma' ke' chaa' juu' jnääh'.

⁴ Cha' cha' miih' o' jøh' dsë' kin' kyaah' hnäh'. Chaan' llu' kwaan' kyah' hnäh'. He' ja' gwa' dsa' nøh' dsën' cha' miih' hi' jëë' dsën' ma' jëen' cha' miih' he' wi'.

⁵ Lä' ma' ga' tée' jnääh' Macedo-
nia, sa' ga' teeh' jnääh' dsë' jnääh' ni' miih'. Ga' lä' jë' nëe' he' wi' ga' jëe' jnääh'. Ga' tee' dsa' kyaah' jnääh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', ga' lä' gah' jnääh' cha' miih'.

⁶ Pero Dio hi' jmee' dsa' nøh' dsë' lä' jëe' hi' chaa' hu' dsë', ga' jmeey' ga' nøh' dsë' jnääh' lä' ma' ja' Tito.

⁷ Ja' ma' la' kih' he' ja' Tito, kih' he' ga' jmeeh' hnäh' ga' nøh' dsëy' ka' läh', he' ja' ba' ja' ga' nøh' dsë' jnääh'. Ga' jmeeyh' juu' he' hnooh' hnäh' jëeh' jnä', hi' ti' meeh' hoh' hnäh', lle' hoh' jnä'. He' ja' cha' ga' miih' jëë' dsën'.

⁸ Ma' ke' ga' jmeen' meeh' hoh' hnäh' kyaah' je' he' ga' sin' kyah' hnäh', pero sa' koon' dsën'. Dsoo' ba' ga' jii' miih' kin' kih' he' ga' lä' meeh' hoh' hnäh' ko' hwëe'.

⁹ Pero na' jëë' dsën'. Ja' kih' he' ga' lä' meeh' hoh' hnäh'. Kih' he' ga' lä' sii' hu' dsë' kyah' hnäh', ma' ga' jii' kyah' hnäh', he' ja' ba' jmee' jëë' dsën'. Lä' ma' ga' lä' meeh' hoh' hnäh', ga' jmeeh' hnäh' lä' hnøø' Dio. Lä' ja', ni' koo' he' hlih' sa' ja' ne' kyah' hnäh' kwaan' kyaah' jnääh'.

¹⁰ Jëeh', cher' mah' gwa' ti' meeh' dsë' jne' lä' hnøø' Dio, he' ja' jmee' dsa' lä' sii' hu' dsë' jnän' mah' lää' jne'. Heh' he' ma' na' laa' jne' sa'

jmeē ti-meeh dsē jne'. Pero he-
ti-meeh dsē jne' lä'koo- tēē jmeē
dsa- jmi-gyuu, kyaah' he- ja- juu' ba'
jne' ja-.

11 Jēē da' hnäh' ha- lä' ga-la'
kyah' hnäh' lä' ma' ga-lä'meeh hoh'
hnäh' lä' hnøø' Dio. Ga-jmäā' ba' ta'
he- ja- kyah' hnäh', ja' hoh' hnäh'
ga-nooh- hnäh' nē kin', ja' ya-jēē
' hoh' hnäh', ja' gah' hnäh', hnooh-
hnäh' ma' jēēh' jnä', ga-mi' eeh' hnäh'
juu' lä'koo- mada' ga-jmeen' kyah'
hnäh'. Lä-ja- ga-mi' jnääh' hnäh'
hñaah' he- ma-mi' teh' ba' hnäh' kih'
juu' ja-.

12 He-ja- lä' ma' ga-sin' kyah'
hnäh' je- ja-, ja- ma-la' kih' hi- hñaah-
dsē' he' ga-jmeen' huu'dsē-, ni' ja-
kih' hi- ga-jmeeyh'. He- hnoon'
lä-jnä' kyah' hnäh' cha'nē' Dio he-
kyeh' hnäh' huu'dsē- kyaah' jnääh' ba'
ja-.

13 Peer- ga-nøh' dsē- jnääh' he-
ga-lä-jnä' he- kyeh' hnäh' huu'dsē-
kyaah' jnääh'.

Hi' cha-ga'miuh- jēē- dsē- jnääh',
kih' he- ma-jēē jnääh' cha- Tito llu'.
Jēēh', ga-lä-jēē' ba' hnäh' ga-heeh'
hnäh' llu' hi' ga-jmeeh' hnäh' jēē-
dsēy'.

14 Ga-jmeehn' juu' kih' Tito he-
chaan- llu' kyaah' hnäh'. Hi-
sa' ga-jän' hlih'. Jēēh' lä-jē' he-
ga-jwēēhn' hnäh' la' ju'dsoo'. Lä-ja-
ka-läh' ma' ga-jēē' Tito ha- lä-
tääh' hnäh', sa' na-hee- juu' lä'koo-
ga-jwēē' jnih' he- cha- jnääh' llu'
kyaah' hnäh'.

15 Hi' cha-ga'miuh- hnäh' Tito
hnäh' lä'koo- ma' dsooh- dsēy' he-
nuuh- ba' hnäh' kih'. Hi' ga-heeh'
ba' hnäh' llu' lä'koo- ja- dsa-
ma-jøøh'.

16 Peer- jēē- dsēn- kyaah' hnäh'.
Ga-lä-jē' ba' mi-teh' hnäh'.

8

*Ga-chooh' dsa- kuu' kih' øøh' jne'
hi- cha- Jerusalén*

1 Jee' la- jmeeh' jnääh' juu' kyah'
hnäh' ha- lä' ga-jmeē' øøh' jne' hi-
tääh' lä'kaa- gwah' he- tøø' hwa'
Macedonia kih' he- llu' dsē' Dio
kyaayh'.

2 Ma-ke- tääyh' jēēy' wii', pero
chaay- llu'. Ma-ke- tääyh' tä-ñeey'
pero cha-miuh- kuu' ga-kway'.
Ga-jmääy' hñiiy' lä'koo- dsa- cha-
kuu'.

3 Jmeen- dsoo' kiyh', ga-kway' kuu'
lä'koo- lä' dsēy', lä'koh' jiih' tääy'.
Hi' ga-kway' la' ga'.

4 Cha-miuh- ga-chuu' dsa- he'
kyaah' jnääh' mah' kwa' jnääh' jwē'
jmeey' lä'koo- jmeē' lä-jēē' hi-
chooh- kuu' mah' jmeey' be' kih' hi-
läa' kyaah' Dio.

5 Cha-ga'miuh- ga-jmeey' lä'koh'
ga' he- ma' la' huu'dsē- kyaah' jnääh'
' To-nē' ga-ngēēy' hñiiy' mah' jmeey'
lä' hnøø' Dio. Hi' lä-ja- ga-jmeey'
kyaah' jnääh' ka-läh'.

6 He-ja- ga-chuu' jnääh' kyaah'
Tito mah' mi-hñaay' ta' kih' he-
juh'lääh' kuu' lä'koo- ga-løøy'
jmeey' jää' jee' kyah' hnäh' hi- kwa-
kuu' lä'kaa- tuh-dsē'.

7 Ma-hwēēh- hnäh' llu' kyaah'
lä-jē' he- jmeeh- hnäh'. Ma-lä-dsoo'
hoh' hnäh', ma-hlēēh' hnäh' dsa-,
ma-kyuuh- hnäh' llu', ma-jmeeh-
hnäh' ta' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh', hi-
ma-lä-hnaah- jnääh'. Lä-ja- ka-läh',
hnøø' hwēē' hnäh' kwee- kyaah' ta'
llu' jee' juh'lääh' hnäh' kuu'.

8 Ja' he- jmeen- mada- kyah' hnäh'
he- jwēēhn- hnäh' lä-na-. He-
hnoon' jēēn- che' ma-ra- ju'dsoo'
hnaah- hnäh' øøh' jne'. He-ja- ba' na-
ma-jwēēhn' hnäh' lä'koo- ga-jmeē'
hi- tääh' Macedonia.

9 Jēēh', ma-ñeh' ba' hnäh' lä'koo-
llu' dsē' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.
Ma-ke- hä' gooy- lä-jē' he- cha-,
ga-jmääy' hñiiy' hi- tä-ñeē', kih' he-
hnäay' jne'. Lä-jwē' ja- lä-cha- jnän'
cha-miuh-, kih' he- ga-jmääy' hñiiy'
tä-ñeē'.

10 He- llu' kyah' hnäh' he- kwan'

nuuh⁻ la⁻. Hnäh[✓] to⁻nē⁻ ga⁻lä⁻hyoh⁻ hoh[✓] hnäh[✓] chooh[✓] hnäh[✓] kuu[✓] ma⁻hya⁻ koo⁻ ji⁻ñe⁻. Hi⁺ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ja⁻, ga⁻løøh⁻ hnäh[✓] chooh[✓] hnäh[✓] kuu[✓], jää⁺ ga⁻lä⁻koh[✓] jñah[✓] øøh⁺ jne[✓].

11 He⁻ja⁻ na⁺ mi⁻hñaa⁺ hnäh[✓] ta⁻ he⁻ ma⁻løøh⁻ hnäh[✓]. Ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻hyoh⁻ hoh[✓] hnäh[✓] jmeeh⁺ hnäh[✓], lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓], lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh[✓] hnäh[✓] mi⁻hñaa⁺ hnäh[✓] ta⁻ na⁻. Ja⁻ chooh⁻ hnäh[✓] kuu[✓] lä⁻koo⁻ te⁻ tääh⁻ ba⁻ hnäh[✓].

12 Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ lla⁻ dsē⁺ kwa⁺, heeh⁻ ba⁻ Dio ha⁻ koo⁻ te⁻ cha⁻. Jēeh⁺ sa⁻ ngii⁺ Dio he⁻ sa⁻ cha⁻ jnän⁻.

13 Sa⁻ jwahn⁻ lä⁻la⁻ mah⁺ jñah[✓] ba⁻ lä⁻cha⁻ kih⁺, ta⁻ko⁻jiih⁺ sa⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh[✓].

14 Hnøø⁺ jmeeh⁺ hnäh[✓] lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺. Jmii⁺ na⁺ he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kyah⁺ hnäh[✓], he⁻ ja⁻ lee⁻ kih⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓] ma⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ jñah[✓], lee⁻ kyah⁺ hnäh[✓] ma⁻ jmee⁻ bii⁺. Lä⁻ja⁻ ba⁻ jä⁺ llu⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻.

15 Lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Sa⁻ ga⁻ chaa⁺ ga⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻ juuh⁺ cha⁻miih⁻. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻hnøø⁺ ga⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻ juuh⁺ ko⁻ hi⁻ pih⁺.”

Tito kyaah⁺ dsa⁻kyaa⁺

16 Peer⁺ ti⁻hmaah⁺ Dio hi⁻ ga⁻ jmee⁻ ga⁻ka⁺ Tito huud⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh[✓], ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ kye⁺ jnä⁻ huud⁺dsē⁻.

17 Ga⁻heeh⁻ bih⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻hlēēh⁻ jnih[✓]. Jēeh⁺, hñii⁺ bih⁺ ma⁻ lle⁻ dsēy⁺ kway⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh[✓]. He⁻ja⁻ jee⁻ tēy⁻ hñii⁺ bih⁺ dsooy⁺ dsa⁻jēy⁻ hnäh[✓].

18 Ko⁻jøh[✓] kyaah⁺ Tito, chee⁺ jnääh⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁻kaa⁻ gwah⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻ kwaat⁻ kih⁺ ju⁻hmēē⁻.

19 Ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻, øøh⁺ jne⁺ ga⁻hñaa⁺ mah⁺ jmeey⁻ ko⁻jøh[✓] kyaah⁺ jnääh⁺ jee⁻ dsa⁻ka⁺ jnääh⁺ kuu⁺ he⁻ juh⁻lääh⁻ øøh⁺ jne⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, jmee⁻ jnääh⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻jwē⁻ ja⁻ lä⁻jnä⁻ he⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ kwa⁻ jnääh⁺ be⁺ kih⁺ øøhn⁺.

20 Lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnääh⁺, mah⁺ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hlēēh⁻ wi⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ juh⁻lääh⁻ jnääh⁺ cha⁻miih⁻ kuu⁺.

21 Jēeh⁺ ñe⁻ ba⁻ Dio he⁻ jmee⁻ jnääh⁺ bii⁺ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺, hi⁺ lä⁻ja⁻ hnoon⁺ ka⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ kwaat⁻ ka⁻läh[✓].

22 Hi⁻ chee⁺ ga⁻ jnääh⁺ jñah[✓] øøh⁺ jne⁺ ko⁻jøh[✓] kyaayh⁺. Hi⁻ he⁺, ja⁻ koo⁻ hä⁻ ma⁻ jēē⁻ jnääh⁺ jmeey⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺. Hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ jmeey⁻, na⁺ he⁻ ma⁻ jēy⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ hnäh[✓].

23 Ta⁻ ka⁻ hnäh[✓] huud⁺dsē⁻. Tito laa⁺ dsa⁻kyaa⁺ jnääh⁺ jee⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁻ ko⁻jøh[✓] mah⁺ le⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh[✓]. Hi⁻ jñah[✓] øøh⁺ jne⁺ hi⁻ jäy⁻ na⁻, hä⁻ gooy⁻ lä⁻kaa⁻ gwah⁻. Hi⁺ kwaat⁻ kih⁺ hi⁻ he⁺, lä⁻kaa⁻ jee⁻ dsa⁻näy⁺ jmee⁻ øøh⁺ jne⁺ juuh⁻ kih⁺ Cristo.

24 Ja⁻ mi⁻ jnääh⁺ hnäh[✓] kiyh⁺ ha⁻ lä⁻koo⁻ jiih⁺ hnaah⁻ hnäh[✓] dsa⁻. Lä⁻ja⁻ mi⁻ jnääh⁺ hnäh[✓] cha⁻ nē⁻ lä⁻jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ he⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ chaa⁻ jnääh⁺ llu⁺ kyaah⁺ hnäh[✓].

9

Hnøø⁺ kwa⁺ jne⁺ kuu⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsē⁻ jne⁺

1 Kih⁺ he⁻ chooh[✓] jne⁺ miih⁻ kuu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺, sa⁻ jmee⁻ bii⁺ siin⁻ kyah⁺ hnäh[✓] laan⁻.

2 Jēeh⁺, ma⁻ ba⁻ jnä⁻ kyah⁺ hnäh[✓] hi⁻ tääh⁻ hwa⁺ Acaya, lle⁻ hoh[✓] hnäh[✓] he⁻ juh⁻lääh⁻ hnäh[✓] kuu⁺. Hi⁺ ga⁻ hlēēhn⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh[✓] jee⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁻ hwa⁺ Macedonia. Na⁺ ma⁻ koo⁻ ñe⁻ ga⁻ jwii⁺ jnih[✓] he⁻ ma⁻ lla⁻ hoh[✓] hnäh[✓] kwah⁺ hnäh[✓] kuu⁺. He⁻ja⁻ jwēē⁻ øøh⁺ jne⁺ he⁺, ga⁻ nøh⁺ dsēy⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ hoh[✓] hnäh[✓].

3 Pero ma⁻ra⁻ he⁻ cheen⁻ øøh⁺ jne⁺, mah⁺ sa⁻ jän⁻ hlih⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ga⁻ hlēēhn⁻ kyah⁺ hnäh[✓]. Hnoon⁺ wa⁻ra⁻ jäh[✓] kih⁺ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh[✓] jmeeh⁺ hnäh[✓] lä⁻koo⁻ ga⁻ jwii⁺ jnih[✓].

4 Heh⁺ lä⁻ja⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻ lloon⁺ jee⁻ tääh⁻ hnäh[✓], ko⁻jøh[✓] kyaah⁺ jñah[✓] øøh⁺ jne⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Macedonia, hnoon⁺ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh[✓] mah⁺ sa⁻ jä⁺ jnääh⁺ o⁻hih⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻ lla⁻nøø⁻

jnääh', lällu' he- ma-jäh' jnääh' mi-teh' ba' hnäh', hi- cha-ga'miuh- jäh' hnäh' o-hih', cher'mah' sa- ga-mi-teh' hnäh'.

5 Kih' he-ja- ba' ga-la' bii' kin- chuun' kyaah' øøh' jne' he', mah' dsa-näy' dsa-jëy' hnäh' to-në', mah' kway' be' kyah' hnäh' ha- lä- jee' juh'lääh' hnäh' kuu' he- ga-bääh' hnäh' hñaah' kwah' hnäh'. Lä-jwë' ja- ma-na'lluuh' hnäh' kwah' hnäh' kuu' lä-kaa- tuh-hoh' hnäh', ja- kyaah' he- wii'.

6 Nuuh- da' hnäh' ha- lä- la' kih' hi- jngëe- mi'ju': Hi- jngëe- miuh-, miuh- ba' chooyh'. Hi- jngëe- cha-miuh-, lä-ja- cha-miuh- chooyh'.

7 Lä-ja- lä-ja- wa' kway' lä-koo- te' lä- dsëy'. Pero ja- kyaah' he- meeh- dsëy', ni- ja- kyaah' he- wii'. Jëeh', Dio hnää' hi- kwa- lä-kaa- tuh-dsë'.

8 Dio hi- cha- be' kih', jmeey' lä-cha- cha-miuh- he- llu' kyah' hnäh'. Lä-ja- ni- miuh- sa- cha- he- jme- bii' kyah' hnäh' jih'koh'. Lä-jiuh' chaa' ga' kyah' hnäh', jmeeh' hnäh' ja- he- koo- nëe' he- llu' kih' hi- lä-kyaa'.

9 Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: Hi- llu' dsë' ga-ti' ga-llooyh' he- cha- kiyh', ga-kwëeyh' dsa- hi- tä-ñee'. Ta' llu' kiyh' lä-jnä' ga-lä-jë- joh' jmiuh' cha-.

10 Dio ba' he' hi- kwa- mi'ju- kih' hi- jngëe-, lä-ja- ka-läh' kway' he- kih-hih- jne'. Hi- he' kwa' lä-jë- he- jme- bii' kyah' hnäh' hi- jmeey' lä-cha- cha-ga'miuh-. Mah' lä-ja- lä-cha- he- kyaah' jmeeh' hnäh' cha-miuh- he- llu' jmah' ba'.

11 Lällu' he- lä-cha- lä-jë- nëe' he- jme- bii' kyah' hnäh', lä-ja- lä-cha- cha-miuh- he- kwëeh' hnäh' hi- lä-kyaa'. Hi- wa-ra- ga-ngëe' jnääh' kuu' ja- kih' øøh' jne' he', kway' cha-miuh- ti'hmaah' kih' Dio.

12 Jëeh', wa-ra- ga-ngëe' jnääh' kuu' he- juh'lääh' hnäh' kih' øøh' jne' he', he- ja- kwa' be' kiyh'. Hi- ja- ma-la-

he- ja-, kway' cha-miuh- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'.

13 Wa-ra- ga-ngëe' jnääh' kuu' ja-, jme- dsa- he' juuh- kih' Dio, jëeh' ma-mi-jnääh' hnäh' he- mi-te' hnäh' kyaah' ju'hmeë' kih' Cristo. Hi- lä-kaa- tuh-hoh' hnäh' ga-kwëeh' hnih' kuu', hi- lä-ja- jmeeh- hnäh' kih' lä-jë- hi- jme- bii' kih'.

14 Hi- wa-ra- ga-ngëy' kyah' hnäh' kih' Dio, ja- lä-llë- dsëy' hnäh' jëeh' ma-lä-jnä' he- ma-mi-jää' Dio hnäh' cha-miuh-.

15 Ti'hmaah' kwan- kih' Dio, ha- koh' sa- llu' he- ga-kwëeyh' jne'. Hi- lä-këh' jmiuh' lä-ngëe'.

10

Ga-jme- Paa' dsoo' he- laay' apóstol

1 Jnä' Paa' chuun' kyaah' hnäh', hlëeh'n' hnäh' ja-ba' lä-koo- jme- hñii' Cristo hi- hwaah' hi- jøh- dsë'. Jëeh', jäh' dsa- kin-, sa- tuu- dsën- hlëeh'n' lä- ma' hään' jee' kih' dsa'. Mah' wa-ra- ga-lä-øøn' jee' kiyh', ja- ga- tuu- dsën- hlëeh'n'.

2 He-ja- chuun' kyaah' hnäh', go-taah' hnäh' lä-koo- lle' kih', mah' wa-ra- ga-lloon' jee' tääh' hnäh', sa- cha- he- kih' hlëeh'n' hi- jäh', ga-nøø' jnääh' lä-koo- wa- hi- cha- hi-. Jëeh', tuu- ba' dsën- ti-choon' juu' kyaayh' cher'mah' lä-ja- hnøoy'.

3 Dsa- jmi-gyuu- ba' laa' jnääh', pero sa- tee' jnääh' lä-koo- tee- dsa- jmi-gyuu-.

4 Sa- tee' jnääh' kyaah' wa- he- cha- he- he- koooh- dsa- jmi-gyuu-. Tee' jnääh' kyaah' be' kih' Dio he- lih- hee' lä-jë- he- sa- lä-këh' jnääh' jmiuh' kyaah'.

5 Lä-ja- leh- jnääh' kyaah' hi- jme- kyuu- cha-miuh-. Hi- leh- jnääh' kyaah' hi- jmää- hñii' kaah'. Jëeh' juu' he- hlëeyh- ja-, jne' jwë' kih' dsa- mah' sa- heeyh- kih' Dio. He-ja- hnøøh' jnääh' ha- lä- jee' dsa-jëeh- dsa- hi- jme- huuh- dsë- hlih' mah' lä-nuuyh' kih' Cristo.

6 Ma-lla⁺ dsē⁻ jnääh⁺ heeh⁺ jnääh⁺ wih⁺ lä⁺jēē⁻ hī⁻ chaah⁻, ma⁻la⁻ ma⁻mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ hnäh⁺ he⁻ nūuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Cristo.

7 Koo⁻ kah⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁺ haa⁺ dsa⁻. Cher⁺ mah⁺ jaa⁻ jmee⁻ hūu⁺ dsē⁻ laay⁺ kyaa⁺ Cristo, wa⁺ jmeey⁺ hūu⁺ dsē⁻ laa⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺ kyaa⁺ Cristo, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ laay⁺ hñiiy⁺.

8 Ga⁻ hñaa⁺ Dio jnä⁺ mah⁺ kwan⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ go⁺ taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻. Sa⁻ ga⁻ hñaa⁺ jnä⁺ mah⁺ heen⁻ hnäh⁺. Hi⁻ ma⁻ ke⁻ jmeen⁻ juuh⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ hä⁻ goon⁻ sa⁻ la⁻ o⁻ hih⁻ kin⁻ he⁻ jmeen⁻ lä⁻ ja⁻.

9 Sa⁻ hnoon⁺ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ hūu⁺ dsē⁻ he⁻ juuhn⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ siin⁻ ko⁻ lla⁻ jiih⁻.

10 Jēeh⁺, lä⁻ la⁻ hlēeh⁻ ko⁻ llaa⁻ kin⁻. Hweh⁻ juu⁺ he⁻ siin⁻ kih⁺ dsa⁻. Pero ma⁻ chehn⁺ cha⁻ nē⁻ dsa⁻, hwa⁺ ba⁻ jnä⁺, jāy⁺. Sa⁻ tooyh⁻ ta⁺ juu⁺ kin⁻.

11 Hi⁻ hlēeh⁻ lä⁻ ja⁻ kyaa⁺ jnääh⁺, hnøø⁺ lä⁻ ngēēy⁺ lä⁻ koo⁻ la⁻ hūu⁺ dsē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺. Jēeh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ hlēeh⁻ jnääh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ si⁻ jnääh⁺ ma⁻ tøøh⁺ jnääh⁺ uū⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hlēeh⁻ jnääh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁻ ma⁻ tøøh⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺.

12 Sa⁻ tuu⁻ dsē⁻ jnääh⁺ jmee⁺ jnääh⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hī⁻ hlēeh⁻ llu⁺ kih⁺ hñii⁺. Sa⁻ hnøø⁺ jnääh⁺ jēeh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ hī⁻ llaay⁻ hñiiy⁺ hih⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ hūu⁺ dsē⁻ kih⁺ hñii⁺ bih⁺. Hi⁻ hnøøy⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. He⁻ ba⁻ che⁻ taay⁻.

13 Pero lä⁻ koo⁻ hä⁻ hih⁻ ba⁻ hlēeh⁻ jnääh⁺ kyaa⁺ hñaa⁺ jnääh⁺, lä⁻ koo⁻ la⁻ hūu⁺ dsē⁻ kih⁺ Dio hī⁻ ga⁻ hñaa⁺ jnääh⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nøø⁺ jnääh⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ tääh⁺ hnäh⁺.

14 Jiih⁺ jee⁺ ga⁻ tøø⁺ Dio hih⁻ ba⁻ ga⁻ nøø⁺ jnääh⁺. Sa⁻ ga⁻ nøø⁺ jnääh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ wa⁻ ra⁻ jāh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁻ chee⁻ Dio jnääh⁺. Jēeh⁺ jnääh⁺ to⁻ nē⁻ na⁻ kwa⁻ jnääh⁺ ju⁺ hmēē⁺ kih⁺ Cristo jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺.

15 Sa⁻ jmää⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kyaah⁺ ta⁺ kih⁺ jñah⁺. Hnøø⁻ jnääh⁺ wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁺ hnäh⁺

cha⁻ ga⁻ miih⁻ kih⁺ Dio ba⁻. Lä⁻ jwē⁺ ja⁻ kwaa⁺ ga⁻ ta⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ ga⁻ tooh⁻ Dio goo⁻ jnääh⁺.

16 Ja⁻ ga⁻ na⁻ dsa⁻ kwa⁻ jnääh⁺ ju⁺ hmēē⁺ ta⁺ jee⁺ uū⁺ ga⁻. Pero sa⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnääh⁺ jee⁺ ma⁻ løø⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁻ jmää⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻ jmee⁺ jñah⁺.

17 Hi⁻ hnøø⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺, wa⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻.

18 Jēeh⁺, hī⁻ hlēeh⁻ llu⁺ kih⁺ hñii⁺, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ya⁻ hēēy⁺ llu⁺. Hi⁻ hlēeh⁻ Dio llu⁺ kih⁺, hī⁻ he⁺ ba⁻ ya⁻ hēē⁺ llu⁺.

11

Paa⁻ kyaah⁺ hī⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺

1 Hnoon⁺ kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻ hlēeh⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hī⁻ sa⁻ cha⁻ hūu⁺ dsē⁻ kih⁺. Kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ hñaa⁻ hoh⁺.

2 Peer⁻ kyen⁺ hūu⁺ dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ gwa⁺ kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻, he⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻ kin⁻. Jēeh⁺, ma⁻ kwaan⁻ hnäh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ nūuh⁻. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo. Hi⁻ hnoon⁺ mi⁻ jnään⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻ mē⁻ hī⁻ na⁻ jngēē⁻ go⁻ te⁻.

3 Pero gohn⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ la⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ la⁻ kih⁺ Eva. Kyaah⁺ may⁻ ga⁻ mi⁻ goo⁻ mih⁻ kiyh⁺. Lä⁻ ja⁻ hii⁺ goo⁻ mi⁻ gaay⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. Hēey⁺ hūu⁺ dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ mo⁻ so⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ Cristo lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

4 Jēeh⁺, cher⁺ mah⁺ ga⁻ lla⁻ nää⁺ wa⁺ hī⁻ cha⁻ hī⁻, hī⁻ kwa⁻ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús he⁻ kwa⁻ jnääh⁺, lä⁻ चाह⁺ ja⁻ heeh⁺ hnäh⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ jmi⁻ lle⁺ he⁻ sa⁻ la⁻ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁻ he⁻ ma⁻ heeh⁻ hnäh⁺ jāā⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ ju⁺ hmēē⁺, he⁻ sa⁻ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ ju⁺ hmēē⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁻ hnäh⁺.

5 Go⁻ laan⁻, sa⁻ kyee⁻ ga⁻ apóstole hī⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁻ jnä⁺.

6 Ma⁻ ke⁻ sa⁻ hlēeh⁻ nūuh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hñaa⁺, pero cha⁻ ba⁻ hūu⁺ dsē⁻ llu⁺

kin°. Joh' jiih~ sa' ga'mi'jnään' he' ja' kyah' hnäh'.

7 Pero ga'jmään° hñiin° jaa' hi' hwaā' mah' leeh' hnäh' kaah'. Jëeh', sa' ga'koon' jñeen' ma' ga'kwan' ju'hmëe' kih' Dio jee' kyah' hnäh'. ¿Che' jwa' ga'jmeen' hlih' he' ga'jmeen' lä'ja'?

8 Ga'kan' kuu' kih' øøh' jne' hi' tääh' ta' jee' jyoh', ga'koon' jñeen' mah' jmeen' ta' jee' kyah' hnäh'.

9 Lä'koo' ma' gyan' jee' kyah' hnäh', sa' ga'lla'kyaan' hnäh' ni' miih' jmi' ma' ga'jme'e' bii' kin°. Øøh' jne' hi' ya'nää' ta' Macedonia ba' ga'kwa' be' kin° lä' ma' ga'lla'kyaan'. Sa' ga'kwan' jwë' ma' kah' hnäh' huu'dsë- kin°. Hi' ngoo' ba' jmeen' lä'ja'.

10 Kyuuh~ ba' jnä' ju'dsoo' kih' Cristo. He' ja' man°, ni' jaa' sa' ha' kin° he' chaan' llu' he' sa' koon' jñeen' lä'kaa' jee' jwii' he' na' hëe' hwa' Acaya.

11 ¿He' la' jmeen' lä'ja', laah' hnäh'? O, ¿che' laah' hnäh' he' sa' hnaan' hnäh'? Ñe' ba' Dio he' hnaan' hnäh'.

12 Hi' ngoo' ba' jnä' jmeen' lä'ja', mah' sa' kwan' jwë' kih' hi' hlëeh' llu' kih' hñii', hi' jäh' jme'e' ja' ba' lä'koo' jme'e' jnääh'.

13 Dsa' he' jäyh' laay' apóstole. Pero ta' juu' bih'. Mi' gaay' dsa-, jmäay' hñiiy' lä'koo' apóstole kyaa' Cristo.

14 Ja' he' jme'e' dsaa' dsë- jne' juu' la-. Jëeh', lä'kye- Tana' jmää~ hñii' lä'koo' jaa' ángel hi' kye- jmëe'.

15 Hi' lä'ja' la' kih' hi' jme'e' ta' kiyh' ka-läh'. Jëeh', ja' juu' he' cha' na' na°, he' jmäay' hñiiy' hi' lluu'. Pero wa'ra- ga'të' jee' llaa' jmi' liyh' jñeey' lä'koo' te' ta' he' jmeey'.

Ga'jmää' Paa' hñii' lä'koo' jaa' hi' sa' cha' huu'dsë- kih'

16 Koo' ka-läh' jwëehñ~ hnäh': Ni' jaa' hnäh' ta' jme'e' hnäh' huu'dsë- he' ngaahn'. Pero cher'mah' lä'ja' laah' hnäh', kwa' hnäh' jwë' kin° hlëehñ' hnäh' lä'koo' jaa' hi' sa'

cha' huu'dsë- kih' mah' lä'ja' jmään' miih' hñiin° jøøh' lä'koo' jme'e' hi' he'.

17 He' jmään' hñiin° jøøh', sa' hlëehñ' lä'koo' hnøø' Dio, he' hlëehñ' lä'koo' jaa' hi' ngaah' ba'.

18 Peer' jwëe' hi' jmää~ hñii' kaah' lä'koo' tëe' jme'e' dsa' jmi' gyuu°, hi' ja' ba' lä'ja' jme'e' jnä' ka-läh'.

19 Ma'ke' cha' huu'dsë- kyah' hnäh', pero kwëeh~ hoh' hnäh' cha' miih' kyaah' hi' ngaah' he'.

20 Hi' lä'ja' kwëeh~ hoh' hnäh' ma' jmeey' hih' kyah' hnäh', ma' jñuuyh~ he' cha' kyah' hnäh', kaayh~ hnäh' lä' tē- dsëy', jmäay' hñiiy' kaah' jee' kyah' hnäh', lä'jiih' jnooy~ mo-nëh' hnäh'.

21 Na' hiihn' miih' he' jwëehñ~ hnäh' he' sa' bee' jnääh' jme'e' jnääh' lä'koo' jme'e' dsa' he'.

Pero lä'koo' tuu- dsë' dsa' he' jmäay' hñiiy' kaah', jnä' ka-läh' tuu- dsën' jmeen' lä'ja', ma'ke' hlëehñ' lä'koo' jaa' hi' sa' cha' huu'dsë- kih'.

22 Hi' he' jäh' laay' dsa' hebreo, ja' ba' lä'ja' laa' jnä'. Jäyh' laay' dsa' Israel, ja' ba' lä'ja' jnä' ka-läh'. Jäyh' laay' sa'ju- kih' Abraham, ja' ba' he' ja' laa' jnä'.

23 Jäyh' jmeey' ta' he' kih' Cristo. Pero cha' ga'miih' jme'e' jnä'. Ngoo' ba' jnä' hlëehñ' lä'koo' jaa' hi' ngaah'. Cha' ga'miih' ta' he' ma' jme'e' jnä', cha' ga'miih' jiih~ ma'ñeen' neh' ñe' lä'koh' ga' dsa' he'. Cha' ga'miih' ga' jmi' ga'baa' dsa' jnä'. Joh' jiih~ sa' ga'laan' he' ma' jngëeh' dsa' jnä'.

24 Ja' koo' hä' ga'jmi' dsa' judiu' kin° ma' gyii' gya' ñu' si'hñii'. Lä'jiih' ga'të' hña' jiih~ ga'jmeey' lä'ja' kin°.

25 Hnë- jiih~ ga'jmiy' kin° kyaah' si'hma-. Koo' hä' ga'te' dsa' kuu' kin°. Hnë- jiih~ ga'laan' jee' ga'hmeh' barco neh' jmi'. Koo' hä' ga'jan' koo' jmi' koo' hwë' jee' to'dsaah' jmi'ñeeh'.

26 Sa' na' he' jiih~ ngonon' hi' jahn' jee' uu'. Ga'hi' goo' kin° jee' haan'

cha'jmiī j̄uuh̄, lä'jā kyaah' dsa-hiī
hī kyaah' dsa-noon̄ hī kyaah' hī
chaā tā jee' jyoh' ka-läh'. Ga'hiī
goō kin̄ jee' jwiī j̄uuh̄ hī tā jee'
sā chaā dsa-. Ga'hiī goō kin̄
cha'jmī-ñeeh' hī lä'jā kyaah' hī jäh'
laa' øøh' jne'.

²⁷ Cha-miih̄ ta' ga'jmeen', ga'jään'
cha-miih̄ wiī. Cha-hwè sa' ma'
gwiīn̄. Ga'lä'kyohn', ga'lä'kiī dsen̄.
Jā he- koō hä' sa' ga'lä'chā he-
ma' kuhn̄. Ga'ngëen' gyuu' hī sa'
ga'lä'chā hmiih̄ ma' këhn̄.

²⁸ Ja' ma'la' he- jā. Lä'jè jmī' ba'
kyen' huu'dsè kih' lä'jè gwah'. Peer'
wiī dsa-ngëen'.

²⁹ Kyaah' lä'jèè hī sa' cha- be'
kih', jnä' ka-läh' jiī kin̄. Hī gwa'
ya-jèè' dsen̄, wa'ra- ga'jmeè' dsa-
täh' jaa- øøh' jne'.

³⁰ Wa'ra- jäh' kih' jmeè' bii' hlëehn'
llu' kih' hñiin̄, ma'ja- hlëehn' kih' he-
mi-jnäa' he- sa' cha- be' kin̄.

³¹ Dio Jmiī Jesús, Dsa-jøøh' jnän̄,
hī na-jää' ga'lä'jè joh' jmī' chā,
hī he' ñe- he- sa' hlëehn' juu' ta'juu'.

³² Koō hä' lä' ma' gyan' jee' jwiī
Damasco, lle'moh' kyaa' rey Areta
ga'jmeè' mada' ga'høø' dsa- lä'kaa-
ho'haah' kih' chuuh' jwiī he- hnøøy'
ma' saayh' jnä'.

³³ Pero neh' koō hma-ta- ga'jñaa'
dsa- jnä' ta' ho'haah' pih' he- ma'
na-hè dsoh' na'hyah-. Lä'ja- ba'
ga'laan' he- ma' saah' dsa- jnä'.

12

Ga'jèè' Paa' koō jee' la' na'hñaa'h'

¹ Sa' jmää' ta' he- jmään̄ hñiin̄
jøøh'. Pero ma'ra- he- hlëehn'
kih' koō he- ga'hèè' mi'nèn̄ he-
ga'mi-jnäa' Dsa-jøøh' jnän̄.

² Kyuun̄ jaa- øøh' jne' hī ga'tèè-
Dio lä' ga'tè' hnè- jwèè' kih' gyuuh'
jmī-gyuu' ma'hya- gya'kyè' jiī ñe-.
Sa' man̄ ha- lä' ga-jää' dsih', che'
lä' ma-na-hñaa'y' o che' kyaah' ma'la'
jmī-llè kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lä'
ga'la'.

³ Kyuu' ba' jnä' dsa- he'. Sa' man̄
ha- lä' ngooy', che' lä' ma-na-hñaa'y'
o che' kyaah' ma'la' jmī-llè kiyh'.
Hñii' ba' Dio ñe-.

⁴ Ga-jää' dsih' koō jee' jnä'
na'hñaa'h'. Jee' ja- ga'nuuy' ga'hlëeh'
juu' he- sa' le' hlëeh' jne' hī sa' chaa-
nī jaa- hī na-ngè' jwè' hlëeh'.

⁵ Kih' dsa- lä'ja-, le' ba' jmää' jnih'
jøøh', pero sa' jmään̄ hñiin̄ jøøh'.
Kih' he- mi-jnäa' he- sa' cha- be'
kin̄, ma'la' kih' he- na- ba' jmään̄
hñiin̄ jøøh'.

⁶ Cher'mah' hnoon' jmään̄ hñiin̄
jøøh', ja- he- ngaahn' ja-, jèèh' hlëehn'
ju'dsoo' ba'. Pero sa' jmeen' lä'ja-
mah' nī jaa- sa' jmeè' huu'dsè, jøøh'
ga'jnä' lä'koō jèèy' jmeen' o lä'koō
nuuy' hlëehn'.

⁷ He-ja- ja' nè' jmī-ngo' kin̄ he-
jmeè' jwiih̄. La' lä'koō too' he- ja'
mada' kih' Tana' mah' heeh' jnä' wiī.
He- ja- jmää' kin̄ mah' sa' jmään̄
hñiin̄ jøøh', lä'llu' he- ga'jèen' koō
he- la' na'hñaa'h' he- sa' ma-jèen'
jih'koh'.

⁸ Hnè- jiih̄ ga'chuun' kyaah' Dio
mah' jñuuyh' he- jmeè' jwiih̄ kin̄.

⁹ Pero lä'la- ba' ga'jèeh- Dio juu'
kin̄: "Ma-leè' ba' kyah' he- llu' dsen̄
kyaah' hne-. Jèèh' cha-ga'miih̄
lä'jnä' be' kin̄ kyaah' dsa- hī sa'
cha- be' kih'", ga'jäyh'. He-ja-
lä'kaa- tuh- dsen̄ jmään̄ hñiin̄ jøøh'
kih' he- sa' cha- be' kin̄ mah' jä' nè'
kin̄ be' kih' Cristo.

¹⁰ Kih' he-ja-, chaañ- llu' lä' ma' sa'
cha- be' kin̄, ma' hlëeyh' wiī kin̄,
ma' lla-kyaan', ma' jmeeh' dsa- jnä',
ma' jèen̄ wiī kwaat' kih' Cristo. Jèèh'
lä' ma' sa' been', ma'ja- cha- be' kin̄.

Ma' kye- Paa' huu'dsè kih' lä'jèè- øøh' jne'

¹¹ Dsèèh̄ hnäh' dsoo' he- ga'jmeen'
lä'koō jaa- hī sa' cha- huu'dsè- kih',
jee' ga'jmään̄ hñiin̄ jøøh'. Hnäh' ba'
ga'tèèh' hnäh' ma' hlëeh' hnäh' llu'
kin̄. Jèèh' hī jäh' laa' apóstole kaah'

sa⁺ kyeē⁺ ga⁺ hi⁻ he⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁺ jnä⁻, ma⁺ ke⁻ sa⁺ cha⁻ laan⁺ ni⁺ miih⁻.

¹² Kih⁺ he⁻ jøh⁻ dsen⁻ ba⁺ ga⁺ jmeen⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻. Ga⁺ jmeen⁺ cha⁻ miih⁻ lii⁻, ga⁺ jmeen⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻, ga⁺ jmeen⁺ he⁻ dsaa⁻ dsē⁺ dsa⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ ja⁻ ga⁺ mi⁻ jnään⁺ ma⁻ ra⁻ he⁻ laan⁺ apóstol.

¹³ Koo⁻ ba⁺ he⁻ ga⁺ jmeen⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺ jee⁺ tääh⁺ øøh⁺ jne⁺, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁺ jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ga⁻ ngiin⁻ kiyh⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ bii⁺ kin⁻. ¿Che⁺ kih⁺ he⁻ ja⁻, laah⁺ hnäh⁺ sa⁺ taahn⁻ hnäh⁺ ta⁺? Jmee⁺ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ ngiin⁻ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁴ Jee⁺ la⁻ tē⁻ hnē⁻ jiih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ lluun⁻ na⁺ jēen⁺ hnäh⁺. Ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ ngiin⁻ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ jmee⁻ bii⁺ kin⁻. Sa⁻ na⁻ hnøøhn⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Hnoon⁺ heeh⁺ hnäh⁺ jnä⁻ ba⁺. Jēeh⁺, ja⁻ he⁺ chih⁻ hi⁻ ga⁻ tēē⁻ juh⁻ lääh⁺ he⁻ hnøø⁻ kih⁺ cho⁺ jmii⁻. Cho⁺ jmii⁻ chih⁻ ba⁺ hi⁻ ga⁻ tēē⁻ juh⁻ lääh⁺ he⁻ hnøø⁻ kih⁺ chih⁻ kyaa⁺. Lä⁻ ja⁻ la⁺ kin⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁵ Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsen⁻ mi⁻ llan⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ kin⁺ lä⁻ jiih⁺ kwaan⁺ hñiin⁻ juun⁺ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ma⁺ ke⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ hnaan⁻ hnäh⁺ koo⁻ hä⁻ koo⁻ hä⁻. Pero hnäh⁺, miih⁻ go⁻ te⁻ ba⁺ hnaah⁻ jnä⁻.

¹⁶ Lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁺, sa⁻ ga⁻ llan⁺ leh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ bii⁺ kin⁻. Pero ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ jäh⁺, kyaah⁺ may⁻ ba⁺, ga⁺ jmeen⁺ ga⁻ tah⁺ hnäh⁺ neh⁻ sa⁻ lä⁻. ¿Che⁺ jwa⁻ ga⁺ jmeen⁺ lä⁻ ja⁻ mah⁺ ga⁻ mi⁻ gaan⁺ hnäh⁺?

¹⁷ Sa⁻ ga⁻ mi⁻ gaan⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻ cheen⁻ øøh⁺ jne⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺.

¹⁸ Ga⁻ chuun⁺ kyaah⁺ Tito mah⁺ dsooy⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ hi⁺ ga⁻ cheen⁻ ga⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ kyaayh⁺. Hi⁻ ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ gaa⁻ Tito hnäh⁺. Jēeh⁺, koo⁻ nēē⁺ ba⁺ huudsē⁻ kye⁺ jnääh⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jnä⁻, jmee⁻ Tito ka⁻ läh⁺.

¹⁹ Ta⁻ wa⁺ laah⁺ hnäh⁺ he⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ hweē⁻ jnääh⁺ llu⁺ cha⁻ neh⁺ hnäh⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ ja⁻. Ñe⁻

ba⁺ Dio he⁻ hlēeh⁺ jnääh⁺ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Cristo. Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁻ cha⁻ miih⁻, lä⁻ jē⁻ juu⁺ he⁻ sii⁻ jnääh⁺ la⁻, he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ kwa⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ go⁻ nääh⁺ hnäh⁺ ta⁻ cha⁻ nē⁻.

²⁰ Gohn⁻ miih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, jēen⁻ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ sa⁻ tih⁻ dsen⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ jēeh⁺ hnäh⁺ jmeen⁻ he⁻ sa⁻ tih⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁻ ja⁻ le⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁻ jēen⁻ hnäh⁺ ti⁻ hnee⁻ hnäh⁺, wi⁺ hoh⁺ hnäh⁺, hää⁺ hnäh⁺, jmeeh⁻ hnäh⁺ jñah⁺ nää⁺, hlēeh⁺ hnäh⁺ wi⁺ kih⁺ dsa⁻, koo⁺ hnäh⁺ juu⁺ jwi⁺, jmää⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ kaah⁺, jmeeh⁻ hnäh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺.

²¹ Kyen⁺ miih⁻ huudsē⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁺ jmee⁺ Dio ga⁻ jän⁺ o⁻ hih⁻ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ jiih⁺ jä⁻ hoohn⁺, cher⁺ mah⁺ jwēē⁻ hnäh⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ dso⁻ kye⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ beh⁺ hnäh⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ mi⁻ soh⁺ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺, hi⁻ lä⁻ ma⁻ kaa⁻ ba⁺ hnäh⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ la⁺ o⁻ hih⁻ he⁻ ma⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ jää⁺.

13

Ga⁻ hih⁺ Paa⁺ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ Corinto

¹ Jee⁺ la⁻ tē⁻ hnē⁻ jiih⁻ he⁻ niin⁻ na⁺ jēen⁺ hnäh⁺. Lä⁻ la⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ hnii⁻ he⁻ cha⁻ kih⁺ dsa⁻, lä⁻ ee⁻ ba⁺ kyaah⁺ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ jmee⁺ uu⁺ uu⁻ dsa⁻.”

² Ga⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺ jää⁺, hi⁺ na⁺ he⁻ ma⁻ gyan⁺ hu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jwēēhn⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. Hi⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, jee⁺ ja⁻ tē⁻ hnē⁻ jiih⁻ he⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁺. Ma⁺ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmeen⁻ jøh⁻ dsen⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ jmee⁻ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ jmee⁻ ga⁺ lä⁻ jiih⁺ na⁺.

³ He⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jēeh⁺ hnäh⁺ che⁺ dsoo⁺ ba⁺ hlēehn⁺ lä⁻ koo⁻ mada⁻ kih⁺ Cristo. Jēeh⁺, hi⁻ he⁺ mi⁻ jnää⁻ be⁺ kih⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Sa⁻ laay⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺.

4 Ma⁻ke⁻ dsoo^o ga⁻tää⁻ dsih^o dsoh^o hma⁻cru⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be^o kih^o, pero chaa⁻ bih^o kyaah^o be^o kih^o Dio. Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jnääh^o hi⁻ laa⁻ koo⁻ kyaah^o Cristo, ga⁻nøø^o jnääh^o lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁻ cha⁻ be^o kyaah^o jnääh^o. Pero kyaah^o be^o kih^o Dio chaa⁻ jnääh^o ta⁻la⁻ kih^o Cristo mah^o kwa^o jnääh^o be^o kyah^o hnäh^o.

5 Kye⁻ da^o hnäh^o kwaat^o kyah^o hñaah^o hnäh^o, che^o lä⁻ ma⁻dsoo^o ja⁻ba⁻ hoh^o hnäh^o kih^o Cristo. Jëë⁻ da^o kyah^o hnäh^o hñaah^o. ¿Che^o sa⁻ ñeh^o hnäh^o, Jesucristo hää^o jee^o kyah^o hnäh^o? Pero cher^o mah^o sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻, he⁻ sa⁻ laah^o hnäh^o kwaat^o ba⁻ ja⁻.

6 Hnoon^o lä⁻ñeh^o hnäh^o he⁻ laa⁻ jnääh^o kwaat^o.

7 Ngii^o jnääh^o kih^o Dio mah^o jmeeh^o hnäh^o he⁻ llu^o jmah^o ba^o. Sa⁻ jwahn⁻ lä⁻la⁻ mah^o jä⁻ jnääh^o llu^o. He⁻ hnøø⁻ jnääh^o go⁻taah^o hnäh^o lä⁻koo⁻ lle^o kih^o, ma⁻ke⁻ ga⁻jä⁻ jnääh^o lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ kwaat^o.

8 Jëeh^o, ni⁻ miih⁻ sa⁻ le^o lla⁻dsëë⁻ jnääh^o kih^o ju⁻dsoo^o. Jmee⁻ jnääh^o lä⁻ hnøø^o ju⁻dsoo^o ba^o.

9 He⁻ja⁻ jëë⁻ dsë⁻ jnääh^o lä⁻ ma⁻ sa⁻ cha⁻ be^o kyaah^o jnääh^o, mah^o lä⁻ja⁻ hnäh^o lä⁻cha⁻ be^o kyah^o hnäh^o. Ga⁻nøø^o jnääh^o ngii^o jnääh^o kyah^o hnäh^o mah^o hwëë⁻ hnäh^o llu^o go⁻te⁻.

10 Kih^o he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻, siin⁻ lä⁻la⁻ kyah^o hnäh^o ma⁻ke⁻ gyan^o uu^o, mah^o wa⁻ra⁻ ga⁻lloon^o jee^o tääh^o hnäh^o, sa⁻ cha⁻ he⁻ kih^o jmeen⁻ hään^o kyaah^o hnäh^o, kyaah^o be^o he⁻ ga⁻hyohn^o kih^o Dsa⁻jøøh^o jnän⁻. He⁻ hnøøy^o kwan⁻ be^o kih^o dsa⁻ ba⁻, ja⁻ he⁻ heeh⁻ jnih^o wi^o.

11 Kyaah^o jee^o ga⁻dsaa^o juu^o he⁻ siin⁻ kyah^o hnäh^o, jwëëhn⁻ näh^o øøhn^o, wa⁻ jëë⁻ hoh^o hnäh^o. Hnøøh^o hnäh^o ha⁻ lä⁻ jee^o go⁻taah^o hnäh^o llu^o cha⁻ga⁻miih⁻, wa⁻ nøh^o hoh^o hnäh^o, wa⁻ la⁻ koo⁻ nëë^o ba⁻ hu⁻dsë⁻ kyah^o hnäh^o, wa⁻ hi^o ti^o kyah^o hnäh^o. Hi⁻ Dio hi⁻ hnää^o jne^o, hi⁻ jmee⁻ hi^o ti^o jnän⁻, jäy^o jee^o jnän⁻.

12 Jmee⁻ hnäh^o Dio kih^o dsa⁻kyaah^o hnäh^o hi⁻ ja⁻ chuh⁻ hnäh^o kiyh^o lä⁻ hnøø^o Dio.

13 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa⁻ kyaah^o Dio jmee⁻ Dio kyah^o hnäh^o.

14 Wa⁻ mi⁻jää^o Jesucristo Dsa⁻jøøh^o jnän⁻ lä⁻jëë⁻ hnäh^o. Wa⁻ hnää^o Dio ga⁻lä⁻jëë⁻ hnäh^o. Hi⁻ Jmi⁻lle^o Na⁻jngii^o wa⁻ laa⁻ ko⁻jøh^o kyaah^o hnäh^o. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

Gálatas Juu' la- ga- sií' Paa' kih' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

1 Jnä' Paa' laan' apóstol. Pero ja- he- ga- chee' dsa- jnä', ni- ja- kyaah' be' kih' dsa- na- hñaan'. Jesucristo ba' ga- chee' jnä' kyaah' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga- mi- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na- juu'.

2 Siin' juu' la- kyah' hnäh' øøhn' jee' dsa- ñeeh' hnäh' lä- kaa- hwa' Galacia. Hi- lä- jee- øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä', koo- nee' ba' la' huu' dsé- kyaah' jnääh' he- siin' la-.

3 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' jmeey' hii' tií' kyah' hnäh'.

4 Jeeh' Jesús ga- kwaah' hñii' ga- juuy' kwaat' kih' dso'kye- jnän' mah' lääy' jne' kih' jmi- gyuu' hñih' la-, lä- koo- hyoh- dsé' Dio jmee' jnän', he' ba' hi- laa' Täa' jnän'.

5 Lä- ja- wa' la' juuh- kiyh' ga- lä- jé- joh' jmií' cha-. Wa' la' lä- ja-.

Koo- ba' ju'hmee' cha- he- kyaah' lää' jne'

6 Peer- dsaa- dsen- kih' he- ga- nuun' chah' ga- juh- ga- lä- øøh' hnäh' kih' Dio hi- ga- tee' hnäh' ta- la- kih' he- llu' dsé' Cristo, mah' ma- taah' hnäh' kyaah' jyoh' ju'hmee' he- laah' hnäh' llu' ga'.

7 Pero sa- cha- ga' jyoh' jwé' he- kye- ju'hmee'. He- hnøø' ko- llaa' dsa- kah' gwéh' huu' dsé- kyah' hnäh' ba' ja-, hi- hnøøy' mi- siiy' ju'hmee' kih' Cristo.

8 He- ja- jwahn-, wa' tøh' dso'jwií' né' kyaah' jnääh' cher' mah' ga' jmee' jnääh' lä- na-, o cher' mah' jaa- ángel ja' gyuu' kwa' jyoh' juu' lä- koh' ga' he- ga- mi- tee' jnääh' hnäh', ja- ba' lä- ja- wa' tøh' dso'jwií' né' kiyh'.

9 Koo- ka- läh' jwahn-, ja- ba' he- ma- ngéé' ma- jahn' jää'. Cher' mah' chaa- hi- ga' jñah' hi- kwa- juu' kyah' hnäh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ga- heeh' hnäh', wa' tøh' dso'jwií' né' kiyh'.

10 ¿Ha- lä- laah' hnäh'? ¿Che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' dsa- he- ma- hlëehn' lä- na-, o che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' Dio? ¿Che' laah' hnäh' he- hnoohn- ha- lä- jee' tih' dsé' dsa- ki- jnä'? Jee' da', wa' ra- jah' kih' ngoo' ba' jnä' jmeen' lä- jé- he- hnøø' dsa-, mo' so- laan' jaa- hi- jmee' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga- lleeh- Paa' mah' lee' apóstol kyaay'

11 Øøhn', hnoon' lä- ñeh' hnäh' he- la-. Ja- he- gwa' kih' dsa-, ju'hmee' he- kwan' la-.

12 Sa- ga- hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni- sa- ga- mi- tee- dsa- jnä'. Jesucristo ga- mi- jnä- kin' juu' la-, he- ja- ba' ja- he- kyuuhn'.

13 Ma- nuuh- ba' hnäh' lä- koo- ma' ngén- jää', he- ga' jmeen' lä- koh' tee' jmee' judiu dsa- goon-. Ha- koh' sa- ga- lä- hñaa- dsen- kyaah' hi- ga- heeh- kih' Joó' Dio. Ma' hnoon' ma' mi- llaan' go- te- lä- jee- hi- he'.

14 Ga' jmee' ga' jnä' cha- ga' miih- lä- koh' ga' jee' lä- jee- judiu hi- laa' koo- ji- ñe- kyaah' jnä'. Ga' jmeen' bií' ga- høøn' lä- jé- nuuh' kih' dsa- ma- gyuh- kyaah' jnääh'.

15 Pero sa- ga' ma- lä- chaan- ga- lleeh- Dio jnä' mah' ja- leen' kyaah' bií'. Ga- tee' jñä' kih' he- llu' dséy' kyaah' jnä'. Hi- lä- koh' ma' ga- tih' dséy'.

16 ja- ga' ga- mi- jnäay- jooy' kin' mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu. Pero sa- ga- hnaahn- ni- jaa- dsa- mah' ma' siiyh' jnä' ha- lä- la' juu' he- ma' kwan'.

17 Ni- sa- ngaahn' ta- Jerusalén na- jëen- hi- laa' apóstole jää' ga' lä- koo- jnä'. Lä- chah' ja- ngoon' ta' hwa' Arabia ba', (koo- hwa' kii' jee'

sa⁺ kwa⁺ ni⁺ miih⁻). Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ngoon⁺ ka⁻läh⁺ ta⁺ Damasco.

18 Ma⁻hya⁻ hnē⁻ ji⁻ñe⁻, ja⁻ga⁻ ngaahn⁺ ta⁺ Jerusalén na⁺jēēn⁺ Pee⁺ hi⁺ ga⁺jän⁺ kyaayh⁺ gya⁺hña⁺ jmii⁺ jee⁺ ja⁻.

19 Ni⁺ sa⁺ ga⁺jēen⁺ ga⁺jñah⁺ apóstole, ma⁻la⁺ Jacobo dsa⁻ñuuh⁻ øøh⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ ba⁺ ga⁻jēen⁺.

20 Jmeen⁺ dsoo⁺, Dio ba⁺ ñe⁻ sa⁺ cha⁻ ta⁻juun⁺ he⁻ sñin⁺ kyah⁺ hnäh⁺ la⁻.

21 Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ñeen⁺ ta⁺ hwa⁺ Siria kyaah⁺ Cilicia.

22 Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Judea, hi⁻ dsa⁻ñee⁻ kwaat⁻ kih⁺ Cristo sa⁺ ma⁺ kyuyy⁺ jnä⁺.

23 Koo⁻ ma⁺ nuuy⁻ lla⁺ dsa⁻ juu⁺ ki⁺ jnä⁺: “Dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ hña⁻ dsē⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁺, na⁺ ngēy⁺ kway⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ la⁻, ja⁻ba⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ heey⁺ jää⁺.”

24 He⁻ja⁻ ga⁺jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio lä⁺ ma⁺ ga⁺nuuy⁺ kin⁺.

2

Lä⁺jēē⁻ apóstole ga⁺heeh⁻ bih⁺ Paa⁺

1 Ma⁻hya⁻ gya⁺kye⁺ ji⁻ñe⁻, ja⁻ga⁻ ngaahn⁺ ka⁻läh⁺ ta⁺ Jerusalén ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Bernabé hi⁺ ma⁺ jään⁺ Tito ka⁻läh⁺.

2 Ga⁺mi⁺jnääh⁻ Dio kin⁺ he⁻ jmee⁻ bii⁺ naahn⁻, he⁻ja⁻ ba⁺ ngaahn⁺ na⁺jmeehn⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ ju⁺hmēē⁺ he⁻ ga⁻kwan⁺ ta⁺ jee⁺ tääh⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu. To⁻ñe⁺ ga⁺llan⁺ juu⁺ kyaah⁺ ma⁻la⁺ hi⁻ kye⁻ né⁺ ba⁺, le⁺ ga⁻ che⁻ sa⁺ jmää⁺ he⁻ jmeen⁺ la⁻ hi⁺ lä⁻kye⁻ he⁻ ga⁺jmeen⁺ jää⁺.

3 Pero sa⁺ cha⁻ ga⁺jäyh⁺ ni⁺ miih⁻. Hi⁻ Tito hi⁻ ma⁺ cheh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, sa⁺ ma⁺ laay⁺ judiu, dsa⁻ griego ba⁺ he⁺. Ni⁺ lä⁺ja⁻ sa⁺ ga⁺jäyh⁺ jmee⁻ bii⁺ juuh⁻ jmī⁻ngo⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ tēē⁺ jmee⁻ dsa⁻ judiu.

4 Sa⁻ ga⁻ti⁺ ga⁻choo⁺ jnääh⁺ juu⁺ he⁻ juuh⁻ jmī⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁺taah⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺, hi⁻ jäh⁺ laay⁺ øøh⁺ jne⁺. Hi⁻ he⁺, koo⁻ ma⁺ koooy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwan⁺ he⁻ ma⁻laa⁺ jne⁺ kih⁺ dso⁺kye⁻ ta⁻la⁺ kih⁺ Cristo Jesús.

Sa⁺ ga⁻lä⁻hnøøy⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺ jnääh⁺ mo⁺so⁺ na⁻hñuuh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ ley. Jēēh⁺, ma⁺ hnøøy⁺ lä⁻ ma⁻na⁻hñuuh⁺ ja⁻ba⁺ jne⁺ kyaah⁺ nuuh⁻ kih⁺ Moisé.

5 Pero ni⁺ miih⁻ sa⁺ ga⁺kwa⁺ jnääh⁺ jwē⁺ ma⁺ jmeey⁺ lä⁻ lla⁻ dsēy⁺. Hnøø⁻ jnääh⁺ wa⁺ jää⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Jesús kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻la⁺ ja⁻ba⁺, mah⁺ sa⁺ dsa⁻hi⁺ ju⁺dsoo⁺.

6 Hi⁻ na⁺jnääh⁺ kye⁻ nē⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺, ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ jäyh⁺ he⁻ ma⁻hlääh⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ kwan⁺. Jnä⁺ jwahn⁺ na⁺jnääh⁺ kyey⁻ nē⁺, jēēh⁺ sa⁺ ga⁺tēēn⁺ jēēn⁻ kiyh⁺. Kih⁺ koo⁻ ba⁺ laa⁺ jne⁺ cha⁺ñe⁺ Dio.

7 Pero dsa⁻ he⁺ sa⁺ ga⁺hay⁺ kin⁺. Ga⁺heeh⁻ bih⁺ he⁻ hä⁺ goon⁺ ta⁺ he⁻ kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, ja⁻ba⁺ lä⁻ hä⁺ goo⁻ Pee⁺ kway⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ judiu.

8 He⁺ ba⁺ Dio hi⁻ kwa⁺ be⁺ kih⁺ Pee⁺ he⁻ laay⁺ apóstol mah⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ judiu, he⁺ ba⁺ hi⁻ he⁺ na⁻, kwa⁺ be⁺ kin⁺ ka⁻läh⁺ he⁻ laan⁺ apóstol mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu.

9 He⁻ja⁻ lä⁺jēē⁻ hi⁻ laa⁺ kwaat⁻ kye⁻ nē⁺ kih⁺ gwah⁺, ga⁺sooyh⁺ goo⁻ jnääh⁺ kyaah⁺ Bernabé. Ma⁺ jēēy⁻ laan⁺ ta⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio kyaah⁺ jnä⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ga⁺jmääy⁺ jnääh⁺ kwaat⁻ laa⁺ jnääh⁺ ma⁻ra⁻ øøyh⁻. Hi⁻ kye⁻ nē⁺ he⁺ chee⁻ Jacobo, Pee⁺, kyaah⁺ Jwaa⁺. Ga⁺jäyh⁺: “Llu⁺ go⁺nääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu mah⁺ lä⁺ja⁻ jnääh⁺ dsa⁻nøø⁺ jnääh⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ judiu.”

10 Hi⁻ ga⁺jäyh⁺: “Hnøø⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ be⁺ kih⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁺.” Ko⁻ja⁻ ba⁺ jiih⁺ ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺. Hi⁺ ma⁻ra⁻ he⁻ jmee⁻ ba⁺ jnä⁺ be⁺ kih⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁺.

Ga⁺juuh⁺ Paa⁺ kih⁺ Pee⁺

11 Ma⁺ ga⁻lloo⁺ Pee⁺ Antioquia ga⁻juuhn⁺ kiyh⁺ to⁻lo⁺ nē⁺ dsa⁻, jēēh⁺ lä⁺ja⁻ hnøø⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ he⁻ hñih⁺ he⁻ ga⁺jmeey⁺ ja⁻.

12 Jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻lla⁻nää⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ Jacobo, ma⁺ kuh⁻ Pee⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu. Pero ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ dsa⁻ judiu he⁺,

ga⁻tëe⁻ Pee⁻ hñii⁻, ya⁻hëy⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, kih⁻ he⁻ goyh⁻ kyaah⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ he⁻ hi⁻ jäh⁻ jmee⁻ bii⁻ uuh⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻.

13 Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmee⁻ jñah⁻ judiu ga⁻tëy⁻ hñiiy⁻, hi⁻ lä⁻jiih⁻ Bernabé ga⁻tëe⁻ hñii⁻ ma⁻ ga⁻jëy⁻ ga⁻jmee⁻ Pee⁻ to⁻ dsé⁻.

14 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jëen⁻ dsa⁻ he⁻ mo⁻so⁻ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻ ju⁻dsoo⁻ he⁻ la⁻ ju⁻hmëe⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jwii⁻ Pee⁻ cha⁻né⁻ jee⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻: “Hne⁻ laah⁻ judiu, ma⁻tuh⁻ ma⁻ jmeeh⁻ lä⁻koh⁻ ma⁻ tëe⁻ jne⁻ jmeen⁻ mah⁻ ma⁻løøh⁻ jmeeh⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Pero na⁻, ma⁻teeh⁻ hñaa⁻ mah⁻ jmeeh⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻koh⁻ jäh⁻ nuuh⁻ ma⁻gyuh⁻ ja⁻. ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁻ he⁻ jmeeh⁻ wii⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mi⁻tey⁻ nuuh⁻ ma⁻gyuh⁻ ja⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻teeh⁻ hñaa⁻?”

15 He⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ jne⁻ laa⁻ jne⁻ judiu, sa⁻ laa⁻ jne⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hñii⁻ lä⁻koo⁻ laa⁻ jñah⁻ dsa⁻.

16 Pero na⁻ ma⁻ñe⁻ ba⁻ jne⁻, sa⁻ jä⁻ dsa⁻ llu⁻ cha⁻né⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ mi⁻tey⁻ ley jnän⁻. Hnøø⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁻ Jesucristo ba⁻. He⁻ja⁻ lä⁻kye⁻ jne⁻ dsa⁻ judiu ga⁻jmee⁻ jne⁻ dsoo⁻ mah⁻ jmää⁻ jne⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻. Pero ja⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻mi⁻te⁻ jne⁻ ley. Jëeh⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ ya⁻hëy⁻ lluu⁻ kih⁻ he⁻ høøy⁻ nuuh⁻ ja⁻.

17 He⁻ hnøø⁻ jne⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ hwëe⁻ jne⁻ lluu⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo, lä⁻ja⁻ ma⁻lä⁻ jnä⁻ lä⁻kye⁻ jne⁻ judiu laa⁻ jne⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻kye⁻. ¿Che⁻ jwa⁻ jäh⁻ Cristo dsëe⁻ dsoo⁻ he⁻ tøøh⁻ jne⁻ kyaah⁻ dso⁻kye⁻? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

18 Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻løøn⁻ høøn⁻ ka⁻läh⁻ ley he⁻ ma⁻ben⁻, he⁻ ma⁻bäähn⁻ hñiin⁻ dsoo⁻ ba⁻ ja⁻.

19 Jëeh⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻ngëen⁻ he⁻ ää⁻ jmi⁻ juun⁻ lä⁻lle⁻ ley, ga⁻tun⁻ he⁻ ma⁻ kyen⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ ley. La⁻ lä⁻koh⁻ he⁻ na⁻juun⁻ kih⁻ ley mah⁻ jmeen⁻ ta⁻he⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

20 La⁻ kwaan⁻ lä⁻koh⁻ he⁻ ga⁻juun⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ Cristo dsoh⁻ hma⁻cru⁻. Mo⁻so⁻ chaan⁻ lä⁻ hnoon⁻ hñiin⁻. Cristo hi⁻ jmee⁻ ko⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻, he⁻ja⁻ ba⁻ jmee⁻ chaan⁻. Hi⁻ lä⁻ ma⁻dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ dsën⁻ kih⁻ Joø⁻ Dio, hi⁻ hnää⁻ jnä⁻ hi⁻ ga⁻ngëy⁻ hñiiy⁻ ga⁻juuy⁻ ki⁻ jnä⁻. He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ chaan⁻ na⁻.

21 Sa⁻ jmeen⁻ ta⁻ koo⁻ he⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻. Jëeh⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻jä⁻ dsa⁻ llu⁻ cha⁻né⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ mi⁻tey⁻ ley, he⁻ la⁻ ga⁻juu⁻ ba⁻ Cristo.

3

Kih⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ lää⁻ jne⁻

1 ¿He⁻ ba⁻ che⁻ taah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ chaa⁻ Galacia! ¿Hi⁻ ga⁻mi⁻gaa⁻ hnäh⁻? Ga⁻hlëeh⁻ hnäh⁻ na⁻ hñaa⁻ lä⁻jëe⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻juu⁻ Jesucristo dsoh⁻ hma⁻cru⁻.

2 Koo⁻ ga⁻ juu⁻ ngiin⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ¿Ha⁻ lä⁻ ga⁻tëeh⁻ hnäh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻? ¿Che⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻mi⁻teh⁻ hnäh⁻ ley kih⁻ Moisé, o che⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh⁻, he⁻ja⁻ ga⁻tëeh⁻ hnäh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻?

3 Peer⁻ taah⁻ hnäh⁻. Ga⁻løøh⁻ ba⁻ hnäh⁻ llu⁻, kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻. Hi⁻ na⁻ na⁻, hnooh⁻ hnäh⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁻ ta⁻ cha⁻né⁻ kyaah⁻ be⁻ kyah⁻ hñaa⁻ hnäh⁻.

4 ¿Che⁻ sa⁻ ga⁻jmää⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ngëeh⁻ hnäh⁻? Go⁻ laan⁻ ga⁻jmää⁻ ba⁻.

5 Ga⁻kwëeh⁻ Dio hnäh⁻ Jmi⁻lle⁻ kiyh⁻ hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ jmeey⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ¿He⁻la⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻, che⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻mi⁻teh⁻ hnäh⁻ ley o che⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh⁻?

6 Lä⁻la⁻ ga⁻la⁻ kih⁻ Abraham. Ga⁻jmeey⁻ dsoo⁻ dsëy⁻ kih⁻ Dio he⁻ja⁻ ga⁻jmee⁻ Dio kwaan⁻ laay⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁻.

7 Heh⁻ lä⁻ja⁻, hnøø⁻ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁻, lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kih⁻ Dio laay⁻ lä⁻koo⁻ joø⁻ Abraham.

⁸ Jää' ba' ga'jäh' juu' kih' Dio ha- lä' jmeey' ta' cha'né, he- jmeey' kwaat~ lluu' hi- sa' laa' judiu cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsëy'. Jëeh', llo'joo' ba' ga'jmeey' Dio juu' kih' Abraham ha- lä' la' ju'hmëe' kiyh', lä' ma' ga'siiyh': "Ta'la' kyah' hne- ba' mi-jään' ga'lä'jëe' dsa- jmi-gyuu'."

⁹ He-ja- ga'lä'jëe' dsa- hi- jmeey' dsoo' dsë' kih' Dio ma-na-jäay' ko'joh' kyaah' Abraham, hi- ga'lä' dsoo' dsë' jää'.

¹⁰ Pero lä'jëe' hi- ga'nää' høø- ley kih' Moisé, ma-cha- dso'jwii' né' kiyh'. Lä'koø- na-sii': "Dso'jwii' ba' kyaah' lä'jëe' hi- sa' tää' høø- lä'hi' né' he- na-sii' ley ja-."

¹¹ Jëe' go-te' ba' la', sa' chaa- ni- jaa- hi- lluu' cha'né Dio kyaah' he- høøy' ley. Lä'la- ba' na-sii- juu' kih' Dio: "Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma- dsoo' dsëy', jmeey' chaa-."

¹² Ley kih' Moisé sa' hlëeh- kih' he- jmeen' dsoo' dsë- jne'. Lä'la- ba' jäh' ley ja-: "Cher'mah' hi- ga'mi-te' kih', lä' ma- jiiyh' ja- ba' kyaah' ley ja-."

¹³ Pero Cristo, kyaah' jma- kih', ga'läay' jne' kih' dso'jwii' he- gwa- ta'la- kih' ley. Ga'heeyh- ja' dso'jwii' né' kiyh' he- la' kwaat~ jnän'. Jëeh', lä'la- na-sii- ley ja-: "Dso'jwii' ba' kyaah' lä'jëe' hi- na-hee' dsoh' hma-."

¹⁴ Lä'ja-, ta'la- kih' Cristo Jesús mi-jää' Dio lä'jëe' hi- sa' laa' judiu ja-ba' lä'koh' ga-mi-jäay' Abraham. Hi- lä'ja-, ta'la- kih' he- ma- dsoo' dsë- jne', hñah' jne' Jmi-llë' kih' Dio he- ga'bäayh- hñiiy' kwëeyh' jne'.

He- la- hmooh' he- ga'jmeey' Dio kyaah' Abraham

¹⁵ Jëe' da' hnäh' øøhn' ha- lä' jmeey' jne' hi- laa' dsa- jmi-gyuu'. Cher'mah' ga'jmeey' jne' koø- hmooh', sa- le' heen' hmooh' ni- sa- le' jmeen' na-dsë- ga', koø- hä' ba' ma-jmeen' hmooh'.

¹⁶ Hi- ga'jmeey' Dio koø- hmooh' kyaah' Abraham, ga'bäayh- hñiiy' ha- lä' jmeey' kih' Abraham hi-

kiyh' sa'ju- kiyh'. Pero sa- ga'jäh' Dio: "La' kih' lä'jëe' sa'ju- kyah'." He- ma-jmeey' Dio hmooh' kyaah' jwëe' dsa- wa'ra- jäh' kih' lä'ja- la' juu'. Lä'la- ba' ga'jäyh': "La' kih' ma'la- jaa- dsa- kyaah' ba'." He-ja- ga-hlëeyh' kih' jaa- dsa- ba', hi- he' he' Cristo.

¹⁷ Lä'la- jwahn-. Lä' ma' to-në' ga'jmeey' Dio koø- hmooh' kyaah' Abraham. Ma-hya- kye' hña-loo' na-dsë- gyii'gya' ji-ñe-, ja-ga- ja' ley kih' Moisé. Pero ley ja-, sa- ga-hee' hmooh' he- ga'jmeey' Dio jää'. Sa- ga'jmää' ta' he- ga'bääh- Dio hñii' kyaah' Abraham, wa'ra- jäh' kih' lä'ja- la'.

¹⁸ Jëeh', cher'mah' ga'hyoh' dsa- hee' ta'la- kih' he- mi-tey' ley ja-, mo-so- la' kwaat~ he- ga-hyoyh' ta'la- kih' he- ga'bääh- Dio hñii' kyaayh'. Pero ga'hyoh' Abraham hee' la' ga-hyoyh' ba', lä'llu' he- ga'bääh- Dio hñii' kyaayh'.

¹⁹ ¿Hee- kih' jmää' ley kih' Moisé ja-? La' miih- he- na-dsë- ba' ja-, kih' he- cha- dso'kye- kih' dsa- jmi-gyuu'. Hi- ga'jä' lä'ja- ba' ley ja- lä'jiih' ja' hi- laa' sa'ju- kih' Abraham lä'koh' la' hmooh' he- ga'bääh- Dio hñii'. Heh' lä' ma' ga-nøø' ley ja-, ma' chaa- jaa- dsa- hi- ga-ngëe' ley ja- kih' dsa-kyaayh' hi- ma' tääh' ángele ka-läh' hi- ga-kwa' be' mah' ngëey' juu' ja-.

²⁰ Pero cher'mah' jaa- dsa- lä' dsë' jmeey' koø- hmooh' lä'koø- la' huüdsë- kih' hñiiy', sa- jmeey' bii' jñah' hi- kwa' be' cher'mah' lä'ja- la' huüdsë- kiyh'. Hi- jaa- ba' Dio chaa-, hñii' bih' ga-hlëeyh' kyaah' Abraham lä'koø- ma' ga'jmeey' hmooh' kyaayh'.

²¹ ¿Che' ha- ley kih' Moisé kyaah' he- ga'bääh- Dio hñii' jmeey'? Ni- miih- sa- la' lä'ja-. Wa'ra- jäh' kih' cha- ley he- kwa' Dio he- jmeey' chaa- dsa-, lä'ja- ba' lluu' dsa- kyaah' ley ja-, wa'ra- jäh' kih' lä'ja- la'.

22 Pero në' ley ja- na-sii- lä-la-. Ga-lä-jëë- ba' dsa- na-hñuuh' kyaah' dso'kye-. Mah' lä-ja-, kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Jesucristo, hñah' jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

23 Jää' sa' ma' cha- juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë- jne', ma' tøøh' jne' lä-hih' kih' ley. Lä-ja- ma' tøøh' jne' lä-jiih' ga-lä-jnä' juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë- jne'.

24 Ley ja- ma' hää- jne' jää' hi- ma' jøø- jnan' mah' tēēh' jne' kih' Cristo. Heh' lä-ja- hwēē- jne' lluu' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kiyh'.

25 Na' he- ma-dsoo' dsë- jne', mo-so' tøøh' jne' kyaah' ley he- ma' hää- jne'.

26 Ga-lä-jëë- ba' jne' laa' jne' joo' Dio ta-la- kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Cristo Jesús.

27 Jëēh' lä-jëē- hi- ma-na-saa- jmi- kyaah' Jmi-lle' Na-jngii', ma-laay' koo- kyaah' Cristo, la' lä-koo- he- ma-kyeyh' hmih- hmēē'.

28 He-ja- koo- ba' laa' lä-jëē- jne' cha-nē- Dio. Jee' oo' sa' chaa- hi- laa' judiu, ni' hi- laa' griego, sa' chaa- hi- na-hnēē' jmee- ta' kih' dsa- ni' hi- sa- na-hnēē', sa' chaa- dsa-mē' dsa-ñuuh-. Jaa- ba' laa' jne' kyaah' Cristo Jesús.

29 Cher'mah' laa' jne' kyaa' Cristo, ja-ba' lä-ja- laa' jne' sa-ju- kih' Abraham. Hi- cha- ba' hee- jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

4

1 Lä-la- na- jwahn-: Jaa- chih- hi- lle' kih' hyoh- he- ga-tēēy' hyoyh- kih' jmiy-, ma-ke- la' kwaan- hyoh- bih' heey-, kwee- ba' laay' kyaah' hi- na-hnēē' jmee- ta' kih' jmiy- ta-ko-jiih' mäyh'.

2 He-ja- ba' chaa- ta-jwoh' kyaa- chih- hi- chaa- hi- hää- lä-jiih' lloo- jmi- he- jäh- jmiy- hyoyh- heey-.

3 Ja-ba' lä-ja- ma' laa' jne' jää', ta-ko-jiih' sa' ga' ma-heeh' jne' kih' Cristo. Ji- ja- ma' na-hnēē' jne' ma'

jmee- jne' lä-koo- tēē' dsa- jmee- jmi-gyuu- la-.

4 Pero ma' ga-dsēē' jmi-, ga-chee' Dio joo' hi- ga-lä-chaa- kih' jaa- dsa-mē', hi- ga-lä-chaay- na-jnäy' kih' ley.

5 Jay' mah' lääy' jne' hi- na-hñuuh' lä-hih- kih' ley, mah' lee' jne' ma-ra- joo' Dio ba'.

6 Kih' he- laa' jne' jooy', he-ja- ga-chee' Dio Jmi-lle' kih' gyuu- kyaay' neh- tuh-dsë- jne'. Hi- ja-ba' Jmi-lle' ja- hi- süh- Dio lä-la-: "Abba", he- hnøø' jäh- tää' kyaan-.

7 He-ja- mo-so' laa' jne' dsa- hi- na-hnēē', laa' jne' ma-ra- jooy' ba'. Hi- kih' he- laa' jne' jooy', hñah- ba' jne' heen- he- kwa' Dio ta-la- kih' Cristo.

Peer- lle' dsē' Paa' kih' dsa- chaa- Galacia

8 Jää' sa' ga' ma-heeh- hnäh' kih' Dio, ma' laah' hnäh' lä-koo- dsa- hi- na-hnēē', ga-jmee' hnäh' he' kih' lä-jëē- dio hi- na-laa- kaah- dsa-.

9 Pero na' ma-kyuuh- hnäh' mi- kih' Dio. Llu' ga' he- jwahn- lä-la-, ma-kyuu- Dio hnäh'. ¿Hee- ba' la' ma-jeeh- hnäh' ta' ka'luu' mah' jmeeh- hnäh' lä-koo- tēē' dsa- jmee- jmi-gyuu- la-, jmeeh- hnäh' he' kih' juu' he- sa' kyeē' ni' mi-? ¿Che' hnooh- hnäh' jäh' na-hnēēh' hnäh' ka-läh' lä-koh' ma' tääh' hnäh' jää'?

10 Høøh- hnäh' jmi-, jmeeh- hnäh' lä-koo- tēē' dsa- jmee- kih' lä-jaa- sih-, hi- lä-ja- ka-läh' he- jmee- dsa- lä-koo- ji-ñe- hi- he- ga' jyoh' jmi- he- tēē' dsa- jmee-.

11 He-ja- jmeen- cha-mi- huud-së- kyah' hnäh', le' ga- che- sa- ga-jmäā' ta' he- ga-jmeen' jee' kyah' hnäh'.

12 Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', wa' la' huud-së- kyah' hnäh' lä-koo- la' huud-së- kin-. Ni' mi- he- hlih' sa' cha- he- ga-jmeeh' hnäh' kin- lä- ma' gyan' kyaah' hnäh'.

13 Ñeh' ba' hnäh', kih' he- ga-lä-dsaah- ba' jnä', he-ja- ba'

ga⁻kwan¹ ju¹hmëé⁷ kyah¹ hnäh⁷ lä⁻ ma¹to⁻në⁷.

¹⁴ Ma⁻ke⁻ ga⁻jëeh⁻ hnäh⁷ wii⁷ kih¹ he⁻ ma¹dsaahn⁷, pero sa⁻ ga⁻mi⁻kwah⁻ hnäh⁷ jnä⁷. Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jmääh⁻ ba¹ jnä⁷ he¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ ángel kyaa¹ Dio, hi⁻ ga⁻heeh⁻ ba¹ jnä⁷ lä⁻koo⁻ hñii⁷ Cristo Jesús.

¹⁵ ¿Hee⁻ ga⁻la⁻ kyah¹ hnäh⁷? ¿He⁻la⁻ mo⁻so⁻ jëé⁻ hoh⁷ hnäh⁷? Jnä⁷ jmeen⁻ ju¹dsoo⁷ kyah¹ hnäh⁷, llu¹ jwërte hoh⁷ hnäh⁷ kyaah⁷ jnä⁷, lä⁻jiih¹ hnooh⁻ hnäh⁷ ma¹lleh¹ hnäh⁷ mi⁻nëh¹ mah¹ ma¹kwëeh¹ jnä⁷ wa⁻ra⁻ jäh⁷ kih¹ ma¹le⁷ ba¹.

¹⁶ ¿Che⁻ na⁻hääh⁻ hnäh⁷ jnä⁷ kih¹ he⁻ ma⁻hlëehⁿ hnäh⁷ ma⁻ra⁻ ju¹dsoo⁷?

¹⁷ Chaa⁻ ko⁻llaa⁻ dsa⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jwë⁻ jee⁻ lä⁻jwah⁻ hnäh⁷ kyaayh⁷. Pero sa⁻ llu¹ huu⁻dsë⁻ kiyh¹. Hnøøy⁻ jmeeh¹ hnäh⁷ ta⁻ koo⁷ kyaa¹ jnääh¹ mah¹ jmeeh¹ hnäh⁷ ta⁻he¹ kiyh¹.

¹⁸ Llu¹ ba¹ he⁻ hnää⁻ dsa⁻ hnäh⁷ cha⁻miih⁻ pero kyaah⁷ koo⁻ nëe⁻ ba¹ huu⁻dsë⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ba¹. Ja⁻ ma⁻la⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ gyan⁷ kyaah⁷ hnäh⁷.

¹⁹ Peer⁻ hnaan⁻ hnäh⁷ gyuu⁻ kyaan⁻. ¿He⁻ ba¹ che⁻ jii⁻ kin⁻ kwaan⁻ kyah¹ hnäh⁷! Lä⁻koo⁻ la⁻ kih¹ jaa⁻ dsa⁻më⁻ wa⁻ra⁻ ngoo¹ ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ kyaay¹, lä⁻ja⁻ la⁻ kin⁻ he⁻ hnoon¹ go⁻nääh¹ hnäh⁷ ta⁻ cha⁻në⁻ lä⁻jiih⁻ leeh⁷ hnäh⁷ lä⁻koo⁻ laa¹ hñii⁷ Cristo.

²⁰ Hnoon¹ wa⁻ra⁻ jäh⁷ kih¹ na⁻ ga⁻juh⁻ tøøh⁻ jne⁻ ko⁻jøh⁻. Ma⁻ja⁻ le⁻ hlëehⁿ hnäh⁷ lä⁻ hnøø¹ kyah¹ hnäh⁷. Jëeh⁷ na¹ sa⁻ man⁻ go⁻te⁻ he⁻ huu⁻dsë⁻ kan⁻ kyah¹ hnäh⁷.

Juu¹ na⁻hmää⁻ kih¹ Agar kyaah⁷ Sara

²¹ Hnäh⁷ hi⁻ hnøø¹ høø¹ ley kih¹ Moisé, ngiin⁷ juu¹ kyah¹ hnäh⁷. ¿Che⁻ sa⁻ ma⁻nueh⁻ hnäh⁷ lä⁻koo⁻ jäh⁷ ley ja⁻?

²² Në⁷ ley ja⁻ na⁻sii⁻ lä⁻la⁻: Uu¹ ba¹ joo⁷ Abraham ma¹ chaa⁻. Jaa⁻ jooy⁷ ga⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁷ dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻hnëe⁻ hi⁻ jaa⁻ jooy⁷ ga⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁷ ma⁻ra⁻ mëy⁷.

²³ Jooy⁷ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁷ hi⁻ na⁻hnëe⁻ he⁻, ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻koh⁻

dsa⁻lä⁻chaa⁻ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻. Pero jooy⁷ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁷ ma⁻ra⁻ mëy⁷, ga⁻lä⁻chaa⁻ kih¹ lä⁻ja⁻ ba¹ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁷ kyaah⁷ chooy¹. (Hi⁻ na⁻hnëe⁻ he⁻ ma⁻chee⁻ Agar, hi⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ ma⁻ra⁻ mëy⁷ ma⁻chee⁻ Sara.)

²⁴ Kyaah⁷ juu¹ kih¹ lä⁻uu⁷ dsa⁻më⁻ he⁻, le⁻ hwëe⁻ ga⁻jne⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ juu¹. Wa¹ kye⁻ da⁻ jne⁻ kwaan⁻ lä⁻uu⁷ dsa⁻më⁻ he⁻ laay¹ lä⁻koh⁻ to¹ hmooh⁷ he⁻ ga⁻jmee⁻ Dio. Koo⁻ hmooh⁷ ga⁻jmee⁻ Dio ta⁻ moh⁷ Sinaí lä⁻ ma⁻ ga⁻nøø¹ ley kih¹ Moisé. Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻jnäa⁻ kih¹ hmooh⁷ ja⁻, hi⁻ he⁻ laa¹ hi⁻ na⁻hnëe⁻ ba¹. Hi⁻ hmooh⁷ ja⁻ laa¹ kwaan⁻ Agar.

²⁵ Hi⁻ Agar he⁻ laa¹ kwaan⁻ moh⁷ Sinaí he⁻ nøø⁷ hwa¹ Arabia hi⁻ laay¹ lä⁻koh⁻ jwii⁻ Jerusalén he⁻ hla⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Na⁻hñii⁷ jwii⁻ ja⁻ lä⁻kye⁻ dsa⁻ kyaay¹ kih¹ he⁻ täayh⁷ jmeey⁻ ta⁻he¹ kih¹ ley ja⁻.

²⁶ Pero jwii⁻ Jerusalén he⁻ nøø⁷ gyuu¹, sa⁻ na⁻hñii⁷, he⁻ ja⁻ la⁻ kwaan⁻ lä⁻koo⁻ Sara maa⁻ jnan⁻.

²⁷ Jee⁻ na⁻sii⁻ juu¹ kih¹ Dio (jäh⁷ lä⁻la⁻ kih¹ lä⁻uu⁷ dsa⁻më⁻ he⁻):

Wa¹ chaa⁻ hne⁻ llu¹, hne⁻ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ gyuu⁻ kyaa¹.

Wa¹ jëe⁻ hoh⁷ jwërte, jmee⁻ cha⁻miih⁻ miih⁷,

hne⁻ sa⁻ ma⁻jëeh⁻ wii⁷ lä⁻koh⁻ ga⁻jñah⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ dsa⁻lä⁻chaa⁻ joo⁷.

Jëeh⁷, lä⁻jwëe⁻ ga⁻ joo⁷ hne⁻ hi⁻ ga⁻jä⁻ hñii⁷, lä⁻koh⁻ ga⁻ hi⁻ chaa⁻ dsa⁻nueh⁻ kyaa¹.

²⁸ Lä⁻ja⁻ øøhn¹, laa¹ jne⁻ ja⁻ba¹ lä⁻koh⁻ Isaac, jëeh⁷ laa¹ jne⁻ joo⁷ Dio lä⁻llu¹ he⁻ ga⁻bäayh⁻ hñiiy⁷ kyaah⁷ Abraham.

²⁹ Pero lä⁻la⁻ ba¹ ga⁻ngëe⁻ lä⁻uu⁷ joo⁷ dsa⁻më⁻ he⁻. Jooy⁷ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻koh⁻ dsa⁻lä⁻chaa⁻ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻, ga⁻jmeeyh⁻ Isaac hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁷ be⁻ kih¹ Jmi⁻lle⁻ kih¹ Dio. Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁻ lä⁻jiih⁻ na¹, jmeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ kyaa¹ Jmi⁻lle⁻ kih¹ Dio.

³⁰ Nueh⁻ da⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁷ juu¹ kih¹ Dio: “Bee⁻ go⁻te⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ na⁻hnëe⁻

na⁻ kyaah' jooj'. Joo' dsa⁻mě' hi⁻ na⁻hněe' na⁻ sa⁻ cha⁻ lle⁻ kih' hyoyh⁻ ni⁻ miih⁻ lä⁻koh' te⁻ hyoh⁻ joo' mē Abraham."

³¹ Lä⁻ja⁻ øøhn⁻, sa⁻ laa⁻ jne' joo' hi⁻ na⁻hněe' he', laa⁻ jne' lä⁻koo⁻ joo' mē Abraham ba'.

5

Sa⁻ wa' jmee' jne' ta⁻ koo' he⁻ ma⁻na⁻laa' jne'

¹ Ga⁻lää⁻ Cristo jne' mah⁻ dsa⁻toohn' na⁻laa' jne'. He⁻ja⁻ jä⁻ hnäh⁻ koo⁻ hweh⁻ lä⁻koh' ma⁻tääh⁻ hnäh⁻ na⁻ ba'. Ta⁻ kwaä⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ leeh⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻hněe' jmee⁻ ta'.

² Nuuh⁻ da' hnäh⁻, jnä⁻ Paa' jwěehn⁻ hnäh⁻. Cher⁻mah⁻ ga⁻wih⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ sa⁻ jmää⁻ ni⁻ miih⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ ga⁻juu⁻ Cristo.

³ Jwahn⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻hměe'. Ga⁻lä⁻jěe⁻ dsa⁻ñuuh⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻wih⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh⁻, jmee⁻ bii⁻ mi⁻tey⁻ lä⁻hii⁻ nē⁻ he⁻ lle⁻ nē⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé.

⁴ Hnäh⁻ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ hwěeh⁻ hnäh⁻ lluu⁻ kyaah⁻ he⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ ley, he⁻ ma⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻ koo⁻ kih⁻ Cristo ba' ja⁻. Ma⁻hwěeh⁻ hnäh⁻ jee⁻ mi⁻jää⁻ Dio hnäh⁻.

⁵ Pero jnääh⁻, jmee⁻ jnääh⁻ dsoo⁻ dsē⁻ jnääh⁻ kih⁻ Cristo kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Jmi⁻lle', he⁻ja⁻ cha⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ kyaä⁻ jnääh⁻ hwěe⁻ jnääh⁻ lluu⁻.

⁶ He⁻ ma⁻laa⁻ jne' koo⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ che⁻ ga⁻wih⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ o sa⁻ ga⁻wih⁻. Koo⁻ ba' he⁻ kyeē⁻ jee⁻ lä⁻jē⁻: he⁻ dsoo⁻ dsē⁻ jne' kih⁻ Dio, he⁻ mi⁻jnää⁻ he⁻ hnää⁻ jne' dsa⁻kyaahn⁻.

⁷ Ma' ga⁻nääh⁻ ba' hnäh⁻ llu⁻ jää⁻. ¿Hii⁻ na⁻ ga⁻ha⁻ kyah⁻ hnäh⁻, he⁻ja⁻ mo⁻so⁻ høøh⁻ hnäh⁻ ju⁻dsoo'?

⁸ Juu⁻ he⁻ ga⁻taayh⁻ hnäh⁻ na⁻, sa⁻ ja⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻tēeh⁻ hnäh⁻.

⁹ (Hi⁻ juu⁻ na⁻ la⁻ lä⁻koh⁻ levadura.) Jěeh⁻ "miih⁻ ba' levadura lee⁻ kaah⁻ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ koo⁻ nää⁻ tu⁻ka'."

¹⁰ Kye⁻ ba' jnä⁻ o⁻jøh⁻ dsē⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, go⁻ sa⁻ jmeeh⁻ ga⁻ hnäh⁻ jyoh⁻ huuh⁻dsē⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ jmee⁻ jnä⁻. Pero dsa⁻ hi⁻ kah⁻gwěh⁻ huuh⁻dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ mi⁻hmaah⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ jmeey⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ laay⁻.

¹¹ Øøhn⁻, ko⁻llaa⁻ dsa⁻ jäh⁻ kin⁻ he⁻ kwa⁻ ga⁻ jnä⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ huuh⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ dsa⁻ñuuh⁻. Pero ta⁻juuy⁻ ba'. Jěeh⁻, wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ga⁻tuñ⁻ kwan⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻juu⁻ Jesús dsoh⁻ hma⁻cru⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ tøh⁻ wi⁻ kih⁻ dsa⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmeeh⁻ gyih⁻ jnä⁻.

¹² He⁻ja⁻ na⁻ jwahn⁻, lä⁻jěe⁻ hi⁻ kah⁻gwěh⁻ huuh⁻dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, llu⁻ ga⁻ hnäy⁻ go⁻te⁻ he⁻ kyey⁻ jay⁻ jmi⁻gyuuh⁻ la⁻.

¹³ Ga⁻tēeh⁻ Dio jne' øøhn⁻, mah⁻ dsa⁻toohn' na⁻laa' jne'. Pero ja⁻ kih⁻ he⁻ja⁻ na⁻, cha⁻ jwē⁻ jnän⁻ jmeen⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsē⁻ jne'. Wa⁻ jmeen⁻ be⁻ kih⁻ dsa⁻kyaahn⁻ ba', kih⁻ he⁻ hnää⁻ jne' øøh⁻ jne'.

¹⁴ Jee⁻ kih⁻ lä⁻jē⁻ nuuh⁻ he⁻ ga⁻kwa⁻ Moisé ya⁻hii⁻ koo⁻ nuuh⁻ la⁻: "Wa⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻ lä⁻koh⁻ hnaah⁻ hñaa⁻."

¹⁵ Pero cher⁻mah⁻ kuh⁻hih⁻ hnäh⁻ kih⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ he⁻ hlěeh⁻ hnäh⁻, leeh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh⁻ lä⁻jěe⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻.

Sa⁻ jwah⁻ Jmi⁻lle' Na⁻jngü⁻ kyaah⁻ he⁻ngü⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻

¹⁶ He⁻ja⁻ na⁻ jwahn⁻. Go⁻taah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jøø⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio kyah⁻ hnäh⁻, lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ ngü⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

¹⁷ Hnøø⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ sa⁻ sooh⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ hi⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ hnøø⁻ Jmi⁻lle⁻, sa⁻ jeeh⁻ kyaah⁻ he⁻ ngü⁻ jmi⁻ngo⁻ jnän⁻. Lä⁻tø⁻ ba' lla⁻dsēe⁻ he⁻ja⁻ sa⁻ kwa⁻ jwē⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ngü⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

¹⁸ Pero cher⁻mah⁻ ga⁻nääh⁻ ba' hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jøø⁻ Jmi⁻lle⁻ kyah⁻

hnäh', mo'so' na-hnëeh' ga' hnäh' jmeeh' hnäh' ta'he' kih' ley.

19 Jnä'hä' ba' la' lä'jē' he- hlih' he- hwēē- tuh-dsē' dsa- jmi-gyuu'. Dsa-mē' dsa-nūuh- hī- kaah- hī- sa- laa' kyaā', hī- kaah- wa' hī- cha- hī-, hī- mi-sah' hñii' kyaah' he- hlih', hī- jmee' lä'jē- he- la' o-hih'.

20 Jmääy~ jøøh' dio hī- na-laa- kaah- dsa-, jmeey' ji-nah', na-høøyh', hneey-, llyih', lleey', teey-, hī- jmee- to' nää', hī- hnaah- ma-la' hī- tih- dsēy',

21 hī- wii' dsē', hī- jngiuh', lla'heeyh', jmeey' he- lla' dsēy' jee' tē- jmi', hī- jmee- gyih' jyoh' he- hlih'. Ma-nēh' ba' hnäh', sa- heyh' ya'jwii' kih' Dio lä'jēē- hī- jmee- lä'ja-, ja-ba' lä-koh' ga'jwēēhn' hnäh' jää'.

22 Pero kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii' ba' hwēē- lä'jē- he- la': he- hnää' dsa- øøh', he- jēē- dsē' dsa-, he- hii' ti' dsēy', cha- o-jøh- dsē- kiyh', he- tih- dsēy' dsa-kyaayh', llu' dsēy', mi-tey' juu' kiyh',

23 hwaay, häy~ hñiiy'. Ni- miih- sa- ha- ley kih' lä'jē- he- la-.

24 Lä'jēē- hī- laa' kyaā' Cristo Jesús ma-bey' lä'jē- he- ngii- dsēy', lä'koo- he- ma-na-juuy' ba' la' kih' he- hlih' he- ma' hee' dsēy'.

25 Na' he- jiih- jne' kyaah' be' kih' Jmi-lle' kih' Dio, he- ja- jmee- bii' jnän' dsa'nøø' jne' ta- cha'nē' lä'koo- jäh' Jmi-lle'.

26 Ta' wa' jmään' hñaan' kaah', sa- wa' llaan' dsa- hñii-, sa- wa' jmeen' wii' dsē- jne' kyaah' dsa-kyaahn'.

6

Hnøø' jmee' jne' be' kih' øøh' jne'

1 Øøhn', wa'ra- ga'tah' jaa- øøh' jne' kyaah' he- hlih', hnøø' go'chaah' hñih', hnäh' hī- tääh' lä'koo- jøø' Jmi-lle' kih'. Jmee' hnäh' hwaah' kyaayh' hī- leeh- hnäh', le' ga- che- nē' ja- ga-nääh' hnäh' ka-läh'.

2 Ja- kwah- hnäh' be' kih' dsa-kyaah' hnäh' ma' he- chaay-,

lä'jwē' ja- mi-teh- hnäh' nūuh- kih' Cristo.

3 Cher'mah' jaa- øøh' jne' laay': "Peer' jøøh' jnä'", mah' sa' cha- he- laay' ni- miih-, he- mi-gaay' hñii' bih' ja-.

4 Lä'jaa- lä'jaa- jne' hnøø' kyen' kwaat- ha- lä' ga'nøø' jne'. Cher'mah' lii' jne' jmee- jne' llu', ja-ga' sooh- jnän' chaā- jne' llu'. Pero ta' wa' jēē' jne' kih' øøh' jne', wa' jēēn' jnän' hñaan' ba'.

5 Jēēh', lä'jaa- lä'jaa- jne', jmeen' lä'koh' te' tēē- jne' jmeen'.

6 Jaa- dsa- hī- ma-mi-tēē- juu' kih' Dio hnøø' jmeey' be' kih' hī- ga'kwa' juu', kway' miih- he- cha- kiyh'.

7 Ta- mi-gaa' hnäh' hñaaah'. Sa- le' mi-kwah' jne' Dio. Jēēh', ja-ba' he- jñee- jne', la' kwaat- choohn' ka-läh'.

8 Dsa- hī- jmee- lä'jē- he- ngii- jmi-ngo' kih', hī- he' hee' ba', he- ja- ba' liyh'. Pero dsa- hī- jmee- lä' hnøø' Jmi-lle' kih' Dio, he- la- ba' liyh': he- chaay- täā' kyaah' be' kih' Jmi-lle' kih' Dio.

9 Sa- wa' hwaan' he- jmee' jne' he- llu'. Jēēh', lloo- koo- jmi' leh' jne' cha-ga'miih- cher'mah' sa- ga'hwaā' jne'.

10 Wa' jmee' jne' he- llu' jmah' kih' lä'jēē- dsa-, na' lä' cha- jmi'. Hī- cha-ga'miih- wa' jmeen' kih' øøh' jne' hī- ma-dsoo' dsē' kih' Dio.

Ga'hih' Paa' juu' kih' dsa- chaā- Galacia

11 Jēē- da' hnäh' ha- koh' sa- kaah' hwēh' he- ma-siin' miih- kyah' hnäh' kyaah' goon- hñiin'.

12 Lä'jēē- dsa- hī- hnooh- ha- lä- jee' jäy' llu' cha'nē' dsa-kyaayh', hī- he' na- jäh' jmee- bii' uuh- jmi-ngo' kyah' hnäh'. Sa- tih- dsēy' juu' he- ga'juu' Cristo dsöh' hma-cru-, jēēh' sa- hnøøy' jēēy' wii' kwaat- kih' he- ja-, he- ja- ba' ja- jmeey' lä'ja- kyah' hnäh'.

13 Dsa- he', ma-ke- ga-wih' jmi-ngo' kiyh', ni- lä'ja- sa- høøy' ley. He- hnøøy' uuh- jmi-ngo' kyah' hnäh'

mah' jmäy' hñii' kaah', kih' he-
ma-laah' hnäh' dsa- kyaay'.

¹⁴ Pero jnä', ni' miih- sa' jmään-
hñiin- jøøh'. Kih' he- ga'juu'
Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` dsoh'
hma-cru', he- ja- ba' na- jmee'
chaan- llu'. Ta-la' kih' he- ga'juu'
Jesús, he- ja- lä-jë+ he- cha- hwa' la-
ma-na-juu' ba' ja- kin+, hi' lä-ja-
mo'so' cha- ga' he- hee' dsen+ kih'
jmi-gyuu+ la-.

¹⁵ Sa' kyeë' ni' miih- cher'mah'
ga-wih' jmi-ngo' jnän` o cher'mah' sa'
ga-wih'. He- ma-laä' jne' jaa- hi-
hmëë' hi- ga'jmää' Dio, he- ja- ba'
kyeë' jnän`.

¹⁶ Lä-jëë+ hi- høø+ juu' la-, wa'
hii' tii' kiyh' hi' wa' lä-ñih' dsë' Dio
kyaayh'. Hi' lä-ja- ka-läh' kih' dsa-
Israel, hi- laä' kyaä' Dio.

¹⁷ Na' ta' cha'në', sa' wa' jmee'
dsa- jwih` kin+. Ha- koh' gwih'
sa' kyen' he- ga'kwa' dsa- kin- he-
la' lii- jmeen+ ko-jøh' kyaah' Jesús
Dsa-jøøh' jnän`.

¹⁸ Øøhn', wa' mi-jää' Jesucristo
Dsa-jøøh' jnän` hnäh'. Wa' la' lä-ja-.

Efesios

Juu' la- ga-sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Éfeso

1 Jnä' Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaä' Jesucristo, lä' hyoh- dsë' Dio. Siin' kyah' hnäh' hi- na-jngëe' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi' mi-teh' ba' hnäh' kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

2 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Cha-miih- ga-mi-jää' Dio jne'

3 He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ga-mi-jääy' jne' kyaah' lä-jë' he- kwa' Jmi-llë' Na-jngii' he- cha- gyuuu', lä-llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo.

4 Jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuuu', ga-lleeyh- jne' mah' lee' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä-ja- ma-na-jngëe' jne', sa' cha- na-hee- jne' ni' miih-. Hi' kih' he- hnääy' jne' cha-miih-,

5 he-ja- ga-jmääy' jne' kwaat- lä- ma' to-në', lee' jne' jooy' ta-la' kih' Jesucristo. Lä-ja- ga-lä-hnøøy' hi- ga-tih' dsëy' ka-läh'.

6 Mah' lä-ja- kwa' jne' ti'hmaah' kiyh', kih' he- llu' dsëy' cha-miih-. Jëeh', ja' kyaah' hih' ga-mi-jääy' jne', he- la' ga-hñah' ba' jne' ja-, ta-la' kih' Jooy' hi- hnääy' cha-miih-.

7 Hi' ta-la' kih' jooy', ga-laä' Dio jne' kyaah' he- ga-tuu- jma- kiyh'. Mah' lä-ja- ga-chey' dso'kye- jnän' ta-la' kih' he- llu' dsëy' cha-miih- kyaah' jne'.

8 He-ja- ga-jmeey' ga-lä-kyuuu- jne' cha-miih- hi' ga-kway' cha-miih- huüdsë- llu' jnän' ka-läh'.

9 Dio ga-mi-jnäa- jnän' lä-koo- ga-lä-hyoh- dsëy' jmeey' he- ma- na-hmää'. Hi' ma-na-la- ba'

huüdsë- kiyh' jää', lä-koo- la- dsëy' jmeey'.

10 Lä-la- la' huüdsë- kiyh'. Wa-ra- ga-dsëe' jmi', Dio ba' tooh- goo- Cristo lä-jë- go-te- he- cha- gyuuu' hwa', mah' lä-ja- hñii' bih' jmeey' hih'.

11 Hi' lä-ja- ka-läh' hñah- jne' heen-, lä-llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo. Jëeh' lä- ma' to-në', Dio ga-lleeh- jne' mah' lee' jne' dsa- kyaay', ja-ba' lä-koo- ma-na-la- huüdsë- kiyh'. Hi' ma-ra- he- dsa-la- ba' lä-jë- lä- hyoh- dsëy' hñiiy'.

12 Lä-ja- kwa' dsa- ti'hmaah' kiyh', hi' jmeey' juuh- kiyh' lä-llu' he- ma-laä' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laa' to-në' hi- kye- o-jøh- dsë- kih' Cristo.

13 Hi' lä-ja- hnäh' ka-läh', lä- ma' ga-nuuu- hnäh' ju'dsoo', ja-ba' ju'hmëe' he- lää- jne', ja-ba' lä-ja- ga-heeh- hnäh' kiyh'. Ma-ja- ga-laah' hnäh' lee- kyaah' Jmi-llë' Na-jngii' he- ga-bääh- Dio hñii' kwëeh' jne'.

14 He- ja- na- ga-hñah' jne' to-në' mah' lii- la' hweh- hmooh' he- tëe' jne' heen-, wa-ra- ga-lloo' jmi' lää- go-te- lä-jëe- hi- laa' kyaä' Dio. He-ja- kwa' jne' ti'hmaah' kih' Dio, hi- he' ba' jøøh'.

Ga-ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

15 He-ja- lä- ma' ga-nuun' he- ga-heeh- hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi' hnaah- hnäh' lä-jëe- hi- laa' kyaay',

16 sa- ma-tun' kwan- ti'hmaah' kih' Dio kwaat- kyah' hnäh' jee' ngiin' kiyh'.

17 Ngiiin' kih' Dio, Jmii- Dsa-jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täa' hi- jøøh', jwii- jnih' wa' kwëeyh' hnäh' cha-ga-miih- huüdsë- llu' hi' wa' mi-jnääy- kyah' hnäh' ha- lä' jee' lä-kyuuu- hñih' cha-ga-miih-.

18 Hi' ngiin' kih' Dio, wa' nä- huüdsë- kyah' hnäh' mah' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä' la' he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga-tëeh' Dio jne'. Hnoon'

lä'ngëeh' hnäh' ha' koh' na'hñaa' sa' la' hee' hi' laa' kyaay'.

19 Hi' hnoon' lä'ngëeh' hnäh' ha' koh' sa' cha' be' kih' Dio he' jøø' jnän' hi' ma'dsoo' dsë' kiyh'. Jëeh', be' ja', la' ja' ba' be' kiyh'.

20 he' ga'mi'jiih' Cristo mah' ga'llaay' jwoo' ra'lluu' kiyh' jee' gyay'.

21 Laay' jøøh' ga' lä'koh' ga' jñah' hi' tääh' gyuu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lä'jëe' hi' hä' goo' miih' ta' jee' oo', wa' hi' cha' hi' hi' laa' ta'. Hi' kih' jee' lä'jëe', sa' chaa' hi' kye' jmi' lä'koh' jmi' kih' Cristo. Ja' ma'la' jmi' na' laay' jøøyh', lä' ma'laay' ja' ba' jøøyh' lä'kye' jmi' gyuu' he' na' ga' lä'jnä'.

22 Ga'lä'jē' ba' he' cha' ga'lla' Dio hu' tüy. Hi' ga'llaay' Cristo mah' kay' nē' kih' jee' lä'jēe' hi' na'jnää' gwah' kiyh' hi' lä'ja' kay' nē' kih' jee' lä'jēe' he' ga' cha'.

23 Jee' lä'jēe' dsa' kyaay', laay' lä'koo' jmi' ngo' kiyh'. Kyaah' gwah' ma'na'hñaa' hñii' hi' kyaah' hñii' ka'läh' ma'na'hñaa' lä'jēe' he' ga' cha'.

2

Kih' he' llu' dsë' Dio he'ja' ba' ga'lääy' jne'

1 Jää' ba' ma' na' juuh' hnäh' kwaat' kih' dso'kye' he' ma' jmeeh' hnäh',

2 hi' ma' tääh' hnäh' lä'koo' dsa' jmi' gyuu' ta'jmah'. Ma' jmeeh' hnäh' he' kih' jmi' lle' hñii' hi' jmää' hñii' jøøh' jee' lle'. Hi' he' na' kwa' be' kih' hi' chaah' kyaah' Dio.

3 Hi' ja' ba' lä'ja' ga'jme'e' jnääh' jää', ma' jme'e' jnääh' lä'jēe' he' ngii' jmi' ngo' kya' jnääh', hi' ma' tøøh' jnääh' lä' hyoh' dsë' jnääh' hñaa' jnääh' hi' ma' tøøh' jnääh' lä'koo' ma' la' hu' dsë' kya' jnääh'. Hi' lä'koo' ya'nøø' jnääh' jmi' gyuu' la', ma' jøø' dso'jwi' kya' jnääh', ja' ba' lä'koo' la' kih' lä'jēe' dsa' jmi' gyuu'.

4 Peer' ga'lä'hnää' Dio jne' cha'miuh', hi' lä'ja' ga'lä'nih' dsëy' jne' ka'läh'.

5 Hi' ma'ke' ma' tøøh' jne' na'juu' jne' kyaah' dso'kye', pero Dio ga'jme'e' chaa' jne' ko'jøøh' kyaah' Cristo. Kih' he' llu' dsë' Dio, he'ja' ba' ma'na'laa' jne'.

6 Hi' ga'mi'jiih' Dio jne' ko'jøøh' kyaah' Cristo Jesús hi' ga'llaay' jne' ko'jøøh' kyaay' gyuu'.

7 Lä'ja' ga'jme'e' Dio mah' mi'jnääy' jmi' gyuu' he' na' ga' lä'jnä', ha' koh' sa' llu' dsëy' kyaah' jne', jëeh' cha' miuh' ma'kwëeyh' jne' ko'jøøh' kyaah' Cristo Jesús.

8 La' ga'hñah' ba' jne' kih' Dio he' ma'na'laa' jne' ta'la' kih' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Jesús. Hi' ja' he' gwa' jnän' hñaan' he' ma'dsoo' dsë' jne'. He' la' ga'kwa' ba' Dio ja'.

9 Hi' he' ma'na'laa' jne', ja' kih' he' ma'jme'e' jne' he' llu'. Heh' lä'ja' ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøøh'.

10 Lä'llu' he' ma'laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús, Dio ga'jmääy' jne' lä'koo' jaa' hi' hmëe' mah' jme'e' jne' lä'jēe' ta' he' ma'na'jäe' jnän'.

11 Mi'dsooh' hoh' hnäh' ha' lä' ma'la' kyah' hnäh' jää', sa' laah' hnäh' dsa' judiu. He'ja' dsa' judiu ga'mi'cheey' hnäh': "Dsa' hi' sa' ga'wëh'." Hi' judiu ga'mi'cheey' hñiiy': "Dsa' hi' ga'wih' jmi' ngo' kih'." He' ja' jmeey' nē' jmi' ngo' kih' dsa'ñuu' (mah' laay' lii' he' jmeey' he' kih' Dio).

12 Jää', sa' ma'laah' hnäh' kyaah' Cristo, sa' ma'laah' hnäh' dsa'goo' Israel, ni' sa' ma' la' kyah' hnäh' hmooh' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' dsa' he', sa' ma' chaa' hnäh' kyaah' o'jøøh' dsë' jmi' gyuu' la', hi' ma' na'hëe' ba' hnäh' kih' Dio.

13 Pero na' he' kyaah' hnäh' Cristo Jesús, mo'so' tääh' hnäh' uu' kih' Dio lä'koo' ma' tääh' hnäh' jää'. Lä'koo' he' tääh' hnäh' jäh' ba', lä'llu' he' ga'tuu' jma' Cristo dsoh' hma'cru'.

14 Hñii' ba' Cristo ga'jme'e' hii' ti'

jnän` kyaah' dsa`kyaahn'. Ga`jmäay' koo` ba' jee' lä`to' nää' dsa`. Ga`jmeey' ta`koo' he`ma' na`häy' dsa`kyaayh' he`la' lä`koo` na`hyah` he`ma' jmeey' jwih' kiyh'.

15 Lä`ma' ga`juu' jmi`ngo' kih' Cristo, ga`mi`llaay` ley kih' Moisé hi`lä`jē` nūh` he`ma' jmeey' bii' ma' hø' dsa`gooy'. Lä`ja` ga`jmäay' jaa`dsa`hmēē' kyaah' lä`to' nää' dsa`hi`ma' tääh' jää'. Ga`laay' koo`nää' dsa`kyaayh' hñiiy'. Lä`ja` ba' ga`jmeey', ga`hi' ti' kih' dsa`.

16 Ga`juu' jmi' joo' he`la' jnän` kyaah' Dio, hi`lä`ja` ga`jmäay' koo`nää' ba' hi`ma' laa' to' nää'. Ma' ga`juuy' dsöh' hma`cru', ga`dsaa' he`ma' cha`hñii`.

17 Ja' Cristo kway` ju`hmēē' kyah' hnäh' hi`tääh' uū', jäyh' jmeey' hi' ti' kyah' hnäh' hi`lä`ja`ka`läh' kyaa' jnääh' hi`tääh' jäh`.

18 Kyaah' Cristo, lä`to' nää' jne' ma`cha`jwē' jnän` he`ya`jäh` jne' jee' gya' Täa` jnän` ta`la` kih' ja`ba' Jmi`lle' Na`jngii'.

19 He`ja` mo`so` laah' hnäh' lä`koo` dsa`hi` chaa` uū', ni` mo`so` laah' hnäh' lä`koo` dsa`hi` tääh' hwa' kih' jñah'. Ma`laah' hnäh' dsa`goo' hi`na`jngēē' kyaa' Dio, hi`ma`laah' hnäh' koo`kyaah' øøh' jne' hi`ma`tääh' kyaah' Dio.

20 Laah' hnäh' lä`koo` mi`kuu' he`ngoo' soo` nē' ma`ti' na`hyah` he`ga`chih' apóstole kyaah' hi`ma' ngēē` juu' kih' Dio. Hi` hñii' Jesucristo laa' lä`koo` to`nē' mi`kuu' he`kye`kiih' ti' na`hyah` ja`.

21 Kyaah' Cristo na`ku`na`chah' jne', laa' jne' lä`koo` hne' he`ngoo' ga`hñaa` lä`jiih' tē' koo` gwah`na`jngii' ta`la` kih' Dsa`jøøh' jnän`.

22 Hi` hnäh' ka`läh', na`ku`na`chah' hnäh' kyaayh', lä`ja` laah' hnäh' lä`koo` hne' jee' gya' Dio ta`la` kih' Jmi`lle' kiyh'.

3

Paa' ba' na`hñaa' kway' ju`hmēē'

kih' hi`sa`laa' judiu

1 Kih' he`ja`, jnä' Paa' hñän' neh`ñe' kwaan' kih' Cristo Jesús lä`llu' he`ga`kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh' hi`sa`laa' judiu.

2 Ma`ñeh' ba' hnäh' laan`, ha`lä`la' ta' he`hä`goon`. He`llu' dsē' Dio kyaah' jnä', he`ja` ga`hñaa' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh'.

3 Ga`mi`jnäay` kin' juu' kiyh', he`ma' na`hmää' jää', ja`ba' lä`koo` juu' he`ma`siin' miih' kyah' hnäh'.

4 Wa`ra` ga`heh` hnäh' juu' la`, lä`ngēēh' hnäh' kwee`lä`koh' ga`lä`ngēēh' kih' Cristo he`ma' na`hmää' jää'.

5 Sa` ga`mi`jnäay` Dio juu' la` kih' hi`ma' tääh' llo'joo', pero na' ga`mi`jnäay` kyaah' Jmi`lle' kiyh' mah' lä`ngēē` lä`jēē` apóstole kyaay' kyaah' lä`jēē` hi`ngēē` juu' kiyh'.

6 He`la`na` juu' he`ma' na`hmää': Ta`la` kih' ju`hmēē' kih' Cristo, hi`sa`laa' judiu lee' koo`nää' ba' kyaah' hi`laa' judiu. Ko`jøh' ba' hyoyh` he`kwa' Dio, hi`ko`jøh' ba' tēy' he`ga`bääh` Dio hñii' kwa' ta`la` kih' Cristo.

7 Kih' he`llu' dsē' Dio, he`la' ga`hyoh' ba' jnä' be' kiyh' he`na`hñaan' jmeen`ta' kwan' juu' la`.

8 Ma`ke` mäh' ga' jnä' kih' jee' lä`jēē` dsa`hi` laa' kyaa' Dio, he`la' ga`kwa' ba' Dio ta' la` he`kwan' ju`hmēē' kih' hi`sa`laa' judiu, jwii`jnih', cha`miih`mi`jää' Dio jne' ta`la` kih' Cristo. Ni`sa`lä`kēh' jne' jmi' lä`ngēē` jne' ha`koh' mi`jäay' jne'.

9 Jēē`go`te` jwiiin` lä`jēē` dsa`, ha`lä`la' he`mi`jää' Dio jne', jēēh' lä`jiih' ma' ga`nøø' jmi`gyuū`sa`ma' kyuuū`dsa`ha`lä`la' huu`dsē` kih' Dio, hi`ga`jmeey' ga`lä`jēē` he`cha`.

10 Lä`koo` jmeey' Dio jmi' na', he`kyah'jäy` jne' hi`laa' gwah' kiyh', lä`jwē' ja`mi`jnäay` kih' lä`jēē` hi`hä`goo`ta' gyuuū' jmi`gyuū`ha`koh' huu`dsē`llu' sa`cha`kiyh'.

11 Jmeey' ja`ba' lä`koh' ga`lla' dsēy' jmeey' lä`ma' to`nē' ta`la` kih' Cristo

Jesús Dsa-jøøh' jnän`.

12 He- ma-laa' jne' koo- kyaah' Jesús, hi- he- ma-dsoo' dsë- jne' kiyh', he- ja- ma- cha- jwë' jnän` he- ya- jah- jne' kih' Dio, jëeh' ma- cha- ba' o- jøh- dsë- jnän` kyaayh'.

13 He- ja- jwëeh- hnäh', ta- jeh- hoh' hnäh' kih' he- jëen- wii' lä-llu' he- kwan- juu' kiyh'. He- llu' kyah' hnäh' ba' na-.

14 He- ja- juuhn' jnen- cha- ne' Täa' kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`, mah' chuun' kyaayh'.

15 Kih' hi- he' na-, na- jnaä' lä- jëe- hi- tääh' gyuu' lä- kye- hi- tääh' hwa' la-.

16 Jih- koh' sa- lla- he- cha- ya- jwi- kih' Dio he- kwëeyh- jne', he- ja- ngiin' kiyh' kyah' hnäh', wa' kway' be' kih' jmi- lle' kyah' hnäh' kyaah' Jmi- lle' Na- jngii' kiyh'.

17 Hi- ngiin' kih' Dio kyah' hnäh', wa' hää' tää' Cristo neh- tuh- hoh' hnäh' kyaah' he- dsoo' hoh' hnäh'. Hi- lä- kaa- tuh- hoh' hnäh' kye- hnäh' ya- jøø- he- hnäy' hnäh'.

18 Mah' lä- ngëeh' hnäh' kyaah' lä- jëe- øøh' jne' ha- lä- cha- miih- hnäa' Cristo jne'. Ma- ra- ju- dsoo' jwahn-, ja- kyaah' hih- hnäy' jne'.

19 Sa- lä- käh' jne' jmi- lä- ngëe' jne' ha- koh' sa- hnäy' jne' pero ngiin' kih' Dio kyah' hnäh' mah' lä- ngëeh' hnäh' cha- ga- miih-, mah' lä- ja- wa' cha- kyah' hnäh' lä- jëe- go- te- he- kwa- Dio.

20 Ti- hmaah' Dio hi- lih- jmee' lä- jëe- go- te'. Hi- cha- ga- miih- jmeey' lä- koh' ga' he- ngii' jne' kiyh'. Ni- sa- lloo- hu- dsë- jnän` ha- koh' be' sa- kway' jnän`.

21 Lä- ja- wa' la- juuh- kiyh' ga- lä- jëe- joh' jmi- cha-, ta- la- kih' gwah- hi- ta- la- kih' Cristo Jesús. Wa' la- lä- ja-.

4

Jmi- lle' Na- jngii' jmee- he- laa' jne' koo- ba- jee- lä- jëe-

1 Jnä' hään' neh- ñe' kwaat- kih' Dsa- jøøh' jnän`, he- ja- chuun' kyaah'

hnäh', go- taah' hnäh' kwee- lä- koo- lle- kih' jmeeh' hnäh', na' he- ma- tëeh- Dio hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaay'.

2 Ta- jmaä- hnäh' hñaah' kaah', jmee' hnäh' hwaah' ba'. Jmee' hnäh' jøh- hoh' hi- hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' kyaah' dsa- kyaah' hnäh' lä- llu' he- hnaah- hnih'.

3 Kwa' hnäh' be' wa' la' koo- nëe' ba- hu- dsë- kyah' hnäh' lä- jëe- hnäh', kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii', hi- ta- la- kih' he- ma- hii' ti- kyah' hnäh'.

4 Koo- ba' laa' jne' lä- jëe- jne' kih' Dio, koo- ba' Jmi- lle' Na- jngii', hi- ja- ba' lä- ja- ga- tëeh' Dio jne' mah' lä- cha- koo- ba' o- jøh- dsë- jnän`.

5 Jaa- ba' Dsa- jøøh' jnän`, koo- ba' he- dsoo' dsë- jne', koo- ba' he- saa- jne' jmi- ,

6 jaa- ba' Dio chaa-, hi- laa' Täa' kyaah' lä- jëe-. Hi- he' na- kye- ne' kih' jee' lä- jëe-, hi- he' hi- kyah' ja- lä- jëe- dsa-, hi- häy' jee' kih' lä- jëe-.

7 Lä- jaa- lä- jaa- jne' ma- hñah- jne' he- la- ga- kwa' Cristo, lä- hyoh- dsëy' hñiiy'.

8 He- ja- cha- jee' na- sii- juu' kih' Dio he- jah' lä- la-:

Lä- ma' ga- sayh' ta- gyuu', ga- tëey- lä- jëe- hi- ga- lëeyh- jee' hni- , mah' dsa- kyaay' ga- kwëeyh' he- cha- kiyh'.

9 Heh' he- ga- sah' Cristo ta- gyuu', he- ja- hnøø' jah-, jaa' ga' ga- jñaay' ta- hwa' ga' miih- kih' hwa' la-.

10 Hi- ga- jñaä' he', he' ba' hi- he' ga- sah' ta- gyuu' lä- ga- t'e- jee' ga- dsaa' go- te- mah' leey' jøøh' kih' lä- jëe- ba'.

11 Hi- he' ga- kwa' ta' kih' dsa- kyaay'. Ga- hñaay' ko- llaa' dsa- mah' leey' apóstole, hi- ko- llaa' ga- hñaay' ngëe' juu' kiyh', hi- ko- llaa' ga- hñaay' mah' dsa- näy' jee' jyoh' dsa- kay- ju- hmëe'. Hi- ko- llaa' ga- hñaay' hi- hää' dsa- kyaay' hi- leey' ta- jwöh'.

12 Ga- tooyh- gooy- ta' ja- mah' mi- tëey- dsa- kyaah' Dio ha- lä- jmeey' ta- he' kih' dsa- kyaayh'. Lä- jwë' ja-

ga⁻nää¹ bih¹ ta⁻ cha⁻ne⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ laa⁻
kyaa⁻ Cristo,

13 lä⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ le⁻ koo⁻ ba⁻
hää⁻dsë⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ jne⁻ hi⁻
ma⁻dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻. Ma⁻ja⁻ ga⁻
lä⁻kyuu⁻ jne⁻ ha⁻ lä⁻ laa⁻ Jo⁻ Dio.
Ja⁻ga⁻ na⁻ lee⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻
ma⁻jøøh⁻ lä⁻koh⁻ laa⁻ hñii⁻ Cristo.

14 Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ lee⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻
jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ kwa⁻ ta⁻ mi⁻gaa⁻
kyaah⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ juu⁻ he⁻
nuuy⁻. Goo⁻ la⁻ jnän⁻ dsa⁻nää⁻ dsa⁻
hi⁻ lih⁻ mi⁻gaa⁻ jne⁻ taayh⁻ jne⁻ jwë⁻
hliih⁻, kih⁻ he⁻ kyuyh⁻ cha⁻miih⁻
may⁻.

15 Lla⁻ he⁻ ja⁻, hnøø⁻ dsa⁻tooh⁻ jne⁻
kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ jmah⁻ ba⁻ hi⁻ hnää⁻
jne⁻ øøh⁻ jne⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁻ dsa⁻nøø⁻ jne⁻
ta⁻ cha⁻ne⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jmee⁻
jne⁻ lä⁻jiih⁻ lee⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ laa⁻ hñii⁻
Cristo, hi⁻ kyë⁻ nē⁻ jnän⁻.

16 Lä⁻jëë⁻ jne⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah⁻ jne⁻
kyaah⁻ Cristo kih⁻ he⁻ laa⁻ jne⁻ koo⁻
ba⁻ kyaayh⁻. Hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻,
kwa⁻ jne⁻ be⁻ kih⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ øøh⁻
jne⁻ lä⁻koh⁻ la⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ jne⁻
jmeen⁻. Lä⁻ja⁻, ga⁻lä⁻jëë⁻ jne⁻ tēë⁻
jne⁻ be⁻ mah⁻ dsa⁻nøø⁻ jne⁻ ta⁻ cha⁻ne⁻
kyaah⁻ he⁻ hnää⁻ jne⁻ øøhn⁻.

*Ta⁻la⁻ kih⁻ Cristo ma⁻laa⁻ jne⁻
lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ ba⁻*

17 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁻ juu⁻ la⁻
hi⁻ kih⁻ he⁻ kyaahn⁻ Cristo, jmee⁻ bi⁻
jwahn⁻. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻
tääh⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁻
Dio. Sa⁻ jmää⁻ ni⁻ miih⁻ lä⁻koo⁻ la⁻
hää⁻dsë⁻ kiyh⁻.

18 Lä⁻koh⁻ he⁻ na⁻jlë⁻ hää⁻dsë⁻
kiyh⁻, hñ⁻ go⁻te⁻ ba⁻ tääyh⁻ kih⁻ Dio.
Hweh⁻ dsëy⁻ he⁻ja⁻ sa⁻ ngëëy⁻ ni⁻
koo⁻ ni⁻ jyoh⁻.

19 Sa⁻ liiyh⁻ he⁻ jmeey⁻ he⁻ja⁻
ga⁻ngëëy⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻ lä⁻jë⁻ he⁻
ngii⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh⁻, lä⁻jiih⁻ hee⁻
dsëy⁻ jmeey⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ hliih⁻
cha⁻ga⁻miih⁻.

20 Pero sa⁻ ga⁻lä⁻tëëh⁻ hnäh⁻ lä⁻na⁻
kih⁻ Cristo.

21 Ja⁻ ma⁻nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻
juu⁻ he⁻ ga⁻kway⁻? Ma⁻lä⁻tëëh⁻ ba⁻
hnäh⁻ lä⁻koo⁻ la⁻ju⁻dsoo⁻ kih⁻ Jesús.

22 Hnøø⁻ tuh⁻ hnäh⁻ jwë⁻ hliih⁻ jee⁻
ma⁻tääh⁻ hnäh⁻ jää⁻. He⁻ hee⁻ jne⁻ ba⁻
jwë⁻ ja⁻, mi⁻gaa⁻ jne⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻
hee⁻ dsë⁻ jne⁻.

23 Hi⁻ hnøø⁻ lä⁻sii⁻ hää⁻dsë⁻ kyah⁻
hnäh⁻, wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻ hää⁻dsë⁻ he⁻
hmëë⁻ go⁻te⁻.

24 Hnøø⁻ lä⁻sëëh⁻ hnäh⁻ go⁻te⁻, wa⁻
laah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëë⁻ ba⁻
lä⁻koo⁻ laa⁻ hñii⁻ Dio. Lä⁻ja⁻ hnøø⁻
lluuh⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻jngëëh⁻ hnäh⁻ lä⁻
hnøø⁻ kih⁻ ju⁻dsoo⁻.

25 He⁻ja⁻ jwahn⁻, sa⁻ wa⁻ ta⁻juuh⁻
hnäh⁻, hlëëh⁻ hnäh⁻ øøh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻
ju⁻dsoo⁻ ba⁻. Jëëh⁻ ma⁻laa⁻ jne⁻ jaa⁻ ba⁻
jee⁻ lä⁻jëë⁻ jne⁻.

26 Wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻lee⁻ hnäh⁻, ta⁻ kwa⁻
hnäh⁻ jwë⁻ le⁻ juuh⁻. Mi⁻llaa⁻ hnäh⁻
juu⁻ na⁻, na⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻dsaa⁻ jmi⁻.

27 Lä⁻ja⁻ ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwë⁻ kaah⁻
hi⁻sa⁻llu⁻ hnäh⁻.

28 Hi⁻ hñi⁻ kih⁻ dsa⁻, mo⁻so⁻ wa⁻
jmeë⁻ gyih⁻. Hnøø⁻ jmeey⁻ ta⁻ lä⁻lle⁻
kiyh⁻ mah⁻ lä⁻cha⁻ kiyh⁻ he⁻ kyaah⁻
jmeey⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ lla⁻kyaa⁻.

29 Ta⁻ wa⁻ hwëë⁻ hoo⁻ hnäh⁻ juu⁻
he⁻ toh⁻ wi⁻. Lla⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻
be⁻ kih⁻ dsa⁻ ba⁻, mah⁻ ja⁻ tøh⁻ llu⁻ kih⁻
lä⁻jëë⁻ hi⁻ nuu⁻.

30 Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ meeh⁻ dsë⁻
Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ kih⁻ Dio. Jëëh⁻ hi⁻
he⁻ na⁻ ga⁻jmeë⁻ lee⁻ hnäh⁻ mah⁻
lä⁻ja⁻ lääh⁻ hnäh⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁻ jmi⁻.

31 Che⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ hä⁻ tuh⁻hoh⁻
hnäh⁻, he⁻ lee⁻ hnäh⁻, he⁻ ya⁻jëë⁻
hoh⁻ hnäh⁻, he⁻ tooh⁻ hnäh⁻ miih⁻, he⁻
hlëëh⁻ hnäh⁻ wi⁻ kih⁻ dsa⁻, he⁻ hñaa⁻
hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ dsa⁻.

32 Jmee⁻ hnäh⁻ llu⁻ hoh⁻ hnäh⁻,
wa⁻ lä⁻ñih⁻ hoh⁻ hnäh⁻, kii⁻ hnäh⁻
hoh⁻ kyaah⁻ dsa⁻kyaah⁻ hnäh⁻, ja⁻ba⁻
lä⁻koo⁻ ga⁻koo⁻ Dio dsë⁻ kyaah⁻ jne⁻
ta⁻la⁻ kih⁻ Cristo.

5

*Lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻,
mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ dsa⁻taayh⁻ jee⁻*

na-hoo-

1 Ja- jmeeh- hnäh' ja-ba' lä-ko- jmee- hñii' Dio, lä-llu' he- laah' hnäh' joo' hi- hnäy' cha-miih-.

2 Go-taah' hnäh' hnaah- hnäh' dsa-, ja-ba' lä-ko- hnäa' Cristo jne', hi- ga-ngëe' hñii' ga-juu' kwaat- jnän'. He- ga-kwaay' hñiiy' ja-, lä-ko- he- ga-kwëeyh' Dio jmi- mi-jwi- he- ga-tih' dsëy'.

3 Dsa-më' dsa-nuuh-, ta- kaah- hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ni- ta- jmee- hnäh' he- ga- jyo' he- hee' hoh- hnäh', ni- sa- wa' hnooh- hnäh' leh- hnäh' lä-jë- he- ga- cha-. Jëeh' hi- na-jngëe' kya- Dio sa- lle- kih' jmee- lä-ja-.

4 Ni- ta- hlëeh- hnäh' juu' hlih', ni- ta- hlëeh- hnäh' wa' la- cha- la', ni- ta- jmee- hnäh' lëe- he- sa- jmää' ta'. Jëeh', lä-jë- he- na- sa- sooh- jnän'. Hnøø' kwa- jne' ti'hmaah' kih' Dio ba'.

5 Ma- ñeh' ba' hnäh' sa- heh' ni- ja- dsa- jee' gya' Cristo kyaah' Dio hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- he- ga- jyo' he- hee' dsëy', ni- hi- hnøø' lih' lä-jë- he- ga- cha-, jëeh' lä-ko- he- ja- ba' laa' dio kyaay' he- jmeey- lä-ja-.

6 Ta- kwa- hnäh' jwë' mi-gaa- dsa- hnäh' kyaah' lä-jë- juu' he- sa- jmää' ta'. Kih' he- hlih' na- gwa' ya-jëe' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-.

7 He-ja- ta- jmee- hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- jmee- lä-ja-.

8 Jää' ma' tääh' hnäh' jee' na-hoo-, pero na' ma-tääh' hnäh' jee' jnä' wa-je- kih' Dsa-jøøh' jnän'. He-ja- hnøø' go-taah' hnäh' lä-llë- kih' hi- na-jnäa' kih' wa-je-.

9 Jëeh', he- tøøh' jne' lä-jøø' Jmi-llë' Na-jngii', he- ja- na- jmee- llu' dsë- jne', jmee- he- dsa-toohn' kwee- hi- jmee- hlëeh' jne' ju-dsoo' jmah'.

10 Hnøø' jmeeh' hnäh' lä-jë- he- tih- dsë' Dsa-jøøh' jnän'.

11 Ta- jmee- hnäh' lä- jmee- hi- tääh' jee' na-hoo-. Ni- miih- sa- jmää' lä-jë- he- jmeey- ja-. Hnøø' mi-jnääh' hnäh' kiyh', kih' he- täayh' jwë' hlih'.

12 Jëeh' la' o-hih- lä-jë- he- jmee- dsa- jee' na-hmäa', lä-jiih' gwa' lä-heeh' jne' hlëeh' lä-ko- jmeey-.

13 Lä-jë- he- dsa-lä-jnä' kyaah' wa-je-, jee' ja- dsa-jñih'. Jëeh' wa-je- mi-jnäa- lä-jë-.

14 He-ja- ga-jäh' lä-la-:

Hne- hi- na-gwi-, ñe- hñaa'.

Chaah' hñaa' jee' kih' hi- na-juu', Cristo choo' wa-je- kyah'.

15 Leeh- hnäh', ha- lä- jmeeh- hnäh'. Ta- wa- taah- hnäh'. Hnøø' go-taah' hnäh' kyaah' cha-miih- hu-dsë- llu' ba'.

16 Kye- da' hnäh' kwaat-, na- lä-cha- jmi-. Jëeh', lä-jë- jmi- ba' cha- he- hlih'.

17 Ta- wa- taah- hnäh', hnøø' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän'.

18 Ta- mi-hee' hnäh' hñaa' kyaah' jmi- mi-jeh' ma-ää-. He- jää' jne' jmeen' wa' he- cha- he- ba' ja-. Wa' na-ka' tuh-hoh' hnäh' kyaah' Jmi-llë' Na-jngii' ba'.

19 Ja- hlëeh' hnäh' dsa-kyaah' hnäh' kyaah' salmo, kyaah' su- kih' Dio, kyaah' lä-jë- su- he- kwa- jmi-llë'. Ja- häh- hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- ja- kwah- hnäh' ti'hmaah' kiyh' lä-kaa- tuh-hoh' hnäh'.

20 Lä-jë- jiih-, kih' lä-jë- ba', ja- kwah- hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Täa- jnän', ta-la- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

Jmee- bi- jmee- jne- he- kih' dsa-

21 Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' dsa-kyaah' hnäh' lä-llu' he- gah- hnäh' Dio.

22 Hnäh' dsa-më' hi- cha- dsa-nuuh- kya-, ja- jmeeh- hnäh' he' kih' dsa-nuuh- kyaah' hnäh', lä-ko- jmeeh- hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

23 Jëeh', dsa-nuuh- ba' kye- në- kih' dsa-më' kya-, ja-ba' lä-ko- kye- Cristo në- kih' dsa- kyaay' hi- ga-läy', hi- laa' kwaat- gwah- kiyh'.

24 He-ja-, ja-ba' lä-ko- ga-tëe' gwah- jmeey' he' kih' Cristo, ja-ba'

lä'ja- ka-läh', ga-tëë' jmee' dsa-më'
he' kih' dsa-n̄uuh- kyaä'.

25 Hnäh' dsa-n̄uuh- hi- chaa-
dsa-më' kyaä', ja- jmeeh- hnäh'
hnaah- hnäh' dsa-më' kyaah' hnäh',
ja-ba' lä-koo- hnää' Cristo gwah'
kih', lä'jih' ga-ngëëy' hñiiy' ga'juuy'
kwaat- kih' gwah'.

26 Lä'jwë' ja- ga-jä' na-jngii' gwah',
ga-gyiyh' he- ma'soh' kyaah' jmi- hi'
kyaah' juu' kih' Dio.

27 Mah' wa'ra- ga-lloo' jmi' ja-, kih'
hñii' bih' mi-jnäy' gwah' he- la'
na'hñaa', he- sa' soh', ni- sa' jnä'
ma-gyuh-, ni- he- ga' jyoh' he- la'
lä'ja-. Na-jngii' go-te' ba' gwah' ja-,
mo'so- cha- ga-dso'kye- kih'.

28 Ja-ba' lä'ja- dsa-n̄uuh- hi- chaa-
dsa-më' kyaä', jmee- bii' lä-hnäy'
mëy', ja-ba' lä-koo- hnäy' hñiiy'. He-
hnäy' mëy', he- hnäy' hñii' bih' ja-.

29 Sa- chaa- ni- jaa- hi- sa- hnää'
hñii', lä-jëë' ba' hää- hñii'. Hi- ja-ba'
lä'ja- hoo- Cristo gwah' kih'.

30 Jëeh' na-ku- na-chah' jne'
kyaayh', laa' jne' lä-koo- jmi-ngo'
kiyh', lä-llu' he- ma-laa' jne' koo- ba'
kyaayh'.

31 Kih' he-ja- ba' beë- dsa-n̄uuh-
cho'jmiy- mah' dsa-gyay- kyaah'
mëy', leey' jaa- ba' jee' lä-uuy'.

32 Juuh- la' juu' he- na-hmää'
la-. Pero ja- he- hlëehn' kih' dsa-
jmi-gyuu-, he- hlëehn' kih' Cristo
kyaah' gwah' kiyh' ba'.

33 He-ja- jwahn-, jmee- bii' kih'
lä'jaa- lä'jaa- dsa-n̄uuh- lä-hnäy'
dsa-më' kyaay' hi- lä'ja- dsa-më' hi-
chaa- dsa-n̄uuh- kyaä', hnøø' jmeey'
he' kih' dsa-n̄uuh- kyaay'.

6

1 Hnäh' hi- laa' chih-, wa' nuuh'
hnäh' kih' maa' kyaah' tää' kyaah'.
Lä'ja- ba' sooh- kyah' hnäh', hi- laa'
kyaä' Dsa-jøøh' jnän'.

2 He- la- to-në' mada- he- ja'
ko-jøh' kyaah' he- la' kwa- Dio kih'
hi- mi-te': "Wa' nuuh' kih' maa'
kyaah' tää' kyaah',

3 mah' chaa- hne- llu' hi- lä-
ma-ngoo' ja-ba' chaa- jmi-gyuu-
la-."

4 Hnäh' hi- chaa- joo', ta- ta- ta-
haah- hnäh' gyuu- kyaah' ga-ngëë'
jwëë', ha- ga- che- ga-ya-jëë' dsëy'.
Jee' dsa-kwaay-, hnøø' kwëeh' hnäh'
nuuh- lä-lle' kih' mah' lä-tëëy- jmeey'
lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän'.

5 Hih' hnäh' hi- jmee- ta' kih' dsa-,
ja- jmee- hnäh' he' kih' dsa-juu'
ta'. Ta- jmee- hnäh' chaa- hnäh'
kyaayh', ni- ta- mi-gaa' hñih', hnøø'
gah- hñih' ba'. Jmee' hnäh' kwaat-
lä-koo- he- jmeeh- hnäh' ta' kih'
Cristo.

6 Lä-kaa- tuh-hoh' hnäh' jmee'
hnäh' he' kih' dsa-juu' ta' lä-koo-
hnøø' Dio. Hi- ja- ma-la- ta-ko-jiih'
täayh' jëëy-, lä-koo- jmee- hi- hnøø'
jä' llu' kyaah' dsa-. Jmee' da' hnäh'
huu'dsë-, la' lä-koo- he- jmeeh- hnäh'
ta' kih' Cristo ba'.

7 Kyaah' koo- nëë' ba' huu'dsë-
jmeë' hnäh' ta' kiyh', lä-koo- he-
jmeeh- hnäh' ta' kih' Dsa-jøøh' jnän',
ja- kih' dsa- jmi-gyuu-.

8 Jëeh' ñeh' ba' hnäh', mi'hmaah' ba'
Dio kih' lä-jëë- dsa- ha- koh' te' ta' llu'
he- ma-jmeey'. Sa- cha- he- jmee'
che' jmeey- ta' kih' dsa- o che' la' ta'
kih' hñiiy'.

9 Ja-ba' lä'ja- jmeë' hnäh' kyaah'
hi- jmee- ta' kyah' hnäh'. Ta- ta-
ta- haah- hñih'. Ñeh' ba' hnäh', he'
ba' hi- gya' gyuu- laa' juu' hi- jmee-
ta' kyah' hnäh' hi- laay' juu' hnäh'
ka-läh'. Jëeh', koo- ba' laa' dsa-
cha'ney'.

*Cha- ba' he- kyaah' teen' kyaah'
hi-sa-llu'*

10 Ta- jyoh' ko-taa-, jwëëhn-
hnäh' øøhn', kwa' hnäh' be' kih' he-
ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo.
Jëeh' cha-miih- be' cha- kiyh'.

11 Jmääh- hnäh' ta' lä-jë- he- kwa-
Dio he- kyaah' lääh' hnäh' hñaa'.
Lä'ja- ba' tääh- hnäh' teeh' kyaah'
lä-jë- may- kih' hi-sa-llu'.

12 Sa⁺ la⁺ juu⁺ tee⁺ jne⁺ kyaah⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, la⁺ juu⁺ kyaah⁺ lä⁺jē⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ hi⁻ kye⁻ na⁻ku⁻ na⁻ngii⁺ ta⁺ jmi⁻gyuu⁺ hlih⁺ la⁻. Chaa⁻ hi⁻ mäh⁺, lä⁺ ga⁺tē⁺ hi⁻ jøøh⁺. Lä⁻kye⁻ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ hi⁻ ga⁺nää⁺ gyuu⁺ tee⁺ jne⁺ kyaah⁺ ka⁻läh⁺.

13 He⁻ja⁻ jmee⁺ bii⁺ jmääh⁺ hnäh⁺ ta⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ kwa⁺ Dio, mah⁺ teeh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ hi⁻ he⁺. Lä⁺jē⁺ he⁻ kwēeh⁺ Dio hnäh⁺ la⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ chooh⁻ hløø⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ hnii⁺ mah⁺ lääh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ hlih⁺ ja⁻. Hi⁻ ma⁻la⁺ ma⁻teeh⁺ hnäh⁺, ma⁻läh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺.

14 He⁻ja⁻ go⁻taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ ju⁻dsoo⁺. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁺ lä⁻koo⁻ loo⁻ he⁻ na⁻hñuu⁺ tuh⁻ hløø⁺. Hi⁻ lä⁺ja⁻ hnøø⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ mah⁺ lä⁺ja⁻ lääh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺, lä⁺ jmee⁺ hløø⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ hnii⁻ na⁻lää⁻ bih⁺ ñe⁺.

15 Hi⁻ hnøø⁺ ma⁻na⁻lluuh⁺ hnäh⁺ tää⁺ kwah⁺ hnäh⁺ ju⁻hmēē⁺ he⁻ jmee⁺ hii⁺ tii⁺ jnän⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ hä⁺ mi⁻ tii⁺ jne⁺.

16 Hi⁻ jee⁺ lä⁺jē⁺, hnøø⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ leh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻jmeey⁺ jwiih⁺ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ jmee⁺ hløø⁺ hi⁻ hii⁻ ñe⁺ he⁻ lääy⁺ hñiiy⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺ flech⁺ he⁻ na⁻hih⁻ je⁻ he⁻ te⁻ dsa⁻ jee⁺ cha⁻ hnii⁻.

17 Hi⁻ dsooh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ma⁻lää⁺ ba⁺ Dio hnäh⁺. Lä⁺ja⁻ laah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ hløø⁺ hi⁻ hä⁺ mi⁺ kyaah⁺ lle⁺. Hi⁻ chooh⁺ hnäh⁺ ñe⁺ tuuh⁻ juuh⁻ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

18 Lä⁺jē⁺ jiih⁺ hnøø⁺ chuuh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio, ngii⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻ hnøø⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. Wa⁺ na⁻neh⁺ hnäh⁺, ta⁺ tu⁺ hnäh⁺ he⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio.

19 Hi⁻ ngii⁺ hnäh⁺ kin⁺ mah⁺ kway⁺ juu⁺ he⁻ hlēehn⁺ hi⁻ ni⁺ sa⁺ jä⁺ lä⁺ gohn⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺tē⁺ jee⁺ kwan⁻ ju⁻hmēē⁺ kih⁺ Jesús he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁺.

20 Ga⁺ chee⁺ Dio jnä⁺ mah⁺ kwan⁻ juu⁺ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ hään⁺ neh⁺ ñe⁺.

He⁻ja⁻ ngii⁺ hnäh⁺ kin⁺ mah⁺ ja⁻ tuu⁻ dsen⁺ hlēehn⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺.

21 Tíquico laa⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ hnaan⁺ cha⁻miih⁻. Lä⁻ ma⁻jmeey⁻ ja⁻ba⁺ ta⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Hi⁻ he⁺ jmee⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ kin⁺ hi⁺ ha⁻ lä⁺ ngēn⁺ kyaah⁺ ta⁺ kin⁺.

22 Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻, chee⁺ jnih⁺ ta⁻ na⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ dsa⁻ngēē⁺ jnääh⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ kway⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

23 Ngii⁺ kih⁺ Dio hi⁻ laa⁺ Täa⁻ jnän⁻ hi⁺ ngii⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, wa⁺ jmeey⁺ hii⁺ tii⁺ dsē⁺ lä⁺jēē⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ na⁻, wa⁺ jmeey⁺ hnäy⁺ øøyh⁻ hi⁺ wa⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ dsēy⁺ kih⁺ Dio.

24 Wa⁺ mi⁻jää⁺ Dio lä⁺jēē⁺ hi⁻ sa⁺ hwaä⁻ he⁻ hnäy⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Wa⁺ la⁺ lä⁺ja⁻.

Filipenses

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Filipo

¹ Jnä' Paa' kyaah' Timotä jmee' jnääh' ta' kih' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- na-jngëe' hi- tääh' jwii- Filipo, kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Jesús. Hi- siin' he- la- lä-kye- kih' hi- kye- në hi' kyaah' lä-jëe' hi- na-hña' kwa- be' jee' na-.

² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' lä-jë- he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hi' ti' kyah' hnäh'.

Ga- kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

³ Kwan- ti'hmaah' kih' Dio kyaan', koo- hä- koo- hä- lä- ma' dsooh- dsen- hnäh'.

⁴ Lä-jë- jiih- lä- ma' hlëehn' kyaah' Dio, chaa- ba' jnä' llu' jee' ngiin' kih' lä-jëe' hnäh',

⁵ jëeh' lä- ma' ga-løøh- hnäh' kwah- hnäh' be' kin- jee' kwan- ju'hmëe' lä-jiih' na' sa- ma-hwaah' hnäh'.

⁶ Ma- ba' jnä' lä-koo- jmee' Dio kyah' hnäh'. Hñii' bih' ga-løøy' jääy- hnäh' hi- lä-ja- ngoo' ba' jääy- hnäh' lä-jiih' hña' ta' he- jmeey' kih' lä-ja- lä-ja- hnäh' wa'ra- ga-të' jee' jäh' Jesucristo.

⁷ Sooh- he- kan- o-jøh- dsë- lä-ja- kyah' hnäh', jëeh', hnaan- hnäh' cha-miih-. Ma-ke- hään' neh-ñe' o chehn' në'ta' mah' noon- në' kih' ju'hmëe', ma-ra- he- mi-jää' ba' Dio jne' ko-jøh'.

⁸ Ñe- ba' Dio he- hnaan- hnäh' cha-miih-, ja-ba' lä-koo- hnää' Jesucristo hnäh'.

⁹ Lä-la- ngiin' kih' Dio kyah' hnäh'. Hnoon' hnaah- hnäh' øøh' hnäh' cha-ga'miih-, hi- hnoon' lä-cha- ga- hñdsë- llu' kyah' hnäh' hi- hnoon' lä-ngëeh' hnäh' cha-ga'miih-.

¹⁰ Ma-ja- ba' lä-ñeh' hnäh' hee- na- he- llu' ga' kyah' hnäh' kih' jee' lä-jë-. Lä-jwë' ja- leeh' hnäh' na-jngëe',

mo-so- cha- ga- he- na-bääh- hnäh' ni- miih- wa'ra- ga-të' jee' jäh' Cristo.

¹¹ He- lä-ja-, lä-cha- na-ku' na-ngii- ' ta' llu' he- jmeeh' hnäh', ta-la- kih' Jesucristo mah' wa' la' jñh- kih' Dio hi- lä-ja- hä' dsa- cha-miih- kiyh'.

Ga- jmeeh' Paa' juu' ha- lä- la' kih' hñiiy'

¹² Hnoon' lä-ñeh' hnäh' øøhn', kwaan- kih' lä-jë- wii' he- ga-ngëen', ga-jñee' cha-ga'miih- ju'hmëe'.

¹³ Lä-ja- lä-jëe- hløø' hi- tääh' në'ta' la-, ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' kwaan- kih' Cristo. Hi- ga- lä-jëe- ba' hi- tääh' jee' la- ma-nuu- bih'.

¹⁴ Jwëe' øøh' jne' ga-tëeyh' be' ta-la- kih' Dsa-jøøh' jnän', lä-llu' he- ga-nuuy' he- hään' neh-ñe'. He-ja- tuu- dsëy' cha-ga'miih- hlëeyh- dsa- juu' kih' Dio, mo-so- goyh- na'.

¹⁵ Ma-ra- ju'dsoo', wii' dsë' ko-llaa' dsa- hi- ga-nää' kwa- juu' kih' Cristo, hi- hnøøy' llay' hñii-. Pero hi- jñah' hi- kwa- juu', koo- nëe' ba' la' hñdsë- kiyh'.

¹⁶ Hiih' koo- nää' dsa- he', kwa- juu' kih' Cristo, pero ta-juu' bih'. He- hnooyh- hñii- ba' ja-. Hi- hnooh- gyih' ha- lä- jee' lä-wii' kin- he- hään' neh-ñe' la-, hñdsë- kih' bih' ja-.

¹⁷ Pero hi- jñah' he', kwa- juu' kih' Cristo kih' he- hnäy' dsa-. Ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' mah' noon- në' kih' ju'hmëe'.

¹⁸ Pero sa- cha- he- jmee', cher'mah' llu' hñdsë- kiyh' o cher'mah' sa' llu'. He- kwa- dsa- juu' kih' Cristo, he- ja- ba' jmee- chaa- llu'.

Hi- lä- ma-ngoo' ja-ba' chaa- llu',

¹⁹ jëeh' ma- ba' jnä' lä-jë- ba' ya-hii- ' llu'. Lä-ä' ba' jnä' kyaah' he- ngiih' hnäh' kin- kih' Dio hi' kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Jesucristo.

²⁰ Ma-cha- ba' o-jøh- dsë- kin- hi- sa- jän' kyaah' o-hih-. Ma-ra- he- jmee' dsa- jñh- kih' Cristo ta-la- kih' jnä'. Sa- cha- he- jmee' cher'mah' chaa- ga- jnä' o ma-na-juun'.

21 Cher'mah' chaa' ga' jnä', Cristo ba' kyaah' jnä'. Hi' cher'mah' ga' juun', ma' lih' ba' jnä' ja'.

22 Cher'mah' ngoo' ga' chaan' jmi' gyuu' la', lä' cha' cha' ga' miih' ta' llu' he' jmeen'. Sa' man' he' koo' jee' lä' to' he' llu' ga'.

23 Koo' jee' ba' hään' kih' he' ja'. Hnoo' ga' jnä' he' juun' ba' mah' na' gyan' kyaah' Cristo. Cha' ga' miih' llu' he' ja' kin'.

24 Pero lä' jmaa' ga' kyah' hnäh', cher'mah' chaa' ga' jnä' jmi' gyuu' la'.

25 Lä' la' gwa' huu' dsē' kin', man' he' chaa' ga' jnä' miih' jmi', he' gyan' kyaah' hnäh' jmi' gyuu' la'. Lä' ja' go' nää' hnäh' ta' cha' nē' he' jmeeh' hnäh' dsōo' hoh' cha' ga' miih' hi' ja' ba' lä' ja' jēē' hoh' hnäh' kyaah' he' ma' dsōo' hoh' hnäh'.

26 He' ja' wa' ra' ga' lloon' ka' läh' jee' tääh' hnäh', lä' chaah' hnäh' llu' cha' ga' miih' ta' la' kih' Cristo, wa' ra' ga' jēēh' jnä'.

27 Kih' jee' lä' jēē', jmeē' bii' go' taah' hnäh' kwee' lä' hnōō' kih' ju' hmēē' kih' Cristo. Cher'mah' ngoon' na' jēēn' hnäh', o cher'mah' sa' ngoon', pero ma' ra' he' hnoon' tēēhn' juu' kyah' hnäh' che' lä' ma' tääh' ba' hnäh' koo' hweh' kyaah' koo' nēē' ba' huu' dsē', hi' hnoon' nuun' ka' läh' che' lä' ma' kwah' ba' hnäh' be' ko' jōh' jee' jñeeh' hnäh' ju' hmēē' he' jmeē' jne' dsōo'.

28 Ta' wa' gah' hnäh' ni' miih' kih' hi' na' hōōh' kyah' hnäh'. Lä' jwē' ja' lä' jnä' he' lloo' koo' jmi' heey'. Pero kyah' hnäh' lä' jnä', ma' ra' he' lää' ba' hnäh'. Dio ba' he' hi' jmeē' lä' ja'.

29 Jēēh' ta' la' kih' Cristo, he' ga' na' jwē' jmeeh' hnäh' dsōo' hoh' hnäh' kiyh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', ma' ra' he' jēēh' hnäh' he' wi' kwaat' kiyh' ka' läh'.

30 He' ja' jēēh' hnäh' wi', ja' ba' lä' koo' wi' ga' jēēn' lä' ma' gyan' kyaah' hnäh'. Hi' na' nuuh' hnäh' he' ngoo' ba' jēēn' wi'.

2

Cristo ga' jmaa' hñii' mäh' go' te

1 Cher'mah' ju' dsōo' ma' hñah' hnäh' miih' be' kih' Cristo lä' llu' he' ma' laah' hnäh' koo' kyaayh', hi' cher'mah' jēē' hoh' hnäh' kih' he' hnäy' hnäh', hi' cher'mah' tih' hoh' hnäh' he' kyeh' hnäh' jmi' lle' Na' jngii', hi' cher'mah' ga' lä' ñih' hoh' hnäh' hi' jōh' hoh' hnäh' kyaah' øøh' jne',

2 cher'mah' lä' ja' la' kyah' hnäh' øøhn', ja' jmeeh' hnäh' jēē' dsēn' go' te'. Hnoon' jmeeh' hnäh' koo' nēē' ba' huu' dsē' jee' lä' jēē' hnäh', hi' lä' hii' nē' ba' wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh', hi' wa' la' koo' ba' huu' dsē' kyah' hnäh' jee' hnaah' hnäh' Dio.

3 Ta' jmeē' hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaaah', ni' ta' jmaa' hnäh' hñaaah' kaah'. Lla' he' ja', jmaa' hnäh' hñaaah' lä' koo' jaa' hi' mäh' ba'. Jmeē' hnäh' kwaat' kyee' ga' øøh' hnäh' lä' koh' ga' hñaaah' hnäh'.

4 Lä' ja' hnōōh' hnäh' he' llu' kih' dsa' kyaah' hnäh', ja' ma' la' kyah' hñaaah' hnäh'.

5 Wa' la' huu' dsē' kyah' hnäh', ja' ba' lä' koo' la' huu' dsē' kih' Cristo Jesús.

6 Kwee' go' te' ba' laay' kyaah' Dio, pero sa' ga' jmeey' bii' ma' leey' kwee' kyaayh'.

7 Ga' jmaa' hñii' mäh', jay' lä' koo' jaa' moz' ba'. Ga' lä' chaay' lä' koo' wa' hi' cha' hi' dsa' jmi' gyuu'.

8 Lä' ma' ga' ngēy' laay' dsa', ga' jmaa' hñii' mäh' go' te', lä' jiih' ga' heeyh' juuy', ma' ke' la' o' hih' he' ga' juuy' dsōh' hma' cru'.

9 He' ja' ga' chaah' Dio ta' gyuuh', ga' laay' jōōyh' go' te'. Hi' ga' kwēyeh' koo' jmi' he' llu' ga' lä' koh' ga' kih' jee' lä' jēē'.

10 Mah' ga' lä' jēē' ba' dsa' juuh' jne' wa' ra' ga' nuuy' jmi' kih' Jesús. Lä' ja' jmeē' hi' tääh' gyuuh' kyaah' hi' tääh' hwa', lä' kye' hi' tääh' neh' hwa' ka' läh'.

11 Hi⁺ ga⁻lä⁻jēē⁺ ba⁻jäh⁺: “Jesucristo ba⁻laa⁻ Dsa⁻jōōh⁻ jnän⁻”, lä⁻ja⁻ jmeey⁻ jūuh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻.

Laa⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ wa⁻je⁻ he⁻ choo⁻ kih⁻ dsa⁻

12 Øōhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, jēēh⁻ ga⁻jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ he⁻ kin⁻ lä⁻ ma⁻ tōōhn⁻ kō⁻jōh⁻ jee⁻ na⁻. Hi⁻ na⁻ he⁻ gyan⁻ lä⁻ ga⁻tē⁻ la⁻, he⁻ja⁻ na⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ lä⁻koh⁻ lle⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻laah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ hnøø⁻ wa⁻gah⁻ hnih⁻.

13 Dio ba⁻ jmee⁻ jä⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøøy⁻ hñiiy⁻ hi⁻ kway⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ mah⁻ kwēēh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ he⁻ jäyh⁻.

14 Ta⁻ ti⁻choo⁻ hnäh⁻ juu⁻. Ja⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ to⁻kē⁻ ba⁻kih⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻.

15 Mah⁻ leeh⁻ hnäh⁻ na⁻jngēē⁻ hi⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻bāäh⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻. Leeh⁻ hnäh⁻ joo⁻ Dio hi⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻hee⁻ dsē⁻. Jee⁻ kih⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ he⁻, leeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ cha⁻nūh⁻ hi⁻ chaa⁻ gyūh⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻je⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyūh⁻,

16 lä⁻llu⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻chaan⁻ llu⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Cristo. Jēēh⁻ ma⁻ja⁻ lä⁻jnä⁻ he⁻ jmää⁻ ba⁻ ta⁻ kin⁻, ja⁻ koo⁻ ga⁻jmeen⁻ ta⁻ ta⁻jmah⁻.

17 Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻jngiuh⁻ dsa⁻ kin⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻. Jēēh⁻ ma⁻ngēē⁻ ba⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ga⁻ngēēh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻he⁻ kih⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻juun⁻ jee⁻ kwan⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ja⁻ga⁻ ma⁻hñaa⁻ he⁻ kwēēhn⁻ Dio. Heh⁻ lä⁻ja⁻ chaa⁻ ba⁻ jnä⁻ llu⁻, hi⁻ jēē⁻ ba⁻ dsen⁻ kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

18 Hi⁻ lä⁻ja⁻ hnoon⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻, wa⁻ chaah⁻ hnäh⁻ llu⁻, wa⁻ jēē⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kō⁻jōh⁻ kyaah⁻ jnä⁻.

Timotä kyaah⁻ Epafrodito

19 Wa⁻ jēēn⁻ ha⁻ lä⁻ jäh⁻ Jesús Dsa⁻jōōh⁻ jnän⁻, na⁻ ga⁻ hnoon⁻

cheen⁻ Timotä dsa⁻jēēy⁻ hnäh⁻, mah⁻ lä⁻chaan⁻ llu⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻hmēē⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tēēhn⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

20 Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ kye⁻ koo⁻ ba⁻ hūdsē⁻ lä⁻koo⁻ jnä⁻. Jaa⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ lle⁻ dsē⁻ hnäh⁻ cha⁻miih⁻.

21 Lä⁻jēē⁻ ga⁻ jñah⁻ hnooyh⁻ ma⁻la⁻ he⁻ hnøøy⁻ hñii⁻ bih⁻, sa⁻ hnooyh⁻ he⁻ hnøø⁻ Cristo Jesús.

22 Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ma⁻ya⁻hēē⁻ Timotä llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻. Lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ kwa⁻ be⁻ kih⁻ jmii⁻, lä⁻ja⁻ jmeey⁻ kyaah⁻ jnä⁻ jee⁻ kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

23 He⁻ja⁻ to⁻chah⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻man⁻ ha⁻ lä⁻jä⁻ juu⁻ kin⁻, ja⁻ga⁻ cheen⁻ Timotä kyah⁻ hnäh⁻, laan⁻.

24 Kyen⁻ o⁻jōh⁻ dsē⁻ kih⁻ Dsa⁻jōōh⁻ jnän⁻, chah⁻ ba⁻ nñn⁻ ka⁻läh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

25 Hi⁻ jmee⁻ bii⁻ cheen⁻ øōh⁻ jne⁻ Epafrodito kyah⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻. He⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻ ga⁻cheeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ jnääh⁻ ta⁻ kō⁻jōh⁻ kyaayh⁻. Peer⁻ ga⁻kwa⁻ jnääh⁻ be⁻ lä⁻jiih⁻ jee⁻ le⁻.

26 Pero hnøø⁻ gyih⁻ dsa⁻jēēy⁻ hnäh⁻, jēēh⁻ jmeey⁻ cha⁻miih⁻ hūdsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻nūh⁻ hnäh⁻ dsaayh⁻.

27 Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ ba⁻ dsaayh⁻, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻juuy⁻. Pero ga⁻lä⁻ñih⁻ dsē⁻ Dio kiyh⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻lä⁻ñih⁻ dsēy⁻. Ga⁻lä⁻ñih⁻ dsēy⁻ ki⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻ jee⁻ ma⁻hlaay⁻. Meeh⁻ dsen⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ga⁻juuy⁻.

28 He⁻ja⁻ jmee⁻ bii⁻ kin⁻ chee⁻ jnih⁻ ka⁻läh⁻ dsa⁻jēēy⁻ hnäh⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jēēh⁻ hnih⁻, lä⁻chaah⁻ hnäh⁻ llu⁻. Hi⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻ mo⁻so⁻ lä⁻meeh⁻ dsen⁻.

29 Heeh⁻ hnäh⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøø⁻ Dsa⁻jōōh⁻ jnän⁻. Hi⁻ wa⁻lä⁻hnaah⁻ hnäh⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ øōh⁻ jne⁻ he⁻.

30 Miuh⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻juuy⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo. Ga⁻hi⁻ goo⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ be⁻ kin⁻ la⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻la⁻ he⁻ ma⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻

hnäh'.

3

Ga'jmee' Paa' ta' koo' lä'koo' ma' laay' jää'

¹ He-ja- øøhn', wa' jëë- hoh' hnäh' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Sa' dsa-lä-dsëh' dsën' he' siin' ka-läh', ja-ba' he' ma-siin' jää', jëeh' he' llu' kyaah' hnäh' ba' ja'.

² Leeh' hnäh' kyaah' hi' jmee' he' hlih', hi' jmee' lä'koo' dsii' hää', jäyh', jmee' bii' uuh' jmi-ngo' kih' dsa-nuuh'.

³ Jne' ba' he' hi' ma-laa' kwaat' hi' ga-wih' jmi-ngo' kih', jne' ba' he' hi' jmee' ta'he' kih' Dio kyaah' koo' nëe' ba' huud'së-. Jne' ba' he' hi' chaa- llu' kih' he' ma-laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús. ¿He-la' kye' ga' jne' o-jøh' dsë- jnän' hñaan' hi' laa' jmi-ngo'?

⁴ Le' ba' kan' o-jøh' dsë- kih' hñiin' wa'ra- jäh' kih' hnoon'. Hi' cher'mah' chaa- hi' kye- o-jøh' dsë- kih' ta' he' ma-jmeey', jnä' ba' cha- kin' cha-ga'miih' lä'koh' ga' kih' hi' he'.

⁵ Jëeh', ma' ga'hyan' jña' jmi', ga'wih' jmi-ngo' kin'. Hi' laan' sa'ju- kih' Israel, hi' laan' ja-ba' sa'ju- kih' Benjamín jooy'. Hi' laan' ma'ra' dsa-hebreo, jëeh' hebreo ba' ma' laa' maa' kyaan' täa' kyaan'. Hi' ma' laan' jaa- fariseo hi' ma' høø- ley kih' Moisé.

⁶ He-ja- ga'kwaan' hñiin' he' ma' jmeehn' dsa- kyaah' Dio. Ma' mi'ten' ley mah' ma' jän' llu' kyaah' Dio, ni' miih' sa' ma' na-bäähn' dsoo' ma' laan'.

⁷ Pero lä'jë- he' ma' kyen' o-jøh' dsë- kih' ja-, ga'jmeen' kwaat' mo'so- jmää' he' ja- kin', mah' ngoon' kyaah' Cristo ba'.

⁸ Hi' ja- ma-la' he' ja-, ga-lä'jë- ba' he' cha-, ga'jmeen' kwaat' sa' jmää' ni' miih'. Pero he' kyuun' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän', he' ja- ba' kye' cha-ga'miih' kin'. He-ja- ga'jmeen' ta' koo' lä'jë- go-te- ba', kih' he' hnaa- jnih'. Ga'jmeen' kwaat' la'

lä'koo- hløø- jmah' ba', mah' ngoon' kyaah' Cristo.

⁹ Hnoon' jän' go-te- ko-jøh' kyaayh'. Mo'so- hnoohn' ha- lä' jee' jän' llu' kyaah' he- høøn' ley ma-gyuh-. He' jmeen' dsoo' dsën' kih' Cristo, he-ja- ba' jän' llu'. He-ja- ja' ta-la' kih' Dio, lä'llu' he' jmee' jne' dsoo' dsë- jne' kiyh'.

¹⁰ Hi' hnoon' lä'kyuun' Cristo cha-ga'miih-, hnoon' ngën' kyaah' lä'jë- be' kiyh', ja-ba' be' he' kyaah' ga-lä'jiih' ja-. Hi' hnoon' jëen' wi' lä'koo- ga'jëe' Cristo, lä'jiih' le' kin' lä'koo- ga-la' kiyh' he' ga'juuy' kwaat' kih' dso'kye- jnän',

¹¹ mah' lä'ja- tēen' jmeen' ma'ra- he' llu' jmah' lä'koo- jaa- hi' ma-lä'jiih' jee' kih' hi' ma-na-juu'.

Ga'kwa' Paa' be' lä'jiih' jee' le'

¹² Ja' he' jwahn' he' ma-la- ga-jah-, ni' he' ma-laan' lluu' go-te-. Pero ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be', ha- ga- che- lloo- koo- jmi' leen' lä'koo- hyoh- dsë' Cristo Jesús hi' ga-tëeh' jnä'.

¹³ Øøhn', sa' ga' ma-tēen' he' ja-. Pero he' jmeen' lä-la-. mo'so- mi-dsoohn' dsën' lä'jë- he' ma-ngëe', mah' kwan' be' lä'jiih' tēen' he' cha- ta' cha'në' ga'.

¹⁴ Ngoo' ba' jnä' ta' cha'në' kwan' be' lä'jiih' tēen' he' lle' kih' hyohn' he' cha- gyuuh'. Kih' he-ja- ba' ga-tëeh' Dio jnä' ta-la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Lä'jëe- jne' hi' ma-tääh' koo- hwéh-, hnøø' dsa'toohn' kyaah' koo- ba' huud'së-, ja-ba' lä'koo- huud'së- he' jmeen'. Hi' cher'mah' chaa- ko'llaa' hnäh' hi' sa' la' lä'ja- huud'së- kih', Dio ba' jmee' lä'ngëey' ha- lä-la'.

¹⁶ Pero hnøø' dsa'tooh' jne' koo- hwéh- kyaah' juu' he' ma-mi-tëe' jne'.

¹⁷ Øøhn', jmee' hnäh' ja-ba' lä'koo- jmee' jnä'. Hi' kye- hnäh' në'

jmeé' hnäh' ja-ba' lä-koo- jmeé' dsa-kyaa'h' jnääh'.

18 Ja- koo- hä' ma-jwëëhn' hnäh', jwëë' dsa- ga-nää' jwë' hlih'. Hi- koo- ka-läh' jwëëhn~ hnäh', lä- ma-ga-nää' ba' dsa- jmeé- ta- koo' juu' he- ga-juu' Cristo dsoh' hma-cru'. He-ja- meeh- dsën', lä-jiih' tuu- jmi- mi-nën' kih' he- jmeey- lä-ja-.

19 Kyaah' dso'jwii' ba' dsa-näay'. He- kuh-hih~ bih' laa' dio kyaay'. Tih~ dsëy' lä-jë- he- la' o-hih'. Kyey- huu'dsë- kih' ma-la' he- cha- jmi-gyuu- la- ba'.

20 Pero jnä` jne', gyuuuh' ba' na'jnää' jne' jee' ya-hëë' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` hi- jøøn' lää' jne'.

21 Cha- be' kiyh' he- kyaah' le' jmeey' hih- kih' ga-lä-jë- he- cha-. Hi- kyaah' ja-ba' be' ja- mi-siiy' jmi-ngo' he- kyë' jne' jmi-gyuu- la- mah' lee' jne' jøøh' lä-koo- laay' hñiiy'.

4

Wa' chaq- jne' llu' ga-lä-jë- jmi- ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän`

1 Peer+ hnaan+ hnäh' øøhn', hnoon' na'jëen+ hnäh' hi- jmeé- jëë- dsën+. Jëeh' he- ga-heeh' hnäh' kih' Jesús, he- ja- ba' la' lä-koo- jñeen'. He-ja- jwëëhn~ hnäh', øøhn' hi- hnaan+, ja- go-taah' hnäh' koo- hweh- lä-llu' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Dsa-jøøh' jnän`.

2 Chuun' cha-miih- kyaah' Evodia hi- kyaah' Síntique ka-läh', wa' hii' koo- ba' dsëy' lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän`.

3 Hi- ngiin' kyah' hne- hi- jmeé- ta- ko-jøh' kyaah' jnä', mah' kwah' be' kih' lä-uu' øøh' jne' he'. Jëeh', cha- cha-miih- ta- he- ga-jmeé' dsa-më' he' ko-jøh' kyaah' jnä' jee' ga-kwa' jnääh' ju'hmëë'. Hi- lä-ja- ga-jmeé' ka-läh' Clemente kyaah' lä-jëë- ga' jñah' hi- kwa- be' kin+. Lä-jëë- hi- he' na-sii- jmi- kih' né-je- jee' na-sii- jmi- kih' lä-jëë- hi- na'jnää' kih' Dio.

4 Wa' chaah- hnäh' llu' ga-lä-jë- jmi' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän`. Jwahn+ ka-läh': Wa' chaah- hnäh' llu'.

5 Mi-jnää' hnäh' kih' lä-jëë- dsa- he- llu' hoh' hnäh', jëeh' ngoo' ga-lloo' jmi' jäh' Jesús.

6 Ni- miih- ta- kwëeh' hnäh' hñaaah' huu'dsë-. Hnøø' ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio ba'. Hlëeh' hnäh' Dio ha- lä- hnooh- hnäh', chuun' hnäh' kyaayh' cher'mah' ha- lä- la' kyah' hnäh' hi- kwa' hnäh' ti'hmaah' kiyh'.

7 Hi- Dio jmeé' hii' ti' kyah' hnäh' hi- ni- sa- lä-ngëeh' hnäh' ha- koh' jiih' jmeey'. Kyaah' lä-ja-, mo-so- jeh~ hoh' hnäh' hi- jä' koo- hweh- huu'dsë- kyah' hnäh', ta-la' kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

8 Ta- jyoh' ko-taa- jwëëhn~ hnäh' øøhn', kye- hnäh' huu'dsë- kih' he- la- ba': kih' he- la' dsoo', kih' lä-jë- he- jmää', lä-jë- he- llu', lä-jë- he- na-jngii', lä-jë- he- tih~ dsë- jne', lä-jë- he- hii' juu' kih'. Kye- hnäh' huu'dsë- kih' lä-jë- he- la- he- ga-tëë' jne' jmeen' juuh- kih'.

9 Ja- høøh- hnäh' he- ma-heehn+ hnäh', he- ma-mi-tëeh' hnäh' kin+, he- ma-nuuh- hnäh' kin+, hi- he- ma-jëeh' hnäh' jmeen+. Hñii' Dio hi- jmeé- hii' ti' jnän`, hi- he' na- kyaah' hnäh'.

Ga-tih' dsë' Paa' kih' he- ga-hyoyh' kuu'

10 Peer+ jëë- dsën+ ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän`, na' he- ma-kwah' hnäh' be' kin+ ka-läh' lä-hmëë'. Ma- ba' jnä' he- ma-lle' hoh' jnä', pero he- sa- ga-kwa' jä' ba' kyah' hnäh' he- ma' jmeeh' hnäh' be' kin+.

11 Ja- kih' he- lla-kyaan' he- ma-jwëëhn' hnäh' lä-na-. Ma-lä-tëen- kwan+ be' kih' hñiin+. Chaq- ba' jnä' llu' kih' wa' he- cha- he- he- dsa-ngëen'.

12 Ma-kyuuuh~ ba' jnä' hee- ja- he- tä-ñeen' hi- lä-koo- ma' cha- cha-miih- kin+. Ma-lä-tëen~ kwan+ be' kih' hñiin+ he- chaan- llu' kih'

wa' he- cha- he- he- dsa-ngëen', lä-
ma' kyohn- hi- lä-koo- ma' na-kën-.
Kwee- ba' jmee- lä- ma' dsa-chaa-
kin-, o lä-koo- ma' sa- cha- go-te-.

13 Kih- ga-lä-jë- ba' lihn- lla'dsëen-
kyaah' be' kih- Cristo hi- ngë- kyaah'
jnä-.

14 Pero ma-ra- he- ga-jmeeh' ba'
hnäh' llu-, ga-kwah' hnäh' he- hnoon-
lä- ma' ga-jëen- wii-.

15 Ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga-la- lä-
ma' to-në-, lä- ma' ya-hëen- hwa-
Macedonia ma' na-kwan- ju'hmeë-.
Ni- koo- gwah- sa- ga-jmeey' be'
kin-, ma-la- hnäh' ba' ga-jmeeh'
hnäh' ko-jøh' kyaah' jnä-, cha- he-
ga-kwah' hnäh' hi- cha- he- ga-hñah-
hnäh' ka-läh-.

16 Ja-koo- hä- ga-cheeh- hnäh' lä-jë-
he- ma' jmee- bii- kin- lä- ma' gyan-
jwii- Tesalónica.

17 Hi- ja- he- koo- jøøn- he- hyohn-
kyah' hnäh'. He- hnoohn- ha- lä-
jee- lä-jnä- cha-ga'miih- ta' llu- kyah-
hnäh' cha-në- Dio.

18 Ma-ngëë- ma-hyohn- ha- koh-
te- he- lle- kih- hyohn-, lä-jiih-
ma-ngëë- ga-, na- he- ma-tëehn-
kuu- he- ma-cheeh- hnäh' kyaah'
Epafrodito. He- na- hii- mi-jwii- kih-
Dio, he- na- ba' heeyh-, hi- he- na-
ba' tih- dsëy-.

19 Dio kyaan- kwa- ka-läh' he-
jmee- bii- kyah' hnäh', jëeh' cha- ba'
lä-jë- gyuu- he- sa- lla- jih-koh' he-
hñah- jne' kih- Cristo Jesús.

20 Lä-jë- joh- jmi- cha- wa' la- juuh-
kih- Dio hi- laa- Täa- jnän-. Wa' la-
lä-ja-.

21 Jmee- Dio kih- lä-jëë- hi-
na-jngëë- hi- laa- koo- kyaah' Cristo
Jesús. Hi- lä-jëë- øøh- jne' hi- tääh'
kyaah' jnä- la-, jmeey- Dio kyah-
hnäh'.

22 Hi- ga-lä-jëë- ba' dsa- hi-
na-jngëë- jmee- Dio kyah' hnäh'
ka-läh'. Hi- cha-ga'miih- lle- dsëy-
hnäh' lä-jëë- hi- tääh' cha'neh- kih-
César.

23 Wa' mi-jää- Jesucristo Dsa-jøøh-
jnän- lä-jëë- hnäh'. Wa' la- lä-ja-.

Colosenses Juu' la- ga-sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Colosas

1 Jnä' Paa' laan' apóstol kyaa' Jesucristo lä- hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Timotä øøh' jne' siin- kyah' hnäh',

2 hi- tääh' jwii- Colosas. Laah' hnäh' na-jngëé' hi- mi-teh- ba' hnäh', kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He-ja- ngiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' lä-jë- he-llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga-kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

3 Lä-jë- jiih- ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh', kwa- jnääh' ti'hmaah' kih' Dio, Jmii- Dsa-jøøh' jnän' Jesucristo.

4 Jëeh' ma-tëeh' jnääh' juu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- hnaah- hnäh' lä-jëé- hi- na-jngëé'.

5 Jmeeh- hnäh' lä-ja-, jëeh' ma-cha- ba' o-jøh- dsé- kyah' hnäh' he- hñah- hnäh' heeh' he- høø- Dio gyuuh' jmi-gyuu'. Ga-nuuh- ba' hnäh' ha- lä- la' he- o-jøh- dsé- la- lä- ma' ga-heeh- hnäh' ju'dsoo', ja-ba' ju'hmeé' kih' Cristo.

6 Ga'lloo' juu' na- lä- ga-të- jee- tääh' hnäh', ja-ba' lä-koo- ngoo' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu'. Hi- lä-kaa- jee' dsa-kway- juu' na-, le' llu' kih' dsa- hi- lä-ja- ngoo' ba' ta- cha-né', ja-ba' lä-koo- ga-la' kyah' hnäh' lä- ma' to-né' ga-nuuh- hnäh' hi- ga-lä-ngëeh' hnäh' ha- koh' sa- llu' dsé' Dio kyaah' jne'.

7 Ga-lä-tëeh- ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga-hlëeh' Epafra hnäh', øøh' jne' hi- hnää- jnääh', hi- jmee- ta- ko-jøh' kyaah' jnääh' hi- mi-te' bih' lä-jë- ta' kih' Cristo, jee' kyah' hnäh' ka-läh'.

8 Hi- he' ga-jmeeh' juu' kyaah' jnääh' he- tääh' hnäh' hnaah- hnäh' øøh' kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ga-ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

9 He-ja- lä- ma' ga-tëeh' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ma-tu' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio mah' wa' kwëëyh' hnäh' huudsé- llu' he- jä- gyuuh', lä-jwë- ja- lä-ñeh' hnäh' kwee- ha- lä- hnøøy' hñiiy'.

10 Lä-ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' lä-koo- lle- kih' hi- laa' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', hi- jmeeh' hnäh' tää' ba' lä-jë- he- tih- dsëy'. Ma-ja- ga' jmeeh' hnäh' lä-jë- he-llu' jmah' hi- lä-kyuuu- hnäh' Dio cha- ga'miih- koo- hä- koo- hä'.

11 Hi- wa' tëeh' hnäh' be' kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- cha- ga-lä-jë- be' kih' mah' kwëeh' hoh' hnäh' kih' lä-jë- he- dsa-ngëeh' hnäh' hi- lä-jøh- hoh' hnäh' cha- ga'miih- kyaah' dsa-.

12 Hi- wa' jëé- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga-mi-llu' jne' mah' hñah- jne' heen- jee' oo- ya-jwii' jee' jnä' wa-je- ko-jøh' kyaah' jee' lä-jëé- hi- na-jngëé'.

13 Jëeh', ga-lääy' jne' he- ma' tøøhn' jee' na-hoo- jee' ma' jmee- hi-sa-llu' hih' jnän' hi- ga-taayh- jne' goo- Jooy' hi- hnäay' cha-miih- mah' hi- he' ba' jää' jne' lä-hih- kiyh'.

14 Ga-lääy' jne' ta-la- kih' Jooy' hi- ga-tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga-kooy' dsëy' kih' dso'kye- jnän'.

Ja- Cristo ba' laa' jøøh' kih' jee' lä-jëé'

15 Cristo laa' koo- heeh- kyaah' Dio hi- sa- tëé' jne' jëén'. Jää' ba' ma-chaay-, he-ja- laay' to-né' kih' he- ja- ga- ga-nøø'.

16 Ta-la- kih' Cristo ga-jmeé' Dio ga-lä-jë- go-te- he- cha-. Ga-jmeey' lä-jë- he- cha- gyuuh' hwa', lä-jë- he- jnä' kyaah' he- sa- jnä'. Ga-jmäy' lä-jëé- neé' dsa-ta- hi- mäh', hi- kaa'. Ko-jøh' kyaah' Jooy', ga-jmeey' ga-lä-jë- ba' he- cha- hi- ga-lä-jë- ba' la' kih' Jooy' ka-läh'.

17 Ma-gya' bih' jää', ja-ga' ga-la' lä-jë' he-cha' hi' kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na'jnä' ga-lä-jë' he-ga-jmeey'.

18 Hi- he' na- kye- në' kih' gwah'. Hñii' bih' laay' to-në' jee' kih' jee' lä-jëë', hi' hñii' bih' hi- ga-lä-jiih' to-në' jee' kih' hi- na-juu', mah' lä-ja-leey' jøh' kih' jee' lä-jëë'.

19 Jëeh', ga-tih' ba' dsë' Dio he- laa' Cristo kwee- lä-koq- laay' hñiiy'.

20 Hi- ga-tih' ba' dsëy' he- ga-jeeyh- juu' he- ma' cha- gyuh' hwa'. Ga-mi-laay- go-te- he- ma' ää- jne' kiyh', ta-la' kih' Cristo hi- ga-tuu- jma- kih' dsöh' hma-cru- mah' lä-ja- hi' ti' jnän' kyaah' Dio.

21 Jää' ma' laah' hnäh' lä-koq- dsa- chaa- uu', sa' ma' jwah' hnäh' kyaah' Dio. Jëeh', huudsë- hlih' jmah' ba' ma' kye' hnäh', hi' he- hlih' jmah' ba' ma' jmeeh- hnäh'. Pero na' ma-jeeh- bih' juu' kyah' hnäh',

22 ta-la' kyaah' jmi-ngo' kih' Jesús. Ga-juuy' mah' mi-jnäy- hnäh' na-jngëeh' hnäh' cha'nëy', mo-so- cha- dso'kye- kyah' hnäh' hi' mo-so- cha- ga- he- na-bääh' hnäh' ni' miih'.

23 Pero hnøø' lä' ma-dsoo' na- ba' hoh' hnäh' kih' Jesús hi' ta' wa' gaa' hoh' hnäh' o-jøh' dsë- he- kye' hnäh' kih' ju'hmëë' he- ma-nuuh- hnäh', ja-ba' ju'hmëë' kih' Jesús he- kwa' dsa- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu'. Hi' lä-ja- jnä' ka-läh' na-hñaan' kwan' ju'hmëë' na'.

Ga-kwa' Paa' juu' he- ma' na-hmäa' jää'

24 Chaa- ba' jnä' llu' kih' he- jëen- wii' kyah' hnäh'. Hi' ngoo' ba' jnä' jëen- wii' kyaah' jmi-ngo' kin' mah' lä-ja- hña- ha- koh' wii' he- jëe- Cristo kih' hi- laa' kyaay', jne' hi- laa' gwah' kiyh'.

25 Hi- ga-hña- Dio jnä' mah' kwan' be' kih' gwah'. Ga-jmeey' mada- he- mi-jnäan' na-hña- lä-jëë- juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'.

26 Ma' na-hmäa' ba' juu' ja- llo'joo'. Pero na' ma-mi-jnäy- juu' ja- kih' hi- na-jngëe' kyaay'.

27 Kih' hi- he' ba' ga-tih' dsë' Dio mi-jnä- juu' he- ma' na-hmäa'. Peer- jnaah' la' juu' ja- kih' lä-jëë- dsa- hi- sa- laa' judiu, he- jäh' lä-la-: Cristo jmee- ko-jøh' kyaah' jne'. He-ja- na- kye' jne' o-jøh' dsë- dsa'tooh' jne' ya-jwii' kiyh'.

28 He-ja- na- kwa- jnääh' juu' la- kih' lä-jëë- dsa-. Hlëeh' jnääh' hi' mitëë' jnääh' dsa-, kyaah' cha-miuh- huudsë- llu', mah' ngëe' jnih' kih' Dio lä-ja- lä-jaay-, lluy' go-te-, laay' koq- ba' kyaah' Cristo Jesús.

29 He-ja- kwan' be' jmeen- ta' la-, kyaah' be' he- kwa- Cristo. Ha- koh' be' sa- cha- kih' hi- kyah'jä- jnä'.

2

1 Hnoon' lä-neh' hnäh' he- jmeen- ta' la-, lä-jiih' jee' le', he- llu' kyah' hnäh', hi' kih' lä-jëë- hi- tääh' Laodicea ka-läh' hi' lä-ja- kih' lä-jëë- hi- sa- ga' ma-jëë- jnä'.

2 Lä-ja- jmeen- mah' wa' cha- cha-gamiuh- be' kih' lä-jëë-, hi' hnoon' wa' hnäy' øy' mah' wa' le' koq- ba' huudsë- kih' jee' lä-jëë-. Hi' hnoon' wa' lä-ngëey' na-hña- lä-jëë- mah' kwa' jwë' lä-kyuyh- he- ma' na-hmäa' kih' Dio, hi- he' he' Cristo.

3 Jaa- hñii' bih' cha- huudsë- llu' kiyh'. Jaa- hñii' bih' ngëey' ga-lä-jë- go-te'. He-ja- ba' kye' jnän' cha-gamiuh- pero na-hmäa' ba' he- ja- ta-ko-jiih' sa- ga' ma-heeh' jnih'.

4 Ma-jwëehn' hnäh' lä-ja- mah' ni' jaa- sa' mi-gaa- hnäh' kyaah' juu' na-hñaah' ha- lä- jee' leeyh- hnäh'.

5 Ma-ke- sa' gyan' kyaah' hnäh' ko-jøh', ma-ra- he- lle- ba' dsën- hnäh'. Peer- chaan- llu' kih' he- ma-nuun' tääh' hnäh' kwee- kyaah' koq- nëe' ba' huudsë-, hi' lä-ja- ngoo' ba' dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo.

Juu' kih' Cristo ba' jmäa' jnän'

6 Heh' lä-ja-, ja-ba' lä-koq- ga-heeh- hnäh' kih' Jesucristo

Dsa-jøøh' jnän, ja-ba' lä-ja- go-nää' hnäh' kyaayh' ta' cha'né.

7 Hnøø' jäh' hnäh' koo- hweh- kyaayh'. Lä-jwë' ja-, leeh' hnäh' lä-koh' chaah' hma- he- ma-chooh- jmoo'. Lä-ja- lä-cha- be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né' lä-koh' ga-mi-tëë- dsa- hnäh'. Hi- hnøø' kwah' hnäh' cha-miuh- ti'hmaah' kih' Dio.

8 Leeh' hnäh' mah' ni- jaa- sa- mi-gaa- hnäh' kyaah' juu' kaah' lä-koo- gwa' huu'dsë- kih' dsa-. Sa- jmää' ta' juu' he- ma-tëë' dsa- hlëeh- kih' he- cha- jmi-gyuu- la-. Sa- gwa' kih' Cristo juu' ja-.

9 Jëeh', ja-ba' lä-koo- laa' hñii' Dio, ja-ba' lä-ja- laa' Cristo hi- ga-lëë' ngo'.

10 Hi- lä-jë- go-te' he- cha- kih' Dio, la' kyah' hnäh' ka-läh' kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo hi- kye- né' kih' jee' lä-jëë- hi- laa' ta' juuh- hi- chaa- gyuuh'.

11 Hi- kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaayh', he-ja- la' lä-koo- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Pero sa- la' lä-koo- tëë' dsa- jmee-. Cristo ba' ga-jñuuh' he- hlih' he- ma' hä- tuh-hoh' hnäh', he-ja- ma-laah' hnäh' kwaat- lä-koo- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä- hnøøy' hñiiy'.

12 Hi- lä- ma' ga-saah- hnäh' jmi-, lä-koo- he- ga-haah' hnäh' kyaayh' hi- ga-lä-jiuh' hnäh' ka-läh' kyaayh', lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' cha- ba' be' kih' Dio he- kyaah' ga-mi-jiuh' Cristo jee' kih' hi- na-juu'.

13 Hi- lä-koo- ma' tääh' hnäh' na-juuh' hnäh' kwaat- kih' dso'kye- hi- sa- ma' na-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh', Dio ga-mi-jiuh' hnäh' ko-jøh' kyaah' Cristo. Ga-kooy' dsëy' kih' lä-jë- dso'kye- jnän'.

14 Ga-mi-llaay- go-te- lä-jë- he- ma' hñii' jnän', he- ga-hlääh- jne' kih' ley. Joh' dsoo' sa- ma' bääh- jne'. Pero Dio ga-jmee' ta' koo' he- ja-, lä-koo- he- ga-hooy' dsoh' hma-cru- ba'.

15 Hi- ga-jmää' Dio ta- koo' lä-jëë-

hi- laa' ta' juuh- hi- chaa- gyuuh', ga-mi-kwayh' kih' hi- he' cha'né' lä-jëë-. Ga-liyh' ga-lla-dsëy' kyaah' he- ga-juu' Cristo dsoh' hma-cru-.

Mo-so' jmää' jnän' nuuh' ma-gyuh-

16 Kih' he-ja- ba' na-, ni- jaa- sa- wa' kye- kwaat- ha- lä- kuh-huh' hnäh' ni- kih' he- sa- jmeeh- hnäh' jmi' he- tëëy' jmeey- o sa- jmeeh- hnäh' juuh- kih' lä- ma' heeh' sih- o kih' jmi' he- teeh- dsa- dsë'.

17 Lä-jë- he- ma-gyuh- ja-, koo- ga-mi-jnäa- miuh- ha- lä- la' kih' ju'dsoo' he- ja-ga' ja'. Pero Cristo ba' he' hi- laa' ma-ra' ju'dsoo' ja-.

18 Hi- leh- ba' hnäh' jñeeh' cher'mah' mi-teh' hnäh' kih' Cristo. He-ja- ta- kwa- hnäh' jwë' kih' ni- jaa- hi- jñuuh' he- ja- kyah' hnäh'. Dsa- he', jmää- hñii' hwaä' pero he- jmee- bih' ja- hi- jmeey- juuh- kih' ángele ka-läh'. Hi- jäh' cha- he- ma-jëëy- he- gwa' gyuuh'. Hi- jmääy- hñiiy' jøøyh' kyaah' huu'dsë- kih' dsa- ta- jmah' ba'.

19 Hi- he', sa- laa' koo- kyaah' Cristo hi- kye- né' jnän'. Pero lä-jaa- lä-jaa- jne' na-ku- na-cha' jne' kyaah' Cristo, laa' jne' lä-koo- jaa- dsa- ba'. Lä-jwë' ja-, tëë' jne' be' he- kwa- Dio mah' dsa'nøø' jne' ta' cha'né'.

20 He- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo, he-ja- la' lä-koo- he- ga-juuh' hnäh' ko-jøh' kyaayh' mah' mo-so' na-jnäa' hnäh' kih' nuuh- ma-gyuh- he- cha- jmi-gyuu- la-. He-ja- mo-so' cha- he- kih' he- jmeeh' hnäh' he' kih' nuuh- ja-,

21 lä-koo- jäh' dsa-: "Ta- kooh' he- na-, ta- kuh- he- na-, ta- sooh' he- na-,"

22 He- la- ba' lä-jë- he- ja- jee' koo'jee- jne'. Hi- lä-jë- nuuh' ja-, he- ga-lla' dsa- jmi-gyuu- ba' ja- lä-koo- la' huu'dsë- kiyh'.

23 Heh' nuuh' ja-, dsoo' ba' mi-jnäa- lä-koo- he- kye- huu'dsë- llu'. Jëeh' kyaah' he- ja-, jmee- dsa- lä-koo- he- hnaayh- Dio, hi- jmääy- hñii' hwaä' hi- heeyh- hñiiy' wih' ka-läh'. Pero ni-

miih⁻ sa⁺ jmää⁺ jnän⁻ nuuh⁻ ja⁻ mah⁺
lää⁺ jne⁺ kih⁺ he⁻ hee⁺ dsē⁺ jmi⁻ngo⁺
jnän⁻.

3

¹ Lā⁻llu⁺ he⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻ hnäh⁺
kyaah⁺ Cristo, he⁻ja⁻ kye⁻ hnäh⁺
huuh⁺dsē⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻jee⁻oo⁻ ya⁻jwii⁺,
jee⁺ gya⁺ Cristo jwoo⁺ ra⁻llu⁺ kih⁺ Dio.

² Wa⁻lle⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ cha⁻gyuuh⁺
ba⁺, mo⁻to⁻ hnooh⁻ ga⁻hnäh⁺ he⁻ cha⁻
jmi⁻gyuuh⁺ la⁻.

³ Jēeh⁺, ma⁻na⁻juu⁺ ba⁺ hnäh⁺ kih⁺
jmi⁻gyuuh⁺ la⁻ hi⁻ chaa⁻ ba⁺ hnäh⁺
ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Cristo jee⁺ gya⁺ Dio
ma⁻ke⁻ na⁻hmää⁻ he⁻ ja⁻ jnän⁻ jmi⁻
na⁺.

⁴ Pero wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻jnää⁻ Cristo hi⁻
jmee⁻ chaa⁻ jne⁻, ma⁻ja⁻ lä⁻jnää⁻ jne⁻
tø⁻jlēē⁻ ñih⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

*Wa⁻ ben⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ hlih⁺ mah⁺
dsa⁻nøøn⁺ kyaah⁺ he⁻ llu⁺ ba⁺*

⁵ He⁻ja⁻ tu⁺ hnäh⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ hlih⁺
he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ jmi⁻gyuuh⁺ la⁻.
Hnäh⁺ dsa⁻mē⁻ dsa⁻ñuuh⁻ ta⁻ kaah⁻
wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁻ mi⁻sah⁺ hnäh⁺
hñaah⁺, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ he⁻ ngii⁻
jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ni⁻ he⁻ ga⁻jyoh⁺
he⁻ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Ta⁻ hnooh⁻
hnäh⁺ leh⁻ hnäh⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻.
Jēeh⁺ lä⁻koō⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ lää⁺ dio
kyaah⁺ hnäh⁺ cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺
lä⁻ja⁻.

⁶ Kih⁺ he⁻ hlih⁺ na⁻ gwa⁺ ya⁻jēē⁻ dsē⁺
Dio kyaah⁺ hi⁻ chaa⁻.

⁷ Lä⁻jē⁻ he⁻ na⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁺
lä⁻koh⁺ ma⁻tää⁺ hnäh⁺ jää⁺.

⁸ Pero na⁺ mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁻jē⁻
he⁻ la⁻: he⁻ ya⁻jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺, he⁻
lleē⁻ hnäh⁺, he⁻ hña⁻ hoh⁺ hnäh⁺
kyaah⁺ dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ wii⁺ kih⁺
dsa⁻, he⁻ hlēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ hlih⁺.

⁹ Ta⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺,
jēeh⁺ ma⁻jñuuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ he⁻
ma⁻jmeeh⁻ hnäh⁺ jää⁺.

¹⁰ Hi⁻ ga⁻løøh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁻ he⁻
llu⁺ ba⁺. He⁻ja⁻ la⁺ lä⁻koō⁻ he⁻
ma⁻kyeh⁺ hnäh⁺ hmiih⁻ hmēē⁻. Hi⁻
ngoo⁺ dsa⁻lä⁻hmēē⁻ hnäh⁺ koō⁻
jmi⁻ koō⁻ jmi⁻ kih⁺ he⁻ mi⁻tēē⁻

hnäh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ mah⁺ leeh⁺ hnäh⁺
lä⁻koō⁻ lää⁺ hi⁻ ga⁻jmää⁺ jne⁻.

¹¹ Hih⁺ hi⁻ lää⁺ koō⁻ kyaah⁺ Cristo
sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ cher⁺mah⁺ läay⁺
judiu, o sa⁻ läay⁺ judiu, cher⁺mah⁺
ga⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺ o sa⁻ ga⁻wih⁺,
cher⁺mah⁺ läay⁺ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ kyuu⁺
o jaa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺, cher⁺mah⁺
na⁻hnēēy⁻ jmee⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ o
cher⁺mah⁺ sa⁻ na⁻hnēēy⁻. Koō⁻ ba⁺ he⁻
kyeē⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻jē⁻. Cristo ba⁺ he⁻ hi⁻
jøøh⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻, hi⁻ he⁻ ba⁺ hi⁻
cheh⁺ kyaah⁺ jne⁻.

¹² He⁻ja⁻ go⁻taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koō⁻ lle⁻
kih⁺ hi⁻ na⁻lleeh⁺ kyaa⁺ Dio. Jēeh⁺
ma⁻na⁻jngēē⁻ jne⁻ hi⁻ hnäy⁺ jne⁻
cha⁻miih⁻. He⁻ja⁻ wa⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺
hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺, wa⁺ llu⁺
hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺, ta⁻ jmää⁺ hnäh⁺
hñaah⁺ kaah⁺, jmee⁻ hnäh⁺ hwaah⁺
kyaah⁺ dsa⁻kyaah⁺, hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺
jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺.

¹³ Kwēēh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺
hnäh⁺. Cher⁺mah⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻
ga⁻hlääh⁻ kyah⁺ hnäh⁺, kii⁺ hnäh⁺
hoh⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺
hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻koō⁻
ga⁻jmee⁻ Jesús jøh⁻ dsē⁺ kyaah⁺ jne⁻.

¹⁴ Koō⁻ ba⁺ he⁻ kyeē⁻ kih⁺ jee⁺
lä⁻jē⁻. He⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ øøh⁺ hnäh⁺.
Jēeh⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁻ øøhn⁺ lä⁻tää⁺ jne⁻
jmeen⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ lle⁻ kih⁺.

¹⁵ Kwa⁺ hnäh⁺ jwē⁺ jmee⁻ Dio hii⁺ ti⁺
jee⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hnäh⁺. Jēeh⁺ ga⁻tēēyh⁺
hnäh⁺ mah⁺ go⁻taah⁺ hnäh⁺ hii⁺ ti⁺
kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻llu⁺ he⁻ laah⁺ hnäh⁺
koō⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁻ hnäh⁺. Hi⁻ hnøø⁺
kwah⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio.

¹⁶ Wa⁻ jã⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo na⁻hña⁻
lä⁻jēē⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ kyaah⁺
cha⁻miih⁻ huuh⁺dsē⁻ llu⁺, mi⁻tēē⁻
hnäh⁺ dsa⁻kyaah⁺ hi⁻ hlēēh⁺ hñih⁺
ka⁻läh⁺. Hi⁻ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺
Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ jee⁺ häh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺
kyaah⁺ salmo, kyaah⁺ himno, kyaah⁺
su⁻ he⁻ kwa⁺ jmi⁻lle⁻.

¹⁷ Hi⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ ba⁺ he⁻ jmeeh⁻
hnäh⁺, cher⁺mah⁺ la⁺ kyaah⁺ juu⁺,
cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ ta⁺, ja⁻
jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻hih⁺ kih⁺ Jesús

Dsa-jøøh' jnän` hi` kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio, ta`la` kih'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee- kyaah' øøh' jne'

18 Hnäh' dsa-më' hi- chaa- dsa-nuuh- kyaä', jmeeh- hnäh' he' kih', lä`koo- hnøø' Dsa-jøøh' jnän`.

19 Hnäh' dsa-nuuh- hi- chaa- dsa-më' kyaä', wa' lä`hnaah- hnäh' dsa-më' kyaah' hnäh', ta` jmeeyh'.

20 Hnäh' hi- laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada- kih' maa' tää' kyaah' hnäh', jëeh' lä`ja- ba' tih- dsë' Dsa-jøøh' jnän`.

21 Hnäh' hi- laa' cho'jmii- chih-, ta` jmeeh- hnäh' chih- kyaah' ga`ngëe' jwëe' mah' sa' lä`meeh- dsëy'.

22 Hnäh' hi- tääh' jmee- ta' kih' dsa-, nuuh- hnäh' lä`jë- mada- he- jmeey- kyah' hnäh'. Hi' ja- ma`la- ta`ko- jiih' tääyh' jëey-, lä`koo- jmee- hi- hnøø' jä' llu' kyaah' dsa-. Hnøø' kyeh' hnäh' koo- nëe' ba' huudse- hi' hnøø' gah- hnäh' Dio.

23 Ga`lä`jë- ba' he- jmeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä`kaa- tuh-`hoh' hnäh'. Lä`koo- he- jmeeh- hnäh' ta' kih' Dsa-jøøh' jnän`, ja- ma`la- kih' dsa- ta`jmah'.

24 Ma`ñeh' ba' hnäh' he- hñah- hnäh' heeh- hnäh' kih' Cristo Dsa-jøøh' jnän`. Jëeh' hi- he' mi-hmaah` kyah' hnäh' lä`llu' he- jmeeh- hnäh' ta`he' kih'.

25 Hi' kih' hi- jmee- ga' he- hliih', hyoyh- ka`läh' lä`koo- te' he- hliih' he- jmeey- ja-. Jëeh' sa' jëe- Dio hee- laa' dsa-.

4

1 Cher'mah' tääh' hi- jmee- ta' kyah' hnäh', jmee' hnäh' kih' lä`koo- lle' kih', ta- jmeeyh'. Jëeh', ma`ñeh' ba' hnäh', ja-ba' lä`ja- chaa- dsa-juu' hnäh' hi- gya' gyuu' jmi-gyuu'.

2 Ta- hwaa- hnäh' ngii' hnäh' kih' Dio. Ngii' hnäh' kih' tää' hi- kwa' hnäh' ti'hmaah' kih'.

3 Ngii' hnäh' kyaä' jnääh' mah' nä' Dsa-jøøh' jnän` jwë' kwa' jnääh' juu'

kiyh'. Mah' mi'jnää' jnääh' juu' kih' Cristo he- ma' na-hmäa' jää'. Jëeh' kwaat- kih' juu' na- hään' neh- ñe' la-.

4 Ngii' hnäh' kih' Dio mah' kwan' juu' na-hñaä' lä`jëe- lä`koo- lle' kih'.

5 Hnøø' cha- huudse- llu' kyah' hnäh' lä- ma' tääh' hnäh' kyaah' hi- sa- ma`heeh- juu' kih' Jesús. Hlëeh' hnih' na' lä`cha- jmi'.

6 Jee' llah- hnäh' juu' kyaayh', hlëeh' hnih' kyaah' juu' llu' jmah' ba' hi- kyaah' juu' he- toh- llu' kih'. Hi- hnøø' kyuu- hnäh' ha- lä`jeh' hnäh' juu' kih' lä`jaa- lä`jaa-.

Ga`hih' Paa' juu' kih' dsa- kyaay'

7 Øøh' jne' Tíquico hi- hnää- jne', dsøø' dsa-jmee' juu' kyah' hnäh' ha- lä` la' kin-. Ma`ra- he- mi-te' bih' kyaah' ta' kih' he- jmeey- ta' kih' Dsa-jøøh' jnän` ko-jøh' kyaah' jnä'.

8 He-ja- chee- jnih' jee' tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha- lä` tøøh' jnääh' jee' la-, he- lä`ja- jëe' hoh' hnäh'.

9 Dsooy' kyaah' Onésimo, øøhn' hi- hnää- jne', hi- mi-te' kyaah' ta' kih'. Hi- laay' dsa-gooh' hnäh'. Lä`uu' hi- he' ngëe' juu' kyah' hnäh' lä`jë- ha- lä` la' jee' la-.

10 Aristarco hi- hää' neh- ñe' ko-jøh' kyaah' jnä' jee' la-, jmeey- Dio kyah' hnäh' hi- lä`ja- ka`läh' Marco hi- laa' jaa- ba' ma`hyaa' ta-gyuu' kyaay' kyaah' Bernabé. Ma-jwëeh'n' hnäh' jää' ha- lä- jmeeh' hnäh' wa`ra- ga`lloo' Marco. He-ja- cher'mah' ga`llooy' jee' na-, ja- heeh' hnih' llu'.

11 Hi- lä`ja- Jesús hi- chee- Justo, jmee' Dio kyah' hnäh'. Lä`jëe- hi- he' laa' judiu. Sa- chaa- ga`jñah' judiu jee' kih' lä`jëe- hi- kwa- be' kin- jwëe' jee' chaa- jne' kih' Dio. Ta`la- kih' hi- he', jmee' jëe- dsën-.

12 Epafra hi- laa' dsa-gooh' hnäh' jmee- Dio kyah' hnäh'. Hi- jmeey- ta`he' kih' Cristo ka`läh'. Lä`jë- jiih- kway- be' ngiiy- kyah' hnäh' mah' wa' cha- be' kyah' hnäh' tää' hi- mah' ma-na`lluuh- hnäh' jmeeh' hnäh' lä`jë- he- tih- dsë' Dio.

13 Jmeen⁺ ju'dsoo^ʔ kiyh[!], he⁻ lle[`] dsëy[!] hnäh^ʔ cha⁻ miih⁻ hi⁺ lä⁺ kye⁻ kih[!] øøh[!] jne^ʔ hi⁻ tääh^ʔ Laodicea, kyaah^ʔ hi⁻ tääh^ʔ Hierápoli.

14 Të⁺ më[~] hi⁻ chee⁻ Luca hi⁻ hnää⁺ jne^ʔ, jmeey⁺ Dio kyah[!] hnäh^ʔ hi⁺ lä⁺ ja⁻ jmee⁺ Dema ka⁻ läh^ʔ.

15 Hi⁺ jmee^ʔ hnäh^ʔ Dio kih[!] øøh[!] jne^ʔ hi⁻ tääh^ʔ Laodicea hi⁺ kih[!] Ninfa ka⁻ läh^ʔ, kyaah^ʔ lä⁺ jëë⁺ øøh[!] jne^ʔ hi⁻ dsa⁻ ñee⁺ cha⁻ neh⁺ kiyh[!].

16 Ma⁻ ngëë^ʔ ma⁻ heh⁻ hnäh^ʔ juu[!] he⁻ ma⁻ siin[!] kyah[!] hnäh^ʔ la⁻, ta⁺ jmee⁻ hnäh^ʔ hñaa⁻ hoh^ʔ, ja⁻ cheeh⁺ ka⁻ läh^ʔ juu[!] la⁻ kih[!] øøh[!] jne^ʔ hi⁻ tääh^ʔ Laodicea mah[!] hëy[!] ka⁻ läh^ʔ jee^ʔ oo⁺. Hi⁺ lä⁺ ja⁻ hëh[!] hnäh^ʔ he⁻ ma⁻ siin[!] kiyh[!] wa⁻ ra⁻ ga⁺ cheeyh⁻ ta⁺ kyah[!] hnäh^ʔ.

17 Hi⁺ chiih^ʔ Arquipo wa^ʔ kway^ʔ be^ʔ mi⁻ tey[!] ta^ʔ he⁻ ma⁻ na⁻ hñaa^y jmeey[!] kih[!] Dsa⁻ jøøh[!] jnän[`].

18 Jnä^ʔ Paa^ʔ ma⁻ siin[!] miih⁻ jee^ʔ ga⁺ dsaa[!] juu[!] la⁻ kyaah^ʔ goon⁺. Dsooh[~] hoh^ʔ hnäh^ʔ jnä^ʔ hääⁿ neh⁺ ñe[!]. Wa^ʔ mi⁻ jää[!] Dio lä⁺ jëë⁺ hnäh^ʔ. Wa^ʔ la[!] lä⁺ ja⁻.

1 Tesalonicenses

He⁻ la⁻ to⁻ ne⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ si⁻ Paa⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ Tesalónica

¹ Jnä⁻ Paa⁻ kyaah⁻ Silvano kyaah⁻ Timotä sijn⁻ kih⁻ gwah⁻ jwii⁻ Tesalónica, hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ kyaah⁻ Täa⁻ jnän⁻ hi⁻ kyaah⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Ngün⁻ kiyh⁻ wa⁻ kway⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ wa⁻ jmeey⁻ hii⁻ tü kyah⁻ hnäh⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Paa⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio

² Dsooh⁻ ba⁻ dsē⁻ jnääh⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jē⁻ jiih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ ngii⁻ jnääh⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ti⁻ hmaah⁻ kiyh⁻.

³ Sa⁻ dsa⁻ gaa⁻ dsē⁻ jnääh⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻. Ja⁻ koo⁻ nēē⁻ ta⁻ llu⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kiyh⁻, hi⁻ mi⁻ teh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ta⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ hnaah⁻ hnih⁻ cha⁻ miih⁻. Hi⁻ kwēēh⁻ ba⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ kyeh⁻ hnäh⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

⁴ Jēēh⁻, laah⁻ hnäh⁻ øøhn⁻ hi⁻ hnää⁻ Dio cha⁻ miih⁻ hi⁻ ñē⁻ ba⁻ jnääh⁻ he⁻ ga⁻ lleeh⁻ Dio hnäh⁻.

⁵ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ ngēē⁻ jnääh⁻ ju⁻ hmēē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ja⁻ kyaah⁻ ma⁻ la⁻ juu⁻ ta⁻ jmah⁻. Ja⁻ kyaah⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ kih⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻ ba⁻ ja⁻. Sa⁻ cha⁻ ma⁻ kye⁻ jnääh⁻ jyoh⁻ huu⁻ dsē⁻. Juu⁻ na⁻ la⁻ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jmah⁻ ba⁻. Hi⁻ ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻, kih⁻ he⁻ hnää⁻ jnääh⁻ hnäh⁻.

⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jnääh⁻ hi⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Jēēh⁻, ma⁻ ga⁻ heeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻, chaa⁻ ba⁻ hnäh⁻ llu⁻ ga⁻ jmee⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, ma⁻ ke⁻ ga⁻ jēēh⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ wii⁻.

⁷ Heh⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ nuu⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ hwa⁻ Macedonia hi⁻ hwa⁻ Acaya. He⁻ ja⁻ ja⁻ dsēy⁻ ga⁻ jmeey⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻.

⁸ Kwaat⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ga⁻ lloo⁻ juu⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ Macedonia hi⁻ Acaya. Hi⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio lä⁻ kaa⁻ jee⁻ jyoh⁻ jwii⁻. He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ ga⁻ bii⁻ jmeeh⁻ jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻.

⁹ Lä⁻ jēē⁻ ba⁻ dsa⁻ hlēēh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ heeh⁻ hnäh⁻ jnääh⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻, hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ beeh⁻ hnäh⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ ma⁻ ra⁻ Dio jiih⁻.

¹⁰ Hi⁻ hlēēyh⁻ he⁻ lle⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ jäh⁻ jooy⁻ ka⁻ läh⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Jēēh⁻ Dio ga⁻ mi⁻ jiih⁻ Jesús jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻ mah⁻ jooy⁻ he⁻ lää⁻ jne⁻ kih⁻ lli⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁻.

2

Ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁻ Paa⁻ jwii⁻ Tesalónica

¹ Øøhn⁻, ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻, sa⁻ na⁻ hee⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ jnääh⁻ lä⁻ ma⁻ na⁻ nøø⁻ jnääh⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻.

² Hi⁻ ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ lä⁻ hääh⁻ dsa⁻ jnääh⁻, ga⁻ kwa⁻ dsa⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ jwii⁻ Filipino. Pero Dio kyaah⁻ jnääh⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ tuu⁻ dsē⁻ jnääh⁻ ga⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ju⁻ hmēē⁻ kiyh⁻ jee⁻ jwii⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ tee⁻ ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ kyaah⁻ jnääh⁻.

³ Sa⁻ na⁻ hee⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ kwa⁻ jnääh⁻, ni⁻ ja⁻ kyaah⁻ huu⁻ dsē⁻ hliih⁻. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ gaan⁻ hnäh⁻.

⁴ Ga⁻ jēē⁻ ba⁻ Dio jmää⁻ jnääh⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ hlēēh⁻ jnääh⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ hi⁻ na⁻ hñaah⁻ kwa⁻ ju⁻ hmēē⁻ kiyh⁻. Hi⁻ ja⁻ he⁻ hnøøh⁻ jnääh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tih⁻ dsē⁻ dsa⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ jnääh⁻. He⁻ hnøøh⁻ jnääh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ tih⁻ dsē⁻ Dio hi⁻ kyuu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ huu⁻ dsē⁻ jnän⁻.

⁵ Ñeh' ba' hnäh' sa' ga'hlëeh' jnääh' kyaah' juu' na'hñaah' lä'jwë' jee' ga'lëeh'n' hnäh' ni' sa' ga'hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' ma' leh' jnääh' kuu'. Dio ba' ñe' ha' lä' la'.

⁶ Sa' hnøøh' jnääh' jmää' dsa' jnääh' 'kaah'. Sa' hnøøh' jnääh' jmeeh' hnäh' lä'ja' ni' he' jmee' jñah'. Kih' he' laa' jnääh' apóstole kyaa' Cristo, cha' ba' jwë' kyaa' jnääh' he' ma' jmee' jnääh' mada' kyah' hnäh' wa'ra' jäh' kih' lä'ja' hnøøh' jnääh'.

⁷ Pero ga'jmeeh' jnääh' jøh' dsë' jnääh' ba', lä'koo' jøh' dsë' jaa' dsa' më' jee' mi' kwaay' gyuu' kyaay'.

⁸ Ga'lä'hnää' jnääh' hnäh' cha'miuh'. He'ja' sa' ga'jmää' kyaa' jnääh' koo' ma' dsa'ka' jnääh' ju'hmëe' kih' Dio ta'jmah'. Ga'lla' dsë' jnääh' ga'jmeeh' jnääh' be' kyah' hnäh' lä'jiuh' ma' ngëe' jnääh' hña' jnääh' juu' jnääh' kwaat' kyah' hnäh' kih' he' hnää' jnääh' hnäh' cha'miuh'.

⁹ Øøhn', ¿Che' sa' dsooh' hoh' hnäh' ha' lä' ga'jmeeh' jnääh' ta', mah' ga'lä'cha' he' ga'kih' jnääh'? Lä'jmi' lä'hwë' ga'jmeeh' jnääh' ta', jëeh' sa' hnøøh' jnääh' ma' lla'kyaan' hnäh' jmi' ta'ko'jiuh' ga'kwa' jnääh' juu' kih' Dio.

¹⁰ Ma'ñeh' ba' hnäh' hi' ñe' ba' Dio ha' lä' ga'jmeeh' jnääh' jee' tääh' hnäh' hi' ma'heeh' kih' Jesús. Ma'laa' jnääh' hi' na'jngëe'. Ga'jmeeh' jnääh' he' llu' jmah' ba'. Sa' cha' he' na'bääh' jnääh' ni' miuh'.

¹¹ Ma'ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmeeh' jnääh' kyah' hnäh' lä'jaa' lä'jaa' hnäh'. Ga'kwa' jnääh' be' kyah' hnäh', ga'chaah' jnääh' hnäh' lä'koo' jmee' jaa' dsa' kyaah' gyuu' kyaay'.

¹² Hi' ga'hlëeh' jnääh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä' hnøøh' Dio hi' ga'tëeh' hnäh' mah' lä'jñääh' hnäh' ya'jwii' jee' jmeey' hih'.

¹³ He'ja' sa' hwaay' jnääh' kwa' jnääh' ti'hmaah' kih' Dio. Jëeh', ga'heeh' hnäh' juu' kiyh' he' ga'kwa'

jnääh'. Ga'lä'ngëeh' hnäh' sa' la' juu' kih' wa' hi' cha' hi' dsa'. La' ma'ra' juu' kih' Dio ba', ja'ba' juu' he' jøøh' kyah' hnäh', hi' ma'heeh' kih' Jesús.

¹⁴ Øøhn' hi' tääh' Tesalónica na', kwee' ba' ga'la' kyah' hnäh' kyaah' lä'jë' gwah' kih' Dio he' tøøh' hwa' Judea. He' ba' dsa'gooh' hnäh' ga'jmeeh' hnäh', ja'ba' lä'koh' ga'la' kih' øøh' jne' hi' tääh' Judea. Judiu dsa'gooy' ga'jmeeh' dsih' kih' he' ga'lä'dsoo' dsëy' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Ja'ba' dsa'gooy' he' ga'jngiih' kih' Jesús Dsa'jøøh' jñan' lä'koh' ga'jngëeyh' hi' ma'ngëe' juu' kih' Dio jää'. Hi' ja'ba' lä'ja' ga'lä'hña' dsëy' kyaa' jnääh' ka'läh'. Jmeey' he' sa' tih' dsë' Dio hi' lla'dsëey' kih' lä'jëe' dsa'.

¹⁶ Ngoo' ba' hay' kyaa' jnääh' he' hlëeh' jnääh' dsa' hi' sa' laa' judiu mah' lääy'. Lä'jwë' ja', mo'so' kyaah' hih' dso'kye' kiyh', he'ja' jä' dso'jwii' në' kiyh' cha'miuh' ngëe'.

Hnøøh' Paa' dsa'jëe' øøh' jne' hi' chaq' Tesalónica

¹⁷ Hnäh' øøhn', ma'lä'hii' miuh' jmi' he' sa' jëen' hnäh'. Pero sa' ma'gaa' dsë' jnääh'. Ma'ra' he' lle' dsë' jnääh' dsa'jëe' jnääh' hnäh'.

¹⁸ He'ja' hnøøh' jnääh' ma' dsa'jëe' jnääh' hnäh'. Jnä' Paa' jmeen' dsoo', ja' he' koo' hä' ga'jmeen' huu'dsë' ma' dsa'nøøh' jnääh'. Pero sa' ga'la', jmee' Tana' jwiih' kyaa' jnääh'.

¹⁹ Hnäh' ba' hi' kye' jnääh' o'jøh' dsë' kih', hnäh' ba' hi' jmee' chaq' jnääh' llu'. Hnäh' ba' hi' jmee' lii' jmää' ta' he' ma'jmeeh' jnääh'. He'ja' hnøøh' jnääh' jëe' jnääh' hnäh' tääh' hnäh' cha'në' Jesucristo wa'ra' ga'të' jee' jäyh' ka'läh'.

²⁰ He' ba' che' llu' kyaa' jnääh' kwaat' kyah' hnäh' he'ja' chaq' ba' jnääh' llu'!

3

¹ Sa' lä'be' dsë' jnääh', he'ja' jmee' jnääh' huu'dsë' jää' jnääh' jwii' Atena la',

2 mah' chee' jnaäh' Timotä øøh' jne' dsa-jëë' hnäh'. Øøh' jne' he', jmee' ta' kih' Dio ko-jøh' kyaah' jnaäh', kway' ju'hmëë' kih' Cristo. Hi' he' kwa' be' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' koo' hweh' jwë' kih' Dio he' tääh' hnäh' na'.

3 Mah' lä'ja-, ni' jaa- hnäh' sa' jeh' hoh' hnäh' kih' he' jëeh' hnäh' he' wii'. Ma-ñeh' ba' hnäh' lä'na- lle' kih' le' jnan'.

4 Jëeh', lä' ma' tøøh' jnaäh' kyaah' hnäh', ga-jäh' jnaäh' dsa-ngëë' jne' cha-miuh' he' wii' hi' na' ma-jëeh' ba' hnäh' ha- lä' la' he' ja-.

5 He-ja- mo'so' ga-lä-be' dsën'. Chah' ba' ga-cheen' Timotä mah' dsa-jëë' che' lä' ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh'. Jmeen' hu'ädsë- wa'ra- ga-jmee' hi'-sa-llu' jwiih' kyah' hnäh' hi' hee' ta' kyaah' jnaäh'.

6 Pero lä' ma' jah' Timotä jee' tøøh' jnaäh' la-, ga-jmeeyh' juu', lä' ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi' hnaah' hnäh' dsa-kyaah'. Hi' jäyh', dsooh' hoh' hnäh' kyaah' jnaäh' cha-miuh', hi' hnooh' hnäh' jëeh' jnaäh' ka-läh', ja-ba' lä-koo- hnøø- jnaäh' jëë' jnaäh' hnäh'.

7 Øøhn', ma-ke' dsa-ngëë' jnaäh' na-ku' na-ngii' he' wii' jee' la-, pero cha-miuh' ga-nøh' dsë- jnaäh' ma' ga-nuu' jnaäh' jmeeh' ba' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio.

8 Na' ba' rä' si' chaa- jnaäh' llu', kih' he' ga-nuu' jnaäh' tääh' ba' hnäh' koo' hweh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnan'.

9 Joh' ti'hmaah' sa' kwa- jnaäh' kih' Dio kwaan' kyah' hnäh'. Jëeh', cha-miuh' jëë- dsë- jnaäh' cha'në' Dio ta-la' kyah' hnäh'.

10 Tøøh' ba' jnaäh' ngii' jnaäh' kih' Dio lä'jmi' lä'hwë' mah' lä'cha- jwë' dsa-jëë' jnaäh' hnäh' ka-läh'. Mah' kwa' jnaäh' be' tëeh' hnäh' he' ga' hnøø' kyah' hnäh' jee' tääh' hnäh' jwë' kih' Dio.

11 Ngii' jnaäh' kih' Täa' jnan' hi' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnan' mah' kway' jwë' dsa-jëë' jnaäh' hnäh' ka-läh'.

12 Hi' ngiin' kih' Dio wa' lä-hnaah' hnäh' cha-ga'miuh' dsa-kyaah' hnäh' hi' wa' lä-hnaah' lä'na- lä-jëë' dsa- ja-ba' lä-koo- hnää' jnaäh' hnäh'.

13 Hi' ngiin' kih' Dio mah' go'taah' hnäh' koo' hweh' hi' na-jngëeh' hnäh' go-te' mah' mo'so' cha- ga' he- na-bääh' hnäh' ni' miuh' cha'në' Täa' jnan' wa'ra- ga-të' jee' jah' Jesús Dsa-jøøh' jnan' kyaah' lä-jëë' hi- llu' kyaay'.

4

Wa'jmeen' lä' tih' dsë' Dio

1 Øøhn', hlëehn' hnäh' lä' hnøø' Jesús Dsa-jøøh' jnan'. Ta' jmee- hnäh' hñaa- hoh', go-nää' ba' hnäh' lä-koo- ga-lä-tëeh' hnäh' kyaah' jnaäh'. Jëeh', lä'ja- lle' kyah' hnäh' hi' lä'ja- tih' dsë' Dio ka-läh'. Hi' jmee' bii' jmeeh' hnäh' he' llu' cha-ga'miuh' koo- hä' koo- hä'.

2 Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä' la' nuuh' he' ga-hñah' hnäh' kyaah' jnaäh' mada' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnan'.

3 He- tøøh' jne' na-jngëen', he-ja- ba' hnøø' Dio. Hnäh' dsa-më' dsa-nuuh' ta' kaah' hnäh' wa' hi' cha- hi'.

4 Go'taah' hnäh' llu' kyaah' dsa-më' kyaah' hnäh'. Hnøø' na-jngëeh' hnäh' kyaayh' lä-koo- lle' kih'.

5 Ta' jmee- hnäh' he' ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä' jmee' dsa' hi' sa' laa' judiu' hi' sa' ma-heeh' kih' Dio.

6 Ni' jaa- hnäh' ta' mi-kwah' kih' øøh' hnäh', ni' ta' mi-gaa' hnäh' ni' jaa-. Ma-jmee' ba' jnaäh' juu' kyah' hnäh', Dsa-jøøh' jnan' tëeh' jwii' kih' lä-jëë' hi' jmee' ta' hliih' ja-.

7 Jëeh', sa' ga-tëeh' Dio jne' mah' jmeen' wa' la' cha- la'. Ga-tëeyh' jne' mah' dsa-toohn' na-jngëen' ba'.

8 Hi' sa' jmee' he' juu' la-, ja' kih' dsa- ja- he' jmeey' chaayh'. He' jmeey' chaayh' kyaah' Dio ba' ja-, he' ba' Dio hi' ga-kwëeh' jne' Jmi-lle' Na-jngii'.

9 He- hnää' jne' dsa-kyaahn', sa' jmee' bii' sii' jnaäh' kyah' hnäh'. Jëeh',

Dio ma-mi-tëë- hnäh' he- hnaah-
hnäh' dsa-kyaaħ'.

10 Ma- ba' jnä', hnaah- ba' hnäh'
lä-jëë- øøh' jne' hi- tääh' lä-kaa-
hwa' Macedonia. Pero chuun' kyaah'
hnäh' øøhn', mah' wa' hnaah- hnih'
cha-ga'miuh'.

11 Kwa' hnäh' be' hii' tii' kyah' hnäh',
ta- wa' hnee- hnäh'. Ta- jëë- hnäh' he-
jmeë- jñah'. Ta- wa' jwëh' hnäh', ja-
jmeeh- ba' hnäh' ta- lä-koö- mada-
he- ma-jmeë- jnääh' kyah' hnäh'.

12 Lä-jwë' ja-, hi- sa- ma-heeh- juu'
kih' Dio hlëëyh' llu' kyah' hnäh' hi-
lä-ja- lä-cha- ba' lä-jë- he- jmeë- bii'
kyah' hnäh'.

*Ha- lä- le' wa'ra- ga-të' jee' jäh'
Dsa-jøøh' jnän'*

13 Øøhn', hnøø- jnääh' lä-ngëëh'
hnäh' ha- lä- le' kih' øøh' jne' hi-
ma-na-juu'. Sa- hnøø- jnääh' lä-
meeh- hoh' hnäh' lä-koö- la' kih'
hi- sa- cha- o-jøh- dsë- kih'.

14 Dsoo' ba' dsë- jne' he- ga-juu'
Jesús hi- ga-lä-jiiyh' ka-läh'. Hi-
jmeë- jne' dsoo', ja-ba' lä-ja- mi-jiih'
Dio ko-jøh' kyaah' Jesús ga-lä-jëë- hi-
na-juu' hi- ga-heeh- kiyh'.

15 He-ja- jwëëhn- hnäh' lä-koö-
ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jne' hi- chaa-
wa'ra- ga-të' jmi' jäh', sa- lä-jää' jne'
kih' øøh' jne' hi- na-juu'.

16 Ki-gaa- lä-nuuh' jmeë' Dsa-jøøh'
jnän' mada- wa'ra- ga-të' jee' jñaa'y'
gyuuh', hi- lä-nuuh' hlëëh' ángel hi-
jøøh' ga' kih' jee' lä-jëë-, hi- lä-nuuh'
hii' luu' hoo' kih' Dio. Ma-ja- lä-jiih'
to-në' lä-jëë- hi- na-juu' hi- ga-heeh-
kih' Jesús.

17 Hi- lä-jëë- jne' hi- chaa- jmi' ja-,
chaa'yh' jne' jee' jni' ko-jøh' kyaah'
hi- na-juu' mah' jee' jne' Jesús jwë-
në' lle'. Ja-ga- na- dsa-tooh' jne' kyaah'
Dsa-jøøh' jnän' lä-jë- joh' jmi' cha-.

18 He-ja- jmeë' hnäh' jëë- dsë'
dsa-kyaaħ' hnäh' kyaah' juu' la-.

5

1 Øøhn' sa- jmeë- bii' sii' jnääh'
kyah' hnäh' hee- ji-ñe- o hee- jmi'
lä-te' juu' la-.

2 Ma-ñeh' ba' hnäh' kwee-, wa'ra-
ga-lloo' jmi' jäh' Jesús, jäh' jmi' he-
sa- liih- dsa-, lä-koö- jmeë- dsa-hii-
ta-la- hwë'.

3 Lä-koö- wa'ra- ga-jäh' dsa-:
"Ma-tøøh' ba' jne' llu', mo-so- hii'
goo- jnän'", lä-cha' ja-, ni- sa- liih-
gyih', ja- he- wii' në' kiyh', lä-koö-
jmeë- kih' dsa-më' jee' dsa-lä-cha-
gyuu- kyaay'. Ni- jaa- sa- lää' kih' he-
ja-.

4 Pero hnäh' øøhn', mo-so- tääh'
hnäh' jmeeh- hnäh' wa' la' cha- la'.
He-ja- wa'ra- ga-të' jee' jäh', sa-
jøøh' hnäh' lä-koö- dsa-jøøh' dsa-
wa'ra- ga-lloo' jaa- dsa-hii- kiyh'.

5 Lä-jëë- ba' hnäh' ma-na-jnääh'
hnäh' jee' jnä' wa-je- hi- lä-ja- kih'
jmi' ka-läh'. Mo-so- na-jnääh' hnäh'
kih' hwë', ni- kih' jee' na-hoo-.

6 He-ja- jwëëhn- hnäh', sa- wa'
jmeë' lä-koö- jaa- hi- sa- liih' he-
jmeë-. Hnøø' na-në' jne' hi- wa' hää'
jne' hñaan'.

7 Hi- gwii-, hwë' ba' gwiiy-. Hi-
heë', ko-ja- lla-heeh' bih'.

8 Pero jne' hi- ma-na-jnääh' kih' jmi'
' wa' leeh' jne'. Wa' lä-dsoo' dsë-
jne' kih' Dio, wa' hnää' jne' øøh' jne'.
Lä-jwë' ja- hää' jne' hñaan' lä-koö-
jmeë- hløø' hi- na-lää- ñe'. Hi-
wa' kye' o-jøh- dsë- he- lää' jne'.
Lä-jwë' ja- hää' jne' hñaan' lä-koö-
jmeë- hløø' hi- há' mi'kyaah' lle'.

9 Jëëh', ga-jmää' Dio jne' mah' lääy'
jne' ta-la- kih' Jesucristo Dsa-jøøh'
jnän', sa- ga-jmääy' jne' mah' jëën' he-
lli' wii' he- na' ga-ja-.

10 Hi- he' ga-juu' jnä' jne' mah'
chaa- jne' ko-jøh' kyaayh', kwee- ba'
la' ché chaa- jne' o na-juu' jne' wa'ra-
ga-të' jmi' jäh'.

11 Kih' he-ja-, ja- kwah- hnäh'
be' kih' dsa-kyaaħ' mah' dsa-nääy'
ta- cha-në', ja- ba' lä-koö' tääh' hnäh'
jmeeh- hnäh'.

12 Chuun' jnaah' kyaah' hnah' oohn', ja- jmeeh- hnah' he' kih' hi- kwa- be' kyah' hnah' hi- la-ja- kih' hi- jaa- hnah' kwaat- kih' Dsa-joooh' jnan' hi- kih' hi- hleeeh- hnah' ka-lah'.

13 Wa' hnaah- hnih' cha-miih- ta-la- kih' ta' he- jmeey-. Hi- wa' hii' ti' kyah' hnah' kyaah' dsa-kyaaah' hnah'.

14 Hi- chuun' kyaah' hnah' oohn', hleeeh' hnah' hi- sa- hnoooh' jmee' ta'. Kwa' hnah' be' kih' hi- sa- la-kaa- dsē', hi- la-ja- kih' hi- sa- beeh' huu'dsē- kih'. Jmee' hnah' joh- hoh' kyaah' la-jee-.

15 Leeh- hnah', ni- jaa- hnah' ta- jiih' hlih' kih' hi- jmee- he- hlih'. La-je- jiih- jmee' hnah' he- llu' jmah' ba' kih' ooh' hnah' hi- kih' la-jee- dsa- jmi-gyuu-.

16 Wa' jee- hoh' hnah' la-je- jmi' ba'.

17 Ngii' hnah' taa' kih' Dio.

18 Kwa' hnah' ti'hmaah' kih' Dio kih' la-je-. He- la- na- hnoooh' Dio jmeeh' hnah' la-llu' he- ma-laah' hnah' koo- kyaah' Cristo Jesús.

19 Ta- ha- hnah' kih' Jmi-lle' Na-jngii'.

20 Ta- jmee- hnah' ta- koo' juu' he- kwa- hi- ngēē- juu' kih' Dio.

21 Kye' da' hnah' kwaat- kih' la-je- he- hleeeyh-. Mah' go-taah' hnah' koo- hweh- kyaah' ma-la- he- llu' jmah' ba'.

22 Be' hnah' ta- koo' la-je- nee' he- hlih'.

23 Dio ba' he' hi- jmee- hii' ti' tuh-dsē- jne'. He-ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' na-jngēē' hnah' go-te-. Wa' haa'y' hnah'. Wa' hoo'y' jmi-lle' kyah' hnah', wa' hoo'y' la-je- huu'dsē- kyah' hnah', wa' hoo'y' jmi-ngo' kyah' hnah' mah' mo-so- cha- ga' he- na-baa'h- hnah' ni- miih- wa-ra- ga-te' jee' jah' Jesucristo Dsa-joooh' jnan'.

24 Ma-ra- he- mi-te' ba' hi- ga-tēeh' hnah'. He- ga-jayh' jmeey', ma-ra- he- jmee' bih'.

25 Oohn', ngii' hnah' kih' Dio mah' kway' be' kyaah' jnaah'.

26 Jmee' hnah' Dio kih' la-jee- ooh' hnah', ja- chuh- hnah' kiyh' la- hnoooh' Dio.

27 Kyaah' mada- kih' Dsa-joooh' jnan', jweeh- hnah', ja- hēh- hnah' he- ma-siin' la- cha-ne' jee' la-jee- ooh' jne'.

28 Wa' mi-jaa' Jesucristo Dsa-joooh' jnan' la-jee- hnah'. Wa' la' la-ja-.

2 Tesalonicenses

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to' je⁻ he⁻ ga⁻ sii' Paa' kih' øøh' jne' hi⁻ chaa⁻ Tesalónica

1 Jnā' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotā' siin' kih' gwah' jwii⁻ Tesalónica, hnāh' hi⁻ tāāh' kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān' kyaah' Dio hi⁻ laa' Tāā' jnān'.

2 Ngiiin' kih' Dio hi⁻ laa' Tāā' jnān' hi⁻ ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān', wa' kway' he⁻ llu' kyah' hnāh', hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnāh'.

*Dio la' ta' kih' hi⁻ jmeeh' øøh' jne'
wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' jāh' Dsa-jøøh' jnān'*

3 Øøhn', hnøø' kwa⁻ jnāāh' ti'hmaah' kih' Dio lä⁻jē⁻ jmi' kwaat⁻ kyah' hnāh', lä⁻lle⁻ kih', lä⁻llu' he⁻ ngoo' ba' dsoo' hoh' hnāh' kiyh', hi⁻ ngoo' ba' hnaah' hnāh' dsa⁻kyaah'.

4 Tih⁻ ba' dsē⁻ jnāāh' lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnāh', he⁻ja⁻ ga⁻ hlēēh' jnāāh' llu' kyah' hnāh' lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ gwah⁻ kih' Dio. Jmeeh⁻ jnāāh' juu' ha⁻ lä⁻ jøh⁻ hoh' hnāh' kyaah' lä⁻jē⁻ wii' he⁻ dsa⁻ngēē⁻ hnāh'. Hi⁻ ha⁻ lä⁻ dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio hi⁻ kwēēh⁻ ba' hoh' hnāh' ma' chaa⁻ hnāh' lli' wii'.

5 Heh' lä⁻ja⁻, mi⁻ jnāā⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ lla⁻ Dio ta' lä⁻koo⁻ lle⁻ kih', he⁻ja⁻ na⁻ na⁻ngē⁻ hnāh' jwē⁻ go⁻taah' hnāh' ya⁻ jwii' kiyh', kih' he⁻ jēēh' hnāh' wii' na⁻.

6 Jēēh', Dio jmee' lä⁻koo⁻ lle⁻ kih', he⁻ mi⁻hmaayh' kih' hi⁻ jmeeh⁻ hnāh' na⁻.

7 Hi⁻ hnāh' hi⁻ dsa⁻ngēē⁻ wii' na⁻, hñah' ba' hnāh' jee' teeh' hnāh' hoh' ko⁻jøh' kyaah' jnāāh' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' lä⁻jnā' Jesús jñaa⁻ gyuu⁻ kyaah' ángele kyaay' hi⁻ cha⁻ be' kih'.

8 Jäyh' jee' wa⁻je⁻ jih'gyeh', ma⁻ja⁻ heeyh' wii' lä⁻jēē⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻heeh⁻ kih' Dio, hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻hnøø' ju⁻hmēē⁻ kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān'.

9 Hi⁻ he⁻ na⁻, jēē⁻ wii' he⁻ sa⁻ llaa⁻ jih'koh' jih'lih', uu⁻ go⁻te⁻ ba' dsa⁻taayh' kih' Dsa-jøøh' jnān', jee' mo⁻so⁻ tēēy' jēēy' jee' jnā' na⁻hñaa⁻h' kyaah' be' kiyh'.

10 wa'ra⁻ ga⁻tē⁻ jmi' jāh' Jesús. Ma⁻ja⁻ dsa⁻taah' lä⁻jēē⁻ hi⁻ laa⁻ kyaay', jmeey' juuh⁻ kiyh'. Peer⁻ jēē⁻ dsah⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻. Hi⁻ lä⁻kye⁻ hnāh' jēēh' hnih', jēēh' ma⁻lä⁻dsoo' ba' hoh' hnāh' juu' he⁻ ma⁻kwa' jnāāh'.

11 He⁻ja⁻ ngii' jnāāh' kyah' hnāh' lä⁻jē⁻ jmi' mah' jmāā' Dio hnāh' lluu' lä⁻lle⁻ kyah' hnāh' hi⁻ na⁻teeh' kyaay'. Hi⁻ ngii' jnāāh' kiyh' mah' kway' be' kyah' hnāh' jmeeh' hnāh' lä⁻jē⁻ ta' llu' he⁻ hyoh⁻ hoh' hnāh' jmeeh', lä⁻llu' he⁻ ma⁻dsoo' hoh' hnāh'.

12 Ma⁻ja⁻ jmee' dsa⁻ juuh⁻ kih' Jesucristo kwaat⁻ kyah' hnāh' hi⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ le' kyah' hnāh' ko⁻jøh' kyaayh', kih' he⁻ llu' dsē⁻ Dio jnān', hi⁻ kih' he⁻ llu' dsē⁻ Jesucristo Dsa-jøøh' jnān'.

2

*Ha⁻ lä⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻tē' jee' jāh'
Dsa-jøøh' jnān'*

1 Na⁻ hlēēh' ga⁻ jnāāh' miuh⁻ kih' ha⁻ lä⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻tē' jee' jāh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān' hi⁻ ha⁻ lä⁻ jee' jnih' mah' jmeen' ko⁻jøh' kyaayh'. Øøhn', chuun' kyaah' hnāh',

2 ta⁻ heē⁻ hnāh' ga⁻juh⁻ hu⁻dsē⁻ kyah' hnāh'. Ta⁻ jeh⁻ hoh' hnāh' cher⁻mah' ga⁻nuu⁻ hnāh' jāh' dsa⁻ ma⁻jah⁻ Jesús. Ma⁻ke⁻ he⁻ ga⁻ jāyh' ma⁻hlēēh' Jmi⁻lle⁻ kih' Dio, ma⁻ke⁻ he⁻ ga⁻ jāyh' ma⁻ya⁻ka⁻ dsa⁻ juu' kyaā⁻ jnāāh' o ma⁻tēēyh' juu' kyaā⁻ jnāāh', ta⁻ jmee⁻ hnāh' he⁻ go⁻te⁻.

3 Ta⁻ kwa⁻ hnāh' jwē⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻gaa⁻ dsa⁻ hnāh'. Sa⁻ jāh' Jesús jāā⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻lloo⁻ jmi' jmee' dsa⁻ na⁻høøh' kih' Dio lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ hi⁻ lä⁻jnāā⁻ dsa⁻ hlēēh' hi⁻ ma⁻na⁻heē⁻ go⁻te⁻.

4 Hi⁻ he⁻ lä⁻hnøø' lla⁻dsēēy' kih' Dio hi⁻ kih' lä⁻jē⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ juuh⁻ kih'. Jmāāy' hñiiy' jøøh' kih' jee'

lä-jëë, lä-jiih' gyay' neh' gwah' kih' Dio, jmäy' hñiy' lä-koo- Dio.

⁵ ¿Che' sa' dsooh' hoh' hnäh' he- ga-jwëhn' hnäh' he- la-, lä' ma' gyan' kyaah' hnäh' jee' na-?

⁶ Ma' ñeh' ba' hnäh' hee- na- he- sa' kwa' jwë' lä-jnäa' dsa- hlëeh' he' jää' sa' ga' ma- tē' jmi' kiyh'.

⁷ Sa' chaa- hi- ñe- kwee-, ha- lä- ma-løø' jmee' ta' hi- hlëeh' he', pero ma-ra' he- jmee' bih' ta' to-kë'. Koo-jøøy' lloo' jmi' jñuuh' he- jmee' jwih' kiyh'.

⁸ Ja-ga' na' lä-cha- jwë' ngëy' jnä'hä'. Pero wa-ra- ga-tē' jee' jäh' Jesús, kyaah' lle' he- hä' hooy' ba' jngëeyh' dsa- hlëeh' he'. Mi-llaay' go-te' kyaah' jmeë' kiyh' wa-ra- jayh'.

⁹ Kyaah' cha-miuh' be' kih' Tana', jmee' dsa- hlëeh' he' ta'. Jmeey' hi' goo- jmi-gyuu' hi' jmeey' he- juh-gaa-. Pero kyaah' juu' ta-juu' jmah' ba' jmeey' lä-jë' he- ja-.

¹⁰ Ja- he- koo- nëe' he- hliih' jmeey'. Kyaah' he- ja-, mi-gaay' dsa- hi- ma-tääh' hee' go-te-, kih' he- sa- ga-lä-hnøøy' ma' nuuy' ju'dsoo' mah' ma' lääy'.

¹¹ He-ja- kwa' Dio jwë' lä-gaa- dsa- he' cha-ga'miuh' kyaah' juu' ja- mah' jmee' gyih' he' kih' juu' ta-juu' ba'.

¹² Heh' lä-ja-, jä' dso'jwii' nē' kih' lä-jëë hi- sa' heeh' kih' ju'dsoo', kih' he- hnøø' gyih' he- hliih'.

Ga'leeh- Dio jne' mah' lää' jne'

¹³ Dsa-jøøh' jnän' hnäy' hnäh' øøhn', he-ja- jmee' bii' kwa' jnääh' tää' ti'hmaah' kih' Dio kwaat' kyah' hnäh'. Jëeh' Dio ga'leeh' hnäh' lä' ma' to-nē' mah' lääh' hnäh', lä-llu' he- ga-mi-lluuy' hnäh' ta-la' kih' Jmi-lle' Na-jngii' hi' lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' ju'dsoo'.

¹⁴ Ga-tëeh' Dio hnäh' kyaah' ju'hmeë' he- ga-kwa' jnääh' mah' tēeh' hnäh' ya-jwii' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

¹⁵ Lä-ja- øøhn', go-taah' hnäh' koo-hweh-. Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' lä-jë-

he- ga-lä-tëeh' hnäh' kyaah' juu' he- ga-hlëeh' hi' kyaah' lä-jë' he- ga-sii' jnääh' kyah' hnäh'.

¹⁶ Ngii' jnääh' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi' ngiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- hnäa' jne', hi- ga-jmee' jëë- dsë- jne' he- sa- llaa- jih'koh', hi- ga-jmee' cha- o-jøh' dsë- jnän' ta-la' kih' he- llu' dsëy'.

¹⁷ Ngiiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jëë- hoh' hnäh' hi- wa' kway' be' kyah' hnäh' mah' ya-hii' llu' lä-jë' he- hlëeh' hnäh' hi- lä-jë' he- jmeeh- hnäh'.

3

Ga-jäh' Paa'siih- øøh' jne' ngii' hnäh' kyaah' jnääh'

¹ Øøhn' ta' jyoh' ko-taa-, ngii' hnäh' kyaah' jnääh' mah' lloo' chah' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän' lä-kaa- jmi-gyuu' hi' lä-ja- wa' tøøyh- ta' juu' ja- lä-koo- ga-jmeeh' hnäh'.

² Ngii' hnäh' kyaah' jnääh' mah' sa- cha- he- dsa-ngëë' jnääh' jee' kih' dsa- hñaa- dsë'. Jëeh' ja- lä-jëë- dsa- lä-dsoo' dsë' juu' la-.

³ Pero mi-te' ba' Dsa-jøøh' jnän' juu' kih', ma-ra' he- häa' bih' hnäh' mah' sa' cha- he- dsa-ngëëh' hnäh'.

⁴ Kye' jnääh' o-jøh' dsë- kih' Dsa-jøøh' jnän', he- jmeeh- ba' hnäh' lä-jë' he- ma-jäh' jnääh' hi' ngoo' ba' jmeeh- hnäh' lä-ja-.

⁵ Dsa-jøøh' jnän', hi- he' ba' jää- hnäh' mah' lä-hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä-koo- hnäa' Dio jne' hi' lä-ja- jääy' hnäh' mah' kwëeh' hoh' hnäh' lä- ga-kwëeh' dsë' Cristo.

Jmee' bii' jmee' jne' ta'

⁶ Jmee- jnääh' mada' kyah' hnäh' lä-hih' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ta- jmee- hnäh' ko-jøh' kyaah' ni- jaa- øøh' jne' hi- jmee' wa' la' cha- la', hi- sa' jmee' he' lä-jë' juu' he- ma-kwa' jnääh'.

⁷ Ma-ñeh' ba' hnäh' he- lle' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä-koo- jmee- jnääh'. Sa' ga-jmee' jnääh' wa' la' cha- la' jee' kyah' hnäh'.

⁸ Sa⁺ ga⁻kih' jnääh⁺ la' ga⁻kih' jnääh⁺ kih⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻. Sa⁺ ga⁻teeh' jnääh⁺ dsē⁻ jnääh⁺ ma' ga⁻jmeē' jnääh⁺ ta' lä⁻jmi⁺ lä⁻hwē'. Jēēh' ni⁺ jaa⁻ hnäh'⁺ sa⁺ ma' hnøø⁻ jnääh⁺ ma' lla⁻kyaa⁻ jnääh⁺ jmi⁺.

⁹ Ja⁻ he⁻ sa⁺ na⁻ngē' jnääh⁺ jwē' he⁻ ma' ngi⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh'⁺. Pero lla⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jmeē' jnääh⁺ ta' mah⁺ jmeeh⁺ hnäh'⁺ ja⁻ba' lä⁻koo⁻ ga⁻jmeē' jnääh⁺.

¹⁰ Lä⁻ ma' ga⁻tooh⁻ jnääh⁺ kyaah⁺ hnäh'⁺ ga⁻jmeē' jnääh⁺ mada⁻: Cher⁺mah⁺ hi⁻ sa⁺ hnøø⁻ jmeē' ta', lä⁻ja⁻ sa⁺ wa⁺ kuyh⁻.

¹¹ Jēēh' ma⁻nūū' jnääh⁺, ko⁻llaa⁻ dsa⁻kyaa⁺ hnäh'⁺ jmeē⁺ wa' la⁺ cha⁻ la⁺. Ni⁺ mi⁺h⁻ ta' sa⁺ jmeey⁻. Koo⁻ dsa⁻ jēēy⁺ he⁻ jmeē⁺ dsa⁻ ba⁺.

¹² Kih⁺ hi⁻ he⁺ na⁻ hlēēh' jnääh⁺ hi⁻ jmeē⁻ jnääh⁺ mada⁻, lä⁻hih⁻ kih⁺ Jesu-cristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Ta⁺ wa' tääyh'⁺ ta⁺ la⁺ ta⁺ jnø⁻, wa' jmeey'⁺ ta' mah⁺ lä⁻cha⁻ he⁻ kuyh⁺.

¹³ Hi⁺ hnäh'⁺ øøhn⁺, jmeē' ba' hnäh'⁺ he⁻ llu⁺, ta⁺ tu⁺ hnäh'⁺.

¹⁴ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ ko⁻llaa⁻ hi⁻ sa⁺ nūūh⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ na⁻si⁻ la⁻, kye⁻ da⁺ hnäh'⁺ kwaat⁻ kih⁺ hi⁻ jmeē⁻ lä⁻ja⁻ hi⁻ mo⁺to⁺ jmeē⁻ hnäh'⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ mah⁺ wa' jä⁻ o⁻hih⁺ kiyh⁺.

¹⁵ Pero ta⁺ jmeē⁻ hnäh'⁺ na⁻hääh⁺ hnih⁺, hlēēyh⁺ lä⁻lle⁻ kih⁺ ta⁺la⁺ kih⁺ he⁻ laa⁺ øøh⁺ ba⁺.

¹⁶ He⁺ ba' Dio hi⁻ jmeē⁻ hii⁺ ti⁺ jnän⁻, wa' jmeey'⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh'⁺ lä⁻jē⁻ jmi⁺ wa' he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ chaa⁻ hnäh'⁺. Dio kyaah⁺ hnäh'⁺.

¹⁷ Jnä⁺ Paa⁺ ma⁻siin⁺ mi⁺h⁻ jee⁺ ga⁻dsaa⁺ juu⁺ la⁻ kyaah⁺ goon⁺. Lä⁻ja⁻ jmeen⁻ kyaah⁺ lä⁻jē⁻ je⁻ he⁻ siin⁺ mah⁺ la⁺ dsoo⁺ jnä⁺ he⁺ hi⁻ chee⁺ je⁻ ja⁻.

¹⁸ Wa' mi⁻jää⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ lä⁻jēē⁺ hnäh'⁺. Wa' la⁺ lä⁻ja⁻.

1 Timoteo He⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Paa⁻ kih⁻ Timotä

1 Jnä⁻ Paa⁻ laan⁻ apóstol kyaa⁻ Jesu-
cristo lä⁻ hih⁻ kih⁻ Dio hi⁻ lää⁻ jne⁻ hi⁻
lä⁻ hih⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻
hi⁻ kyen⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kih⁻.

2 Siin⁻ kyah⁻ Timotä, hne⁻ hi⁻ laa⁻
lä⁻ koo⁻ gyuu⁻ kyaan⁻ lä⁻ llu⁻ he⁻ jään⁻
hne⁻ jwē⁻ kih⁻ Dio. Ngii⁻ kih⁻ Dio
hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻ hi⁻ kih⁻ Cristo Jesús
Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ wa⁻ kway⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻
llu⁻ kyah⁻, wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻ hne⁻, hi⁻
wa⁻ jmeey⁻ hii⁻ ti⁻ kyah⁻.

*Ga⁻ jmeey⁻ Paa⁻ mada⁻ kih⁻ Timotä
mah⁻ hlēeyh⁻ dsa⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻*

3 Jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ngoon⁻ ta⁻ hwa⁻
Macedonia, ga⁻ jwēēhn⁻ hne⁻ he⁻ jāh⁻
jwii⁻ Éfeso na⁻ mah⁻ hah⁻ kih⁻ ko⁻ llaa⁻
hi⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ kyaah⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻.

4 Ni⁻ ta⁻ kwa⁻ jwē⁻ jmeey⁻ he⁻ kih⁻
lä⁻ jē⁻ juu⁻ ma⁻ gyuh⁻ kiyh⁻, ni⁻ he⁻
jmeey⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻ laa⁻ ma⁻ hyaa⁻
ta⁻ gyuu⁻ jnän⁻. Sa⁻ cha⁻ jee⁻ llaa⁻
juu⁻ ja⁻. Koo⁻ llay⁻ hnii⁻ ba⁻ ja⁻.
Sa⁻ dsoo⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio
kyaah⁻ juu⁻ ja⁻. He⁻ dsoo⁻ dsē⁻ jne⁻
kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmää⁻ kih⁻ dsa⁻.
He⁻ ja⁻ jwahn⁻ ka⁻ läh⁻, ja⁻ jāh⁻ Éfeso
na⁻ mah⁻ jmeeh⁻ he⁻ ga⁻ jwēēhn⁻ hne⁻
jää⁻.

5 He⁻ hnoon⁻ lä⁻ hnää⁻ dsa⁻ øøh⁻
kyaah⁻ koo⁻ nēē⁻ ba⁻ hu⁻ dsē⁻, he⁻ ja⁻
ba⁻ ma⁻ jmeen⁻ mada⁻ lä⁻ na⁻. Peer⁻
cher⁻ mah⁻ hnii⁻ hu⁻ dsē⁻ kiyh⁻ hi⁻
cher⁻ mah⁻ koo⁻ jāh⁻ bih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻
dsēy⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jmää⁻ kiyh⁻ he⁻ jāyh⁻
hnääy⁻ øøyh⁻.

6 Kih⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻
ta⁻ koo⁻ he⁻ hnääy⁻ øøyh⁻, he⁻ ja⁻
ga⁻ näay⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻.

7 Hnøøy⁻ jmääy⁻ hñi⁻ jaa⁻ hi⁻
kyuu⁻ ley⁻ kih⁻ Dio, pero ni⁻ he⁻
hlēeyh⁻ sa⁻ ngēey⁻, ma⁻ ke⁻ kway⁻ juu⁻
lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻.

8 Pero ma⁻ ñe⁻ ba⁻ jne⁻, llu⁻ ba⁻ ley⁻
kih⁻ Dio wa⁻ ra⁻ jāh⁻ kih⁻ ngēē⁻ jne⁻
hee⁻ kih⁻ jmää⁻ ley⁻ ja⁻.

9 Ñe⁻ ba⁻ jne⁻ sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio ley⁻
kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻. La⁻ kih⁻ hi⁻
ma⁻ hlääh⁻, kih⁻ hi⁻ chaah⁻, kih⁻ hi⁻
na⁻ hee⁻ dsē⁻, kih⁻ hi⁻ jmee⁻ dso⁻ kye⁻,
kih⁻ hi⁻ sa⁻ kyaah⁻ Dio, kih⁻ hi⁻ sa⁻
cha⁻ nuuh⁻ kih⁻, kih⁻ hi⁻ jngēēh⁻
cho⁻ jmii⁻, kih⁻ hi⁻ jngēēh⁻ dsa⁻ kyaah⁻,
kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ hnøø⁻ ley⁻ ja⁻.

10 Kih⁻ dsa⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻
kaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, kih⁻ dsa⁻ mē⁻
o⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ kaah⁻ ja⁻ ba⁻
dsa⁻ kyaah⁻, kih⁻ hi⁻ hēē⁻ dsa⁻ mah⁻
hnēey⁻, kih⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁻, kih⁻ hi⁻ jmee⁻
ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻, hi⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻
hnøø⁻ lla⁻ dsēē⁻ kih⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ kwa⁻
jnääh⁻ la⁻,

11 lä⁻ koo⁻ lle⁻ ju⁻ hmēē⁻ he⁻
na⁻ hñaan⁻ kwan⁻. He⁻ ba⁻ che⁻
na⁻ hñaah⁻ la⁻ ju⁻ hmēē⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻
Tää⁻ jnän⁻.

*Cha⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio kih⁻
Paa⁻*

12 Kwan⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ Cristo Jesús
Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ kwa⁻ be⁻ kin⁻.
Jēēh⁻, ga⁻ jmääy⁻ jnä⁻ kwaat⁻ he⁻
mi⁻ ten⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ hñaay⁻ jnä⁻
mah⁻ jmeen⁻ ta⁻ kiyh⁻.

13 Jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ tēeyh⁻ jnä⁻
ga⁻ mi⁻ kwah⁻ jnih⁻. Ga⁻ ngēn⁻ jmeen⁻
hña⁻ dsēn⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaay⁻, ma⁻
hää⁻ jwē⁻ te. Pero ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio
jnä⁻, jēēh⁻ sa⁻ ma⁻ man⁻ hee⁻ ja⁻ ma⁻
jmeen⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ heen⁻ kih⁻ ju⁻ dsoo⁻.

14 Ha⁻ koh⁻ sa⁻ llu⁻ dsē⁻ Dsa⁻ jøøh⁻
jnän⁻ kyaah⁻ jnä⁻. Ga⁻ jmeey⁻
ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsēn⁻ kiyh⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁻
he⁻ ga⁻ lä⁻ hnaan⁻ dsa⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻
Cristo Jesús.

15 Juu⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, la⁻ dsoo⁻ hi⁻
hnøø⁻ heeh⁻ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻. Ja⁻ Cristo
Jesús jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ mah⁻ läay⁻ dsa⁻ hi⁻
jmeey⁻ he⁻ hliih⁻. Hi⁻ jnä⁻ laan⁻ to⁻ nē⁻
kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻.

16 Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, ga⁻ lä⁻ ñih⁻
dsē⁻ Dio jnä⁻, mah⁻ mi⁻ jnä⁻ Cristo
Jesús ta⁻ la⁻ ki⁻ jnä⁻ ha⁻ lä⁻ koo⁻ jøh⁻
dsēy⁻. Jēēh⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ hliih⁻

ga⁺jmeen⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ he⁻ jmee⁺ jñah⁺.
Lä⁺jwë⁺ ja⁻, ka⁺ kwaat[~] hi⁻ na⁺ ga⁺
heeh⁺ kih⁺ Jesús, ha⁻ koh⁺ sa⁻ lä⁻jøh⁻
dsë⁺ Jesús kyaay⁺, mah⁺ jmeey⁺
chaay⁻ lä⁻jë⁺ joh⁺ jmii⁺ cha⁻.

17 Lä⁺ja⁻ wa⁺ la⁺ jmaah⁻ kih⁺ Dio hi⁻
wa⁺ laay⁺ jøøyh⁺. Sa⁺ chaay⁻ ga⁺ jñah⁺
Dsa⁻ta⁺ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺, hi⁻ sa⁻ juu⁺
jih⁺koh⁺, hi⁻ ni⁺ sa⁻ tēē⁺ jne⁺ jēē⁺ jnih⁺,
jaa⁻ hñii⁺ bih⁺ laay⁺ Dio hi⁻ kyaaah⁺.
Wa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻.

18 Timotä, gyuu⁻ kyaan⁺, kwēehn⁻
hne⁻ nuuh⁻ la⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ juu⁺
he⁻ ga⁺ mi⁻jnää⁻ Dio kih⁺ hi⁻ ga⁺ hlēeh⁺
kyah⁺ jāā⁺. Ja⁻ mi⁻dsooh⁻ hoh⁺ lä⁻koo⁻
ga⁺jäh⁺ hi⁻ he⁺ mah⁺ tēēh⁺ be⁺ jmeeh⁺
ta⁺ lä⁻jiih⁺ jee⁺ le⁺.

19 Hnøø⁺ lä⁻ ma⁻dsoo⁺ ja⁻ba⁺ hoh⁺,
hi⁻ lä⁻ ma⁻jmeeh⁻ ja⁻ba⁺ he⁻ llu⁺
jmah⁺ mah⁺ sa⁻ hñii⁺ huu⁺dsë⁻ kyah⁺.
Ko⁻llaa⁺ dsa⁻ sa⁻ ga⁺jmeey⁺ he⁻
lä⁻koo⁻ ya⁻näy⁺ kyaah⁺ huu⁺dsë⁻
kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁺heey⁺ hñiiy⁺, mo⁻so⁻
ga⁺näy⁺ ta⁻ cha⁺nē⁺.

20 Uu⁺ hi⁻ ga⁺jmeey⁺ lä⁻ja⁻ chee⁻
Himeneo kyaah⁺ Leja⁺. Hi⁻ he⁻
ga⁺ngēen⁻ kih⁺ Tana⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻
mi⁻tēey⁺ sa⁻ mi⁻kwayh⁺ Dio.

2

*Ha⁻ lä⁻ chuuy⁺ jne⁺ kyaah⁺ Dio kih⁺
lä⁻jēē⁺ dsa⁻*

1 Chuun⁺ kyaah⁺ hne⁻ to⁻nē⁺, wa⁺
ngii⁺ jne⁺ kih⁺ Dio mah⁺ wa⁺ le⁺ llu⁺
kih⁺ lä⁻jēē⁺. Wa⁺ hlēeh⁺ jne⁺ Dio lä⁻jē⁻
he⁻ lla⁻ dsë⁻ jne⁺ hi⁻ wa⁺ chiihn⁺ Dio
lä⁻jē⁻ he⁻ chaay⁻ jne⁺, hi⁻ wa⁺ kwan⁺
ti⁺hmaah⁺ kiyh⁺.

2 Lä⁻ja⁻ hnøø⁺ ngii⁺ jne⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺
hi⁻ kye⁻ ta⁺ hi⁻ lä⁻kye⁻ dsa⁻ta⁺ mäh⁺
mah⁺ kway⁺ jwë⁺ dsa⁺toohn⁺ llu⁺ hñi⁺ ti⁺
jnän⁺. Hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻ jwë⁺ hnääh⁺ Dio,
hi⁻ jmeen⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺.

3 He⁻ la⁻ ba⁺ ja⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ tih[~] dsë⁺
Dio hi⁻ lää⁺ jne⁺.

4 Dio hnøø⁺ he⁻ lää⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻
hi⁻ hnøøy⁺ lä⁻ngēē⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺
ju⁺dsoo⁺.

5 Jēēh⁺, jaa⁻ ba⁺ Dio laa⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻
jaa⁻ ba⁺ dsa⁻ñuuh⁻ chaay⁻ hi⁻ mi⁻ee⁻

juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Dio. Dsa⁻ñuuh⁻
he⁺ chee⁻ Jesucristo.

6 Ga⁺ngēey⁺ hñiiy⁺ he⁻ ga⁺juuy⁺,
mah⁺ lääy⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻. He⁻ la⁻
ga⁺mi⁻jnää⁻ Dio ma⁺ ga⁺lloo⁺ jmii⁺ ja⁻.

7 He⁻ja⁻ ga⁺hñaa⁺ jnä⁺ laan⁺ apóstol
mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kiyh⁺. Ñe⁻ ba⁺
Cristo, hlēehn⁺ ju⁺dsoo⁺, sa⁻ ta⁻juun⁺.
Na⁻hñaan⁺ mi⁻tēen⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺
judiu, hee⁻ ja⁻ he⁻ dsoo⁺ dsë⁺ jne⁺ hi⁻
hee⁻ ja⁻ ju⁺dsoo⁺.

8 He⁻ja⁻ hnoon⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻ñuuh⁻
hi⁻ chaay⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ chuuy⁺
kyaah⁺ Dio. Hi⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺hlēeyh⁺
kyaah⁺ Dio chooy⁺ gooy⁻ ta⁻ gyuu⁺,
hnøø⁺ na⁻jngēey⁺, sa⁻ lleey⁺, hi⁻ sa⁻
hneey⁻.

9 Lä⁻ja⁻ jwahn⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺
dsa⁻mē⁺, wa⁺ kyeyh⁺ hmiih⁻ kyaah⁺
koo⁻ nēē⁺ ba⁺ huu⁺dsë⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺
hi⁻ hnaah⁻ Dio. Hi⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺jñaa⁺
lley⁺ sa⁻ llu⁺ jmeey⁺ jih⁺gyeh⁺ na⁻beh[~]
kyaah⁺ ñe⁺ nøø⁺ o⁺ kuuy⁺ he⁻ hmooh⁺, ni⁻
he⁻ kēyh⁺ hmiih⁻ hmooh⁺.

10 Lla⁻ he⁻ ja⁻, wa⁺ jmäy⁺ hñiiy⁺
na⁺hñaa⁺ kyaah⁺ lä⁻jē⁻ ta⁺ llu⁺, lä⁻koo⁻
lle⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁺ hi⁻ hnaah⁻ Dio.

11 Hi⁻ sa⁻ sooh[~] kih⁺ dsa⁻mē⁺ he⁻
tooyh⁺ miih⁺ jee⁺ kwa⁺ dsa⁻ juu⁺, hnøø⁺
nuuyh⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ nuuy⁻.

12 Sa⁻ kwan⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻mē⁺ he⁻
mi⁻tēey⁻ dsa⁻ñuuh⁻, ni⁻ sa⁻ le⁺ kay⁺
nē⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻. Hnøø⁺ dsa⁻taayh⁻
to⁻kē⁺ ba⁺.

13 Jēēh⁺, Dio ga⁺jmää⁺ Adán to⁻nē⁺.
Kēē⁻ ga⁺ ga⁺jmäy⁺ Eva.

14 Hi⁻ ja⁻ kih⁺ Adán ga⁺mi⁻goo⁻
hi⁻sa⁻llu⁺. Kih⁺ dsa⁻mē⁺ ba⁺
ga⁺mi⁻gooy⁻. Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺
ga⁺lä⁻ cha⁺ dso⁺kye⁻ kiyh⁺.

15 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Dio kih⁺ dsa⁻mē⁺,
jēey⁺ wii⁺ jee⁺ lä⁻chaay⁻ gyuu⁻ kyaay⁺,
pero lää⁺ bih⁺ cher⁺mah⁺ ngoo⁺ ba⁺
dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ hnøø⁺
hnäy⁺ dsa⁻, hnøø⁺ na⁻jngēey⁺, hi⁻
hnøø⁺ dsa⁻taayh⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺.

3

*Ha⁻ lä⁻ hnøø⁺ jmee⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kih⁺
øøh⁺ jne⁺*

1 Jwahn⁻ dsoo^o, cher^o mah^o chaa⁻ hi⁻ hnøø^o ka^o nē^o kih^o øøh⁻, ta^o llu^o ba^o ja⁻ hnooyh⁻.

2 Pero hi⁻ hä^o goo⁻ ta^o ja⁻, jmee⁻ bi^o laay^o jaa⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻ bääh⁻ ni⁻ mi^o h⁻ dsoo^o, jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ kyaah^o jaa⁻ ba^o dsa⁻ mē^o, jaa⁻ hi⁻ ngē⁻ koo⁻ nēē^o ba^o, jaa⁻ hi⁻ hää⁻ hñii^o, jaa⁻ hi⁻ hä^o ta^o kih^o, jaa⁻ hi⁻ kwa⁻ jee^o jä^o dsa⁻ hi⁻ go⁻ nää^o, jaa⁻ hi⁻ lih⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻.

3 Sa⁻ le^o ka^o nē^o, jaa⁻ dsa⁻ la^o hiih⁻. Hnää^o jaa⁻ hi⁻ sa⁻ hnee⁻, jaa⁻ hi⁻ jøh⁻ dsē^o hi⁻ sa⁻ ti⁻ choo⁻ juu^o, jaa⁻ hi⁻ sa⁻ heē^o dsē^o kuu^o,

4 jaa⁻ hi⁻ lih⁻ la^o ta^o cha^o neh⁻ kih^o, jaa⁻ hi⁻ lih⁻ kwēēh⁻ nuuh⁻ joo^o mah^o sa⁻ jiiyh^o juu^o kyaayh^o.

5 Cher^o mah^o chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ lih⁻ la^o ta^o cha^o neh⁻ kih^o, ¿ha⁻ ba^o lä⁻ ja⁻, kay^o nē^o kih^o gwah⁻ kih^o Dio?

6 Jaa⁻ øøh⁻ jne^o hi⁻ hmēē^o, sa⁻ le^o kay^o nē^o, wa^o ra⁻ ja^o huu^o dsē⁻ kiyh^o jmääy^o hñiiy^o jøøyh^o, hi⁻ jä^o dso^o jwii^o nē^o kiyh^o lä⁻ koh^o ga^o la^o kih^o hi⁻ sa⁻ llu^o.

7 Hi⁻ jee^o kih^o hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻, hnøø^o hii^o juu^o kiyh^o he⁻ jmeey⁻ he⁻ llu^o jmah^o ba^o, mah^o sa⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ hliih^o kiyh^o hi⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ mi⁻ goo⁻ hi⁻ sa⁻ llu^o kiyh^o.

Ha⁻ lä⁻ hnøø^o jmee^o dsa⁻ na⁻ lleeh⁻ kyaa^o Dio hi⁻ kwa⁻ juu^o kiyh^o

8 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^o kih^o lä⁻ jēē⁻ hi⁻ jmee⁻ be^o kih^o hi⁻ kye⁻ nē^o, hnää^o jaa⁻ hi⁻ hä^o ta^o kih^o, hi⁻ mi⁻ te^o juu^o kih^o, hi⁻ sa⁻ hih⁻, hi⁻ hi⁻ sa⁻ heē^o dsē^o kuu^o.

9 Hi⁻ hnää^o jaa⁻ hi⁻ na⁻ jngii⁻ huu^o dsē⁻ kih^o, hi⁻ chooh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu^o he⁻ ma⁻ dsoo^o dsē⁻ jne^o, he⁻ ma⁻ lä⁻ jnä⁻ jnän⁻ na^o.

10 He⁻ ja⁻, jää^o ga^o hnøø^o kye^o jne^o kwaan⁻ che^o jmääy^o jmeey^o ta^o ja⁻. Ja⁻ ga^o na⁻, le^o jmeey^o be^o kih^o hi⁻ kye⁻ nē^o, cher^o mah^o sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻ bääyh⁻.

11 Ja⁻ ba^o lä⁻ ja⁻ kih^o dsa⁻ mē^o, hnøø^o jaa⁻ hi⁻ hä^o ta^o kih^o, hi⁻ sa⁻ koo⁻ juu^o jwii^o, hi⁻ ngē⁻ koo⁻ nēē^o ba^o, hi⁻ jaa⁻ hi⁻ mi⁻ te^o juu^o kih^o.

12 Hi⁻ jmee⁻ be^o kih^o hi⁻ kye⁻ nē^o, wa^o laay^o dsa⁻ ñuu^h kyaa^o jaa⁻ ba^o dsa⁻ mē^o, hi⁻ wa^o liyh⁻ llay^o ta^o cha^o neh⁻ kiyh^o, hi⁻ wa^o kwēēyh⁻ nuuh⁻ joo^o.

13 Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ya⁻ hēē⁻ llu^o kyaah^o ta^o ja⁻, dsa⁻ hä⁻ ta^o kiyh^o jee^o kih^o dsa⁻ kyaayh^o hi⁻ cha⁻ ga^o mi^o h⁻ lä⁻ cha⁻ be^o kiyh^o hlēēyh^o dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la^o he⁻ ma⁻ dsoo^o dsē⁻ jne^o kih^o Cristo Jesús.

Jnaqh^o la^o juu^o he⁻ ma⁻ lä⁻ jnä⁻ jnän⁻

14 Hnoon^o niin⁻ na⁻ jēēn⁻ hne⁻ chah⁻ la⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ sii⁻ ba^o jnä⁻ kyah^o,

15 le^o ga⁻ che⁻ sa⁻ ngoon^o chah⁻. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ ñeh⁻ ha⁻ lä⁻ kah⁻ nē^o kih^o dsa⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ hi⁻ laa^o gwah⁻ kih^o Dio jiih^o hi⁻ tääh⁻ nē^o kih^o ju^o dsoo^o, hi⁻ chooyh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu^o ja⁻, laay^o lä⁻ koh^o ma⁻ ti^o na^o hyah⁻.

16 Ma⁻ ra⁻ ju^o dsoo^o, sa⁻ lä⁻ kēh⁻ jne^o jmi^o lä⁻ ngēēn⁻ ha⁻ lä⁻ la^o jwē^o kih^o Dio. Pero kyaah^o he⁻ na⁻ sii⁻ jee^o la⁻ lä⁻ ngēē⁻ ba^o jne^o mi^o h⁻:

Ga⁻ mi⁻ jnäā⁻ Dio hñii^o jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, laay^o lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻.

Hi⁻ he^o ya⁻ hēē⁻ lluu^o ta⁻ la⁻ kih^o Jmi⁻ lle^o Na⁻ jngii⁻.

Lä⁻ jēē⁻ ángele ga⁻ jēēy⁻.

Hi⁻ ga⁻ kwa⁻ dsa⁻ juu^o kiyh^o kih^o dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa^o judiu.

Ga⁻ lä⁻ dsoo^o dsē⁻ dsa⁻ kiyh^o, jmi⁻ gyuu⁻ la⁻,

hi⁻ ga⁻ heeh⁻ Dio ka⁻ läh⁻ gyuu^h ya⁻ jwii^o.

4

Lloo⁻ koo⁻ jmi^o jmee^o dsa⁻ ta⁻ koo^o ju^o dsoo^o

1 Na⁻ hñaa⁻ lä⁻ jēē⁻ ga⁻ mi⁻ jnäā⁻ Jmi⁻ lle^o Na⁻ jngii⁻, ha⁻ lä⁻ le^o wa^o ra⁻ ga⁻ tē^o jee^o llaa⁻ jmi^o. Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ lä⁻ øø^o kih^o he⁻ ma⁻ dsoo^o dsē⁻ jne^o, nuuy^o juu^o ta⁻ juu^o he⁻ kwa^o jmi⁻ lle^o hliih^o.

2 He⁻ ba^o che⁻ ta⁻ juu^o hi⁻ kwa^o juu^o lä⁻ ja⁻! Mo⁻ so⁻ liiyh⁻ he⁻ jmeey^o, jlē⁻ go⁻ te⁻ huu^o dsē⁻ kiyh^o.

3 Mo⁻ so⁻ kway^o jwē^o jee^o goo⁻ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ kway^o jwē^o kuh^o hih^o dsa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻. Pero Dio ga⁻ lla⁻ lä⁻ jē⁻

he- cha- mah' kuh'hih' hi- kwa-
ti'hmaah' kiyh', hi- laa' kyaay' hi-
kyuh~ ha- lä' la' ju'dsoo'.

⁴ Jëeh', llu' ba' lä'jē- he- ga-lla' Dio
he- kih-hihn-. Sa- cha- he- kih'jahn'
sa- llu', hnøø' kwan' ti'hmaah' kih'
bih'.

⁵ Kyaah' juu' kih' Dio hi- kyaah' he-
ngii- dsa- kiyh', jmee- na-jngii' lä'jē-
he- kuh'hih~ dsa-.

*Ha- lä- hnøø' jmee' hi- hä' goo- ta'
kih' Cristo*

⁶ Cher'mah' mi-tëeh' øøh' juu' la-,
ya-hëeh' ba' hne- llu' kyaah' ta' kih'
Jesucristo, hne- hi- tëē- be' kyaah'
juu' he- ma-dsoo' dsē- jne', ja-ba'
ju'dsoo' he- ma-heeh' na-.

⁷ Mo-to- taah- hñaa' kyaah' juu'
ma-gyuh-, kyaah' juu' he- sa- jmää'
ta'. Jmee' bi' hnääh' Dio ba'.

⁸ Llu' ba' miih- he- koo'hlii' jne'.
Pero cha-ga'miih- llu' he- hnääh'
jne' Dio. Jëeh' he- ja- la' ya'jøø-
jnän' jmi-gyuu- la- hi- lä'ja- ka-läh'
jmi-gyuu- he- na' ga-lä'jnä'.

⁹ Juu' la-, la' dsoo' hi- jmee- bi'
heeh- lä'jēē- dsa-.

¹⁰ He-ja- ba' kwa- jne' be' lä'jiih'
jee' le', kih' he- kye' jne' o-jøh- dsē-
kih' Dio jiih-, hi- lää- lä'jēē- dsa-.
Pero lä'jēē- hi- ma-heeh- kiyh', hi-
he' ba' lää'.

¹¹ Ja- mi-tëeh' dsa- juu' la-, hi-
jwiih' hñii' jmee- bi' mi-tey'.

¹² Ni- jaa-, ta- wa' mi-kwah'
hne- kih' he- mäh'. Jle' jwē' kiyh'.
Jmee' ba' hne- kwee- mah' ka' nē'
hi- ma-heeh- juu' kih' Dio lä'koo-
jmeeh- hñaa': ha- lä- hlëeh', ha- lä-
jmeeh-, ha- lä- hnaah- dsa-kyaah',
ha- lä- ma-dsoo' hoh' kih' Dio hi-
ha- lä- ngēh- kyaah' koo- nēē' ba'
hñu'dsē-.

¹³ Ta'ko- jiih' sa- ga' ma-lloon', ja-
hēh- ba' hne- juu' kih' Dio, ja- hlëeh'
dsa- kyaah' juu' na-, hi- ja- mi-tëeh'
dsa- ka-läh'.

¹⁴ Ta- ya-tu' ta' he- ga-hñah' kih' Dio
lä- ma' ga-kye- dsa-gyuu' goo- nē'
kyah'. Ga-ngēy' juu' he- ga-mi-jnä-

Dio kiyh', ga-hlëeyh' kih' ta' he-
ma-hñah~ kih' Dio.

¹⁵ He-ja- ta- hwaa- jee' jmeeh- ta'
ja-. Jmee' ba' hne- he' mah' lii-
ga-llooh' ba' hne- ta- cha'nē'.

¹⁶ Hää- hñaa' hi- leeh- wa'ra-
ga-mi-siih' juu' na-. Ja- mi-teh' ba'
hne-. Cher'mah' ga-llooh' ba' hne-
jmeeh- lä-na-, lääh- hñaa' hi- lääh-
lä'jēē- hi- nuu- juu' he- kwah-.

5

*Ha- lä- dsa'toohn' kyaah' hi-
ma-heeh- juu' kih' Dio*

¹ Ta- hlëeh- dsa-ñuu- ma-gyuh-
wa' la' cha- la', hlëeyh' kyaah' juu'
llu' ba' lä'koh' jaa- tää- kyaah'. Hi-
lä'ja- kih' hi- kwaa-, hlëeyh' lä'koh'
dsa-ñuu- øøh' ba'.

² Lä'ja- kih' hi- laa' dsa- ma-hyaa',
hlëeyh' lä'koh' maa- kyaah'. Hi-
kih' hi- laa' dsa-mē' kwaa-, hlëeyh'
lä'koh' dsa-mē' øøh' ba'. Wa' na-jngii'
go-te- hñu'dsē- kyah' kyaayh'.

³ Cher'mah' dsoo' chaa- dsa-mē'
hi- hñii', kwa' be' kiyh'.

⁴ Pero cher'mah' chaa- dsa- hñii'
hi- chaa- joo', chaa- gyuu- llooy', hi-
he' ba' ga-tëē' jmee' be' kiyh' to-nē',
lä'koo- lle' kih' hi- hnaah- Dio, lä'llu'
he- ga-mi-kwaa- cho'jmiiy-. He- ja-
ba' llu' hi- tih- dsē' Dio.

⁵ Cher'mah' chaa- jaa- ma-ra- hi-
dsoo' hñii', hi- ma-jä- hñii' go-te-,
hi- he' ba' kye- o-jøh- dsē- kih' Dio,
hlëeyh' kyaah' Dio, hi- ngiiy' kiyh'
lä'jmii' lä-hwē'.

⁶ Pero dsa-mē' hñii' hi- jmee- lä-
ngii- jmi-ngo' kih', na-juuy' jee' ka-
Dio ma-ke- jiiyh' jmi-gyuu- la-.

⁷ Kwa' ba' hne- juu' la-, mah' ni-
jaa- sa- wa' jä- na-bääh- dsoo'.

⁸ Cher'mah' chaa- hi- sa- jmee' he'
kih' hi- chaa- kyaay', he- ma-bey'
he- ma-dsoo' dsēy' ba' ja-. Hi- jmeey-
hliih' cha-ga'miih- cher'mah' sa-
hääy- hi- tääh' cha'neh- kiyh'. Hlëeh'
gyih' lä'koh' ga' hi- sa- ma-heeh-
go-te-.

9 Cher'mah' chaa- dsa-më' hñi', hi- hää' la' ga' to'lo'gya' dsë' gya' jñi-ñe-, hi- he' ba' cha' jwë' lla-llee' je- mah' hyoyh' he- jmee' bii' kiyh', cher'mah' ma' laay' më' jaa- ba' dsa-nñuh-.

10 Jmee' bii' jaa- dsa-më' hi- hii' juu' jmee' he- llu' jmah', hi- ga'mi'kwaä- joo', hi- ga'kwa' jee' ga-jä' dsa-, hi- ga'jmää' hñii' hwaä' mah' ga'jmeey' ta'he' kih' hi- laä' kyaä' Dio, hi- ga'jmeey' be' kih' hi- jëe' wi', hi- ma' tée' jmee' he- llu' jmah'.

11 Pero dsa- hñi' hi- kwaä-, sa- cha- jwë' kiyh' lla-llee' je-, wa'ra- ja' dsëy' kaay' jñah' dsa-nñuh- hi' sa- lä-täy' mi'tey' ta' kih' Cristo.

12 Jee' ja- ma-na-bäy'h, kih' he- ma-hläy'h- kyaah' hmooh' he- ga'jmeey' to-në'.

13 Hi- ja- ma-la- he- ja- jmeey', lä-jwëy'h' hi- lä-tëy' ngëy' lä-joh' hne' chih'. Hi- kooyh' juu' jwë', hi- taayh' hñiiy' jee' sa- ga-tëy' jëy', hi- llay' juu' he- sa- ga-tëy' hlëy'h'.

14 Dsa-më' hñi' hi- kwaä-, hnoo' ga' jnä' he- kaay' dsa-nñuh-, mah' lä'chaa- joo'y' hi- jmeey' ta'he' cha'neh' kiyh'. Hi- hnøø' liiyh' kih' lä-jë' he- jmeey'. Lä-ja- jle' jwë' kih' hi- na-høø'h' hi- hlëeh' wi' kiyh'.

15 Chaa- ko-llaä' dsa-më' hñi' ma-tuy' juu' kih' Dio mah' jmeey' lä- jøø' Tana' kiyh'.

16 Cher'mah' cha'neh' kih' øø'h' jne' hi- më' hi- nñuh- chaa- jaa- dsa-më' hñi', wa' hnøø' bih' lä-jë' he- jmee' bii' kiyh' mah' sa- jmee' hii- kih' gwah'. Ja-ga' na- lä-tää' gwah' kwa' be' kih' dsa- hñi' hi- sa- chaa- kyaä' go-te'.

17 Dsa-gyuh' hi- tääh' ta-jää- gwah', lle' kih' hyoyh' to' jaa'. Pero jmee' bii' hyoh' to-në' hi- kwa' juu' kih' Dio, hi- lä-ja- hi- mi-tëe' dsa-.

18 Lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio: "Sa- llu' na-hñuh' hoo' kya' jee' pe-jleeyh' kyah' kih' mi'trigo." Hi- lä-ja- na-sii-

ka-läh': "Hi- jmee' ta', lle' kih' tëy'h' jñey'."

19 Ta- jmee- he' juu' kih' hi- bääh- dsoo' dsa-gyuh' kyaä' gwah' cher'mah' sa' chaa- uu' uu- hi- jmee' ju'dsoo'.

20 Cher'mah' ngoo' bih' jmeey' he- hñih', hlëy'h' to'lo' në' jee' lä-jëe', mah' lä-ja- hñi' goo- kih' lä-jëe'.

21 Jmeen' mada' kyah', ñe- ba' Dio, ñe- ba' Jesucristo Dsa-jøø'h' jñän' hi' ñe- ángele hi- na-llee'h' kyaay'. Jwëehñ- hne- høø' lä-jëe' juu' la-. Jmee' kwee- lä-hii' në', ta' wa' hnaah' ma-la- uu' uu- ba'.

22 Ta- hñaa' tä'be' hi- ka' në' kih' øø'h' jne' mah' kyeh' gooh- në' kiyh' mah' sa' dsa-bääh' dso'kye- kiyh'. Hää' hñaa'h', wa' na-jngëeh' kih' lä-jëe' he- hñih'.

23 Na' ta- cha'në' mo-to- huh' jmi-dsë' jmah', hih' miih- jmi'h' mi' jeh' ma-ää- kih' he- dsaah' tuh- hi' kih' he- dsa-lä-dsaah' ko-lla-jiih'.

24 He- hñih' he- jmee' ko-llaä' dsa-lä-jnä' jmi-gyuh' la- jää' ja-ga' lla' Dio ta'. Pero he- hñih' he- jmee' jñah', lä-jnä' wa'ra- ga-të' jee' lla' Dio ta'.

25 Hi- lä-ja-, dsa-lä-jnä' ta' llu'. Pero cher'mah' cha- ta' llu' he- sa- na'jnä', ma' ra- he- lä-jnä' ba' këe-.

6

1 Hih' hi- jmee' ta' kih' dsa-, hnøø' cha- nñuh' kiyh' kyaah' dsa-juy' mah' sa' hlëeh' dsa- wi' kih' Dio, hi- ni- sa- hlëy'h' wi' kih' juu' he- ma-mi-tëe' jne'.

2 Hi- cher'mah' chaa- øø'h' jne' hi- laä' juu' ta', sa- cha- jwë' jñän' jmeen' wa' la' cha- la' kih' he- laay' øø'h' jne'. Lä-llu' he- hnää' jnih', hnøø' jmeen' he- llu' jmah' kyaayh' ta-la' kih' he- laay' øø'h' jne' hi- jä' llu' kyaah' ta' kiyh'. He-ja- mi-tëe' dsa- juu' la-, hi- hlëy'h' ka-läh'.

Hii' goo-jñän' kyaah' kuu'

3 Cher'mah' chaa- jaa- hi- mi-tëe' dsa- jyoh' juu' he- sa- jeeh' kwee-

kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' sa' jeeh' kwee- kyaah' juu' he- ma-heeh' jne',

⁴ he- jmääy' hñiiy' jøøh' ba' ja-, hee- na- kyuyh~, he- sa' tuy- ti-chooy' juu' ja-, koø- llay' hnii- ba'. Jee' ja- hwëë- hi- wii' dsë', hi- hnoo- hnii-, hi- hlëeh' wii' kih' dsa-, hi' hi- sa' cha- o-jøh' dsë' kih'.

⁵ Hi' lä'ja- hwëë- hi- chaah- hi- na-hee' go-te- huu'dsë- kih', hi- mo'so- cha- ju'dsoo' kih'. Hi- he' laa', lä'chay- cha-miih- kuu', kih' he- hnaayh- Dio. Ta' jmee- ko-jøh' kyaah' dsa- he'.

⁶ Jnaah' la' jnän' he- hnääh' jne' Dio, pero hnøø' heeh' ba' jne' ha- koh' te' he- cha- jnän'.

⁷ Ni' miih- sa' cha- he- kye' jne' ma' ya-nøø' jne' jmi-gyuu' la-. Hi' lä'ja- sa' cha- he- kii' jne' wa'ra- ga-nøø' jne' ka-läh'.

⁸ Cher'mah' cha- he- kih-hih- jne' hi' cha- ba' hmiih- kye' jne', kyaah' he- ja- ba', wa' cha- jne' llu'.

⁹ Hi- hnøø' lä'cha- cha-miih- kuu', gwa' dsëy' jmeey' he- hliih' kyaah' he- jøø' kiyh'. Dsa-lä-ngaayh' kyaah' lä'jè- he- hee' dsëy', koø- hnoo- dsoo' ba' ja-. Kyaah' he- ja-, dsooy' ta' hwa' mah' heey' go-te-.

¹⁰ Kih' he- hee' dsë' dsa- kuu', he-ja- ba'hya- lä'jè- nëe' he- hliih'. Kih' he- hnøøy' liyh' cha-gamiih- kuu', lä'ja- ko-llaa' dsa- ma-be' he- ma-dsoo' dsëy' kih' Dio, he-ja- ma-ja- cha-miih- wii' në' kiyh'.

Wa' kwan' be' kyaah' juu' he- ma-heeh' jne'

¹¹ Pero hne- dsa-nñuh- kya- Dio, ni' miih- ta' jmee- lä'koø- jmee' dsa- he'. Jmee' he- llu' jmah' ba', hnääh' Dio, wa' lä-dsoo' hoh' kiyh', wa' hnaah' dsa-, wa' jøh- hoh' kyaah' dsa-, hi' jmää' hñaa' hwaah' ba'.

¹² Jwërte kwa' be' hnääh' Dio, lä-llu' he- ma-dsoo' hoh'. Jëeh' ga-lleeh- Dio hne- mah' jmeey' lä'chaah- tää'. He-ja- kwa' ba' hne- be' kyaah' juu'

ja-. Jëeh' ga-mi-jnääh' ba' hne- juu' he- ma-dsoo' hoh' jee' kih' jwëë' dsa-.

¹³ Jmeen' mada- kyah', mi-te' lä'jè- he- ma-jwëëhn' hne-. Ñe- ba' Dio hi- jmee' chaa- ga-lä'jèë- hi' ñe- ba' Jesucristo hi- ga-mi-jnääh' juu' kih' cha'né' Poncio Pilato, ga-jäyh' ha- lä' la' ju'dsoo'.

¹⁴ Jmee' ba' hne- lä'jè- mada- he- ma-jmeen' kyah' mah' sa' hlääh' hne- hi' sa' na-bääh' ni' koø- wa'ra- ga-të' jee' jäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

¹⁵ Dio hi- lluu' mi-jnääh' Jesús wa'ra- ga-lloo' jmi'. Jaa- Dio ba' hi- lla'ta'. Hi- he' he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lä'jèë- Rey, hi' jaa- hñii' bih' laay' jøøh' kih' jee' lä'jèë- Dsa-kaah'.

¹⁶ Jaa- hñii' bih' sa' juuy' jih'koh', hñii' bih' gyay' jee' jnä' wa'je-, ni' jaa- sa' të'dsëë' jee' gyay'. Ni' jaa- dsa- jmi-gyuu' sa' ma-jëëy-, ni' sa- tëëy' jëëy'. Wa' la' juuh- kiyh' hi- cha- cha-miih- be' kih' lä'jè- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

¹⁷ Hlëeh' hi- cha- cha-miih- kuu' jmi-gyuu' la-, ta' wa' jmääy' hñiiy' kaayh'. Ta' wa' kye' o-jøh' dsë- kyaah' kuu' kiyh'. Lla- ba' kuu' na-. Hnøø' kay' o-jøh' dsë- kih' Dio ba', hi- kwa' cha-miih- lä'jè- he- hnøø' jnän' mah' kye' ya'jøø'.

¹⁸ Chiuh' hi- cha- kuu', wa' jmeey' he- llu' ba'. Lla- he- ma' lä'chay- kuu', wa' jmeey' cha-miih- be' kih' hi- lla-kyaa', sa' wa' chaayh-.

¹⁹ Lä'ja- ba' lä'cha- cha-miih- kiyh' he- mo'so- lla- në' jmi-gyuu' he- na' ga'jä'. Hi' lä'ja- tëëy' chaay- tää'.

²⁰ Timotä, ja- mi-teh' lä'jè- mada- nuuh' kih' Dio. Ta' taah' hñaa' jee' cha- juu' he- sa' jmää' ta' hi' lä'jè- juu' he- kwa' hi- jäh' ma-mi-tëë- cha-miih-.

²¹ Heh' lä'ja- ma-kah' ko-llaa' jwë', ma-jmeey' ta' koø' juu' kih' Dio he- jmee' jne' dsoo'.

Wa' mi-jää' Dio hne-. Wa' la' lä'ja-.

2 Timoteo He-la-jee-ga-të-to-je- he-ga-sii-Paa-kih- Timotä

¹ Jnä Paa laan' apóstol kyaá Jesu-
cristo lä hyoh dsé Dio. Ga cheey'
jnä mah' kwan juu' kiyh' lä koo-
ga-bäayh hñiyy' jmeey' chaá jne'
ta-la-kih' Cristo Jesús.

² Jee la- siin' kyah' Timotä lä koh'
jaa gyuu- hi hnaan'. Ngiiin' kih'
Dio hi- laa' Täá jnän' hi ngiiin' kih'
Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway'
he-llu' kyah', wa' lä-ñih' dsëy' hne-,
wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

*Paa-ga-hlëeh' Timotä mah' mi-tey'
ta-he-hä-gooy'*

³ Kwan' tihmaah' kih' Dio. Jmee-
ba' jnä ta-he' kiyh' ja-ba' lä koh'
ga-jmee' dsa- ma-kaah' kyaan'.
He-ja- sa- hñi- huudsé- kin'. Hi-
dsooh' ba' dsen' hne- lä jmi- lä hwé'
lä ma' hlëehn' kyaah' Dio kyaan'.

⁴ Dsooh' dsen' he- ga-lä-meeh'
hoh'. He-ja- hnoon' niin' na-jëen'
hne-, ja-ga-na- chaan- llu'.

⁵ Ma' ba' jnä, ja- koo- jawah' ba'
hne- he- ma-dsoo' hoh' kih' Dio. Lä-
ma' to-né' ga-lä-dsoo' dsé' ma-hyaa'
kyaah' Loida kyaah' maa' kyaah' Eu-
nice, hi- jmeen' dsoo', ja-ba' lä-ja-
ma-dsoo' hoh' hne- ka-läh'.

⁶ He-ja- jwëehn' hne-, kwa' ba'
hne- be' kyaah' ta' he- ga-kwëeh' Dio
hne- lä ma' ga-kyen' goon' né' kyah'.

⁷ Jëeh', sa- ga-kwa' Dio Jmi-lle' kih'
mah' jmeen' gah' jne'. Ga-kway' mah'
kwa' be' jnän', mah' lä-hnäá' jne'
dsa-kyahn', hi' mah' hään' hñaan'.

⁸ He-ja- jwëehn' hne-, ta' jmee-
na-heeh'. Kwa' ba' hne- juu' kih'
Dsa-jøøh' jnän'. Ni- ta' jmee-
na-heeh' ki' jnä he- hään' neh-ñe'
kwaat' kih' Jesús. Heeh' ba' hne- jëeh'
wii' kwaat' kih' ju'hmëé' lä koh' jëen'
la-. Dio ba' kwa' be' kyah'.

⁹ Hi- he' ga-lää' jne' hi' ga-tëeyh'
jne' mah' lee' jne' na-jngëé'. Ja- ta-la'
kih' he- ma-jmeen' he-llu' ga-tëeyh'
jne'. Jää' ba' ma-lla' dsé' Dio jmeey'
lä-ja-, he-ja- ba' ga-tëeyh' jne'. Hi- lä-
ma' ga-heeh' jne' kih' Cristo, ga-hñah'
jne' he- lä' kwa' Dio he- ma-na-la-
juu' jää' ja-ga- nøø' jmi-gyuu'.

¹⁰ Hi- na' ma-mi-jnäá- Dio lä-jë-
he- ja-, lä-llu' he- ja' Jesucristo
Dsa-jøøh' jnän' hi- ga-lää' jne'.
Ma-ke' ga-juuy', sa- ga-lih' he- ja-
kyaayh'. Ma-ra' he- ga-lä-jih'
bih'. Hi- kyaah' ju'hmëé' kiyh'
ga-mi-jnäáy- ha- lä- lä-chaá- dsa-
täá', lä-ja- mo-so' juuy' jih'koh'.

¹¹ Hi- jnä' na-hñaan' kwan' juu' la-,
laan' apóstol, hi- laan' ta-jwoh' kyaá'
hi- sa- laa' judiu.

¹² Kih' he-ja- ba' na-, jëen' wii'.
Pero sa- gwa' na-hiinh', kyuu' ba'
jnä hi- kih' ma-dsoo' dsen'. He-ja-
jmeen' dsoo', hi- he' cha- be' kih'
høøy' lä-jë- he- ga-toohn' gooy-
lä-jih' lloo' jmi'.

¹³ Wa' jä' koo- hwëh- kyah' lä-jë-
ju'dsoo' he- ma-jwëeh' hne-. Wa'
dsoo' hoh' täá', wa' hnaah' dsa-. He-
na- ba' cha- jnän', kih' he- ma-laa'
jne' koo- kyaah' Cristo Jesús.

¹⁴ Kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'
he- kyaah' jne', høø' juu' llu' he-
ma-hñah'.

¹⁵ Ma-ñeh' ba' hne-, lä-jëé- hi-
chaá- hwa' Asia ma-bee' jnä'. Lä-ja-
ga-jmee' Figelo kyaah' Hermógene.

¹⁶ Wa' lä-ñih' dsé' Dio lä-jëé- hi-
chaá- kyaá' Onesíforo. Joh' jih' sa-
ga-jmeey' be' kin', sa- ga-lä-hiiyh'
kih' he- hään' neh-ñe'.

¹⁷ Lä-chah' ma' ga-lloo' Onesíforo
jwii- Roma, ga-hnaayh- jnä' lä-bii'
lä-jaa', lä-jih' ga-jnäáyh- jnä'.

¹⁸ Wa' lä-ñih' dsé' Dsa-jøøh' jnän'
kiyh' wa-ra- ga-të' jee' llaa' jmi'.
Hne- ñeh' kwee- he- ga-jmeey'
cha-miuh- be' jnän' lä- ma' tøøhn'
jwii- Éfeso.

2

Hnøø' ma-na'lluu' jne' mah' lä'ja-lee' jne' lä'koo-jaa-hløø' kyaä' Jesucristo

¹ Jwëëhn~ hne- gyuu- kyaan+, kwa' ba' hne- be' kyaah' he- la' hñah' jne' ta' la' kih' Cristo Jesús.

² Ga-lä-tëëh- juu' he- ga-kwan' to-lo+ ne' jwëë' dsa-. He-ja- jwëëhn~ hne-, tøøh' goo- jñah' hi- laah' jmää' mi-tëë+ dsa- juu' ja-.

³ Kwëëh' hoh' ma' jëëh' wiï'. Mah' lä'ja- leeh' lä'koh' jaa- hløø' lluu' kyaä' Jesucristo.

⁴ Ni+ jaa- hløø' sa+ jääy' jmeey' jyoh' ta', ga-tëëy' jmeey' lä-jë+ mada- kih' juu' bih' mah' tih' dsë' jmuu' hi- ga-kwëëyh' ta' ja-.

⁵ Hi+ lä'ja- hi- koo+, ni+ koo- sa- liyh' cher'mah' sa+ ga-kooy' lä-lle' kiyh'.

⁶ Jaa- hi- jmeë+ ta' hwa' kih', lle' kih' tëëy' to-në' kih' jee' lä-jëë+ wa'ra- ga-sooh' ta' ja-.

⁷ Jmeë' da' hmuu'dsë- hee- hnøø' jäh- he- ma-jwëëhn' hne-. Dsa-jøøh' jnän' ba' kwa' be' kyah' mah' lä-ngëëh' lä-jë+ he- ja-.

⁸ Wa' dsooh~ hoh' kih' Jesucristo, hi- laa' sa'ju- kih' David hi- ga-lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu', lä'koo- la' ju'hmëë' he- kwan+.

⁹ Kih' he-ja- ba' na-, jëën~ wiï', he- na-hñuuhn' kyaah' caden~ lä'koh' jaa- hi- ää- dsoo'. Pero ni+ miih' sa- le' jmeey' lä'ja- kih' juu' kih' Dio.

¹⁰ He-ja- kwëëh~ ba' dsën+ jëën~ wiï' mah' wa' la' lluu' kih' lä-jëë+ hi- na-lleeh' kyaä' Dio. Mah' lä'ja- lloo- koo- jmii' lääy' ta' la' kih' Cristo Jesús mah' dsa-nääy' ya-jwii' jee' sa- heë' jih'koh'.

¹¹ Juu' la- la' ju'dsoo': Cher'mah' ga-juu' jne' kyaah' Jesús, lä'ja- jmeey' chaa- jne' ko-jøh' kyaayh'.

¹² Cher'mah' ga-lä-be' dsë- jne' jëën~ wiï', lä'ja- cha- jwë' jnän' jmeen' hih- ko-jøh' kyaayh'.

Cher'mah' ga-jäh' jne' sa- kyuu+ jnih', ja-ba' lä'ja- jäyh+ sa- kyuu+ jne'.

¹³ Cher'mah' sa+ ga-mi-ten' juu' jnän', pero ma-ra' he- mi-te' bih' juu' kiyh', jëëh' sa+ le' hiiy' juu' kiyh'.

Jaa- hi- ma-ya-hëë~ lluu' kyaah' ta' kih' Dio

¹⁴ Mi-dsooh- dsë' øøh' jne' kyaah' juu' la-. Ja- jwiiyh', ñe- ba' Dsa-jøøh' jnän', sa- lluu' he- ti'choo' jne' juu' he- sa- jmää' ta'. Koo- heë- dsë' dsa- hi- nuu- ba' ja-.

¹⁵ Kwa' be' mah' ya-hëëh' lluu' cha'në' Dio mah' sa+ jäh' o-hih+ kyaah' ta' he- mi-tëëh' dsa- ju'dsoo' lä'koo- lle' kih'.

¹⁶ Ta+ kwaä+ hñaaah' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta'. Kyaah' juu' ja- dsa-nää' dsa- cha-ga-miih- kyaah' he- hliih'.

¹⁷ Juu' ja- kuh-gii~ kih' dsa- lä'koh' kuh-gii~ ne' dsoo' jee' ja+. Lä'ja- ga-la' kih' Himeneo kyaah' Fileto.

¹⁸ Hi- he' ga-kañ~ jwë' kih' ju'dsoo', jäyh' ma-ngëë' ba' he- dsa-lä-jiih' dsa-. Kyaah' juu' ja-, ga-heey' dsë' ko-llaa' dsa- hi- ma-dsoo' dsë'.

¹⁹ Pero juu' kih' Dio ja+ koo- hwëh-, lä'koh' ma-tii' na'hyah- he- na-sii- ne' kih': "Kyuu+ ba' Dsa-jøøh' jnän' lä-jëë+ hi- laa' kyaay'." Hi+: "Lä-jëë+ hi- ngii+ ta' la' kih' Cristo, wa' lä-øøy' kih' lä-jë+ he- hliih'."

²⁰ Jëë' da'. Koo- hne' juuh- jee' cha- cha-miih- neë' goo- tii' dsa-, cha- he- la' kyaah' ñe' hmooh', hi- cha- he- la' kyaah' hma-, hi- cha- he- la' kyaah' gwaah'. Lä-jë+ he- hmooh' jmääyh- ta' lä- ma' të- jmii'. Hi+ he- sa- hmooh', he- ja- ba' jmääyh- ta' koo- kyoo- ba'.

²¹ Hi+ ja-ba' lä'ja- la' kih' dsa- kyaä' Dio ka-läh'. Cher'mah' ko-llaa' hi- ma-lä-øø' kih' he- hliih', hi- he' laa' lä'koo- ñe' he- hmooh', he- na-jngii' he- jmää' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Lä'ja- ma-na'lluu' bih' jmeey' lä-jë+ ta' lluu'.

²² Be' go-te~ lä-jë+ he- heë' dsë' chih- kwaä-. Hi+ gwa- ba' hne- ta' cha'në' ko-jøh' kyaah' lä-jëë+ hi- ngii+

kih¹ Dsa-jøøh¹ jnän` kyaah¹ koo⁻ nëe¹ ba¹ huu¹ dsë⁻. Ja⁻ jmeeh⁻ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹, hi⁻ hnøø¹ lä⁻ ma⁻ dsoo¹ ja⁻ ba¹ hoh¹ kih¹ Dio, wa¹ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah¹ hi⁻ wa¹ hii¹ ti¹ kyah¹.

²³ Jmee¹ ta⁻ koo¹ juu¹ he⁻ ti⁻ choo⁻ dsa⁻, juu¹ he⁻ sa⁻ jmää¹ ta⁻. Ma⁻ ñeh¹ ba¹ hne⁻, koo⁻ lla⁻ hnii⁻ ba¹ juu¹ ja⁻.

²⁴ Jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he¹ kih¹ Dsa-jøøh¹ jnän`, sa⁻ hnøø¹ hneey⁻ kyaah¹ dsa⁻. Hnøø¹ llu¹ dsëy¹ kyaah¹ lä⁻ jëe⁻ ba¹. Hnøø¹ liyh⁻ mi⁻ tēy⁻ dsa⁻, hnøø¹ jøh⁻ dsëy¹ kyaah¹ dsa⁻.

²⁵ Hi⁻ hnøø¹ jmääy¹ hñiiy¹ hwaä¹ wa¹ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ hlēy¹ hi⁻ chaah⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻ kwa¹ Dio jwē¹ dsa⁻ jēh⁻ hi⁻ he¹ kyaayh¹ mah¹ lä⁻ kyuyh⁻ ju¹ dsoo¹.

²⁶ Lä⁻ ja⁻ ba¹ lää¹ hi⁻ tääh¹ goo⁻ hi⁻ sa⁻ llu¹, hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsëy¹.

3

Ha⁻ lä⁻ tääh¹ dsa⁻ wa¹ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ llaä¹ jmii¹

¹ Hnøø¹ lä⁻ ñeh¹ he⁻ la⁻ ka⁻ läh¹, jä⁻ he⁻ wi¹ wa¹ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ llaä¹ jmii¹.

² Ma¹ ja⁻ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsë¹ hñii¹, lä⁻ hee¹ dsëy¹ kuu¹, jmääy¹ hñiiy¹ kaah¹, lä⁻ taayh¹, mi⁻ kwayh¹ Dio, lä⁻ chaayh⁻ kih¹ cho¹ jmiiy⁻, sa⁻ jiiyh¹ ni⁻ koo⁻ juu¹ llu¹, lä⁻ hlēy¹ go⁻ te⁻.

³ Ni⁻ sa⁻ lä⁻ jøh⁻ dsëy¹, ni⁻ sa⁻ lä⁻ hnøøy¹ jeeyh⁻ juu¹ kyaah¹ dsa⁻, kooyh¹ juu¹ jwi¹, sa⁻ lä⁻ tääy⁻ hääy¹ hñiiy¹, lä⁻ hñaa⁻ dsëy¹ ga⁻ ngēe¹ jwēe¹, jmeey¹ na⁻ høøyh¹ kih¹ he⁻ llu¹.

⁴ Jmii¹ ja⁻, lä⁻ tuu⁻ dsëy¹ hnēey¹ dsa⁻ kyaayh¹, ngaayh¹ kyaah¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey¹, jmääy¹ hñiiy¹ lluu¹, hnooyh⁻ ga⁻ he⁻ tih⁻ dsëy¹ lä⁻ koh¹ ga⁻ he⁻ hnaayh⁻ Dio.

⁵ Jmeey¹ lä⁻ koo⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio, pero kyaah¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeey¹ ja⁻, lä⁻ jnä¹ sa⁻ kyey⁻ ni⁻ mi⁻ h⁻ be¹ kih¹ Dio. He⁻ ja⁻ ta⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh¹ kyaayh¹.

⁶ Dsa⁻ he¹ dsa⁻ taayh⁻ cha¹ neh⁻ kih¹ dsa⁻ mē¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be¹ kih¹, mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ mē¹ hi⁻ tēe¹ jmee⁻

he⁻ hñih¹, lä⁻ koo⁻ jøø⁻ he⁻ hee¹ dsë¹ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹.

⁷ Tääyh¹ mi⁻ tēy⁻ hñiiy¹, pero jih¹ koh¹ sa⁻ lä⁻ këyh¹ jmi⁻ lä⁻ ngēey¹ ha⁻ lä⁻ la¹ ju¹ dsoo¹.

⁸ Hi⁻ ja⁻ ba¹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee¹ Jane kyaah¹ Jambre, hi⁻ ga⁻ ha¹ kih¹ Moisé, lä⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻ ñuu⁻ he¹, hay¹ kih¹ ju¹ dsoo¹. Ma⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te⁻ huu¹ dsë⁻ kiyh¹, mo⁻ so⁻ laay¹ kwaat⁻ kyaah¹ hi⁻ ma⁻ dsoo¹ dsë¹.

⁹ Pero sa⁻ dsa⁻ nääy¹ ta⁻ cha¹ nē⁻ kyaah¹ juu¹ kiyh¹. Jēh¹, lä⁻ jnää¹ kih¹ lä⁻ jēe⁻, he⁻ laay¹ dsa⁻ too⁻, lä⁻ koh¹ ga⁻ la¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ ha¹ kih¹ Moisé.

Jee¹ ga⁻ dsaa¹ juu¹ la⁻ kwa⁻ ga¹ Paa¹ nuuh⁻ kih¹ Timotä

¹⁰ Pero ma⁻ kyuu⁻ ba¹ hne⁻ juu¹ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ kin⁻, ha⁻ lä⁻ jmeen⁻, ha⁻ lä⁻ la¹ huu¹ dsë⁻ kin⁻, he⁻ ma⁻ dsoo¹ dsën⁻, he⁻ jøh⁻ dsën⁻, he⁻ hnaan⁻ dsa⁻, hi⁻ he⁻ kwēeh⁻ dsën⁻.

¹¹ Ma⁻ ñeh¹ ba¹ hne⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ jnä¹, hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jjēen¹ wi¹ jee¹ jwi⁻ Antioquia, Iconio, Listra. Ga⁻ jjēen¹ wi¹ jwēte. Pero Dsa⁻ jøøh¹ jnän¹ ga⁻ lää¹ jnä¹ kih¹ lä⁻ jē⁻ he⁻ ja⁻.

¹² Hi⁻ lä⁻ jēe⁻ hi⁻ hnøø¹ dsa⁻ taah⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsë¹ kyaah¹ Cristo Jesús, ma¹ ra⁻ he⁻ jēe¹ bih¹ wi¹.

¹³ Pero dsa⁻ hñaa⁻ dsë¹ he¹, kyaah¹ hi⁻ ta⁻ juu¹, jmee⁻ gyih¹ cha⁻ ga⁻ mi⁻ h⁻ he⁻ hñih¹ koo⁻ hä¹ koo⁻ hä¹, mi⁻ gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ mi⁻ goo⁻ dsa⁻ kiyh¹.

¹⁴ Pero gwa¹ ba¹ hne⁻ ta⁻ cha¹ nē⁻ kyaah¹ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēeh⁻, ma⁻ ñeh¹ ba¹ hne⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ ma⁻ heeh⁻. Jēh¹, kyuu¹ ba¹ hne⁻ hii⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻ mi⁻ tēe⁻ hne⁻.

¹⁵ Lä⁻ jiih¹ ma¹ mäh¹ ma⁻ kyuu⁻ ba¹ hne⁻ juu¹ kih¹ Dio lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻. Juu¹ ja⁻ ga⁻ mi⁻ tēe⁻ hne⁻ lä⁻ jwē¹ jee¹ lääh¹, lä⁻ llu¹ he⁻ ma⁻ dsoo¹ hoh¹ kih¹ Cristo Jesús.

¹⁶ Dio ba¹ ga⁻ kwa¹ huu¹ dsë⁻ llu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ sii¹ lä⁻ jē⁻ juu¹ ja⁻ he⁻ jmää¹ mi⁻ tēe¹ jne¹ dsa⁻, he⁻ mi⁻ jnää¹ he⁻ dsa⁻ hlääh⁻ jne¹, jmää¹ he⁻ hlēeh⁻ jne¹

dsa-, hi+ he- mi'tēē' jnih' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

¹⁷ Lā'ja- ba' hwēē- llu' hi- hnaah- Dio, ja-ga' na- ma-na'lluuy' go-te- jmeey' lā'jē- nēē' he- llu'.

4

¹ Chuun' kyaah' hne-. Ne- ba' Dio hi- lā'ja- Jesucristo Dsa-jøøh' jnān' hi- jāh' lla' ta' kih' hi- jiih' hi- kih' hi- na-juu', wa-ra- ga-lā-jnāy' jmeey' hih' kih' dsa'.

² He-ja- kwa' ba' hne- juu' ja-. Kwa' ba' hne- jā' ma-ke- sa- la' hor- kih'. Hlēēh' hi- dsa-hlāäh', juuh' kiyh' kyaah' juu' ja-, kwēēyh' nuuh-. Hi- hnøø' jøh- hoh' kyaayh' jee' mi-tēēh' hnih'.

³ Lloo~ koo- jmii' mo-so+ lā-hnøø' dsa- nuu' ju'dsoo' he- ma-mi-tēē' jne'. He-ja- hnaayh- jwēē' ta-jwoh' hi- kwa' juu' lā-koo- tih- dsē' dsa-nuu'.

⁴ Dsa- he' na-, be' ju'dsoo' mah' jmee' gyih' he' kih' juu' wa' he- cha- he-.

⁵ Pero hne- hää' hñaah', kwēēh' hoh' kih' lā'jē- he- wi' he- jā- nē' kyah', kwa' ju'hmēē' la- kih' dsa- hi- sa- ma-nuu', mi-te' lā'jē- ta' he- ga-tēēh' jmeeh'.

⁶ Ma-ngoo' ya-jāh- he- naahn-, jēēh' ma-lloo' jmii' he- jngēēh' dsa-jnā'.

⁷ Ma-kwan' cha-miih- be' kyaah' ta' la-. Ma-lih- ba' jnā' kyaah' ta' he- hä' goon-. Lā- ma-dsoo' ja-ba' dsēn- kih' Dio.

⁸ He-ja- ma-na-la- juu' hyohn- koo- coron ma'ja-, ja-ga' na- ya-hēēn' lluu'. Dsa-jøøh' jnān', dsa-ta' lluu', kway' he- ga-tēēn' hyohn-. Hi- ja- ma-la- jnā' hyohn-, ja-ba' lā'ja- hyoh- lā'jēē- hi- lle' dsē' he- jāh' Jesucristo.

Ga-jāh' Paa' ha- lā- jmee' Timotā

⁹ Jmee' bii' ya-jēē' jnā' chah'.

¹⁰ Ma-bee' Dema jnā', mah' hnooh- gyih' he- cha- jmi-gyuu- la-. Ma-ngooy- jwii- Tesalónica.

Crescente ma-ngoo~ ta' hwa' Galacia, Tito ma-ngoo~ ta' hwa' Dalmacia.

¹¹ Jaa- Luca ga' gya' kyaah' jnā'. Ja- jāäh- Marco ta- la- wa-ra- ga-tēē' jee' ñeeh'. Hi- na- jmāā' kin- kyaah' ta' la-.

¹² Ma-cheen- Tíquico ta- jwii- Éfeso.

¹³ Wa-ra- ga-tēē' jee' ñeeh', ja- kah- ko-lla- hmih-lloo' kin- he- ga-kyen' kih' Carpo jee' jwii- Troa. Hi- dsooh- hoh' kah' lā'jē- mo'je- na-gyee- kin-, hi- he- jmee- ga' bii' kin- loo' jah' jee' siin'.

¹⁴ Leja' tē-ñe' he', ga-jmee' cha-miih- hliih' kin-. Dio mi-hmaah' ha- koh' te' he- ga-jmeey' kin'.

¹⁵ Hää' hñaah' kyaayh'. Peer- hnøøy' lla-dsēēy' kih' juu' he- kwa- jne'.

¹⁶ To-nē' lā- ma' ga-lloon' nē'ta' jee' ma-lään' hñiin' ni- jaa- sa- ga-jmee' be' kin-, lā'jēē- ba' ga-bee' jnā'. Sa- wa' jmee' Dio kwaat- kih' he- ja-.

¹⁷ Pero Dio cheh' kyaah' jnā', ga-kway' be' kin-, lā'jiih' ga-hñaah- ga-kwan' juu' kiyh' mah' wa' nuu' lā'jēē- dsa- hi- sa- laa' judiu. Hi- lā'ja- ga-kway' be' kin- ga-lāy' jnā' he- ma' kuh' hyah- jnā'.

¹⁸ Hi- lā'ja- lāā' Dio jnā' kih' lā'jē- he- hliih', tēēy' jnā' ya-jwii' kiyh'. Lā'ja- wa' la' juuh- kiyh' ga-lā'jē- joh' jmii' cha-. Wa' la' lā'ja-.

¹⁹ Jmee' Dio kih' Prisca hi- kih' Aquila. Hi- jmee' Dio kih' hi- cha- cha'neh- kih' Onesíforo.

²⁰ Erasto ga-jā' jwii- Corinto, Trófimo ga-laan- jwii- Mileto kih' he- dsaayh'.

²¹ Ja- jmeeh- bii' ñeeh' to-chah' la-, na' sa- ga' ma-ja- jii- gyuu'. Eubulo jmee' Dio kyah', hi- lā'ja- jmee- Pudente, kyaah' Lino, kyaah' Claudia, hi- lā'jēē- øøh' jne' hi- tāäh' jee' la- ka-lāh'.

²² Wa' hää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnān' tuh-hoh', wa' mi-jää' Dio hne-. Wa' la' lā'ja-.

Tito Juu' la- ga-sii' Paa' kih' Tito

1 Jnää' Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaah' Jesucristo he-ja' jmeen' juu' kih' hi' na-lleeh' kyaah' Dio, mah' lä-dsoo' dsëy' kiyh' hi' lä-jwë' ja' lä-ngëëy' ha' lä' la' ju'dsoo' he-tøøh' jne'.

2 He-ja' kye' jne' o-jøh' dsë- he-chaah' jne' tää' lä-jë' joh' jmi' cha-, lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' ja-ga' llay' jmi-gyuu'. Hi' sa' ta-juuy'.

3 Lä' ma' ga'lloo' jmi', ga-mi-jnäay- juu' kiyh' he- na-hñaan' kwan' lä-koo- mada' ga-jmee' Dio hi' lää' jne'.

4 Siin' kyah' Tito, hne- laah' lä-koh' gyuu- kyaan' ta-la' kih' he- ma-dsoo' hoh' kih' Dio ko-jøh' kyaah' jnä'. Ngii'n' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' ngii'n' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' ga-lää' jne', wa' kway' he- llu' kyah', wa' lä-ñih' dsëy' hne-, hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Ha- lä- hnøø' kih' hi- kye- nē' kih' øøh' jne'

5 Ga'llaan' hne- Creta (hwa' he- hä' jee' jmi-ñeeh') mah' mi'hñaa' ta' he- ga' hnøø' le'. Hi' lä-kaa- jwi- jee' gooh', ja- hñaa' dsa-gyuu' kyaah' lä-koo- lä-koo- gwah', lä-koh' mada' ga-jmeen' kyah'.

6 Hnää' jaa- hi- sa' na-bääh' ni' miil- dsoo', jaa- dsa-ñuu- hi- kyaah' jaa- ba' dsa-më', hi' hnøø' ma-dsoo' dsë' chih- kyaay', hi' jaa- hi- sa' hii' juu' kih' chih- kyaah' he- jmeey' wa' he- cha- he- hi' ni' sa' chaayh-.

7 Jmee' bii' kih' dsa-gyuu' he- sa' na-bäayh' go-te- lä-llu' he- hä' gooy- ta' kih' Dio. Hnää' jaa- hi- sa' jmää- hñii' jøøh', jaa- hi- sa' lä-llee' chah', jaa- hi- sa' hih-, jaa- hi- sa' hnee-, jaa- hi- sa' hee' dsë' kuu'.

8 Hnää' jaa- hi- kwa' jee' jä' dsa- hi- go-nää', jaa- hi- hnooh- ma-la' he- llu' ba', jaa- hi- ngë' koo- nëe', jaa- hi- jmee' he- llu' jmah', jaa- hi- na-jngëe', jaa- hi- lih' hää' hñii'.

9 Hnää' jaa- hi- chooh- koo- hweh- ju'dsoo' he- ma-mi-tëe' jne', mah' lä-ja- hlëeyh' jñah' dsa- kyaah' ja-ba' juu' la-. Hi' lä-ja- ba' liyh' la-dsëey' kih' hi- hlëeh' wii' kih' ju'dsoo'.

Ta-jwoh' hi- kwa' juu' ta-juu'

10 Peer' chaah- jwëe' hi- chaah-, hlëeyh' juu' he- sa' jmää' ta', mi-gaay' dsa-. Hi' jee' kih' lä-jëe' hi- he', jwëe' hi- jäh', jmee' bii' uu- jmi-ngo' kih' dsa-ñuu-.

11 Jmee' bii' jne' jwë' kiyh' mah' mo-so' hlëeh' gyih' juu' he- sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga-näay' lä-joh' hne' chih' heey- dsë' lä-jah' hi- tääh' cha'neh-, mi-tëey- dsa- he- sa' lle' kih', lä-jwë' jee' liyh' kuu'.

12 He' ba' dsa- hi- ngëe- juu' kih' dsa-gooy' jäyh' lä-la-: "Jne' hi- tøøhn' hwa' Creta la-, peer' ta-juu' jne'. Ma'ra' jah' hlëeh' laa' jne', jwëh' jne', jlaa' jne'", ga-jäyh'.

13 Ma'ra' ju'dsoo' na- lä-ja- laa' dsa- he'. He-ja- jwëehn- hne-, hweh- juu' kiyh' mah' dsa-taayh' na-jngëey' kyaah' ju'dsoo' ba'.

14 Ta' wa' jmeey' he' juu' ma-gyuh- kih' dsa- judiu, ni' sa' wa' jmeey' he' nuu- he- kwa' dsa- hi- ma-be' ju'dsoo'.

15 Lä-jëe' ba' he- cha-, llu' ba' la' kih' hi- llu'. Pero kih' hi- na-hee' dsë' kyaah' hi- sa' ma-dsoo' dsë' kih' Dio, ni' koo- sa' llu' kiyh'. Ma-na-hee' go-te- lley', hi' lä-kye- huu' dsë' kiyh' na-hee'.

16 Jäyh' kyuyy' Dio, pero kyaah' he- jmeey' ja-, sa' dsoo' juu' kiyh'. Peer' sa' lä-jëe' jne' lä-koo- jmee' dsa- he', peer' chaayh-, mo-so' jmääy' jmeey' ni' koo- ta' llu'.

2

*Ha- lä- hnøø' jmee' dsa- lä- jiih' jäh'
Jesús*

¹ Pero hne-, hlëeh' ba' hne- lä- koh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- tēē' jne'.

² Lä- jēē- dsa- gyuu' hnøø' ngēy' koo- nēē' ba', hnää' jaa- hi- hä' ta' kih', jaa- hi- hää- hñii', jaa- hi- ma- kyuu' he- ma- dsoo' dsē- jne', jaa- hi- hnää' dsa-, jaa- hi- kwēeh- dsē' ma' cha- he- wii'.

³ Ja- ba' lä- ja- lä- jēē- dsa- ma- hyaa', hnøø' cha- nuuh' kiyh'. Sa' wa' kooyh- juu' jwii', sa' wa' hiih' jmi' mi' jēh' ma- ää-, hi' hnøø' mi- tēēy- dsa- he- llu' jmah' ba'.

⁴ Hnøø' mi- tēēy- dsa- mē' kwaa- ha- lä- jmeey' mah' lä- hnäy' dsa- nuuh- kyaay' hi- lä- ja- lä- hnäy' gyuu- kyaay'.

⁵ Hnøø' häy' hñiiy', hnøø' ngēy' koo- nēē' ba', hnøø' høøy' cha' neh- kiyh', hnøø' llu' dsēy', hnøø' hwaay' kyaah' dsa- nuuh- kyaay', mah' ni' jaa- sa' wa' mi- kwah' juu' kih' Dio.

⁶ Ja- ba' lä- ja- hnøø' hlëeh' dsa- nuuh- kwaa- mah' häy' hñiiy'.

⁷ Hne- to- nē', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' lä- tēē- dsa- jmee- lä- koo- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne- ka- läh' ja- ba' lä- koo- mi- tēēh' dsa-, ta' wa' ta- juuh' kih' dsa'.

⁸ Hlëeh' dsa- juu' na- jngii' he- sa- toh- wii' mah' lä- jēē- hi- na- høøh' jä- o- hih' kih', lä- ja- mo- so- cha- he- kih' hlëeyh' wii' kyah' hnäh'.

⁹ Chiuh' hi- jmee' ta' kih' dsa-, wa' jmeey' lä- tih- dsē' jmu' ba', sa' wa' jiiyh' juu' kyaayh'.

¹⁰ Chiuh' sa' llu' hēy' dsa- jmu' ta'. Wa' mi- jnäy- he- laay' jaa- hi- mi- te' kih' lä- jē- ba'. Lä- ja- jēē' dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hi- lää- jne'.

¹¹ Jēēh', na' ma- lä- jnä' kih' lä- jēē- dsa- ha- lä- koo- llu' dsē' Dio kyaayh' mah' lä- ja- läy'.

¹² Ju' hmēē' he- mi- tēē- jne', sa' kwa' jwē' jmeen' he- hñih', ni' he- jmeen' he- hēē' dsē' jmi- ngo' jnän'.

Lä- ja- mi- tēē- jne' ngēn' koo- nēē' ba', jmeen' he- llu' jmah', hi' he- hnääh- Dio ta' ko- jiih' tøøh' jne' jmi- gyuu' la-.

¹³ Hi- ga- nøø' ba' jne' jøøn' lä- jiih' lä- jnäā' Jesucristo hi- laa' Dio Jøøh' jnän' hi- lää- jne'. Peer- jnaah' le' jmi' ja-, he- ja- jmee- cha- jne' llu' ta' ko- jiih' tøøhn' jøøn' he- lä- te' juu' ja-.

¹⁴ Hi- he' na- ga- ngēē' hñii' ta- la- jnä' jne' mah' läy' jne' kih' lä- jē- he- hñih' hi- lä- ja- jmäy' jne' na- jngēē' go- te-, mah' leē' jne' koo- nää' dsa- kyaay' hi- hēē' dsē' jmee' he- llu' jmah' ba'.

¹⁵ Mi- tēē' dsa- juu' la-, hlëeh' dsa-, juuh' kiyh' lä- koo- mada- nuuh', mah' ni' jaa- sa' wa' mi- kwah' hne-.

3

¹ Mi- dsooh- dsēy', wa' jmeey' he' hi' wa' nuuyh' mada- he- jmee- lä- jēē- dsa- ta', hi' wa' lla- dsēy' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

² Sa' wa' hlëeyh' wii' kih' dsa-, sa' wa' llay- hñii-. Wa' llu' dsēy' kyaah' dsa-, wa' jmäy' hñiiy' hwaā' kyaah' lä- jēē- ba'.

³ Jēēh', lä- kye- jne' ma' taa- jne' jää', ma' chaah- jne', sa' nuuh' jne', ma' na- hēē' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaā' lä- jē- he- ma' hēē' dsē- jne', ma' tih- dsē- jne' na- ku' na- ngii' he- hñih', ma' hñaa- dsē- jne', ma' wii' dsē- jne', ma' na- høøh' dsa- jnän' hi' ma' na- hääh' jne' dsa-.

⁴ Lä- koo- ma' tøøh' jne' lä- ja-, Dio jnän', hi- lää- jne', ga- mi- jnäy- ha- lä- llu' dsēy' kyaah' jne', hi' ha- lä- koo- hnäy' jne'.

⁵ He- ja- ga- läy' jne' pero ja- ta- la' kih' he- ma- jmee' jne' he- llu'. Ga- läy' jne' kih' he- ga- lä- ñih' dsēy' jne' ba', hi' ga- jmeey' ga- lä- cha- jne'. He- ja- la' lä- koh' he- ga- gyeeyh- jne'. Ga- laa' jne' hmēē' ta- la' kih' jmi- lle' Na- jngii'.

⁶ Ja' kyaah' hih' ga- cheē' Dio jmi- lle' kiyh' nē' jnän' ta- la' kih' Jesucristo hi- lää- jne'.

7 Kih' he- llu' dsëy' ga'jmäy' jne' lluu', lä'ja- hñah' jne' heen- he- tøøh' jne' jøøn~jee' mo'so' juu' jne' jih'koh'.

8 Juu' he- ma-jwahn' la-, la' ju'dsoo'. Hnoon' jmeeh' bii' kwah' juu' la-. Hlëëh' hi- ma-lä-dsoo' dsë' kih' Dio mah' wa' ngëëy' hñiiy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. He- la- ba' llu' hi' jmää' kih' lä'jëë'.

9 Ta' kwaä' hñaa' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta' hi- ni- kyaah' juu' ha- lä' ma' laä' ma-hyaa' ta-gyuu' jnän'. Ta' taah' hñaa' jee' tääh' dsa- hi- ti-choo' juu' hi- hi- te-jëë' kwaat~ kih' ley kih' Moisé. Jëëh' juu' ja- sa- jmää' ni' miih-, ni' sa- kye- ya'jøø'.

10 Cher'mah' jee' kyah' hnäh', chaa- jaa- hi- hnøø' jmee' to' nää', hlëëyh' koo- hä' to' hä'. Hi- cher'mah' sa- ga'jmeey' he' juu' kyah', lleey' go-te- ba'.

11 Ma-ñeh' ba' hne-, hi- jmee- lä'ja-, he- ma-kayh~ jwë' ba' ja-. Ja-ba' dso'kye- he- jmeey' ja-, bäayh- dsoo'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' Tito

12 Wa'ra- ga-të' jee' cheen- Artema o Tíquico ta' kyah', ja- go'jëëh' jnä' chah' ta' jwii- Nicópoli. Jee' ja- jmeen- huu' dsë- dsa-ngëën' jii- gyuu'.

13 Wa'ra- ga'lloo' Zena hi- cheh' në', kyaah' Apolo ta' na', ja- jmeeh- be' kiyh' lä'jiih' jee' le'. Ja- kwëëyh' lä'jé- he- jmee- bii' cha'jwë' jee' dsa-näy'.

14 Wa' lä-tëë- lä'jëë' øøh' jne' jmeey' ta' llu' jmah' ba' mah' lä'cha- he- kyaah' jmeey' be' lä' ma' chaa- hi- lla-kyaa'. Mah' sa- dsa-taayh' lä'koo- hi- sa- ma-jmee' ta'.

15 Lä'jëë- hi- tääh' kyaah' jnä' jee' la- jmeey- Dio kyah'. Hi- jmee' Dio kih' lä'jëë- hi- hnää' jne', lä'llu' he- ma-dsoo' dsëy' ko-jøh' kyaah' jne'. Wa' mi-jää' Dio lä'jëë- hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

Filemón Juu' la- ga- sii' Paa' kih' Filemón

1 Jnä' Paa' hään' neh-ñe' kwaat~ kih' Jesucristo. Siin~ juu' la- ko-jøh' kyaah' øøh' jne' Timotä. Siin~ kyah' Filemón, hnaan~ hne- kih' he- jmee- jne' koø- ba' ta'.

2 Ja-ba' lä-ja- siin~ kih' dsa-mëøøh' jne' Apia kyaah' Arquipo ka-läh', he' ba' hi- jmee- ta' he- jmee- jne'. Hi- lä-ja- kih' lä-jëë~ øøh' jne' hi- dsa-ñee- cha'neh~ kyah'.

3 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kih' lä-jëë~ hnäh' hi- wa' jmeey' hi' ti' kyah'.

Ga-kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

4 Lä-jë~ jiih~ wa'ra- ga-ngiin~ kin~ kih' Dio kyaan~, dsooh~ ba' dsen~ hne-. Kwan~ ti'hmaah' kiyh' ta-la- kyah',

5 kih' he- ga-nuun' kyah' ha- lä- hnaah~ Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi- ga-nuun' ha- lä- ma-dsoo' hoh' kiyh', hi- he- hnaah~ lä-jëë~ hi- laa' kyaa' Dio.

6 Hi- ngiin' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha- lä- la' he- ma-dsoo' hoh' hi- ngiin' kiyh' mah' lä-ngëeh' ha- lä- ma-mi-jää' Dio jne' ta-la- kih' Cristo Jesús.

7 Peer~ chaa- jnääh' llu' he- ma-nuuh' jnääh' ha- lä- hnaah~ dsa-, he-ja- ma-nøh' dsë- jnääh'. Jëeh' ta-la- kyah' hne- øøhn', ma-tëë' be' lä-jëë~ hi- laa' kyaa' Dio.

Paa' ga-cheë' Onésimo ka-läh' kih' Filemón

8 Ta-la- kih' Cristo cha- jwë' kin~ jmeen' hi' kyah' mah' jmeeh' lä-lle' kih'.

9 Pero llu' ga' laan~ hlëëhn' hne- kyaah' juu' llu' ba', kih' he- hnaan~ hne-. Jnä' Paa', ma-gyuh- ba' jnä' hi- lä- ma-hää' ba' jnä' neh-ñe' kwaat~

kih' Jesucristo, he-ja- chuun' kyaah' hne-.

10 Ta' jmee- hñaa- hoh', ja- kwah- be' kih' Onésimo, jëeh' laay' lä-køh' jaa- gyuu- kyaan~ kih' he- ga-heeyh- juu' kih' Dio jee' hään' neh-ñe' la-.

11 Jää' sa' ga' ma-heeyh- kih' Dio sa' ga-jmääy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na' jmääy' kin~ hi- jmääy' kyah' ka-läh'.

12 Na' cheeh' jnih' ka-läh' kyah'. Heeyh' lä-køh' he- heeh' jnä' ba'.

13 Hnoon' jäy' kyaah' jnä' ta-ko-jiih' hään' neh-ñe' kwaat~ kih' ju'hmëë' mah' jmeey' be' kin~ llah' hne-.

14 Pero sa' hnoon' jmeen' bi' cher'mah' sa' lla' hoh', mah' sa' wa' la' lä-koø- he- wi' he- ngiin' kyah'. Wa' la' lä-koø- hnooh- hñaa'.

15 Go- laan~, ga-lä-øøy' kyah' ko-hwëë', mah' lä-ja- heeh' hnih' ka-läh', he- jäy' kyaah' hne- go-te-.

16 Na', mo-so- laay' wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- ta' kih' dsa-. Na' ga' laay' ma-ra- øøh' jne' hi- hnaan~ cha-miih-. Ha- ga' sa- lä-hnaah~ hnih', lä-llu' he- ma-laay' dsa-kyaah' jne' hi- ma-laay' kyaa' Dio ka-läh'.

17 Lä-ja-, cher'mah' laa' jnä' ome- kyaah', heeh' Onésimo lä-køh' he- ma-heeh' jnä' ba'.

18 Cher'mah' cha- he- ma-jmeey' kyah' o cher'mah' ääy- miih- kyah', jmee' kwaat~ lä-koø- jnä' ba' ään- kyah'.

19 Jnä' Paa' siin~ kyah' kyaah' goon~, jnä' jwahn' mi'hmaahn' kyah', kih' he- sa' hnoon' jwëëhn' hne- he- ääh- kin~ lä-llu' he- ga-laah'.

20 Lä-ja- øøhn', jmee' jëë- dsen~, jmee' nøh' dsen~, lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän'.

21 Jmeen~ dsoo', nuuh' ba' hne- he- ma-siin' la-. Man~ jmeeh' ga' hne- cha-ga'miih- lä-køh' ga' he- ma-jwahn' la-.

22 Hi- ja-ba' lä-ja-, mi'llu' ha- jee' jän'. Cha- ba' o-jøh' dsë- kin~, nuu- ba' Dio lä-jë~ he- ngiih' hnäh', kwa' bih' jwë' niin' na-jëën~ hnäh'.

²³ Epafra jmee⁺ Dio kyah¹. H_i⁻ la⁻ na⁻, hää' neh⁻ ñe¹ kyaah¹ jnä¹ jee¹ la⁻ kwaat[~] kih¹ Cristo Jesús.

²⁴ Hi⁺ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ Dio kyah¹ Marco, Aristarco, Dema, kyaah¹ Luca. Lä⁻ jëë⁺ h_i⁻ he¹ jmee⁺ ta¹ kih¹ Dio ko⁻ jøh¹ kyaah¹ jnä¹.

²⁵ Jesucristo Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻ wa¹ mi⁻ jøøy¹ jmi⁻ lle¹ kyah¹ hnäh¹. Wa¹ la¹ lä⁻ ja⁻.

Hebreos He⁻ la⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ lloo¹ kih¹ dsa⁻ hebreo

*Jøøh¹ ga¹ Joo¹ Dio lä⁻ koh¹ ga¹ lä⁻ jëë⁻
ängel*

¹ Joh¹ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ hlëeh¹ Dio kyaah¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ llo¹ joo¹. Ga⁻ cheey¹ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ kiyh¹, kih¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻. Ko⁻ llaa¹ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ he¹ ga⁻ hyoh¹ juu¹ kiyh¹ jee¹ ma¹ këy⁻ hi⁻ jñah¹ ko⁻ llaa¹ ga⁻ hëe¹ mi⁻ nê⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnäa⁻ Dio kiyh¹. Ja⁻ koo⁻ nêe¹ ga⁻ jmee¹ Dio ha⁻ lä⁻ jee¹ ga⁻ hlëeyh¹ kyaah¹ hi⁻ ma¹ ngëe⁻ juu¹ kiyh¹.

² Pero jee¹ ma⁻ dsaa¹ jmi¹ la⁻, ga⁻ hlëeh¹ Dio jne¹ ta⁻ la⁻ kyaah¹ Joo¹ ba¹, hi⁻ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻, hi⁻ he¹ ba¹ hi⁻ kyaayh¹ ga⁻ jmeey¹ gyuu¹ hwa¹ ka⁻ läh¹.

³ Hi⁻ he¹ mi⁻ jnäa⁻ na⁻ hñaa¹ lä⁻ jëe⁻ ha⁻ lä⁻ koo⁻ jøøh¹ laa¹ Dio, kih¹ he⁻ laay¹ koo⁻ heeh¹ kyaah¹ Dio. Hi⁻ kyaah¹ juu¹ kiyh¹ he⁻ bee¹, høøy¹ ga⁻ lä⁻ jë⁻ go⁻ te¹ he⁻ cha⁻. Hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ chey¹ dso¹ kye⁻ jnän⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ gyay⁻ jwoo¹ ra⁻ lluu¹ kih¹ Dio Jøøh¹ hi⁻ gya¹ gyuu¹.

⁴ Jaa⁻ hi⁻ he¹ ba¹ ya⁻ hëe¹ jøøh¹ ga¹ lä⁻ koh¹ ga¹ lä⁻ jëe⁻ ángele. Jëeh¹, ga⁻ hyoyh¹ koo⁻ jmi⁻ he⁻ kye¹ ga¹ lä⁻ koh¹ ga¹ he⁻ ga⁻ hyoh¹ ángele.

⁵ Jëeh¹ ni⁻ jaa⁻ ángel jih¹ koh¹ sa⁻ ga⁻ jäh¹ Dio siyh⁻:

Hne⁻ laah¹ gyuu⁻ kyaan⁻.

Na¹ ma⁻ laan¹ Täa¹ kyaah¹.

Ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻, sa⁻ ga⁻ siyh⁻ ni⁻ jaa⁻ ángel lä⁻ la⁻:

Jnä¹ leen¹ Täa¹ kyaah¹.

Hne⁻ leeh¹ gyuu⁻ kyaan⁻.

⁶ Koo⁻ ka⁻ läh¹, lä⁻ ma¹ ga⁻ cheey¹ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, Joo¹ hi⁻ laa¹ to⁻ nê⁻, ga⁻ jäh¹:

Lä⁻ jëe⁻ hnäh¹ ángele kyaah¹ Dio, jmee¹ hnäh¹ juuh⁻ kiyh¹.

⁷ Pero lä⁻ la⁻ ba¹ ga⁻ hlëeyh¹ kih¹ lä⁻ jëe⁻ ángele:

Dio chee⁻ ángele kyaah¹, laa¹ lä⁻ koo⁻ lle¹.

Ángele hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he¹ kiyh¹, laa¹ lä⁻ koo⁻ je⁻ he⁻ hëe⁻.

⁸ Pero lä⁻ la⁻ ba¹ ga⁻ siyh⁻ Joo¹:

Hne⁻ Dio, jmeeh¹ hih¹ ga⁻ lä⁻ jë⁻ joh¹ jmi¹ cha⁻.

Kyaah¹ ju⁻ dsoo¹ jmah¹ ba¹ jmeeh¹ hih¹.

⁹ He⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ hnooh¹, hne⁻ sa⁻ hnooh¹ go⁻ te¹ he⁻ hñih¹.

He⁻ ja⁻ hñii¹ Dio, hi⁻ laa¹ Dio kyaah¹, hi⁻ he¹ ga⁻ hñaa¹ hne⁻.

Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey¹ jëe⁻ hoh¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh¹ ga¹ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ kyaah¹.

¹⁰ Hi⁻ ga⁻ jäh¹ ka⁻ läh¹ lä⁻ la⁻:

Hne⁻ Dsa⁻ jøøh¹, lä⁻ ma¹ to⁻ nê⁻ ga⁻ llah¹ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻,

Hñaa¹ ba¹ hne⁻ ga⁻ jmeeh¹ gyuu¹ jmi⁻ gyuu⁻.

¹¹ Lä⁻ jë⁻ he⁻ ja⁻ la⁻ ba¹, pero hne⁻ lä⁻ ma⁻ chaah⁻ na⁻ ba¹.

Dsa⁻ gyuh⁻ ba¹ gyuu¹ hwa¹, lä⁻ koo⁻ dsa⁻ gyuh⁻ sa⁻ hmih⁻.

¹² Lä⁻ koo⁻ bää⁻ dsa⁻ sa⁻ hmih⁻, lä⁻ ja⁻ bää¹ ga⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ dsa⁻ lä⁻ sii¹ ka⁻ läh¹.

Pero hne⁻, lä⁻ ma¹ laah¹ na⁻ ba¹, jih¹ koh¹ sa⁻ gyuh⁻.

¹³ Juu¹ lä⁻ la⁻, jih¹ koh¹ sa⁻ ga⁻ jäh¹ Dio siih¹ jaa⁻ ángel. Joo¹ bih¹ ga⁻ hlëeyh¹ lä⁻ la⁻, lä⁻ ma¹ ga⁻ jäh¹:

Na¹ hne⁻ jwoo¹ ra⁻ lluu¹ kin⁻ la⁻,

lä⁻ jiih¹ lloo⁻ jmi⁻ llaan⁻ hu¹ tiih¹ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ na⁻ høøh¹ kyah¹.

¹⁴ Ja⁻ jee¹ lä⁻ jëe⁻ ángele, koo⁻ ga⁻ nää¹ mada⁻ ba¹, laay¹ jmi⁻ lle¹ hi⁻ ga⁻ chee¹ Dio mah¹ jmeey¹ ta⁻ he¹ kih¹ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ laa¹ kwaat⁻ lää¹?

2

*Ta⁻ wa¹ gaa¹ dsë⁻ jne¹ juu¹ he⁻ lää¹
jne¹*

¹ He⁻ ja⁻ jmee⁻ bii¹ jmeen¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ he¹ kih¹ juu¹ he⁻ ma⁻ nuan¹ mah¹ sa⁻ wa¹ lä⁻ øø¹ jne¹ kih¹ jwë¹ llu¹ he⁻ ma⁻ tøøhn¹.

² Jëeh¹, ley¹ he⁻ ga⁻ ngëe¹ ángele kih¹ Moisé, ma¹ la¹ koo⁻ hmooh¹ hweh⁻.

He-ja- lä-jëë- hi- ma' dsa-hlääh- kih'
 hmoo'h ja-, hi- lä-jëë- hi- ma' chaah-,
 ga-jëëy' wii' lä-koö- lle' kiyh'.

3 ¿Ha- lä-ja- tëëh' jne', cher'mah'
 sa- ga-jmee' jne' he' kih' juu' he- lää'
 jne' he- kyee' ga- lä-koö- ley ja-?
 He' ba' hñii' Dsa-jøøh' jnän' ga-kwa'
 juu' la- to-në- ha- lä- jee' lää' jne'.
 Ma-ngëë' he- ja-, lä-jëë- hi- ma-nuu'
 kiyh', ma-jmeey' dsoo' kih' juu' la-
 jee' jnän'.

4 Hi- ga-jmee' Dio dsoo' juu' kih'
 dsa- he' jee' ga-näy' kway' juu', jëëh'
 Dio hi- kyaayh' ga-jmee' cha-miuh-
 he- juh-gaa-, hi- ga-jmeey' na-ku'
 na-ngii' he- jmee- jëë- dsah- dsa-.
 Hi- ga-kwëëyh' jmeey' na-ku' na-ngii'
 ' ta' kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii',
 lä-koö- hyoh- dsëy'.

Jesucristo ga-laä' kwee- kyaah' jne'

5 Sa- ga-kwa' Dio jwë' kih' ángele
 jmee' hih- kih' jmi-gyuu- he- na' ga'
 jä-, he- ma-løø' jne' hlëëhn' miuh-
 kih'.

6 Cha- jee' na-sii- kih' hi- ga-hlëëh'
 lä-la-:

¿Hee- laä' dsa- jmi-gyuu- mah' lä-
 ma-dsooh- ba' hoh' kiyh'?

¿Hee- laä' dsa- hi- laä' jmi-ngo' mah'
 lä- ma-jmääh- ba' hnih' he'?

7 Miuh- jmi' ba' ga-jmääh' hnih' mäh'
 ga' miuh- lä-koh' ga' jee' lä-jëë-
 ángele.

Ja-ga' ga-llaayh' høøy' hi- ga-jmääh'
 hnih' jøøh' mah' lä-ja- lä-gah-
 dsih'.

Hi- ga-tøøh' gooy- ga-lä-jëë- ba' he-
 cha-.

8 Ga-lä-jëë- he- cha- ga-llah' ta- hwa'
 huü' tiy' mah' jmeey' hih- kih',
 lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio.

Kyaah' he- ga-tooh- Dio gooy-
 ga-lä-jëë- he- cha-, he-ja- ni- miuh-
 sa- ga-jä' he- sa- le' jmeey' hih- kih'.
 Pero na' ga-juh- sa- ga' ma-jnä' he-
 jmeey' hih'.

9 Pero ñe' ba' jne' kih' hi- ga-jä' mäh'
 ga' miuh- lä-koh' ga' jee' lä-jëë- ángele.
 Ga-llaa' Dio høøy', hi- ga-jmääy' jøøh'
 mah' lä-gah- dsih' lä-llu' he- ga-juuy'.

Hi- kih' he- llu' dsë' Dio, he-ja- ba' ja-,
 ga-ngëëy' Jesús he- ga-juuy' he- llu'
 kih' ga-lä-jëë- ba'.

10 Ga-lä-jëë- ba' he- cha- na-la-
 kih' Dio hi- la' kiyh' ka-läh'. Hi-
 ga-lä-hnøøy' tëëy' jwëë' jooy' ya-jwii'
 kiyh'. He-ja- sooh- ba' kih' Dio, he-
 ga-mi-lluuy' go-te- Jesús hi- lää' jne',
 ta-la' kih' he- ga-jëëy' wii'.

11 Jne' hi- na-jngëë', hi- lä-ja- Jesús
 hi- jmää- jne' na-jngëë', lä-jëë- jne'
 laä' kyaä' Tää'. Kih' he-ja-, sa- la'
 o-hih- kih' Jesús tëëyh- jne' øøyh'.

12 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh- Dio:
 Hlëëhn' kyah' cha-në' lä-jëë- øøhn'.

Jee' dsa- ñee- lä-jëë- øøhn', jee' ja- hän'
 kyah'.

13 Hi- ja-ba' lä-ja- ga-jäyh':
 Kye' ba' jnä' o-jøh- dsë- kiyh'.

Hi- koö- ka-läh' ga-jäyh':
 Hii- jnä' la- kyaah' jooy' hi-
 ga-kwëëyh- jnä'.

14 Kih' he- kye- jmi-ngo' lä-jëë-
 jooy' he', lä-ja- ka-läh' hñiiy' ma'
 kyey- jmi-ngo' hi- ga-juuy'. He-
 lä-ja-, ga-liyh' ga-lla-dsëëy' kih'
 hi-sa-llu' hi- jngiih- kih' dsa'.

15 Mah' lä-ja- lääy' hi- tääh' goh-
 juu' lä-jiih' jmi' chaa-.

16 Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be'
 kih' ángele. Jay' mah' kway' be' kih'
 lä-jëë- hi- laä' sa-ju- kih' Abraham
 ba'.

17 Kih' he-ja- ba' ja-, he- ga-la' bii'
 kiyh' ga-lëëy' jmi-ngo', ja-ba' lä-koö-
 laä' jne'. Lä-ja- ga-laay' jaa- jmi-dsa-
 jøøh' hi- jøh- dsë', hi- mi-te' kih' Dio
 mah' lä-ja- chey' dso'kye- kih' lä-jëë-
 dsa-.

18 Kih' he- ga-jëëy' wii' lä-koö-
 ma' ga-ka' dsa- dsëy', he-ja- ba'
 ja- kyuyh- kway' be' kih' hi- gwa'
 huü' dsë- hñih' kih'.

3

Jesús ba' laä' jøøh' lä-koh' ga' Moisé

1 Lä-jëë- hnäh' øøhn' hi- na-jngëë',
 lä-jëë- hi- na-jnää' gyuu' ya-jwii' kih'
 Dio, jmee' da' hnäh' miuh- huü' dsë-
 ha- lä-koö- laä' Cristo Jesús. Hi-

he' to-në ga-kwa' juu' he- ma-heeh' jne' la- hi- laay' jmi-dsa- jøøh' jnän' ka-läh'.

² Hi- he' ga-mi-teh' kih' hi- ga-hñaay', ja-ba' lä-koö- ga-mi-te' Moisé lä- ma' kyey- në' kih' dsa- hi- laa' kyaä' Dio.

³ Pero lle' jmeen' juuh- kih' Jesús lä-koh' ga' kih' Moisé, ja-ba' lä-koö- la' kih' jaa- hi- jmee- koö- hne'. Kyeë' ga' hi- ga-jmee' hne' lä-koh' ga' hñii' hne'.

⁴ Jëeh' ga-lä-jë- hne', chaa- ba' hi- ga-jmee'. Pero Dio ba' hi- ga-jmee' ga-lä-jë- go-te' he- cha-.

⁵ Lä-ja- Moisé, koö- ga-jmeey' ta'he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga-mi-teyh' lä- ma' kyey- në' kih' dsa- kyaä' Dio. Ga-jäyh' ha- lä- la' juu' he- lä-cha- këë-, ma-ngëë' ma-juuy'.

⁶ Pero Cristo ba' laa' jøøh' lä-koh' ga' Moisé, kih' he- laay' joo' Dio hi- kye- në' kih' dsa- kyaay'. Hi- laa' jne' dsa- kyaä' Dio, cher'mah' tøøh' jne' koö- hweh- kyaah' o-jøh' dsë- jøøn' kih' Dio lä-jiih' llaa' jmi-gyuu'.

Ha- lä- teeh' dsa- dsë' kyaah' Dio

⁷ Wa' nuu' jne' lä-koö- jäh' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',
⁸ ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh',

lä-koö- ga-jmee' dsa- hi- sa' ga-hii' ma' nuu' lä- ma' ga-kay' dsën- jee' oo' hwa' kii'.

⁹ Jee' ja- dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' ga-kooy' kyaah' jnä', ma' jëëy- he- ga' na- ma' jmeen- kyaayh'.

Ma-ke- ga-jëëy' lä-jë- he- juh-gaa- he- ga-jmeen' kiyh' to'loo' ji-ñe-.

¹⁰ Kih' he-ja-, ga-lä-lleën' kyaah' dsa- he',

mah' ga-jwii' jnih':

“Huu' dsë- kyah' hnäh' hä- tää' ta' jee' jyoh'.

Sa' hnooh- hnäh' lä-kyuuh- hnäh' hee- ja- he- llu'.”

¹¹ He-ja- ga-tään' hñiin' ma' ga-ya-jëë' dsën' kyaah' dsa- he':

“Sa- heh' dsa- he' jee' teehn' dsën-”, ga-jäh' Dio.

¹² Leeh- hnäh' øøhn', ni- jaa- hnäh' ta- wa' hñaä- hoh' hnäh' he- sa- heeh' hnäh' kih' Dio jiih' mah' sa- wa' lä-øø' hnäh' kiyh'.

¹³ Lla- he- ja-, kwa' hnäh' be' kih' dsa-kyaah' hnäh' koö- jmi' koö- jmi', na' lä-cha- jmi'. Mah' sa- leh- he- hliih' hnäh' he- mi-goo- kyah' hnäh'.

¹⁴ Jëeh' ma-laa' jne' koö- kyaah' Cristo cher'mah' lä- ma-kyen' ja-ba' o-jøh' dsë- kiyh' lä-jiih' llaa' jmi-gyuu', ja-ba' lä-koö- ga-jmee' jne' lä- ma' to-në'.

¹⁵ Lä-la- hnøø' jnän', lä-koö- jäh' juu' la-:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh',

lä-koö- ga-jmee' dsa- hi- sa' ga-hii' ma' nuu'.

¹⁶ ¿Hi- na- hi- ga-jmee' hweh- dsë', ma-ngëë' ma-nuuy' juu' kih' Dio? ¿Ja' he' dsa- hi- ga-hwëë' Moisé hwa' Egipto?

¹⁷ ¿Hi- na- hi- ga-ya-jëë' dsë' Dio kyaah' to'loo' ji-ñe-? ¿Ja' he' dsa- hi- ga-jmee' dso'kye- hi- ga-saa' na-juu' jee' la' hwa' kii' ja-?

¹⁸ ¿Hi- ba' kyaah' na- he- ga-bääh- Dio hñii', he- sa' heyh' jee' teeh- Dio dsë'? ¿Ja' he' dsa- hi- sa' ga-jmee' he' juu' kiyh'?

¹⁹ He- ga-la' lä-ja-, jmee- dsa-lä-ngëë' jne', sa' ga-la' ma' dsa-taayh' jee' ma' teeyh' dsëy', kih' he- sa' ma' heey' juu' kih' Dio.

4

¹ He-ja- ta-ko-jiih' cha- jwë' jnän' heh' jne' jee' teeyh- dsëy' lä-koö- ga-bäayh- hñiiy', hnøø' leeh- hnäh', le' ga- che- ko-llaa' hnäh' sa' ga-heh' hnäh' jee' ja-.

² Jëeh', jnä' jne' ka-läh' ma-kway' ba' ju'hmëë' lä-koö- juu' he- ga-hyoh' dsa- he'. Pero sa- ga-jmää' ta' ni-

miih⁻ kiyh¹ lä⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁷ juu¹ ja⁻.
 Koo⁻ ga⁻nuuy⁷ ba⁻, sa⁻ ga⁻lä⁻heey⁷.

³ Wa⁻ dsa⁻toohn⁷ jee⁻ teeh⁷ jne⁻ dsen⁻
 hi⁻ ma⁻dsoo⁷ dsē¹, lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁷:

He⁻ja⁻ ga⁻tään⁷ hñiin⁻ ma⁻ ga⁻ya⁻jēē¹
 dsen⁻ kyaah⁷ dsa⁻ he⁷:

“Sa⁻ heyh¹ jee⁻ teeh⁷ dsen⁻”, ga⁻jäh⁷
 Dio.

Hi⁻ ma⁻lä⁻ ma⁻jmeey⁷ Dio jmi⁻gyuu⁻,
 ma⁻na⁻hñaa¹ ba⁻ ta⁻ kiyh¹.

⁴ Jēēh⁷ jee⁻ llah¹, na⁻sii⁻ juu¹ kiyh¹,
 hlēēh⁻ kih¹ gyii¹ jmi¹:

Hi⁻ ga⁻teeh⁻ Dio dsē¹ ma⁻ ga⁻lä¹ ta⁻
 kiyh¹ jee⁻ ga⁻tē⁷ gyii¹ jmi¹.

⁵ Hi⁻ koo⁻ ka⁻läh⁷ na⁻sii⁻:

Sa⁻ heyh¹ jee⁻ teehn⁷ dsen⁻.

⁶ He⁻ lä⁻ja⁻, ñe⁻ jne⁻ hnøø¹ ga⁻
 dsa⁻taah⁷ ko⁻llaä⁷ jee⁻ ja⁻. Hi⁻
 lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻nuu⁷ lä⁻ ma⁻ to⁻nē⁻, sa⁻
 ga⁻taayh⁷, kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeey⁷ he⁻
 juu¹ kih¹ Dio.

⁷ Ma⁻ngēē⁷ cha⁻miih⁻ ji⁻ñe⁻, koo⁻
 ka⁻läh⁷ ga⁻tøø¹ Dio hih⁻ koo⁻ jmi¹
 mah¹ jmeey⁷ dsa⁻ he⁻ kiyh¹. Ga⁻ngēē⁷
 David juu¹ kih¹ dsa⁻, lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁷
 Dio:

Cher⁷ mah¹ na⁻ nuuh¹ hnäh⁷ juu¹ kiyh¹,
 ta⁻ jmeey⁻ hnäh⁷ hweh⁻ tuh⁻hoh⁷
 hnäh⁷.

⁸ Ni⁻ sa⁻ ga⁻taah⁷ dsa⁻ hwa¹ kih¹
 lä⁻koo⁻ ma⁻ gya¹ Josué. Jēēh⁷, wa⁻ra⁻
 jäh⁷ kih¹ ga⁻kwa⁷ Josué jee⁻ ma⁻ teeh⁷
 dsa⁻ dsē¹, sa⁻ ma⁻ hlēēh¹ ga⁻ Dio
 lä⁻hmēē⁷ kih¹ jyoh⁷ jmi¹.

⁹ He⁻ja⁻ jne⁻ hi⁻ laä¹ jwii⁻ kih¹ Dio,
 ma⁻cha⁻ ba⁻ jnän⁷ jee⁻ teeh⁷ jne⁻ dsen⁻.

¹⁰ Jēēh⁷, hi⁻ ma⁻he⁻ teeh⁻ dsē¹ kyaah⁷
 Dio, lä⁻ja⁻ teeyh⁻ dsēy¹ kih¹ ta⁻ he⁻
 ma⁻jmeey⁷, lä⁻koo⁻ teeh⁻ Dio dsē¹
 kih¹ ta⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁷.

¹¹ Wa⁻ jmeen⁷ bii¹ dsa⁻toohn⁷ jee⁻ teeh⁷
 jne⁻ dsen⁻, mah¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa⁻ täh⁻
 lä⁻koo⁻ ga⁻tah⁷ hi⁻ sa⁻ ga⁻jmeey⁷ he⁻
 juu¹ kih¹ Dio jää¹.

¹² Jēēh⁷, juu¹ kih¹ Dio na⁻jiih⁻ hi⁻
 cha⁻ be⁻ kih¹. He⁻ dsoo⁻ ñiih⁻ ga⁻
 lä⁻koh⁷ ga⁻ ñe⁻ tuuh⁻ he⁻ na⁻ jniü⁻
 lä⁻to⁷ jwoo¹. Dsa⁻he⁻ lä⁻ ga⁻tē⁷ neh⁻
 tuh⁻dsē⁻ jne⁻ jee⁻ hä⁻ jmi⁻lle⁷, jñih⁻

huu⁻dsē⁻ he⁻ kyē⁻ jne⁻ hi⁻ jñih⁻ he⁻
 heē⁷ dsē⁻ jne⁻.

¹³ Ni⁻ koo⁻ he⁻ na⁻lä⁻ kih¹ Dio sa⁻
 le⁷ dsa⁻hmää⁷ cha⁻ñey⁷. Ga⁻lä⁻jē⁻ ba⁻
 na⁻jnä⁷ kih¹ hi⁻ tēē⁻ jne⁻ dsa⁻ngēēn⁷
 kwaat⁷ jnän⁻.

Jesús laä¹ jaa⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ jøøh⁷ ga⁻

¹⁴ Jesús, Joø⁷ Dio, laay¹ jnän⁷ jaa⁻
 jmi⁻dsa⁻ hi⁻ jøøh⁷ ga⁻ hi⁻ gya¹ ya⁻ jwii¹.
 He⁻ja⁻ jmeey⁷ bii¹ jnän⁻ dsa⁻toohn⁷
 koo⁻ hweh⁻ jwē⁻ he⁻ ma⁻tøøhn⁷.

¹⁵ Jēēh⁷, jmi⁻dsa⁻ jøøh⁷ hi⁻ cheh⁻ nē⁻
 jnän⁻ kyuu^h bih¹ jmeey⁷ jøh⁻ dsēy¹
 ma⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ jnän⁻. Jēēh⁷, ja⁻ ba⁻
 lä⁻koo⁻ ka⁻ dsē⁻ jne⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻
 ga⁻ka¹ dsēy¹ kyaah⁷ na⁻ku⁻ na⁻ngii¹
 he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Pero ni⁻ lä⁻ja⁻
 sa⁻ ga⁻jmeey⁷ ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih⁻.

¹⁶ He⁻ja⁻ kyaah⁷ o⁻jøh⁻ dsē⁻ he⁻
 ma⁻cha⁻ jnän⁻ kyaah⁷ jmi⁻dsa⁻ he⁻,
 sa⁻ wa⁻ gah¹ jne⁻ ya⁻nøøn¹ kih¹ Dio hi⁻
 llu¹ dsē¹ mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻ñih⁻ dsēy¹ jne⁻,
 hi⁻ kway¹ be⁻ jnän⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁷ jee⁻
 lla⁻kyaa¹ jne⁻.

5

¹ Lä⁻jēē⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁷ ma⁻ laä¹
 dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba⁻. Ma⁻ na⁻hñaa⁷
 ga⁻kay¹ nē⁻ kih¹ dsa⁻ mah¹ ga⁻jmeey⁷
 ta⁻he⁻ kih¹ Dio lla⁻ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻
 heeyh⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ma⁻kwēēh⁻ dsa⁻ Dio
 hi⁻ ma⁻ jēēy⁻ jah⁷ nē⁻ na⁻hyoo⁷ kwaat⁷
 kih¹ dso⁻kye⁻ kih¹ dsa⁻.

² Kyuu^h bih¹ jmeey⁷ jøh⁻ dsēy¹
 kyaah⁷ hi⁻ sa⁻ kyuu^h hi⁻ kyaah⁷ hi⁻
 ga⁻nää⁻ na⁻hēē¹, jēēh⁷ ñe⁻ bih¹, ja⁻ he⁻
 koo⁻ nēē⁻ he⁻ jmeey⁷ jwii^h kih¹ hñiiy⁷.

³ Kih¹ he⁻ sa⁻ ma⁻ cha⁻ be⁻ kiyh¹, ma⁻
 la⁻ bii¹ jēēy¹ jah⁷ kwaat⁷ kih¹ dso⁻kye⁻
 kiyh¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih¹ dso⁻kye⁻ kih¹ dsa⁻.

⁴ Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ma⁻ le⁻ ma⁻ hñaa¹ hñii⁷
 kih¹ ta⁻ llu¹ ja⁻. Ma⁻ la⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ teeh⁷
 kyaä¹ Dio ba⁻ hi⁻ ma⁻ jmeey⁷ ta⁻ ja⁻,
 lä⁻koo⁻ ma⁻ na⁻ teeh⁷ Aarón.

⁵ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁷ Cristo, sa⁻
 ga⁻hñaa⁷ hñiiy⁷ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁷. Dio
 ba⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻kwēēyh¹ ta⁻ llu¹, lä⁻ ma⁻
 ga⁻jäh⁷:

Hne⁻ laah¹ gyuu⁻ kyaan⁻.
 Na⁻ ma⁻ laan¹ Tää⁻ kyaah⁷.

6 Lãˆjaˆ kaˆlãhˆ naˆsiiˆ jeeˆ jyoħˆ:
Hneˆ laahˆ jmiˆdsaˆ gaˆlãˆjẽˆ johˆ
jmiˆ chaˆ,

lãˆkooˆ laaˆ Melquisedec.

7 Lãˆkooˆ maˆ gyaˆ Cristo jmiˆ gyuuˆ
laˆ, gaˆngiiyˆ kiyhˆ kihˆ Dio kyaahˆ
beˆ, lãˆjiihˆ gaˆtuuˆ jmiˆ miˆ nẽyˆ,
gaˆchuyyˆ kyaahˆ hiˆ naˆkẽhˆ jmiˆ maˆ
lãayˆ kihˆ heˆ maˆ juuyˆ. Hiˆ gaˆnuuˆ
baˆ Tããˆ kiyhˆ, jẽehˆ gaˆheehˆ bihˆ leˆ
kiyhˆ lãˆkooˆ hyohˆ dsẽˆ Tããˆ.

8 Maˆ keˆ laayˆ Jooˆ Dio, kyaahˆ heˆ
wiiˆ heˆ gaˆngẽeyˆ jaˆ, gaˆlãˆkyuuhyhˆ
heˆ jmeeyˆ nuuyhˆ kihˆ Dio.

9 Heˆ lãˆjaˆ, gaˆlaayˆ lluuˆ gaˆ,
gaˆjãˆyˆ laayˆ jmuˆ hiˆ lããˆ goˆteˆ lãˆjẽẽˆ
dsaˆ hiˆ nuuhˆ kiyhˆ.

10 Hiˆ naˆ hñaaˆyˆ kihˆ Dio heˆ
laayˆ jmiˆdsaˆ jøħˆ lãˆkooˆ gaˆlaaˆ
Melquisedec.

*Gooˆ laˆ kihˆ hiˆ maˆheehˆ mahˆ
beeyˆ Dio*

11 Chaˆ chaˆgaˆmiihˆ heˆ hnoonˆ
jwẽehˆnˆ hnãhˆ kihˆ juuˆ laˆ, pero
jwẽehˆ kinˆ jmeenˆ lãˆngẽehˆ hnãhˆ,
jẽehˆ taˆ hwaˆ goˆteˆ dsaˆlãˆngẽẽˆ
hnãhˆ.

12 Ngooˆ gaˆlãˆhiˆ chaˆmiihˆ jmiˆ
heˆ tããhˆ hnãhˆ miˆtẽehˆ hnãhˆ.
Maˆtẽˆ jeeˆ leehˆ hnãhˆ taˆjwoħˆ. Pero
hnøøˆ gaˆ lãˆtẽehˆ hnãhˆ kweeˆ haˆ
lãˆ laˆ juuˆ kihˆ Dio heˆ gaˆmiˆtẽẽˆ
jneˆ toˆnẽˆ. Lãˆ maˆlaahˆ baˆ hnãhˆ
lãˆkooˆ jaaˆ gyuuˆ hiˆ hiˆhˆ waˆjuhˆ,
hiˆ saˆ maˆlihˆ kuhˆ maˆ heˆ kuhˆ
dsaˆ maˆkaahˆ.

13 Lãˆjẽẽˆ hiˆ saˆ hiiˆ lãˆngẽẽˆ, saˆ
liyhˆ kayˆ kwaatˆ heeˆ jaˆ heˆ lluˆ,
jẽehˆ laayˆ lãˆkooˆ jaaˆ gyuuˆ hiˆ hiˆhˆ
waˆjuhˆ.

14 Pero juuˆ heˆ laˆ lãˆkooˆ maˆ, laˆ
kihˆ dsaˆ maˆkaahˆ baˆ jaˆ. Laˆ kihˆ
dsaˆ hiˆ maˆkyuuhyhˆ kaˆ kwaatˆ heeˆ
naˆ heˆ lluˆ hiˆ heeˆ naˆ heˆ hliihˆ.
Jẽehˆ, lãˆjaˆ maˆ lãˆtẽeyˆ jmeeyˆ.

6

1 Heˆjaˆ gaˆnøøˆ baˆ jneˆ taˆ chaˆnẽˆ
lãˆjiihˆ tẽẽˆ jneˆ leeˆ jneˆ dsaˆ hiˆ
kyuuhyhˆ. Moˆsoˆ hleehˆ gaˆ jneˆ heˆ

maˆmiˆtẽẽˆ jneˆ toˆnẽˆ kihˆ Cristo. Saˆ
løønˆ kaˆlãhˆ hleehˆnˆ juuˆ heˆ gaˆnuuhˆ
toˆnẽˆ:

Heˆ hnøøˆ benˆ jwẽˆ hliihˆ mahˆ
dsaˆjeehˆ jneˆ kihˆ Dio,

heˆ heehˆ jneˆ kihˆ Dio,

2 heˆ saaˆ jneˆ jmiˆ,

heˆ kyeˆ jneˆ goonˆ nẽˆ kihˆ øħˆ jneˆ,

heˆ lãˆjiihˆ dsaˆ hiˆ naˆjuuˆ,

hiˆ kihˆ heˆ moˆsoˆ lããˆ dsaˆ waˆraˆ
gaˆtẽˆ jeeˆ llaˆ Dio taˆ.

3 Heˆ laˆ baˆ jmeenˆ, gaˆnøøˆ baˆ jneˆ
taˆ chaˆnẽˆ cherˆmahˆ gaˆkwaˆ Dio
jwẽˆ.

4 Pero jneˆ hiˆ gaˆnaˆ huuhˆdsẽˆ kihˆ,
hiˆ gaˆjẽẽˆ jneˆ haˆ lãˆ laˆ heˆ laˆ kwaˆ
Dio, hiˆ gaˆhñahˆ jneˆ Jmiˆlleˆ Naˆjngiiˆ

5 hiˆ gaˆjẽẽˆ jneˆ lluˆ baˆ juuˆ kihˆ
Dio hiˆ gaˆlãˆngẽẽˆ jneˆ miihˆ kihˆ heˆ
juhˆgaaˆ heˆ naˆ gaˆjãˆ.

6 Pero cherˆmahˆ gaˆtahˆ jneˆ,
moˆsoˆ leˆ dsaˆjeehˆ jneˆ kaˆlãhˆ. Jẽehˆ
heˆ jmeeˆ jneˆ lãˆjaˆ, heˆ tããˆ jneˆ
Jooˆ Dio dsøhˆ hmaˆcruˆ kaˆlãhˆ baˆ
jaˆ, mahˆ lleˆ jneˆ oˆhihˆ kiyhˆ chaˆnẽˆ
lãˆjẽẽˆ.

7 Lãˆkooˆ laˆ kihˆ hwaˆ heˆ hiˆhˆ
jmiˆjmaˆ heˆ hlaˆ koˆllaˆjiihˆ.
Cherˆmahˆ gaˆkwaˆ chaˆmiihˆ miˆ
heˆ kuhˆ dsaˆ hiˆ jmeeˆ taˆ jeeˆ jaˆ,
miˆ jøøˆ Dio chaˆgaˆmiihˆ hwaˆ jaˆ.

8 Pero hwaˆ heˆ dsaˆhyaˆ tooˆ
kyaahˆ nuuˆ hliihˆ, saˆ jmaaˆ niˆ miihˆ.
Jãˆ dsøˆjwiiˆ nẽˆ kihˆ hwaˆ jaˆ. Hiˆ
kyaahˆ jeeˆ llaaˆ, kooˆ goˆteˆ.

*Oˆjøħˆ dsẽˆ heˆ kyeˆ jneˆ kwaˆ beˆ
jnãhˆ*

9 Øøhnˆ hiˆ hnaanˆ, maˆkeˆ
maˆhleehˆnˆ hnãhˆ lãˆnaˆ, maˆraˆ heˆ
jmeeyˆ jnããhˆ dsøøˆ, hwẽẽˆ hnãhˆ lluˆ,
lãˆlleˆ kihˆ hiˆ maˆnaˆlaaˆ.

10 Jẽehˆ, Dio jmeeˆ heˆ lluˆ jmahˆ
baˆ, jiihˆkohˆ saˆ gaaˆ dsẽyˆ taˆ heˆ
maˆjmeehˆ hnãhˆ. Maˆmiˆjnããhˆ baˆ
hnãhˆ kiyhˆ, heˆ hnaahˆ hnihˆ lãˆ maˆ
gaˆjmeehˆ hnãhˆ beˆ kihˆ hiˆ naˆjngẽẽˆ
kyaayˆ hiˆ lãˆ maˆjmeehˆ jaˆ baˆ hnãhˆ
lãˆjiihˆ naˆ.

11 He- hnøø- jnääh' go'nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'ja-, lä'jih' jee' llaa' jmi-gy^{uu} mah'tëë' hnäh' o-jøh' dsë- he- kye' hnäh'.

12 Sa- hnøø- jnääh' jmeeh' hnäh' jwëh' hnäh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio ba' hi' wa' kwëeh' hoh' hnäh' lä'koø- jmee' lä'jëë' hi- hyoh' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

13 Lä'koø- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' Abraham, ga-tääy- hñiiy', jëeh' sa- chaa- jñah' hi- jøøh' ga' lä'koh' hñiiy' hi- ma'tääy'.

14 Ga-jäyh': "Jwahn- dsoo', mi-jään- hne- cha-miuh-. Jmeen' lä-jwëë' jwërte sa'ju- kyah'."

15 Lä'ja- ga-kwëeh' dsë' Abraham ma' jøøy- lä'jih' ga-tëëy' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh'.

16 Dsoo' ba', tää- dsa- kih' jñah' hi- jøøh' ga' lä'koh' hñiiy'. Lä'ja- jä- hweh- juu' kiyh'. Mo-so' cha- he- kih' he- ti-chooy' juu'.

17 He-ja- lä'koø- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' dsa- kyaay', ga-tääy- hñiiy' mah' jä' koø- hweh- juu' ja-. Lä'ja- ga-mi-jnääy- kih' hi- mi-jääy' he', he- sa- le' lä'sii' ni- miuh- juu' kiyh'.

18 Cha- to' juu'. Ga-bääh- hñiiy' hi- ga-tääy- hñiiy'. Ni- miuh- sa- le' lä'sii' juu' na-, jëeh' sa- le' juu' Dio. Kih' he-ja-, kwa- be' jnän' jwërte, jne' hi- chooh- koø- hweh- juu' he- cha- o-jøh' dsë- jnän' kyaayh', lä'koø- ga-bääh- Dio hñii'.

19 He- o-jøh' dsë- he- kye' jne' la-, jmee' sa- jeh- dsë- jne', lä'koø- jmee' ñe' hlääh- he- jwä- dsa- cha'jmii- he- kyaah' hii' ti' barco. Ma-ra' he- lää' ba'jne', jëeh', ta' ka'luu' sa'hmiuh- he- hii' neh- gwah- ba' cha- he- jøø' jne'.

20 Jesús ga-he' to-në' jee' ja- mah' ga-näy' jwë' jnän', laay' jmi-dsa- jøøh' kih' ga-lä-jë- joh' jmiuh' cha-, lä'koø- Melquisedec.

7

Jesús laa' jaa- jmi-dsa- lä'koø- Melquisedec

1 Melquisedec he', ma' laa' dsa-ta' jøøh' kih' jwii- Salem hi- ma' laay' jmi-dsa- kyaay' Dio hi- gya' gy^{uu}h'. Hi- he' ngoo' ga-mi-jëë- Abraham hi- jah' ma' ga-liyh' ga-tëey' kyaah' jñah' dsa-ta'. Jee' ja- ga-mi-jääy'.

2 Hi- lä'chah' ja- ga-ngëë' Abraham gya' kih' lä'koø- hña-loo' he- ga-liyh' jee' hñii-. Jmii- Melquisedec, hnøø' jäh' "dsa-ta' jøøh' hi- lla- kwee- ta'". Hi- jäh' dsa- kiyh' ka-läh' "dsa-ta' jøøh' kyaay' jwii- Salem", he- hnøø' jäh' "dsa-ta' jøøh' hi- jmee' hii' ti' kih' dsa-".

3 Hi- he' sa- chaa- cho'jmii-, ni- sa- chaa- hi- ñe- ha- ta- ya-hëëy', sa- cha- juu' cha- he- ga-lä'chaa- he- ga-juuy'. He- lä'ja-, laay' kwee- lä'koø- laa' Joo' Dio ba'. Laay' jmi-dsa- ga-lä-jë- joh' jmiuh' cha-.

4 Jmee' da' h^{uu}dsë- ha- koø- sa- jøøh' Melquisedec he'. Lä'kye- Abraham dsa- ma-gyuh- jnän' ga-kwëëyh' gya' kih' lä'koø- hña-loo' he- ga-liyh' jee' hñii-.

5 Lä-jëë- jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví, ga-jmeey' lä'koø- lle- ley, ga-kooy' ma' gya' kih' lä'koø- hña-loo' he- ma' kwa- dsa-, ma-ke- he' ba' øøyh- hi- laa' sa'ju- kih' Abraham.

6 Pero Melquisedec he', hi- sa- ma' laa' sa'ju- kih' Leví, ga-kooy' kih' Abraham gya' kih' lä'koø- hña-loo' mah' ga-mi-jääy' Abraham hi- ga-jmee' Dio hmooh' kyaah'.

7 Ni- jaa- sa- le' ti-choo' ni- miuh- juu' kih' he- la-. Jøøh' ga' hi- mi-jøø', lä'koh' ga' hi- ma-na-jää'.

8 Ta- ko-taa-, jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví hi- ma' koø' gya' kih' lä'koø- hña-loo', ga-juuy' ba'. Pero ta- jyoh' ko-taa-, Melquisedec, hi- ga-koø' gya' kih' lä'koø- hña-loo', cha- juu' chaa- bih'.

9 Lä-jëë- jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví ga-kooy' gya' kih' lä'koø- hña-loo'. Ja-ba' lä'ja-, le' jäh'n, lä'kye- jmi-dsa- he' ga-kwëëyh' Melquisedec, gya' kih' lä'koø-

hña-looʹ.

10 Jëehʹ, lä-koo- ma' ga-mi-jee- Melquisedec Abraham, la' lä-koo- he- ga-kwa' Leví gya' kih' lä-koo- hña-looʹ, heh' he- ga-kwa' Abraham ta-gyuuʹ kyaay' ja-, ma-ke- sa- ga- ma-chaay-.

11 Dsa- Israel ga-hyoyh' ley ja-, ta-la- kih' jmi-dsa- levita hi- ma' laa' sa'ju- kih' Aarón. Hi- wa-ra- jah' kih' ga-lih' jmi-dsa- he' ga-jmäy' lluu' hi- ma' høø- ley ja-, sa- cha- ma' jmee- bii' ma' ya-hëë' jñah' jmi-dsa- lä-koo- Melquisedec. Ma-lee- ba' kyaah' jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Aarón wa-ra- jah' kih' ga-liyh'.

12 Pero na' he- ga-lä-jnää' jñah' jmi-dsa- hi- sa' laa' sa'ju- kih' Aarón, he-ja- ga-la' bii' ga-lä-jnä' jyoh' ley.

13 He- jwahn' ga-lä-jnää' jñah' jmi-dsa-, he- hlëehn' kih' Jesús hi- na'jnää' kih' jñah' nää' dsa- Israel. Pero jee' kih' dsa- he', sa' ga' ma-ya-hëë- ni- jaa- jmi-dsa- hi- jmee- ta' jee' la' na'hyoo'.

14 Jëehʹ, ñe' ba' jne', Jesús Dsa-jøøh' jnän' laa' sa'ju- kih' Judá ba'. Hi- ni- miih- sa- cha- he- ga-jah' Moisé kih' Judá, lä-koo- ma' ga-hlëeyh' kih' jmi-dsa-.

15 Na-hña- ' lä-jëë- na'jnä' he- ga-hña- jñah' jmi-dsa-, jëeh' laay' jaa- jmi-dsa- lä-koo- Melquisedec.

16 Na-hñaay' laay' jmi-dsa-, pero ja- kih' he- laay' sa'ju- kih' Leví lä-koh' ma' jmee- hih' ley ja-. Laay' jmi-dsa- ta-la- kih' he- cha- be' kiyh' tää', jëeh' sa- juuy' jih'koh' jih'lih'.

17 Lä-la- na-sii- kiyh':

Hne- laah' jmi-dsa- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

Hne- laah' jmi-dsa- lä-koo- Melquisedec.

18 He-ja- ma-jä' ta- koo' ley ma-gyuh-, kih' he- sa- cha- be' kih', hi- sa- jmää' ta- ka-läh'.

19 Jëehʹ, ni- koo- sa- ga-jä' llu' kyaah' ley kih' Moisé. Lla- he-ja-, ma-cha- koo- o-jøh' dsë- he- llu' ga', lä-jwë' jee' le' ya-nøø' jne' kih' Dio.

20 He- llu' ja-, sa- ja' ta-jmah'. Ja' kyaah' he- ga-tää- Dio hñii' ba'.

21 Sa- ga-tää- Dio hñii' lä- ma' ga-hña- jmi-dsa- kih' ley ja-. Pero kyaah' he- ga-täy- hñiiy', ga-laa' Jesús jaa- jmi-dsa-. Ga-siiyh' lä-la-: Ga-tää- Dio hñii', hi- ni- miih- sa- mi-siiy' huu' dsë- kiyh':

“Hne- laah' jaa- jmi-dsa- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-, lä-koo- Melquisedec.”

22 Lä-llu' he- ga-hñaay' Jesús kyaah' juu' ja-, he-ja- ñe' jne', llu' ga- hmooh' kiyh' lä-koh' ga' ley ma-gyuh- ja-.

23 Ga-lä-cha- jwëë' jmi-dsa- kih' ley ma-gyuh- ja-. Jëehʹ, sa- ga-la' ma' dsa-nää' gyih' ta- cha-në' kyaah' ta' kiyh', kih' he- ma' dsa-juuy'.

24 Pero lä- ma-cha- na- ba' Jesús, hi- lä- ma-laay' ja-ba' jmi-dsa- lä-jë- joh' jmi' cha-. Ni- jaa- sa- ka' në' kiyh'.

25 He-ja- le' ba' läay' go-te- lä-jëë- hi- go-nää' kih' Dio ta-la- kiyh'. Jëehʹ gyay' tää', ngiiy' kih' dsa- kyaay'.

26 Jaa- jmi-dsa- jøøh' he' ba' hi- jmee- bii' jnän', hi- na-jngëë', hi- sa- ää- ni- miih-, hi- sa- sah', hi- sa- jmee- he- hlih' lä- jmee- dsa-, gyay' laay' jøøh' ga' lä-koh' jñah' hi- tääh' gyuuʹ jmi- gyuu'.

27 Kiyh', sa- cha- he- jmee- bii' koo- jmi' koo- jmi', jmeey' lä-koo- ga-jmee' jmi-dsa- he'. To-në' ma' jngëeyh- jah' kih' dso'kye- kiyh' hñiiy', ja- ga' ma' jngëeyh- jah' kih' dso'kye- kih' dsa-. Pero Jesús, koo- hä- ja-ba' ga-ngëey' hñiiy' juuy'.

28 Ley ja- ga-hña- jmi-dsa- kaah' hi- laa' dsa-ñuu- hi- sa- cha- be' kih'. Pero këë- ga' kih' ley, kyaah' he- ga-tää- Dio hñii' ga-hñaay' Jooy' laa' jmi-dsa- jøøh' hi- ya-hëë' lluu' go-te- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

8

Ga-jmee' Jesús koo- hmooh' he- llu' ga'

1 He- la- ba' he- kyeë' ga' kih' lä-jë- juu' he- tøøhn' hlëehn' la-. Ma-cha-

ba' jaā jmi-dsa jøøh' jnän` hi-
ga'gya jwoo' ra-lluū' jee' gya' hi-
jøøh' gyuu' jmi-gyuu'.

² Na-hñaay jmeey' ta'he' jee' chih'
gwah' he- ga'jmeē Dio, ja' gwah' he-
ga'jmeē dsa- jmi-gyuu'.

³ Lä-jëē jmi-dsa- kaah' na-hñaay'
ngëey' cha'nē Dio lä-jëē he- kwëeh'
dsa- Dio hi- jëy- lä-jëē he- kwëeh'
dsa- Dio. Lä-ja- ka-läh', ga'jmeē' bii'
kih' Jesús ga'kwëeyh' Dio lä-lle' kiyh',
lä-llu' he- laay' jmi-dsa-.

⁴ Wa'ra- jäh' kih' gya' gyih' hwa' la-
ni' lä-ja- sa' laay' jmi-dsa-. Jëeh',
lä- ma-tääh' ja- ba' jmi-dsa- hi- ngëē'
he- kwa- dsa- lä-hih' kih' ley.

⁵ Gwah' jee' jmeē ta'he' jmi-dsa-
he', la' lä-koo- gwah' he- chih'
gyuu' jmi-gyuu'. He-ja- ba' na-
ga-hlëeh' Dio kyaah' Moisé lä-koo-
ma' ga-løøy' jmeey' gwah' kyaah' loo'
jah' ja-, ga-jäyh': "Jëē da' kwee-
mah' jmeeh' ja-ba' lä-koo- la' gwah'
he- ga-heehn' hne- gyuu' lle'moh'
ja-."

⁶ Pero llu' ga' ta' he- ga-hyoh'
Jesús, ja-ba' lä-koo- llu' hmooh' he-
ga'jmeey' ja-. Jëeh', llu' cha-gamiih-
he- ga-bääh- Dio hñii' kwëeyh' jne'
kyaah' hmooh' ja-, lä-koh' ga' hmooh'
ma-gyuh-.

⁷ Wa'ra- jäh' kih' ga-jmäā' to-nē'
hmooh' ja-, sa' ma' jmeē bii' jee'
ga-tē' to' hmooh'.

⁸ Pero ga-jëē' Dio he- ma' cha-
dso'kye- kih' dsa- he', he-ja- ga-jäyh':
Lloo' jmi', ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän',
jmeen' koo- hmooh' hmëē' kyaah'
dsa- Israel,

hi- lä-ja- ka-läh' kyaah' dsa- Judá.

⁹ Pero sa' la' lä-koo- hmooh'
he- ga-jmeen' kyaah' dsa-
ma-gyuh- kyaay',
lä-koo- ma' ñeen' na-hwëë' jnih' hwa'
Egipto.

Jëeh', sa' ga-mi'tey' kyaah' hmooh'
he- ga-jmeen' kyaayh',
he-ja- ga-jñuuhn' kiyh', ga-jäh' Dio.

¹⁰ He-ja-, lä-la- ba' la' hmooh' he-
jmeen' kyaayh',

wa'ra- ga-dsëē' jmi' ja-, ga-jäh'
Dsa-jøøh' jnän':

Toohn' lley' lä-jëē' ley kin'.

Siin' neh' tuh-dsëy' juu' kin'.

Ma'ja- leen' Dio kyaay',

hi- lä-jëē' hi- he' lee' dsa- kyaan'.

¹¹ Ma'ja-, mo'so' kwa' dsa- juu' kih'
dsa-goo'.

Ni' jaā mo'so' siih' øøh':

"Wa' lä-kyuuh' Dsa-jøøh' jnän'."

Jëeh', lä-jøh' lä-mäh' ba' lä-kyuu' jnä'.

¹² Jëeh', koon' dsën' kih' ga-lä-jëē' he-
hliih' he- ma-jmeey'.

Jih'koh' jih'lih', mo'so' lä-dsooh-
dsën' lä-jëē' dso'kye- kiyh',
ga-jäh' Dio.

¹³ He- ga-hlëeh' Dio kih' hmooh'
hmëē' ja-, ga'jmeey' ma-gyuh- ba'
hmooh' to-nē' ja-. Hi- lä-jëē' he- ngoo'
dsa-gyuh', lloo' jmi' ääh' go-te'.

9

*Gwah' he- chih' hwa' la- jee' ma'
jmeē jmi-dsa- ta'he' kih' Dio*

¹ Hmooh' he- ma' la' to-nē' ja-, ma'
jmeē hih' ha- lä- ga'hnaah- dsa-
Dio, hi- ha- lä- ga'jmeē' dsa- koo-
gwah' kyaah' loo' jah'.

² Gwah' ja-, ma' la' to' jee'. Jee'
to-nē' ja-, ma' chee- Jee' Na-jngii'.
Jee' ja- ma' chih' candelero, kyaah'
koo- mes' jee' ma' hla- he'ñiih' he-
na-jøø'. Hi- ma' hii' koo- sa'hmiih-
ho'haah'.

³ Ta' ka'luu' llah' jee' ma' hii' jee'
ga-tē' to' sa'hmiih- chee- Jee' Na-jngii'
Go-te'.

⁴ Jee' ja- ma' chih' koo- na'hyoo' he-
ma' la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' koo-
wa'chu-. Hi- ma' chih' koo- goo' he-
na-løø- kyaah' ku'nøø'. Goo' ja- ma'
chee- goo' kih' hmooh'. Neh' goo' ja-
ma' hä' koo- mi'hya- jee' ma' tääh'
miih- maná. Hi- ma' hä' si'hma- kih'
Aarón he- ga-hyo' sa'jih' koo- hä', hi-
ma' tääh' jwi' kuū' jma' jee' na-sii-
hmooh' ka-läh'.

⁵ Nē' kih' wa'goo' ja-, ma' na-laa-
uu' querubine hi- ma' tääh' høø'
jee' na-jngii' go-te'. Ma' na-niih-
sa'kyooy' ma' dsa-jlë' hoo' wa'goo'

jā. Pero na' ga-juh- sa- le' kwan' cha-ga'miuh- juu' kih' lä-jë- he- jā.

⁶ Ma-la- ba' ma' chih' lä-jë- he- jā, ma' dsa-taah- jmi-dsa- ko-lla-jiih- to-në' llah' kih' gwah- jā, mah' ma' jmeey- ta-he' kih' Dio.

⁷ Pero jee' ga-të' to' llah' jā, ma-la- jmi-dsa- jøøh' ba' ma' dsa-he' jee' jā, ko- hä' ba' lä-ko- jii-ñe-. Hi- sa- ma' dsa-hey' ta-jmah'. Ma' jmeey- bii' kiyh' ma' dsa-hey' kyaah' jma- kih' jah' mah' dsa-che' dso'kye- kiyh', hi- lä-ja- ka-läh' kih' dsa- kyaay' hi- sa- liih' ma' dsa-hlääh- kyaah' dso'kye-.

⁸ Kih' he- ma' dsa-he' jmi-dsa- ko- hä' ba' lä-ko- jii-ñe- Jee' Na-jngii' Go-te~, he-ja- Jmi-llë' Na-jngii' ga-jmeey' lä-ngëen' he- sa- ma' cha- jwë' jnän' ma' dsa-toohn' jee' jā, ta'ko-jiih' chih' llah' to-në' jā.

⁹ Lä-jë- he- ma' jmeey- neh' gwah- jā, jmää' jnän' hi- tääh' na'. He- ja- jmeey- dsa-lä-ngëe' jne' he- ma' kwëeh- dsa- he' Dio kyaah' he- ma' jëy- në' na'hyoo', sa- le' ma' gyiyh' tuh-dsë' dsa- hi- ma' kwa- he- jā.

¹⁰ Jëeh', lä-jë- juu' jā, ko- hlëeh- kih' he- kih'-hih- jne', hi- ha- lä- gyih- jne' he- kooh- jmeey- jne'. He- ko- jmeey- hih- kih' jmi-ngo' jnän' ba' jā, ta'ko-jiih' sa- ga- ma-lloo' jmi- mi-sii' Dio lä-jë-.

Ga-jmeey' Cristo ko- hmooh' hmëe' kyaah' jma- kiyh'

¹¹ Pero na' he- ma-ja- Cristo, laay' jmi-dsa- jøøh' jnän' hi- kwa- lä-jë- he- llu' he- na' ga- jā. Hi- ga-lloo' neh- gwah- he- juh- ga- he- llu' go-te~. Sa- la' gwah- kih' jmi-gyuyh- la- ni- ja- he' dsa- hi- ga-jmeey' gwah- jā.

¹² Hi- lä- ma' ga-lloo' jee' jā, sa- ma' kyey- jma- kih' chivo dso', ni- kih' kya' mäh'. Ma' kyey- jma- kih' hñiiy' ba' hi- ko- hä' ja-ba' ga-hey' Jee' Na-jngii' Go-te~. Lä-ja- ga-liyh' ga-läay' jne' lä-jë- joh' jmi- cha-.

¹³ Lä-hih- kih' hmooh' to-në' jā, kyaah' jma- kih' kya' dso' hi- kyaah'

jma- kih' chivo dso' hi- kyaah' ta'jwa- kih' kya' më' mäh' ma' huuy- në' kih' dsa-. Lä-jë- he- jā, ko- ma' dsa-jñii' jmi-ngo' kih' dsa- hi- ma' dsa-hlääh- cha-në' ley jā.

¹⁴ Ha- ga- sa- kyeey' jma- kih' Cristo. Ga-ngëey' hñiiy' ga-juuy' kyaah' be' kih' Jmi-llë' he- cha- tää'. Cristo hi- sa- ää- ni- miuh-, ga-kwaay' hñiiy' kih' Dio mah' jñii' neh- tuh-dsë- jne' kih' he- hlih' he- jngiih- jnän'. Lä-ja- ma-na-llu- jne' mah' jmeey- ta-he' kih' Dio jiih-.

¹⁵ Kih' he-ja-, Cristo he' hi- ga-jmeey' ko- hmooh' hmëe'. Ga-juuy' mah' ga-chey' lä-jë- he- ma' hlääh- jne' cha-në' hmooh' to-në' jā. Heh' lä-ja-, lä-jë- hi- na-teeh', hyoyh- heey' he- ga-bääh- Dio hñii' kwa' he- sa- heey' jih'koh'.

¹⁶ Cher'mah' ga-jmeey' dsa- ko- hmooh' he- jah', hi- na- tëe' he- cha- kiyh', sa- jmää' hmooh' jā, ta'ko-jiih' sa- ma-juu- hi- ga-jmeey' hmooh' jā.

¹⁷ Ma-ngëe' ma-juu- dsa- hi- ga-jmeey' hmooh' jā, ja-ga-løø' jmeey' ta' hmooh' jā. Sa- jmää' ta', ta'ko-jiih' chaay-.

¹⁸ Ja-ba' lä-ja- ga-la' kih' hmooh' to-në' jā, ga-løø' jmeey' ta' kyaah' he- ga-tuu- jma-.

¹⁹ Jëeh', ma-ngëe' ma-jmeeh' Moisé juu' kih' dsa- he' lä-hii' në' lä-ko- na-sii' ley, ja-ga- ga-kay' jma- kih' kya' mäh', jma- kih' chivo dso', mah' ga-kaayh- kyaah' jmi-. Ga-kay' miih- jñu- kih' borrego he- ma-na-hee' hee- gyuyh' kyaah' sa'goh' hisopo. Ga-mi-gyuyh' he- ja- mah' ga-huuy' në' jee' na-sii- juu' jā, hi- lä-kye- në' kih' dsa-.

²⁰ Ga-jäyh': "Kyaah' jma- la- løø' jmeey' ta' lä-ko- hmooh' he- ga-jmeey' Dio kyaah' hnäh'."

²¹ Hi- ja- ma-la- jee' jā. Lä-kye- kih' gwah- ga-jñeey' jma- jā, hi- lä-kye- kih' kyah'wii' he- ma' jmääh- jmi-dsa- ta' jee' jā.

²² Lä-koh' he- ma' dsa-jñii' lä-jë- ba' kyaah' jma-, lä-ko- lle' ley jā.

Wa'ra- jah' kih' sa' ga-tuu- jma-, sa' ma' dsa-che' dso'kye- kih' dsa-.

Kyaah' jma- kih' Cristo dsa-che' dso'kye- jnan`

23 Ga-la' bii' he- ga-jngii' gwah' kih' dsa- he- la' la'-koo- gwah' he- ga-jee' Moise' gyuu' jmi-gyuu-. Pero hnøø' kwëeh' dsa- Dio he- llu' ga', mah' jñii' gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu-.

24 He-ja- sa' ga-he' Cristo gwah' he- ga-jmee' dsa-, he- la' la'-koo- he- chih' gyuu'. Ga-hey' ma-ra' gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu- ba', mah' nooy- ne' jnan` cha-ne' Dio.

25 Pero sa' ñeey' ko-lla- jiih~ na'kay- jma- kiyh', la'-koo- ma' jmee- jmi-dsa- jøøh' he', ma' dsooy- la' je- ji-ñe-, ma' dsa-kay- jma- kih' jñah' jee' ma' jah' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te-.

26 Joh' jiih~ sa' ma' jmee- bii' ma' jee' Cristo wi' la'-jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuu- wa'ra- jah' kih' la'-ja- la'. Pero na' jee' ngoo' ga-dsaa' jmi' he- tøøh' jne' la-, ga-ngëey' hñiiy' ga-juuy' koo- hä' ja-ba' mah' mi-llaay' go-te- la'-je- dso'kye-.

27 La'-koo- lle' kih' dsa- jmi-gyuu- la-, koo- hä' ba' dsa-juuy'. Ma-ngëe' he- ja-, ja-ga' lla' Dio ta' kiyh'.

28 Ja-ba' la'-ja- la' kih' Cristo. Koo- hä' ja-ba' ga-kwaa' Dio ga-juuy' mah' ga-chey' la'-je- dso'kye- kih' jwëe'. Ja-ga' la'-jnääy' ka-läh' jee' te- to' jiih~, pero ja' kih' dso'kye- ja- jäyh'. Jäyh' lääy' la'-jee- hi- tääh' jääy- ya-teey-.

10

1 Jëeh' ley kih' Moise' koo- ga-mi-jnäa- miih- kih' he- llu' he- ja-ga' ja'. Sa- ma' la' koo- heh- la'-koo- la' he- cha- gyuu'. Kih' he- ja-, jih'koh' sa' ga-jmäa' ma' hwëe- dsa- he' lluu' kyaah' he- ma' jëey- jah', he- ma' jmeey- la' je- ji-ñe- he- ma' hnaayh- Dio.

2 Wa'ra- jah' kih' ga-hwëey- lluu', ga-tuy' kih', he- ma' kwëeyh~ Dio. Jëeh', wa'ra- jah' kih' ga-jmäa' he- ja-

ga-jäy' na-jngëey', mo-so' ma' jmee' gyih' huudsë- he- cha- dso'kye- kiyh'.

3 Pero he- jëe~ dsa- jah' la'-je- ji-ñe-, koo- jmee- mi-dsooh~ dsëy' he- cha- dso'kye- kiyh' ba' ja-.

4 Jëeh', jma- kih' kya' dso', hi' jma- kih' chivo dso', sa' jmää' mah' che' dso'kye- kih' dsa-.

5 He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuu- la-, ga-jäyh' sïyh' Dio:

Sa' ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni' he- ga' jyoh' he- kwëeh~ dsa- hne-.

Ga-jmeeh' ga-laan' jmi-ngo' ba'.

6 Sa' ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni' he- ga' jyoh' he- kwëeh~ dsa- hne- kwaan~ kih' dso'kye-.

7 He-ja- ga-jwahn': "Hii' jnä' la-, ma-jan~ mah' jmeen` lä- hnooh- hñaah', hne- Dio kyaan-.

Jmee' ba' jnä' la'-koo- ma-na-sii- kin-."

8 To-ne' jee' na-sii- kih' juu' la-, jah' la'-la-: "He- kaa- jah', hi' he- ga' jyoh' he- kwëeh~ dsa- hne- kwaan~ kih' dso'kye-, sa' ga-hiih' ma' heeh' ni' sa' ga-tih' hoh'." Ma' kwa- dsa- he- ja-, la'-hih- kih' ley ba' ja-.

9 Ja-ga' ga-jäyh': "Hii' jnä' la- Dio kyaan-, ma-jan~ mah' jmeen` lä- hnooh- hñaah'." Juu' ja-, jmee' ta- koo' ley ma-gyuh- he- la' to-ne', mah' jä' jee' ga-te' to' hmooh'.

10 Ga-heeh- Jesús ga-jmeey' la' hyoh- dsë' Dio, he-ja- ba' ja-, ga-laa' jne- na-jngëe', la'-llu' he- ga-ngëey' hñiiy' ga-juuy' kyaah' koo- hä' ja-ba'.

11 La'-ja-, la'-je- jmi' ba' ma' cheh' jmi-dsa- he' jmeey- ta'he'. Ko-lla- jiih~ ba' jëey- jah' ne' na-hyoo'. Koo- ba' he- ja- jmah', la' ta' kiyh', he- sa' jmää' jih'koh' che' dso'kye- kih' dsa-.

12 Pero Cristo ga-kwaa' hñiiy' ga-juuy' kih' dso'kye- jnan` koo- hä' ja-ba', ja-ga' ga-gyay- jwoo' ra-lluu' kih' Dio.

13 Jee' ja- jøoy- lä-jiih' llaa' Dio ta- hwa' huu' tiy' lä-jëë- hi- na-høøh' kiyh'.

14 Jëeh' kyaah' koo- hä' ba' ga-kwaay' hñiiy' ga-juuy', lä-ja- ga-jmäy' lluu' lä-jë- joh' jmi' cha-, lä-jëë- hi- na-jngëë' kyaay'.

15 Jmi-lle' Na-jngii' jmeey- ju'dsoo' kih' juu' ja-. Jëeh', ma-ngëë' ma-jäyh' lä-la-:

16 Lä-la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa'ra- ga-dsëë' jmi' ja-, ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Toohn' lley' lä-jë- ley kin-.

Siin' neh' tuh-dsëy' ka-läh'.

17 Ja-ga' ga-jäyh' ka-läh': Jih'koh' jih'lih', mo-so- lä-dsooh- dsën- lä-jë- dso'kye- kiyh'.

18 He- ma-na-che' dso'kye- jnän', mo-so- jmee- bii' he- ga- kwëehn' Dio kwaat- kih' dso'kye-.

Jmee- bii' hnääh' Dio

19 Lä-ja- hnäh' øøhn', ta-la- kih' he- ga-tuu- jma- kih' Jesucristo, ma-na-na' jwë' jnän' dsa'toohn' Jee' Na-jngii' Go-te-.

20 Wa' dsa'toohn' jwë' hmëë' he- jmee- cha- jne', he- ga-näy' jnän' lä- ma' ga-hey' ta- ka'luu' hmiih- he- ma' hii' jee' ga-të' to' llah'. Hmiih- ja- la' kwaat- jmi-ngo' kiyh'.

21 Cha- ja- jmi-dsa- jøøh' hi- cheh' në' jnän', jne' hi- laa' kya- Dio.

22 He-ja- lä-kaa- tuh-dsë- jne' wa' hnääh' Dio. Jëeh', ma-ñe' ba' jne' he- ma-heeh' jne' kih' Dio. Ma-na-jngii' 'neh' tuh-dsë- jne' he-ja- mo-so- cha- ga' he- mo- hñii' jnän', hi- ma-na-jngii' jmi-ngo' jnän' kyaah' jmi-jëë-.

23 Wa' chooh' jne' koo- hweh- he- o-jøh- dsë- he- kye' jne'. Ni- miih- sa- wa' jeh' dsë- jne', jëeh', mi-te' ba' Dio lä-koo- ga-bäy- hñiiy'.

24 Wa' hnøøhn' ha- lä- jmeen' mah' jä- dsë' øøh' jne' lä-hnäy' cha-ga'miih- dsa-kyaayh' hi- lä-ja- jmeey' cha-ga'miih- he- llu'.

25 Sa- wa' tun' he- dsa'ñee- jne', lä-koo- tëë' ko-llaa'. Wa' hlëehn'

dsa-kyaahn'. Hi- cha-ga'miih- wa' kwan' be' kih' øøh' jne', na' he- jëë' jne' ma-ngoo' ya-jäh- jmi'.

26 Jëeh', cher'mah' ga-jmee' ga' jne' dso'kye- he- ñe' jne' sa- sooh- jmeen- hi- ma-ngëë' ba' ma-kyuuh- jne' ju'dsoo', hee- ga-ja- mo- kwëeh' jne' Dio kwaat- kih' dso'kye-.

27 Kih' hi- he', jä- ga' koo- he- jmee- goo- jwërte jnän', he- lla' Dio ta' kyaah' je- he- jëëy' go-te- lä-jëë- hi- na-høøh' kiyh'.

28 Kih' hi- sa- ga-tooh- ta' ley kih' Moisé, cher'mah' ma' cha- uu' uu- hi- ma'hñii' kih' hi- he', sa- ga-lä-ñih' dsëy' ga-jngëëyh'.

29 Ha- koh' wi' sa- hnøø' kih' dsa- hi- mi-kwah' Joo' Dio hi- kih' hi- sa- tooh- ta' jma- kiyh' he- kyaah' ga-la' hmooh' he- ga-jmäy' jne' na-jngëë'. Hi- lä-ja- hnøø' kih' hi- sa- tooh- ta' kih' Jmi-lle' hi- hnääh' jne'.

30 Jëeh', kyuu- ba' jne' hi- ga-jäh' lä-la-: "Jnä' ba' teehn' jwi', jnä' ba' mi'hmaahn' kiyh'." Koo- ka-läh' na-sii-: "Dsa-jøøh' jnän' ngiiyh' kwaat- kih' dsa-kyaay'."

31 He- ba' che- goo- la' jnän' wa'ra- ga-jaa' jne' kih' Dio jiih'.

32 Mi-dsooh- da' hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jää', lä-koo- ma' ga-na' huu' dsë- kyah' hnäh'. Ga-lä-be' ba' hoh' hnäh' ma-ke- cha-miih- ngëë' he- wi' ja' në' kyah' hnäh'.

33 Ga-ta' ga-haah- dsa- hnäh' hi- ga-jmeeyh' hnäh' to-lo- në' dsa-. Hi- ja- ma-la- he- ja-. Ga-jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- ma' jëë- wi' ka-läh'.

34 Ga-lä-ñih' hoh' hnäh' kih' hi- ma' tääh' neh-ñe'. Hi- ga-lä-chaah- hnäh' lluu' lä- ma' ga-jñuuu' dsa-, he- ma' cha- kyah' hnäh'. Jëeh', ma-ñeh' ba' hnäh', cha- kyah' hnäh' gyuuu' jmi-gyuuu- he- lluu' ga' he- sa- hee' jih'koh'.

35 Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' kih' o-jøh- dsë- he- ma-cha- kyah' hnäh'. Jëeh', kyaah' he- ja-, hñah- hnäh' cha-miih- jñeeh' hnäh'.

³⁶ Hnøø¹ kwëeh[~] hoh[~] hnäh[~] jmeeh¹ hnäh[~] lä⁺ hyoh⁻ dsë¹ Dio, mah¹ hñah⁻ hnäh[~] he⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiyy[~].

³⁷ Lä⁻ koo⁻ jäh[~] jee[~] na⁻ sñ⁻ juu¹ kih¹ Dio:
Miih⁻ ga[~] jmee⁻.
Hi⁻ nøø¹ juu¹ jäh[~], ma⁻ ra⁻ he⁻ jäh[~] bih¹,
mo⁻ so⁻ lä⁻ hëëy[~].

³⁸ Pero dsa⁻ hi⁻ lluu¹, kyaah[~] he⁻ ma⁻ dsoo[~] dsëy¹, jmee⁻ chaay⁻.
Hi⁻ cher[~] mah¹ ga[~] jeeyh[~] ta⁺ ka[~] luuy[~],
sa⁻ chaan⁻ llu¹ kyaayh[~], ga⁻ jäh[~] Dio.

³⁹ Pero jne[~], sa⁻ laa¹ jne[~] lä⁻ koo⁻ hi⁻ dsa⁻ jeeh[~] ta⁺ ka[~] luu¹ hi⁻ dsa⁻ hëë¹ go⁻ te⁻. Jëeh[~], ma⁻ dsoo[~] ba[~] dsë⁻ jne[~] kih¹ Jesús, he⁻ ja⁻ lää[~] ba[~] jne[~].

11

Hee⁻ ja⁻ he⁻ jmee⁻ jne[~] dsoo[~] dsë⁻ jne[~]

¹ He⁻ ma⁻ dsoo[~] dsë⁻ jne[~] hnøø¹ jäh⁻: sa⁻ na⁻ hëë⁻, ñe[~] ba[~] jne[~] he⁻ tëë¹ jne[~] he⁻ jøøn[~] hñah⁻ jne[~] kih¹ Dio. Hi⁻ hnøø¹ jäh⁻ ka⁻ läh[~]: jmee⁻ ba[~] jne[~] dsoo[~], cha⁻ ba[~] he⁻ ja⁻ ma⁻ ke⁻ sa⁻ tëë¹ jne[~] jëen[~].

² Dsa⁻ ma⁻ chaä⁻ llo[~] joo¹, kyaah[~] he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsëy¹, ga⁻ hlëeh[~] dsa⁻ llu¹ kiyh¹.

³ Heh¹ he⁻ ma⁻ dsoo[~] dsë⁻ jne[~], he⁻ ja⁻ ba[~] ga⁻ lä⁻ ngëë[~] jne[~], ga⁻ la⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ gyuu^h hwa¹ kyaah[~] koo⁻ ga⁻ hlëeh[~] Dio. He⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ jmee[~] Dio lä⁻ jë⁻ he⁻ jnä[~], ja⁻ ba[~] kyaah[~] he⁻ sa⁻ tëë¹ jne[~] jëen[~].

⁴ Kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsë⁻ Abel, ga⁻ kwëëyh¹ Dio he⁻ llu¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh[~] ga[~] he⁻ ga⁻ kwa[~] Caín. Kih¹ he⁻ ja⁻, ga⁻ hñi[~] juu¹ kiyh¹, ya⁻ hëëy¹ lluu¹. Ga⁻ heeh⁻ ba[~] Dio he⁻ ga⁻ kway[~]. Hi⁻ ma⁻ ke⁻ ma⁻ na⁻ juu¹ Abel, lä⁻ ma⁻ ngoo¹ ja⁻ ba[~] cha⁻ juu¹ kiyh¹ lä⁻ llu¹ he⁻ ma⁻ dsoo[~] dsëy¹.

⁵ Kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsë⁻ Enoc, ga⁻ tëë⁻ Dio lä⁻ ma⁻ jiiyh⁻ ja⁻ mah¹ sa⁻ ma[~] juuy[~]. Ma[~] ga⁻ hnaah⁻ dsih[~], mo⁻ so⁻ ga⁻ jnääh[~]. Jëeh[~], ga⁻ tëë⁻ ba[~] Dio lä⁻ ma⁻ jiiyh⁻ ja⁻. Hi⁻ jää[~] sa⁻ ga[~] ma⁻ ngaayh[~], ga⁻ hñi[~] juu¹ kiyh¹ he⁻ ga⁻ jmeey[~] he⁻ tih[~] dsë⁻ Dio.

⁶ Pero cher[~] mah¹ sa⁻ ga⁻ jmee[~] jne[~] dsoo[~] dsën⁻ kih¹ Dio, ni[~] miih⁻ sa⁻ lä⁻ këh[~] jne[~] jmi[~] jmeen[~] he⁻ tih¹ dsëy¹. Jëeh[~], lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ya⁻ nää[~] kih¹ Dio, hnøø¹ dsoo[~] dsëy¹ he⁻ chaä⁻ ba[~] Dio hi⁻ jmee⁻ bii¹ dsoo[~] dsë⁻ jne[~] he⁻ mi⁻ hmaayh⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ hnaayh⁻.

⁷ Ga⁻ lä⁻ dsoo[~] ba[~] dsë⁻ Noé lä⁻ koo⁻ ma[~] ga⁻ jäh[~] Dio sñyh⁻, ja⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ sa⁻ ga[~] ma⁻ jëëy⁻. Kih¹ he⁻ gayh[~] Dio, ga⁻ jmeey[~] koo⁻ barco jee[~] ga⁻ laa[~] lä⁻ jëë⁻ hi⁻ chaä⁻ kyaay¹. Hi⁻ kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsëy¹, ga⁻ jmeey[~] ga⁻ jä[~] dso[~] jwi[~] në[~] kih¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu[~]. Hi⁻ ga⁻ jmää¹ Dio kwaat[~] ya⁻ hëëy¹ lluu¹ kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsëy¹.

⁸ Kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo[~] dsë⁻ Abraham, lä⁻ koo⁻ ma[~] ga⁻ tëë¹ Dio kiyh¹, ga⁻ heeyh⁻ ba[~] dsooy¹ ta[~] jee[~] la[~] kwaat[~] hyoyh⁻ he⁻ la[~] heey⁻. Hi⁻ ni[~] sa⁻ ñey⁻ ha⁻ ta[~] ma[~] dsooy¹, ma[~] ya⁻ hëëy¹ jee[~] ma[~] gyay¹ ja⁻.

⁹ Kih¹ he⁻ ma⁻ dsoo[~] dsë⁻ Abraham, ga⁻ heeh⁻ bih¹ he⁻ ga⁻ gyay⁻ hwa¹ jee[~] ga⁻ bääh⁻ Dio hñi[~], laay¹ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ chaä⁻ uu[~] hi⁻ ga⁻ gya⁻ hwa¹ kih¹ dsa⁻. Sa⁻ hmi[~]h⁻ ba[~] ga⁻ hñi[~] jee[~] ga⁻ gyay⁻. Ja⁻ ba[~] lä⁻ ja⁻ ga⁻ gya⁻ Isaac kyaah[~] Jacob ka⁻ läh[~], hi⁻ ga⁻ tëë[~] hee⁻ ko⁻ jøh[~] kyaah[~] Abraham lä⁻ koo⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñi[~].

¹⁰ Ga⁻ kwëeh¹ ba[~] dsë⁻ Abraham, kih¹ he⁻ ma⁻ jøoy[~] tëëy¹ koo⁻ jwi[~] he⁻ chih¹ koo⁻ hweh⁻ he⁻ ga⁻ jmeey[~] Dio lä⁻ hyoh⁻ dsë⁻.

¹¹ Kih¹ he⁻ ma⁻ dsoo[~] dsë⁻ Sara, ga⁻ hyoyh¹ be[~] he⁻ ga⁻ kaay¹ gyuu[~], ma⁻ ke⁻ sa⁻ ma[~] le[~] ma[~] kaay¹. Hi⁻ ga⁻ lä⁻ chaä⁻ ba[~] gyuu⁻ kyaay¹ ma⁻ ke⁻ ma⁻ gyuyh⁻. Jëeh[~] ga⁻ jmeey[~] dsoo[~] he⁻ mi⁻ te⁻ Dio juu¹ he⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñi[~].

¹² He⁻ lä⁻ ja⁻, kih¹ jaa⁻ ba[~] dsa⁻ ñuu^h he[~], ma⁻ ke⁻ ma⁻ ya⁻ jäh⁻ llaa⁻ jmi[~] kiyh¹, këë⁻ ga[~] ga⁻ lä⁻ jwëë[~] jwërte dsa⁻ kyaay¹, lä⁻ koo⁻ jwëë[~] nuu[~] hi⁻ hëë[~] gyuu^h hi⁻ lä⁻ koo⁻ mi⁻ si[~] he⁻ cha⁻ cha[~] hoo[~] jmi⁻ ñeeh⁻, he⁻ sa⁻ tää⁻ jne[~] hen[~].

13 Lã-jëë⁺ dsa⁻ he[´], læ⁺ ma⁻dsoo[´] ja⁻ba[´] dsëy[´] læ⁺jiih[´] ga⁻juuy[´]. Sa⁻ ga⁻hyoyh[´] he⁻ ga⁻tøø[´] Dio hih⁺ ma[´] kwëëyh[´]. Pero ga⁻jmeey[´] bih[´] dsoo[´], ma⁻ra[´] he⁻ tëëy[´] ba[´]. La[´] læ⁺koo⁻ he⁻ ga⁻jëëy[´] uu[´] jee[´] ma[´] tääyh[´] ja⁻, hi[´] la[´] læ⁺koo⁻ he⁻ ga⁻jmeey[´] Dio kih[´] ba[´]. Ga⁻jmääy[´] hñiiy[´] læ⁺koo⁻ dsa⁻ chaa⁻uu[´], hi⁻ tääh[´] ko⁻hwëë[´] ba[´] jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

14 Lã-jëë⁺ hi⁻ hlëeh⁺ læ⁺ja⁻, dsa⁻lã⁻ngëë[´] jne[´] kiyh[´], he⁻ hnooyh⁻ høoy[´] jee[´] dsa⁻taayh[´] tää[´].

15 Wa⁻ra⁻ jäh[´] kih[´] ma[´] hlëeh⁺ dsa⁻ he[´] kih[´] hwa[´] jee[´] ga⁻hwëëy⁻ ja⁻, ma[´] jä[´] ba[´] kiyh[´] ma[´] dsa⁻nääy[´] ka⁻läh[´] jee[´] ga⁻hwëëy⁻ ja⁻.

16 Pero dsa⁻ he[´], ma[´] heë[´] dsëy[´] koo⁻ hwa[´] he⁻ llu[´] cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ hla⁻gyuu[´]. Kih[´] he⁻ja⁻, sa⁻ la[´] o⁻hih⁺ kih[´] Dio he⁻ jäyh[´], laay[´] Dio kyaah[´] dsa⁻ he[´]. Jëeh[´], ma⁻na⁻la⁻ ba[´] koo⁻ jwii⁻ he⁻ ga⁻jmeey[´] kih[´] dsa⁻ he[´].

17 Kih[´] he⁻ ma[´] dsoo[´] dsë[´] Abraham, læ⁺koo⁻ ma[´] ga⁻jmeey[´] Dio mada⁻ kiyh[´] he⁻ ma[´] jngëëyh[´] Isaac, ga⁻heeh⁻ bih[´] kwaay[´] gyuu⁻ koo⁻ mëë[´] kyaay[´], ma⁻ke⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii[´] he⁻ jmeey[´] llu[´] kih[´] Abraham ta⁻la⁻ kih[´] gyuu⁻ he[´].

18 Jëeh[´] ma⁻ngëë[´] ba[´] ma⁻jäh[´] Dio siiyh[´]: “Ta⁻la⁻ kih[´] Isaac ba[´] hwëë[´] hi⁻ lee[´] dsa⁻ kyaah[´].”

19 Ma[´] jmeey[´] Abraham huus⁻dsë⁻ he⁻ cha⁻ ba[´] be[´] kih[´] Dio, he⁻ mi⁻jiiyh⁻ dsa⁻ jee[´] kih[´] hi⁻ na⁻juu[´]. Kih[´] Abraham, la[´] læ⁺koo⁻ he⁻ ga⁻juu[´] joooy[´] mah[´] ga⁻lã⁻jiiyh⁻ ka⁻läh[´].

20 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] Isaac, ga⁻mi⁻jääy[´] Jacob kyaah[´] Esau[´], ga⁻jäyh[´] siiyh[´] ha⁻ læ⁺ jmeey[´] Dio kiyh[´] ta⁻cha⁻në[´].

21 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] Jacob, læ⁺koo⁻ ma[´] ngoo[´] ga⁻juuy[´], ga⁻mi⁻jääy[´] ma[´] jaa⁻ ma[´] jaa⁻ joo[´] José, hi⁻ ga⁻jmeey[´] juuh⁻ kih[´] Dio na⁻huuy⁻ hma⁻hu⁻ kiyh[´].

22 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] José, læ⁺koo⁻ ma[´] ngoo[´] ga⁻juuy[´], ga⁻hlëëyh[´] kih[´] he⁻ hwëë[´] dsa⁻ Israel hwa[´]

Egipto, hi⁻ ga⁻jmeey[´] mada⁻ ha⁻ ta⁻ dsa⁻hoo[´] dsa⁻ jmi⁻ngo[´] kiyh[´].

23 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] cho⁻jmii⁻ Moisé, he⁻ja⁻ læ⁺koo⁻ ma[´] ga⁻lã⁻chaay[´], ga⁻hmääy[´] læ⁺jiih[´] ga⁻të[´] uu⁻ sih⁻, kih[´] he⁻ ga⁻jëëy[´] laa[´] na⁻hñaa[´] gyuu⁻ ñuu⁻ he[´]. Sa⁻ ga⁻lã⁻goyh[´] kyaah[´] mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey[´] rey he⁻ ma[´] juu[´] læ⁺jëë[´] gyuu⁻ ñuu⁻.

24 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] Moisé, he⁻ja⁻ læ⁺koo⁻ ma[´] ga⁻lã⁻jøøyh[´], ga⁻jmeey[´] sa⁻kyee[´] he⁻ ma[´] tëëyh[´] joo[´] jo⁻mii⁻ Faraón.

25 Ga⁻lã⁻hnøøy[´] ga[´] he⁻ ga⁻jëëy[´] wii[´] ko⁻jøh[´] kyaah[´] dsa⁻ kyaah[´] Dio, læ⁺koh[´] ga[´] he⁻ ma[´] læ⁻chaay⁻ llu[´] miih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ma[´] jmeey[´] dso⁻kye⁻.

26 Ga⁻jmeey[´] huus⁻dsë⁻ llu[´] ga[´] he⁻ jëëy[´] wii[´] kwaat⁻ kih[´] Cristo læ⁺koh[´] ga[´] he⁻ chaay⁻ llu[´] kyaah[´] læ⁺jë⁻ he⁻ cha⁻ Egipto. Jëeh[´] ma[´] jøøy⁻ heey⁻ he⁻ nøø[´] juu[´] hyoyh[´].

27 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsëy[´], ya⁻hëëy[´] hwa[´] Egipto. Sa⁻ ga⁻lã⁻goyh[´] ma⁻ke⁻ ga⁻ya⁻jëë[´] dsë[´] rey kyaayh[´]. Ga⁻kwëeh[´] ba[´] dsë[´] Moisé, jëeh[´] la[´] kiyh[´] læ⁺koo⁻ he⁻ ma⁻jëë⁻ bih[´] Dio hi⁻ sa⁻ tëë[´] jne[´] jëën[´].

28 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] Moisé, ga⁻jmeey[´] jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh[´] hi⁻ ga⁻jmeey[´] mada⁻ he⁻ chuh[´] dsa⁻ jma⁻ ho⁻haah[´] kih[´], mah[´] ni⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa[´] to⁻në⁻ kyaah[´] dsa⁻ Israel sa⁻ juu[´], wa⁻ra⁻ ja⁻ ángel jngiih[´] kih[´] gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa[´] to⁻në⁻ kyaah[´] dsa⁻ Egipto.

29 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] dsa⁻ kyaah[´] Dio, ga⁻ngëëy[´] jmi⁻ ñeeh⁻ gyuu⁻ læ⁺koo⁻ he⁻ ga⁻nääy[´] hwa[´] kii⁻ ba[´]. Chah[´] ba[´] ga⁻lã⁻hnøø[´] dsa⁻ Egipto ma[´] ngëë[´] læ⁺ja⁻, pero ga⁻hmäyh[´] cha⁻jmii⁻ ja⁻.

30 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] dsa⁻ Israel, ga⁻hla[´] na⁻hyah⁻ kih[´] jee[´] jwii⁻ Jericó, koo⁻ ga⁻jëey[´] læ⁺ku⁻ læ⁺jii[´] kih[´] na⁻hyah⁻ ja⁻ gyii[´] jmi⁻ ba[´].

31 Kih[´] he⁻ ga⁻lã⁻dsoo[´] dsë[´] Rahab, dsa⁻më[´] hi⁻ ma[´] hnëë⁻ hñii[´] kyaah[´]

wa' hi- cha- hi-, he- ja- sa- ga- juuy'
lä- ma' ga- juu' dsa- gooy' hi- chaah-
Jëeh', ga- heeyh- ba' llu' hi- ga- taah'
koj' juu' ha- lä- la' jee' jwii- ja-.

³² ¿Hee- ga' jwahn-? Hnøø' kwa'
jä' kin- mah' hlëehn' kih' Gedeón
kih' Barac, kih' Sansón, kih' Jefté,
kih' David, kih' Samuel, hi- kih' ga'
jñah' dsa- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio
llo' joo'.

³³ Kih' he- ga- lä- dsoo' dsë' hi- he',
ja- koo- hä' ga- liyh' ga- teey' kyaah'
rey, ga- llay' kwee- ta' kih' dsa-
ga- hyoyh' he- ga- bääh- Dio hñii'
kyaayh', ga- laay' he- ma' kuh- hyah-.

³⁴ Ga- laay' he- ma' kaay', ga- laay'
he- ma' juuy' kyaah' ñe' tuuh',
ma- ke- sa- cha- be' kiyh' ga- tēēy'
be', ga- lä- beey' jwërte jee' cha- hñii-
ga- hēēy' go- te- kih' hløø' hi- ya- nää'
uu'.

³⁵ Ma' chaa- dsa- mē' hi- ga- juu'
dsa- dsaah' kyaä' mah' ga- lä- jiiyh'
ka- läh'. Hi- jñah' ko- llaa', ga- heeh-
bih' he- ga- heeh' dsih' wii'.
Sa- ga- lä- hnøøy' ma' lääy' jëeh',
ma- kyey- o- jøh' dsë- he- lä- jiiyh' jee'
llu' ga'.

³⁶ Ko- llaa' ga- mi- kwah' dsih',
ga- jmi' ga- baa' dsih'. Hi- ja- ma- la-
he- ja-. Ga- hñuu' dsih' kyaah' caden-
mah' ga- taah- dsih' neh- ñe'.

³⁷ Ko- llaa' ga- juu' kyaah' kuu', jñah'
ga- jmäy' to' hnoo', hi- jñah' ga- juu'
kyaah' ñe' tuuh'. Hi- ko- llaa' ma'
ga- nää' ta- la- ta- jnøø', ma' na- lääy-
loo' borrego kyaah' loo' chivo ka- läh',
ma' tä- ñeey'. Sa- ma' chaay- llu', ma'
ta- ma' haah- dsih'.

³⁸ Jee' kih' dsa- jmi- gyuu- sa-
sooh- he- tääh' hi- lluu' he'. He- ja-
ga- nääy' lä- koo- he- na- hēēy' lä- kaa-
hwa' kii-, lä- kaa- neh- nuu-, ma'
na- hmääh' neh- too- kuu', hi- lä- kaa-
jee' hē- too- moh'.

³⁹ Lä- jēē- dsa- he', sa- ga- hyoyh'
he- ga- bääh- Dio hñii' kyaayh',
ma- ke- ga- hii' juu' kiyh' lä- llu' he-
ga- lä- dsoo' dsëy'.

⁴⁰ Jëeh', ma- lla' dsë' Dio he- hñah-
jne' ko- jøh' he- llu' cha- ga- miih-
kyaah' dsa- he' hi- lä- ja- hwēē- jne'
llu' ko- jøh' kyaayh'.

12

*Wa' jmeen' huu' dsë- ha- lä-
ga- kwëeh' dsë' Jesús*

¹ Jwëē' jwërte dsa- hi- ga- lä- dsoo'
dsë' jää'. Hi- he' laa' lä- koo- jñii'
he- hii' lä- ku' lä- jii' jñän', hi- jmee-
dsoo' ha- lä- ga- la' kiyh'. Lä- ja-
hnøø' jmeen' ta- koo' lä- jē- he- jmee-
jwiih' jñän' kyaah' dso' kye- he- jmee-
dsa- täh' jne'. Hi- hnøø' kwëeh' dsë-
jne' dsa- nøøn' ta- cha- nē' jwē' he-
tøøhn' la-.

² Wa' jmeen' miih- huu' dsë- kih'
Jesús hi- ga- nä' jwē' ha- lä- jee' lää'
jne' hi- lloo- koo- jmi' he- lääy' jne'
go- te-. Kih' he- ñey- jēē' ba' dsëy' ta-
cha- nē', he- ja- ga- heeh- bih' ga- jēēy'
wii' dsoh' hma- cru-. Sa- ga- jmeey'
he' he- la' o- hih-. Ja- ga- ga- gyay-
jwoo' ra- lluu' kih' Dio.

³ Jmee' da' hnäh' huu' dsë- kiyh', ha-
koh' wii' sa- ga- jēēy' kih' dsa- hñaa-
dsë' hi- ga- lä- hnee- kyaayh'. Lä- ja-
ta- hwaä' hnäh' ni' sa- wa' jeh- hoh'
hnäh'.

⁴ Jëeh', jee' kwah- hnäh' be' mah'
sa- täh- hnäh' kyaah' dso' kye-, sa- ga'
ma- tuuh' hnäh' jma- kyah' hnäh'.

⁵ Che' ma- gaa' hoh' hnäh' nuuh-
kih' Dio, he- hlēēy- hnäh' lä- koo-
jooy', heh' he- ga- jäyh':
Gyuu- kyaan-, ta- jwah' sa- llu' wa- ra-
ga- heeyh' hne- wii'.

Ta- jeh- hoh' wa- ra- ga- juyh' kyah'.

⁶ Jëeh', Dsa- jøøh' jñän', heeyh- wii' hi-
hnäy' ba'.

Kway- kih' lä- jēē- hi- tēēy- jooy'.

⁷ Wa' kwëeh' hoh' hnäh' he- heeyh-
hnäh' wii'. He- jmäy- hnäh' lä- koo-
jooy' ba' ja-. ¿Che' jwa- chaa- jaa-
chih- hi- sa- heeh- Tää' kyaay' wii'?

⁸ Ga- lä- jēē- ba' jne' heeh- Dio wii'.
Pero cher' mah' sa- ga- heeh' Dio
hnäh' wii', sa- laah' hnäh' jooy'. Laah'
hnäh' lä- koh' hi- sa- chaa- juu' ba'.

9 Ta^ˆ jyoh^ˆ ko⁻taa⁻, tää^ˆ jnän^ˆ hi⁻ chaa⁻ hwa^ˆ la⁻ ga⁻heeyh^ˆ jne^ˆ wii^ˆ lä⁻ ma^ˆ mäh^ˆ jne^ˆ mah^ˆ ga⁻lä⁻hnää^ˆ jnih^ˆ. ¿He⁻la^ˆ sa^ˆ jmeen^ˆ cha⁻ga⁻miih⁻ he^ˆ kih^ˆ Tää^ˆ hi⁻ laa^ˆ juu^ˆ jmi⁻lle^ˆ jnän^ˆ, mah^ˆ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jne^ˆ tää^ˆ ba^ˆ?

10 Tää^ˆ jnän^ˆ hi⁻ chaa⁻ hwa^ˆ la⁻, ga⁻heeyh^ˆ jne^ˆ wii^ˆ miih⁻ jmi^ˆ jmi⁻gyuu^ˆ la⁻, lä⁻koo⁻ la^ˆ huu^ˆdsē⁻ kiyh^ˆ. Pero ta^ˆ jyoh^ˆ ko⁻taa⁻, hi⁻ gya^ˆ gyuu^ˆ heeyh^ˆ jne^ˆ wii^ˆ kih^ˆ he⁻ llu^ˆ jnän^ˆ ba^ˆ mah^ˆ hwēē^ˆ jne^ˆ na⁻jngēē^ˆ lä⁻koo⁻ laay^ˆ hñiiy^ˆ.

11 Dsoo^ˆ ba^ˆ, sa^ˆ tih⁻ dsē⁻ jne^ˆ to⁻chah^ˆ wa^ˆra⁻ ga⁻heeyh^ˆ jne^ˆ wii^ˆ. Koo⁻ dsa⁻lä⁻meeh⁻ dsēn⁻ ba^ˆ ja⁻. Pero ma⁻ngēē^ˆ ma⁻heeyh^ˆ jne^ˆ wii^ˆ, lä⁻tēē⁻ jne^ˆ jmeen^ˆ he⁻ llu^ˆ jmah^ˆ hi⁻ jmee⁻ hii^ˆ tii^ˆ jnän^ˆ ka⁻läh^ˆ.

Goo⁻ la^ˆ wa^ˆra⁻ sa^ˆ ga⁻jmeē^ˆ jne^ˆ he⁻ he⁻jäh^ˆ Dio

12 He⁻ja⁻ kwa^ˆ hnäh^ˆ be^ˆ, hnäh^ˆ hi⁻ sa^ˆ cha⁻ be^ˆ kih^ˆ.

13 Kwa^ˆ hnäh^ˆ be^ˆ go⁻nää^ˆ hnäh^ˆ ko⁻dsoo^ˆ mah^ˆ tēē^ˆ be^ˆ hi⁻ sa^ˆ beē^ˆ hi⁻ lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ kayh⁻ jwē^ˆ.

14 Hnøøh^ˆ hnäh^ˆ ha⁻ lä⁻ jee^ˆ hii^ˆ tii^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ kyaah^ˆ lä⁻jēē⁻ dsa⁻, hi⁻ ha⁻ lä⁻ jee^ˆ leeh^ˆ hnäh^ˆ na⁻jngēē^ˆ cha⁻ga⁻miih⁻. Jēēh^ˆ, hi⁻ sa^ˆ na⁻jngēē^ˆ, sa^ˆ dsa⁻taayh^ˆ ya⁻jwii^ˆ kih^ˆ Dio.

15 Leeh^ˆ hnäh^ˆ ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻jñuu^ˆ hnäh^ˆ kih^ˆ he⁻ la^ˆ kwa^ˆ Dio jnän^ˆ. Goo⁻ wa^ˆra⁻ ga⁻lä⁻wii^ˆ hoh^ˆ hnäh^ˆ kyaah^ˆ dsa⁻. Hi^ˆ kyaah^ˆ he⁻ hñii^ˆ ja⁻ hee⁻ jwēē^ˆ dsa⁻.

16 Ni^ˆ jaa⁻ hnäh^ˆ dsa⁻mē⁻ dsa⁻ñuu^ˆ, ta^ˆ kaa^ˆ hnäh^ˆ wa^ˆ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ta^ˆ jmee⁻ hnäh^ˆ ta^ˆ koo^ˆ he⁻ la^ˆ kwa^ˆ Dio, lä⁻koo⁻ ga⁻jmeē^ˆ Esaú. Ma⁻na⁻la⁻ juu^ˆ hyoyh^ˆ heey^ˆ, kih^ˆ he⁻ laay^ˆ gyuu^ˆ to⁻nē^ˆ. Pero ga⁻hñiiy^ˆ he⁻ ja⁻, koo⁻ ga⁻tēēy^ˆ koo⁻ wii^ˆ ma^ˆ ba^ˆ.

17 Ma⁻ñeh^ˆ ba^ˆ hnäh^ˆ ha⁻ lä⁻ ga⁻la^ˆ kiyh^ˆ ta^ˆ cha⁻nē^ˆ. Ma^ˆ chuuy^ˆ kyaah^ˆ jmiiy⁻ mah^ˆ ma^ˆ mi⁻jäy^ˆ, mah^ˆ ma^ˆ kwēēy^ˆ he⁻ ma⁻na⁻la⁻ heey^ˆ. Pero sa^ˆ ga⁻hyoyh^ˆ. Ma⁻ke⁻ ga⁻hooyh^ˆ cha⁻miih⁻, mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻sii^ˆ juu^ˆ kih^ˆ jmiiy⁻.

18 Jēē^ˆ da^ˆ hnäh^ˆ, sa^ˆ ga⁻lla⁻nääh^ˆ hnäh^ˆ moh^ˆ Sinai^ˆ he⁻ sa^ˆ ma^ˆ le^ˆ dsa⁻nää^ˆ dsa⁻ chuh^ˆ kih^ˆ, lä⁻koo⁻ ga⁻la^ˆ kih^ˆ dsa⁻ Israel^ˆ llo^ˆjoo^ˆ. Peer^ˆ ga⁻hya⁻ je⁻ gyuu^ˆ moh^ˆ ja⁻, ga⁻la^ˆ na⁻hoo⁻ läh⁻, ga⁻hii^ˆ goo⁻, ja^ˆ koo⁻ lle^ˆ tä^ˆ.

19 Jee^ˆ ja⁻ ga⁻lä⁻nuu^ˆ hii^ˆ luu^ˆ hoo^ˆ, ga⁻lä⁻nuu^ˆ hlēēh^ˆ Dio. Lä⁻ ma^ˆ ga⁻nuu^ˆ hi⁻ ma^ˆ tää^ˆ jee^ˆ ja⁻, ga⁻chuuy^ˆ cha⁻miih⁻ mah^ˆ mo⁻so⁻ hlēēh^ˆ gyih^ˆ kyaayh^ˆ.

20 Jēēh^ˆ, sa^ˆ ga⁻lä⁻be^ˆ dsēy^ˆ ma^ˆ nuuy^ˆ mada⁻ he⁻ ma^ˆ jmeey^ˆ: “Cher^ˆ mah^ˆ chaa⁻ hi⁻ ga⁻hee^ˆ nē^ˆ moh^ˆ la⁻, ma⁻ke⁻ jaa⁻ jah^ˆ, jmee⁻ bii^ˆ juuy^ˆ kyaah^ˆ ku^ˆ o^ˆ juuy^ˆ kyaah^ˆ ñe^ˆ chuuh⁻.”

21 Kih^ˆ he⁻ la^ˆ goo⁻ ngēē^ˆ he⁻ ga⁻jēē⁻ dsa⁻ he^ˆ, he⁻ja⁻ lä⁻ ga⁻tē^ˆ Moisé ga⁻jäh^ˆ: “Peer^ˆ gohn⁻, lä⁻jiih^ˆ jlään⁻.”

22 La^ˆ lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻lla⁻nääh^ˆ hnäh^ˆ moh^ˆ Siön^ˆ ba^ˆ ja⁻, jee^ˆ jwii⁻ kih^ˆ Dio jiih^ˆ, jwii⁻ Jerusalén^ˆ he⁻ hla⁻ gyuu^ˆ jmi⁻gyuu^ˆ, jee^ˆ tää^ˆ cha⁻miih⁻ mil ángele^ˆ hi⁻ jmee⁻ jmi^ˆ kih^ˆ Dio.

23 Hi^ˆ ma⁻kuh^ˆ hnäh^ˆ ko⁻joh^ˆ kyaah^ˆ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih^ˆ Dio to⁻nē^ˆ hi⁻ na⁻sii⁻ jmi^ˆ kih^ˆ gyuu^ˆ jmi⁻gyuu^ˆ. Ma⁻lla⁻nääh^ˆ hnäh^ˆ kih^ˆ Dio hi⁻ lla^ˆ ta^ˆ kih^ˆ lä⁻jēē⁻ dsa⁻, ja⁻ba^ˆ jee^ˆ tää^ˆ lä⁻jēē⁻ hi⁻ lluu^ˆ, hi⁻ laa^ˆ jmi⁻lle^ˆ hi⁻ ga⁻jmää^ˆ Dio lluu^ˆ go⁻te⁻.

24 Ma⁻lla⁻nääh^ˆ hnäh^ˆ kih^ˆ Jesús hi⁻ ga⁻jmeē^ˆ koo⁻ hmooh^ˆ hmēē^ˆ hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻lla⁻nääh^ˆ hnäh^ˆ kih^ˆ jma⁻ he⁻ ga⁻tuu⁻ kwaat⁻ jnän^ˆ. Jma⁻ ja⁻ ngii^ˆ llu^ˆ jnän^ˆ. Sa^ˆ hñii^ˆ kih^ˆ dsa⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jma⁻ he⁻ ga⁻tuu⁻ kih^ˆ Abel.

25 He⁻ja⁻ leeh^ˆ hnäh^ˆ wa^ˆra⁻ ga⁻jmeeh^ˆ hnäh^ˆ chaa^ˆ hnäh^ˆ kih^ˆ hi⁻ hlēēh⁻ hnäh^ˆ. Jēēh^ˆ, hi⁻ sa^ˆ ga⁻hii^ˆ ma^ˆ nuu^ˆ, lä⁻koo⁻ ma^ˆ ga⁻hlēēh^ˆ Dio kyaayh^ˆ gyuu^ˆ moh^ˆ he⁻ chih^ˆ hwa^ˆ la⁻, sa^ˆ ga⁻laa^ˆ hi⁻ he^ˆ. ¿Ha⁻ ba^ˆ lä⁻lää⁻ jne^ˆ ja⁻, cher^ˆ mah^ˆ sa^ˆ ga⁻jmeen^ˆ he^ˆ kih^ˆ hi⁻ hlēēh⁻ jne^ˆ lä⁻ ga⁻tē^ˆ gyuu^ˆ jmi⁻gyuu^ˆ?

26 Lä⁻koo⁻ ma^ˆ ga⁻hlēēy^ˆ kyaah^ˆ

dsa- he', lä-kye- hwa' ga-jeh'. Pero koo- ka-läh' ga-jäyh': "Koo- ga koo- hä' jmeen` jeh' hwa' la-, lä-kye- gyuu' jmi-gyuu- ka-läh'."

27 Kyaah' he- ga-jäyh': "Koo- ga koo- hä'", dsa-lä-ngëe' jne', ääh' go-te- lä-jë- he- le' sa'jeh'. He- ja- hnø' jäh', lä-jë- he- na-la- he- ga-jmee' Dio. Ja-ga' na', jä' koo- hweh- lä-jë- he- sa- le' sa'jeh'.

28 He-ja- wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio, kih' he- ma-na'jnää' jne' ya'jwii' kiyh' jee' sa- le' sa'jeh' ni' miih-. Wa' jmeen' ta'he' kiyh', wa' gah- jnih', wa' nuuh' jne' kiyh', lä-ja- ba' tih- dsëy'.

29 Jëeh' Dio jnan` laa' je- he- mi-llaa' lä-jë- go-te-.

13

Ha- lä- hnø' jmeen' mah' tih' dsë' Dio

1 Ta- tu' hnäh' he- hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh' lä-koo- lle' jnan', lä-llu' he- laa' jne' øhn'.

2 Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' kwah' jee' jä' hi- go-nää' kyah' hnäh'. Jëeh', ko-llaa' ga-kwa' bih' jee' ga-jä' dsa-, ni' sa- ga-lä-ñey' koh' koh', ángele ba' he' hi- ga-jä' kiyh'.

3 Mi-dsooh- hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh-ñe', jmee' hnäh' kwaan- lä-koo- he- tääh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. Lä-ja- ka-läh' kih' hi- jëe- wii', jmee' hnäh' kwaan- lä-koo- he- jëeh' hnäh' wii' ko-jøh' kyaayh'.

4 Llu' ba' he- jee- dsa- goo-. Pero hnø' go'taah' hnäh' lä-llë' kih'. Jëeh', Dio lla' ta' kih' hi- sa- na-jee- goo- mah' kaayh- wa' hi- cha- hi- hi- lä-ja- kih' hi- na-jee- goo- mah' kaayh- hi- laa' kyaa' jñah'.

5 Ta- wa' hee' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah- hnäh' llu' kyaah' he- cha- kyah' hnäh' ba'. Jëeh' ga-jäh' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been- hne-, ni' sa' jmään- hne- ta' koo'."

6 Kih' he-ja-, jahn' lä-kaa- tuh-dsë- jne':

Dsa-jøøh' kyaan- ba' kwa- be' kin-, ni' miih- mo-so' gohn-.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin-?

7 Mi-dsooh- hoh' hnäh' ha- lä- ga-jmee' hi- ma'jøø' kyah' hnäh', hi- ga-hlëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëe' da' hnäh' ha- lä- ga-hwëey- kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä-koo- ga-lä-dsoo' dsë' hi- he'.

8 Jesucristo, lä- ma-laay' ja-ba' lloo', na', lä-ja- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

9 Ta- kwa- jwë' mi-gaa' dsa- hnäh' kyaah' he- ga'jyoh' nuuh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ma-mi-tëe' jne'. Llu' ga' he- tëe' jne' be' kyaah' he- la' kwa- Dio ba', ja- kyaah' he- kih' hih- jne'. Jëeh', jih'koh' sa- ga-ka' ya'jøø' hi- ma'hlëeh- kih' he- kuh' hih- dsa-.

10 Chaa- ba' jaa- hi- ga'juu' jnan', pero jmi-dsa- hi- tääh' jmee- ta'he' neh- gwah- lä-hih- kih' hmooh' ma-gyuh- ja-, sa- na-ngëy' jwë' jmeey' ko-jøh' kyaah' hi- ga'juu' jnan'.

11 Jmi-dsa- kaah' he', ma' dsa-taayh- jee' jäh' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te- kyaah' jma- kih' jah' hi- ma'kwëeh- dsa- Dio kwaan- kih' dso'kye-. Ja-ga' ma' dsa-jey- hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii- ja-.

12 Ja-ba' lä-ja-, ga'juu' Jesús chuuh' jwii' ja-, mah' jmäy' dsa- na-jngëe' kyaah' jma- kiyh'.

13 Lä-ja- wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' Jesús, ma'ke- dsa-, sa' tooyh- ta' jnan'. Wa' hlëeh' bih' lä-koo- hnøoy' hlëeyh', ja-ba' lä-koo- ga-hlëeyh' kih' Jesús.

14 Jëeh', jee' jwii- he- tøøhn' la-, dsa-ngëe' ba'. Pero jne', hnøoh' jne' koo- jwii- he- na' ga-lä-jnä'.

15 He-ja- sa- wa' tán' hán' kih' Dio ta-la- kih' Jesús. Wa' jmeen' juuh- kiyh'. He- ja- ba' lle' kih' kwëeh' hnih'.

16 Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he- llu' jmah' ba', hi' kwëeh' hi- lla-kyaa' miih- he- cha- kyah' hnäh'. He- ja- ba' tih- dsë' Dio jmeen'.

17 Wa' nuuh- hnäh' kih' hi- jää- hnäh' hi- wa' hwaah' hnäh' kyaayh'.

Jëeh', hī he' na-dsē lley hnäh', he-ñey- lloo~ koo- jmi' ngëëy' kwaat- kih' ta' he- jmeey'. Lla' he- ma' jmeeh- hnäh' ti-meeh- dsëy', jmee' hnäh' jëë- dsëy' ba'. Jëeh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' lä'lle' kih', sa' cha- ya'joo' kah' hnäh'.

18 Ngii' hnäh' kyaä' jnääh' kih' Dio. Kih' he- lii' jnääh', sa' hni' huu'dsë- kyaä' jnääh'. Lä'ja- hnøø- jnääh' dsa'nøø' jnääh' kwee- kyaah' lä'jē- he- jmee' jnääh'.

19 Peer- chuun' kyaah' hnäh' he- ngiih' hnäh' kin- kih' Dio mah' kway' jwē' llaahn- to-cha' la- jee' tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' øøyh'

20 Dio ba' he' hī- jmee- hii' tiituh- dsē- jne'. Hī- he' ga'mi' jiih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hī- hää- kwee- lä'jēë- hī- laa' kyaä' Dio. Jëeh' kyaah' jma- kiyh' he- ga'tuu- ja-, ga'jmeey' koo- hmooh' hmëë' he- sa' hee' jih'koh'.

21 Ngii'n' kiyh' he- jmääy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä'jē- ta' llu' lä- hyoh- dsëy' hi' jääy' hnäh' lä' tih- dsëy' ta'la- kih' Jesucristo. Wa' la' juuh- kiyh' ga-lä'jē- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

22 Øøhn', chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaah' juu' he- ma-hlëëhn' hnäh' la-. Sa' cha- cha-miih- juu' he- ma-siin' kyah' hnäh'.

23 Hnoon' lä-ñeh' hnäh', ma-laa' ba' Timotä øøh' jne' he- ma'hääy' neh-ñe'. Cher'mah' jäyh' to-cha' la-, niin' kyaayh' na'jëën' hnäh'.

24 Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jēë- hī- jää- hnäh' kyaah' lä'jēë- ga' hī- na-jngëë'. Lä'jēë- hī- tääh' hwa' Italia la-, jmeey' Dio kyah' hnäh' ka-läh'.

25 Wa' mi- jää' Dio lä'jēë- hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

Santiago

Juu' la- ga-sii' Satia~ kih' judiu dsa-gooy'

1 Jnã Satia~, jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnãn. Jee' la- ma-siin' kyah' hnäh' lä-jëë- gya-to' nää' dsa- judiu hi- na-saa- na-jñee' lä-kaa- jmi-gyuu-. Jmeen- Dio kyah' hnäh'.

Huu'dsë- llu' he- kwa- Dio

2 Øøhn', hnøø' wa' chaah- hnäh' llu' wa'ra- ga-ngëeh' hnäh' wa' he- cha- he- he- wii'.

3 Ma-ñeh' ba' hnäh' lä- ma' jëeh' hnäh' he- wii', jee' ja- dsa-lä-jnä' che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi- lä-jwë' ja-, lä-tëeh- hnäh' kwëeh' hoh' hnäh'.

4 Pero hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' cha-ga-miih- lä-jiih' hwëë- hnäh' llu', lä-koø- jaa- hi- ma-ää- huu'dsë- kih'. Ja-jiih' mo-so' cha-ga' he- mo- jmee- bii' kyah' hnäh'.

5 Cher'mah' chaa- ko-llaa' jee' kyah' hnäh' hi- sa' ga' ma-ngëë' llu', wa' ngiiy' kih' Dio, hi- he' ba' jmee' lä-ngëëy'. Jëeh' ma-ra- he- kwa- ba' Dio cha-miih- huu'dsë- llu' kih' lä-jëë- hi- ngii', hi- sa' dsa-lä-lleey' kyaah' ni- jaa- hi- ngii'.

6 Wa'ra- ga-ngiih' hnäh' kiyh', hnøø' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh', ta- wa' jeh- hoh' hnäh' ni- miih-. Jëeh', jaa- hi- jmee- to' dsë', laay' lä-koø- la' kih' jmi-ñeeh- wa'ra- ga-hluh' kyaah' lle', be- ta- la- ta- jnø-.

7 Jaa- dsa- hi- jmee- lä-ja-, he-la' mo- jøø' gyih' he- hyoyh- kih' Dsa-jøøh' jnãn.

8 Dsa- hi- jmee- to' dsë', sa- jmääy' ngëy' koø- nëe'.

9 Jaa- øøh' jne' hi- tä-ñee', wa' jëë- ba' dsëy'. Jëeh', kih' Dio ma-laay' lä-koø- jaa- hi- jøøh'.

10 Pero dsa- hi- cha- kuu', hnøø' jëë- dsëy', cher'mah' Dio ga-jmeey' ga-jäy' ta- hwa'. Jëeh', dsa- he' ääh'

lä-koø- dsa-ääh' wa'le' he- cha- në- nuu-.

11 Wa'ra- ga-hya- hyoo- llii' jwërte, hëh' llii' chaah' le' ja-, he-ja- dsa-lä-kii- chaah' hi- dsa-tøh' m'le', mo-so' jnä' na'hñaa'. Ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- cha- kuu', koø- dsa-uu- bih' jee' jmeey- ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hi- kwëeh- dsë' ma' jëëy- he- wii'

12 Llu' la' kih' hi- ga-lä-be' dsë' wa'ra- ja' he- hliih' ka' dsëy'. Jëeh' cher'mah' ya-hëëy' lluu', lä-koø- jñeey' hyoyh- jee' chaay- tää'. He- ja- la' lä-koø- coron he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' dsa- hi- hnaayh-.

13 Cher'mah' gwa' dsë' dsa- jmee' he- hliih', ni- miih- sa- sooh- he- jäyh- Dio ka- dsëy'. Jëeh' sa- gwa' dsë' Dio jmee' he- hliih', hi- ni- sa- kay- dsë' dsa- mah' jëëy' che' jmee' dsa- he- hliih'.

14 Kih' he- hee' dsë' lä-jaa- lä-jaa- he- hliih', he-ja- gwa' dsëy' jmeey' he- hliih', mi-goo- kiyh', hi- jøø- kiyh' jwë' hliih'.

15 Hi- ma-ngëë' ma-häay' jwë' he- hee' dsëy', ma-na-jnäay' kyaah' dso'kye-. Ma-la- ma-heey' hñiiy' kyaah' dso'kye-, ja-jiih' juuy' go-te-.

16 Øøhn' hi- hnaan-, ta- mi-gaa' hnäh' hñaa'.

17 Lä-jë- he- llu' he- ga-hñah' jne' la-, lä-jë- he- jnaah' la', he- la- na- ja' gyuu' jmi-gyuu-, he- la' ga-kwa' ba' Dio. Hi- he' na- ga-jmää' lä-jëë- hi- choo' je- gyuu' jmi-gyuu-. Pero Dio sa- dsa-lä-sëey' lä-koø- la' kih' hi- hëë- gyuu' he- dsa-lä-sii' heeh' kih'.

18 Lä- hyoh- dsëy', ga-jmeey' ga-lä-chaä' jne' lä-hmëë' ta-la' kih' ju'dsoo' he- ga-kwëëyh' jne' mah' leë' jne' ma-ra- hi- kyaay' jee' kih' lä-jëë- hi- ga-jmääy'.

19 He-ja- jwahn- øøhn' hi- hnaan-. Hnøø' nuuh' da' hnäh' jää' ha- lä- la' juu' kih' dsa-. Ta- jiih' hnäh' chah'. Ta- mi-llee' hnäh' hñaa' na'koh'.

20 Heh' dsa-lä-llee' jne', jne' jwë' jnän' he- jmeen' he- llu'.

21 He-ja- jwahn', mo-to' jmee- ga' hnäh' he- hlih', mo-to' bääh' ga' hnäh' hñaa' dso'kye- he- cha- cha-miih- na'. Jmääh' hnäh' hñaa' hwaah', heeh' hnäh' juu' he- ma-na-jnääh' tuh-hoh' hnäh'. Jëeh' juu' na- lääh' hnäh'.

Hnøø' jmeen' ta'he' kih' juu' he- ma-nuu' jne'

22 Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh- ba' hnäh'. He- mi-gaah' hnäh' hñaa' ba' ja-, cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' he'.

23 Cher'mah' sa- ga-jmee' dsa- he' wa'ra- ga-nuuy' juu' na-, hi- he' laa' lä-koo- jaa- hi- jëë- hñii' kyaah' hu-.

24 Jëeh', ma-la- ma-jëëy' hñiiy' mah' go-heëy' hi- lä-cha' ja- dsa-gaa' dsëy' ha- lä-laay'.

25 Pero cher'mah' jaa- dsa- ga-nuu' kwee- lä-koo- jah' ley he- llu' go-te- he- kyaah' dsa-lääh' jne', hi- cher'mah' dsa- he' ngoo' bih' jmeey' he' kih' juu' na-, kih' hi- he' mi-jøø' ba' Dio lä-jë- he- jmeey'. Jëeh', ja- koo- nuu- bih' mah' dsa-gaa' dsëy' ka-läh', ma-ra- he- jmee- bih' he' kih' juu' na-.

26 Cher'mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlëeh- bih' wa' la' cha- la', he- mi-gaay' hñii' bih' ja-, sa- jmää' go-te- he- jäh' hnaayh- Dio.

27 Pero cha'në' Dio hi- laa' Tääh' jnän', jaa- dsa- hi- ma-ra- he- dsoo' hnaayh- Dio, hnøø' kway' be' kih' chih- hñii' hi- jëë- wii' hi- lä-ja- kih' dsa-më' hñii' ka-läh', hi- hnøø' hääy' hñiiy' mah' sa- wa' lä-say' kyaah' he- hlih' he- cha- jmi-gyuu- la-.

2

Sa- wa' jëë' jne' he- laa' dsa-

1 Øøhn', he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lluu' go-te-, jmee- bii' jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-.

2 Cher'mah' ga-lloo' jaa- dsa- jee' dsa-ñeeh- hnäh', hi- he' na- kye' hñiih- llu' hi- hä' aniy- hmooh' gooy- ka-läh'. Hi- wa'ra- ga-lloo' jaa- hi- tä-ñee' hi- sih' hi- hñiih- kih'.

3 Hi- cher'mah' jmääh' hnäh' jøøh' hi- jnaah' hñiih- kih' he', mah' jwiih' hñiih': "Na' jee' llu' la-", mah' hi- tä-ñee' he', jwiih': "Jmääh' lä- ma-cheh' na- o jee' la- ya-na' hñii' tiih' la-."

4 Jee' ja- dsa-lä-jnääh' hnäh' he- sa- jmeeh- hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-. He- jmeeh- hnäh' lä-ja-, jmääh' hnäh' hñaa' jwëe- hi- kye- hñii' dsë- hlih' jmah' ba'.

5 Nuu- da' hnäh' øøhn' hi- hnaan': ¿Che' sa- ga-llee- Dio hi- tä-ñee' jmi-gyuu- la-, mah' lä-dsoo' dsëy' kiyh'? Hi- he' laa' lä-koh' hi- cha- kuu' kih', hi- hyoyh- heey- ya-jwiih' kih' Dio lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kih' lä-jëë- hi- hnaayh-.

6 Pero mi-kwah- hnäh' kih' hi- tä-ñee', mah' hnaah- hnäh' hi- cha- kuu'. ¿Ja' dsa- cha- kuu' na- hi- tääh' jmeeh- hnäh'? ¿Ja' hi- he' na-, dsa-jää- hnäh' në'ta'?

7 ¿Ja' dsa- cha- kuu' na-, hi- mi-kwah' jmi- kih' Cristo he- la' na-hñaa' jnän', hi- ja- ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga-mi-cheey- hnäh'?

8 He- jmeeh- hnäh' llu' ba' ja-, cher'mah' ju'dsoo' ga-mi-teh- hnäh' ley juuh-, lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' hnaah- dsa-kyaah', ja- ba' lä-koo- hnaah' hñaa'."

9 Pero cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnäh' dso'kye- ba' ja-. Ja- ba' ley ja-, hñii' kyah' hnäh' he- na-bääh- hnäh' dsoo'.

10 Jaa- dsa- hi- høø- lä-jë- he- lle' ley kih' Moisé, cher'mah' ga-hlääh- kyaah' koo- mi' juu' ba', ma-na-bääh- lä-jë-.

11 He' ba' hi- ga-jäh': "Hne- hi- na-jee- goo-, ta- kaah- hi- laa' kyaah' jñah'", he' ba' hi- he' ga-jäh' ka-läh': "Ta- jngëeh- dsa-." He- ja-,

cher'mah' sa' kaah' hi' laa' kyaah' jnah', pero jngëeh' dsa-, ma'ra' he' ma'na'baäh' ba' hne' cha'në' ley.

12 He'ja- hnøø' hlëeh' hnäh' hi' hnøø' jmeeh' hnäh' lä'koo- lle' kyah' hnäh' ba', jëeh' lloo' koo- jmi', ley ja- ngi'ih' kwaat~ jnän', ja'-ba' ley he' kyaah' dsa-lää' jne'.

13 Kih' hi' sa' lä-nih' dsë' dsa'kyaah', ja'-ba' lä'ja- sa' lä-nih' dsë' Dio kyaayh' ka-läh' wa'ra- ga'të' jee' llay' ta'. Pero cher'mah' ga-lä-nih' dsë- jne' kih' dsa'kyaah' jne', hwëë- jne' llu' wa'ra- ga'të' jee' ngi'ih' kwaat~ jnän'.

Ta' llu' jnän' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne'

14 Øøhn', hee- jmää' kih' jaa- hi' jäh' ma-dsoo' ba' dsëy' kih' Dio mah' ni' koo- he- llu' sa' jmeey'. ¿Che' lääy' kyaah' he- koo- jäyh': "Ma-dsoo' ba' dsën-?"

15 Cher'mah' chaa- jaa- øøh' jne', dsa-më' dsa-nëuh- hi' sa' cha- hmi' he- këyh' hi' sa' cha- he- kuh'hiyh' koo- jmi' koo- jmi',

16 hi' cher'mah' jaa- hnäh' ga'chi'ih' hnih': "Jwërte kwa' be', gwaah- ba' hne- llu', ja- mi'llaah' hñaah', ja- kuh- ba' hne- llu'." Pero ¿hee' jmää' he- ga'jä' lä'na-, cher'mah' sa' ga'kwëeh' hnih' he- jmee- bi' kiyh'?

17 Ja'-ba' lä'ja- la' kih' hi' jäh' ma-dsoo' dsëy' kih' Dio. Cher'mah' sa' cha- ni' mi'ih- he- llu' ma-jmeey', sa' jmää' he- jäyh': "Ma-dsoo' ba' dsën-." Juu' ta'jmah' ba' ja-.

18 Pero cher'mah' jaa- ga'jä' h': "Hne- jmeeh- ta' llu', jnä' ma-dsoo' dsën-", lä'la- jwi' jnih' ka-läh': "Mi-jnää' kin- he- ma-dsoo' hoh', hne- hi' sa' ma-jmee' ni' mi'ih- ta' llu', mah' jnä' mi'jnään' kyah' he- ma-dsoo' dsën' kyaah' ta' llu' he- jmeen-."

19 Hne- jmeeh- dsoo', jaa- ba' Dio chaa-. Jmeeh- ba' hne- llu'. Hi' lä'ja- jäh' hi' sa'llu' ka-läh', mah' jlää- bih' kih' he- goyh'.

20 Peer- taah- hne-. ¿He-la' sa' hii' lä'ngëeh' mi'ih-? Sa' jmää' he- jäh' jne' ma-dsoo' ba' dsën- kih' Dio mah' sa' na'jnä' ta' jnän'.

21 ¿Ja' ga'jmeey' Dio kwaat~ llu' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän' ta'la' kih' ta' llu' he- ga'jmeey', he- ga'ngëey' Isaac jooy' kih' Dio mah' ma'juuy' në' na'hyoo'?

22 ¿Che' sa' ngëeh' ha- lä' la'? Ga-lä-dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he-ja- ba' ga'jmeey' lä'koo- ga'jä' Dio. Hi' kyaah' he- ga'jmeey' Abraham ja-, ga-lä'jnä' ma'ra' he- ga-lä-dsoo' ba' dsëy' kih' Dio.

23 Lä'ja- ga-lä-te' lä'koo- na-si- juu' kih' Dio he- jäh' lä'la-: "Ga-lä-dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he-ja- ga'jmeey' Dio kwaat~ lluy'." Hi' ga-lä-cheey- ome' kyaah' Dio.

24 Lä'ja- dsa-lä-ngëë' jne', jmee- Dio kwaat~ llu' dsa-, kyaah' he- jmeey' ta' llu', ja' ma'la' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'.

25 Ja'-ba' lä'ja- ga-la' kih' Rahab, jaa- dsa-më' hi' ma' hnëë- hñii' kyaah' wa' hi' cha- hi-. Ga'jmeey' Dio kwaat~ lluy' kih' he- ga'kway' jee' ga'jä' hi' ga'lla-nää' koo' juu' hi' ga'cheey' ta' jyoh' jwë' lä'llu' jee' ga-laay'.

26 Jmi'ngo' he- mo'so' kyaah' jmi-lle', na'juu' ba' ja-. Ja'-ba' lä'ja- la' jnän'. Sa' jmää' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, cher'mah' sa' na'jnä' ta' llu' he- jmee- jne'.

3

Hnøø' leeh- jne' ha- lä- hlëeh' jne'

1 Sa' wa' chaa- jwëë' ta-jwoh' jee' tääh' hnäh' øøhn'. Ma-nëh' ba' hnäh', hwëh- ga' mi'ih- ngi'ih' Dio kwaat~ jnän' hi' laa' ta-jwoh'.

2 Lä'jëë- ba' jne', joh' jiih- sa' dsa-hlääh- jne'. Pero jaa- hi' sa' dsa-hlääh- kyaah' juu' he- hlëeyh', hi' he' laa' jaa- dsa-nëuh- lluy' go-te-. Liyh' hääy' hñiiy' kih' lä'jëë- ba', sa' kway- jwë' jøø' he- hli'ih' kiyh'.

3 Wa'ra- ga-tøøh' jne' fren~ hoo' kya'jih', hwaä' bih' kyaah' jne'. Ma'ke- jøøyh', kyaah' koo- he- pih' ba' tää- jää' jne' ha- ta- jee' hnøø- jne'.

4 Lä-ja- la' ka-läh' kyaah' barco. Ma'ke- he- ga' juuh- ngëe' barco hi- ma'ke- sëeh' lle' tä' kih', pero kyaah' koo- jwä' hma- pih' ba' koo- dsa-, le' dsa-naäy' ha- ta- jee' hnøøy'.

5 Hi- lä-ja- la' ka-läh' kyaah' lä'siuh' jne'. Koo- he- pih' ba', pero ha- koh' dsoo' sa- hnoo-. Kyaah' koo- je- pih' ba' lee- sooh' lä-jiuh' koo- koo- moh' juuh-.

6 Hi- lä'siuh' jne' la' lä-koo- je-. Joh' nëe' he- hlih' sa- gwa' kih'. He- na- hee- lä-kaa- jmi-ngo' jnän' lä-jë- jmi- ba'. Lä'siuh' jne' na-, tēē- be' kih' cha'je-.

7 Lih- ba' dsa- mi-hwaä' lä-jëe- nëe' jah' laa- hi- chaa- hwa' la-, liyh' mi-hwaay' ta', miuh-, hi- jah' hi- chaa- jmi-ñeeh' ka-läh'.

8 Pero sa- chaa- ni- jaa- hi- lih- ha' kih' lä'siuh' jne'. Sa- cha- he- lla-dsëe' kih' he- hlih' na-. Lä-koo- he- na-ka- venen he- jngiuh' kih' dsa- ba' la' lä'siuh' jne'.

9 Kyaah' lä'siuh' jne' hlëeh' jne' llu' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän', hi- ja-ba' kyaah' lä'siuh' jne', jwä' jne' dso'jwä' kih' dsa-, hi- laa' lä-koo- heeh' kih' Dio.

10 Koo- ba' hoo' jne' jee' hwëe- juu' llu' hi- jee' hwëe- juu' hlih'. Ni- miuh- sa- sooh- lä-na-, øøhn'.

11 Ha- lä-ja-, koo- jmi-too- hya- jmi- øø' hi- ja-ba' he- ja- hya- jmi- llih' ka-läh'.

12 Øøhn', ha- lä-ja- koo- chaah' higo hi' mi'olivo o wä' jeh' hi' mi' higo. Ja-ba' lä-ja- la' kih' jee' hya- jmi-, sa- hwëe- jmi- ñii' ko-jøh' kyaah' jmi- øø'.

Kih' Dio ba' ja-, he- gwa' huüdsë- llu'

13 Cher'mah' chaa- jaa- hnäh' hi- cha- huüdsë- llu' kih', hi- kyuu- cha-miuh-, hi- he' hnøø' mi-jnää- he- kyuu- ja-, kyaah' ta' llu' he- jmeey'.

Hi- hnøø' jmäy' hñii' jaa- hi- hwaä', lä-lle' kih' jaa- hi- kyuu-.

14 Pero cher'mah' wä' hoh' hnäh' hi- jmeeh- hnäh' lä- tih' hoh' hnäh' hñaa', sa- cha- he- kih' he- jmää- hnäh' hñaa' kaah'. He- ta- juu' ba' hnäh' ja-.

15 Ja- he- ja' gyuu' huüdsë- na-. Huüdsë- cha- hwa' la- ba' na-, he- gwa' kyaah' jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na-. La' kih' hi-sa-llu' ba' huüdsë- na-.

16 Jëeh', he- wä' hoh' hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh' hi- hnooh- hnäh' he- tih' hoh' hnäh' hñaa', he- ja- jmee-, he- tääh' hnäh' wa' la' cha- la-, jmeeh- hnäh' lä-jë- nëe' he- hlih'.

17 Pero huüdsë- he- ja' gyuu', he- ja- ba' na- jngiuh'. He- ja- ba' jmee- hii' ti' kih' dsa-, jmee- hwaä' dsa-, nuuh' dsa-, dsa-lä-ñih' dsëy' cha-miuh- hi- jmeey- he- llu' jmah' ba'. Kyaah' huüdsë- llu' ja-, jmee- dsa- kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa- hi- ja- koo- ta-juuy'.

18 Dsa- hi- ga-näa' koo- nëe' ba', jmeey- hii' ti' kih' dsa-, hi- lä-ja- lä-jwëe' dsa- hi- jmee- he- llu' jmah' ba'.

4

Sa- wa' hnøøh' jne' he- cha- jmi-gyuu- la-

1 ¿Ha- ta- gwa' he- te-jëeh' hnäh'? Kih' he- hee' hoh' hnäh' he- ga' cha-, he- ja- ba' na- jmee- jwä' kyah' hnäh'.

2 Cha- he- hnooh- hnäh' pero sa- tēeh' hnäh'. Jngëeh- hnäh' dsa- hi- jmeeh- hnäh' bi' leh- hnäh' he- cha- kiyh' pero sa- tēeh' hnäh'. Ti-chooh- hnäh' juu', hi- ti-hnee- hnäh'. Sa- ma-hñah- hnäh' he- hnooh- hnäh', jëeh' sa- ma-ngiuh' hnäh' kih' Dio.

3 Hi- wa'ra- ga-ngiuh' hnäh' kih' Dio, sa- hñah- hnäh'. Jëeh' sa- ngiuh' hnäh' kyaah' huüdsë- llu', koo- hnooh- hnäh' lä- tih' hoh' hnäh' hñaa' ba'.

4 Hnäh' dsa-më' dsa-ñuu-, ¿he-la' ma-lä-øø' hnäh' kih' Dio? ¿Che' sa- ñeh' hnäh' mo-so' jwah' hnäh'

kyaayh', cher'mah' hnooh' ga' hnäh' he- cha- jmi-gyuu' la-? Jëeh', hi- hnooh- ga' he- cha- jmi-gyuu' la-, mo'so- jwayh' kyaah' Dio.

⁵ ¿Che' laah' hnäh', koo- ta-jäh' ba' juu' kih' Dio he- lle' lä-la-: "Jmi-llé Na-jngii' kih' Dio he- kyaah' jne', hnäy' jne' cha-miih-, sa- hnøoy' kye' jne' jyoh' jwé'?"

⁶ Pero cha-miih- jmeé- Dio llu' dsé' kyaah' jne'. He-ja- jäh' juu' kiyh' lä-la-: "Dio jne- jwé' kih' hi- jmää- hñii' jøøh', pero llu' ba' dséy' kyaah' hi- hwaa'."

⁷ Wa' nuuh' hnäh' kih' Dio. Ta- kwa- jwé' kih' hi- sa-llu' kaayh' hnäh', lä-ja- ba' lä-øoy' kyah' hnäh'.

⁸ Ya-nää' hnäh' kih' Dio hi- Dio mi-jäyh- kyah' hnäh'. Hnäh' hi- jmeé- dso'kye-, hnøø' na-jngëé' hnäh'. Hi- hnäh' hi- jmeé- to' dsé', wa' la' koo- ba' huu' dsé- kyah' hnäh'.

⁹ Ki'hoo' hnäh' lä-jiih' chaah' hoh' hnäh'. Lla- he- ngiih' hnäh', hnøø' hoo' hnäh' ba'. Lla- he- chaa- hnäh' llu', wa' ti-meeh- hoh' hnäh'.

¹⁰ Wa' hwaah' hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän, mah' jmäy' hnäh' kaah'.

Sa- wa' kyen' kwaat- kih' øøh' jne'

¹¹ Øøhn', ta- cha-hää- hnäh' dsa-kyaah' hnäh'. Hi- cha-hää- øøh-, o kay- kwaat- kiyh', hi- he- cha-hää- ley, hi- kay- kwaat- kih' ley. He-ja- cher'mah' kah- hnäh' kwaat- kih' ley, he- jmääh- hñaa' jwëé- ba' ja-, lla- he- ma' høøh' hnäh' ley.

¹² Jaa- ba' hi- ga-lla- ley, jaa- ba' hi- na-ngé' jwé' läy' dsa- hi- na-ngéy' jwé' heey' dsa-. Pero hnäh', hee- laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat- kih' jñah'.

Sa- chaa- hi- ñe- ha- lä- chaa- jne' hø'

¹³ Nuuh- da' hnäh' hi- jäh': "Na' o hø' dsa'nøø' jnääh' dsa'jmeé' jnääh' ta' jee' jyoh' jwii-. Jee' oo' jä' jnääh' koo- ñe-, jmeé' jnääh' miih- ta' hñii' mah' leh' jnääh' cha-miih- kuu'", jawh' hnäh'.

¹⁴ Pero sa- ñeh' hnäh' hee- na- le' kyah' hnäh' hø', che' chaa- juuh'

hnäh'. ¿Che' sa- kye' hnäh' kwaat- he- laah' hnäh' lä-koo- jmi- hmooh' he- gwa' ko-hwëé' mah' dsa-ääh' ka-läh'?

¹⁵ Lla- he- ma-jwah' hnäh' lä-ja-, jawh' hnäh' lä-la- ba': "Cher'mah' jäh' Dio chaa- ga' jne', jmeé' ba' jne' hee- ga' hnøø' le'."

¹⁶ Pero kyaah' he- hlëeh' hnäh', he- jmääh- hnäh' hñaa' kaah' ba' na-. Lä-jé- juu' taah' lä-na-, la' hñiih'.

¹⁷ Hi- lih- jmeé' he- llu', mah' sa- jmeey-, he- jmeey- dso'kye- ba' ja-.

5

Dsa- cha- kuu' hi- hñaa- dsé- jëey' wii' ba'

¹ Nuuh- da' hnäh' dsa- cha- kuu'. Ki'hoo' hnäh' jwërte. Na' ga' jä- cha-miih- wii' né' kyah' hnäh'.

² Ngoo' ga-hee' lä-jé- he- hmooh' he- cha- kyah' hnäh'. Ma-jwé' jah' sa'hmih- kyah' hnäh'.

³ Lä-jé- kuu' kyah' hnäh' ma-hya- tujuuh-. Lä-jé- he- na- hñii' kyah' hnäh' lä-jiih' mi-llaa- hnäh', lä-koo- he- kaah' hnäh' kyaah' je- ba'. Peer- ma-lla-mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma-dsaa' jmi' la-.

⁴ Jñee' dsa- hi- ma' jmeé- ta' jee' nuu- kyah' hnäh' ki-hoo' jwërte, hñiiy- kyah' hnäh' kih' Dio. He- ga' juu' hnäh' kiyh', he- sa- ga' mi-hmaah' hnäh' jñeey'. Peer- ki-hoo' dsa- hi- ga-chooh' ta' kyah' hnäh' he-ja- ma-nuu' Dio hi- laa' juu' lä-jëé- hi- tääh' gyuu'.

⁵ Peer- jnaah' dsa-ngëeh' hnäh' hwa' la-, ma-lëh- hnäh' ga-lä-jé- ba' he- ma-hee' hoh' hnäh'. Ma-gyaah' hnäh' lä-koo- jah' hi- ngoo' ga'lloo' jmi' jngëeh' dsa-.

⁶ Kih' hi- sa- ää- ni- miih- ma-bääh' hnäh' dsoo' hi- ma-jngëeh- hñiih'. Sa- ga-hnooyh- ha- lä- jee' ma' läy' hñiiy'.

Hnøø' jøh- dsé- jne' lä-jiih' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

⁷ He-ja- jwëehn- hnäh' øøhn', wa' jøh- hoh' hnäh' lä-jiih' lloo- jmi'

jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jëe' da' hnäh' lä'koo' la'kih' hi' jmee' ta', jøøy' jma' he' lä'gyuh' jee' nuu' kiyh', ja'ga' chooyh' ta' he' kyey' o-jøh' dsë' kih'.

8 Ja'ba' lä'ja' hnøø' jmeeh' hnäh'. Wa' jøh' hoh' hnäh', go'taah' hnäh' koo' hweh', ta' hwaä' hnäh', jëeh' ngoo' ya'jah' jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

9 Ta' hnoo' hnäh' juu' kih' dsa'kyaah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'. Hii' Jwëe' ma'chëh' chuh' ho'haah'.

10 Øøhn', mi-dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lä'koo' wi' ga'jëe' lä'jëe' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio, lä' ma' ga'hleëyh' dsa' mada' kih' Dio. Hi' ma' cha' ba' o-jøh' dsë' kih' dsa' he'. Ja'ba' lä'ja' jmee' hnäh' ka'läh'.

11 Ha' koh' llu' sa' la' kih' dsa' hi' kwëeh' dsë'. Ma'nueh' ba' hnäh', ha' lä' ga'kwëeh' dsë' Joblä'koo' ma' ga'jëe' wi' hi' ma'ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' Dio kyaayh' ma'ngëe' ma'jëe' wi'. Peer' cha'mi' dsa'lä'ñih' dsë' Dio jnä' jne' hi' koo' dsëy' ka'läh'.

12 Øøhn', jee' lä'jëe' he' hnoon' jwëeh' hnäh', ta' tää' hnäh' gyueh', ni' ta' tää' hnäh' hwa', ni' he' ga' jyoh', ta' tää' hnäh'. Cher'mah' jawah' hnäh' "Jaah'", koo' "Jaah'" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' jawah' hnäh' "Jah'ha'", koo' "Jah'ha'" ba' jawah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju'dsoo' kyah' hnäh'.

Ha' lä' hnøø' jmeen' ma' chaä' hi' dsaah'

13 Cher'mah' chaä' jaa' hi' jëe' wi' jee' kyah' hnäh', wa' ngiyy' kiyh' kih' Dio. Cher'mah' chaä' jaa' hi' jëe' dsë', wa' häy' kih' Dio.

14 Hi' cher'mah' chaä' jaa' hi' dsaah' jee' kyah' hnäh', hnøø' tëeyh' dsa'gyueh' kyaa' gwah' mah' taayh' aceit lä'koo' hih' he' ga'jmeë' Dsa-jøøh' jnän' hi' ngiyy' kih' Dio mah' mi'hlääy' hi' dsaah' he'.

15 Hnøø' dsöo' dsëy' jee' ngiyy' kih' hi' dsaah', lä'ja' jä' ba' kiyh'. Dio ba'

chaayh'. Hi' cher'mah' ma'jmeey' he' hlih', koo' ba' Dio dsë' kiyh'.

16 Mi'jnää' kih' dsa'kyaah' hnäh', cher'mah' he' ma'hlääh' kyaah' hnih'. Hi' ngi' hnäh' kih' dsa'kyaah' hnäh' kih' Dio mah' jä' kyah' hnäh'. He' ngi' jaa' hi' lluu' kyee', hi' kye' cha'mi' be'.

17 Elia' ma' laä' jaa' dsa' lä' jne'. Hi' he' ga'ngi' kih' Dio lä'kaa' tuh' dsë', mah' sa' wa' jä' jma'. Hi' hnë' ji'ñe' na' dsë' jñee' sih', sa' ja' ni' mi' jma'.

18 Ma'ngëe' he' ja', koo' ka'läh' ga'ngiyy' kih' Dio he' jä' jma', hi' ja' jma', hi' koo' ka'läh' ga'løø' ga'kwa' mi'hma'.

19 Øøhn', cher'mah' chaä' jaa' hnäh' hi' ma'lä'øø' kih' ju'dsoo', hi' lä'ja' chaä' jñah' hi' jmee' ya'näy' ka'läh',

20 hnøø' lä'ngëeh' hnäh' he' la'. Cher'mah' ga'lëh' hnäh' chaah' jaa' hi' ma'lä'øø', ma'lääh' hnäh' jaa' hi' ma' hii' goo' juu', hi' lä'ja' ma'che' cha'mi' dso'kye'.

1 Pedro He-la-to-né-je-he- ga-sii' Pee'

*Ga-chee' Pee' koo-je-kih' dsa-gooy'
hi-ma-tääh' uu'*

1 Jnä' Pee' laan' apóstol kyaa' Jesu-
cristo, sin' kyah' hnäh' hi- ga-hwëe-
jwii- kih'. Hnäh' hi- tääh' hwa' Ponto,
Galacia, Capadocia, Asia hi- Bitinia.

2 Dio hi- laa' Täa' jnän' ga-lleeyh-
hnäh' lä-koh' huu'dsë- ma-na-la-
kiyh' jää', hi- kyaah' Jmi-llë' kiyh'
ga-mi-lluuy' hnäh' mah' jmeeh'
hnäh' he' kih' Jesucristo, hi- lä-ja-
ma-na-jngëeh' hnäh' kyaah' jma-
kiyh'. Wa' mi-jää' Dio hnäh'
cha-ga-miih- hi- lä-ja- wa' jmeey' hii'
tii' kyah' hnäh'.

*Ma-na-laa' jne' kwaan' tée' jne'
ya-jwii'*

3 He- ba' che- lluu' Dio Jmii- Je-
sucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ha- koh'
sa' ga-lä-nih' dsëy' jne', he-ja- na-
ga-jmeey' ga-lä-chaa' jne' lä-hmëe'
ta-la- kih' he- ga-lä-jiih' Jesucristo
jee' kih' hi- na-juu'. He-ja- kye' jne'
o-jøh' dsë- he- tée' jne' jee' tääh' hi-
na-jiih'.

4 Hi- lä-ja- hñah' jne' heen' he-
høø' Dio gyuuh', he- sa' hee' jih'koh',
he- sa' lä-soh' hi- ni- sa' lä-sii'.

5 Kih' he- ma-dsoo' dsë- jne'
kih' Dio, he-ja- hääy' jne' kyaah'
be' kiyh' lä-jiih' lääy' jne' go-te-
lä-koo- ma-na-la- juu' mi-jnääy-
jnän' wa-ra- ga-të' jee' laa' jmi-gyuu'.

6 He-ja- jëe- dsë- jne', ma-ke-
ko-hwëe' ba' jëe' jne' na-ku' na-ngii'
' he- wii' cher'mah' lä-ja- jmee- bii'
he- dsa-ngëe' jne'.

7 Mah' lä-jnä', che' lä- ma-dsoo'
ja-ba' dsë- jne' kih' Dio. He- dsoo'
dsë- jne', kye'e' cha-ga-miih- lä-koh'
ga' ku'nøø'. Jëeh' ku'nøø' ja-, koo-
dsa-llaa' ba'. Hi- hnøø' koo' kyaah'
je-, ja-ga' lä-jnä' ma-ra- he- llu' ba'.

Ja-ba' lä-ja- jne', kyaah' he- jëe' jne'
he- wii', lä-jnä' he- ma-dsoo' dsë-
jne' kih' Dio mah' lä-ja- hlëeyh' llu'
hi- jmeey' juuh- jnän' hi- jmääy' jne'
kwaan' lä-koo- hi- kaah' wa-ra- ga-të'
jee' lä-jnää' Jesucristo.

8 Hnaah' ba' hnäh' Jesucristo
ma-ke- sa- ma-jëeh' hnih'. Hi- ma-ra-
he- dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma-ke-
sa- jëeh' hnäh'. He-ja- ba' jëe-
hoh' hnäh' cha-miih-, lä-jiih' mo-so-
lä-këh' hnäh' jmi' hlëeh' hnäh' lä-koh'
te' he- jëe- hoh' hnäh'.

9 Jëeh', ma-na-laa' hnäh' na'.
He- na- ba' hnooh' hnäh' he-ja-
ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

10 Lä-jëe' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio
llo'joo', ga-hlëeh' kih' ha-lä- mi-jää'
Dio jne'. Ga-kway' be' ma-hnøøy' ma'
lä-ngëey' ha-lä- jwë' jee' lää' Dio jne'
lä-koo- ma-jwahn' la-.

11 Hi- Jmi-llë' kih' Cristo ga-jmee'
juu' kih' dsa- he', ha-lä- jëe' Cristo
wii' hi- ha-lä- leey' jøøh' ma-ngëe'
ma-jëey' wii'. Hi- ga-kwa' dsa- he'
be' ma-hnøøy' lä-ngëey' hii- dsa- ma'
leey' Cristo hi- hee- jmi' ma' le' lä-ja-.

12 Pero Dio ga-mi-jnää' kih' dsa-
he', ja- kih' jmi' ja- heh' juu' he-
ga-kway' ja-, la' jnä' jne' ba' ja-. Juu'
ja- ma-nuu' jne' na'. Jëeh', kyaah' be'
kih' Jmi-llë' Na-jngii' he- ja' gyuuh',
ga-kwa' dsa- ju-hmëe' la-. Hi- lä-kye-
ängele ka-läh' ma-hnøø' ma-lä-ngëey'
ha-lä- la' juu' la-.

Dio hnøø' lee' jne' na-jngëe'

13 Kih' he-ja- na-, jwëeh' hnäh',
wa' jñiih' huu'dsë- kyah' hnäh' mah'
hää' hnäh' hñaa'. Lä-kaa- tuh-hoh'
hnäh' jøø' hnäh' heeh' he- la' kwa'
Dio wa-ra- ga-të' jee' lä-jnää' Jesu-
cristo.

14 Wa' laa' jne' lä-koo- jaa- gyuu-
hi- nuuh' kih' jmi'. Mo-so- wa' jmee'
ga' jne' lä-koo- ma' jmee- jne' jää' he-
sa- ma-kyuu- jne' juu' kih' Dio.

15 Ja-ba' lä-koh' na-jngëe' Dio hi-
ga-lleeh- jne', ja-ba' lä-ja- hnøø'
dsa'toohn' na-jngëe' jne' kyaah' lä-jëe'
he- jmeen-.

16 Lā-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na-jngëe' lä-koo- na-jngëe' jnä'."

17 Jwah' hnäh' Täa' kih' Dio hi- ngiih' kwaat- kih' lä-hii' nē ha-lä- tääh' haa' dsa-. He-ja- hnøø' gah' hnih' ta'ko-jiih' chaah- hnäh' jmi-gyuu' la-.

18 Jëeh', ma-ñeh' ba' hnäh' joh' sa- ga-këe' he- ga-lää' Dio jne' kih' lä-jē- he- hlih' he- ga-lä-tëe' jne' kih' dsa- ma-gyuu- jnän'. Sa' ga-lä-hmaah' kyaah' he- dsa-hee', lä-la' kuu' tøø- ku'nøø'.

19 Ga-lä-hmaah' kyaah' jma- kih' Cristo he- hmooh' jwërte, laay' lä-koo- jaa- borrego mäh' hi- lluu' go-te- hi- kwëeh- dsa- Dio.

20 Jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu' la-, ma-na-la- juu' chee' Dio joo'. Hi- na' jee' ngoo' ga-dsaa' jmi-gyuu', ma-mi-jnäa- bih' jnän' ta-la' kih' he- hnäy' jne'.

21 Ta-la' kih' Cristo ma-lä-dsoo' dsē- jne' kih' Dio hi- ga-mi-jiih' jee' kih' hi- na-juu' hi- ga-jmäy' jøøh'. He-ja- kih' Dio ba' he- ma-lä-dsoo' dsē- jne' hi- kih' hñii' bih' he- ma-cha- o-jøh' dsē- jnän'.

22 Na' ma-na-jngëe' jne' kyaah' be' kih' Jmi-llē' Na-jngii', lä-llu' he- ga-jmee' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä-ja- lä-hnäa' jne' øøh' jne', pero ja' kyaah' juu' ta-jmah'. He-ja- wa' lä-hnäa' jne' øøhn' lä-kaa- tuh-dsē- jne' hi' kyaah' lä-jē- be' jnän'.

23 Jëeh', he- ga-lä-chaa' jne' ka-läh' lä-hmëe', sa' la' kyaah' jmi-ngo' he- dsa-hee'. Chaa- jne' kyaah' juu' kih' Dio he- na'jiih- ba'. He-ja- sa' hee' jih'koh' jih'lih'.

24 Jëeh' (lä-la- na-sii- juu' kih' Dio): Lā-jēe- dsa- laa' lä-koo- wa'nuu-.

Lā-jē- he- jnä' na'hñaa' kih' dsa-, la' lä-koo- wa'le' kih' wa'nuu- ba'.

Dsa-lä-kii- wa'nuu-, hi- wa'le' kih' dsa-tøh-.

25 Pero juu' kih' Dio, lä- ma-cha- ja-ba', sa' laa- jih'koh'.

He- la- ja- juu' he- ga-nuuh- hnäh' lä-koo- ma' ga-kwa' dsa- ju'hmëe' kih' Cristo.

2

1 He-ja- be' hnäh' lä-jē- he- hlih', ta' jmee- hnäh' juu' ta-juu', ta' wa' ta-juuh' hnäh' he- jmääh- hnäh' hñaa' lä-koo- jaa- hi- mi-te' mah' sa' mi-teyh', ta' wa' wii' hoh' hnäh', ta' kooh' hnäh' juu' jwii'.

2 Lā- jmee- jaa- gyuu- sēh' hi- tuh' ko-lla-jiih-, lä-ja- wa' lä-hee' hoh' hnäh' wa'juh- he- la' koo- nēe' ba' he- gwa' gyuuh'. He- la- na- la' juu' he- sa' jwëeh- he- jmee- dsa'nøø' jne' ta' cha-nē- lä-jwē- jee' lää' jne'.

3 Jëeh', ma-kyuu- ba' hnäh' ha- koh' sa' llu' dsē' Dsa-jøøh' jnän'.

Cristo laa' lä-koo- mi'kuu' he- na'jiih-

4 He-ja- ya'nääh' hnäh' chuh' kih' Cristo hi- laa' lä-koh' kuu' he- na'jiih- he- sa' ga-tih' dsē' dsa- jää', pero kih' Dio, laay' lä-koh' mi'kuu' he- na-lliih' hi- hmooh' jwërte ka-läh'.

5 Hi-ja- ba' lä-ja- laah' hnäh' lä-koh' kuu' he- na'jiih-, he- kyaah' jmee- Dio hne' kiyh' hi- leeh' hnäh' lä-koo- jmi-dsa- hi- na-jngëe' go-te- mah' kwëeh' hnäh' Dio lä-jē- he- ngiiy-. Lā-ja- ba' tih- dsē' Dio jmeeh' hnäh' ta-la' kih' Jesucristo.

6 Kih' he-ja- ba' hlëeh- lä-la- jee' na-sii- juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan- jwii- Sión jaa- hi- laa' lä-koo- kuu' he- kye- dsa- to-nē- kih' koo- hne' juuh-.

La' koo- mi'kuu' na-lliih' he- hmooh' jwërte.

Hi- dsoo' dsē' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o-hih-.

7 Kuu' ja- hmooh' jwërte kyah' hnäh' hi- ma-dsoo' dsē'. Pero kih' hi- sa' dsoo' dsē' kih' Dio, na-sii- lä-la-:

Ja-ba' kuu' he- sa' ga-tih' dsē' tē-hyah-,

he- ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-nē- kih' koo- hne' juuh-.

8 Hi⁻ lä⁻ la⁻ na⁻ si⁻ ka⁻ lä⁻ h⁻:
La⁻ koo⁻ mi⁻ kuu⁻ he⁻ dsa⁻ tēh⁻ dsa⁻
hi⁻ lä⁻ koo⁻ hloo⁻ he⁻ jmee⁻
dsa⁻ tēh⁻ dsa⁻.

Dsa⁻ he⁻ dsa⁻ tēh⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ hii⁻
heeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ko⁻ ja⁻ lle⁻ kih⁻
bih⁻ ja⁻.

9 Pero jne⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ koo⁻ nää⁻
dsa⁻ hi⁻ na⁻ lleeh⁻ ba⁻, hi⁻ ma⁻ laa⁻
jne⁻ lä⁻ koo⁻ jmi⁻ dsa⁻ kyaa⁻ dsa⁻ ta⁻
jøøh⁻, ma⁻ laa⁻ jne⁻ koo⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻
na⁻ jngēē⁻. Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ laa⁻
jne⁻ koo⁻ jwii⁻ kih⁻ Dio mah⁻ kwa⁻
jne⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻
jmeey⁻. Jēeh⁻, ga⁻ hwēēy⁻ jne⁻ jee⁻
na⁻ hoo⁻ mah⁻ dsa⁻ tooh⁻ jne⁻ kyaayh⁻
jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻ jih⁻ gyeh⁻.

10 Jää⁻ sa⁻ cha⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ kih⁻ Dio,
pero na⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaay⁻. Sa⁻
chaa⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ jne⁻ jää⁻, pero
na⁻ ma⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio jne⁻.

Jmee⁻ bii⁻ mi⁻ te⁻ jne⁻ kih⁻ Dio

11 Peer⁻ hnaan⁻ hnäh⁻ øøhn⁻.
Jwii⁻ hnäh⁻ hi⁻ ga⁻ hwēē⁻ jwii⁻ kih⁻
mah⁻ ga⁻ nääh⁻ hnäh⁻ jee⁻ jyoh⁻ jwii⁻.
Lä⁻ koh⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ na⁻ jnää⁻ hnäh⁻
kih⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ba⁻ la⁻. He⁻ ja⁻ chuun⁻
kyaah⁻ hnäh⁻, mo⁻ to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ he⁻
ngii⁻ jmi⁻ ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ jmee⁻
dsa⁻ hee⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻.

12 Go⁻ taah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kyah⁻
hnäh⁻, jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻
kih⁻ Dio mah⁻ lä⁻ ja⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻
Dio wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻. Jēeh⁻
ma⁻ ja⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ llu⁻ ba⁻ ta⁻
kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ ke⁻ na⁻ hlēēyh⁻ wii⁻
kyah⁻ hnäh⁻, jäh⁻ he⁻ hliih⁻ ba⁻ na⁻
jmeeh⁻ hnäh⁻.

13 Kwaat⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, wa⁻
nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻
jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Lä⁻ ja⁻ wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻
kih⁻ dsa⁻ ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ kih⁻
lä⁻ jēē⁻.

14 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻
lä⁻ jēē⁻ lle⁻ moh⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaay⁻
hi⁻ la⁻ ta⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻
hi⁻ hlēēyh⁻ llu⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻
jmah⁻ ba⁻.

15 Jēeh⁻, Dio hnøø⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻
llu⁻ jmah⁻ ba⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻

hlēeh⁻ wii⁻ hi⁻ sa⁻ ngēē⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻
huu⁻ dsē⁻ llu⁻ kih⁻.

16 Go⁻ taah⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻
na⁻ laa⁻ ba⁻, jēeh⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ he⁻
hnii⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Pero ta⁻ jmee⁻
hnäh⁻ huu⁻ dsē⁻ cha⁻ jwē⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻
wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ laah⁻
hnäh⁻. Jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hi⁻
tääh⁻ tää⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

17 Wa⁻ jiih⁻ jne⁻ juu⁻ llu⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻
dsa⁻. Wa⁻ hnää⁻ jne⁻ øøh⁻ jne⁻, wa⁻
gah⁻ jne⁻ Dio, hi⁻ wa⁻ mi⁻ te⁻ jne⁻ kih⁻
dsa⁻ ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻.

18 Hnäh⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ kih⁻ dsa⁻, wa⁻
nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ hi⁻ wa⁻ gah⁻
hniih⁻. Ja⁻ ma⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ llu⁻ hi⁻
joh⁻ dsē⁻, lä⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻
ta⁻ hi⁻ sa⁻ joh⁻ dsē⁻ kyaah⁻ dsa⁻.

19 Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ jēē⁻ wii⁻, ma⁻ ke⁻ sa⁻
cha⁻ he⁻ kih⁻ jmeeh⁻ dsih⁻, cher⁻ mah⁻
heeh⁻ bih⁻ he⁻ jēēy⁻ wii⁻, lä⁻ ja⁻ ba⁻ tih⁻
dsē⁻ Dio. Jēeh⁻, ga⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻
kih⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ hñii⁻
huu⁻ dsē⁻ kiyh⁻.

20 Ha⁻ jmää⁻ he⁻ be⁻ hoh⁻ hnäh⁻
he⁻ jēeh⁻ hnäh⁻ wii⁻ cher⁻ mah⁻ jmeeh⁻
ga⁻ hnäh⁻ he⁻ hliih⁻. Pero cher⁻ mah⁻
ga⁻ lä⁻ be⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ jēeh⁻ hnäh⁻
wii⁻ kih⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻,
he⁻ na⁻ ba⁻ tih⁻ dsē⁻ Dio.

21 Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ lleeh⁻ Dio jne⁻.
Jēeh⁻, Cristo ga⁻ jēēy⁻ wii⁻ kwaat⁻ jnän⁻.
Hñiiy⁻ ga⁻ jmeey⁻ to⁻ nē⁻ mah⁻ jmee⁻
jne⁻ lä⁻ ja⁻.

22 Cristo, sa⁻ ga⁻ jmee⁻ ni⁻ miih⁻
dso⁻ kye⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ gaay⁻ ni⁻ jaa⁻
dsa⁻.

23 Ma⁻ ga⁻ hlēeh⁻ dsa⁻ hliih⁻ kiyh⁻,
sa⁻ ga⁻ jiiyh⁻ juu⁻ kyaah⁻ dso⁻ jwii⁻. Hi⁻
ma⁻ ga⁻ heeh⁻ dsih⁻ wii⁻, sa⁻ ga⁻ ta⁻
ga⁻ haayh⁻ dsa⁻. Ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Dio
ba⁻ hi⁻ la⁻ ta⁻ kyaah⁻ juu⁻ dsoo⁻.

24 Cristo ga⁻ koo⁻ lä⁻ jēē⁻ dso⁻ kye⁻
jnän⁻ nē⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ taay⁻
dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Lä⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻
jne⁻ kih⁻ dso⁻ kye⁻ mah⁻ jmee⁻ jne⁻ he⁻
llu⁻ jmah⁻ ba⁻. Ga⁻ jä⁻ jnän⁻, lä⁻ llu⁻ he⁻
ga⁻ la⁻ dsoo⁻ kiyh⁻.

25 Ma⁻ laa⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ borrego
hi⁻ ga⁻ kah⁻ jwē⁻, pero na⁻ ma⁻ jēeh⁻

jne' kih' Cristo hi- hää~ jne' hi- jøø-
jnän`.

3

Nuuh' kih' hi- na-jee' goo-

1 Hi- ja-ba' lä-ja- hnäh' dsa-më'
hi- chaa- dsa-nuuh- kyaä', wa' nuuh'
hnäh' kiyh'. Hi- cher'mah' dsa-nuuh-
kyaah' sa- ma-heeyh- kih' Dio, sa-
jwëeh' kiyh' heeyh- juu' kih' Dio. Sa-
hnøø' cha-miih- juu', wa'ra- ga-jëey'
he- hwaah' hnäh' kyaayh'.

2 Lee- koo- jëey- ba' he- jmeeh-
hnäh' llu' hi- gah- hnih' ka-läh'.

3 Ta- jmää- hnäh' hñaa' kyaah'
he- na-lii' cha-miih- lleh', tääh'
cha-miih- caden- luuh', kyeh' hnäh'
hmiih- hmooh' mah' jëe' dsa- kyah'
hnäh'.

4 Wa' laah' hnäh' na'hñaa' ta-
neh- tuh-hoh' hnäh' ba', kyaah'
he- hwaah' hnäh' hi- tääh' hnäh'
to-ké. Heh' na'hñaa' lä-ja-, sa- lä-sii'
jih'koh' hi- kyeë' cha-miih- kih' Dio.

5 Lä-ja- ma' laa' na'hñaa' dsa-më'
hi- na-jngëe' hi- ma' chaa- llo'joo'.
Ma' kyey- o-jøh- dsë- kih' Dio hi- ma'
nuuyh' kih' dsa-nuuh- kyaay'.

6 Lä-ja- ma' laa' Sara, ma' nuuyh'
kih' Abraham, ga-jmäy' jøøh'. Hi-
lä-ja- hnäh' dsa-më', leeh' hnäh'
lä-koo- ma' laa' Sara cher'mah'
jmeeh- hnäh' he- llu' hi- ni- sa- gah'
hnäh' ni- miih-.

7 Hi- ja-ba' lä-ja- hnäh' dsa-nuuh-
hi- chaa- dsa-më' kyaä', go-taah'
hnäh' llu' kyaayh' lä- hnøø' kih'
dsa-më'. Jëeh', sa- cha- be' kiyh'
lä-koh' hnäh'. Pero Dio ba' jmee-
he- chaa- dsa-më' dsa-nuuh-, he-ja-
kwee- ba' na'jnää' hnäh' cha'nëy'.
Lä-ja- hnäh' dsa-nuuh-, go-taah'
hnäh' llu' kyaayh', mah' nuu' Dio jee'
ngiih' hnäh' kyah'.

Hnøø' heeh' jne' he- jëen' wii'

8 Koo- ka-läh' jwëeh- hnäh', wa'
la' koo- nëe' ba' huudse- kyah' hnäh'
jee' lä-jëe- hnäh', wa' jøh- hoh' hnäh',
wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh'

lä-koo- jaa- øøh' hnäh'. Wa' lä-nih'
hoh' hnäh' hi- jmee' hwaah' hnäh'.

9 Ta- jiih' hliih' kih' hi- jmee- he-
hliih', ni- ta- hlëeh' wii' kih' hi- hlëeh-
wii' kyah' hnäh', ngii' hnäh' he- llu'
kiyh' ba'. Kih' he-ja- ba' ga-tëeh' Dio
jne' mah' mi-jäy' jne'.

10 Jëeh' lä-la- na-sii- juu' kih' Dio:
Hi- hnøø' lä-chaa- llu' jmi-gyuu- la-,
hi- hnøøy' dsa-ngëey' llu' ta'ko-jiih'
chaa-
wa' høøy' hooy' mah' sa- hwëe- juu'
hliih',

hi- ta- wa' hlëeyh' juu' ta-juu'.

11 Wa' lä-øøy' kih' he- hliih' mah' wa'
jmeey' he- llu' jmah' ba'.

Wa' hnøøyh- ha-lä- jee' hii' tii' dsëy',
lä-ja- wa' jmeey' lä-jë- jmi'.

12 Hää- ba' Dio lä-jëe- hi- jmee- he-
llu',

hi- nuu- bih' kih' lä-jë- he- ngiiy-.

Pero ya-jëe' dsëy' kyaah' hi- jmee-
dso'kye-.

13 Hi- na- hi- jmee- he- hliih' kyah'
hnäh' cher'mah' jmeeh- hnäh' he-
llu' jmah' ba'?

14 Pero llu' la' kyah' hnäh' ma-ke-
jëeh' hnäh' he- wii', kwaat- kih' he-
llu' he- jmeeh- hnäh'. Ta- jøøh' hnäh'
hñaa' kih' ni- jaa-, ni- ta- wa' gah'
hnäh'.

15 Wa' gah' hnäh' Dio ba'. Hnääh'
' hnäh' Dio lä-kaa- tuh-hoh' hnäh'.
Hnøø' wa' na'llu- juu' kyah' hnäh' tää'
mah' cha- he- jwiih' lä-jaa- lä-jaa-
dsa- hi- ngii' juu' ha-lä- la' o-jøh-
dsë- he- cha- kyah' hnäh'. Lä-ja- wa'
hwaah' hnäh' kyaayh', hi- jiih' hnäh'
juu' llu' kiyh'.

16 Hää- hnäh' hñaa' mah' sa- hni-
huudse- kyah' hnäh', hi- lä-ja- jä'
o-hih- hi- hlëeh- wii' kyah' hnäh' kih'
he- ga-nääh' hnäh' jmeeh- hnäh' he-
llu' lä- hnøø' Cristo.

17 Hi- cher'mah' hnøø' Dio jëe' jne'
he- wii' lä- ma' jmee- jne' he- llu', llu'
ga' lä-ja-, lä-koh' ga' he- jëe' jne' he-
wii' lä- ma' jmee- jne' dso'kye-.

18 Lä-ja- ga-la' kih' Cristo ka-läh'.
Koo- hä- ja-ba' ga-juuy' kih' dso'kye-

jnän. Hi lluu' he' ga'juuy' kwaan' jnän' hi' jmee' dso'kye' mah' lä'ja' teey' jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga'juu' jmi'ngo' kiyh' pero ga'lä'jiyh' laay' jmi'lle'.

19 Lä'ja' ñeey' laay' jmi'lle', na'kway' juu' kih' jmi'lle' hi' tääh' na'jnëe',

20 hi' sa' ga'jmeey' he' kih' Dio llo'joo'. Ma' jöh' dsë' Dio kyaayh', sa' ga'cheey' chah' he' wii' në' kiyh' ta'ko'jiyh' ma' jmee' Noé barco. Miih' go'te' ba' ga'laa' kyaah' barco ma' ja' jmi'. He'lii' ba' ga'të' jñaa' dsa' jee' lä'jöö'.

21 He' ga'la' lä'ja' kyaah' jmi' ja', la' lä'koo' he' ga'saa' jne' jmi' he' kyaah' ma'laa' jne' na'. Pero he' saa' jne' jmi', sa' dsa' jñee' jne' kyaah' he' ja'. He' na' koo' jiih' juu' ba' he' mo'so' hñi' huu'dsë' jnän' kih' Dio ta'la' kih' he' ga'lä'jiyh' Jesucristo.

22 Hi' ngaayh' gyuuh', na'gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio. Hi' lä'jöö' ángele hi' lä'kye' lä'jöö' hi' cha' be' kih' gyuuh' nuuh' kiyh'.

4

Wa' jmeen' lä'jöö' ta' he' ma'hñah' jne' kih' Dio

1 Lä' ma' kye' Cristo jmi'ngo' lä'koh' kye' jne', ga'jööy' wii' kwaan' jnän'. He'ja' wa' la' koo' nëe' ba' huu'dsë' jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jöö' jne' he' wii'. Jëeh' jaa' hi' ma'jöö' wii' mo'so' cha' he' kih' jmee' gyih' dso'kye'.

2 He'ja' ta'ko'jiyh' chaay', mo'so' jmee' gyih' he' ngii' jmi'ngo' kiyh'. Hnøø' jmeey' lä' tih' dsë' Dio ba'.

3 Ma'lee' ba' lä'koo' te' he' ma'jmeeh' hnäh' jää', lä' ma'jmeeh' hnäh' lä'jöö' he' la' o'hii' hi' he' ga' jyoh' he' ngii' jmi'ngo' kyah' hnäh'. Ga'lä'heeh' hnäh', ja' kyaah' hih' ga'kuh' hnäh' lä' ma' cha' jmi' hi' ga'jmeeh' hnäh' juuh' kih' dio hi' na'laa' kaah' dsa' he' sa' lä'jöö' Dio go'te'. Ma' jmeeh' hnäh' lä'koh'

jmee' lä'jöö' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio.

4 He'ja' dsaa' dsë' dsa' he' na', he' mo'so' jmeeh' hnäh' ko'jöh' kyaayh' jee' ga'näay' jmeey' na'ku' na'ngii' he' hñih' ja'. He'ja' na' hlëeyh' wii' kyah' hnäh'.

5 Pero dsa' he' ngööy' kwaan' kiyh' cha'në' hi' gya' ma'na'lluu' llay' ta' kih' lä'jöö' hi' na'jiyh', hi' lä'ja' kih' hi' na'juu'.

6 Kih' he'ja', ga'kwa' dsa' ju'hmöö' kih' hi' ma'na'juu'. Jëeh', ma'ke' ga'juuy' lä'koo' lle' kih' dsa'juu' dsa' jmi'gyuu', pero na'jiyh' jmi'lle' kiyh' jee' ka' Dio.

7 Ngoo' ya'jäh' laa' jmi'gyuu'. He'ja' mi'leeh' hnäh' hi' chuuy' hnäh' ko'lla'jiyh' kyaah' Dio.

8 He' kyeey' ga' kih' jee' lä'jöö', wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jëeh', kyaah' he' hnää' jne' øøh' jne', dsa'jnë'jwë' kih' cha'miih' dso'kye'.

9 Lä'kaa' tuh'hoh' hnäh', heeh' øøh' jne' hi' dsa'nää' cha'neh' kyah' hnäh'.

10 Na'sii' ba' ta' he' la' kwa' Dio jmeen' mah' jmee' jne' ta'he' kih' dsa'kyaahn'. Hi' lä'jaa' lä'jaa' jne' hnøø' mi'ten' kyaah' ta' he' ma'hñah' jne' mah' jmää' jnän' he' lluu' dsë' Dio kyaah' jne'. Ja' koo' nëe' he' lluu' he' kwööy' dsa' kyaay'.

11 Cher'mah' hi' hlëeh' dsa', wa' hlëeyh' lä'koo' jaa' hi' ngöö' juu' kih' Dio ba'. Cher'mah' hi' kwa' be' kih' dsa', wa' kway' kyaah' be' kih' Dio. Lä'ja' lä'jöö' he' jmee' jne', hnøø' jmeen' kyaah' be' kih' Dio mah' jmee' dsa' juuh' kiyh' ta'la' kih' Jesucristo. Lä'ja' jmään' jøøh' Dio jnän' hi' cha' be' kih' ga'lä'jöö' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Jöö' jne' wii' kih' he' laa' jne' kyaa' Cristo

12 Øøhn' hi' hnaan', wa'ra' ga'ngööh' hnäh' cha'miih' he' wii', ta' jmee' dsaa' hoh' hnäh'. Ta' wa' laah' hnäh': "Sa' cha' he' kih' jëen' koo' na' jiyh' he' wii'." Jëeh' he'

na⁻, mi⁻jnää⁺ che⁻ lä⁺ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

13 Wa⁻ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺ ba⁻, jëeh⁺ lä⁻ kye⁻ hnäh⁺ ma⁻ jëeh⁻ hnäh⁺ he⁻ wii⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Cristo. Mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺ jwërte wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁺ jee⁻ lä⁻ jnääy⁺ ha⁻ koh⁺ jøøh⁺ laay⁺.

14 Llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁻ mah⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ Cristo. Jëeh⁺ Jmi⁻ lle⁺ kih⁺ Dio he⁻ jnaah⁺ jwërte, cheh⁻ tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Dsoo⁺ ba⁻ mi⁻ kwah⁺ dsa⁻ Jmi⁻ lle⁺ kih⁺ Dio pero hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ juuh⁻ kiyh⁺.

15 Pero jyoh⁺ juu⁺ ba⁻ ja⁻ cher⁻ mah⁺ jëeh⁺ hnäh⁺ he⁻ wii⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ jngëeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻, o cher⁻ mah⁺ ma⁻ hiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻, cher⁻ mah⁺ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ hliih⁺, cher⁻ mah⁺ ma⁻ taah⁻ hnäh⁺ jee⁻ sa⁻ ga⁻ tēeh⁺ hnäh⁺.

16 Pero cher⁻ mah⁺ jëeh⁺ hnäh⁺ he⁻ wii⁺ kih⁺ he⁻ laah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Cristo sa⁻ la⁺ o⁻ hih⁺. Kwa⁺ hnäh⁺ ti⁻ hmaah⁺ kih⁺ Dio ba⁻ kih⁺ he⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ he⁻ wii⁺.

17 Ma⁻ dsëe⁻ jmi⁺ he⁻ ngiih⁺ Dio kwaat⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺. Cher⁻ mah⁺ ma⁻ løø⁺ ngiiyh⁻ kwaat⁻ jnän⁻, ha⁻ ga⁻ koh⁺ sa⁻ jmeey⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ ju⁻ hmëe⁺ kiyh⁺.

18 Cher⁻ mah⁺ he⁻ lii⁺ ba⁻ dsa⁻ lää⁺ hi⁻ lluu⁺, ha⁻ ba⁻ lä⁻ le⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ tääh⁺ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻.

19 He⁻ ja⁻ ma⁻ jëe⁻ jne⁺ he⁻ wii⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dio, ma⁻ nøø⁺ jne⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁻ hi⁻ wa⁻ tøøhn⁺ goo⁻ Dio lä⁻ jē⁻ he⁻ chaa⁻ jne⁺. Jëeh⁺ hi⁻ he⁻ ga⁻ jmää⁺ jne⁺ hi⁻ mi⁻ te⁺ bih⁺ juu⁺ kiyh⁺.

5

Nuuh⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁻

1 Na⁺ hlëehn⁺ lä⁻ jëe⁻ hnäh⁺ dsa⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ gwah⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ tääh⁺ hnäh⁺. Jëe⁻ da⁻, koo⁻ ba⁻ la⁻ ta⁻ kin⁻ kyaah⁺ ta⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺. Hi⁻ jmeen⁺ juu⁺ dsoo⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ ga⁻ ngëe⁺ Cristo, hi⁻ lä⁻ ja⁻ tēehn⁺

ya⁻ jwii⁺ kiyh⁺ he⁻ na⁺ ga⁻ lä⁻ jnä⁺. He⁻ ja⁻ chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

2 Hää⁻ hnäh⁺ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ kyaah⁺ Dio hi⁻ nøø⁺ goo⁻ hnäh⁺. Jmee⁺ hnäh⁺ ta⁻ lä⁻ koh⁺ la⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ba⁻, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ wii⁺, ni⁻ ja⁻ kih⁺ he⁻ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kuu⁺, hi⁻ jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

3 Ta⁻ wa⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ hääh⁻ hnäh⁺ ta⁻ he⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Jmee⁺ da⁻ hnäh⁺ ta⁻ he⁺ kih⁺ dsa⁻ jää⁺, mah⁺ lä⁻ kyuu⁺ jmeey⁺ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺.

4 Mah⁺ lä⁻ ja⁻, wa⁻ ra⁻ jah⁺ hi⁻ laa⁻ to⁻ nē⁺ kih⁺ jee⁻ lä⁻ jëe⁻ jne⁺ hi⁻ hä⁻ goo⁻ ta⁻ la⁻, hñah⁺ jne⁺ koo⁻ coron he⁻ jnaah⁺ jwërte he⁻ sa⁻ hee⁺ jih⁺ koh⁺.

5 Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ hnäh⁺ chih⁻ kwaah⁻, wa⁻ nuuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ gyuu⁺. Hi⁻ jmee⁺ hnäh⁺ hwaah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺:

Dio jne⁺ jwē⁺ kih⁺ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ kaa⁺, pero llu⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ hwaah⁺.

6 He⁻ ja⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺, jmää⁻ hnäh⁺ hñaa⁺ hwaah⁺ kyaah⁺ Dio hi⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ mah⁺ jmääy⁺ hnäh⁺ kaa⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ dsëe⁻ jmi⁺ ja⁻.

7 Tøøh⁺ hnäh⁺ goo⁻ Dio lä⁻ jē⁻ huud⁻ dsē⁻ he⁻ chaa⁻ hnäh⁺, jëeh⁺ hñii⁺ bih⁺ hääy⁻ hnäh⁺.

8 Leeh⁻ hnäh⁺, mi⁻ jnøø⁺ hnäh⁺ mi⁻ nēh⁺. Jëeh⁺ hi⁻ sa⁻ lluu⁺ hñaa⁻ dsëy⁺ kyaah⁺ jne⁺. Tää⁺ sa⁻ jääy⁺ ngëy⁻, hnaayh⁻ hi⁻ saayh⁺. Laay⁺ lä⁻ koh⁺ jaa⁻ hyah⁻ hää⁺ jee⁻ hnooyh⁻ he⁻ kuyh⁻.

9 He⁻ ja⁻ go⁻ taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hwēh⁻ kyaah⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, lä⁻ ja⁻ ta⁻ kwa⁻ hnäh⁺ jwē⁺ kaa⁺ hnäh⁺. Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ na⁻ dsa⁻ ngëe⁺ lä⁻ jëe⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

10 He⁺ ba⁻ Dio hi⁻ kwa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ llu⁺ jnän⁻ ga⁻ tēeyh⁺ jne⁺ ta⁻ la⁻ kih⁺ Jesucristo mah⁺ tēeh⁺ jne⁺ ya⁻ jwii⁺ kiyh⁺ he⁻ sa⁻ llaa⁻ jih⁺ koh⁺. Hi⁻ ma⁻ ngëe⁺ ma⁻ jëe⁻ jne⁺ he⁻ wii⁺ miih⁻ jmi⁺, Dio jmää⁺ jne⁺ lluu⁺ go⁻ te⁻, jmeey⁺ jā⁺ jne⁺ koo⁻ hwēh⁻, hi⁻ jmeey⁺ lä⁻ cha⁻ be⁺

jnän, mah' mo'so' cha' ga' he' le'
jnän.

¹¹ Lä'ja' wa' jmään' Dio jnän' jøøh'
hi' cha' be' kih' lä'jē' joh' jmii' cha'.
Wa' la' lä'ja'.

*Ga'jmee' Pee' Dio kih' dsa' jee'
ga'dsa' juu' la'*

¹² Ma'siin' miih' juu' la' kyaah' Sil-
vano hi' laa' jaa' øøh' jne' hi' mi'te'
juu' kih'. Ma'kwan' miih' nuuh' la'
kyah' hnäh' hi' jmeen' dsoo', he' la'
ja', he' la' kwa' Dio. He'ja' go'taah'
hnäh' koø' hweh' kyaah' he' ja'.

¹³ Øøh' jne' hi' tääh' jwii' Babilonia
hi' na'leeh' ko'jøh' kyaah' hnäh',
jmeey' Dio kyah' hnäh', lä'ja' Marco
gyuu' kyaan' ka'läh'.

¹⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' dsa'kyaah'
hnäh' hi' ja' chuh' hnäh' kiyh' lä'llu'
he' hnaah' hnäh'.

Wa' hii' ti' kih' lä'jē' hnäh' hi' laa'
koø' ba' kyaah' Cristo. Wa' la' lä'ja'.

2 Pedro He-la-jee'ga-të' to' je- he-ga-sii' Pee'

Ga-sii' Pee' kih' dsa-gooy'

1 Jnä Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnäh' hi' ma-dsoo' dsë' ko-jøh' kyaah' jnä'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-dsoo' dsë' jne' ta-la' kih' he- lluu' Jesucristo hi' lää' jne'. Hi' he' he' Dio jnän'.

2 Ta-la' kih' he- kyuuuh' hnäh' Dio hi' kyuuuh' hnäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' mi' jää' Dio hnäh' cha-miih' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ha-lä' jmee' jne' hi' ma-dsoo' dsë- kih' Dio

3 Kyaah' be' kih' Dio ba' cha- lä-jë' he- jmee' chaa' jne' mah' jmee' jne' lä- hnøøy' hñiiy'. Ga-hñah' jne' he- la-, kyaah' he- ma-kyuuuh' jnih'. Hi' he' ga-tëeh' jne' ta-la' kih' he- laay' jøøh' hi' liyh' jmeey' he- juh-gaa'.

4 Hi' lä-ja- ga-hñah' jne' he- juh-gaa' he- ga-jäyh' jmeey' jnän'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-kyuuuh' jne' juu' kiyh'. Jëeh' ta-la' kih' juu' na- ma-tøøh' jne' jee' lee' jne' lä-koø- laa' hñii' Dio hi' lääy' jne' kih' he- hñiih' he- cha- jmi-gyuuuh' la- he- ngii' jmi-ngo' jnän'.

5 He-ja- lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh', kwa' hnäh' be' jmee' hnäh' lä-koø- lle' kih' ba'. Hi' ja- ma-la' he- jmeeh- hnäh' lä-llë' kih', hnøø' lä-kyuuuh' hnäh' cha-ga'miih'.

6 Hi' ja- ma-la' he- kyuuuh' hnäh', hnøø' hääh' hnäh' hñaaah'. Hi' ja- ma-la' he- hääh' hnäh' hñaaah', hnøø' jøh- hoh' hnäh'. Hi' ja- ma-la' he- jøh- hoh' hnäh', hnøø' hnaah' hnäh' Dio.

7 Hi' ja- ma-la' he- hnaah' hnäh' Dio, hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu' kih'

dsa-kyaah' hnäh'. Hi' ja- ma-la' he- ja-, hnøø' hnaah' dsa-kyaah' ba'.

8 Cher'mah' jmeeh- hnäh' lä-jë' he- ja-, hi' ngoo' ba' jmeeh- hnäh' cha-ga'miih- lä-ja-, ma-ja- ba' lä-jnä' ta' kyah' hnäh'. Hi' ja- koø- jawh' hnäh': "Kyuuh' ba' jnääh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'."

9 Pero hi- sa' jmee' lä-ja-, sa' jnä' kiyh', laay' lä-koø- jaa- hi- tuu'. Ma-gaa' dsëy' ha- lä- ga-che' lä-jë' he- hñiih' he- ga-jmeey' jää'.

10 Lä-ja- øøhn', mi-jnääh' hnäh' he- na-llëeh' hnäh' hi' mi-jnääh' hnäh' he- laah' hnäh' hi- ga-tëeh' Dio. Cher'mah' jmeeh- hnäh' lä-jë' he- ja-, sa- täh- hnäh' jih'koh',

11 hi' ni' koø- sa' cha- he- ha' kyah' hnäh', na-na' ba' jwë' kyah' hnäh' go'taah' hnäh' tää' ya-jwii' kih' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän' hi- lää' jne'.

12 He-ja- ngoo' ba' jnä' mi-dsoohn' hoh' hnäh' kih' juu' la- ma-ke' ma-kyuuuh' hnäh' hi' tääh' hnäh' koø- hwëh- kyaah' ju'dsoo' la-.

13 Pero llu' ga' laan' he- kwan' nuuh' la- kyah' hnäh' ta'ko-jiih' chaan'.

14 Jëeh', ma' ba' jnä', chah' ba' ya-hëen' jmi-gyuuuh' la-, lä-ja- ga-mi-jnääh' Jesucristo kin'.

15 He-ja- kwan' be' lä-jiih' jee' le', hlëeh'n' hnäh' juu' la- mah' lä-dsooh' hoh' hnäh' ga' ma-juun'.

Ga-jëe' Pee' ha-koh' sa' jmuuh- be' he- ga-mi-jnääh' Cristo

16 Lä- ma' ga-kwa' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa' ga-hlëeh'n' juu' ta-jmah' he- gwa' kyaah' may'. Ga-jmee' jnääh' dsoo' ha- lä- lä-jnä' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'. Jëeh' kyaah' m'ne' jnääh' ga-jëe' jnääh' koø- hä', ha- lä- tø-jlëe' ga-jmääy' hñiiy'.

17 Ga-jëe' jnääh' ga-jmääh' Dio jøøyh' hi' ga-jmeey' jmuuh- kiyh'. Jee' ja- ga-nuu' jnääh' ha- lä- na-hñaaah' ga-hlëeh' Dio kiyh', ga-jäyh': "Hi- la-

na⁻ gyuu⁻ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺, peer⁻ chaan⁻ llu⁺ kyaayh['].”

18 He['] ba['] jnaäh['] ga⁻n^{uu} jnaäh['] he⁻ ga⁻hlëeh['] gyuu^h ba['] ja⁻, lä⁺ ma['] tøøh['] jnaäh['] ko⁻jøh['] kyaah['] Jesús gyuu^h moh['] he⁻ na⁻jngi^h ja⁻.

19 He⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ heeh['] jnaäh['] juu['] kih['] hi⁻ ma['] ngëe[~] juu['] kih['] Dio llo[']joo[']. Hi⁺ cher[']mah['] jmeeh⁻ hnäh['] he['] kih['] juu['] ja⁻, jmeeh⁻ ba['] hnäh['] llu[']. Juu['] ja⁻ la['] lä⁻koø⁻ wa[']je⁻ he⁻ kwa⁺ jmëe['] jee['] na⁻hoo⁻, he⁻ na⁻hih[~] lä⁻jiih['] jnä⁺, lä⁻jiih['] hñaa['] n^{uu} høø['] chooy['] wa[']je⁻ lä⁻ga⁻të['] neh⁻ tuh⁻hoh['] hnäh['].

20 Kih['] jee['] lä⁻jë⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻hnoon['] täh⁺ hoh['] hnäh['] kih['] he⁻ la⁻. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ lä⁻këh['] jmi^h kih['] hñii['] he⁻ jiiy['] juu['] he⁻ ga⁻sii['] lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma['] ngëe[~] juu['] kih['] Dio.

21 Jëeh['] ni⁺ jaa⁻ hi⁻ ma['] ngëe[~] juu['] kih['] Dio, sa⁺ ga⁻hlëeh['] lä⁻koø⁻ la['] h^{uu}dsë⁻ kih['] hñiiy[']. Ga⁻hlëeyh['] lä⁻koø⁻ la['] h^{uu}dsë⁻ kih['] Dio ba['], ta['] la⁻ kih['] Jmi⁻lle['] Na⁻jngi^h hi⁻ ma['] jøø['] kiyh['].

2

Dsa⁻ hi⁻ kwa⁺ juu['] ta⁻juu['] (Judas 4-13)

1 Ma['] chaä⁻ ba['] dsa⁻ llo[']joo['] hi⁻ ma['] jäh['] ngëe[~] juu['] kih['] Dio jee['] kih['] dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän['] pero juu['] kih['] dsa⁻ he['] ma['] la['] juu['] ta⁻juu['] ba[']. Hi⁻ ja⁻ba['] lä⁻ja⁻ hwëe⁻ ta⁻jwoh['] hi⁻ kwa['] juu['] ta⁻juu['] jee['] kyah['] hnäh['] na[']. Jwë['] na⁻hmää['] ba['] mi⁻gaay⁻ hnäh['], hi⁺ heey['] hnäh['] kyaah['] he⁻ mi⁻siiy['] juu['] kih['] Dio, lä⁻jiih['] jmääy['] ta⁻koø['] Dsa⁻jøøh['] jnän['] hi⁻ ga⁻lääy[']. He⁻ jmeey['] lä⁻ja⁻, ngiiy['] jä⁺ na['] ba['] koh['] dso[']jwi^h në['] kiyh['].

2 Jwëe['] dsa⁻ jmee['] ko⁻jøh['] kyaayh['] kyaah['] jwë['] hliih['] kiyh[']. Hi⁺ kwaat['] kih['] dsa⁻ he['], mi⁻kwa^h dsa⁻ kih['] ju[']dsoo['].

3 Kih['] he⁻ hee['] dsëy['] kuu['], saayh['] hnäh['] kyaah['] juu['] he⁻ gwa['] tuh⁻dsëy['] hñiiy[']. Ko⁻ja⁻ ma⁻na⁻hee⁻ ba['] dsa⁻ he['] llo[']joo[']. Mo⁻so⁺ cha⁻jee['] mo⁻lääy['].

4 Lä⁻ja⁻ lä⁻jëe⁻ ángele hi⁻ ga⁻jmee['] he⁻ hliih['], sa⁺ ga⁻lä⁻jøh⁺ dsë['] Dio kyaayh['], ga⁻jwääy['] cha[']je⁻, ga⁻hñiiy^h jee['] na⁻hoo⁻ jee['] sa⁺ jnä['] sa⁺ n^{uu}h[']. Jee['] ja⁻ tääy['] lä⁻jiih['] dsëe['] jmi^h he⁻ llay['] ta['] kiyh['].

5 Hi⁻ lä⁻ja⁻ kih['] dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ hi⁻ ma['] chaä⁻ llo[']joo['], sa⁺ ga⁻kooy['] dsëy['] kiyh['], ga⁻jngëeyh['] hi⁻ hñaa⁻ dsë['] he['] kyaah['] jmi^h. Jii⁻ ja⁻ ga⁻lää['] ma['] la['] Noé ba['] kyaah['] gye['] hi⁻ ma['] chaä⁻ kiyh[']. Hi⁻ he['] ga⁻kwa['] juu['] ha⁻ lä⁻ dsa⁻taah['] dsa⁻ kyaah['] he⁻ llu['] jmah['].

6 Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻hee['] Dio jwi⁻ Sodoma kyaah['] Gomorra, ga⁻jëey['] lä⁻jiih['] ga⁻lii['] tu[']jwa⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻la['] mah['] lä⁻ñe⁻ dsa⁻ hi⁻ chaä⁻ na['] ha⁻ lä⁻ le['] kih['] hi⁻ sa⁺ gah⁻ Dio.

7 Jaa⁻ Lot ba['] ga⁻lääy['], hi⁻ ma['] laä['] jaa⁻ dsa⁻ lluu[']. Peer⁻ ma['] meeh⁻ dsëy['] ma['] jëey[~] ha⁻ lä⁻ ma['] tääh['] dsa⁻ hlëeh['] he['] jmeey⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la['] o⁻hih⁻.

8 Hih['] dsa⁻ñ^{uu}h⁻ lluu['] he['], lä⁻koø⁻ ma['] gyay['] koø⁻ jmi^h, koø⁻ jmi^h kyaah['] dsa⁻ hlëeh['] he['], ma['] jii⁻ lä⁻ga⁻të['] neh⁻ tuh⁻dsëy['], lä⁻ ma['] nuuy⁻ hi⁺ ma['] jëey[~] he⁻ ma['] jmee⁻ dsa⁻ he['] wa['] la['] cha⁻ la['].

9 He⁻ja⁻ ma⁻ñe['] ba['] jne['], Dio lih⁺ lää['] lä⁻jëe⁻ hi⁻ hnaayh⁻ ma['] jëey[~] wi^h, hi⁺ hi⁻ hñaa⁻ dsë['] he['], lä⁻ ma['] tääh['] ja⁻ba['], lä⁻jiih['] lloo[~] jmi^h lla['] Dio ta['] kiyh['] mah['] heeyh['] wi^h.

10 Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ wi^h chee['] Dio kih['] hi⁻ ga⁻nää['] lä⁻ hnøø['] jmi⁻ngo['] kih['], hi⁻ ga⁻nää['] hnooh⁻ he⁻ ga['] jyoh['] he⁻ hee['] dsëy['], sa⁺ hnøøy['] jmeey['] lä⁻koø⁻ la['] mada⁻ kih['] Dio, ni⁺ miih⁻ sa⁺ goyh⁻, jmääy['] hñiiy['] jøøh['], hi⁺ sa⁺ goyh⁻ hlëeyh['] wi^h kih['] hi⁻ kaah['] hi⁻ tääh['] gyuu^h.

11 Lä⁻jëe⁻ ángele hi⁻ tääh['] gyuu^h, bee['] ga⁻lä⁻køh['] ga⁻jmi⁻lle['] hlëeh['] he['], pero ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁺ tuu⁻ dsëy['] jwäy['] dso[']jwi^h në['] kih['] hi⁻ hlëeh['] he['] cha['] në['] Dio.

12 Pero dsa⁻ hñaa⁻ dsë['] he['], hlëeyh⁻ wi^h kih['] lä⁻jë⁻ he⁻ sa⁺ ngëe[~], jmeey⁻ lä⁻koø⁻ jah['] nuu⁻ hi⁻ ma⁻na⁻jää['] jngëeh['] dsa⁻. Lä⁻ja⁻ le['] kih['] dsa⁻ he['], lä⁻koø⁻ jah['] ba['] heey['] go⁻te⁻.

13 Jee' ja- hyoyh- jneey' lä-koō- te- ta- hliih' he- ma' jmeey-. Chaay- llu- jwēte laay', jmeey- lä-jē- he- tih- dsēy' hñiiy'. Peer- hlēeh' dsa- he', dsa-taayh- lä-kye- jee' jmeeh- hnäh' jmii', kuyh- kō-jōh' kyaah' hnäh', hnooh' gyih' ma-la- he- hee' dsēy'.

14 Sa- le' jēy' jaa- dsa-mē', ma-ra- he- hee' ba' dsēy'. Sa- dsa-lä-dsēh- dsēy' jmeey- he- hliih'. Mi-gaay- dsa-kyaah' hnäh' hi- sa- cha- be' kih'. Peer- hñiiy' ha- lä- jee' liyh- lä-jē- he- hee' dsēy', jēeh' ma-häay' kyaah' dso'jwii'.

15 Ma-jmeey' ta- koo' kih' jwē' llu', ma-kayh- jwē'. Ga-näay' jmeey- lä-koō- ga-jmee' Balaam, joo' Beor hi- ga-hnooh- ha- lä- ma-lä-chay- kuu' kyaah' he- hliih' he- ma' jmeey'.

16 Pero burra hi- ma' dsēē- Balaam he' ga-hlēeh' lä-koō- jaa- dsa-. Ga-juyh' kiyh', kih' he- ma' jmeey- huu'dsē- hliih' ja-, mah' sa- ma'dsooy' ta- cha-nē' kyaah' huu'dsē- ngaah' kiyh'.

17 Lä-jēē- dsa- hñaa- dsē' he', laa' lä-koō- jmi-too- he- sa- haa' jmii-, hi- laay' lä-koō- jnii' he- go-kye- llē' wa- ha- cha- ha-. Ma-na-heey' go-te-. Ma-la' juu' dsa-näay' jee' na-hoo- läh- lä-jē- joh' jmii' cha-.

18 Hlēeyh' juu' kaah' jmah' he- sa- tōohn' ta', hi- kyaah' lä-jē- he- ngii- jmi-ngo' ja-, mi-gaay- øøh' jne' hi- hmēē' ma-laay' kih' he- hliih'.

19 Hi- he' jäh' lä-la-: "Ma-na-laay' ba' jne'. He-ja- cha- jwē' jnän' jmeen' lä-jē- he- lla- dsē- jne'." Pero ni- sa- ñey- he- sa- na-laay'. Na-hnēey' jmeey- he- hliih' jmah' ba'. Jēeh', cher'mah' ga-tah' dsa- kyaah' wa- he- cha- he- he- jøø' kiyh', ma-laay' kyaah' he- ja-.

20 Cher'mah' ga-laay' jaa- dsa- kih' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu- la-, ta-la- kih' he- ga-lä-kyuuy- Dsa-jøøh' jnän' hi- lää- jne', hi- cher'mah' ga-jeyh- ka-läh' ta- ka'luuy', hi- ga-lih' he- hliih' ja- kiyh',

cha-ga'miih- lä-hlēeyh', lä-koō- ma- laay' jää'.

21 Llu' ga' la' kih' dsa- he' wa-ra- jäh' kih' sa- ga-lä-kyuuyh- go-te- jwē' llu'. Jwiiy-, kih' he- ga-lä-kyuuyh- ba' mah' ga-jmeey' ta- koo' mada- he- na-jngii' he- ga-hyoyh' kih' Dio.

22 He- lä-ja-, jēeh' kwee- lä-koō- dsoo- juu' he- hlēeh' dsa-: "Sa'dsii- hi- ñu-, koo- ka-läh' kuyh- tñu- kiyh'", hi- "cha-ñe' hi- ma-na-jngēē', koo- ka-läh' looyh' jmii- jii'."

3

Lloo-koō- jmii' jäh' Jesús ka-läh'

1 Peer- hnaan- hnäh' øøhn', jee' la- ma-tē' to' mo'je- he- siin- kyah' hnäh'. Lä-to' na- hlēeh' koo- ba' juu', hlēeh'n' hnäh' mah' kah' hnäh' koo- nēē' ba' huu'dsē-.

2 Hnoon' lä-dsooh- hoh' hnäh' kih' lä-jē- he- ga-sii' hi- na-jngēē' hi- ma- ngēē- juu' kih' Dio llo'joo'. Hi- hnoon' lä-dsooh- hoh' hnäh' mada- kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- lää- jne'. Jēeh' jnääh' hi- laa' apóstole, kwa- jnääh' juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'.

3 Wa-lä-dsoo' hoh' hnäh' to-nē' he- jwahn- la-. Wa-ra- ga-tē' jee' llaa' jmii', ya-nää' dsa- hi- mi-kwah' kih' lä-jē- ba', hi- joh' he- hliih' sa- jmeey' lä-koō- ngii' jmi-ngo' kiyh'.

4 Jäyh' lä-la-: "¿He-la' sa- ma-jah- Cristo lä-koō- ga-bäayh- hñiiy' ma- jäyh'? Lä-jiih' jmii' ga-juu' dsa- ma-gyuh- jnän', lä- ma-ngoo' ja-ba' hi' ti' jmi-gyuu' lä-jiih' na'. Sa- cha- he- ma-na-sii' lä-jiih' ma- ga-nøø' jmi-gyuu-", jäh' dsa- he'.

5 Sa- hnøøy' nuuy' ha- lä- ga-nøø' jmi-gyuu-. Jēeh', kyaah' koo- ga-hlēeh' ba' Dio, ga-la' gyuuh' hwa' lä- ma' to-nē'. Hwa' ya-hii' neh' jmii-, hi' jmii- ja- ga-nøø' lä-ku' lä-jii' kih'.

6 Ja-ba' kyaah' jmii- ja-, ga-hee' Dio jmi-gyuu- he- ma- nøø' jää', lä-koō- ma' chaa- Noé.

7 Hi- kyaah' he- ga-hlēeh' Dio, ma-na-la' juu' koo' kyaah' je- gyuuh' hwa' he- jnä' na'. Koo- jøøy- ba'

ha- lä- lloo~ jmií' jmeey' jwiz~ mah' mi-llaay- lä-jëë- hi- hñaa- dsë', ja- ga' heey' lä-jë- go-te~.

⁸ Pero hnäh' hi- hnaan-, ta- wa' gaa' hoh' hnäh' he- la-. Koo- jmií' jnä' jne', kih' Dio la' koo- mil ji- ñe-. Hi- koo- mil ji- ñe-, la' kih' Dio lä-koo- koo- jmií' ba'.

⁹ Ja- he- dsa-lä-hëë' Dio mi-tey' he- ga-bääh- hñiiy' jmeey', lä-koo- laa' ko-llaa' dsa-. He- jøh- dsëy' kyaah' jne' ba' ja-, sa- hnøoy' hee' ni- jaa-, he- hnøoy' lä-dsaa- dsë' lä-jëë- ba' mah' ya-näay' ka-läh' kih' Dio.

¹⁰ Wa-ra- ga-dsëë' jmií' kih' Dsa-jøøh' jnän-, koo- jmií' he- sa- jøø- dsa- ba' jäyh', lä-koo- jmee' jaa- dsa-hii-. Jmií' ja-, hii' goo- ääh' go-te~ gyuu' jmi-gyuu-, koo- kyaah' je-. Lä-ja- koo- hwa' la- kyaah' lä-jë- he- cha- në' kih'.

¹¹ Kih' he- ma-ñe' jne' he- hee' lä-jë- go-te' he- cha- gyuu' hwa', he-ja- jmee- bii' dsa-toohn' na-jngëë' jne' jee' hnääh- Dio.

¹² Hnøø' dsa-toohn' kyaah' o-jøh- dsë- lä-jiih' lloo~ jmií' ja-. Wa' kwan' be' hñaa- ta' jnän' mah' wa' lä-te' ga-juh-. Jmií' ja- hee' gyuu' jmi-gyuu-, koo- kyaah' je-. Hi- lä-jë- go-te~ he- ga' cha- joo' kyaah' je-.

¹³ Pero jne' tøøhn' jøø'n' koo- gyuu' hwa' he- hmëë' he- ga-bääh- Dio hñii' kwa'. Jee' ja- lä-cha- he- llu' jmah' ba'.

¹⁴ He-ja- jwahn- øøhn' hi- hnaan-, ta'ko-jiih' tøøh' jne' jøø'n' he- lä-te' he- ja-, wa' kwan' be' mah' jeey' jne' tøøhn' na-jngëën' hi- ni- miih- sa- cha- he- na-bääh' jne' hi- hii' tií' jnän' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'.

¹⁵ Hnøø' täh- dsë- jne' kih' juu' la-. Cher'mah' sa- jayh' chah', he- hnøoy' lääy' lä-jëë- ba' ja-. Kih' he-ja- ba' na-, he- jøh- dsë' Dio kyaah' jne'. Ja-ba' lä-ja- ga-sii' øøh' jne' Paa' hi- hnää- jne' lä-koo- la' huudsë- he- ga-hyoyh' kih' Dio.

¹⁶ Lä-jë- mo'je- kiyh' he- ga-siiy', hlëeyh- ja-ba' lä-koo- hlëeh' jnä' kih'

he- la-. Hi- jee' llah' na-sii- jwëëh' he- sa- lä-ngëë' jne'. He-ja- ko-llaa' dsa- hi- sa- ngëë' hi- sa- la' koo- ba' huudsë- kih', mi-siiy' juu' he- ga-sii' Paa'. Hi- lä-ja- mi-siiy' ka-läh' ta- jee' jyoh' jee' na-sii- juu' kih' Dio, lä-jwë' ja- heey- hñiiy' go-te~.

¹⁷ Hnäh' øøhn' hi- hnaan-, ma-ngëë' ma-nuuh- ba' hnäh' juu' la-, he-ja- hää- hnäh' hñaa' kih' hi- ta-juu' he' mah' sa- kah' hnäh' jyoh' jwë' hi- lä-ja- sa- täh- hnäh', na' he- ma-tääh' hnäh' koo- hweh-.

¹⁸ Wa- lä-kyuu' hnäh' cha-ga'miih- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lää- jne'. Lä-ja- go-nää' ba' hnäh' ta- cha-në' kyaah' he- llu' he- la' kwa- Jesús. Lä-ja- wa' jmeen' juuh- kiyh' jmií' na' hi- lä-ja- ka-läh' lä-jë- joh' jmií' cha-. Wa' la' lä-ja-.

1 Juan

He⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Jwaa⁻

Juu' he⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne'

¹ Jee' la⁻ sii⁻ jnääh' kyah' hnäh' juu' kih' hi⁻ chaa⁻ jää' ga' kih' jmi⁻ gyuu⁻. Ga⁻ nuu' jnääh' juu' he⁻ ga⁻ kway', kyaah' mī⁻ nē⁻ jnääh' ga⁻ jēē' jnääh' kiyh'. Ga⁻ jēē' jnääh' hi⁻ ga⁻ chu' ga⁻ bēē' jnääh'. Hi⁻ he' he' laa' juu' hi⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ he⁻ ja⁻ kwa⁻ jnääh' juu' kiyh'.

² Hi⁻ na⁻ jiih⁻ he' ga⁻ lä⁻ jnääy' lä⁻ ma' jay' jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ga⁻ jēē' jnääh', hi⁻ jmee⁻ jnääh' ju' dsoo' kiyh'. He⁻ ja⁻ hlēēh' jnääh' hnäh' kih' hi⁻ na⁻ jiih⁻ tää'. Hi⁻ he' ma⁻ chaa⁻ kyaah' Tää' jää', hi⁻ he' ba' hi⁻ he' ga⁻ lä⁻ jnääy' jee' kyaa' jnääh'.

³ Lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jēē' jnääh' hi⁻ he⁻ ma⁻ nuu' jnääh', juu' ja⁻ ba' kwa⁻ jnääh' mah' lä⁻ ja⁻ kyah' hnäh' lä⁻ cha⁻ koo⁻ ba' huu⁻ dsē⁻ kyaah' jnääh', lä⁻ koh' hii' koo⁻ ba' huu⁻ dsē⁻ kyaa' jnääh' kyaah' Dio hi⁻ kyaah' jooy' Jesucristo.

⁴ Lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ sii⁻ jnääh' kyah' hnäh' mah' jēē⁻ hoh' hnäh' go⁻ te⁻.

Dio laa' wa'je⁻

⁵ He⁻ la⁻ na⁻ juu' he⁻ ma⁻ nuu' jnääh' kiyh', ja⁻ ba' juu' la⁻ kwa⁻ jnääh' kyah' hnäh' ka⁻ läh'. Dio he' hi⁻ laa' wa'je⁻, ni⁻ miih⁻ he⁻ hliih' sa⁻ cha⁻ kiyh'.

⁶ Cher'mah' jäh' jne', hii' koo⁻ ba' huu⁻ dsē⁻ jnän' kyaah' jnih' mah' jmee⁻ ga' jne' he⁻ hliih', he⁻ ta⁻ juu' ba' jne' ja⁻, jēēh' sa⁻ mi⁻ te⁻ jne' lä⁻ koo⁻ lle' ju' dsoo'.

⁷ Pero cher'mah' mi⁻ te⁻ jne' lä⁻ koo⁻ lle' kih' hi⁻ hää' jee' wa'je⁻, ja⁻ ba' lä⁻ koo⁻ hää' hñii' Dio jee' wa'je⁻, he⁻ ja⁻ ba' dsoo' hii' koo⁻ ba' huu⁻ dsē⁻ jnän' kyaah' øøh' jne'. Hi⁻ kyaah' jma⁻

kih' Jesucristo juo' Dio gyih⁻ lä⁻ jē⁻ dso'kye⁻ jnän'.

⁸ Cher'mah' jäh' jne' sa⁻ cha⁻ dso'kye⁻ jnän', he⁻ mi⁻ gaa' jne' hñaa' ba' jne' ja⁻, sa⁻ cha⁻ ju' dsoo' cha⁻ jnän'.

⁹ Pero cher'mah' ga⁻ mi⁻ jnää' jne' dso'kye⁻ jnän', lluu' ba' Dio, hi⁻ lä⁻ ma⁻ koo⁻ ja⁻ ba' dsē' kih' dso'kye⁻ jnän', hi⁻ chey' go⁻ te⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hliih' he⁻ dsa⁻ hlääh' jne'.

¹⁰ Cher'mah' ga⁻ jäh' jne' sa⁻ cha⁻ dso'kye⁻ jnän', he⁻ jmää' jne' Dio he⁻ ta⁻ juuy' ba'. Sa⁻ hä' juu' kiyh' neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne' cher'mah' lä⁻ ja⁻ la'.

2

Jesús cheh' nē⁻ jnän' ngii⁻ jnän' kih' Dio

¹ Hnäh' gyuu⁻ pih' kyaan⁻, ma⁻ siin⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ mah' mo⁻ so⁻ jmeeh' ga' hnäh' dso'kye⁻. Pero cher'mah' chaa⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ dso'kye⁻, chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ cheh' nē⁻ jnän' ngii⁻ kih' Tää', hi⁻ he' he' Jesucristo, hi⁻ lluu' go⁻ te⁻.

² Hi⁻ he' ga⁻ ngēē' hñii' mah' ga⁻ juuy', ga⁻ mi⁻ hmaayh' dso'kye⁻ jnän'. Pero ja⁻ ma⁻ la⁻ dso'kye⁻ jnän' ga⁻ mi⁻ hmaayh', lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' ga⁻ mi⁻ hmaayh' dso'kye⁻ kih' ga⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh' jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

³ Cher'mah' ga⁻ høø' jne' nuuh⁻ kih' Dio, ma⁻ ñe' jne' he⁻ ma⁻ kyuu⁻ ba' jnih' ja⁻.

⁴ Pero hi⁻ jäh': "Kyyu⁻ ba' jnä' Dio", mah' sa⁻ høøy⁻ nuuh⁻ kiyh', he⁻ ta⁻ juuy' ba' ja⁻. Sa⁻ la' dsoo' juu' kiyh'.

⁵ Pero hi⁻ høø⁻ juu' kih' Dio, hi⁻ he' ba' hnää' Dio lä⁻ koo⁻ te⁻ lle' kih'. He⁻ lä⁻ ja⁻, ñe' jne' he⁻ laa' jne' koo⁻ kyaayh'.

⁶ Hi⁻ jäh' laa' koo⁻ kyaah' Dio, hi⁻ he' ää⁻ jmii' jmeey' lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesús ba'.

Nuuh⁻ hmēē⁻ he⁻ ga⁻ kwa' Jesús

⁷ Ja⁻ he⁻ hmēē⁻ nuuh⁻ la⁻ he⁻ siin⁻ kyah' hnäh' øøhn'. Nuuh⁻ ma⁻ gyuh⁻ he⁻ ma⁻ kyuu⁻ hnäh' lä⁻ ma' to⁻ nē⁻ ba' la⁻. Nuuh⁻ ma⁻ gyuh⁻ la⁻, la' juu' he⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh' lä⁻ ma' to⁻ nē⁻.

8 Pero ma⁻ra⁻ he⁻ hmëë⁻ ba⁻ nuuh⁻ la⁻ he⁻ siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Jëeh⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻lä⁻hnää⁻ ba⁻ Cristo jne⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻lä⁻hnaah⁻ hnäh⁻ øøh⁻ hnäh⁻. Jëeh⁻, dsa⁻ngëë⁻ ba⁻ he⁻ na⁻hoo⁻ ja⁻, hi⁻ ngoo⁻ dsa⁻lä⁻jnä⁻ hñii⁻ wa⁻je⁻ he⁻ jmee⁻ hnää⁻ dsa⁻.

9 Hi⁻ jäh⁻ hää⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻ mah⁻ na⁻hääh⁻ øøyh⁻, lä⁻ ma⁻hääh⁻ bih⁻ jee⁻ na⁻hoo⁻.

10 Hi⁻ hnää⁻ øøh⁻, hi⁻ he⁻ hääh⁻ tääh⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ tÿyh⁻.

11 Pero hi⁻ na⁻høøh⁻ kih⁻ øøh⁻, lä⁻ ma⁻hääh⁻ bih⁻ jee⁻ na⁻hoo⁻. Jëeh⁻ he⁻ hliih⁻ jmah⁻ ba⁻ jmeey⁻. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ ñey⁻ ha⁻ ta⁻ dsooy⁻, jëeh⁻ sa⁻ jnä⁻ mi⁻ñey⁻ he⁻ ngëy⁻ jee⁻ na⁻hoo⁻.

12 Gyuu⁻ pih⁻, siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jëeh⁻ ma⁻na⁻che⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ta⁻lä⁻ kih⁻ Jesús.

13 Hnäh⁻ dsa⁻ ma⁻kaah⁻, siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jëeh⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻chaa⁻ jää⁻ ga⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ chih⁻ kwaa⁻, jëeh⁻ ma⁻lëh⁻ hnäh⁻ kih⁻ hi⁻ hlëeh⁻.

Siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ gyuu⁻ pih⁻, jëeh⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ Tääh⁻.

14 Siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ ma⁻kaah⁻, jëeh⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻chaa⁻ jää⁻ ga⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻. Siin⁻ ka⁻läh⁻ kyah⁻ hnäh⁻ chih⁻ kwaa⁻, jëeh⁻ cha⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ ma⁻jäh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio neh⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻, hi⁻ ma⁻lëh⁻ hnäh⁻ kih⁻ hi⁻ hlëeh⁻.

15 Ta⁻ wa⁻ hee⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ni⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ cha⁻ në⁻ kih⁻. Hi⁻ hee⁻ dsë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, sa⁻ hnääy⁻ Tääh⁻.

16 Jëeh⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, sa⁻ gwa⁻ kih⁻ Dio. Kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ he⁻ hee⁻ dsë⁻ jmi⁻ngo⁻, hi⁻ he⁻ hee⁻ dsëy⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jëey⁻, hi⁻ he⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻.

17 Dsa⁻llaä⁻ ba⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ kyaah⁻ he⁻ hee⁻ dsë⁻ dsa⁻. Pero hi⁻ jmee⁻ lä⁻ hnøø⁻ Dio, lä⁻ ma⁻chaa⁻ ja⁻ ba⁻.

Ju'dsoo⁻ hi⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻

18 Gyuu⁻ kyaan⁻, ngoo⁻ ga⁻dsaa⁻ jmi⁻ he⁻ tøøhn⁻ la⁻. Ma⁻nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ kih⁻ jaa⁻ hi⁻ jä⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ kih⁻ Cristo. Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁻, jwëë⁻ dsa⁻ kyaay⁻ ma⁻chaa⁻ na⁻. Kih⁻ he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻, ñe⁻ jnääh⁻ ngoo⁻ ga⁻dsaa⁻ jmi⁻ he⁻ tøøhn⁻ la⁻.

19 Hi⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ jee⁻ kyaah⁻ jnääh⁻, pero sa⁻ ma⁻laay⁻ kyaah⁻ jnääh⁻. Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻laay⁻ kyaah⁻ jnääh⁻, ma⁻ jäh⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ jnääh⁻. He⁻ ga⁻hwëëy⁻ jee⁻ kyaah⁻ jnääh⁻ ga⁻lä⁻ jnä⁻, ja⁻ lä⁻ jëey⁻ laay⁻ kyaah⁻ jnääh⁻.

20 Pero ma⁻hñah⁻ ba⁻ hnäh⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ ga⁻kwëeh⁻ Cristo hnäh⁻. He⁻ja⁻ ma⁻kyuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju'dsoo⁻.

21 Ja⁻ kih⁻ he⁻ sa⁻ kyuuh⁻ hnäh⁻ ju'dsoo⁻ he⁻ siin⁻ juu⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Siin⁻ he⁻ la⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻kyuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻. Jëeh⁻ ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ni⁻ koo⁻ juu⁻ ta⁻juu⁻ sa⁻ go⁻hii⁻ jee⁻ kih⁻ ju'dsoo⁻.

22 ¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ ta⁻juu⁻? Hi⁻ jäh⁻ kih⁻ Jesús sa⁻ laay⁻ Cristo, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ ta⁻juu⁻. Hi⁻ na⁻høøh⁻ kih⁻ Cristo, jäh⁻ sa⁻ chaa⁻ Dio hi⁻ ni⁻ sa⁻ chaa⁻ jooy⁻ ka⁻läh⁻.

23 Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jäh⁻ sa⁻ laa⁻ Jesús Joo⁻ Dio, hi⁻ he⁻ sa⁻ laa⁻ kyaah⁻ Tääh⁻. Pero hi⁻ mi⁻ jnääh⁻ hñii⁻ he⁻ laay⁻ kyaah⁻ Joo⁻ Dio, laay⁻ kyaah⁻ Tääh⁻ ka⁻läh⁻.

24 Wa⁻ jäh⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ he⁻ ga⁻nuuh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻në⁻. Jëeh⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻jäh⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ he⁻ ga⁻nuuh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻në⁻, lä⁻ja⁻ tääh⁻ hnäh⁻ tääh⁻ kyaah⁻ jooy⁻ hi⁻ kyaah⁻ Tääh⁻ ka⁻läh⁻.

25 He⁻ la⁻ ja⁻, he⁻ ga⁻bääh⁻ Jesu⁻cristo hñii⁻ kyaah⁻ jne⁻: he⁻ ga⁻jmeey⁻ chaa⁻ jne⁻ tääh⁻.

26 Siin⁻ he⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ mah⁻ lä⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ hi⁻ hnøø⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh⁻.

27 Pero Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo, ma⁻jäh⁻ ja⁻ ba⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Mo⁻so⁻ jmee⁻ bii⁻ hi⁻ mi⁻tëë⁻ hnäh⁻. Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻ ba⁻ mi⁻tëë⁻ hnäh⁻ ga⁻lä⁻ jëë⁻. Hi⁻

hläeyh⁺ ju'dsoo' jmah⁺ ba', ja⁺ juu' ta'juu'. Ja⁻ go'taah' hnäh' koo⁻ hweh⁻ kyaah' Cristo, ja⁻ ba' lä'koo⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ Jmi⁻ lle' Na⁻ jngii' hnäh'.

²⁸ Gyuu⁻ kyaan⁺, na⁺ na⁺ go'taah' hnäh' koo⁻ hweh⁻ kyaah' Cristo. Lä'ja⁻ lä'cha⁻ o'joh⁻ dsē⁻ jnän⁻ wa'ra⁻ ga'tē⁻ jee' lä'jnäy', hi⁺ lä'ja⁻ sa⁺ jän' kyaah' o'hih⁺ wa'ra⁻ ga'tē⁻ jee' jäh⁺.

²⁹ Ma⁻ ñeh' ba' hnäh', lluu⁺ ba' Jesús. Lä'ja⁻ hnøø' lä'ngēēh' hnäh' ka'läh', lä'jēē⁺ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁺ laay⁺ kya⁺ Dio.

3

Hi⁻ laa⁺ joo⁺ Dio

¹ Jēē⁻ da' hnäh' ha⁻ koh' sa⁺ hnää' Täā⁻ jne', lä'jiih⁺ ma⁻ mi⁻ cheey⁻ jne' joo⁺. He⁻ ja⁻, dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ sa⁺ kyuu⁺ jne', jēēh' sa⁺ ga'lä'kyuuy⁺ hñii' Dio.

² Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, na⁺ ma⁻ laa⁺ jne' joo⁺ Dio. Sa⁺ ga' ma⁻ ñe' jne' ha⁻ lä' lee' jne'. Pero ñe' ba' jne', wa'ra⁻ ga'tē⁻ jee' lä'jnää' Jesucristo, lee' jne' lä'koo⁻ laay⁺ hñiiy', jēēh' ma'ja⁻ jēē⁻ jnih⁺ na⁻ hñaa⁺ lä'jēē⁻ lä'koo⁻ laay⁺ hñiiy'.

³ Hi⁺ ga'lä'jēē⁺ hi⁻ cha⁻ o'joh⁻ dsē⁻ kih⁺ he⁻ leey' kwee⁻ kyaayh', hi⁻ he' na⁻, ngoo⁺ mi⁻ lluuy⁺ hñiiy' cha⁻ ga'miuh⁻ lä'jiih⁺ leey' na⁻ jngēēy' lä'koo⁻ na⁻ jngēē⁺ hñii' Jesús.

⁴ Lä'jēē⁺ hi⁻ jmee⁻ dso'kye⁻, hläayh⁻ cha⁻ ne' ley kih⁺ Dio. Jēēh' hi⁻ jmee⁻ dso'kye⁻ na⁻, sa⁺ mi⁻ tēy⁺ kih⁺ ley.

⁵ Ma⁻ ñeh' ba' hnäh', ja⁺ Jesús mah⁺ jñuuyh⁺ dso'kye⁻ jnän⁻. Hi⁻ he' ni⁻ miih⁻ dso'kye⁻ sa⁺ ga'lä'cha⁺ kiyh⁺.

⁶ Lä'jēē⁺ hi⁻ tääh' kyaayh', sa⁺ jmeey⁻ dso'kye⁻. Pero lä'jēē⁺ hi⁻ jmee⁻ dso'kye⁻, sa⁺ ga' ma⁻ jēēy⁻ ni⁻ sa⁺ ga' ma⁻ lä'kyuuy⁻.

⁷ Gyuu⁻ kyaan⁺, ta⁺ kwa⁻ hnäh' jwē⁺ kih⁺ ni⁻ jaa⁻ mah⁺ mi⁻ gaay⁺ hnäh'. Hi⁻ jmee⁻ ma⁻ la⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺, hi⁻ he' ba' lluu⁺, lä'koo⁻ lluu⁺ hñii' Cristo.

⁸ Pero hi⁻ ga⁺ nää' jmee⁻ dso'kye⁻, laa⁺ kya⁺ hi⁻ sa⁺ llu⁺, jēēh' hi⁻ sa⁺ llu⁺ ga⁻ løø' jmee⁻ he⁻ hlih⁺ lä⁻ ma⁺ to⁻ nē'. He⁻ ja⁻ ja⁺ joo⁺ Dio mah⁺ heey⁺ ta⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ llu⁺.

⁹ Lä'jēē⁺ hi⁻ laa⁺ kya⁺ Dio sa⁺ jmeey⁻ dso'kye⁻, jēēh' lä⁻ ma⁻ laay⁺ ja⁻ ba' sa⁺ ju⁻ kih⁺ Dio. Sa⁺ le' jmeey⁻ dso'kye⁻, kih⁺ he⁻ laay⁺ kya⁺ Dio.

¹⁰ Jee' la⁻ dsa⁻ lä'jnä⁺ hii⁻ laa⁺ joo⁺ Dio hi⁺ hii⁻ laa⁺ joo⁺ hi⁻ sa⁺ llu⁺. Ga'lä'jēē⁺ hi⁻ sa⁺ jmee⁻ he⁻ llu⁺, hi⁺ sa⁺ hnäy⁺ øøyh⁻, sa⁺ laay⁺ kya⁺ Dio.

Wa' hnää⁺ jne' lä'jaa⁻ lä'jaa⁻ dsa⁻ kyaahn'

¹¹ Juu⁺ la⁻, he⁻ ga⁺ nūuh⁻ hnäh' lä⁻ ma⁺ to⁻ nē': Wa' hnää⁺ jne' lä'jaa⁻ lä'jaa⁻ dsa⁻ kyaahn'.

¹² Ta⁺ jmee⁻ hnäh' lä'koo⁻ ga⁺ jmee⁻ Caín hi⁻ ma⁺ laa⁺ kya⁺ hi⁻ sa⁺ llu⁺ mah⁺ ga⁺ jngēēyh⁺ øøyh⁻. ¿Hee⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ga⁺ jngēēyh⁺ øøyh⁻? Ga⁺ jngēēyh⁺, kih⁺ lä'jē⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ ma⁺ la⁺ ta⁺ hlih⁺ ba', hi⁺ ta⁺ kih⁺ øøyh⁻ ma⁺ la⁺ ta⁺ llu⁺ jmah⁺.

¹³ Hnäh' øøhn⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh' dsaa⁻ hoh' cher⁺ mah⁺ na⁻ høøh⁺ dsa⁻ kyah⁺ hnäh'.

¹⁴ Kih⁺ he⁻ hnää⁺ jne' øøh⁺ jne', he⁻ ja⁻ ma⁻ ñe' jne' ma⁻ tēēh⁺ jne' jee' chaa⁻ jne' tää⁺ lla⁻ he⁻ ma⁺ juu⁺ jne'. Pero hi⁻ sa⁺ hnää⁺ øøh⁻, lä⁻ ma⁻ na⁻ juuy⁺ ja⁻ ba'.

¹⁵ Lä'jēē⁺ hi⁻ na⁻ hääh' øøh⁻, laay⁺ lä'koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jngēēh⁺ dsa⁻. Ma⁻ ñeh' ba' hnäh', ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jngēēh⁺ dsa⁻, sa⁺ na⁻ jnäy⁺ kih⁺ Dio.

¹⁶ Ma⁻ ñe' ba' jne' hee⁻ ja⁻ he⁻ hnää⁺ jne' øøhn⁺. Jēēh', Jesucristo ga⁺ ngēē⁺ hñii' ga⁺ juu⁺ jnä⁺ jne'. Ja⁻ ba' lä'ja⁻ jne' ka⁻ läh', ää⁻ jmi⁻ kwa⁺ jne' hñaan⁺ mah⁺ juu⁺ jne' kih⁺ øøhn⁺.

¹⁷ Hi⁻ ma⁻ cha⁻ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, mah⁺ sa⁺ kway⁺ ni⁻ miih⁻ lä⁻ ma⁺ lla⁻ kya⁺ øøyh⁻, ha⁻ lä'ja⁻ jäh⁺ hnää⁺ bih⁺ Dio mah⁺ sa⁺ hnäy⁺ øøyh⁻.

¹⁸ Gyuu⁻ kyaan⁺, sa⁺ jmää⁺ jnän⁻ he⁻ hnää⁺ jne' dsa⁻ kyaahn' kyaah⁺ juu⁺ ta⁺ jmah⁺. Hnøø⁺ kwan⁺ lä'kaa⁻

tuh⁻dsē⁻ jne⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺, ja⁻ koo⁻ jmeen⁺ ba⁺.

19 Heh⁺ lä⁻ja⁻ ñe⁺ jne⁺ he⁻ tøøhn⁺ kyaah⁺ ju'dsoo⁺ hi⁺ mo⁻so⁻ hñi⁺ ga⁻ huu⁺dsē⁻ jnän⁻ cha⁻ne⁺ Dio.

20 Pero cher⁺mah⁺ hñi⁺ ga⁻ huu⁺dsē⁻ jnän⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁺ ñe⁻ Dio hi⁻ jēē⁻ jne⁺. Ga⁻lä⁻jē⁻ go⁻te⁻ ba⁺ ñey⁻.

21 Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺mah⁺ ma⁻na⁻jngi⁺ huu⁺dsē⁻ jnän⁻, ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻jøh⁺ dsē⁻ jnän⁻ kyaah⁺ Dio.

22 Hi⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ ngiin⁺ kih⁺ Dio, hñah⁺ ba⁺ jne⁺, jēeh⁺ høø⁻ ba⁺ jne⁺ nuuh⁻ kiyh⁺ hi⁺ jmee⁻ ba⁺ jne⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ tih⁻ dsēy⁺.

23 He⁻ la⁻ ja⁻ nuuh⁻ kiyh⁺: He⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ jooy⁺ Jesu-cristo, hi⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁺ jnän⁻.

24 Hi⁻ høø⁺ lä⁻jē⁻ mada⁻ kiyh⁺, chaa⁻ bih⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁺ Dio kyaayh⁺ ka⁻läh⁺. Ta⁻la⁺ kih⁺ jmi⁻lle⁺ he⁻ ga⁻kwēyeh⁺ jne⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ñe⁺ jne⁺ Dio kyaah⁺ jne⁺.

4

Beē⁺ ga⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio lä⁻koh⁺ ga⁻ jmi⁻lle⁺ kih⁺ hi⁻sa⁻llu⁺

1 Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, ta⁺ wa⁺ heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jäh⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio. Kye⁻ da⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁺ che⁺ laay⁺ kyaah⁺ Dio o sa⁺ laay⁺. Jēeh⁺ jwēē⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺ ga⁻nää⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ jmäy⁺ hñi⁺ lä⁻koh⁺ hi⁻ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

2 Lä⁻la⁻ ba⁺ lä⁻kyuuh⁻ hñih⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio. Lä⁻jēē⁻ hi⁻ jäh⁺ ja⁺ Jesucristo, laa⁺ jmi⁻ngo⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio.

3 Hi⁺ lä⁻jēē⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hi⁻ jäh⁺ sa⁺ ga⁻laa⁺ Jesucristo jmi⁻ngo⁺, hi⁻ he⁺ sa⁺ laa⁺ kyaah⁺ Dio. Jmi⁻lle⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kih⁺ Cristo ba⁺ he⁺. Ma⁻nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺, ja⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ he⁺ hi⁺ ma⁻chaay⁻ ba⁺ jmi⁻gyuu⁺ jmi⁺ na⁺.

4 Gyuu⁻ kyaan⁺, ma⁻laah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁺ ma⁻läh⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺ he⁺. Jēeh⁺ beē⁺ ga⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺

Dio hi⁻ jää⁺ hnäh⁺, lä⁻koh⁺ ga⁻ hi⁻ jää⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

5 Dsa⁻ he⁺ laa⁺ kyaah⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ba⁺, he⁻ja⁻ hlēyeh⁻ juu⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺ nuu⁻ kiyh⁺.

6 Pero jne⁺ laa⁺ jne⁺ kyaah⁺ Dio. Hi⁻ kyuu⁺ Dio, hi⁻ he⁺ nuu⁻ jnän⁻. Pero hi⁻ sa⁺ kyuu⁺ Dio, sa⁺ jmeey⁺ he⁻ jnän⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁺ jmee⁺ lii⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la⁺ kih⁺ ju'dsoo⁺, hi⁺ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

He⁻ ba⁺ che⁻ hnää⁺ Dio jne⁺

7 Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, wa⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺. Jēeh⁺, he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn⁺ gwa⁻ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ kyuu⁺ Dio.

8 Hi⁻ sa⁺ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, sa⁺ ga⁻ ma⁻kyuuy⁺ Dio. Jēeh⁺, Dio hnää⁺ bih⁺ dsa⁻.

9 Kyaah⁺ lä⁻la⁻ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio ha⁻ koh⁺ sa⁺ hnäy⁺ jne⁺. Ga⁻cheey⁺ jooy⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ hi⁻ laa⁺ gyuu⁻ koo⁻ mēē⁺ kyaay⁺. Mah⁺ jmeey⁺ chaa⁻ jne⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ jooy⁺ ba⁺.

10 Ha⁻ gwa⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Sa⁺ ja⁺ jnän⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻lä⁻hnää⁺ jne⁺ to⁻nē⁻ he⁻ja⁻ ga⁻cheey⁺ jooy⁺ mah⁺ ga⁻juuy⁺ lla⁻ jne⁺ lä⁻jwē⁺ jee⁺ ga⁻lä⁻hmaah⁻ dso⁻kye⁻ jnän⁻.

11 Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺mah⁺ Dio ma⁻lä⁻hnää⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ää⁻ jmi⁺ lä⁻hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺.

12 Jih⁺koh⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ma⁻jēē⁻ Dio. Pero cher⁺mah⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, Dio ba⁺ kyaah⁺ jne⁺. Hi⁺ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻hñaa⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio.

13 Kih⁺ he⁻ ga⁻kwēeh⁺ Dio jne⁺ Jmi⁻lle⁺ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ñe⁺ jne⁺ chaa⁻ jne⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁺ Dio kyaah⁺ jne⁺.

14 Ma⁻jēē⁻ jnääh⁺ hi⁺ jmee⁺ jnääh⁺ ju'dsoo⁺, Tääh⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻chee⁺ jooy⁺ mah⁺ lääy⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

15 Ga⁻lä⁻jēē⁻ hi⁻ jäh⁺, Jesús he⁺ laa⁺ jooy⁺ Dio, chaay⁻ kyaah⁺ Dio, hi⁺ Dio kyaayh⁺ ka⁻läh⁺.

16 Ma-lä-kyuuh~ jnääh ' hi ma-jmee' jnääh' dsoo' he- hnää' Dio jne'. Jëeh', Dio hnää' bih' dsa-. Hi hi- tääh' koo- hweh- he- hnääh' dsa-kyaaah', chaay- kyaah' Dio, hi Dio kyaayh' ka-läh'.

17 He-ja-, cher'mah' hnää- jne' dsa-kyaaahn', ma-na-hñaa' ba' he- hnää- jne' Dio mah' lä-ja- ma-cha- ba' o-jøh- dsë- jnän' wa'ra- ga-të' jee' lla' Dio ta'. Jëeh' lä-koo- laa' hñii' Dio, ja-ba' lä-ja- laa' jne' jmi-gyuu- la-.

18 Hi- hnää' dsa-kyaaah', sa- cha- mo- goyh-. Hi- dsoo' hnää' dsa-kyaaah', jmeey- ta- koo' ba' he- goyh-. Pero hi- goh-, jëey' wi' ba' laay', he-ja- goyh-. Lä-ja- cher'mah' hi- goh-, he- sa- na-hñaa' he- hnääh' Dio ba' ja-.

19 Hnää- jne' Dio, jëeh' hñii' bih' ga-lä-hnääh' jne' to-në'.

20 Cher'mah' hi- jäh': "Jnä' hnaan- Dio", mah' na-hääyh' øøyh-, hi- ta-juu' ba' he'. Jëeh', hi- jëë- øøh- mah' sa- hnääh', cha- lä-ja- hnääh' Dio hi- sa- ma-jëey- jih'koh'?

21 Ga-hñah' jne' nuuh- la- kiyh': Cher'mah' hi- hnää' Dio, wa' hnääh' øøyh- ka-läh'.

5

Wa' lla-dsëë' jne' kih' he- hliih'

1 Ga-lä-jëë- hi- ma-dsoo' dsë', Jesús he' laa' Cristo, hi- he' ba' laa' kyaa' Dio. Cher'mah' hnää- jne' jaa- dsa- hi- cha- chih- kyaa', lä-ja- ka-läh' hnää- jne' chih- kyaay'.

2 Cher'mah' hnää- jne' Dio hi- jmee' jne' lä-jë- mada- kiyh', ñe' jne' hnää- ba' jne' ka-läh' lä-jëë- jooy'.

3 Lä-la- ba' la' he- hnää- jne' Dio, hnøø' høøn' lä-jë- mada- he- jmeey'. Hi- lä-jë- mada- kiyh' sa- jwëeh' go-te~.

4 Jëeh', lä-jëë- hi- laa' kyaa' Dio lla-dsëë' kih' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu- la-. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he-ja- ba' ma-lla-dsëë' jne' kih' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu- la-.

5 Hi- ma-dsoo' dsë', Jesús he' laa' Jooy' Dio, hi- he' ba' hi- lla-dsëë' kih' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu- la-.

Cha- ba' he- jmee' ju'dsoo' kih' Jooy' Dio

6 Kyaah' jmi- hi- kyaah' jma- ja' Jesucristo jmi-gyuu- la-. Ja- ma-la- koo- ga-saay- jmi-, ga-tuuy' jma- kiyh' dsöh' hma-cru-. Hi- ja-ba' Jmi-lle' kih' Dio jmee' ju'dsoo' he- jay', jëeh' Jmi-lle' kih' Dio la' ju'dsoo' jmah' ba'.

7 Uu- laa' hi- jmee' ju'dsoo' gyuu- jmi-gyuu-. Täa' he' jaa-, hi- laa' juu' he' jee' ga-të' uu', hi- Jmi-lle' Na-jngii' ka-läh'. Koo- ba' juu' hii' kih' jee' lä-jëë- uu- hi- he'.

8 Hi- cha- hnë- nëe' he- jmee' ju'dsoo' hwa' la-. Jmi-lle' kih' Dio he', jmi- ja-, hi- jma- ka-läh'. Lä-jë- hnë- nëe' he- ja-, hii' koo- ba' juu' kiyh'.

9 Heeh' ba' jne' ju'dsoo' he- kwa- dsa-, ha- ga- sa- kyeë' ju'dsoo' he- ga-jmee' Dio kih' jooy'.

10 Hi- jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio, kyeey- ju'dsoo' la- neh- tuh-dsëy'. Hi- sa- jmee' dsoo' dsë' kiyh', jmääh' Dio jaa- hi- ta-juu', jëeh' sa- ma-heeyh- ju'dsoo' he- ga-jmee' Dio kih' Jooy'.

11 He- la- ja- ju'dsoo' he- ga-kway': Ta-la- kih' Jooy' hi- na'jiih-, ga-jmeey' cha- jne' tää'.

12 Hi- ma-heeh- kih' Jooy', lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa- ma-heeh- kih' Jooy', sa- na-jnääh' kih' Dio.

Nuuh- kih' Jwaa- jee' ga-dsaa' juu' kiyh'

13 Sñin- lä-jë- he- la- kyah' hnäh' hi- ma-heeh- kih' Jooy' Dio, mah' lä-ñeh' hnäh' he- ma-chaah- ba' hnäh' tää', hi- mah' jmeeh- hnäh' dsoo' kih' Jooy' Dio.

14 He- la- ja- o-jøh- dsë- he- ma-cha- jnän' kyaayh'. Cher'mah' ga-ngiin' he- hnøø' jne' kiyh' lä- hyoh- dsëy', nuuy' ba'.

15 Hi- cher'mah' ñe' jne' nuuy' ba' jnän', lä-ja- ñe' jne' ka-läh' wa'ra-

ga^ˆngi^ˆn' wa' he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻
lla⁻kyaa^ˆ jne' kiyh', ma⁻hñah^ˆ ba' jne'
ja⁻ lä^ˆjë⁻ he⁻ ma⁻ngi^ˆn' ja⁻.

16 Cher'mah^ˆ jaa⁻ hnäh^ˆ ga⁻jë^ˆh⁻
jaa⁻ øøh^ˆ jne' hi⁻ jmee^ˆ dso'kye⁻ he⁻
sa^ˆ jngi^ˆh^ˆ kiyh', ja⁻ ngi^ˆh^ˆ kiyh' kih'
Dio, hi^ˆ Dio jmee^ˆ ba' jøh⁻ dsë^ˆ kiyh'.
He⁻ la⁻ ja⁻, hlë^ˆhn^ˆ kih' hi⁻ jmee^ˆ
dso'kye⁻ he⁻ sa^ˆ jngi^ˆh^ˆ. Jë^ˆh^ˆ, cha⁻
ba' dso'kye⁻ he⁻ jngi^ˆh^ˆ kih' dsa^ˆ. Hi^ˆ
kih' hi⁻ ma⁻jme^ˆ dso'kye⁻ ja⁻, sa^ˆ
cha⁻ jwahn⁻ ngi^ˆ kiyh'.

17 Lä^ˆjë⁻ he⁻ hli^ˆh^ˆ he⁻ jmee⁻ jne', la^ˆ
dso'kye⁻. Pero cha⁻ ba' dso'kye⁻ he⁻
sa^ˆ jngi^ˆh^ˆ jnän⁻.

18 Ma⁻ñe^ˆ jne' ga⁻lä^ˆjë⁻ hi⁻ laa^ˆ
kyaa^ˆ Dio mo⁻so^ˆ jmeey⁻ dso'kye⁻,
jë^ˆh^ˆ Jo^ˆ Dio ba' hä^ˆ jne'. Sa^ˆ kway⁻
jwë^ˆ kih' hi⁻ sa⁻llu^ˆ mah^ˆ kaayh^ˆ jne'.

19 Ma⁻ñe^ˆ ba' jne' he⁻ ma⁻laa^ˆ jne'
kyaa^ˆ Dio, hi^ˆ hi⁻ sa⁻llu^ˆ ba' jmee^ˆ hih^ˆ
lä⁻kaa⁻ lä^ˆjuh^ˆ jmi⁻gyuu^ˆ.

20 Hi^ˆ ma⁻ñe^ˆ ba' jne', ja^ˆ ba' Jo^ˆ
Dio. Ga⁻jmeey^ˆ ga⁻lä^ˆngë⁻ jne' mah^ˆ
lä⁻kyuu^ˆ jnih^ˆ. Hi⁻ he^ˆ he^ˆ laa^ˆ juu^ˆ
dsoo^ˆ. Hi^ˆ ma⁻tøøh^ˆ ba' jne' kō⁻jøh^ˆ
kyaah^ˆ hi⁻ laa^ˆ juu^ˆ dsoo^ˆ. Hi⁻ he^ˆ he^ˆ
Jesucristo Jo^ˆ Dio. Hi⁻ he^ˆ he^ˆ hi⁻
dsoo^ˆ laa^ˆ Dio, hi⁻ jmee^ˆ chaa⁻ jne'
tä^ˆ.

21 Gyuu⁻ kyaan^ˆ, hä^ˆ hnäh^ˆ hñaa^ˆ
kih' dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah^ˆ dsa⁻. Wa'
la^ˆ lä^ˆja⁻.

2 Juan

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to' je⁻ he⁻ ga⁻ sii' Jwaa⁻

*Hee⁻ ja⁻ ju'dsoo' hi⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻
hnää⁻ jne' dsa⁻ kyaahn'*

1 Jnä' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah'¹ hnäh' siin⁻ juu' la⁻ kih'¹ dsa⁻mē' hi⁻ na⁻lleeh' kyaa¹ Dio kyaah'¹ kih'¹ lä⁻jēē⁻ jooy' hi⁻ hnaan⁻ lä⁻kāa⁻ tuh⁻dsen⁻. Ja⁻ ma⁻la⁻ jnä' hnaan⁻ hnäh', lä⁻ja⁻ ka⁻läh', lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻kyuuh⁻ ju'dsoo' hnäy'¹ hnäh'.

2 Hnaan⁻ hnäh'¹ kih'¹ he⁻ tøøh' jne' kyaah'¹ ju'dsoo' hi⁻ lä⁻ ma⁻tøøhn' ja⁻ba⁻ kyaah'¹ ju'dsoo' la⁻ lä⁻jē⁻ joh' jmi¹ cha⁻.

3 Ngiiin' kih'¹ Dio hi⁻ laa¹ Täa' jnän' hi⁻ ngiiin' kih'¹ Jesucristo jooy', wa' kway' he⁻ llu¹ kyah'¹ hnäh', wa' lä⁻ñih' dsēy'¹ hnäh', hi⁻ wa' jmeey' hii' ti¹ tuh⁻hoh' hnäh', lä⁻koo⁻ la¹ ju'dsoo' kiyh'¹ hi⁻ lä⁻koo⁻ jiih'¹ hnäy'¹ hnäh'.

4 Peer⁻ chaan⁻ cha⁻miih⁻ llu¹ kih'¹ he⁻ ma⁻jeen' ko⁻llaa' gyuu⁻ kyaah'¹ hi⁻ ga⁻nää' lä⁻koo⁻ hnøø'¹ ju'dsoo' hi⁻ lä⁻koo⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ jne' kih'¹ Täa'.

5 Sa⁻ la¹ nuuh⁻ hmēē' he⁻ siin⁻ kyah'¹ la⁻. Ja⁻ba⁻ nuuh⁻ he⁻ ga⁻hñah¹ jne' lä⁻ ma⁻ to⁻nē' ba⁻ la⁻. He⁻ja⁻ hne⁻ dsa⁻mē', chuun' kyaah'¹ hne⁻ na¹, wa' lä⁻hnää⁻ jne' dsa⁻kyaahn'.

6 He⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻, he⁻ hnää⁻ jne' dsa⁻kyaahn', he⁻ jmeen' lä⁻koo⁻ jäh' nuuh⁻ kih'¹ Dio ba⁻. He⁻ la⁻ ja⁻ nuuh⁻ he⁻ ga⁻nuuh⁻ hnäh' lä⁻ ma⁻ to⁻nē': he⁻ go⁻taah'¹ hnäh' hnaah⁻ hnäh' dsa⁻kyaah'¹ hnäh'.

Dsa⁻ hi⁻ ta⁻juu'

7 Jēeh', ga⁻nää' jwēē' hi⁻ ta⁻juu'¹ lä⁻kāa⁻ jmi⁻gyuu⁻, hi⁻ sa⁻ jmeē⁻ dsoo' ja¹ Jesucristo jmi⁻gyuu⁻ la⁻, laa¹ jmi⁻ngo¹. Hi⁻ jmeē⁻ lä⁻ja⁻, hi⁻ he⁻ he⁻ hi⁻ ta⁻juu'¹, hi⁻ na⁻høøyh'¹ kih'¹ Cristo.

8 Leeh⁻ hnäh'¹ mah'¹ sa⁻ hee'¹ ta⁻kyah'¹ hnäh'¹ he⁻ ma⁻na⁻llu'. Lä⁻ja⁻ ba⁻ leh⁻ hnäh'¹ na⁻tee⁻ jñee'¹ hnäh'.

9 Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ dsa⁻kah⁻ jwē'¹ cher⁻mah'¹ ga⁻tuy'¹ nuuh⁻ kih'¹ Cristo, sa⁻ laay'¹ kyaa¹ Dio. Pero hi⁻ høø⁻ koo⁻ hweh⁻ nuuh⁻ kih'¹ Cristo, hi⁻ he⁻ ba⁻ laa¹ kyaah'¹ Dio hi⁻ laay'¹ kyaah'¹ Jooy'¹ ka⁻läh'.

10 Cher⁻mah'¹ jaa⁻ hi⁻ ga⁻lloo¹ kyah'¹ hnäh'¹ hi⁻ sa⁻ kye⁻ nuuh⁻ kih'¹ Cristo lä⁻koo⁻ hlēehn'¹ la⁻, ta⁻ heeh'¹ hnäh'¹ cha⁻neh⁻ kyah'¹ hnäh', ni⁻ ta⁻ jmee⁻ hnäh'¹ Dio kiyh'¹.

11 Jēeh', hi⁻ jmeē⁻ Dio kiyh'¹, he⁻ jmeey⁻ ko⁻jøh'¹ kyaah'¹ ta⁻ hñih'¹ he⁻ jmeē⁻ dsa⁻ he'.

12 Cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ juu'¹ he⁻ hnoon¹ jwēēhn⁻ hnäh', pero mo⁻so⁻ ma⁻si¹ ga⁻ jnä', kih'¹ he⁻ hnoon¹ niin⁻ na⁻jēēn⁻ hnäh'¹ mah'¹ llan⁻ juu'¹ ko⁻jøh'¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ jēē⁻ dsē⁻ jne' go⁻te⁻.

13 Jooy' dsa⁻mē' øøh'¹ hnäh'¹ hi⁻ na⁻lleeh' kyaa¹ Dio, jmeey⁻ Dio kyah'¹ hnäh'. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

3 Juan

He- la- jee' ga- tē' hnē- je- he- ga- sii' Jwaa'

Ga-hii' juu' kih' Gayo he- ga-ngēy' llu'

¹ Jnā' dsa- gyuu' kyaah' hnāh', siin- juu' la- kih' ome- kyaan-, Gayo, hi- hnaan- lä-kaa- tuh- dsen-.

² Øøhn' hi- hnaan-, ngiin' kih' Dio mah' wa' dsa- ngēh' llu' kih' ga- lä- jē- ba'. Lä- koh' lluu' hne- kih' Dio, ja- ba' lä- ja- wa' chaah- hne- llu'.

³ Ga- jēē' dsen- cha- miih- ma' ya- nää' kō- llaa' øøh' jne'. Ga- jmeeyh' juu' lä- ma- hääh' ba' hne- kōo- hweh- kyaah' ju' dsoo'.

⁴ Sa- cha- ga' jyoh' he- jmee- jēē- dsen- lä- koh' ga' he- la-, he- nuun- tääh' ba' gyuu- kyaan- lä- kōo- la' ju' dsoo'.

⁵ Øøhn' hi- hnaan-, jmeeh- ba' hne- llu' lä- kōo- hä' ma' jmeeh- be' kih' øøh' jne'. Hi- cha- ga' miih- llu' jmeeh- kih' hi- go- nää' ta- jee' jyoh'.

⁶ Hi- he' ga- kwa' juu' neh- gwah' ha- lä- koh' hnaah' hnih'. Ja- jmeeh- llu' hoh' kwēy' he- jmee- bii' kiyh' cha' jwē' jee' ga- nääy', jēē' lä- ja- lle- kih' hi- jmee- ta' he' kih' Dio.

⁷ Hi- he' na- nää' llu' dsē' kwaat- kih' Jesús. Sa- ga- heeyh- ni- miih- he- ma' kwa- dsa- hi- sa- ga' ma- heeh- juu' kih' Dio.

⁸ Ää- jmi' jmeen' be' kih' hih' dsa- hi- ga- nää' kwa- ju' dsoo'. Jēē', he- jmee' jne' lä- ja-, jmee' jne' kō- jøh' kyaayh' ba' ja-.

Ga- jmee' Diótrefe he- hlih'

⁹ Ga- siin' kih' gwah-, pero Diótrefe sa- hnøøy' jmee- jnāäh' mada- kiyh', jēē' hñii' bih' hnøøy' jmeey' hih-.

¹⁰ He- ja- wa' ra- ga- tē' jee' nñn' jee' ja-, mi- lihn- dsēy' he- ngēy- kooyh- juu' jwii' mah' jmeey- juu' ta- juu' kyaa' jnāäh'. Hi- sa- lēē' kiyh' he- jmeey- lä- ja-. Lä- kye- øøh' jne' hi-

dsa- nää' jee' ja- sa- heeyh-. Hi- lä- ja- hay- kih' hi- hnøø' heeh- øøh' jne', lä- jiih' lleey- neh- gwah- go- te-.

Ga- hii' juu' kih' Demetrio he- ga- jmeey' he- llu'

¹¹ Øøhn' hi- hnaan-, ta- jmee- lä- kōo- jmee- hi- ga- nää' jwē' hlih'. Jmee' he- llu' jmah' ba'. Jēē' hi- jmee- he- llu', laa' kyaa' Dio. Pero hi- jmee- he- hlih', sa- ga' ma- heeyh- kih' Dio.

¹² Ga- lä- jēē- ba' hlēēh- llu' kih' Demetrio. Lä- kye- ju' dsoo' hlēēh- llu' kiyh'. Ja- ba' lä- ja- jnāäh' jmee- jnāäh' ju' dsoo' kiyh' ka- läh'. Hi- ñeh' hnāh' hlēēh' jnāäh' ju' dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha- cha- ga' miih- he- hnoon' jwēēhn- hne-, pero mo- so- ma- siin' ga' jnä'.

¹⁴ To- chah' la- hnoon' na' jēēn- hne- mah' llan' juu' kō- jøh'.

¹⁵ Wa' hii' ti' tuh- hoh'. Ome- jnän' jmee- Dio kyah'. Jmee' Dio kih' lä- jaa- lä- jaa- ome' jnän' hi- tääh' jee' na-.

Judas

He- la- na- je- he- ga- sii'

Juda

1 Jnäh' Juda jmeen' ta' kih' Jesucristo hi' laan' øøh' Jacobo, siin' kyah' hnäh' hi' na-teeh' kyaa' Dio hi' laa' Täa' jnän', hnäh' hi' na-jngëe', hi' lä-ja- hää' ba' Jesucristo hnäh'.

2 Wa' lä-ñih' dsë' Dio hnäh' cha-ga'miuh', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh', hi' lä-ja- wa' hnäy' hnäh' cha-ga'miuh'.

Dio lla' ta' kih' hi' hñaa- dsë'
(2 Pedro 2:1-17)

3 Hnäh' øøhn' hi' hnaan', ma' hnoon' ma' siin' kyah' hnäh' ha- lä- ga-lää' Dio jne'. Pero na' ba' laan', jmee' bii' kin' siin' jyoh' juu' kyah' hnäh'. He-ja- chuun' kyaah' hnäh', ni' ko-hi'pih' ta' kwa- hnäh' jwë' mi-sii' dsa- juu' he- ma-dsoo' dsë- jne' la-. Jëeh', koo- hä' ba' ma' ga-kwa' Dio juu' la- kih' lä-jëe- hi- na-jngëe'.

4 Ko-llaa' hi' ma-taah' jee' kyah' hnäh' jmäy' hñiiy' lä-koo- jaa- øøh' jne'. Pero ko-ja- ma-na-hee- ba' hi' hñaa- dsë' he' ja' jmi-gyuu'. Lä-koo- he- tih- dsëy' juu' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne', he-ja- jäyh' na-na' jwë' jnän' jmeen' lä-jëe- he- lla- dsë- jne'. Ni' sa' tooyh- ta' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi' laa' jaa- ba', hi' jmee' hih' kih' lä-jëe'.

5 Ma-ke- ma-ñeh' ba' hnäh' he- la-, hnoon' mi-dsoohn' hoh' hnäh' lä-koo- ga-jmee' Dio llo'joo', lä- ma' ga-hwëey' dsa- kyaay' hi' ma' tääh' hwa' Egipto. Ma-ngëe' he- ja-, ga-jngëeh' Dio lä-jëe- hi' sa' ga-lä-dsoo' dsë' kiyh'.

6 Hi' lä-ja- ko-llaa' ángele ga-bey' høoy', kih' he- sa' ga-tih' dsëy' ta' he- ma' hä' gooy-. He-ja- ga-jmee' Dio täayh' na-jnëey' jee' na-hoo- jee' sa' hwëey' jih'koh', lä-jiuh' lloo' jmi' lla' Dio ta' kiyh'.

7 Hi' lä-ja- ga-heeh' Dio wii' hi' ma' tääh' jwii- Sodoma, hi' ma' tääh' jwii- Gomorra hi' hi' ma' tääh' jyoh' jwii- he- ma' tääh' lä-kaa- jah- ja-, kih' he- ga-kaayh' wa' hi' cha- hi-, hi' ga-kaayh' he- ba' dsa-ñuu- dsa-kyaaayh'. Lä-ja- ga-la' kih' dsa- he' mah' lä-ngëe' jne' ha- lä-koo- wii' sa' jëe' dsa- wa-ra- ga-të' jee' lla' Dio ta', kaay' kyaah' je- he- sa' uu' jih'koh'.

8 Ja-ba' lä-ja- jmee- dsa- hi' ma-taah' jee' kyah' hnäh', laay' lä-koo- dsa- hi' sa' cha- huud'së- kih', ma-mi-sayh' hñiiy', sa' hnøoy' jmee' Dio hih' kiyh', hi' hlëeyh' wii' kih' jmi-lle' hi' cha- be' kih'.

9 Pero ángel jøøh' hi' chee- Migye' sa' ga-tuu- dsëy' ma' jwäy' dso'jwii' kih' hi-sa-llu', ma' ga-ti- ga-choo' hi-sa-llu' juu' kyaayh'. Ma' teey' kwaat' kih' hi' kih' ma' jä' hii' Moisé. He-ja- ga-siiyh' lä-la- ba': "Dsa-jøøh' jnän' wa' juuh' kyah'."

10 Pero dsa- hñaa- dsë' he', hlëeyh' wii' kih' lä-jëe- he- sa' ngëey'. Hi' dsa-gaay' kyaah' he- sa' jwëeh' lä-ngëe' jne'. Jëeh', ma-ñe' ba' jne' lä-koo- lle' jnän' hi' lä-kye- jah' ma-ñe- bih' ka-läh'. Pero dsa- he', heey' hñiiy' kyaah' lä-jëe- he- hee' dsëy'. Ni' miih- sa' jmeey' huud'së-.

11 Peer- jwii- dsa- he', he- jmeey' lä-koo- ga-jmee' Caín. Hi' hnøoy' liyh' cha-miuh- kuu', he-ja- dsa-kayh' jwë' lä-koo- ga-kah- Bal-aam. Hi' le' kiyh' lä-koo- ga-la' kih' Coré hi' ga-juu' kih' he- ga-jmeey' chaayh- kyaah' Dio.

12 La' o-hih' kyah' hnäh' lä-koo- jmee- dsa- he', ma' dsa-taayh' jee' kyah' hnäh' lä- ma' jmeeh- hnäh' jmi' kuh-huh' hnäh' kyaah' dsa-kyaaah' hnäh'. Ni' miih- sa' lä-hiiyh' dsa-taayh' kuh-hiiyh' jee' kyah' hnäh', hnooyh- lä-jëe- he- ga-tih' dsëy' hñiiy' ba'. Laay' lä-koo- jni' he- sa' kyaah' jma', he- go-kye' lle' ta' la- ta' jnø-. Laay' lä-koo- hma- he- sa' hii- mi' jii- kih', he- ma-cheeh' lä-kye-

jmoo' kih'. Lää'koo- he- na-juu' to' jiih- ba' laay'.

13 Lää'koo- jmi- ñeeh- jee' cha-hluh- soo- tu'joo- kih', lä'ja- laa' hi- he' kyaah' lä'jē- he- hliih' he- jmeey- ja-. Laay' lä'koo- nuu' hi- ma-kah- jwē- kih'. Ma-na-laay- kwaat- dsa-näay' tää' jee' na-hoo- läh-.

14 Enoc, hi- ma' laa' jee' ga-tē- gyeē' sa'ju- kih' Adán, ga-hlēeyh' kih' dsa- he', ga-ngēey' juu' ha- lä' le' ta- cha'nē, ga-jäyh': "Hii- Dsa-jøøh' jnän' ma-ja- kyaah' cha-miih- mil hi- na-jngēē' kyaay',

15 mah' jmeey' jwiz- kih' lä'jēē- dsa-. Ma'ja- llay' ta' kih' lä'jēē- hi- hñaa- dsē' he' kwaat- kih' dso'kye- he- ga-jmeey' jee' täayh' jwē' hliih' ja-, hi- kwaat- kih' lä'jē- wii' he- ga-hlēeyh' kih' Dio", ga-jäh' Enoc.

16 Dsa- he' koo- ti chooy- juu', sa- tih' dsēy' ni- koo- ni- he- ga'jyoh' he- llu', ga-näay' hnooyh- lä'jē- he- heē- dsēy' ba'. Hi- hlēeyh- juu' kaah' jmah' hi- hlēeyh- juu' jmä'øø' ha- lä' jee' liyh- kuu'.

Hnøø' mi'te' jne' lä'koo- lle' kih'

17 Hnäh' øøhn' hi- hnaan-, mi-dsooh- hoh' hnäh' lä'jē- juu' he- ma-nuun' jää' he- ga'kwa' apóstole kyaa' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän',

18 ga-jäyh' siyh- hnäh': "Wa-ra- ga-tē- jee' llaa- jmi', ya-nää' dsa- hi- mi-kwah' lä'jē- he- llu', hi- ga-nää' lä'koo- ngii- he- hliih' he- hä- tuh- dsēy'."

19 Hi- he', koo- llaay- dsa- hni- mah' jmeey' to' nää', hnooh- gyih' he- ngii- jmi-ngo' kiyh', sa- kyey- Jmi-llē- Na-jngii'.

20 Øøhn' hi- hnaan-, go-nää' ba' hnäh' ta- cha'nē kyaah' he- ma-dsoo' hoh' hnäh'. He- na- ba' he- na-jngii' ' go-te-. Hi- lä'ja- ngii' hnäh' kyah' kyaah' be' kih' Jmi-llē' Na-jngii'.

21 Go-taah' hnäh' koo- hwēh- kyaah' he- hnää' Dio hnäh'. Kwēeh' hoh' hnäh' lä'jiih' tēē' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' kyah' hnäh' mah'

lä'ja- jmee' chaa- hnäh' kyaayh' lä'jē- joh' jmi' cha-, jēeh' lä'ñih' dsēy' kyah' hnäh'.

22 Hlēēh' hnäh' hi- jmee- to' dsē', mah' lä-ngēey' hee- ja- he- llu'.

23 Chaah' hnäh' hi- ma-hii' goo- kih' dsoo' cha'je- hi- wa' lä-ñih' hoh' hnäh' kih' jñah'. Pero leēh- hnäh' wa-ra- ga-jmeeh' hnäh' ko-jøøh' kyaayh'. Jēeh', lä'koo- he- sah' ba' laay' kyaah' he- hliih' he- jmeey- ja-.

24 Jaa- Dio ba' hi- cha- be' kih'. Hñii' bih' liyh- häay' hnäh' mah' sa- täh- hnäh'. Heh' lä'ja- ngēey' hnäh' ya-jwii' kiyh', na-jngēēh' hnäh' hi- cha-miih- jēē- hoh' hnäh'.

25 Jaa- hñiiy' ba' cha- cha-miih- huudsē- llu' kiyh', hi- läay- jne'. He- ja- wa' jmeen' juuh- kih' Dio hi- gya' jøøh'. Jaa- hñii' bih' jmeey' hih' hi- cha- cha-miih- be' kiyh'. Lä'ja- laay' na' hi- lä'ja- laay' ga-lä'jē- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

Apocalipsis Juu' he- ga mi jnää- ángel kih' Jwaa-

¹ Jee' la- na-sii- he- ga mi jnää- Jesucristo, ja-ba' he- ga-hyoyh' kih' Dio mah' mi-jnääy- kih' dsa- kyaay' lä-jë- he- nøø' juu' le' chah'. Ga-cheey' ángel kyaay' mah' ngëey' juu' la- ki- jnä', Jwaa- hi- jmee- ta' he' kiyh'.

² Jnä' ga-jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi- ga-jmeen' dsoo' kih' lä-jë- juu' he- ga-kwa' Jesucristo, ja-ba' lä-koo- ga-jëen'.

³ La' llu' kih' hi- hë- hi- kih' hi- nuu- lä-jë- he- na' ga' le' lä-koo- jäh' juu' la-. Hi- la' llu' kih' hi- jmee- he' lä-koo- na-sii- juu' la-, jëeh' ma-ngoo' ya-jäh' le' he- ja-.

Ga-sii' Jwaa' kih' lä-jë- gyii' gwah-

⁴ Jnä' Jwaa- siin- kih' lä-jë- gyii' gwah- he- tøø' hwa' Asia. Ngiiin' kih' Dio wa' kway' lä-jë- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'. Hi- he' he' laa' na', hi- he' he' ma' laa' jää', hi- he' he' hi- na' ga' jäh'. Hi- lä-ja- ngiiin' kih' lä-jë- gyee' jmi-llé' hi- tääh' cha-né' Dio.

⁵ Hi- lä-ja- ngiiin' kih' Jesucristo hi- mi-te' juu' kih'. Hi- he' to-né' ga-lä-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu' hi- jøøh' ga' kih' jee' lä-jë- rey hi- chaa- hwa' la-.

Hi- he' hnää' jne', hi- ga-chey' dso'kye- jnan' kyaah' jma- kiyh'.

⁶ Hi- ga-jmäy' jne' lä-koo- rey, hi- lä-koo- jmi-dsa- mah' jmeen' ta' he' kih' Dio hi- laa' Jmiiy-. Wa' jmeen' juuh- kiyh' hi- wa' laay' dsa-ta' lä-jë- joh' jmi- cha-. Wa' la' lä-ja-.

⁷ Miih- ga' jmee-, jäh' jee' jni'. Ga-lä-jë- ba' jëey' wa-ra- ga-té' jee' jäh', lä-kye- hi- ga-jmäy- dsoo'. Lä-jë- nee' dsa- hi- chaa- hwa' la- ki'hooh' wa-ra- ga-jëey' jäh' Jesús. Wa' la' lä-ja-.

⁸ "Jnä' he' laan' lä-koo- hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu-, hi- lä-jiih' hee' jmi-gyuu- lä- ma-laan' ja-ba'", ga-jäh' Dsa-jøøh' jnan'. Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jää', hi- ja-ba' hi- he' jäh' ka-läh', hi- cha- cha-miih- be' kih'.

Ga-hëe' mi 'né' Jwaa' jmëe' kih' Dsa-jøøh' jnan'

⁹ Jnä' Jwaa- øøh' hnäh', jëen- wii' ko-jøh' kyaah' hnäh', jee' hnäh- jne' Dio ko-jøh', hi- kwëeh- ba' dsë- jne' kyaah' be' he- kwa' Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee- Patmo, he- hä' jee' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga-chee' dsa- jnä' kih' he- sa' ga-lä-hnøøy' juu' kih' Dio, hi- lä-ja- sa' ga-lä-hnøøy' he- ma' kwan- juu' kih' Jesucristo.

¹⁰ Ma' ga-té' jmi- he- tääh' dsa- kwa' ti'hmaah' kih' Dsa-jøøh' jnan', ma' kye- cha-miih- Jmi-llé' Na-jngii', ma' ga-nuun' ta- ka'luun- koo- ki-gaa- he- nuuh' lä-koo- luu' hoo',

¹¹ he- ga-jäh':

—Jnä' he' laan' lä-koo- hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta. Jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu-, lä-jiih' hee' jmi-gyuu- lä- ma-laan' ja-ba'. Sii' né' mo'je- lä-koo- te' he- jëeh' la-, chee' kih' lä-jë- gyii' gwah- he- tøø' hwa' Asia. Chee- kih' jwii- Éfeso, kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih' Sardis, kih' Filadelfia hi- kih' Laodicea.

¹² Ga-jëeh' hñiin- mah' jëen- hi- he' ma' hlëeh- kyaah' jnä'. Lä-koo- ma' ga-jëeh' hñiin- ga-jëen' gyii' candelero he- na-la- kyaah' ku'nøø-.

¹³ To'dsaah' jee' kih' candelero ja-, ga-jëen- jaa- hi- laa' lä-koh' ma' laa' Hi-ga-lëe'ngo', ma' kyeyh' koo- hmiih- kyoo- he- té- lä- ga-té' hwa', hi- ma' na-hñuu- mo-dsëy' kyaah' hmiih- he- ma-na-la- kyaah' ku'nøø-.

¹⁴ Peer- ma' tø-jlëe- lley' lä-koo- tøø- jnu' borrego, hi- lä-koo- tøø- tu'hmoo-. Mi-nëy' ma' la' lä-koo- jee' hya- je-.

15 Ma-tiiy ma' la' lä-koō- la' ñe' nøø' he- jih' lä-koō- ma' koo- neh' hwii'. Lle' kiyh' ma' nuuh' lä-koō- jee' jyoo' jmi-.

16 Ma' chaayh- kyaah' gooy- ra-lluū' gyeē' nuu' hi- neh' to-hooy' ma' go-hii' koo- ñe'tuuh- chuuh- he- na-jnii' lä-to' jwoo'. Mo-ney' ma' la' lä-koō- jmee' hyoo- he- jee- ñih'.

17 Ma' ga-jee' jnih', ga-tahn' lä-koō- he- na-juun' huuh' tiiy'. Ja-ga' ga-kyey- gooy- ra-lluū' nē' kin' mah' ga-siiyh' jnä':

—Ta' wa' gah', jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu', lä-jiih' hee' jmi-gyuu', lä' ma-laan' ja-ba'.

18 Jnä' he' na'jiihn'. Jnä' he' ga-juun', pero hii' jnä' la- na'jiihn' ka-läh' lä-jē' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä-ja-. Jnä' ba' jmeen- hih' juu' dsa-, hi' jnä' ba' jmeen- hih' cher'mah' dsa-näy' cha-je-.

19 Sii' lä-jē' he- ma-jeeh', lä-jē' he- jeeh' na' hi' lä-jē' he- na' ga' le'.

20 Jee' la- mi'jnään' he- hnøø' jäh' kih' lä-jee' gyeē' nuu' hi- ma-jeeh' hi-tääh' goon- ra-lluū' he' hi' lä-jē' gyii' candelero he- na-la' kyaah' ku'nøø'. Lä-jee' gyeē' nuu' laa' lä-koō- angele kyaa' lä-jē' gyii' gwah', hi' lä-jē' gyii' candelero he- ma-jeeh' ja-, la' lä-koō- lä-jē' gyii' gwah'.

2

Juu' la- ga-chee' Jwaa' kih' gwah' jwii- Éfeso

1 'Sii' kih' ángel hi- na-hñaa' gwah' jwii- Éfeso: “Jäh' hi- chaah- gyeē' nuu' kyaah' gooy- ra-lluū' he', hi- ngē' jee' kih' gyii' candelero he- na-la' kyaah' ku'nøø':

2 Ma' ba' jnä' lä-jē' he- jmeeh-. Sa- dsa-hwaah' kyaah' ta' kyah' hi' jøh- ba' hoh'. Hi' sa' kwēeh' hoh' kyaah' hi- hlēeh' hi' ma-jeeh' ba' hi- jmää- hñii' lä-koō- apóstole hi' sa-laay'. Juu' ta-juu' ba' ma-jnääh' kiyh'.

3 Ma-jeeh' cha-miih- wii' kwaan- kin' hi' ma-kwēeh' ba' hoh', sa' cha- ma-hwaah'.

4 Pero cha- koō- he- ma-hlääh- kyaah' jnä', mo-so' hnaah- jnä' lä-koō- ma' hnaah' jnä' lä' ma' to-ñe'.

5 Mi-dsooh- da' hoh' lä-koō- ma' hnaah- jnä' lä' ma' to-ñe'. Wa' lä-dsaa- hoh' ka-läh' mah' jmee' lä-jē' he- llu' lä-koō- ma' jmeeh- jää'. Cher'mah' sa' jmeeh' lä-ja-, chah' ba' jän- mah' jñuuhn' candelero kyah' cher'mah' sa' ga-jeeh' kyaah' Dio ka-läh'.

6 Pero cha- ba' koō- he- llu' he- ma-jeeh' kyah'. Sa' tih' hoh' he- jmee' lä-jee' nicolaita, ja-ba' lä-ja- sa' tih' dsen- ka-läh'.

7 Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- he- hlēeh' Jmi-llē' Na-jngii' kih' lä-jē' gwah'. Hi- ga-lih' mi-te', kwan' kuyh' kih' chaah' hma- he- jmee' cha- dsa-, he- chih' to-dsaah' ya-jwii' kih' Dio.”

Juu' la- ga-chee' Jwaa' kih' gwah' jwii- Esmirna

8 'Hi' sii' kih' ángel hi- na-hñaa' gwah' jwii- Esmirna: “Hi- ma-laa' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu', lä-jiih' hee' jmi-gyuu' lä' ma-laay' ja-ba', hi' hi- ga-juu' hi' ga-lä-jiiyh' ka-läh', jäh' lä-la-:

9 Ma' ba' jnä' lä-jē' he- jmeeh-. Jeeh' ba' hne- wii' hi' tä-ñee' hne- pero cha- cha-miih- kyah' gyuu' jmi-gyuu'. Ma' ba' jnä' kih' hi- hlēeh' wii' kyah'. He- koō- jäh' bih' laay' judiu. Pero laay' dsa- kyaa' Tana' ba'.

10 Ni' miih- ta' wa' gah' kih' he- na' ga' dsa-ngēeh'. Hii' hi-sa-llu' la- taayh' ko-llaa' hnäh' neh-ñe' mah' jee' che' kwēeh' hoh' hnäh'. Heeyh' hnäh' wii' lä-jiih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lä-jiih' juuh'. Hii' jnä' kwēeh- hne- koō- coron he- kyaah' jmee' chaah'.

11 Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- he- hlēeh' Jmi-llē' Na-jngii' kih' lä-jē' gwah'. Hi- ga-lih' mi-te', sa' cha- he- le' kiyh' jee' tē' to' jiih' juu' dsa-.”

Juu' la- ga-chee' Jwaa' kih' gwah' jwii- Pérgamo

12 'Hi⁻ sii['] kih['] ángel hi⁻ na⁻hñaa['] gwah⁻ jwii⁻ Pérgamo: "Hi⁻ chooh⁻ ñe['] 'tuuh⁻ chuu⁻ he⁻ na⁻ jni['] lä⁻ to['] jwoo['], jäyh['] lä⁻ la⁻:"

13 Ma⁻ ba['] jnä['] lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hi⁻ ha⁻ chaah⁻. La['] hoo['] hi⁻ sa⁻ llu['] ba['] jee['] na⁻. Pero ma⁻ ra['] he⁻ chooh['] ba['] hne⁻ koo⁻ hweh⁻ juu['] kin⁻. Hi⁻ lä⁻ ma⁻ dsoo['] ja⁻ ba['] hoh['] kin⁻ ka⁻ läh['], ma⁻ ke⁻ ñeh['] ba['] ha⁻ lä⁻ ga⁻ la['] kih['] An⁻ tipa hi⁻ ma['] mi⁻ teh['] kyaah['] juu['] kin⁻. Ga⁻ jngii['] dsa⁻ kiyh['] jee['] kyah['] hnäh['] na⁻ jee['] hää['] hi⁻ sa⁻ llu['].

14 Pero cha⁻ ga['] jyoh['] he⁻ kyaah['] ga⁻ hlääh⁻ hne⁻. Jēh['], tääh['] ga['] jee['] kyah['] hnäh['] hi⁻ kye⁻ nuuh⁻ kih['] Bal⁻ aam. Hi⁻ he['] ga⁻ taah⁻ juu['] Balac ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmeey['] he⁻ ga⁻ tah['] dsa⁻ Israel kyaah['] koo⁻ ga⁻ kuyh⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ nē['] dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, hi⁻ kyaah['] he⁻ ga⁻ kaayh⁻ wa['] hi⁻ cha⁻ hi⁻.

15 Ja⁻ ba['] lä⁻ ja⁻ tääh['] jee['] kyah['] hnäh['] hi⁻ kye⁻ nuuh⁻ kih['] dsa⁻ nicolaita, he⁻ ja⁻ sa⁻ tih⁻ dsen⁻.

16 He⁻ ja⁻ jeeh⁻ hñaa['] kyaah['] Dio. Pero cher['] mah['] sa⁻ ga⁻ heeh⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻, chah['] ba['] jän⁻ kyah['] mah['] teen['] kyaah['] dsa⁻ he['] kyaah['] ñe['] tuuh⁻ he⁻ hä['] hoon⁻.

17 Hi⁻ hnø['] heeh⁻ juu['] la⁻, wa['] heeyh⁻ he⁻ hlēeh⁻ Jmi⁻ lle['] Na⁻ jngii['] kih['] lä⁻ jē⁻ gwah⁻. Kih['] hi⁻ ga⁻ lih['] mi⁻ te['], kwan['] kuyh⁻ maná he⁻ na⁻ hmää['], hi⁻ kwēeh⁻ jnih['] koo⁻ mi['] mi['] ku['] tøø⁻. Nē['] mi['] ku['] ja⁻, na⁻ sii⁻ koo⁻ jmi⁻ hmēē['], he⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ kyuu⁻. Ma⁻ la⁻ hñii['] hi⁻ hyoh⁻ ba['] lä⁻ kyuu⁻."

Juu' la⁻ ga⁻ chee['] Jwaa['] kih['] gwah⁻ jwii⁻ Tiatira

18 'Hi⁻ sii['] kih['] ángel hi⁻ na⁻ hñaa['] kih['] gwah⁻ jwii⁻ Tiatira: "Joo['] Dio hi⁻ hya⁻ je⁻ mi['] nē['], hi⁻ la['] ma⁻ tüy['] lä⁻ koo⁻ ñe['] nøø['] he⁻ jih['] gyeh['], hi⁻ he['] jäh['] lä⁻ la⁻:"

19 Ma⁻ ba['] jnä['] lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻, hnaah⁻ ba['] hne⁻ dsa⁻, mi⁻ teh['] ba['] hne⁻ ta['] kyah['], hi⁻ jøh⁻ ba['] hoh[']. Cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta['] llu['] jmeeh⁻ na⁻ lä⁻ koh['] ga['] he⁻ ma⁻ jmeeh['] jää['].

20 Pero cha⁻ ga['] jyoh['] he⁻ kyaah['] ga⁻ hlääh⁻ hne⁻. Kwah⁻ jwē['] kih['] dsa⁻ mē['] hi⁻ chee⁻ Jezabel hi⁻ jäh['] ngēē⁻ juu['] kih['] Dio kih['] dsa⁻. Kyaah['] nuuh⁻ kiyh['] mi⁻ gaay⁻ hi⁻ nuuh⁻ kin⁻ mah['] kaayh⁻ wa['] hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kuyh⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ nē['] dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻.

21 Ma['] jøøn['] mah['] jēēn⁻ che['] lä⁻ dsaa⁻ dsēy['], pero sa⁻ hii⁻ tøy['] he⁻ kaayh⁻ wa['] hi⁻ cha⁻ hi⁻.

22 Na['] na⁻, jee['] hääy['] jwē['] hliih['], kyaah['] jnih['] nē['] jii⁻ mah['] heeh⁻ jnih['] cha⁻ miih⁻ wi['] ko⁻ jøh['] kyaah['] hi⁻ kaayh⁻ cher['] mah['] sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsēy['] kih['] lä⁻ jē⁻ ta['] hliih['] he⁻ jmeey⁻.

23 Jmää['] jooy['] dsoo['] lä⁻ jiih['] juuy[']. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ jē⁻ gwah⁻ lä⁻ ñe⁻ kin⁻, jnä['] ba['] kyuu⁻ hñ['] hñ['] dsē⁻ kiyh['], hi⁻ kyuu⁻ hñ['] neh⁻ tuh⁻ dsēy['] ka⁻ läh[']. Jnä['] ba['] kwēehn⁻ hnäh['] lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh['], lä⁻ koo⁻ te['] he⁻ jmeeh⁻ hnäh['].

24 Pero jnä['] hlēehn⁻ hnäh['] kyaah['] lä⁻ jēē⁻ ga['] hi⁻ tääh['] jwii⁻ Tiatira, hnäh['] hi⁻ sa⁻ tääh['] kyaah['] nuuh⁻ na⁻, hnäh['] hi⁻ sa⁻ kyuu⁻ he⁻ jäyh['] he⁻ na⁻ hmää['] ñiih['] ga['] kih['] Tana[']. Jwēehn⁻ hnäh['], mo['] so['] cha⁻ ga['] he⁻ hnøø['] kyah['] hnäh['].

25 Chooh['] hnäh['] koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jē⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁻ hnäh['], lä⁻ jiih['] lloo⁻ jmi['] jäh['].

26 Kih['] hi⁻ ga⁻ lih['] mi⁻ te['] lä⁻ jē⁻ mada⁻ kin⁻ lä⁻ jiih['] llaa⁻ jmi['] gyuu⁻, jnä['] kwan['] jwē['] jmeey['] hih⁻ kih['] dsa⁻ hi⁻ tääh['] lä⁻ kaa⁻ hwa['].

27 Jmeey['] hih⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hih⁻ jaa⁻ hi⁻ chooh⁻ hma⁻ hiih⁻ he⁻ la['] ñe[']. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē['] jee['] jmeey['] hih⁻ kih['] dsa⁻, lä⁻ koo⁻ he⁻ jøøy['] koo⁻ mi['] hya⁻ ba['] le['] kih['] dsa⁻. Jēēh['] hyoyh⁻ cha⁻ miih⁻ be['], ja⁻ ba['] lä⁻ koo⁻ be['] he⁻ ma⁻ hyohn⁻ kih['] Täa['] kyaan⁻.

28 Hi⁻ kwēeh⁻ jnih['] nuuh⁻ hø['] ka⁻ läh['].

29 Hi⁻ hnøø['] heeh⁻ juu['] la⁻ wa['] heeyh⁻ he⁻ hlēeh⁻ Jmi⁻ lle['] Na⁻ jngii['] kih['] lä⁻ jē⁻ gwah⁻."

3

Juu' la⁻ ga⁻ chee['] Jwaa['] kih['] gwah⁻

jw# Sardis

1 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jw# Sardis: "Hi' jãä' gyee' jmi'lle' kih' Dio hi' jãäy' gyee' nuu', hi' he' jäh' lä'la': Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Cha' juu' na'jiih' hne', pero hi' na'juu' ba' hne'.

2 Nä' mī'nēh', ja' kwah' be' kyaah' ta' he' hä' gooh', na' sa' ga' ma'ääh' ta' kyah'. Jēeh' ma'jēen' sa' ma'jä' llu' ta' kyah' lä'koō' hnø' Dio.

3 Mi'dsooh' hoh' ja', hee' na' ma'heeh' hi' hee' na' ma'nuuh'. Hø' he' na', hi' jeeh' hñaa' ka'läh' kih' Dio. Cher'mah' sa'høøh' he' na', jmeeh' wa' la' cha' la', jähn' kyah' lä'koō' jaa' hi' hii' ba'. Jēeh' hor' he' sa' leeh' jähn' kyah'.

4 Tääh' ga' miih' dsa' kyaah' hne' jee' jw# Sardis na', hi' sa' ma'mi-soh' sa'hmiih' kih'. Hi' he' na' ngē' kyaah' jnä' kyeh' hmiih' tō'jlēē', jēeh' lä'ja' lle' le' kiyh'.

5 Hi' ga'lih' mi'te', hi' he' kēh' hmiih' tō'jlēē'. Sa' chen' jmiih' kiyh' he' na'sii' nē' je' jee' na'sii' jmiih' kih' lä'jēē' hi' na'jnää' kih' Dio. Hi' mi'jnään' cha'nē' Täa' kyaan' hi' cha'nē' ángele kyaay' he' kyuu' jnih'.

6 Hi' hnø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi'lle' Na'jngii' kih' lä'jē' gwah'.

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jw# Filadelfia

7 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jw# Filadelfia: "He' la' jäh' hi' na'jngēē', hi' jmee' ju'dsoo', hi' chooh' jo'ñe' kih' David. Jee' näy' ni' jaa' sa' jne', jee' jney' ni' jaa' sa' nã':

8 Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Na' ma'na'na' jwē' kyah' he' ma'nän', he' ni' jaa' sa' le' ha' kyah'. Ma'ke' miih' ga' be' cha' kyah', ma'høøh' ba' hne' juu' kin'. Ni' koō' hä' sa' ma'jäh' sa' kyuu' jnä'.

9 Lä'la' jmeen' kih' hi' laa' kyaa' Tana' hi' koō' jäh' laay' judiu. Peer' ta'juuy' ba' ja'. He'ja' jmeen' ya'näay' ya'juyh' jney' huu' tiih', hi'

jmeen' mi'jnäy' he' ma'lä'hnaan' hne'.

10 Ma'kwēeh' ba' hoh' kyaah' mada' he' ga'jmeen' kyah'. He'ja' hää'n' hne' kih' he' wii' he' na' ga'jä' lä'kaa' jmi'gyuu' wa'ra' ga'tē' jee' jēē' Dio che' lä'dsaa' dsē' dsa' hi' tääh' lä'kaa' hwa' kyaah' he' wii' ja'.

11 Chah' ba' jähn'. Chooh' koō' hwēh' nuuh' he' ma'hñah' mah' ni' jaa' sa' jnuuh' coron kyah'.

12 Kih' hi' ga'lih' mi'te', jmäā' jnih' lä'koō' hma'dsē' kih' gwah' he' la' kih' Dio kyaan', jih'koh' sa' ya'hēēy' jee' ja'. Nē' kiyh' sijn' jmiih' kih' Dio kyaan' kyaah' jmiih' kih' jee' jw# kih' Dio kyaan' ka'läh' he' chee' Jerusalén hmēē' he' jyoo' gyuu' jmi'gyuu' kih' Dio kyaan', hi' sijn' nē' kiyh' jmiih' hmēē' kin'.

13 Hi' hnø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi'lle' Na'jngii' kih' lä'jē' gwah'.

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jw# Laodicea

14 'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jw# Laodicea: "Hi' la' hi' laa' dsoo' hi' mi'te' juu' kih', he' ba' hñiiy' kway' ju'dsoo'. Hi' he' laa' to'nē' kih' jee' lä'jē' he' ga'jmeē' Dio. Jäyh' lä'la':

15 Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh', ni' sa' gyuh' ni' sa' llaah' hne'. Llu' ba' wa'ra' jäh' kih' gyuh' o llaah'.

16 Kih' he' sa' gyuh' ni' sa' llaah', he'ja' ñun' hne' ta' wa'hoon', kih' ko'hi' pih' ba' llaah' hne'.

17 Jēeh' hne' jawah': Jnä' chan' kuu', hi' ma'llaan' hñiin' llu', mo'so' cha' he' ga' jmee' bii' kin'. Sa' ñeh' he' laah' jaa' hi' na'hēē', hi' mo'so' jmää' ta', hi' tä'ñee', hi' tuu' hi' jaa' hi' kwah'.

18 Jnä' kwan' nuuh' kyah', ki' jnä' lä' ku'nø' he' ma'na'llu' kyaah' je', mah' lä'cha' cha'miih' kyah'. Hi' lä' hmiih' tøø' he' kēh' mah' sa' jēē' dsa' la' o'hih' he' kwah'. Hi' tøøh' mē' mī'nēh' mah' lä'jnä' llu'.

19 Jnä' juuhn' kiyh' mah' heehn' wii' lä'jēē' hi' hnaan'. He' ja' wa' jēē' hoh' he' hääh' jwē' kih' Dio, chaah' hñaa'h'.

20 Hi' jnä' chehn' ho'haah' tēēn'. Cher'mah' chaah' hi' nuu' juu' kin' mah' näy' ho'haah', dsa-hen' jmeen' ma'nūh' kyaayh', hi' hñiiy' kyaah' jnä' ka'läh'.

21 Hi' ga'lih' mi'te', kwan' gyay' kyaah' jnä' jee' jmeen' hih', ja'ba' lä'koo' ga'lihn' ga'mi'ten', he'ja' ga'gyan' koo' kih' Täa' kyaan'.

22 Hi' hnø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi'lle' Na'jngii' kih' lä'jēē' gwah'."

4

Dsa'kaah' he' ga'jmää' jøøh' Dio

1 Ma'ngēē' he' ja', ga'jēēn' koo' ho'haah' na'na' gyūh' jmi'gyūh'. Hi' ja'ba' lle' he' ga'nuun' lä' ma' to'nē', he'nūh' lä'koo' hi'luu' hoo', ga'hlēeh' kyaah' jnä', ga'jäh':

—Wii' ta' la' mah' heehn' hne' hee' na' le' ta' cha'nē' ga'—ga'siiyh' jnä'.

2 Lä'chah' ja' ma'chēh' jmi'lle' kin' gyūh'. Jee' ja' ga'jēēn' koo' hma'sii' hi' nē' hma'sii' ma' gya'jaa' hi' laa' jøøh'.

3 Hi' ma' gya' jee' ja', ma' jnäy' lä'koo' mi'kuu' he' chee' jaspe kyaah' cornalina. Ma' jnä' lä'ku' lä'jii' jee' ma' gyay' ja', jaa' mih'kuu' he' jnä' jih'gyeh' lä'koo' jnä' jih'gyeh' esmeralda.

4 Hi' lä'ku' lä'jii' kih' hma'sii' ma' tøø' ga' jyoh' gyii'kye' hma'sii'. Nē' hma'sii' ja', ma' tääh' gyii'kye' dsa'gyūh' hi' ma' kyeh' hmih' tøø' hi' ma' lley' coron he' la' kyaah' ku'nøø'.

5 Jee' ma' chih' hma'sii' juuh' ja', ma' jmee' je'nii' hi' ma' nii' hi' ma' nūh' ma' hlēeh' dsa'. Hi' ma' na'hij' gyii' mi'sē' he' ma' koo' cha'nē' hma'sii' ja'. He' ja' ma' la' lä'jēē' gyii' jmi'lle' kih' Dio.

6 Cha'nēy' jee' ma' gyay' ja', ma' na'jaa' he' la' lä'koo' hu' he' jēē', he' juuh' lä'koo' jmi'ñeeh'.

Koo' kih' hma'sii' he' ma' chih' to'dsaah' kih' jee' lä'jēē' hma'sii' he' ma' tøø' lä'ku' lä'jii' ja', ma' tääh' kyeē' jah' hi' ma' choo' mi'nē' ta' ka'luuy' hi' ta' cha'nēy'.

7 Hi' to'nē' jah' he' ma' laa' lä'koo' jaa' león. Jee' ga'tē' uu' jah' he' ma' laa' lä'koo' jaa' kya' mäh'. Jee' ga'tē' uu' jah' he' ma' la' mo'nēy', lä' la' mo'nē' jaa' dsa'nūh'. Hi' jee' ga'tē' kyeē' jah' he' ma' laa' lä'koo' jaa' mii' hi' hēē'.

8 Lä'jēē' kyeē' jah' he' ma' choo' jñii' sa'kyooy'. Lä'ku' lä'jii' ma' choo' cha'miih' mi'nēy'. Lä'jmii' lä'hwē' sa' ma' tūy' ma' jäh':

Na'jngēē', na'jngēē', na'jngēē' laa' Dio Dsa'jøøh' jnän' hi' cha' ga'lä'jēē' be' kih'.

Hi' na' ma' laa', hi' na' laa' na', hi' ja'ba' hi' na' laa'h' ka'läh'.

9 Lä'jēē' jah' he' ma' jmääy' jøøh' hi' gya' nē' hma'sii' he', hi' chaah' lä'jēē' joh' jmi' cha'. Ma' hnäy' cha'miih' hi' ma' kway' ti'hmaah' kiyh'. Koo' hä' koo' hä' he' ma' jmeey' lä'ja',

10 lä'jēē' gyii'kyeē' dsa'gyūh' ma' juuh' jnē' cha'nē' hi' gya' jmee' hih' he', jmeey' juuh' kih' hi' chaah' lä'jēē' joh' jmi' cha'. Ma' jwäy' coron kiyh' cha'nēy', ma' jäh':

11 Hne' Dio, Dsa'jøøh' kyaa' jnääh', jaa' hne' ba' hi' jmää' jnääh' jøøh'. Kyah' hne' ba' jmee' jnääh' juuh', kyah' ba' la' ga'lä'jēē' be'.

Jēēh', hne' ba' ga'jmeeh' lä'jēē' he' cha'.

Lä' hyoh' hoh' hñaa'h' ga'jmeeh', he'ja'ba' cha'.

5

Jee' la' hlēeh' kih' koo' je' he' na'bä' he' ma' chooh' Borrego mäh'

1 Hi' ma' gya' jmee' hih' he', ga'jēēn' ma' chooyh' kyaah' gooy' ra'lluu' koo' je' he' na'sii' ta'

neh⁺, hi⁺ na⁻sii⁻ ta⁺ ka'luu' ka-läh⁻,
na-gyoh' gyii' jiih[~].

² Hi⁺ ga⁻ jëen⁻ jaa⁻ ángel bee' hi⁻ ma'
hlëeh⁺ kyaah' be', ga⁻ jäh⁺:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ na⁻ngë' jwë' jii'
lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻gyoh' gyii' jiih[~] ja⁻ mah'
niyh'?

³ Pero sa⁺ ga⁻ jnääh⁺ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lih⁻
ma' jii' je⁻ ja⁻ mah' ma' hëy', ni⁻ gyuu^h
jmi⁻gyuu⁺, ni⁻ hwa' la⁻, ni⁻ neh⁻ hwa'
ka-läh⁺.

⁴ Peer⁺ ga⁻ hoohn⁻ cha⁻ miih⁻, kih'
he⁻ sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ngë' jwë'
ma' niyh' je⁻ ja⁻ mah' ma' hëy'.

⁵ Pero jaa⁻ jee' lä⁻jëe⁻ dsa⁻gyuu^h
he' ga⁻siyh⁺ jnä⁺:

—Mo⁺ to⁺ hooh⁻ cha⁻ miih⁻. Hi⁻
León la⁻ hi⁻ na⁻ jnääh⁺ kih' Judá, ja⁻ ba'
sa⁻ ju⁻ kih' David, hi⁻ la⁻ ba' ga⁻ lih',
he⁻ ja⁻ na⁻ngëy' jwë' jiiy' lä⁻jë⁻ gyii'
he⁻ na⁻gyoh' ja⁻ mah' niyh' —ga⁻ jäh⁺
dsa⁻gyuu^h siih⁻ jnä⁺.

⁶ Hi⁺ ga⁻ jëe⁻ jnih⁺, laay' lä⁻koo⁻ jaa⁻
borrego mäh' hi⁻ ma' cheh' koo' kih'
hi⁻ ma' gya' jmee⁺ hih⁺, to⁺ dsaah⁻
kih' kyeë' jah⁺ he', hi⁺ ja⁻ ba' jee'
kih' lä⁻jëe⁻ dsa⁻gyuu^h he'. Borrego
he' ma' jnääh⁺ lä⁻koo⁻ borrego hi⁻
ma⁻ jngëeh⁻ dsa⁻ në⁻ na⁻hyoo⁺, ma' lle'
gyii' jøø' lley', hi⁺ ma' choo' gyii' mi
'nëy'. He⁻ ja⁻ la' gyii' jmi⁻lle' kih' Dio
he⁻ ga⁻ cheey' lä⁻kaa⁻ hwa⁺.

⁷ Borrego mäh' he' ngooy' mah'
ga⁻ kay' je⁻ he⁻ ma' hä⁻ ja⁻ goo⁻ ra⁻ lluu'
kih' hi⁻ jmee⁺ hih⁺ he'.

⁸ Lä⁻ ma' ga⁻ sooyh⁺ je⁻ ja⁻, lä⁻jëe⁻
kyeë' jah⁺ he' hi⁺ lä⁻jëe⁻ gyii' kyeë'
dsa⁻gyuu^h ka-läh⁺ ga⁻ juuh⁺ jnë'
cha⁻ nëy'. Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ma' chooh⁻
ma⁻ koo⁺ tu⁻ he⁻ choo' cha⁻ miih⁻
síñe⁺, hi⁺ ma' chooyh⁻ ka-läh⁺ ma'
koo⁺ kyaah' he⁻ na⁻ la⁻ kyaah' ku⁻ nøø'
he⁻ na⁻ kah' kyaah' chu⁻. Chu⁻ ja⁻
la' kwaan⁺ juu' kih' hi⁻ na⁻ jngëe' hi⁻
tääh⁺ ngii⁺ kih' kih' Dio.

⁹ Ga⁻ lä⁻jëe⁻ ba' hi⁻ he' ma' hä⁻ koo⁻
su⁻ hmëe', ma' jäh⁺:

Jaa⁻ hne⁻ ba' na⁻ngëh' jwë' sooh' je⁻
na⁻, mah' jiih' lä⁻jë⁻ gyii' he⁻
na⁻gyoh' ja⁻.

Jëeh⁺ ga⁻ jngëeh⁺ dsa⁻ hne⁻, ga⁻ lääh⁺
jnääh⁺ kyaah' jma⁻ kyah' mah'
ga⁻ngëeh⁻ jnääh⁺ kih' Dio.

Ga⁻ lääh⁺ ga⁻ lä⁻jëe⁻ nëe' dsa⁻ hi⁻
hlëeh⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu', hi⁻
tääh⁺ lä⁻kaa⁻ jwii⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻
hwa' jee' tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺
hih⁺.

¹⁰ Ga⁻ hñaa^h jnääh⁺ dsa⁻ ta' kaah',
ga⁻ hñaa^h jnääh⁺ jmi⁻ dsa⁻
mah' jmee' jnääh⁺ ta⁻ he' kih'
Dio jnän⁻,

hi⁺ lä⁻ ja⁻ jmee' jnääh⁺ hih⁺ kih' dsa⁻
hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

¹¹ Chah⁺ ba' ga⁻ jëen⁻ ka-läh⁺,
ga⁻ nuun⁺ ma' hlëeh⁻ jwëe' ángele
lä⁻ku' lä⁻ jii' kih' hi⁻ ma' jmee⁺ hih⁺
jee' ja⁻, kyaah' jah⁺ he', hi⁺ kyaah'
dsa⁻gyuu^h he'. Joh⁺ millón sa⁻ tee' hi⁻
ma' tääh⁺ jee' ja⁻.

¹² Lä⁻jëe⁻ hi⁻ he' ma' hlëeh⁻ ki⁻ gaa⁻,
ma' jäh⁺:

Borrego mäh' hi⁻ ga⁻ jngiih⁺ dsa⁻ kih',
hi⁻ na⁻ ba' na⁻ngë' jwë' he⁻ cha⁻
lä⁻jë⁻ be' kih', he⁻ cha⁻
cha⁻ miih⁻ kiyh⁺,

he⁻ kyuu^h yh[~] ga⁻ lä⁻jë⁻ ba', he⁻ cha⁻
cha⁻ miih⁻ be' kiyh⁺,

he⁻ lä⁻ gah⁺ jnih⁺, he⁻ jmeen' juuh⁻
kiyh⁺, hi⁻ he⁻ hä⁻ jne' kiyh⁺.

¹³ Koo⁻ ka-läh⁺ ga⁻ nuun⁺ kih'
ga⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁺ gyuu^h hi⁻
ga⁻ jmää⁺ Dio, lä⁻ kye⁻ hi⁻ ga⁻ jmääy'
hi⁻ tääh⁺ hwa' la⁻, hi⁺ neh⁻ ga' kih'
hwa' la⁻ hi⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁺ neh⁻
jmi⁻ñeeh⁻ hi⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ në'
kih'. Lä⁻jëe⁻ hi⁻ he' ma' jäh⁺:

Wa' hán' kih' hi⁻ gya' jmee⁺ hih⁺ në'
hma⁻ sii[~], wa' hán' kih' Borrego
mäh', wa' gah⁺ jnih⁺,

wa' jmeen' juuh⁻ kiyh⁺ hi⁺ wa' cha⁻
cha⁻ miih⁻ be' kiyh⁺ ga⁻ lä⁻jë⁻
joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

¹⁴ Lä⁻jëe⁻ kyeë' jah⁺ he' ma' jäh⁺:

—Wa' la' lä⁻ ja⁻.

Hi⁺ lä⁻jëe⁻ gyii' kyeë' dsa⁻gyuu^h he'
ga⁻ juuh⁺ jnëy', ga⁻ jyooy' lley' lä⁻ ga⁻ tē'
hwa' mah' ga⁻ jmeey' juuh⁻ kih' Dio.

6

Lä'jē gyü' he' na-gyoh' ja-

1 Ga'jii' Borrego mäh' koo' jwēē' he' na-gyoh' ja-, ga'jēēn'. Ja-ga' ga'nuun' ga'hleēh' jaa' kih' jee' lä'jēē' kyeē' jah' he'. Lle' kiyh' ma' nuuh' lä'koo' kii' hii' ñih', ga'jäyh':

—Ñā' mah' jēē'.

2 Ma' ga'jēēn', ga'jēēn' jaa' kya'jih' täā'. Hi' ma' dsēē' kya'jih' he' ma' chooh' koo' hma' he' tey' flecha. Ga'hyoyh' koo' coron hi' ya'hēēy' ma'na'lluuy' mah' liyh' jee' hniī'.

3 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'tē' to' jwēē' he' na-gyoh' ja-, ga'nuun' ga'hleēh' jee' ga'tē' uu' jah' he', ga'jäyh':

—Ñā' mah' jēē'.

4 Ya'hēē' jñah' kya'jih' gyuu' jih'. Hi' ma' dsēē' kya'jih' he' ga'hyoyh' koo' ñe'tuuh' juuh'. Lä'ja' ga'hyoyh' be' mah' jñuuyh' he' hii' tiī' kih' dsa' jmi-gyuu'. Llay' hniī' mah' jngēēh' dsa' dsa'kyaah'.

5 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'tē' hnē' jwēē' he' na-gyoh' ja-, ga'nuun' kih' jee' ga'tē' uu' jah' he', ga'jäyh':

—Ñā' mah' jēē'.

Hi' ga'jēēn' jaa' kya'jih' läh'. Hi' ma' dsēē' kya'jih' läh' he' ma' chooh' koo' kyaah' hih'.

6 Ja-ga' ga'nuun' ga'hleēh' to'dsaah' jee' kih' lä'jēē' kyeē' jah' he', ma' jäyh':

—To' ñe' mi'trigo la' kih' koo' jmiī' ta'. Hi' jñii' ñe' mi'cebada la' kih' koo' jmiī' ta'. Pero ta' hēē' naa' ni' jmiī' mi' jēh' ma' äā'.

7 Lä' ma' ga'jiiy' jee' ga'tē' kye' he' na-gyoh' ja-, ga'nuun' kih' jee' ga'tē' kye' jah' he', ga'jäyh':

—Ñā' mah' jēē'.

8 Ma' ga'jēēn', ga'jēēn' jaa' kya'jih' nää'. Hi' ma' dsēē' kya'jih' he' ma' chee' Hi' Na' juu', jäh' kaah' kiyh' ma' jnā' cha'je'. Ga'hyoyh' be' kih' koo' kiih' kih' jmi-gyuu' mah' jngēēy' dsa' kyaah' ñe'tuuh', kyaah' kyoo', kyaah' dsoo', hi' kyaah' jah' häā' hi' chaa' hwa' la-.

9 Ma' ga'jiiy' jee' ga'tē' hñā' he' na-gyoh' ja-, ga'jēēn' ta' hwa' kih' na'hyoo' lä'jēē' dsa' hi' ga'juu' kwaat' kih' juu' kih' Dio hi' kwaat' kih' he' ga'mi'tey' kway' ju'dsoo'.

10 Hi' he' ma' hleēh' kii':

—Hne' Dio hi' na-jngēē' hi' laa' ju'dsoo', ¿lih' ba' llah' ta' mah' teeh' jwiī' kih' dsa' hi' täāh' hwa', hi' ga'tuu' jma' kyaa' jnääh'?

11 Lä'jaa' lä'jaa' ga'hyoh' hmih' tøø', hi' ga'la' mada' kiyh' mah' teeyh' dsēy' koo' ga'ko'hwēē' lä'jiih' dsēē' øøyh', hi' jmee' ja'ba' ta' ja' hi' lle' kih' juu' ja'ba' lä'koo' ga'juuy' hñiiy'.

12 Hi' ga'jēēn' ma' ga'näy' jee' ga'tē' jñii' he' na-gyoh' ja-. Ga'jeh' wiī' jwēte hwa', ga'lā'läh' nē' hyoo', lä'koo' läh' hmih' he' kēh' dsa' hi' ti'meeh' dsē' lä' ma' dsa'juu' hi' chaa' kiyh'. Hi' nē' sih' ko'lla' ga'lā'gyuu' jma'.

13 Ga'hlaa' nuu' hi' ma' hēē' gyuu' lä' ga'tē' hwa', lä'koo' hla' mi'higo gyuu' hma' kih', wa'ra' ga'jmeē' lle' tä'.

14 Gyuu' jmi-gyuu' ga'ääh' go'tē' lä'koo' mo'je' he' dsa-gyēē' kih' hñii'. Ga'lä'jē' moh' kyaah' lä'jē' hwa' he' täāh' jee' jmi' ñeeh' ga'lā'sii' høø'.

15 Lä'jēē' rey hi' chaa' hwa', dsa'kaah', dsa' cha' kuu', juu' hløø', hi' lä'jēē' hi' bee' ga', lä'jēē' hi' na'hneē' jmee' ta', hi' hi' sa' na'hneē' ga'hmääh' neh' too' kuu' hi' neh' kuu' hloo'.

16 Lä'jēē' hi' he' ga'jäh' siiyh' moh', ga'siiyh' hloo' ka'läh':

—Wa' hla' hnäh' nē' kyaa' jnääh', hmää' jnääh' kih' hi' gya' jmee' hih' oo', hmää' jnääh' kih' Borrego mäh' hi' häā' oo' mah' sa' jēēy' jnääh'.

17 Jēēh' ma-dsēē' jmiī' juuh' he' ya-jēē' dsēy'. ¿Hi' ba' täā' tee' kyaayh'? —ga'jäyh'.

7

Hñā'laa' na-dsē' to'laa' kyeē' mil

tē hi- laa' lee' jee' jwii- Israel

1 Ma-ngēē he- ja-, ga-jēēn- kyeē' ángele hi- ma' cheh' lá-jē- kyē' sa'kiih' kih' hwa'. Sa- ma' kway- jwē' ma' dsa-ngēē lle' nē' hwa', ni- nē' jmi-ñeeh-, ni- jee' cha- chaah' hma-.

2 Hi- ga-jēēn- jñah' ángel hi- ja' ta- jee' hya- hyoo-, hi- ma' chooh- sello kih' Dio hi- na'jiih'. Ga-tēēy' koo- ki-gaa- kih' lá-jēē- kyeē' hi- ma' tääh' he' hi- ga-hyoh' be' mah' jmeey' dsoo' kih' hwa' hi- kih' jmi-ñeeh- ka-läh'.

3 Ga-jäyh':

—Ta- jmeē- dsoo' kih' hwa' ni- kih' jmi-ñeeh-, ni- kih' ni- koo- chaah' hma- ta'ko-jiih' sa- ga- ma-la- lii- mo-kye' lá-jēē- hi- jmeē- ta'he' kih' Dio jnän'.

4 Ja-ga- ga-nuun' ma-tē' hña-laa' na-dsē- to'laa' kyeē' mil dsa- hi- ma-laa' lee- kih' jee' lá-jēē- náa' dsa- kyaa' Israel.

5 Dsa- kyaa' Judá, tee' gya-to' mil hi- ma-laa' lee-, hi- kyaa' Rubén, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Gad, tee' gya-to' mil,

6 Hi- kyaa' Aser, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Neftalí, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Manasé, tee' gya-to' mil,

7 hi- kyaa' Simeón, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Leví, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Isacar, tee' gya-to' mil,

8 hi- kyaa' Zabulón, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' José, tee' gya-to' mil, hi- kyaa' Benjamín, tee' gya-to' mil.

Jwēē' jwēte dsa- hi- ma' kyeh' hmiih' tōō' jmah'

9 Ma-ngēē he- ja-, ga-jēēn- jwēē' jwēte dsa- hi- ni- jaa- sa- täā- hēēy'. Jee' ja- ma' tääh' dsa- hi- chaa- lá-kaa- hwa', lá-jēē- náa' dsa- hi- chaa- lá-kaa- jmi-gyuu-, dsa- hi- hlēēh- lá-koo- lá-koo- juu' kih', ma- tääh' cha'nē- hi- gya' jmeē- hih' he', hi- cha'nē- Borrego mäh'. Lá-jēē- hi- he' ma' kyeh' hmiih- tōō- hi- ma' chooyh- gooh' hma-su'.

10 Ga-lá-jēē- ma' hlēēh- ki-gaa-, ma' jäh': “Dio jnän' hi- gya' jmeē- hih-

na-, kyaah' Borrego mäh' kyaay', hi- na- ma-lää' jne'.”

11 Lá-jēē- ángele hi- ma' tääh' lá-ku' lá-jii' kih' hi- gya' jmeē- hih' he', kyaah' lá-jēē- dsa-gyuuh', kyaah' lá-jēē- kyeē' jah' he', ga-juuyh' jney' cha'nē- hi- jōōh', lá-jiih' ga-jyooy' lley' lá- ga-tē' hwa', ga-jmeey' juuh- kih' Dio.

12 Ga-jäyh':

Wa' la' lá-ja-, wa' hán' kiyh', laay' jōōh', kyuyh- cha-miih-, wa' kwan' ti'hmaah' kiyh', wa' gah- jnih', cha- be' kiyh' hi- beey'. Kih' Dio jnän' wa' la' lá-ja- lá-jē- joh' jmi' cha-.

13 Jaa- jee' lá-jēē- dsa-gyuuh' he' ga-ngii' juu' kin-, ga-jäyh':

¿Hi- na- hi- kyeh' hmiih- tōō- hi- tääh' la-, ha- ta- ma-ya-näay'?

14 —Hne- Dsa-jōōh' kyaan-, ñeh' ba' hne- —ga-jwii' jnih'.

Mah' ga-siih' jnä':

—Hi- na- na- hi- ga-hwēē- jee' ga-jēē- dsa- wii' jwēte. Ga-gyiyh' sa-hmiih- kiyh', ga-jmeey' tō-jlēē- kyaah' jma- kih' Borrego mäh'.

15 He-ja- ba' na- täayh' cha'nē- Dio jee' jmeē- hih'. Lá-jmii' lá-hwē- jmeey' jmi' jee' chih' gwah' kiyh'. Hi- hi- gya' nē- hma-sii- hi- jmeē- hih' he', jmeey' cha- hih' kih' lá-jēē- hi- tääh' cha'nēy'.

16 Ja- jiih' mo-so- ja- lá-kyoyh-, ni- he- ja- lá-ki- dsēy'. Mo-so- hēyh' hyoo-, ni- mo-so- lla' lii' kiyh'.

17 Jēēh' Borrego mäh' hi- gya' to'dsaah' jee' chih' hma-sii- na-, hi- na- jāay' ha- jee' kuyh-, hi- jāay' ha- jee' hla- jmi- he- jmeē- chaa- dsa-. Ma'ja- mi-kih' Dio jmi- he- tuu- mi- nēy'.

8

Ga-jiiy' jee' ga-tē' gyii' he- na-gyoh' ja-

1 Ma' ga-jiiy' jee' ga-tē' gyii' he- na-gyoh' ja-, ga-kē' ti'sih' go-te' gyuuh' jmi-gyuu-, ya-jäh- koo- jwoo' hor-.

2 Ga-jëen⁺ gyeë⁺ ángele hi⁻ ma' tääh⁺ cha'né' Dio. Ga-hyoyh⁺ gyii⁺ luu' hoo'.

3 Ja-ga' ja' jñah⁺ ga' ángel, ga-nooy⁻ cha'né' na'hyoo'. Ma' chooyh⁻ ñe' he⁻ koo⁻ wa'chu⁻ he⁻ na-la⁻ kyaah⁺ ku'nøø⁻. Ga-hyoyh⁺ cha-miih⁻ wa'chu⁻ mah⁺ ga-jëy⁺ né' na'hyoo' he⁻ la⁺ kyaah⁺ ku'nøø⁻ he⁻ chih⁺ cha'né' jee' gya⁺ hi⁻ jmee⁻ hih⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, kwa⁻ be' kih⁺ juu⁺ he⁻ ngii⁺ lä-jëe⁺ hi⁻ na-jngëe⁺.

4 Lä⁺ ma-chooh⁻ ja⁻ ángel ñe' chu⁻, ga-soo⁻ ñe' chu⁻ cha'né' Dio ko-jøh⁺ kyaah⁺ jwøh⁺ kih⁺ hi⁻ na-jngëe⁺.

5 Ma-ngëe⁺ he⁻ ja⁻, ga-kay⁺ ñe' jee' ma' koo⁻ wa'chu⁻, mah⁺ ga-kay⁺ je⁻ he⁻ na-chah⁺ kih⁺ na'hyoo' ja⁻, ga-jwäy⁺ ta⁺ hwa⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ga-ñii⁻, ga-jmee⁻ goo⁻, ga-jmee⁻ je-ñih⁺ hi⁻ ga-jeh⁺ wii⁺ jwërte hwa⁺.

Ga-juu⁺ gyeë⁺ ángele luu' hoo' kih⁺

6 Hi⁻ lä-jëe⁺ ángele hi⁻ ma' chooh⁻ lä-jë⁺ gyii⁺ luu' hoo' ga-lla⁻lley⁺ hooy⁺ mah⁺ juuy⁺.

7 Ma' ga-juu⁺ to-né' ángel luu' hoo' ja⁻, ga-saa⁺ ga-jaa⁺ mi-dsë⁺ kyaah⁺ je⁻ ta⁺ hwa⁺, na-kaah[~] na-gwëeh[~] kyaah⁺ jma⁻. La⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ chaah⁺ hma⁻ ga-koo⁺ hi⁺ ga-koo⁺ lä-jë⁺ nuu⁻ eeh⁻.

8 Ma' ga-juu⁺ jee' ga-të⁺ uu⁻ ángel luu' hoo' ja⁻, lä-koo⁻ moh⁺ juuh⁻ la⁺ je⁻ he⁻ ga-hla⁺ né' jmi⁻ ñeeh⁻. La⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ ga-lii⁺ jma⁻.

9 La⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ cha⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ ga-juu⁺, hi⁺ ja⁻ ba⁺ lä-ja⁻ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ lä-jë⁺ barco ga-hee⁺ go-te⁻.

10 Ma' ga-juu⁺ jee' ga-të⁺ uu⁻ ángel luu' hoo' kih⁺, ga-tah⁺ gyuu⁺ h⁺ jaa⁻ nuu⁺ jøøh⁺ na-chah⁺ je⁻, hi⁻ laa⁺ lä-koo⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Ga-tayh⁺ né' kih⁺ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ jmi⁻ juuh⁻ hi⁺ ga-lloo⁺ lä-ga-të⁺ jee' hya⁻ jmi⁻ gwa⁻.

11 Nuu⁺ he' chee⁻ Llih⁺. La⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ jmi⁻ ga-lä⁻llih⁺. Jwëe⁺ dsa⁻ ga-juu⁺ kih⁺ he⁻ ga-hiyh⁺ jmi⁻ llih⁺ ja⁻.

12 Ma' ga-juu⁺ jee' ga-të⁺ kyeë⁺ ángel he', ga-hee⁺ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺

hyoo⁻, ja⁻ ba⁺ ko-ja⁻ ga-hee⁺ né' sih⁻, hi⁺ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ nuu⁺ ga-hee⁺ ka-läh⁺. He-ja⁻ ga-la⁺ na-hoo⁻ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ lä-koo⁻ lä-koo⁻. Kih⁺ he-ja⁻, lä-jmi⁻ lä-hwë⁺ mo⁻so⁻ ga-lä⁻jnä⁺ la⁻ ga' koo⁻ kiih⁺ kih⁺ jmi⁻ gyuu⁺.

13 Hi⁻ ga-jëen⁺, mah⁺ ga-nuun⁺ hëe⁻ jaa⁻ ángel to⁻dsaah⁺ kih⁺ gyuu⁺ h⁺ jmi⁻ gyuu⁺, ma' hlëeyh⁺ kyaah⁺ be', ma' jäyh⁺:

—Jwii[~], jwii[~], jwii[~] dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ la⁻. Jëeh⁺ tääh⁺ ga' uu⁻ ángele hi⁻ ja⁻ ga' juu⁺ luu' hoo' kih⁺.

9

1 Ma' ga-juu⁺ jee' ga-të⁺ hñaa⁺ ángel luu' hoo', ga-jëen⁺ jaa⁻ nuu⁺ ga-tah⁺ gyuu⁺ h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ lä⁻ ga-të⁺ hwa⁺. Ga-hyoyh⁺ jo-ñe⁺ kih⁺ too⁻ ñiih⁺ he⁻ dsoo⁻ lä⁻ ga-të⁺ cha⁺je⁻.

2 Ma' ga-näy⁺ too⁻ ñiih⁺ ja⁻, ga-soo⁻ cha-miih⁻ ñe', lä-koo⁻ ñe' kih⁺ koo⁻ hwii⁺ juuh⁻. Ga-ka⁺ ñe' kyaah⁺ lle⁻ mah⁺ ga-jlë⁺ né' hyoo⁻, he⁻ ga-jmee⁻ ñe' he⁻ ga-soo⁻ neh⁺ too⁻ ñiih⁺ ja⁻.

3 Jee' ñe' ja⁻ ga-hwëe⁻ iih⁻ hi⁻ ga-sa⁺ ga-jñee⁺ ta⁺ né' hwa⁺. Ga-hyoyh⁺ be' jmeey⁺ dsoo⁻ lä-koo⁻ jmee⁻ cha⁺hne⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻.

4 Ga-la⁺ mada⁻ kiyh⁺, mah⁺ sa⁺ jmeey⁺ dsoo⁻ kih⁺ nuu⁻ he⁻ dsa⁻hya⁺ hwa⁺, ni⁺ koo⁻ ga⁺ he⁻ eeh⁻, ni⁺ kih⁺ ni⁺ koo⁻ chaah⁺ hma⁻. Ma⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ la⁺ lii[~] mo⁻kye⁺ kaah[~] Dio, kih⁺ hi⁻ he⁺ ba⁺ jmeey⁺ dsoo⁻.

5 Pero sa⁺ ga-hyoyh⁺ jwë⁺ mah⁺ jngëeyh⁺, koo⁻ heeyh⁺ wii⁺ ba⁺ koo⁻ hñaa⁺ sih⁻. Jee' jmee⁻ dsoo⁻ iih⁻ he', jëe⁻ dsa⁻ wii⁺ lä-koo⁻ jëe⁻ dsa⁻ wii⁺ jee' jmee⁻ dsoo⁻ cha⁺hne⁺ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

6 Jmi⁻ ja⁻ hnooh⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ juuy⁺ pero mo⁻so⁻ jnøoyh⁺ he⁻ kyaah⁺ juuy⁺. Ma⁻ ke⁻ lä⁻hnøoy⁺ jngëeyh⁺ hñiiy⁺, mo⁻so⁻ juuy⁺.

7 Iih⁻ he⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁻ jnä⁺ kya⁺ jiih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁺ lluy⁻ dsa⁻ nää⁺ jee' hñii⁻. Ka⁺ lley⁺ ma' choo⁺ he⁻ la⁺ lä-koo⁻

coron he- na-la- kyaah' ku'nøø'. Mo-nëy ma' jnä' lä'koo- mo-në' dsa-.

⁸ Jñu- lley' ma' jnä' lä'koo- jñu- lle' dsa-më'. Cha-jay' ma' jnä' lä'koo- cha-ja' león.

⁹ Na-läay- kyaah' ñe' jmah', hi' sa'kyooy' ma' nuuh' lä'koo- jee' ngë' cha-miih- carret he- cheeh- kya'jih' hi- hlij' jee' ga-nää' jee' hnii-.

¹⁰ Na'kuuy' ma' choo' hma-kuu' lä' choo' na'kuu' cha'hne'. Kyaah' na'kuuy' ja-, ga-jmeey' dsoo' kih' dsa- lä'jih' ga-të' hñaa' sih-.

¹¹ Dsa-jøøh' kyaah' iih- he' ma' laa' ángel kyaah' too- ñiih' ja-. Kyaah' juu' hebreo cheey- Abadón, hi' kyaah' juu' griego cheey- Apolión. (Jmii- kiyh' hnøø' jäh': hi- hee' dsa-.)

¹² Ga-ngëë' to-në' he- wii' ja-. Hi' ga-jä' ga' to' he- wii' he- ja-ga' ga-jëen'.

¹³ Ma' ga-juu' jee' ga-të' jñee' ángel luu' hoo' kih', ga-nuun' ga-hlëeh' jee' kih' lä-jë' kye' jøø' kih' na'hyoo' he- na-la- kyaah' ku'nøø' he- ma' chih' cha'në' Dio.

¹⁴ Ga-hlëëyh' jee' ga-të' jñee' ángel hi- ma' chooh- luu' hoo' he', ga-siih':

—Cheeh' lä-jëë' kyeë' ángele hi- na-hñuuh' cha'jmii- juuh- he- chee- Euftrate.

¹⁵ Hi' ga-cheeyh- lä-jëë' kyeë' ángele he' hi- ma-na'lluu' kih' hor- ja-, jmii' ja-, sih- ja-, ji-ñe- ja- mah' jngëëyh' la' ga' koo- kiih' kih' dsa- jmi-gyuu'.

¹⁶ Ga-tëen' ga-nuun' ma' tee' to' hña-laa' millón hløø' hi- ma' dsëë' kya'jih'.

¹⁷ Lä-la- ga-lä'jnä' kin' ma' ga-jëen' kya'jih' he'. Lä-jëë' hi- ma' dsëëy' he', ma' na-løø- mo-dsëy' ñe' gyuu', kyaah' he- eeh-, hi' he- nøø' ka-läh'. Lle' kya'jih' he' ma' jnä' lä'koo- lle' león. Hi' ma' hwëe- to-hooy' je-, ñe', hi' azufre.

¹⁸ Ga-të' la' ga' koo- kiih' kih' dsa- hi- ga'juu' kih' lä-jë' hnë- nëe' he- wii' he- ma' hwëe- hoo' kya'jih' he', he- ma' la' je-, ñe', hi' azufre.

¹⁹ Jëeh', ma' kye- cha-miih- be' hoo' kya'jih' he' kyaah' kuuy' ka-läh'. Kuuy' ja- ma' la' lä'laa' miih-. Ma' lle' lley' he- kyaah' ma' jmeey' dsoo'.

²⁰ Dsa- hi- sa' ga'juu' kyaah' he- wii' ja-, ni' lä'ja- sa' ga-lä' dsaa' dsëy' he- ma' jmeey' juuh- kih' he- na-la- kyaah' gooy-. Sa' ga-tuy' he- ma' jmäay' jøøh' lä-jëë' jmi-lle' hlëeh', hi' kih' lä-jë' heeh' he- na-la- kyaah' ku'nøø', kyaah' kuu' tøø-, kyaah' ñe' hwëh-, kyaah' kuu', hi' kyaah' hma- ka-läh'. Lä-jë' heeh' ja- sa' jëë-, sa' nuu-, hi' ni' sa' ngë'.

²¹ Hi' ni' sa' ga-lä' dsaa' dsëy' he- ma' jngëëyh' dsa-, he- ma' jmeey' ji-nah', he- ma' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi' he- ma' hëëy-.

10

Jaa- ángel kyaah' koo- libro pih'

¹ Ma-ngëë' he- ja-, ga-jëen' jñah' ángel hi- beë' jwërte hi- ga-jñaa' gyuuh' jmi-gyuu- na-läa- jniü', ma' jnäa' miih- kuuy' gyuuh' lley'. Mo-nëy ma' jnä' lä' jnä' hyoo-, hi' lä' kyoo- tiy' ma' la' lä'koo- je- he- chih' ko-dsoo'.

² Ma' hä' ja-gooy- koo- je- pih' na-na'. Mah' ga'chih' tiy' ra'lluu' në' jmi-ñeeh-, hi' tiy' ra-këh' ga'chih' hwa' kii'.

³ Ja-ga' ga-hlëëyh' koo- ki-gaa- lä'koo- ki-gaa- hoo- león ma' mi-gaay'. Lä- ma' ga-hlëëyh' ja-, ga-ngëëh- kiyh' gyeë' ñih'.

⁴ Ma' ga-ngëëh- lä-jëë' gyeë' ñih' he', ngoo' ga' jnä' ma' sijn', ma' ga-nuun' ga-hlëeh' gyuuh', ga-siih- jnä':

—Hmä' lä-jë' juu' he- ma-hlëeh' ñih' na-, to' ya' siih-.

⁵ Hih' ángel hi- ga-jëen- hi- chih' koo- tii' në' jmi-ñeeh- kyaah' koo- tiy' hwa' kii' he', ga'chooy' gooy- ta' gyuuh'.

⁶ Mah' ga-täay- hi- chaa- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-, he' ba' hi- ga-jmee' gyuuh' jmi-gyuu- kyaah' lä-jë' he- jnä' në' kih', he' ba' hi- ga-jmee' hwa',

kyaah' lä'jē he' ga' cha' nē kih', hi' he' ba' hi' ga' jmee' jmi' ñeeh' kyaah' lä'jē he' ga' cha' kih'. Ga' tääy' hi' he' ga' jäyh':

—Mo' so' lä' hii' ga' cha' miih' jmi'.

⁷ Jää' ja' ga' juu' jee' ga' tē' gyeē' ángel he' luu' hoo' kih', lä'jē he' na' hmää' kih' Dio lä' te' lä' koo' ga' jäh' Dio siih' dsa' hi' ga' ngēē' juu' hi' ma' jmee' ta' he' kiyh' llo' joo' —ga' jäh' ángel he'.

⁸ Koo' ka' läh' ga' nuun' ga' hlēēh' gyuu' jmi' gyuu' kyaah' jnä', ga' jäh':

—Gwa' go' kye' je' pih' na' na' he' hä' ja' goo' ángel hi' chih' tii' nē jmi' ñeeh' kyaah' nē hwa' oo'.

⁹ He' ja' ñeen' jee' ma' cheh' ángel mah' ga' ngiin' je' pih' ja'. Mah' ga' siiyh' jnä':

—Hee' la', kuh'. He' la' jmee' lä' llih' tu' jlah', pero neh' to' hoo' lä' øø', lä' koo' øø' jmi' tah'.

¹⁰ Ja' ga' ga' kan' je' pih' he' ma' chooh' ángel mah' ga' kuhn'. Ga' lä' øø' neh' to' hoon' lä' koo' øø' jmi' tah'. Ma' la' ma' kuhn' ga' lä' llih' tu' jlan'.

¹¹ Ja' ga' ga' siiyh' jnä' ka' läh':

—Jmee' bii' mi' jnääh' juu' kin' ka' läh' kih' cha' miih' jee' jwii', hi' lä' kaa' hwa' jee' tääh' dsa' hi' jmee' hih', hi' kih' hi' hlēēh' lä' koo' lä' koo' juu', hi' kih' lä' jēē' dsa' ta' kaa'.

11

Lä' uu' dsa' hi' kwa' ju' dsoo' kih' Dio

¹ Ma' ngēē' he' ja', ga' hyohn' koo' hma' he' lla' hih' he' la' lä' koo' si' hma' tah', mah' ga' siiyh' jnä':

—Noo', mah' lla' hih' gwah' kih' Dio, kyaah' na' hyoo', mah' hee' jah' tee' hi' tääh' jmee' juu' kih' Dio.

² Wa' jä' ba' kih' ho' hne' kih' gwah' na', sa' llah' hih'. Jēēh' he' ma' na' la' hee' hi' sa' laa' judiu' ba' na', mah' jmeey' he' lla' dsēy' jee' jwii' na' jngii' to' laa' uu' sih'.

³ Cheen' uu' dsa' hi' dsa' kwa' ju' dsoo' kin'. Kyeyh' hmiih' he'

kēh' dsa' ma' ti' meeh' dsē'. Ngēēy' juu' kin' kih' dsa' koo' mil dsē' to' hña' loo' na' dsē' to' lo' gya' dsē' gya' jmi' —ga' siiyh' jnä'.

⁴ Lä' uu' hi' kwa' ju' dsoo' kih' Dio he', laa' kwaat' lä' koo' to' chaah' hma' olivo, hi' laay' kwaat' lä' koo' to' candelero he' na' jnääh' cha' nē Dio juu' hwa'.

⁵ Cher' mah' chaa' hi' hnøø' jmääyh' dsoo', kyaah' je' he' hwēē' neh' to' hooy' jēēy' go' te' hi' na' høøh' kih'. Lä' ja' jmee' bii' juu' wa' hi' cha' hi', hi' hnøø' jmääyh' dsoo'.

⁶ Lä' uu' dsa' he' na' ngēy' jwē' he' jmeey' sa' jä' jma' ta' ko' jiih' ngēēy' juu' kih' Dio. Lä' ja' na' ngēy' jwē' jmeey' kih' jmi' he' lii' jma'. Hi' na' ngēy' jwē' heeyh' dsa' lli' wii', lä' joh' jiih' hnøø' bih'.

⁷ Ma' la' ma' dsēē' jmi' kway' juu' kih' Dio, ya' hēē' jah' hlēēh' neh' too' ñiih' kih' cha' je' mah' teey' kyaah' dsa' he', lä' jiih' lä' liyh' jngēēy'.

⁸ Ga' ma' na' juuy', jäy' cha' jwē' jee' jnä' hä' kih' jwii' juu', ja' ba' jee' jwii' jee' ga' tääy' dsoh' hma' cru' Dsa' jøøh' jnan'. Hi' chaa' jee' ja', kwee' hña' dsēy' lä' koo' dsa' hi' ma' chaa' jwii' Sodoma kyaah' Egipto, he' ja' kih' jee' jwii' ja', le' jahn' chee' Sodoma hi' Egipto ka' läh'.

⁹ Hnē' jmi' dsa' hnoo', ga' lä' jēē' ba' dsa' dsa' taah' jēēy' hi' na' juu' he', dsa' hi' chaa' lä' jē' jee' jwii', lä' jēē' nää' dsa', dsa' hi' hlēēh' lä' koo' lä' koo' juu', hi' lä' kaa' hwa' jee' tääh' dsa' hi' jmee' hih'. Sa' kway' jwē' haa' hi' na' juu' he'.

¹⁰ Ga' lä' jēē' ba' dsa' jmi' gyuu' lä' chaay' llu' wa' ra' ga' jēēy' na' juu' dsa' he'. Dsa' taayh' jēē' dsēy' jwēte, hi' kwēēyh' dsa' kyaayh' miih' he' cha' kih' lä' jaa' lä' jaay', jēēh' lä' uu' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio he' ma' heeyh' wii' lä' jēē' hi' chaa' hwa' la'.

¹¹ Ga' ma' tē' hnē' jmi' dsa' hnoo' ja', jmi' le' na' jiih' he' ja' kih' Dio

ga⁺tooh` tuh⁻dsëy¹ mah¹ ga⁻nooy⁻
lä⁻hmëë⁷. Ga⁻lä⁻goo⁺ jwërte dsë¹ dsa⁻
hî⁻ ma⁺ tääh⁷ jëë⁻ jee⁺ ja⁻.

12 Ga⁻lä⁻n^{uu}h⁷ ga⁻hlëeh⁷ gy^{uu}h¹,
ga⁻jäh⁷:

—Wⁱⁱ⁷ hnäh⁷ jee⁺ la⁻.

Mah¹ ga⁻sayh¹ ta⁻ gy^{uu}h¹ jee⁺ jniî⁷ lä⁻
ma⁻jëë⁻ ja⁻ lä⁻jëë⁻ hî⁻ ma⁺ na⁻høøh⁷
kiyh¹.

13 Hor⁻ ja⁻ ga⁻jeh¹ wⁱⁱ⁷ jwërte hwa¹.
Hi⁻ kih¹ hña⁻loo⁷ hne⁻, ga⁻hla¹ ma⁻
gya¹ jee⁺ lä⁻kää⁻ jee⁺ jwⁱⁱ⁻ j^{uu}h⁻ ja⁻.
Hi⁻ ga⁻j^{uu}¹ gyëe¹ mil dsa⁻ ma⁺ ga⁻jeh¹
hwa¹. Hi⁻ ga⁻chaa¹ he⁷, kyaah⁷ he⁻
goyh⁻ ja⁻, ga⁻jmääy¹ jøøh¹ Dio hî⁻ gya¹
gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻.

14 Ga⁻ngëë⁷ to¹ he⁻ wⁱⁱ⁷ ja⁻. Hi⁻ ga⁻jä⁻
ga⁺koø⁻ he⁻ wⁱⁱ⁷ he⁻ ja⁻ ga⁺ga⁻jëën¹.

Ga⁻j^{uu}y⁷ jee⁺ ga⁻të⁷ gyii¹ luu⁷ hoo⁷

15 Ma⁺ ga⁻të⁷ gyëe¹ ángel ga⁻j^{uu}⁷ luu⁷
hoo⁷ kih¹, ga⁻lä⁻n^{uu}h⁷ gy^{uu}h¹ ga⁻tooh⁷
ki⁻gaa⁻ mⁱⁱh⁷, ma⁺ jäh⁷:

Na¹ ma⁻të⁷ jee⁺ jmee¹ Dio hih⁻ kih¹
lä⁻kää⁻ jmi⁻gy^{uu}⁻ ko⁻jøh⁷
kyaah⁷ Cristo kyaay¹.

Hi⁻ he⁷ ba⁺ jmee¹ hih⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ joh⁷
jmi⁷ cha⁻.

16 Lä⁻jëë⁻ gyii¹ kyëe⁷ dsa⁻gy^{uu}h⁷ hî⁻
ma⁺ tääh⁷ né hma⁻sii⁻ cha⁻në⁷ Dio,
ga⁻taayh⁷ ga⁻j^{uu}y¹ jnéy⁷, ga⁻jyooy¹
lley⁷ lä⁻ ga⁻të⁷ hwa¹ mah¹ ga⁻jmeey⁷
j^{uu}h⁻ kih¹ Dio.

17 Mah¹ ma⁺ jäh⁷:

Kwa⁻ jnääh¹ tíhmaah⁷ kyah¹ hne⁻ Dio
hî⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ be⁷ kih¹,

hne⁻ he⁷ hî⁻ laa¹, hne⁻ he⁷ hî⁻ ma⁺ laa¹,
hi⁻ hne⁻ he⁷ hî⁻ llaah⁻ ka⁻läh⁷.

Ma⁻mi⁻jnääh¹ hñaah¹ kyaah⁷ be⁷ kyah¹
mah¹ løøh¹ jmeeh¹ hih⁻.

18 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hî⁻ tääh⁷ lä⁻kää⁻ hwa¹
ma⁻lä⁻lee⁷ jwërte,

ma⁻të⁷ jee⁺ tee⁷ jwⁱⁱ⁻ kih¹ hî⁻ he⁷.

Ma⁻të⁷ jmi⁷ llah¹ ta⁻ kih¹ hî⁻ na⁻j^{uu}⁷,
mah¹ kwëeh⁷ hee⁻ lä⁻jëë⁻ hî⁻ ga⁻ngëë⁷

j^{uu}¹ hî⁻ ga⁻jmee⁷ ta⁻he¹ kyah¹,
hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jëë⁻ hî⁻ na⁻jngëë⁷ hi⁻

lä⁻jëë⁻ ga⁻ hî⁻ gah⁻ hne⁻, lä⁻jøh¹
lä⁻mäh¹.

Hi⁻ ma⁻të⁷ jmi⁷ jngëëh¹ lä⁻jëë⁻ hî⁻ hee⁻
jmi⁻gy^{uu}⁻ la⁻.

19 Ja⁻ga⁻ ga⁻na⁷ gwah⁻ kih¹ Dio
gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻, hi⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻,
ga⁻lä⁻jnä⁷ goo⁷ he⁻ tääh⁷ ku^u⁷ na⁻sii⁻
hmooh⁷ to⁻në⁷. Peer⁻ ga⁻jmee⁷ je⁻nih¹,
ga⁻tooh⁷ mⁱⁱh⁷, ga⁻hⁱⁱ¹ ñih¹, ga⁻jeh¹ wⁱⁱ⁷
jwërte hwa¹, mah¹ ga⁻hla¹ mi¹ dsë¹
kah⁷gaa⁻.

12

Dsa⁻më⁷ hi⁻ Dragón

1 Ma⁻ngëë⁷ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻jnä⁷
gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻ koø⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻.
Ga⁻lä⁻jnä⁷ jaa⁻ dsa⁻më⁷ hî⁻ ma⁺
na⁻lä⁻ hyoo⁷, hi⁻ ma⁺ hee⁷ sih⁻ h^{uu}⁷
tiy⁷, hi⁻ ma⁺ lley⁷ koø⁻ coron he⁻ ma⁺
chaa¹ gya⁻tu^u⁷ n^{uu}⁷.

2 Dsa⁻më⁷ he⁷ ma⁺ kya⁻gy^{uu}⁻, ma⁺
høøy⁻ kih¹ he⁻ jëëy⁻ wⁱⁱ⁷ he⁻ lä⁻chaa⁻
gy^{uu}⁻ kyaay¹.

3 Hi⁻ ga⁻lä⁻jnä⁷ ga⁺ jyoh⁷ he⁻
juh⁻gaa⁻ gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻. Ga⁻lä⁻jnä⁷
jaa⁻ dragón gy^{uu}⁷ hî⁻ jøh⁷gaa⁻. Ma⁺ la¹
gyii¹ lley⁷, ma⁺ choo¹ lley⁷ gya¹ jøø¹, hi⁻
ma⁺ lley⁷ gyii¹ coron ka⁻läh⁷.

4 Kyaah⁷ kuuy⁷ ja⁻, ga⁻sëëyh⁻ la⁻ ga⁺
koø⁻ kiⁱⁱ⁷ kih¹ n^{uu}⁷ hî⁻ hee⁷ gy^{uu}h¹
jmi⁻gy^{uu}⁻ mah¹ ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ ta⁻
hwa¹. Dragón he⁷ ga⁻noo⁻ cha⁻në⁷
dsa⁻më⁷ hî⁻ ngoo¹ ga⁻lä⁻chaa¹ gy^{uu}⁻
kya¹ mah¹ ma⁺ kuyh⁻ gy^{uu}⁻ he⁷
lä⁻koø⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁻chaa¹.

5 Kih¹ dsa⁻më⁷ he⁷ ga⁻lä⁻chaa¹
jaa⁻ gy^{uu}⁻ ñ^{uu}h⁻ hî⁻ jmee¹ hih⁻
kih¹ ga⁻lä⁻kää⁻ hwa¹ kyaah⁷ koø⁻
hma⁻hi^h⁻ he⁻ la¹ ñe¹. Pero na¹ ba⁺
koh⁷ ga⁻tëëy⁻ gy^{uu}⁻ he⁷ cha⁻në⁷ Dio
jee⁺ gyay¹ jmeey⁻ hih⁻.

6 Hi⁻ dsa⁻më⁷ he⁷, ga⁻ky^{uu}¹ lä⁻
ga⁻të⁷ hwa¹ kiⁱⁱ⁷ jee⁺ ga⁻mi⁻llu¹ Dio
kiyh¹, mah¹ hääy¹ jee⁺ ja⁻ koø⁻ mil dsë⁻
to¹ hña⁻loo⁷ na⁻dsë⁻ to¹ lo⁻gya⁷ dsë⁻
gya¹ jmi⁷.

7 Ma⁻ngëë⁷ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻cha⁻ koø⁻
hni⁻ j^{uu}h⁻ gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻. Migye¹
kyaah⁷ ángele kyaay¹ ma⁺ tee⁻ kyaah⁷
Dragón. Hi⁻ Dragón he⁷ kyaah⁷ ángele
kyaay¹ ma⁺ tee⁻ ka⁻läh⁷ kyaah⁷ Migye¹,

8 pero sa⁻ ga⁻liyh¹. Mo⁺so⁺
ga⁻lä⁻cha⁻ ga⁺ høøy¹ gy^{uu}h¹ jmi⁻gy^{uu}⁻.

⁹ Lã'ja- Dragón jøøh' he' ga-llee-
dsih' ta' ka'hne-. Hi- he' laa' mih-
chaa- lo'joo' hi- chee- hi-sa'llu',
hi- chee- bih' Tana' ka-läh'. Hi-
he' mi-gaa- dsa- lä-kaa- lä'juh'
jmi-gyuu-. Ga'jwää' dsih' lä' ga-të'
hwa' ko-jøh' kyaah' ángele kyaay'.

¹⁰ Ja-ga' ga-nuun' ga-hlëeh' ki-gaa-
ka-läh' gyuu' he- ma' jäh':

—Na' ma-të' jee' lää' dsa-,
ma-lä-jnä' be' kih' Dio, ma-løø'
jmee- hih' Dio jnän, hi- ma-të' jee-
lla' Cristo kyaay' ta'. Jëeh', ma-lleey-
ta' ka'hne- hi- ma' hñi- kih' lä-jëe-
øøh' jne'. Lã'jmii' lä-hwë' ma' hñiy-
cha'në' Dio jnän.

¹¹ Pero øøh' jne' ga-lih' bih' kyaayh',
kyaah' jma- kih' Borrego mäh', hi-
kyaah' ju'dsoo' he- ga-jmeey' kih'
Cristo. Sa- ga-jmeey' he' che' chaa-
juuy' jmi-gyuu- la-.

¹² Wa' jëe- hoh' hnäh' hi- tääh'
gyuu' jmi-gyuu-. Pero jwii- hi-
tääh' hwa' la- kyaah' hi- tääh' neh-
jmi-ñeeh- ka-läh'. Jëeh' hi-sa'llu'
ma-ñey- ba', jä- ko-hi'pih' ga'jmii'
kiyh', he-ja- hääy' jwërte ma-jñaay'
jee' kyah' hnäh'.

¹³ Ma' ga-jëe' Dragón he', he-
ga'jwää' dsih' ta' hwa', ngooy' mah'
jmeey' hñaa- dsëy' kih' dsa-më' hi-
ga-lä'chaa- gyuu- ñuu- kih' he'.

¹⁴ Pero ga-hyoh' dsa-më' he' to'
sa'kyoo' cha'mii- jøøh' mah' ja- le'
hëey' uu' kih' mih- hlëeh' he' ta' hwa'
kii-, jee' hää' dsih' koo- ji-ñe-, jyoh'
ga' to' ji-ñe-, na-dsë- jñee' sih-.

¹⁵ Mih- he' ga'jmu' koo- jmi-jmu-
kyaah' hooy' ta- jee' ngoo' dsa-më' he'
mah' ma' ääy' kyaah' jmi- ja-.

¹⁶ Pero hwa' ga-kwa' be' kih'
dsa-më' he'. Ga-na' hwa', mah'
ga-hoo' jmi- he- ga-hwëe- to-hoo'
Dragón.

¹⁷ He-ja- ga-ya-jëe' dsë' jwërte
dragón kyaah' dsa-më' he'. Mah'
ngooy' na-jmeey' hñii- kyaah' hi-
laa' sa'ju- kih' dsa-më' he', hi- hoo-
mada- kih' Dio ja-ba' hi- jmee-
ju'dsoo' kih' Jesucristo.

13

Lã'uu' jah' laa' na'høø' he'

¹ Jnä' ga-noon' në' mi'sii' he- cha-
cha'hoo' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga-jëen-
jaa- jah' hi- laa' na'høø', ya-hëe'
cha'jmi-ñeeh- ma' lle' gyii' lley', hi-
ma' choo' gya' jøø'. Në' jøø' kiyh' ma'
choo' gya' coron. Hi- ma' na-sii- lä-jë-
ka'lley' koo- juu' he- mi-kwah' kih'
Dio.

² Jah' hi- ga-jëen- he', ma' laa'
lä-koo- hyah-. Ma-tiiy' ma' la' lä' la'
tii' oso. Mo-hooy' ma' la' lä' la' hoo'
león. Dragón he', ga-kwëeyh' be', hi-
ga-llaay' høøy' mah' jmeey' hih' llay',
mah' leey' dsa-ta' jøøh'.

³ Ga-jëen' koo- lley' ma' la' dsoo'
he- ma' jngiih' kiyh'. Pero dsoo'
he- ma' jngiih' kiyh' ja-, ga-jä' ba'.
Peer- ga-lä-dsaa- dsë' lä-jëe- dsa-
jmi-gyuu-, he-ja- ga-jmeey' ko-jøh'
kyaah' jah' hi- laa' na'høø' he'.

⁴ Hi- ga'jmää' dsa- jøøh' Dragón hi-
ga-llaa' jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he'.
Ja-ba' lä-ja- ga'jmääy' jøøh' jah' laa'
na'høø' he' ka-läh', mah' ma' jäh'
kiyh':

—Sa' chaa- ga'jñah' hi- laa' lä-koo-
jah' na-. ¿Hi- na- hi- lih' tee'
kyaayh'?

⁵ Ga-kway' jwë' kih' mah' hlëeyh'
juu' taah' hi- hlëeh' bih' juu' he-
mi-kwah' kih' Dio. Ga-llaay' mah'
leey' dsa-ta' to' laa' uu' sih-.

⁶ Lã'ja- ga-løøy' mi-kwayh' kih'
Dio. Ga-mi-kwayh' jmi- kiyh',
lä'kye- kih' gwah- kiyh', hi- lä-ja- kih'
hi- tääh' gyuu' jmi-gyuu- ka-läh'.

⁷ Hi- ga-hyoyh' jwë' jmeey' hñii-
kyaah' lä-jëe- hi- na-jngëe' lä'jiih'
leeyh-. Hi- ga-hyoyh' jwë' jmeey' hih-
kih' lä-jëe- nää' dsa-, lä-jë- jee' jwii-,
dsa- hi- hlëeh' lä-koo- lä-koo- juu',
hi- lä-kaa- hwa' jee' tääh' dsa- jmee-
hih- ma-ki- kih'.

⁸ Lã-jëe- dsa- jmi-gyuu- hi-
ga'jmää' jøøh' jah' laa' na'høø' he',
sa' ma' na-sii- jmi- kiyh' në' je- kih'
Borrego mäh' hi- laa' kwaat- ga'juu'

ně na'hyoo' lä' ma' huu' jmi-gyuu'.
Ně je- kiyh' ja-, na-sii- jmi- kih'
lä-jëe' hi- na'jnää' kih' Dio.

⁹ Cher'mah' chaa- hi- hnøø' heeh-
juu' la-, wa' heeyh-.

¹⁰ Hi- lle' kih' dsoo' neh-ñe', jää'
dsih' neh-ñe'. Hi- lle' kih' juu' kyaah'
ñe 'tuuh-, kyaah' ñe 'tuuh- jngëeh'
dsih'. Hor- ja- hnøø' kwëeh' dsé'
hi- na-jngëe' kyaa' Dio hi- hnøø' lä'
ma-dsoo' ja-ba' dsëy'.

¹¹ Ma-ngëe' he- ja-, ga-jëen- jñah'
jah' laa' na'høø' hi- ya'hëe' neh-
hwa'. Ma'lley' to'jøø' he- la-lä-la' kih'
jaa- borrego mäh', hi- ma'hlëeyh- lä'
hlëeh- jaa- dragón.

¹² Ma' kyey- lä-jë- be' kih' to-në'
jah' he', mah' to-lo- nëy' ga-løøy'
jmeey- hih- kih' hi- tääh' lä-kaa- hwa'
mah' wa' jmeey' juuh- kih' to-në' jah'
he', hi- ga-jä' kih' kyaah' dsoo' he-
ma' juuy' ja-.

¹³ Hi- lä-ja- ma' jmeey- cha-miuh-
he- juh-gaa- ka-läh', lä-jiuh'
ga-jmeey' ga-jyoo' je- gyuuh'
jmi-gyuu- lä- ga-të' hwa', lä- ma-jëe-
ja-dsa-.

¹⁴ Mi-gaay- hi- tääh' lä-kaa-
hwa' kyaah' lä-jë- he- juh-gaa- he-
ga-hyoyh' jwë' jmeey' cha'në' jah'
to-në' he'. Ga-jmeey' mada- kih' hi-
tääh' lä-kaa- hwa' he- jmeey' heeh-
kih' jah' hi- ga-jä' kih' hi- ma-la' dsoo'
kih' kyaah' ñe'tuuh-.

¹⁵ Ga-hyoyh' jwë' he- jmeey' jiih-
heeh- kih' jah' he' mah' hlëeh'. Hi-
mah' ga-jmeey' mada- jngëyh' kih'
lä-jëe- dsa- hi- sa- jmeey' juuh- kih'
heeh- ja-.

¹⁶ Ga-jmeey' hih- kih' ga-lä-jëe-
dsa-, lä-jøh' lä-mäh', hi- cha- kuu',
hi- tä-ñee', hi- na-hnëe' jmeey' ta', hi-
hi- sa- na-hnëe' ka-läh', mah' jmeey'
lii- gooy- ra-lluu' o cha'kyey'.

¹⁷ Lä-ja- ni- jaa- sa- lä-cha- jwë'
kih' la' gyih' løø', ni- sa- lä-cha- jwë'
hnyy' gyih' he- cha- kiyh' cher'mah'
sa- laay' lii- kyaah' jmi- kih' jah' he'
o kyaah' hwëh' lä-koo- chee- jah' he'.

¹⁸ Jee' la- hnøø' cha- huu'dsë- llu'.
Hi- ngëe', he- da' hwëh' kih' jah' he',
jëeh' la' hwëh' kih' dsa-ñuuh- ba' ja-.
Hwëh' kih' jah' he' te' jñii' hña-loo'
na-dsë- to-lo-gya' na-dsë- gya-jñii'.

14

*Koo- su- hmëe' ga-hä' lä-jëe-
hña-laa' na-dsë- to-laa' kyee' mil dsa-*

¹ Ma-ngëe' he- ja-, ga-jëen- Bor-
rego mäh' cheh' në' moh' Sión kyaah'
hña-laa' na-dsë- to-laa' kyee' mil
dsa- hi- ma-na-sii- jmi- kih' Bor-
rego mäh' cha'kyey', hi- ma-na-sii-
jmi- kih' Jmiiy- ka-läh'.

² Ja-ga' ga-nuun' ga-hlëeh' gyuuh'
ga-hii' goo- lä- hii' jee' jyoo-
cha-miuh- jmi-. Hi- ga-hii' lä-koo-
hii' jee' hii- ñih' ki-gaa-, hi- ga-hii' lä-
hii' jee' tääh' dsa- koooh- tu- he- choo'
cha-miuh- síñe'.

³ Lä-jëe- hi- he' ma' hä- koo- su-
hmëe' cha'në' hi- ma' gya' jmeey- hih-
në' hma-sii-, hi- cha'në' lä-jëe- kyee'
jah' hi- ma' tääh' he', hi- cha'në'
lä-jëe- dsa- gyuuh' ka-läh'. Ni- jaa- sa-
lih- ma' hä- su- ja-. Ma-la- hña-laa'
na-dsë- to-laa' kyee' mil ba' ma' lih-
ma' hä', dsa- hi- ga-lää' Dio kyaah'
jma- kih' jee' kih' dsa- hi- chaa- hwa'.

⁴ Lä-jëe- hi- la- sa- ga-mi-sah'
hñiiy' kyaah' dsa-më', jëeh' ga-häy'
hñiiy'. Hi- he' jmeey- ko-jøh' kyaah'
Borrego mäh' wa' ha- cha- ha- jee'
dsooy'. Hi- he' na- ga-läy' jee' kih'
dsa-, laay' koo- nää' hi- ma-jä' llu'
kih' Dio hi- lä-ja- kih' Borrego mäh'.

⁵ Ni- miuh- sa- ga-hwëe- juu' ta-juu'
hooy', na-jngëe' go-te- laay' cha'në'
Dio.

Juu' he- ga-kwa' uu- ángele

⁶ Hi- ga-jëen- jñah' ángel hi- ma'
hëe- to-dsaa- gyuuh' jmi-gyuu- hi-
ma' kyey- ju-hmëe' he- sa- ngëe'
jih'koh'. Ma' hlëeyh- lä-jëe- dsa- hi-
chaa- lä-kaa- hwa' jee' jmeey- hih-,
lä-jëe- nää' dsa- hi- hlëeh- lä-koo-
lä-koo- juu', hi- lä-jëe- hi- chaa-
lä-koo- lä-koo- jee' jwii-.

7 Ga⁻hlëeh' ángel he' kyaah' lä⁻jë⁻ be' kih':

—Wa' gah⁻ hnäh' Dio, jmee' hnäh' juuh⁻ kiyh'. Jëeh', ma⁻të' hor⁻llay' ta'. Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' hi⁻ ga⁻jmeë' gyuu⁻h' jmi⁻gyuu⁻, hi⁻ ga⁻jmeë' hwa', hi⁻ ga⁻jmeë' jmi⁻ñeeh⁻, hi⁻ hi⁻ ga⁻jmeë' lä⁻kaa⁻ jee'hya⁻ jmi⁻ gwa⁻.

8 Jñah' ka⁻läh' ángel ga⁻lla⁻lle' kaah' kiyh', ma' jäyh':

—Ma⁻hee⁻, ma⁻hee⁻ go⁻te⁻ Babilonia jwii⁻ juuh⁻ hi⁻ ga⁻hee⁻ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ kyaah' lä⁻jë⁻ wa' he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ hlih' ma' jmeey'. La' lä⁻ko⁻ he⁻ ga⁻kwëeyh' dsa⁻ jmi⁻llii' hää'.

9 Jee' ga⁻të' uu⁻ ángel hi⁻ ma' lee⁻ kaah' he', ma' hlëeyh⁻ kyaah' lä⁻jë⁻ be' kiyh':

—Cher'mah' hi⁻ ga⁻jmää' jøøh' jah' hi⁻ laa' na'høø' he' kyaah' heeh' kiyh', hi⁻ cher'mah' ga⁻jmeey' lii⁻ cha⁻kyey' o ma⁻gooy⁻,

10 ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ le' kih' dsa⁻ he'. Le' kiyh' lä⁻ko⁻ he⁻ hiih' jmi⁻llii' hää', wa⁻ra⁻ ga⁻ya⁻jëë' dsë' Dio kyaayh'. Ja⁻ kyaah' hih' ja⁻ ya⁻jëë' dsë' Dio. Jmeey' kaay⁻ kyaah' je⁻, kyaah' azufre cha⁻në' lä⁻jëë' ángele hi⁻ na⁻jngëë' hi⁻ cha⁻në' Borrego mäh' ka⁻läh'.

11 Jee' täayh' kaay⁻ ja⁻, soo⁻ ñe' ga⁻lä⁻jë⁻ joh' jmi⁻ cha⁻. Lä⁻jëë' hi⁻ ma' jmää' jøøh' jah' he' kyaah' heeh' kiyh', hi⁻ hi⁻ heeh' lee' lii⁻ kyaah' jmi⁻ kiyh', ni⁻ jmi⁻ ni⁻ hwë' sa⁻ le' teeyh' dsëy'.

12 Hor⁻ ja⁻ hnøø' kwëeh' dsë' lä⁻jëë' hi⁻ na⁻jngëë', lä⁻jëë' hi⁻ nuuh' kih' Dio hi⁻ lä⁻jëë' hi⁻ jmee' dsoo' dsë' kih' Jesús.

13 Ja⁻ga⁻ ga⁻nuun' ka⁻läh' ga⁻hlëeh' gyuu⁻h' jmi⁻gyuu⁻ ma' jäyh':

—Si⁻ he⁻ la⁻: “Na⁻ ta⁻ cha⁻në', llu⁻ la⁻ kih' hi⁻ juu⁻ jee' jmeey' ko⁻ jøøh' kyaah' Dsa⁻ jøøh' jnän'.”

—Jaah⁻, lä⁻ja⁻ le' —jäh' Jmi⁻lle' Na⁻jngii⁻. Hi⁻ he' teeh' dsë', jëeh' ja⁻

jiih' llaa⁻ he⁻ ma⁻jëey⁻ wii⁻, hi⁻ lä⁻jnäh' ba⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻jmeey'.

Lloo⁻ ko⁻ jmi⁻ jøøh⁻ Dio lä⁻jëë⁻ dsa⁻

14 Ja⁻ga⁻ ga⁻jëen' ko⁻ jni⁻ tøø⁻. Jee' jni⁻ ja⁻, ma' gya' jaa⁻ hi⁻ laa' lä⁻ laa' Hi⁻ga⁻lëë'ngo'. Ma' lley' ko⁻ coron he⁻ la' kyaah' ku'nøø', hi⁻ ma' chooyh⁻ ko⁻ ñe' tuuh⁻ hlääh⁻ he⁻ hme'.

15 Neh⁻ gwah⁻ kih' Dio ya⁻hëë' jñah' ángel hi⁻ hlëeh' kyaah' lä⁻jë⁻ be' kih', ga⁻siih' hi⁻ gya' jee' jni⁻:

—Kye⁻ ñe' tuuh⁻ hläh' kyah' mah' chooh' ta' kyah'. Jëeh' ma⁻jwii⁻ ba⁻ mi⁻, ma⁻të' hor⁻ jee' juuh'.

16 He⁻ja⁻ hi⁻ ma' gya' jee' jni⁻ he' ga⁻jyooy' ñe' tuuh⁻ hlääh⁻ kiyh' lä⁻ ga⁻të' hwa', mah' ga⁻teeyh⁻ lä⁻jë⁻ mi⁻ kih' hwa' ja⁻.

17 Neh⁻ gwah⁻ he⁻ la' gyuu⁻h' jmi⁻gyuu⁻, ya⁻hëë' jñah' ángel hi⁻ ma' chooh⁻ ko⁻ ñe' tuuh⁻ hläh⁻ he⁻ hme'.

18 Jee' chih' na⁻hyoo' ya⁻hëë' jñah' ángel hi⁻ ma' na⁻ngë' jwë' jmee' hih' kih' je⁻. Kyaah' be' ga⁻hlëeyh' hi⁻ ma' chooh⁻ ñe' tuuh⁻ hläh⁻ hme' ja⁻, ga⁻siih':

—Kyaah' ñe' tuuh⁻ hläh' kyah' na⁻, hnäh' lä⁻jë⁻ sa⁻mah' kih' mi⁻jëh' he⁻ cha⁻ hwa' na⁻, jëeh' ma⁻jwii⁻ ba⁻.

19 He⁻ja⁻ ga⁻jyooy' ángel he' ñe' tuuh⁻ hläh' kih' lä⁻ ga⁻të' hwa' mah' ga⁻hnäy' sa⁻mah' kih' mi⁻jëh' he⁻ cha⁻ hwa' la⁻, ga⁻tooyh⁻ neh⁻ ko⁻ jee' jleeyh' kyaah' ma⁻tiiy'. He⁻ la⁻ la' kwaat⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻chee' Dio në' kih' dsa⁻.

20 Hi⁻ ga⁻jleeyh' kyaah' ma⁻tiiy' mi⁻ jëh' jee' ma⁻tääh' he⁻ ma⁻ hla⁻ ta⁻ chuuh' jwii⁻. Hi⁻ jee' ga⁻jleeh' mi⁻ jëh' ja⁻, ga⁻hwëë' jmi⁻ gyuu⁻ lä⁻ko⁻ jma⁻ he⁻ ga⁻lloo' lä⁻ ga⁻të' fren⁻ kih' kya⁻jiih', ga⁻ngëë' la⁻ ga⁻ hnë⁻ hña⁻loo' kilómetro.

15

Gyee' ángele kyaah' gyii' lli'wii'

1 Ga⁻jëen' jyoh' ka⁻läh' ko⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ gyuu⁻h' jmi⁻gyuu⁻ lä⁻jiih'

ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsën⁻. Ga⁻jëen⁻ gyeë⁻
 ángele hî⁻ ma⁻ kye⁻ gyii⁻ nëe⁻ he⁻ wii⁻
 he⁻ jä⁻ kyaah⁻ jee⁻ llaa⁻ go⁻te⁻. Jëeh⁻
 kyaah⁻ he⁻ ja⁻, llaa⁻ he⁻ ya⁻jëë⁻ dsë⁻
 Dio.

² Hi⁻ ga⁻jëen⁻ ka⁻läh⁻ he⁻ ma⁻
 na⁻jaa⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ hu⁻ he⁻
 jëë⁻, he⁻ juuh⁻ lä⁻koo⁻ jmi⁻ñeeh⁻,
 na⁻kaah⁻ kyaah⁻ je⁻. Nê⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻
 hî⁻ ga⁻lih⁻ ga⁻tee⁻ kyaah⁻ jah⁻ hî⁻ laa⁻
 na⁻høø⁻ he⁻ kyaah⁻ heeh⁻ kiyh⁻, lä⁻jëë⁻
 hî⁻ sa⁻ ga⁻kwaä⁻ hñii⁻ ma⁻ lee⁻ lii⁻ ni⁻
 sa⁻ ga⁻kay⁻ hwëh⁻ lä⁻ chee⁻ jah⁻ he⁻.
 Ma⁻chooyh⁻ tu⁻ he⁻ choo⁻ cha⁻miih⁻
 síñe⁻ he⁻ ga⁻hyoyh⁻ kih⁻ Dio.

³ Ma⁻ häy⁻ su⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ Moisé
 hî⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻he⁻ kih⁻ Dio, hî⁻ ma⁻
 häy⁻ su⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ Borrego mäh⁻,
 ma⁻ jäyh⁻:

Peer⁻ juh⁻gaa⁻ la⁻ lä⁻jë⁻ he⁻
 ma⁻jmeeh⁻,

hne⁻ Dio hî⁻ laa⁻ jøøh⁻ hî⁻ cha⁻
 ga⁻lä⁻jë⁻ be⁻ kih⁻.

Dsoo⁻ ba⁻, llu⁻ la⁻ jwë⁻ kyah⁻,
 hne⁻ Dsa⁻ta⁻ jøøh⁻ kyaa⁻ hî⁻
 na⁻jngëë⁻.

⁴ Lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ gah⁻ hne⁻ Dio.

Lä⁻jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ jmee⁻ juuh⁻ jmi⁻
 kyah⁻.

Jaa⁻ hne⁻ ba⁻ hî⁻ na⁻jngëë⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ hî⁻ chaa⁻ hwa⁻,
 ya⁻nääy⁻ mah⁻ jmeey⁻ juuh⁻
 kyah⁻.

Jëeh⁻, ma⁻lä⁻jñä⁻ ba⁻ he⁻ ma⁻løøh⁻
 llah⁻ ta⁻.

⁵ Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁻ na⁻na⁻
 gwah⁻ he⁻ chih⁻ gyuu⁻, ja⁻ba⁻ gwah⁻
 he⁻ ga⁻mi⁻jñää⁻ Dio kih⁻ Moisé.

⁶ Neh⁻ gwah⁻ ja⁻ ga⁻hwëë⁻ gyeë⁻
 ángele hî⁻ ma⁻ kye⁻ lä⁻jë⁻ gyii⁻ nëe⁻
 he⁻ wii⁻. Ma⁻kyeyh⁻ hmiih⁻ he⁻ chee⁻
 lino he⁻ na⁻jngii⁻, he⁻ la⁻ jih⁻gyeh⁻.
 Hi⁻ na⁻hñuu⁻ mo⁻dsëy⁻ kyaah⁻ hmiih⁻
 he⁻ ma⁻ na⁻lä⁻ kyaah⁻ ku⁻nøø⁻.

⁷ Jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ kyeë⁻ jah⁻ he⁻
 ga⁻kwëeh⁻ lä⁻jëë⁻ gyeë⁻ ángele he⁻ ma⁻
 koo⁻ kyaah⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁻ ku⁻nøø⁻
 he⁻ na⁻kah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na⁻ ga⁻
 chee⁻ Dio hî⁻ chaa⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ joh⁻ jmi⁻
 cha⁻.

⁸ Ga⁻kah⁻ neh⁻ gwah⁻ cha⁻miih⁻
 ñe⁻, kih⁻ he⁻ laa⁻ jøøh⁻ Dio hî⁻ cha⁻
 cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻
 ma⁻le⁻ ma⁻dsa⁻taah⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻,
 ta⁻koo⁻jiih⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻lä⁻te⁻ lä⁻jë⁻ gyii⁻
 he⁻ wii⁻ he⁻ kye⁻ lä⁻jëë⁻ gyeë⁻ ángele
 he⁻.

16

*Wa⁻kyaah⁻ he⁻ kyaah⁻ he⁻ ga⁻heeyh⁻
 dsa⁻ wii⁻*

¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻nuun⁻ ga⁻hlëeh⁻ ki⁻gaa⁻
 neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ga⁻siyh⁻ lä⁻jëë⁻ gyeë⁻
 ángele he⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ mah⁻ go⁻jää⁻ he⁻
 lli⁻wii⁻ he⁻ haa⁻ neh⁻ lä⁻jë⁻ gyii⁻ kyaah⁻
 he⁻ na⁻ ga⁻chee⁻ Dio lä⁻kaa⁻ hwa⁻.

² Nêe⁻ to⁻ nê⁻ ángel he⁻ na⁻jää⁻ he⁻ ma⁻
 haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ jee⁻ tääh⁻
 dsa⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻, ga⁻toh⁻ koo⁻ dsoo⁻
 he⁻ ku⁻jii⁻ he⁻ la⁻ na⁻høø⁻, nê⁻ kih⁻ hî⁻
 laa⁻ lii⁻ kih⁻ jah⁻ laa⁻ na⁻høø⁻ he⁻, hî⁻
 nê⁻ kih⁻ hî⁻ ma⁻ jmee⁻ juuh⁻ kih⁻ ja⁻ba⁻
 heeh⁻ kih⁻ jah⁻ he⁻.

³ Jee⁻ ga⁻të⁻ uu⁻ ángel ga⁻jää⁻ he⁻
 ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nê⁻
 jmi⁻ñeeh⁻, hî⁻ ga⁻lii⁻ jma⁻ lä⁻ la⁻ jma⁻
 kih⁻ hî⁻ na⁻juu⁻. Kyaah⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻juu⁻
 lä⁻hii⁻ nê⁻ hî⁻ chaa⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻.

⁴ Jee⁻ ga⁻të⁻ uu⁻ ángel ga⁻jää⁻ he⁻
 ma⁻ haa⁻ neh⁻ kyaah⁻ kiyh⁻ ta⁻ nê⁻
 jmi⁻juuh⁻ kyaah⁻ lä⁻kaa⁻ jee⁻ hya⁻
 jmi⁻ gwa⁻ pih⁻. Lä⁻kye⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻lii⁻
 jma⁻ ka⁻läh⁻.

⁵ Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻nuun⁻ ga⁻hlëeh⁻
 ángel hî⁻ laa⁻ juu⁻ jmi⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Jnaah⁻ lluu⁻ laah⁻ hne⁻, Dsa⁻jøøh⁻
 kyaan⁻. Hne⁻ laah⁻, hî⁻ ma⁻ laah⁻, hî⁻
 na⁻jngëeh⁻, jëeh⁻ ma⁻llah⁻ ba⁻ hne⁻ ta⁻
 kih⁻ dsa⁻.

⁶ Kih⁻ he⁻ ga⁻tuy⁻ jma⁻ hî⁻
 na⁻jngëë⁻ kyaah⁻ hî⁻ kih⁻ hî⁻ ga⁻ngëë⁻
 juu⁻ kyah⁻, he⁻ ja⁻ hne⁻ kwëeyh⁻ hiih⁻
 jma⁻ ka⁻läh⁻, he⁻ teeh⁻ jwii⁻ kiyh⁻.

⁷ Lä⁻ja⁻ ga⁻nuun⁻ kih⁻ jñah⁻ hî⁻
 ga⁻hlëeh⁻ jee⁻ chih⁻ na⁻hyoo⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻, hne⁻ Dio Dsa⁻jøøh⁻
 kyaan⁻ hî⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ be⁻ kih⁻.
 Hne⁻ ba⁻ ma⁻llah⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻
 lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻.

8 Jee' ga-tē' kyeē' ángel he' ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' hyoo-. Lā-ja- ga-lā-cha- be' kih' hyoo- mah' jmee' kaa- dsa- kyaah' je-.

9 Ga-lā-llii' hyoo- lā-jiih' ga-kaa' dsa-. Ni- lā-ja- sa- ga-lā-dsaa- dsēy' mah' ma' jmeey' juuh- kih' Dio. Lla- he- ja-, ga-mi-kwah' bih' kih' Dio hi- lih' chee' lā-jē- he- wii' ja-.

10 Jee' ga-tē' hñaa' ángel ga-jää' kyaah' kiyh' ta- nē' jee' gya' jmee' hih' jah' laa' na'høø' he'. Hi- lā-kaa- hwa- jee' ma' jmeey' hih' ga-la' na-hoo-, lā-jiih' ga-jñaa' dsa- na'siih', kih' he- ma' jēey' wii'.

11 Koo- ka-lāh' ga-mi-kwayh' kih' Dio hi- gya' gyuu' jmi-gyuu' kih' he- ma' jēey' wii' hi- kih' dsoo' he- la' na'høø' ja-. Pero ni- lā-ja- sa- ga-lā-dsaa- dsēy' he- ma' jmeey' he- hlih'.

12 Jee' ga-tē' jñee' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' jmi-juuh- he- chee- Euftrate. Jmii- ja- ga-lā-kih' mah' ga-jā' ma-na'llu' jwē' jee' ngē' lā-jēē' rey hi- ya-nāa' ta' jee' hya- hyoo-.

13 Hi- ga-jēēn- uu- jmi-lle' hlēēh' hi- jnāa' lā-jnāa' jeh' wēh'. Ya-hēē' neh' to-hoo' Dragón, hi- ya-hēē' neh' to-hoo' jah' hi- laa' na'høø' he' hi- ya-hēē' neh' to-hoo' jah' hi- ma' ngēē' juu' ta-juu'.

14 Hi- he' laa' dsa- hlēēh' hi- jmee' ja- he- koo- nēē' mah' jēē' dsah- dsa-. Dsa-nāay' cha-nē' lā-jēē' rey lā-kaa- lā-juh' jmi-gyuu', mah' dsa-jøøyh' dsa- dsa-nāay' dsa-jmeey' hni- wa-ra- ga-tē' jmi-juuh- jmi-goo- kih' Dio hi- cha- ga-lā-jē- be' kih'.

15 "Hi- jnā' ngaahn' na-, lā-koo- jaa- hi- hii-. Llu' la' kih' hi- na-nē', hi- hää- hñii', hi- jmee- ta'llu'. Hi- he' sa' jā' o-hih'", ga-jāh' Dio.

16 Hi- he' ba' jah' he' ga-jmee' ga-kuh' lā-jēē' rey, koo- jee' chee- kyaah' juu' hebreo Armagedón.

17 Jee' ga-tē' gyeē' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- nē' lle'.

Ga-lā-nuu' ga-hlēēh' koo- ki-gaa- jee' chih' gwah' gyuu' jmi-gyuu' jee' gya' Dio jmee' hih', ma' jāh': "Ma-la- ba'."

18 Lā-cha' ja- ga-jmee' je-nih', ga-hlēēh', ga-hii' nih', hi- ga-jeh' wii' jwēte hwa', he- sa- ma-jeh' ni- koo- hā' ko-ja- jiih', ta-ko-jiih' tāah' dsa- jmi-gyuu' la-.

19 Jee' jwii- juuh- Babilonia ga-la' hnē- nāa', hi- jyoh' ga-jee' jwii- kaah' ga-sa' ga-hla' go-te-. Ma-ra' he- ga-teeh- ba' Dio jwii- kih' jwii- juuh- ja-, ga-cheey' nē' kih' lā-jē- go-te' he- ya-jēē' dsēy' kyaah'.

20 Ga-lā-jē- hwa' he- tāah' jee' jmi-nēeh- ga-āah' høø' kih'. Lā-ja- ka-lāh' ga-āah' lā-jē- moh'.

21 Hi- ga-saa' nē' kih' dsa- mi- 'dsē' kaah' he- hii- ma- to'loo' kil. Hi- lā-jēē' dsa- cha-ga'miih- ga-mi-kwayh' kih' Dio ma' ga-jēey' he- wii' ja-. Jēēh', koo- he- ja- ba' ma' la' juuh- ga' kih' jee' lā-jē-.

17

Heh' Dio wii' Babilonia

1 Ma-ngēē' he- ja-, ja' jaa- jee' lā-jēē' gyeē' ángele hi- ma' chooh- lā-jēē' gyii' kyaah' mah' ga-hlēēyh' kyaah' jnā', ga-jāyh':

—Ña- ta- la- mah' heehn- hne- ha- lā- la' he- wii' he- heeh' Dio hyaa' hi- ma' kyaah' wa' hi- cha- hi-, hi- gya' jøøh' nē' kih' cha- miih- jmi-.

2 Dsa-mē' he' ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' lā-jēē' rey hi- chaa- hwa' la-. Hi- lā-jēē' dsa- hi- tāah' hwa' la- ga-hee' go-te- huudsē- kiyh' kyaah' lā-jē- he- hlih' he- ga-jmeey' kyaah' dsa-mē' he'. La' lā-koo- he- ga-kwēeyh' jmi-llii' he- hää' jwēte.

3 He-ja- ga-jää' jmi-lle' jnā' koo- hwa' kii' jee' sa- kwa- ni- miih-. Jee' ja- ga-jēēn- jaa- dsa-mē' hi- ma' dsēē- jaa- jah' gyuu'. Lā-kaa- nē' kih' jah' he' na-sii- jmi- he- mi-kwah' kih' Dio, hi- ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jøø'.

4 Dsa-më' he' ma' kyeh' hmih-
hee' gyuu' hi' gyuu' läh-, he- na-lii'
kyaah' ku'nøø', hi' kyaah' kuu' he- la'
na'hñaa'. Ma' chooyh- koo- kyaah'
he- na-la- kyaah' ku'nøø' jee' ma'
na-kah' kyaah' lä-jë' he- la' o-hih'
he- ma' jmeey'.

5 Ma' na-sii- cha'kyey', koo- jmi-
he- sa- lä-ngëe' jne', he- ma' jah':
"Jwii- juuh- Babilonia. Choo' dsa-më'
hi- kaah- wa' hi- cha- hi-. Choo'
lä-jë' he- jmee- na-hääh' dsë- jne'."

6 Ga-lä-liihn- he- ma' hee' dsa-më'
he' kyaah' jma- kih' hi- na-jngëe', hi-
kyaah' jma- kih' hi- ga-juu' kwaan-
kih' Jesús. Ma' ga-jëen- dsa-më' he'
ga-lä-dsaa- dsën- jwërte.

7 Mah' ga-jäh' ángel he' siih- jnä':

-¿He-la' dsaa- hoh'? Jnä' mi'jnään'
kyah' he- sa- lä-ngëeh' hne- kih'
dsa-më' na-, hi- lä-ja- kih' jah' laa'
na'høø' hi- jäay- na-, hi- lle' gyii' lle'
kyaah' gya' jøø'.

8 Jah' hi- ma-jëeh- na-, ma' laa' hi-
na' mo-so- laay'. Hi- na- na- ya-hëe'
'neh- too- ñiih' kih' cha'je-, jää' ja-ga'
dsooy' gyi'jwii'. Lä-jëe' hi- tääh' hwa'
la- hi- sa- na-sii- jmi- kih' në- je- jee'
na-sii- jmi- kih' lä-jëe' hi- na'jnää'
kih' Dio lä-jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuu',
lä-jëe' hi- he' lä-dsaa- dsëy' wa-ra-
ga-jëey' jah' he', hi- ma' laa', hi- na'
mo-so- laay', hi- hi- na' ga- lä-jnä'
ka-läh'.

9 He- jwahn- la-, la' kih' hi- cha-
hüüdsë- llu' kih'. Lä-jë- gyii' lle' jah'
he', la' kwaan- gyii' moh' jee' gya'
dsa-më' he'.

10 Hi- la' kwaan- laa' gyeey' rey
ka-läh'. Hñaa' rey he' mo-so- laay'
ta'. Chaa- ga'jaa-, hi- chaa- ga'jñah'
hi- sa- ga- ma-ja-. Ga' ma-ja- hi- he',
jmeey' bii' kiyh' mi-heey- ko-hwëe'
ba'.

11 Jah' hi- ma' laa' he', hi- na'
mo-so- laay', hi- he' laa' jee' ga-të'
jñaa' rey ka-läh'. Hi- laay' jaa- kih'
jee' lä-jëe' gyeey' rey he' hi- dsoo'
gyi'jwii'.

12 'Lä-jë- gya' jøø' he- ma-jëeh- ja-,

la' kwaan- gya' rey hi- sa- ga- ma-løø'
jmeey' hih-. Koo- hor- ba' hyoyh- jwë'
leey' rey mah' jmeey' ko-jøh' kyaah'
jah' laa' na'høø' he'.

13 Ga-lä-jëe- gya' rey he'
dsa-taayh- juu' kwee-, mah' tooyh-
goo- jah' hi- laa' na'høø' he' he-
jmeey' hih- kih' dsa- jmi-gyuu'.

14 Hi- lä-ja- teey' kyaah' Borrego
mäh'. Pero Borrego mäh' he' liyh-
ba' wa-ra- ga-teey' kyaah'. Jëeh',
hi- he' he' Rey hi- kye- në- kih' jee'
lä-jëe- Rey, hi- laay' jøøh' kih' jee'
lä-jëe- Dsa-kaah'. Hi- lä-jëe- hi-
tääh' kyaayh', ma-na-teeh' kyaay',
ma-na-lleeh', ja-ba' hi- mi-teh'
kiyh'.

15 Hi- ga-jäh' ángel siih- jnä'
ka-läh':

-Lä-jë- jmi- he- ma-jëeh- jee' ma'
gya' hyaa' hi- kaah- wa' hi- cha- hi-,
la' kwaan- lä-jë- jee' jwii-, lä-jëe- dsa-,
lä-kaa- hwa' jee' tääh' dsa- jmee-
hih-, hi- lä-jëe- dsa- hi- hlëeh- lä-koo-
lä-koo- juu'.

16 Hih' jah' hi- laa' na'høø' he'
kyaah' lä-jë- gya' jøø' kih', jmeey'
na-høøh' kih' hyaa' hlëeh' he'. Ja- jiih'
beey' kyaah' o-hih- kih', jngiiyh' kih',
hi- jëy' kyaah' je-.

17 Jëeh' Dio ba' hi- ga-tooh-
hüüdsë- neh- tuh-dsë- lä-jëe- rey
he' mah' jmeey' lä- hnøø' Dio he-
dsa-taayh- juu' kwee- mah' laay'
jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he', lä-jiih'
lä-te' lä-koo- jäh' juu' kih' Dio.

18 Hi- dsa-më' hi- ma-jëeh- na-,
la' kwaan- koo- jwii- juuh- he- jmee-
hih- kih' lä-jëe- rey hi- chaa- hwa'
la-.

18

Ga-hee' jwii- Babilonia

1 Ma-ngëe' he- ja-, ga-jëen- jñah'
ángel hi- ga-jñaa' gyuu' jmi-gyuu'
kyaah' cha-miih- be'. Hi- hwa' la-
ga-lä-jnä' jëe- go-te' kyaah' jmëe'
kiyh'.

2 Ga-hlëeyh' kyaah' lä-jë- be' kiyh',
ga-jäyh':

Ma-jä' ta' hwa', ma-jä' ta' hwa' Ba-bilonia jwii- juuh'.

Ma-lii' cha'neh' kih' lä-jëe' hi-sa-llu'.

La' hoo' lä-jëe' jmi-llé' hlih',

hi' la' sii' kih' lä-jëe' ta' hi' laa' na'hoo' hi' sa' lä-jëe' jne'.

3 Jëeh', ga-lä-jëe' dsa- hi' chaa- hwa' la-, ga-hee' go-te' huu'dsë- kih' kyaah' lä-jëe' he- la' o-hih' he- ma' jmeey' jee' ja'.

La' lä-koo' he- ga-hiyh' jmi-llii' he- hää' go-te' ba'.

Lä-jëe' rey hi' chaa- hwa' la- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaayh'.

Dsa- hi' ma' nöö' hmooh' kih', hi' ma' tääh' lä-kaa- jmi-gyuu' ga-lä-chay' kuu',

kih' he- ma' hniy' he- ma' cha- ga-ngëe' jwëe' kih' dsa-më' he', ga-jäh' ángel.

4 Ja-ga' ga-nuun' jyoh' juu' gyuu' jmi-gyuu' he- ma' jäh':

Hnä' hi' laa' dsa- kyaan', hwëe- hnä' jee' kih' dsa- he'

mah' sa' kwah' dso'kye- kiyh' kyah' hnä',

mah' sa' tëeh' hnä' he- wii' he- jä- në' kiyh'.

5 Jëeh', he- ma-ngëe' jwëe' dso'kye- kiyh', ma-lloo' lä- ga-të' gyuu' jmi-gyuu'.

Na' ma-të' hor' koo' Dio jwii' kwaan' kih' he- hlih' he- ma' jmee' dsa- he'.

6 Kwëeyh' kiyh' lä-koh' te' he- ga-kwëeyh' jñah'.

Mi-hmaah' to' juh' kiyh', lä-koh' te' he- ga-jmeey'.

Ga-kwëeyh' jñah' ga-hih' jmi- hää'.

Kwëeyh' kiyh' na' hiyh' to' juh' ko-ja'.

7 Lä-koh' te' ma-jmäy' hñiy' joo'h', lä-koh' te' he- llu' he- ma' chaa-, ko-ja- he- wii' kwëeyh' ka-läh'.

Jëeh', ma' jmeey' huu'dsë-:

“Laan' joo'h' lä-koo' hi- jmee' hih', chaa- ba' dsa-nuuh' kyaan', sa' cha- he- kih' he- jëen' wii'.”

8 He-ja- kyaah' koo- jmi' ba', joh' he- wii' sa' jä- në' kiyh', jä- jngiih' kiyh', jä- hooyh', jä- kyoyh'.

Hi' kaay- kyaah' je-, jëeh' Dio Dsa-joo'h' jnän', hi- cha- cha-miih- be' kih', llay' ta' kih' jwii- ja'.

9 Lä-jëe' rey hi- tääh' hwa' hi- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' dsa-më' he' hi' ma' chaa- llu' kyaayh', hi- he' ki'hooh' kiyh' wa-ra- ga-jëey' hwëe- ñe' jee' kaay'.

10 Uu' ba' dsa-taayh', kih' he- lä-goyh' jëey' he- wii' he- jä- në' kih' jwii- ja', jäh':

—He- ba' che- jwii-, jwii-, Babilonia jwii- juuh- na-, he- ma' jmee' hih'. Jëeh', kyaah' koo- hor- ba', ma-ja- jwiz- kyah'.

11 Dsa- hi- ma' nöö' hmooh' kih' lä-kaa- hwa', ki'hooh' kih' jee' jwii- ja'. Jëeh', mo-so' chaa- hi- la' loo' kiyh'.

12 Loo' kih' ku'nöö', kuu' too-, lä-jëe- nëe' kuu' hmooh', hmiih- lino, hmiih- gyuu', hmiih- ceda, hmiih- gyuu' läh-, hma- he- hii- mi-jwii-, lä-jëe- ga- he- jnä' na'hñah' he- na-la- kyaah' ja' elefante, kyaah' hma- he- hmooh', kyaah' ñe' nöö' kyaah' wa' he- cha- he- ñe', hi- kyaah' kuu' jih'.

13 Loo' kih' kyah' hma-, ki-ma', jmi- mi-jwii-, wa' chu-, mirra, naa' mi-jwii-, jmi' mi-jeh' ma-ää-, naa' he- kuh- dsa-, harin llu', kyaah' mi' trigo, loo', borrego, kya'jih', carret. Hi' ma' hnëy- lä-jëe- hi- na-hnëe' jmee' ta' ma-ke' laay' dsa- jmi-gyuu'.

14 Ma' jäh' siyh' jwii- ja':

—Lä-jëe- he- ma' hee' hoh', ma-jä' ta' koo' ba' ja-. Lä-jëe- he- jmä'oo' kyah' ma-dsa' go-te-. Jih'koh' mo-so' tëeh'.

15 Lä-jëe- hi- ma' hni- he- ja-, ga-lä-chay' cha-miih- kuu' lä-koo- ma' hniy- kih' jwii- oo-. Uu' ba' dsa-taayh', kih' he- lä-goyh- jëey' he- wii' he- jä- në' kih' jwii- ja- mah' ki'hooyh',

16 jäh':

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii[~], jwii[~], Babilonia jwii⁻ juuh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ käh⁻ hmiih⁻ lino na⁻ kaah⁻ gyuu[~] läh⁻, ma⁻ na⁻ lëëy⁻ kyaah⁻ ku⁻nøø⁻ hi⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ kuu⁻ he⁻ jnä⁻ na⁻hñaah⁻.

17 Jëeh⁻, kyaah⁻ koo⁻ hor⁻ ba⁻ ma⁻dsa⁻ lä⁻jë⁻ kuu⁻ he⁻ ma⁻ chay⁻.

Hi⁻ ga⁻lä⁻jëë⁻ juu⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ hi⁻ ma⁻ ga⁻nää⁻ neh⁻, kyaah⁻ hi⁻ ma⁻ koo⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻taah⁻ uu⁻ ba⁻,

18 jëëy⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ hwëë⁻ ñe⁻ ma⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Ga⁻taayh⁻ ga⁻tooyh⁻ miih⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ jwii⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ na⁻.

19 Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ka⁻ hløø⁻ mah⁻ ga⁻huuy⁻ lley⁻ hi⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻hooyh⁻, ma⁻ jäyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii[~], jwii[~], jwii⁻ juuh⁻ na⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻ høø⁻ barco cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ma⁻lä⁻chay⁻ kuu⁻ kyaayh⁻, kih⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁻ kih⁻ jwii⁻ na⁻. Kyaah⁻ koo⁻ hor⁻ ba⁻ ma⁻ hee⁻ go⁻te⁻.

20 Lä⁻jëë⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ gyuu[~] jmi⁻gyuu⁻, wa⁻ chaah⁻ hnäh⁻ llu⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁻, hnäh⁻ apóstole, hi⁻ hnäh⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻. Jëeh⁻ ma⁻teeh⁻ Dio jwii⁻ kih⁻ jwii⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻.

21 Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, jaa⁻ ángel hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻ ga⁻kay⁻ koo⁻ mi⁻kuu⁻ juuh⁻, lä⁻koo⁻ juuh⁻ cha⁻too⁻ kih⁻ molii⁻, ga⁻jwäy⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ mah⁻ ga⁻jäyh⁻:

—Ja⁻ba⁻ lä⁻na⁻, wii⁻ hla⁻ Babilonia jwii⁻ juuh⁻, jih⁻koh⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnä⁻ ka⁻läh⁻.

22 Mo⁻so⁻ lä⁻nueh⁻ hij⁻ tu⁻ he⁻ choo⁻ cha⁻miih⁻ síñe⁻, ni⁻ jñah⁻ ga⁻ tē⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hma⁻ta⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hoo⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻. Ni⁻ hi⁻ ga⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ he⁻ che⁻ he⁻ ta⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻. Ni⁻ molii⁻ mo⁻so⁻ hij⁻ ka⁻läh⁻.

23 Ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnä⁻ je⁻ kih⁻ mi⁻së⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻, ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻nueh⁻ miih⁻ kih⁻ jmi⁻ jee⁻ dsa⁻jee⁻ goo⁻ dsa⁻

jee⁻ na⁻ kyah⁻. Jëeh⁻, lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻lla⁻ hmoooh⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻ ma⁻ laa⁻ kaah⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ kyaah⁻ ji⁻nah⁻ kyah⁻ ga⁻lä⁻gaa⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻.

24 Jee⁻ jwii⁻ na⁻ na⁻bääh⁻ jma⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ na⁻jngëë⁻, hi⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻juu⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻.

19

1 Ma⁻ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻nuun⁻ ga⁻hlëeh⁻ jwëë⁻ dsa⁻ gyuu[~] jmi⁻gyuu⁻, ma⁻ jäyh⁻:

¡Aleluya! Dio, Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ lää⁻ jne⁻,

wa⁻ gah⁻ jnih⁻, wa⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kiyh⁻, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻.

2 Jëeh⁻ ma⁻llay⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻, lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻ jmeey⁻.

Ma⁻llay⁻ ta⁻ kih⁻ hyaa⁻ hlëeh⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻hee⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ o⁻hih⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

Ma⁻teeyh⁻ ba⁻ jwii⁻ kih⁻ hyaa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio.

3 Koo⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻jäyh⁻:

—¡Aleluya! Ñe⁻ he⁻ hwëë⁻ jee⁻ kaay⁻, soo⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

4 Hi⁻ lä⁻jëë⁻ gyii⁻kyee⁻ dsa⁻gyuu[~] kyaah⁻ kyeë⁻ jah⁻ he⁻, ga⁻juuh⁻ jney⁻, ga⁻jyooy⁻ mo⁻nëy⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻ mah⁻ ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ gya⁻ jmee⁻ hih⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. ¡Aleluya!

5 Lä⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ gya⁻ Dio jmee⁻ hih⁻ ga⁻lä⁻nueh⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ jäh⁻:

Kwa⁻ hnäh⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio jnän⁻ lä⁻jëë⁻ hnäh⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻he⁻ kiyh⁻,

lä⁻jëë⁻ hnäh⁻ hi⁻ gayh⁻, lä⁻jøh⁻ lä⁻mäh⁻.

Lä⁻cha⁻ jmi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jee⁻ goo⁻ Borrego mäh⁻

6 Ja⁻ga⁻ ga⁻nuun⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻hlëeh⁻ jwëë⁻ dsa⁻, ga⁻hii⁻ goo⁻ lä⁻koo⁻ hij⁻ jee⁻ jyoo⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻, lä⁻koo⁻ hij⁻ jee⁻ ni⁻, ma⁻ jäyh⁻:

¡Aleluya, jëeh' Dio Dsa-jøøh' jnän` hi-
cha- ga-lä-jë be' kih', ma-løø'
jmeë- hih'!

⁷ Wa' chaa- jne' llu', wa' jëë- dsë- jne',
wa' jmeen' juuh- kiyh'.

Jëeh' ma-të' jee' jee' goo- Borrego
mäh', ma-na'lluu` ba' mëy'.

⁸ Ma-na-ngëy' jwë' këyh- hmäh- lino
he- na-jngii' he- la' jih'gyeh'.

Jëeh' hmäh- lino ja-, la' kwaan- ta' llu'
he- ga-jmeë' lä-jëë' hi- na-jngëë'.

⁹ Ja-ga' ga-jäh' ángel he', siih- jnä':
-Lä-la- siih': "Llu' la' kih' hi-
na-teeh' jmeë' ma-nuu- jee' jee' goo-
Borrego mäh'."

Mah' ga-jäyh' ka-läh':

-He- la- ba' ja-, juu' he- la' ju'dsoo'
kih' Dio.

¹⁰ He-ja- ga-juuhn` jnën- huu' tiif
ángel he' mah' ga-jmää- jnih' jøøh'.
Pero ga-siiyh- jnä':

-Ta- jmeë- lä-na-. Jëeh' kwee- ba'
laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta' he'
kih' Dio kyaah' øøh' hne- hi- tääh'
chooh- koo- hweh- juu' kih' Jesús.
Jmeë' juuh- kih' Dio ba'.

Jëeh', hi- kwa- juu' kih' Jesús, hi-
he' ba' hi- ngëë- juu' kih' Dio.

Hi- dsëë- kya'jih' tää-

¹¹ Ja-ga' ga-jëën' gyuu' jmi-gyuu-
na-na', ga-jëën- jaa- kya'jih' tää-.
Hi- ma' dsëëy- he', cheey-: Hi- Mi-te'
Juu', hi' cheey-: Ju'dsoo' Jmah'. Jëeh',
kyaah' ju'dsoo' teey- kyaah' dsa-, hi-
lä-ja- llay- ta' ka-läh'.

¹² Mi-nëy' ma' la' lä-koo- jee' hya-
je-, ma' lley- cha-miuh- coron. Ma'
na-sii- koo- jmi- he- ni- jaa- sa-
ma-ngëë', jaa- hñii' bih' ma-ngëëy'.

¹³ Ma' kyeyh' koo- hmäh- he-
ma-na-heë- kyaah' jma-. Jmäh- kiyh'
ma' cheë-: Juu' kih' Dio.

¹⁴ Lä-jëë- hløø' hi- tääh' gyuu' hi-
ma' chaa' kaah' kih' hi- dsëë- kya'jih'
tää-, ma' kyeyh' hmäh- lino jnaah'
jwërte, tøø- hi- na-jngii'.

¹⁵ Ma' go-hii' hooy' koo- ñe'tuuh-
chuu- he- jmeë' dsoo' kih' lä-jëë- hi-
chaa- hwa' la-, hi- jmeey' hih- kiyh'

kyaah' hma-hiih- he- la' ñe'. Hi- he'
jlee- mi-jeh' jee' tääh' mah' hwëë-
jmih' kih'. He- la- la' kwaan- he- wii-
he- na' ga' cheë' Dio hi- cha- ga-lä-jë-
be' kih'.

¹⁶ Në- hmäh- kiyh' hi- ta- koo- jwoo'
sa'kyey' na-sii- hwëh' he- jäh' lä-la-:
"Hi- la- he' Rey hi- kye- në' kih' jee'
lä-jëë- Rey, hi- laay' jøøh' kih' jee'
lä-jëë- Dsa-kaah'."

¹⁷ Mah' ga-jëën- jaa- ángel hi-
chëh' në' hyoo-, kyaah' lä-jë- be'
kih' ga-hlëëy- lä-jëë- ta' hi- hëë-,
ga-siiyh-:

-Ya-nää- hnäh' mah' go'taah'
hnäh' koo- jøøh' jee' kwa' Dio he- kuh'
hnäh' koo- ma-nuu- juuh-.

¹⁸ Kuh' hnäh' ngo' kih' rey, ngo'
kih' juu' hløø', ngo' kih' hi- cha-
cha-miuh- be' kih', ngo' kih' kya'jih'
lä-kye- kih' hi- wiiy-, ngo' kih' hi-
na-hnëë' jmeë- ta' hi- kih' hi- sa-
na-hnëë', lä-jøøh' lä-mäh' -ga-jäh'
ángel he'.

¹⁹ Hi- ga-jëën- jah' hi- laa' na'høø'
he', kyaah' lä-jëë- rey hi- tääh' hwa'
la- kyaah' hløø' kyaay', hi- ga-kuh'
mah' jmeey' hñii- kyaah' hi- dsëë-
kya'jih' tää- hi- kyaah' hløø' kyaay'
ka-läh'.

²⁰ Jee' ja- ga-saayh' jah' hi- laa'
na'høø' he' kyaah' hi- ga-ngëë' juu'
ta-juu' kiyh'. Hi- hi- ga-ngëë' juu'
ta-juu' he', ga-jmeey' cha-miuh- he-
juh-gaa- cha-në' jah' hi- laa' na'høø'
he'. Lä-jwë' ja-, ga-mi-gaay- lä-jëë-
hi- ga-kwaa' hñii' ga-laa' lii- kih' jah'
hi- laa' na'høø' he'. Hi- ga-mi-gaay-
lä-jëë- hi- ga-jmeë' juuh- kih' heeh-
kiyh' ka-läh'. Lä- ma-juuyh- ja-
lä-uyy' ga-jwää' dsih' cha-je- juuh-
kih' gyi-jwii' jee' koo- kyaah' azufre.

²¹ Hi- lä-jëë- ga-jñah' dsa- ga-juu'
kyaah' ñe'tuuh- chuu- he- ma' go-hii'
' hoo' hi- ma' dsëë- kya'jih' he'.
Lä-jëë- ta' ga-kuh- ngo' kih' lä-juuh'
ga-këë'.

20

Koo- milji-ñe-

1 Ga⁺jëen⁺ jaa⁻ ángel hi⁻ ga⁻jñaa⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺, hi⁻ ma⁺ chooh⁻ jo⁻ñe⁺ kih⁺ too⁻ ñiih⁺ kih⁺ cha⁺je⁻, hi⁻ ma⁺ chooyh⁻ koo⁻ caden[~] juuh⁻.

2 Ga⁻saayh⁺ Dragón, miih⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ llo⁺joo⁺ he⁺, ja⁻ba⁺ hi⁻ chee⁻ hi⁻sa⁻llu⁺, hi⁻ chee⁻ bih⁺ Tana⁺ ka⁻läh⁺. Ga⁻hñuu^h dsih⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻.

3 Ga⁻jwää⁺ dsih⁺ neh⁺ too⁻ ñiih⁺ kih⁺ cha⁺je⁻, mah⁺ ga⁻jney⁺ kwee⁻ ho⁺haah⁺ ja⁻. Mah⁺ lä⁻ja⁻, sa⁺ ya⁻hëey⁺ mi⁻gaa⁺ gyih⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ lä⁻jiih⁺ dsëe⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻. Ga⁻ma⁻ngëe⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻, jmee⁺ bii⁺ cheeyh⁻ miih⁻ jmi⁺.

4 Hi⁻ ga⁻jëen⁺ cha⁻miih⁻ hma⁻sii[~], jee⁺ ma⁺ tääh⁺ hi⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ lla⁺ ta⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁻ku⁺ dsa⁻ lle⁺ kwaat[~] kih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ ju⁺dsoo⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ kwaat[~] kih⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ka⁻läh⁺. Sa⁺ ga⁻jmäy⁺ jøøh⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø⁺ he⁺ ni⁺ heeh⁺ kiyh⁺. Ni⁻ sa⁺ ga⁻kway⁺ ma⁺ le⁺ lii[~] cha⁺kyey⁺, ni⁻ ma⁻gooy⁻. Hi⁻ he⁺ ga⁻lä⁻jiih⁺ ka⁻läh⁺ mah⁺ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ kyaah⁺ Cristo koo⁻ mil ji⁻ñe⁻.

5 He⁻ la⁻ ja⁻ to⁻në⁺ he⁻ lä⁻jiih⁺ dsa⁻. Pero jee⁺ lä⁻jëe⁺ ga⁻jñah⁺ hi⁻ ga⁻juu⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ kwaat[~], sa⁺ lä⁻jiih⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺. Ga⁻ma⁻dsëe⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻, ja⁻ga⁻lä⁻jiih⁺.

6 Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ tēe⁺ lä⁻jiih⁺ to⁻në⁺, hi⁻ he⁺ na⁻jngëe⁺. Leey⁺ jmi⁻dsa⁻ kyaa⁺ Dio ba⁺, hi⁻ kyaa⁺ Cristo ka⁻läh⁺, hi⁻ jmeey⁺ hih⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻. Hi⁻ he⁺ mo⁻so⁺ juuy⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ juu⁺ dsa⁻ jee⁺ ga⁻tē⁺ to⁺ jiih[~].

Dsoo⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ cha⁺je⁻ juuh⁻

7 Wa⁻ra⁻ ga⁻dsëe⁺ koo⁻ mil ji⁻ñe⁻, lää⁺ Tana⁺ jee⁺ na⁻jñeë⁺.

8 Mah⁺ dsooy⁺ mi⁻gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻jë⁺ kye⁺ kiih⁺ jmi⁻gyuu⁺, mi⁻gooy⁻ kih⁺ Gog kyaah⁺ Magog, jøøyh⁺ jwëe⁺ dsa⁻, lä⁻koo⁻ mi⁻si⁺ he⁻ cha⁻ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ñeeh⁻, mah⁺ dsa⁻näy⁺ jee⁺ hnii⁻.

9 Lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁺ jmi⁻gyuu⁺ ga⁻hwëey⁻, ga⁻näy⁺ ta⁺ jee⁺ jwii⁻

na⁻jngii⁺ kih⁺ Dio he⁻ tih[~] dsëy⁺ cha⁻miih⁻. Ga⁻taayh⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ mah⁺ teey⁺ kyaah⁺. Hi⁻ ga⁻jyoo⁺ Dio je⁻ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ mah⁺ ga⁻jëey⁺ go⁻te[~].

10 Hi⁻sa⁻llu⁺ hi⁻ ma⁺ mi⁻gaa⁺ dsa⁻ ga⁻jwää⁺ dsih⁺ cha⁺je⁻ juuh⁻ jee⁺ koo⁻ kyaah⁺ azufre, jee⁺ hää⁺ jah⁺ laa⁺ na⁺høø⁺ he⁺ kyaah⁺ hi⁻ ga⁻jmee⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺. Jee⁺ ja⁻ jëey⁺ wii⁺ lä⁻jmi⁺ lä⁻hwë⁺ ga⁻lä⁻jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

Wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio jwiz[~]

11 Ja⁻ga⁻ ga⁻jëen⁺ koo⁻ hma⁻sii[~] juuh⁻ tøø⁻, hi⁻ ga⁻jëen⁺ hi⁻ ma⁺ gya⁺ nē⁺ kih⁺. Ga⁻ääh⁺ go⁻te[~] gyuu^h hwa⁺ cha⁺nëy⁺, mo⁻so⁺ ga⁻lä⁻lii[~] go⁻te⁺ ha⁻ jee⁺ ma⁺ la⁺.

12 Hi⁻ ga⁻jëen⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ ga⁻juu⁺, lä⁻jøh⁺ lä⁻mäh⁺ tääh⁺ cha⁺nē⁺ Dio. Jee⁺ ja⁻ ga⁻na⁺ je⁻, hi⁻ ga⁻na⁺ ga⁻jyoh⁺ je⁻ jee⁺ na⁻sii⁻ jmi⁻ kih⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ na⁺jñää⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻lä⁻jëe⁺ hi⁻ na⁻juu⁺, ga⁻nøø⁺ ta⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ na⁻sii⁻ kiyh⁺ nē⁺ je⁻ jee⁺ lle⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺.

13 Lä⁻jëe⁺ hi⁻ ga⁻juu⁺ cha⁺jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻hwëey⁻ ga⁻taayh⁺ cha⁺nē⁺ Dio. Hi⁻ lä⁻jëe⁺ hi⁻ na⁻juu⁺ tääh⁺ cha⁺je⁻ ga⁻hwëey⁻ ga⁻taayh⁺ cha⁺nē⁺ Dio. Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ ga⁻nøø⁺ ta⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁻jmeey⁺.

14 Ga⁻lä⁻jëe⁺ hi⁻ na⁻juu⁺ hi⁻ tääh⁺ cha⁺je⁻ ga⁻jwää⁺ dsih⁺ cha⁺je⁻ juuh⁻. He⁻ ja⁻ la⁺ jee⁺ ga⁻tē⁺ to⁺ jiih[~] he⁻ juu⁺ dsa⁻.

15 Hi⁻ sa⁺ ga⁻jñø⁺ jmi⁻ kih⁺ nē⁺ je⁻ jee⁺ na⁻sii⁻ jmi⁻ kih⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ na⁺jñää⁺ kih⁺ Dio, ga⁻jwää⁺ dsih⁺ cha⁺je⁻ juuh⁻.

21

Gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ hmëe⁺ kyaah⁺ hwa⁺ hmëe⁺

1 Ga⁻jëen⁺ koo⁻ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ hmëe⁺, hi⁻ ga⁻jëen⁺ koo⁻ hwa⁺ hmëe⁺, jëeh⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ hi⁻ hwa⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ to⁻në⁺ ma⁻ngëe⁺ ba⁺ ja⁻. Hi⁻ jmi⁻ñeeh⁻ mo⁻so⁺ cha⁻ ga⁻.

2 Jnä⁺ Jwaa⁻ ga⁻jëen⁺ koo⁻ jwii⁻ na⁻jngii⁺ he⁻ chee⁻ Jerusalén hmëe⁺

he- ga- jyooy' gyuuuh' jmi- gyuuu' kih' Dio, lä- koo- jaa- dsa- mē' hi- ma- na- lluu' kih' dsa- ñuuuh- kyaa'.

3 Ja- ga' ga- nuun' koo- juu' ga- hlēeh' kii- he- ja' gyuuuh' jmi- gyuuu' he- ma' jäh'.

—Hee- la- hne' kih' Dio he- chih' jee' kih' dsa- jee' gyay- ko- jōh' kyaayh'. Dsa- he' lee' jwii- kiyh'. Hi- Dio gya' ko- jōh' kyaayh' hi- ja- ba' hñii' Dio lee' Dio kyaay'.

4 Jee' ja- mi- kih' Dio jmi- he- tuu- mi- nē' dsa-, jee' ja- mo- so- juuy' jih' koh', ni- mo- so- ki' hooyh', ni- mo- so- cha- ga- jee' mo- jii' kiyh', jēeh' ma- ngēē' ba' lä- jē- he- to- nē- — ga- jäh'.

5 Hi- ma' gya' jmee- hih- he' ga- jäh':

—Jnä' jmeen' hmēē' lä- jē- go- te- he- cha-.

Koo- ka- läh' ga- siiyh' jnä':

—Sii' he- la-. Jēeh' juu' la- sa- na- hee-, la' ju' dsoo' jmah'.

6 Hi- ga- jäh':

—Ma- la- ba'. Jnä' he' laan' lä- koo- hwēh' A kyaah' hwēh' Zeta, jnä' he' ma- laan' jää' ja- ga' nōø' jmi- gyuuu', hi- lä- jiih' hee' jmi- gyuuu' lä- ma- laan' ja- ba'. Hi- lä- kii- dsē', jnä' kwan' hiiyh' jmi- he- la' cha- ba' he- jmee' chaay- tää'.

7 Hi- ga- lih' mi- te', hyoyh- lä- jē- he- la-. Jnä' leen' Dio kyaay', hi- hi- he' lee' gyuuu- kyaan'.

8 Pero lä- jēē- hi- goh', kyaah' hi- sa' jmee- dsoo', hi- jmee- he- sa' lä- jēē' jne', hi- jngēeh- dsa-, hi- mē' hi- ñuuuh- hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- ji- nah', hi- jmee- juuh- kih' dio hi- na- laa- kaah- dsa-, kyaah' lä- jēē- hi- ta- juu', hi- he' dsa- nää' cha- je- juuh-, jee' koo- kyaah' azufre, jee' ga- tē' to' jiih- juu' dsa- — ga- jäh' Dio.

Jee' jwii- Jerusalén hmēē'

9 Ja- ga' jay' jee' ma' chehn' ja-, jaa- jee' lä- jēē- ángel hi- ma' chooh- gyii' kyaah' jee' ma' haa' lä- jē- gyii' he- wii' he- ja' jee' llaa- go- te-. Ga- siiyh' jnä':

—Ñä- jee' la-, mah' häähn' hne- dsa- mē' hi- la' hmooh' lee' mē' Borrego mah' — ga- jäh' ángel.

10 Mah' ga- jøoy' kih' jmi- lle' kin- jee' ma' chih' koo- moh' juuh- ñii', mah' ga- heeyh' jnä' Jerusalén koo- jwii- juuh- he- na- jngii' he- ga- jyooy' gyuuuh' jmi- gyuuu' he- ja' kih' Dio.

11 Ma' jnä' jēē- ñii' kyaah' jmi- ee' kih' Dio. La' jih' gyeh' lä- koo- mi- kuu' he- la' na' hñaa' jwēte, lä- la' koo- mi- kuu' jaspe, he- jēē- lä- koo- wa- hu-.

12 Na- jne- lä- ku' lä- jii' jee' jwii- ja- kyaah' na- hyah- juuh- hi- ñii' choo' gya- to' ho- haah'. Lä- koo- ho- haah' ja- ma' cheh' jaa- ángel, hi- nē' ho- haah' ja- ma' na- sii- jmi- ma' kih- kih' kih' lä- jēē- gya- tuu' nää' dsa- Israel.

13 Ta' jwoo' ta- la- ga- hya- hyoo- ma' lle- hnē- wa- haah', ta' jwoo' ta' kye' ma' lle- hnē- wa- haah' ka- läh', ja- ba' lä- ja- jwoo' ta' ñii', hnē- wa- haah', hi- ta' jwoo' ta- la- ga- dsa' hyoo- ja- ba' hnē-.

14 Jee' ma- chooh- na- hyah- ñii' ja-, ma' la' kyaah' gya- to' ti'. Nē' kih' na- sii- jmi- kih' lä- jēē- gya- tuu' apóstole kyaa' Borrego mah'.

15 Hi- ma' hlēeh- kyaah' jnä' he', ma' chooh- koo- sihma- tah- he- lla- hih- he- na- la- kyaah' ku' nōø', kyaah' he- kay' hih- jee' jwii- ja- kyaah' wa- haah' kih', hi- kyaah' na- hyah- kih'.

16 Jee' jwii- ja- ma' la' kye' kyeeh-, kwee- ba' la' lä- kyoo- lä- hu'. Hi- ángel he' ga- kay' hih- jee' jwii- ja- kyaah' sihma- kiyh'. Ga- tē' to' mil na- dsē- to' hña- loo' kilómetro lä- kyoo-, hi- ja- ba' ko- ja- te' lä- hu' hi- lä- ñii' ka- läh'.

17 Ja- ga' ga- kay' hih- na- hyah- kih' jee' jwii-, ga- tē' hña- loo' na- dsē- to' loo' kye' lēē-, ja- ba' lä- koo- la' hih- he- kooh- dsa- jmi- gyuuu'.

18 Na- hyah- ja- ma' la' kyaah' kuu' jaspe. Pero jee' jwii- ja- ma' la' kyaah' ku' nōø' jmah', ma' jnä' jēē- go- te- lä- koo- wa- hu- he- na- jngii'.

19 Tii' na'hyah' kih' jee' jwii' ja-, ma' na-lii' kyaah' la'je' kuu' he- la' na'hnaah'. To-né' tii' na'hyah' ma' la' kyaah' jaspe, jee' ga-té' to' ma' la' kyaah' zafiro, jee' ga-té' hné- ma' la' kyaah' ágata, jee' ga-té' kye' kyaah' esmeralda,

20 jee' ga-té' hña' ma' la' kyaah' ónice, jee' ga-té' jñii' kyaah' cornalina, jee' ga-té' gyii' kyaah' crisólito, jee' ga-té' jña' kyaah' berilo, jee' ga-té' ñu' kyaah' topacio, jee' ga-té' gya' kyaah' crisopraso, jee' ga-té' gya' koo' kyaah' jacinto, hi' jee' ga-té' gya-to' kyaah' amatista.

21 Gya-to' wa'haah' ja-, ma' la' gya-to' perla. Lá'koo- lá'koo- gya-to' wa'haah' ja-, ma' la' koo- perla ba'. Hi' jwé' kih' jee' jwii' ja-, ma' la' kyaah' ku'nø' jmah', ma' jnä' jee- go-te' lá'koo- wa'hu- he- na-jngii'.

22 Sa' ga-jëen' gwah' jee' jwii' ja-, jëeh' Dio hi' laa' Dsa-jøøh' jnän' hi' cha- ga-lä'je' be' kih', kyaah' Borrego mäh', hi' he' ba' laa' gwah' jee' ja-.

23 Jee' jwii' ja- mo-so' jmee' bii' jmee' kih' hyoo-, ni' jmee' kih' sih-, jëeh' kyaah' ma-la' jmee' kih' Dio ba' jnä', hi' Borrego mäh' ba' hi' choo' wa'je- kih' jee' jwii' ja-.

24 Lá'jëe- dsa- hi- dsa-taah' lá'kaa- hwa' ja- ngëy' jee' jnä' wa'je-. Hi' lá'jëe- rey hi' tääh' jmi-gyuu- dsa-kay' jee' jwii' ja- lä'je- he- cha- kih'.

25 Sa' jné' jih'koh' wa'haah' kih'. Jee' ja- le' jmi' ba' jëeh' mo-so' lä'cha- hwé'.

26 Lá'jëe- dsa- hi- dsa-taah' hwa' ja-, dsa-näy' dsa-kay' jee' ja- lä'je- nëe' he- cha- kih'.

27 Jee' ja- mo-so' dsa-taah' ni' jaa- hi- jmee' wa' la' cha-la', ni' hi- jmee' he- sa' lä'jëe' jne', ni' hi- jmee' juu' ta-juu'. Jee' ja- dsa-taah' ma-la' hi- na-sii- jmi- kih' né' je- kih' Borrego mäh' jee' na-sii- jmi- kih' lä'jëe- hi- na'jnää' kih' Dio.

22

1 Ma-ngëe' he- ja-, hih' ángel he' na'heeyh' jnä' koo- jmi-juuh-, he- jmee' chaa- dsa-. Jmii- ja- jëe- lä' jëe- wa'hu-, he- hya- jee' gya' Dio kyaah' Borrego mäh'.

2 Hi' dsa-ngëe' to'dsaah' cha'jwé' kih' jee' jwii' ja-. Lá'koo- lá'koo- jwoo' kih' jmi- ja-, ma' tøø' hma- he- jmee' chaa- dsa-, he- hii- gya-to' nëe' mii', ma' koo- nëe' lä'jaa- sih-. Kyaah' moo- kih' hma- ja-, dsa-hlää' lá'jëe- dsa- hi- chaa- jee' ja-.

3 Jee' ja- mo-so' lä'cha- ga' lli'wii'. Dio kyaah' Borrego mäh' dsa-taayh' ko-jøh' kyaayh' hi' lä'jëe- hi- nuuh' kiyh' jmee' ta'he'.

4 Ma'ja- jëey' Dio. Hi' jmi- kiyh' na-sii- cha'kyey'.

5 Jee' ja- mo-so' lä'cha- ga' hwé'. Mo-so' jmee' bii' na-hih- je-, ni' jmee' kih' hyoo-, jëeh' Dio Dsa-jøøh' jnän' choo' wa'je- kih'. Jee' ja- dsa-taayh' ko-jøh' kyaayh' mah' jmeey' hih' ga-lä'je' joh' jmi' cha-.

Ma'ya-jäh' jäh' Jesucristo

6 Mah' ga-jäh' ángel he' siih' jnä':

—Juu' la- sa' na-hee-, la' ju'dsoo' go-te-. He' ba' Dio Dsa-jøøh' jnän', hi- ga-jøø' kih' lá'jëe- hi- ma-ngëe- juu' kiyh', ma-cheey' ángel kyaay' mah' mi-jnäy' kih' lá'jëe- hi- jmee' ta'he' kiyh', lá'je- he- jmee' bii' le' to-cha' la- —ga-jäh' ángel.

7 —Hii' jnä' jahn' to-cha' la-. Llu' la' kih' hi- høø' juu' he- hlëeh' kih' he- na' ga' le' ta' cha'né' he- na-sii- la- —ga-jäh' Jesús.

8 Jnä' Jwaa- ma-nuun' hi- ma-jëen' lá'je- he- la-. Ma-ngëe' ma-nuun' hi' ma-jëen', ga'juuhn' jnän' huuh' tii' ángel mah' ga-jmää' jnih' jøøh', hi- ma-mi-jnäa- lá'je- he- la- kin'.

9 Pero ángel he' ga-siih' jnä':

—Jëe- da', ta' jmee- lá'na-, jëeh' kwee- ba' laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' øøh' hne- hi- ngëe- juu' kih' Dio, hi' kyaah'

lä⁻jëë⁻ ga' h_i⁻ høø⁻ juu' he⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻. Jmee' j_{uu}⁻ kih' Dio ba'.

¹⁰ Hi⁻ ga⁻siiyh⁻ jnä' ka⁻läh⁻:

—Ta⁻ hmä⁻ lä⁻jë⁻ juu' he⁻ hlëeh⁻ kih' he⁻ na' ga' le' ta⁻ ha⁻në' he⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻, jëeh' ma⁻ngoo' ya⁻jäh⁻ he⁻ lä⁻te' juu' la⁻.

¹¹ Hi⁻ hñaa⁻ dsë', wa' jmee' bih' hñaa⁻ dsëy'. Hi⁻ h_i⁻ jmee⁻ wa' la⁻ cha⁻ la', wa' jmee' bih' kiyh'. Hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu', wa' jmee' bih', hi⁻ h_i⁻ na⁻jngëe', wa' na⁻jngëe' bih'.

¹² —Hi⁻ jnä' jahn' to⁻chah' la⁻. Kyen' he⁻ kwëehn' he⁻ ga⁻tëe' hyoh' lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ ha⁻ koo⁻ te' ta' he⁻ ma⁻jmeey'.

¹³ Jnä' he' laan' lä⁻koo⁻ hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma⁻laan' jää' ja⁻ga' nøø' jmi⁻gyuu⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻, ma⁻ke⁻ ma⁻dsaa' jmi⁻gyuu⁻ lä⁻ ma⁻laan' ja⁻ba⁻ —ga⁻jäh' Jesús.

¹⁴ Llu' la' kih' h_i⁻ gyih⁻ sa⁻hmiih⁻ kih' mah' hyoyh⁻ jwë' kuyh⁻ mi⁻ kih' hma⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ hyoyh⁻ jwë' dsa⁻taayh⁻ ta⁻ ho⁻haah' kih' jwii⁻ ja⁻.

¹⁵ Pero ga⁻lä⁻jëë⁻ dsii⁻ jä' ta⁻ ka⁻hne⁻, kyaah' hi⁻ jmee⁻ ji⁻nah', hi⁻ më' hi⁻ ñuu⁻ hi⁻ kaah⁻ wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, hi⁻ jmee⁻ j_{uu}⁻ kih' dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, kyaah' hi⁻ tih⁻ dsë' jmee⁻ juu' ta⁻juu'.

¹⁶ —Jnä' Jesús ma⁻cheen⁻ ángel kyaan⁻ mah' mi⁻jnääy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻

kih' lä⁻kaa⁻ gwah⁻. Jnä' laan' sa⁻ju⁻ kih' David, jnä' laan' nuu⁻ hø⁻ h_i⁻ kwa⁻ je⁻ jih'gyeh⁻ —ga⁻jäyh⁻.

¹⁷ Jmi⁻lle' Na⁻jngii' kyaah' më' Borrego mah' jäyh⁻:

—Ña⁻.

Hi⁻ ga⁻nuu', wa' jäh⁻:

—Ña⁻.

Hi⁻ lä⁻kii⁻ dsë', wa' jäy⁻. Hi⁻ hnøø⁻ hih⁻, wa' hiiyh⁻ jmi⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻, he⁻ la' cha⁻ go⁻te⁻.

¹⁸ Jnä' jmeen⁻ dsoo' kih' lä⁻jëë⁻ h_i⁻ nuu⁻ juu' he⁻ hlëeh⁻ kih' he⁻ na' ga' le' ta⁻ cha⁻në', he⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻. Cher'mah' h_i⁻ ga⁻jmee⁻ na⁻dsë⁻ ga' juu' lä⁻koo⁻ lle' jee' la⁻, tëey' lä⁻jë⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ na' ga' chee' Dio lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻.

¹⁹ Hi⁻ cher'mah' h_i⁻ ga⁻jñuu⁻ juu' he⁻ hlëeh⁻ kih' he⁻ na' ga' le' ta⁻ cha⁻në', he⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻, lä⁻ja⁻ jñuu⁻ Dio ka⁻läh⁻ he⁻ la' heey⁻ he⁻ na⁻sii⁻ jee' la⁻. Jñuuyh⁻ kih' chaah' hma⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ jñuuyh⁻ kih' jee' jwii⁻ na⁻jngii⁻.

²⁰ Hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo' kih' lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ jäyh⁻:

—Dsoo' ba', jahn' to⁻chah' la⁻.

Wa' la' lä⁻ja⁻, nee', ñah⁻ Jesús Dsa⁻jøøh' kyaan⁻.

²¹ Lä⁻jë⁻ he⁻ llu' he⁻ la' kwa⁻ Jesús Dsa⁻jøøh' jnan', wa' la' kyaah' lä⁻jëë⁻ hnäh⁻. Wa' la' lä⁻ja⁻.